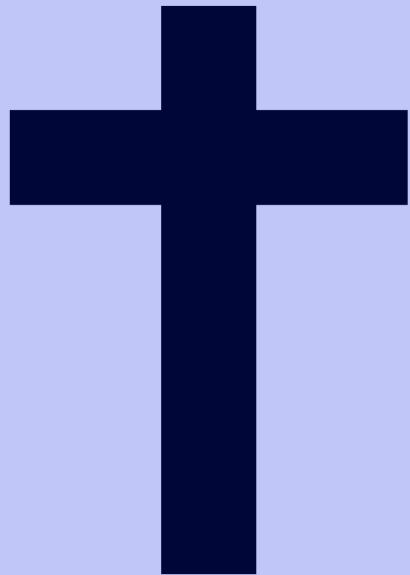

Júu 'm̄i e cacuo

fidiée

New Testament in Chinantec, Comaltepec (MX:cco:Chinantec,
Comaltepec)

Júu 'mí e cacuo fidié

New Testament in Chinantec, Comaltepec (MX:cc0:Chinantec, Comaltepec)

copyright © 2002 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chinantec, Comaltepec

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chinanteco, Comaltepec [cc0], Mexico

Copyright Information

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

 You must give Attribution to the work.

 You do not sell this work for a profit.

 You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Chinantec, Comaltepec

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

 You include the above copyright and source information.

 You do not sell this work for a profit.

 You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
30c6f873-0dee-5863-8883-ba3c5eaa988c

Contents

Mateo	1
Marcos	68
Lucas	110
Juan	182
Hechos	237
Romanos	302
1 Corintios	332
2 Corintios	358
Gálatas	375
Efesios	385
Filipenses	394
Colosenses	400
1 Tesalonicenses	406
2 Tesalonicenses	412
1 Timoteo	415
2 Timoteo	423
Tito	429
Filemón	433
Hebreos	435
Santiago	458
1 Pedro	466
2 Pedro	474
1 Juan	479
2 Juan	486
3 Juan	487
Judas	488
Apocalipsis	491

E lab júu^ quiá'^- Dsea` Jmáang^- e cajme'

MATEO

*Jaléng^ 'lìi^ yúu^~ quiá'^- Dsea` Jmáang^-
(Lc. 3:23-38)*

¹ I lab jaléng^ 'lìi^ yúu^~ quiá'^- Dsea` Jmáang^- i líing' siju^ 'lìi^ yúu^~ dseata~ Daví^ cójó^ gui 'lìi^ yúu^~ Abraham. ² Jo Abraham calisí tiquiá^ Isáá' jo Isáá' calisí tiquiá^ Jacóó^ jo Jacóó^ calisí tiquiá^ Judá cójó^ jaléng^ rúiñ^.

³ Jo Judá calisí tiquiá^ Fares cójó^ gui Zara jo niquiá'r^ calisí Tamar. Jo Fares calisí tiquiá^ Esrom jo Esrom calisí tiquiá^ Aram. ⁴ Jo Aram calisí tiquiá^ Aminadab jo Aminadab calisí tiquiá^ Naasón jo Naasón calisí tiquiá^ Salmón. ⁵ Jo Salmón calisí tiquiá^ Booz jogui niquiá'r^ calisí Rahab. Jo Booz calisí tiquiá^ Obed jogui niquiá'r^ calisí Rut. Jo Obed calisí tiquiá^ Isái. ⁶ Jogui Isaí calisí tiquiá^ i dseata~ Daví^ jo íb^ tiquiá^ Salomón jogui niquiá'r^ i caléng^ dseamí quiá'^- Urías.

⁷ Jo Salomón calisí tiquiá^ Roboam jo Roboam calisí tiquiá^ Abías jo Abías calisí tiquiá^ Asa. ⁸ Jo Asa calisí tiquiá^ Josafat jo Josafat calisí tiquiá^ Joram jo Joram calisí tiquiá^ Uzías. ⁹ Jo Uzías calisí tiquiá^ Jotam jo Jotam calisí tiquiá^ Acaz jo Acaz calisí tiquiá^ Ezequías. ¹⁰ Jo Ezequías calisí tiquiá^ Manasés jo Manasés calisí tiquiá^ Amón jo Amón calisí tiquiá^ Josías. ¹¹ Jo Josías calisí tiquiá^ Jeconías cójó^ jaléng^ rúiñ^.

Jo ie^ job mi^ cató^ dsea` i seeng^ fí Babilonia fí dsea` Israel fí góor` e 'ñúuiñ^ do.

¹² Jo mi^ cangí^ gui lajo, Jeconías calisí tiquiá^ Salatiel jo Salatiel calisí tiquiá^ Zorobabel. ¹³ Jo Zorobabel calisí tiquiá^ Abiud jo Abiud calisí tiquiá^ Eliaquim jo Eliaquim calisí tiquiá^ Azor. ¹⁴ Jo Azor calisí tiquiá^ Sadoc jo Sadoc calisí tiquiá^ Aquim jo Aquim calisí tiquiá^ Eliud. ¹⁵ Jo Eliud calisí tiquiá^ Eleazar jo Eleazar calisí tiquiá^ Matán jo Matán calisí tiquiá^ Jacóó^. ¹⁶ Jo Jacóó^ calisí tiquiá^ Sé^, jo i Sé^ do íb^ i caléng^ dseañu^ quiá'^- Yá^; jo i Yá^ do, íb^ i líing' niquiá^ Jesús i líing' Mesías e guóng^: Dsea` i caguóng^ Fidiée^.

¹⁷ Jo caliséng^ guiquiú^ 'lé^ líng^ dsea` catí^ mi^ caliséng^ Abraham jo cartí^ mi^ caliséng^ dseata~ Daví^, jo jié^ gui guiquiú^ 'lé^ catí^ mi^ caliséng^ dseata~ Daví^ jo cartí^ mi^ cangojéeng^ dsea` Babilonia jaléng^ dsea` Israel fí góor` e 'ñúuiñ^, jo jiéng^ gui guiquiú^ 'lé^ catí^ mi^ cangí^ e cató^ dsea` Babilonia jaléng^ dsea` Israel fí góor` jo cartí^ mi^ caliséng^ i Mesías do i caguóng^ Fidiée^.

*Mi^ caliséng^ Dsea` Jmáang^-
(Lc. 2:1-7)*

¹⁸ Lalab caléng^ mi^ caliséng^ Dsea` Jmáang^-.

Jo ie^ jo seeng^ jaang^ simí^ i sii^ Yá^ i nininéé^ júu^ quiá'^- cójó^ jaang^ siming^ i sii^ Sé^, dsu^ ná^ gui e nigüeár^ colíing^ cangoquieeng^ i Yá^ do yúu^ la'eáang^ cójó^ Jmiguí^ quiá'^- Fidiée^.

¹⁹ Jo i Sé^ do líiñ^ jaang^ siming^ i dsíng^ guiúng^, joba^ ja` calíiñ^ fa^ e cajmér^ dsee^ quiá'^- i Yá^ do fí quini^ dsea`.

Joba^ ca^ dsíir^ e nitiúung^ nein^ do e üm^ jia^ e laco^ ja` niliñ^ dsea`.

²⁰ Jo lajee^ e i^ dsíir^ i Sé^ do e nijmér^ lajo, lajee^ güiñ^ jo caquir^ e cajnéng^ jaang^ ángel i líing^ guotí^ Fidiée^ i casíng^ dsea` do.

Jo i casí^ r^ i Sé^ do jo cajíñ^:

—Sé^, siju^ dseata~ Daví^, ja` jmoo^ 'gó^ e nicón^ Yá^ e niliñ^ dseamí quiá'-, dsaco^ i jiuung^ i quiéeiñ^ na ca'uuiñ^ cójó^ Jmiguí^ quiá'^- Fidiée^.

²¹ Jo niliseeng^ jaang^ yúu^ siñu^ quiá'r^, jo 'ná^ nitó^ e nilisiir^ Jesús, jo nilisiir^ lana dsaco^ nileáiñ^ jaléng^ dsea` quiá'r^ jee^ jalé^ dsee^ quiáñ^.

²² Jo jalé^l e cajíng^l i ángel do calí^l e laco^l caliti^l júu^l quiá^l Fidiée^v e café^l jaang^l dsea^l i café^l cuaiñ^l quiá'r^l malii^l gui eáang^l mi^l cajíñ^l lala:

²³ Jaang^l simí^l nidsiquieeiñ^l jaang^l yuu^l siñuu^l,
jo mi^l niliseeng^l i yuu^l do, nitér^l e nilisiñ^l Emanuel e guóng^l:
Fidiée^v seeiñ^l cóo^l jneaa^l aa^l.

²⁴ Jo mi^l cajné^l dsíí^l i Sé^l do, joba^l cajmée^l bre jalé^l e cajíng^l i ángel do jogui cacóm^l bre i Yá^l do e nilí^l dseamí^l quiá'r^l. ²⁵ Dsu^l ja^l caquiaiñ^l cóoíñ^l do cartí mi^l caliséng^l i yuu^l i quiéeiñ^l do. Jo mi^l caliséng^l i, joba^l catéé^l Sé^l e calisín^l do Jesús.

2

Mi^l caguilíng^l dsea^l i jmitíng^l quiá^l jaléng^l náu^l fí^l Jerusalén

¹ Jo caliséng^l Jesús fí^l coo^l fii^l e sii^l Belén e née^l li^l se^l Judea. Jo ie^l jo líng^l jaang^l dsea^l i sii^l Herodes dseata^l dsea^l féng^l quiá^l jalé^l fii^l e sea^l fí^l jo. Jo ie^l job cajo caguilíng^l fí^l Jerusalén tú^l 'ní míng^l dsea^l i jmitíng^l quiá^l jaléng^l náu^l, jo i dsea^l do huíib^l eáang^l jalíñ^l fí^l lí^l lí^l guo^l iee^l. ² Jo mi^l caguilíñ^l fí^l Jerusalén, cajming^l rí^l jaléng^l i dsea^l seeng^l fí^l jo, jo cajíñ^l:

—¿Jnang^l i dseata^l dsea^l féng^l quiá^l dsea^l Israel i nicaliséng^l do? Dsuco^l nicaneeng^l naa^l quiá'r^l fí^l lí^l lí^l guo^l iee^l, joba^l ne^l naa^l e nicaliséiñ^l jo lana nijáa'naa^l e njimiféng^l naa're.

³ Jo mi^l canúu^l dseata^l Herodes e júu^l jo, dsíng^l jo` tii^l seeiñ^l, jogui lajobi cajo jaléng^l dsea^l i seeng^l fí^l Jerusalén. ⁴ Joba^l i dseata^l do cató'r^l jaléng^l fí^l jmidsea^l quiá^l dsea^l Israel cóo^l gui jaléng^l tifa^l quiá^l júu^l quiá^l ta^l quiá^l dsea^l Israel jo cajming^l rí^l reiñ^l do jo cajíñ^l:

—¿Jie^l fí^l lí^l niliseeng^l i Mesías?

⁵ Joba^l cañíí^l i dsea^l do quiá^l i dseata^l do jo casí^l reiñ^l:

—I dsea^l i niliseeiñ^l fí^l coo^l fii^l e sii^l Belén e née^l li^l se^l Judea; dsuco^l lajob cajme^l jaang^l dsea^l i café^l cuaiñ^l quiá^l Fidiée^v malii^l gui eáang^l mi^l cajíñ^l lala:

⁶ E fii^l pí^l e sii^l Belén do née^l fí^l li^l se^l Judea,
dsu^l e fii^l jo ja^l 'ga^l lí^l niing^l lajee^l lajalé^l fii^l e sea^l fí^l jo,
dsu^l fí^l job li^l nigüílíng^l jaang^l dseata^l dsea^l féng^l

i nicá^l nifí^l quiá^l jaléng^l dsea^l quié^l e, dsea^l i líng^l dsea^l Israel.

⁷ Joba^l i dseata^l Herodes do cató'r^l jaléng^l i dsea^l i jmitíng^l quiá^l jaléng^l náu^l do fí^l coo^l li^l ja^l 'ga^l lí^l ní^l dsea^l jo cajming^l rí^l dsea^l do e^l í^l ngoo^l mi^l cajnéng^l i náu^l do. ⁸ Jo mi^l cangf^l jo, i dseata^l do casíñ^l i dsea^l i fí^l Belén jo casí^l reiñ^l do lala:

—Güílíng^l na^l fí^l jo, jo güijmidseáang^l óo'na^l laji^l e lí^l na^l quiá^l i jiuung^l do;
jo mi^l niguiéng^l na're, jmée^l na^l jnea^l júu^l, job cuóøng^l nii^l i e njimifén^l nre cajo.

⁹ Jo mi^l cató^l si^l dseata^l Herodes i dsea^l do lajo, joba^l catam^l tuiñ^l do fí^l ngolíñ^l. Jogui i náu^l i cangáiñ^l jéeng^l do, ngoo^l biñ^l do laco^l ngolíñ^l, jo coob^l mi^l caje^l i náu^l do fí^l yá^l 'náu^l li^l/guiing^l i jiuung^l do. ¹⁰ Jo i dsea^l do eáam^l iáang^l dsíí^l dsu^l e níñ^l i náu^l do. ¹¹ Jo mi^l caguilíñ^l fí^l e 'náu^l do, dsiff^l ladob cangotáaiñ^l e fí^l dsíí^l sinuu^l do jo cangáiñ^l i jiuung^l do cóo^l niquiáñ^l Yá^l. Jo casí^l rí^l uó^l jnir^l fí^l quini^l i jiuung^l do jogui canaaiñ^l e jmiféng^l neiñ^l do cajo. Jo mi^l calí^l e cajmér^l e jo, jo caneáar^l guóo^l quiá'r^l e quier^l do, jo cacuø'r^l i jiuung^l do cunée^l cóo^l gui su^l e 'mo^l eáang^l cóo^l gui cuíí^l e jlo^l jmeafíí^l cajo.

¹² Jo mi^l cangf^l jo, caquim^l tu^l i dsea^l do fí^l góor^l. Dsu^l fí^l li^l jiéb^l caquiiñ^l do dsuco^l Fidiée^v cajmea^l breiñ^l júu^l lajee^l güííñ^l do e ja^l cuóøng^l niquiring^l tuiñ^l do fí^l li^l/guiing^l i dseata^l Herodes do.

Mi~ cacuíi` Sé` cóo`~ Yá` cóo`~gui i jiuung~ do e cangolíñ^ fí` Egipto

¹³ Jo mi~ cangí e nicangolíng` i dsea` i jmitíng` quiá`- jaléng` náu` do, jo lajee` güüing` i Sé` do, caleáb`tu caquiíñ` jaang` ángel quiá`- Fidiée`. Jo i ángel do casír` i Sé` do jo cajíñ`-:

—i Sé`, ráan`- jo jeeng` i jiuung~ na cóo`~gui niquiá'r^ jo cuíi`na! fí` Egipto! Jo fí` job nijá`na! cartí mi~ nijmée`e 'ná` júu^, dsaco` i dseata~ Herodes do ni'náiñ` i jiuung~ na e njngám`-bre.

¹⁴ Joba' caráam` i Sé` do ladsifi` lado, jo uóø` job cataíñ`- fí` e cangojéeiñ` i jiuung~ do cóo`~gui niquiáíñ`- do fí` Egipto. ¹⁵ Jo dob cajeíñ` cartí mi~ cajúng` i dseata~ Herodes do. Jo cangojée` e la e lí` lacó` caliti` lajíi` júu^ e cajíng`- Fidiée` la'eáang` cóo`~ jaang` dsea` i café` cuaiñ` quiá'r` malii`gui eáang` mi~ cajíñ`- lala: “Catóø`ø Joo`o e nigüi`íir` fí` Egipto.”

Mi~ cajnga` dsea` quiá`- jaléng` jiuung~ ping`-

¹⁶ Jo mi~ calili` i dseata~ Herodes do e cajmigóøm` i dsea` i jmitíng` quiá`- jaléng` náu` do ír, joba` dsíng`- caliguíñ`-; jo caquiú'r` ta` jaléng` lée` quiá'r` e nidsijngáaiñ`- jaléng` jiuung~ i ping`~gui lacó` tú` jí` i seeng` fí` Belén cóo`~gui jaléng` jiuung~ ping`~ i seeng` fí` fí` e néé` lacúng` lajíng` e fí` jo i ngolíng` í` lajo cajo. Jo cajngam`bre lí` lacó`gui jíi` jíi` e cajíng`- i dsea` i jmitíng` quiá`- jaléng` náu` do. ¹⁷ Jo cóo`~ e nab caliti` e júu^ e cajme` jaang` dsea` i café` cuaiñ` quiá`- Fidiée` malii`gui eáang` i calisí` Jeremías mi~ cajíñ`- lala:

¹⁸ Jo caná` óo` jaang` dseamí` fí` coó` fí` e sii` Ramá, jo dsíng`- quiír` jogui óor`; Raquéeb` sii` i dseamí` do jo qui'r` uíi` jiuung~ quiá'r` dsaco` nicajúm`bing!, jo ja` iiñ` nimíñ` co` dsíng`- lijiuung` dsír`.

¹⁹ Jo mi~ cangí e cajúng` i dseata~ Herodes do, fí` Egipto táang` i Sé` do lajee` jo. Jo coo` ya` lajee` e güüiñ` caquíim`tur jaang` ángel quiá`- Fidiée`, jo í` casír`- Sé` jo cajíñ`- lala:

²⁰ —Sé`, ráan`-, jo quíng`tu` cóo`~ i jiuung~ na cóo`~gui niquiá'r` fí` lí` se` Israel, co` lana nicajúm` i lamí` iing` jngáng`- i jiuung~ na.

²¹ Joba` lajob cajmée` Sé`, caráam`bre jo cató`bre i jiuung~ do cóo`~gui niquiáíñ`- do fí` lí` se` Israel. ²² Jo dsh` mi~ caliñir` e Arquelao níguiíñ` líiñ` dseata~ dsea` féng` quiá`- lí` se` Judea eáang` quiá`- i tiquiá'r` dseata~ Herodes do, joba` eáam` cafóíñ` jo jo` cangáíñ`- fí` jo, co` Fidiée` cajme`tureiñ` júu` lajee` güüiñ` e ja` cuóøng` nidsilíñ` fí` jo. Joba` fí` lí` se` Galileab cangolíñ`. ²³ Jo mi~ caguiéng`- Sé` fí` lí` se` Galilea, jo cangogüeár` fí` coó` fí` e sii` Nazaret e néé` fí` jo. Jo calí` e na e lacó` caliti` jalé` júu` e café` dsea` i café` cuaiñ` quiá`- Fidiée` malii`gui eáang` mi~ cajíñ`- e Jesús nilisiir` jaang` dsea` nazareno.

3

*Mi~ canaang` Juan i seáang` dsea` jmií` e guiar` júu` quiá`- Fidiée`
(Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)*

¹ Jo mi~ cangí`gui jmiguiú` jíi` lajo, jo ie` jo cangi` jaang` dsea` i sii` Juan i seáang` dsea` jmií` fí` ni` guóo`~ uó` quiú` fí` lí` se` Judea, ² jo guiar` júu` jo fé`r` lala:

—Qui`- jíing`- yaang`na` fí` quini` Fidiée` uíi`- dsee` quíi`na`, dsaco` nijaquíéem`ba` e nicá` dsea` do nífí` quiá`- lajaang` lajaang` dsea` jmigüí`.

³ Jo malii`gui eáang` caliséng` jaang` dsea` i calisí` Saíi` i café` cuaiñ` quiá`- Fidiée`, jo íb` i café` uíi` quiá`- i Juan do mi~ cajíñ`- lala:

Ngi` jaang` dsea` i fé` teá` fí` ni` guóo`~ uó` quiú` jo fé`r` lala:
“Jmeáang`na` guiú` fí` jogui nea`na` condseé`,
co` lana tí` lí` nijáab` Fíi`naa`!”

Jo jalé^r e na cajíng^r Saúi^r fí^r ni^r ji^r quiá^r Fidiée^r do.

⁴ Jo si^r i Juan i seáang^r dsea^r jmi^r do lí^r cóo^r layaang^r jñá^r loo^r jó^r camello, jogui^r 'ñáu^r tu'r^r coo^r 'ñatu^r e lí^r cóo^r loo^r jó^r, jogui^r jmitaang^r 'ñia'r^r cóo^r sini^r i cóøng^r cóo^r gui ta^r e dsé'r^r fí^r jee^r mó^r. ⁵ Jo jaléng^r dsea^r i seeng^r fí^r Jerusalén cóo^r gui jaléng^r dsea^r i seeng^r fí^r li^r se^r Judea cóo^r gui jaléng^r i neáang^r quiá^r gua^r Jordán dsilíñ^r e dsináur^r jalé^r júu^r e guia^r i Juan do. ⁶ Jo jaléng^r i dsea^r do jmóor^r júu^r lajíi^r dsee^r e nica'eer^r quiá^r, jo lí^r jo i Juan do seáaiñ^r jmi^r jaléng^r i fí^r é^r gua^r Jordán.

⁷ Jo mi^r cangá^r i Juan do e fíim^r dsea^r Israel i líng^r dsea^r fariseo cóo^r gui dsea^r Israel i líng^r dsea^r saduceo jalíñ^r e iiñ^r nisáiñ^r jmi^r, joba^r cajíñ^r casf'r^r jaléng^r i dsea^r do lala:

—Jóo^r mi^r guíing^r 'ná^r! ¿I^r nicasí^r 'ná^r e nileáng^r na^r jee^r iihu^r e nijaquiéeng^r e nicuó^r Fidiée^r? ⁸ Jo ee^r na^r røø^r fí^r quini^r dsea^r jo jmiliing^r yaang^r na^r e laco^r nililí^r jaléng^r dsea^r rúng^r na^r e já^r ba^r e nicaquí^r jíim^r yaang^r na^r fí^r quini^r Fidiée^r. ⁹ Jo ja^r jmi^r long^r yaang^r na^r e fó^r na^r: “Jnea^r lí^r naa^r dsea^r siju^r líi^r yáu^r Abraham”; co^r jnea^r jmitaa^r óo^r na^r e Fidiée^r cuðøm^r lí^r jmér^r e cuu^r néé^r na e ni^r uíng^r dsea^r siju^r líi^r yáu^r Abraham faco^r iin^r lajo.

¹⁰ Jo cajíng^r gui Juan casf'r^r jaléng^r i dsea^r do lala:

—Ninéeb^r guiú^r quiá^r Fidiée^r e niquiú^r jalé^r 'ma^r catí^r jmó^r quiá^r. Co^r jalé^r 'ma^r ofii^r e ja^r cuø^r ofii^r e guiú^r nihu^r jo nidsitóo^r fí^r ni^r ji^r. ¹¹ E já^r, jnea^r seáan^r 'ná^r jmi^r jíi^r cóo^r layaang^r jmi^r e laco^r cuø^r li^r e nicaquí^r jíim^r yaang^r na^r fí^r quini^r Fidiée^r; dsu^r i dsea^r i nijáa^r mi^r ningíng^r jnea^r niseáiñ^r 'ná^r jmi^r cóo^r Jmiguí^r quiá^r Fidiée^r jogui^r cóo^r ji^r cajo. Jo i dsea^r i dsíng^r gui 'gøiñ^r laco^r jnea^r e jíi^r jnea^r ja^r catíin^r n co^r sifí^r i capí^r fí^r 'ñáu^r lomiir^r. ¹² Joquier^r coo^r e jmáin^r ta^r quiá^r e nisíñ^r micui^r iee^r, jo nisér^r ca^r e qui^r quiá^r do. Jo dsu^r e micui^r iee^r do ni^r meár^r fí^r dsíí^r sináu^r jogui^r e qui^r do quiá^r nijí^r bre fí^r li^r coo^r ji^r e ja^r tóo^r jmi^r yáu^r.

Mi^r cajgáang^r Jesús jmi^r (Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22)

¹³ Jo mi^r cangí^r jo, cagüí^r Jesús fí^r li^r se^r Galilea jo cangór^r fí^r li^r táang^r i Juan do fí^r gua^r Jordán e laco^r dsea^r i nisé^r jmi^r quiá^r. ¹⁴ Dsu^r i Juan do ja^r lami^r iiñ^r e niseáiñ^r dsea^r do jmi^r, jo lalab cajíñ^r casf'r^r reiñ^r:

—'Nab^r dsea^r catíin^r e niseáan^r jnea^r jmi^r; jo ¿jialí^r 'ñí^r e iin^r e jnea^r niseáan^r 'ná^r jmi^r?

¹⁵ Joba^r cañíi^r Jesús jo casf'r^r reiñ^r:

—Lí^r j mee^r laco^r e fíi^r 'ná^r lana; co^r la guíim^r 'né^r jmití^r ii^r jalé^r ta^r quiá^r Fidiée^r e 'né^r jmó^r oo^r.

Joba^r caíb^r dsíí^r i Juan do e niseáiñ^r dsea^r do jmi^r. ¹⁶ Jo dsifí^r mi^r cajgáang^r Jesús jmi^r, jo cagüí^r bre fí^r dsíí^r jmí. Jo ladsifí^r lanab cana^r fí^r yáu^r jmigüí^r, jo cangá^r Jesús e cajgó^r Jmiguí^r quiá^r Fidiée^r fí^r yáu^r moguir^r e liíng^r jaang^r mee^r.

¹⁷ Jo guicanáu^r coo^r luu^r e jáa^r fí^r yáu^r jmigüí^r jo guicajíng^r lala:

—I nab Jóo^r o i 'neáan^r eáang^r, jo dsíng^r iáang^r dsii^r cóo^r r~.

4

Mi^r cajmée^r fíi^r i 'ling^r quijí^r jial ni^r é^r Jesús dsee^r (Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)

¹ Jo mi^r cangí^r e cajgó^r Jmiguí^r quiá^r Fidiée^r fí^r yáu^r moguir^r Jesús, jo e Jmiguí^r do cangojéeng^r dsea^r do fí^r coo^r guóo^r uó^r quiá^r e laco^r fíi^r i 'ling^r nijmér^r quijí^r jial e ni^r é^r dsea^r do dsee^r.

² Jo fí^r job cateáang^r Jesús lajee^r tuló^r jmi^r jogui^r tuló^r uóø^r jo ja^r e cagó^r r^r jíi^r coo^r lajee^r jo. Jo mi^r cangí^r lajoba^r cadseá^r jmi^r aaiñ^r. ³ Jo lajee^r jo

cangoquiéeng' i fii~ i 'ling'^ do fí' li~ sing' Jesús e jmóor' quijí~ jial ni'é~ dsea` do dsee~, joba' casí'r~ dsea` do lala jo cajín~:

—Song já~ e 'ná lin~ i Jóo' Fidiée` camíing~ do, quiú~ ta~ e ni'uíng~ iñí~ e cuu~ e néé~ na.

⁴ Jo dsu' dsifi' lajob cañí~ Jesús quiá~ i fii~ i 'ling'^ do jo cajín~:

—Dsu' lalab fé~ fí' ni~ ji~ quiá~ Fidiée`: "Ja` niliseeng` jaléng~ dsea` jmigüí~ juguiú~ e lico' ni'l~ nidó'r~ jalé~ e sea` fí' jmigüí~, co' 'né~ e njimitir~ jalé~ ta~ quiú~ fí' ni~ ji~ quiá~ Fidiée~, jo lajoguiba' niliseeñ~ juguiú~."

⁵ Jo mi~ cangí~ jo, i fii~ i 'ling'^ do cangojéeiñ~ Jesús fí' fí' güéang~ quiá~ dsea` góor` dsea` Israel e sii` Jerusalén, jo caseáaiñ~ dsea` do cartí~ yá~ guá~ fé~ e si~ fí' jo. ⁶ Jo lajee~ níteáaiñ~ fí' jo, lalab casí'r~ Jesús jo cajín~:

—Song já~ e lin~ i Jóo' Fidiée` camíing~ do, bíng~ uø~ cartí~ ui~ quiá~ e guá~ la; dsuco' fí' ni~ ji~ quiá~ Fidiée` fé~ lala:

Fidiée` niquiú~ r~ ta~ jaléng~ ángeles i líng~ guotíir~ e njimér~ í~ 'ná~, jo nisáin~ 'ná~ cóo~ guoor` lajee~ guiáang~ guo~ guiá~ güí~ e laco~ ja` nititaan~ cartí~ ni~ uø~.

⁷ Joba' cañí~ Jesús jo casí~ reiñ~:

—Dsu' lala fé~ guí fí' ni~ ji~ quiá~ Fidiée` cajo: "Ja` jmoo~ jial ni'é~ Fí~ Fidiée` dsee~."

⁸ Jo mi~ cangí~ e jo, i fii~ i 'ling'^ do cangojéeiñ~ Jesús fí' coo~ yá~ mó~ e ñí~ eáang~, jo ca'e'r~ dsea` do jalé~ fí~ e sea` fí' jmigüí~ jogui~ jial niing~ lacoo~ lacoo~;

⁹ jo i fii~ i 'ling'^ do casí'r~ Jesús jo cajín~:

—Jnea~ nicuóø~ 'ná~ lajalé~ e móo~ na song nisi~ uø~ jní~ fí' quinii~ jogui~ njimifén~ jnea~.

¹⁰ Joba' cañí~ Jesús jo casí~ reiñ~:

—Güihuiing~ cáan~n, Satanás, dsuco' fí' ni~ ji~ quiá~ Fidiée` fé~ guí: "Jí~ Fidiée` dsea` guing~ níff~ bing~ njimifén~, jo jí~ ta~ quiú~ fíbre e njimití~ cajo."

¹¹ Jo dsifi' lajob cajmi'náng~ 'ñia~ i fii~ i 'ling'^ do fí' li~ sing' Jesús, jo lí~ jo caguilíng~ tú~ 'ní~ míoing~ ángeles fí' li~ sing' Jesús e cangoto~ fíñ~ dsea` do.

Mi~ canaang~ Jesús jmóor` ta~ quiá'r~ fí' li~ se~ Galilea

(Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15)

¹² Jo mi~ cangí~ jo, jo caliñí~ Jesús e 'náñib~ ni'iung~ Juan i seáang` dsea` jmí~, joba' caquím~ tur fí' li~ se~ Galilea. ¹³ Dsu' ja` cajer~ fí' Nazaret, co' dob cangogüeár~ fí' Capernaum fí' 'ni~ guiée~ Galilea, fí' li~ se~ lí~ neáang` dsea` Israel i líng~ dsea` siju~ Zabulón cóo~ gui Neftalí. ¹⁴ Jo cangojé~ jalé~ e jo e laco~ caliti~ lají~ júu~ quiá~ Fidiée` e cajme~ Saí~, jaang~ i café~ cuaiñ~ quiá~ Fidiée` malí~ guí eáang~ mi~ cajín~ lala:

¹⁵ E guóo~ uø~ quiá~ dsea` siju~ Zabulón cóo~ gui Neftalí
née~ cáang~ gua~ Jordán fí' 'ni~ guiée~ Galilea

fí~ dsí~ lí~ se~ Galilea cajo.

Jo fí~ job li~ seeng` dsea` i ja~ cuíng~ Fidiée`.

¹⁶ Jo lafa~ i seeng` fí' li~ ná~ só~ líng~ jaléng~ i dsea` í~,
dsu' cangár~ coo~ ji~ e jlo~ niing~ 'gøng~.

Jo jaléng~ i dsea` í líñ~ lafa~ sijuui~ uí~ dsee~ quiá'r~,
dsu' nícajneá~ e jí~ do jee~ ír~.

¹⁷ Jo lajee~ e niguiing~ Jesús fí' Capernaumba` canaaíñ~ guiar~ júu~ quiá'r~ jo fé~ r~:

—Quí~ jíing~ yaang~ na! fí' quini~ Fidiée` uí~ dsee~ quií~ na!, dsuco'
nijaquíéem~ ba` e níca~ dsea` do nífi~ quiá~ lajaang~ lajaang~ dsea` jmigüí~.

Mi~ cató~ Jesús quiúung~ dsea` i jmóo` ta~ ság~ 'ná~

(Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)

18 Jo mi~ cangf̄ jo, lajee~ e ngóo' Jesús ngir' fí' 'ni' guiée' Galilea, cangáiñ~ gáng~ dsea` i la'ó' rúng~, jaang` i sii` Simón jo sii`bir Tú^ cajo, jo jaang`gui i sii` Df̄. Jo lají huáaiñ~ do taaiñ~ ta~ feá` 'máá' fí' dsíi' jmí' quiá'~ e sáiñ' 'ñu'. **19** Jo Jesús casf̄~rein' jo cajín'~:

—'Ná' ñilíng~na' cóo'~jnea~, jo jnea~ nicuóø~'ná' ta~ e guiá~na' júu~ quiá'~ Fidiée~ fí' jee~ dsea` jmigüí~, jo líb'jiu e ta~ jo la lí~ ta~ sán~'ñu'.

20 Joba' i dsea` do dsifí~ladob catár`'máá' quiá'r~ jo cangolíim~bre cóo'~ Jesús.

21 Jo tí' dobijíu ningóo' Jesús cóo'~ i dsea` do mi~ cangáiñ~ jiéng~gui gáng~ dsea` i la'ó' rúm~ cajo, jo jaaiñ~ do siir` Tiáa~ jo jaang`gui i sii` Juan. Jo lají~ huáaiñ~ do líiñ~ joo' jaang` dseañu~ i sii` Zebedeo. Jo teáaiñ~ fí' coo` dsíi' móo' coliing~ cóo'~ tiquiá'r~ e jmo'r~ jalé~'máá' quiá'~ e sáiñ' 'ñu'. Jo Jesús cató~rein' do, **22** jo dsifí~lajob ca'uøøiñ~ do e fí' dsíi' móo' lí~ teáaiñ~ do jo cangolíim~bre cóo'~ Jesús, jo dob caseáaiñ~ i tiquiá'r~ do.

Mi~ ca'e' Jesús fíng~ dsea` jalé~ júu~ quiá'~ Fidiée~ (Lc. 6:17-19)

23 Jo mi~ cangf̄~jo, cangi' Jesús fí' la'úng~ fí' lí~ se' Galilea e e'r~ jaléng~ dsea` Israel júu~ quiá'~ Fidiée~ fí' dsíi' guá~ quiá'r~ e téé~ lacoo` fí'. Jo guiar' júu~ quiá'~ Fidiée~ e nijsaquieem'ba' e nicá` dsea` do nifí~ quiá'~ lajaang` lajaang` dsea` jmigüí~. Jogui jmi'leáam~bir jaléng~ dsea` i líng~ lí~ doñí~ ee` jmohuú~ osi lí~ doñí~ jié~ li~ cu~ quiáin~ é. **24** Jo eáam~ nini~ júu~ quiá'~ Jesús quiá'~ jalé~ e guiá~ e jmóor~ do fí' la'úng~ fí' lí~ se' Siria. Jo jaléng~ dsea` i seeng~ fí' jo dsilíñ~ fí' lí~ táang Jesús e dsijéeiñ~ jaléng~ dsea` dséel~ quiá'r~ lí~ doñí~ ee` jmohuú~ líiñ~; jo quiéeng~ i jéé~ i líng~ quiá'~ cóo'~gui jaléng~ i joñíng~ jogui jaléng~ i caang~ guotih~ jogui jaléng~ i ja~ lí~ ngí~, lí~ lajaléng~ i na dseáng~ jmi'leáam~ Jesús.

25 Jo eáam~ fíng~ jaléng~ dsea` i ningí~ cóo'~ Jesús; jo jaléng~ i dsea` í seeiñ~ do i seeng~ fí' lí~ se' Galilea jogui seem'bí i jalíng~ fí' jalé~ fí` e téel~ fí' lí~ se' Decápolis jogui seem'bí i jalíng~ fí' Jerusalén jogui seem'bí cajo jaléng~ dsea` i jalíng~ fí' lí~ se' Judea cóo'~gui jaléng~ dsea` i jalíng~ lí~ lí~ ngóo~ laco' iu~ gua` Jordán.

5

Jalé~ júu~ e ca'e' Jesús dsea` quiá'r~ fí' coo` yá~ mó~ (Lc. 6:20-23)

1 Jo mi~ cangá~ Jesús e fíng~ dsea` ngolíng~ caluur~ laco' ngóor', joba' cajgóor~ fí' coo` yá~ mó~ jo fí' job caguár'. Jo jaléng~ i dsea` quiá'r~ do cangoquiéeiñ~ fí' lí~/guiing~ dsea` do, **2** jo Jesús canaaíñ~ e'rein' do jo cajín'~:

3 —Juguiá~jiu quiá'~ jaléng~ dsea` i ñí~ e 'neáiñ~ Fidiée~, co' dsea` íb` dsea` i quié~ nifí~ quiá'r~.

4 'Juguiá~jiu quiá'~ jaléng~ dsea` i dsíng~ líjiung~ dsíi', co' Fidiéeb~ ni-jmi'iáaiñ~ dsíi' jaléng~ i dsea` í.

5 'Juguiá~jiu quiá'~ jaléng~ dsea` i 'neáng~ Fidiée~, co' niñir~ e jíi~ coo` ja~ e quí'r~ jmíi~ jmér~ yaaiñ~; jo Fidiée~bing~ i nicuó~ jaléng~ i dsea` í jalé~ e catáñiñ~ lí~ laco' jíi~ júu~ e nicacuó~reiñ~lamí~ jéeng~gui.

6 'Juguiá~jiu quiá'~ jaléng~ dsea` i dsíng~ iing~ jmé~ jalé~ e iing~ Fidiée~, co' dsea` íbing~ i níjmicóo~ quiá'r~ e nilí~bre jmér~ jalé~ e jo.

7 'Juguiá~jiu quiá'~ jaléng~ dsea` i fíi~ líng~ jaléng~ dsea` rúng~, co' Fidiéeb~ nilí~ fíi~ líiñ~ jaléng~ i dsea` í.

8 'Juguiá~jiu quiá'~ jaléng~ dsea` i guing~ dsíi' e jmóor`jmang~ jalé~ e guiá~, co' jaléng~ dsea` íbing~ i niníng~ Fidiée~.

9 'Juguiá~jiu quiá'~ jaléng~ dsea` i jmóo` quijí~ jial niliseeng~ dsea` juguiá~ cóo'~ dsea` rúiñ~, co' Fidiée~bing~ níjíng~ e dsea` íbing~ líng~ joo'.

10 'Juguiá~jiu quiá'~ jaléng' dsea` i dsingüing~ e jmó'~ dsea` ga` quiá'r~ uíi'~ e jmóor` jalé~ e iing~ Fidiée~, co' i dsea` i dsingüing~ jalé~ e jo, Fidiée~ bing' i quie' nifí~ quiá'r~.

11 'Juguiá~jiu quií~ 'ná~ mi~ fé~ dsea` ga` uii~ quií~ na' jogui jmáiñ~ 'ná~ jogui sí~r` 'ná~ jalé~ júu~ e o' já~ uíi~ e líing~na' dsea` quié~e. **12** Jmi'íáang` óo'na' jogui güiliseeng~na' juguiá~, co' dsíng'~ niguo~ e ni'íing~na' quiá~ Fidiée~ e si'má'r~ quií~na' fí~ nifí~. Dsaco' jaléng' dsea` i café~ cuaiñ~ quiá~ Fidiée~ malii~gui eáang~, lajob cajmeáng' dsea` ír` cajo.

'Ná~ líing~na' laco' la líi~ níi~ cоо'~gui la líi~ jí~ fí~ jee~ jaléng' dsea` jmigüí~
(Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)

13 Jo casí~gui Jesús i dsea` quiá'r~ do lala:

—'Ná~ líing~na' la líi~ níi~ jee~ jaléng' dsea` jmigüí~, dsa' fинг cajéng' e níi~ e níi~ do, joba' jo~ quií~ jmíi~ jóng fa' e nilíññi~tu' calé~ catú~. Jo co' jo~ e ta~ íing~ jíi~ coo' e níi~ do, joba' nibib~ fí~ guia~ fí~ jóng, jo jaléng' dsea` i ngí~ fí~ jo niso'óm'bre.

14 'Jogui 'ná~ líing~na' la líi~ coo' jí~ jee~ jaléng' dsea` jmigüí~. Cofa' coo' fí~ e néé~ fí~ coo' yá~ mó~ ja` quií~ jmíi~ fa' e ni'méng~ 'ñaia~ e ja` cuóøng` lí~ jøø~ dsea`. **15** Jogui cajo ja` 'gui~ dsea` coo' candíi~ jo nisí'r~ fí~ coo' li~ cöøng~, co' 'né~ nisí~ dsea` coo' li~ níi'ba~ do, jo lajoba' cuø~ jí~ e jné~ dsea` i neáang~ fí~ dsí~ sínáu~. **16** Jo lajob 'ná~ cajo, dsea` nilíing~na' lafa' jí~ fí~ quini~ jaléng' dsea` jmigüí~, jmi'úung~na' e njmee~na' jalé~ e guia~ fí~ jee~ jaléng' dsea` rúng~na', co' mi~ niní~ dsea` e jmoo'na'jalé~ e jo, joba' lajiim'bre njmiféiñ~ Tiquí~ii~dsea` guiing~ nifí~ jóng.

Mi~ ca'e' Jesús cuaiñ~ quiá~ júu~ quiá~ ta~ quiá~ Fidiée~ e cajme~ Moi~

17 Jo lí~ jo, lalab casí~gui Jesús i dsea` quiá'r~ do jo cajíñ~:

—Ja` fí~ oo' 'ná~ e cagá~ a fí~ jmigüí~ la e caga'íin'n jalé~ júu~ quiá~ ta~ quiá~ Fidiée~ e cajme~ Moi~, o'gui e caga'íin'n jalé~ júu~ e ca'e~ jaléng' i dsea` i café~ cuaiñ~ quiá~ Fidiée~ malii~gui eáang'. Co' ja` cagá~ a fa' e caga'íin'n jalé~ e jo, co' jnea~ cagá~ a fí~ jmigüí~ la e lí~laco' niliti~ jalé~ e júu~ job. **18** Jo jmitaa~ óo'na' e lajee~ róo~bí~guóo~ uó~ jmigüí~, ja` quií~ jmíi~ fa' e nijé~ jíi~ camí~ e júu~ quiá~ ta~ do cartí~ mi~ nidsijée~ jalé~ e nisí~ fí~ e nidsijée~ do. **19** Joba' i dsea` i ja` jmó~ náu~ fa' camíb~ júu~ quiá~ ta~ quiá~ Fidiée~ e cajme~ Moi~, doñí~ fa' ja` 'ga~ lí~ niing~ e júu~ camí~ do, o'gui e'r~ dsea` rúiñ~ jial e njméiñ~ do náu'r~ e júu~ jo, joba' i dsea` i ni'uíñ~ jaang` i ja` niing~ jíi~ capí~ fí~ quini~ Fidiée~ mi~ tí~ lí~ nicá~ dsea` do nifí~ quiá~ lajaang` lajaang` dsea` jmigüí~. Dsa' jaléng`gui dsea` i náu~ jalé~ e júu~ quiá~ ta~ do jogui e'r~ jaléng' dsea` rúiñ~ e njméiñ~ do lajo, joba' i dsea` i ni'uíñ~ dsea` i niim~ fí~ quini~ Fidiée~ mi~ tí~ lí~ nití~ í~ e dsea` do nicár~ nifí~ quiá~ lajaang` lajaang` dsea` jmigüí~. **20** Joba' fí~ i 'ná~ e song ja` njmi'úung~na' e njmee~na' náu~na' jalé~ júu~ quiá~ Fidiée~ røø~gui laco'gui i tifa~ quiá~ júu~ quiá~ ta~ quiá~ dsea` góo'naa' dsea` Israel jo cоо'~gui jaléng~ dsea` góo'naa' i líing~ dsea` fariseo, joba' ja` quií~ jmíi~ jóng fa' e Fidiée~ nicár~ nifí~ quiá~na' mi~ tí~ lí~ nití~ e í~ jo.

Mi~ ca'e' Jesús jial líi~ mi~ guíng~ dsea`
(Lc. 12:57-59)

21 Jo mi~ cangf~ jo, Jesús ca'er~ e júu~ la jo cajíñ~:

—Jo 'ná~, nicanáu~ba' lajíi~ júu~ e ca'íng~ dsea` áang' qui~naa', jo e lab e jo: "Ja` jngán~ dsea` rún~, dsaco' ii~ i jmó~ lajo, joba' fí~ quini~ dseatab~ catíng~ dsér~ e nitidsi' í~ quiá'r~ laco' catíng~." **22** Dsa' jnea~gui fí~ i 'ná~ e doñí~ ii~ dsea` i liguiing~ quiá~ jaang`gui dsea` rúng~, joba' fí~ quini~ dseatab~ catíng~ dsé~ i dsea` i laco' nitidsi' í~ quiá'r~. Jo ii~ dsea` i jmineang~ jaang` dsea` rúng~, joba' i dsea` i dsea` cöøng~ i quiá~ ta~ quiá~ dsea` Israel catíng~ niquidsi' í~ quiá'r~.

Jogui ii' dsea` i cuóøng` júu^ 'li^ jaang`gui dsea` rúng', joba' fí' li^ 'lib'^ catíing^- i dsea` fí' li^ coo` jí' e ja` tóo` jmíi^ yu^'.

²³ Jo mi^ güiliing^-na' fí' guá'^ e liing~ ee' güicuóø'~na' Fidiée^ fí' nife^, jo lajee^ jo niguiéng^ óo'na' e seeng` jaang` dsea` i jmoo'na' mít^ cój^, ²⁴ joba' dob 'né^- séé'~na' e quié^na' do, jo nigüiliing^na' e njimitíi^ óo'na' la'uii^ cój^ i dsea` rúng^na' i jmoo'na' mít^ cój^ do. Jo mi^ ningf, joguiba' nicuóøng` e güicá'^na' fí' nife^ jalé^ e quié^na' do jóng.

²⁵ Jo song ii' dsea` 'nái^' lajíi^ dsee^- e nica'ee^-na', jogui iiñ^ e nidsijéein^ 'nái^ fí' quini^ dseata~, joba' guiá^ gui jmí'úung`na' jóng e nisiing^na' røø' cój^ i dsea` do la'uii^, nái^ gui e nijáiñ^ 'nái^ fí' jaguo` dseata~; dsuco^ song ja` nijmee^-na' lajo, joba' i dseata~ do nijáiñ^ 'nái^ fí' quini^ jaléng^ fí' quiá'r^ jo 'nheñib^ nitáiñ^ 'nái^ jóng. ²⁶ Jo jmítaa^ óo'na' e ja` ni'uóøng`na' e fí' dsíi^ 'nheñí^ do cartí niquí^na' jalé^ cuu^- e nimí^ i dseata~ do 'nái^'.

Mi^ ca'e' Jesús e ja` dseeng` e güiing` dsea` cój^ dsea` i o' quiá'r^

²⁷ Jo mi^ cangf jo, ca'e'gui Jesús e júu^ la jo cajíi^:

—Nicanúub^-nái^ e júu^ la malíi^gui eáang': "Ja` lee^ e nigüín^ cój^ dseañu^ osi dseamf i o' quíi^." ²⁸ Dsu^ jnea^ fíi^-i 'nái^ e doñí ii' i suung` jaang` dseamf jo í dsíi^ e iiñ^ güiñ^ cój^ do, joba' líi^ lafa' nicajmée^bre e jo mi^ ca'f dsíi^ lajo cój^ i dseamf do, jo dseeb^- nica'eer^ fí' quini^ Fidiée^ jóng.

²⁹ Jo lajob líi^, song jminí^na' dsée^ jmoo` e niténg^na' fí' ni^ dsee^, joba' guiá^ gui e guí^ba' jo nigüibíi^na' fí' li^ huíi^ laco' seeng`na' yaang`na'; dsuco^ guiá^ gui quíi^-na' e ni'líng^ capí^ ngúu' táang`na' e laco'gui e nibíing^na' latøøng^-na' fí' li^ 'li^'. ³⁰ Jogui song guóøna' dsée^ jmoo` e niténg^na' fí' ni^ dsee^, joba' guiá^ gui quíi^-na' e quiá^ba' jo nigüibíi^na' huíib^ laco' seeng`na' yaang`na'; dsuco^ guiá^ gui e ni'líng^ jíi^ guóøna' e laco'gui e nibíing^na' latøøng^-na' fí' li^ 'li^'.

Mi^ ca'e' Jesús quiá'^ mi^ tiúung` dsea` rúiñ^

(Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18)

³¹ Jo mi^ calí^ jo, cajíng^ gui Jesús e júu^ la:

—Lalab júu^ sea` malíi^gui: "Doñí ii' dseañu^ i tiúung` dseamf quiá^, joba' 'né^- cuóø^-bre i dseamf do coo^ mají^ li^ fé^ quiá^ e niciatiúung` rúiñ^." ³² Dsu^ jnea^ fíi^-i 'nái^ e song jaang` dseañu^ tiúuiñ^- dseamf quiá'r^ e ja` mí^ ca'lée^ i dseamf quiá'r^ do e güiñ^ cój^ dseañu^ jiéng^, joba' i dseañu^ do jmóor^ e dseáang^ e ni'léb^- i dseamf do cój^ dseañu^ jiéng^, jo lajoba' ni'éiñ^ do dsee^ fí' quini^ Fidiée^; jo i dseañu^ i nicúng^ guó^ cój^ jaang` dseamf i niciatiúung` rúng^, joba' dseeb^- éer^ cajo.

Mi^ ca'e' Jesús quiá'^ mi^ éeng` dsea` fíi^

³³ Jo mi^ cangf jo, cajíng^ gui Jesús e júu^ la:

—'Nái^ nicanúub^-ba' lajíi^ júu^ e fé^ dsea` áang' qui^naa', jo e lab e júu^ jo: "Ja` se' jíi^ cój^ fa' e ja` nijmée^ e nicafeé^ e nica'een^ fíi^." ³⁴ Dsu^ jnea^ fíi^-i 'nái^: Ja` éeng`na' fíi^ quiá^ li^ doñí ee': ja` éeng`na' níff^, dsuco^ fíi^ job li^ líi^ ée^ quiá^ Fidiée^; ³⁵ o'gui éeng`na' guóø^ uó^, dsuco^ job li^ jmi'íng^ tíi^ Fidiée^; o'gui éeng`na' fíi^ Jerusalén, dsuco^ job li^ líi^ fíi^ güeang^ quiá^ Fidiée^ i quiá^ ta^ fí^ la'úng^ fíi^ jmigüí^.³⁶ Jogui ja` éeng`nái^ moguí^na', dsuco^ ja` lí^na' jmisíng^na' i jíi^ camí^ jñu^ guí^na' e tee^ osi e uí^ é. ³⁷ Jo song fo^na' e nijmee^-na', joba' jmee^-na' jóng; jo song fo^na' e ja` jmee^-na', joba' ja` jmoo'na' jóng; dsuco^ song jmoo'na' e jié^gui, joba' njmoo'na' náu^na' júu^ quiá^ i lím^ jóng.

Mi^ ca'e' Jesús quiá'^ e ja` 'né^ cój^ dsea` quiá'r^

(Lc. 6:29-30)

³⁸ Jo mi~ cangf̄ jo, ca'e'gui Jesús e júu^ la:

—Nicanúub^- 'ná^ e júu^ la malif̄^gui eáang': "Song jaang` dsea` ca'íñ^- coo` jminí^, joba' lajob 'né^ jme^ cōo^ i dsea` f̄; osi jaang` dsea` caffiñ` camí^ majá^, joba' lajob 'né^ jme^ cōo^ i dsea` f̄ cajo." ³⁹ Dsu' jnea^ f̄í^ i 'ná^: Ja` cōo^na' quí^na' mi^ ii^ jmáng^ 'ná^ ga'; dsu' f̄ing song ii^ caquiú^ cataang` moní^na', joba' cuóø^na'r e cataang`gui do güiquíú^r cajo. ⁴⁰ Jogui song ii^ iing^ ni'níng^ 'ná^ f̄i' quini^ dseata^, jogui iiñ^ niguír^ 'mi'quí^na', joba' cuóø^na'r jóng la quie'gui 'mi'guiée^ quí^na' güiquíer^ cajo. ⁴¹ Jo song ii^ quiá^ 'ná^ ta^ e nigüicá^na' coo^ lee^ e ngi^na' coo^ kilómetro, joba' güica^na' jóng tú^ kilómetro. ⁴² Jo f̄ing mi^ dsea` 'ná^ lf^ doñi^ ee', joba' cuóø^na'r jóng; jogui song ii^ mi^ 'ná^ e liing^ ee' nijmi'óøng^na're cateá^, joba' jmi'óøng^na'r jóng.

*'Né^ jmi'neáang^naa'jaléng^i 'ní^níng^ jneaa^aa'
(Lc. 6:27-28, 32-36)*

⁴³ Jo mi~ cangf̄ jo, ca'e'gui Jesús e júu^ la jo cajíñ^-:

—Nicanúub^- 'ná^ cajo e júu^ la malif̄^gui eáang': "Jmi'neáang^ jaléng^ dsea` i seeng^ røø^ cōo^ jo jmee^ e 'ní^ man^ jaléng^ i 'ní^níng^ 'ná^." ⁴⁴ Dsu' jnea^gui f̄í^ i 'ná^: Jmi'neáang^na^ jaléng^ i 'ní^níng^ 'ná^ jogui féeng^na^ Fidiée^ uii^ quiá^ jaléng^ dsea` i jmáng^ 'ná^ ga^, ⁴⁵ jo lajoba' ni'uíng^na^ joo^ Tiquí^na^ Fidiée^ dsea` guiing^ñiff^-. Dsuco^ dsea` do jmoo^bre e guo^ iee^ li^ seeng^jaléng^ dsea` i jmoo^ jalé^ e ga^ jogui li^ seeng^jaléng^ dsea` i jmoo^ jalé^ e guiá^ cajo; jogui sifm^bre jmí^ cajo li^ seeng^jaléng^ dsea` i ee^ e guiá^ cōo^gui f̄i'li^ seeng^jaléng^ dsea` i ja` ee^ e guiá^-. ⁴⁶ Dsuco^ song 'ná^ jmi'neáang^na^ lají^ dsea` i jmi'neáang^ 'ná^, joba' ja` ni'íng^na^ jóng lají^ e si'íng^na^ quiá^ Fidiée^; co^ lajob cajo jmoo^ jaléng^ nodsicuu^ quiá^ Roma. ⁴⁷ Jogui song f̄ong^na^ lají^ dsea` rúng^na^, ¿e^ e jié^gui jmoo^na^ laco^ doñi^ ii^ dsea`? Co^ lajob jmoo^ jaléng^ dsea` i ja` cuíng^ Fidiée^ cajo. ⁴⁸ Jo jmi'neáang^na^ jaléng^ dsea` dseáng^ laco^ si'í^ lf^ laco^gui la jmoo^ Tiquí^na^ dsea` guiing^ñiff^-.

6

Mi^ ca'e'Jesús quiá^ mi^ jaang` dsea` jmi'cōo^r^ jaang`gui i 'nē^ quiá^ lajo

¹ Jo mi~ cangf̄ jo, ca'e'gui Jesús e júu^ la jo cajíñ^-:

—Ja` jmoo^na^ jalé^ e guiá^ e qui^t^ tíng^na^ jmoo^na^ e lf^ laco^ nijóø^ jaléng^ dsea^; co^ song jmoo^na^ lajo, joba' Tiquí^na^ Fidiée^ dsea` guiing^ñiff^ ja` nicuó^r^ 'ná^ jalé^ e niguo^ i sea` quiá^r^ f̄i'ñiff^ quiá^r^.

² Joba' mi^ jmi'cōo^na^ jaléng^ dsea` i 'nē^ quiá^ lajo, ja` jmoo^na^ li^ cuóøng^ jøø^ dsea` f̄íng^ lf^ laco^gui la líng^ dsea` i jmicaang^ e jmoo^r^ jalé^ e iing^ Fidiée^, dsu' o^ já^ e jmoo^r^ lajo. Co^ jaléng^ i dsea` i jmicaaiñ^ e jmi'cōo^r^ jaléng^ dsea` i 'nē^ quiá^ lajo f̄i' dsí^ siná^ guá^ cōo^gui lacaang^ jee^ 'ná^ e lf^ laco^ nifé^ dsea` guiá^ ui^ quiá^bre. Jo dsu' jnea^ jmitaa^ óo^na^ e cōo^ jalé^ e jmicaang^ i dsea` do, nicalf^bre lají^ e 'nó^r^ do, co^ jo^ ee^ ni'íng^gui jí^ cōo^ quiá^ Fidiée^.

³ Jo dsu' mi^ jmi'cōo^ 'ná^ jaléng^ dsea` i 'nē^ quiá^ lajo, ja` 'nē^ jmee^na^ dsea` júu^ quiá^ lají^ e nijmee^na^ do, doñi^ fa^ jaang^ dsea` i cuíng^na^ eáang^;
⁴ jo jmee^na^ e jo e ja^ ñí^ dsea^. Jogui Tiquí^na^ dsea` guiing^ñiff^ jøø^bre lají^ e jmoo^na^ do, jo lajoba' nicuó^r^ 'ná^ lají^ e si'ma^r^ quiá^na^ f̄i'ñiff^ quiá^r^.

Mi^ ca'e'Jesús jialféeng^naa' Fidiée^

(Lc. 11:2-4)

⁵ Jo mi~ cangf̄ jo, ca'e'gui Jesús e júu^ la jo cajíñ^-:

—Jo mi~ siing~ 'ná' cōo'~ Fidiée~, ja` jmoo`na' laco'gui la jmoo` i dsea` i jmicaang~. Co' i dsea` i tī dsíir' sín' yaaiñ~ e siiñ' cōo'~ Fidiée~ fí dsíir' sín' guá'~ jogui lacaang` li~ seáng~ dsea` fíng~ i jōøng~ ír' cōo'~ jalé~ e jmoo` do. Jo dsu' jnea~ jmītaa^ óo'na' e cōo'~ jalé~ e jmicaang~ i dsea` do nicalf'~bre lajíi~ e 'nó'r~ do, joba' jo` ee` ni'íng~'guir jíi~ cōo'~ quiá'~ Fidiée~. ⁶ Dsu' 'ná'gui, mi~ siing~na' cōo'~ Fidiée~, güitáang~'na' fí dsíir' sín' quiá'na' jo jniing~ yaang~na' 'ná'~ jo siing~na' cōo'~ Tiquíi^na' dsea` guiing~ ñiff'~ i seeng~ cōo'~ 'ná' fí jo. Jo co' Tiquíi^na' dsea` guiing~ ñiff'~ jōø~bre jalé~ e jmoo`na' do, joba' nicuó'~bre 'ná' lajíi~ e si'má'r~ quiá'na' fí ñiff'~ quiá'r~.

⁷ Jogui mi~ siing~na' cōo'~ Fidiée~, ja` fó`na' jmigui~ ya~ jalé~ júu~ e ja` uiing~ sea` li~ laco'gui la jmoo` dsea` i ja` cuíng~ Fidiée~; co' jaléng~ i dsea` i i` dsíir' e song jmigui~gui nifé'r, joba' já~gui ninú~ diée~ quiá'r~ jalé~ júu~ quiá'r~. ⁸ Jo jie~ mi~ jmeáang~ yaang~ 'ná' lajó li~ laco'gui la jmoo` i dsea` i, co' Tiquíi^na' Fidiée~ jéem~ ñiñir' jalé~ e 'né~ quiá'na' ná~gui e nimíi~na're. ⁹ Joba' lalab 'né~ siing~na' cōo'~ Fidiée~:
Tiquíi', dsea` guiin~'ñiff',
güijmifém~ jaléng~ dsea` jmigüi~'ná',
co' 'nab` dsea` fén' fí la'úng~ fí jmigüi~.

¹⁰ Jogui güijáng~ yaang~ dsea` fí quiní~
e laco' nicá~ nifí~ quiá'r~ lajaang~ lajaaiñ~.

Jogui güijmitib~ jaléng~ dsea` jmigüi~ jalé~ e iing~ 'ná` fí jmigüi~ la,
li~ laco'gui liti~ fí ñiff~ quií'~.

¹¹ Jogui cuóø~ jnea~ jalé~ e 'né~ niquiee~naa' e jmíi~ lana.

¹² Jogui íing~ dsee~ uii~ qui~naa' quiá~ jalé~ e ja` dseeng~ e nicajmó~naa',
li~ laco'gui jnea~ íing~naa' dsee~ quiá~ jaléng~ dsea` rú~naa' dsea` jmigüi~ mi~
ee`go nica'léer' qui~naa'.

¹³ Jogui jmee~ i` jnea~ lacaang` li~ ngi~naa'
e laco' ja` nijiá~naa' fí ni~ dsee~,

jogui jmee~ i` jnea~ cajo
e laco' ja` njimeáng~ jaléng~ i'ling~ jnea~.

Co' 'nab` i qui~ta~ røø` fí la'úng~ fí jmigüi~
jogui i`gøng~ jogui i`niing~ eáang~ cajo car` ngongí~ jmíi~.
Jo lajob nilí~.

Jo lanab ca'e' Jesús ie~ jo jial féeng~naa' Fidiée~.

¹⁴ Jo mi~ calí~ jo, cajíng~'gui Jesús:

—Jo song 'ná' íing~na' dsee~ quiá~ jaléng~ dsea` rúng~na' mi~ ee`go 'léer'
quií~na', joba' lajob Tiquíi^na' dsea` guiing~ ñiff~ cajo ni'íim~bre dsee~
quií~na'. ¹⁵ Dsu' song 'ná'gui ja` íing~na' dsee~ quiá~ jaléng~ dsea` rúng~na'
mi~ ee`go 'léer' quií~na', joba' lajob Tiquíi^na' dsea` guiing~ ñiff~ cajo ja` ni'íiñ~
dsee~ quií~na'.

Mi~ ca'e' Jesús quiá~ mi~ jmoo` dsea` ayuno

¹⁶ Jo mi~ cang~gui lajo, ca'e'gui Jesús e júu~ la jo cajíñ~:

—Jo mi~ jmoo` 'ná' ayuno, ja` jmeáang~ yaang~na' e líng~na' fí i`li~ laco'gui
la jmoo` jaléng~ dsea` i jmicaang~ e jmoo` jalé~ e iing~ Fidiée~, dsu' o' já~ e
jmoo` lajo; co' jmoo` jaléng~ i dsea` i lajo e li~ laco' njøø~ dsea` quiá'r~ e
jmoo` ayuno. Jo dsu' jnea~ jmītaa^ óo'na' e cōo'~ jalé~ e jmicaang~ i dsea`
do, nicalf'~bre lajíi~ e 'nó'r~ do, jo jo` ee` ni'íng~'guir jíi~ cōo'~ quiá'~ Fidiée~.

¹⁷ Jo dsu' 'ná'gui, mi~ jmoo`na' ayuno, rúu~na' ní~na' jogui jmeáang~na' guiá~
yaang~na', ¹⁸ jo lajoba' ja` nililí~ dsea` e jmoo`na' ayuno. Jo jíi~ Tiquíi^na'
Fidiée~ i seeng~ cōo'~ 'ná', jíi~ i bing~ i nililí~ e jo, jo dsea` íb` i nicuó'~ 'ná' lajíi~
e si'má'r~ quií~na' fí ñiff~ quiá'r~.

Jalé¹⁹ e jlo¹⁹ e sea¹⁹ quiá¹⁹ Fidiée¹⁹ fí¹⁹ ñifi¹⁹
(Lc. 12:33-34)

19 Jo mi¹⁹ cang¹⁹ jo, ca'e'gui Jesús e júu¹⁹ la jo cajíñ¹⁹:
—Ja`jmoo`na' e silíí¹⁹ na' eáang¹⁹ cuu¹⁹ fí¹⁹ jmigüí¹⁹ la íim¹⁹ jalé¹⁹
e óo¹⁹ dsea¹⁹ jogui seeng¹⁹ cajo jaléng¹⁹ guisf¹⁹ i¹⁹ lée¹⁹, jogui seem¹⁹ i¹⁹ cajo i¹⁹ dsitáaiñ¹⁹ i¹⁹
'lée¹⁹ fí¹⁹ dsíí¹⁹ sináu¹⁹ quiá¹⁹ dsea¹⁹. **20** Jo guiá¹⁹ guib e njmee¹⁹ na' e nilisea¹⁹ quiá¹⁹ na'
fí¹⁹ ñifi¹⁹ jalé¹⁹ e jlo¹⁹, co¹⁹ fí¹⁹ job li¹⁹ ja¹⁹ seeng¹⁹ jaléng¹⁹ guisf¹⁹ i¹⁹ lée¹⁹, o'gui dsitáang¹⁹
jaléng¹⁹ i¹⁹ lée¹⁹ cajo. **21** Co¹⁹ li¹⁹ sea¹⁹ jalé¹⁹ e lf¹⁹ óo'na' do, e jobi eáang¹⁹ guiring¹⁹ óo'na'
jóng.

Mi²² ca'e'Jesús quiá²² co²² qí²² cóo²² e cuø²² e jné²² dsea²²
(Lc. 11:34-36)

22 Jo mi²² cang²² jo, ca'e'gui Jesús e júu²² la jo cajíñ²²:
—Jalé²² jmini²² dsea²² líí²² la líí²² co²² qí²² cóo²² e cuø²² e jné²² r²² lacaang²² fí²² li²² ngir²²;
joba²² song jlo²² jmini²² na', joba²² guiáb²² jné²² na' lacaang²² fí²² li²² ngi²² na' jóng; **23** jo
dsu²² song ja²² dseeng²² jmini²² na', joba²² ja²² jné²² na' jóng lacaang²² fí²² li²² ngi²² na'. Jo
song lajee²² e jneá²² røø²² jmini²² na' ni'uíng²² e ja²² jné²² na' jíí²² capí²², jo song lajob
líí²², joba²² dseáng²² nuu²² guib ni'uíng²² jmini²² na' jóng.

Ja²⁴ cuøøng²⁴ e guiring²⁴ dsíí²⁴ dsea²⁴ Fidiée²⁴ mi²⁴ eáang²⁴ guiring²⁴ dsíí²⁴ cuu²⁴
(Lc. 16:13)

24 Jo mi²⁴ cang²⁴ jo, ca'e'gui Jesús e júu²⁴ la jo cajíñ²⁴:
—Jíí²⁴ jaang²⁴ dsea²⁴ quií²⁴ r²⁴ jmiíí²⁴ fa²⁴ e njmér²⁴ ta²⁴ fí²⁴ quini²⁴ gáng²⁴ fir²⁴ coliíng²⁴,
dsu²⁴co²⁴ song cajmér²⁴ lajo, joba²⁴ nilí²⁴ níí²⁴ níim²⁴ bre jaang²⁴ jogui njmití²⁴ bre ta²⁴ e
niquiú²⁴ i²⁴ jaang²⁴ gu²⁴ do. Jo co²⁴ lajob líí²⁴, joba²⁴ ja²⁴ quií²⁴ jmiíí²⁴ fa²⁴ e níí²⁴ njmití²⁴ na'
coliíng²⁴ jalé²⁴ ta²⁴ quiú²⁴ Fidiée²⁴ jogui njmití²⁴ na' cajo jalé²⁴ ta²⁴ seáng²⁴ jmiguiú²⁴
cuu²⁴.

To²⁵ fíí²⁵ Fidiée²⁵ jaléng²⁵ dsea²⁵ quiá²⁵ r²⁵
(Lc. 12:22-31)

25 Jo uíí²⁵ joba²⁵ fíí²⁵ i²⁵ níí²⁵ e ja²⁵ jmee²⁵ na' fí²⁵ íí²⁵ uii²⁵ quiá²⁵ jalé²⁵ e u²⁵ cø²⁵ na'
laco²⁵ cuø²⁵ e seeng²⁵ na', o'gui quiá²⁵ jalé²⁵ s²⁵ na' cajo. Co²⁵ eáang²⁵ gu²⁵ laniing²⁵
e seeng²⁵ dsea²⁵ laco²⁵ gu²⁵ jalé²⁵ e gø'r²⁵ do, jogui eáang²⁵ gu²⁵ laniing²⁵ ngúu²⁵ tääiñ²⁵
cajo laco²⁵ gu²⁵ jalé²⁵ s²⁵ r²⁵ e qui'r²⁵. **26** Quié²⁶ na' cuente quiá²⁶ fííng²⁶ ta²⁶ i²⁶ ngí²⁶ fí²⁶
guiá²⁶ güí²⁶; ja²⁶ e jni're²⁶ o'gui e sitííng²⁶ ne²⁶ o'gui 'mea're²⁶ jalé²⁶ e nidó²⁶ re²⁶ fí²⁶ dsíí²⁶
sináu²⁶ quiáa²⁶ re²⁶. Dsu²⁶ Tiquíí²⁶ níí²⁶ dsea²⁶ guiring²⁶ ñiff²⁶ hém²⁶ breiñ²⁶ do. Jogui níí²⁶,
jeáang²⁶ gu²⁶ quiíng²⁶ na' laco²⁶ gu²⁶ e fííng²⁶ ta²⁶! **27** Jo lajob líí²⁷ cajo, doñí²⁷ i²⁷ jmoo²⁷ fí²⁷
quiá²⁷ jalé²⁷ e jo, ja²⁷ quií²⁷ r²⁷ jmiíí²⁷ cajo fa²⁷ e njmér²⁷ e seeiñ²⁷ huóø²⁷ gu²⁷ laco²⁷ gu²⁷ jíí²⁷
e s²⁷ íí²⁷ quiá²⁷ r²⁷ fa²⁷ jialgui la lf²⁷ dsíí²⁷.

28 Joba²⁸ ja²⁸ 'né²⁸ jmee²⁸ na' fí²⁸ íí²⁸ quiá²⁸ jalé²⁸ s²⁸ na'. Co²⁸ quié²⁸ na' cuente jial
cuaang²⁸ jalé²⁸ líí²⁸ e sea²⁸ fí²⁸ jee²⁸ mó²⁸; ja²⁸ jmoo²⁸ ta²⁸ o'gui jmiliíng²⁸ s²⁸ yaang²⁸. **29** Jo
dsu²⁹ jnea²⁹ gu²⁹ fíí²⁹ i²⁹ níí²⁹ e ji²⁹ gu²⁹ i²⁹ dseata²⁹ dsea²⁹ féng²⁹ Salomón do, dsea²⁹ i²⁹ eáang²⁹ sea²⁹
cuu²⁹, dseáng²⁹ ja²⁹ caquím²⁹ 'ñia²⁹ r²⁹ 'mi²⁹ e niguo²⁹ líí²⁹ laco²⁹ gu²⁹ la niguo²⁹ co²⁹ líí²⁹.
30 Jo song Fidiée³⁰ jmoo³⁰ e eáang³⁰ niguo³⁰ s³⁰ jalé³⁰ líí³⁰ e sea³⁰ lacaang³⁰ fí³⁰ jee³⁰ mó³⁰,
jo dsu³⁰ lajee³⁰ cateá³⁰ ba³⁰ e ee³⁰ e jlo³⁰ do, co³⁰ dsa³⁰ ó³⁰ iéé³⁰ fí³⁰ ni³⁰ jib³⁰ nidsítóo³⁰, jo dsu³⁰
jeáang³⁰ gu³⁰ njmér³⁰ Fidiée³⁰ i³⁰ níí³⁰ laco³⁰ gu³⁰ e líí³⁰ do, níí³⁰ dsea³⁰ i³⁰ ja³⁰ 'ga³⁰ líí³⁰ já³⁰ líí³⁰
e tiíng³⁰ Fidiée³⁰ jmér³⁰ líí³⁰ doñí³⁰ ee³⁰! **31** Joba³¹ níí³¹ ja³¹ 'né³¹ jmee³¹ na' fí³¹ íí³¹ e fo³¹ na':
“¿E³¹ niquiee³¹ naa³¹? osi ¿E³¹ ni'né³¹ naa³¹? osi fo³¹ bñí³¹ é ¿E³¹ 'mi³¹ niquí³¹ naa³¹? ” **32** Co³²
jaléng³² dsea³² i³² ja³² cuíng³² Fidiée³² bing³² i³² jmoo³² fí³² íí³² quiá³² jalé³² e lajo. Jo dsu³² níí³²,
seem³² jaang³² Tiquíí³² na³² i³² guiring³² ñiff³², jo fíbing³² i³² niñí³² e 'né³² na³² jalé³² e jo. **33** Co³³
e laba³³ 'né³³ e jmee³³ na³³; la'uii³³ e njmi³³ úung³³ na³³ e seeng³³ na³³ e Fidiée³³quier³³
nisi³³ quií³³ na³³, jogui e jmoo³³ na³³ dseáng³³ lajíí³³ ta³³ quiú³³ bre cajo, co³³ lajoba³³
e nicuó³³ r³³ 'ná³³ jalé³³ e 'né³³ na³³. **34** Joba³⁴ ja³⁴ 'né³⁴ jmee³⁴ na' fí³⁴ íí³⁴ quiá³⁴ jalé³⁴ e

nidsijéé' quií'na' e jmií' dsa'ó', co' dsa'ó' jié'gui e lí' quií'na'. Dsaco' nitéb' jíi' fí' dsí' e sea` lacoo' jmií'.

7

*Ja`cuø'na' dsee` dsea`rúng'na'
(Lc. 6:37-38; 41-42)*

¹ Jo' lalab cajing'gui Jesús:

—Ja` cuø'na' dsee` jaléng' dsea` rúng'na', jo lajoba' ja` nicuó' Fidiée' 'ná' dsee` cajo. ² Dsaco' Fidiée' nicuó'r' 'ná' dsee` lí' laco'gui la cuø' 'ná' dsee` jaléng' dsea` rúng'na'; jogui jial tí' dsee` e cuø' 'ná' dsea` rúng'na', joba' lajob nicuó' Fidiée' 'ná' dsee` cajo. ³ Joba' ¿jiali' ca' cuente lajíi' qui' iu' jmini' jaang' dsea` rún', jogui ja` ca' cuente uø' e jié' ja` latøøng' coo' 'mab' iu' jmini'? ⁴ Jo song latøøng' coo' 'mab' iu' jmini' uø', joba' ¿jial niteá' o' e nifí' jaang' dsea` rún': "Rú'uu', nea'du ne'ee', jo nigui' duu e qui' iu' jmini'"? ⁵ Ijimicaang' 'ná'! Jang' gui' du e 'ma' e iu' jmini' uø', jo lajoguiba' nicuøøng' e jøø'gui' e nigui' e qui' e iu' jmini' i dsea` rún' do.

⁶ Ja` cuø'na' jalé' e güeang' quiá' Fidiée' jaléng' dsea` 'ling' i soo` dsí', dsaco' idsea`la'í líiñ' la líing' dsii' osi la líing' cu' é, e niso'ø'bre' jalé' e güeang' quiá' Fidiée' do, jogui dseáam' e nilí' 'ni' níiñ' 'ná' jogui e nijmeáin' 'ná' ga' cajo.

*Mí'na' Fidiée' jalé' e 'né-na' jo nicuó'-bre
(Lc. 11:9-13; 6:31)*

⁷ Jo mi' cang'jo, lalab cajing'gui Jesús:

—Mí'na' Fidiée' jalé' e 'né-na', jo nicuó'-bre; jogui mi' 'nó'na', niguié'ba' jalé' e 'nó'na' do; jogui mi' tø'na' fí' o'ná', joba' nineab' e 'náu' do. ⁸ Dsaco' ii' dsea` i mi' Fidiée' jalé' e 'nér', ngíim'bre; jogui ii' dsea` i 'nó', dsé'bre e 'nó'r' do; jogui ii' dsea` i tø' fí' coo' o'ná', nineab' e 'náu' do.

⁹ Jo jnea~ lí' dsii' e jíi' jaang' 'ná', dsea` seeng' jaléng' joo'na', e mi' nimí'r' 'ná' ir', nicuó'na'r cuu'; ¹⁰ osi mi' nimí'r' 'ná' capí' ngúu' 'ñu', jo nicuó'na'r ngúu' mi'. ¹¹ Jo 'ná', dsea` jmoo'na' jalé' e 'li', tiim'ba' cuó'na' jaléng' joo'na' jalé' e guia', jo dsu' eáang'guib jlo' jalé' e nicuó' Tiquí'na' Fidiée' dsea` guing' ñíiñ' mi' nimí'naa'r.

¹² Jo lajob lí', joba' jmee'na' jmang' e guia' cóo' jaléng' dsea` rúng'na' lí' laco'gui iing'na' e nijmé' dsea` cóo' 'ná'; co' lajob ta' quiu' júu' quiu' ta' quiá' Fidiée', jogui lajobi fé' fí' ni' ji' quiá' jaléng' dsea` i café' cuaiñ' quiá' Fidiée' malíi'gui eáang'.

Mi'ca'e' Jesús quiá' e o'ná' e dsuu'
(Lc. 13:24)

¹³ Jo mi' cang'jo, ca'e'gui Jesús e júu' la jo cajíñ':

—Güitáang'na' fí' o'ná' e dsuu'. Dsaco' e fí' o'ná' e ú' cóo'gui fí' guia' fí' e ú', fí' job lí' dsitáang' fíing'gui dsea` i niteáang' fí' e ngolíing' fí' lí' 'li'; ¹⁴ dsu' e o'ná' jogui e fí' e ngo' fí' lí' guia', dsuu' jogui huíim' eáang' cajo, joba' ja' leáang' dsea` i dsilíing' fí' jo.

Jalé' 'ma' ofí' cuú' dsea`la'eáang' cóo' ofí' e áib'
(Lc. 6:43-44)

¹⁵ Jo fíi'guí 'ná' e júu' la: Ñiing' ó'na' cóo' jaléng' dsea` i jmicaang' e er' júu' quiá' Fidiée', dsu' o' já' jalé' e júu' e fé'r' do. Jo mi' ngír' fí' jee' 'ná', jnáeñ' lí' caluu' la jnáeeng' dsea` guíung' i cuíng' Fidiée', jo dsu' caniing' jíi' e 'lé'bre í' dsí' fí' dsí'. ¹⁶ Jo cóo' jalé' e jmoo'b i dsea` la'í cuóøng' jmicuíng'na'r. Jo lajob lí' cajo, 'ná' lí'na' jmícuí'na' coo' 'ma' ofí' la'eáang'

cóo'~ ofii` e fíb`; dsaco' coo` 'matóo` ja` cuóøng` fa' e ni'f` mí` huïng` jø'~ yá`~, o'gui coo` 'matóo` fí` ja` cuóøng` fa' e ni'f` güñí` yá`~. ¹⁷ Jo lajob jalé` 'ma` ofii` e guiú~, jmang` ofii` e guiúb` cuø'; jo dsu' e 'ma` ofii` e ja` dseeng`, ja` dseeng` jalé` ofii` e cuø'. ¹⁸ Jo lajob jalé` 'ma` ofii` e guiú~, ja` cuóøng` fa' e nicuó` ofii` e ja` dseeng`; jogui jalé` 'ma` ofii` e ja` dseeng`, ja` cuóøng` fa' e nicuó` ofii` e guiú~. ¹⁹ Jo nihuíb` jalé` 'ma` ofii` e ja` cuø` ofii` e guiú~ jo fí` ní` jib` nidsitoo`~. ²⁰ Jo co` lajob líi` , joba' cóo'~ jalé` e jmóob` i` dsea` i` jmicaang` e er` júu` quiá`~ Fidiéé` do lí`na` jmicuíng`na'r.

*Ja` lajiing` dsea` lí`r` e Fidiéé` nicá` nifí` quiá`r` lata`
(Lc. 13:25-27)*

²¹ Jo mi` cangf` jo, cajíng`-gui Jesús e júu` la:

—Ja` lajiing` dsea` i` sif` jnea~: “Fí`i, Fí`i”, nilí`r` e Fidiéé` nicá` nifí` quiá`r` lata~, dsu` i` dsea` i` njmé` jalé` e iing` Tiquié`e dsea` guiing` nifí` , jíi`~ í`bing` i` nilí` e jo. ²² Jo mi` nití` e í` jo mi` niquidsí` Fidiéé` í` quiá`~ lajaléng` dsea` jmigüí` , fíim` dsea` nisí`r` jnea~ ie~ jo: “Fí`i, Fí`i, jnea`^ café`naa` júu` quií`-la'eáang`'ná` , jogui la'eáang`'ná` ca'uøøng`naa` jaléng` i`líng`~ i`jéé` quiá`~ dsea` , jo jmiguiab` jalé` e quií`~ jmíi` e dsigá` dsíi` dsea` cajmó`naa` la'eáang`'ná` cajo.” ²³ Dsu` jnea~ ningí` quiá`~ i` dsea` fí` ie~ jo: “Jéeng`na` fí` lí` sín`n la; ido gülíng`na` lí`~ do, co` dseáng`~ ja` calicuím`baa 'ná` , dsea` i` sitfing` 'lée`!”

*Mi` ca'e` Jesús quiá`~ laji` tú` tii` fí`
(Mr. 1:22; Lc. 6:47-49)*

²⁴ Joba` fíi`-guí` 'ná` e jaléng` dsea` i` núa` jogui jmóor` lajíi`~ ta` quiú`~ líiñ` laco` jaang` dsea` i` fí` dsíi` guiú`~ jalé` e njmér` . Jo i` dsea` i` cajme`r` 'nár` , jo ab` tii` fí` catá`r` quiá`~ e 'náa` do. ²⁵ Jo mi` cajá` jmíi` dsiing` jo cacuáng` jalé` gua` jo dsíng`~ caquí`~ guí` fí` lí` si`~ e 'náa` do, dsu` e 'náa` do ja` caquí`~ , co` ab` i`a` tii` fí` quiá`~. ²⁶ Jo dsu` i` dsea` i` licó` núa` júu` quié`~ e jo ja` jmóor` lajíi`~ ta` quiú`~ , joba` i` dsea` i` líiñ` laco` jaang` dsea` i` ja` fí` dsíi` guiú`~ e njmér` . Jo cajme`r` 'nár` , dsu` ja` catá`r` tii` fí` quiá`~ e 'náa` do. ²⁷ Joba` mi` cajá` jmíi` dsiing` jo cacuáng` jalé` gua` jogui dsíng`~ ca'í`~ guí` , joba` caquí`~ e 'náa` do, jo dseáng`~ conguiab` ca'íng` quiá`~ i` dsea` fí` .

²⁸ Jo mi` calí` fé` Jesús jalé` e júu` na, lajíim` dsea` i` siseáng` do dsíng`~ cangogá` dsíir` laco` e` dsea` do, ²⁹ dsaco` dsíng`~ 'gøng` jalé` júu` quiá`r` jogui dsíng`~ tiiñ` er` cajo` , co` ja` er` laco` e` i` tifa` quiá`~ júu` quiú`~ ta` quiá`~ dsea` Israel.

8

*Mi` cajmi`leáang` Jesús jaang` dsea` i` líng` jmohuí` lí` fí` ngúu` táang`
(Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)*

¹ Jo mi` cangf` jo, cajgám` Jesús e fí` yá`~ mó` do, jo fíim` dsea` ngolíng` caluur` laco` ngóor` . ² Jo lajee` job cangoquiéeng` jaang` dseañ`~ i` nilíng` jmohuí` lí`~ fí` ngúu` táang` fí` quini` Jesús, jo casí`r` uó`~ jnír` fí` quini` dsea` do jo cajíñ`~ casí`~ reiñ`:

—Fí`i, cuóøm` lí` jmi`leáan`~ jnea` lajíi`~ jmohuí` e líin`n song iin`~ lajo`.

³ Joba` Jesús cagüíñ` capí`~ dsea` do jo cajíñ`~ casí`~ reiñ`:

—Íim`baa jmi`leáan`n 'ná` , jo lana ca'láam`ba` lajíi`~ jmohuí` e lin`.

Jo dsíf` lajob ca'láang` i` dsea` dsé`~ do lajíi`~ jmohuí` líiñ`.

⁴ Joba` Jesús casí`~ guír dsea` do jo cajíñ`~:

—Ja` ff`~ jíi`~ jaang` lajíi`~ e cajmé`e cóo`~ 'ná` , licó` gua` güijéeng` uó`~ fí` quini` jmidsea` e laco` nilíñ` i` jmidsea` do e nica'láam`ba` lajíi`~ jmohuí` e lamí` líin`~. Jo mi` nilí` jo, joba` güica` lajíi`~ e feá`~ e 'né` cuó`~ Fidiéé` lí`~ laco`gui

e ta~ e caquih~ Moi~ ie~ malii~ gui do. Jo e job cuo~ li~ fi~ quini~ jaléng~ dsea` e nica'láam~ ba' lajil~ jmohuh~ e lami~ lin~.

*Mi~ cajmi'leáang~ Jesús jaang` dsea` 'léeng~ quiá~ jaang` fi~ 'léé~ romano
(Lc. 7:1-10)*

⁵ Jo mi~ cangf~ jo, caguiéng~ Jesúus fi~ Capernaum, jo fi~ jo jaang` fi~ 'léé~ romano cangoquiéei~ fi~ li~ ngang~ dsea` do jo cami'r~ dsea` do jmi'ee~ ⁶ jo casf~ reiñ~:

—Fí'i, dob ráang` dsea` 'léeng~ quié~ e dsée'r~ fi~ quié~ e, jo jii~ ja` lí~ jí~ jóiñ~ jogui dsím~ cu` líiñ~ cajo.

⁷ Joba' cañí~ Jesúus jo casf~ reiñ~:

—Nii~baa nijmi'leáan~nre.

⁸ Joba' cañí~ i fi~ 'léé~ do quiá~ Jesúus jo casf~ reiñ~:

—Fí'i, ja` catfing~ jnea~ e 'nu` ni'ú~ fi~ dsí~ sináu~ quié~ e; lico' fée~ e ni'leáang~ i dsea` 'léeng~ quié~ e do, joba' lajob nilí~ jóng. ⁹ Dshco' seem` dsea` i teáang~ nif~gui i quiá~ ta~ quié~ e, jogui seem` 'léé~ i quiá~ta~ cajo. Jo mi~ fi~ i jaang` 'léé~ quié~ e e dsér~, joba' dsé~bre jóng; jogui mi~ fi~ i jaang`gui e jáar~, joba' jáa~bre jóng; jogui mi~ fi~ i dsea` 'léeng~ quié~ e e liing~ e jmér~, joba' jmóo~bre cajo.

¹⁰ Jo mi~ canúu~ Jesúus e júu~na, eáam` cangogá` dsíir~ jo cajín~ casf~r~ jaléng~ i dsea` i ngolíing~ cój~r~ do:

—E já~ e fi~ i 'ná~ e jii~ coo` ya~ ja` mi~ cajín~n jaang` dsea` góo`o dsea` Israel i dseáng~ já~ líing~júu~ quié~e lí~ lacu'gui la líing~ i fi~ 'léé~ romano na. ¹¹ Jo fi~ i 'ná~ e jmiguiab~ líing~ li~ nijalíing~ fi~ing~ dsea` i ja` líing~ dsea` Israel jo nigüeár~ e nidó'r~ cój~r~ jaléng~ líi~ dsea` cój~ong~ qui~ii~ i sii~ Abraham jogui Isáá cój~gui Jacóo~ mi~ tí~ lí~ nití~ í~ e nicá~ Fidiée~ nif~quiá~ lajaléng~ dsea` jmigüí~. ¹² Jo dsu' Fidiée~ nibúim~bre fi~ caluu~ fi~ lí~ nuu~ só~ fi~ing~ dsea` Israel i lamí~ si~í~ catfing~ seeng~ cój~r~ fi~ lí~ guiu~ fi~ lí~ quiá~r~ ta~, jo i dsea` i dob nijéár~ qui~r~ jogui tur~ majar~ ui~ jalé~ iihu~ e ni~in~ do.

¹³ Jo lí~ jo, Jesúus casf~gui r~ i fi~ 'léé~ romano do jo cajín~:

—Guóng~ fi~ quií~ jo güilitib~ laji~i~ ta~ cañí~, co~ jáb~ nicalín~ júu~ quié~ e.

Jo dsif~ lajob ca'láang~ i dsea` 'léeng~ quiá~ i fi~ 'léé~ romano do.

Mi~ cajmi'leáang~ Jesús iemisé~ Tú~ Simón

(Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39)

¹⁴ Jo mi~ cangf~ jo, Jesúus cangór~ fi~ quiá~ Tú~ Simón. Jo mi~ caguiér~ fi~ jo, dob ráang` iemisé~ Tú~ Simón e dsíng~ iu~ guíiñ~. ¹⁵ Jo Jesúus cagüi'r~ guoo` i dseamf~ do, jo dsif~ lajob caguá~ e iu~ guíiñ~ do. Jo mi~ cangf~ jo, i dseamf~ do caróor~ jo cajmér~ e cagób~ jaléng~ i dsea` do.

Mi~ cajmi'leáang~ Jesús fi~ing~ dsea` dsée~

(Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41)

¹⁶ Jo mi~ canáu~ lajo, fi~m~ dsea` caguilíiñ~ fi~ lí~ guing~ Jesúus e jéeiñ~ jaléng~ dsea` i teáang~ i líng~ dsíi~; jo cój~ i nia~ camí~ júu~ e fé~ Jesúus, uøøm` jaléng~ i líng~ i teáang~ dsíi~ dsea`, jogui láam~bi lajaléng~ dsea` dsée~ la'eáang~ cój~ e júu~ jo cajo. ¹⁷ Jo cangojee~ e la e lacu' caliti~ jalé~ júu~ e cajíng~ jaang` dsea` i café~ cuaiñ~ quiá~ Fidiée~ malii~gui eáang~ i calis~ Saí~ mi~ cajín~ lala: “Íbre ca'íñ~ jalé~ iihu~ qui~naa~ jogui cacór~ jalé~ jmohu~ e lí~naa~ cajo.”

Jaléng~ dsea` i iing~ dsilíng~ cój~r~ Jesúus

(Lc. 9:57-62)

¹⁸ Jo mi~ cangf~ jo, cangá~ Jesúus e dsíng~ fi~ing~ dsea` caseáng~ fi~ lacúng~ lajíng~ li~ siñ~, joba' caqui~r~ ta~ dsea` quiá~r~ e ning~iñ~ fi~ lí~ ngóo~ cataang~ e

guiée' do. ¹⁹ Jo lajee` job, cangoquiéeng' fí' li~ siñ' jaang` tifa' quiá'~ júu~ quiá'~ ta~ quiá'~ dsea` Israel jo cajíñ'~ casí'r~ dsea` do lala:

—Tifa', iim`baa nii~i cóo~'~'nú~lí~ doñí' jié' fí' guó'.

²⁰ Joba' cañíi` Jesús quiá'~ i dseañu~ do jo casí'~reiñ':

—Jaléng` güíi` seab` too` li~ güiing`ne', jo lajobi jaléng` ta' seab` sii~re' cajo; dsu' jnea~, dsea` gáa'a fí' ñiff~ e líin'n jaang` dsea` jmigüí, jíi~ lí~ quiee~e moguui~ ja` sea`.

²¹ Jo mi~ cangf jo, jaang` lajee` i dsea` quiá'~ Jesús do casí'~ ír` lala jo cajíñ'~:

—Fíi'i, cuóø'~ jnea~ fí' jang'~ ni'áan~n tiquié~e, jo mi~ ningf jo, joguiba' ninii~i cóo~'~'nú~.

²² Joba' lalab cañíi` Jesús quiá'~ i dsea` do jo casí'~reiñ':

—Nea~ cóo~'~ jnea~ lana jo cuø' fí' e jaléng` i dsea` i líing` lafa' 'líing~ ni'áaiñ~ tiquíi~ mi~ nití~ oor~ quiá'r~.

Mi~ cajmée` Jesús e ca'uáang~ e róo~ jmíi` jogui ca'uáang~ e íi` guí`

(Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)

²³ Jo mi~ cangf jo, ca'ib~ Jesús fí' coo` dsíi' móo` coliing~ cóo~'~ jaléng` dsea` guitúung~ quiá'r~. ²⁴ Jo lajee` guiáang`~ e ningolíñ~ ni~ jmiib` mi~ canaang` fí` guí` la huíng` jogui canaang` e róo~ jmíi` cajo, jo mifíing` ninaang` dsí'ab~ jmíi` fí' dsíi' e móo' do. Jo lajee` jo, güíiim` Jesús ngóor'. ²⁵ Joba' i dsea` quiá'r~ do cañíim`bre dsea` do jo cajíñ'~ casí'~reiñ':

—Fíi'i', leaang~ jneaa~aa', co' ningóo' dsí'am'baa'.

²⁶ Joba' cañíi` Jesús quiá'~ i dsea` do jo casí'~reiñ':

—¿Jiali'~ dsíng`~ 'gó'na'? Jo ¿jiali'~ ja` 'ga' lí~ já~ líing`na' e jnea~ quíi~i jmíi` e njimee~e lí~ doñí' ee~?

Jo mi~ calí~ fé'r` lana, jo caráaiñ~ jo caquiuh'r` ta~ e guí` do cóo~'~guí` e jmíi` do, jo dsíff` lajob caquiung` e íi` guí` jogui caquium`bi e róo~ jmíi` cajo, jo tiib` ca'lí. ²⁷ Jo dsíng`~ cangogá` dsíi' i dsea` quiá'r~ do mi~ cangár` lado, jo canaaaiñ` jmíng`~ rúiñ` lajee` la'o` yaaiñ~:

—¿I~guí i dseañu~ na e quiá'r` ta~ jo náu~ jalé` guí` cóo~'~ jalé` jmíi` júu~ quiá'r~?

Dsea` i seeng` fí` Gadara i niteáang`~ i 'ling`~ dsíi'

(Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39)

²⁸ Jo mi~ tí` li~ caguié` Jesús fí' lí~ lí~ 'ngóo`~ cataang` e guiée` do e fí` guóo`~ uó`~ lí~ se`~ Gadara, jo fí` codsii` ca'uøøng` gáng` dsea` i niteáang`~ i 'ling`~ dsíi` jo cangoquiéeiñ` fí` lí~ sing`~ Jesús. Jo eáam`soo`dsíiñ` do e jíi`~ jaang` dsea` cuóøng` lí~ ngíiñ` e fí` jo. ²⁹ Jo lalab canaaaiñ` do áiñ`~ Jesús:

—Ja`jmiguín`~ jnea~, Jesús, co' ne~baa`~guiá` e 'nab` dseáng`~ lin` Jóo` Fidié~. Jo ¿su cañí`~ e ñicuóø`~ jnea~ iihuíi` e jíi`~ ja` mi` catí` fí` lajo?

³⁰ Jo e quiá`~ job nitaang` i fíing` cú`~ i taang` ta~ gø'. ³¹ Jo i 'ling`~ do camí'r` jmi`ee`~ Jesús jo casí'r~ dsea` do lala:

—Song ni'uøøn`~ jnea~ lí~ téé`~naa` la, cuóø`~ jnea~ fí` e nidsitoo`~naa` fí` dsíi` i cú`~ i taang` do.

³² Joba' lalab cañíi` Jesús jo casí'~reiñ` do:

—Güiliing`~na` güitáang`~na` fí` jo.

Jo ladsifí` lajob ca'uøøm` i 'ling`~ do fí` dsíi` i dsea` do jo cangotáaiñ`~ fí` dsíi` i cú`~ i nitaang` do. Jo dsíff` lajob canaang` i cú`~ do cuíi`re` cartí` cajiúng`~ yaang`ne` fí` dse`~ jiáa', jo casojiúng`ne` fí` dsíi` jo fí` job cajgó`re` jmíi`.

³³ Jo i dsea` i nijmóo` í`~ i cú`~ do cacuúi`bre cangolíñ`~ fí` jee~ fíi`. Jo mi~ caguilíñ` fí` jo, canaaaiñ` guiar` júu~ quiá`~ lajíi`~ e calí` do cóo`~ i dsea` i teáang`~ i 'ling`~ dsíi` do. ³⁴ Joba' lajiim` i dsea` i seeng` e fíi` do cangolíñ`~ fí` lí~ táang`

Jesús. Jo mi~ cangáiñ~ dsea` do, jo camí`reiñ` jmi`ee` fa' e nigüi`fiib` dsea` do e fi` guóo` uó` li` táaiñ` do.

9

*Mi` cajmi`leáang` Jesús jaang` dsea` i caang` tii`
(Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26)*

¹ Jo mi~ cangí` jo, cajgóob`tu Jesús fí` dsíi` coo` móo` jo cangáiñ` fí` li` 'ngóo`~ cataang` e guiéé` do jo caguiém`-túr fí` fíi` li` guiiñ~. ² Jo mi~ caguiéiñ` fí` jo, jo caguilíng` dsea` i jéeng` jaang` dsea` i caang` tii` i dsíng` ni~ coo` 'ma` e silíng`. Jo mi~ cangá` Jesús e jo, jo co` niñi`bre e jáb` líng` jaléng` i dsea` do júu` quiá'r~, joba` lalab casí`r` i dsea` dsée` do:

—Joo`o, cuó` bí` uó`, co` lana nicalím` dsee` quií`.

³ Jo ie` jo dob niteáang` tú` 'ni` míng` tifa` quiá` júu` quiá` ta` quiá` dsea` Israel. Jo mi~ canúur` e cajíng` Jesús lajo, joba` ca`f` dsíir` lala: “Lajíi` e nicajíng` i dseañu` na, gab` fé`r` ui` quiá` Fidiée`.”

⁴ Jo co` fiib` Jesús lajíi` e i` dsíi` i dsea` do, joba` cajming` reiñ` do lala:

—¿Jiali` jmang` e ga`ba` i` óo` 'ná`? ⁵ ¿E` e líng` na` e ja`gui huíng` e nife`ee`, su e “Ni`íim`baa dsee` quií`”, osi e nifé`naa` é: “Ráan` jo ngi”? ⁶ Jo dsu` lana jnea` ni`ée`e 'ná` e jneab` dsea` cagáa`a fí` fiib` e líin`n jaang` dsea` jmiigüi` jo oo`baa ta` fí` jmiigüi` la e ni`íin`n dsee` quiá` dsea`.

Joba` casí` Jesús i dsea` caang` tii` do jo cajíñ`:

—Ráan` jo sée` li` ráan` jo guóng` fí` quií`.

⁷ Jo dsifi` lajob caráang` i dseañu` do jo cangám`-bre fí` quiá'r~. ⁸ Jo mi~ cangá` i dsea` i teáang` do e ca`láam` i dsea` dsée` do, dsíng` cangogá` dsíir`. Jo lajíi`m`bre canaiñ` jmiféiñ` Fidiée` dsu`co` dsea` do cacuó'r` dsea` jmiigüi` jalé` e quiíiñ` jmií` do.

*Mi` cató`- Jesús jaang` dseañu` i sii` Mateo
(Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32)*

⁹ Jo mi~ cangí` jo, cagüi`fi` Jesús e fí` fíi` li` guiiñ` do. Jo lajee` ngóor` guiá` fíb` cangáiñ` jaang` dseañu` i sii` Mateo i niguiing` mi` cuu` e catíng` dseata` i guiling` fí` Roma. Joba` lalab casí` Jesús i dseañu` i` jo cajíñ`:

—Mateo, nea` cóo` jnea`.

Joba` caróob` Mateo e li` niguiiñ` do jo cangó`-bre cóo` Jesús.

¹⁰ Jo mi~ cangí` jo, e jmíi` job cagó` Jesús fí` quiá` Mateo. Jo lajee` guiiñ` gó`r` colíng` cóo` jaléng` dsea` quiá'r~, caguilíng` i fíng` nodsicuu` i jmóo` ta` cóo` i Mateo do cóo`gui jaléng` dsea` i sea` júu` e dsíng` røøiñ` dsee` , jo caguár` colíng` cóo` Jesús e cagó`r` ni` mes` li` guiling` dsea` do. ¹¹ Jo mi~ cangá` tú` 'ni` míng` dsea` Israel i líng` dsea` fariseo e guiling` Jesús gó`r` cóo` i dsea` do, joba` i dsea` fariseo do cajming`r` dsea` quiá` Jesús jo cajíñ`:

—¿Jiali` gó`r` tifa` quií`na` cóo` jaléng` nodsicuu` jogui cóo` dsea` i sea` júu` e dsíng` røøiñ` dsee`?

¹² Jo nicanúub` Jesús lajíi` e cajíng` i dsea` do, joba` lalab cañíir` quiáiñ` do jo casí`rein`:

—Jaléng` dsea` i guiuñ` ja` 'neáiñ` tímíi`, dsu` 'neám` jaléng` dsea` dsée`.

¹³ Güilíng`na` jo güijmitíng`na` e júu` la e fé` Fidiée` fí` ni` ji` quiá'r`: “Jnea` Fidiée` iin`n e 'ná` nifíi` líng`na` jaléng` dsea` rúng`na`, jo o`lico` cuó`na` feá` fí` quinii`.” Jo jnea` fíi` i 'ná` e ja` cagá`a fí` jmiigüi` la fa` e caga'nén`n jaléng` dsea` i ée` guíú` , dsu`co` jnea` caga'nén`n jaléng` dsea` dsee` dsea` quib`.

*Mi` cajming`- dsea` Jesús cuaiñ` quiá` ayuno
(Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)*

¹⁴ Jo coo` jmiñ~ cangoquiéeng` jaléng` dsea` quiá` i Juan i seáang` dsea` jmiñ` do fí` li` sing` Jesúus jo cajmíng`r` dsea` do lala:

—Jnea` coliing` cóo` jaléng` dsea` gó`naa` dsea` Israel i líng` dsea` fariseo contøøm` jmoo`naa` ayuno, jo ¿jiali` jaléng` dsea` quiá` 'ná` ja` jmóor` lajo?

¹⁵ Joba` cañíi` Jesúus quiá` i dsea` do jo casí`rein`:

—Ja` cuóong` nijmé` ayuno jaléng` dsea` i siming` quiá` coo` li` cung` guoo` dsea` lajee` seeng` i siming` i cung` guó` do cóo'r`. Jo dsu` niguiéeb` jmiñ` mi`nisáng` dsea` i siming` do, joguiba` nijmé` ayuno jaléng` i dsea` do.

¹⁶ Jo jíi` jaang` dsea` to'r` coo` 'mi` e yáu` cóo` ca'ná` 'mi` e 'mi` , dsu`co` song cajmér` lajo, joba` nijóm` e 'mi` 'mi` do jogui ni'guí`bi e 'mi` yáu` do cajo, joba` lí`fí` jmigui`gui ni'guí`bí` jóng. ¹⁷ Jo lajobi cajo ja` guié` dsea` méé` e lacó` gui'ná` có` fí` coo` dsí` loo` jó` e yáu` , dsu`co` song cajmér` lajo, joba` ni'guí`ba` do jo nidsi`fib` e méé` do jogui ni'fim` e loo` jó` do cajo. Jo co` lajob líi` , joba` guié`gui e niguié` dsea` e méé` lacó` gui'ná` có` do fí` coo` dsí` loo` jó` e 'míib` , jo lajoba` ja` dseáang` fa` e ni'guí` e loo` jó` do o`gui fa` e nidsi`fib` e méé` do cajo.

Mi` cajmi`leáang` Jesúus jóo` Jairo

(Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56)

¹⁸ Jo lajee` sing` Jesúus e gui'ná` sii`bir cóo` i dsea` i caguilíng` jming` do, mi` caguié` jaang` fí` féng` quiá` dsea` Israel i sii` Jairo fí` li` sing` dsea` do. Jo casí`r` uó` jnir` fí` quini` dsea` do jo casí`rein`:

—Tifa`, 'mícu` nabi` cajúng` jaang` simí` quié`e; jo fa` nijgié` o` guó` gúi`quidsi` guóo` fí` moguir` jo nijib`túr.

¹⁹ Jo dsifib` cangó` Jesúus fí` jo coliing` cóo` i dsea` quiá`r` do. ²⁰ Jo lajee` e iuuiñ` fí` ngóo`bre mi` cangoquiéeng` jaang` dseam` lí` caluur` i nilíng` jmohuí` e tuuiñ` lajíi` ningóo` mí` guitu` jíi`. Jo i dseam` do catíiñ` capí` `ni` si` dsea` do; ²¹ co` fí` dsíir` e fa` capíb` si` dsea` do catíiñ` , joba` ni`leáam`bre lajíi` jmohuí` e líiñ`. ²² Jo dsifib` mi` cajmée` i dseam` do lajo, caji` Jesúus nir` fí` caluur` jo cangáiñ` i dseam` i catíng` si`r` do jo casí`rein`:

—Cuóø` bí` uó` , joo`q; nica`lláam`ba` lajíi` jmohuí` e lami` lin` ui` e jáb` calín` júu` quié`e.

Jo ladsifi` lajob ca'láang` i dseam` do lajíi` jmohuí` e líiñ` .

²³ Jo mi` tí`li` caguié` Jesúus fí` quiá` i fí` féng` quiá` dsea` Israel do, cangár` e niteáang` dseati` jiáur` lúu` quiá` líi` co` tí`li` ni`ám` i simí` líi` do, jogui jaléng` dsea` eáang` niteáaiñ` ta` qui` óo` . ²⁴ Joba` caqui` Jesúus ta` quiá` jaléng` i dsea` do jo casí`rein`:

—Uøøng`na` lajiing`na` e la, co` ja` líing` i simí` na, co`lico` güiim`bre.

Dsu` mi` canúu` jaléng` i dsea` do lajo, lico` cangiim`bre Jesúus, ²⁵ dsu` Jesúus ca'uóøm`bre jaléng` i dsea` do fí` li` teáaiñ` . Jo mi` cangí` jo, ca'lí`bre fí` dsí` sináu` jo mifíng` catíiñ` guoo` i simí` líi` do, jo dsifib` lajob caráaiñ` do. ²⁶ Jo latøøm` li` se` Galilea caní` júu` quiá` lajíi` e calí` do ie` jmiñ` jo.

Mi` cajmi`leáang` Jesúus gáng` dsea` tiuung`

²⁷ Jo mi` cangí` e cajmíjí` Jesúus i simí` líi` do, cagüií` dsea` do fí` jo; jo lajee` ngóor` fí` quiá` fí` , cangoquiéeng` gáng` dsea` tiuung` fí` li` ngóor` , jo i dsea` i aiñ` Jesúus lala:

—¡Fí` güiilín` jnea` , Joo` dseata` Daví`!

²⁸ Jo mi` tí`li` caguié` Jesúus fí` coo` li` si` 'náu` , jo ca'lí`bre fí` dsí` , jo cangotáam`bi i dsea`tiuung` do fí` jo cajo, jo Jesúus cajmíng`r` dsea` do:

—¿Su já` líing` 'ná` e quí`baa jmiñ` jmeé`e e nilijné`tu`?

Joba` cañíiñ` do:

—Dseáng'‑ jáb'‑ lí`naa', Fíi`ii'.

²⁹ Jo dsifib' cagüi' Jesús jminiñ' do jo casf'‑reiñ':

—Nijmee`baa e nilijné`tu', co' jáb'‑ calíng‑na' e quíi`baa jmii`.

³⁰ Jo dsifib' cana` jmini` i dsea` gáng‑ do. Dsu' Jesús ca'fir‑ 'goo` quiáiñ'‑ do e ja` ii` nisfiñ` jíi` jaang` quiá‑ lajíi` e calí‑ do. ³¹ Dsu' i dsea` do, jobi lico` nica'uøoiñ` fí` lí` sl` e 'náa` do mi` canaaaiñ` ni'r` júu` fí` lacaang` fi` e née` lí` se` Galilea quiá‑ lajíi` e cajmée` Jesús cóo`‑ ír` do.

Mi` cajmi`leáang‑ Jesús jaang` dsea` i ja` fé`

³² Jo lajee` e uøøng` i dsea` gáng‑ ilami` tiuung‑ do, jo lajee` jo, tú` 'ní` míing`‑ dsea` cangojéeiñ` fí` quini` Jesús jaang` dsea` i ja` fé` uíi` e iuung‑ i`ling`‑ dsíir`.

³³ Jo mi` calí‑ e cajmihuíng‑ Jesús i`ling`‑ i iuung‑ dsíi` i dsea` i ja` fé` do, joguiba` canaaaiñ` do café`r`. Jo jaléng` dsea` i siseáng` do ie~ jo dsíng`‑ cangogá` dsíir` jo fé`r` lala:

—Dseáng'‑ jíi`‑ cóo` ya` ja` mi` cane`ee` fí` góo`naa` Israel lajíi`‑ e nicalí‑ na jmii` na.

³⁴ Jo dsu' jaléng` dsea` Israel i líng` dsea` fariseo i siseáng` do ie~ jo fé`r` lala:

—La'eáang` cóo`‑ bí` quiá‑ fui` i`lim`‑ba` tiing` i`dseañu` na e jmihuíñ` i`ling`‑ i teáang`‑ dsíi` dsea`.

Eáam` fíi`‑ líng` Jesús jaléng` dsea`

³⁵ Jo mi` cangí` jo, cangi` Jesús lacaang` jalé` fíi` fé` cóo`‑gui jalé` fíi` pí`‑ e er` júu` quiá‑ Fidiée` fí` lacoo` lí` téé` guá`‑ quiá‑ dsea` góor` dsea` Israel. Jogui guiar` júu` e nijaquiéem`ba` e nicá` dsea` do nifí` quiá‑ lajaang` lajaang` dsea` jmigüí` , jogui jmi`leáaiñ` jaléng` dsea` i líng` lí`‑ doñí` ee` jmohuúí` osi lí`‑ doñí` jié` lí` cu` quiáñ`‑ é.

³⁶ Jo mi` cangáng` Jesús i dsea` 'leáang` i siseáng` do ie~ jo, eáam` calí‑ fíi`‑ líng`‑neiñ`, co` dsíng`‑ jmiquíng`‑ dsíiñ` do jogui dsíng`‑ lijuung` dsíiñ` cajo. Co` líiñ` do laco` líng` jaléng` jo`se` mi` ja` seeng` fui`‑re` i`quie` nifí` quiáa`‑re`!

³⁷ Joba` cajíng`‑ Jesús casf`r`‑ jaléng` i`dsea` quiá`r` do lala:

—E já`‑ e dsíng`‑ fíing` jaléng` dsea` i iing` nijmicuíng` jnea~, dsu` ja` ii`‑ga`‑ lí` dsea` seeng` i`niguiá`‑ júu` quié`‑e. ³⁸ Joba` 'né` nimíi`‑ 'ná`‑ Fidiée` e niciúng`‑guir dsea` i`niguiá`‑ jalé`‑ júu`‑ quié`‑e, jo e jo lí`‑lafa` mi` caroo` jalé`‑ e cajní` jaang` dsea` jo dsu` jo`ii`‑ga`‑ lí` seeng` i`nijmicóo`‑ quiá`r`‑ e ni`‑ta`‑ do.

10

Mi` caguíng` Jesús dsea` gutíung` quiá`r`‑

(Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)

¹ Jo mi` cangí` jo, cóo` jmii`‑ cató`‑ Jesús lajíing` i`dsea` gutíung` quiá`r`‑ do, jo cacuø`‑reiñ` e ooiñ` do ta`‑ e tiiñ` e ni`uøiñ`‑ jaléng` i`ling`‑ i`teáang`‑ dsíi` dsea` , jogui e tiiñ` nijmi`leáaiñ` jaléng` dsea` dséé`‑ lí`‑ doñí` ee` jmohuúí` líiñ` osi lí`‑ doñí` jié` lí` cu` quiáñ`‑ é.

² Jo lalab sií` jaléng` i`dsea` apóo`‑ i ni`‑ júu` quiá`r`‑ do: i`sing` nifí` do siir` Simón, jogui sií`bir Tú`‑ cajo, jogui jaang` rúiñ` do i sií` Dí`‑; jogui Tiáa`‑ cóo`‑ jaang` rúiñ` i sií` Juan, jo lají` huáaiñ`‑ na líiñ` jíóo` jaang` dseañu` i sií` Zebedeo; ³ jogui Lii`‑ jogui Bartolomé jogui Mó`‑ jogui Mateo, jaang` i`lamí` jmoo`‑ta`‑ mi` cuu`‑ e catíng`‑ dseata`‑ i`guing` fí` Roma; jogui Tiáa`‑, jíóo` jaang` dseañu` i sií` Alfeo; jogui Tadeo; ⁴ jogui jaang` i sií` Simón i líng` dsea` celote; jo jaang`gui i sií` Judas Iscariote, dsea` i`ca`núing` Jesús fí` quini` dseata`‑.

Mi` casíng` Jesús dsea` gutíung` quiá`r`‑ e nidsiguiaiñ`‑ júu`‑ quiá`‑ Fidiée`‑

(Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6)

⁵ Jo mi~ cangf̄ jo, jo lajee~ e ná'~gui e nisíng~ Jesú̄s i dsea` guitúung` quiá'r~ do e nidsiguaiñ~ do júu~ quiá'~ Fidiée~, la'uii~ jang'~ casf̄'~reiñ~ jalé~ ta~ e nidsijméeñ~ do jo lalab casf̄'~reiñ~:

—Jie' mí' güilíng'na' fí' guóo'~ uó'~ quiá'~ dsea` i ja' líng' dsea` Israel, o'gui nigüítáang'na' fí' jalé' fí' quiá'~ dsea` Samaria. ⁶ Jo lajíi'~ ta~ e nigüilíng'na' e güi'quí'~ jíing'na' jaléng' dsea` Israel jial laco' nilicuíñ` Fidiée~, co' i dsea` í líiñ` laco' jo'se' i si'líng'. ⁷ Jo güilíng'na' güiguiá~na' júu^ jee~ jaléng' i dsea` í e nicatib' í` e Fidiée` nicá` nifí' quiá'r'. ⁸ Jo lajee` jo, jmi'leáang'na' jaléng' dsea` dsée'~, jogui jmee`na' e nijí'tu jaléng' líiñ~, jogui jmi'leáang'na' jaléng' dsea` i líng' jmohuíí' líiñ' fí' ngúu' táang', jogui uøøng'na' jaléng' i líng' i teáang'~ dsíi' dsea`. Jo ja` cá`na' e 'léeng'na' quiá'~ lajíi'~ e nijmee`na' do, co' ja` ee` cuu`cacóng' quií`na' e canglíng`na'.

⁹Jo ja` 'né- cá^na' jíi[~] ca'íng[~] cuu- quiá'- e 'né- na¹ ¹⁰ o'gui nosáu' quií^na!.
Jogui jíi[~] sí^na' e quií[~]ba' 'né- cá^na', co¹ ja` 'né- cá^na' e co¹ cá^na'; lajobi
lomíi[~]na' cajo, lajíi[~] e ó¹ba', o'gui 'né- cá^na' 'ma'u¹, cofa' jaléng¹ dsea` jmóo'
ta¹ ngíim¹bre jalé¹ e gó'r'.

¹¹ 'Jo mi~ niguilíng~na' fí' coo` fii` pí` osi fí' coo` fii` fé` é, 'néng`na' jaang` dsea` i li~ i ni'ing` 'ná` fí' sináu^ quiá'r~, jo fí' job nijá`na' carta~ taang~na' fí' e fí' jo. ¹² Cuóó`ba' guicá` jaléng` dsea` i neáang` fí' jo mi~ nigüítang`na' fí' sináu^. ¹³ Jo song guiáb~ ni'ing` 'ná` i dsea` li~ niguilíng~na' do, joba' juguiá` niliseeiñ`; dsu' song ja` ni'íñ` 'ná` cóo` e guiá~, joba' lajob ja` juguiá` niliseeiñ` yaaiñ~ cajo. ¹⁴ Jogui song ja` ni'íñ` 'ná` guiá` o'gui iññ~ e ninúr` júu` quíi`na', joba' uøøng`na' lajmíná` e fí' sináu^ jo osi e fí' fii` jo é, jo bó`na' lee` tóó` tii`na'. ¹⁵ Jo jnea~ jmitaa^ óo'na' e mi~ nití` í` e niquidsi' Fidiée` í` quiá` lajaang` lajaang` dsea` jmigüí, eáang`guib nicuó'r~ iihuí` i dsea` i ja` calijúi` 'ná` do laco'gui iihuí` e calíng` jaléng` dsea` i caliséng` fí' Sodoma cóo` gui fí' Gomorra.

Mi~ cajíng'-' Jesús e~ jalé' iihuú' ni'íng' dsea`guitúung` quiá'r-

16 Jo mi~ cangf~ jo, lalab casf~ gui Jesú^s i dsea` quiá'r~ do:
—;Téé' áá'na! Jnea~ nisfiin^n 'ná" jee~ dsea` i 'ní" níing~ 'ná" lafa' jaang` jo'se"
i ni'iung~ jee~ ie'dsinúu^. Jogui jmee~ na' lí"na' laco'gui la lí" jaang` mi^, jo
'né~bi cajo e ja' lee~na' dsuco' fa' jaang` mee~ ja' lée're'. **17** Jo ñiim~ áá'na', co'
nisám~ dsea` 'ná" jo nidsijeáaiñ~ 'ná" fí' quini~ dseata~ qui~ii' dsea` Israel, jogui
nijmihuhiñ~ 'ná" fí' dsíi~ sináu^ guá~ quiá'r~ **18** jo ji~gui cartí~ nidsijeáaiñ~ 'ná" fí'
quini~ dseata~ dsea` cóøong~ uíi~ e cuíng`na' jnea~. Dsu' mi~ nijmeáiñ~ 'ná" lajo,
joba' cuóøong` e nifo'^na' fí' quinir~ cóo'~gui fí' quini~ jaléng~ dsea` i ja' cuíng~
Fidiée~ jial mi~ ca'uíng~na' dsea` quié~e. **19** Jo dsu' mi~ nijáiñ~ 'ná" fí' quini~
dseata~, ja' jmee~na' fí'i~ jial nifí~na'r osi jial ningiñ~na' quiá'r~ é, co' Fidiéeb~
dsea` nicuó'r~ 'ná" e ñí~na' e~ jíu^ e ningiñ~na' quiá'r~ mi~ tí' li~ nití~ í~ e liing~
ee~ nijmingf~r~ 'ná". **20** Co' ie~ jo, Jmiguí~ quiá~ Tiquí~naa' Fidiée~ dsea` guiing~
ñifí~ e nife~ cuaiñ~ quií~na' mi~ nití~ e í~ jo, jo o' yaang~ 'ná" dsea` nifo'^na'.

21 Jo mi~ tí~ lí~ jo, seem` dsea` nijáiñ` jaléng` rúiñ` e nijúuiñ~, jogui seem` bi tiquiá` dsea` nijmér` lajo cóo` jójor, osi jójor é nijmér` lajo cóo` tiquiá'r` e nijngáng` rúiñ`. **22** Jo lajiim` dsea` jmigüí nilí` ní` níiñ` 'ná` uíí` e cuíng`na` jnea~; jo dsu` i dsea` i nité` e siñ` teá` fí` guiá` contøøng` cóo` jnea~, joba` i dsea` íbing` i nileáng` jee` jalé` dsee` quiá` mi` nití` í` lajo. **23** Jo mi` ni'óng` dsea` 'ná` fí` coo` fii` , guiá` gui e cuíí`ba` jo nigüüling`na` fí` jié`gui coo` fii` . Jo dsu` jmitaa` óó`na` ejnea` i cajá` fí` jmigüí la e líin`n jaang` dsea` jmigüí, nigáab`túu` calé` catú` ná`gui e niteáng`na` ngi`na` ta` guia` júu` quié` e fí` la`úng` jalé` fii` e téé` lí` se` Israel.

²⁴ 'Co' *jii'*~ jaang` dsea` i jmitiing` tiing`guir laco' tifa' quiá'r~, o'gui jaang` dsea` 'leeng'~ fa' niing` guir laco' fir~. ²⁵ Co' i dsea` i jmitiing` do 'néb` niimitiin`

cartí' nilitiiñ` røø` , jo lajoguiba' røøb` nicóïñ` cóo'~ tifa'~ quiá'r~ jóng. Jogui i dsea` 'léeng'~ do mi~ ningóó' jmóor` ta~, ni'uim` bre laco' i fiir~ do cajo. Jo song fé` dsea` e fii` i 'líng'~ i sii` Beelzebú quier' nifí' sinúu` quíi` na', joba' ga` guib nifé` dsea` jóng uíi` quiá'~ dsea` sinúu` quíi` na'.

*Jial 'né' njimi'go' dsea` Fidiée`
(Lc. 12:2-7)*

²⁶ Jo mi~ cangf` jo, casf`~ gui Jesús jaléng` i dsea` quiá'r~ do jo cajíñ`~:
—Ja` fóøng`~ na' quiá'~ jaléng` dsea` i 'ní' ning`~ 'ná', co` ja` sea` jíi`~ coo` júu` e ja` ñí` dsea` fa` ja` tóo` jmíi` e niliñ` dsea` , o`gui coo` e si'ma` fa` ja` tóo` jmíi` e niguié` dsea` cajo. ²⁷ Jogui jalé` e fii`~ i 'ná' e iing` , guia`ba` júu`~ jee` jaléng` dsea` ; jogui jalé` e fii`~ i 'ná' fí` oo`~ loguá`na', fée`ba` teá` jee` jaléng` dsea` . ²⁸ Jo ja` fóøng`~ na' quiá'~ jaléng` dsea` i iing` njngáng`~ 'ná', co` ja` e ta`~ iing` quiá'r~ lico` li'r` jíi`~ ngúu` táang`na'; co` Fidiéeb` dsea` 'né` i njimi'goona', co` jíi`~ dsea` íbing` cuóøng` njngáng`~ dsea` jogui ni'líiñ` dsea` conguia` fí` li`~ 'li`~ car`ngongí` jmíi`~.

²⁹ Co` cuóøm` niløng` dsea` gág`~ ta`~ cóo`~ coo` tú`~ í` lajo, jo dsu` jíi`~ jaang` i ta`~ do qui`~ jmíi`~ nidsi'iing`ne`! e ja` mi` caquiá` Tiquíi`na` Fidiée`~ ta`~ lajo.
³⁰ Jogui jaléng`~ 'ná', ji`gui jñugui`na` si`í`~ Fidiée`~ jo`~ mi`~ tíi` . ³¹ Joba` ja` fóøng`~ na` jíi`~ coo` , co` líi`~ gui quiing`~ 'ná` fí` quini` Fidiée`~ laco`gui i fíing` ta`~.

*Jaléng` dsea` i jíng`~ e cuíiñ` Dsea` Jmáang` fí` quini` jaléng` dsea` jiéng`
(Lc. 12:8-9)*

³² Jo cajíng`~ gui Jesús casf`r`~ dsea` quiá'r`~:
—Song ii` dsea` jíng`~ e cuíiñ` jnea`~ fí` quini` dsea` jiéng` , joba` lajob nifá`~ jnea`~ cajo e cuíim`baa i dsea`~ i fí` quini` Tiquié`e dsea` guiing`~ ñiff`~; ³³ jo dsu` ii`gui i jíng`~ e ja` cuíiñ` jnea`~ fí` quini` dsea` jiéng` , joba` lajob nifá`~ jnea`~ cajo e ja` cuíin`re fí` quini` Tiquié`e dsea` guiing`~ ñiff`~.

*Nijíng` dsea` lajee` la'ó` rúiñ` uíi`~ quiá`~ Jesús
(Lc. 12:51-53; 14:26-27)*

³⁴ Ja`~ áa'na`fa` jnea`~ cagá`~ a fí` jmigüí` la e cagajmée`e e seeng` dsea` juguiá`~ júu`~ røø` , co` jnea`~ ja` cagajmée`e lajo, dsu`co` uíi`~ jnea`~ njíng`~ dsea` lajee`~ la'ó` rúiñ` . ³⁵ Jo joo` dsea` dseañ`~ njíñ`~ cóo`~ tiquiá'r` , jogui joo` dsea` dseam`~ njíñ`~ cóo`~ niQUIá'r` , jogui dsea` miloo` quiá'~ dsea` njíñ`~ cóo`~ iemisér` ; ³⁶ jo lajee`~ la'ó` dsea` sinúu`~ quiá'r`~ nil`~ 'ní` ning`~ rúiñ` .

³⁷ Jogui song jaang` dsea` eáang`gui` neáaiñ` tiquiá'r`~ osi niQUIá'r`~ é laco`gui` jnea` , joba` ja` qui`~ jmíi`~ e líiñ` dsea` quié`e jóng; osi jaang`~ sejmii` dsea` eáang`gui` neáaiñ` joo` dseañ`~ osi joo` dseam`~ é laco`gui` jnea` , joba` lajob cajo ja` qui`~ jmíi`~ e líiñ` dsea` quié`e . ³⁸ Jogui ii` dsea` i ja` niseáng`~ lafa` crúu`~ quiá'r`~ e laco` cuo` li`~ e guia`~ dsíir`~ e ni`íñ` iihuí`~ uíi`~ e líiñ` dsea` quié`e, ja` qui`~ jmíi`~ e líiñ` dsea` quié`e . ³⁹ Jogui ii` dsea` i jí` dsíi`~ e lí`~ bre nileáng`~ 'ñia'r` jee` jalé`~ dsee`~ quiá'r` , joba` i dsea`~ i conguiab` nibíiñ`~ fí` li`~ 'li`~ jóng, jo` dsu` ii` dsea` i júung`~ uíi`~ e líiñ` dsea`~ quié`e, joba` i dsea`~ i conguiab` nitíiñ`~ fí` quini` Fidiée`~ jóng.

*Lajíi`~ e catíng`~ dsea` íñ` quiá`~ Fidiée`
(Mr. 9:41)*

⁴⁰ Jo lalab casf`~ gui Jesús dsea` quiá'r`~:
—Ii` dsea` i íng`~ 'ná` lacoo`~ li`~ guilíng`~ na` , joba` im`~ bre jnea`~ cajo; jogui ii` dsea` i íng`~ jnea` , joba` im`~ bre i dsea`~ i casíng`~ jnea`~ fí` jmigüí` la. ⁴¹ Jogui ii` i íng`~ i dsea`~ i fé`~ cuaiñ`~ quiá'~ Fidiée` , co` dsea`~ ib` casíi`~ quiá'r` , joba` i dsea`~ i ni`íng`~ i dsea`~ i røøb` ni`íñ` cajo laco`gui` e cuo`~ Fidiée`~ i dsea`~ i fé`~ cuaiñ`~ quiá'r`~ do; jogui ii` i íng`~ jaang` dsea`~ i ée`~ guiú`~ , co` guiúm`~ i dsea`~ do, joba` røøb` ni`íng`~

í dsea` í quiá'~ Fidiée` lí` lacó'gui la íng` í dsea` í ée` guiá'~ do. ⁴² Jogui doñí` ii` dsea` í cuø` fa' capí` jmíi` í dsea` quié` e í doñí` fa' ni'lé` cuíng` jnea~, joba` jnea` jmitaa` óo'na' e catíím` bre ni'íñ` lajíi` e si'líñ` quiá'~ Fidiée` cajo.

11

*Mi` casíng Juan i seáang` dsea` jmíi` dsea` quiá'r` fí` lí` táang` Jesús
(Lc. 7:18-35)*

¹ Jo mi` tí` li` cató` e cacuø` Jesús ta` jaléng` í dsea` guitúung` do quiá'r~, joba` cangó` bre e cango'er` jogui e cangoguiar` júu` quiá'~ Fidiée` fí` jalé` fí` e téel` lí` se` Galilea.

² Jo ie` jo, 'núñib` iuung` í Juan i seáang` dsea` jmíi` do. Jo lajee` iuuiñ` fí` job mi` caliñir` jalé` e quíi` jmíi` tiíng` Dsea` Jmáang` e jmóor`, joba` casíñ` coo` tú` míing` dsea` quiá'r` fí` lí` táang` dsea` do ³ e cangojmíng` reiñ` su íb` dsea` i sijeeng` dsea` Israel i sí`íng` e nigüéeng` fí` jmigüí` la, osi nijém` bir jaang`gui` i jiéng` é.

⁴ Joba` lalab cañíi` Jesús quiá'~ í dsea` do:

—Güiliing`na` güicoo`na` júu` quiá'~ í Juan do lajíi` e nicanáu`na` jogui nicañí`na` e quíi` jmíi` e jmóo`o. ⁵ Síi`gor e lijnéb`tu` jaléng` dsea` tiuung`, jogui e ngib`tu` jaléng` dsea` jlúung`~, jogui e láam` jaléng` dsea` líng` jmoihuí` lí` fí` ngúu` táang`, jogui e núub`tu` jaléng` dsea` güiing`~, jogui e jíb`tu` jaléng` líi`~, jogui cajo` e guiaa` júu` quiá'~ jial nileáng` jaléng` dsea` jmigüí` jee` jalé` dsee` quiá'r`~. ⁶ Juguiá` jíi` quiá'~ jaléng` dsea` i ja` litúng` dsí` lajíi` fí` lí` nisiñ` coo`~ jnea`!

⁷ Jo mi` tí` li` caquing`~tu` i dsea` i casíng` Juan i seáang` dsea` jmíi` do, joba` Jesús canaaíñ` sí`r` jaléng` í dsea` i taang` cóo'r` do jalé` juguiá` ui` quiá'~ i Juan do, jo lalab casí`reiñ` jo cajíñ`~:

—¿E` caguijóø` 'nú` mi` canáu`na` e ningí` i Juan do fí` jee` guóo`~ uó` quiá`? Já` leáa`~, ja` caguijóøng` 'nú` jaang` dsea` i uaang` júu` quiá`~ i jmóo` lí` doñí` ee` ta` quiá` dsea` jiéng` i líng` la líi` coo` cuiñí`~ e dsée` cataang` lí` doñí` jié` fí` lí` íi` güí`; ⁸ o`gui caguijóøng`na` jaang` dseañu` i jlo` si`~, co` niñib` 'nú` e i dsea` la`í` neáaiñ` quiá`~ dseata` dsea` féng`~, co` fíbing` sea` jalé` e jlo` quiá`~. ⁹ Jo ¿i` í óo`na`i caguijóøng`na`? Jo e jáb`~, 'nú` caguijóøng`na` jaang` dsea` ilaniing`gui` lacó` i dsea` caguaang` i café` cuaiñ` quiá`~ Fidiée` malíi`gui eáang`. ¹⁰ Jo nab nicaliti` lacó` fé` fí` ni` jí` quiá`~ Fidiée` cuaiñ` quiá`~ i Juan i seáang` dsea` jmíi` do mi` cajíng`~ Fidiée` e casí`r` Dsea` Jmáang` lala:

Nisín`n jaang` dsea` i niguiá` júu` quié` e

nú`gui e niguó` fí` jmigüí`
e lacó` niguiár` guiá` fí` lí` ningí`~.

¹¹ Jo lalab cajíng`~gui Jesús casí`r` i dsea` teáang` cóo'r` do ie` jo:

—Jo jnea` jmitaa` óo'na` e lajee` lajaléng` dsea` i nicafé` cuaiñ` quiá`~ Fidiée`~, ja` mí` caliséng` jaang` i niing`gui ta` quiá`~ lacó` i Juan i seáang` dsea` jmíi` do. Jo dsa` i dsea` i ja` niing` fí` jmigüí` la dsa` Fidiée`bing` i quié` nifi` quiá'r`~, joba` fíbing` i niing`gui lacó` i Juan do.

¹² Co` ie` latí` mi` canaang` Juan i seáang` dsea` jmíi` e guiar` júu` e nijáá` Dsea` Jmáang` jo cartí` lana, eáang` huíng` nicangojée` cóo`~ júu` quiá`~ Fidiée` e quiá`~ e quié` nifi` quiá`~ dsea` jmigüí`~, jogui jaléng` dsea` i ní`ní` cuø` bí` yaaiñ` e lacó` i iñ` nijmiguiéen` cóo`~ e júu` jo. ¹³ Jo nú`gui e cagüéng` Juan i seáang` dsea` jmíi` fí` jmigüí` la, jalé` e júu` e cagua` i dsea` i café` cuaiñ` quiá`~ Fidiée` jogui e júu` quiá`~ ta` quiá`~ Fidiée` do, jalé` e jo lico` jmita` dsí` e Fidiée` iñ`nicár` nifi` quiá`~ lajaang` lajaang` dsea` jmigüí`~. ¹⁴ Jo song 'nú` iing`na` ni'íng`na` e júu` jo, joba` i Juan do líiñ` lacó` Líi` i café` cuaiñ` quiá`~ Fidiée`~

malii~gui eáang' i si'lí^ nijáá'tu calé^ catú^. 15 Jo jaléng^ 'ná^, dsea` sea` loguá^ na', náu^ na' jalé^ e júu^ e nícafá^ a na.

16 'Jo lana nifa^ duu jial líng^ jaléng^ i dsea` seeng` jmii^ na, co^ jaléng^ i líiñ^ la líng^ jiuung^ i táang^ tacoo^ ff' 'móo^~, jo mi^ niti^áng^ rúiñ^ fé'r^ lala:

17 "Cajíu^ jnea^ lúu^, dsu^ 'ná^ ja^ cadseeng^ na'; jogui ca'ó^naa^ e ø^ dsea` li^ ráang^ 'lii^, dsu^ 'ná^ ja^ caquí^ na!." 18 Co^ lalab cafée^ 'ná^ mi^ cajá^ i Juan i seáang^ dsea` jmii^ do, ca'eeng^ na'r e iuung^ i 'ling^ dsíir^ dsu^ ui^~ e ja^ 'leáang^ gø'r^ jogui jíi^ capí^ mée^ ja^ f'r^. 19 Jogui mi^ cagüéng^ jnea^ ff' jmigüí^ la, jnea^ dsea` i jaa^ ff' níff^ e líin^na jaang^ dsea` jmigüí^ e gø^baa jíi^ laco^ gø^ dsea^, jo ui^~ e lajob líi^, joba^ jaléng^ 'ná^ ca'eeng^ na' jnea^ e líin^na jaang^ dsea` cúng^ i gø^ contøøng^ jogui e líin^na jaang^ dsea` líng^ i ngi^ cón^ jaléng^ dsea` i ga^ fe^ dsea` ui^~ quiá^r^ osi cón^ jaléng^ 'ná^ nodsicuu^ i jmoo^ta^ mi^ cuu^ e catíng^ dseata^ quiá^ Roma é. Jo dsu^ cón^ jalé^ e jmoo^ Fidiée^ jmijnéeiñ^ jial tí^ tiiñ^ ngáiñ^.

Dsea` ija^ já^ caléng^ júu^ quiá^ Dsea` Jmáang^

(Lc. 10:13-15)

20 Jo ie^ jo, canaang^ Jesúus 'gaam^bre quiá^ jaléng^ dsea` i seeng^ ff' fii^ li^ nicajmér^ jalé^ e quí^r^ jmii^ e dsigá^ dsíi^ dsea^, co^ jaléng^ i dsea` i ja^ caquí^ jíng^ yaaiñ^ ff' quini^ Fidiée^ . Jo lalab cajíng^ Jesúus ie^ jo:

21 —iE ngi^ fíib^ 'ná^, dsea` seeng^na^ ff' Corazín cón^ gui 'ná^ dsea` seeng^na^ ff' Betsaida, cofa^ mi^ ff' Tiro cón^gui ff' Sidón cajmé^ e lajalé^ e guí^~ e quí^~ i jmii^ laco^gui jíi^~ e nicajmér^ e jee^ 'ná^, joba^ i dsea` i ladsifi^ lajo caquí^ jíng^ yaaiñ^ ff' quini^ Fidiée^ faco^ mi^ lajo, jo catíng^ e nineáaiñ^ ff'ib^ ui^~ quiá^ jalé^ e dsee^ e nicarøøiñ^! 22 Joba^ fíi^~ 'ná^, dsea` seeng^na^ ff' Corazín cón^gui ff' Betsaida, ie^ mi^ niti^ ff' e niquidsi^ Fidiée^ i^ quiá^ lajaang^ lajaang^ dsea` jmigüí^, eáang^gui niçuó^r^ 'ná^ iihuí^ laco^gui e iihuí^ e ni'íng^ dsea` i seeng^ ff' Tiro cón^gui ff' Sidón. 23 Jogui jaléng^ 'ná^, dsea` seeng^na^ ff' Capernaum, çsu líng^na^ e 'ná^bing^ i nisáng^ cartí^ yá^gui jee^ jaléng^ dsea^? Jo o^ lajo, co^ 'ná^bing^ i njigáang^ tí^ li^~ 'li^~ mi^ niti^ ff' lajo. Cofa^ mi^ ff' Sodoma calí^ lajalé^ e quí^~ jmii^ laco^gui jíi^~ e nicajmér^ e jee^ 'ná^, joba^ ja^ ca'íng^ e fii^ jo, jo siji^bi latí^ lana. 24 Joba^ fíi^~ týu^ 'ná^, dsea` i seeng^ ff' Capernaum, e mi^ niti^ ff' e niquidsi^ Fidiée^ i^ quiá^ lajaang^ lajaang^ dsea` jmigüí^, eáang^gui ni'íng^ 'ná^ iihuí^ laco^gui jíi^~ iihuí^ e ca'íng^ jaléng^ i^ dsea` i seeng^ ff' Sodoma.

Jaléng^ dsea` i óo^ ff' dsíi^ 'né^ nijaquíeeiñ^ ff' quini^ Jesúus

(Lc. 10:21-22)

25 Jo lalab cajíng^ gui Jesúus ie^ jo:

—Teaa^, lana jmifén^ 'ná^, dsea` Fii^ níff^ cón^ jmigüí^ la, dsaco^ lana nicajmee^ e ngám^ jaléng^ dsea` dsee^ dsea` qui^ jalé^ júu^ quí^~, jogui cajmee^ ba^ e ja^ cangáang^ júu^ quí^~ jaléng^ dsea` i tiing^ eáang^ i jmícøøng^ yaang^ ff' jee^ jaléng^ dsea` rúng^! 26 E jáb^, lajob líi^, Teaa^, co^ lajob nicali^iing^ 'ná^ e calí^.

27 Jo mi^ cang^ jo, lalab casí^ Jesúus dsea` quiá^r^:

—Tiquié^e Fidiée^ dsea` nicacuó^r^ jnea^ e né^ nii^ lajalé^ e sea^ ff' la'úng^ ff' jmigüí^ . Jo jíi^~ jaang^ dsea` dseáng^ mi^ cuíñ^ jnea^, dsea` líin^na Jóó^ Fidiée^ camíng^, co^ lajíi^ Tiquié^baa dsea` cuíñ^ jnea^; jogui jíi^~ jaang^ dsea` dseáng^ mi^ cuíñ^ Tiquié^e dsea` guiing^ níff^, co^ lajíi^~ jneab^ dsea` cuíñ^re cón^gui lajaléng^ dsea` i nisi^ing^ quié^e e nilicuíñ^ dsea` do. 28 Jo jaléng^ 'ná^, dsea` i óo^ ff'í^, cón^gui jaléng^ 'ná^, dsea` dsing^ing^na^ iihuí^, quí^~ jíng^ yaang^na^ ff' quinii^, co^ jneab^ dsea` quí^~ i jmii^ nijmee^e e nitíi^~ áá'na^ quiá^ jalé^ e jo. 29 Jogui íng^na^ jalé^ júu^ quié^e e guiaa^ jee^ 'ná^, jogui ee^ba^ guí^~ laco^gui jnea^, dsea` líin^na jaang^ dsea` féng^ dsíi^ cón^ doñi^ i^ jogui e ja^

jmiféng' 'ñiá'a cajo. Jo song nijmee' na' lajo, joba' nilí'ba' jóng e nitíi'~ áa'na' uii~ quiá'~ jalé' e dsingúng' na' do. ³⁰ Co' song ii` dsea` i iing~ nijmitfing` júu'~ quié'~ e jogui nijmitir~ lajíi'~ júu'~ quiá'~ ta~ quié'~ e, ja` huíng' quiá'r'~ e nijmér~ lajo, co' ja` ii` e ta~ jo.

12

Mi~ ca'éeng~ dsea` quiá'~ Jesús láá' quiá'~ cui'iee'
(Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)

¹ Jo ie~ jo, coo` jmii` lajee` e tíng` dsea` Israel e jmi'íñ', cangúng' Jesús coliing` coo`~ dsea` guitúung` quiá'r' fí` coo` guóo`~ uó` li` sijnea` cui'iee`. Jo lajee` ngúiñ` fí` jo, cadseá` jmi'aang` i dsea` quiá'r' do, jo canaaaiñ` do éem`bre láá' quiá'~ cui'iee` e sea` do jo canaaaiñ` gó`bre mí` quiá'~. ² Jo ie~ jo, co' quiá'~ dob nitaang` coo` tú` míng`~ dsea` Israel i líng` dsea` fariseo jo cangá`bre e ca'éeng` i dsea` quiá'~ Jesús do cui'iee`, joba' lalab casí`r` Jesús:

—Ja` catíng` jmé` i dsea` quiú`~ na lana lajee` jmii` e jmi'íng`naa!, jneaa~aa` dsea` líi`i` dsea` Israel!

³ Jo lalab cañíi` Jesús quiá'~ i dsea` do:

—Téé` óo'na' e níca'íba' fí` ni` jí` quiá'~ Fidiée` li` fé` jial cajmée` dseata` Daví` mi` cadseá` jmi'aaiñ` coliing` coo`~ jaléng` dsea` quiá'r`~. ⁴ Co' ie~ jo cangúiñ` cartí` dsíi` sináu` guá'~, jo cagó'r` iñí` e güeang` quiá'~ Fidiée` e jíi`~ jmidsea`bing` si`í` cuóøng` dó`~, dsu` cagó`bre coliing` coo`~ i dsea` quiá'r` do.

⁵ Jogui téé` óo'na' cajo jial fé` fí` ni` jí` quiá'~ Fidiée` e cajme` Moi~, co` fí` ni` jo fé` e ja` dsee` ée` jaléng` jmidsea`nañí` fa` jmóor` ta~ fí` dsíi` sináu` guá'~ fé` lajee` jmii`~ e jmi'íng` jneaa~aa`, dsea` líi`i` dsea` Israel. ⁶ Jo dsu` jnea` fí` i 'ná` e niing`gui júu`~ quié`~ e laco`gui e guá'~ do. ⁷ Dsu` latí` lana ja` mí` cangám`bi 'ná` e guóng` lajíi`~ e fé` fí` ni` jí` quiá'~ Fidiée` li` fé` lala: “Jnea` Fidiée` iin`n e nilí` fí` líng` rúng`naa!, jo o` e cuó`na` feá`~ fí` quinii`~.”

Jo casí`gui Jesús i dsea` fariseo do:

—Faco` mi` cangáng`na` e júu`~ jo latí` mi` uiing~, joba` ja` e ta~ e cuó`na` dsee` jaang` dsea` i ja` mí` ca'lée` jíi`~ coo`. ⁸ Jo dsu` e já`~, jnea` dsea` cagá`a fí` jmigüí` la e líin`n jaang` dsea` jmigüí`, oo`baa ta~ e niquiá`~a ta~ mi` jmii`~ jmi'íng` jneaa~aa`, dsea` líi`naa` dsea` Israel.

Mi~ cajmi'leáang` Jesús jaang` dsea` i caang` guoo`
(Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11)

⁹ Jo mi` cangí` jo, cangó` Jesús fí` coo` dsíi` sináu` guá'~ quiá'~ dsea` góor` dsea` Israel. ¹⁰ Jo mi` caguiér` fí` jo, dob ni`iuung` jaang` dseañu` i caang` coo` guoo`. Jo ie` jo, dob niteáang` coo` tú` míng`~ dsea` Israel i líng` dsea` fariseo e sítteeñ` Jesús e iñí` niní` su nijmi'leáang` dsea` do i dsea` i caang` guoo` do 'ñia` ie` jmii`~ e jmi'íng` dsea` Israel, jo lajoba` e niguié`r` jial e ni'níñ` dsea` do fí` quini` dseata`. Joba` cajming`r` Jesús lala:

—¿Su seab` fí` e nijmi'leáang` jaang` dsea` dséé`~ lajee` mi` jmii`~ e jmi'íng`naa`?

¹¹ Joba` cañíi` Jesús quiáíñ`~ do jo casí`reiñ` lala:

—Faco` 'ná` aang`na` jo'se`~ jo calingúng`na` e catóng` jaang` fí` dsíi` ~ 'ñia` ie` jmii`~ e jmi'íng`naa`, ja` lí`~ dsii`~ fa` lí`~ niseáang`na're` lajo, co` nigüiseáam`ba're`. ¹² Joba` fí` i 'ná`~, jial tí` laniing`gui quíng` jaang` dsea` fí` quini` Fidiée` laco`gui jaang` jo'se`~. Jo lajob líi`, seab` fí` e jmé`naa` coo` e guiá`~ 'ñia` mi` jmii`~ e jmi'íng`naa`!

¹³ Joba` lalab casí`~ Jesús i dsea` caang` guoo` do:

—Níi`~ guóo`~, dseañu`~.

Jo lajob cajmée` i dsea` do, jo ladsifí` lanab ca'lóo` guóor` jo caliguiáb` e guóor` do lf`^ laco`gui e coo` do. ¹⁴ Jo mi` tí` li` ca'uøøng` jaléng` i dsea` fariseo do e fí` dsíi` sínúu` guá` do, jo canaaïñ` siiñ` quiá` jial niguié'r` e njingáïñ`- Jesús.

Júu` e cajme` Saíi` cuaiñ` quiá`- Jesús

¹⁵ Jo mi` calilí`- Jesús e jo, cagüí`í`bre e fí` jo, jo cangór` ff` lí` jié`, jo ffim` dsea` cangolíng` cóo`r` ie` jo. Jo laco` ngoliñ` teáaiñ` fí` lado, jmi`leáam` dsea` do jaléng` dsea` dsée`~, ¹⁶ jogui quiá`r` ta` quiá` jaléng` i dsea` i jmi`leáaiñ` do e ja` niguiáñ` do júu` quiá` jalé` e quíi` dsea` do jmii` jmóor`. ¹⁷ Jo cajmér` jale` e jo e laco` caliti` lajíi` júu` quiá` Fidiée` e cajme` Saíi`, jaang` dsea` i café` cuaiñ` quiá` Fidiée` malii`gui eáang` mi` cajíñ` lala:

¹⁸ I lab i dsea` i nícaguín`n,
i jmoo` lajíi` e iin`n,

jo eáam` 'neáan`nre jogui iáang` dsii` cóo`r`.

Jogui eáam` nili`gøiñ`

la'eáang` cóo` Jmiguí quié`e e nicuøø`ore,

jogui niguiár` júu` jee` jaléng` dsea` jmigüí`
e dseáng` røøb` ni'ír` í` quiá`- lajaang` lajaang` dsea`.

¹⁹ Dsú` ja` nijmér` ta` jíi`ng` o`gui ta` ta` míi`~;
jo jíi` jaang` dsea` ja` ii` ninú` júu` quiá`r` jee` 'náu` e jmiféng` 'níia'r`.

²⁰ Jo nijmicóo`-bre jaléng` dsea`
i í` dsíi` e ja` seeng` ii` nijmicóo` quiá`r`.

Jogui nijmicóo`-bir cajo jaléng` dsea`
i í` dsíi` e ja` niquí`r` jmii`~.

Jogui niguiár` júu` jee` jaléng` dsea`
car` nilita` dsíi` e dseáng` røøb` ff` í` quiá`- lajaang` lajaang` dsea`.

²¹ Jo la'eáang` íb` nijá`- líng`
jaléng` dsea` jmigüí` júu` quiá` Fidiée`.

Jo lanab cajíng` Saíi` ie` malii`gui do.

Mi` cacuø` dsea` dsee`- Jesús e jmóor` ta` la'eáang` cóo` i 'ling` (Mr. 3:20-30; Lc. 11:14-23; 12:10)

²² Jo mi` cangí` jo, cangojéeng` dsea` ff` quini` Jesús jaang` dsea` tiuung` jogui i ja` fé` cajo. Jo i 'lim` jmoo` e nilíng` i dsea` do lado. Jo dsú` Jesús cajmi`leáam`-bre i dsea` do, jo calijnéb`tuiñ` do jogui café`tuiñ` cajo. ²³ Jo jaléng` dsea` i teáang` do ie` jo, eáang` cangogá` dsíir` jo canaaïñ` sí` rúiñ` lajee` yaaiñ` jo fé`r` lala:

—Jangám` song Jóo` dseata` dsea` féng` Daví` i na.

²⁴ Jo ie` jo, dob niteáang` coo` tú` míi`ng` dsea` Israel i líng` dsea` fariseo. Jo mi` canúur` síi`ng` i dsea` do lado, joba` cajíñ`-:
—La'eáang` cóo` bí` quiá` Beelzebú i líng` fii` jaléng` i 'ling`~, la'eáang` fbing` tíi`ng` i dseañu` na e uøøiñ` i 'ling` i teáang` dsíi` dsea`.

²⁵ Jo co` níb` Jesús lajíi` e í` dsíi` i dsea` fariseo do, joba` cajíñ` casí`-reiñ`:

—Fa` coo` fii` jo jaléng` dsea` i seeng` ff` jo 'ní` níng` rúiñ`, joba` si`íim` e fii` jo jóng, co` ja` seeiñ` røø. Jo lajobi cajo fa` coo` fii` pí` osi coo` sínúu` lí` 'ní` níng` rúng` dsea`, si`íim` cajo. ²⁶ Jo lajob lí` cajo cóo` Satanás i líng` fii` i 'ling` do, song nijmihuíñ` i 'ling` quiá`r`, joba` nilí` e 'ní` níim` rúiñ` jo lajoba` ni`íim` bí` quiá`r`. ²⁷ Jo 'ná`gui fó`na` e jnea` tii`n` jmihuíñ` jaléng` i 'ling` i teáang` dsíi` dsea` la'eáang` cóo` bí` quiá` fii` i 'ling` i sii` Beelzebú; co` faco` lajo, ¿i` i í` óo`na` i jmicóo` quiá` jaléng` dsea` i ngí` cóo` 'ná` e tii`n` jmóor` lajo. Joba` faco` lajo? Co` Fidiée`bing` i jmicóo` quiá` i dsea` í` e tii`n` jmóor` lajo. Joba`

lajíi'~ e tiiiñ` do cuø' li~ e ja` dseeng` laco' jíi'~ e i' áa'na!. **28** Co' lajíi'~ e jmoo` jnea~ e jmihiún` jaléng` i' ling` i' teáang` dsíi` dsea`, la'eáang` cóo` Jmiguí` quiá` Fidiée` ba` e jmoo` o` lajo. Jo e jo cuø' li~ e nícatib` í` e Fidiée` nicár` nífi` quiá` na` lajaang` lajaang` na`!

29 Jo jíng`-gui Jesús:

—Jo ja` nilí` jaang` dsea` ni'ír` fí` dsíi` coo` sinéu` quiá`- jaang` dsea` i` bí`gui dsíi` laco` ír` e ni'uó`r` jalé` e sea` quiáin`-, dsaco` la'uii` jang`- 'né` ni'ñúm`bre i` dsea` bí` dsíi` do, jo` lajoguiba` cuøøng` e nijmér` lajo.

30 'Jo ii` dsea` i` ja` sing` ui` quié`-e, joba` 'ní` níim`bre jnea~; jogui ii` i` ja` jmicóo`- jnea~ e laco` nilicuúing` dsea` jnea~, joba` ja` siñ` ui` quié`-e cajo.

31 'Joba` fíi` i` 'ná` e íim`-bi` Fidiée` dsee` quiá`- jaléng` dsea` jmigüí` mi` ee`go júu` ga` fé'r` ui` quiá`- dsea` do, osi lí` doñi` ee` dsee` e éeiñ` é; dsu` jo` ni'íiñ` dsee` fing song ii` café` ga` ui` quiá`- Jmiguí` quiá`r` . **32** Joba` fíi`-túu` 'ná` e Fidiée` íim`-bir` dsee` quiá`- jaléng` dsea` jmigüí` mi` ee`go ga` fé'r` ui` quié`-e, jnea` dsea` gáa`a fí` níff`- e líin`n jaang` dsea` jmigüí` ; dsu` song ii`gui café` ga` ui` quiá`- Jmiguí` quiá`- Fidiée` , joba` jo` tóo` jmii` fa` ni'íing` dsea` do dsee` quiá`- i` dsea` i` lata` seeiñ` fí` jmigüí` la o`gui fí` jmigüí` coo` cajo.

Jalé`-ma`ofíi`cuí`dsea`la'eáang`cóo`-ofíi`e`íib` (Lc. 6:43-45)

33 Jo` lalab cajíng`-gui Jesús e éeiñ` i` dsea` teáang` do ie` jo:

—Fa` 'ná` ta`na` o`^ fí` i` 'ma` ofíi` quiá`-na`, joba` jlob`- ofíi` nicuó`- ; jo` song ja` jmoo`na` lajo, joba` ja` 'goo` ofíi` nicuó`- . Co` jaléb`- 'ma` ofíi` cui` dsea` la'eáang` cío`- ofíi` e`íib` . **34** Ijoo` mi`- guíim` 'ná`! Ja` cuøøng` e nifo`-na` jmang`- juguiá`- , co` jmang`- jalé` e ga`ba` i` áa'na`! Dsaco` lajíi`- e i` dsíi` dsea` , jíi`- joba` fé'r` . **35** Jo` jaang` dsea` i` guiúng` , jmang`- júu`- guíab`- fé'r` , co` jmang`- e guíá`-ba` i` dsíi` ; jogui` jaang` dsea` i` sooo`dsíi` , jmang`- júu`- gab` fé'r` , co` jmang`- e ga`ba` i` dsíi` . **36** Joba` fíi`-i` 'ná` e mi`- niguiée` jmii`- e niquidsi` Fidiée` í` quiá`- lajaang` lajaang` dsea` jmigüí` , ie` job mi`- niguiée` dsea` júu`- fí` quini` dsea` do jalé` e ja` íing` ta`- e café`r` lajee` cateáaiñ` fí` jmigüí` la. **37** Jo` cío`-lajíi`- júu`- e café` dsea` , cío`- jíi`- job nija`- i` su røøiñ` dsee` osi ja` røøiñ` é mi`- tí` li` nití`- i` e nitidsi` í` quiá`r` .

Mi`camí`dsea`Jesús e nijmér`coo`li`-e quíi`r`jmii`-e dsigá`dsíi`dsea` (Mr. 8:12-13; Lc. 11:29-32)

38 Jo` mi`- cangí` jo, coo`-tú`-míing`-tifa` quiá`- júu`- quiá`-ta`- quiá`- dsea` Israel cío`-gui` coo`-tú`-míing`- dsea` Israel i` líing` dsea` fariseo cangoquiéeiñ` fí` lí` sing`- Jesús jo` casí`r` dsea` do lala:

—Tifa` , ii`-naa` ne`naa` e nijme`- coo` li`-e quíi`- jmii`- e dsigá` dsíi` dsea` .

39 Joba` cañíi` Jesús quiá`- i` dsea` do:

—Jaléng` dsea` seeng` jmii`- na` dsíng`- nírøøiñ` dsee` jogui` ja` jmitir` júu`- quiá`- Fidiée` , co` lico` mi`-r` jnea` e nijmee`-e coo`-e li`-e quíi`- jmii`- e dsigá` dsíi` dsea` . Dsu` ja` nijmee`-e jíi`- coo`-e jo` fí` quinir` , co` nicaliseab`-e jo` lamí`- jéeng`gui` e cangongíing` Jonás, jaang` dsea` i` café`- cuaiñ`- quiá`- Fidiée` malii`-gui eáang` .

40 Jo` laco`-caí`- Jonás 'ní` jmii`- jogui` 'ní` uó` fí` dsíi` tu` jaang` 'ñu`- dsíi` , lajob jnea`- cajo, dsea`-cagá`-a fí` níff`- e líin`n jaang` dsea` jmigüí` , ni'ú`-u` 'ní` jmii`- jogui` 'ní` uó` fí` ná`- uó` . **41** Jo` mi`- nití`- jmii`- e niquidsi` Fidiée` í` quiá`- lajaang` lajaang` dsea` jmigüí` , i` dsea`-seeng` fí` fí` Nínive do nicuó`r`- dsee`- jaléng` dsea` i` seeng` jmii`- na; co` mi`- canúu`- i` dsea` i` júu`- e caguia` Jonás, dsif`- lajob caquí`- jíng`- yaaíñ`- fí` quini` Fidiée` uií`- jalé`- dsee`- quiá`r` . Dsu` jnea`-gui fá`-a e jnea`- niing`-gui` laco`-gui` i` Jonás do. **42** Lajobi` cajo` ie` malii`- do caliséng` jaang` reina` i` caquiá`- ta`- fí` li`- huií` , jo` cajá`- cajanáur` jalé`- júu`- e tiíng` jaang` dseata` dsea`-

féng' i sii` Salomón. Jo lajōb līi` , i dseamf̄ i nicuó`-bre dsee` cajo jaléng` i dsea` seeng` jmiī` na mi` nití` jmiī` e niquidsí` Fidiée` í` quiá`- lajaang` lajaang` dsea` jmigüí` . Dsú` júu` quié` e niing` gui laco`gui júu` quiá`- i dseata` Salomón do.

*Jial līi` mi` dsitáang` tu i 'ling` fí` dsíi` dsea`
(Lc. 11:24-26)*

43 Jo mi` calí` cajíng`- Jesús lana, jo casí`- guir jaléng` i dsea` do jo cajíñ`-:
—Mi` güi` jaang` i 'ling` iuung` dsíi` jaang` dsea` , ngir` fí` li` quié` e 'nó'r` fí` li` nijmi`íñ` . Jo song ja` niguié`r` li` nijmi`íñ` , joba` i` dsíir` : **44** “Niním`túu fí` dsíi` dsea` e li` cajú` u do, co` ja` li` sea` li` nijmi`íñ` n.” Jo mi` niguieng`tur dsíi` i dsea` do, niguieñ` lafa` coo` sináu` li` joo` jogui siquiáang` jogui silíi` jlo` . **45** Jo mi` niní` e dsíng`- jlo` dsíi` e li` niguieñ` do, joba` nidsér` nidsitéer` guíang` i 'ling`-gui laco` ír` e nidsítaiñ` fí` dsíi` i dsea` do, joba` ga`gui nilíng` i dsea` do laco`gui lami` iuung` jaang` i 'ling` do fí` dsíir` . Jo lajōb nidsingüíng` jaléng` i dsea` i røøng` dsee` i seeng` jmiī` na.

*Mi` cajíng`- Jesús i` niquiá`r` jogui i` jaléng` rúiñ`
(Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21)*

46 Jo lajee` gui'nang` síim`bi Jesús cóo`- jaléng` i dsea` teáang` do ie` jo, mi` caguié` niquiá`r` cóo`-gui jaléng` rúiñ` , co` iññ` nisíñ` cóo`- dsea` do. Dsú` ja` cangiíñ` do cartí` li` iuung` dsea` do. **47** Jo jaang` dsea` jiém`bing` cangojmée`- júu` Jesús e niteáang` i dsea` sináu` quiá`r` do fí` caluu` , jo lalab júu` quié` i dsea` do:

—Nab nícagüéng` niquií`- cóo`-gui jaléng` rún` e iññ` síññ` cóo`- 'ná` , jo nab teáaiñ` fí` caluu` lana.

48 Jo lalab cañí` Jesús quiá`- i dsea` quié` júu` do:

—Jneab` nifíi` i` 'ná` i` niquié`e jogui i` jaléng` rún`n.

49 Jo dsifib` ca'eeiñ` i dsea` quiá`r` do jo cajíñ`-:

—I dsea` nab niquié`e cóo`-gui jaléng` rún`n. **50** Co` doñí` ii` dsea` i` jmiti` lajíi`- e iing` Tiquié`e dsea` guiing` nifíi` , jaléng` dsea` í`bing` líng` rún`n jogui dsea` í`bing` líng` niquié`e cajo.

13

*Coo` júu` já`- e lafa` júu` cuento quiá`- mi` bí` dsea` mijú`
(Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8)*

1 Jo 'ñia` ie` jmiī` jo cagüi`íb` Jesús fí` jo, jo cangór` cangogüeár` fí` 'ni`-guiée` Galilea. **2** Jo co` i` leáam`-bi dsea` caseáng` fí` jo, joba` Jesús cajgóor` fí` yá`-coo` móo` e nisi` e fí` 'ni`-guiée` do jo fí` job caguár` . Jo dob teáang` jaléng` dsea` fí` 'ni` jmiī` lajee` jo. **3** Jo catí` job canaang` e` Jesús jaléng` i dsea` do jmiguiab` jalé` júu` quiá`r` , jo casí`-rein` coo` júu` já`- e lafa` júu` cuento jo cajíñ`-:

4 —Coó` née`- jaang` dsea` cangór` cangobiír` mijú` quiá`r` . Jo mi` tí` li` canaaiñ` bír` e mijú` do, e liing`- do cajíá` li` ngüíng` fí` , jo tab` cagó`- jalé` e jo.

5 Dsú` e liing`-gui e mijú` do cangotóo`- jee` cuu` fí` li` ja` 'leáang` guóo`- née` , jo e mijú` jo lajmináb` ca'iáang` , co` nib` guóo`- uó`- cangotóo` . **6** Jo dsú` mi` tí` li` cangiíng` iee` , lajmináb` caliquíi` , co` ja` a`- cangotóo`- jmó` quiá`- . **7** Jo e liing`-gui e mijú` do cangotóo`- jee` mijú` 'matóo` , jo dsú` mi` cacuáng` e mijú` 'matóo` do cajmée` niúm` quiá`- e mijú`- e mijú`- do. **8** Jo e liing`-gui e mijú` do cajíá` li` jlo`- uó`- jo jlob`- cacuó` e mijú` do mi` cacuáng` ; jo e liing`- e mijú` do cacuó` li`- li` cien mi`- lacamí` , **9** jogui e liing`-gui do cacuó` jíi`- sesenta, jo e liing`-gui jíi`- treinta. Joba` fíi`-i` 'ná`- jaléng`na` e ii` 'ná`- dsea` sea` loguá`na` , ináu`-na` jalé` júu` quié`-e!

*E~ uiing~ e cajíng'~ Jesús jalé~ e júu~ do
(Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10)*

10 Jo mif~ cató~ e café~ Jesús jalé~ e júu~ na, jo cangoquiéeng~ i dsea` quiá'r~ do fí~ lí~ guiiñ~ jo cajming~ r~ dsea` do lala:

—¿Jialí~ fí~ jaléng~ i dsea` i caseáng~ na cóo~ jalé~ júu~ já~ e lafa' júu~ cuento?

11 Jo lalab cañí~ Jesús quiá~ i dsea` quiá'r~ do jo casí~ reiñ~:

—Jo 'ná~ nicangíng~ na' quiá~ Fidiée~ e ngáng~ na' jalé~ e ja` mí~ ní~ dsea` jeeng~ gui e dsea` í iin~ cár~ nif~ quiá~ lajaang~ lajaang~ dsea` jmigüí~, jo dsu~ jaléng~ i dsea` na ja` cangíiñ~ e ngáiñ~ e jo. **12** Co' i dsea` i nicangíng~ e ngáng~ jiar júu~ quié~ e jmigui~ guib niñiñ~ e ningáiñ~ e jo, joba' lalíim~ nilisea` quiá'r~; jo dsu~ i dsea` i ja` niñiñ~ e ngáiñ~ jíi~ capí~ e jo, joba' nigüeáb~ lajíi~ capí~ e ngíiñ~ e ngáiñ~ do. **13** Jo uii~ e lajob líi~, joba' fíi~ i jaléng~ i dsea` na cóo~ júu~ já~ e lafa' júu~ cuento; co' jaléng~ i dsea` na líim~ bre e jné~ bre, dsu~ ja` jné~ r~; jogui líim~ bre e núu~ bre, dsu~ ja` núur~ o'gui ngáiñ~ cajo. **14** Jo cóo~ i dsea` na liti~ laco' jíi~ júu~ e cajíng~ Saí~, jaang~ i café~ cuaiñ~ quiá~ Fidiée~ malii~ gui eáang~ mí~ cajín~ lala:

Jial fa' jialgui la núur~ dsu~ ja` e ningáiñ~,
jogui fa' jialgui la jóor~ dsu~ ja` e niní~.

15 Dsucó~ jmang~ e ja` dseem~ ba' í dsíi~ i dsea` seeng~ fí~ la;
jogui jná~ bre loguar~ co' ja` iin~ ninúr~,
jogui jná~ bre jminir~ cajo co' ja` iin~ njóor~,
jo lajobi ja` cuóong~ ningáiñ~ jíi~ coo~,
jo lajobi cajo ja` niquí~ jíng~ yaaiñ~ fí~ quinii~
e laco' jnea~ njimi~ leáan~ nre.

16 'Joba' fíi~ i 'ná~, dsea` nilíng~ na' dsea` quié~ e, juguiú~ jiu~ quií~ na', co' seab~ jminí~ na' cóo~ e cuóong~ jóor~ na', jogui seab~ loguá~ na' cóo~ e cuóong~ núu~ na'.

17 Jogui jnea~ jmitaa~ óo~ na' e fíim~ dsea` i café~ cuaiñ~ quiá~ Fidiée~ malii~ gui eáang~ cóo~ gui jaléng~ dsea` i ée~ guiú~ calíiñ~ niní~ lajíi~ e cangíng~ 'ná~ e móo~ na' jmií~ na, dsu~ ja` cangár~, jogui calíiñ~ e ninúr~ lajíi~ e núu~ 'ná~ lana, dsu~ ja` canúur~ cajo.

*Mi~ cajíng~ Jesús e~ guóng~ e júu~ quiá~ i dsea` bí~ mijú~ do
(Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15)*

18 'Ná~ na' júu~ quié~ e, lana nijmée~ duu 'ná~ júu~ e~ guóng~ e júu~ quiá~ i dsea` bí~ mijú~ do. **19** Jaléng~ dsea` i núu~ jalé~ júu~ quiá~ jial quié~ Fidiée~ nif~ quiá~ dsea` jo dsu~ ja` ngáiñ~ e júu~ jo, joba' jaléng~ i dsea` fíbing~ i líng~ laco' e mijú~ e calíng~ fí~ guiá~ fí~ do; co' dsif~ lanab guiée~ fíi~ i líng~ jo lím~ bre lajíi~ e nicangáng~ i dsea` do. **20** Jogui e mijú~ e cajiú~ fí~ jee~ cuu~ do guóng~ quiá~ jaléng~ dsea` i tí~ dsíi~ núu~ júu~ quiá~ Fidiée~ jogui tí~ dsíi~ ín~ cajo; **21** jo dsu~ laco' e mijú~ do ja` lí~ sea` lí~ nisó~ jmó~ quiá~ jmigui~, joba' lajob líi~ cóo~ i dsea` í~ cateá~ ba' e té~ r~ e siñ~ teá~ cóo~ e júu~ jo; jo dsu~ mí~ dsingíiñ~ e huíng~ uíi~ e já~ líiñ~ e júu~ do, joba' ladsif~ lanab té~ tur e já~ líiñ~ e júu~ jo. **22** Jogui e mijú~ e cajiú~ fí~ jee~ mijú~ 'matóó~ do guóng~ quiá~ jaléng~ dsea` i núu~ júu~ quiá~ Fidiée~, jo dsu~ eáang~ gui guiing~ dsíi~ jalé~ ta~ lí~ cuu~ fí~ jmigüí~ la, jogui eáam~ jmigóo~ e cuu~ do quiá~ r~. Jo co' lajob líiñ~, joba' lím~ dsíi~ lajíi~ e júu~ do; jo lajoba' lím~ quiá~ r~, co' ja` cuor~ fí~ fa' e nidsicuáng~ e júu~ do quiá~ r~ e laco' teá~ gui nisíñ~ fí~ guiú~ cóo~ Fidiée~. **23** Jo dsu~ e mijú~ e cangotoo~ lí~ jlo~ uó~ do guóng~ quiá~ jaléng~ dsea` i núu~ júu~ quiá~ Fidiée~ jogui ngám~ bre jalé~ e júu~ jo, joba' eáam~ dsicuáng~ quiá~ r~ cóo~ e júu~ jo. Jo i líng~ i dsea` í líiñ~ laco' e mijú~ e cacuó~ laji~ cien mí~ lacamí~ do, jogui i líng~ gui i dsea` do líiñ~ laco' e mijú~ e cacuó~ jíi~ sesenta mí~ lacamí~, jogui i líng~ gui líng~ laco' e mijú~ e cacuó~ jíi~ treinta mí~ lacamí~.

Coo`júu^ já`- e lafa'júu^ cuento quiá`- onuu`guí`-

²⁴Jo mi` cangf jo, cajíng`gui Jesús casfr` jaléng` i dsea` ngf cōo'r` do coo`gui júu` já`- e lafa'júu^ cuento jo cajíñ`-:

—Lalab lí` mi` Fidiée` quier` nif` quiá`- dsea`: Jo e jo lí` laco` jaang` dseañu` i cangojn` micui`iee` jlo` fí` lí` nicajíir`-; ²⁵jo dsu` lajee` uóob` caguié` jaang` i 'ní` ní` quiá`- i dseañu` fí` jo cangoteá`r` mijú` onuu` guí` fí` jee` mijú` cui`iee` quiá`- i dsea` do, jo mi` cangf jo caquim`-tur. ²⁶Jo mi` tí` lí` canaang` cacuáng` e mijú` cui`iee` do jo canaang` calia` láa` quiá`-, jo mifíng` cajném`bi cajo e onuu` guí` do. ²⁷Joba` i dsea` jmoo`ta` quiá`- e cui`iee` do caguijmée`bre júu` i dsea` fí` do cuaiñ` quiá`- e onuu` guí` e nica'iáang` do, jo lalab casfr`reiñ` do: "Fí`ii`, jmang`- mijú` jlob`- e caguijn` 'nú` fí` ni` guóo` uó` quií`- do. Joba` jje` lí` cajá` jú` quiá`- e onuu` guí` e nica'iáang` do?" ²⁸Jo lalab cañí` i dsea` fí` do quiá`- i dsea` 'léeng` quiá`r` do: "Dsea` i 'ní` ní` quié`baa, íb` lí` dsii` i cajmée` lajo." Joba` cañí`tu i dsea` 'léeng` do quiá`- fir` jo casfr`reiñ`: "Cuó` 'nú` júu`, fí`i, e nidsisé`naa`jalé` e onuu` guí` do." ²⁹Joba` cañí`tu i dsea` fí` do quiá`- i dsea` 'léeng` quiá`r` do: "U~, co` fíng song cagüitóó` e onuu` do, jo la quié` tí` e cui`iee` dob dseáang` nigüitóó` jóng. ³⁰Joba` guiú`gui güisée` lado jo güicuaang` colíng` cartí` mi` nití` í` e nihuí` e cui`iee` do; jo i dsea` i nisín`n i nisítíng` e jo, nifí`ire e nisó`r` la'uii` e onuu` guí` do jo niguiár`-tá`- cō` nibóó` jo ngf jo nitó`r` jí`; jo mi` ningf, joguiba` nisítíñ` e cui`iee` do jo nitá`r` ée` quiá`-."

Coo`júu^ já`- e lafa'júu^ cuento quiá`- coo`mijú` e sii`mostáa`

(Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19)

³¹Jo casfr`gui Jesús jaléng` i dsea` quiá`r` do cōo`- e júu` lajob cajo jo cajíñ`-:

—Lalab lí` mi` Fidiée` quier` nif` quiá`- dsea`: Jo e jo lí` la lí` coo` mijú` e pí`- eáang` e sii` mostáa` e jni` dsea` fí` guóo` uó` quiá`r`- ³²Jo e já`- e mijú` jo pí`gui eáang` lajee` lajalé` mijú`, jo dsu` mi` nicuáng`, latí` coo` 'ma` féb` tí` , jo cuó` quiá`- jaléng` ta` e jmo`re` sii`re` fí` lacaang` guo` quiá`-.

Coo`júu^ já`- e lafa'júu^ cuento quiá`- quie`- iñí`-

(Lc. 13:20-21)

³³Jo casfr`gui Jesús jaléng` i dsea` quiá`r` do cōo`- e júu` lajob cajo jo cajíñ`-:

—Jo lalab lí` mi` Fidiée` quier` nif` quiá`- dsea`: Jo e jo lí` la lí` quié`- e cáng` jaang` dseamf fí` jee` ca` iñí`- quiá`r`-. Jo cōo`- jíi`- capí`- e quié`- dob jmoo` e róó` jalé`- e ca` iñí`- do.

E uiing` e café`Jesús cōo`- júu^ já`- e lafa'júu^ cuento

(Mr. 4:33-34)

³⁴Jo jmang`- cōo`- júu` lanab caféng` Jesús jaléng` i dsea` i ngf cōo`r` do, jo jíi`- coo` júu` quiá`r` fa` ja` café`r` cōo`- e júu` lajo. ³⁵Jo e júu` na caliti` lí`- laco`gui la júu` e caguiá` Saíi` malíi`gui eáang` , jaang` dsea` i café` cuaiñ` quiá`- Fidiée` mi` cajíñ`- lala:

Nifá`a jmang`- júu` já`- e lafa'júu^ cuento,
jogui nijmijnéem`baa jalé` júu` e si`maang` lamí` jéeng`gui
latí` jíi`- ie` mi` cajmée` Fidiée` jmiigüí`.

Mi` cajíng`- Jesús e` guóng` e júu^ já`- e lafa'júu^ cuento quiá`- e onuu`guí`- do

³⁶Jo mi` cangf jo, ca`íb`- Jesús júu` jaléng` i dsea` ngf cōo`r` do jo ca`ír` fí` coo` dsí`- sínáu`-. Jo fí` job cangoquiéeng` i dsea` guitúung` do quiá`r` jo casfr`- dsea` do e fa` nijméin`- do júu` e` guóng` e júu` e cajíñ`- do cuaiñ` quiá`- e onuu` guí`- e cajn` dsea` fí` lí` líng` ee` sijnéé` dsea`.

³⁷Jo lalab cañí` Jesús quiá`- i dsea` quiá`r` do:

—I dsea` i jni` e mijú` jlo` do, íb` i dsea` i jáa` fí` nifí` e líiñ` jaang` dsea` jmigüí,
 38 jo e fí` ni` guóo` uó` do guóng` lafa` fí` jmigüí. Jo e mijú` e jlo` do guóng`
 lafa` jaléng` dsea` i náu` jalé` ta~ quiá` Fidiée~, jogui e onuu` guí` do guóng`
 lafa` jaléng` dsea` i líng` dsea` quiá` fí` i líng` i 'ní` níing` Fidiée~. 39 Jogui
 i fí` i líng` i 'ní` níing` Fidiée` do, íb` i cajní` e onuu` guí` do. Jogui cuaiñ`
 quiá` e sitíng` lajíi` e cangojnea` do guóng` lafa` mi` tí` lí` níing` jmigüí.
 Jogui jaléng` i sitíng` lajíi` e caroo` do, íb` jaléng` ángeles i líng` guotii` Fidiée~.
 40 Jogui lí` laco` sitíng` e onuu` guí` do jo nidsitoo` fí` ni` jí` e nicó`, lajob cajo
 nidsijéé` mi` tí` lí` níing` jmigüí. 41 Co` jnea~, dsea` i cagüéng` fí` jmigüí la
 e líin` jaang` dsea` jmigüí, nisín` jaléng` ángeles quié` e jee` jaléng` dsea` i
 quiá` ta~ quiá` e laco` nisitiíñ` do jaléng` i dsea` i jmoo` e niténg` jaléng`
 dsea` rúng` fí` ni` dsee` jogui jaléng`gui i quiá` tíng` jmoo` jalé` e ja` dseeng`.
 42 Jo jaléng` i dsea` i nitáiñ` fí` lí` coo` jí` e ja` tóo` jmii` yu` jo fí` job ni` iñ` iihuí` e
 eáang` cartí` niquí`r` jogui nitár` majar~. 43 Jo dsu` jaléng`gui dsea` i náu` jalé`
 ta~ quiá` Fidiée~, dob ninir` e guí` fí` lí` guiing` Tiquí`ii` Fidiée` i quiá` ta~ fí`
 la'ung` fí` jmigüí. Jo jaléng` i dsea` i, mi` niguilíñ` fí` jo, nilijiíñ` lí` laco`gui la
 jing` iee`. Joba` fí` i 'nú` , jaléng`na` dsea` sea` loguá`na` , iñu` na` júu` quié`e!

Coo`júu`já`- e lafa`júu`cuento quiá`- coo`e'mo`eáang`e si'ma`

44 Jo casí`-gui Jesús jaléng` i dsea` quiá`r` do coo`gui júu` já`- e lafa` júu`
 cuento jo cajíñ`- lala:

—Jo mi` Fidiée` quier` nifí` quiá`- dsea` , lí` lafa` coo` e 'mo` eáang` e si'ma` lí`
 ná`- uó` . Jo fíng jaang` dsea` cadsé`r` e si'ma` do, jo mi` cadsé`r` e jo, ni`fí` dsír`
 e dob ni`meá` tur calé` catú` dseáng`- e lí` cadsé`r` do; jo co` dseáng`- eáam`
 calí`iáang` dsír` dsu` e cadsé`re` do, joba` mi` niguieñ` fí` quiá`r` , ni`ní`bre
 lajalé` e sea` quiá`r` , jo nilár` e uó` lí` cadsé`r` e 'mo` eáang` e si'ma` do.

Coo`júu`já`- e lafa`júu`cuento quiá`- coo`cuu`e'mo`eáang`

45 Jo casí`-gui Jesús jaléng` dsea` quiá`r` coo`gui júu` lajo jo cajíñ`- lala:

—Jo mi` Fidiée` quier` nifí` quiá`- dsea` , lí` lafa` jaang` dsea` i jmoo` ta~ láá`
 jogui ta~ 'ní` cuu` e jlo` jogui e 'mo` . 46 Joba` mi` tí` lí` nijíiñ` coo` cuu` e jlo`
 jogui e 'mo` eáang` , joba` nidséiñ`- nidsi`ní`bre lajalé` e sea` quiá`r` , jo lajoba`
 nilí`r` cuu` e nilár` e cuu` do.

Coo`júu`já`- e lafa`júu`cuento quiá`- coo`'máá`e sáng`'ñu`

47 'Lalab lí` cajo mi` Fidiée` quier` nifí` quiá`- dsea` : Jo e jo lí` laco` coo`'máá`
 e sáng`'ñu` e bí` dsea` fí` é` jmii` jo lí`r` langíng` íng`'ñu` . 48 Jo mi` caróng` e
 'máá`do e teáang`'ñu` , joba` i dsea` jmoo` ta~ sáng`'ñu` do ni`óm`bre e 'máá`do
 fí`'ní` jmii` , jo fí` job ni`uóiñ` jaléng` i 'ñu` i calí`r` do jo nitáiñ` fí` dsí`'matá`la
 lí` i guiung`gui jogui nibíim`bre jaléng` i ja` dseeng` . 49 Jo lajob nidsijéé` cajo
 mi` tí` lí` nití`í` e níing` jmigüí; co` ie` jo nisíng` Fidiée` jaléng` ángeles i líng`
 guotii`r` e laco` ni`náiñ` ca` jaléng` i dsea` i ca`é` ga` i seeng` jee` jaléng` i dsea`
 i ca`é` guíá` . 50 Jo jaléng` i dsea` i ca`é` ga` do nitáiñ` fí` dsí` lí` coo` jí` e ja`
 tóo` jmii` yu` , jo fí` job ni`iñ` iihuí` cartí` niquí`r` jogui cartí` nitár` majar` uí`
 jalé` e nidsing`íñ` do.

Júu`e'mu`- joguijúu`e yáu`

51 Jo cajming`-gui Jesús jaléng` i dsea` quiá`r` do jo casí`-reiñ` lala:

—¿Su nicangáng`'ná` jalé` e júu` e fí` i 'nú` na?

Joba` cañí` i dsea` do:

—¡Ngám`baa!, Fí`ii`!

52 Jo cajíng`-gui Jesús jo casí`-reiñ`:

—Mi~ jaang` tifa' quiá'~ júu^ quiá'~ ta~ quiá'~ dsea` Israel jmítíhiñ` e quiá'~ mi~ Fidiée` quier' nifi' quiá'~ dsea` , joba' lb` tifa'~ i líng` laco` jaang` dsea` fii` coo` 'náu` e guiar' líng` langíng` líng`~ e dsé'r` e fí` sináu` quiá'r` do, doñi` si 'míi` osi yáu`~ é, co' dseáng` sitíi`bre lajale`.

*Mi~ caguiéng` tu Jesús fí` góor` e sii` Nazaret
(Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)*

⁵³ Jo mi~ catáng` Jesús e fé'r` jalé` e júu^ já`~ do e líi` lafa' júu^ cuento, joba' cagüi`í`bre fí` jo, ⁵⁴ jo caquim` tur fí` góor` li~ sii` Nazaret, jo fí` job canaang` tur e'r` jaléng` dsea` júu^ quiá'~ Fidiée` fí` dsíi` sináu` guá`~ quiá'~ dsea` góor` dsea` Israel e si` fí` jo. Jo lajalem` i dsea` i núu` e júu^ quiá'r` do, eáam` dsigá` dsíiñ` jo fé'r` lala cuaiñ` quiá'~ dsea` do:

—¿Jie` fí` li~ cajmitíng` i dseañu` na lajale` e tiiñ` na? ¿Jial tiiñ` jmóor` jalé` e li~ e quiú'r` jmíi` e dsigá` dsíi` dsea`? ⁵⁵ Jo ¿su o`i nabi jóo` Sé` i líng` ti'ma` i seeng` fí` la, jogui niquiá'r` sii` Yá`? Jogui i nabi rúng` Tiáa` cóo`~gui Sé` jogui Simón cóo`~gui Judas, ⁵⁶ jogui labi neáang` i rúiñ` dseam` do jee` jneaa~aa' cajo. Jo i dseañu` na ja` ní` jial jmóor` e tá`~ tiiñ`lir.

⁵⁷ Jo jaléng` dsea` i teáang` do lajob fé'r` , joba' ja` iiñ` fa' já`~ calíñ`~ dsea` do. Jo dsu` Jesús cajíñ`~ casí`~reiñ` lala:

—Doñi` jiéb` jmíi`gó` dsea` jaang` dsea` i fé` cuaiñ` quiá'~ Fidiée` , dsu` fíng catf` fí` góor` , jíi`~ jaang` jo` ii` jmíi`gó` ír` jogui lajobi fíng catf` fí` quiá'r` cajo.

⁵⁸ Jo e fí` jo ja` leáang` jalé` li~ e quiú'r` jmíi` e dsigá` dsíi` dsea` cajmée` Jesús, dsu`co` ja` já`~ calíng` dsea` ír`.

14

*Mi~ cajúng` Juan i seáang` dsea` jmíi`
(Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)*

¹ Jo ie` jo niseeng` jaang` dseata` dsea` féng` i sii` Herodes i quiá`~ ta~ latøøng` li~ se` Galilea. Jo i dseata` i, mi~ calíñir` lajíi`~ júu` e fé` dsea` quiá'~ Jesús, ² joba` labab casí`r` i dsea` i jmóo` ta~ quiá'r` do ie` jo:

—Jangám` i nab i Juan i lami` seáang` dsea` jmíi`~ jo e nícajíb` tur calé` catú`~. Joba` eáam` quiú'r` jmíi` cóo`~ jalé` e li~ e dsigá` dsíi` dsea` e jmóor`.

³⁻⁴ Jo ie` lami` jéeng`gui do i dseata` Herodes do 'náñib` cataiñ`~ i Juan do. Jo caquiá'r` ta~ e ca'ñung` dsea` do cóo`~ ní`~ cadena fí` dsíi` 'náñí` uíi`~ i dseam` i sii` Herodías i calí`~ dseam` quiá`~ Lii` rúng` dsea` ngáang`~ cóo`~ i dseata` Herodes do. Co` ie` jo i Juan do cajím`bre dseata` Herodes jo casí`r` e ja` catíng` e jmóor` e jéeiñ` lafa` dseam` quiá'r` oo` dseañu` rúiñ`~ i ngáang`~ cóo`r`~ i sii` Lii` do.

⁵ Jo mi~ canúu`~ dseata` Herodes e júu^ jo, joba` dseáng`~ lami` iiñ` ni-jngám`~bre i Juan do, jo dsu` ja` cajmée` lajo` co` 'góom`bre jaléng` dsea` fí` ; co` lajíi`~ dsea` já`~ líiñ` e i Juan do líiñ` jaang` dsea` i fé` cuaiñ` quiá`~ Fidiée` . ⁶ Jo jo` huóo` ngó` mi~ ngf` jo mi` catf` jmíi` quiá`~ dseata` Herodes e cadsí`r` jíi`~. Jo i Herodías do niseeng` jaang` simí` quiá'r` , jo i simí` i cagüi`í` e cadséen` dseáng`~ fí` quini` li~ neáang` i dsea` simíng` do. Jo co` eáam` catf` dsíi` i dseata` Herodes do lajíi`~ e cajmée` i simí` do, ⁷ joba` casí`~reiñ` do e dseáng`~ nicuó`~bre lí`~ doñi` e mí`biñ` do. ⁸ Jo i simí` do, co` níteáaiñ`~ júu` quiá`~ niquiá'r` , joba` casí`r` i dseata` Herodes do lala:

—Cuóo`~ jnea` mogui` Juan i seáang` dsea` jmíi` e iu` fí` dsíi` coo` huú`.

⁹ Jo dsu` i dseata` Herodes do fí`lb` eáang` calíñ`~ mi~ canúur` e júu^ jo lifa` jo` nír` e` jmé`~bre, co` jéem` nícacuør` júu` quiá'r` fí` quini` i dseam` do jogui fí` quini` i dsea` simíng` do e nicuó`~breiñ` do lí`~ doñi` ee` mí`biñ`! . Joba` jo` e mí` caliseá` quiá'r` jo jíi`~ lajob cajmér` . ¹⁰ Jo caquiá'r` ta~ dsea` quiá'r` e

caqui^u'biñ' mogui~ i Juan do catí~ li~ iuuiñ~ dsíi' 'nñeñi'^u; **11** jo iu~ fí' coo' dsíi' huüib' cacór' jo cacuo'r' i dseam^f do, jo íguib cangíing' fí' jaguó' niquiá'r~ e huüi' do.

12 Jo mi~ cangí' jo, caguiliing~ jaléng' dsea` quiá'r~ i Juan do e fí' jo, jo cató~ bre i 'lii' do e cango'áang' neiñ'. Jo mi~ cangí' e ca'áaiñ~ dsea` do, jo cangolíim~bre cangojmée'r~ júu' Jesús quiá'r~ lajíi~ e nicalí~ do.

Mi~ cahéng' Jesús 'niá' mil dsea'

(Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

13 Jo mi~ caliñí' Jesús e nicajingam' dsea` Juan i seáang` dsea` jmíi` do, joba' cagüi'^ubre 'ñia'r~ e fí' li~ táaiñ~ do jo cangór~ fí' coo' li~ ja' iii' 'ga' li~ dsea` seeng` e iuuiñ~ fí' dsíi' coo' móo'. Jo dsu' mi~ caliñí' jaléng' dsea` i seeng` có~ quiá'r~ do e ningóo' Jesús, joba' dsifib' cangolíiñ~ fí' lii' li~ ngóo' dsea` do lifa' la tóo' guóo'~ uóob~. **14** Jo mi~ tí' li~ cagüi'^u Jesús e fí' dsíi' móo' do, dob niteáang~ i dsea` 'leáang~ do, jo calí~ fíi~ líim~bre jaléng' i dsea` do jo cajmi'leáam~bre lajaléng' dsea` dsée~ i jéeiñ' do. **15** Jo co' ie~ jo ningóo' canuub', joba' i dsea` quiá'r~ Jesús do cangoquieeñ' fí' li~ sing' dsea` do jo lalab casí~ reiñ':

—Fíi'li', nicanub'la, jo jíi'~ jaang` dsea` neáaiñ~ có~ quiá'r~ la, fa' ni'i~ba' júu'~ jaléng' i dsea` na e güiguilíiñ~ fí' li~ li~ neáang` dsea` jo fí' job nidsileáar' capí~ e nidó'r~, co' ja` e sea` fí' la.

16 Dsu' mi~ canúu~ Jesús lajo, lalab cañíir' quiá'r~ i dsea` quiá'r~ do:

—Ja` 'ne~ dsilíing~ i dsea` na e nidsi'néer~ e dó'r~, co' 'náb' 'ne~ cuó~na'r~ e jo.

17 Joba' cañíi~ i dsea` quiá'r~ do lala:

—Jíi'~ 'ñia' iñí~ có~gui gáng~ 'ñu, jíi'~ joba' sea` qui~naa' lana.

18 Joba' lalab cañíi~tu Jesús quiáiñ~ do:

—Cuó~du' jnea~ e jo fí' la.

19 Joba' caqui^u' Jesús ta~ i dsea` fíing' do e nigüeáiñ` tá~ có~ nibøø~ fí' jee~ ñii'. Jo mi~ cangí' jo, catíing~ Jesús lají~ 'ñia` e iñí~ do coo'~gui lají~ huáang~ i 'ñu~ do jo cajóor~ fí' yá~ jmigüi', jo lajob cacuó'r~ gui'máang~ Fidiéé~ quiá'r~ jalé~ e do. Jo ngí' jo, caffim~bre e iñí~ do jo cacuó'r~ i dsea` quiá'r~ do, jo íguib cajmée~guiéé~jee~jaléng' i dsea` i fíing' do. **20** Jo lajíim~ i dsea` do cagó'r~ guié~ ie~ jo car` calitaaiñ~. Jo mi~ calí~ gó'r~, caseám~bi guitu~gui 'matá~ jalé~ 'ná~ iñí~ có~gui jalé~ 'náng~ i 'ñu~ do. **21** Jo lajee~ lajíing` dsea` i cagó~ do ie~ jo tíir' 'ñia' mil yaang~ dseañu', jo ja` líiing` dseam^f coo'~gui jaléng' jiuung~.

Mi~ cangí' Jesús fí' ni~ jmíi`

(Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21)

22 Jo mi~ cangí' jo, caqui^u' Jesús ta~ i dsea` quiá'r~ do e cangotáaiñ~ do fí' dsíi' móo' jo nicuá'r~ e guiéé~ do jéeng'gui'r laco' dsea` do, lajee~ e táaiñ~ e i'r~ júu'~ jaléng' i dsea` i caseáng~ do ie~ jo. **23** Jo mi~ catáiñ~ e i'r~ júu'~ jaléng' i dsea` do, joguibal' cajgóor~ fí' coo' yá~ mó~ 'ñia'r~ lado e cangoféeiñ~ Fidiéé~. Jo coob' mi~ tí' li~ caí~ náu~, jo dobi táaiñ~ 'ñia'r~ e fí' yá~ mó~ do, **24** jogui e móo' e li~ teáang~ i dsea` quiá'r~ do ningo' huíim~ laco'gui 'ni~ guóo'~ uó~. Jo lajee~ jo, dsíng~ níróo~ jmíi` jogui ni'lea' jmíi` e móo' do, co' lí~ li~ jiéb' íí' guí'laco' la ngóo' e móo' do. **25** Jo ningóo' nijneáb' mi~ cangoquieeng' Jesús fí' ni~ jmíi` fí' li~ ningo' e móo' e li~ teáang~ i dsea` quiá'r~ do jo e ngí'bre cangáiñ~ e fí' ni~ jmíi` do. **26** Jo mi~ tí' li~ cangá~ i dsea` do e ngí' Jesús ni~ jmíi`, joba' ladsifi' lanab ca'óor' e cafóin~ jo cajíñ~:

—Jaang` dsea` guíb' do!

27 Dsu' Jesús cañíir' quiá'r~ i dsea` quiá'r~ do jo casí~ reiñ':

—Teá~ teáang' óo'na', co' jneab~ la, jo ja` fóøng~na'!

28 Joba' cañíi^ Tá^ Simón quiá'^ dsea` do jo cajíñ':

—Fí'i, song já'^ e 'ná, joba' síi^ jnea~ e ningii^ fí' ni^ jmíi^ cartí' nijín'n 'ná.

29 Joba' cañíi^ Jesús quiá'^ dsea` do:

—Nea~ fí' la jo.

Jo lajob cajmée` Tá^ Simón, jo cajgám^bre li^ dsíiñ^ fí' yá'^ e móó' do jo cangoquiéen^ fí' lí^ sing' Jesús. **30** Jo dsu^lajee^ ngóor' ngir' ni^ jmíi^b' mi^ calíi'r^ e dsíng'^ bíing^ guí' e íi' do, joba' cafóm^bre; jo mifíng^ ninaang^ dsi'am^bre jóng, joba' ca'óor' jo cajíñ':

—¡Leaang^ jnea~, Fí'i!

31 Jo dsifí^ lanab catíng^ Jesús guoo` Tá^ Simón e laco^ ja^ nidsi'aiñ' do jo casí^reiñ':

—¡jiali^ dseáng'^ ja^ 'ga' lí' já'^ líin^ júu^ quié^e, jogui jiali^ tú^ ca'ií^ o'!

32 Joba' mi^ tí^ lí^ cajgóor^ laji^ huáaiñ^ do e fí' yá'^ móó' do, ladsifí^ lanab ca'uáang^ e íi' guí'. **33** Jo jaléng^ dsea` quiá'^ Jesús i cagviaang^ do i teáang^ dsíi^ e móó' do canaaín^ sí'r^ uó^ jnír^ fí' quini^ dsea` do e jmiféng^ neiñ' jo cajíñ':

—Dseáng'^ e jáb'^ e 'nub^ líin^ i Jóó^ Fidiée^ dsea` guiing^ níff^.

Mi^ cajmi^leáang^ Jesús jaléng^ dsea` dséel^ fí^ Genesaret

(Mr. 6:53-56)

34 Jo cacua^bre e guiée^ do e teáang^túr fí' dsíi^ móó', jo caguilíiñ^ fí' coó^ lí^ sii^ Genesaret. **35** Jo mi^ calíi'^ jaléng^ dsea` i seeng^ fí' jo e dob táang^ Jesús, dsifí^ lanab cani'r^ júu^ fí' la'úng^ fí' lí^ se^ e fí' jo jalé^ e júu^ jo. Jo jaléng^ i dsea` fí' cangolíiñ^ cangojéen^ jaléng^ dsea` dséel^ i seeng^ quiá'r^ fí' lí^ táang^ Jesús,

36 jo camí^r^ dsea` do fí' e fa^ capí'^ 'ni^ sib^ dsea` do nigüí^r^; jo jaléng^ i dsea` i lí^ güí^ fa^ capí'^ 'ni^ sib^ dsea` do, dseáng'^ láam^bre lajíi^ jmohuú^ e líiñ'.

15

Jial líi^ mi^ jmiróng^ dsea` dsee^ yaaiñ^

(Mr. 7:1-23)

1 Jo mi^ cangí^ jo, cangoquiéeng^ fí' lí^ sing' Jesús coó^ tú^ míing^ dsea` Israel i líing^ dsea` fariseo coó^gui^ tú^ 'ni^ míing^ tifa^ quiá'^ júu^ quiá^ ta^ quiá^ dsea` Israel, jo jaléiñ^ do jalíiñ^ fí' Jerusalén, jo cajmíng^r^ dsea` do lala:

2 —¿Jiali^ jaléng^ dsea` quií^ ja^ ru^r^ guóor^ laco^ quií^ tíng^ líi^ dsea` áang^ qui^naa^ mi^ ná^gui e nidó^r^ ir^?

3 Jogui Jesús cajmíng^r^ i dsea` do lala:

—Jo jiali^ 'ná^ cajo ja^ jmi^goo^na^ lajíi^ ta^ quiá^ Fidiée^, co^ lico^ jmití^na^ lajíi^ e quií^ tíng^na^ yaam^ba? **4** Co^ labal jíng^ Fidiée^: “Jmi^goo^ tiquíi^ coó^gui^ niquií^”, jogui “I dsea` i cuó^ júu^ 'li^ tiquíá^ osi niquiá^ é, ni^f^ í^ e 'né^ nijúum^ i dsea` fí.” **5** Jo dsu^ 'ná^ fó^na^ e jaang^ dsea` cuóom^ nisí^r^ tiquíá^r^ osi niquiá^r^ é: “Ja^ cuóong^ lí^ jmicoo^ 'o^ 'ná^ lana, co^ lajíb^ e sea^ quié^e nicacuó^ø Fidiée^”; **6** jogui fó^na^ cajo e lí^ doñí^ i^ i^ café^ e júu^ la jo^ catíng^ fa^ e nijmicoo^gui^ tiquíá^r^ osi niquiá^r^ é. Jo lajob lí^ coó^ 'ná^, co^ jo^ jíi^na^ fa^ jmití^gui^ lajíi^ júu^ quiá^ Fidiée^ e cajme^ dsea` malíi^gui^, jo jíi^ e quií^ tíng^na^ yaam^ba^ jmití^na^! **7** ¡l^ jmicaang^ i la 'ná^ coó^ jalé^ e fó^na^! Co^ jáb^ laco^ jíi^ júu^ e café^ Saíi^, jaang^ i café^ cuaiñ^ quiá^ Fidiée^ malíi^gui^ eáang^ mi^ café^r^ ui^ quií^na^ lala:

8 Jaléng^ i dsea` na lico^ fé^bre e jmi^gór^ jnea^ jíi^ coó^ layaang^ júu^ quiá^bre, dsu^ huíim^ seeng^ jalé^ e í^ dsíir^ do

e jmi^gór^ jnea^.

9 Jo dsu^ jíi^ coó^ ja^ e ta^ íing^ quiá^r^ jial e jmiféiñ^ jnea^, co^ lajíi^ ta^ quiá^ dsea` jmigüí^ba^ jmóor^.

10 Jo mi^ cangí^ jo, cató^ Jesús jaléng^ i dsea` i siseáng^ do jo casí^reiñ^ lala:

—Náa' jogui jatee' na' úung' e ningáng'na' e júu^ la: **11** Jíi'^ cоo` e í^ gо' dsea` ja` cuóøng` lí^ jmé^ e nilílliñ^ fí^ quini^ Fidiée^, co' lajíi'^ júu^ e uøø` fí^ mo'oob^ dsea`, jíi'^ e joba' cuóøng` lí^ jmé^ e nilílliñ^ fí^ quini^ Fidiée^.

12 Jo cangoquiéeng' i dsea` quiá'^ Jesús do fí^ lí^ sing' dsea` do jo cajming'^ reiñ^ lala:

—Fíi'naa', ¿ñí'^ e 'núb^ catíing^ dsea` fariseo e júu^ e cafée'^ na 'mícú'^?

13 Joba' cañíi^ Jesús quiá'^ i dsea` quiá'r^ do jo cajíñ^ lala:

—Lí'^ doñí^ ee' onuu^ e sea` fí^ guóo'^ uó^ e o' Tiquié^e dsea` guiing^ ñíff^ cajnír, nigüitóøb^ e jo catí^ jmó^ quiá'^. **14** Joba' fíi^ i 'nú^, ja` jmijíing^na' jaléng^ i dsea` fariseo do; co' i dsea` í^ líiñ^ lafa' dsea` tiuung^ i jeeng^ jaang^gui dsea` tiuung^ . Jo ja` lí^ jíi'^ jaang^ dsea` tiuung^ níjeíñ^ jaang^gui dsea` tiuung^ , co' fíng song cajmér^ lajo, joba' lají^ huáam^ bre dseáang^ níjiúñ^ fí^ ii^ jóng.

15 Jo mi^ cang^ jo, cajíng^ Tá^ Simón casf'r^ Jesús:

—Fíi'i, ¿já^ jié^ o' jméel^ jnea'^ júu^ e^ guóng^ e júu^ e cafée'^ na 'mícú'^?

16 Joba' cañíi^ Jesús quiá'^ Tá^ Simón:

—Jo ¿su o'gui 'nú^ mi^ ngám^bi^ júu^ quié^ e cajo? **17** ¿Su ja` ñí^na' e lajalé^ e í^ gо'^ dsea` ngíing^ fí^ dsíi^ tu'r^, jo mi^ jo` ee` ta^ íing^, joba' uøøb^ jóng fí^ lí^ caluu^?

18 Jo dsu^ jalé^ júu^ e uøø^ fí^ mo'oo^ dsea^, fí^ dsíb^ dsea` lí^ jalí^ jalé^ e jo, jo e joba' jmóo^ e jmiróng^ dsee^ yaang^ dsea^. **19** Co' fí^ dsíi^ dsea` lí^ jalí^ jalé^ e ga^ e í^ dsíir^, jo e jo quiéeng^ e jngang^ dsea` rúiñ^, osi e 'lee^ dsea` e güíiñ^cóo'^ dsea` i o' quiá'r^, osi e jmóo^ dsea` jalé^ e ja` tí^ ta^ e lí^ dsíi^ ngúu^ tääiñ^, osi jmóor^ ii^ é, osi ngír^ ta^ quié^ júu^ e o' já^, osi jmineaiñ^ dsea` rúiñ^ é. **20** Jo jalé^ e 'lí^ lanab e jmóo^ e jmiróng^ dsee^ yaang^ dsea^, jo o' uí^ e ja` jmitir^ lajíi'^ e quií^tíing^ dsea^ e ru^r^ guóor^ ná^r^ guí e nidó'r^ ir^, co' e jo ja` jmóo^ e lirøøng^ dsea` dsee^.

*Mi^ já^ calíng^ jaang^ dseam^ i ja` líng^ dsea` Israel júu^ quiá'^ Jesús
(Mr. 7:24-30)*

21 Jo mi^ cang^ jo, cagüi^ib^ Jesús fí^ jo, jo cangór^ fí^ lí^ se^ Tiro cоo'^gui fí^ lí^ se^ Sidón. **22** Jo mi^ caguiér^ fí^ jo, jaang^ dseam^ cananea i niguiing^ fí^ jo cangoquiéeiñ^ fí^ lí^ sing' dsea` do e áiñ^ teá^ lala:

—¡Fíi'i, siju^ dseata^ dsea` féng^ Daví^, fíi^ güílín^ jnea^ jo jmi^leáang^ i sím^ quié^ e, co' jaang^ i 'ling^ iuung^ dsíir^!

23 Jo dsu^ jíi'^ camí^ júu^ ja` e cañí^ Jesús quiá'^ i dseam^ do. Jo i dsea` quiá'r^ do bido cangoquiéeng^ fí^ lí^ siñ^ jo camí^r^ dsea` do jmi^ee^ jo casf'r^ dsea` do lala:

—Fíi'naa', sí^go i dseam^ na güiguiéiñ^, co' jáar^ ta^ óo` lí^ caluu^naa'.

24 Joba' cañíi^ Jesús quiá'^ i dsea` quiá'r^ do jo casf'^ reiñ^:

—Lajíi^ ta^ e casíing^ Fidiée^ jnea^ fí^ jmigüí^ la e quiá'^nilaan^ jaléng^ dsea` gó'o dsea` Israel jee^ jalé^ dsee^ quiá'r^, co' í^ líiñ^ lafa' jo'se^ i si^íng^.

25 Jo dsu^ mi^ canúu^ i dseam^ do lado, dsif^ lajöb cangór^ cangosí^ uó^ jnír^ fí^ quini^ Jesús jo casf'r^ dsea` do lala:

—¡Fíi'i, jié^ o' jmicóo^ jnea^!

26 Joba' cañíi^ Jesús quiá'^ i dseam^ do lala:

—Ja` dseeng^ e nigui^ dsea` iñí^ e gó^ jiuung^ quiá'r^ jo nicuó'r^ jaléng^ dsii^.

27 Joba' cañíi^tu^ i dseam^ do quiá'^ Jesús:

—Jáb^, Fíi'naa', lajöb lí^; dsu^ e já^ cajo e jí^gui dsii^ sitíng^ne^ jalé^ e cuíi^ iñí^ e sojiá^ fí^ ná^ mes^ quiá'^ fui^re^.

28 Joba' cañíi^tu^ Jesús quiá'^ i dseam^ do jo casf'^ reiñ^:

—Dseam^, dseáng^ lajam^ já^ líin^ júu^ quié^ e! Jo güílób^ jíi'^ laco^ fó^ na.

Jo dsif^ lajöb ca'láang^ i joo^ i dseam^ do.

Mi^ cajmi^leáang^ Jesús i fíng^ dsea` dsé^

29 Jo mi~ cangf̄ jo, cagüi'fib̄ Jesús fí' jo, jo caguiér~ fí' 'ni' guiée' Galilea jo fí' job cajgóor~ fí' coo` yá^ mó', jo fí' job caguár'. **30** Jo lajee~ jo, i fíing' dsea` caseáng' e fí' lí~ guiin~ do e jéeiñ` jaléng' dsea` dsée' quiá'r~ i líng' doñi' ee` jmohuíf'; do dsea` jlúung~, do dsea` tiuung~, do dsea` bóøng~ coo`~gui jaléng' dsea` i ja` lí~ fé', jogui quiéem'bí i líng' lí~ doñi' ee` jmohuíf' e jié'gui, jo dob cajmi'leáang` Jesús lajaléng' í. **31** Joba' dseáng~ lajiim` dsea` cangogá` dsír` ie~ jo mi~ cangár~ e caféb` jaléng` dsea` i ja` lami~ fé', jogui jaléng` dsea` bóøng~ ca'láam~bre, jogui jaléng` dsea` jlúung~ cangi'bre, jogui jaléng` dsea` tiuung~ calijné'bre. Jo lajiim`bing' do canaaiñ` jmiféiñ` Fidiée` quiá'~ dsea` Israel.

*Mi~ cahéng` Jesúis quiá' mil dsea`
(Mr. 8:1-10)*

32 Jo mi~ cangf̄ jo, cató'~ Jesúis dsea` quiá'r~ jo casí`~reiní~:
—Eáam' fíi~ líin~n jaléng` i dsea` la, co' na ningóo' 'ni' jmiib~ e taaiñ~ fí' la coo`~jnea~ jo ja` sea` jíi~ coo` e nidó'r~. Jo ja` iin~n fa' lí~ nigiéen~nre lajo fí' quiá'r~ e ja` mi' gó'r', co' dseáam~ líng ca'uó'r` guia'~ fí'.

33 Joba' lalab cañíi` dsea` quiá'~ Jesúis jo casí'r~ dsea` do lala:
—Jo ¿jial nijmó^oo' jóng? ¿Jie~ li~ nidsilé`ee' e nidó'~ i dsea` fíing' na? Co' tí' lab la ja` jíi` dsea` seeng` có` quiá'~ la fa' i ni'ní~.

34 Joba' cajmíng~` Jesúis i dsea` quiá'r~ do lala:
—¿Jó' jíi~ tú` e iñí~ e si'mang~` 'ná' na?
Joba' cañíi` i dsea` quiá'r~ do:
—Jíi~ guiéb~ iñí~ tú`, jogui jíi~ coo` tú` míng~` 'ñub`.

35 Jo Jesúis caquié'r` ta~ i dsea` fíing` do e caguáiñ` do fí' ni~ uó^. **36** Jo mifíing` catíiñ~ casá'r~ e guié~ iñí~ do coo`~gui i coo` tú` míng~` 'ñu` do jo mifíing` cacuø'r` gui'máang` Fidiée`. Jo lí~ jo caffim`bre e iñí~ do jo canguiñ` fí` jaguó` i dsea` quiá'r~ do, jo fí`gui b cajmée` guié~ jee` lajaléng` i dsea` do. **37** Jo lajiim` i dsea` do cagó'r` ie~ jo car` calitaaiñ` guiá~. Jo caróm`bi guié~gui 'matá` mi~ cangf̄ jo e téel` 'ná` e caseáng~. **38** Jo jaléng` i dseañ` i cagó`~ ie~ jo tú`bre la quiá' mil, jo ja` lí`ing` dseamf̄ coo`~gui jaléng` jiuung~. **39** Jo mi~ cangf̄ jo, ca'ib` Jesús júu` jaléng` i dsea` i caseáng` do, jogui mifíing` ca'ir` fí` dsír` móo` jo cangór~ fí` guóo`~ uó` lí~ se` Magdala.

16

*Mi~ cali'iing` dsea` Israel e Jesúis nijmér~ coo` e li~ quiá'r~ jmii~
(Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56)*

1 Jo mi~ cangf̄ jo, coo` jmii~ cangolíing` jaléng` dsea` Israel i líng` dsea` fariseo coo`~gui i líng` dsea` saduceo fí` lí~ táang` Jesús, co' iñí~ e nigié'e'r` jial e ni'níñ~ dsea` do fí` quini` dseata~. Joba' camí'r` dsea` do e fa' nijmériñ` coo` e li~ e quiá'r` jmii~, jo lajoba' nicuó` lí~ e Fidiéeb` dsea` i casí` quiá'r~.

2 Jo dsu' lalab cañíi` Jesúis quiá'~ i dsea` do:
—Mi~ nica'lóo` lalab fó`'ná`: “Lana ja` jmii~ nitú~, co' coo` jnií` fí` yá`~ jmigüí~”; **3** jogui mi~ la'ee` fó`na` lala: “Náguijiua jmii`b` nitú~, co' eáang` nuu` jnií` téel` fí` yá`~ jmigüí~.” Jo song ngám`ba` guiá~ lajíi~ e líi` fí` yá`~ jmigüí~, joba' ¿jiali` ja` ngáng`na` e~ nidsijée` jmii~ na? **4** Jo jaléng` dsea` seeng` jmii~ na dsíng`~ nirøøiñ` dsee` jogui ja` jmitir` júu` quiá'~ Fidiée~, jogui mi'r` jnea~ e nijmee~e jalé` e li~ e quiá`~i jmii~; dsu` ja` nijmee~e jíi~ coo` e jo fí` quinir~, co' nicaliseáb` e jo lami~ jéeng`gui e cangongüing` Jonás, jaang` dsea` i café` cuaiñ~ quiá'~ Fidiée` malii~gui eáang`.

Jo dob caseáaiñ` i dsea` do, jo fí` lí~ jiéb` cangór`.

*Jial līng' dsea` fariseo
(Mr. 8:14-21)*

⁵ Jo mi~ catáng~ Jesús cój~ i dsea` quiá'r~ do lí~ lí~ 'ngóo~ cataang` e guiéé~ do, jo cadseng~ dsí~ i dsea` quiá'r~ do e ja` iñí~ quiér~. ⁶ Jo casí~ Jesús i dsea` quiá'r~ do lala:

—Niing~ óo'na' cój~ jalé~ e e' dsea` Israel i líng` dsea` fariseo cój~ gui~ i líng` dsea` saduceo, co~ jalé~ e e' i dsea` í lí~ lafa' quie~ iñí~.

⁷ Joba` canaang` i dsea` quiá~ Jesús do s̄hiñ` lajee` la'ó~ yaaiñ~ jo s̄i~ rúiñ~:
—Uí~ e ja` iñí~ léé'naa', joba` jíng~ Fí~naa' lana.

⁸ Jo co~ calilíb~ Jesús lají~ e s̄híng` i dsea` quiá'r~ do, joba` casí~ reiñ~ lala:
—¿Jialí~ fó~na' e ja` iñí~ quié'na'? ¿Su dseáng~ ja` já~ mí~ lím'bí~ jalé~ e quí~ i jmí~ jmoo'~? ⁹ Jo ¿su latí~ lana ja` mí~ cangám'bí~ 'ná~ o'gui tóo~ óo'na' cajo quiá~ e 'níá~ iñí~ e cajmitaan~n lají~ 'níá~ mil dsea`, jogui e jmigui bí~ 'matá~ caseáng~ e téé~ 'ná~ quiá~ e jo? ¹⁰ Jo ¿su ja` tóo~ óo'na' cajo quiá~ e guié~ iñí~ e cafiin~, jo cagó~ quié~ mil dsea`, jogui e jmigui bí~ caseáng~ ie~ jo? ¹¹ ¿Su dseáng~ ja` cuante ca~ba' e o' cuaiñ~ quiá~ iñí~ e júu~ e fá~a na? Joba` fí~ i 'ná~ e jmeáang~ í~ yaang~na' cój~ jalé~ e e' dsea` fariseo cój~ gui~ dsea` saduceo, co~ jalé~ e jo lí~ lafa' quie~ quiá~ iñí~.

¹² Joguib mi~ calilíb~ i dsea` quiá~ Jesús do lají~ e guóng~ e júu~ e café~ dsea` do quiá~ quie~ iñí~, co~ e laba` s̄i~ Jesús i dsea` quiá'r~ do e nijméiñ~ do í~ yaaiñ~ e ja` niligøøiñ~ cój~ jalé~ júu~ e e' dsea` fariseo cój~ gui~ dsea` saduceo.

Mi~ cajíng~ Tú~ Simón e Jesús līiñ~ i dsea` i s̄ijeeng~ dsea` Israel i nicá~ nifí~ quiá'r~

(Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21)

¹³ Jo mi~ tí~ lí~ caguié~ Jesús fí~ lí~ se~ Cesarea quiá~ Filipo, lalab cajmingi~r~ i dsea` quiá'r~ do jo cajíñ~:

—¿E~ fé~ dsea` ui~ quié~ jnea~, dsea` i cajá~ fí~ ñiff~ jo cagüén~n fí~ jmigüí~ la e lí~n jaang` dsea` jmigüí~?

¹⁴ Joba` cañí~ i dsea` quiá'r~ do jo cajíñ~ lala:

—I líng~ dsea` fé~r~ e i Juan i lamí~ seáang` dsea` jmíib~ 'ná~, jo i líng~gui fé~ e Lí~ 'ná~, jogui i líng~gui dsea` éeiñ~ 'ná~ e Jeremías osi lí~ jaang`gui lajee` dsea` i café~ cuaiñ~ quiá~ Fidiée~ malí~gui eáang`.

Jo ngí~ jo, joba` cajmingi~ Jesús i dsea` quiá'r~ do jo cajíñ~:

¹⁵ —Jogui 'ná~, ¿i~ fó~na' e lí~n?

¹⁶ Joba` cañí~ i Tú~ Simón do lala:

—'Náb~ i dsea` i s̄ijeeng~ jnea~, dsea` Israel, i nicá~ nifí~ qui~naa', jogui 'náb~ cajo lin~ i Joo` camíng~ quiá~ Fidiée~ i seeng~ lata~ do.

¹⁷ Joba` cañí~tu Jesús quiá~ Tú~ Simón jo cajíñ~ casí~ reiñ~:

—Juguiá~jí~ quií~, Tú~ Simón, joo` jaang`gui dseañ~ i sii~ Jonás, dsaco~ jí~ jaang` dsea` jmigüí~ ja~ jí~ mí~ ca'e~ 'ná~ e júu~ na, co~ Tíquie~e dsea` guiing~ ñiff~bing~ i nica'e~ 'ná~ e na. ¹⁸ Jo jnea~ fí~ i 'ná~ e cuu~ guóng~ e sii~ 'ná~ cajo, jogui 'náb~ dsea` i nilíng~ lafa` coo` cuu~ quiá~ tih~ fí~ quiá~ guá~ quié~e. Jo e guá~ e ni'lúíng~ do quié~e lí~ lafa` jaléng~ dsea` i ni'lúíng~ dsea` quié~e, jo ja` sea` bí~ quiá~ 'mó~ fa' nijmé~ e ni'lúíng~ e jo. ¹⁹ Jo jneab~ nicuóø~ø 'ná~, Tú~ Simón, coo` lafa` joñí~ quiá~ ñiff~ fí~ lí~ guiing~ Fidiée~ i quié~ta~ quiá~ lajaang` lajaang` dsea` quiá~. Joba` jalé~ e ja` nicuó~ fí~ jee~ jaléng~ dsea` quié~e fí~ jmigüí~ la, ja` nicuó~ Fidiée~ fí~ quiá~ e jo cajo. Jogui lajalé~ e nicuó~ 'ná~ fí~ jee~ jaléng~ dsea` quié~e fí~ jmigüí~ la, joba` nicuó~ Fidiée~ fí~ quiá~ e jo cajo.

²⁰ Jo mi~ cangí~ jo, caquiú~ Jesús ta~ i dsea` quiá'r~ do e ja~ jí~ nisíñ~ do jí~ jaang` e í~bre lí~iñ~ i dsea` i s̄ijeeng~ dsea` góor` dsea` Israel i nicá~ nifí~ quiá'r~.

*Mi~ cajmée` Jesúsjúu^ e tí~ lí~ njingáng^- dsea` ír`
(Mr. 8:31-9:1; Lc. 9:22-27)*

21 Jo latí ie~ job canaang` Jesúsjúu^ jaléng^ i dsea` quiá'r^- do e fí Jerusalén 'né- dséng^-túr calé` catú^, jo fí job jaléng^ i dsea` cóøng^ i quiá` ta~ quiá`- dsea` góor` dsea` Israel cóo`^gui jaléng^ fíi^ jmidsea` quiá'r^- cóo`^gui jaléng^ tifa` quiá`- júu^ quiá` ta~ quiá'r^, jo jaléng^ fíbing^ i nicuó`- ír` iihuú^ e eáang` cartí` njingáiñ`- dsea` do. Jo dsu` mi~ nidsíng` 'ní` jmíi^ e cajúiñ^, njib`^túr calé` catú^.

22 Joba` Tú^ Simón cajéeiñ` dsea` do lí~ coo` yaaiñ` jo cajíim` jíar dsea` do jo casí'r^-:

—Ja` güili`iing` dsíi` Fidiée` e nilí lajo, Fí`naa!! ¡Ja` catíing` 'ná` e nilíin`- lajo!

23 Jo Jesúsjangoquiéeiñ` calé` catú^ fí` quini^ Tú^ Simón jo casí`-reiñ` do:

—Jéeng`- cáan`n, Satanás! Ja` jnín`- jnea` fí. Co`' ná` ja` ngáng` laco` jíi`- e í dsíi` Fidiée`, co` lajíi`- e líi` quiá`- dsea` jmagüi`ba` ní` ná`.

24 Jo mi~ cangf` jo, casí`-tú Jesúsjaléng` i dsea` quiá'r^- do lala:

—Song ii` dsea` iing` ni'uíng` dsea` quié`-e, joba` güitár` jalé`- e lí` dsíir` 'nía'r` jo güiseaiñ` lafa` crúu` quiá'r^- e laco` cuø` li`- e guia` dsíir` e nidsinghiñ` jalé`- e huíng` uíi`- e líiñ` dsea` quié`-e, jo lajoguiba` ningí` cóo`^jnea` jóng. **25** Co` lí`- doñi` ii` dsea` i í` dsíi`- e lí`-bre nileáng` 'nía'r` jee` jalé`- dsee` quiá'r^, joba` i dsea` i conguiab` nibíñ` fí` lí`-; jogui lí`- doñi` ii` dsea` i njúung` uíi`- e líiñ` dsea` quié`-e, joba` i dsea` i nitíim`-bre fí` quini^ Fidiée` jóng. **26** Jo jíi`- coo` ja` ee` ta~ íng` quiá`- dsea` jmagüi`- e silíi`r` latøøng` jmagüi` song ja`gui cuíñ` jnea`, co` ni'íim` quiá'r` mi` tí` lí`- nití` í`- e njúuiñ`-, jogui ja` cuøøng` lí` quir`- cuu`- e laco` nitíñ` fí` quini^ Fidiée`. **27** Dsucó` jnea`^, i Joo` Fidiée` i cagüéng` fí` jmagüi` la e líi`n jaang` dsea` jmagüi`^, nigáab`túu` e niniing` 'gøng` quiá`- Tiquié`-e coliing`gui cóo`^ jaléng` ángeles i líng` guotiir` mi` tí` lí`- nití`- e í`- jo. Jo ie~ job mi` nicuóø`o dsea` lajíi`- e catíing` lajaang` lajaaiñ` lí`- jialco` jíi`- lí`- ta~ e nícajméer` fí` jmagüi` la. **28** Jo fíi`-i` ná` lana e i líng` 'ná` la'ó` teáang`-na` la jmíi` na ja` mí` júung`-na` cartí` nimó`na` e nigáá` jnea`^, i dsea` i cagüéng` fí` jmagüi` la e líi`n jaang` dsea` jmagüi`^, e nilíi`n jaang` dseata` dsea` féng` i quiá`- ta~.

17

*Mi~ calisíng` jialjnéeng` Jesúsj
(Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36)*

1 Jo mi~ cangf` jnáu`- jmíi`- lajo, cató`- Jesúsjúu^ Simón cóo`^gui Tiáa` jogui Juan i líng` rúng` Tiáa`^, jo lajee` la'ó` yaam`-bre cangoliñ` fí` coo` yú`^ mó`- e níi` eáang`. **2** Jo lajee`-teáaiñ` fí` jo, i dsea` do cangár`- jial calisíng`- jialjnéeng` Jesúsj. Jo cangár`- e jíng` jí`- ni`- dsea` do lafa` jí`- iee`^, jogui sì`r` dseáng`- calité` lafa` jí`- e tee` jlo`^.

3 Jo lajee` job cangáiñ` Moi` cóo`^gui Líi`- teáaiñ` sìiñ` coliing` cóo`^ dsea` do.

4 Joba` lalab cajíng`- Tú^ Simón e casí`r`- Jesúsj:

—Fí`í, juguiá` o` e taang`naa` coliing` fí` la, fa` na njmée`- e 'ní` náu`- jíu` cóo`^ má`^ 'ma`^, coo` quiá`- ná`^, coo`^gui quiá`- Moi` jogui coo` quiá`- Líi`^.

5 Jo lajee`^gui'ná`^ fí` bí` Tú^ Simón lado, mi` cajgó` cabøø` jníi`- e jí`- jlo`^ fí` lí`- teáang`- dsea` do, jo fí` jee`- e jníi`- do guicaná`- e líng` ii`^ guicafé`^ jo guicajíñ`-:

—I lab Joo`o` i` neáan`n eáang` jo eáam` iáang` dsii`- cóo`r`^.

6 Jo mi` canúu`- i dsea` gaang` quiá`- Jesúsj do lajo, dsifí` lanab casijnír` fí` ni` uó`^ jogui catú`^ guir`^, co` eáam` cafóiñ`.

7 Jo cangoquiéeng` Jesúsj fí` lí`- sijníi`- i dsea` quiá'r^- do jo caquidsir` guóor` quiáiñ`- do jo casí`-reiñ`:

—Ráang`na`^; ja` fóøng`na`^.

8 Jo mi~ casée` i dsea` quiá`- Jesús do nir~, jíi`- jaang` i dsea` gáng` do jo` ii` seeng` e fí` do; 'ñiab` Jesús sing`gui.

9 Jo ngí` jo cajgám`bre e fí` yá`- mó` do. Jo lajee` jo caquiá`- Jesús ta~ quiá`- i dsea` quiá`- do jo casí`-reiñ` lala:

—Ja` fí`na` jíi`- jaang` lajíi`- e cañíi`na` e fí` yá`- mó` la cartí` mi~ nití` í` e níjí`tu` jnea~, dsea` cagá`-a fí` ñiff` e líin`n jaang` dsea` jmigüí`.

10 Jo mi~ cangí` jo, cajmingí` i dsea` quiá`- Jesús do cajmingí`r` dsea` do jo cajín`-:

—Fí`naa`, jjiali` fé` i tifa` quiá`- júu` quiá`- ta~ quí`-ii` dsea` Israel e Líi`bing` i nijáa` nif`gui?

11 Joba` cañíi` Jesús quiá`- do lala:

—E jáb`- e Líi`bing` i nijáa` nif`, jo fí`bing` i niguiá`- guiá`- lajalé`. **12** Jo dsu` jnea`-gui fí`-i`nú` e nicajáb` Líi`, dsu` ja` calijíi`- dsea`-ír`, jo cajmée`b` dsea` la tíi` e já`- dsíir` cóo`- dsea` do. Jo lajob jnea`- cajo, i dsea` i cagüéng` fí` jmigüí` la e líin`n jaang` dsea` jmigüí` niñím`baa iihuí` cajo e nicuó`- jaléng` i dsea`-í.

13 Job mi~ calíi`- i dsea` quiá`- Jesús do e dsea` do fé`r` uii` quiá`- i Juan i lami` seáang` dsea` jmii`.

Mi~ cajmi`leáang` Jesús jaang` siming` i iuung` i 'ling` dsí`-

(Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43)

14 Jo mi~ caguiéng`- Jesús cóo`- i dsea` quiá`- do fí` li` teáang` dsea` fí`ing`, jo fí` job cangoquiéeng` jaang` dsea`-ñu` fí` quini`- Jesús jo casí`r` uó`- jnir` fí` quini`- dsea` do **15** jo casí`-reiñ` do lala:

—Fí`i, fí`- güilíin` jójoo`o, co` contóom` dsea` e joñíiñ`, jo seab` mi~ quiíñ` fí` ni`- jí` osi fí` ni`- jmíi` é, jo dseáng`- eáam` íñ` iihuí`. **16** Jo nicagajéem`baa`r fí` quini`- dsea` quií`- , dsu` ja` mí` calí`- fí` fa` e nicajmi`leáang`neiñ`.

17 Joba` cañíi` Jesús jo cajín`-:

—Dsíng`- ja` já`- líng`na` júu` quié`-e, jo jmang`- fí` gab` iing`na` cá`na`. ¿Jial nité`- lí`i` e niliseen`- cóo`- 'ná`? Nijéeng`na` i siming` do fí` la.

18 Jo mi~ caguiilíiñ` fí` li` sing` Jesús, joba` cajíing` dsea` do i`ling` i iuung` dsí` i siming` do jo lajob cangoihuíng` i`ling`- do ladsifi` lana, jo calláam` i siming` do. **19** Jo mi~ cangí` jo, i dsea` quiá`- Jesús do casíiñ` cóo`- dsea` do lajee`- la'ó` yaaiñ` jo casí`r` dsea` do lala:

—¿E` uiing` quiá`- e ja` calí`- jnea`- fa` e cajmihuíng`naa` i`ling`- i lami`- iuung` dsí` i siming` do?

20 Joba` cañíi` Jesús quiá`- do:

—Co` ja` leáang` já`- líng` 'ná` júu` quié`-e, jo uí`- e joba` e ja` calí`-na` cajmee`na` lajo; jo dsu` jnea`- jmitaa` óo`na` e fa` capí`ba` já`- líng`na` júu` quié`-e fa` lacó` jíi`- e tíi` coo` mijú` mostáa`, joba` cuóom` lí` quiá`-na` ta~ coo` mó` e nilisíng` ée` quiá`- lí` si`, jo nidsisíng` 'ñia` fí` lí`- jíe` faco` lajo. Jo song lajo, joba` doñi` eeb` quií`-na` jmíi`- jmee`na` jóng. **21** Co` la'eáang` cóo`- e féng` dsea` Fidiée` jogui jmóor` ayuno, qui`- jmíi`- e ni'uóng` i`ling`- lado.

Mi~ cajmée`tu Jesús júu` e njinga`- dsea` quiá`r`-

(Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45)

22 Jo mi~ cangí` jo, lajee`- e ngí` Jesús coliing` cóo`- dsea` quiá`-r` fí` li`- se`- Galilea, lalab cajín`- casí`r` i dsea` quiá`- do:

—Tí` li`- niguiéeb` í`- e jnea`, dsea` i cajá` fí` ñiff` e líin`n jaang` dsea` jmigüí` , tí` li`- nitén`n fí` jaguo` dsea` jmigüí` **23** jo cartí` njngám`-bre jnea`. Jo dsu` mi`- nití`- 'ní` jmíi`- lajo nijíb`-túu` calé` catú`-

Jo mi~ canúu` i dsea` quiá`- Jesús do lajo, joba` dsíng`- fí`í` calíiñ`-

Mi~ caquíi` Jesús cuu`- e catíng` guá`-

²⁴ Jo mi~ cangf jo, caguié~ tu Jesús fí Capernaum colifing~ cóo~ i dsea` quiá'r~ do. Jo i dsea` jmoo`ta~ mi~ cuu~ e catifing~ guá~ caguilíñ~ fí li~ sing` Tú` Simón jo cajmingf r~ dsea` do jo cajíñ~:

—¿Su ja` quíí~ tifa~ quíí~ lajíí~ cuu~ e catifing~ niquí~ fí guá~?

²⁵ —Quíib~ dsea` do e jo —cañíí~ Tú` Simón.

Jo mi~ tí li~ ca'í~ Tú` Simón fí dsíí~ sináu~, cuóong` Jesúsbi canaaíñ~ sfr~ dsea` do jo cajíñ~:

—Janú~, Tú` Simón, ¿jial i o~ cuaiñ~ quiá~ e júu~ la? Jo jee~ jaléng~ dseata~ i quiá~ ta~ fí jmigüí~ la, ¿i~ quiá~ jaléng~ catifing~ nicár~ cuu~ e 'né~ qui~ dsea` jogui e cuu~ e íing~ dsea`? ¿Su quiá~ jaléng~ dsea` góor~ osi quiá~ jaléng~ dsea` i jalíng~ fí caluub~ é?

²⁶ Joba` cañíí~ Tú` Simón jo cajíñ~:

—Mó~ quiá~ jaléng~ dsea` i jalíng~ fí caluub~.

Joba` cañíí~ tu Jesús quiá~ dsea` do jo cajíñ~:

—Joba` lajíí~ e catifing~ 'ná~, ja` 'né~ qui~ jíí~ coo~. ²⁷ Jo lico~ ja` f~ dsíí~ i dsea` do ga` uii~ qui~ ii~, gua` fí li~ née~ guieé~, jo güibíí~ 'máá~ qui~ i la'uii~ 'ná~ i nilí~; jo fí mo'oo~ i 'ná~ i nisicú~ coo~ cuu~, jo cóo~ jíí~ e job nitíng~ guia~ quiá~ e nigüiquí~ qui~ ii~ quiá~ lajíí~ cuu~ e catif~ naa` niqu~ ii~ quiá~ guá~; joba` quié~ e cuu~ do jo güiqui~ jóng.

18

¿I~ i niing~ gui fí quini~ Fidiée~?

(Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48)

¹ Jo ie~ job cajo jaléng~ dsea` quiá~ Jesús cangoquiéeiñ~ fí li~ sing~ dsea` do jo cajmingf r~ lala:

—Fíi`naa~, ¿i~ líing~ 'ná~ i niing~ gui mi~ Fidiée~ quier~ nifi~ quiá~ dsea` jmigüí~?

² Joba` Jesús cató`r~ jaang` jiuung~ jo casíñ~ i jiuung~ do fí~ guia~ jío` laco` la teáang~ i dsea` quiá`r~ do ³jo casf~ reiñ~ do lala:

—E jáb~ e fíi~ i 'ná~ e song ja` nijmisifing~na` lajíí~ e i óona` jogui song ja` níuifing~na` laco`gui la líing` jiuung~, joba` ja` nilí`na` jóng e Fidiée~ nicár~ nifi~ quiá~na!. ⁴ Jo lalab fíi~ i 'ná~; ii~ dsea` i ja` jmiféng~ 'nía` jogui níuifing~túr laco`gui la líing` i jiuung~ i sing~ la, joba` fíbing~ i niing~gui mi~ Fidiée~ quier~ nifi~ quiá~ dsea~. ⁵ Jo ii~ dsea` i íng~ i dsea` i líing` laco` i jiuung~ la la'eáang` cóo~ jnea~, joba` güiliñir` guia~ e jneab~ íñ~ cajo.

Jial dseáang~ e nijiúng~ dsea` fí ni~ dsee~

(Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2)

⁶ Jo fíi~ guí~ 'ná~ e doñí~ ii~ dsea` i nijmé~ e niténg~ fí~ ni~ dsee~ jaang` jiuung~ i nijá~ líing` júu~ quié~ e, joba` guia~gui quiá~ i dsea` i e nidsibíing` 'nía`r~ fí~ é~ jmíñi~ e guineaang` coo~ cuu~ 'loo` fí~ moluur~ e laco` nineáin~ cartí~ uii~. ⁷ Jo gab` líi~ quiá~ jaléng~ dsea` jmigüí~ e sea` cóo~ jalé~ e jmíróng` yaaiñ~ dsee~, co` cóo~ jalé~ e job e tóin~ fí~ ni~ dsee~. Jo dsu` e ngi~ fíib~ i dsea` i jmoo` e niténg~ dsea` rúiñ~ fí~ ni~ dsee~.

⁸ Joba` fíi~ i 'ná~ e doñí~ si guóo~ osi tii~ nijmé~ e nitén~ fí~ ni~ dsee~, joba` jmeáang` gui quiá~ e niquiú~ba` jo nigüibi` cartí~ li~ huíi~. Co` guia~gui quiá~ e niguøn~ fí~ li~ guia~ e ja` sea` guóo~ osi tii~ é e laco`gui niguøn~ e la'iéb~ guotii~ fí~ li~ coo` jí~ e ja` tóo` jmíñi~ yá~. ⁹ Jogui song jminí~ nijmé~ e nitén~ fí~ ni~ dsee~, joba` jmeáang` gui quiá~ e niguí~ba` jo nigüibi` cartí~ li~ huíi~. Co` guia~gui quiá~ e niguøn~ fí~ li~ guia~ e coo` jminí~ e laco`gui niguøn~ cóo~ laji~ tú~ jminí~ fí~ li~ coo` jí~ e ja` tóo` jmíñi~ yá~.

*Coo'júu^ já'^ e lafa'júu^ cuento quiá'^ jaang^ jo'se'^ i si'^íng^
(Lc. 15:3-7)*

10 Joba' fii^ guíi 'nú' e ja' jmi'uóng^ na' jii^~ jaang` i jiuung~ na. Co' jnea~ fii^~ i 'nú' e fi' ñifib^ seeng` ángeles quiá'r^ i neáang` coliing^ cóo'^ Tiquié^e dsea` guiing^ fi' jo. **11** Co' jnea~, i dsea` i cajá^ fi' ñifib^ e líin'n jaang` dsea` jmigüi^, cagá^ a e laco' nilaan^ jaléng^ dsea` i si'^íng^ uií^~ dsee~ quiá'r^.

12 Jogui ^jial líing^ 'nú' e júu^ la? Faco' jaang` dsea` áaiñ` cien jo'se^, jo calingiiñ^ e cango'^íng^ jaang` i jo'se^ do quiá'r^ fi' jee^ mó^, ^su ja` nitíuung^ tear i noventa y nueve do cateá` lajee^ nidsér^ e nidsi'néiñ^ i jaang` i cango'^íng^ do quiá'r^? **13** Jo song cadséiñ^ í, joba' eáang`gui nili'iáang` dsír^ uií^~ quiá'^ i jo'se^ i cadséiñ^ do laco'gui quiá'^ i noventa y nueve i caseáaiñ^ do. **14** Jo lajob cajo, co' Tiquí^ii^ dsea` guiing^ ñifib^ ja' iiñ^ fa' e nidsi'^íng^ jii^~ jaang` i jiuung~ na.

*Jial 'né^ íng^ dsea`dsee~ quiá'^ jaang`dsea`rúiñ^
(Lc. 17:3)*

15 Jo fii^ guíi 'nú', song jaang` dsea` rúng^na' calingiiñ^ e cajmeáiñ^ 'nú' ga^, joba' guiá^gui e siing^na' røø^ lajee^ co' gág^na', jo ñiff^na're e~ uiing^ quiá'^ e cajmér^ e ga^ do quií^na'. Jo song canáub^ júuiñ^ quiá'^ lajii^~ e cajmér^ do, joba' røøb^ niliseeng^tu' cóo'r^. **16** Jogui dsu^ song ja' ni'í^ júuiñ^ lajii^~ e ñiff^re do, joba' nitó^na' jóng gág^ gaang` dsea` jiéng^ i tí^ ni^~ i nija^~ júu^ røø^ quiá'^ lajii^~ e nisiing^na' do. **17** Jogui song la líim^bre líiñ^ e ja` ni'í^ júuiñ^ cóo'^ i dsea` í, joba' cóo'^ dsea` quiá'^ Dsea` Jmáam^ 'né^ ngíng^ e júu^ jo. Jogui song o' cóo'^ dsea` í ni'í^ júuiñ^, joba' 'né^ e nita^ óo'na' e i dsea` í ja` cuíñ^ Fidiée^ jogui líiñ^ laco' jaang` dsea` i jmoo^ ta^ mi^ cuu^ e catíng^ dseata^ guiing^ fi' Roma.

18 Joba' jnea^ jmitaa^ óo'na' e jalé^ e ja` nicuó^na' fi' jee^ jaléng^ dsea` quié^ e fi' jmigüi^ la, ja` nicuó^ Fidiée^ fi' fi' ñifib^ cajo. Jogui lajalé^ e nicuó^na' fi' jee^ jaléng^ dsea` quié^ e fi' jmigüi^ la, joba' nicuób^ Fidiée^ fi' cajo.

19 Lalab fii^ guíi 'nú' cajo, fa' gám^ 'nú' fi' jmigüi^ la nisiing^na' røø^ quiá'^ lajii^~ e nimí^na' Fidiée^, joba' Tiquié^e dsea` guiing^ ñiff^ nicuó^bre 'nú' lajii^~ e nimí^na'r do. **20** Cofa' gág^ osi gaang` dsea` siseáiñ^ e jnea^ quiee^ ñiff^ quiá'r^, joba' dob seeng` jnea^ jee^ í^ fi' li^~ siseáiñ^ do cajo.

21 Jo ie^ jo cangoquiéeng^ Tú^ Simón fi' li^~ sing^ Jesús jo cajming^r^ dsea` do:
—Fí'i^, ^jó^ ya^ 'né^ ín^ dsee~ quiá'^ jaang` dsea` rún^na' song cajmeáiñ^ jnea^ ga^? ^Su jii^~ guié^ néeb^ jii^?

22 Joba' cañí^ Jesús quiá'^ Tú^ Simón jo cas^reiñ^:
—Ja` fii^~ i 'nú', Tú^ Simón, e jii^~ guié^ néel^, co' cartí^ setenta ya^~ siete néel^ 'né^ ín^ dsee~ quiá'^ i dsea` rún^ do song li^~ 'né^ lajo.

Coo'júu^ já'^ e lafa'júu^ cuento quiá'^ jaang`dsea`léeng^

23 Jo cajíng^gui Jesús cas^r^ i dsea` quiá'r^ do e júu^ la:
—Jo mi^ Fidiée^ quier^ nifi^ quiá'^ dsea^, líi^ laco' mi^ jaang` dseata^ dsea` féng^ i niseeng` dsea` 'léeng^ i nirøøng^ quiá'r^. Jo mi^ catí^ í^ e camí^ i dseata^ do cuu^ quiá'r^ lajii^~ e nirøøng^ i dsea` 'léeng^ quiá'r^ do, **24** joba' i dseata^ dsea` féng^ do cató'r^ jaléng^ i dsea` 'léeng^ i nirøøng^ quiá'r^ do e laco' nidsicóoiñ^ do lajii^~ e røøiñ^. Jo la'ui^ cató'r^ i dsea` 'léeng^ i nirøøng^ jmiguí^ cuu^ quiá'r^. **25** Jo co' ja` ee^ cuu^ sea`gui quiá'^ i dsea` 'léeng^ do fa' e nija'r^ i fir^ do, joba' i fir^ do caquia'r^ ta^ e nidsi'níim^ i dsea` 'léeng^ do coliing^ cóo'^ dseam^ quiá'r^ cóo'^gui jaléng^ jóor^ cóo'^gui lajalé^ e sea` quiá'r^ e laco' niquí^ lajii^~ e røøiñ^ do. **26** Jo dsu^ i dsea` 'léeng^ do dsifí^ lanab casí'r^ uó^ jnir^ fi' quini^ i fir^ do jo camí'r^ dsea` do jmi^ee^ jo cas^r^ dsea` do lala: “Fí'i^, mi^~ i jmi^ee^ 'nú' e nijmée^ féng^ a^~ uií^ quié^ e ja` mi^ seeng` quié^ e cuu^

e røøn⁻ quií⁻, dsu' niquí[~]baa lajalé[~] e røøn⁻ do quií⁻ mi[~] niliseeng[~] quié⁻e.[”]
27 Jo i fii[~] do calib⁻ ffi⁻ líiñ⁻ i dsea`léeng[~]i røøng[~]quiá'r⁻ do, joba'jo`camí[~]guir cuu⁻ quiá'r⁻ jo caleáam[~]breiñ⁻ do cogo[~] júu[~]røø[~].

28 'Jo cangám⁻ i dsea`léeng[~] do, jo lajee[~] ngaiñ⁻ guiá[~] fib[~] mi[~] cajíñ⁻ jaang[~]gui dsea`léeng[~] rúiñ⁻ la'ó⁻ røø⁻ nijmoo⁻ta⁻ quiá⁻ fir[~], jo i dseañ⁻ i nirøøng[~] capí⁻ cuu⁻ quiá'r⁻. Jo casam⁻bre dsea`do jo canaañ⁻ güilr⁻ luuiñ⁻ jo casí⁻r⁻ dsea`do lala: “jQui[~] quié⁻e lajíi[~] e røøn⁻!” **29** Jo i dsea`léeng[~] rúiñ⁻ do casí⁻r⁻ uó⁻ jni⁻ ffi⁻ quiniñ⁻ do jo camí⁻r⁻ dsea`do jmi⁻ee[~] jo casí⁻r⁻ lala: “Fa[~] nijmée⁻ba⁻ féng⁻ o⁻ e røøm⁻bí⁻ cateá⁻ quií⁻, dsu' niquí[~]baa lajalé[~] mi[~] niliseeng[~] quié⁻e.” **30** Jo dsu' i dsea`léeng[~] i cajmi⁻øø⁻ cuu⁻ do jo`e canáu⁻ júu[~] jíi[~] coo[~], jo 'næñib⁻ cangojéeiñ⁻ i dsea`léeng[~] rúiñ⁻ i carøøng[~]quiá'r⁻ do cartí⁻ caquíñ⁻ do e cuu⁻ do. **31** Jo mi[~] caliñ⁻ i dsea`léeng[~] rúiñ⁻ i cagviaang⁻gui do e júu[~] jo, joba' cangosíi⁻bre fir⁻ lajíi[~] e cajmeáng⁻ i dsea`léeng[~] rúiñ⁻ i jaang[~]gui do. **32** Jo ée⁻ jo iing⁻ i fir⁻ do mi[~] caliñir⁻ e júu[~] jo, joba'caquia'r⁻ ta⁻ e calitéb⁻ i dsea`i ca'lée⁻ do jo lalab casí⁻reiñ⁻ do: “j'Næ⁻ lin⁻ jaang[~] dsea`léeng[~] i soo⁻ dsíi⁻! Jo jnea⁻ jo` camíi⁻ lajíi[~] e røøn⁻ quié⁻e do dsu' uíi[~] e camíi⁻ jnea⁻ jmi⁻ee[~]. **33** Jo lajob catíng⁻ fa⁻ mi[~] cajmee⁻ cogo[~] i dseañ⁻ rún⁻ do mi[~] camí⁻r⁻ 'næ⁻ jmi⁻ee[~] lí⁻ laco⁻gui cajmé⁻ jnea⁻ cogo[~] 'næ⁻.” **34** Jo dseáng⁻ la huíim⁻ eáang⁻ caliguíng⁻ i dsea`fii⁻ do quiá⁻ i dsea`léeng[~] quiá'r⁻ i cajmée⁻ ga⁻ do co⁻jí⁻gui cartí⁻ caquia'r⁻ ta⁻ e cangíiñ⁻ do iihuí⁻ cartí⁻ caquia'r⁻ lajíi[~] e røøn⁻ do.

35 Jo cajíng⁻gui Jesús casí⁻re⁻ jaléng⁻ i dsea`quiá'r⁻ do:

—Lanab cajo nijmé⁻ Tiquié⁻ e dsea`guiing⁻ ñiff⁻ cogo[~] jaléng⁻ 'næ⁻ song ja⁻ ni⁻ing⁻na⁻ dsee⁻ dseáng⁻ lajang⁻ uii⁻ quiá⁻ jaang[~] dsea`rúng⁻na⁻.

19

Mi[~] ca'e' Jesús quiá⁻ mi[~] tiúung⁻ dsea`rúiñ⁻

(Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)

1 Jo mi[~] cangí⁻ e cajíng⁻ Jesús jalé[~] e júu[~] na, jo cagüí⁻bre ffi⁻ li⁻ se⁻ Galilea jo caguié⁻tur ffi⁻ li⁻ se⁻ Judea e née⁻ lí⁻ 'ngóo⁻ cataang⁻ laco⁻ iu⁻ gua⁻ Jordán. **2** Jo i'leáam⁻ dsea`ngolíng⁻ laco⁻ ngóor⁻, jogui cajmi⁻leáam⁻bre jaléng⁻ dsea`dsée⁻ ie⁻ jo.

3 Jo lajee[~] táang⁻ Jesús ffi⁻ jo, cangoquiéeng⁻ ffi⁻ li⁻ siñ⁻ cogo⁻ tú⁻ mäing⁻ dsea` Israel i líng⁻ dsea`fariseo e lico⁻ iiñ⁻ do e niténg⁻ dsea`do ffi⁻ ni⁻ dsee⁻, joba' cajming⁻re⁻ dsea`do lala:

—¿Su cuóøm⁻ quiá⁻ jaang[~] dseañ⁻ e nitiúuiñ⁻ dseamí⁻ quiá'r⁻ fíng lí⁻ doñí⁻ ee⁻ cajmiquíng⁻ jíu⁻ dsíi⁻ rúiñ⁻?

4 Joba' cañíi⁻ Jesús quiá⁻ i dsea`fariseo do lala:

—Nica'ib⁻ 'næ⁻ ffi⁻ ni⁻ jí⁻ quiá⁻ Fidiée⁻ li⁻ fé⁻ lala: “Jíi⁻ latí⁻ mi[~] uiing⁻ cajmeáang⁻ Fidiée⁻ dseañ⁻ jogui dseamí⁻.” **5** Jogui fé⁻ cajo: “Uíi⁻ e cúng⁻ dseañ⁻ guóor⁻, joba' 'naaiñ⁻ quiá⁻ tiquiá⁻ niquiá'r⁻ e laco⁻ niliseeiñ⁻ colíng⁻ cogo[~] dseamí⁻ quiá'r⁻, jo lajoba' lafa⁻ jaam⁻bre ni⁻uuiñ⁻ lajee⁻ laji⁻ huáaiñ⁻ do.” **6** Jo lajob ffi⁻ i 'næ⁻, jo`tí⁻uir⁻ gáin⁻, co⁻ lafa⁻ jaam⁻bre nica'uuiñ⁻. Co⁻ Fidiée⁻bing⁻ cagvia⁻ uiing⁻ e cúng⁻ dsea`guóor⁻, joba' jo⁻ cuóøng⁻ fa⁻ e nitiúung⁻gui dsea`rúiñ⁻ mi[~] cangí⁻ e cacuíñ⁻ guóor⁻.

7 Jo cajming⁻tu⁻ i dsea`fariseo do Jesús:

—Jo ejiali⁻ caquia'r⁻ Moi⁻ ta⁻ e cuóøm⁻tiúung⁻ dsea`rúiñ⁻ song caráang⁻ cogo⁻ mají⁻ li⁻ fé⁻ lajo, jo lajoba' dseáng⁻ e cuóøng⁻ e tiúung⁻ i dseañ⁻ do dseamí⁻ quiá'r⁻?

8 Jo cañíi⁻tu⁻ Jesús quiáiñ⁻ do:

—Jo i Moi⁻ do cacuør⁻ ffi⁻ e catiúung⁻na⁻ dseamí⁻ quií⁻na⁻ dsu' uíi⁻ e 'næ⁻ dseáng⁻ eáam⁻ ue⁻ óo'na⁻. Co⁻ jíi⁻ latí⁻ mi[~] uiing⁻ ja⁻ lajo calíiing⁻ Fidiée⁻ e

nilí. ⁹ Jo jnea~gui fíi~i 'nú~ e doñí' ií~ i tiúung~ dseamf quiá'~ e jíi'~ ja` ca'léé~ i dseamf quiá'r~ do e güiiñ` cóo'~ dseañu~ jiéng~, jogui e nicúng~tur guóor` cóo'~ jaang`gui dseamf jiéng~, joba' dseeb~ éer` jóng fí~ quini~ Fidiée~.

¹⁰ Jogui i dsea` quiá'~ Jesús do casf'r~ dsea` do lala:

—Song lajob líi~ quiá'~ jaléng~ dseañu~ cóo'~gui dseamf quiá'r~, joba' quiá'~gui líng~ jnea'~ e ja` nicúñ~ guóor`.

¹¹ Joba' cañiítu Jesús quiáiñ'~ do:

—Ja` lajiing` dsea` catíiñ~ e ngáiñ~ jalé~ e júu~ na, co' lajíi'~ dsea` i nicangüng~ quiá'~ Fidiée~, jíi'~ fbing~ i ngáng~ e jo. ¹² Jo jmiguiab~ uiing~ sea` e jmoo` huüng~ quiá'~ jaléng~ dseañu~ e ja` cuóøng~ e nicúñ~ guóor`: co' seem` dseañu~ e latí mi~ ngáam~bre ja'síiñ~fa'e nicúñ~ guóor`, jogui seem'bí cajo e dseañu~ rúm~bre nicajmi'léng~ ír~, jogui seem'bí i ja` cuø' fí~ yaang~ fa'e nicúñ~ guóor` dsu' uíi~ e Fidiée~ quié~ nifí~ quiá'r~. Jo jaléng~ dsea` i quíi'~ jmii~ njmé~ lajo, joba' güijmée~bre lajo.

Mi~ cajmigüeang~ Jesús jaléng~ jiuung~

(Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17)

¹³ Jo mi~ cangf jo, caguilíng~ jaléng~ dsea` e jéeiñ~ jiuung~ quiá'r~ fí~ li~ sing~ Jesús e laco' niquidsi' dsea` do guóor fí~ yá~ mogui~ lajaang` lajaang` i jiuung~ do jogui e niféiñ~ Fidiée~ uii~ quiáiñ'~ do, jo lajoba' niligüeaiñ~ do. Jo dsu' i dsea` quiá'~ Jesús do cajníim~bre quiá'~ jaléng~ sejmii` i jiuung~ do jogui cajíim~breiñ~ do cajo. ¹⁴ Joba' cajíng~ Jesús casf'r~ i dsea` quiá'r~ do:

—Cuóø~na' fí~ jaléng~ i jiuung~ na güijalíiñ~ fí~ la jo ja` jni~na' quiá'r~, co' jaléng~ dsea` i líng~ laco' i jiuung~ la, fbing~ catíing~ e Fidiée~ quié~ nifí~ quiá'r~.

¹⁵ Jo caquidsib' Jesús guóor~ fí~ yá~ mogui~ lajaang` lajaang` i jiuung~ do, jongf jo, cagüi~í~bre fí~ jo.

Mi~ casüng~ Jesús cóo'~ jaang` siming~ i sea` cuu~

(Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30)

¹⁶ Jo mi~ cangf jo, caguié~ jaang` siming~ fí~ li~ sing~ Jesús jo cajmíngf'r~ dsea` do:

—Tifa' i guiá~ dsíi~, ¿e~ e guiá~ 'né~ jmee~ jnea~ e laco' nilí~i e niliseen~ cøøng~ cóo'~ Fidiée~ car` ngongü~ jmii~?

¹⁷ Joba' cañiítu Jesús quiá'~ i siming~ do:

—Jialí~ jnea~ jmíngü~ cuaiñ~ quiá'~ jalé~ e guiá~? Co' jaam` i guiúng~ seeng~ jo jíi'~ Fidiée~bing~ líng~ lajo. Jo dsu' song 'nú~gui iin~ e niliseen~ cøøng~ cóo'~ Fidiée~ car` ngongü~ jmii~, joba' 'né~ njmití~ba` lajalé~ júu~ quiá~ ta~ quiá~ Fidiée~ jóng.

¹⁸ Joba' cañiítu Jesús quiá'~ i siming~ do quiá'~ Jesús:

—¿E~gui e júu~ 'né~ lití~ do jóng?

Jo cañiítu Jesús quiáiñ'~ do jo casf'r~ lala:

—Lalab líi~ jalé~ e júu~ 'né~ lití~ do: Ja` jngán~ jíi'~ jaang` dsea` rún~; jogui ja` 'lee~ e nigüín~ cóo'~ dseañu~ dseamf i o' quíi~; jogui ja` jmoo~ ii~; o'gui cuø~ dsea` dsee~ e ja` uiing~ sea~; ¹⁹ jogui jmi'goo` tiquíi~ cóo'~gui niquií~; jogui jmi'neáan~ jaléng~ dsea` rún~ lí~ laco'gui jmi'neáan~ uø'.

²⁰ Joba' cañiítu i siming~ do quiá'~ Jesús jo casf'r~ dsea` do:

—Lajib` e júu~ e fó~na' nicajmitii~; joba' ¿e~ jíi'~ e 'né~ njmiti`guí~?

²¹ Joba' cañiítu Jesús quiáiñ'~ do jo cajíñ~:

—Song 'nú~ iin~ e niliguiún~ laco' si'í~ fí~ quini~ Fidiée~, joba' guóng~ fí~ quíi~ jo güi'nú~ lajalé~ e sea` quíi~, jo jalé~ e cuu~ e nilí~ quiá~ e jo jmee~ guiée~ jee~ jaléng~ dsea` tiñing~, jo lajoguiiba' nilí~ e nilisea` juguiá~ quíi~ fí~ niff~ fí~ li~ guiring~ Fidiée~. Jo mi~ ningf jo, nea~ cóo'~ jnea~ jóng.

22 Jo dsu' mi~ canúu~ i siming~ do jalé~ júu~ e cajíng~ Jesús, joba' fi'ib~ cangáiñ~, co' eáam' sea` cuu~ quiá'r~.

23 Joba' casí~ Jesús i dsea` quiá'r~ do jo cajíñ~ lala:

—E já~ e fí~ i 'ná~ e huíim' lí~ quiá~ jaang` dsea` sea` cuu~ e nijáng~ 'ñia'r~ fi' quini~ Fidiée~ e laco' dsea` do nicá~ nifi' quiá'r~. **24** Jogui fí~túu 'ná~ cale~ catú~ e ja`gui huíng~ quiá~ jaang` jó~ camello e ningáng~ ne' fi' dsí~ too` jmini~ mocuu~ e laco'gui jaang` dsea` sea` cuu~ nijáng~ 'ñia'r~ fi' quini~ Fidiée~ e laco' dsea` do nicá~ nifi' quiá'r~.

25 Jo mi~ tí~ lí~ canúu~ i dsea` quiá~ Jesús do lajo, joba' eáang'gui b cangogá~ dsí~r jónig, jo canaaiñ~ jmíngi~ rúiñ~:

—Jo song lajób lí~, joba' ¿i~ nilí~ nijmé~ e nileáiñ~ jee~ jalé~ dsee~ quiá'r~?

26 Jo lico' cajóom~ Jesús i dsea` quiá'r~ do, jo cañíir~ quiáñ~ do lala jo cajíñ~:

—Jí~ jaang` dsea` jmíngü~ quí~r~ jmí~ nileáng~ 'ñia'r~ jee~ jalé~ dsee~ quiá'r~, co' jí~ Fidiée~ bing' quí~r~ jmí~ jmé~ lajo.

27 Joba' cañíi~ Tá~ Simón quiá~ Jesús jo casí~r~ dsea` do lala:

—Fí~ii~, jnea~ nicatá~baa' lajalé~ e sea` qui~naa' jo cóo~i~ 'nab` ningi~naa' lana. Joba' ¿e~ jí~ e catí~naa' ni~íng~naa'?

28 Joba' lalab cañíi~ Jesús e casí~r~ i dsea` quiá'r~ do jo cajíñ~:

—E laba' jmitaa~ óo'na' e mi~ nití~ í~ e nili'mí~tu latøong~ jmíngü~, job mi~ nimáang~na' jnea~, dsea` i caja~ fi' nifi~ e lí~n'jaang` dsea` jmíngü~, e niní~i e niquí~ta~ fi' ée~ li~ niing~ jlo~ quié~e e sea` fi' nifi~. Jo ie~ jo jaléng~ 'ná~, dsea` lí~ng~na' dsea` quié~e, niliseab` cajo guitu~ ée~ qui~na' fi' jo li~ niní~na` colí~ng~ cóo~i~ jnea~ e laco' niquidsi~na' í~ quiá~ laji` guitu~ 'lé~ dsea` góo~naa' dsea` Israel. **29** Jogui jaléng~ dsea` i ní~líng~ dsea` quié~e, jo uíi~ e jo nicatár~ jalé~ 'nar~, osi nica'naaiñ~ quiá~ jaléng~ rúiñ~ é, osi nica'naaiñ~ quiá~ tiquí~ niquí~r~ é, osi quiá~ jó~bir é, osi nicatár~ uó~ quiá'r~ é, joba' jaléng~ í~bing~ i niñí~ng~ cien ya~ e jmigui~gui e laco' e catár` do jogui niñí~m~bir cajo e niliseeñ~ cøøng~ cóo~i~ Fidiée~ car` ngongí~ jmí~. **30** Jo i lí~ng~ dsea` i lí~ng~ e níiñ~ eáang' fi' jmíngü~ la, dsu' í~bing~ jí~ capí~ ja` ee~ níiñ~ mi~ nití~ e í~ jo; jo dsu' i lí~ng~ dsea` i lí~ng~ e ja` ee~ níiñ~ jí~ capí~ fi' jmíngü~ la, joba' í~bing~ i eáang'gui niliniing~ mi~ nití~ e í~ jo.

20

Coo`júu~já~ e lafa'júu~ cuento quiá~ dsea`jmóo`ta~ quiá~ mi~ huíng`jó~

1 Jo café~gui Jesús coo`gui júu~ já~ e lafa'júu~ cuento jo cajíñ~ lala:

—Jo mi~ Fidiée~quier' nifi' quiá~ dsea` lí~ laco' mi~ jaang` dsea` fí~ coo`uó~ lí~ sijnea~ mi~ huíng`jó~, jo i dsea` i cagüi~fir` coo`ya~ e la`ee` e cango'néeiñ~ dsea` 'léeng~ i nijmé~ ta~ quiá~ e mi~ huíng`jó~ do. **2** Jo casí~rein~ do e niquí~bre e 'léeiñ~ do quiá~ coo`jmí~ ta~. Jo mi~ cangí~ jo, casíim`breiñ~ do fi' jee~ ta~. **3** Jo i fí~ do calé~ catú~ cagüi~fir` fi' jee~ 'ná~ mi~ catí~la ií~ ñá~ e la`ee` jo cangáiñ~ jiéng~gui dsea` i neáang`jøøng~ e ja`ta~ jmóor~. **4** Jo lalab casí~r~ i: “Song ja`ta~ sea`jmée~ 'ná~, güílíng~na` güijmee~na`ta~ quiá~ mi~ huíng`jó~ quié~e, jo niquí~baa quií~na` laco' si~í~.” Jo cangolíim~ i dsea` do cangojméer~ ta~.

5 Jo mi~ catí~guieñí~, cagüi~fir`tu i dsea` fí~ do fi' jee~ 'ná~ e ngojmée~gui quií~ dsea` i nijmé~ ta~ quiá'r~, jo caléb` catú~ cagüi~fir` mi~ catí~la ií~ 'ní~ e ca'lóo~ cajo. **6** Jo coob` mi~ catí~la ií~ 'ñia` e ca'lóo~, jo caléb` catú~ cagüi~fir` jo cangór~ fi' 'móo~, jo fi' job cangár~ e neáang`jiéng~gui dsea` i ja`ta~ sea` jmé~, joba' cajmíng~r~ dsea` do: “¿Jiali~ ngíng~ 'ná~ jmí~ quií~na` fi' la e ja`ta~ jmoo`na`?” **7** Joba' cañíi~ i dsea` do quiá~ i fí~ do: “Co' jí~ jaang` dsea`

ja` mí` cali`neáiñ` jnea`^ ta~." Joba' cajíng` i fii` do casí`-reiñ!: "Güiliing` 'ná` güijmee`na` ta~ cajo fí` li` sea` mí` huiing` jó`^ quié`e."

⁸ Jo mí` tí` li` canuu`, i fii` do caquiú`r` ta~ i dsea` née` ni` dsea` 'léeng`^ do e nitóor` jaléng` i dsea` jmoo`ta` do jo casí`-reiñ` do lala: "Tee` lajaang` lajaang` i dsea` 'léeng`^ na jo qui`^ quiá`r` , dsu` la'uii` ningíng` i dsea` i cangotáang`^ jee` ta~ la ii` 'niá` e ca'lóo` do jo lajob cartí` i cangotáang`^ la'ee` do." ⁹ Jo lajob cajmée` i dsea` do; jo la'uii` cangúng` i dsea` i cangotáang`^ la ii` 'niá` e ca'lóo` , jo lajaang` lajaam` i dsea` ^ ca'iñ` e 'lееiñ`^ quiá`^ latøøng` jmií. ¹⁰ Jo mí` cató` quiá`^ í, joguiba' cangúng` i dsea` i cangotáang`^ la'ee`gui do, jo i dsea` ^ ca'i` dsíir` e jmigui`gui nilí`r` e 'lееiñ`. Jo dsu` o` lajo, co` røøb` ca'iñ` cóo`^ i nifi`gui do cajo. ¹¹ Jo mí` tí` li` cangf` e ca'iñ` do e 'lееiñ`, joba' canaaíñ` fé`r` ga` uii` quiá`^ i dsea` fii` do ¹² jo casí`-reiñ` do lala: "I dsea` 'léeng`^ quií`^ i caguiliing` cøøng`gui na, jii`^ coo` oor`ba' cajmér`ta~; jogui røøb` caquí`^ quiá`^ dsea` do laco`gui jnea`^, dsea` cataang`naa` lajee` latøøng` jmií` e guí`^ iee`." ¹³ Jo dsu` i fii` do cañíir` quiá`^ jaang` lajee` i dsea` 'léeng`^ do jo casí`-reiñ!: "Ruu`^, ofa` jnea` jmoo`o jløn`n cóo`^ 'ná`. ¿Su ofa` casí`naa` røø`jial túi` 'léeng`^ dsea` lacoo` jmií`? ¹⁴ Joba` fí` i `ná` lana, nab róo` e 'léen`^ jo nicuøøm` guón`^ . Jo song jnea`gui iin`n qui`^ quiá`^ i dsea` 'léeng`^ i caí` cajmée` ta` cøøng`gui do røø` laco` jii`^ e nicaquí`^ quií`^, ¹⁵ joba` cuøøm` lí` jmee`e lajo, co` cuu` quié`baa e cacuøø`ore do, o` cuu` quiá`^ dsea` jiéng`. ¿Ofa` dsihuuum`ba` é dsu` uíi` e cajmé`e e guiú`^ cóo`^ i dsea` ^?"

¹⁶ Jo cajíng`gui Jesús lala:

—Jo i liing` dsea` ^ lking` e niiñ` eáang` fí` jmigüi`la, dsu` ^ bing` e jii`^ capí`^ ja` ee` niing` mí` nití` e í` jo. Jo dsu` i liing` dsea` ^ lking` e ja` ee` niiñ` jii`^ capí`^ fí` jmigüi`la, joba` ^ bing` i eáang`gui niliniing` mí` nití` e í` jo.

*Mí` cajmée`Jesús júu`e catf`'ní`ya`^ e tí`li`nijngám`^ dsea`ír`
(Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)*

¹⁷ Jo coo`jmíi` , lajee` e ni`iuung` Jesús fí` ngaiñ` fí` Jerusalén, jo cató`r` i dsea` guitúung` quiá`r` do coo`lico` yaaiñ` jo casí`-reiñ` do:

¹⁸ —Jo lí` laco` jii`^ e móo` ^ 'ná` jmií` na, lana ningóo`naa` fí` Jerusalén, jo fí` job lí` nisáng` dsea` jnea` , dsea` i cajá` fí` níff` e líñ`n jaang` dsea` jmigüi` . Jo nijáiñ` jnea` fí` jaguo` jaléng` fí` jmidsea` quiá`^ dsea` góo`naa` dsea` Israel cóo`^gui jaléng` tifa` i e` júu` quiú` ta` qui`^naa` cajo. Jo jaléng` i dsea` ib` i nicuø` júu` quiá`^ e nijúung` jnea` . ¹⁹ Jogui nijáiñ` jnea` fí` jaguo` jaléng` dsea` i ja` cuíng` Fidiée` , jo jaléng` ib` i niløø` quié`e, jogui nijmihuuum` jnea` cajo jo jí`gui cartí` niteáiñ` jnea` fí` dse` crúu` , jo fí` job nijúun`n; dsu` mí` nití` 'ní` jmií` lajo, nijib`túu` calé` catú` .

*Lajíi`^ e camí`niquiá`^ Tiáa`^ cóo`^gui Juan e camí`r`Jesús
(Mr. 10:35-45)*

²⁰ Jo mí` cangf` jo, i dseamf` quiá`^ jaang` dseañu` i sii` Zebedeo cajaquiéeiñ` fí` li` sing` Jesús, coliing` cóo`^ gáng` jór` , jaang` i sii` Tiáa` jogui jaang` i sii` Juan, jo laji` huáaiñ`^ do quiíñ`^ jee` dsea` guitúung` quiá`^ Jesús, jo casí`r` uó` jnír` fí` quiniñ`^, co` iñ` líng` ee` nim`^bre dsea` do. ²¹ Joba` cajming`^ Jesús i dseamf` do jo casí`-reiñ`:

—¿E` iin`?

Joba` cañíi` i dseamf` do quiá`^ Jesús jo casí`r` dsea` do:

—Jié`o` e nicuø` fí` e laji` gáng` i jór`o la nigüeár` cóo`^ 'ná` fí` li` quiú` ta` mí` niguiing`tu` fí` jo, jo jaaiñ` la nigüeár` lí`^ lí` dsée` jogui jaang`gui lí`^ lí` tuung` .

²² Joba` cañíi` Jesús quiáíñ`^ do lala:

—'Ná' jíi'~ ja` ní`na' lajíi'~ e mi`na' na. ¿Su líing`na' e nité`na' lajíi'~ iihuíi' e nijsaquiéeng` quié` jnea~?

Joba' cañíi' i jío` i dseamf` do jo cajíñ`:

—Nité` lí`baa`!

²³ Jo cañíi`tu Jesús quiá`~ i dsea` do:

—E jáb`~ e 'ná` nimó`ba' iihuíi' cajo lf`^ laco`gui nimoo` jnea~; jo dsu` e nigüeá` dsea` lf`^ lí` dséé` osi lf`^ lí` tuung` é laco` guiin`n, ja` jnea` catíin`n e jo fa` e nicuøø~, co` lajíi'~ dsea` i nicaguíng` Tiquié`e, jíi'~ fíbing` i catíing` e jo.

²⁴ Jo mi` tí` lí` canúu`~ i dsea` quiá`~ Jesúus i guíng`gui do lajíi'~ e júu` jo, joba` caliguíim`bre quiá`~ i gáng` do. ²⁵ Jo dsu` Jesúus cató`r` jaléng` i dsea` guitúung` do quiá`r` jo casí`r` lala:

—Niñib` 'ná` guiá` e jee` jaléng` dsea` i ja` cuíng` Fidiée` seeng` jaléng` dseata` i quiá` ta` quiá` jaléng` dsea`, jo jaléng` i dsea` i quiá` ta` do eaam` sili`r` cóo`~ e ta` líiñ` do. Jo lajob lí` cajo cóo` jaléng` dseata` dsea` féng` i quié` nifí` quiá` jaléng` dsea`, co` laguidseaam` quiá`r` ta` quiá`iñ` do. ²⁶ Jo dsu` ja` cuóøng` e nidsijée` lajo jee` 'ná`, co` ii` i iing` i nicá` nifí` jee` 'ná`, fíbing` i 'né` nijmé` ta` jmícoó` quiá` i caguaang`gui. ²⁷ Jogui ii` i iing` i nijmé` e niing`gui jee` 'ná`, fíbing` i 'né` jmé` jalé` ta` huí` jee` jaléng` i caguaang`gui e ja` jmífeng` 'ñia'r`. ²⁸ Jo lajob 'né` jmér`, co` lajob ta` cagá` jnea` cajo, jnea` dsea` cagá`a fí` nifí` e líin`n jaang` dsea` jmigüí. Co` jnea` ja` cagá`a fa` e jmoo` dsea` ta` fí` quinii`, co` jnea` cagá`a e laco` nijmicóo` o` jaléng` dsea` jmigüí jogui e nijáng` 'ñia'a e nijúun`n e laco` nileáng` fíng` dsea` jmigüí jee` jalé` dsee` quiá`r`.

Mi` cajmi`leáang` Jesúus gáng` dsea` tiuung` (Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)

²⁹ Jo mi` cangf` jo, mi` tí` lí` ca`uøøng` Jesúus cóo` jaléng` dsea` quiá`r` fí` Jericó, eaam` cango`leáang` dsea` laco` ngóor`. ³⁰ Jo lajee` laco` teáaiñ` fí` lado, coob` mi` cangfíiñ` lí` neáang` gáng` dsea` tiuung` i neáang` 'ni` fí`. Jo mi` tí` lí` calíl` i dsea` tiuung` do e cangfíng` Jesúus fí` jo, joba` ca`áiñ` dsea` do lala:

—¡Fí`ii`, siju` dseata` Daví`^, fí` güilíin` jnea`!

³¹ Jo dsu` jaléng` i dsea` i ngolíng` cóo` Jesúus do ca`gaam`bre quiá`iñ` do e laco` jo` áng`guiiñ` do dsea` do. Jo dsu` lf`^ lí` teá`gui canaang` óo` i dsea` tiuung` do e áiñ` dsea` do jo fí`tur lala:

—¡Fí`ii`, siju` dseata` Daví`^, fí` güilíin` jnea`!

³² Joba` cajeab` Jesúus laco` fí` iuuin` do jo cató`r` i dsea` tiuung` do jo cajming`reíñ` do:

—¿E` iing`na` e nijmee`e quií`na`?

³³ Joba` cañíi` i dsea` tiuung` do quiá` Jesúus lala:

—Fí`ii`, ii`naa` e nijmee`^ e nilijnéb`túu`.

³⁴ Joba` calí` fí` líim` Jesúus i dsea` tiuung` do jo lico` cagüí`r` jmini`biñ` do lajaang` lajaaiñ`. Jo dsifí` lajob ca`láang` i dsea` tiuung` do, jo calijné`bre. Jo mi` cangf` jo, cangolíim`bre cóo` Jesúus.

21

Mi` ca`í` Jesúus fí` jee` fí` Jerusalén (Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Jo lajee` ná`gui e niguieng` Jesúus fí` Jerusalén colíng` cóo` jaléng` dsea` i ngí` cóo`r` do, jo caguiiñ` fí` coo` fí` e sii` Betfagé e néé` quiá`iñ` coo` mó` e sii` Olivos. Jo tí` job caguiéng` Jesúus gáng` lajee` i dsea` quiá`r` do e jéeng`guiiñ` ²jo casí`reíñ` do lala:

—Güiliing⁻na' e fí' fii' jia⁻ e néé' quini⁻ na, jo fí' job nigiéng⁻na' jaang⁻bú[^] iee⁻ i 'ñúung⁻ coliing⁻ cój⁻ jaang⁻ yuu⁻ quiáa⁻re⁻. Jo síing⁻na're⁻ jogui tee⁻na're⁻ fí' la. ³ Jo song ii⁻ casf⁻ 'nú⁻ jiali⁻ jmoo⁻na⁻ lana, joba⁻ nifí⁻na'r lala: "Lana 'neáng⁻ fii'ii⁻ i bú[^] la. Dsu⁻ mi⁻ ningf⁻ jo nijajeam⁻túure⁻!"

⁴ Jo cangojée⁻ e na e laco⁻ caliti⁻ jii⁻ laco⁻ júu⁻ e cajíng⁻ jaang⁻ dsea⁻ i café⁻ cuaiñ⁻ quiá⁻ Fidiée⁻ malii⁻gui eáang⁻ mi⁻ cajme'r⁻ lala:

⁵ Síi⁻na' jaléng⁻ dsea⁻ i seeng⁻ fí' Sión:

"Lab nijáa⁻ i dseata⁻ dsea⁻ féng⁻ i quié⁻ nifí⁻ qui-ii⁻,
jo jaang⁻ dsea⁻ i ja⁻ jmiféng⁻ 'ñiab⁻ líiñ⁻,
jogui guiiñ⁻ fí' mocóo⁻ jaang⁻ bú[^] jiuung⁻."

⁶ Jo mi⁻ cangf⁻ jo, cangolíim⁻ i dsea⁻ gág⁻ quiá⁻ Jesú^s do jo cajmiti⁻bre laco⁻ jii⁻ ta⁻ caqui⁻ dsea⁻ do quiá'r⁻. ⁷ Jo cató⁻bre i bú[^] iee⁻ do coliing⁻ cój⁻ yuu⁻ quiáa⁻re⁻ do fí' li⁻ sing⁻ Jesú^s, jo canaaiñ⁻ sifír⁻ si'r⁻ fí' mocóo⁻ i bú[^] jiuung⁻ do jo mifíng⁻ caguáb⁻ Jesú^s fí' mocóo⁻ i jó⁻ do. ⁸ Jo fíim⁻ dsea⁻ ni'r⁻ jalé⁻ si'r⁻ lacuee⁻ quiá⁻ fí' li⁻ cangíng⁻ Jesú^s; jo i liing⁻gui dsea⁻ tu'r⁻ guo⁻ 'ma⁻ e tii⁻ jo guiar⁻ fí' quiá⁻ fí' li⁻ ningíng⁻ dsea⁻ do cajo. ⁹ Jo jaléng⁻ i dsea⁻ i ngolíng⁻ nifí⁻ cój⁻gui i jalíng⁻ catí⁻ cøøng⁻ óor⁻ lala:

—¡Majmiféng⁻naa⁻ i Jóo⁻ dseata⁻ dsea⁻ féng⁻ Daví[^]! ¡Jogui jugui⁻ jia⁻ quiá⁻ i dsea⁻ i casíing⁻ Fidiée⁻ fí' jmigüi⁻ la cuaiñ⁻ quiá'r⁻! ¡Jogi majmiféng⁻naa⁻ Fidiée⁻ dsea⁻ guiiing⁻ ñifí⁻!

¹⁰ Jo mi⁻ tí⁻ li⁻ ca'í⁻ Jesú^s fí' dsíi⁻ fí⁻ Jerusalén, lajiim⁻ dsea⁻ canaaiñ⁻ ta'r⁻ mii⁻ jo jmíngf⁻ rúiñ⁻:

—¿I⁻gui i dsea⁻ na?

¹¹ Jo i liing⁻ i dsea⁻ do ngíir⁻:

—Mó[^] Jesú^s i dsea⁻ i fé⁻ cuaiñ⁻ quiá⁻ Fidiéeb⁻ na, i nabí⁻ i seeng⁻ fí' Nazaret do fí' li⁻ se⁻ Galilea.

*Mi⁻ ca'uóøng' Jesú^s jaléng⁻ dsea⁻ i jmoo⁻ ta⁻ 'nú⁻ fí⁻ dsíi⁻ guá⁻
(Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)*

¹² Jo mi⁻ cangf⁻ jo, jo cangó⁻ Jesú^s fí' dsíi⁻ guá⁻ fé⁻ quiá⁻ dsea⁻ góor⁻ dsea⁻ Israel e si⁻ fí⁻ Jerusalén do. Jo mi⁻ cangár⁻ e lafa⁻ 'móob⁻ líi⁻ e fí⁻ jo, co⁻ teáang⁻ dsea⁻ ta⁻ 'nú⁻ jogui ta⁻ láá, joba⁻ cajmiquím⁻ dsíi⁻ Jesú^s mi⁻ cangár⁻ lajo, jo canaaiñ⁻ jíim⁻bre jalé⁻ mes⁻ quiá⁻ i dsea⁻ i jmoo⁻ ta⁻ jmisiing⁻ cuu⁻ jogui jalé⁻ 'masii⁻ quiá⁻ i dsea⁻ i jmoo⁻ ta⁻ 'nú⁻ jaléng⁻ mee⁻. ¹³ Jo cajín⁻ casf'r⁻ jaléng⁻ i dsea⁻ do lala:

—Lalab fé⁻ Fidiée⁻ fí⁻ ni⁻ ji⁻ quiá'r⁻: "E 'núu⁻ la nilisi⁻ 'núu⁻ li⁻ nisíng⁻ dsea⁻ cój⁻ jnea⁻"; jo dsu⁻ 'nú⁻ nicajmi⁻ uíing⁻na⁻ co⁻ 'núu⁻ li⁻ teáang⁻ jaléng⁻ ii⁻.

¹⁴ Jo lajee⁻ táang⁻ Jesú^s e fí⁻ dsíi⁻ guá⁻ do, job caguiliing⁻ jaléng⁻ dsea⁻ tiuung⁻ cój⁻gui jaléng⁻ dsea⁻ jlúung⁻, jo cajmi⁻ leáang⁻ Jesú^s jaléng⁻ i dsea⁻ i. ¹⁵ Jo mi⁻ tí⁻ li⁻ cangá⁻ jaléng⁻ fíi⁻ jmidsea⁻ quiá⁻ dsea⁻ Israel cój⁻gui jaléng⁻ tifa⁻ quiá⁻ júu⁻ quiá⁻ ta⁻ quiá'r⁻ lajii⁻ e quiíi⁻ Jesú^s jmii⁻ jmoo⁻ e dsigá⁻ dsíi⁻ dsea⁻ jogui canúu⁻ guir e oo⁻ jaléng⁻ jiuung⁻ e fí⁻ guá⁻ do lala: "¡Güijmiféng⁻ jaléng⁻ dsea⁻ jmigüi⁻ i Jóo⁻ dseata⁻ dsea⁻ féng⁻ Daví[^]!", joba⁻ jaléng⁻ i dsea⁻ i eáam⁻ caliguíiñ⁻

¹⁶ jo casf'r⁻ Jesú^s:

—¡Nuu⁻ lajii⁻ e fé⁻ jaléng⁻ i jiuung⁻ na!

Joba⁻ cañíi⁻ Jesú^s quiáiñ⁻ do:

—Núu⁻baa, jogui ¿su ja⁻ mi⁻ ca'í⁻ 'ná⁻ lajii⁻ e tóo⁻ fí⁻ ni⁻ ji⁻ quiá⁻ Fidiée⁻ li⁻ fé⁻ lala?:

'Núu⁻, Fidiée⁻, nicajmee⁻

e cój⁻ jaléng⁻ e o⁻ jaléng⁻ jiuung⁻ cój⁻gui jaléng⁻ yuu⁻ nijmiféiñ⁻ 'núu⁻.

¹⁷ Jo mi⁻ calí⁻ casf⁻ Jesú^s i dsea⁻ do lala, jo cagüi⁻bre fí⁻ fí⁻ Jerusalén jo cangó⁻ tur fí⁻ coo⁻ fí⁻ li⁻ sii⁻ Betania, jo fí⁻ job cangonghiñ⁻ e uøø⁻ jo.

*Mi~ caliquiú` coo` 'ma` güiñí`
(Mr. 11:12-14, 20-26)*

18 Jo mi~ cangí jo, coo` e la'ee` lajee` e ni'iuung` Jesús fí e ningáin` fí Jerusalén, cadsea` jmi`aaín`. **19** Jo coo` cangá`bre e gui~ coo` 'ma` güiñí` ca` fí lana, jo cangoquiéeiñ` fí li~ guí` do, dsu` cadsé'r` e jíi` coo` güiñí` ja` íi`, dseáng` yaang` má` quiáb` dsi`. Joba` lalab casír` e 'ma` güiñí` do:

—Jo` nicuó`gui` jíi` coo` güiñí` latí` lana!

Jo ladsifi`lanab caliquiú` e 'ma` güiñí` do. **20** Jo mi~ tí`li` cangá` i dsea` quiá'r` do e calí` lado, joba` eáam` cango'gá` dsi`r` jo cajmingí`r` dsea` do lala:

—Fí`naa', ¿e` uiing` quiá` e caliquiú` ladsifi` lana e 'ma` güiñí` na?

21 Joba` cañíi` Jesús quiáiñ` do:

—E já`- e fí` i 'ná` e song dseáng` já`- líng`na` e quí`baa jmi` jmeé` lí`- doñí` ee` jo ja` jmitúng` áa`na`, jo o` jíi` e na niquí`na` jmi` nijmee`na` jóng lí` lacogui` jíi` e cajmé` jnea` cóo` e 'ma` güiñí` na. Co` song dseáng` já`- líng`na` e quí`baa jmi` jmeé` lí`- doñí` ee`, joba` cuóøm` lí` quiú`na` ta` e mó` si` la e nijéng` 'nía` li` si` jo nidsisíng` 'nía` fí `ni` jmiñí`, joba` lajob nilí` jóng. **22** Joba` fí` i 'ná` lajíng`na` na e mi` fóng`na` Fidiéé` , mí`ba're car` ngocáng` óo`na` jogui já`- líng`na` e quí`b` dsea` do jmi` nijmér` lí`- doñí` ee`, joba` nicuó`-bre 'ná` jóng lajíi` e mí`na` do.

*I` quiú`ta` Jesús e jmóor`jalé` e jmóor`
(Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8)*

23 Jo mi~ cangí e cajíng`- Jesús lajo, jo caí`bre fí` dsí` sináu` guá`- fé` e er` júu` quiá`- Fidiéé` . Jo lajee` iuuiñ` fí` job, mi` cangoquiéeng` jaléng` fí` jmidsea` quiá`- dsea` góor` dsea` Israel fí` li` siñ` colíng` cóo`- jaléng` dsea` cóøng`- quiá'r` cajo, jo cajmingí`r` dsea` do lala:

—¿I` i quiú` ta` quiú`- e jmoo` jalé` e na? Jo ¿i` i cacuø` 'ná` fí` e cuóøng` jmeé`- jalé` e na?

24-25 Joba` cañíi` Jesús quiáiñ` do jo casí`-reiñ`:

—Jnea` cajo seab` coo` e nijmingí` i 'ná`. ¿I` casí` quiá`- Juan e niseáiñ` dsea` jmi`? ¿Su Fidiéé` ofa` dsea` jmingüib` é? Jo song nijmée`na` jnea` júu` i casí` quiá'r` , joba` nijmée`- jnea` 'ná` júu` i quiú` jnea` ta` e jmoo`o lajalé` e la.

Jo i dsea` do canaaiñ` súiñ` lajee` la'ó` yaaiñ` jo sí` rúiñ` lala:

—Song nisí`naa`r e Fidiéeb` dsea` casí` quiá`- i Juan do, joba` nijíñ`- nisí`r` jneaa`aa`: “¿Jiali` ja` já`- calíng`na` i dsea` í` jóng?” **26** Jo ja` cuóøng` nisí`naa`r e dsea` jmingüib` casí` quiá`- i Juan do, co` fíng song casí`naa`r lajo, dseám`- fíng ee` cajmeáng` dsea` jneaa`aa`; co` lajíim` dsea` ñir` e i Juan do café`r` cuaiñ` quiá`- Fidiéé` .

27 Joba` cañíir` quiá`- Jesús lala:

—Ja` ne`naa` jíi` coo`.

Jogui Jesús casí`-túr` i dsea` do jo cajíñ`-:

—O`gui jnea` cuóøng` jmée`-e 'ná` júu` cajo i`- i quiú` jnea` ta` e jmoo`o jalé` e la.

Coo`júu`já`- e lafa`júu`uento quiá`- gáng`jóo`dsea`

28 Jo cajmingí`-gui Jesús jaléng` i dsea` do lala:

—¿E` í` óo` 'ná` cuaiñ` quiá`- e júu` la? Coo` née` nicaliséng` jaang` dseañu` , jo i dseañu` nicaliséng` gáng`jóo`r. Jo coo` née` casí`r` i jóo`r` la'uii` do: “Jóo`o, fa` jgiéé` o` güijmée`- coo` jmi` ta` fí` li` sijnea` mí` huíng` jó`-ii` do.”

29 Joba` cañíi` i jóo`r` do: “iU~, dseáng`- fím`-baa nii`i!” Jo dsu` mi` cangí`lajao, ca`íb` dsíir` cangór` . **30** Jo dsu` ngí` jo i jóo`r` i catí` tú`-gui do casí`- tiquiá`r`

laco' casí'r^- i jóor' la'uii^ do; joba' i jóor' i cañii^bre ladsifi' quiá'^ tiquiá'r^ jo cajíñ^- e nidsé^bre. Dsa' mi^ ngoyúung^ jo ja` cangór^-.

31 Joba' cajmingí^- Jesús i dsea` do:

—¿I^ lajee` laji` gáng^- i jóor' do líing^- 'ná^ i calináu^ júu^ quiá'^ tiquiá'r^?

Joba' cañii^ i dsea` do quiá'^ Jesús jo cajíñ^-:

—I jóor' la'uii^ do, fbing^ i calináu^.

Jo Jesús casí'r^- i dsea` do lala:

—E já^- e fii^- i 'ná^ e jaléng^ i dsea` i jmoo` ta~ mí^ cuu^ e catíing^ dseata^ dsea` féng^ i guising^ fí^ Roma jogui jaléng^ dseam^ i jmoo` ta~ 'núing^ yaang^, jéeng^guir nijáng^ yaaiñ^ laco'gui 'ná^ fí^ jaguo` Fidiée` e laco' dsea` do nicár^ nifi' quiáíñ^-.

32 Co' mi^ cajá^ Juan i caseáang^ dsea` jmii^ jo ca'e'r^ 'ná^ jial niliguiúng^-na' fí^ quini^ Fidiée^, dsu' ja` já^- calíng^- 'ná^ jalé^ e jo ie^ jo. Jo dsu' jaléng^gui i dsea` i jmoo` ta~ mí^ cuu^ cóo^ gui jaléng^ dseam^ i jmoo` ta~ 'núing^ yaang^ jáb^- calíñ^- ie^ jo. Jo dsu' 'ná^gui, nañí^ fa' cañii^ba' jalé^ e jo, dsu' ja` caquí^- jíing^ yaang^na' fí^ quini^ Fidiée^, jogui dseáng^- ja` já^- calím^ba' júu^ quiá'^ Fidiée^.

Coo`gui júu^ já^- e lafa' júu^ cuento quiá'^ dsea` 'léeng^ i soo` dsíi`

(Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)

33 Jo mi^ cangí^ jo, cajíng^ gui Jesús e júu^ la:

—Núu^na', la nifí^ i 'ná^ coo`gui júu^ já^- e lafa' júu^ cuento: Coo`née^ jaang^ dseañ^ ni'óor^ coo` uó^ jo nicajme'r^ iá` lacúng^ e uó^ quiá'r^ do, jo cajnir^ mí^ huíng^ jó^ fí^ dsíi^. Jo cajmiliñ^ coo` li^ ni'uórl^ jmí^, jogui caséer^ coo` 'núu^ ñí^ fí^ quiá'^ jo e laco' cuóøng^ tí^ nir^ fí^ la'úng^ e fí^ ni^ guóo^ uó^ quiá'r^ do li^ sijnea^ mí^ huíng^ jó^.

'Jo mi^ cangí^guijia^ lajo, ca'náaiñ^ coo` tú^ míing^ dsea` i nijmé^ ta~ uó^ quiá'r^.

'Jo mi^ cangí^ jo, cagüi^bre cangór^ fí^ li^ huíi^.

34 Jo mi^ tí^ li^ catí^ i^ e caroo` e mí^ huíng^ jó^ do, jo caguiéml^ i dsea` fí^ uó^ do coo` tú^ míing^ dsea` 'léeng^ quiá'r^ i cangoquiée^ lajíi^ e catíiñ^ do.

35 Dsu' mi^ tí^ li^ caguiliing^ i dsea` 'léeng^ do fí^ li^ taang^ i dsea` jmoo` ta~ uó^ do, dsíng^ ga` cacóøiñ^ e caquíe^ i dsea` i jmoo` ta~ uó^ do; i líing^ cacóøng^ cóo^ cuu^, jogui i líing^gui dseáng^ cajngam^bre.

36 Jo mi^ cangí^ jo, i fíing^gui dsea` 'léeng^ caguiéng^tu i fí^ do laco'gui i caguiéñ^ lami^ ui^ do. Jo dsu' lajob cajmee'tu i dsea` i jmoo` ta~ uó^ do, cajmeám^tu jaléng^ i dsea` 'léeng^ i dsea` fí^ uó^ do.

37 'Jo mi^ cangí^ jo, jóó'gui i dsea` fí^ uó^ do caguiéñ^, co' ca'f^ dsíir^ e fí^ guib fíng nijmi^gó^ i dsea` jmoo` ta~ uó^ do.

38 Jo mi^ tí^ li^ cangáng^ i dsea` jmoo` ta~ uó^ do i jóó^ i dsea` fí^ uó^ do jo canaaíñ^ siiñ^ lajee^ yaaiñ^: "I siming^ nabing^ i nijmé^ güíá^ e uó^ la mí^ tí^ li^ nijúung^ tiquiá'r^; majngáang^naa're lajminá^, jo jneaa^aa^ nilí^naa^ nijé^ee^ cóo^ e uó^ la."

39 Jo røøb^ casíng^ i dsea` jmoo` ta~ uó^ do e nijmér^ lajo, jo cangojéeiñ^ i siming^ do catí^ 'ni^ guíee^ li^ sijnea^ e mí^ huíng^ jó^ do jo fí^ job cajngang^neiñ^ do.

40 Jo cajíng^ gui Jesús casí'r^- i dsea` do:

—Joba' fíi^- i 'ná^ e mí^ niguiéé^ i fí^ uó^ do, ¿e^ líing^ 'ná^ e nijmeáñ^ i dsea` jmoo` ta~ uó^ i ca'léé^ do?

41 Joba' cañii^ i dsea` do:

—E nijngám^- i fí^ uó^ do lajaléng^ i dsea` jmoo` ta~ uó^ do, jogui dsea` jiém^ nitáiñ^ i nijmé^ ta~ e uó^ do lali^ i lí^ dsíir^ i nija^ lajíi^ e catíiñ^ quiá'^ e niró^ do quiá'r^.

42 Joba' cañii^ Jesús quiá'^ i dsea` do:

—¿Su ja` mí^ ca'f^ 'ná^ fí^ ni^ jí^ quiá'^ Fidiée^ li^ fé^ lala?
E cuu^ e ja` calijíi^ dsea` jmigüi^ quiá'^ tii^ fí^ quiá'^ 'núr^,
lanagui dseáng^ cuu^ laniim^ nica'uíng^ quiá'^ 'núu'.

Jo 'ñiab' Fíi`naa' dsea` cajméer` e la,
joba' dseáng` eáam' dsí'gó` dsí`naa' lana.

⁴³ Jo uíi` joba' fíi` i' ná` jmíi` na e nigüeáb` lajíi` e si'í` niñíing` na' e Fidiée` nicár` nífi` quiá` na' jo dsea` jiém` niñíing` e jo, co' íbing` já` nilíing` jogui ni'ér` røø` fí` quini` dsea` do. ⁴⁴ Jogui doñí` ií` dsea` i nititaang` fí` ni` e cuú` e julf na, dseáng` túub` nilíiñ`; jogui song ií` dsea` cajlíng` e cuú` do, dseáng` conguia` 'leeb` nilíiñ`.

⁴⁵ Joba' mi` tí` lí` canúu` i fíi` jmidsea` quiá` dsea` Israel do cóo` gui jaléng` dsea` i líng` dsea` fariseo lajíi` e júu` e cajíng` Jesúz do, joba` calilí`r` e jaléng` íbre éeng` dsea` do cóo` e júu` quiá`r` do. ⁴⁶ Joba` ie` jo lamí` iiñ` nisám`bre Jesúz, dsu` ja` cateá` dsíir` fa` cajméer` lajo, co` fíim` dsea` teáang` i já` líng` e dsea` do líiñ` jaang` i fí` cuaiñ` quiá` Fidiée`.

22

*Coo`júu`já` e lafa`júu` cuento quiá` mí` cung` guó`dsea`
(Lc. 14:15-24)*

¹ Jo mi` cangf` jo, jo cóo` júu` lanab canaang`tu Jesúz sí`r` jaléng` i dsea` do jo casf` reiñ`:

² —Jo lalab líi` mi` Fidiée`quier` nífi` quiá` dsea`. Co` e jo líi` laco` mi` jaang` dseata` dsea` féng` cajméer` coo` jmíi` fe` quiá` e niçúng` guó` jóor`. ³ Jo mi` tí` lí` ninéé`guiá` e jmíi` do, joba` i dseata` do casíiñ` jaléng` dsea` 'léeng` quiá`r` i cangoté` jaléng` dsea` simíng` e laco` nidø`r` colíng`. Dsu` i dsea` simíng` do ja` cali`iiñ` fa` cangolíiñ`. ⁴ Jo mi` cangf` jo, i jiéng`gui dsea` 'léeng` quiá` i dseata` do casíiñ` i cangoté` i dsea` nisimíng` do jo casf` reiñ` do jial júu` niçáiñ` do jo cajíñ` lala: “Güijmée`na` júu` i dsea` nisimíng` do e ninéeb` guiá` lajaléb` e niquiee`naa`, co` nicaquiá` ta` e niçajngam` dsea` güitá` quié` e cóo`gui jaléng` jó` caguisaang`gui i jlo` úung`, jo lajib` ninéé`guiá` lana. Síi`gor güijalíiñ`, co` lana nidsitóo` jmíi` quiá` e niçúng` guó` jóo`baa.”

⁵ Dsu` dseáng` ja` cajmijíib` i dsea` simíng` do lajíi` júu` quié` i dsea` 'léeng` do. Jo jaaiñ` do cajíñ`: “Síi`go fíi` e ja` lí` nii`i lana, co` nabí`né` nii`i ni'eé`e uó` quié`e.” Jo jaang`gui do cajíñ`: “Síi`go fíi` e ja` lí` nii`i lana, co` nabí`né` nijøø`ø lajíi` e níi`baa.” ⁶ Jogui i dsea` simíng` caguisaang`gui do caquiém`bre i dsea` 'léeng` quiá` i dseata` do cartí` cajngam`breiñ` do. ⁷ Job mi` caliguíng` i dseata` do e áaang` jo caquiú`r` ta` 'lé` quiá`r` e cangojngáam`biñ` do jaléng` dsea` i ca'léé` do jogui cajífbre fíi` góoiñ` do cajo. ⁸ Jo mi` cangf` jo, i dseata` dsea` féng` do casf`r` i dsea` 'léeng` quiá`r` caguisaang`gui do jo cajíñ`: “Lana ninéé`guiá` lajíi` jmíi` e niquiee`naa`, dsu` i dsea` i lamí` sí`í` simíng` do ja` catíiñ` fa` e nijalíiñ` e niquiee`naa` colíng` cóo`r`. ⁹ Jo lanagui fíi` i 'ná` e güilíng`na`lacaang`jee` 'ná` fí` jalé` fí` e lañiing` jo güite`na` lí` doñí` ií` dsea` i nijíng`na`jee` 'ná` do jo sí`í`na`r` e niquiee`naa` colíng` cóo`r`, co` i dsea` i lamí` sí`í` simíng` do ja` cali`iiñ` fa` cajalíiñ`. ¹⁰ Joba` ca'uøøm` i dsea` 'léeng` quiá` i dseata` dsea` féng` do e cajmitir` laco` jíi` ta` caquiú` fíir`, jo i fíim` i dsea` do catór`, do i guíung` jogui dogui i soó`dsíi`; lifa` dseáng` caróm` dsíi` sináu` quiá` i dseata` do e catang` i dsea` fí`.

¹¹ Jo mi` tí` lí` calí` i dseata` do fí` lí` níteáang` i dsea` fíng` do, job cangáiñ` jaang` dseañ` i niçúing` jee` do i ja` qui` sí`í` laco` catíng` quiá` mi` tí` jmíi` e cung` guó` dsea`. ¹² Joba` i dseata` do casf`r` i dsea` fí`: “Ruu`, ¿jal ca'í` o` ca'u` fí` la ja`gui sí`í` quiá` lí` cung` guó` dsea`?” Jo tiib` caje` i dsea` i ja` quié` sí`í` laco` sí`í` do. ¹³ Joba` i dseata` do casf`r` jaléng` i dsea` 'léeng` i guia` quiá` mes` do: “Ñu`na` guotíi` i dseañ` na jo güibíng`na`r cartí` lí` náu` só`”

fí' caluu~, jo fí' job li~ nijmér~ ta~ qui~ jogui ta~ tó~ maja~." ¹⁴ Dsaco' tó~ Fidiée~ i fíim' dsea` e nijáng~ yaaiñ~ fí' jaguór~, lifa' jíi~ tú~ 'ni' míng~ bing' i guíñ~.

*Mi~ cajming~ dsea` Jesú斯 cuaiñ~ quiá~ e catíng~ dseata~
(Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)*

¹⁵ Jo mi~ cangf~ e la, caseáng~ coq~ tú~ míng~ dsea` Israel i líng~ dsea` fariseo jo casíng~ tur røø` jial laco' nicuó'r~ Jesú斯 dsee~ fí' quini~ dseata~. ¹⁶ Jo casíim'biñ~ do fí' li~ táang` Jesú斯 coq~ tú~ míng~ dsea` i la'ó~ ír` cóo~'gui dsea` quiá~ dseata~ Herodes, jo lalab júu~ quieiñ~ do quiá~ Jesú斯 jo casí'r~:

—Tifa', ne~baa' guiú~ e jmang~ júu~ já~'ba' fó~ 'nú~ jogui e dseáng~ lajam~'ba' já~' e e~' jialco' iing~ Fidiée~ e see~naa'. Jogui ne~bíi' cajo e ja~'gó~ 'nú~'cóo~'jalé~ e í~ dsíi~ dsea` osi jalé~ e fé~ dsea` uii~ quií~ é, co~'ja~'jóø~ 'nú~'jíi~' jialco' líng~ dsea` lí~ caluu~. ¹⁷ Joba' ii~naa' nijmingí~'ii~ 'nú~ e~' nifo~'cuaiñ~ quiá~ e júu~ la: ¿Su 'né~ niquí~naa' cuu~ e catíng~ dseata~ i guíng~ fí' Roma osi ja~'né~ qui~naa' é?

¹⁸ Jo dsh' Jesú斯 calilí~'bre lajíi~ e ga~'e~' dsíi~ i dsea` do, joba' cajíñ~ casí~'reiñ~:
—i ljmicaang~ i la 'ná~! ¿Jialí~'nó~na' e iing~na' niguié~na' jial e ni'níng~na' jnea~ fí' quini~ dseata~? ¹⁹ Ée~'na~'jnea~ e cuu~ e 'né~ niquí~ quiá~ i dseata~ do.

Joba' i dsea` fariseo do cacuø'r~ dsea` do coq~ cuu~ lajo. ²⁰ Jogui Jesú斯 casí~'reiñ~ do lala:

—¿I~ i táang` fí~ ni~ e cuu~ la jogui jial siir~?

²¹ Joba' cañíi~ i dsea` fariseo do quiá~ Jesú斯:

—Dseata~ dsea` guiing~ fí' Roma táang` fí' na.

Joba' cañíi~tu Jesú斯 quiáñ~ do jo casí~'reiñ~:

—Cuóø~na' dseata~ i guíng~ fí' Roma lajíi~ e catíng~ í~, jogui lajobi cajo cuóø~na' Fidiée~ lajíi~ e catíng~ Fidiée~.

²² Joba' mi~ tí~ li~ canúuiñ~ do lajo, eáam~ cangogá~ dsíir~ e jíi~ o~' ñir~ e~ niñí~guir. Jo cangolím~bre mi~ cangf~ lajo, jo 'ñiab' Jesú斯 caje~guir.

Mi~ cajmingí~'dsea` jial lí~ mi~ nijí~tu dsea` calé~'catú~

(Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)

²³ Jo 'ñia~ ie~ jmií~ jo caguillíng~ coq~ tú~ míng~ dsea` Israel i líng~ dsea` saduceo fí~ li~ táang` Jesú斯. Jo co~'jaléng~ i dsea` saduceo do ja~'já~'lífíi~' e jí~tu~'lífí~, joba' ca~'f~ dsíir~ e cangojmingí~'r~ Jesú斯 jo casí~'r~ dsea` do lala:

²⁴—Tifa', lalab cajíng~ Moi~ malíi~gui eáang~ e song cajúng~ jaang` dseañ~ e jíi~'ja~'jóø~'caliséng~, joba' i rúng~ dsea` ngáang~ cóo~' i 'lífí~'dob 'né~ nicuíñ~ guóor~'cóo~' i dseam~' quiá~' i 'lífí~'do e laco' niliseeng~'jóø~'cóo~' ír~. Joba' lafa' jób~ i dseañ~'la'uui~' do ni'uíng~ i jiuung~ i niliseeng~' do. ²⁵ Jo lalab calí~'jee~ jnea~'; coo~'née~'caliséng~'guiáng~'dseañ~' i la'ó~'rúng~. Jo i dseañ~'la'uui~' do cacúm~'guóor~, jo ja~'huóø~'ngó~'cajúm~'bre, lifa' jíi~'jaang~'jóø~'ja~'caliséng~'cóo~' dseam~' quiá~'r~. Joba' i dseañ~'rúiñ~' i cat~'tú~' do cacúm~'bre guóor~'cóo~' i dseam~' í~, ²⁶ jo dsu~' lajob calí~'tu~, cajúm~'biñ~' do jo ja~'jóø~'caliséng~'cajo. Jo lajob i rúiñ~' i cat~'ni~' do cajo, cacúm~'bre guóor~'cóo~' i dseam~' í~, dsu~' lajobtú ca'uíng~' quiá~'r~, cajúm~'bre e jíi~'ja~'jóø~'caliséng~. Jo lajob calíng~'laji~'guiáng~' i dseañ~' do, cajúm~'bre e jíi~'ja~'jóø~'caliséng~'cóo~' i dseam~' do. ²⁷ Jo ja~'huóø~'ngó~' jo cajúm~' i dseam~' do cajo. ²⁸ Joba' jmingí~'jnea~' 'nú~'lana e mi~ nití~'í~'e nijí~'tu~ dsea~, ¿i~ dseáng~' i dseañ~' do lajee~'laji~'guiáñ~'nicúng~'guór~'cóo~' i dseam~' do? Co~'lajalém~'bre cacúiñ~'guóor~'lajee~' seeiñ~' fí' jmiigüi~'la.

²⁹ Joba' cañíi~ Jesú斯 quiáñ~ do:

—Sijgiéem~ áá~'ná~', co~'ja~'ñí~na' jial laco' fé~ fí~ ni~'jí~ quiá~' Fidiée~, jogui dseáng~' ja~'ñí~ba' cajo jial tú~'gøng~' dsea` do. ³⁰ Co~'ie~'jo~, mi~ nití~'í~'e nijí~'tu~ jaléng~'lífí~, jaléng~'dseañ~'cóo~'gui jaléng~'dseam~' jo~'tóø~'jmií~'fa~'e

nicúng⁻gui guór⁻, dsaco⁻ lafa⁻ ángeles quiá⁻ Fidiée⁻ i neáang⁻ fí⁻ ñifib⁻ nilíiñ⁻ ie⁻ jo. ³¹ Jogui^{'nú'} jmingii⁻na⁻ su jí⁻tu jaléng⁻ dsea⁻ mi⁻ ningf⁻ e júuiñ⁻, jo⁻ ¿su ja⁻ mi⁻ ca⁻Í⁻ 'nú'⁻ lí⁻ tóo⁻ lajíi⁻ júu⁻ quiá⁻ Fidiée⁻ e cajíñ⁻ malíi⁻gui mi⁻ cafe'r⁻ lala?: ³² "Jneab⁻ líin⁻n Fidiée⁻ quiá⁻ Abraham cóo⁻gui quiá⁻ Isáá⁻ jogui quiá⁻ Jacóo⁻." Joba⁻ fíi⁻ i 'nú'⁻ lana e Fidiée⁻ ja⁻ líiñ⁻ Fidiée⁻ quiá⁻ jaléng⁻ 'líi⁻, co⁻ Fidiée⁻ quiá⁻ jaléng⁻ dsea⁻ jíb⁻ líiñ⁻.

³³ Jo mi⁻ tí⁻ li⁻ canúu⁻ jaléng⁻ i dsea⁻ do lajíi⁻ júu⁻ e cajíng⁻ Jesús, joba⁻ dsíng⁻ cango'gá⁻ dsíir⁻ jo⁻ cangolíim⁻bre jóng.

E lab júu⁻ quiá⁻ta⁻ e laniing⁻gui quiá⁻ Fidiée⁻

(Mr. 12:28-34)

³⁴ Jo mi⁻ tí⁻ li⁻ cangf⁻ e casíng⁻ Jesús cóo⁻ dsea⁻ saduceo, jo⁻ caseám⁻ rúng⁻ dsea⁻ fariseo mi⁻ tí⁻ li⁻ calíñir⁻ e cateá⁻ lanab cañíi⁻ Jesús lajíi⁻ júu⁻ e cajmingii⁻ i dsea⁻ saduceo do. Jo⁻ i dsea⁻ i cangolíim⁻bre ffí⁻ li⁻ táang Jesús. ³⁵ Jo jaang⁻ lajee⁻ la'ó⁻ ír⁻ i líng⁻ tifa⁻ quiá⁻ júu⁻ quiá⁻ ta⁻ quiá⁻ dsea⁻ góor⁻ dsea⁻ Israel e lí⁻ laco⁻ iiñ⁻ e niténg⁻ Jesús ffí⁻ ni⁻ dsee⁻, joba⁻ cajmingí⁻r⁻ dsea⁻ do lala:

³⁶ —Tifa⁻, ¿e⁻ e júu⁻ quiá⁻ ta⁻ quiá⁻ Fidiée⁻ e niing⁻gui?

³⁷ Joba⁻ cañíi⁻ Jesús quiá⁻ i dsea⁻ do:

—E lab e júu⁻ e niing⁻gui do: "Jmi^{'neáang` Fíi'} Fidiée⁻ car⁻ ngocáng⁻ o⁻ jogui cóo⁻ jalé⁻ bí⁻ seeng⁻ jmiguí⁻ quií⁻ jogui cóo⁻ jalé⁻ e í⁻ o⁻." ³⁸ Jo e lab e júu⁻ e laniing⁻gui jogui e la'uii⁻ do cajo jee⁻ lajalé⁻ júu⁻ quiá⁻ ta⁻. ³⁹ Jogui⁻ e júu⁻ quiá⁻ ta⁻ e catí⁻ tú⁻ do røøb⁻jíi⁻ líi⁻ cóo⁻ e la, jo⁻ lalab fé⁻: "Jmi^{'neáang` jaléng⁻}

dsea⁻ rún⁻ lí⁻ laco⁻gui jmi^{'neáan⁻ uø⁻."}

⁴⁰ Jo cóo⁻ e tú⁻ júu⁻ quiá⁻ ta⁻ nab líi⁻ júu⁻ tíi⁻ ffí⁻ quiá⁻ lajalé⁻ e caguiee⁻gui júu⁻ quiá⁻ ta⁻ quiá⁻ Fidiée⁻ jogui lajalé⁻ júu⁻ e ca'e⁻ i dsea⁻ i café⁻ cuaiñ⁻ quiá⁻ Fidiée⁻ malíi⁻gui eáang⁻.

I⁻ dsea⁻ siju⁻ líng⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻

(Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)

⁴¹ Jo lajee⁻ e teáam⁻ bí⁻ jaléng⁻ i dsea⁻ fariseo ffí⁻ do, ⁴² mi⁻ cajmingí⁻ Jesús ír⁻ lala:

—Jo⁻ ¿e⁻ í⁻ óo⁻ 'nú'⁻ cuaiñ⁻ quiá⁻ i dsea⁻ i sijeeng⁻na⁻ do i nicá⁻ nifí⁻ quií⁻na⁻ do? ¿Jial laco⁻ jáá⁻ sijur⁻?

Joba⁻ cañíi⁻ i dsea⁻ do quiá⁻ Jesús jo⁻ cajíñ⁻:

—Dsea⁻ siju⁻ dseata⁻ dsea⁻ féng⁻ Davíb⁻ í.

⁴³ Joba⁻ cañíi⁻ Jesús quiáñ⁻ do:

—Jo⁻ ¿jial líi⁻ jóng? Co⁻ ie⁻ lami⁻ cateáang⁻ dseata⁻ Daví⁻ ffí⁻ jmiguí⁻ la, cajíñ⁻ la'eáang⁻ cóo⁻ Jmiguí⁻ quiá⁻ Fidiée⁻ e Dsea⁻ Jmáang⁻ líng⁻ Fiir⁻, co⁻ lalab cajíñ⁻ ie⁻ jo⁻:

⁴⁴ Lalab cajíng⁻ Fidiée⁻ casí⁻r⁻ Fíi⁻i:

"Ní⁻ lfí⁻ lí⁻ dsée⁻ laco⁻guiin⁻n
cartí⁻ njmee⁻e e jaléng⁻ dsea⁻ i 'ní⁻ níng⁻ 'ná⁻
nisí⁻r⁻ uó⁻ jnir⁻ ffí⁻ quiní⁻ e laco⁻ njmi⁻gór⁻ 'ná⁻."

⁴⁵ Jo cajíng⁻gui Jesús e júu⁻ la:

—Jo⁻ song⁻ 'ñia⁻bí⁻ dseata⁻ Daví⁻ sí⁻r⁻ Fíi⁻i i dsea⁻ i sijeeng⁻na⁻ do i nicá⁻ nifí⁻ quií⁻na⁻ do, joba⁻ ¿jial cuóøng⁻ e í⁻ líiñ⁻ dsea⁻ siju⁻ dseata⁻ Daví⁻ jóng?

⁴⁶ Jo jaléng⁻ i dsea⁻ i teáang⁻ do ie⁻ jo⁻ jíi⁻ camí⁻ júu⁻ ja⁻ cadsé⁻r⁻ fa⁻ cañír⁻ quiá⁻ Jesús, jo⁻ latí⁻ ie⁻ job⁻ jíi⁻ jaang⁻ dsea⁻ fa⁻ cateá⁻gui dsíir⁻ ee⁻ njmingí⁻r⁻ dsea⁻ do.

¹ Jo mi~ cangf e jo, casf~ Jesú jaléng~ dsea` i teáang~ do ie~ jo cóo~ gui jaléng~ dsea` quiá'r~ jo cajíñ~ casf~ reñi~:

² —Jaléng~ tifa~ quiá~ júu~ quiá~ ta~ quiá~ dsea` góo`naa` dsea` Israel cóo~ gui jaléng~ dsea` góo`naa` i líng~ dsea` fariseo óor` ta~ e er` e~ guóng~ lajíi~ júu~ quiá~ ta~ quiá~ Fidiée~. ³ Joba` fíi~ i 'ná~, jmee`ba` náu~na` lajíi~ júu~ quiá'r~ jogui jimití`ba` lajíi~ e sír` 'ná~, jo dsu` jie~ mí` jmoo`na` laco`gui la jmóor`, dsuco` i dsea` i ja` jmitir` lajíi~ e júu~ quiá'r~ do. ⁴ Dsaco` i dsea` i lico` tíiñ` jmér` lafa` lée` dsea` cóo~ jalé~ e jíñ~ e 'né~ njimiti~ dsea` e jíi~ ja` quíi~ dsea` jmii~ jmitir~, jo dsu` ja` jmícoo`r~ dsea` jíi~ cóo~ camí~ niguóor` e laco` niróo~ e lee~ do. ⁵ Jo lajíi~ e jmóor` do lico` iiñ~ e jóø~ jaléng~ dsea` jiém~. Jogui tí` dsíir` equier` li~ tóo` júu~ quiá~ Fidiée` fí` guiaquíir` osi fí` dse` cuéer` é, jo e jo tóo` cóo~ júu~ e liing~ guí~ laco` jneeng~ huíi~. Jo lacaang` fí` dse` sír` tí` dsíir` e ír` lo~ e cuee~. ⁶ Jo tí` dsíir` e guár` fí` li~ jlo~ guí fíng dsilíñ~ lacaang` li~ tí` jmii~ osi li~ niing~ guí é fíng dsilíñ~ fí` sináu~ guá~ quiá~ dsea` góo`naa!. ⁷ Jogui iñ~ e jmígó` dsea` ír` mí` jíñ~ rúiñ~ jee~ 'náu~, jogui tí` dsíir` e fa` jalém~ dsea` sí` ír` tifa~.

⁸ 'Jo dsu` 'ná~ ja` catíng~na` fa' e nisí~ dsea` 'ná~ tifa~, dsuco` jaam` tifa~ i dseáng~ seeng` quíi~na`, jogui lajaléng~ 'ná~ líng`na` laco` rúm`ba`. ⁹ Jogui 'ná~, ja` catíng~na` e nifí~na` teaa~ jíi~ jaang` dsea` fí` jmigüi` la, dsuco` jaam` Tiquíi~na` i seeng~, jo íb` Fidiée` i guing~ fí` níff~; ¹⁰ o'gui catíng~na` fa' e nisí~ dsea` 'ná~ fíi~, co` jaam` Fii~na` seeng~, jo íb` i dsea` i sijeeng~na` do i nicá` nifí quíi~na~. ¹¹ Jogui song ií` lajee` la'ó~ 'ná~ líñ~ e niing~guir, joba` íbing` i 'né~ njimé~ ta~ jmícoo`~ jee~ jaléng~ 'ná~. ¹² Co` doñi` ií` dsea` i jmíféng` 'ñia` jee~ jaléng~ dsea~, joba` i dsea` i eáam` njigáaiñ~ mí~ nití~ í` lajo. Jo doñi` ií` dsea` i ja` jmíféng` 'ñia` jee~ jaléng~ dsea` rúng~, joba` íbing` i eáang`gui niliniing~ mí~ nití~ í` lajo.

¹³ 'jE ngí~ fíib~ 'ná~, jaléng~ tifa~ quiá~ júu~ quiá~ ta~ quiá~ dsea` Israel cóo~gui jaléng~ 'ná~, dsea` Israel i líng~ dsea` fariseo, co` jmang~ i jmícaam~ 'ná~! Co` jni`ba` fí` e laco` dsea` jiéng~ ja` nijáng~ yaaiñ~ fí` jaguo` Fidiée` e laco` dsea` do nicá` nifí quiá'r~. Jogui jíi~ 'ná~ ja` jáang~ yaang~na` fí` jaguo` Fidiée` o'gui cuø`na` fí` jaléng~ dsea` i iing~ njimé~ lajo.

¹⁴ 'jE ngí~ fíib~ 'ná~, jaléng~ tifa~ quiá~ júu~ quiá~ ta~ quiá~ dsea` Israel cóo~gui jaléng~ 'ná~, dsea` Israel i líng~ dsea` fariseo, co` jmang~ i jmícaam~ 'ná~! Co` jmoo`na` ií` 'ná~ jaléng~ dseamf` 'ná~ i tiñíng~, jogui jmícaang~na` e ja` líi` lajo, jogui jmoo`na` e cuee`fa` quíi~na` mí~ güiliing~na` fí` guá~. Jo uíi~ e lajob jmoo`na~, joba` 'ná~bing` i ga`gui eáang`nílóng` iihuú~ mí~ nití~ í` lajo.

¹⁵ 'jE ngí~ fíib~ 'ná~, jaléng~ tifa~ quiá~ júu~ quiá~ ta~ quiá~ dsea` Israel cóo~gui jaléng~ 'ná~, dsea` Israel i líng~ dsea` fariseo, co` jmang~ i jmícaam~ 'ná~! Co` jmoo`na` ta~ ngí~ lacaang` fí` ni~ guóo~ uó~ quiú~ cóo~gui lacaang` fí` ni~ jmiñí~ e laco` nilí~na` jaang` dsea` i nidsítáang` cóo~ 'ná~. Jogui mí~ tí` lí~ calí~na` i dsea` i, dseáng~ lico` síng`guína`r e catíñ~ tý~ néé~ fí` lí` lí` laco`gui la líng~ 'ná~ yaang~na`!

¹⁶ 'jE ngí~ fíib~ 'ná~, dsea` líng`na` lafa` dsea` tiuung~ i jéeng` jaang`gui dsea` tiuung~! Co` 'ná~ fó`na` e mí` jmoo` dsea` promes e éeiñ` guá~ fí~, ja` 'né~ njimitir~ e jo; jo dsu` 'ná~ fó`na` e mí` éeng` dsea` e cunée` e sea` fí` guá~ do, joba` dseáng~ 'né~ e jmiti~bre jóng. ¹⁷ 'Ná~ líng`na` lafa` dsea` tiuung~ iíi~? ¿E` e quíng`gui quíi~na` eáang` líng`na`? ¿Su cunée` ofa` e guá~ e jmigüeang~ e cunée` dob é? ¹⁸ Jogui fó`bi` 'ná~ cajo` e doñi` ií` dsea` i jmoo` promes e éeiñ` fí` nife~, ja` catíng~ fa` e njimitir` lajíi~ e ca'éeiñ~ do. Jo dsu` 'ná~ fó`na` e song ca'éeng` dsea` lajíi~ e tíng` dsea` e cuø`r` Fidiée` fí` nife~, joba` dseáng~ 'né~ e njimiti~bre jóng lajíi~ e ca'éeiñ~ do. ¹⁹ 'Ná~ líng`na` lafa` dsea` tiuung~! ¿E`

e quiíng'gui quií~na' eáang' líng~na'? ¿Su lajíi~ e tíng`na' cuø'na' Fidiée~ fí~ nife~ do ofa' e nife~ e lí~ ligüeang~ dob é? ²⁰ Jo dsu~ jnea~gui fá~a e i dsea~ i éeng~ e nife~ do, o' jíi~ quiá~ e jo jmóor` lajo, co' lajob jmóor` cajo quiá~ lajalé~ e sea~ e fí~ ni~ do. ²¹ Jogui i dsea~ i éeng~ guá~ fé~, o' jíi~ quiá~ e guá~ do jmóor` lajo, co' lajob jmóor` cajo cóo~ Fidiée~ i seeng~ fí~ jo. ²² Jogui i dsea~ i éeng~ ñíff~, lajob éeññ~ 'ñia' Fidiée~ cajo jogui fí~ lí~ lí~ ée~ quiá~ dsea~ do fí~ jo.

²³ 'jE ngi~ fíib~ 'ná~, jaléng~ tifa~ quiá~ júu~ quiá~ ta~ quiá~ dsea~ Israel cóo~gui jaléng~ 'ná~, dsea~ Israel i líng~ dsea~ fariseo, co' jmang~ i jmicaam~ 'ná~! Co' cuø'na' Fidiée~ coo~ lajee~ guí~ lajíi~ e catíiññ~ quiá~ jalé~ e ro~na' do fa~ jalé~ oo~ quiá~ jmiññ~ jogui jalé~ e jié~, jo dsu~ ja~ jmití~na' e júu~ quiá~ ta~ quiá~ Fidiée~ e niing~gui e quiá~ jial ni'e~ dsea~ røø~ cóo~ dsea~ rúiñ~ jogui jial nilí~ fí~ líng~ dsea~ jaléng~ dsea~ rúiñ~ jogui jial dseáng~ nijsmitir~ jalé~ e iing~ Fidiée~. Jo jalé~ e nab e laniing~gui e 'né~ nijsmití~na' lifa~ ja~ 'naang~na' ca~ jalé~ e catíng~ Fidiée~ e nicuó~na're do. ²⁴ 'Ná~gui líng~na' lafa~ dsea~ tiuung~ i jéeng~jaang~gui dsea~ tiuung~! Jo tuiñ~ba' ngí~na' jalé~ e ú~na' e laco~ ja~ nining~na' lu~ ping~, jo dsu~ ním~ba' i jór~ fén~ i sii~ camello!

²⁵ 'jE ngi~ fíib~ 'ná~, jaléng~ tifa~ quiá~ júu~ quiá~ ta~ quiá~ dsea~ Israel cóo~gui jaléng~ 'ná~, dsea~ Israel i líng~ dsea~ fariseo, co' jmang~ i jmicaam~ 'ná~! Co' 'ná~ lí~ i ru~ guiá~ jalé~ cuéé~ huí~ quiá~ jíi~ lí~ caluu~, jo dsu~ e téé~ dsíi~ do jmang~ jalé~ e nicajmee~na' ií~ cóo~gui jalé~ e lí~ e jié~. ²⁶ Jo dseáng~ lajob líng~ 'ná~ cajo, co' guiúm~ba' jnéeng~na' jórøng~ dsea~ 'ná~ lí~ caluu~, jo dsu~ dseáng~ lico~jmicaam~ba' cóo~ jalé~ e fó~na' jogui jmang~ e 'lib~ i áa~na'.

²⁷ 'jE ngi~ fíib~ 'ná~, jaléng~ tifa~ quiá~ júu~ quiá~ ta~ quiá~ dsea~ Israel cóo~gui jaléng~ 'ná~, dsea~ Israel i líng~ dsea~ fariseo, co' jmang~ i jmicaam~ 'ná~! Co' jmo~na' li~ si'aang~ jaléng~ dsea~ i café~ cuaiñ~ quiá~ Fidiée~ malíi~gui eáang~ jogui jmoo~na' e silíi~ jlo~ li~ si'aang~ jaléng~ dsea~ i ca'ée guiá~ cóo~ Fidiée~, ³⁰ jogui fó~na' lala: "Faco~ jnea~ calisé~naa' lajee~ e caliséng~ líi~ dsea~ áang~ qui~naa', joba~ja~ cajmicóo~naa' jóng e cajnga~ dsea~ quiá~ i dsea~ i café~ cuaiñ~ quiá~ Fidiée~ malíi~gui eáang~ do." ³¹ Jo cóo~ jíi~ e júu~ nab cuø~na' li~ e dsea~ sijú~ba' líng~ i dsea~ i cajngang~ i dsea~ i café~ cuaiñ~ quiá~ Fidiée~ malíi~gui do. ³² Jo co~ lajob líi~, joba~ 'ná~ jmité~na' náng lajíi~ e nicanaang~ líi~ dsea~ cóøng~ quií~na' cajmér~.

³³ 'i'Ná~ líng~na' joo~ mi~ guíng~! Jial nilí~na' e nileáng~na' lajíi~ iihuí~ e ni'íng~na' fí~ lí~ 'li~? ³⁴ Joba~ fíi~ i 'ná~ e jnea~ nisíin~n jee~ 'ná~ jaléng~ dsea~ i fé~ cuaiñ~ quiá~ Fidiée~ jogui jaléng~ dsea~ i tiíng~ eáang~ cóo~gui jaléng~ dsea~ i e~ jalé~ júu~ quiá~ dsea~ góo~naa' dsea~ Israel; lifa~ 'ná~, njngám~ba' jogui nitáang~na' fí~ dse~ crúub~ i líng~ i dsea~ fí~, jogui i líng~guiíñ~ do nibøøng~na'r fí~ dsíi~ sináu~ guá~ jogui ni'øøng~na'r fí~ lacoo~ fíi~ lí~ guilíiñ~. ³⁵ Jo lajoba~ iihuí~ e eáam~ ni'íng~na' e jáa~ quiá~ Fidiée~ ui~ quiá~ jalé~ jmi'øøng~ i dsea~ i guiúng~ e nicatuu~ fí~ ni~ guóo~ uó~ la. Jo e jo canaang~ mi~ catuu~ jmi~ Abel i líng~ jaang~ dsea~ guiúng~ fí~ quini~ Fidiée~ jo cartí~ mi~ catuu~ jmi~ Zacarías, joo~ jaang~ dseaññ~ i calisí~ Berequías, co' i dsea~ íb~ i cajngang~ 'ná~ cáang~nife~ quiá~ sigui~ guá~ fé~ e si~ fí~ Jerusalén. ³⁶ Jo dseáng~ e jáb~ e fíi~ i 'ná~ e i dsea~ i seeng~ jmi~ na, fíbing~ i ni'íng~ iihuí~ ui~ quiá~ lajalé~ e jo.

*Mi~ caqui' Jesú斯 ui~ quiá'~ dsea` seeng` fí~ fí~ Jerusalén
(Lc. 13:34-35)*

37 Jo mi~ cangf~ jo, cajíng~ gui Jesú斯 e júu~ la:

—¡Fíib~ 'ná~, dsea` seeng`na' fí~ Jerusalén, fíib~ 'ná~, dsea` seeng`na' fí~ Jerusalén! Co' 'ná~ i seeng` e fí~ fí~ lab i cajngang` jaléng` dsea` i café` cuaiñ~ quiá'~ Fidiée~, jogui cuub~ casilóo~na' cajo jaléng` dsea` i casíng` dsea` do i guia` júu~ quiá'r~ jee~ 'ná~. Jo ja` ñii~ jó~gui néé~ cali'iin~n e nito~ fíin~n 'ná~ lí~ laco~gui to~ fíing` jaang` tui'iee~ jaléng` tuyuu~ quiáa~re' fí~ ná~ cuée're', jo dsu~ ja` cali'iing~na' lajo. **38** Joba' latí~ lana jo` i niliseeng`gui fí~ guá~ quiá~na' la. **39** Joba' fíi~ i 'ná~ e jo` nimáang~gui jnea~ cartí~mi~ nifo~na' lala: “Juguiá~jiu~ quiá'~ i dsea` i casíng` Fidiée` fí~ jmigüi~ la cuaiñ~ quiá'r~!”

24

*Mi~ cajíng~ Jesú斯 e ni'íng~ guá~ fé~ e si~ fí~ Jerusalén
(Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6)*

1 Jo mi~ cangf~ jo, mi~ ti~ lí~ cagüi~í~ Jesú斯 fí~ dsí~ sináu~ guá~ jo mifíng` ni'uiuiñ~ fí~ ngam`bre, mi~ ti~ lí~ cangoquiéeng` i dsea` quiá'r~ do fí~ lí~ ngóor` jo canaaïn` do jóor` la'úng` e guá~ fé~ do. **2** Joba' lalab casí~ Jesú斯 i dsea` i:

—¿Su jóor` 'ná~ jial jlo~ e guá~ si~ na? Jo dsu~ ja`í~ba' e fíi~ i 'ná~ e jíi~ coo~ cuu~ jo` nijé~ sifíng`gui rúng` quiá~ e guá~ e móo~na' si~ na lana; co' lajib` ni'íng` jo jíi~ coo~ jo` e nijé~gui.

Jalé~ e lí~ mi~ ti~ lí~ ná~ gui e ni'íng~ jmigüi~

(Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

3 Jo mi~ cangf~ jo, cangób~ Jesú斯 fí~ yá~ mó~ e sii~ Olivos coliing~ cóo~ dsea` quiá'r~. Jo mi~ caguilíñ~ fí~ jo, job caguá~ Jesú斯, jo lajee~ jo~b cangoquiéeng` i dsea` quiá'r~ do fí~ lí~ guíñ~ do lí~ coo~ yaaiñ~, jo cajín~ casí~ dsea` do lala:

—Ií~naa'fa' 'ná~ nijmée~ jnea~ júu~ lí~ nidsijé~ lajale~ e la? ¿E~ jalé~ e nilili~ jeeng~gui mi~ ti~ lí~ ná~ gui niñí~tu~ 'ná~ fí~ jmigüi~ la jogui mi~ ti~ lí~ nití~ í~ e ni'íng~ jmigüi~?

4 Joba' cañíi~ Jesú斯 quiá~ i dsea` quiá'r~ do jo casí~reiñ~:

—Jíi~ e elaba' fíi~ i 'ná~; jmiñiing~ óo~na' e jíi~ jaang` dsea` ja` güijmigóoiñ~ 'ná~.

5 Co' fíim`bing` i nijalíng~ i nijmigóo` jo nijíñ~: “Jneab~ i dsea` i sijeeng~na' do i nicá~ nifi~ quiá~na”; jo fíim` dsea` níli'r~ i niligóøng~. **6** Jo 'ná~ ninúu~na' júu~ e sea` 'nii~ fí~ la fí~ na; jo dsu~ ja` fóøng~na' mi~ nití~ í~ lajo, co' jobi uiing~ jogui co' dseáng~ 'né~ e nidsijéeb` lajale~ e jo; dsu~ o~ ie~ jo nití~ í~ e ni'íng~. **7** Co' ie~ jo jaléng` dsea` nitíñ~ cóo~ dsea` rúiñ~, jogui coo~ fí~ nitíng~ cóo~ coo~gui fí~, jogui nilisea` oo~ fí~ la fí~ na, jogui jmiguiab` lí~ nijó~ uó~ e eáang` cajo. **8** Jo jobi lí~ uiim~bi jóng mi~ nimó~na' e nidsijé~ jalé~ e iihuú~ jo.

9 Jo job mi~ nitóor` jaléng~ 'ná~ e laco~ nijmihuúiñ~ 'ná~ cartí~ nijngáiñ~ 'ná~. Jo ie~ jo lajíim` dsea` jmigüi~ nilí~ 'ní~ níiñ~ 'ná~ uí~ jnea~. **10** Jo ie~ jo fíim` dsea` nití~bre e já~ líiñ~ júu~ quié~ e jogui nilí~ 'ní~ níing~ rúng` dsea` jogui ni'níñ~ lajee~ la'o~ rúiñ~ cajo. **11** Jo fíim` dsea` nijalíñ~ mi~ ti~ lí~ jo e nijmigóor` e fé'r~ cuaiñ~ quiá~ Fidiée~, jo fíim` dsea` níli'r~ i niligóøng~. **12** Jo ie~ jo dseáng~ jmang~ jalé~ e 'lí~ba' nijmé~ dsea`, joba` fíim` dsea` nití~bre e jmi~neáaiñ~ jaléng` dsea` rúiñ~. **13** Jo dsu~ i dsea` i nité~ e siñ~ teá~ fí~ guiá~ lata~ cóo~ jnea~, joba` íbing` i nileáng` jee~ dsee~ quiá~ mi~ ti~ lí~ jo. **14** Jo e júu~ la quiá~ jial quie~ Fidiée~ nifi~ quiá~ dsea` nini~ fí~ la'úng~ fí~ jmigüi~ e laco~ nilicuú~ dsea` e júu~ jo; jo joguib mi~ nití~ í~ e ni'íng~ jmigüi~ jóng.

15 'Jo malii~gui eáang` i dsea` i café` cuaiñ~ quiá~ Fidiée` i calisí~ Daniel cajme'r~ fí~ ni~ jí~ quiá'r~ cuaiñ~ quiá~ coo~ e 'lí~ eáang` e nisí~ dsea` fí~ dsí~ guá~ fé~ e si~ fí~ Jerusalén fí~ lí~ lí~ e guá~ güeang~ quiá~ Fidiée~. Jo mi~ nimó~na' e

jo e fí' lí' güeang¹ quiá² Fidiée³ do —jaléng⁴ 'ná⁵ i⁶ e jí' la 'né⁷ ningám⁸'ba'— , ¹⁶ joba⁹ mí¹⁰ nití¹¹ e í¹² jo, jaléng¹³ dsea¹⁴ i neáang¹⁵ fí' lí' se¹⁶ Judea güicuíi¹⁷bre fí' jee¹⁸ mó¹⁹ jóng. ¹⁷ Jogui i dsea¹⁴ i dsiing²⁰ yú²¹ 'náu²² mí²³ tí' lí' jo, ja' güi²⁴ dsíir²⁵ fa²⁶ e nijgiáang²⁷guir e laco²⁸ nidsi'uóor²⁹ jalé³⁰ e sea¹⁴ quiá'r³¹. ¹⁸ Jogui i dsea¹⁴ i taang³² fí' jee¹⁸ mó¹⁹ e jmór³³ ta³⁴, joba⁹ ja' güi²⁴ dsíir²⁵ fa²⁶ e niquing³⁵guir fí' quiá'r³¹ e faco³⁶ dsiquiéer³⁷ sí'r³⁸. ¹⁹ Joba⁹ i fíib³⁹ eáang⁴⁰ jaléng¹³ dseamf⁴¹ i quiéeng⁴² yú²¹ ie⁴³ jo osi i jéeng⁴⁴ yú²¹ i cu⁴⁵ tú⁴⁶ é! ²⁰ Jo míi⁴⁷na' Fidiée³ e ja' nidsitiing⁴⁸ e ni'uóng⁴⁹na' e cuíi⁵⁰na' lajee⁵¹ jíi⁵² güi⁵³ osi lajee⁵¹ jmíi⁵⁴ e jmi⁵⁵íng⁵⁶ dsea¹⁴ góona' é; ²¹ dsuco⁵⁷ ie⁴³ jo gab⁵⁸ eáang⁴⁰ nilisea¹⁴ iihuíi⁵⁹ e ja' mí⁶⁰ canga⁶¹ dsea¹⁴ lajíi⁶² mi⁶³ catiroo⁶⁴ jmi⁶⁵ güi⁶⁶ o'gui fa⁶⁷ niní⁶⁸guir calé⁶⁹ catú⁷⁰ cajo. ²² Jogui faco³⁶ Fidiée³ nijmér⁷¹ e nili⁷² eáang⁴⁰ e nidsijée⁷³ jalé³⁰ e jo, joba⁹ jíi⁵² jaang⁷⁴ jo⁷⁵ jíi⁵² nileáng⁷⁶gui jóng faco³⁶ lajo. Jo dsu¹⁴ ja' nijmi⁷⁷iiñ⁷⁸ e jo uíi⁷⁹ e fí' líiñ⁸⁰ jaléng¹³ dsea¹⁴ quiá'r³¹ i nicaguiíñ⁸¹ do.

²³ 'Jo song ie⁸² jo nijmigóong⁸³ dsea¹⁴ 'ná⁵ jo nijíñ⁸⁴: "Jóø⁸⁵, i lab i dsea¹⁴ i sijeeng⁸⁶na' do i nicá⁸⁷ nífi⁸⁸ quiá²na", osi "Jóø⁸⁵, dob nísiñ⁸⁹ é", jo dsu¹⁴ ja' já⁹⁰ güiliing⁹¹na' jóng. ²⁴ Co⁹² ie⁸² jo fíim⁹³ dsea¹⁴ nijalíñ⁹⁴ jo nijmigóor⁸³ e líiñ⁹⁵ i dsea¹⁴, jogui seem⁹⁶bi i nijmigóor⁸³ e líiñ⁹⁵ dsea¹⁴ i fé⁹⁷ cuaiñ⁹⁸ quiá² Fidiée³ cajo; jogui eáam⁹⁹ nijmér⁷¹ jalé³⁰ e lí¹⁰⁰ jogui jalé³⁰ e quií'r¹⁰¹ jmíi⁵⁴ e dsigá¹⁰² dsíi¹⁰³ dsea¹⁴. Jo nijmér⁷¹ lajo e lico¹⁰⁴ nijmigóobre jo quiáb¹⁰⁵ jíi⁵² nijmigóoiñ⁸¹ la quié¹⁰⁶gui i dsea¹⁴ i nicaguíng¹⁰⁷ Fidiée³ do, dsu¹⁴ ja¹⁰⁸ lí¹⁰⁹ jmér⁷¹ lajo. ²⁵ Jo quié¹⁰⁶na' cuente røø¹¹⁰ quiá² jalé³⁰ júu¹¹¹ e nicafá¹¹²a na lana quiá² jalé³⁰ e nidsijée⁷³ cøøng¹¹³gui. ²⁶ Joba⁹ ie⁸² jo, ja' güiliing⁹¹na' mí⁶³ nisí¹¹⁴ dsea¹⁴ 'ná⁵ lala: "Jóø⁸⁵na', e dob táang¹¹⁵ i dsea¹⁴ i sijeeng⁸⁶na' do fí' ni¹¹⁶ guóo¹¹⁷ uó¹¹⁸ quiú¹¹⁹", jo dsu¹⁴ ja' güiliing⁹¹na' fa¹²⁰ e nigüi¹²¹néng¹²²na'r; osi nisí¹¹⁴bi dsea¹⁴ 'ná⁵ lala é: "E lab si'maang¹²³ i dsea¹⁴ i", jo dsu¹⁴ ja' já⁹⁰ güiliing⁹¹na' e jo. ²⁷ Dsuco⁵⁷ lí¹²⁴ laco²⁸ lí¹²⁵ mi⁶³ liji¹²⁶ güi⁶⁶niá¹²⁷ e jnéeng¹²⁸ fí' yú²¹ jmi⁶⁵ güi⁶⁶ e jøø¹²⁹ dsea¹⁴ lajíiñ⁶², lajob lí¹²⁵ cajo mi⁶³ nigáátu¹³⁰ jnea¹³¹, dsea¹⁴ líin¹³²n jaang⁷⁴ dsea¹⁴ jmi⁶⁵ güi⁶⁶ i já⁹⁰ fí' ñíff¹³³. ²⁸ Co⁹² e já¹⁰⁹ba¹³⁴ fá¹³⁵a, e jíe¹⁰⁹ lí¹⁰⁹ ráang¹³⁶ jó¹⁰⁹ lí¹⁰⁹, fí' job seáng¹³⁷ jaléng¹³ tujlíi¹³⁸.

Jial mí¹³⁹ nijáá'tu i dsea¹⁴ jmi⁶⁵ güi⁶⁶ i jáá' fí' ñíff¹³³

(Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36)

²⁹ Jo cajíng¹⁴⁰gui Jesús e júu¹⁴¹la:

—Jo mí¹⁴² tí' lí¹⁴³ casúung¹⁴⁴ e iihuíi¹⁴⁵ jo, joba⁹ jo¹⁴⁶ jí¹⁴⁷ iee¹⁴⁸ nilisea¹⁴gui o'gui si¹⁴⁹ cajo fa¹⁵⁰ nicuó¹⁵¹guir jir¹⁵², jogui jaléng¹³ náu¹⁵³ nijiúiñ¹⁵⁴ cartí¹⁵⁵ guóo¹¹⁷ uó¹¹⁸, jogui Fidiée³ nijmér⁷¹ e niguiá¹⁵⁶ jalé³⁰ e sea¹⁴ fí' yú²¹ jmi⁶⁵ lajíiñ⁶², jnea¹³¹ dsea¹⁴ líin¹³²n jaang⁷⁴ dsea¹⁴ jmi⁶⁵ güi⁶⁶, jo lajíiñ⁶² dsea¹⁴ seeng¹⁵⁷ fí' la'úng¹⁵⁸ fí' jmi⁶⁵ niquí'r¹⁰¹ uíi¹⁵⁹ e 'gó'r¹⁶⁰, jo joguiba¹⁶¹ mí¹⁶² nimáang¹⁶³na' jnea¹³¹, dsea¹⁴ líin¹³²n jaang⁷⁴ dsea¹⁴ jmi⁶⁵ güi⁶⁶ i jáá' fí' ñíff¹³³, e nigáá'a e niquíin¹⁶⁴n jee¹⁶⁵ cabøø¹⁶⁶ jníi¹⁶⁷ cíoo¹⁶⁸ e niing¹⁶⁹ jí¹⁷⁰ e 'góng¹⁷¹ quiá² Fidiée³. ³¹ Jogui nisíng¹⁷² Fidiée³ jaléng¹³ ángeles i líing¹⁷³ guotiír¹⁷⁴ e nijiúiñ¹⁵⁴ do teá¹⁷⁵ lúu¹⁷⁶ trompé¹⁷⁷ fí' yú²¹ jmi⁶⁵ güi⁶⁶ e laco²⁸ lajíiñ⁶² dsea¹⁴ jmi⁶⁵ güi⁶⁶ dsea¹⁴ quiá'r³¹ niseáiñ¹⁷⁸ coliing¹⁷⁹ mí¹⁸⁰ nití¹¹ e í¹² jo.

³² Jo cajíng¹⁴⁰gui Jesús e júu¹⁴¹la:

—Lanagui ni'ée¹⁸¹e 'ná⁵ coo¹⁸²júu¹⁴¹ quiá² 'ma¹⁸³ güi⁶⁶íl¹⁸⁴: Co⁹² mí¹⁴² ninaang¹⁸⁵ iée¹⁸⁶ jalé³⁰ guo¹⁸⁷ quiá², jo mifíing¹⁸⁸ canaang¹⁸⁹ e iáb¹⁹⁰ jalé³⁰ má¹⁹¹ quiá² cajo, joba⁹ nilí¹⁹² 'ná⁵ e nijaquiéem¹⁹³ jíi¹⁹⁴ jmi⁵⁴ jóng. ³³ Jogui lajob lí¹²⁵ e júu¹⁴¹ la cajo, co⁹² mí¹⁴² tí' lí¹⁴³ nidsijée⁷³ lajalé³⁰ e nicafá¹¹²a na, joba⁹ niñí¹⁹⁵ba¹³⁴ jóng e quiáb¹⁰⁵ nijaquiéeng¹⁹⁶ e nigáá'a jnea¹³¹, dsea¹⁴ i líing¹⁷³ jaang⁷⁴ dsea¹⁴ jmi⁶⁵ güi⁶⁶ i jáá' fí' ñíff¹³³. ³⁴ Co⁹² dseáng¹³⁷ já¹⁰⁹ba¹³⁴ fá¹³⁵a e dseáng¹³⁷ nidsijéeb¹⁹⁷ jalé³⁰ e jo ná¹⁹⁸gui e nijúung¹⁹⁹ jaléng¹³ dsea¹⁴ i seeng¹⁵⁷ lajee¹ lana. ³⁵ Jo tóob¹⁹⁹ jmi⁵⁴ ni'íing¹⁸⁸ la'úng¹⁵⁸ yú²¹ jmi⁶⁵ güi⁶⁶ coo¹⁸²gui la'úng¹⁵⁸ guóo¹¹⁷ uó¹¹⁸, lifa¹⁴¹ júu¹⁴¹ quié¹⁰⁶ e ja¹⁰⁹ tóo¹⁹⁹ jmi⁵⁴ fa¹⁴⁰ e ja¹⁰⁹ niliti¹.

36 'Jo jíi'~ jaang` dsea` jmigüi~ ñir' e~ jmii~ jogui e~ oor~ e nidsijée' e jo, co' ji`gui jaléng` ángeles quiá'~ Fidiée` dsea` guiing~ ñiff~ ja` ñi' e jo, o'gui jnea~ ñii~ cajo. Co' dseáng'~ lajíi' Tiquí ii' dsea` guiing~ ñiff~, jíi' ~ibing' dseáng'~ ñi' e jo.

37 'Jo mi~ ti' li~ nití~ í' e nigáatúu fí jmigüi la, jnea~ dsea` líin'n jaang` dsea` jmigüi~ i jáa' fí ñiff~, nilí lí~ laco'gui calí~ ie~ lamí~ cateáang` Noé fí jmigüi la.

38 Co' ie~ jo, lajee~ e ná~gui e ca'a`jmii~ fí la'ung~ fí guóo'~ uó~, f' gób' dsea`laco' si'í~, jogui cúañ~ guóor` cajo, lí~ coob` mi~ catí~ í' e ca'i~ Noé fí dsíi` coo` móo' e dsée~ coo`~ jaléng` dsea` sináu~ quiá'r~; **39** jo dsu` lajee~ e ja` ñiing~ dsíib` dsea`, mi~ catí~ í' e ca'a`jmii~ fí la'ung~ fí guóo'~ uó~, jo job li~ cajung` lajaléng` dsea` lí~ coo`gui'ná~ i seeng` fí jmigüi. Jo dseáng`~ lajob dseáng`~ nidsijée'tu calé` catú~ mi~ ti' li~ nigáatúu fí jmigüi la, jnea~ dsea` líin'n jaang` dsea` jmigüi~ i jáa' fí ñiff~. **40** Co' ie~ jo gáng` dsea` taang` jmoo`ta~ quiá'~ fí jee~ mó~: jo jaaiñ~ do nidsém`~bre, jogui jaang`guiñ~ do nijé`~bre. **41** Jogui lajobi cajo gáng` dseam` teáang`~ ta~ dsíi: jo jaaiñ~ do nidsém`~bre, jogui i jaang`gui do nijé`~bre.

42 'Joba' fí i'nú~, ñiing~ áa'na' contøøng~, co' coo` lajee~ ja` lí~na', lanab mi~ nigüéeng`túu. **43** Jo e laba' iin~n e ñí~na', faco' jaang` dsea` niñir' e~ í' niguiée` jaang`~ fí quiá'r~, joba' nigüeábre e jmoo`í~nur~, jo ja`nilí~ i~fí do fa'ni'uó'r` jalé` e sea` quiá'~ i~dsea` do. **44** Joba' lajob cajo, dseáng`~ contøøm`~né` e siñiim` áa' nú~; co' jíi'~ lajee~ ja` ñiing~ áa'na', lanab mi~ nigüéeng`túu fí Jmigüi la, jnea~ dsea` i jáa' fí ñiff~ e líin'n jaang` dsea` jmigüi.

Jaang` dsea` 'léeng'~ i guiing`~ cоo`~gui jaang`gui dsea` 'léeng'~ i soo`~dsíi` (Lc. 12:41-48)

45 Jo mi~ cangf e jo, cajíng`~gui Jesús e júu~ la:

—Lalab líi' quiá'~ jaang` dsea` 'léeng'~ i náu~ jalé` ta~ quiá`~ fir~ jogui i guiing`~ cоo`~jaléng` dsea` 'léeng'~ rúiñ~ i caguiiaang`gui. Co' mi~ cagüi~íi'~ i fir~ do e nidsér~ fí li~ jié~, caguiar` ni~ i dsea` 'léeng'~ i náu~ do lajaléng` i seeng` quiá'r~ e laco' nicuó`~reiñ~ do e nidóiñ~ mi~ nití~ í' lajo. **46** Joba' juguiá~jiá~ quiá'~ i dsea` 'léeng'~ i jmoo`ta~ laco'catíng` mi~ niguieng` fir~ e cár` cuente.

47 Joba' jmitaa~ óo'na' e i~fir~ do dsíng`~guiá~ nijmér~ jo nicuó`~reiñ~ do e nine`~ niñ~ latøøm`~sináu~ quiá'r~ cоo`~gui jalé` e sea` fí jo. **48** Jogui dsu` song i~dsea` 'léeng'~ do líiñ~ jaang` dsea` 'léeng'~ i soo`~dsíi` jo i~dsíi` e ja`~mi`~guieng` fir~ lajee~ jo, **49** joba' nináiñ~ e nijmeáiñ~ ga` jaléng` i~dsea` 'léeng'~ rúiñ~ i caguiiaang`gui do, jogui e niseáiñ~ rúiñ~ cоo`~jaléng` dsea` jmoo`ta~ fí e laco` ni~fí~nidó'r` colíng~, **50** jo dsu` coo` lajee~ e ja`~ñiing~ dsíir~, lanab mi~ nití~ í' e niguieng`tu i~dsea`fir~ do; **51** joba` i~dsea` do iihuíib` nicuó'r~ i~dsea` 'léeng'~ do, co` nibíim`~breiñ~ do jee` jaléng` dsea` i~jmicaang` e jmoo`jalé` e iing` Fidiée` fí li~ nijmér~ ta~ qui`~ jogui ta~ tu`~maja~ uíi~ jalé` iihuíi` e ni~íñ~ do.

25

Coo`júu`já`~ e lafa`júu` cuento quiá`~ guíng`~ simí`

1 Jo cajíng`~gui Jesús e júu~ la:

—Lab nifá`duu jial líi' mi~ ti' li~ jo, mi~ Fidiée` nicár` nifí~ quiá`~ dsea` jmigüi. Co` e jo líi' laco`~guíng`~simí` i~ca'uøøng`~quié`~jmacó`~ji`~candíi`~e~cango'líñ~`~dseañ~` i~cung`~guó`. **2** Jo dsu`~ñiing`~lajee`~i~simí`~do~ñiing`~dsíir`~jogui~i~ñiing`~gui~do~ja`~ñiing`~dsíir`~. **3** Joba`~i~simí`~i~ja`~ñiing`~dsíir`~do~ca'uøøm`~bre~quié`~ji`~candíi`~quiá'r~`e~cango'líñ~`~i~dseañ~`~i~cung`~guó`~do,~jo~dsu`~jíi`~jmicoo`~e~a~dsíi`~candíi`~quiá`~bre~quié`~co`~jo`~quié`~guír~fa`~e~seáang`~gui; **4** jo~dsu`~i~simí`~ñiing`~i~ñiing`~dsíir`~do~ca'uøøm`~bre~cajo~e~quié`~ji`~candíi`~quiá'r~`jo~lifa`~quié`~bir~coo`~síi`~gui~e~co`~quié`~e~a~jmicoo`~. **5** Jo co`~cali'íim`~i~dsea`~cung`~guó`~do~e~ja`~niguiéiñ~,~joba`~lajíim`~i~simí`~do~nicaquiáñ~`~lajee`~jo. **6** Jo

coob', mi~ catf la ii- guitu' guienuu', jo guicatá^l mii^l lii^l caluu' jo guicafé^l dsea': "Umjnée` áá'na', co' nab nijang^l i dsea` cung^l guó^l do; jogui ñiliing^l na' e niñi^ling^l na're!" ⁷ Jo lajiim^l i simf^l do caráaiñ^l jo caguiar^l guí^l candí^l quiá'r^l lajaang^l lajaaiñ^l. ⁸ Joba' i simf^l i ja` ñiing^l dsí^l do casf'r^l i simf^l i ñiing^l dsí^l do: "Fa' jgiée^l óo' 'nú' fa' nijmi'ðøng'jiu' jnea^l jmico^l quií^l na', dsuco' cadseáb^l jmico^l quiá'r^l candí^l quií^l naa' jo jo` iing^l nicó'." ⁹ Jo dsu cañíi^l i simf^l i ñiing^l dsí^l do: "U~, ja` nijmi'ðøng'naa' 'ná' co' ja` niliing^l quií^l naa' o'gui quií^l na' cajo. Co' guí^l quií^l na' e nigüilíng^l na' fí^l tieen^l e nigüileáa'na' e jmico^l e 'né'na' do." ¹⁰ Jo lajee^l cangolíng^l i simf^l i ja` ñiing^l dsí^l do fí^l tieen^l e cangoleáar^l jmico^l quiá'r^l, lajee^l job mi~ caguiéng^l i dseañu^l i cung^l guó^l do, jo i simf^l i ñiing^l dsí^l do cangotáam^lbre jmii^l coliing^l cоо^l i dsea` cung^l guó^l do, jo cajníi^lbre 'náu'. ¹¹ Jo mi'míng^l guiji^l lajo caguilíim^ltu i simf^l i ja` ñiing^l dsí^l do i cangolíng^l fí^l tieen^l do, jo guicatór^l caluu^l 'náu' jo guicajíñ^l: "Fí^l ii', fí^l ii', fa' jgiée^l o' e ná^lgo 'náu'!" ¹² Jo dsu guicañíi^l i dseañu^l do jo cajíñ^l: "E já^l-ba' e fí^l i 'ná', simf^l, ja` cuín^ln 'ná'."

¹³ Jo cajíng^l gui Jesús:

—Jo co' lajob lí^l, joba' fí^l i 'ná' e jmiñiing^l áá'na', co' ja` ñí^lna' e^l jmii^l jogui e^l oor^l e nigüéeng^l jnea^l, dsea` lí^ln'na jaang^l dsea` jmigüí^l i jáa' fí^l ñiff^l.

Coo'júu'já'^l e lafa'júu' cuento quiá'^l dsea`'léeng^l i ca'íng^l cuu^l
(Lc. 19:11-27)

¹⁴ Jo mi~ cangf^l jo, cajíng^l gui Jesús e júu^l la:

—Jo mi~ Fidiée^l quier^l nifí^l quiá'^l dsea', jo e jo lí^l laco^l jaang^l dseañu^l i cagüí^l i cangó^l fí^l lí^l huí^l. Jo dsu lajee^l e ná^lgui e nigüí^l fí^l nidsér^l, jo cató'r^l jaléng^l i dsea` jmoo^lta^l quiá'r^l do, jo cacuø'r^lreiñ^l do cuu^l e laco^l nijméiñ^l do ta^l e nilisea^lgui e dsí^l quiá'^l e cuu^l do. ¹⁵ Jo jaang^l i dsea`'léeng^l quiá'r^l do cacuø'r^l 'ñiá` mil cuu^l, jogui jaang^l cacuø'r^l tú^l mil cuu^l lajo, jogui i jaang^lgui do cacuø'r^l coob^l mil cuu^l, jo laj^l gaam^lbiñ^l do cangíiñ^l cuu^l lí^l jialco^l jíi^l bí^l seem^lbre. Jo ngf^l joguiba', cagüí^l i dseañu^l do e cangór^l fí^l lí^l huí^l. ¹⁶ Jo i dsea`'léeng^l i cangíiñ^l 'ñiá` mil cuu^l do, eáam^l guí^l cajmée^l ta^l cоо^l e cuu^l do, jo calí^lbre jié^lgui 'ñiá` mil lajo. ¹⁷ Lajobi cajo i dsea`'léeng^l i ca'íng^l tú^l mil e cuu^l do cajmée^lbre ta^l cоо^l do, jo calí^lbre jié^lgui tú^l mil e cuu^l do cajo.

¹⁸ Jo dsu i dsea`'léeng^l i cangíiñ^l coo^l mil e cuu^l do, cango'mea^lbre fí^l ná^l uó^l.

¹⁹ 'Jo mi~ cangf^lgui lajo, caguiém^ltu i fiir^l do, jo casf'r^l lajaang^l lajaang^l i dsea`'léeng^l quiá'r^l do e niguiéeiñ^l do cuente lajíi^l e nícajméer^l cоо^l cuu^l e cangíiñ^l do. ²⁰ Jo la'uui^l caguié^l i dsea`'léeng^l i cangíiñ^l 'ñiá` mil e cuu^l do, jo cajá'r^l fiir^l 'ñiá`gui mil lajo e calí^lr^l, jo casf'r^l dsea` do: "Fí^li, 'ná` cacuøø^l jnea^l 'ñiá` mil cuu^l, jo nícajmé^lbaa ta^l cоо^l e jo, joba' lana nicalí^l i 'ñiá`gui mil lajo e dsí^l." ²¹ Joba' cañíi^l i fiir^l do: "'Nab^l jaang^l dsea`'léeng^l i guiúng^l, co' cajmee^lba^l ta^l røø^l cоо^l lajíi^l capí^l cuu^l e cangíin^l. Joba' lana jmiguiab^l jalé^l e sea^l quié^l e e nícuøø^l 'ná` e nine^l ní^l, jo lana røøb^l nijmi'iáang^l dsí^lnaa' náng." ²² Jo jo` huóø^l li^l i dsea`'léeng^l i ca'íng^l tú^l mil e cuu^l do caguiér^l jo casf'r^l fiir^l: "Fí^li, 'ná` cacuøø^l jnea^l tú^l mil cuu^l, jo cajmé^lbaa ta^l cоо^l e jo, jo lana nicalí^l i tú^lgui mil e cuu^l do e dsí^l." ²³ Joba' cañíi^l i fiir^l do: "'Nab^l jaang^l dsea`'léeng^l i guiúng^l cajo, co' tiim^lba^l jmée^lta^l røø^l cоо^l capí^l cuu^l, joba' jmiguiab^l jalé^l e sea^l quié^l e e nícuøø^l 'ná` e nine^l ní^l, jo lana røøb^l nijmi'iáang^l dsí^lnaa' náng." ²⁴ Jo jo` huóø^l li^l i guí^l i dsea`'léeng^l jaang^lgui do i cangíiñ^l coo^l mil e cuu^l do, jo lalab casf'r^l fiir^l: "Fí^li, 'ñi^lbaa guí^l e jaang^l dseañu^l i ue^l dsí^l lí^ling^l 'ná` e lí^l tñin^l sitñin^l lajíi^l ta^l cajmée^l dsea` jié^l, jogui e ú^l cоо^l jalé^l ta^l jmoo^l dsea` jié^l cajo. ²⁵ Joba' cafóø^lbaa 'ná^l, jo fí^l ná^l uó^l ca'meáa'a e cuu^l e cacuøø^l jnea^l do. Jo lana lab quiee^l lajíi^l e cuu^l jo."

26 Joba' cañíi` i fui` do quiá`- i dsea` 'léeng`~ quiá'r` do: "'Nu' lin" jaang` dsea` 'léeng`~ i soo` dsíi` jogui i fi`, jo song niñí`ba' guiá` e jnea~ sitfin`n lajíi`~ ta~ cajmée`dsea` jiéng` jogui e gú` gó`ø jalé`~ ta~ jmoo` dsea` jiéng`**, 27** joba' ¿jiali` ja` ca`f` o`fa` mì` caguite` cuu` quié`e fi` banco? Joba' mì` cagüean`-n, ca'íim`~baa lajíi`~ cuu` quié`e jogui e dsí` quiá`- cajo." **28** Joba' casí`r` jaléng`gui i dsea` i teáang` do ie~ jo, jo cajíi`-: "Guí`na` e coo` mil cuu` quiá`- i dsea` 'léeng`~ fi` na, jo cuóø`na` i dsea` 'léeng`~ i quié` guí` mil e cuu` na. **29** Dsuco` i dsea` i sea`quiá`-, jmiguiugui**b** niñíin`e nilisea`, joba` lalíim` nilisea` quiá'r`. Jo dsu` i dsea` i ja` sea` quiá`-, nigüeab`lajíi`~ e capí`jiu e sea` quiá'r` do. **30** Jogui i dsea` 'léeng`~ fi` na guing`na`r fi` caluu` fi` li` nuñí` sò`i, jo fi` job niquí'r` jogui nitér` majar` cajo."

Jial nilí mi` nitidsi` i` quiá`- dsea` jmigüi`

31 Jo cajíng`-gui Jesús e jíu` la:

—Jo mì` tí` li` nití` í` e nigáa` jnea~, dsea` líin`n jaang` dsea` jmigüi` i jáa` fi` ñíffí`-, nigáa`túu` dsu` e niquín`n jee` jalé` e jlo`~ e niing` 'gøng` quiá`- Fidiée` jogui coliing` cоо`~ jaléng` ángeles i líing` guotii` Fidiée` , jo jogui**b** mì` niní`i fi` ée` quié`e li` niing` jlo`~ quiá`- Fidiée` . **32** Jo lajíim` dsea` seeng` fi` la'ung` fi` jmigüi` niseáin` fi` quinii`-, jo jneab` dsea` ni`naan` dsea` jie` fi` li` catíiñ` lajaang` lajaañ` kí` laco`gui la jmoo` jaang` dsea` i jmoo` fi` jo'se` mì` 'náaiñ` jaléng` jo'se` jee` jaléng` jo'chí` . **33** Jogui jaléng` i dsea` i líing` lafa` i jo'se` do niguién`-n kí`- li` dsée` laco` guiin`n, jogui jaléng` i dsea` i líing` lafa` i jo'chí` do niguién`-n kí`- li` tuung` laco` guiin`n. **34** Joba` jnea~, dsea` líin`n i dseata` dsea` féng` do, nifíi`i jaléng` dsea` i neáang` kí`- li` dsée` laco` guiin`n jo nifá`-a: "Jaléng` 'ná", ñiliing`na` fi` la, co` 'ná`bing` i nicajmigüeang` Tiquié`e dsea` guing` ñíffí`-, joba` iing`na` lajalé` e catíing`na`, co` lajob níslíing`na` quiá'r` lajíi`- latí` mì` caguiar` uiing` jmigüi` . **35** Dsuco` lajee` cataan`n cоо`- 'ná` fi` jmigüi` , mì` cadseá` jmi'aan` , jogui 'ná` cacuóø`ba` jnea` e cagó`ø; jogui mì` cadseá` jmijmiin` , cacuóø`ba` jnea` jmi`i` cagú`-u; jogui cangfbí` cajo laco` ngí` jaang` dsea` i jáa` fi` caluu` , jo dsu` cacuóø`ba` jnea` li` cajmi`íin`n. **36** Jogui cali`né`bí` sí`i, jo cacuóø`ba` jnea~; jogui casá`bí` e calidsée`-e, jo cató` fíim`ba` jnea~; jogui ca'ú`bí` 'nuñí` , jo dsu` cagui`ee`ba` jnea` cajo." **37** Joba` jaléng` i dsea` i` i cajmée` jalé` e iing` Tiquié`e dsea` guing` ñíffí` nijmingíi` lala jo nijíi`-: "Fíi`ii` , ¿li` caneeng`naa` 'nu` e jmi'aan`- , jo cacuóø`baa` 'nu` e caquíé`? Jogui ¿li` caneeng`naa` 'nu` e jmijmiin`- , jo cacuóø`baa` 'nu` jmi`i` e ca'lí`? **38-39** Jogui ¿li` caneeng`naa` 'nu` e lin` lafa` jaang` dsea` i jáa` fi` caluu` , jo cacuóø`baa` 'nu` cajo li` cajmi`íin`-? Jogui ¿li` caneeng`naa` 'nu` e cali`né`-sí`i, jo cacuóø`baa` 'nu` e jo cajo; jogui e dsée`- osi e iuun` fi` 'nuñí` é, jo cango`ee`ba` 'nu` cajo?" **40** Joba` ie` jo jnea~, dsea` líin`n dseata` dsea` féng` , lalab ningíi` quiá'r`-: "E já`- e fíi`-i` 'ná` e lajalé` e cajmicóo`na` i dsea` i líing` lafa` rún`n i dseáng`- ja` niing` jíi`- capí` , joba` lajaléb` e jo quié` jneab` cajmee`na` cajo."

41 'Jogui jnea` i líing` dseata` dsea` féng` do nifíi`i jaléng` i dsea` i neáang` kí`- li` tuung` laco` guiin`n: "Do güilíng` 'ná` kí`- do, co` Fidiée` nicabíim`bre 'ná` , jo dob catíng` 'ná` fi` ní` jí` li` coo` jí` e jo` tóo` jmi`i` yá` fi` li` nicajme` Fidiée` li` catíng` fi` i` ling` coliing` cоо`~ jaléng` ángeles i`ling` quiá'r` cajo.

42 Co` cadseáb` jmi'aang` jnea` lajee` cataan`n cоо`- 'ná` fi` jmigüi` la, jo dsu` ja` cacuóø`na` jnea` e cagó`ø; jogui cadseá`bi` jmijmiin` cajo, dsu` 'ná` ja` cacuóø`na` jnea` jmi`i` e cagú`-u; **43** jogui cangfbí` laco`gui jaang` dsea` i jáa` fi` caluu` , dsu` 'ná` ja` cacuóø`na` jnea` sí`i; jogui calidsée`-bí` jogui ca'úu`u 'nuñí` cajo, dsu` 'ná` ja` cagui`ee`na` jnea` ." **44** Joba` i dsea` i neáang` kí`- li` tuung` do nijmingíi`

lala: "Fíi'ii', q̄lí~ caneeng~naa' 'ná e cadseá~ jmi'aan'~, osi e cadseá~ jmijmíin'~ é, osi e lín~ laco' jaang` dsea` i jáa' fí caluu~, osi e 'né~ sí~ é, osi e dsée~ osi e iuun'~ fí 'náñí~bi é, jo ja` cajmicóo'~naa' 'ná?" ⁴⁵ Joba' ie~ jo lalab ningíi~ quiá'r~, jnea~ dsea` líin'n dseata~ dsea` féng": "E já~ e fí~ i 'ná~ e jalé~ e ja` cajmée~na' cóo'~ jaang` dsea` i líing` lafa' rún'n i ja` niing~ jíi~ capí~, joba' lajob cajo ja` cajmee~na' cóo'~ jnea~." ⁴⁶ Joba' jaléng` i dsea` í fí~ lí~ lib`~ nidsiliíñ` fí lí~ ní'íñ` iihuíi~ e ja` tóo` jmií~ nité~. Jo dsu' jaléng`gui dsea` i ja` dsee~ røøng` fí quini~ Fidiée~, íbing` i nidsigüeá~ car` ngongíi~ cóo'~ dsea` do fí~ níff~.

26

*Mi~ casíng~ jaléng` dsea` jial e nisáiñ` Jesús
(Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)*

¹ Jo mi~ cangí~ e cajíng`~ Jesús jalé~ e júu~ na, lalab casír~ i dsea` quiá'r~ do:

² —Jíi~ laco' ní~ 'ná~ e tú~ jmíi~ba' 'né~ gui e nití~ e jmíi~ Pascua. Jo ie~ jmíi~ job mi~ nijáng` dsea` jnea~, dsea` cagá~a fí~ níff~ e líin'n jaang` dsea` jmigüí~, jo niteáiñ~ jnea~ fí~ dse~ crúu~ cartí~ nijngáiñ~ jnea~.

³ Jo ie~ job cajo, jaléng` fí~ jmídsea` quiá~ dsea` Israel cóo'~gui jaléng` dsea` cóøng`~ quiá'r~ caseáng` rúiñ` fí~ lí~ guiing` fí~ jmídsea` laniing` i sii~ Caifás quiá'r~ ta~, ⁴ jo casíiñ~ cuaiñ~ quiá~ jial nilí'r~ e nijmigóøiñ~ Jesús e laco' nisáiñ` dsea` do jo lajoba' nijngáng`~neiñ~. ⁵ Jo dsu' siiñ` e iiñ~ jmér~ lajo lajee~ e o' e jmíi~ jo, dsuco' jial fíng nitá~ dsea` míi~.

*Mi~ ca'ée~ jaang` dseam` jmíi~ jmeafí~ fí~ mogui~ Jesús
(Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)*

⁶ Jo lajee~ job cangó~tu Jesús fí~ coo` fí~ e sii~ Betania; jo lajee~ táaiñ` fí~ jo, dob dsitíiñ` fí~ quiá~ jaang` dseañu` i sii~ Simón i níncalíng` jmohuíi` lí~ fí~ ngúu~ táang` lami~ jéeng`gui. ⁷ Jo lajee~ guiing` Jesús fí~ job mi~ tí~ lí~ cangoquiéeng` jaang` dseam` fí~ lí~ guiiñ~, jo quieñiñ` do coo` sii` lí~ a~ jmíi~ jmeafí~ e 'mo~ eáang`. Jo lajee~ e guiing` Jesús gó~bre mi~ ca'ée~ i dseam` do e jmíi~ jmeafí~ e quier~ do fí~ mogui~ dsea` do. ⁸ Jo mi~ tí~ lí~ cangá~ i dsea` quiá'r~ do e cajmée~ i dseam` do lajo, eáam` caliguíñ~ jo cajíñ~:

—¿Jiali`~ jmiíñ` i dseam` na e jmíi~ jmeafí~ e 'mo~ eáang` na? ⁹ Cofa' mi~ ja` cajmée~ lana, jmiguiab` cuu~ nicóng~ na faco` e cango'níi~, jo e cuu~ jo níli'íng` ta~ e nílicóo`~jiu jaléng` dsea` tiñiing`.

¹⁰ Jo dsuco` Jesús lí~bre lajíi~ e siiing` i dsea` do, joba' casí~ reiñ` do lala:

—¿Jiali`~ fí~ 'ná~ 'leáang` i dseam` la? Co` coo` e guia~ba` nícajmíeñ` na quié~e. ¹¹ Co` contøøm` niliseeng` jaléng` dsea` tiñiing` jee~ 'ná~, dsu` jnea`gui cateá`ba` caga'ee~ níi~ fí~ jee~ 'ná~. ¹² Co` e jmíi~ jmeafí~ e ca'ée~ i dseam` la fí~ ngúu~ táan`n líi` lafa` e nícasúuiñ~ jnea~ e jmeafí~ quiá~ mi~ ni'ú~u fí~ dsíi`tó` éé`.
¹³ Co` e já~ e fí~ i 'ná~ e doñi` jié` fí~ ni~ guóo`~ uó~ fí~ jmigüí` lí~ niguiá~ dsea` júu~ quiá~ jial laang` dsea` jee~ jalé~ dsee~ quiá'r~, ninib`~ júu~ cajo quiá~ lajíi~ e cajmée~ i dseam` na cóo`~ jnea~, joba` lajob niguiéng` dsíi` dsea` ír`.

*Mi~ camí~ Judas Iscariote cuu~ e quiá~ níjáiñ` Jesús
(Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6)*

¹⁴ Jo ie~ jo jaang` lajee~ dsea` guitúung` quiá~ Jesús i sii~ Judas Iscariote cangór~ fí~ lí~ neáang` jaléng` fí~ jmídsea` quiá~ dsea` góor` dsea` Israel, ¹⁵ jo cangosíi`~reiñ` do lala:

—¿Jial tíi` cuu~ guia` óo`na` e nícuó~na` jnea~ jo níjmee~e úung` e níjóøn`n Jesús fí~ jaguóo`na`?

Joba` cañíi` i fí~ jmídsea` do jial tíi` níquí~ jo cajíñ~:

—Níquí~baa` quiá~ guigui` cutee`.

16 Jo latí' ie~ job canaang` i Judas do e 'nó'r' jial laco' nicuó' quiá'r' e nijáiñ' Jesús fí' jaguo` jaléng' i dsea` do.

*Mi~ cagó' Jesús íú' canuu` cóo'~ dsea` guitúung` quiá'r'
(Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)*

17 Jo ie~ jmii~ la'uii~ quiá'~ e jmii~ e gø'~ dsea` Israel iñí'~ e ja` quie'~ quiéeng` do, cangoquiéeng` i dsea` guitúung` do fí' li~ sing' Jesús jo cajmíng' r'~ dsea` do: —Fí' ii', ¿jie~ fí' li~ iing~ 'ná~ e nidsiguiá^naa' guiá'~ e niquiee~ee' coliing~ e quiá'~ e jmii~ Pascua?

18 Joba' cañíi` dsea` do quiá'~ i dsea` quiá'r' do jo casí'~ reiñ':

—Gülliing~na' fí' e fí' la, jo mi~ niguiliing~na' fí' quiá'~ i dseañu` la, súi~ na're lala: “Lalab jíng' Tifa' quiá^naa': Nijaquiéem' e nití' i' quié~e, joba' ngoo'o fí' sináu` quiá'~ jo fí' job li~ nijmee~e jmii~ Pascua coliing~ cóo'~ jaléng' dsea` guitúung` quié~e.”

19 Joba' cajméeb` i dsea` guitúung` do laco' jíi'~ ta~ caquiú` Jesús e nijmér~, jo cagua`bre guiá'~ lajíi'~ e nidó'r' do quiá'~ lajíi'~ e jmii~ e nijaquiéeng` do.

20 Jo mi~ tí' li~ canuu` e jmii~ jo, cangúim' Jesús fí' mes~ coliing~ cóo'~ i dsea` guitúung` quiá'r' do. **21** Jo lajee` e nineáaiñ' gø'bre mi~ tí' li~ cajíng'~ Jesús lala e sí'r` i dsea` quiá'r' do:

—E já!~ e fíi~ i' ná~ e jaang` lajee` 'ná~ nijáng` jnea~ fí' jaguo` dsea` i' ní~ níing` jnea~.

22 Jo mi~ canúu` i dsea` guitúung` quiá'r' do lajo, dsíng'~ fí' calíñ~, jo canaaíñ` casí'r' dsea` do i~ lajee` ír` nijmé~ ta~ jo, jo lalab cajíng'~ lajaang` lajaaiñ`:

—Fí' ii', ¿su o' jnea~, faa~aa'?

23 Joba' cañíi` Jesús quiáíñ' do:

—Lí'~ jaang` i gø'~ cóo'~ jnea~ fí~ coo` cuéé'~ huíi~, íb` nijáng` jnea~ do. **24** Co` dseáng` nísi'í`ba' e lajo nidsingúin`~n jnea~, dsea` i cajá~ fí' níff` e líin`n jaang` dsea` jmigüí~, lí'~ laco'gui la fé` fí' ni~ ji~ quiá'~ Fidiée~. Jo dsu` ie ngi~ fíib` i dsea` i nijáng` jnea~ do! Co` guiá`~ guib quiá'~ i dsea` í` fa' mi~ ja` caliséiñ`.

25 Jo i Judas i niguia` guiá`~ e nijáiñ` dsea` do, jo 'nía`biñ` do cajíñ`~ casí'r` Jesús lala:

—Fí'i, ¿su o' jnea~, faa~aa', i nijmé~ lajo?

Joba' cañíi` Jesús quiáíñ' do:

—Nub` nicaféé`~gui lajo.

26 Jo lajee` e neáaiñ` gø'r` íbre mi~ catíng` Jesús coo` iñí'~, jo cacuø'r` gui'máang` Fidiée~, jo lí`~ jo cajmér` jmá'~ ca'ná'~ quiá'~ lajaang` lajaang` i dsea` guitúung` quiá'r' do jo cajíñ`~ casí'~ reiñ`:

—Quié`na' e na, co` e nab ngúu` táan`n.

27 Jo ngí` jo catíñ`~ coo`~ cóo`~ e a~ jmí`~ mi`~ huiing` jí`~, jo mi~ cangí` e cacuø'r` gui'máang` Fidiée~, jo joguiba` cacuø'r` lajaang` lajaang` i dsea` guitúung` quiá'r' do jo casí'~ reiñ` do:

—Í`na` lajiing`na` e la, **28** co` e lab jmi`øøn` e nití` mi~ nitán` n fí` dse` crúu` e laco' ni`íng` dsee` quiá'~ lajaléng` dsea` jmigüí~. Jo e jo líi` júu` tigua` e 'míi`~ e jmírø` Fidiée` cóo'~ dsea` jmigüí~. **29** Dsu` e já`~ e fíi~ i' ná~ e jo` níduu`~guíi jmi`~ mi`~ huiing` jí`~ cartí` mi~ ni`né`~túu` coliing` e jmí`~ mi`~ huiing` jí`~ e 'míi`~ mi~ nití` i` e Tiquié`nicár` níf` quiá'~ lajaang` lajaang` dsea`.

*Mi~ cajmée` Jesús júu` e nijíng` Tú` Simón e ja` cuúñ` dsea` do
(Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)*

30 Jo mi~ cangí` jo, ca'ør` quiá'~ e jmiféiñ` Fidiée~, jo ca'uøøm`bre jo cangoliing`tur fí` mó` Olivos. **31** Joba' cajíng`~ Jesús casí'r` i dsea` quiá'r' do lala:

—Lajíim' ná' nitiúum~ba' jnea~ e uóø` na; co'lalab tóø` fí' ni~ ji~ quiá'~ Fidiéé~ li~ fé~ lala: "Nijngám'~ dsea` i fi~ i néé~ ni~ jo'se~, jogui jaléng~ jo'se~ quiá'r~ lí~ nisojóm~ bre'."

³² Jo cajíng~gui Jesús lala:

—Dsa' mi~ tí~ lí~ ning~ e nijí~túu~ jee~ jaléng~ líi~, jo jéem~baa ninii~i fí~ li~ se~ Galilea jo fí~ job nijí~tu~ rú~naa~ calé~ catú~.

³³ Jo cañíi~ Tú~ Simón quiá'~ Jesús:

—Dsa' song i caguaang~ do nitiúuiñ~ 'ná~, Fíi~i, dsu' jnea~ ja~ nijmee~e lajo. Joba' cañúi~tu~ Jesús quiáiñ~ do:

³⁴—E laba' jmítaa~ o~, Tú~ Simón, e uóø` na, ná'~gui e niquí'~ tuidsée~, 'ná~ nifo'~ 'ni~ ya~ e ja~ cuíin~ jnea~.

³⁵ Joba' cañíi~ Tú~ Simón quiá'~ Jesús:

—Fíi~i, nañí~fa' nijngáng~ dsea` jnea~ ui~ 'ná~, dsu' ja~ nijmee~e lajo. Jo lajob fé~ i dsea` quiá'~ Jesús i caguaang~gui do cajo.

Mi~ caféng~' Jesús Fidiéé~ fí~ coo~ lí~ sii~ Getsemaní

(Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46)

³⁶ Jo mi~ cang~ jo, cangób~ Jesús coliing~ cóo~ dsea` quiá'r~ fí~ coo~ lí~ sii~ Getsemaní e néé~ fí~ mó~ Olivos, jo lalab casí'r~ i dsea` do mi~ caguilíiñ~ fí~ jo:

—Lab nijá~'ná~ la lajee~ ninii~ jnea~ nifón~n Tiquié~e Fidiéé~.

³⁷ Jo jíi~ Tú~ Simómbing~ jéeiñ~ cóo~gui lají~ gáng~ i joo~ jaang~ dseañ~ i sii~ Zebedeo, jo mi~ cat~ fí~ jo, canaang~ e fíib~ líing~ Jesús jogui líjiuung~ dsír~ cajo,

³⁸ jo casí'r~ i dsea` gaang~ do lala:

—Dsíng~ lí~ i e fí~ lí~ líin~n dseáng~ lafa' jo~ seem~baa fí~ jmigüí~ la lí~n. Jo lab nijá~'ná~ lajee~ jo, jo ja~ jmigüíng~ yaang~na~ jo e sijnéeb~ áá'na~ cóo~ jnea~.

³⁹ Jo cangób~ Jesús cartí~ dogui capí~ lacó~ caje~ i dsea` quiá'r~ do, jo fí~ job catúuiñ~ cartí~ cajnúu~ nir~ fí~ ni~ uó~ jo canaaiñ~ féiñ~ Fidiéé~ lala:

—Teaa~, leaang~ jnea~ lajíi~ iihuí~ e nijaquiéeng~ quié~e; jo dsu' ja~ güilí~ lacó~iing~ jnea~, co' güilíb~ dseáng~ lacó~iing~ 'ná~ e nilí~.

⁴⁰ Jo mi~ cang~ jo, caquim~tur li~ caseáaiñ~ i dsea` quiá'r~ do, jo cadséng~neiñ~ do e teiñ~ güiim~bre. Joba' cajíng~ Jesús casí'r~ Tú~ Simón:

—¿Su dseáng~ ja~ téb~ 'ná~ fa~ e ja~ nigüíng~na~ e neáang~ju~ e sijnéé~ áá'na~ cóo~ jnea~ jíi~ coo~oor? ⁴¹ ¿Jalií~ güiing~ 'ná~? Jminá~ ráang~na~ jo féeng~na~ Fidiéé~ dsea` guiing~ níff~ ui~ quí~na~ yaang~na~, jo lajoba' ja~ dseáang~ e nijiúng~na~ fí~ ni~ dsee~. Co' eáam~iing~na~ e nité~na~ e sijnéé~ áá'na~, dsu' ngúú~ táang~na~ ja~ cuó~ fí~ e nijmee~na~ lajo.

⁴² Jo mi~míng~guiju~ lajo cangób~tu~ Jesús e fí~ jo e catí~tú~ ya~ e féiñ~ Fidiéé~ jo cajíñ~ lala:

—Teaa~, song ja~ niquí~ jmií~ fa~ e nileán~n jee~ jalé~ iihuí~ e nijaquiéeng~ quié~e, joba' lí~ güilíb~ lacó~iing~ 'ná~ e nilí~.

⁴³ Jo mi~ tí~ lí~ caquing~tur fí~ lí~ caseáaiñ~ i dsea` quiá'r~ do, cadséng~neiñ~ e güiim~tuiñ~ do, co' dseáng~ eáam~ ja~ lí~ güiñ~. ⁴⁴ Jo cangób~tur e cat~ 'ni~ ya~ e cangoféiñ~ Fidiéé~, jo dob caseáaiñ~ i dsea` quiá'r~ do e güiñ~, jo camíi~tur Fidiéé~ lacó~nicajíñ~ lamí~ jéeng~gui do. ⁴⁵ Jo mi~ cang~ jo, caquim~tur fí~ lí~ caseáaiñ~ i dsea` quiá'r~ do jo lalab casí~reiñ~ do:

—¿Su dseáng~ mi~ 'noobí~ teng~ 'ná~ e jmiíng~na~? Joba' fíi~ i 'ná~ e lanab cat~ í~ e nijáng~ dsea` jnea~ fí~ jaguo~jaléng~ dsea` dsee~ dsea` qui~, jnea~ dsea~ i cajá~ fí~ níff~ e líin~n jaang~ dsea` jmiíng~. ⁴⁶ Jo jminá~ ráang~na~ jo má~aa~, co' nijaquiéem~ i dsea` i nijáng~ jnea~ do.

Mi~ casáng~' dsea` Jesús

(Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

47 Jo lajee` gui'ná` sing` Jesús fé'r, job mi` caguié` Judas Iscariote, jaang` lajee` i dsea` guitúung` quiá`- Jesús, jo caguiér` coliing` cóo` i fíng` dsea` i quie` jalé` ñisù` cóo` gui jalé` 'ma`. Jo jaléiñ` do ngolíñ` lajíi` ta~ quiá` jaléng` fi` jmidsea` quiá`- dsea` Israel cóo` gui jaléng` yúu` dsea` cóøng` quiá'r` . **48** Co` i Judas do jéem` nícajmea'r` júu` i dsea` ngoliing` cóo'r` do jo casí`-reiñ` lala:

—Iì` nimáang` 'ná` i nichá` ni~, íb` Jesús; jo séng`na're ladsiff`.

49 Jo lajob cajmée` Judas, cangoquiéem`bre fi` li` sing` Jesús mi` caguiér` jo casí`r` dsea` do:

—iCá`!, Tifa`!

Jo mifíng` cachu'r` ni` dsea` do.

50 Joba` cañíi` Jesús quiá`- dsea` do:

—Ruu`~, jmeeb` lajíi` ta~ cañí`-

Jo ladsiff`lanab cangoquiéeng` i dsea` caguaang`gui do, jo casam`-bre dsea` do jogui catór`.

51 Jo lajee` jo, jaang` lajee` dsea` quiá`- Jesús caguir` ñisù` quiá'r` jo caquiu'r` cataang` logua` i dsea` 'léeng` quiá`- i jmidsea` laniing` do. **52** Joba` cajíng`- Jesús casí`-reiñ`:

—Te`tu ñisù` quií`- ée` quiá`-, dsuco` i dsea` i tíng` cóo` ñisù`, cóo` e job nijúuiñ` cajo. **53** ¿Su ja` ñí` 'ná` e cuóøm` fi` jnea` Tiquié`e, jo nimíñ`nre líi`gui guitúung` 'lé` 'lé` i líng` ángeles i líng` guotiir`, jo ladsiff` lanab nisín`? **54** Jo dsu` faco` lajo, ¿jial niliti` jóng lajíi` e fé` fi` ni` ji` quiá`- Fidiée`? Co` lajaléb` e jo dseáng`- 'né` e nidsijéeb` dseáng`-

55 Jo mi'míng`guiju` lajo cajming`- Jesús i dsea` i caguilíng` do jo casí`-reiñ`:

—¿Jiali` cañilíng` 'ná` e quié`na` jalé` ñisù` jogui jalé` 'ma` e cañiséng`na` jnea`? Co` cañilíng`na` e lafa` jnea` líi`n jaang` ii`. Dsu` lacoo` jmiib` ie` lami` jéeng`gui do táang` jnea` e ee` fi` guá`- fé`, jo ja` cateá` óo`na` fa` caséng`na` jnea` ie` jo. **56** Jo dsu` lajalé` e na nidsijéeb` jmii` na e lí` laco` niliti` laco` fé` fi` ni` ji` quiá`- Fidiée` e cajme` dsea` i café` cuaiñ` quiá'r` malii`gui eáang`.

Jo ie` jo jaléng` i dsea` quiá'r` do cacuú`bre, jo 'ñiab` Jesús caseáang`guir do.

Mi` caguiéng`- Jesús fi` quini` jaléng` dsea` cóøng`

(Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

57 Jo catób` i dsea` do Jesús jo cangojeáaiñ` dsea` do fi` quini` i jmidsea` laniing` quiá`- dsea` Israel i sii` Caifás, co` fi` job nisiseáng` jaléng` tifa` quiá`- júu` quiú` ta~ quiá`- dsea` Israel cóo` gui jaléng` yúu` dsea` cóøng` quiá'r` cajo. **58** Jo cangám`- Tú` Simón ti`leáaiñ` laco` cangolíñ` téer` Jesús cartí` caguilíñ` fi` sigui` quiá`- e 'náu` lí` guiring` i jmidsea` laniing` do. Jo dob jíi`- caje` Tú` Simón e fi` sigui` do coliing` cóo` jaléng` ijmóo` í` guá`- e sijeeiñ` lajíi`- júu` nitigua` quiá`- i jmidsea` laniing` do cóo`- Jesús.

59 Jo jaléng` fi` jmidsea` cóo` gui lajiing` i dsea` cóøng` i quiú` ta~ quiá`- dsea` Israel do 'nó'r` jial e laco` niguié'r` e ni`niíñ` Jesús cóo` júu` e o` já`-, jo lajoba` nilí'r` e njingáin`- dsea` do. **60** Jo dsu` ja` cadsé`r` jial laco` nijmér` lajo, nañí` fa` fíim` dsea` caguilíng` e 'náu` Jesús cóo` e júu` lajo cajo. Jo mi'míng`guiju` lajo caguilíng` gáng`gui dsea` jiéng` **61** jo cajíng`- i:

—I nabi i dseañu` i cajíng`- e tiim`bre qui'r` guá`- quiá`- Fidiée`, jogui nijmé`-túr calé` catú` cóo`- 'ná` jmii`-

62 Jo caroo` i jmidsea` laniing` do jo cajming`r` Jesús lala:

—¿Jiali` ja` ngii`- jíi`- coo`? ¿E` fó` lajíi`- e júu` e fé` i dsea` na uii` quií`?

63 Dsu` Jesús tiib` cajer`, ja` e cañíir` jíi`- coo`. Joba` cajíng`-tu i jmidsea` laniing` do:

—La'eáang' cóo' Fidiée` dsea` jí", lana quiá' ta~ e nijmée` júu^ já!~ su 'ná` i líng` i Jóo` Fidiée` camíng` do i nisíng` Fidiée` i nicá` nifi' qui~ ii'.

⁶⁴ Joba' cañíi` Jesús quiáiñ` do:

—'Nab` nicaféé` gui!. Jo fí~ i 'ná` lana e nimáam`ba' jnea~, i líng` i dsea` i jáa' fí~ nifi' e líin`n jaang` dsea` jmigüí~, e guin`n lí~ lí` dsée` lacó` guing` Fidiée` dsea` féng` dsea` níing` i 'gøng` eáang`, jogui nimáam`ba' jnea~ cajo mi~ nigáatúu fí~ jmigüí~ e quiín`n jee~ cabøø~ jníi`.

⁶⁵ Jo mi~ canúu` i jmidsea` laniing` do lajo, lico` casíñ` si~bre e cuø` li~ e liguím`bre jo cajíñ`:

—Lajíi` júu^ e nicafé` i dseañu` na gab` fé'r` uíi` quiá` Fidiée`, jo jo` i 'neáng` guíi` fa` i ni'níng` guí ír, co` 'náb` nicanúu`gui` lajíi` júu^ ga` e nicafé'r`.

⁶⁶ Joba' ¿jal i óo' 'ná` cuaiñ` quiá` e júu^ jo?

Joba' cañíi` i dsea` leáang` do:

—E jáb` e óo`bing` na dsee~, joba` dseáng` 'né` e nijúum`bre.

⁶⁷ Jo canaaiñ` 'níim`bre dsea` do jogui jmihuúim`breiñ` cajo, jogui i líng`gui dsea` bár` moni` dsea` do ⁶⁸ jo sí`r` lala:

—Song já` e 'ná`lin` i dsea` i sijeeng`naa` do i nicá` nifi' qui~ naa', joba` ijmee` júu^ lana i~ cabøøng` 'ná`!

Mi~ cajíng` Tú` Simón e ja` cuíñ` Jesús

(Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Jo lajee` jo, dob guing` Tú` Simón fí~ sigui` fí~ li~ si`' 'ná` i jmidsea` laniing` do fí~ li~ quiá`r` ta~. Jo lajee` jo jaang` dseam` i nijmóo`ta~ e fí~ jo cangoquiéeiñ` fí~ li~ guing` Tú` Simón jo casí`reíñ`:

—'Ná` cangi`ba` cajo cóo` Jesús i seeng` fí~ Galilea, ¿já` leáa`?

⁷⁰ Jo Tú` Simón cañíir` quiá` i dseam` do jo cajíñ` casí`reíñ`:

—Ja` níi` ee` e fí` jnea~ na, dseam`.

⁷¹ Jo mi'míng`guijíu lajo cangoquiéeng` Tú` Simón fí~ o'ná` quiá` e 'ná` li~ guing` i jmidsea` laniing` do e quiá`r` ta~, jo fí~ job jiéng`guí jaang` dseam` cangá` quiá`r~, jo cajmea'r` júu^ jaléng` i dsea` caguiuaang`gui do jo casí`reíñ`:

—I dseañu` na cangi`bre cóo` Jesús i seeng` fí~ Nazaret cajo.

⁷² Jo caleáb` catú` cañíi` Tú` Simón jo cajíñ`:

—Ni~ fíi` ja` i dseañu` do cuíng` jnea~ la, dseam`.

⁷³ Jo mi'míng`guijíu lajo i dsea` i neáang` quiá` dogui cangoquiéeiñ` fí~ li~ sing` Tú` Simón jo casí`reíñ` do:

—'Ná` dseañu` e já`ba` e ngí` cóo` Jesús cajo, co` cóo` lajíi` jial fó~, nabi nicuø` li~.

⁷⁴ Joba` cañíi`tu Tú` Simón jo casí`reíñ` do:

—¡Dseáng` e jáb` ni~ fíi` e ja` i dseañu` do cuíng` jnea~ la!

Jo ladsífí` lanab caqui` jaang` tuidsée^. ⁷⁵ Jo joguib mi~ cadse` dsíi` Tú` Simón e lajob cajíng` Jesús lami` jéeng`gui mi~ cajíñ` casí`r` dsea` do lala: "Lajee` e ná` quiá` e niquí` jaang` tuidsée^, 'ná` nifo` 'ní` ya` e ja` cuíñ` jnea~." Jo cagüi`fib` Tú` Simón fí~ caluu~, jo caqui`r` dseáng` e ngocáng` dsíi` uíi` e calíñ` fí` eáang`.

27

Mi~ caguiéng` Jesús fí` quini` dseata` Pilato

(Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

¹ Jo mi~ tí` li~ cajneá` e jmií` jo, lajaléng` fíi` jmidsea` cóo`gui lajaléng` yúu` dsea` cóøng` quiá` dsea` Israel casíiñ` røø` quiá` jial lacó` niguié`r` e njingáiñ` Jesús. ² Jo cató`bre dsea` do e 'núuiñ` jo cangojeáaiñ` fí` quini` jaang` dsea` i sii` Pilato i líng` jaang` dseata` romano.

Mi~ cajúng~ Judas Iscariote

³ Jo i dseañu~ i sii` Judas Iscariote, i dsea` i cajáng~ Jesús fí` jaguó` jaléng~ i dsea` do, mi~ cangár~ e jaléng~ i dsea` í tí` li~ niijngám~ bre Jesús, joba` job mi~ tí` li~ calilí`r` lajíi~ dsee~ e ca'eer` do, jogui cajo~ dsíir` cój~ lajíi~ e nicajmér` do, joba` cajáb~ tur i fui~ jmidsea` do cój~ gui jaléng~ i yáu~ dsea` cóøng~ quiá~ dsea` Israel do lajíi~ e guigui` í` cutee` e ca'lín~ quiá~ e cajáñ~ Jesús do, ⁴ jo labal cajíñ~ casí~ reiñ`:

—Nica'ee~ baa dsee~ e nicajáan~ n fí` ni~ 'mó~ jaang` dseañu~ i ja` røøng` dsee~ jíi~ capí~.

Joba` i dsea` do cañíir` quiáñ~:

—¿E~ cuaiñ~ qui~ jneal~ e cajmee~ 'ná~ lajo? ¡Cuaiñ~ quiib~ 'ná~ e jo!

⁵ Jo i Judas do fí` dob cabír` e cuu~ do fí` dsíi` sináu~ guá~ fe` jo cagüi~í`bre jo cangote`r` si` luur~ e cangojngáang~ 'ñia'r`.

⁶ Jo jaléng~ i fui~ jmidsea` do casitíim`bre e cuu~ do jo cajíñ~:

—E cuu~ la nisi`li~ cój~ jmi`øøng~ dsea`, jo ja` cuóøng` fa` e nidsitoo~gui fí` dsíi` guóo` li~ dsí`ma~ cuu~ quiá~ guá~.

⁷ Jo job mi~ casíiñ~ røø` e nilár~ cój~ uó~ cój~ e cuu~ do; jo e uó~ jo sii` Uó~ li~ uø~ Dsea` Guóo~ quiá~ e Jmóor` Tu`. Jo job lí~ cajme`r` cój~ codsii~ lí~ ni`áaiñ~ jaléng~ dsea` i jalíng~ fí` caluu~ i lingíng~ júung~ fí` fí` do. ⁸ Joba` e uó~ do sii`bi cajo latí`lana Uó~ li~ Catuu~ Jmi`øøng~. ⁹ Jo job caliti~ laco` jíi~ e cajíng~ i dsea` i calisi` Jeremías, jaang` i café` cuaiñ~ quiá~ Fidiée` malíi`gui eáang~, mi~ cajíñ~ lala: “Cacá~bre lajíi` guigui` cutee` líi` laco`gui lajíi~ 'móo~ cacuó` dsea` Israel, ¹⁰ jo cój~ e cuu~ job calár~ e guóo~ uó~ e sii` Uó~ li~ uø~ dsea` Guóo~ quiá~ e Jmóo` Tu`, líi` laco`gui ta~ e caquiu` Fíi`i.”

Mi~ caguiéng~ Jesús fí` quini~ dseata~ Pilato

(Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

¹¹ Jo mi~ caguiéng~ Jesús fí` quini~ i dseata~ i sii` Pilato do, jo í` cajming~í`r` Jesús:

—¿Su e já~ba` e 'ná~lin` dseata~ dsea` féng~ i quié` nifi` quiá~ jaléng~ dsea` góo~ dsea` Israel?

—'Nab` nícafée~gui` —cañíi` Jesús.

¹² Jo lajee` e teáang~ i fui~ jmidsea` do cój~gui jaléng~ yáu~ dsea` cóøng~ e jmóor` dsee~ quiá~ Jesús, dsu` dsea` do ja` e ngíi`r` jíi~ cój~ quiá~ i dsea` í. ¹³ Jo ui~` joba` cajming~í` dseata~ Pilato cajming~í`r` Jesús jo cajíñ~:

—¿Su ja` nuu` lajíi~ dsee~ e cuø~ i dsea` na 'ná`?

¹⁴ Jo dsu` Jesús ja` cañíir` jíi~ camíi` júu~ quiá~ dseata~ do; joba` i dseata~ do eáam` cangogá` dsíir` jo jo` ñir` e~ nijmé~guir.

Mi~ cahuí`ta~ e nijúung~ Jesús

(Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

¹⁵ Jo lajee` e jmi`í` e gó` dsea` Israel iníi~ e ja` quié`^ quiéeng` jo tíng` i dseata~ do e láaiñ` jaang` dsea` sijníng` 'náñi` líi` doñi` jíi` i niguíng` dsea` fíi`. ¹⁶ Jo ie` jo ni`iuung` jaang` dsea` i ninicalleé` eáang` i sii` Jesús Barrabás. ¹⁷ Joba` cajíng~ i dseata~ do cajming~í`r` dsea` fíi`:

—¿I~ dsea` iing~ 'ná` e nilaan~? ¿Su Jesús Barrabás ofa` Jesús i sii` Dsea` Jmáang~ dob é?

¹⁸ Jo dsu` calilí` i dseata~ do e cajáng~ i dsea` do Jesús uíi~ e dsihuúim`bre quiá~ dsea` do.

¹⁹ Jo lajee` guiing~ i dseata~ Pilato do fí` li~ quiú`r` ta~, lajee` job caguié~ júu~ quiá~ i dseamí` quiá`r` do jo sif`reiñ`: “Ja` e jmoo` jíi~ cój~ cój~ i dseañu~ i ja` dsee~ røøng` na, dsu`co` dsí'lóo`bi gab` caquí` uíi~ quiá`r`.”

20 Jo dsa' jaléng' i fii' jmidsea` do cóo'~gui jaléng' yáa'~ dsea` cōøng'~ cacóøiñ~ dsí' jaléng' dsea` fii' e laco' nileáng` i Barrabás do jogui e niyúum~ Jesús. **21** Jo dsa' i dseata~ Pilato do cajming'~ tur calé~ catú~ dsea` fii' jo cajíñ'~:

—¿I~ lajee~ i dseañu~ gág~ la iing~ 'ná~ e nilaan~? ¿Su Jesús ofa' Barrabás?

Joba' i dsea` fii' do cañíir` jo cajíñ'~:

—¡Leaang~ Barrabás!

22 Jo caleá` catú~ cajming'~ tu~ dseata~ Pilato jo cajíñ'~:

—Jo ¿e~gui nijmee~ jnea~ jóng cóo'~ Jesús i sii` Dsea` Jmáang~ la?

Joba' lajíim` i dsea` fii' do cañíir` jo cajíñ'~:

—¡Güitáin~ fí' dse~ crúu~!

23 Joba' cañíi~ dseata~ Pilato quiá~ i dsea` fii' do jo cajíñ'~ casí~ reiñ'~:

—¿E~gui e ga` e nícajméer` e catíñ~ lajo~?

Jo dsa' caleáb~tu~ cacuø~ i dsea` fii' do 'goo` jo cajíñ'~:

—¡Güitáin~ fí' dse~ crúu~!

24 Jo coob` mi~ jo` níi` dseata~ Pilato e~ nijmé~ guir, co' dseáng'~ gab` ta~ i dsea` do mii~ e mir` e nitáng~ Jesús fí' dse~ crúu~, joba' caquiu'r` ta~ dsea` quiá'r` e cangoquieñ~ jmii` jo caru'r` guóor` fí' quini~ jaléng` dsea` fii' jo cajíñ'~:

—Ja` dsee~ quié~e lajíi~ 'mó~ nitíng~ i dseañu~ la, co' cuaiñ~ quíi~ 'ná~ yaam~ba' na.

25 Joba' lajíim` dsea` fii' cañíir`:

—¡Jneab` coliing~ cóo'~ jaléng` joo'naa' nine~ i ni'naa' lajíi~ 'mó~ quiá~ i dseañu~ na!

26 Jo dseata~ Pilato caleáam`bre Barrabás; jo caquiu'r` ta~ e cabóøm~ Jesús, jo mifíing` cajám`bre dsea` do e quiá~ nitáin~ do fí' dse~ crúu~.

27 Jo jaléng` llée~ quiá~ i dseata~ do cató~bre Jesús fí' 'nuff jo casíñ~ yaaiñ~ lacúng` lajíng~ laco' sing` dsea` do. **28** Jo i llée~ do ca'uøl`bre sì`~ Jesús jo ca'iaiñ` dsea` do coo` jmáang`~ 'mi`~ e ná~. **29** Jogui catá'r` coo` lí`~ corona e lí` cóo'~ layaang~ tóo` fí' mogui~ dsea` do, jogui coo` sii`~ cacuø'r` dsea` do jo casaiñ~ do fí' guóor` dsée. Jo mi~ cangf~ jo, casí'r` uø~ jnir~ fí' quini~ dsea` do jo lóøiñ~ dsea` do jo sì'r~ lala:

—¡Majmiféng'naa' dseata~ dsea` féng~ quiá~ dsea` Israel!

30 Jogui 'níim'bír dsea` do cajo, jo cóo'~ e sii`~ e cacuø'r` dsea` do, cóo'~ e job canaaiñ` bár` fí' mogui~ dsea` do. **31** Jo mi~ cangf~ e jmóor` ta~ lóøng~ dsea` do, cajéb`tur e jmáang`~ 'mi`~ do jo caquíng`tur dsea` do siiñ~ e lami~ qui'r~, jo cajéem`bre dsea` do fí' lí~ nitáin~ fí' dse~ crúu~.

Mi~ catáng~ Jesús fí' dse~ crúu~

(Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19 :17-27)

32 Jo lajee~ e níngolíñ~ jéeiñ~ dsea` do, cajíñ~ jaang` dseañu~ guiá~ fí' i sii` Simón i niseeng` fí' coo` fii` e sii` Cirene; jo caquiu'r` i dsea` i jéeng` Jesús do ta~ i dseañu~ fí' e cajéeñ~ do crúu~ quiá~ Jesús.

33 Jo mi~ caguilíñ~ fí' coo` lí~ sii` Gólgota e guóng` Cuo` Mogui~ 'Líi~, **34** jo fí' job cacuø'r` Jesús jmí~ mí~ huíng` jó~ e tí~ e sicáang` cóo'~ jmí~ dsí~ e guí~; jo coo` ni`ba' calíiing~ dsea` do ca'ír~, jo jo` calíiing~ guir fa` ca'í~ guir.

35 Joba' mi~ tí` lí~ nicateáaiñ` Jesús fí' dse~ crúu~, i`llée~ do canaaiñ` cóor` e laco` nigüeáng` i` nilí~ i nicóo` e sì`~ dsea` do. **36** Jo mi~ cangf~ jo, dob caguár` e jmóor` í` Jesús lajee~ táang` dsea` do fí' dse~ crúu~. **37** Jo fí` yá~ gui~ dsea` do catéer` coo` lí~ tóo` júu~ e fé~ e~ uiing~ quiá~ ejmáang` dsea` ír` lado, jo lalab tóo`: "I lab Jesús, dseata~ dsea` féng~ quiá~ dsea` Israel."

38 Jo gág~ ii` catáng~ fí' dse~ crúu~ coliing~ cóo'~ Jesús cajo, jmá~ jáng` crúu~ la jaaiñ~ do, jaaiñ~ do táaiñ` lí~ lí` dsée` jo jaang`guiñ~ do lí~ lí` tuung~. **39** Jo

jaléng¹ dsea` i ngüing¹ fí` li¹ táang¹ Jesús fí` dse¹ crúu¹ do, gab` fé'r¹ uii¹ quiá¹- dsea` do jo lico¹ guia'r¹ mogui¹bre jøøiñ¹ dsea` do jo fé'r¹:

⁴⁰ —'Nø` dsea` fó¹ e niqui¹ guá¹ jo nijmée¹tu¹ calé¹ catú¹ cōo¹ 'ní jmíi¹. Jo song já¹ e 'nø` lin¹ Joo¹ Fidiée¹ camüng¹ do, joba¹ ̄leaang¹ uø¹ li¹ tåan¹ na jóng!

⁴¹ Jo lajobi jaléng¹ fii¹ jmidsea` cajo cōo¹gui jaléng¹ tifa¹ quiá¹ júu¹ quiu¹ ta¹ quiá¹ dsea` Israel cōo¹gui jaléng¹ yáu¹ dsea` cōong¹ quiá'r¹ lóom¹bre dsea` do jo fé'r¹:

⁴² —Caleáam¹bre jaléng¹ dsea` jiéng¹ jo lajo güileáang¹ 'ñia'r¹ lana. Jo song já¹ e líiñ¹ dseata¹ dsea` féng¹ quiá¹ dsea` Israel, joba¹ güijiáang¹ 'ñia'r¹ li¹ tåaiñ¹ fí` dse¹ crúu¹ na jo lajoguiiba' já¹ nilíi¹ jóng e líiñ¹ i Joo¹ Fidiée¹ camüng¹ do. ⁴³ Jo song dseáng¹ já¹ líiñ¹ e Fidiée¹ seeng¹ cōo'r¹, joba¹ íb¹ catüng¹ nileáng¹ ír¹ lana song dseáng¹ já¹ e iing¹neiñ¹; co¹ nicajím¹bir e líiñ¹ i Joo¹ Fidiée¹ camüng¹ do, ¿já¹ leáa¹?

⁴⁴ Jo jí¹gui jaléng¹ i li¹ i táang¹ cáang¹ Jesús do, gab` fé'r¹ uii¹ quiá¹ dsea` do cajo¹.

Mi¹ cajúng¹ Jesús

(Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19 :28-30)

⁴⁵ Jo mi¹ tí¹ li¹ catí¹ guieñí¹ jo cartí¹ la ii¹ 'ní e ca'lóo¹ dseáng¹ canu¹sób¹ fí` e guóo¹ uø¹ jo. ⁴⁶ Jo lajee¹ job mi¹ ca'oo¹ Jesús e teá¹ jo cajíñ¹:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —e guóng¹: Fidiée¹ quié¹e, Fidiée¹ quié¹e, ¿jiali¹nicatiun¹ jnea¹?

⁴⁷ Jo i li¹ng¹ i dsea` i teáang¹ do ie¹ jo canúur¹ e cajíng¹ Jesús lajо, joba¹ cajíñ¹:

—I Líi¹ tó¹ i dsea` na, jaang¹ dsea` i café¹ cuaiñ¹ quiá¹ Fidiée¹ malíi¹gui eáang¹.

⁴⁸ Jo ladsifi¹ lanab jaang¹ lajee¹ i dsea` do cangór¹ güílíí¹ jo cangoquier¹ coo¹ joo¹ jo cajmi'lear¹ cōo¹ jmí¹ mí¹ huíng¹ jø¹ e tí¹ jo caquidsir¹ fí` cōo¹ yá¹ sii¹ jo ca'lúuiñ¹ fí` mo'oo¹ dsea` do e laco¹ niyáiñ¹. ⁴⁹ Jo dsu¹ i dsea` caguaang¹ gui do cajíñ¹:

—Jéeng¹gui cateá¹, ne~duu¹ su nigüéeng¹ i Líi¹ do i nileáng¹ ír¹.

⁵⁰ Jo Jesús caléb¹ catú¹ ca'oor¹ teá¹ lado, jo ngí¹ jo cajúm¹bre. ⁵¹ Jo ladsifi¹ lajob calí¹ tú¹ dseá¹ joo¹ e 'mi¹ e íi¹ guiá¹ joo¹ guá¹ fé¹ e si¹ fí` Jerusalén, co¹ casíng¹ catí¹ yá¹ jogui¹ cartí¹ uii¹. Jogui¹ cajo cajø¹ uø¹ jogui¹ caffiing¹ jalé¹ cuu¹ cōo¹, ⁵² jogui¹ jalé¹ ée¹ li¹ teáang¹ 'líf¹ canab¹; jogui¹ fíim¹ jaléng¹ dsea` quiá¹ Fidiée¹ i nicajúng¹ lami¹ jéeng¹gui cajíb¹tur. ⁵³ Jo mi¹ cang¹ e cají¹tu¹ Jesús, jo jaléng¹ i dsea` i cají¹tu¹ do cangoliñ¹ fí` Jerusalén fí` li¹ líi¹ fí` güeang¹ quiá¹ Fidiée¹, jo fíim¹ dsea` i cangáng¹ ír¹ fí` jo.

⁵⁴ Jo mi¹ cangá¹ i fui¹ 'lée¹ do cōo¹gui jaléng¹ i dsea` i teáang¹ cōo'r¹ do i jmoo¹ í¹ Jesús jial cajø¹ uø¹ jogui¹ cōo¹ jalé¹ e calí¹gui do, joba¹ eáam¹ cafóiñ¹ jóng jo cajíñ¹:

—E nijáb¹ e i dseañu¹ na líiñ¹ i Joo¹ Fidiée¹ camüng¹ do.

⁵⁵ Jo ie¹ jo dob teáang¹ i fíing¹ dseam¹ i jøø¹ catí¹ huíi¹ i nicajalíng¹ cōo¹ Jesús catí¹ li¹ se¹ Galilea jogui¹ i nicajmicóo¹ quiá'r¹ cajo. ⁵⁶ Jo jee¹ jaléng¹ i dseam¹ i quiéeng¹ Yá¹ i seeng¹ fí` Magdala, jogui¹ Yá¹ niquiá¹ Tiáa¹ cōo¹ Sé¹, jogui¹ niquiá¹ jaléng¹ jøø¹ yáu¹ Zebedeo cajo.

Mi¹ ca'áng¹ Jesús

(Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19 :38-42)

⁵⁷ Jo mi¹ tí¹ li¹ ngóo¹ ca'í¹ náu¹, caguié¹ jaang¹ dseañu¹ i sea¹ cuu¹ eáang¹ i sii¹ Sé¹ i seeng¹ fí` cōo¹ fii¹ e sii¹ Arimatea, jo í¹ cangi¹bre cōo¹ Jesús lami¹ jéeng¹gui cajo. ⁵⁸ Jo i dseañu¹ i cangó¹bre fí` li¹ güing¹ dseata¹ Pilato jo cangomir¹ fí` e fa'niáam¹bre Jesús. Joba¹ cacuøb¹ i dseata¹ Pilato do fí` lajo. ⁵⁹ Jo cangojgiáam¹ i Sé¹ do Jesús fí` li¹ tåaiñ¹ fí` dse¹ crúu¹, jo caquiñ¹ dsea` do cōo¹ cōo¹ 'mi¹ té¹ e

niguo'^, ⁶⁰ jo cango'áam'bre dsea` do fí coo` dsíi` tó` lí` ja` ijj` mí` áang` jíi` jaang'; jo uó` quiá`-bre lí` lí` ca'áiñ` dsea` do, jo ja` mí` ngoo` eáang` caquiú'r` ta` e calí` e too` ée` do. Jo mí` tí` lí` calí`, caquieér` coo` cuu` e dsée` e otoo` ée` do jo cangám`-bre jóng. ⁶¹ Dsú` i Yá` i seeng` fí Magdala do cóo`gui i Yá` jaang`gui do, dob cajer` fí quini` e too` ée` e lí` ca'áng` Jesús.

Mí` cajmée` dsea` í` oo` ée` quiá`- Jesús

⁶² Jo mí` tí` lí` cajneá` e jmií` coo`gui do, jo ie` jo cangotíing` jmií` e jmi'íng` jaléng` dsea` Israel, job mí` cangolíng` jaléng` fí` jmidsea` quiá`- dsea` Israel colíng` cóo`- jaléng` dsea` Israel líng` dsea` fariseo fí` lí` guiing` dseata` Pilato jo casí`-reiñ` do:

⁶³ —Dseata` quí`ii', tóqb` dsí`naa` e ie` lami` seeng`gui i dsea` i jmigoo` do cajíñ`- e mi` ningf` 'ní` jmií` e cajúiñ`-, nijib`tur calé` catú`-. ⁶⁴ Jo uiing` e joba` síi`naa` 'ná` e nijmé` dsea` íb` e lí` ca'áng` dsea` do lajee` 'ní` jmií`-, co` jial fíng lajee` dsea` quiá`-bre nijalíng` e uó` jo nigúim`-bre dsea` do, jo mi` nilicóong`gui lajo nijmigóor` e nicajib`tu dsea` do. Jogui song nilí` lajo, joba` eáang`gui ga` nilí` jóng laco`gui latí` mi` ui` do.

⁶⁵ Joba` cañí` dseata` Pilato jo cajíñ`-:

—Lab teáang` 'lée` i cuóong` lí` jmeáang`-na` ta` i nijmé` í` oo` ée`. Jo güiliing`-na` colíng` cóo`r` jo güijmee`-na` í` car` jié` jíi` lí` qui`- jmií` fí` jo.

⁶⁶ Jo cangolím`biñ` do cóo`- i 'lée` do jo cajmée` lí` fí` e cuu` fé` e jni` e oo` ée` do e laco` ja` ijj` cuóong` nineá`-; jo dob caseáaiñ` 'lée` i caguá` cajmée` í` e fí` jo.

28

Mí` cají`tu Jesús

(Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Jo mi` tí` lí` cangf` e jmií` e jmi'íng` jaléng` dsea` Israel e lí` lí` ngoo` nijneá` e jmií` la'uii` quiá`- semaan~, jo cangojóø` Yá` i seeng` fí` Magdala cóo`gui i Yá` jaang`gui do fí` lí` ca'áng` Jesús. ² Jo lajee` job mí` cajó` uó` e eáang`, co` jaang` ángel i líng` guotí` Fidiée` cajgáng` fí` yá` jmigüí` ie` jo, jo cangoquiéen` fí` oo` ée` quiá`- Jesús, jo cajé`r` e cuu` fé` e jni` e oo` ée` do, jo fí` ni` job caguár`. ³ Jo dseáang` jlo`- jing` i ángel do lí` laco`gui la jnéeng` jí` mi` jmijneá` güi`ñia`- jí`re`, jogui jlo`- tee` si`r` cajo` dseáang`- lí` laco` la tee` joob` dseáang`-. ⁴ Jo i 'lée` i teáang` jmoo` í` e oo` ée` do dsíng`- cajléñ`- dsú` uí`- e 'gó`r` jo jí`gui cartí` calíng`- dsíir`. ⁵ Jo i ángel do casí`r` i dseamf` do jo cajíñ`-:

—Ja` fóøng`-na` jíi`- coo`, co` ñi`baa guiá`- e Jesús dsea` 'náng`na` i cajúng` fí` dse` crúu`- do. ⁶ Jo dsú` jo` iuuiñ` fí` la lana, co` nicají`bre lí` laco`gui cajíñ`- ie` lami` cangir` cóo`- 'ná`- do. Nilíng`-na` ñijóø`-na` fí` lí` ca'áng` dsea` ír`. ⁷ Joba` fí` i 'ná`- lana, güiliing`tu` lajminá`- jo güijmée`-na` júu`- jaléng` dsea` quiá`r`- e nicajib`tur jo jéeng`guí` nidsér` fí` lí` se` Galilea laco`gui 'ná`, jo fí` job nimáang`na're. Jo jíi` lanab júu` quié`- quií`-na` lana.

⁸ Joba` i dseamf` do caquim`-bre lajminá`- e fí` oo` ée` do, jo lajee` jo dseáang`- 'gó`bre jogui dseáang`- dsíng`- iáang` dsfir` cajo. Jo jmináb` cangolíñ` e cangocóor` e júu`- do fí` quini` jaléng` i dsea` quiá`- Jesús do. ⁹ Jo jo` huóø`- lí`- lajo, coob` mí` cajmijnéeng`-ñia`- Jesús fí` quini` i dseamf` do jo caféng`neiñ` do. Jo cangoquiéem`bi` i dseamf` do cajo fí` lí` sing` dsea` do jo canaaiñ` do rúir` tii`- dsea` do jo lajee` jo jmiféng`neiñ`. ¹⁰ Joba` cajíng`- Jesús casí`r` i dseamf` do:

—Ja` fóøng`-na` jíi`- coo`, jo güiliing`-na` lana jo güisíi`-na` jaléng` dsea` quié`- e i líng` laco` rún`n e güidsilíñ` fí` lí` se` Galilea lajminá`- , jo fí` job nijí` rú`naa` cóo`r`-

Lajíi^l júu[^] quiá!⁻ lée⁻ e casí^r fi^l jmidsea[^]

¹¹ Jo lajee^v e ngolíing^v i dseam^f do, i liing^v i lée⁻ i teáang^v jmoo^v i^l do caguiiñ^v fi^v jee^v fi^v jo casí^r jaléng^v i fii^v jmidsea^v do laji^v e calí^v do. ¹² Joba^v i fii^v jmidsea^v do cangolíim^v bre e cangosiiñ^v cóo^v jaléng^v yuu^v dsea^v cóong^v quiá!⁻ dsea^v Israel cuaiñ^v quiá!⁻ lajíi^l júu[^] e nisea^v quiá!⁻ Jesús do. Joba^v casíiñ^v e cacuø'r jmiguiá^v cuu^v i lée⁻ do ¹³ jo casí^r reiñ^v do lala:

—Lalab júu^v nijmitíng^v na^v, e lajee^v uóø^v e teng^v na^v güiim^v ba^v, caguiiñ^v i dsea^v quiá!⁻ Jesús do jo caguíim^v bre dsea^v do fi^v dsí^v to^v ée^v. ¹⁴ Jogui^v song niliñi^v dseata^v lajíi^l e júu[^] jo, joba^v jneab^v nine^v naa^v jial laco^v nisiiñ^v naa^v cóo^v r^v e laco^v ja^v ni'uíng^v huíng^v quií^v na^v.

¹⁵ Jo ca'ím^v i lée⁻ do e cuu^v do jo cajmée^v bre lajíi^l júu[^] e nisiná'r^v. Jo lajob jíi^l líi^v júu[^] e ngí^v cartí^v jmii^v na jee^v jaléng^v dsea^v Israel.

Lajíi^l júu[^] e ca'íi^v Jesús quiá!⁻ dsea^v quiá'r^v

(Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁶ Joba^v lajob cajmée^v i dsea^v guijáng^v quiá!⁻ Jesús do, cangolíim^v bre fi^v li^v se^v Galilea jo cangolíiñ^v fi^v coo^v yá^v mó^v fi^v li^v caquiá^v Jesús ta^v. ¹⁷ Jo mi^v ti^v li^v cangáiñ^v Jesús, eáam^v cajmiféiñ^v dsea^v do, jo dsu^v seem^v bi^v i liing^v cajo^v i ja^v já^v liing^v e dsea^v do Jesús. ¹⁸ Jo cangoquiéem^v Jesús fi^v quiá!⁻ guí^v laco^v teáaiñ^v do jo casí^r dsea^v do lala:

—Fidiée^v nicacuø'r^v jnea^v e niquiá^v ta^v fi^v latøøng^v fi^v ñifí^v jogui^v fi^v ni^v guoo^v uó^v la. ¹⁹ Joba^v güiliing^v na^v fi^v jalé^v fi^v e sea^v fi^v jmigüi^v, jo jmee^v na^v e niquí^v jíng^v yaang^v dsea^v e laco^v ni'uíñ^v dsea^v quié^v e; jogui^v mifíing^v seaang^v na'r jmii^v la'eáang^v cóo^v júu[^] quiá!⁻ Tiquié^v e Fidiée^v jogui^v la'eáang^v cóo^v jnea^v, i Jóor^v camíing^v do, jogui^v la'eáang^v cóo^v Jmigüi^v quiá!⁻ Fidiée^v cajo^v, ²⁰ jogui^v éel^v na'r jial laco^v nijmitir^v lajale^v e júu[^] quiá!⁻ Fidiée^v e nícafí^v i'ná^v e nijmití^v na^v. Jogui^v güiliñi^v na^v guiá^v e seem^v baa cóo^v 'ná^v lacoo^v jmii^v lacoo^v jmii^v, jo dseáng^v lajob nilí^v car^v ngongí^v jmii^v.

Jo lajob nilí^v.

Jo lanab jíi^l líi^v júu[^] quiá!⁻ Fidiée^v e cajme^v Mateo.

E lab júu^ quiá'^ Dsea` Jmáang^ e cajme'

MARCOS

*Mi~ cajá~ Juan i seáang` dsea` jmii`
(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)*

¹ Lalab mi~ canaang` cani^~ juguiá^~ quiá'^~ Dsea` Jmáang^~ i líng' Joo' camíng^~ quiá'^~ Fidiée` dsea` guiing~ níff~.

² Jo lajii^~ malí^gui eáang` jaang` dsea` i café` cuaiñ~ quiá'^~ Fidiée` i calisí` Saíi^ catéer` fí` ni~ jí` quiá'r~ lala:

Lalab fé` Fidiée` e casí'r~ Dsea` Jmáang~:

Nisín^~ jaang` dsea` i niguiá^~ júu^~ quié` e ná^~ gui e niguo'^~ fí` jmigüí` e laco^~ niguiar` guiá^~ fí` lí~ ningí^~.

³ Jo fí` jee~ uó^~ quiá^~ do guicaná^~ coo^~ luu^~ dsea` e fé` teá` lala:

"Jmeáang^~ na` guiá^~ fí` co^~ tí` lí~ nijáab` Fíi`naa!";

jogui nea^~ na` condseé` co^~ 'né` e nilirøøb` fí`."

Jo jalé` e jo cajíng`~ Saíi^ fí` ni~ jí` quiá'^~ Fidiée`.

⁴ Jo lajob líi^~ mi~ cajá` jaang` dsea` i sii` Juan e fí` jee~ uó^~ quiá^~ do; jo ie~ jo, i Juan do caseáaiñ` jmii` jaléng` dsea`, jo si^`rein` e 'né` quiá^~ jíng` yaaiñ~ do fí` quini^ Fidiée` jogui e nisáiñ` do jmii^, jo lajoba` cuóong` e líng` Fidiée` lajalé` dsee` quiáin`~. ⁵ Jo fíim` dsea` dsilíiñ` e dsináu^~ júu^~ e guia` i Juan do; dsilíng` jaléng` dsea` i seeng` fí` Jerusalén jogui jaléng` i seeng` fí` fí` jíe` lí~ se` Judea e laco^~ jmóoiñ` do júu^~ lajii^~ dsee` e nica'eer. Jo mi~ ningf jo, i Juan do seáang`neiñ` jmii` fí` dsíi` gua` Jordán.

⁶ Jo i Juan do qui'r` 'mi` e líi^~ cóo^~ jñáu^~ loo^~ jó` camello jogui 'ñáu^ tu'r` cóo^~ coo^~ lo'ñatu` e líi^~ cóo^~ loo^~ jó` jogui jmitaang` 'ñia'r` cóo^~ jaléng` sini` i cóong`~, jogui fí` jalé` jmí^~ ta` e dsé'r` fí` jee~ mó`~. ⁷ Jo lalab líi^~ e júu^~ e guiar` jee` jaléng` dsea` i dsilíng` dsináu^~ júu^~ quiá'r~ do:

—Mi~ nisóong` jnea~, nijáa` jaang` i 'gøng`gui laco^~ jnea~; joba` jnea~ quini^ i dsea` fí` ja` e quiín`n e co^~ tuun~n e sifí^~i 'nii` 'ñí` 'ñáu^ lomiír~. ⁸ Co^~ jnea~ nicaseán`n jaléng` 'ná` jmii` cóo^~ layaang` jmii` e laco^~ cuø` lí~ e nicaquí` jíng` yaang`na` fí` quini^ Fidiée`; dsu` ír` mi~ nigüeeeñ`~, niseáin` 'ná` jmii` cóo^~ Jmigui` quiá'^~ Fidiée` e laco^~ cuø` lí~ e nicangíng`na` Jmigui` quiá'^~ dsea` do.

*Mi~ cajgáang` Jesús jmii`
(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)*

⁹ Jo ie~ jo cagüií^~ Jesús fí` Nazaret e née` fí` lí~ se` Galilea, jo cangór` e fí` gua` Jordán e née` fí` lí~ se` Judea; jo fí` dsíi` gua` job caseáang` i Juan do jmii` ír`.

¹⁰ Jo dsifí` mi~ cagüií^~ Jesús fí` dsíi` jmí^, cangár` e cana` cateá` fí` yá`^ jmigüí`~; jo lajee` jo cajgó` Jmigui` quiá'^~ Fidiée` fí` yá`^ moguir` e liing` jaang` mee`~. ¹¹ Jo guicaná^~ coo^~ luu^~ e jáa` fí` yá`^ jmigüí` e guicajíng`~ lala:

—'Nab` Joo`o i 'neáan`n eáang`; jo eáam` iáang` dsii` cóo^~ 'ná`.

*Mi~ cangó` Jesús fí` jee~ uó^~ quiá^~
(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)*

¹² Jo dsifí` mi~ cangí` jo, cajmée` Jmigui` quiá'^~ Fidiée` e cangó` Jesús fí` jee~ uó^~ quiá^~. ¹³ Jo fí` job cajer` lajee` tuló` jmii` fí` lí~ ngí` jaléng` jó` nuu`~; jo lajee` jo lamí` iing` i fíi` i líng` i sii` Satanás e niténg` Jesús fí` ni~ dsee`~, dsu` ja` calí`r` fa` cajmér` lajo. Jo mi~ cangí` job mi~ caguiliing` jaléng` ángeles i líng` guotíi` Fidiée` i cangoto` fíng` dsea` do.

*Mi~ canaang` Jesúsjmóor` ta~ quiá'r~ fí~ li~ se~' Galilea
(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)*

¹⁴ Jo mi~ cangf~ lajo, mi~ nicatang` dsea` Juan i seáang` dsea` jmíi` fí~ dsíi` 'náñi~, joba` cangáng` tu~ Jesúsj fí~ li~ se~' Galilea e cangoguiar~ júu~ quiá` Fidiée` fí~ jo, ¹⁵ jo lalab fé'r~:

—Lanab catf~ í~ e nijaquiéeng` e nicá` Fidiée` nifí~ quiá` lajaang` lajaang` dsea` jmigüi~. Jo nab tíi~gui e qui~' jíng` yaang` na` fí~ quini~ Fidiée` jogui íng` na` e ngocáng` óo`na` júu~ quiá'r~.

*Mi~ cató`' Jesúsjquiúung` dsea` ijmóo` ta~ ság`' ñu~
(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)*

¹⁶ Jo mi~ cangf~ lajo, cangó` Jesúsj fí~ li~ née` coo` guiée` e sii` Galilea. Jo mi~ caguiér` fí~ jo, lajee` e ngír` fí~ lí~ lí~ 'ni~` e guiée` do, joba` cangáin` jaang` dseañu~ i sii` Tú` Simón cóo`~gui jaang` rúiñ` do i sii` Dí~. Jo dob táaiñ` do laji~ huáaiñ` e jmóor` ta~ bí~ 'máa` fí~ é~guiée` e quiá` e sáiñ`' ñu~. ¹⁷ Joba` casí` Jesúsj i dsea` do lala:

—'Ná` ñiliing` na` cóo`~jnea~, jo latí~ lana nicuóø`'ø 'ná` ta~ e guiá`na` júu~ quiá` Fidiée` fí~ jee` dsea` jmigüi~, jo líb`jíu~ e ta~ jo la líi` ta~ ság`' ñu~.

¹⁸ Jo dsifí` mi~ canúu~ i dsea` gáng` do e júu~ e cajíng` Jesúsj do, ladsifí` lanab catár` e 'máa` quiá'r~ do jo cangoliim`bre cóo`~dsea` do.

¹⁹ Jo ja` huíi` mi~ ngoliim`bir mi~ cangáng` Jesúsj jaang` dseañu~ i sii` Tiá~ cóo`~gui jaang` rúiñ` do i sii` Juan, jo laji~ huáaiñ` do líiñ` joo` jaang` dseañu~ i sii` Zebedeo, jo teáaiñ` do fí~ coo`~dsíi` móo` e niguiar` guiú` 'máa` quiá'r~ e quiá` nisáiñ`' ñu~. ²⁰ Jo dsifíb` cató`' Jesúsj i dsea` do e cangoliin` do cóo`r~, jo ladsifí` lanab cangoliing` i dsea` do cóo`~Jesúsj; jo dob caseáaiñ` do tiquiá'r~ fí~ dsíi` e móo` do coliing` cóo`~jaléng` i dsea` i jmícoo`~gui quiá'r~.

*Jaang` dseañu~ i iuung` i 'ling`^ dsíi`
(Lc. 4:31-37)*

²¹ Jo mi~ cangf~ jo, cangoliin` fí~ coo`~fí~ li~ sii` Capernaum. Jo fí~ jo mi~ catf~ e jmíi` e jmi'íng` dsea` Israel, jo Jesúsj calír` fí~ dsíi` guá` quiá` i dsea` góor` do, jo canaaiñ` e'r` jaléng` dsea` i teáang` do ie~ jo. ²² Jo dsíng`~ dsíi`gó` dsíi` jaléng` i dsea` do dsu` e núur` jalé` e júu~ e guia` Jesúsj do, co` er` laco` jaang` dsea` i quie` nifí` e ja` 'gó'r~, jo ja` er` laco` e` jaléng` tifa` i e` jalé` júu~ quiá` ta~ quiá` dsea` Israel. ²³ Jo ie~ jo e fí~ dsíi` guá` do ní`iuung` jaang` dseañu~ i ní`iuung` i 'ling`^ dsíi`. Joba` mi~ tí~ li~ cangáng` i dsea` do Jesúsj, dsifí` ladob i 'ling`^ do cajmér` e ca'óo` i dseañu~ do jo cajíñ` do lala:

²⁴ —¿Jiali` ñijmiguín`~jnea`^, Jesúsj, dsea` seen` fí~ Nazaret? ¿Su cañí` e ni`íin`~ jnea`^? Cuíim`baa` 'ná~, joba` ne`naa` e lin` dsea` güeang` quiá` Fidiée` dsea` guiing` ñifí`.

²⁵ Joba` mi~ canúu~ Jesúsj lajo, dsifí` lanab cajíñ` i 'ling`^ i ní`iuung` dsíi` i dseañu~ do jo cajíñ` casí`~reiñ` lala:

—¡Catii` fí~ moní`^, jo tiúung` i dseañu~ la!

²⁶ Jo dsifí` lajob cajmée` i 'ling`^ do e cadseá`~ joñiing` i dseañu~ do, jo teáb` ca'óoiñ` do mi~ cagüi`íi` i 'ling`^ i ní`iuung` dsíi` do. ²⁷ Jo jaléng` dsea` i cangá` e jo ie~ jo, eáam` cafóiñ` jo canaaiñ` jming`~ rúiñ`:

—¿I` i dsea` na? ¡Co` fé'r` júu~ e ja` mi~ ne`naa` jogui ja` 'gó'r` fé'r` lí`^ laco` jaang` dsea` i quie` nifí` jo la quie`gui jaléng` i 'ling`^ i teáang`~ dsíi` dsea` náu`r` júu~ quiá` dsea` na`!

²⁸ Jo mi~ cangf~ jo, eáam` cani`~ júu~ quiá`~ Jesúsj cóo`~jalé` e guiú`~ e jmóor` do fí~ latøøng` li~ se~' Galilea.

*Mi~ cajmi'leáang~ Jesús iemisé~ Tú~ Simón
(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)*

²⁹ Jo mi~ tí~ lí~ ca'uøøiñ~ e fí~ dsíi~ guá~ e si~ fí~ Capernaum do, dsifí~ lajob cangó~ Jesús cój~ Tiáa~ cój~ gui Juan fí~ quiá~ Tú~ Simón cój~ gui Df~. ³⁰ Jo mi~ caguilíñ~ fí~ quiáiñ~ do, dob ráang~ iemisé~ Tú~ Simón e iú~ guím~bre, jo casí~ i dsea` do Jesús e~ calí~ cój~ i dseam~ do. ³¹ Joba! Jesús cangoquiéeiñ~ fí~ quiá~ lí~ ráang~ i dsea` dsée~ do, jo catíiñ~ guóoiñ~ do jo caseáang~neiñ~; jo míñg~ caráam~biñ~ do, jo ladsifí~ lanab caguá~ e iú~ guíñ~ jo canaaiñ~ do guiar~guiá~ e quiá~ nihéiñ~ Jesús cój~gui i dsea` i ngí~ cój~ dsea` do.

*Mi~ cajmi'leáang~ Jesús i fíñg~ dsea` dsée~
(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)*

³² Jo mi~ canuu~ e jmi~ jo e lico~ nícadseá~ íé~, cangojéeng~ dsea` i fíñg~ dsea` dsée~ i seeng~ quiá~r~ fí~ quini~ Jesús, jo do quiéeng~ jaléng~ dsea` i teáang~ i 'ling~ dsíi~. ³³ Jo dseáng~ latøøng~ fíib~ caseáng~ e o'nú~ li~ iuung~ Jesús ie~ jo. ³⁴ Jo fíim~ dsea` cajmi'leáang~ Jesús ie~ jo lí~ doñi~ ee`jmohuú~ e líng~ dsea`, jogui fíim~bi~ jaléng~ dsea` i niteáang~ i 'ling~ dsíi~ cajmi'leáam~ Jesús cajo; dsu~ ja~ cacuø'r~ fí~ i 'ling~ do fa~ e niféiñ~ do e nijmér~ júu~ i~ i dsea` do, co~ níb~ i 'ling~ do guia~ i~ líng~ dsea` do.

*Mi~ caguiá~Jesús júu~ quiá~ Fidiée~fí~ li~ se~ Galilea
(Lc. 4:42-44)*

³⁵ Jo ná~gui e ngóo~ nijneá~ e uøø~ jo, caróob~ Jesús jo cagüiú~bre e fí~ jo, jo cangór~ cangoféeiñ~ Tiquiá~r~ Fidiée~ fí~ cój~ li~ ja~ 'ga~ lí~ dsilíng~ dsea`.

³⁶ Jo Tú~ Simón coliing~ cój~ jaléng~ dsea` i la'ó~ ngí~ cój~ Jesús cangolíñ~ cango'néem~bre dsea` do, ³⁷ jo mi~ cadséiñ~ dsea` do jo casí~r~:

—Fí~nnaa~, lajíim~ dsea` ngí~ 'náiñ~ 'nú~ lana.

³⁸ Dsu~ Jesús cañíir~ quiá~ i dsea` do jo casí~rein~ lala:

—Má~aa~ fí~ jalé~ fí~ e néé~ fí~ quiá~gui la, jo fí~ job nidsiguiá~naa~ júu~ quiá~ Fidiée~, dsu~co~ta~ joba~ e cagá~ jnea~ fí~ jmigüi~ la.

³⁹ Jo lacaam~li~ se~ Galilea ngí~ Jesús e guiar~ júu~ quiá~ Fidiée~ lí~ lacaang~ lí~ téé~ guá~ quiá~ dsea` góor~ dsea` Israel, jogui jmoo~bir e túu~ jaléng~ i 'ling~ i teáang~ dsíi~ dsea`.

*Mi~ cajmi'leáang~ Jesús jaang~ dsea` i líng~ jmohuú~ lí~
(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)*

⁴⁰ Jo lajee~ e ngí~ Jesús fí~ lí~ se~ Galilea, cangoquiéeng~ jaang~ dseañ~ fí~ lí~ ngóor~ i nilíng~ jmohuú~ lí~ fí~ ngúu~ taañ~. Jo mi~ caguiér~ quiá~ lí~ ngóo~ Jesús, joba~ casí~ uó~ jnir~ jo casí~r~ dsea` do lala:

—Fí~i, cuóom~lí~ jmi~leaan~ jnea~ lajíi~ jmohuú~ e líin~n song iin~ lajo.

⁴¹ Jo Jesús calí~ fí~ líim~bre i dseañ~ do, joba~ cagüiñ~ dsea` do jo cajíñ~:

—Iim~baa jmi~leaan~n 'nú~. jo lana ca'láam~ba~ lajíi~ jmohuú~ e lin~!

⁴² Jo dsifí~ lajob ca'láang~ i dseañ~ do, jo jo~ e líiñ~ jíi~ co~ jóng. ⁴³ Jo mi~ cangí~ jo, ca'íib~ Jesús júu~ i dseañ~ do e nidséiñ~, jo eáam~ca'íir~ 'goo~ quiáiñ~ do jo lalab casí~r~:

⁴⁴ —Fí~i 'nú~ e jíi~ jaang~ dsea` ja~ jíi~ níff~ lajalé~ e calí~ na; lico~ güijeaang~ uø~ fí~ quini~ jmidsea` lí~ laco~ tíng~ dsea` góoo~ dsea` Israel, jogui líng~ ee~ nigüicá~ quiá~ e ca'láam~ba~ lí~ laco~gui ta~ caquiu~ Moi~ malíi~gui eáang~, jo lajoba~ niliñ~ dsea` e nica'láam~ba~ lajíi~ jmohuú~ e lami~ lin~.

⁴⁵ Jo cangám~ i dseañ~ do, dsu~ cajmea~bre júu~ lajíim~ dsea` lajíi~ e calí~ do. Joba! Jesús jo~ lí~r~ fa~ ngí~guir dseáng~ fí~ lí~ teáang~ dsea` eáang~, jo fí~ caluub~ fí~ jíi~ ja~guir fí~ lí~ ja~ jíi~ 'ga~ lí~ dsea` jóø~ quiá~r~; dsu~ car~ jíi~ jo dseáng~ dsillíim~bi~ dsea` i 'nó~ quiá~r~.

2

*Mi~ cajmi'leáang~ Jesús jaang` dseañh' i caang~ tii~
(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)*

¹ Jo mi~ cangf gui tú~ 'ni' jmii~ lajo, cangám~ tu Jesús fí Capernaum. Jo mi~ caliñi' jaléng~ dsea` e liing~ jié~ fí li~ nitáang~ dsea` do, ² joba' ladsifi' lanab caseáng~ fíing~ dsea` e fí 'núu' li~ iuung~ Jesús e guiar' júu~ quiá~ Fidiée~, jo jii~ jo` íng~ gui dsea` fí o'núu~ quiá~ e 'núu~ do, co~ i' leáam~ dsea` teáang~ e fí dsíi~ jo. ³ Jo lajee~ jo caguilíng~ quiúung~ dseañh' i dsíing~ jaang` gui dseañh' i caang~ tii~. ⁴ Jo dsuco~ eáam~ fíing~ dsea` i teáang~ do ie~ jo, joba' ja` cuóong~ fa' e nidsijeeiñ~ i dsea` dsée~ do carti' quini~ Jesús. Joba' caneáar' capí~ fí yú~ 'núu~ dseáng~ e li~ iuung~ Jesús cōo~ jaléng~ i dsea` do, jo fí job cajgiéer~ e 'ma` li~ dsíing~ i dsea` dsée~ do carti' quini~ laco~ sing~ Jesús. ⁵ Jo dsifi' mi~ calilí~ Jesús jial dseáng~ já~ líng~ jaléng~ i dsea` do júu~ quiá~ r~, joba' cajíñ~ casí~ r~ i dsea` dsée~ do lala:

—Joo`o, nica'ím~ baa dsee~ quií~.

⁶ Jo mi~ cajíng~ Jesús lajo, joba' i líng~ tifa~ quiá~ júu~ quiá~ ta~ quiá~ dsea` Israel i teáang~ do ie~ jo canaaïñ~ i dsíir': ⁷ “¿Jial teá~ dsíi~ i dseañh~ na e fé~ r~ lana? Co~ jalé~ e fé~ r~ na, júu~ gab~ líi~ fí quini~ Fidiée~, dsuco~ dseáng~ lajii~ Fidiée~ bing~ cuóong~ lí~ líng~ dsee~ quiá~ dsea~.” ⁸ Jo dsu~ dsifi' lajob calilí~ Jesús lajii~ e i dsíi~ i dsea` do, joba' casí~ reiñ~ do lala:

—¿Jialí~ i' áa' 'nú~ lana? ⁹ ¿E~ e líng~ 'nú~ e ja~gui huíng~ nifíi~ i dsea` caang~ tii~ na? ¿Su nifíi~ ire: “Nica'ím~ baa dsee~ quií~”, qsi nifíi~ ire é: “Ráan~ jo ngí~, jo quié~ uo~ e 'ma` li~ dsíin~ na”? ¹⁰ Jo dsu~ lana jnea~ ni'ée~ e 'nú~ e jneab~ cagá~ a fí~ ñifí~ e líñ~ n jaang~ dsea` jmigüi~ e oo~ baa ta~ fí~ jmigüi~ la e ni'íin~ n dsee~ quiá~ dsea`.

Jo mi~ cangf e cajíñ~ lajo, joba' casí~ r~ i dsea` caang~ tii~ do lala:

¹¹ —Jnea~ fíi~ i 'nú~, ráan~ jo quié~ e 'ma` li~ dsíin~ na jo guóng~ fí~ quií~.

¹² Joba' dsifi' ladob caráang~ i dsea` caang~ tii~ do, jo cacór~ e 'ma` li~ lamí~ dsíñ~ do la ní~ jaléng~ i dsea` i teáang~ do ie~ jo. Jo mi~ cangá~ jaléng~ i dsea` do lajii~ e calí~ do, joba' lajiim~ bre cango~ gó~ dsíir' jo canaaïñ~ jmiféiñ~ Fidiée~ jo fé~ r~:

—Dseáng~ jii~ cōo~ ya~ ja` mí~ cane~naa~ lajii~ e nicalí~ jmii~ na.

*Mi~ cató~ Jesús jaang` dseañh' i sii~ Leví
(Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)*

¹³ Jo mi~ cangf lajo, cangób~ tu Jesús fí 'ni~ guiée~ e néé~ fí Galilea do. Jo lajee~ táaiñ~ fí jo, dseáng~ eáam~ dsilíng~ dsea~, joba' e~bre jaléng~ dsea` i guilíng~ do júu~ quiá~ Fidiée~. ¹⁴ Jo lajee~ e iuung~ Jesús fí ngóor~ fí li~ jié~, cangáiñ~ jaang~ dseañh~ i sii~ Leví, joo` jaang~ dseañh~ i sii~ Alfeo, e guíñ~ do fí~ cōo~ li~ mír~ cuu~ e catíng~ dseata~ i guing~ fí Roma, co~ líñ~ do nodsicuu~. Joba' casí~ Jesús i dseañh~ do lala:

—Leví, má~ aa~ cōo~ jnea~.

Jo dsifi' ladob caró~ Leví jo cangó~ bre cōo~ Jesús.

¹⁵ Jo mi~ cangf jo, Leví cató~ r~ Jesús e nidsé~ dsea` do e nidsihé~ r~ fí quiáiñ~. Jo fí~ jo niguiing~ dsea` do gó~ r~ colíng~ cōo~ jaléng~ dsea` i ngí~ cōo~ r~ jogui~ cōo~ i fíng~ dsea` i mí~ cuu~ quiá~ dseata~ guing~ fí Roma jogui~ cōo~ jaléng~ dsea` i jiéng~ gui i sea~ júu~ i røøng~ dsee~ cajo. ¹⁶ Jo mi~ cangá~ jaléng~ dsea` Israel i líng~ dsea` fariseo cōo~ gui jaléng~ tifa~ quiá~ júu~ quiá~ ta~ quiá~ r~ e Jesús guíñ~ gó~ r~ colíng~ cōo~ jaléng~ i dsea` do, joba' cajmíng~ r~ i dsea` quiá~ Jesús do jo casí~ reiñ~ do lala:

—¿Jialí~ gó~ tifa~ quií~ na~ colíng~ cōo~ jaléng~ 'nú~ nodesicuu~ cōo~ gui jaléng~ dsea` caguaang~ gui i sea~ júu~ i røøng~ dsee~?

17 *Jo mi~ canúu~ Jesús lado, joba' cañíir' quiá'~ i dsea` do lala:
—Jaléng~ dsea` i guiúng~ ja` 'neáin~ tímíi, dsu' jaléng~ dsea` dsée'~bing' i
'neáng~ í. Jo jnea~ ja` cagá~a fí' jmigüí~ la fa' e caga'nén'n jaléng~ dsea` i ée'
guiá~, dsu' jaléng~ dsea` dsee~ dsea` qui'bing' i caga'nén'n.*

*Mi~ cajmingt~ dsea` Jesús uii~ quiá'~ jalé~ ayuno
(Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)*

18 *Jo coo~ née~ cajmée` ayuno jaléng~ i dsea` i ngí~ cóo~ Juan i seáang` dsea`
jmíi` cóo~~gui jaléng~ i dsea` i líng` dsea` fariseo. Jo lajee~ jo, caguilíng~ i líng~
dsea` fí~ lí~ táang` Jesús jo cajmingt~r~ dsea` do lala:*

—Jaléng~ i dsea` quiá'~ Juan i seáang` dsea` jmíi` cóo~~gui jaléng~ dsea` fariseo
jmóo~bre ayuno, jo ¿jialí~ jaléng~ dsea` quií~ 'n~ ja` jmóo~r~ lajo?

19 *Joba' cañíi~ Jesús quiá'~ i dsea` do lala:
—Ja` cuóøng` nijmé~ ayuno jaléng~ dsea` i simíng~ quiá'~ coo~ li~ cung~ guoo~
dsea` lajee~ seeng~ i siming~ i cung~ guo~ do cóo~r~; co~ lajee~ siseáng~ i siming~
do cóo~ i dsea` simíng~ do, ja` cuóøng` fa' nijmé~ i dsea` simíng~ do ayuno. **20** Jo
dsu' coob~ mi~ nití~ í~ e nisáin~ i siming~ i cung~ guo~ do, jo joguib~ mi~ niguiée~
jmíi~ e nijmé~ dsea` ayuno.*

21 *Jo jíi~ jaang` dsea` to'r~ coo~ 'mi~ e yúu~ cóo~ ca'ná~ 'mi~ e 'míi~, dsu~co~
song cajmér~ lajo, joba' nijóm~ e 'mi~ e 'míi~ do jogui ni'guib~ e 'mi~ e yúu~ do
cajo, joba' lí~^ lí~ jmigui~gui ni'guib~ jóng. **22** Jo lajobi~ cajo, ja` guié~ dsea` mée~
e laco~ guiná~ có~ fí~ coo~ dsíi~ loo~ jó~ e yúu~; dsu~co~ song cajmér~ lajo, joba'
ni'guib~ do jo nidsi~fíb~ e mée~ do jogui ni'fim~ e loo~ jó~ do cajo. Jo co~ lajob
líi~, joba~ guia~gui e niguié~ dsea` e mée~ laco~ guiná~ có~ do fí~ coo~ dsíi~ loo~
jó~ e 'míi~b~, jo lajoba~ ja` dseáang~ fa' e ni'guib~ e loo~ jó~ do o'guib~ fa' e nidsi~fíb~ e
mée~ do cajo.*

*Mi~ ca'éeng~ dsea` quiá'~ Jesús láá~ quiá'~ cui~iee`
(Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5)*

23 *Jo coo~ ya~ ie~ jmíi~ e jmi'íng~ dsea` góo~ Jesús dsea` Israel, jo caguié~ dsea`
do colíng~ cóo~~jaléng~ dsea` quiá'r~ fí~ coo~ guiee~ lí~ sijnea~ cui~iee~. Jo jaléng~
i dsea` quiá'r~ do mi~ cangíiñ~ fí~ jo, canaaíñ~ éeiñ~ láá~ quiá'~ e cui~iee~ e sea`
do ie~ jo. **24** *Joba' jaléng~ dsea` Israel i líng` dsea` fariseo cajmingt~r~ Jesús lala:**

—Janú~, ¿jialí~ jmóo~ dsea` quií~ lana?, co~ ja` cuóøng` jmé~ dsea` Israel e lana
mi~ jmíi~ e jmi'íng~naa!

25 *Joba' cañíi~ Jesús quiá'~ i dsea` do lala:
—¿Su jíi~ coo~ ya~ ja` mi~ ca'í~ 'ná~ fí~ ni~ jí~ quiá'~ Fidiée~ lí~ fé~ e~ cajmée`
dseata~ Daví~ ie~ malíi~ do coo~ ya~ lajee~ e jmi'aang~ dsea` do cóo~ dsea`
quiá'r~? **26** Jo ie~ jo jaang` dsea` i sii~ Abiatar líiñ~ jmidsea` laniing~, dsu~ i
dseata~ Daví~ do ca'í~bre fí~ dsíi~ 'n~ Fidiée~ jo cagó~bre e iñí~ güeang~ quiá'~
Fidiée~ e si'í~ dseáang~ lajíi~ jmidsea`bing` cuóøng` lí~ dó~; jogui cacuøl~bir cajo
jaléng~ i dsea` i ngolíng~gui cóo~r~ do e cagóiñ~ do.*

27 *Jo cajíng~gui Jesús cajo:
—E jmíi~ e jmi'íng~ dsea` cajmée` Fidiée~ e laco~ nijmicóo~r~ dsea` jmigüíb~, jo
o' yaang~ dsea` jmigüí~ cagui'r~ e jmíi~ jo e laco~ nijmi'íñ~. **28** Jo uíi~ lajoba~ e
jnea~, i cagüéng~ fí~ jmigüí~ la e gáa'a fí~ níff~ e líin~n jaang` dsea` jmigüí~, seab`
fí~ quié~ e e quiú~ ta~ lajee~ e jmíi~ e jmi'íng~ dsea` góo~o dsea` Israel.*

*Mi~ cajmi'leáang~ Jesús jaang` dsea` i caang~ guoo`
(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)*

1 Jo mi~ cangf̄ jo, coo` jmiif~ ca'ib~tu Jesús fí` coo` dsíi` guá`- quiá`- dsea` góor` dsea` Israel, jo fí` job ni'iung` jaang` dseañu` i caang` coo` guoo`. **2** Jo ie~ jo i fíim` dsea` sítteeiñ` Jesús fí` e guá`- jo e lí` laco` nijóor` su nijmi`leáang` dsea` do i dsea` dsée` do 'ñia` ie~ jmiíng` jaléng` dsea` góor` dsea` Israel, co` fíng cajmée` dsea` do lajo, lajoba` líiñ` e nilí'r` e ni'níng` neiñ` fí` quini` dseata`. **3** Jo mi~ cangáng` Jesús i dseañu` i caang` guoo` do, dsif` lajobj casf` reiñ` do lala:

—Ráan`- jo síng`- uø` e guiá`- joo` do.

4 Jo mifíing` cajmíng`-r` jaléng` i dsea` i teáang` do ie~ jo, jo casf`-reiñ` do lala: —¿E` i' óo' 'ná` e cuóøng` lílf` mi~ jmiíng` jneaa`aa`, dsea` Israel? ¿Su e guiá` ofa` e ja` dseem` é? ¿Su 'né` e nijmi`leáang`naa` jaang` dsea` rú`naa` jee` jmohuñ` osi e nibiing`naa`r` é?

Dsh` jaléng` i dsea` do tiib` cajer`. **5** Jo lí` cajóom` Jesús jaléng` i dsea` i teáang` lacúng` lajíng` do, jo caliguíim`bre quiáñ`- do, jogui fí`bí cajer` cajo, co` dseáng`- ja`iing` jaléng` i dsea` do ningám`bre. Joba`lalab casf`r` i dseañu` i caang` guoo` do:

—Níi`- guóo`, dseañu`.

Joba` cani`biñ` do guóor` e caang` do, jo ladsif` lanab ca'lóo`. **6** Jo mi~ cangá` jaléng` i dsea` Israel i líng` dsea` fariseo i teáang` do ie~ jo jalé` e calí`- do, dsif` mi` tí` lí` ca'uøøiñ` fí` jo, jo canaañ` sñiñ` cój` jaléng` dsea` quiá`- dseata` Herodes e quiá`- jial nijmér` e laco` nijngáiñ`- Jesús.

Mi` caseáng` i fíing` dsea` fí` 'ni`guiéé` Galilea

7 Jo mi~ cangf̄ jo, cangób~tu Jesús coliing` cój` jaléng` dsea` quiá`r` fí` 'ni`guiéé` Galilea, jogui i fíim` dsea` seeng` lacaang` fí` lí` se` Galilea ngolíñ` laco` ngóo` dsea` do. **8** Jo mi~ caliñ` jaléng` dsea` quiá`- jalé` e guiá`- e jmoo` Jesús, i fíim` dsea` cajalíñ` cajajóøiñ` dsea` do; cajalíng` jaléng` dsea` i seeng` fí` Jerusalén, jogui lacaang` fí` jié` lí` se` Judea, jogui lí` se` Idumea, jogui jaléng` dsea` i neáang` lí` lí` guiéé`-laco` iñ` gua` Jordán, jogui jaléng` dsea` i seeng` fí` fí` Tiro cój`-gui` fí` Sidón. **9** Jo casf`- Jesús i dsea` quiá`r` do e nijmériñ`- do quiíj`-cój` móo` e ni'ír` e lí`-laco` ja`nicuíñ`- eáang` fí` jee` i dsea` leáang` do; **10** dsaco`- Jesús dseáng`- i leáam` dsea` dsée` i nícajmi`leáaiñ` , joba` jaléng` dsea` dsée`- dseáng`- dsiquiéeiñ` e güim`bre dsea` do. **11** Jogui jaléng` i dsea` dsée`- i jéé` i líng`- quiá`- laco` mi` níiñ`- Jesús, dsif` lajobj sí'r` uó`- jnir` fí` quini` dsea` do jo óor` teá` jo fé`r` lala:

—'Né` lin` i Jóo` Fidiéé` camíing`- do.

12 Jo Jesús cajmi`leáam`bre i dsea` dsée`- do, jo jíim`bre i líng`- do jogui quiú`reiñ` ta` e ja` niféiñ` do cuaiñ` quiá`r` 'ñia`r` fí` quini` dsea`.

Mi` caguíng` Jesús dsea` gutíung` quiá`r`

(Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)

13 Jo mi~ cangf`gui lajo, cajgóo`- Jesús fí` coo` yá`- mó` , jo fí` job cató`r` i fíing` dsea` e laco` niguíñ` i` jaléng` ni'uíng` dsea` quiá`r` . Jo lajee` e nícaseáiñ` lajíiñ` e fí` yá`- mó` do, **14** caguíñ` lajee` jaléng` i dsea` i teáang` do ie~ jo gutíung` dsea` i nísiñ` cuaiñ` quiá`r` e laco` nidsiguiáñ`- do júu` quiá`- Fidiéé` jee` jaléng` dsea` jmigüí` ; joba` i dsea` í calisí` dsea` apóo` , e guóng` dsea` si`neaang` quiá`- Fidiéé` i quie` júu` quiá`r` . **15** Jogui cacuø`reiñ` do ta` e quíi`r` jmiíñ` e ni'uøiñ` jaléng` i líng`- i jéé` quiá`- dsea` . **16** Jo lalab sií` i dsea` gutíung` i ca'naaiñ` do: jaang` i sií` Simón, jo mi~ cangir` cój`- Jesús calisí` Tú` ; **17** jaang`gui i sií` Tiáa` cój`-gui` jaang` rúiñ` do i sií` Juan, jo lají` huáaiñ`- do líiñ` joo` jaang` dseañu` i sií` Zebedeo, jo mi~ cangir` cój`- Jesús lají` huáaiñ`- do calisí` Boanerges, e guóng` Joo` Jí` Gúi`ñiá` ; **18** jaang`gui i sií` Dí` , jaang`gui i sií` Lii` , jo jaang`gui i sií` Bartolomé cój`- jaang`gui i sií` Mateo, jogui jaang`gui i sií`

Mó^, jo jaang`gui i sii` Tiáa~, jój' jaang` dseañu^ i sii` Alfeo, jogui jaang`gui i sii` Tadeo cóo^~ jaang`gui i sii` Simón i líng` dsea` celote, ¹⁹ jo catí li^~ cadséng`gui Judas Iscariote i cajáng` Jesús fí^ jaguó^ dsea` i cajnga` quiá'r^-.

Mi^ cacuør^ dsea` dsee` Jesús e jmóor` ta` la'eáang` cóo^~ fí^ i 'ling`[^]

(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

²⁰ Jo mi^ cang^gui lajo_, caí^tu Jesús fí^ coo^ dsí^ sináu^, jo dsifí^ lajobj caseáang`tu dsea` i 'leáang` e jí^l^ o^ cuo^ fí^ dó^~ gui dsea` do coliing` cóo^~ dsea` guitúung` quiá'r^-. ²¹ Jo mi^ caliñí^ i dsea` rúng` Jesús e jo, joba^ cangolíñ^ e cangotéer` dsea` do ladsifí^ lado, co^ fél^ e ningaam`biñ^!.

²² Jogui lajobj cajo_, lalab fél^ jaléng` tifa^ quiá^ júu^ quiá^ ta^ quiá^ dsea` Israel i jaliing` catí Jerusalén jo cajíñ^-:

—La'eáang` cóo^~ bí^ quiá^ Beelzebú i líng` fí^ jaléng` i 'ling`^, la'eáang` fíbing` tiing` i dseañu^ na e uóøiñ^ i 'ling`^ i teáang`^ dsí^ dsea`.

²³ Joba^ catób^ Jesús jaléng` i dsea` do, jo casf^~ reiñ^ do coo^ júu^ já^ e lafa^ júu^ cuento jo lalab cajíñ^-:

—¿Jial lí^ Satanás niguíñ^ 'ñia'r? ²⁴ Jogui fa^ dsea` i seeng` fí^ coo^ fí^, jo nilí^ e 'ní^ níing` rúin^ lajee^ la'ó^ yaaiñ^, joba^ ja^ huóø^ nité^ e seeng` dsea` e fí^ fí^ jo, já^ já^? ²⁵ Jogui lajobj fa^ coo^ sináu^ quiá^ dsea` lí^ seeiñ^ mí^l^, ja^ cuo^ fí^ fa^ e seeiñ^ juguiá^ fí^ jo, já^ já^? ²⁶ Lajobj lí^ cóo^~ Satanás i líng` fí^ i 'ling`^ do; cofa^ caliséñ^ mí^l^ jogui catíñ^ cóo^~ i 'ling`^ i líng` la'ó^ 'ñia'r^ do, joba^ ja^ røø^ nigüí^ing` quiá'r^, co^ ni'íim^ bre conguia^ jóng, já^ já^?

²⁷ Jogui lajobj cajo jí^~ jaang` dsea` lí^r^ ír^ fí^ dsí^ sináu^ e nidsijmér^ ii^ quiá^~ jaang`gui dsea` i bí^gui dsí^ laco^ ír^; co^ la'uui^ jang^~ 'né^ e niñúm^ bre i dsea` í^, jo joguiba^ nilí^r^ e njmér^ ii^ jóng.

²⁸ 'Jo jnea^ jmítaa^ óo'na^ e cuóøom^ lí^ing` Fidiée^ dsee` quiá^~ jaléng` dsea` ui^~ quiá^~ jalé^ e nicajmér^ cóo^~gui jalé^ e nicafé^r^, ²⁹ dsu^ song ii^gui fél^ ga^ ui^~ quiá^~ Jmigu^~ quiá^~ Fidiée^, joba^ dseáng^~ jo^ ni'íim^ Fidiée^ dsee` quiá^~ i dsea` í^, co^ latab^ niróiñ^ dsee` jóng.

³⁰ Jo lanab jí^~ lí^ júu^ e casf^~ Jesús i dsea` do ie^ jo uí^~ e fíeñ^ do e jée^ i 'ling`^ quiá'r^-.

Mi^ cajíng`~ Jesús i^ niquiá'r^ jogui i^ rúiñ^

(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)

³¹ Jo mi^ cang^ jo, jo lajee^ e iuum^ bi^ Jesús fí^ dsí^ e sináu^ do, mi^ caguié^~ niquiá'r^~ cóo^~gui jaléng` rúiñ^. Dsu^ jí^~ caluub^ cajeiñ^ do, co^ eáam^ fí^ing` dsea` teáang`^ dsí^ e sináu^ jo ie^ jo. Joba^ casíiñ^ jaang` dsea` i si^í^ cangote^~ Jesús. ³² Jo i dsea` i neáang` lacúng` lajíng` lí^ sing` Jesús casf^r^ dsea` do lala:

—Nab nicagüéng` niquí^~ cóo^~gui jaléng` rún^ dseañu^ cóo^~gui rún^ dseam^ e 'náiñ^ 'nu^, jo nab teáaiñ^ caluu^ lana.

³³ Joba^ cañí^~ Jesús quiá^~ i dsea` do lala:

—¿I^ líng` 'ná^ i líng` niquié^ e jogui jaléng` rún^?

³⁴ Jogui cajóøiñ^~ i dsea` i neáang` lacúng` lajíng` lí^ guiiñ^ do jo cajíñ^-:

³⁵ —Co^ l^~ doñi^ ii^ dsea` i jmoo^ dseáng^~ lají^~ ta^ e iing` Fidiée^, joba^ i dsea` fíbing` i líng` rún^ jogui fíbing` i líng` niquié^ e cajo.

4

Coo^ júu^ já^~ lafa^ júu^ cuento quiá^~ mi^ bí^ dsea` mijú^

(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ Jo coo^gui néel^ canaang`tu Jesús e e'r^ dsea` júu^ quiá^~ Fidiée^ fí^ 'ni^ e guiée^ do. Jo dsu^co^ i fíim^ dsea` caseáang`tu e fí^ jo, joba^ lajee^ jo caíb^ tu Jesús fí^ dsí^ coo^ móo^ e si^ e 'ni^ e guiée^ do, jo fí^ job caguár^ lajee^ e jaléng` i dsea`

caguaaang⁻ do teáaiñ⁻ fí' 'ni["] e guiéé['] do e núur['] júu[^] quiáiñ["] do. ² Jo fí' job canaang['] Jesú^s ca'e'r['] jaléng["] i dsea['] do jmiguá['] júu[^] já["] lafa['] júu[^] cuento, jo lalab fé'r['] e sí'r["] i dsea['] do:

³ —Janú["], náu["]na' jalé["] e nifá["]a la: Coo['] ya["] cagüi['] jaang['] dsea['] quié['] mijú['] e ngojñir["] jma["]. ⁴ Jo lajee['] ngóor['] jnir["] jma["] quiá'r["], e liing["] e mijú['] do cajíu["] fí' li["] ngóo['] fí', jo jiab["] cøøng['] lajo caguiliing["] tå' jo cagó[']bre['] e mijú['] do. ⁵ Jogui sea[']bi e mijú['] do e cajíu["] fí' jee["] cuu["] fí' li["] ja['] leáang["] guóo["] néé'; jo e mijú['] jo lajmináb["] ca'iáang['], co['] ja['] leáang["] 'mí["] néé["] guóo["]; ⁶ jo dsu['] mi["] cangáng["] iee['], cacám["] jo caliquiá["]b['], co['] ja['] 'ga["] lí["] jmó["] sea['] quiá["]. ⁷ Jo e liing["]gui e mijú['] do cajíu["] fí' jee["] 'matóo['], jo co['] eáang[']gui cacuáng["] e 'matóo['] do jo niúm["] ca'uíng["] quiá["] e mijú['] e ca'iáang["] do, joba['] e mijú['] do dseáng["] ja['] e cacuob[']. ⁸ Jogui e liing["]gui e mijú['] do cajíu["] fí' li["] jlo["] uó["], joba['] jlob["] cacuáng["]; jo e liing["]cacuó['] lí["]gui treinta lacamí["], jogui e liing["]gui cacuó['] lí["]gui sesenta lacamí["], jogui e liing["]gui cajo cacuó['] latí["] cien mí["] lacamí["] do.

⁹ Jo cajíng["]gui Jesú^s casf'r["] i dsea['] do:

—Jaléng["] 'ná["], dsea['] sea['] loguá["]na["], náu["]na["] e júu[^] na.

*E~ uiing~ e cacuó[']Jesú^sjalé["]júu[^] já["] lafa[']júu[^] cuento
(Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10)*

¹⁰ Jo mi["] cang['] jo, mi["] caje['] Jesú^s 'ñia'r['], jo jaléng["] i dsea['] i neáang['] cáang['] laco['] guiiñ["] do coliing["] cío["] jaléng["] dsea['] guitúung["] quiá'r["] cajming[']r["] dsea['] do e["] guóng["] e júu[^] e cajíñ["] do e lí["] lafa['] júu[^] cuento. ¹¹ Joba['] cañíi['] Jesú^s quiá["] lajaléñ["] do jo lalab casf'r["]reiñ["]:

—Ngíim['] 'ná["] e cuó['] Fidiée['] e ní["]na["] jialco['] quié['] Fidiée['] níff['] quiá["] dsea['] e ja['] mi["] ní["] dsea['] jmigüi['] lami["] jéeng[']gui; dsu['] jaléng["]gui dsea['] i ja['] mi["] íng["] júu[^] quiá["] Fidiée['], núur['] e júu[^] do la'eáang["] cío["] júu[^] e lí["] lafa['] júu[^] cuento. ¹² Co['] lajob fé["] fí["] ni["] ji["] quiá["] Fidiée['] cuaiñ["] quiá["] jaléng["] i dsea['] i:

Jo dsu['] nañí["] fa["] jialgui la jóor["], dsu['] ja["] ninír["],
jogui nañí["] fa["] jialgui la núur["], dsu['] ja["] ningáiñ["],
e laco['] i dsea['] la["] ja["] niquí["] jíng["] yaaiñ["] fí["] quinii["],
jo o[']gui jnea["] ni["]in["]n dsee["] quiá'r["] cajo.

*Mi["] cajíng["] Jesú^s e["] guóng["] e júu[^] quiá["] i dsea['] bí["] mijú['] do
(Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)*

¹³ Jo cajíng["]gui Jesú^s casf'r["] jaléng["] i dsea['] do:

—¿Su ja['] ngáng["] 'ná["] e júu[^] já["] e lí["] lafa['] júu[^] cuento la? Jo ¿jial ningáng["]na["] e caguiee[']gui do song ja['] ngáng["]na["] e la? ¹⁴ Jo lalab guóng["] e júu[^] la: I dsea['] i jni["] e mijú['] do líiñ["] lafa['] jaang['] dsea['] i jmoo['] ta["] guia['] júu[^] quiá["] Fidiée['] cuaiñ["] quiá["] Dsea['] Jmáang["]. ¹⁵ Jo i liing["] dsea['] líiñ["] laco['] lí["] e mijú['] e cajíu["] fí["] guia["] fí["] do, co['] núur['] e júu[^] jo, jo mi["] ning['] jo, dsifi['] lajob guiéé['] Satanás, jo ib['] jmoo['] e íim["]tu dsíir["] lajíi["] e júu[^] e nicanúur["] do. ¹⁶ Jo i liing["]gui dsea['] líiñ["] laco['] la lí["] e mijú['] e cajíu["] fí["] jee["] cuu["] li["] ja['] 'ga["] lí["] guóo["] sea['], co['] i dsea['] i núur['] e júu[^] quiá["] Fidiée['] do, jo ladsifi['] iáam["] dsíir["] e íñ["] e júu[^] jo. ¹⁷ Jo dsu['] ja['] mi["] ca'íng["]guir dseáng["] e ngocáng["] dsíir["] e júu[^] jo, joba['] ja['] huó["] té'r["] e já["] líiñ["]; jo mi["] dsingáiñ["] ee[']go e huíng["]osi e 'ní["] ní["] dsea['] quiá'r["] é uí["] e cuíñ["] Dsea['] Jmáang["], joba['] jgiéem["] dsíir["] cío["] e júu[^] jo. ¹⁸⁻¹⁹ Jogui i liing["]gui dsea['] líiñ["] laco['] lí["] e mijú['] e cajíu["] fí["] jee["] 'matóo['] do, co['] lico["] núur['] e júu[^] quiá["] Fidiée['] do, jo dsu['] eáang[']gui guing["] dsíir["] jial nilí["]r["] jalé["] e 'nér["], jogui eáam["] jmigóøiñ["] yaaiñ["] e dsináaiñ["] cuu["] cío["]gui jalé["] e sea['] fí["] jmigüi["] la. Jo lajaléb["] e jo jmoo['] e tábtur e júu[^] jo, jo ja['] ee['] ta["] líing["] quiá'r["] e já["] calíiñ["] e júu[^] jo co['] ja['] ee['] dsicuáng["] quiá'r["]. ²⁰ Dsu['] i liing["]gui dsea['] núur['] e júu[^] quiá["] Fidiée['] do, jo jáb["] líiñ["] e júu[^] jo, jo guíab["] uíng["] quiá'r["], jo i dsea['] la["]bing["] líing["] laco['] lí["] e mijú['] e cajíu["] fí["] li["] jlo["] uó["] do. Jogui i liing["]gui i

dsea`la'í líiñ`laco` e mijú` e cacuø` treinta lacamí` do, jo`i liing`gui líing`laco` e mijú` e cacuø` líiñ` sesenta lacamí` do, jogui`i liing`gui líing`laco` e mijú` e cacuø` lají` cien lacamí` do.

*Coo`gui júu^ já^ lafa' júu^ cuento quiá^ jial mi^ jmijneá` dsea`ji`
(Lc. 8:16-18)*

²¹ 'Jogui fíi` biguñ` 'ná` cajo: Ja` ee` uiing` sea` e sí` dsea` coo` candíi` mi` canñu` fí` dsíi` coo` caja qsi fí` coo` li` cóong` é, dsaco` coo` li` níib` 'né` sí` do e laco` cuóong` jneá` guiá` fí` latøøng` sináu^. ²² Jogui lajob líi, co` jíi` coo` sea` e si`maang` fa` e ja` tóo` jmií` niliñí` dsea`, o`gui jíi` coo` júu` e ja` mi` ní` dsea` jéeng`gui fa` ja` tóo` jmií` e niliñir`. ²³ Joba` fíi` i` 'ná`, ii` 'ná` dsea` sea` loguá`na`, náu`na` jalé` e júu` na.

²⁴ Jo mi` cangf` jo, lalab cajíng`gui Jesús casí`r` i` dsea` do jo cajíñ`:
—Quié`na` cuante lajíi` e nuu`na`; co` lafa` cóo` e guia` 'ná` í` , cóo` e job cajo e niguiá` Fidiée` í` ee`go nicuø`r` 'ná` jo car` jíi` lí`bí lajo nicuø`r` 'ná`. ²⁵ Dsaco` i` dsea` i` sea` quiá` , jmigui`guib niñiñ` e nilisea`, joba` lalíim` nilisea` quiá`r` ; jo dsu`gui i` dsea` i` ja` sea` quiá` , nigüeáb` lajíi` capí`jiu` e sea` quiá`r` do.

Coo`gui júu^ já^ lafa' júu^ cuento quiá^ mijú` e cuaang`

²⁶ Jo cajím`-bigui Jesús cajo:
—Mi` quié` Fidiée` nifí` quiá` dsea`, líi` la líi` quiá` jaang` dsea` i` ta` mijú` fí` ná` uó` . ²⁷ Jo mi` ningf` e cajnir` e mijú` do, jo nidsém`-bre fí` quiá`r` . Jo mi` nití` tú` 'ni` jmií` lajo, nidsi`ee`tur fí` lí` cató`r` e mijú` do, jo lacoo` jmií` jneá` jogui lacoo` jmií` nuu` cuaam`ba` do, dsu`i` dsea` i` cajn` do ja` nír` jial e cuaang` , ²⁸ co` 'ñiab` guóo` uó` e jmoo` e cuaang` do: co` la`uui` nijnéng` sú` quiá` , jo mi` ningf` jo nijáa` lí` quiá` , jo mi` cangf` joguiba` nicuø` ofíi` . ²⁹ Jo mi` li` e nicaroo` e ofíi` do, joba` nidsicu`bre, co` lí`r` e nícatf` í` e nisitíim`ba` do.

*Coo`gui júu^ já^ lafa' júu^ cuento quiá` coo` mijú` e si` mostáa`
(Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)*

³⁰ Jo cajíng`gui Jesús:
—Jial líing`na` e líi` mi` jaang` dsea` quié` Fidiée` nifí` quiá`r` ? Jogui i`e` cóo` cuóong` nicøøng`naa`? ³¹ Jo mi` quié` Fidiée` nifí` quiá` dsea`, líi` lafa` e mijú` e si` mostáa` e jni` dsea`. Jo e mijú` jo dseáng` pí`gui lajee` lajalé` mijú` e sea` fí` jmigüí` , ³² dsu` fing cajn` dsea`, dseáng` féb` eáang` cuaang` , co` fé`gui eáang` lajee` lajalé` onuu` , jogui cóob` guo` quiá` uíng` cajo e cuóong` guia` jaléng` ta` si` re` fí` yá` jee` i` quiá` .

*E` uiing` e cajíng`-Jesús e júu^ já^ do e líi` lafa' júu^ cuento
(Mt. 13:34-35)*

³³ Jo lajob ca'e` Jesús jaléng` dsea` júu` quiá` Fidiée` e quijgeáang` jalé` júu` já` e líi` lafa` júu` cuento lí` cartí` califíng` mogui` dsea` e jo` ningáng`gui`r` quiá` . ³⁴ Jo dseáng` ja` e`bre dsea` júu` quiá` Fidiée` e ja` quiéeng` e júu` lajo. Dsu` lajaléb` e guóng` e júu` do jma`bre júu` condseé` i` dsea` guitúung` quiá`r` do mi` neáaiñ` coliing` lí` ja` seeng` dsea` jiéng` .

*Mi` cajmée`Jesús e ca'uáang` e íi`gui` jogui e ca'uáang` e róo`-jmii`
(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)*

³⁵ Jo 'ñia` ie` jmií` jo, mi` ti` lí` ca`í` náu` , casí`- Jesús jaléng` i` dsea` guitúung` quiá`r` do lala:

—Má`aa` fí` lí` lí` 'ngóo` cataang` e guieé` la.
³⁶ Joba` lajob cajmér`: caseáam`bre i` fíing` dsea` jo` cangó`bre cóo` i` dsea` quiá`r` do, jo` cangotáaiñ` fí` dsíi` coo` móo` e nisi` do, jogui` cangotáam`bigui

dsea` jiéng` fí` dsíi` tú` 'ní` móo` e jié`gui, jo cangolíim`biñ` do cóo`r` cajo. ³⁷ Jo lajee` ningolíiñ` ni` jmiib` mí` canaang` í` gui` e teá` eáang` jogui canaang` róo` jmiñ` cajo, jo catí` dsíi` móob` nicanaang` dsi'a` jmiñ`. ³⁸ Jo lajee` jo güüim` Jesúus ngóor` lí` to'miñ` e móo` do e sijnuuñ` dse` coo` to'mi` dsíing` gui`. Joba` cangoñiiñ` dsea` do ladsifí` lado jo casí`reiñ` lala:

—¡Tifa`! ¿Su ja` dsíi'gó` o` e nicanaang` dsíi'am`baa`?

³⁹ Joba` caróo` Jesúus jo caquiñ`r` ta` e guí` do jo cajíñ`:

—¡Catii`!

Jogui caquiñ`r` ta` e jmiñ` do jo cajíñ`:

—¡Jmi'uáang` uø`!

Jo ladsifí` ladob ca'uáang` e íí` guí` cóo`~gui e róo` jmiñ`, jo tiib` ca'f` jóng.

⁴⁰ Jo mí` cangí` jo, lalab cajíng` Jesúus casí`r` i` dsea` guitúung` quiá`r` do:

—¿Jiali` eáang` gó`na`? ¿Su ja` já` mí` calím`bi` lajíi` júu` quié`e?

⁴¹ Jo mí` canúu` i` dsea` guitúung` do lajo cafórm`bre, co` ja` ñir` jiali` cajíng` dsea` do lado, jo canaaaiñ` jming`r` rúiñ` lajee` yaaiñ` jo fé`r`:

—¿I` i` dseañ`la e la quié`gui tí` guí` cóo`~ jmiñ` náu` júu` quiá`r`?

5

Jaang` dseañ` i` teáang` i` ling` dsíi`

(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

¹ Jo mí` cangí` jo, caguié` Jesúus cóo`~ i` dsea` quiá`r` do fí` lí` lí` 'ngóo`~ cataang` e guiée` do e fí` ni` guóo`~ uø` lí` se` Geresa. ² Jo mifíing` mí` tí` lí` cajgáng` Jesúus e fí` yú`~ e móo` do, cangoquiéeng` fí` lí` siñ` jaang` dseañ` i` teáang` i` ling` dsíi`. Jo i` dseañ` do lí` nijar` fí` codsib`, ³ co` fí` job fí` lí` guíñ`. Jo jíi` jaang` dsea` ja` jíi` mí` calí` fa` e nicasang`~ neiñ` o`gui jíi` mí` calí` fa` ni`ñúng`~ neiñ` cóo`~ ni`~ cadena cajo. ⁴ Jo jmiguiñ` ya` ninicajmée` dsea` quiíj` e ni`ñú`r` guotíiñ`~ do cóo`~ e ni`~ jo, dsu` dsifí` lado fíiñ` do jo dseáng`~ jíi` jaang` ja` jíi` mí` catée` quiá`r`. ⁵ Jo i` dseañ` do uø` jmiib` ngír` fí` lacaang` jee` mó` jogui lacaang` fí` lí` si`aang` jaléng`~ líi` e óor` jogui e jmihuíng`~ ñia`r` cóo`~ cuu`. ⁶ Dsu` mí` tí` lí` cangáiñ` Jesúus e huíim`bi, dsifí` lajob cacuír`, jo cangoquiéeiñ` fí` lí` sing` dsea` do jo casí`r` uø` jnír` e jmiféiñ` dsea` do, ⁷ jo lalab casí`reiñ` e dsíng`~ teá` óor`:

—¡Jesús, Joo` Fidiée` dsea` guiing`~ ñíff`~, ja` jmiguín`~ jnea`~; jo mí`í` náu` jmi`ee` fí` quini` Fidiée` e ja` jmihuíñ`~ jnea`~!

⁸ Jo cajíng`~ i` dseañ` i` iuung`~ i` ling` dsíi` do lado, co` Jesúus nicanaaiñ` quiñ`r` ta` i` ling`~ do jo cajíñ`~ lala:

—¡I` ling`~, júu` lí` iuun`~ fí` dsíi` i` dseañ` na!

⁹ Jo casí`gui Jesúus i` ling` do:

—¿Jial sii`?

Jo cañíi` i` ling`~ i` teáang`~ dsíi` i` dseañ` do:

—Legióm sii`~, co` fí`baa`!

¹⁰ Jo i` ling`~ do, eáam` mí`r` Jesúus jmi`ee` e lacó` ja` nisíng` dsea` do jaléng` fí` lí` huíi`~. ¹¹ Jo co` quiá`~ do nisi` coo` mó`, jo e fí` jo nitaang`~ i` fíing` cù`~ e 'nó`re` e gó`re`, ¹² joba` i` ling`~ do camí`r` Jesúus fí` e nidsitáaiñ`~ fí` dsíi`~ i` cù`~ do, jo casí`r` dsea` do lala:

—Siing` jnea`~ fí` dsíi`~ i` cù`~ do, jo cuo`~ jnea`~ fí` e nidsitóo`~naa` fí` dsíi`re`!

¹³ Jo cacuøb` Jesúus fí` jaléng`~ i` ling`~ do e njméiñ`~ do lajo, joba` ca'uøøm`biñ` do fí` dsíi`~ i` dseañ`~ do, jo fí` dsíi`~ i` cù`~ i` taang`~ dob cangotáaiñ`~. Jo dsifí` lajob canaang`~ i` cù`~ do cuíj`re` fí` lí` quiá`~, jo cajiúng`ne` jiáa` car` catísíng`~ne` fí` é` coo`guié`~, jo fí` job cajgó`re` jmiñ` jo cajúm`bre` jaléng`ne`!. Jo tíib`~ i` cù`~ i` taang`~ do la tú` mil.

14 Jo jaléng¹ i dsea` i táang` jmoo` í^ i cú^ do cacuú²bre cajo, jo cangolíñ` fí^ lí^ neáaiñ` e ngoguiar³ júu^ quiá⁴ lajíi⁵ e calí⁶ do, jogui sí^bir cajo jaléng¹ dsea` i táang` jmoo` ta^ lacaang⁷ lí^ cangojíiñ⁸. Jo lajíim` dsea` cangolíñ⁹ cangojóor¹⁰ fí^ lí^ cangojée¹¹ jalé¹² e jo. **15** Jo mi^ tí^ lí^ caguilíng¹³ i dsea` do fí^ lí^ sing¹⁴ Jesús, dob níguiing¹⁵ i dseañ¹⁶ i lamí¹⁷ teáang¹⁸ jaléng¹⁹ i 'ling¹⁹ dsíi²⁰ do e jo` e líiñ²¹ jíi²² coo²³, jo nilí²⁴bre co²⁵ nírica'uøom` lajaléng¹⁹ i 'ling¹⁹ i lamí¹⁷ teáang¹⁸ dsíi²⁰ do; joba' eáam²⁶ cafóng²⁷ jaléng¹⁹ i dsea` do. **16** Jo jaléng¹ i dsea` i cangá²⁸ jalé¹² e calí⁶ do quiá⁴ e ca'uøong²⁹ i 'ling¹⁹ do dsíi²⁰ i dseañ¹⁶ do jo cangotáaiñ²⁰ dsíi²⁰ i cú^ do, lajib² e jo cajmea'r³⁰ júu^ jaléng¹⁹ dsea` cagviaang²¹ gui. **17** Joba' jaléng¹ i dsea` do canaaíñ` mi^r³¹ jmi^ee³² Jesús e njimihuíim³³ 'ñia'r³⁴ e fí^ lí^ táaiñ³⁵ do.

18 Jo mi^ tí^ lí^ caquing¹ Jesús e ni^ftur fí^ dsíi²⁰ móo` e nidséiñ¹⁷, i dseañ¹⁶ i lamí¹⁷ teáang¹⁸ i 'ling¹⁹ dsíi²⁰ do camí¹r³⁶ Jesús fí^ e nidsér¹ cío¹ dsea` do. **19** Jo dsu¹ Jesús ja^ cacuó¹reiñ¹ do fí^ lajo, jo lí^ casí¹reiñ¹ do e nidséiñ¹⁷ fí^ quiá⁴bre jogui e nisí¹r³⁷ jaléng¹⁹ dsea` sinúu¹ quiá⁴r³⁸ lajalé¹² e nicajmée` Fí^naa¹ cío¹ ír³⁹, jogui jial calí⁶ fí^ líiñ²¹ dsea` do cajo.

20 Jo cangám¹ i dseañ¹⁶ do i lamí¹⁷ teáang¹⁸ i 'ling¹⁹ dsíi²⁰, jo canaaíñ¹ guiar⁴⁰ júu^ jo sí^r³⁶ jaléng¹⁹ dsea` seeng⁴¹ fí^ lí^ se⁴² Decápolis jalé¹² e guíá⁴³ e cajmée⁴⁴ Jesús cío¹r³⁹. Joba' lajíim` i dsea` i núu¹ jalé¹² e jo, eáam²⁶ dsigá⁴⁵ dsíi²⁰.

Mí^ cajmi^leáang¹ Jesús jóo²Jairo (Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)

21 Jo mi^ caquing¹-tu Jesús fí^ lí^ 'ngóo¹ cataang¹ e guíée¹ do e iuuíñ¹ dsíi²⁰ móo¹, jo i^ leáam¹ dsea` i caguilíng¹-tu fí^ lí^ siñ¹, jo dob caje¹ Jesús e fí^ 'ni¹ e guíée¹ do. **22** Jo lajee¹ job caguié¹ jaang¹ dseañ¹⁶ i sii¹ Jairo i née¹ ni¹ e guá¹ quiá⁴ dsea` Israel. Jo mi^ tí^ lí^ cangáiñ¹ Jesús, catúuiñ¹ cartí¹ uii¹ tii¹ dsea` do, **23** jo lalab casí¹r³⁷ dsea` do e mi^r³¹ jmi^ee³²:

—Jesús, dob ráang¹ Mí^ quié¹e e jiu¹ jí¹bre, jo fa¹ njigiée¹ o¹ jnea¹ niguo¹ e güiquidsi¹ guóo¹ fí^ moguir¹ e laco¹ ni^leáaiñ¹, jo lajoba¹ ja¹ njúuuiñ¹.

24 Joba' cangób¹ Jesús cío¹ dsea` do, dsu¹ eáam²⁶ fíng¹ dsea` i tí^leáang¹ laco¹ ngóo¹ dseáng¹ e 'leng¹ rúm¹ dsea` . **25** Jo jee¹ i dsea` i ningolíng¹ do, niquipéeng¹ jaang¹ dseamí¹ i nidséi¹ ningóo¹ mí¹ guitu¹ jíi¹ e nilíiñ¹ jmohuú¹ e tuuiñ¹ jmi¹.

26 Jo eáam²⁶ ninicajmée¹ quiíjí¹ cío¹ jaléng¹ timíi¹ fa¹ e ni^leáaiñ¹, jo eáam²⁶ nicalíiñ¹ cuu¹ lí^ laji¹ jíi¹ e nisea¹ capí¹ quiá⁴r³⁸, dsu¹ ja¹ e ta¹ íing¹ jíi¹ coo²³, co¹ lí^ lí¹ ngóo¹ fí^ guib¹ e líiñ¹ do. **27** Jo mi^ canúur¹ jial tui¹ 'gøng¹ Jesús, joba¹ cangoquiéeiñ¹ fí^ lí^ caluu¹ dsea` do lí^ ngolíng¹ dsea` i^ leáang¹ do, jo catíiñ¹ capí¹ si¹ dsea` do, **28** co¹ fí^ dsíi²⁰ e fa¹ capíb¹ si¹ dsea` do catíiñ¹, joba¹ ni^leáam¹ bre lajíi¹ e jmohuú¹ e líiñ¹. **29** Jo dseáng¹ lajee¹ e guiang¹ e catíiñ¹ si¹ dsea` do, joba¹ caquium¹ e tuuiñ¹ jmi¹ do, jo dsifí¹ lajob calilí¹r³ e ca'láam¹ bre lajíi¹ e jmohuú¹ e lamí¹ líiñ¹ do. **30** Jo dsifí¹ lajob calilí¹ Jesús e cajmeáiñ¹ ta¹ capí¹ e 'gøng¹ quiá⁴r³⁸, co¹ liim¹ ii¹ cajmi^leáaiñ¹; joba¹ caji¹r³ nir¹ lí^ lacaang¹ lí^ jalíng¹ jaléng¹ dsea` do, jo lalab cajíñ¹ cajmingí¹r³ jaléng¹ i dsea` do:

—¿I¹ i catíing¹ capí¹ sí¹i?

31 Jo cañíi¹ i dsea` gutíung¹ do quiá⁴r³⁸ lala:

—Jiali¹ jmingí¹ lajo, Tifa¹? Ne^bíi¹ e dseáng¹ sicúum¹baa¹ ngóo¹naa¹ la, jo jmingí¹bi¹: “¿I¹ i catíing¹ capí¹ si¹?”

32 Jo dsu¹ Jesús jíi¹r³ nir¹ jíi¹ ngóo¹ catoo¹ e jóor¹ i^ jíi¹ cagüi¹ capí¹ si¹r³. **33** Jo i dseamí¹ i catíing¹ si¹r³ do níbre guíá¹ jalé¹² e calí⁶ do, joba¹ dseáng¹ e jléeiñ¹ eáam²⁶ e 'gó'r³, jo cangosí¹r³ uó¹ jnír¹ fí^ quini¹ dsea` do, jo job casí¹reiñ¹ e dseáng¹ e calí⁶ cío¹r³⁹. **34** Joba¹ casí¹ Jesús i dseamí¹ do lala:

—Jóo¹o, uíi¹ e jáb¹ calín¹ júu¹ quié¹e, joba¹ níca'láam¹ba¹ lajíi¹ jmohuú¹ e lamí¹ lin¹. Jo lana guóng¹ cío¹ e guíá¹ fí^ quií¹, co¹ jo¹ lin¹ e jmohuú¹ e lamí¹ lin¹ do.

³⁵ Jo lajee` fé`bi Jesús e jo mi` caguilíng` coo` tú` miiing` dsea` i jalíng` fi` quiá` i dsea` i née` ni` guá` quiá` dsea` Israel do e ngojmé`r` júu` tiquiá` i simí` jiuung` i nidsée` do lala:

—Jmóo`naa` júu` 'nu` e nicajúm` jóo`, jo jo` 'né` fa` ffi`gui` i tifa` na e nidsé`guir fi` quí`.

³⁶ Jo dsu` Jesús ja` cajmi`gór` laji`l` e cajíng` i dsea` do, jo lalab casf`r` i fii` i née` ni` e guá` do:

—Ja` fóøn`, Jairo, lico` já` güülin` júu` quié`e.

³⁷ Jo jo`cacuø`guir fi` ffi`ng`dsea` i jiéng` i cangolíng` cóo`r~, jo jii` Tú` Simón cóo`gui Tiáa` jogui Juan, rúng` i Tiáa` do, jii` ffi`bing` i cangolíng` cóo`r~. ³⁸ Jo mi` caguilíñ` fi` quiá` i Jairo do, jo canúur` e niné` mii` e teáang` dsea` ta` qui` óo` dsu` e ninicajúng` i jiuung` simí` do. ³⁹ Joba` casf`- Jesús i dsea` do lala:

—¿Jiali` eáang` ta`na` mii` jogui jiali` jmoo`na` ta` qui`? Co` ja` sijúung` i jiuung` simí` na, co` lico` güüim`bre.

⁴⁰ Jo dsu` mi` canúu` dsea` e cajíng`- Jesús lajo, lico` cangüim`bre dsea` do, co` ní`bre guiá` e nicajúm`biñ` do. Joba` Jesús lico` cajeein` jii` tiquiá`b` i jiuung` simí` do cóo`gui niquiáin` cóo`gui i dsea` quiá`r` i cóo`r` do, jo cangotáam`bre e fi` dsii` li` ráang` i jiuung` simí` i lii` do. ⁴¹ Jo catíng` Jesús guoo` i simí` jiuung` i lii` do jo casf`-rein` lala:

—Talita cum —e guóng`: Mí`, jnea` ffi` i 'nu` e niráan`.

⁴² Jo dsif` mi` cajíng`- Jesús lado, caróob` i jiuung` simí` do, jo canaaín` ngí`bre co` nicají`bre. Jo jaléng` i dsea` i cangá` jalé` e jo, dseáng`- eáam` cango`gó` dsíir`. ⁴³ Jo Jesús caquih`r` ta` lahuíng` quiá`- jaléng` i dsea` do e ja` ii` nisíñ` jii` jaang`. Jo mi` cangf` jo, caquih`r` ta` e cangüng` i jiuung` simí` do e cagó`r`. Jo i jiuung` simí` do niningóor` guity` jii`.

6

Mi` cangáng`-tu Jesús fi` Nazaret

(Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

¹ Jo mi` cangf` jo, cangám`-tu Jesús fi` góor` fi` li` cacuáiñ` fi` li` sii` Nazaret, jo cóo`bre jaléng` dsea` guitúung` quiá`r` . ² Jo mi` catf` jmi`i` e jmi`íng` dsea` góo` Jesús dsea` Israel, jo canaaín` e'r` jaléng` dsea` jalé` júu` quiá` Fidiée` e fi` dsíi` guá`- e si` fi` jo. Jo dseáng`- i leáam`-bi dsea` i núu` júu` e guiar` do, jo eáam` dsigá` dsíi` dsea`, joba` lalab naaiñ` siiñ` lajee` yaaiñ`:

—¿Jie` fi` li` cajmitíng` i dseañ` na jalé` e tiiñ` na? ¿Jie` li` caguir` e tá`-tiiñ`lir cóo`gui jalé` e li` e 'gong` e jmóor` e dsigá` dsíi` dsea`? ³ ¿Su o` i nabí i líng` ti`ma` do, joo` Yá` jogui rúiñ` Tiáa` cóo`gui Sé` jogui Judas cóo` Simón? Jogui ¿su o` labí neáang` jaléng` rúiñ` dseam` cajo jee` jneaa`aa` la?

Jo uií` e joba` e ja`'ga` lí` iing` dsea` fa` dseáng`- e cajmi`gór` dsea` do. ⁴ Joba` lalab casf`- Jesús jaléng` i dsea` do jo cajíñ`:

—Doñi` jiéb` jmi`gó` dsea` jaang` dsea` i fé` cuaiñ` quiá`- Fidiée` , lifa` ja` jmi`gór` dsea` do fi` li` lí` góoiñ` fi` li` caliséiñ` fi` li` neáang` jaléng` rúiñ` osi jaléng` dsea` sináu` quiá`r` é.

⁵ Joba` ja`'ga` lí` cajmée` Jesús jii` coo` e 'gong` e dsigá` dsíi` i dsea` góor` do, co` lico` caquidir` guóor` fi` mogui` tú` ní` miiing` dsea` dsée`- jo laji`l` ffi`bing` i cajmi`leáaiñ` . ⁶ Jo eáam` cangogá` dsíi` Jesús quiá`- jaléng` i dsea` góor` do, co` dseáng`- ja` já` lí`m`biñ` do laji`l` júu` quiá`r` . Jo mi` cangf` jo, dséeb` Jesús lacaang` jalé` ffi` pí` e néé` có` quiá`- do e dsie`r` dsea` júu` quiá`- Fidiée` .

Mi` casíng` Jesús dsea` guitúung` quiá`r` e nidsiguiaiñ` do júu` quiá`- Fidiée`
(Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

⁷ Jo lajee` job cató'r` i dsea` guitúung` quiá'r` do jo canaaiñ` siiing`neiñ` do tá`- la gáiñ`- e nidsi'eeiñ` do dsea` júu` quiá`- Fidiée`, jogui cacuø'bireiñ` e quíi'r` jmii` cajo e quiá'r` ta` quiá`- jaléng` i lling`. ⁸ Jo caquiá` Jesús ta` quiá`- i dsea` guitúung` quiá'r` do e ja` nicáiñ` do jii` coo` ff` li` nidsilíñ`; jii` coo` 'ma'u`ba' 'né` só'r`, jo ja` 'né` fa` nicár` nosáu` quiá'r` o'gui ir` e nidó'r` o'gui cuu` cajo. ⁹ Jo jii` lomii` e ó`bre 'né` cár`, co` ja` 'né` fa` e nicá`guir e jié` o'gui si`r` e co` quié`guir. ¹⁰ Jo lalab casí'r` i dsea` guitúung` quiá'r` do:

—Mi` nigüítáang`na` fí` quiá`- dsea` li` niguilíng`na`, fí` job nijá`na` carta` nilf` lajii` ta` güiliíng`na`. ¹¹ Jo song caguiliíng`na` coo` quiá`- dsea` li` ja` íñ` 'ná` o'gui iiñ` ninúr` júu` e quié`na`, joba` uøøm`ba` ladsifi` lado quiá`- i dsea` fí, jo bó`na` 'lee` toq` tii`na` e laco` cuø` li` e Fidiée` nicuø'r` dsea` do iihuú` uí`- e jo.

¹² Jo lajob cajmée` i dsea` guitúung` quiá'r` do, cangoguia`bre júu` jee` jaléng` dsea` e quiá`- e niquí`- nijíng` yaaiñ` fí` quini` Fidiée`. ¹³ Jogui ca'uøøm`bir jaléng` i lling` i teáang` dsíi` dsea` lacaang` li` guiliíñ`, jogui cajmi`leáam`bir i fíing` dsea` dsée` e lico` éer` capí` aceite fí` moguiñ` do.

*Mi` cajúng` Juan i seáang` dsea` jmii`
(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)*

¹⁴ Jo eáam` cani`- júu` quiá`- jalé` e eáang` 'gøng` e dsigá` dsíi` dsea` e jmoo` Jesús. Jo mi` caliñí` dseata` Herodes jalé` e guiá`- e jmoo` dsea` do, joba` lalab cajíñ`-:

—Jangám` i nab i Juan i lami` seáang` dsea` jmii` i nínicají`tu jee` jaléng` lii`, joba` eáang` tiiñ` e jmóor` jalé` e dsigá` dsíi` dsea`.

¹⁵ Jo i liing`gui dsea` fé`r` lala:

—Líib` i na i café` cuaiñ` quiá`- Fidiée` malii`gui eáang`.

Jo i liing`gui dsea` fé`r` lala:

—Jaang`gui dsea` i fé` cuaiñ` quiá`- Fidiéeb` i na, lí` laco`gui i nícajalíng` lami` jéeng`gui.

¹⁶ Dsa` mi` canúu` dseata` Herodes e júu` la, joba` lalab cajíñ`-:

—Juan i lami` seáang` dsea` jmii`b` i na, dsea` i nícaquiá`-ta` e cahuí` moguir, jo lifa` lanagui e nícají`tur jee` jaléng` lii`.

¹⁷ Co` lami` jéeng`gui do i dseata` Herodes do caquiá`r` ta` e catáng` i Juan i seáang` dsea` jmii` do jo ca`ñúng`neiñ` cóo`-ñí` cadena fí` dsíi` 'nñí`uí` jaang` dseam` i sii` Herodías; jo i dseam` la líiñ` dseam` quiá`- Lii`, i rúng` dsea` ngáang` cóo`- dseata` Herodes do. Jo dseata` Herodes nícajméer`lafa` dseam` quiá`-bre i dseam` quiá`- i Lii` do. ¹⁸ Joba` lami` jéeng`gui nínicajíng` i Juan i seáang` dsea` jmii` do e casí'r` i dseata` Herodes do lala:

—Ja` dseeng` e jmée`lafa` dseam` quií`- i oo` dseañ`rún` dsea` ngáang` cóo`-.

¹⁹ Jo mi` canúu` i dseam` i sii` Herodías do lado, joba` 'nib` cangáiñ` i Juan do jóng, jo dseáng` iññ` njngám`-breiñ` do, dsa` huúm`ji` e nilí`r` lajo, ²⁰ co`ñib` dseata` Herodes guiá`- e jaang` dsea` güeang` líing` i Juan do jogui dseáng` røø` ff` quiá`- jaléng` dsea` cajo. Jo uí` joba` ja` ff` cuø` i dseata` Herodes do fa` ee` njmeáng` dsea` i Juan i seáang` dsea` jmii` do. Jo nañí`fa` ja` 'ga` lí` ngáang` dseata` Herodes lajii`- júu` quiáñ` do, dsa` tib` dsíi` e núur` jalé` e júu` jo e iáang` dsíi`.

²¹ Dsa` coob` mi` tí` li` calí`- i dseam` i sii` Herodías do mi` tí` li` cat` coo` jmii` e quiá`- cadsí`- dseata` Herodes jii`, jo cajméer` coo` jmii` fé` jo cató'r` i fíing` dsea` laniing` i seeng` fí` li` se` Galilea coliing` cóo`- jaléng` fí` 'lée`.

²² Jo lajee` e teáaiñ`- e jmii` do, caí`- i sii` quiá`- i Herodías do fí` dsíi` sináu` e li` teáang`- jaléng` i dseañ`rún` do e gó'r` jo cadséeiñ`, jo dseáng`- eáam`

cat̄ dsíi' i dseata~ Herodes do coliing~ cóo'~ jaléng~ dseañu~ i caguaang~ gui do e cadséeng i simf~ do. Joba' cajíng~ dseata~ Herodes casf'r~ i simf~ do lala:
—Míi'~ jnea~ lí~ doñi' ee' iin~, jo nicuø'baa.

²³ Jo dseáng~ cacuø'bre júu~ quiá'r~ i simf~ do e nicuø'~ breiñ' do lí~ doñi' ee' iin~ do nañi' fa' condseá~ uó~ li~ quiu'r~ ta~. ²⁴ Joba' mi~ canúu~ i simf~ do lado, jo cagüi'~ bre jo cangám~ bre fí~ lí~ guing~ niquiá'r~ jo lalab cajming~ r~ dsea` do:

—¿E~ nimíi'~ i dseata~ do, Neaa~?

Joba' cañíi'~ i niquiá'r~ do jo lalab casf'~ reiñ':

—Míi'r~ mogui~ Juan i seáang` dsea` jmii` do.

²⁵ Jo i simf~ do dsif' ladob ngó~ tur güi'íi' fí~ li~ guing~ dseata~ Herodes, jo mi~ caguiér~ fí~ jo lalab casf'~ reiñ':

—Lana iin~n e nicuø'~ jnea~ mogui~ Juan i seáang` dsea` jmii` fí~ coo` dsíi' huíi'.

²⁶ Jo mi~ canúu~ dseata~ Herodes lado, eáam' fí'í~ caliñ~, jo dsaco' jeem' nicacuø'guir júu~ quiá'r~ fí~ quini~ jaléng~ i dsea` niing~ i cagó~ coliing~ cóo'r~ do e nicuø'~ bre i simf~ do lí~ doñi' ee' iin~, joba' lajob 'né~ jmér~. ²⁷ Joba' dsif' ladob casíiñ~ jaang` 'lée~ fí~ li~ iuung~ i Juan do fí~ dsíi' 'nuñí~, jo caquiø'r~ ta~ i 'lée~ do e niquiániñ~ mogui~ i Juan do. ²⁸ Joba' cangób~ i 'lée~ do fí~ dsíi' 'nuñí~, jo cangoquiø'~ bre mogui~ i Juan do, jo cacór~ e iu~ fí~ coo` dsíi' huíi~, jo cajá~ bre i simf~ do, jo i simf~ dogui~ cajá'r~ niquiá'r~. ²⁹ Jo mi~ caliñi' jaléng~ i dsea` i ngí' cóo'~ Juan i seáang` dsea` jmii` do e nicalí~ lado, joba' dsif' lajob camír~ fí~ e nitóø'bre i 'lii~ do e quiá'~ e ni'áang~ neiñ!.

Mi~ cahéng~ Jesú~ 'niá~ mil dseañu~

(Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

³⁰ Jo mi~ cangf~ jalé~ e jo, caquim~tu jaléng~ i dsea` guitúung~ do fí~ li~ cangolíñ~ e cangoguiar~ e júu~ do, jo caseám~ tur cóo'~ Jesú~ jo caja'r~ júu~ fí~ quini~ dsea` do cuaiñ~ quiá'~ jalé~ e nicajméer~ cóo'~gui jalé~ e nica'er~ do. ³¹ Jo co' dseáng~ eáam' seeng` dsea` fí~ jo e jíi'~ ja` jøøng~ Jesú~ cóo'~ i dsea` quiá'r~ do e co' dó'r~ ir~, joba' lalab casf'~ Jesú~ i dsea` quiá'r~ do:

—Ñilíng~na', má~aa' yee~naa' e njimi'íng~naa' cateá~ fí~ coo` li~ ja` ii~ 'ga~ lí~ dsea` ngí~.

³² Joba' ca'ib~ Jesú~ coliing~ cóo'~ i dsea` guitúung~ quiá'r~ do fí~ coo` dsíi' móo' jo cangolíñ~ fí~ coo` li~ ja` 'ga~ lí~ dsea` ngí~. ³³ Jo dsu' fíim` dsea` cangáng~ ír~ e cangolíñ~, jo calicuim`bre dsea` do, joba' lajíim` dsea` i seeng` có~ quiá'~ do cangolíñ~ fí~ jo, jo jeeng` guib i dsea` i caguilíñ~ laco'gui Jesú~. ³⁴ Jo mi~ tí~ li~ cagüi'íi' Jesú~ e fí~ dsíi' e móo' do, jo cangáiñ~ dseáng~ i 'leáam~ dsea` i caseáng~ fí~ jo, joba' calí~ fíi~ líim~ breiñ~ do dsaco' teáini~ do la teáang~ jo'se~ i ja` seeng~ i to~ fíing~ fíre!. Joba' canaam`bre e'r~ i dsea` do jalé~ júu~ quiá'r~. ³⁵ Jo mi~ tí~ li~ ca'lóo~ e jmii~ jo cangoquiéeng~ i dsea` guitúung~ do fí~ li~ sing~ Jesú~ jo casf'r~ dsea` do lala:

—Fíi'naa', nica'lóob~ la, jo e fí~ li~ taang~naa' la ja` ii~ dsea` seeng~. ³⁶ I' júu~ jaléng~ i dsea` na, jo güidsilíñ~ lacaang~ fíi'jiu~ e néé' có~ quiá'~ na e laco' nidsileáa'jiur e nidó'r~.

³⁷ Jo lalab cañíi' Jesú~ quiá'~ i dsea` quiá'r~ do:

—Cuóø'~ 'né~ jaléng~ i dsea` na e nidó'r~.

Joba' cañíi'~ i dsea` quiá'r~ do lala:

—¿Iing~ 'ná~ e nidsileá~naa' iñí~ cóo'~ doscientos cuu~ denario jo nicuøø~naa' jaléng~ i dsea` na e nidó'r~?

³⁸ Jo cañíi'tu Jesú~ quiá'~ i dsea` guitúung~ quiá'r~ do jo casf'~ reiñ' lala:

—¿Jó~ iñí~ si'má~ 'ná~? Güijøø~na' joo'~ tí'.

Jo mi~ caguijóø^ i dsea` guitúung` do jóo` iñí` tí', joba' caguo`- júu` e lajií`- 'ñiáb` iñí` tí' cōo`-gui jíi`- gáng` 'ñu`.

³⁹ Jo mi~ canúu` Jesúus e jo, caquiu'r` ta~ i dsea` guitúung` quiá'r` do e nigiéin`- jaléng` i dsea` do tá`- cō` nibøø` fí ni~ ñii`. ⁴⁰ Jo lajøb cajméeñ` do, caguá`bre tá`- cien cōo`-gui tá`- cincuenta. ⁴¹ Jo mi~ nineáang` i dsea` do røø` tá`- cō` nibøø` , joba' Jesúus catíiñ` laji` 'ñiá` e iñí` do cōo`-gui laji` gáng` i 'ñu` do jo cajóør` fí yú` jmigüí, jo lajoba' cacuø'r` gui'máang` Fidiée` quiá`- jalé` e jo. Jo mi~ calí` jo, caffim`bre e iñí` do jo cacuø'r` i dsea` guitúung` do quiá'r` e laco` fígui nijmé` guiée` jee` jaléng` i dsea` do. Jogui lajobi i 'ñu` do cajo, cacuø`bre e laco` nijmériñ` do guiée` cajo. ⁴² Jo lajiím` i dsea` do cagó'r` ie` jo car` calitaaiñ` guiá`-. ⁴³ Jo mi~ calí` gó'r` , lajiíñ` do caseáam`-bí guity`gui 'matá` e røøng` téé`- 'ná` iñí` cōo`-gui 'náng` i 'ñu` do. ⁴⁴ Jo lajee` lajiíng` i dsea` i cagó` do ie` jo, tí`bre la 'ñiá` mil dseañu`.

*Mi~ cangi` Jesúus fí ni~ jmíi`
(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)*

⁴⁵ Jo mi~ cangí` lajo, caquiu'r` Jesúus ta~ jaléng` i dsea` guitúung` quiá'r` do e nidsitáang`-tuíñ` do fí dsíi` móó` e quiá`- nicióiñ` do e guiée` do jéeng`guijiur laco` ír` jo niguiliíñ` fí coo` fíi` lí` sii` Betsaida lajee` e fí Jesúus júu` jaléng` i dsea` caguaiaang`-gui do. ⁴⁶ Jo mi~ nica'íír` júu` jaléng` i dsea` do, cajgóo`-bre fí coo` yú` mó` 'ñia'r` e quiá`- nidsiféiñ` Fidiée` . ⁴⁷ Jo mi~ tí` lí` canuu` e jmíi` jo, catí` guiá`- jóob` e guiée` do ningóo` e móó` lí` teáang` i dsea` guitúung` quiá'r` do. Jo fí ni~ guóo`- uó` quiú`bi sing` Jesúus 'ñia'r` . ⁴⁸ Jo job mi~ cangár` e jo` nidsijeng` fí røø` e móó` do, dsaco` lí` lí` cøøm` 'lea` gui` . Jo mi~ tí` lí` ningóo` nijneá` cangoquiéem` Jesúus fí lí` ngóo` e móó` do lí` teáang` i dsea` guitúung` quiá'r` do, jo cangiíñ` e ngí`bre fí ni~ jmíi` . Jo mi~ tí` lí` catáaiñ`- e móó` do, cajmér`lafa`e cangiím`bre. ⁴⁹ Jo mi~ tí` lí` cangá` i dsea` guitúung` do quiá`- e ngóor` ngír` fí ni~ jmíi` , joba' ca'f` dsíiñ` do e jaang` dsea` guíb` do, joba' ca'óor` teá` , ⁵⁰ co` lajiím`bre cangáiñ` dsea` do, joba' eáam` cafóiñ` . Dsú` ladsifib` cañí` Jesúus jo casí`r` i dsea` guitúung` do lala:

—¡Teá` teáang` óo'na'; jneab` la, ja` fóøng`-na`!

⁵¹ Joba' ladsifí` lajøb cajgóor` dsíi` e móó` do, jo ladsifí` ladob ca'uáang`- e íi` guí` cajo. Jo dseáng`- eáam` cangogá` dsíi` i dsea` guitúung` do, ⁵² co` ja` mi` cangám`biíñ` do e` guóng` e lí` e quíi` jmíi` e cajmée` dsea` do cōo`- iñí` do, dsaco` dseáng`- sijnib` moguiñ` do, jo uií`- joba` e ja` ngáiñ` .

*Mi~ cajmi`leáang` Jesúus jaléng` dsea` dséé` fí` Genesaret
(Mt. 14:34-36)*

⁵³ Jo cacuo`bre cōo`- dsea` guitúung` quiá'r` calé` catú`- e guiée` do, jo caguiliíñ` fí guóo`- uó` lí` se` Genesaret, jo fí jo lí` ca'ñá'r` e móó` do fí 'ni`- e guiée` do. ⁵⁴ Jo ladsifí` mi` tí` lí` cajgáiñ`- e móó` do, dsifí` calicuúing` jaléng` i dsea` i seeng` do Jesúus. ⁵⁵ Joba' cangi` jaléng` i dsea` do fí la'úng` fí lí` se` Genesaret, jo canaaín` jéeiñ` jaléng` dsea` dséé` quiá'r` i dsíiñ` ni` 'ma` fí lí` ñir` e táang` Jesúus. ⁵⁶ Jo doñí` jié` lí` dséé` Jesúus, si lacaang` fí` pí` osi lacaang` fí` cōo`- osi lacaang` jenuu` é, jo dsijéeng` dsea` jaléng` dsea` dséé` quiá'r` fí` jee` 'náu` , jo mi` dsea` do jmí`ee` Jesúus e fa` capíb`- si`-bre nigüí`- i dsea` dséé` do. Jo lajiíng` i dsea` dséé` i güí` capí`- ni` si`- dsea` do, ladsifí` ladob 'láaiñ` .

1 Jo mi~ cangf jo, coo` tú` mifing` dsea` Israel i líng` dsea` fariseo cóo`~gui tú`~'nif` mifing` tifa` quiá`~ júu` quiu`~ ta~ quiá`~ dsea` Israel, jo jaléiñ` do jalíñ` fí` Jerusalén jo cangoquiéeiñ` fí` lí` sing` Jesús. **2** Jo mi~ cangá` jaléng` i dsea` do e i liing` lajee` dsea` guitúung` quiá`~ Jesús gó'r` e ja` mi` cajmitir` e ru'r` guóor` lí`~ laco` qui`~ tifing` dsea` góor` dsea` Israel, jo uíi`~ joba` canaang` i dsea` do fé'r` ga` uii` quiá`~ i dsea` i ngi` cóo` Jesús do. **3** Co` jaléng` i dsea` fariseo do cóo`~gui jaléng` dsea` Israel i caguaang` gui mi` 'noo'bí jmitir` laco` qui`~ tifing` líi`~ dsea` áang` quiá`r` e ja` mi` dó'r` ir` fинг song ja` mi` cajmitir` e ru'r` guóor` dseáng`~ laco` si`í. **4** Jogui cajo mi` niquiíñ` e dsileáar` jalé` e gó'r` fí` 'móo`~, ja` cuóong` dó'r` fинг song ja` mi` cajmitir` e ru'r` guóor` laco` qui`~ tifing`~. Jo jmigui`~bi` jalé` e qui`~ tifing`~ e jié`gui e 'né`~ nijmitir`~ dseáng`~ laco` si`í, fa` la e 'né`~ ru'r` jalé` vas cóo`~gui jalé`~ dsu`~ cóo`~gui jalé`~ e jmáiñ` ta~ e líi`~ ní` jogui lajobi ni` lí` güiñ` cajo. **5** Jo uíi`~ joba` jaléng` dsea` Israel i líng` dsea` fariseo cóo`~gui jaléng` i tifa` do cajming`r` Jesús jo casí`r` dsea` do lala:

—¿Jiali` jaléng` dsea` quií`~ ja` náu'r` fa` e jmitir` lajíi`~ e qui`~ tifing` líi`~ dsea` áang` quií`naa`, dsea` Israel, co` ja` ru'r` guóor` laco` si`í`~ ná`~gui e nidó'r` ir`?

6 Joba` cañíi` Jesús quiá`~ i dsea` do lala:

—E jáb`~ laco` café` jaang` dsea` i café` cuaiñ` quiá`~ Fidiée` malíi`~gui eáang` i calisi` Saíi` mi` café`r` uii` quií`~'ná`~ e líng`na` dsea` i jmicaang` cóo`~gui jalé`~ e fó`na`, co`~lalab cajme`~ dsea` do ie` jo:

Jaléng` i dsea` na lico` fé`bre e jmi`gór` jnea`~ jíi`~ cóo`~layaang` júu` quiá`~bre, dsu` huíim` seeng` jalé` e í` dsíir` do e jmi`gór` jnea`~.

7 Dsu` ja` ee` ta` fíng` quiá`r` jíi`~ coo` jialco` jmiféiñ` jnea`~, co`~lico` jmitir` lajíi`~ ta~ quiu`~ dsea` jmigüib`.

8 Co`~'ná`~ tiúum`ba` lajíi`~ júu` quiu`~ ta~ quiá`~ Fidiée` jo lí`~ jmití`na` dseáng`~ lajíi`~ e qui`~ tifing` la'ó`~ dsea` jmigüib`.

9 Jogui casí`~biguir i dsea` do lala:

—'Ná`~, lico` jmití`na` laco` qui`~ tifing` líi`~ yúu`~ quií`~ba` jo dsu` ja` jmi`goo`na` laco` catíng` júu` quiu`~ ta~ quiá`~ Fidiée`~. **10** Co`~lalab cajíng`~ Moi` malíi`~gui eáang`~: "Jmi`goo` tiquíi`~ cóo`~niquíi`~", jogui cajíng`~guir: "I dsea` i cuø` júu`~ lí`~ tiquia`~ osi niquiá`~ é, joba`~ fí` Fidiée`~ í` e 'né`~ nijúung`~ i dsea`~la`í." **11** Jo dsu`~'ná`~ fó`na`~e jaang` dsea` cuóøm`~nisí`r` tiquiá`r`~ osi niquiá`r`~ é: "Ja` cuóong` lí`~jmicóo`~o`~'ná`~lana, co`~lajaléb`~ e sea`~quié`~e e líi`~Corbán" (jo e la guóng` e nicacuóøø` Fidiée`); **12** jogui fó`bi`~'ná`~ cajo e i dsea`~i`~fé`~lajo~jo`~'né`~fa`~e nijmicóo`~guir tiquiá`r`~ osi niquiá`r`~ é. **13** Jo mi`~jmoo`~'ná`~ e jo e jmití`na`~jalé`~ e júu`~e casée`~dsea`~mi`~áang`~quií`na`, joba`~íim`~ba`~lajíi`~e~júu`~quiu`~ta~quiá`~ Fidiée`~. Jo jmigui`~bi`~jalé`~e~jié`~e~ja`~dsseeng`~e~cøøng`~jiu`~røø`~laco`~e~la~e~jmoo`~gui`~'ná`~.

14 Jo mi`~ cangf`~gui lajo, cató`~tu`~Jesús lajíing` i dsea` do jo casí`r` lala:

—Náu`~na`~júu`~quié`~e~lajíing`na`~jo~jmee`~na`~úung`~e~ningáng`na`~: **15** Jíi`~~coo`~e~fí`~gó`~dsea`~cuóøng`~lí`~jmé`~e~nilí`~liiñ`~fí`~quini`~Fidiée`~. Co`~lí`~lí`~lajíi`~e~ga`~e~í`~dsíib`~dsea`~,~e~job~e~jmoo`~e~lí`~liiñ`~fí`~quini`~Fidiée`~jóng. **16** Joba`~fíi`~i`~'ná`~,~jaléng`~'ná`~i`~dsi`~loguá`~,~náu`~na`~jalé`~e~júu`~quié`~e~la.

17 Jo mi`~ cangf`~jo,~calíi`~Jesús~júu`~jaléng`~i`~dsea`~do,~jo~caír`~fí`~dsíi`~sináu`~cóo`~lajíi`~dsea`~guitúung`~quiá`r`~,~jo~fí`~jo~i`~dsea`~quiá`r`~do~cajming`~rein`~cuaiñ`~quiá`~e~júu`~na. **18** Jo~lalab~cañíi`~dsea`~do~quiá`~i`~dsea`~quiá`r`~do:

—¿Su o`gui`~'ná`~mi`~ngám`~bi`~lajíi`~e~júu`~la~cajo?~¿Su~ja`~mi`~ñí`~na`~e~jíi`~coo`~e~jáa`~fí`~caluu`~cuóøng`~sea`~lí`~jmé`~e~nisó`~dsea`~fí`~ga`~jo~e~nijmi`ling`~yaaiñ`~fí`~quini`~Fidiée`~? **19** Dsu`co`~jalé`~e~jo~ja`~dsitoo`~fí`~dsíi`~dsea`~,~co`~lajíi`~fí`~dsíi`~tub`~dsea`~lí`~ngíng`~e~jo,~jo~mi`~ning`~jo,~joguiba`~e~uøø`~fí`~caluu`~.

Jo cajíñ' lajo e laco' jmóor' júu^ e guiáb^ lajaléb^ e gø' dsea', jo ja` e si'lí^ fí' quini^ Fidiée^. 20 Jogui cajím' biguir cajo lala:

—Jalé^ e í' dsíí' dsea', jalé^ e joba' uíing^ e jmi'ling^ yaaiñ^ fí' quini^ Fidiée^ dsaco' fí' gab' cár'. 21 Dsaco' fí' dsíí' dsea` lí^ uíng^ e í' dsíí' jalé^ e ga` fa' jalé^ e la: e 'llee' dsea` e güiiñ^ cój^ dseaññ^ osi dseam^ i o' catíññ^, jogui jmóor' ta^ jngang^ dsea` rúng^, jogui jmóor' i quiá^ jaléng^ dsea` rúiñ^ cajo, 22 jogui suuiñ^ jalé^ e sea` quiá^ dsea` rúiñ^, jogui jmóor' jalé^ e 'lí^ e ja` dseeng^, jogui jmóor' ta^ jmgoo', jogui jmóor' jalé^ ta^ ja` dseeng^ e sea` fí' jmgüí^, jogui eáang^ dsihuññ^ quiá^ dsea` rúiñ^, jogui eáang^ tí' dsíí' fí' r' jalé^ júu^ ta^ júu^, jogui eáang^ jmijløng^ yaaiñ^, jogui ja` mi' ca'f^ dsíí' røø' cój^ jalé^ e jmóor'. 23 Jo jalé^ e ja` dseeng^ laba' e uøø' fí' dsíí' dsea', jo e joba' e jmóo' e cár' fí' ga` e laco' jmi'ling^ yaaiñ^ fí' quini^ Fidiée^. Jo e job júu^ quié^e.

*Mi^ já^ caléng^ jaang^ dseam^ ija^ líng^ dsea` Israel júu^ quiá^ Jesús
(Mt. 15:21-28)*

24 Jo mi^ cang^ jo, jo cagüi^fíib' Jesús fí' jo, jo cangór^ fí' lí^ se' Tiro cój^ lí^ se' Sidón. Jo mi^ caguiér^ fí' jo, ca'ír^ fí' coq^ dsíí' sínññ^ co' ja` iññ^ e caliñí^ jí^ jaang^ dsea` jie^ fí' taaññ^; dsu^ ja` calf^r^ fa' ca'meeñ^, 25 co' ladsif^ ladob caliñí^ niquiá^ jaang^ sim^ i ni'iung^ i 'líng^ dsíí' jie^ fí' lí^ tåang^ Jesús. Joba' ladsif^ ladob cangór^ fí' quini^ dsea` do jo casí^r^ uó^ jnir^ fí' uii^ tiiññ^ do. 26 Jo i niquiá^ i sim^ do seeiñ^ fí' lí^ huí^, fí' coq^ fí' jié^ laco' góo' Jesús, fí' coq^ lí^ si^ Sirofenicia. Jo mi^ cangoquiéeiñ^ fí' lí^ sing^ Jesús, jo camí^r^ dsea` do fa' niguiñ^ i 'líng^ i iuung^ dsíí^ i sim^ quiá'r^ do. 27 Jo cañí^ Jesús quiá^ i dseam^ do lala:

—Cuø^ fí' e cuøøng^ jaléng^ joo^bi dsea` nidó^ la'uui^, dsaco' ja` dseeng^ e nigui^ dsea` e iñí^ e gø^ jiuung^ quiá'r^ jo nicuø^r^ jaléng^ dsíí^.

28 Joba' cañí^ i dseam^ do quiá^ Jesús lala:

—Jáb^, Fí^i^, lajob lí^, dsu^ e jáb^ cajo e jaléng^ dsíí^ i teáang^ uii^ mes^ sitíim^bre' jalé^ cuí^ iñí^ e sojiú^ quiá^ joo^ dsea`.

29 Joba' cañí^tu Jesús quiá^ i dseam^ do:

—Jáb^ quií^, dseam^, nicuøøm^ guøn^ fí' quií^ lana, co' lana nicagüi^fíib' i 'líng^ i lami^ iuung^ dsíí^ i sim^ quií^ do.

30 Jo cangám^ i dseam^ do fí' quiá'r^, jo mi^ caguiéiñ^ fí' jo, cadséiñ^ i sim^ quiá'r^ do fí' ni^ co'ma^ e niguiúm^ biñ^ do, co' nicagüi^fíib' i 'líng^ i lami^ iuung^ fí' dsíí' do.

Mi^ cajmi^leáang^ Jesús jaang^ dsea` güiing^ jogui ija^ lí^ fé^

31 Jo mi^ cang^ lajo, cagüi^fíib' Jesús e fí' guóo^ uó^ lí^ se' Tiro, jo cangüiñ^ fí' lí^ se' Sidón cój^ guí^ jalé^ fí^ e née' fí' lí^ se' Decápolis, jo caguié^túr e fí' lí^ née' e guiée' Galilea do. 32 Jo fí' job caguillíng^ dsea` i jéeng^ jaang^ dseaññ^ i güiing^ jogui i ja` lí^ fé^. Jo camí^ jaléng^ i dsea` do e fa' Jesús niquidsir' guóor' fí' mogui^ i dsea` dsée^ do. 33 Joba' cajeeng^ Jesús i dseaññ^ do fí' lí^ lacaang^ lí^ siñ^ fí' lí^ ja` teáang^ dsea` jiéng^, jo catá^r^ niguoor' fí' dsíí' tó^ logua^ i dseaññ^ do, jogui ca'ñíir^ capí^ jo cój^ capí^ jme'e'r^ cagüi^r^ nisíñ^ i dseaññ^ do. 34 Jo mi^ cang^ jo, caséer^ nir^ fí' yá^ jmigüí^ jo caseáang^ dsíí' casí^r^ i dseaññ^ do:
—Efata! —e guøng^: ¡Güineab^ loguá^!

35 Jo dsif^ mi^ café^r^ lajo, ladsif^ lanab cana^ logua^ i dseaññ^ do jogui canaang^ fé^bir^ guí^ cajo. 36 Jo caquia^ Jesús ta^ jaléng^ i dsea` do e ja` iñ^ nisíñ^ jí^ jaang^. Dsu^ fa' jmigui^guí ya^ e qui^ Jesús ta^ e ja` niguiá^ jaléng^ i dsea` do júu^, eáang^ guí^ guia^ i dsea` do. 37 Jo eáam^ dsigá^ dsíí' jaléng^ i dsea` i cangá^ jalé^ e jo, jo lalab fé^r^:

—Lajaléb^ e jmóo^ i dsea` na eáam^ guí^, co' lí^bre jmér^ e ninú^tu jaléng^ dsea` güiing^ jogui jmér^ cajo e nifé^tu jaléng^ dsea` i ja` lí^ fé^.

8

Mi~ cahéng' Jesúz quiá' mil dsea'
(Mt. 15:32-39)

¹ Jo mi~ cangf~ jo, jo coo` jmii~ caseáng'tu dsea` calé' catú~ fí~ li~ táang` Jesúz, jo co' ja` sea` e nidó'~guiñ' do, joba' cató'~ Jesúz i dsea` guitúung` quiá'r~ do jo cast'~reiñ' lala:

² —Eáam' fí~ líin~n jaléng' i dsea` na, co' lana catf~ 'n' jmiib~ e taaiñ~ la cóo'~ jneaa~aa' jo jíi!~ coo` ja` e sea` dó'r~; ³ jogui song jnea~ niguiéen'~nre fí~ quiá'r~ e nidsihé'r ir~, dseáam' ni'uó'r~ guia'~ fí~, co' seem'biñ' na e jalíiñ~ li~ huíi~.

⁴ Jo cañíi` i dsea` guitúung` quiá'r~ do lala:

—¿Jial í~ óo'~ná, Fí~naa', e cuóøng` nihéng'naa' i dsea` na? co' fí~ la ja` seeng` dsea` i~nñi~ e gø'~ dsea`.

⁵ Jo cajming'~ Jesúz i dsea` guitúung` quiá'r~ do lala:

—¿Jó' iñí!~ si'mang'^~ná!?

Jo cañíi` i dsea` quiá'r~ do:

—E guie'~ba' sea`.

⁶ Joba' caquiá' Jesúz ta~ e nigüeá` jaléng' i dsea` do tá!~ có` nibøø~ fí~ ni~ uó~, jogui mifing` casá!~bre lají` guié~ e iñí!~ do jo cajóør~ fí~ yú!~ e cuø'r` gui'máang'~ Fidiée~. Jo ngf~ jo, caffiñ` e iñí!~ do jo mifing` cacuø'r~ i dsea` guitúung` quiá'r~ do, jo í`guib cajmée` guiée~ e do jee~ jaléng' i dsea` do, ⁷ jogui nisi'mam!~bir jaang` gáang` 'ñu` cajo. Joba' lajob cajmée` Jesúz cögiñ!~ do cajo, jang!~ cacuø'r` gui'máang'~ Fidiée~, joguiba' caquiá'r~ ta~ dsea` quiá'r~ e njméiñ!~ do guiée~ jee~ jaléng' dsea`. ⁸ Joba' lajiim`bre cagó'r~ ie~ jo car` calitaaiñ~ guiá~, jo casé~bi` guié~gui'matá~ e téé!~ jalé!~ná!~ e casé~gui do. ⁹ Jo jaléng' i dsea` i cagó'r~ ie~ jo túi`bre jia~ ja` quiá' mil. Jo mi~ cangf~ e cagóiñ!~ do, ca'íib~ Jesúz júu~ e dsiliñ!~ do. ¹⁰ Jo ngf~ jo, cajgóob~ Jesúz calé` catú~ fí~ ni~ móo' coliing` cóo`~ jaléng' dsea` guitúung` quiá'r~ jo cangolíiñ~ fí~ li~ se' Dalmanuta.

Mi~ camí` dsea` fariseo coo` e li~ e quíi!~ jmii~
(Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

¹¹ Jo lajee` e nitáang` Jesúz fí~ ni~ guóo!~ uó~ jo, job mi~ caguilíing` dsea` góor` i líing` dsea` fariseo e canaaiñ` dsihuíng` júu~ quiá'r~ cóo`~ dsea` do. Jo laco` nigiéi'r` jial ni'níiñ~ dsea` do fí~ quini` dseata~, joba' camí'r` dsea` do e fa' njméiñ!~ do coo`~ e li~ e quíi'r~ jmii~, jo lajoba' nicuó`~ li~ e Fidiéeb` dsea` casíi` quiá'r~. ¹² Joba' caseáang` dsíi` Jesúz e lajang!~, jo ngf~ jo cajíñ!~:

—¿Jiali!~ míi!~na' jnea~ e njmee~e coo`~ li~ e quíi!~i jmii~, co' jnea~ dseáng`~fá!~baa condséé` e jíi!~ coo`~gui lajo njmee~e fí~ quini`na`?

¹³ Jo dob caseáaiñ` i dsea` do jo calíb`~tur fí~ dsíi` móo` jo cangór~ lí!~ lí`~ngóo!~ cataang` e guiée` do.

Jial líng` dsea` fariseo
(Mt. 16:5-12)

¹⁴ Jo ie~ jo nica'ím` dsíi` dsea` quiá'r~ fa' e nicár` e nidó'r~, jo la nitíing` cóo`~ iñí!~ba` niquie'guir fí~ dsíi` e móo` do. ¹⁵ Jo cajíng`~ Jesúz casí'r~ i dsea` guitúung` quiá'r~ do:

—Ñining~ óo'na' cóo`~ jalé!~ e e` dsea` Israel i líing` dsea` fariseo cóo`~gui jalé!~ e e` dseata~ Herodes, co' jalé!~ e e` jaléng` i dsea` i líi` lafa' quie!~ iñí!~.

¹⁶ Jo i dsea` guitúung` do lí!~ cajer` siiñ` lajee` la'ó!~ yaam`bre cuaiñ~ quiá!~ e ja` quier` iñí!~, ¹⁷ dsu` calilíb`~ Jesúz lajíi!~ e siiñ` i dsea` do, joba' casí`~reiñ` do lala:

—¿Jiali!~ fó!~ná!~ e ja` iñí!~ quié`na`? ¿Su ja` mi` cangám`bi` o'gui mi` calilí!~bi`? ¿Su dseáng`~ eáam` sijni` mogui`na`? ¹⁸ Co' téeb`~ jminí!~ná!, dsu` ja` jné`na`;

joguī dsī b̄ loguá̄'na' cajo, ds̄' ja' nuu'na'. ¿Su ja' tóo'̄ óo'na'? ¹⁹ ¿Joo'̄ 'matá̄ e røønḡ tée'̄ 'ná'̄ e caseánḡ guí jo casitíinḡ 'ná'̄ iē mī̄ cafiinḡ jneā 'ñiā iñī'̄ e cagó'̄ 'ñiā mil dseañu'̄?

Jo cañíī ī dsea` guitúung` do:

—Tíib̄ guitū do.

²⁰ —Joguī mī̄ cafiinḡ jneā e guié̄ iñī'̄ do e cagó'̄ lajī quiú̄ mil dseā, ¿joo'̄ guí 'matá̄ e røønḡ tée'̄ 'ná'̄ casitíiñu'̄na'?

Jo cañíītū ī dsea` do:

—Tíib̄ guié̄.

²¹ Joba' casí̄ tureiñ̄ lala:

—¿Su ja' mī̄ ngám̄b̄ latí̄ lana jóng?

Mī̄ cajmīleáanḡ Jesús jaanḡ dsea` tiuunḡ f̄ Betsaida

²² Jo mī̄ cangf̄ guí lajo, caguilíinḡ Jesús cóo'̄ dsea` quiá'r̄ f̄ Betsaida. Jo lajeē e nitaaiñ̄ f̄ jo, caguilíinḡ dsea` jéeiñ̄ jaanḡ dsea` tiuunḡ f̄ quinī Jesús, jo mī̄r̄ dsea` do fa' e nigüiñ̄'̄ capí̄'̄ ī dsea` tiuunḡ do. ²³ Joba' catínḡ Jesús guoo'̄ ī dsea` tiuunḡ do jo cangojéeiñ̄ f̄ lí̄'̄ 'nī'̄ f̄. Jo cajmijmí̄r̄ jminī dsea` do cóo'̄'̄ jme'e'r̄, jo ngí̄̄ jo caquidsir̄ guóor̄ f̄ moguiñ̄'̄; jo mī̄ calí̄̄ jo, cajminḡ'̄ reiñ̄ su níl̄ jór̄ capí̄. ²⁴ Joba' cajínḡ'̄ ī dsea` tiuunḡ do e nicuóøom̄jí̄ lí̄ jór̄ jo cajín̄'̄:

—Nimáam̄baa jalénḡ dseā. Jóø̄'̄ o e jnéenḡ lafa' 'ma' e ngí̄̄.

²⁵ Joba' caléb̄ catú̄ caquidsí̄ Jesús guóor̄ f̄ nī̄ jminī ī dsea` do, jo ladsif̄ lanab calijné̄'̄ ī dsea` do jo ca'láam̄-bre, jo dseánḡ'̄ røøb̄ nijóør̄ jóng. ²⁶ Jo caquiñ̄'̄ Jesús tā e cangám̄-biñ̄ do f̄ quiá'r̄ jo casí̄-reiñ̄ do lala:

—Ja' güiguiá̄'̄ júū, melé̄, cóo'̄'̄ jalé̄ e cajmé̄ e cóo'̄'̄ 'ná̄.

Mī̄ cajínḡ'̄ Tú̄ e Jesús lí̄iñ̄ Dsea` Jmáanḡ

(Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

²⁷ Jo mī̄ cangf̄ guí lajo, Jesús colíinḡ cóo'̄'̄ jalénḡ dsea` guitúunḡ quiá'r̄ cangolíñ̄'̄ lacaanḡ jalé̄'̄ f̄ jí̄̄ e néē lī̄ sē̄ Cesarea quiá'̄'̄ Filipo. Jo lajeē ngolíñ̄'̄ e teáain̄'̄ f̄, cajminḡ'̄'̄ Jesús ī dsea` guitúunḡ quiá'r̄ do lala:

—¿Ī̄'̄ dsí̄̄ dsea` e línḡ jneā'̄?

²⁸ Joba' cañíī ī dsea` guitúunḡ do lala:

—Ī̄ liinḡ dsea` fé'r̄ e lin' Juan ī lamī̄ seáanḡ dsea` jmí̄̄, joguī ī liinḡ guí fé̄'̄ e lin' Lí̄̄, joguī ī liinḡ guí fé̄'̄ e lin' jaanḡ guí dsea` ī café̄ cuaiñ̄ quiá'̄'̄ Fidiéē malí̄̄ guí.

²⁹ —Joguī 'ná̄', ¿ī̄ fó'̄na' e línḡ jneā'̄?

Jo cañíī Tú̄ Simón quiá'̄'̄ Jesús lala:

—'Nab̄ dsea` ī línḡ Dsea` Jmáanḡ ī casínḡ Fidiéē cuaiñ̄ quiá'r̄ e laco'̄ nilaan̄'̄ dsea` jmigüí̄.

³⁰ Jo caquiñ̄'̄ Jesús tā ī dsea` quiá'r̄ do e ja' nifé̄'̄ dsea` do júū uiī quiá'r̄ fa' nisí̄r̄ dsea` jiénḡ'̄.

Mī̄ cajméē'̄ Jesús júū e tī̄ njngánḡ'̄ dsea` ír̄

(Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

³¹ Jo coq̄b̄ mī̄ canaanḡ'̄ Jesús e'r̄ jalénḡ'̄ dsea` guitúunḡ quiá'r̄ e dseánḡ'̄ nisí̄'̄im̄'̄bre e nī'̄íñ̄'̄ iihuíñ̄'̄ dseánḡ'̄ e eáanḡ, íb̄ dsea` ī cajár̄ f̄ níff̄'̄ e líiñ̄'̄ jaanḡ dsea` jmigüí̄, joguī e jalénḡ'̄ yáá̄'̄ dsea` cóønḡ'̄ ī teáanḡ'̄ níff̄'̄ quiá'̄'̄ dsea` góor̄'̄ dsea` Israel cóo'̄'̄ guí jalénḡ'̄ fí̄̄ jmí̄dsea` quiá'r̄'̄ cóo'̄'̄ guí jalénḡ'̄ tifa'̄'̄ quiá'̄'̄ júū quiá'̄'̄ tā quiá'r̄'̄ nilí̄'̄ níñ̄'̄ níñ̄'̄bre dsea` do. Joguī casí̄'̄ guír̄ ī dsea` quiá'r̄'̄ do e njngám̄'̄ dsea` ír̄; jo dsa' mī̄ nití̄'̄'̄ níñ̄'̄ jmí̄̄ lajo, nijíb̄'̄tú̄ calé̄'̄ catú̄.

³² Jo dseánḡ'̄ júū røøb̄ cajmea'r̄ ī dsea` guitúunḡ quiá'r̄'̄ do. Jo mī̄ canáū'̄ Tú̄ Simón lajo, cajéeiñ̄'̄ Jesús f̄ coq̄'̄ lī̄'̄ níñ̄'̄, jo canaaiñ̄'̄ jíim̄'̄bre dsea`

do. ³³ Dsu' caji'tu Jesús nir~ fí' lí~ caseáaiñ' dsea` quiá'r~ i cagviaang~ gui do jo cajóøng~ neiñ', jogui cajíiñ' Tú^ Simón jo casf'r~ lala:

—¡Jéeng'~ cáan'n, Satanás! Ja` jnúin'~ jnea~ fí', co' 'nú` ja` ngáng' laco' jíi'~ e í' dsí' Fidiée~, co' lajíi'~ e lí' quiá'~ dsea` jmigüíba' níi'~ 'nú'.

³⁴ Jo mí~ cangf' jo, cató'~ Jesús dsea` guitúung` quiá'r~ cóo'~gui jaléng' dsea` cagviaang~ gui jo casf'~reiñ' do lala:

—Song ii` dsea` iing~ ni'uúing~ dsea` quié~e, güitár` jalé~ e lf' dsíir' 'nú'a'r' jo güiseain'~ lafa' crúu~ quiá'r~ e laco' cuø' li~ e guia' dsíir' e nidsingüíiñ~ jalé~ e huúing' uíi'~ e líiñ~ dsea` quié~e, jo lajoguiba' ningír' cóo'~ jnea~ jóng. ³⁵ Co' lí'~ doñí' ii` dsea` i í' dsíi' e lí'bre nileáng~ 'nú'a'r' jee~ jalé~ dsee~ quiá'r~, jo dsu' i dsea` f~ congviab' nibúiñ~ fí' lí'~; jogui doñí' ii` dsea` nijúuiñ~ uíi'~ e líiñ~ dsea` quié~e jogui uíi'~ e nír' júu~ quiá'~ jial laang` dsea` jee~ jalé~ dsee~ quiá'r~, joba' i dsea` f~ nitúim~bre fí~ quini~ Fidiée~ jóng. ³⁶ Co' ¿e~ ta~ íing~ quiá'~ jaléng' dsea` jmigüí e seeiñ~ e silíi'r~ jmiguiu' fí' jmigüí la song si'naam'bre lata~ cóo'~ jnea~ mi~ nijúuiñ~? ³⁷ Qsi ¿jal tí' cuóøng` sea` lí' qui~ jaang` dsea` e laco' nilí'r~ nitúiñ~ fí' quini~ Fidiée~ é? ³⁸ Co' song jaang` dsea` jmóor' i` líiñ~ uii~ quié~e jogui uíi'~ quiá'~ jalé~ júu~ quié~e e guiaa~ fí' quini~ jaléng' dsea` dsee~ dsea` qui' i ja` ja'~ líing` e júu~ jo, joba' lajob jnea~ cajo, dsea` líin'n jaang` dsea` jmigüí i jáa' fí' níff~, nijmee~baa i` líin~n quiá'~ i dsea` f~ mi~ tí' lí~ nití~ i` e nigáa'túu calé~ catú~ fí' jmigüí la e gáa'a jee~ e niing~ jíi' nigo~ quiá'~ Fidiée~ coliing~ cóo'~ jaléng' ángeles quiá'r~.

9

¹ Jogui casf'~bigui Jesús cajo jaléng' i dsea` quiá'r~ do:

—E laba' jmitaa~ óo'na' e i liing~ 'nú' la'o~ teáang~na' la jmíi~ na ja` mí~ nijúung~na' cartí~ mí~ cangf' cangfing~na' jial nicá~ Fidiée~ níff' quiá'~ dsea` la'eáang` cóo'~ e laniing~ 'gøiñ'~ do.

Mí~ calisíing~ jial jnéeng~ Jesús (Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)

² Jo mí~ cangf'gui jñúu~ jmíi~ lajo, cangó~ Jesús fí' coo` yú~ mó~ e níi~, jo lajíi'~ Tú^ Simómbing' jéeiñ~ cóo'~gui Tiáa~ jogui Juan. Jo lajee~ e niteáaiñ~ e fí' yú~ mó~ do, canaang` calisíing~ jial jnéeng~ Jesús. ³ Jo calisíing~ jial líi' sì'r~ jo dseáng~ cajnéng~ e jíi' jogui e tee` eáang` e jíi'~ jaang` dsea` ja` lí'r~ sér~ tee` lado mí~ ru'r'. ⁴ Jogui cangáiñ~ Líi~ cóo'~gui Moi~ e teáaiñ~ sìiñ~ cóo'~ Jesús. ⁵ Jogui lalab cajíng~ Tú^ Simón casf'r~ Jesús:

—Tifa', jeáam' iáang` dsii~ e taang~naa' coliing~ fí' la! Jo majmóo~naa' 'nú' 'núu'jiu~ lí~ nitaang~na': coo` quiú~, coo`gui quiá'~ Moi~ jogui coo`gui quiá'~ Líi~.

⁶ Jo cajíng~ Tú^ Simón lajo co' ja` níi'guir e~ níjíñ~, co' dseáng~ eáam' caføiñ~ laji`gaaiñ~ do, Tú^ Simón jogui Tiáa~ cóo'~ Juan. ⁷ Jo lajee~ job mí~ cajgó~ cabøø~ jnúi~ fí' yú~ jmigüí, jo jee~ job caquíñ~ lajaléiñ~ do. Jo fí' jee~ e jnúi~ do guicaná~ e guicafé~ dsea` lala:

—I lab Joo`o i 'neáan'n eáang', jo núu~na' lajíi'~ júu~ quiá'r~.

⁸ Jo mí~ tí' lí~ cajóø~ i dsea` gaang` do lacúng~ lajíng` e lí~ teáaiñ~ do, jíi'~ jaang` i dsea` gáang` do jo' ii` cangáng~guir cáang` Jesús, jo jíi'~ 'núiab' dsea` do caje'guir.

⁹ Jo lajee~ cajgáiñ~ e fí' yú~ mó~ do, caquiu' Jesús ta~ quiá'~ i dsea` gaang` do quiá'r~ e ja` niguiáiñ~ do júu~ lajíi~ e nicangár~ do, co' cartí~ mí~ ningf' e níjí~tu i dsea` i jáa' fí' níff~ i líing` dsea` jmigüí, joba' nicuóøng` e nijméeiñ~ do júu~ quiá'~ jalé~ e jo. ¹⁰ Joba' lajob cajmée~ i dsea` gaang` do, ja` caguiar` e júu~ jo nañí fa' jming~bre rúiñ~ lajee~ la'o~ yaaiñ~ e~ guóng` e jíng~ do dsea` do e níjí~tur calé~ catú~. ¹¹ Jo lalab cajming~ i dsea` gaang` do Jesús:

—*¿Jiali' fé' jaléng' tifa' quiá' júu^ quiá' ta~ quiá' ii', dsea` Israel, e Líi^bing'*
'né' nijáa'tur nifí' fí' jmigüi' la?

12 *Joba' cañíi' Jesús quiá' i dsea` quiá'r- do, jo lalab casí'-reiñ' do:*

—*E jáb' e nifí' nijáa'tu Líi^, jo íb' dsea` i niguiá' guiá' lajale'. Jo ¿jiali' fé'*
fí' ni~ jí' quiá' Fidiée` e jnea~, dsea` líin'n jaang` dsea` jmigüi' i jáa' fí' ñiff',
*guíim'ba' 'né' e nicaqá' iihuí' e eáang' cartí' njingáng' dsea` jnea~? **13** Dsú' jnea~*
fá'a e fíi' i' 'ná' e nicajáb' Líi^, jo cajméeb` dsea` la tí' e já' dsíir' cóo' dsea` do
líi^ laco'gui la fé' fí' ni~ jí' quiá' Fidiée` e nísi'í' e nidsingíng' dsea` do.

Mi^ cajmi'leáang' Jesús jaang' siming' i iuung' i 'ling' dsíi'

(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)

14 *Jo mi^ cangí' jo, caquing' Jesús cóo' Tú^ Simón jogui Tiáa' cóo'gui Juan*
fí' li^ táang' jaléng' dsea` guitúung' quiá'r- i cagviaang' gui do, jo cadséiñ' dsea`
do jee` cabøø' jaléng' dsea` jiéng', jogui i liing' tifa' quiá' júu^ quiá' ta~ quiá'
*dsea` Israel teáaiñ' siiñ' cóo' jaléng' i dsea` do. **15** Jo mi^ ti' li^ cangáng' jaléng'*
i dsea` do Jesú, ladsifí' ladob cangojmijíñ' dsea` do e féng'neiñ' jogui dseáng'
*eáam' dsigá' dsíir' cajo. **16** *Joba' lalab cajming' Jesús i dsea` quiá'r- do:**

—*¿E' teáang' 'ná' jmoo'na' cuee' júu^ cóo' jaléng' i dsea` do?*

17 *Joba' cañíi' jaang' lajee' i dsea` fíing' do lala:*

—*Tifa', lab nijeen' jaang' joo'o, jo i 'lim' iuung' dsíir', jo nícajméeiñ' do e*
*ja' lí' fé' joo'o, **18** jo doñí' jié' sim' joo'o, jmoo' i 'ling' iuung' dsíir' do e quiñ'*
fí' ni~ uó'; jogui uøø' ja' fí' mo'oor', jogui tar' majar', jo dseáng' i' teá' guotíir'.
Joba' nícamíñ' i dsea` quií' na fa'e niguíñ' i 'ling' na, dsú' ja' mi' cali'r'.

19 *Joba' cañíi' Jesús quiáiñ' do lala:*

—*¡Dseáng' ja' já' líi'm' 'ná' júu^ quié'e! ¿Li^ jmiñ' e nilináu'na' dseáng'*
lajang' júu^ quié'e? Jogui ¿li^ ti' jmiñ' níjmee'e té'e cóo' 'ná'? Níjéeng'na'
fí' la i siming' na.

20 *Joba' cangojéeng' i dsea` do i siming' i dsé'e' do fí' quini' Jesú. Dsú' mi^ ti'*
li^ cangáng' i 'ling' iuung' dsíi' i siming' do Jesú, dsifí' ladob cajméeiñ' do
e cadseá'tu joñíing' i siming' do, jo caquím'biñ' do fí' ni~ uó' e beár', jogui e
*uøø' ja' fí' mo'oor'. **21** *Joba' cajming' Jesús tiquiá' i siming' do:**

—*¿Li^ lajíi' líing' i siming' quií' e la?*

Joba' cañíi' i tiquiáiñ' do quiá' Jesús:

—*Latí' jíi' mi^ jiuum'biñ' líiñ' lana; **22** jo jmiguiab' ya' nícajméeiñ' e*
nícabíing'neiñ' fí' ni~ jí' jogui fí' dsíi' jmí' e laco' nilí'r' njingáng'neiñ'. Joba'
míi'naa' 'ná' jmi'ee' fa' 'ná'bi nilí' níjmi'leáan're, fíi' güilíin' jnea' jo jmicóo'
jnea'.

23 *Joba' cañíi' Jesús quiá' i dsea` do lala:*

—*¿E lí' song lí' baa fó' 'ná'? ¡Co' lajib' cuóøng' sea' lí' jmee' jnea' quiá' ii'*
dsea` i já' líing' júu^ quié'e!

24 *Joba' cañíi' tiquiá' i siming' i dsé'e' do e teá':*

—*Jáb' líing' jnea' júu^ quií', Fíi'naa', jogui jmicóo' jnea' e laco' já'gui*
nilíin'n e jo!

25 *Jo mi^ cangá' Jesús e eáam' ngóo' seáng' dsea` fí' jo, joba' cajíiñ' i 'ling' i*
iuung' dsíi' i siming' do jo casí'r- lala:

—*Dsea' 'ling' i jmoo' e ja' lí' fé' jogui ja' lí' ná' i siming' na, jnea' quiá' 'ná'*
ta~ e níjúu' líiun' dsíi' i siming' na, jogui e jo' quí' jmiñ' fa' e ni'ú'tu' calé'
catú'.

26 *Jo dsifí' lajob ca'oo' teá' i 'ling' do, jo cajméeiñ' do e cadseá'b'tu joñíing'*
i siming' do. Jo mi^ cangí' joguiba' cagüi'íiñ' do fí' li^ iuuiñ', dsú' i 'ling'
do caseáaiñ' i siming' do dseáng' lafa' líi'm'biñ' e líi^ laco' lajiing' dsea` do

nifé'r` e cajúm`biñ` do. ²⁷ Dsu' Jessu's ladsiff' ladob cathiiñ` guoo` i siming` do, jo caseang`neiñ'; jo caráam` i siming` do jo casim`bre.

²⁸ Jo mi` cangf' jo, ca'l` Jessu's f' dsii' sinuu` coo` dsea` guitúung` quiá'r`, jo f' jo i dsea` quiá'r` do cajming`r` dsea` do lajee` la'o` yaaiñ`:

—Jiali' jnea`^ ja` calf`naa' fa' caguíng`naa' i 'ling`^ i iuung` dsii' i siming` do?

²⁹ Joba' cañiñ` Jessu's quiáiñ` do jo cajin`:

—I 'ling`^ i lado lib` ni'uóiñ` dsu' la'eáang` coo` e féng` dsea` Fidiée` jogui jmóor` ayuno.

Mi` cajmée'tu Jessu's júu`e njinga` dsea` quiá'r`

(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

³⁰ Jo mi` ca'uóoñ` e f' jo, cangiim'tur f' li` se` Galilea. Jo dsu' Jessu's dseáng`^ ja` iim`bre fa' e caliñi` jii`^ jaang` dsea` jie` f' li` táaiñ', ³¹ co' iiñ` e e'r` lajiñ`^ i dsea` guitúung` quiá`bre. Jo lajee` táaiñ` f' jo, lalab si'r` jaléng` i dsea` quiá'r` do:

—E laba' fii`^ i 'ná` e jnea` i cagüéng` f' jmigüi` la i jáa` f' nifí` e líin`n jaang` dsea` jmigüi` , jo 'né`ba' e njám` dsea` jnea` f' quini` dsea` i 'ní` ní` quié`e carti` njingáiñ`^ jnea` ; jo dsu' mi` ning` ní` jmiñ` lajo, nijib`túu` calé` catú`.

³² Dsu' ja` cangáng`^ i dsea` guitúung` do e` uiing` e cajing`^ Jessu's lado, jogui 'gó`bir cajo fa' e njming`r` dsea` do.

¿I` i laniing`gui f' quini` Fidiée`?

(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

³³ Jo mi` cangf' jo, jo mi` ti` li` caguilíng` tur f' Capernaum, jo cangiiiñ` f' dsii' sinuu` . Jo mi` niteáaiñ`^ f' jo, lalab cajming`^ Jessu's i dsea` guitúung` quiá'r` do: —E`^ níiliing`^ 'ná` jii`na` lacuee` guiá`^ f'?

³⁴ Jo mi` canúu`^ i dsea` guitúung` quiá'r` do lado, lí`^ cajer` tiib` , dsuco` lajee` teáaiñ`^ do f' e jalíiñ` siiñ` e i`^ i laniing`gui lajee` la'o` yaaiñ` . ³⁵ Joba' caguáb` Jessu's jo cató'r`^ i dsea` guitúung` do quiá'r` jo casi`^ reiñ` do lala:

—Song ii`^ dsea` iñ` elíiñ` dsea` laniing`gui, joba' güi`^ dsiir` e ib`^ i dsea` i cati` li`^ dséng`gui, jogui ib`^ dsea` cajo i njmé` jalé` ta` quiu` jaléng` dsea` jiéng` e 'né` jmer`.

³⁶ Jo mi` cangf' jo, casíng` Jessu's jaang` jiuung` pí`^ f' guiá`^ jóo` li` teáaiñ`^ do, jo casain`^ i jiuung` do jo cataiñ`^ cuéer, jo casi`^ r` i dsea` quiá'r` do lala:

³⁷ —I dsea` i íng`^ i jiuung` la la'eáang` coo`^ jnea` , lajob cajo iñ` jnea` ; jogui i dsea` i íng`^ jnea` , güiliñi`bre guiá` e o` jii`^ jnea` iñ` , co` lajob cajo iñ` Tiquié`e dsea` guiing` nifí` , dsea` casiñ` jnea` f' jmigüi` la.

I dsea` i ja`^ ní` níng`^ jneaa` aa` sitáam`bre coo`^ jneaa` aa`

(Lc. 9:49-50; Mt. 10:42)

³⁸ Jo mi` cangf' jo, e lab cajing`^ Juan casi`^ r` Jessu:

—Tifa', jnea`^ nicaneem`baa' jaang` dseañu`^ i jmóo` ta` uóong` jaléng`^ i 'ling`^ la'eáang` coo`^ 'nu', jo co` ja` ngi`guir coliing` coo`^ jneaa`aa', joba' nicajním`baa' quiá'r`^ e njmé` lajo.

³⁹ Joba' lalab cañiñ` Jessu's quiá`^ i dsea` quiá'r` do:

—Ja` jniing`na` quiá`^ i dsea` do, co` ja` seeng` jii`^ jaang` dsea` i njmé` co`^ e li`^ e dsigá`^ dsii' dsea` la'eáang` coo`^ jnea` , jo mi` nilicøøng`gui lajo nifé'r` ga` uii` quié`e. ⁴⁰ Co`^ i dsea` i ja`^ fe`^ ga` uii` qui`^ ii` , joba' coo`^ jneaa`aa` sitáaiñ` .

⁴¹ Jogui ii`^ dsea` i cuo`^ 'ná` fa` lab co`^ vas jmí`^ uí`^ e 'ná` líng`na` dsea` quié`e, joba' jnea`^ jmitaa` óo`na` e seab` guiée` quiá'r`^ mi` nití` f' jmigüi` co`^ .

Jial dseáang`^ e nijiúng`^ dsea` f' ni`^ dsee`

(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

42 'Jogui song ii` dsea` jmóor` jial e niténg` fí` ni~ dsee~ doñí` ii` i jiuung~ lala i njá`- líng` júu` quié` e, joba` guiá`- guib níl'uíng` quiá`- i dsea` fí` e nidsibiíng` 'ñia'r` fí` é` jmií` e guinee` coo` cuyu` 'loo` fí` moluur`. **43** Jo song guóo` nijmé` e nitén` fí` ni~ dsee~, joba` quiáu` jóng; co` guiá`- guí quií`- e nitáang` fí` jmidüí la cío`- coob` guóo`, jo ja` guien` fí` li`- fí` li` coo` jí` cío`- lají` tú`- guóo` mi` nití` oor` quií`-. **44** Co` e fí` jo jo` tóo` jmií` fa` e nijúung` gui jaléng` joo`- o`gui fa` e niyu`-gui jí`. **45** Jogui song tíi` nijmé` e nitén` fí` ni~ dsee~, joba` quiáu` jóng; co` guiá`- guí quií`- e nitáang` fí` jmidüí e jlúun`- e laco`-gui e niguøn`- cío`- lají` tú`- tíi` fí` li`- 'li`- **46** fí` li` teáang` joo`- i ja` tóo` jmií` nijúung` jogui fí` li` coo` jí` e jo` tóo` jmií` yu`. **47** Jogui song jminí` jmóo` e nitén` fí` ni~ dsee~, joba` gui` jóng; co` guiá`- guí quií`- e Fidiée` quier` nifí` quií`- e ja` sea` coo` jminí`- e laco`-gui téeb`- lají` tú`- jminí`- niguøn`- fí` li`- 'li`- **48** fí` li` teáang` joo`- i ja` `mó` sea` quiá`- jogui fí` li` coo` jí` e ja` tóo` jmií` yu`.

49 'Jo ligüeang` jaléng` dsea` quié` e la'eáang` cío`- jalé` e huíng` e dsinghiíñ`- lí`- laco`-gui ligüeang` jalé` feá`- la'eáang` cío`- ní` jogui jí`. **50** Jo eáam` íng` ta` jalé` ní~, jo dsu` song ca'íng` lají`- e níi` do, joba` ¿jial nilí` 'ná` nijmee`-na` e niliñii`-tu calé` catú`? Joba` fíi`-i` 'ná` e güliseeng`na` juguiá`- júu` røø` lajee` la'ó` rúng`na`!

10

Mi` ca'e` Jesús quiá`- mi` tiúung` dsea` rúiñ`

(Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

1 Jo mi` cangí` jo, cagüi`-íib` Jesús fí` Capernaum jo cangó`-tur fí` guóo`- uó`- li`- se` Judea jogui e fí` guóo`- uó`- e née` lí`- lí`- guiée`- laco` iu`- gua` Jordán. Jo fí` job caseáng`tu jaléng` dsea`, jo canaaiñ` e'r` jaléng` i dsea` do júu` quiá`- Fidiée` lí`- laco` líhiñ` do. **2** Jo lajee` jo cangoquiéeng` jaang` gáang` dsea` Israel i líng` dsea` fariseo fí` li` sing` Jesús e lí`- laco` niguié`r` jial ni`núiñ` dsea` do fí` quini`- dseata`. Joba` cajming`r` dsea` do e su seab` fí` e nitiúung` dseañu` dseam` quiá`r`-. **3** Joba` lalab cañí` Jesús quiá`- i dsea` do:

—¿E` ta` caquiá` Moi` e nijmee`-na` quiá`- e jo?

4 Jo jaléng` i dsea` do cañíir` lala:

—Moi` cacuø`bre e líb` jaang` dseañu` nitiúuiñ` dseam` quiá`r` lifa` 'né`- seáiñ` coo` mají` lí`- fé` lajo.

5 Joba` cañí` Jesús quiá`- i dsea` do lala:

—Moi` cacuø` e júu` jo, co` nír` e dseáng` eáang` ue` óo` 'ná`. **6** Jo dsu` lajíi`- ie` mi` catiroo` jmidüí, "Fidiée` cajmeáaiñ` dseañu` cío`-gui dseam`-".

7 "Jo uíi`- e joba` e cúng` dseañu` guóor` jo 'naaiñ` quiá`- sejmiir` e laco` nilisseeñ` coliíng` cío`- dseam` quiá`r`-. **8** Jo lají` huáaiñ` do lafa` jaam`bre nica'uíñ` jóng." Joba` jo` tíi`-guí`r` gáang` dsea`, co` lafa` jaam` dsea` ca'uíñ`-.

9 Co` Fidiée`bing` caguiá` uiing` e nicúng` dsea` guóor`, joba` jo` cuóøng` fa` e nitiúung`-gui dsea` rúiñ` mi` nicang` e cacúng` guór`.

10 Jo mi` cangí` jo, jo ca'íb`-tu` Jesús fí` dsíi`-sinuñu` coliíng` cío`- dsea` gutíung` quiá`r`-, jo lajee` jo calé` catú`- cajming`í` i dsea` quiá`r` do cuaiñ` quiá`- e júu`- e ngóo` do. **11** Joba` Jesús cañíir` quiá`- i dsea` do lala:

—Ii` dseañu` i tiúung` dseam` quiá`- jo cúiñ` guór` cío`- dseam` i jiéng`-, joba` ée`bre dsee` fí` quini` Fidiée` uií` quiá`- i dseam` la'uii` do; **12** jogui song jaang` dseam` catiúuiñ` dseañu` quiá`r`- jo cacuíñ` guóor` cío`- jaang`-gui dseañu`-, joba` ée`bre dsee` cajo` fí` quini` Fidiée`-

Mi` cajmigüeang` Jesús jaléng` jiuung`

(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)

¹³ Jo lajee` jo fíim` dsea` cangojéeiñ` jiuung~ quiá'r~ fí li~ táang` Jesús e laco' niquidsi` dsea` do guóor` fí moguiñ` e laco' niligüeaiñ` do, dsu' i dsea` guitúung~ quiá'r~ Jesús do canaaiñ` jíim` bre jaléng` i dsea` i dsijéeng` jiuung~ quiá'r~ fí do. ¹⁴ Jo mi~ cangá` Jesús e jo, eáam` caliguíñ` jo lalab casí'r~ i dsea` quiá'r~ do:

—Cuóø`na` fí e jalíng` jaléng` i jiuung~ na fí quinii` jo ja` jnñng`na` quiá'r~, dsuco` Fidiée`bing` i quié` nifi` quiá'r~ jaléng` i dsea` i líng` laco` i jiuung` la. ¹⁵ Jo dseáng` fá`baa e ii`ja` iing` ni'íng` e Fidiée` nicá` nifi` quiá'r~ laco`gui íng` jaang` jiuung~, joba`ja`too` jmiñ` e Fidiée` nicá` nifi` quiá'r~ cajo.

¹⁶ Jo mi~ cangf` jo, casáng` Jesús lajaang` lajaang` i jiuung~ do, jo cataiñ` güea`lajaléiñ` do e lico` caquidsir` guóor` fí moguiñ`.

Mi` casáng` jaang` dseañ` i sea` cuu` cóo` Jesú

(Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)

¹⁷ Jo mi~ cangf` jo, lajee` e ná`-gui ni'í Jesús fí e nidsér` fí iuuiñ`, ladsifi` ladob caguié` jaang` dseañ` i cuíi`, jo casí'r` uó` jnir` fí quini` dsea` do jo cajming`r` dsea` do lala:

—Tifa` i guiá` dsíi, ¿e` 'né` nijmee` jnea` e laco` nilí`i e niliseen` cøøng` cóo` Fidiée` car` ngongñ` jmiñ`?

¹⁸ Jo cañíi` Jesús quiá` i dseañ` do lala:

—¿Jialí` fí` jnea` e guiá` dsii`? E jáb` dseáng` jaam` dsea` guiúng` i seeng`, jo íb` Fidiée`. ¹⁹ Jo niñí` lajíi` jíu` quiá` ta` quiá` Fidiée`: “Ja` jngan` dsea` rún`; ja` lee` e nigüñ` cóo` dseañ` osi dseamf` i o` quií`; ja` jmée` i; ja` cá` jíu` e o` já` e en` jaléng` dsea` rún`; ja` jmigóøn` dsea` rún`; jogui jmi`goo` tiquí` cóo` niquií`.”

²⁰ Jo cajíng` i dseañ` do lala:

—Tifa`, lajaléb` e jo nicajmiti`baa latí` jíi` mi` simím`baa.

²¹ Joba` cajóøng` Jesús i dseañ` do e iáang` dsíir, jo cañíir` quiáñ` do lala:

—Coo`gui sea` e 'né` fí` i 'ná` e 'né` quií` : guóng` jo güi`niñ` lajalé` e sea` quií`, jo e nilí` do nijmée` guiée` jee` jaléng` dsea` tiñíng`. Jo lajoba` nilisea` jugui` quií` fí` nifí` mi` nití` fí` jmigüí` coo`. Jo mi` ningf` e nijme` i nicañ` i 'ná` na, joba` nea` jo ningf` cóo` jnea`.

²² Jo dsu` mi` canúu` i dseañ` do lado, eáam` fí`i` calíiñ`; jo jo` iáang` dsíir` cangáiñ` fí` quiá'r~, co` líiñ` jaang` dsea` i eáam` sea` cuu`.

²³ Jo mi` cangf` jo, cajóø` Jesús lacúng` li` siñ`, jo casí'r` i dsea` guitúung` quiá'r` do lala:

—¡Eáam` huíng` líi` quiá` jaléng` dsea` sea` cuu` e nijáng` yaaiñ` fí` quini` Fidiée` e laco` dsea` do nicá` nifi` quiá'r`!

²⁴ Jo mi` canúu` i dsea` guitúung` do lala, eáam` cangogá` dsíir. Jo dsu` caléb`tu casí` Jesús i dsea` quiá'r` do lala:

—Joo`o, jeáam` huíng` e ni'íng` dsea` e Fidiée` nicá` nifi` quiá'r`! ²⁵ Co` ja`gui huíng` quiá` jaang` jó` camello e ningíng`ne` fí`dsíi`tó`jmini` quiá` mocuu` 'mi` 'mi` e laco`gui jaang` dsea` sea` cuu` nilí`r` e ni'íñ` e Fidiée` nicá` nifi` quiá'r`.

²⁶ Jo mi` canúu` dsea` guitúung` quiá'r` e jo, eáang`guib cangogá` dsíir, jo canaaiñ` jming`i` rúiñ` lajee` la'ó` yaaiñ` lala:

—Jo iñ` i nilí` e nileáiñ` jee` jalé` dsee` quiá'r`?

²⁷ Joba` cajóøng` Jesús i dsea` do, jo cañíir` quiáñ` lala:

—Huíim` líi` quiá` jaléng` dsea` jmigüí` dsu` ja` líi` lajo quiá` Fidiée`, co` lajib` quií` dsea` do jmiñ` lí` jmér`.

²⁸ Jo mi` cangf` jo, Tú` Simóngui canaaiñ` sí`r` dsea` do lala:

—Fíi`naa', jnea'^ nicatú`baa' lajaléb' e sea` qui`naa', jo joguiba' cangf`naa' cóo`'nú`.

²⁹ Joba' cañíi` Jesús quiáñ` do:

—Dseáng` e já` e fíi` i 'ná` e doñí` ii` i catá` jalé` e sea` quiá` osi góor` osi ca'naaiñ` quiá` jaléng` rúiñ` osi quiá` tiquiá'r` niquiá'r` osi quiá` jaléng` jóor` osi catár` jalé` uó` quiá'r` dsu' uí` e calíñ` jnea` jogui uí` e ni'r` júu` quiá` jial laang` dsea` jee` jalé` dsee` quiá'r` ³⁰ joba' i dsea` fíi` ni'im`bre fíi` jmigüí` la cien née`gui e jmiguiú` quiá` jalé` e catár` do, nañí` fa` gab` jmáng` dsea` ír`; jogui mi` nití` fíi` jmigüí` coo`, ni'im`bre e seeiñ` cøøng` cóo` Fidié` lata` cajo. ³¹ Jo i líing` dsea` i líing` e niiñ` eáang` fíi` jmigüí` la, jo dsu' fíbing` jíi` capí` ja` ee` niing` mi` nití` e í` jo. Jo dsu' i líing` dsea` i líing` e ja` ee` niiñ` jíi` capí` fíi` jmigüí` la, jo fíbing` i eáang`gui niliniing` mi` nití` e í` jo.

*Mi` catí`ni`ya` e cajíng` Jesús e njinga` dsea` quiá`r`
(Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)*

³² Jo mi` cangf` jo, iuung` Jesús fíi` e ngóor` fíi` Jerusalén coliing` cóo`'nú` dsea` quiá'r` , jo 'ñiab` Jesús ngóor` nifí` ie` jo, jo caluu`gui lajo ngolíing` dsea` guitúung` quiá'r` , jo i dsea` la eáam` dsigá`dsíir. Jo caluu` i dsea` guitúung` do ngolíing` dsea` quiá'r` caguaang`gui, jo i dsea` la dseáng`'gó`bre. Jo Jesús ca'naam`bre calé` catú` cóo`'nú` i dsea` guitúung` quiá'r` do jo casí`reiñ` do lajíi` e nidsijée` cóo`r` jo lalab cajíñ` :

³³ —Jo lí`laco' jíi` e la móo`'ná` jmií`na, lana ningóó`naa` fíi` Jerusalén, jo fíi` fíi` job lí` nijáng` dsea` jnea~, dsea` cagá` a fíi` níff` e líin`n jaang` dsea` jmigüí` , jo fíi` jaguo`jaléng` fíi` jmidsea`quiá` dsea` góobaa`cóo`gui fíi` jaguo`jaléng`tifa` quiá` júu` quiú`ta` qui`baa`lí` nijáiñ` jnea` jo nicuó`r` jnea` dsee` e dseáng`'né` nijúum`baa; jo nijáiñ` jnea` fíi` jaguo`dsea` i ja` líing` dsea` góonaa` dsea` Israel, ³⁴ jo nilóøm`bre jnea~, jogui ni'ñíñ` jnea~, jogui nijmihuíñ` jnea` cartí` njingám`bre jnea~; dsu` mi` nisúung`'ni` jmií`la, nijib`túu`calé`catú`.

*Mi` camí`Tiáa` cóo`Juan cоo`jmí`ee`
(Mt. 20:20-28)*

³⁵ Jo mi` cangf` jo, cangoquiéeng` Tiáa` cóo`gui Juan fíi` lí` sing` Jesús, jo lají` huáaiñ` do líiñ`joo`jaang` dseañ` i sií` Zebedeo, jo lalab cajíng` i dsea` do casí`r` Jesús:

—Tifa', ii`naa` e nijmití`coo`jmí`ee`lajíi` e nimíi`naa`'nú`.

³⁶ Joba' cañíi` dsea` do:

—¿E`iing`na`e nijmicóo`'o'nú`?

³⁷ Joba' cañíi` i dsea` gáng` do quiá` Jesús:

—Cuóø`jnea`'e nití`naa` fíi` níff` quií` mi` niguiing`tu` fíi` jo e ni'ié`naa` jaang` lí` lí` dsée` jogui jaang` lí` lí` tuung`.

³⁸ Joba' cañíi` Jesús quiáñ` do lala:

—'Ná` jíi` ja`ñí`na`lajíi` e mi`na`na. ¿Su líing`na` e nité`na`lajíi` e iihuí` e nijaquiéeng` quié`e jogui e nité`na` e nijmeáng` dsea`'ná`ga` lí`laco`gui nidsing`ing` jnea`?

³⁹ Joba' cañíi` i dsea` gáng` do quiá` Jesús lala:

—Lí`baa`.

Joba` cajíng`tu` Jesús casí`reiñ`:

—E jáb` e 'ná` nimó`na` iihuí` cajo lí`laco`gui nimoo` jnea~, jogui e gab` nijmeáng` dsea`'ná`lí`laco`gui nijmeáng` dsea`jnea~; ⁴⁰ jo dsu`e niguéa`dsea` lí`lí`dsée` osi lí`lí`tuung` é laco`gui níi`n fa`e nicuøø` e jo, co`nigüeá` fíi`jo jaléng` i dsea` i níi`líing` i niñíing` e jo.

⁴¹ Jo mi~ tí~ li~ canúu~ i dsea` quiá~- Jesús i guíng~gui do e cajmée` Tiáa~ cóo~gui Juan lajo, joba' eáam` caliguíñ~ quiáiñ~- do. ⁴² Jo dsu' Jesús cató~-bre jaléng~ i dsea` guitúung` do quiá'r~ jo casí~-reiñ` lala:

—Niñib~ 'ná~ guiá~ e jee~ jaléng~ dsea` i ja` cuíng` Fidiée` seeng` jaléng~ dseata~ i quiá~ ta~ quiá~- jaléng~ dsea`, jo jaléng~ i dsea` i quiá~ ta~ do eáam` sili'r~ cóo~ e ta~ líiñ~ do. Jo lajob líi` cajo cóo~ jaléng~ dseata~ dsea` féng~ i quié~ nifí~ quiá~- jaléng~ dsea`, co' laguidseaam~ quiá'r~ ta~ quiáiñ~- do. ⁴³ Jo dsu' ja` cuóøng` e nidsijée` lajo jee~ 'ná~, co' ii` i iing~ i nicá~ nifí~ jee~ 'ná~, fíbing~ i 'né~ nijmé~ ta~ jmicóo~ quiá~- i caguaang~gui; ⁴⁴ jogui ii` i iing~ i nijmé~ e niing~guír jee~ 'ná~, fíbing~ i 'né~ jmé~ jalé~ ta~ huí~ jee~ jaléng~ i caguaang~gui e ja` jmiféng~ 'ñia'r'. ⁴⁵ Jo lajob 'né~ jmér~, co' lajob ta~ cagá~ jnea~ cajo, jnea~ dsea` cagá~ a fí~ nifí~ e líin'n jaang` dsea` jmicüí~; co' jnea~ ja` cagá~ a fa' e jmoo` dsea` ta~ fí~ quinii~, co' jnea~ cagá~ a e laco' nijmicóo~ o jaléng~ dsea` jmicüí~ jogui e laco' nijaang~ 'ñia'a e nijúun~n e laco' nileáng` fíng` dsea` jmicüí~ jee~ jalé~ dsee~ quiá'r~.

Mi~ cajmi'leáang` Jesús jaang` dsea` tiuung~ i sii` Bartimeo

(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)

⁴⁶ Jo mi~ cangf~ jo, caguié~ Jesús cóo~ dsea` quiá'r~ fí~ Jericó. Jo lajee~ e uøøiñ~ e fí~ jee~ fii` jo coliing~ cóo~ dsea` quiá'r~ cóo~ gui i fíng`gui dsea` i jiéng` cajo, jo jaang` dsea` tiuung~ i sii` Bartimeo, joo` jaang` dseañu~ i sii` Timeo, guíñ~ 'ni~ fí~ e jmoo` ta~ mi~ cuu~. ⁴⁷ Joba' mi~ tí~ li~ calilí~ i dsea` tiuung~ do e quiá~- ningóo` Jesús dsea` seeng` fí~ Nazaret, joba' canaaaiñ~ óo`bre jo fé'r~ lala:

—Jesús, dsea` siju~ dseata~ Daví~, fíi~ güilíñ~ jnea~!

⁴⁸ Jo i fíim` dsea` cajíñ~ i dsea` tiuung~ do e laco' jo` nifé~guiñ~ do lado, jo dsu' i dsea` tiuung~ do lí~ lí~ teá`gui canaaaiñ~ ám`bre dsea` do jo café`tur lala:

—Jesús, dsea` siju~ dseata~ Daví~, fíi~ güilíñ~ jnea~!

⁴⁹ Joba' Jesús caquium`bre fí~ iuuiñ~ jo cajíñ~:

—Jéeng`na're fí~ la.

Joba' catób~ jaléng~ i dsea` i ngolíng~ cóo~ Jesús i dsea` tiuung~ do jo casí~-reiñ` do lala:

—Cuóø~ bí~ uø~ jo ráan~, co' dob tó~ Jesús 'ná~.

⁵⁰ Joba' cab` caquieré` e 'mi~' jlíiñ~ do, jo lico` ca'fíim`bre jo caguiér` catí~ quini~ Jesús. ⁵¹ Joba' cajmingí~ Jesús i dsea` tiuung~ do lala:

—¿E~ iing~ 'ná~ e nijmee~e quií~?

Joba' cañíi` i dsea` tiuung~ do quiá~- Jesús lala:

—Tifa~, iin~n e nijmee~e nilijné~baa.

⁵² Joba' cañíi` Jesús quiá~- i dsea` tiuung~ do lala:

—Nícuóøm` guøn~náng, co' nica'láam`ba' uíi~ e jáb~ calín~ júu~ quié~e.

Jo ladsifí~ lado calijné~ i dsea` do, jo cango'leáam`bre laco' ngoo` Jesús lajíi~ fí~ iuung~ dsea` do.

11

Mi~ ca'í~ Jesús fí~ jee~ fíi` Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Jo mi~ cangf~ jo, mi~ tí~ li~ niteáaiñ~ quiá~- jee~ fíi` Jerusalén jo e fí~ li~ néé~ e fíi` e sii` Betfagé cóo~gui e fíi` e sii` Betania, quiá~- fí~ mó~ e sii` Olivos, jo fí~ jo casíng` Jesús gáng` lajee` dsea` guitúung` quiá'r~, ² jo lalab casí~r~ i dsea` do:

—Güilíng~na' e fí~ fíi` pí~ e néé~ quini~ na, jo mi~ nígüitáang~na' fí~ jee~ fíi~, nimáang~na' jaang` bú~ iee~ i sing~ 'ñúung~ e jíi~ jaang` dsea` ja` ii` mi~ caguá~ fí~ mocoo~re'. Jo síing~na're' jo tee~na're' fí~ la. ³ Jo song ii` dsea` jíñ~ sí~r~ 'ná~

jiali" jmoo`na' lana, joba' sii`na're e ta~ quiá" Fíi`baa', co' 'neám`bre i jó' la cateá', jo mi~ ningf jo, nijajeaam`ture' calé` catú` fí ée^ quiáa`re'.

⁴ Joba' lajob cajmée` i dsea` gág` quiá`- Jesús do; cangoliim`bre, jo mi~ cangotáaiñ` fí jee~ fii`, cangáin` jaang` bú` i sing` 'ñúung` fí jee~ 'náu` cáang` o'ná` quiá`- coo`'náu', joba' casim`bre i bú` do lí` laco` ta~ siná'r` quiá`- Jesús.

⁵ Jo i liing` dsea` i cangá` mi~ casing` i dsea` do i bú` do cajíñ`-:

—¿E~gui jmoo`'ná', dsea`? ¿Jiali" siiing`~na` i bú` na?

⁶ Joba' cañi` i dsea` gág` do jo casí`-reiñ` lajíi`~ júu` e nicasí`- Jesús ír` lami~ jeeng`gui; joba' calí`-bre catór` i bú` do. ⁷ Jo cató`-bre i bú` do fí` li` sing` Jesús jo caguiar` si`r` fí mocoo`~ i bú` do, jo mifíng` caguáb` Jesús. ⁸ Jo fíim` dsea` cani'r` si`r` lacuee` guia`- fí, jogui seem`bi dsea` caquiá'r` guo`'ma` e jiá` jo caguiar` guia`- fí cajo. ⁹ Jo jaléng` dsea` i ngolíng` nifí cóo`~gui i jalíng` cøøng` canaaiñ` óor` teá` jo fé'r` lala:

—¡Majmifém`baa` i dsea` güeang`~ na i jáa` fí` ñiff` cuaiñ` quiá`- Tiquí`ii` dsea` guiing` fí` jo! ¹⁰ Co` nicatf í` e njáa` i dsea` siju` quiá`- dsea` áang` qui`-ii` i calisi` Daví` do i si`íng` e niquiá`- ta~ quiá`- dsea` jmigüí`. ¡Majmiféng`naa` jogui majmi`goo`naa` Fidiée` dsea` guiing` ñiff`!

¹¹ Jo mi~ caguié`- Jesús fí` jee~ fii` Jerusalén, cangór` fí` dsíi` sináu` guá`- fé` quiá`- dsea` góor` dsea` Israel e si` fí` jo; jo cajóor` fí` la fí` na e fí` jo, jo mi~ cangf jo, cango`-tur fí` Betania coliing` cóo`~ i dsea` guitúung` quiá'r` do, co` nica'lóob` ie~ jo.

Coo`'ma` güiñí`- ja`dsi` güiñí` quiá`-

(Mt. 21:18-19)

¹² Jo mi~ cajneá`- e jmíi` jo, mi~ ti` li` ca'uøøiñ` fí` Betania, cadseá` jmi'aang`- Jesús. ¹³ Jo lajee` e teáaiñ` fí` huíim`bi cangá`- Jesús e gui` coo`'ma` güiñí`- e dsí` má`-; joba' cangojóor` catí` quiá`- su dsí` güiñí` quiá`- e 'ma` do, dsu` ja` ee` cadsé`r` jíi`~ coo` mi` ti` li` caguiér`-, dseáng`- lajíi`~ má`ba` dsí~, co` o` jíi` e dsí` güiñí` ie~ jo. ¹⁴ Joba` café` Jesús quiá`- e 'ma` güiñí`- do lala:

—Jíi`~ jaang` dsea` jo` nidó`-guir güiñí` quií`-.

Jo canúub` dsea` guitúung` quiá`- Jesús e café`r` lajo.

Mi` ca'uøøng` Jesús jaléng` dsea` i jmoo`ta`'ná`fí` dsíi` guá`-

(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹⁵ Jo mi~ cangf e caguilíng`-tur fí` Jerusalén, job mi~ ca'í`tu Jesús fí` dsíi` sináu` guá`- fé` quiá`- dsea` góor` dsea` Israel, jo canaaiñ` uøøm`bre jaléng`- dsea` i niteáang`- ta~ 'ná` jogui ta~ láá` e fí` dsíi` sináu` guá`- do, jogui canaaiñ` jíim`bre jalé` mes` quiá`- jaléng` i dsea` i neáang` ta~ jmifíng` cuu` quiá`- jaléng` dsea` jogui mes` quiá`- jaléng` dsea` i neáang` ta~ 'náing` mee` cajo. ¹⁶ Jo dseáng`- jo` cacuøor` fí` jíi`~ jaang` dsea` fa` e nidsicá`gui dsea` fí` dsíi` sináu` guá`- jíi`~ coo` e 'náir`. ¹⁷ Jo lalab canaaiñ` e'r` jaléng` i dsea` do ie~ jo:

—Lalab fé` Fidiée` fí` ni` jí` quiá'r`-: “Fí` dsíi` sináu` quié`-e la íing` ta~ e jmiféng` dsea` jnea` lí` lajaléng` dsea` i seeng` fí` la'úng` fí` jmigüí”; dsu` 'ná`gui nicajmee`na` e 'náu` la lafa` too` li` neáang` jaléng` jíib`.

¹⁸ Jo jaléng` fí` jmísea` quiá`- jaléng` dsea` Israel cóo`~gui jaléng` tifa` quiá`- júu` quiá`- ta~ quiá`- dsea` Israel canúu`-bre júu` quiá`- Jesús, jogui canaaiñ`'nó'r` jial nijngáiñ`- dsea` do, co`'góm`bre dsea` do, co` dseáng`- eáam` dsí`gó` dsíi` jaléng` dsea` quiá`- lajíi`- e e` dsea` do. ¹⁹ Jo mi` ti` li` ca'í` náu`, cagüi`fíb` Jesús coliing` cóo`~ dsea` quiá'r` e fí` jee` fii` jo.

Mi` caliquiá`e 'ma` güiñí` do

(Mt. 21:20-22)

²⁰ Jo mi~ cajneá~ e jmii~ coo`gui do e la'ee~, cangíing'tu Jesús cóo`~ dsea` quiá'r~ fí~ lí~ gui~ e 'ma` güiñí~ do, joba` cangár~ e nicaliquiú`ba` do catí jmó~ quiá'~. ²¹ Jo job mi~ tí~ lí~ cadseng~ dsíí` Tú~ Simón, joba` casír~ Jesús lala:

—Tifa~, fíng na jóø~ e 'ma` güiñí~ e cafée~ ga` uii~ quiá'~ lado guiée~: Nicaliquiú`ba` lana.

²² Joba` cañíí` Jesús quiá'~ Tú~ Simón:

—Já'~ güilíing`na` lajíí~ júu~ quiá'~ Fidiée~. ²³ Dseáng~ e já`~ ba` fíi~ i 'ná` e doñí~ iij~ i nijíng~ e nisí~ e mó~ la: “Jéeng~ 'ná` fí~ na jo güiteáng~ uø~ fí~ 'ni` jmiñí~”, jo song coo`ba` í` dsíí` jogui já`~ líiñ~ e lajíí~ e nicafe'r` do dseáng~ nilitib~, joba` lajob nilí~ jóng. ²⁴ Joba` fá`guíi e fíi~ i 'ná` e lajalé~ e mi~ 'ná` lajee~ e fong~na` Fidiée~, jo song já`~ líing`na` e nica'ím~ba` e jo, joba` lajob nilí~ jóng. ²⁵ Jogui mi~ fong~na` Fidiée~ cajo, song ja` guiú~ seeng`na` cóo`~ i líing~ dsea` rúng~na`, líng`na` dsee~ uii~ quiá'~ i dsea` fí~, jo lajoba` Tiquíí`na` dsea` guiing~ níff~ ni'iim~bre dsee~ quíí~na` cajo. ²⁶ Jogui song 'ná` ja` líng`na` dsee~ quiá'~ dsea` rúng~na`, joba` lajob nijmé~ Tiquíí`na` dsea` guiing~ níff~ cóo`~ 'ná` cajo, ja` ni'iíñ~ dsee~ quíí~na`!

I~ quiú~ ta~ Jesús e jmóor`jalé~ e jmóor`

(Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)

²⁷ Jo mi~ cangí`gui lajo, caquim~túr fí~ Jerusalén. Jo lajee~ e ngí` Jesús fí~ sínáu~ guá~ fé~, jo cangoquiéeng` fí~ lí~ sín~ jaléng` fíi~ jmidsea` quiá'~ dsea` góor` dsea` Israel cóo`~gui jaléng` tifa` quiá'~ júu~ quiú~ ta~ quiá'r~ cóo`~gui jaléng` dsea` cóøng~ quiá'r~ cajo, ²⁸ jo lalab cajming`r~ dsea` do:

—¿I~ i quiú~ ta~ quíí~ e jmoo`jalé~ e na? ¿I~ i cacuø` 'ná` fí~ e cuóøng` jme`~ jalé~ e na?

²⁹ Jo lalab cañíí` Jesús quiá'~ i dsea` do:

—Jo jnea~ iim~baa jmee~e camí~júu~ cóo`~ 'ná` cajo, jo elaba` iin~n jming`í~ i 'ná`~: ³⁰ ¿I~ i caquiú~ ta~ quiá'~ Juan i caseáang` dsea` jmíí` do? ¿Su Fidiée~ osi dsea` jmigüíb` é? Jo song nilí`na` ningí~na` quié~e lana, joba` jnea~ níff~ i 'ná`~ i~ i quiú~ ta~ quié~e e jmoo`jalé~ e na.

³¹ Jo lí~ canaang` i dsea` do sítíñ` lajee~ la'ó` yaam~bre jo sít` rúiñ` lala:

—Song nífé`naa`e Fidiéeb` casíí` quiá'r~, joba` lalab niñír~ quí~naa`: “Jialí` ja` já`~ calíng~na` lajíí~ júu~ quiá'~ i dsea` fí~?” ³² ¿Osi nisí~bí`re é e dsea` jmigüíbing` caquiú~ ta~ quiá'r~ e jmóor` lajo?

Jo co`~góm`bre jaléng` dsea`, dsaco` lajalém` dsea` já`~ líiñ~ e i Juan do dseáng~ já`~ba` e fé`r` cuaiñ~ quiá'~ Fidiée~, ³³ joba` lalab cañíí` i dsea` do quiá'~ Jesús:

—Ja` ne~naa` jíí~ coo`.

Joba` cañíí` Jesús quiáiñ` do:

—O`gui jnea~ cuóøng` lí` fíi~ i 'ná`~ i~ i quiú~ ta~ quié~e e jmoo`jalé~ e la.

12

Coo`júu~já`~lafa`júu~cuento quiá'~dsea`l'éeng`i soo`dsíí`

(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)

¹ Jo lajee~ e táam`bi Jesús fí~ Jerusalén, jo canaaíñ` féiñ` jaléng` dsea` cóo`~ jalé` júu~ já`~ e líí` lafa` júu~ cuento jo lalab casí`reíñ` do:

—Coo` néé` caliséng` jaang` dseañú` malíí`gui i cajní` jmang~` huiíng` jó`~ fí~ ni~ guóó`~ uó~ quiá'r~; jo cajme'r` coo` iá~, jogui cajme'r` coo` fí~ li~ niniúung~ e nicuó~ jmíí` e mí` huiíng` jó`~ do, jogui cajme'bír coo` lí~ nigüeár` e quiá`~ níjmér~ í~. Jo mi~ cangí`jo, cacuø`r` dsea` i cajmée` ta~ e uó~ quiá'r~ do, jo cagüí`í`bre 'ňia'r` cangór` fí~ lí~ huíí~. ²⁻³ Jo mi~ tí~ lí~ catí fí~ e nisitiíng`, co`~ nicaroob` lajíí~ e cajní` do, joba` casíng` i dsea` fíi~ uó~ do jaang` dsea` l'éeng`~

quiá'r- e nidsimíiñ'~ lajíi'~ e catíng- i dsea` do quiá'- jalé' e caroo` e ni~ guóo'~ uó- quiá'r- do. Jo mi~ tí~ li~ caguié- i dsea` 'léeng'~ do quiá'r-, i dsea` i jmáng' ta~ uó- do cajmíhuíim'bre i dsea` 'léeng'~ do, jo caguiém'tureiñ' e ja~ quiéeiñ' do jíi'~ coo'. ⁴ Job mi~ casíing` i dsea` fii~ uó- do jaang'gui dsea` 'léeng'~ quiá'r- e quiá'- nidsimíiñ'~ do lajíi'~ e catíiñ-, dsu' cuub~ catéé` i dsea` jmoo` ta~ uó- do mogui~ í cajo, jo júu` 'léb' casíiñ' do. ⁵ Jo mi~ cangfí~, i dsea` fii~ uó- do casíiñ` jiéng'gui jaang` dsea` 'léeng'~ quiá'r-. Jo mi~ tí~ li~ caguié- í, cajum'bre, co' cajngab` i dsea` jmáng' ta~ uó- do quiá'r-. Jo mi~ cangfígui lajo, i dsea` fii~ uó- do i fíim'bí dsea` 'léeng'~ quiá'r- casíiñ'; jo i líing` líi` calihuíim'bre, jogui i líing` dseáng` cajngab` i dsea` do quiá'r-.

⁶ Jo coob` mi~ jaang` jób` i dsea` fii~ uó- do seáang`gui, jo íb` i dseáng`~ i 'neáaiñ` eáang'. Jo ca'f` dsíir` e i jóor` dob nisíñ~, co' líiñ` e i jóor` doguibing` i nijmi`gó` jaléng` i dsea` do. ⁷ Dsu' i dsea` jmáng` ta~ uó- do casíiñ` lajee` yaaiñ~: "I jóor` nab i nine` ni~ latøøng` e guóo'~ uó- na; joba` guiá`gui e nijngáam`baa're, jo lajoba` jneaa`aab` dsea` nilí`naa` e guóo'~ uó- la." ⁸ Joba` casam`bre i jóor` i dsea` fii~ uó- do, jo cajngam`breiñ` do, jo cangojéeng`neiñ` do fí` líi` caluub` e guóo'~ uó- quiáiñ` do.

⁹ Jo mi~ cangfí e fé` Jesúus e júu` jo, jo cajming`r` jaléng` i dsea` do lala:

—¿E~ líing` 'ná` e nijmé` i dsea` fii~ guóo'~ uó- do? E jáb` nidsé`bre jo nidsijngáam`bre jaléng` i dsea` jmoo` ta~ uó- quiá'r- do, jo i jiém` nitáiñ` i nijmé` ta~ e fí` ni~ guóo'~ uó- quiá'r- do.

Joba` cajíng`gui Jesúus lala:

¹⁰ —¿Su ja` mi` ca'f` 'ná` lajíi'~ e toq~ fí` ni~ ji` quiá'- Fidiée` líi` fé` lala?:
E cuu` e ja` calijíi` jaléng` dsea` jmo` 'náu',
lanagui dseáng` cuu` laniim` nica'uíng` quiá'- 'náu'.

¹¹ Jo 'ñiab` Fíi`naa` dsea` cajmée` e la,
joba` dseáng` eáam` dsigá` dsí`naa`.
Jo lanab toq~ fí` ni~ ji` quiá'- Fidiée`.

¹² Jo job mi~ cajmée` quiíj` jaléng` fii~ jmidsea` quiá'- dsea` Israel jogui jaléng` tifa` quiá'r- cogo`gui jaléng` dsea` cōøng` quiá'r- jial e nisáiñ` dsea` do, co' calilí`bre e caféiñ` do e éeiñ` jaléng` íb`. Jo dsu`co`'góm`bir jaléng` dsea` i núu` júu` quiá'- dsea` do, joba` catiúum`bre dsea` do jo cangolím`bre jóng.

Mi~ cajming`r` dsea` Jesúus cuaiñ` quiá'- e catíng` dseata` (Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

¹³ Jo mi~ cangfígui lajo, i dsea` i quié` nifí` quiá'- dsea` Israel casíiñ` fí` líi` táang` Jesúus coo`tú` míng`~ dsea` fariseo cogo`gui coo`tú` míng`~ dsea` quiá'- Herodes e laco` ni'nóiñ` do jial nisí`r` Jesúus e laco` niguié`r` jial ni'nóiñ` dsea` do fí` quini` dseata~. ¹⁴ Jo mi~ caguilíiñ` fí` líi` sing` dsea` do lalab casíiñ`reiñ`:
—Tifa', ne~naa` e jmang` júu` já`-ba` fó` 'ná`, jogui e ja` 'gó` cogo`gui jaléng` e i` dsíi` dsea` jogui jalé` e fé`r` uíi` quiíi`~, jogui dseáng` e já`-ba` e røøb` fí` 'ná` í` quiá'- jaléng` dsea`, co` ja` jøø` 'ná` jíi`~ jialco` líing` dsea` líi` caluu`~, jogui e e` jial e niliseeng` dsea` dseáng` laco` iing` Fidiée`~. Joba` jming`naa` 'ná` e júu` la: ¿Su 'né` qui`naa` cuu` e catíng` dseata` i guiing` fí` Roma osi ja` 'né` qui`naa` é?

¹⁵ Jo co` calilí` Jesúus lajíi`~ e iing` i dsea` do jmicaaiñ~, joba` casíiñ` dsea` do lala:

—Jiali` 'nó`na` e iing`na` niguié`na` jial e ni'níng`na` jnea`~ fí` quini` dseata~? Fing na cuøø`na` jnea` coo` cuu` jo nijøø`ø.

¹⁶ Joba` ca'e`bi i dsea` do coo` cuu`~, jo cajøøb` Jesúus, jo mi~ cangfí jo cajming`r` jaléng` i dsea` do lala:

—¿I` moni` tóo` e ni~ cuu` la?, jogui ¿e` júu` e silíi` fí` ni~ la?

Joba' cañíi` i dsea` do lala quiá`- Jesús:
 —Ni~ dseata` dsea` guiing` fí` Romab tóq`.
17 Joba' cañíi`tu Jesús quiá`- jaléng` i dsea` do:
 —Cuóø`na` dseata` dsea` guiing` fí` Roma lajíi`- e catíing` í, jogui cuóø`na`
 Fidiée` cajo lajíi`- e catíing` Fidiée`.
 Jo eáam` cangogá` dsíi` jaléng` i dsea` do mi~ canúur` lajíi`- e júu` e cañíi` Jesús
 do.

*Mi~ cajming` dsea` jial lú` mi~ nijí`tu dsea` calé` catú`
 (Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)*

18 Jo mi~ cangf`gui lajo, cangolíng` coo` tú` míing` dsea` Israel i líng` dsea`
 saduceo fí` li~ táang` Jesús. Jo i dsea` do fé`r` e jo` jí`tu jaléng` líi~, joba` e job e
 iiñ` nijming`r` Jesús jo casí`r` dsea` do lala:

19 —Tifa`, Moi` caséer` e toq` fí` ni~ jí` quiá`r` e song cajúng` jaang` dseañu`,
 jo caseáaiñ` dseamf` quiá`r` e ja` mi` seeng` jóor`, joba` rúng` i dseañu` do 'né`-
 nicúng`- guór` cóo`- i dseamf` 'nñi`- i caseáng` do; jo mi~ caliseeng` jóor` cóo`-
 í, joba` lafa` jóob` i dseañu` quiá`r` mi~ uií` do nilíng` i jiuung` do. **20** Jo lafa`
 e já`-, coo` ya` caliséng` guiáng` dseañu` i la'ó` rúng`, jo i dseañu` la'uií` do
 cacúm` guóor`, dsu` jo` huóø` ngó` cajúm`-bre la ja` mi` seem`bi jóor`. **21** Joba`
 i dseañu` i catf` tú` do cacúm` guóor` cóo`- i dseamf` 'nñi`- do, jo lajob cajo
 cajúm`-bre jo jíi`- camíng`- jóor` ja` mi` lí` sém`bi; jo lajob calf` cóo`- i dseañu`-
 i catf` 'nñi` do cajo. **22** Jo lajob lají` guiám` i dseañu` do cacúng`- guóor` cóo`- i
 dseamf` do, dsu` jíi`- jaaiñ` do fa` caliséng` jiuung` quiá`r`. Jo mi~ lí` cóng`guiju`
 lajo, cajúm` i dseamf` do 'ñia'r` cajo. **23** Joba` mi~ tí` li~ nijí`tu jaléng` i dsea`
 do calé` catú` fí` fí` coo`, ¿i` lajee` lají` guiáng` i dseañu` do ni'uíng` dseáng`-
 dseañu` quiá`- i dseamf` do?

24 Joba` cañíi` Jesús quiáiñ`- do lala:
 —Sijgiéem` áa` 'nú`, dsuco` ja` ní`na` jial laco` fé` fí` ni~ jí` quiá`- Fidiée`,
 o`gui ní`na` jial tíi` 'góng` dsea` do cajo. **25** Dsuco` mi~ nijí`tu jaléng` líi` fí`
 jmigüí` coo`, jo` nicúng`-gui guoo` dseañu` o`gui dseamf`-líi` laco` dsingíng`-
 jaléng` ángeles quiá`- Fidiée` i seeng` fí` níff`- **26** Jogui e cuaiñ` quiá`- e fíng`
 jí`tu jaléng` líi` do, ¿su ja` mi` calí` 'nú` jalé` e toq` fí` ni~ jí` quiá`- Moi` jial mi`
 caféng` Fidiée` ír` catí` lí` si` coo` `matóo` e ia` jí`? Jo lalab casí`-reiñ` do ie` jo:
 “Jneab` líin`n Fidiée` i jmiféng` Abraham cóo`-gui Isáá` jogui Jacóo` cajo.” **27** Jo
 Fidiée` ja` líiñ` Fidiée` quiá`- jaléng` líi`, co` Fidiée` quiá`- dsea` jíb` líiñ`; joba`
 sijgiéem` jalé` e í` óo` 'nú`.

*E lab e júu` laniing`-gui quiá`- Fidiée`
 (Mt. 22:34-40)*

28 Jo lajee` jo caguié`-gui jaang` lajee` la'ó` tifa` quiá`- júu` quiá`- ta` quiá`-
 dsea` Israel, jo mi` calilí`r` e cañíib` Jesús røø` lajíi`- e júu` do, joba` i dsea` i
 cangoquiéen` cáang` Jesús jo cajming`r` dsea` do lala:

—¿E` e júu` laniing`-gui lajee` lajalé` e júu` quiá`- Fidiée`?
29 Joba` cañíi` Jesús quiáiñ`- do:
 —E lab e júu` e laniing`-gui do quiá`- lajee` lajalé` e júu` jo, jo lalab
 fé`: “Nú`na` dsea` Israel e Fíi`naa` Fidiée` jíi`- íb` dseáng`- i líng` Fíi`naa`.
30 Jmi`neáang` Fíi` Fidiée` car` ngocáng` o` jogui cóo`- lají` jmiguí` quiá`- jogui
 cóo`- lají` e í` a` jogui cóo`- lají` bí` seen`-.” Jogui e nab e júu` laniing` do. **31** Jogui
 e lab e júu` laniing` e catf` tú` do: “Jmi`neáang` jaléng` dsea` rún` lí` laco`-gui
 jmi`neáan` uø`-.” Jo e nab e júu` quiá`- Fidiée` e laniing`-gui eáang` do lajee`
 lajalé`.

32 Joba` lalab cañíi` i tifa` do jo cajíñ`-:

—Eáam' guiú⁻ lajo, Tifa', dseáng⁻ jáb⁻ júu[^] quiá⁻ e já⁻ba' e jaam' Fidiée[~] seeng[,] jo ja` seeng[`] i jiéng[']gui. ³³ Jogui e jáb⁻ e 'né⁻ e nijmi'neáang'naa' Fidiée[~] dseáng⁻ e ngocáng[`]dsi'naa' jogui cóo['] lají^r e í['] dsi'naa' jogui cóo['] lají^r bí['] see⁻naa', jogui e jmi'neáang'naa' jaléng["] dsea` rú[']naa' laco'gui ii[~]naa' e nijmi'neáang[~] dsea` jneaa~aa', jo lajalé["] e la eáang'gui quiíng['] laco'gui lajalé["] feá⁻ e cuóø⁻naa' Fidiée[~], fa' la mi[~] jngang'naa' jó['] fí['] quinir[~] osi mi[~] ee'go e ju'naa' fí['] nife["] é.

³⁴ Jo mi[~] calilí⁻ Jesús e guiáb⁻ cañíi['] i dsea` do, joba' casí⁻reiñ['] do lala:

—Na jaquiéem⁻ e tí['] li[~] nicá['] Fidiée[~] níff' quií⁻.

Jo mi[~] cangf['] jo, jíi[~] jaang[']gui i dsea` do fa' cateá⁻gui dsíir['] ee` nijmingf[']guir Jesús.

I[~] dsea` siju[~] líng['] Dsea` Jmáang⁻
(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)

³⁵ Jo lajee[~] e iuung⁻ Jesús fí['] guá⁻ fé["] quiá⁻ dsea` góor['] e si['] fí['] Jerusalén e e'r['] dsea` júu[^] quiá⁻ Fidiée[~], jo lalab cajmingf[']r["] jaléng["] i dsea` i teáang[~] do:

—¿Jial lí['] quiá⁻ i tifa' quiá⁻ júu[^] quiá["] ta[~] qui⁻ii^{',} dsea` Israel, e fé'r['] e Dsea` Jmáang⁻ líiñ['] siju[~] dseata[~] Daví["]? ³⁶ Co['] 'ñiab['] dseata[~] Daví["] cajíñ['] la'eáang['] cóo['] Jmiguí['] quiá⁻ Fidiée[~] lala:

Lalab cajíng['] Fidiée[~] casí[']r["] Fíi[']i:

“Ní['] lí['] lí['] dsée['] laco' guiin[~]n

cartí['] nijmee[~]e e jaléng["] dsea` i 'ní['] níng["] 'ná['] nisír['] uó⁻ jnir[~] fí['] quini['] e laco' nijmi'gór['] 'ná['].

³⁷ Jo cajíng[']gui Jesús e júu[^] la:

—Jo song 'ña[']bí dseata[~] Daví["] sí[']r["] Dsea` Jmáang⁻ Fíi[']i, joba' ¿jial cuóøng['] e Dsea` Jmáang⁻ líiñ['] dsea` siju[~] dseata[~] Daví["] jóng?

Jo lajaléng["] i dsea` fíing['] i teáang⁻ núu['] do eáam' iáang['] dsíir['] e núur['] jalé["] júu[^] e fé['] Jesús.

Jalé["] e ga` e jmáo`jaléng["]tifa['] quiá⁻ júu[^] quiá["] ta[~] quiá⁻ dsea` Israel
(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Jo mi[~] cangf['] jo, lalab café["] Jesús jeeng[~] júu[^] quiá'r["] e er['] do:

—Ñiing[~] óo'na' cóo['] jaléng["] tifa['] quiá⁻ júu[^] quiá["] ta[~] qui⁻ii^{',} dsea` Israel, co['] lí['] tí['] dsíir['] e ngír['] e jlo['] siliim[']bre, jogui eáang['] iiñ['] ii['] nijmi'gó['] í['] lacaang['] jee['] náu['] lí['] ngír['], ³⁹ jogui iiñ['] güeár['] ni['] masii['] e jlo[']gui fí['] lacaang['] dsí['] guá⁻ quiá'r["], jogui iiñ['] e nigüeár['] cajo['] dseáng["] la jmang["] lí['] jlo[']gui fing catf['] e nidó'r["], ⁴⁰ jogui gui'bre 'ná['] jaléng["] dseamf['] i 'ná['], jogui jmicaaiñ['] e fé'r['] fa['] e cuee['] fí['] quini['] dsea`. Dsu['] jaléng["] i dsea` la'ib['] ni'íng["] iihuíí['] e eáang'gui mi[~] nití['] í['] lajo.

Jaang['] dseamf['] 'ná['] i catá['] cuu['] fí['] dsí['] guóo['] quiá⁻ guá⁻
(Lc. 21:1-4)

⁴¹ Jo mi[~] cangf['] jo, coo['] ya['] guiing['] Jesús fí['] ca['] guóo['] lí['] ta['] dsea` cuu['] quiá⁻ guá⁻ e si['] fí['] Jerusalén, jo jórör['] jial dsitea['] dsea` cuu['] fí['] jo. Jo lajee[~] jo jaléng["] dsea` sea` cuu['] eáam' dsitea['] cuu['] fí['] jo. ⁴² Jo coo['] caguiéb['] jaang['] dseamf['] i 'ná['] i tiñíng["] eáang['], jo catá[']r["] e fí['] dsí['] guóo['] do tú['] cuu['] e ja` ee` 'ga['] lí['] quiíng['].

⁴³ Joba' cató['] Jesús i dsea` guitúung['] quiá'r["] do jo casí[']reiñ['] do lala:

—Dseáng["] e já⁻ e fíi['] i 'ná['] e i dseamf['] 'ná['] la nícató'r['] jmiguí[']gui cuu['] e fí['] dsí['] guóo['] quiá⁻ guá⁻ la laco'gui dsea` cagviaang[']gui; ⁴⁴ co['] jaléng["] dsea` sea` cuu['] cuør['] lajíí['] e seáang['] quiá⁻bre; dsu['] i dseamf['] 'ná['] la lajib['] lajíí['] e sea` quiá'r["] e 'nér['] nícatá'r["] e fí['] dsí['] guóo['] la.

13

*Mi~ cajíng'~ Jesús e ni'íing~ guá'~ fé'~ e si'~ fí~ Jerusalén
(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)*

1 Jo lajee~ ni'iung~ Jesús fí~ e güí'fir~ fí~ dsíi~ guá'~ fé'~ quiá'~ dsea` góor` dsea` Israel e si'~ fí~ Jerusalén, jo jaang` lajee~ dsea` guitúung` quiá'r~ casí'r~ dsea` do lala:

—¡Tifa'!, fíng na jóø~ jalé~ cuu~ cóo~ e niguo~ e silíi~ e guá'~ la!

2 Jo cañíi` Jesús quiá'~ i~ dsea` quiá'r~ do:

—Jóø~ jial jlo~ cóo~ e silíi~ e guá'~ na. Dsu' latøøng~ e guá'~ na jíi~ coo~ cuu~ jo` e nijé~ gui sifíng~ quiá'~ rúng~, co~ dseáng~ lajib~ ni'íing~ mi~ nití~ í~ lajo.

*Jial nilí~ mi~ nijaquiéeng~ e tí~ lí~ ni'íing~ jmigüí~
(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)*

3 Jo mi~ cangí~ jo, cangób~ Jesús cóo~ dsea` guitúung` quiá'r~ fí~ yá~ mó~ e sii` Olivos e si'~ fí~ lí~ quini~ laco~ si'~ e guá'~ do. Jo lajee~ e taang~ Jesús e fí~ yá~ mó~ do, jo job mi~ cangoquiéeng~ Tú~ Simón cóo~ gui Tiáa~ jogui Juan cóo~ Dí~ fí~ lí~ guing~ dsea` do, jo casí~ reiñ~ lala coo~ yaaiñ~:

—Li~ naa' e jmée~ jnea~ júu~, Tifa'!, lí~ e nidsijée~ jalé~ e fó~ 'na~ na. Jo ¿e~ e nicuó~ li~ quiá'~ e jo~ huóø~ róo~ jmigüí~ jogui e nijaquiéeng~ e tí~ lí~ nidsijée~ jalé~ e jo?

5 Joba` cañíi` Jesús quiáiñ~ do lala:

—Ñiing~ áa'na' e jíi~ jaang~ ja~ ii~ nijmigóøng~ 'ná~. **6** Dsuco~ fíim`bing~ i~ nijalíing~ i~ jmigóo~ e jíñ~ e íbre líiñ~ Dsea` Jmáang~ jo nifé'r~: "Jneab~ i~ dsea` í~"; jo fíim` dsea` niligóøiñ~ jo jáb~ nilíiñ~ e júu~ e o~ já~ do mi~ niguié~ e jmii~ jo.

7 Jo mi~ ninúu~ 'ná~ júu~ quiá'~ e ninéé~ 'nii~ fí~ la fí~ na, ja~ fóøng~ na~ jóng, co~ lajob nisíi~ quiá'~ Fidiée~ e nidsijée~; dsu~ lí~ uiim~ bi~ jóng ja~ mi~ tí~ lí~ íim~ bi~.

8 Dsuco~ mi~ ná~ gui e ni'íing~ jmigüí~, eáam~ nitíng~ dsea` lajee~ la'ó~ rúiñ~; co~ nitíng~ coo~ fí~ cóo~ jié~ gui coo~ fí~, jogui lajobi coo~ góo~ dsea` cóo~ jié~ gui coo~ góo~ dsea~; jogui jmiguiab~ lí~ nijó~ uó~ e eáang~, jogui jmiguiab~ lí~ nijáa~ jíi~ oo~ cajo. Jo dsu~ lí~ uiim~ bi~ jóng mi~ tí~ lí~ nidsijée~ jalé~ e iihuí~ na.

9 'Dsu~ eáang~ 'né~ ñiing~ áa' 'ná~ mi~ nití~ í~ lajo, co~ nijáng~ dsea` 'ná~ fí~ quini~ dseata~, jogui nijmihuuiñ~ 'ná~ fí~ lacaang~ dsíi~ sináu~ guá'~. Jo uii~ e já~ líing~ na~ júu~ quié~ e, joba` nidsijeáaiñ~ 'ná~ fí~ lacaang~ quini~ dseata~ dsea` cóøng~ cóo~ gui fí~ quini~ jaléng~ dsea` féng~. Jo mi~ nijmér~ lajo, joba` cuóøng~ e niguiá~ 'ná~ júu~ quié~ e fí~ quini~ jaléng~ i~ dseata~ do. **10** Dsuco~ ná~ gui e tí~ lí~ ni'íing~ jmigüí~, dseáng~ 'nél~ e nini~ júu~ quié~ e jee~ jaléng~ dsea` fí~ la'úng~ fí~ jmigüí~ e quiá'~ jial nileáng~ dsea` jee~ jalé~ dsee~ quiá'r~.

11 Jo mi~ tí~ lí~ nitóør~ 'ná~ fí~ quini~ dseata~ e nijáiñ~ 'ná~, jo ja~ jmee~ na~ fí~ í~ fa~ ja~ ñí~na~ ee~ ningii~na~ quiá'r~, co~ dseáng~ ja~ 'né~ fí~ áa'na~ lajo, dsuco~ Fidiéeb~ dsea` nijmicóo~ quií~na~ e ningii~na~ quiá'r~ mi~ nití~ í~ lajo; dsuco~ o~ dseáng~ 'ná~ i~ nifé~ mi~ nití~ í~ lajo, co~ 'ñiab~ Jmigüí~ quiá'~ Fidiée~ nifé~, jo eáam~ nijmicóo~ 'ná~ jóng. **12** Dsuco~ mi~ nití~ í~ lajo, jaléng~ dsea` ni'lé~ bre quiá'~ rúiñ~ e nijáng~ neiñ~ quiá'~ e nijúuiñ~, jogui lajo cajo jaléng~ tiquiá~ dsea` nijám~bre jaléng~ jóor~ e nijúuiñ~; jogui jaléng~ jóor~ dsea` nitíng~ nijíñ~ cóo~ jaléng~ sejmiir~ jo cartí~ nijngám~ breiñ~. **13** Jogui jaléng~ dsea` jmigüí~ nilí~ 'ní~ níiñ~ 'ná~ uí~ e já~ líing~na~ júu~ quié~ e; jo dsu~ ií~ i~ teáang~ teá~ cóo~ júu~ quié~ e carta~ seeiñ~ fí~ jmigüí~ la, joba` nileám~bre jee~ jalé~ dsee~ quiá'r~.

14 'Jo 'ná~, mi~ nimó~na~ coo~ e ga~ eáang~ e nijmé~ dsea` fí~ dsíi~ guá'~ fé~ e si'~ fí~ Jerusalén fí~ lí~ lí~ e guá'~ güeang~ quiá'~ Fidiée~ lí~ laco~ cajme~ jaang~ i~ café~ cuaiñ~ quiá'~ Fidiée~ malii~gui eáang~ i~ calisí~ Daniel —güingáng~na~ e júu~ la, 'ná~, dsea` i~na~ e la—, jo mi~ nití~ e í~ jo, jaléng~ dsea` i~ neáang~ fí~

li~ se" Judea güicuíj"bre fí' jee" mó". 15 Jogui song íj' dsea` dsíiñ" fí' yá" 'náu' mi~ nití" e í" jo, ja` güijgiáiñ" fa' e nidsi'uóø'r" jalé" e sea` quiá'r", co' 'né" cuí"bre; 16 jogui song íj' dsea` taang" jmoo` ta" fí' jee" mó", joba' ja` güi'l" dsíiñ" fa' e niquing" guir fí' quiá'r" e fa' e nidsiquiéer` jalé" si'r". 17 iLí" e ngi~ fíi" jaléng" dseamf i jobi quiéeng` yú mi~ tí" li~ jo osi dseamf i jobi cuø" yú tú" é! 18 Jo nab tíi"gui e mii"na' Fidiée" e ja` dsijée" jalé" e la dseáng" lajee" jíj" güi", 19 dsuco' ie" jo dseáng" eáam' iihuú" ni'íng" jaléng" dsea` e ja` mi' cangonghiñ" jíj" coo' ya" latí' mi' catiroo" jmigüi", o'gui nidsinghiñ" mi' ningf jo. 20 Jo faco' Fíi"naa' njimi'ihiñ" eáang" e nidsijée" jalé" e jo, joba' jíj" jaang" jo' íj" nileáng" jóng faco' lajo; dsu' nicajmitiñ" jalé" e jo uíi" e 'neáaiñ" jaléng" dsea` quiá"bre i nicaguíñ" lami" jéeng'gui.

21 'Jo ie" jo, song íj' dsea` njigmigóøng' 'ná" jo nisí'r' 'ná" lala: "I lab i dsea` i sijeeng"na' do", osi "Dob siñ'" é, dsu' ja' já" güiliing"na' jíj" coo', co' o' já" e lajo. 22 Co' fíim'bing' nijalíng" i njigmigóo' e njimicaaiñ" e líiñ' Dsea` Jmáang", osi njigmigóor' e líiñ' dsea` i fé" cuaiñ" quiá" Fidiée" é; jo njmé"bre jalé" li" e quíi'r" jmíi" e dsigá` dsíi" dsea` e lí" laco' iiñ" e niligøøng" dsea`, jo dseáam" e niligøøng" la quie'gui i dsea` i nicaguíng" Fidiée" i nilíng" dsea` quiá'r". 23 Jo lana fíi" i 'ná", 'né" eáam' siñiing" óo'na', co' nicaliuum"baa 'ná" e júu" la lami" jéeng'gui.

Jial mi~ nijáa'tu i dsea` i jáa' fí' ñíff" i líng" dsea` jmigüi"
(Mt. 24:29-35,42-44; Lc. 21:25-36)

24 'Jo mi~ nití" e jmíi" jo, mi~ nisóong" jalé" e iihuú" e nijáa' do, jo jo` nicuó"gui iee` jír", o'gui si" nicuó"guir jír" cajo. 25 Jogui nijiúm" jaléng" náu" i sitóng" fí' yá" jmigüi", jogui niguiá" fí' yá" jmigüi". 26 Jo joguib mi~ nití" í" e nigáa'tu jnea" fí' jmigüi" la, dsea` líin'n jaang` dsea` jmigüi" i jáa' fí' ñíff", jo nigáa'a fí' jee" cabøø" jníi" cóo"gui jalé" e 'gøng" jogui e ji" laniing" güea" ji" niguo"quiá" Fidiée". 27 Jo job mi~ nití" í" e nisíng" Fidiée" jaléng" ángeles quiá'r"; jo i ángeles do niseáiñ" jaléng" dsea` i nicaguíng" Fidiée" lami" jéeng'gui fí' laji" quiá" quiúung" jmigüi", catí' lí" huíi"gui quiá" guóo" uó" jogui catí' lí" huíi"gui quiá" yá" jmigüi" cajo.

28 'Jo téé" óo'na' la'eáang" cóo" e júu" quiá" 'ma` güiñí": Mi~ nidsi~ guo" e sí" quiá", jogui ni'iá` má" e sí" quiá" cajo, joba' niñí" 'ná" e quiáb" nijaquiéeng" jíj" jmíi" jóng. 29 Jo lajob líi" cóo" e júu" la; co' mi~ nímoo" 'ná" e nidsijée" jalé" e jo, joba' nicuó" li" jóng e quiáb" nigáa'a, jnea" dsea` líin'n dsea` jmigüi" i jáa' fí' ñíff". 30 Co' dseáng" já" ba' fá'a e dseáng" 'né" e nidsijéeb' jalé" e jo ná"gui e njíúung" jaléng" dsea` i seeng" lajee" lana. 31 Co' niíim" fí' la'úng" jmigüi" jogui lajobi la'úng" fí' yá" jmigüi" cajo, dsu' ja` tóø' jmií" fa' e ja` niliti" jalé" júu" quié"e.

32 'Jo dsu' jíj" jaang` dsea` ja` íj" ñí" e júu" jo jéeng'gui cuaiñ" quiá" e~ jmíi" jogui e~ í" e nidsijée" jalé" e jo, jo jí"gui latí" jaléng" ángeles quiá" Fidiée" ja` ñír" e jo, o'gui jnea" cajo, dsea` líin'n i Jóo' Fidiée" camíing" do, ja` ñii", co' dseáng" lajíi" Tiquí"iil Fidiée" dsea` guiing" ñíff"bing" ñí" e jo.

33 'Joba' fíi" i 'ná" e dseáng" 'né" e ñiing" óo'na' contøøm" e sijeeng"na' jalé" e jo, jogui féeng"na' Fidiée", co' ja` ñí"na' røø' lí" dseáng" e nidsijée" jalé" e jo.

34 Co' e la líi" lafa' jaang` dsea` i nií" fí' dsé" fí' lí" huíi", jo lajee" e ná"gui nigüi"íí" fí' quiá'r", jo caseáaiñ" dsea` 'léeng" quiá'r", jo cacuø'r' ta~ lajaang` lajaaiñ" do, jogui caseáaiñ" jaang` dsea` i jmoo' í" jaléng" i dsea` jmoo` ta~ do. 35 Joba' lalab cajíng" i dsea` i néé" ni~ dsea` 'léeng" do casí'r" jaléng" i dsea` jmoo` ta~ do: Jmiñiing" óo' 'ná", melé", co' ja` ñí"na' lí" e nigüeáng"tu i dsea` fui" 'náu' la, su milí" na osi uóø' guíé" náub" é, osi téé" ogóo' mi~ niquí" tú" é, osi dsa'ee'gui

é; ³⁶ co' jial fíng lajee` teng` 'nú` güüüm`ba' nigüeáiñ'. ³⁷ Jo lajíi` e fíi` i' 'nú` la, lajob líi` júu` quié` e cóo` dsea` jiéng`gui cajo: ¡Líi` 'né`ba' e jmiñiing` óo'na'!

14

*Mi` casüng` dsea` e nisáiñ` Jesúś
(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)*

¹ Jo tú` jmii`ba' jmoo`gui e nití` coo` jmii` quiá` dsea` Israel e sii` Pascua e gó'r` iñí` e ja` quié` quiéeng`. Jo jaléng` fii` jmidsea` cóo`gui jaléng` tifa` quiá` júu` quiá` ta` quiá` dsea` Israel canaaíñ` 'nó'r` jial niguié`r` e nisáiñ` Jesúś e nijmigóøiñ` dsea` do e laco` nilí'r` njngáng`neiñ`. ² Jo lalab siiing` i liing`:

—Ja` nijmó`oo` e jo lajee` jmii` Pascua e laco` ja` dseáang` quií`ii` e nitá` dsea` mii`.

*Mi` ca'ée` jaang` dseam` jmii` jmeafii` fí` mogui` Jesúś
(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)*

³ Jo mi` cangf` jo, Jesúś cangór` cóo` dsea` quiá`r` fí` Betania fí` quiá` jaang` dseañu` i sii` Simón, jaang` dsea` i lami` líng` jmoihuú` lí` fí` ngúu` táang`. Jo mi` caguié` Jesúś fí` jo, lajee` e guiiñ` fí` 'ni` mes` e gó'r` ir`, caguié` jaang` dseam` i quié` coo` sii` e líi` cóo` coo` cuu` niguo` e sii` alabastro e a` jmii` jmeafii` e líi` cóo` layaang` nardo e 'mo` eáang`. Jo i dseam` do caffim`bre e sii` do jo ca'eer` e jmii` jmeafii` do fí` mogui` Jesúś. ⁴ Jo i líng` dsea` i cangá` e cajmée` i dseam` do lajo caliguím`bre eáang`, jo canaaíñ` siiin` lajee` la'ó` yaaiñ`:

—¿Jiali` nícango`i` e jmii` jmeafii` na? ⁵ Co` jmáang`gui fa` mi` ii` ca'nii`, jo jmiguí`gui laco` trescientos cuu` denario nilí'r` jóng e laco` sea`jiu` e nílicóo` jaléng` dsea` tiñiing`.

Joba` i dsea` i teáang` do ie` jo gab` fé'r` uii` quiá` i dseam` do.

⁶ Jo dsu` lalab cañí` Jesúś quiá` i dsea` do:

—¿Jiali` jmiguíng`na` i dseam` na? ¡Ja` e fí`na'r` jíi` coo`! Co` lajíi` e nícajméer` quié` e na eáam` guiá`. ⁷ Jo jaléng` dsea` tiñiing` nab níi` 'nú` ee` cajmee`na` cóo'r`, co` cuóøom` lí` jmée`na` e guíá` cóo'r` lí` iing`na`, dsu` jnea`gui ja` contøøng` seen` jee` 'nú`. ⁸ Co` i dseam` na nícajmé`bre lajíi` e tiiñi`: jo nicasúu`bre jmii` jmeafii` ngúu` taaa`n ná`gui e nílåang` dsea` jnea`. ⁹ Co` jnea` jmítaa` óo'na` e doñí` jié` fí` lí` niguiá` dsea` júu` quiá` jial níleáng` dsea` jee` jalé` dsee` quiá`r`, níliseab` júu` cajo lajíi` e cajmée` i dseam` na, jo lajoba` niguiéng` dsii` dsea` i dseam` na.

*Mi` ca'nüng` Judas Iscariote Jesúś fí` quini` jaléng` jmidsea`
(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)*

¹⁰ Jo mi` cangf` jo, Judas Iscariote, jaang` dsea` i quiéng` jee` dsea` guitúung` quiá` Dsea` Jmáang`, cangór` cangosiñ` cóo` jaléng` fii` jmidsea` quiá` dsea` Israel e laco` nisíñ` røø` jial níjáiñ` Jesúś fí` jaguo` dsea` do. ¹¹ Joba` mi` tí` lí` canúu` i dsea` i, eáam` calíiáang` dsíir`, jo casí`r` Judas e nícuó` reiñ` cuu`. Job mi` canaang` Judas 'nó'r` jialco` cuóøong` níjáiñ` Jesúś fí` jaguo` i dsea` do.

*Mi` cagó` Jesúś íi` canuu` cóo` dsea` guitúung` quiá`r`
(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)*

¹² Jo mi` cangf` jo, canaang` la'uii` jmii` e quiá` gó` dsea` Israel iñí` e ja` quié` quiéeng`, jogui e jngang` dsea` Israel jaléng` jo'se` jiuung` quiá` e jmii` jo. Joba` lalab cajmingi` i dsea` guitúung` quiá` Jesúś cajmingi`r` dsea` do jo cajíñ`:

—Fí`naa`, ¿jíe` fí` fó` 'ná` e nidsé`naa` nidsiguiá`naa` guiá` quiá` e níquiee`naa` iíi` canuu` quiá` jmii` Pascua?

¹³ Joba` casíing` Jesúś gáng` i dsea` guitúung` quiá`r` do jo casí` reiñ` do lala:

—Güiliing⁻na' fí' fí' Jerusalén, jo fí' job niguiéng[']na' jaang['] dseañ^h^h i quiée['] coo['] dsuu⁻ e a[~] jmí^h; jo nigüiliing[']na' laco['] ngang['] i dsea['] do. ¹⁴ Jo mi[~] niguiling[']na' fí' lí['] ni'ír, síi[']na' i fí' 'náu['] jo: "Lalab jíng['] Tifa['] qui[']naa': ¿Jie['] fí' lí['] si['] 'náu['] lí['] nidóø[']ø íí['] canuu['] quiá['] jmí^h Pascua coliing['] cóo['] dsea['] quié[']e?" ¹⁵ Jo joguib ni'í['] i dsea['] do coo['] 'náu['] yá['] e nisiliing['] guia['], jo fí' job niguiá[']na' guia['] e niquiee[']naa['] do.

¹⁶ Jo mi[~] cang['] jo, ca'uøøm[']i dsea['] gáng['] do cangolíiñ['] fí' fí' jo, jo cadsém[']bre i dseañ^h^h do dseáng['] lí['] laco['] nicajíng['] Jesú^s e nicasí[']reiñ['] do; joba['] fí' job caguiá['] i dsea['] gáng['] do guia['] quiá['] e nidó'r['] lajaléiñ['] do íí['] canuu['] coliing['] cóo['] Jesú^s ie['] jmí^h Pascua do.

¹⁷ Joba['] mi[~] canuu['] e jmí^h jo, caguiéb['] Jesú^s coliing['] cóo['] dsea['] guitúung['] quiá'r['] fí' jo. ¹⁸ Jo lajee['] mi[~] nineáaiñ['] fí' 'ni['] mes['] e ninaaiñ['] gó'r['], lalab cajíng['] Jesú^s casí[']reiñ['] do:

—Dseáng['] e já['] e fí['] i 'ná['] e jaang['] lajee['] la'ó['] 'ná['] i neáang['] gó'r['] cóo['] jnea['] lana, íb['] i nijáng['] jnea['] fí' jaguo['] dsea['] i 'ní['] níi['] quié[']e.

¹⁹ Jo mi[~] canúu['] i dsea['] guitúung['] do lado, eáam['] fí'í['] calíiñ['], jo canaaaiñ['] jmíng[']r['] dsea['] do lajaang['] lajaaiñ[']:

—¿Su jneab['], faa[']aa[']?

Jo jiéng[']gui jaang['] cañíi[']:

—¿Si jneab['] é?

²⁰ Joba['] cañíi['] Jesú^s:

—Lí['] jaang['] 'ná['] la'ó['] guitúung[']na' na, jaang['] i gó'r['] cóo['] jnea['] fí' coo['] cuéel['] huíí['], íb['] i ni'lé['] do. ²¹ Co['] jáb['] e jnea['], dsea['] líiñ[']naang['] dsea['] jmigüí['] i cajá['] fí' níffí['], dseáng['] 'né['] e nidsing[']íim[']baa lí['] laco[']gui la fé['] fí' ni['] jí['] quiá['] Fidiée[']; dsa['] jnea['] fá[']a, je ngí['] fíib['] i dsea['] i ni'lé['] do! Co['] guiá[']gui b quiá['] i dseañ^h^h i fa['] mi['] ja['] caliséiñ['].

²² Jo lajee['] e neáaiñ['] gó'r[']bre, catíing['] Jesú^s coo['] iñí['] jo cacuø'r['] gui'máang['] Fidiée['], jo mi[~] cang['] e jo, cafíim[']bre jo cajméer[']guiée['] quiá['] i dsea['] quiá'r['] do, jo casí[']reiñ['] do lala:

—Quié[']na' e iñí['] la, co['] ngúu['] táam[']baa la.

²³ Jo mi[~] cang['] jo, catíiñ['] coo['] cóo['] e a[~] jmí['] mí['] huiing['] jó['], jo cacuø'r['] gui'máang['] Fidiée['] cajo['] mifíiñ[']cajméer[']guiée['], joba['] lajíim[']bre ca'lí[']r['] e a[~] dsíi['] e cóo['] do. ²⁴ Jo casí[']r['] i dsea['] quiá'r['] do lala:

—E lab e jmí[']øøn['] e laco['] nicuø['] li['] quiá['] júu['] tigua['] e 'míí['], jo fíiim['] dsea['] nijmicóo['] quiá'r['] lajíi['] e jmí[']øøn['] e nití[']. ²⁵ Co['] dseáng['] já[']ba['] e fí['] i 'ná['] e jo[']nidúu[']guíí['] e jmí['] mí['] huiing['] jó['] la cartí['] mi['] nití['] jmí^h e nidúu[']u jmí['] mí['] huiing['] jó['] e 'míí['] mi['] nití['] í['] e niquia['] Fidiée['] ta['] fí' la'úng['] fí' jmigüí['].

Mí['] cajmée['] Jesú^s júu['] e nijíng['] Tú['] Simón e ja['] cuíiñ['] dsea['] do

(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

²⁶ Jo mi[~] cang['] e ca'or['] e jmífeiñ['] Fidiée['], jo cangolíim[']tur fí' mó['] Olivos. ²⁷ Jo fí' job casí['] Jesús i dsea['] quiá'r['] do lala:

—Lajíim['] 'ná['] nitiúung[']na' jnea['] e uøø[']na lí['] laco[']gui la fé['] fí' ni['] jí['] quiá['] Fidiée[']: "Nijngám['] dsea['] i fíi['] i jmóo['] í['] jo'se", jogui jaléng['] jo'se['] quiá'r['] lí['] nisojóm[']bre!" ²⁸ Dsa['] mi[~] ning['] e nijí[']túu['], fí' lí['] se['] Galileab ninii[']i calé['] catú['] jéeng[']gui laco['] 'ná['].

²⁹ Joba['] cañíi['] Tú['] Simón quiá['] dsea['] do lala:

—Nañí['] fa['] lajíim['] nitiúung['] 'ná['], Fíi[']i, dsa['] jnea['] ja['] nijmee['] e lajo['].

³⁰ Joba['] cañíi['] Jesús quiá['] Tú['] Simón:

—Dseáng['] e já['] e fíi['] i 'ná['], Tú['] Simón, e 'ñia['] e uøø[']na e ná[']gui e niquí['] tuidsé['] tú['] ya['], 'ná[']nifo['] 'ná[']ya['] e ja['] cuíin['] jnea['].

³¹ Jo cuø[']bí Tú['] Simón 'goo['] dsea['] do jo sít[']reiñ['] lala:

—Nañí' fa' nijúum' baa coliing' cóo' 'ná', dsu' ja' nifá'^a e ja' cuín'n 'ná'.
Jo lajób cajíng' lajiing' i dsea' quiá'r' caguaang' gui do cajo.

Mi~ caféng' Jesú Fidiée' fí' coo' lí~ sii' Getsemaní
(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

³² Jo mi~ cangí' jo, jo cangó' Jesú coliing' cóo' dsea' quiá'r' fí' coo' lí~ sii' Getsemaní e née' fí' mó' Olivos, jo fí' jo casí'r' i dsea' quiá'r' do lala:

—Ní'na' e la lajee' nii' jnea' nisiin'n cóo' Tiquié'e Fidiée'.

³³ Jo jíi' Tú' Simón cóo' guí Tiáa' jogui Juan, jíi' fí' bing' cajéeiñ', jo Jesú mifíng' e ninaang' e líiñ' fí' e eáang' jogui e jiuung' dsíir' cajo. ³⁴ Jo lalab cajíñ':

—Dsíng' lí'i e fí' lí' líin'n dseáng' lafa' jo' jmigüí' la seem' baa líin'n. Jo lab nijá' 'ná' lajee' jo, jo ja' jmigüíng' yaang' na'.

³⁵ Jóba' Jesú cangór' catí' doguijíu, jo catúuiñ' cartí' cajnúu' dsequíir' fí' ni' uó', jo camí'r' Fidiée' fa' ja' ni'íñ' iihuí' lajíi' e nisijée' quiá'r' mi' nití' í' lajo.

³⁶ Jo lalab caféiñ' Fidiée' ie' jo:

—Teaa', lajib' cuóøng' sea' lí' jmée' 'ná', joba' míi'í' 'ná' e jmií' lana e nilaang' jnea' jee' e iihuí' e eáang' e nijaquiéeng' quié'e, dsu' ja' güíl' laco' iing' jnea', co' iin'n e nilí' dseáng' laco' iing' 'ná'.

³⁷ Jo mi' caquing' tu' Jesú fí' lí' caseáaiñ' i dsea' gaang' do, jo cadséng' neíñ' do e teiñ' güíim'bre, joba' casí'r' Tú' Simón lala:

—Simón, ¿su güíim'ba'? ¿Su dseáng' ja' té'ba' fa' e sijnée' o' jíi' coo' oor'?

³⁸ Jmijnée' óo'na', jogui míi'na' Fidiée' e laco' ja' nijiúng'na' fí' ni' dsee'. Dseáng' e jáb' iáam' óo'na' e jmée'na' jalé' e guiá', dsu' ngúu' táang'na' ja' cuó' fí' e nijmée'na' lajo.

³⁹ Jogui cangób'tu' Jesú calé' catú' cangoféeiñ' Fidiée' laco'gui nicangoféeiñ' lami' jéeng'gui do. ⁴⁰ Jo mi' tí' lí' caquing' tur fí' lí' neáang' i dsea' gaang' quiá'r' do, jo caléb' catú' cadséng' tureiñ' do e güíim'biñ', co' dseáng' eáam' jo' téiñ' do e jaligüíñ'. Jóba' ja' nír' e' niñír' quiá'r' dsea' do.

⁴¹ Jo caquim'tu' Jesú e catí' 'ná' ya' jo lalab casí'reiñ' do:

—¿Su mí' 'noo' güíim'bi 'ná' jogui jmi'íng'na'? Dsu' nitéb' jíi' lana, co' dseáng' lanab catí' í' e fí' jaguo' dsea' dsee' dsea' quib' nijáng' dsea' jnea', i dsea' i cagüéng' fí' jmigüí' la e líin'n jaang' dsea' jmigüí'. ⁴² Jminá' ráang'na' na, jo má'aa', co' nab nijáa' i dsea' i nijáng' jnea' fí' jaguo' jaléng' dsea' i 'ní' ní' quié'e.

Mi~ casang' dsea' Jesú
(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴³ Jo lajee' e fé'bí Jesú, mi' tí' lí' caguié' Judas Iscariote i quíng' jee' dsea' guitúung' quiá'r', jo i fíim' dsea' cóo'r' i quié' nísiú' cóo'gui jalé' 'ma', co' ta' quiá' jaléng' fí' jmidsea'ba' e ngolíng' i dsea' do cóo'gui jaléng' tifa' quiá' júu' quiá' ta' quiá' dsea' Israel cóo'gui jaléng' dsea' cóøng' quiá'r' cajo. ⁴⁴ Jo Judas Iscariote lami' jéeng'gui, lalab casí'r' jaléng' i dsea' i jéeiñ' do e nijmér' coo' lí', jo nijíñ' jnang' i sií' Jesú, co' cajíñ' ie' jo:

—Ií' i nimó' 'ná' i nichá'^u ni', íb' Jesú, joba' séng'na're jóng, jo tee'na're e' níuuiñ' guiá'.

⁴⁵ Jo mi' tí' lí' cangáiñ' Jesú, jo cangoquiéeiñ' fí' quini' dsea' do jo casí'r' lala:

—Tifa'!

Jó mifíng' cachú'r' ni' dsea' do. ⁴⁶ Jo casam' jaléng' i dsea' do Jesú ladsifi' lado jo e' níuung'biñ' do cató'r'.

47 Dsu' jaang` lajee` la'ó` dsea` quiá`- Jesús caguir` nisu` quiá'r` , jo caquiur` dseáng` logua` jaang` dsea` i jmoo` ta` quiá`- i jmidsea` i laniing` . **48** Jo Jesús cajming`r` jaléng` i dsea` do lala:

—¿Jiali` nicañiliing`na` e quié`na` jalé` nisu` cóo`gui jalé` 'ma` e laco` nitøø`na` jnea` e 'ñuuun`n laco`gui la cáng` dsea` jaang` ii`? **49** Co` lacoo` jmiib` nicang` jnea` jee` 'ná` e ee` e 'ná` júu` quiá`- Fidiée` fí` dsí` sináu` guá`- fé` quí`ii`, dsu' ja` ca'f` óo`na` fa` lajíi` ie` jo caséng`na` jnea` . Dsu' lanagui nilitib` náng laco`gui la fé` fí` ni` ji` quiá`- Fidiée` .

50 Joba` lajiim` i dsea` quiá`- Jesús do catiúum`bre dsea` do jo cacuú`bre . **51** Jo dsu' jaang` siming` cangó`bre ti`leáaiñ` laco` cangáng`- Jesús, jo lico` iáiñ` coo` jmoo`- 'mi` lajob. Jo casam`-bre i siming` do cajo; **52** dsu' i siming` do catá`bre e jmoo`- 'mi` do jo cacuú`bre la ringúuñ` lado.

Mi` caguiéng`- Jesús fí` quini` jaléng` dsea` cóøng`

(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

53 Jo cató`bre Jesús fí` quini` fí` laniing` quiá`- jaléng` jmidsea` quiá`- dsea` góor` dsea` Israel; jo fí` job caseáng` jaléng` fí` jmidsea` quiá'r` cóo`gui jaléng` dsea` cóøng` quiá'r` jogui jaléng` tifa` quiá`- júu` quiá`ta` quiá`- dsea` Israel cajo. **54** Jo dsu' cangób` Tú` Simón jíub` cøøin` laco` cangó` Jesús cartí caguilíñ` e fí` sigui` fí` li` guiing` i jmidsea` laniing` do, dsu' fí` caluub` caje` Tú` Simón coliing` cóo`- i dsea` i néé` ni` e guá`- fé` quiá`- dsea` Israel i neáang` jimguiáng` fí` ca` li` coo` ji` .

55 Jo jaléng` fí` jmidsea` quiá`- dsea` Israel cóo`gui lajaléng` dsea` cóøng` i quiá`ta` quiá'r` canaaïñ` 'nó'r` e` jalé` dsee` sea` quiá`- Jesús e laco` nilí'r` e njingáiñ`- dsea` do, jo dsu' ja` cadsé` i dsea` do jíi` coo` . **56** Jo fíim` dsea` 'niiñ` Jesús cóo`júu` e o` já`- , dsu' jmaquím` júu` fé`r` lajaang` lajaaiñ` jo jíi` jaaiñ` ja` cuó`- júu` rúiñ` . **57** Jo caróo`b` jaang` gáng` dsea` e 'niiñ` Jesús cóo`júu` e o` já`- jo cajín`- lala:

—Jnea` canú`naa` e cajíng`- dsea` na lala: “Jo ni'lím`baa guá`- fé` quí`ii` e si` fí` Jerusalén e cajme` jaléng` dsea` , jogui lajee` 'ní` jmií` lajob nijmée`-tú` coo`gui e ja` nitaan`n jíi` jaang` dsea` jimgüi` e jme'r`- .”

59 Jo dsu' dseáng`- ja` cuøb` júu` rúng` jíi` jaang` i dsea` do cóo`- lajíi`- e siiñ` do.

60 Joba` caróo`- i jmidsea` laniing` do jee` jaléng` i dsea` do, jo lalab cajming`r` Jesús:

—¿Su jíi` coo` ja` iin` ngíi`- ? ¿E` e fé` jaléng` i dsea` na e 'niiñ` 'nú`?

61 Dsu' jíi` coo` ja` ee` cañí` Jesús quiáñ`- do, jo lí` cajer` tiib` . Joba` caleáb`tu cajming`i` jmidsea` laniing` do jo cajming`r` dsea` do lala:

—¿Su já`-ba` e 'nab`lin` Dsea` Jmáang` i nisíng` Fidiée` i nicá`nifi` quí` jnea` , jogui lin` i Jóo` Fidiée` camíng`- i dseáng`- i güeang`- do?

62 Joba` cañí` Jesús quiáñ`- do lala:

—E jáb`- , jneab` fí` , jogui 'ná` nimáam`ba` jnea` , i dsea` jimgüi` i jáa` fí` ñiff` , e guiin`n lí` lí` dsée` laco`gui la guiing` Fidiée` i quí`- jmií` jmé` lí` doñi` ee` , jogui e nigáa`a fí` yá` jimgüi` fí` jee` cabøø` jnú` .

63 Job mí` i jmidsea` laniing` do canaaïñ` síñ` sí`r` dsu' e guíñ` jo cajín`- lala:

—¿E`gui e güijeeng`guí` e niline`guí`? **64** Nab nicanúu`na` jial nicafé`r` júu` ga` uíi` quiá`- Fidiée` . ¿Jial i` óo`'ná` cóo`- jalé` e nicafé`r` na?

Jo lajiim` i dsea` do casúu`- røø` e røøm` dsea` do dsee` , joba` 'né` e njúum`bre.

65 Jo i liing` i dsea` do canaaïñ` 'núim`bre Jesús, jogui qui'r` ni` dsea` do jogui naaiñ` jnóor` moniñ`- jo jming`r` dsea` do lala:

—¡Ne~duu` su já`- quií`- ñí`- i` cabá` moní`!

Jogui jaléng¹ i jmoo` í^ e guá¹ fé¹ do canaaiñ` jnóor` moni¹ dsea` do cajo.

*Mi~ cajíng¹- Tú¹ Simón e ja` cuíñ` Jesús
(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29)*

⁶⁶ Jo co¹ dobi guiing¹ Tú¹ Simón e fí¹ sigui¹ do ie¹ jo, jo lajee¹ jo mi¹ tí¹ li¹ caguié¹ jaang¹ dseamf¹ i jmoo` ta¹ quiá¹ i jmidsea` laniing¹ do. ⁶⁷ Jo mi¹ cangáiñ¹ Tú¹ Simón e dob guiiñ¹ do 'ni¹ jí¹ jmiguiáñ¹, lí¹ cajer¹ jóøm¹bre dsea` do jo casf¹r¹ lala:

—Cangib¹ já¹ 'ná¹ cóo¹ Jesú¹ seeng¹ fí¹ Nazaret do, ¿já¹ já¹?

⁶⁸ Ds¹ Tú¹ Simón cañíir¹ quiá¹ i dseamf¹ do lala:

—Ja` cuíng¹ jnea¹ i dsea¹ í¹, dseamf¹. Ja` ñii¹ e¹ guí e fó¹ na.

Jo cagüi¹ Tú¹ Simón fí¹ lí¹ o'ná¹, jo job mi¹ caqui¹ jaang¹ tuidsée¹. ⁶⁹ Joba¹ cajøong¹ tu¹ i dseamf¹ do ír¹, jo mifíng¹ canaaiñ¹ sí¹ r¹ i dsea` teáang¹ do ie¹ jo:

—I cangi¹ cóo¹ Jesú¹ i dseañ¹ la cajo.

⁷⁰ Ds¹ Tú¹ Simón cajíñ¹ calé¹ catú¹ e ja` cuíñ¹ dsea` do. Jo mi'míng¹ guijia¹ lajo cajíng¹ i teáang¹ do cajo casf¹r¹ Tú¹ Simón lala:

—E jáb¹ dseáng¹ 'náb¹ i cangi¹ cóo¹ Jesú¹ do, ¿já¹ já¹?, co¹ dsea` Galileab lin¹.

⁷¹ Joba¹ Tú¹ Simón canaaiñ¹ jmi'lím¹ 'ñia'r¹ e jíñ¹ e dseáng¹ ja` ñir¹, jo casf¹r¹ dsea` do:

—Ni¹ fí¹. Dseáng¹ ja` cuím¹ baa i dseañ¹ i éeng¹ 'ná¹ na.

⁷² Job mi¹ tí¹ li¹ caqui¹ tuidsée¹ e catí¹ tu¹ ya¹, jo joguib¹ cadseng¹ dsí¹ Tú¹ Simón cajo e cajím¹ Jesú¹ la ná¹ gui do lala: “Ná¹ gui e niquí¹ tuidsée¹ e nití¹ tu¹ ya¹, 'ná¹ nifo¹ 'ni¹ ya¹ e ja` cuíñ¹ jnea¹.”

Jo mi¹ cadseng¹ dsí¹ guí¹ e jo, canaaiñ¹ qui¹bre jóng dseáng¹ e ngocáng¹ dsí¹.

15

Mi~ caguiéng¹ Jesú¹ fí¹ quini¹ dseata¹ Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Jo mi¹ cajneá¹ e jmii¹ jo, jaléng¹ fí¹ jmidsea` quiá¹ dsea` Israel caseáng¹ yaaiñ¹ cóo¹ jaléng¹ dsea` cóøng¹ quiá'r¹ cóo¹ guí tifa¹ quiá¹ júu¹ quiá¹ ta¹ quiá¹ dsea` Israel, lí¹ lajiing¹ i dsea` Israel i quié¹ nifi¹ i quiá¹ ta¹, jo cató¹bre Jesús e 'ñúuiñ¹ fí¹ quini¹ dseata¹ Pilato. ² Jo mi¹ caguilíng¹ jaléng¹ i dsea` í¹ fí¹ jo, jo dseata¹ Pilato cajming¹r¹ Jesús lala:

—¿Su já¹ ba¹ e 'náb¹ i líng¹ dseata¹ dsea` féng¹ quiá¹ dsea` Israel?

Jo Jesús cañíir¹:

—E jáb¹. Lajob lí¹ lí¹ lacó¹ guí la nicafée¹ na.

³ Jo co¹ jmiguiab¹ dsee¹ cuø¹ jaléng¹ i fí¹ jmidsea` do Jesús, ⁴ joba¹ cajming¹ tu¹ dseata¹ Pilato Jesús lala:

—¿Su jíi¹ coo¹ ja¹ e iin¹ ngíi¹? Co¹ dseáng¹ jmiguiab¹ dsee¹ jmoo` jaléng¹ i dsea` la qui¹.

⁵ Ds¹ Jesús caleáb¹ ja¹ ee¹ cañíir¹ jíi¹ coo¹; joba¹ eáam¹ dsigá¹ dsí¹ dseata¹ Pilato.

Mi~ cahu¹ta¹ e njúung¹ Jesú¹

(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

⁶ Jo lajee¹ e tí¹ e jmii¹ jo, nitíng¹ dseata¹ Pilato e láaiñ¹ jaang¹ dsea` i sjnúng¹ lí¹ doñí¹ jíi¹ míng¹ dsea` fí¹. ⁷ Jo ie¹ jo ni'liuung¹ jaang¹ i sjnúng¹ i sii¹ Barrabás coliing¹ cóo¹ jaléng¹ i njmoo` ta¹ jngang¹ jaléng¹ dsea` fí¹ jee¹ mí¹. ⁸ Job mi¹ casimó¹ dsea¹, jo camír¹ dseata¹ Pilato e njmé¹ dsea¹ do lajo, e nileáiñ¹ jaang¹ i dsea` sjnúng¹ do lacó¹ guí jíi¹ e qui¹ tíiñ¹. ⁹ Joba¹ cañíir¹ dseata¹ Pilato quiá¹ jaléng¹ i dsea¹ do lala:

—¿Su iing~ 'ná" e nilaan~ i dseata~ dsea` féng" quiá!" dsea` góona' dsea` Israel?

¹⁰ Jo co' calilíb" i dseata~ do jéeng'gui e lí" uí" e dsihuím' jaléng" i fii~ jmidsea` do quiá!" Jesús, joba' cajáng"neiñ!. ¹¹ Dsú' jaléng" i fii~ jmidsea` do canaaín` ta'r' mí" jo canaaín` sí'r' jaléng" dsea` jiéng"gui e guiá"gui e nileáng` Barrabás. ¹² Joba' cajmingí"tu dseata~ Pilato lala:

—Jo ¿e~ iing~ 'ná" e nijmee"e cóo!" i dsea` i fii" 'ná" dseata~ dsea` féng" quiá!" dsea` góona' dsea` Israel?

¹³ Jo cañí"tu jaléng" i dsea` do cóo!" júu^ teá>:

—¡Güitáiñ~ fí" dse" crúu^!

¹⁴ Jo cañí"tu dseata~ Pilato:

—¿E~gui e ga' e nícajmée" i dseañu" na?

Dsú' i dsea` do caleáb"tu canaaín` ta'r' mí" jo fé'r>:

—¡Güitáiñ~ fí" dse" crúu^!

¹⁵ Jo co' i dseata~ Pilato do contóom~ iiñ~ e seeiñ` guiá" cóo!" jaléng" dsea`, joba' caguíim`bre i Barrabás do dsíi' 'náñi"; jo mí" cangí" e jo, caquiú'r' ta~ e calihuím` Jesús cóo!" 'nii" jo cajáng"neiñ' do e quiá!" nitáng" dsea` do fí" dse" crúub" jóng.

¹⁶ Jo jaléng" i 'lée" do cajéem`bre dsea` do fí" ni" 'náú' jo fí" jo caseáiñ" lajiing` 'lée". ¹⁷ Jo caquíng"neiñ' do coo' 'mí" e ná", jogui catá'r" fí" mogui" dsea` do coo' lí" corona e lí" cóo!" layaang" 'matóó'. ¹⁸ Jo mí" cangí" jo, canaaín` fé'r` teá` lala e lóong"neiñ":

—¡Güiliseem` dseata~ dsea` féng" quiá!" dsea` Israel!

¹⁹ Jo bár` sii" mogui" dsea` do, jogui 'ñuíñ` dsea` do, jogui jmicaaiñ~ e jmiféiñ" dsea` do e sí'r' uó" jnir" fí" quiniñ". ²⁰ Jo mí" cangí" e lóoiñ~ dsea` do lajo, cajé"bre e 'mí" ná" do, jo caquíng"tur dsea` do siiñ" e lamí" quiñ". Jo mí" cangí" jo, caguíim`bre dsea` do e quiá!" niteáiñ" fí" dse" crúu^.

Mí" catáng" Jesúsfí" dse" crúu^

(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

²¹ Jo lajee" e teáaiñ" fí", cajíñ" jaang` dseañu" i sii` Simón i seeng` fí" Cirene, tiquíá" jaang` i sii` Jaang" cóo!"gui jaang` i sii` Rufo, jo nijaiñ" do fí" jenuu` ff lí" jmóor` ta~, jo jaléng" i dsea` i ngolíing" do cajmeáiñ" 'goo` i Simón do e nijéiñ" crúu" quiá!" Jesús.

²² Jo cajéem`bre Jesúsfí" coo' lí" sii` Gólgota e guóng" Cuo" Mogui" 'Líi". ²³ Jo cacuó'r' Jesúsfí" jmí" huíng" jó" e sicáang" cóo!" coo' oo` e sii` mirra e sií" ní" i" dsea` do, dsú' Jesúsfí" ja'calíiñ" fa' e ca'ír" e jo. ²⁴ Jo job mí" cateáaiñ" dsea` do fí" dse" crúu^; jo jaléng" i 'lée" do canaaín` cóor` quiá!" e nijmér" guiée" sí" Jesúsfí", jo ne~duu e~ nilí'r' nícoóq` lajaang` lajaaiñ".

²⁵ Jo ngóó'ji la ii" ná" e la'ee' mí" cateáaiñ" dsea` do fí" dse" crúu^ . ²⁶ Jo catéer` coo' 'majmá'ji fí" yá" gui" dsea` do e tóo` e~ uiing" e jmáiñ" dsea` do lado, jo lalab tóo": "I lab dseata~ dsea` féng" quiá!" dsea` Israel." ²⁷ Jo cateáang`guír gáng" ii" colíing" cóo!" Jesúsfí", jmá" jáng` crúu" lajaaiñ" do, jaang` la cataang` cáang` dsea` do. ²⁸ Jo lajob caliti" laco" la fé" fí" ni" jí" quiá!" Fidiée" lí" fé" lala: "Caliíñ" jee" jaléng" dsea` i 'lée'."

²⁹ Jo jaléng" dsea` i ngíing" lajee" e táang` Jesúsfí" dse" crúu" lico" guia'r` gui~bre e jóróiñ" dsea` do jo fé'r` lala:

—¡Jaá"! ¿Su o' 'ná'bi i fé" i lí" qui" guá" fí" quiá!" dsea` góo", jogui cóo!" 'ní" jmí" lajo lí" jmée"tu"? ³⁰ Jo lana leaang" uó", jo güíng" fí" lí" táan" fí" dse" crúu" na.

³¹ Jo lajobi jaléng" fí" jmidsea` quiá!" dsea` Israel cóo!"gui jaléng" tifa" quiá!" júu" quiá"ta~ quiá'r" dseáng" lóom"bre dsea` do, jogui siiñ` lajee" yaaiñ" lala:

—Caleáam`bre jaléng` dsea`jiéng`, dsu'ñia'r' jo'quí'r~jmíi`fa'e nileáng`gui'ñia'r' náng. ³² Song nine`naa' e niigliáiñ`fí`dse`crúu`fí`li`táaiñ`joguiba'já`nilíi`naa'jóngeí`bre líiñ`Dsea`Jmáang`í`dsea`i'sijeeng`naa'i`nicá`niff'qui`ii', jogui`i`nilíng`dseata`dsea`féng`qui`ii`cajo.

Jo ji`gui cartí`i`ii`i`taang`cáaiñ`do,gab`fé'r`uúi`quiá`dsea`do cajo.

Mí`cajúng`Jesús

(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

³³ Jo mi`catí`guieñí`e jmíi`jo,dseáng`latøøng`e fí`jo calinú`conguia',jo lajob líi`cartí`la ii`'ni`ca'lóo`. ³⁴ Jo e í`job mi`ca'óo`Jesús teá`jo cajíñ`lala:

—Eloí,Eloí,¿lama sabactani? —e guóng`: Fidiée`quié`e,Fidiée`quié`e,¿jiali`nicatiun`jnea`?

³⁵ Jo i`liing`dsea`i`teáang`do ie`jo canúur`e jo,jo cajíñ`-

—Fíng na náu`na',lana tó'r`i`café`cuaiñ`quiá`Fidiée`malíi`gui eáang`i`calisí`Líi`.

³⁶ Joba`ladsif`ladobcangó`jaang`i`dsea`do,jo cangoquier`coo`joo`enisiyá`jmíi`huíng`jó`e tí`,jo caquíñ`e joo`do fí`coo`yú`tá`jo caséer`elaco`niyú`Jesús jo cajíñ`lala:

—Ja`ee`cang`na're,majeeng`duu'su nijáa`i`Líi`do enijagliáiñ`dsea`na.

³⁷ Job mi`ca'óo`Jesús e teá`eáang`jo cajúm`bre. ³⁸ Jo mifíing`job cajo casím`e'mí`fél`e í`fí`sináu`guá`fél`quiá`dsea`Israel e si`fí`Jerusalén jo calí`tú`fóo`catí`yú`jogui`catí`uui. ³⁹ Jo mi`calilí`i`fí`lée`romano i`sing`jmoo`í`cáang`Jesús enicajúm`dsea`do,joba`cajíñ`lala:

—Dseáng`e já`ba`e i`dseañu`na líiñ`i`Jóo`Fidiée`camíing`do.

⁴⁰ Jogui huíi`biji`teáang`coo`tú`míing`dseam`e jór`fí`jo;jo jee`í`quiíng`Yá`i`seeng`fí`Magdala,jogui Salomé,jogui Yá`,niquiá`Tiáa`i`jiuung`do jogui niquiá`Sé`cajo. ⁴¹ Jo jaléng`i`dseam`na cangi`bre e jmicoo`r`cój`li`ee`go`né`Jesús ie`lamí`cateáaiñ`fí`li`se`Galilea. Jogui i`fíim`bigui`dseam`i`jiéng`i`teáang`do ie`jo cajo i`cajalíng`fí`Jerusalén cój`dsea`do.

Mí`ca'áng`Jesús

(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁴² Jo jaquiéeng`e tí`li`ni`fí`náu`ie`guati`ló`jmíi`e guia`dsea`Israel guiú`enití`jmíi`e jmi`íñ`. ⁴³ Jo ie`job mi`caguié`jaang`dseañu`i`síi`Sé`i`seeng`fí`coo`fí`e sii`Arimatea,jo i`dsea`la líiñ`jaang`i`niing`quiá`jaléng`dsea`cóøng`i`quiú`ta`quiá`dsea`Israel,jo si`jeem`bre cajo e Fidiée`nicá`nifi`quiá`r`;jo dseáng`teáb`táang`dsíir`cangór`fí`li`guiing`dseata`Pilato,jo camír`fí`enidsi`áaiñ`Jesús. ⁴⁴ Jo cangogáb`dsíi`dseata`Pilato enicajúm`Jesús,joba`cató`r`i`fí`lée`quiá`njiming`reíñ`do jialtí`ningó`e cajúng`dsea`do. ⁴⁵ Jo mi`cajmea`i`fí`lée`do júu`i`dseata`do,joba`dseata`Pilato cacuø`bre fí`i`Sé`do enidsi`áaiñ`Jesús. ⁴⁶ Jo i`Sé`do calár`coo`mí`e nigo`eáang`quiá`niquiíñ`Jesús.Jo cangojéem`bre dsea`do fí`li`ni`áaiñ`fí`coo`dsíi`too`jiáa,jo cajlír`eni`do cój`coo`cúu`e fe`. ⁴⁷ Jogui Yá`i`seeng`fí`Magdala cój`Yá`niquiá`Sé`i`jaang`gui`do cangá`bre jie`li`ca`áaiñ`dsea`do.

16

Mí`cají`tuJesús

(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Jo mi`nicasúung`e jmíi`e jmi`íng`dsea`Israel,i`Yá`i`seeng`fí`Magdala,jogui Salomécój`gui`Yá`,niquiá`Tiáa`,calár`jmíi`jmeafí`e quiá`enidsisuuiñ`Jesús fí`li`iuung`dsea`do. ² Jo eeb`e jmíi`la`uui`quiá`semaan`

cangolíñ^ fí^ lí^ ca'áng^ Jesús, jo caguilíñ^ e lico^ nicaguá^ iee^, ³ jo siiñ^ lajee^ yaaiñ^ lala:

—¿I^ nijé^ e cuu^ e jlí^ fí^ otoo^ ée^ lí^ ca'áiñ^ do?

⁴ Dsu^ mi^ cangár^ røø^, e cuu^ e cajlíñ^ ni^ otoo^ quiá^ e ée^ do jo^ røø^ ée^ quiá^. ⁵ Jo cangotáam^ bre e fí^ dsíí^ tó^ ée^ do, jo^ fí^ job cangáiñ^ jaang^ siming^ i^ guiling^ lí^ lí^ dséé^ i^ qui^ coo^ 'mi^ té^ e cuee^. Jo eáam^ cafóng^ i^ dseam^ do, ⁶ dsu^ i^ siming^ do cañír^ lala:

—Ja^ fóøng^ na^ jíí^ coo^; co^ ni^ baa e 'náng^ na^ Jesús i^ seeng^ fí^ Nazaret i^ cajung^ fí^ dse^ crúu^ do, dsu^ lanagui^ nicajib^ tur, jo^ jo^ iuuiñ^ fí^ la lana. Fí^ na jøø^ na^ e fí^ lí^ catiraaiñ^ do, jo^ ií^ seeng^ jíí^ jaang^. ⁷ Güilíng^ na^ jo^ güijmée^ na^ júu^ dsea^ guijáng^ quiá'r^, jo^ jee^ jo^ quíng^ Tú^ Simón cajo, jo^ sii^ na^ r^ lala: “Jéeng^ guí nidsé^ Jesús fí^ lí^ se^ Galilea laco^ guí 'ná^, jo^ fí^ job nimáang^ na^ re^ lí^ laco^ guí jíí^ e cajíñ^ ie^ lami^ ná^ guí e njingáng^ dsea^ ír.”

⁸ Jo^ mi^ cang^ e jo, ca'uøøm^ i^ dseam^ do e cuíir^ e fí^ lí^ ca'áng^ dsea^ do, co^ dseáng^ eáam^ jléeiñ^ e 'gó'r^. Jo^ jíí^ jaang^ ja^ ií^ cajmea^ i^ dseam^ do júu^, co^ dseáng^ 'gó^bre.

Mi^ cajmijnéeng^ 'ñia^' Jesús fí^ quini^ i^ Yá^ i^ seeng^ fí^ Magdala (Jn. 20:11-18)

⁹ Jo^ mi^ nicang^ e nicají^ Jesús, mi^ cajneá^ e jmí^ la'uii^ quiá^ semaan^ do, jo^ la'uii^ cajmijnéeng^ 'ñia'r^ fí^ quini^ i^ Yá^ i^ seeng^ fí^ Magdala, i^ dseam^ i^ ca'uøøng^ guialáng^ i^ 'ling^ fí^ dsíí^ lami^ jéeng^ guí. ¹⁰ Jo^ i^ Yá^ do ladsifi^ cangojmée'r^ júu^ jaléng^ i^ dsea^ i^ cangi^ cóo^ Jesús do; jo^ jaléng^ i^ dsea^ i^ dseáng^ eáam^ fí^ lí^ líiñ^ jogui^ neáaiñ^ ta^ qui^'. ¹¹ Jo^ mi^ canúu^ i^ dsea^ do e nicajib^ tu^ Jesús jogui^ e nicangám^ i^ Yá^ do, jo^ dsu^ ja^ já^ calíng^ i^ dsea^ do ladsifi^ lado.

Mi^ cajmijnéeng^ 'ñia^' Jesús fí^ quini^ gáng^ i^ dsea^ quiá'r^ do (Lc. 24:13-35)

¹² Jo^ mi^ cang^ e jo, cajmijnéem^ 'ñia^' Jesús fí^ quini^ gáng^ lajee^ i^ dsea^ quiá'r^ do lajee^ ngolíñ^ e teáaiñ^ fí^ fí^ jee^ mó^'. ¹³ Joba^ ladsifi^ ladob caquim^ tu^ i^ dsea^ gáng^ do, jo^ cangojmée'r^ júu^ i^ caguaaang^ guí do; jo^ dsu^ ja^ já^ calíñ^ do cajo^ ladsifi^ lado.

E ta^ e cacuø^' Jesús jaléng^ dsea^ quiá'r^ (Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁴ Jo^ mi^ cang^ guí lajo, lajee^ e neáang^ i^ dsea^ guijáng^ quiá'r^ e gó'r^ fí^ 'ni^ mes^, jo^ lajee^ jo^ mi^ cajmijnéeng^ 'ñia^' Jesús fí^ quini^ jaléng^ i^ dsea^ do, jo^ cajiim^ breiñ^ do, co^ dseáng^ ja^ já^ mi^ lím^biñ^ do e nicajib^ tur; jogui^ co^ eáam^ ue^ moguiñ^ cajo, joba^ ja^ já^ calíñ^ do ladsifi^ lado mi^ cajíng^ i^ dsea^ i^ cangá^ quiá'r^ e nicají^ tur. ¹⁵ Jo^ cas^ i^ Jesús i^ dsea^ do lala:

—Güilíng^ na^ fí^ la'úng^ fí^ jmigüí^, jogui^ güigua^ na^ júu^ jee^ jaléng^ dsea^ jmigüí^ jial nileáng^ dsea^ jee^ jalé^ dsee^ quiá'r^-. ¹⁶ Jo^ jaléng^ i^ dsea^ i^ já^ nilíng^ júu^ quié^ e jogui^ e nisáiñ^ jmí^ e laco^ cuø^ li^ e nica'uuiñ^ dsea^ quié^ e, joba^ i^ dsea^ i^ nileám^bre jóng jee^ jalé^ dsee^ quiá'r^-; dsu^ i^ dsea^ guí i^ ja^ já^ nilíng^ júu^ quié^ e, joba^ i^ dsea^ i^ latab^ ni^naaiñ^ quiá^ Fidié^-. ¹⁷ Jogui^ niñíim^ jaléng^ i^ dsea^ i^ já^ líng^ júu^ quié^ e e nilí^bre uóíñ^ i^ 'ling^ i^ teáang^ dsíí^ dsea^ la'eáang^ cóo^ júu^ quié^ e; jogui^ niñíim^bir cajo^ e nifé'r^ jmí^ e ja^ mi^ ñir^ jéeng^ guí; ¹⁸ jogui^ nilí^bir e sáiñ^ mi^ i^ guíng^ cajo^ e ja^ nicuíñ^ do quiá'r^-, jogui^ song ni^i^r^ lafa^ oguí^-, ja^ ni^lé^ quiá'r^ jíí^ coo^; jogui^ niñíim^bir e nilí^r^ jmi^leáaiñ^ jaléng^ dsea^ dséel^ cajo^ e lico^ niquidsir^ guóor^ fí^ yá^ moguiñ^, jo^ ni^leáam^biñ^ do jóng.

*Mi~ cangáng'~tu Jesús fí~ ñift~
(Lc. 24:50-53)*

19 Jo mi~ cangá~ e casí~ Fí`naa' Jesús jaléng~ i dsea` quiá'r~ do lajo, joba' cajgóo~bre fí~ yú!~ jmigüí~ jóng, jo cangám~tur fí~ ñiff~ fí~ lí~ cajár~, jo cangogüea~tur lí~ dsée~ laco'gui la guing~ Tiquiá'r~ Fidiée~. **20** Jo mi~ cangá~ jo, ca'uøøm` jaléng~ i dsea` do fí~ la'úng~ fí~ jmigüí~ e cangoguiar~ júu~ quiá'~ jial laang~ dsea` jee~ jalé~ dsee~ quiá'r~, jo 'ñiab~ Fí`naa' jmicóo'r~ i dsea` í~ e guiaiñ~ do júu~ quiá'r~, jogui ca'e~bir dsea`jmigüí~ e dseáng~ e já~ júu~ quiá'r~, co' jaléng~ i dsea` do jmóor` jalé~ e dsigá~dsíi` dsea` la'eáang~ cóo'~ güea'~ quiá'~ Fí`naa'!

Jo lajob nilí~.

Jo lanab jíi~ líi~ júu~ quiá'~ Fidiée~ e cajme~ Marcos.

E lab júu^ quiá'-' Dsea` Jmáang^- e cajme' LUCAS

E uiing^ e cajme' Lucas e ji`la

¹ Teófilo, niñib^ 'ná^ e fíim^ dsea` cajme'r^ fí ni^ jí jalé^ e nicalí^ jee^ jneaa^ aa^, ² jo cajme'r^ laco^ júu^ e cajmée^ jaléng^ i dsea` i cangá^ jial calí^ lami^ cagüéng^ Jesús fí jmigüí^ la, jo i dsea` íb^ i ca'e^ jalé^ júu^ quiá'-' Jesús cajo. ³ Jo nica'nób^ jne^ cajo, jo nicalidseáam^ dsii^ jalé^ e já^ e calí^ latí^ mi^ uiing^ jo latí^ lana, joba^ nijmée^ e 'ná^ júu^ jial calí^ lami^ cateáang^ Jesús fí jmigüí^ la, ⁴ jo lajoba^ dseáng^ lajang^ niliñí^ jalé^ e júu^ e nica'e^ dsea` 'ná^.

Jaang^ ángel cajmér^ júu^ e niliseeng^ Juan i seáang^ dsea` jmií^

⁵ Jo lajee^ líng^ Herodes dseata^ dsea` féng^ quiá'-' Judea, jo seeng^ jaang^ jmidsea` quiá'-' dsea` Israel i sii^ Zácarías, i líng^ dsea` quiá'-' jaang^ jmidsea` i sii^ Abías. Jo i dseam^ quiá'-' i Zácarías do siir^ Elisabet, siju^ jaang^ jmidsea` i calisí^ Aarón. ⁶ Jo lají^ huáam^ bre náu^ r^ jalé^ ta^ quiá'-' Fidiée^, jo eáam^ guiúiñ^ fí quini^ dsea` do cajo e laco^ jíi^ jaang^ dsea` ja^ cuóøng^ cuó^ reiñ^ do dsee^. ⁷ Jo dsu^ ja^ i jór^ seeng^, co^ i dseam^ do ja^ cuóøng^ nidsiquieeiñ^ yuu^, jogui dsím^ nidséáaiñ^ lají^ huáaiñ^ do cajo.

⁸⁻⁹ Jo coo^ jmií^ catíng^ jaléng^ jmidsea` e li^ quiing^ Zácarías do e nijmiféiñ^ Fidiée^ fí dsíi^ guá^ fí e si^ fí Jerusalén, jo nitíng^ lajee^ la'ó^ jmidsea` e guíng^ yaaiñ^ i^ i nitíng^ e nijír^ sú^ fí nife^, jo Zácaríasbing^ catíng^ ie^ jo. ¹⁰ Jo 'ñiab^ Zácarías ca'ír^ tí^ nife^ ie^ jo equier^ e sú^ do. Jo lajee^ coo^ e sú^ do, lajalém^ dsea` teáaiñ^ fí caluu^ e jmidfíñ^ Fidiée^ . ¹¹ Jo lajee^ iuung^ Zácarías fí nife^ do, jo coo^ cajném^ jaang^ ángel quiá'-' Fidiée^ lí^ lí^ dsée^ e nife^ e li^ iuuiñ^ jír^ e sú^ do. ¹² Jo mi^ cangáng^ Zácarías i ángel do, dsíng^ cafóiñ^ jíi^ ja^ ñir^ e nijmér^ . ¹³ Jo cajíng^ i ángel do casí^ r^ Zácarías:

—Ja^ fóon^, Zácarías, co^ nicanúub^ Fidiée^ lajíi^ júu^ e nicanúub^ na'r do, jo lana dseam^ quií^ nidsiquieeiñ^ jaang^ yuu^ sínuu^ i nitó^ e nilisii^ Juan mi^ niliseeiñ^ . ¹⁴ Jo fíim^ dsea` nili^ iáang^ dsíi^ jogui dsíng^ nili^ iáang^ óó^ 'ná^ e niliseeng^ i yuu^ quií^ na^ do cajo, ¹⁵ co^ mi^ nicuáiñ^, dsíng^ nili^ fí quini^ Fidiée^ . Jo ja^ mée^ ni^ r^ carta^ niteáiñ^ fí jmigüí^, jogui ná^ gui e niliseeiñ^, ni^ iñ^ Jmiguí^ quiá'-' Fidiée^ e nijmicóo^ quiá'-' lajíi^ ta^ e nijmér^ fí jmigüí^ la. ¹⁶ Jogui nijmér^ e niqui^ jíng^ yaang^ fíim^ dsea` Israel fí quini^ Fidiée^ . ¹⁷ Jo i Juan do ni^ iñ^ Jmiguí^ quiá'-' Fidiée^ laco^ ca'íng^ jaang^ dseañ^ i cali^ gøng^ eáang^ i calisí^ Lí^, jaang^ i café^ cuaiñ^ quiá'-' Fidiée^ malí^ gui eáang^ . Joba^ i Juan na niguiár^ júu^ mi^ nijaquieeng^ e nijáá^ Dsea` Jmáang^ e laco^ røob^ nisíng^ tu^ jaléng^ joo^ dsea` cóo^ jaléng^ sejmiir^, jogui e laco^ jaléng^ dsea` i jo^ náu^ júu^ quiá'-' Fidiée^ niqui^ jíng^ yaaiñ^ mi^ ninúr^ jalé^ júu^ e niguiá^ i dsea` fí. Jo lajoba^ nijmér^ e niguiéng^ gui^ yaang^ dsea` e nijmicuáiñ^ Dsea` Jmáang^ .

¹⁸ Jo mi^ cató^ e fé^ i ángel do jalé^ júu^ quiá'-' Fidiée^, jo cajmíng^ i Zácarías i ángel do:

—Jial nilita^ dsi^ jnea^ jalé^ e jo, co^ nidséáam^ baa^ eáang^ cóo^ dseam^ quié^ e?

¹⁹ Jo cañí^ i ángel do:

—Jneab^ i ángel Gabriel, jo jmoo^ o jalé^ ta^ e iing^ Fidiée^, jo íb^ dsea` casíñ^ jnea^ e cagajmée^ e 'ná^ jalé^ e juguiá^ e nifá^ a na. ²⁰ Jo dsu^ uíi^ e ja^ já^ calin^ jalé^ júu^ quié^ e, joba^ latí^ lana nijá^ e jo^ lí^ fo^ jíi^ camí^ júu^ cartí^ niliti^ lajíi^ júu^ e nifá^ a na, jo joguib nifo^ tu^ jóng.

²¹ Jo lajee` sīng` Zacarías cōo` i ángel do, jo caluu` guá`- féb` teáang` jaléng` i dsea` i sijeeng` ír` do. Jo lajaléng` i dsea` do ninaang` i dsír` jiali` cali`iing` Zacarías eáang` fí` lí` cangór` fí` nife` do. ²² Jo dsu` mi` cagüi`íi` Zacarías fí` jo, jo` lí` fé`r`. Joba` dsif` lajob calilí` jaléng` i dsea` i teáang` caluu` do e liim`ba` e cangáiñ`- do e fí` dsí` guá`- do. Jo dsif` ladob canaang` Zacarías e jmóor` li` cōo`- guóor` quiá`- jial e cangár` do, jo cangoca`bi e líiñ` lado.

²³ Jo mi` cangf` jo, mi` catf` í` e cadsíng` lajúi` jmií` e catíng` Zacarías e iuuiñ` fí` sináu` guá`- do, jo cangám`-bre fí` quiá`r`. ²⁴ Jo mi` calicóng`gui lajo, yuub` cacóng` dseamf` quiá`r`. Jo lajee` ñíing` si` jo` cagüi`íi` i dseamf` do sináu` quiá`r`, jo lajee` jo i` dsír`: ²⁵ “Gui'máam` Fidiée` quiá`- e guiá`- e jmóor` cōo`- jnea` e laco` jo` nifé` dsea` ga` uii` quié`e.”

Mi` cajmée` i ángel do júu` e niliseeng` Dsea` Jmáang`

²⁶ Jo mi` cadsíng` jñúung` si` lajo, cōo` jmií` casíng` Fidiée` i ángel Gabriel do fí` cōo` fí` lí` sii` Nazaret e née` fí` lí` se` Galilea. ²⁷ Jo casíñ` dsea` do fí` quiá`- jaang` simf` i sii` Yá` i ninée` júu` quiá`- cōo`- jaang` siming` siju` Daví` i sii` Sé`.

²⁸ Jo mi` caguié` i ángel do fí` quiá`- i simf` do jo` casf`-reiñ`:

—Juguiá` o` quií`-, simf`, co` 'nabing` i nicaguíng` Fidiée` lajee` lajaléng` dsea` i seeng` fí` jmigüi` , jo Fidiéeb` nijmicóo`- 'nab`.

²⁹ Jo mi` canúu` i simf` do júu` quiá`- i ángel do, dsíng`- cangogá` dsír` jo ca!` dsír` e` uiing` e cajíng`- dsea` do lado.

³⁰ Jo cajíng`-tu i ángel do:

—Ja` fóon` jí` cōo` , co` iáam` dsír` Fidiée` cōo`- 'nab` , ³¹ jogui lana nigüi quiéen` jaang` yuub` siñuu` , jo mi` niliseeiñ` , nitó`na` e nilisiir` Jesús. ³²⁻³³ Jo mi` nicuáiñ` , nijmé` Fidiée` e niliíñ` jaang` dsea` féng` laco` calíng` i sijur` Daví`- do. Jogui i yuub` do quií`- latab` niquiá`r` ta` quiá`- lajaléng` dsea` Israel, jogui niquiá`r` ta` cajo fí` la'ung` fí` jmigüi` , jogui nilisiir` Joo` Fidiée` dsea` guiing` ñiff` .

³⁴ Joba` cajmingi` Yá` i ángel do:

—Jial cuóong` nilí` lajo? Ja`gui cōo`-o` dseañu` .

³⁵ Joba` cañíi` i ángel Gabriel do:

—Fidiée` dsea` guiing` ñiff` nijmér` cōo`- güea`- 'gøng` quiá`r` e niquin`- lafa` jee` cabø`- jnií` , jo lajee` joba` nicuó`r`- 'nab` Jmigui` quiá`r` , jo joguiba` nigüi quiéen` i yuub` güeang` i líng` Joo` Fidiée` do. ³⁶ Jogui i nii` i sii` Elisabet, jaang` dseamf` i niyúng` eáang` , jñúung` si` ningóo` e quiéeiñ` jaang` yuub` siñuu` . Jo i dseamf` do i nica`éeng` dsea` eáang` e ja` jiuung` nicóøiñ` , yuub` niquiéeiñ` lana, ³⁷ co` jaléb` tiing` Fidiée` jmér` .

³⁸ Joba` cañíi` Yá` :

—I quiá`- Fidiéeb` jnea` . Güjméeb` Fidiée` cōo`- jnea` laco` nicafeé`- na.

Jo mi` calf` siiñ` lado, jo cangám`-tu i ángel do fí` lí` cajár` .

Mi` cangó` Yá` e cango'eer` Elisabet

³⁹⁻⁴¹ Jo dsif` mi` cangf` lajo, cangó` Yá` fí` cōo` fí` e née` fí` jee` mó` lí` se` Judea e cango'eer` i níir` Elisabet i cōo`- Zacarías do.

Jo mi` caguiér` fí` jo, jo cango'eer` i yuub` dsea` do. Jo mi` cató` Yá` cató`r`- Elisabet, dsif` ladob cajóng` i yuub` i iuung` dsír` tu` Elisabet, jogui dsif` ladob ca'íng` Elisabet Jmiguí` quiá`- Fidiée` . ⁴² Joba` cajíng`- i Elisabet do casf`r` Yá` e ngocáng` dsír` jo cajín`- :

—'Nabing` i nicajmigüeang` Fidiée` lajee` lajaléng` dseamf` i seeng` fí` jmigüi` , jogui nicajmigüeaiñ` yuub` quií`- cajo. ⁴³ Jl` jnea` e nija`ee` niquiá`- Fí` i jnea`- ? ⁴⁴ Co` mi` canú`- u e cate` jnea` , dsif` ladob cajóng` yuub` quié`- e lí` iuuiñ` fí` dsír` tú`u e iáang` dsír` . ⁴⁵ Joba` eáam` juguiá`- quií`- , co` jáb`- calín`- e niliti` jalé` júu` quiá`- Fidiée` e cacuø`r` 'nab` . ⁴⁶ Joba` cajíng`- Yá` :

Dsíng'~ jmifén' jnea~ Fidiée~,
 47 jogui dsíng'~ iáang` dsii~ cóo'r~ cajo,
 co' íbre dsea` caleáaiñ` jnea~ jee~ dsee~ quié~ e.
 48 Dsú' jnea~ líin'n jaang` dsea` quiá~ Fidiée~
 i ja` jmiféng' 'nia', jo si'ím` Fidiée~ jnea~,
 jo latí lana jo cartí róo` jmigüí` nifé~ jaléng` dsea` jmigüí` juguiá~ uii~
 quié~ e.
 49 Co' Fidiéeb` dsea` 'gøiñ' fí` la'úng~ fí` jmigüí~,
 jogui jmiguiab` jalé~ e nicajmér` cóo'~ jnea~ cajo,
 co' íbre dsea` güeaiñ` fí` latøøng~ fí` jmigüí~.
 50 Jogui contøøm~ nilí fí` líiñ~ jaléng` dsea` i njimi'gó` ír`.
 51 Jo íbre thiñ` jmér~ lí` doñi` ee~,
 jogui cajmér` e cajgiéem~ jalé~ e í` dsíi` dsea` i jmicóøng~ yaang~.
 52 Jogui cajgiáam~ bre uó~ jaléng` dsea` i óo` ta~ ñíi~,
 jogui yábl` caseáiñ` jaléng` dsea` i ja` jmicóøng~ yaang~.
 53 Jogui juguiáb~ cacuø'r` jaléng` dsea` i ja` 'ga' lí` sea` quiá~,
 jogui cajmilíim~ bre guoo` jaléng` dsea` sea` cuu~.
 54-55 Jogui cajmicóo'r` jaléng` dsea` góor` dsea` Israel
 i caguíñ` lami` jéeng`gui i nilíing` dsea` quiá'r~,
 co' lajøb júu` caséer` cóo'~ 'lii` yáu`~ qui'íi` i sii` Abraham e nilí fí` líng~
 Fidiée~ jneaa~aa~,
 jogui njimicóo'r` jneaa~aa` lata~.
 Jo jalé~ e júu` na cajíng~ Yá~ ie~ jo.
 56 Jo cajeb` Yá~ gaang` si` cóo'~ i Elisabet do. Jo mi~ cangf` jo, joguibá`
 cangáng~tur fí` quiá'r~.

Mi~ caliséng` Juan i seáang` dsea` jmii`

57 Jo mi~ cangf` jo, cadsím~ jmií~ e niliseeng` yáu` quiá~ Elisabet, jo jaang` yáu`
 siñuub` caliséng` quiá'r~. 58 Jo dsíng` calí'iáang` dsíi` jaléng` rúiñ` cóo'~ jaléng`
 dsea` i neáang` lacúng` lajíing` lí` neáaiñ`, co` calilí'r` e dsíng` guiú` e cajmée`
 Fidiée` cóo'~ i Elisabet do. 59 Jo mi~ cadsíi`~ i yáu` quiá~ Elisabet do jniá~ jmií~,
 joba` cangojéeng`neiñ` e nitó~ lí` fí` ngúu` táaiñ` laco` e qui'~ tíng` dsea` Israel.
 Jo mi~ cajmér` lajo, si'í` nilisií` i yáu` do laco` sii` tiquiá'r` Zacarías. 60 Dsú` i
 Elisabet do cañír` jo casí'r` jaléng` i dsea` do:
 —U~, Juam 'né~ nilisiíñ` na.

61 Joba` cajíng` i dsea` caguianga~ do casí'r` Elisabet:
 —Jo ejiali` nilisiir` lajo? Jíi` jaang`gui dsea` sináu` quií~ ja` siir` lajo.
 62 Joba` cajmingí` i dsea` caguianga~ do Zacarías e jmóor` lí` cóo'~ guóor`:
 —Jo ejial nilisií` i yáu` la, fó` 'na?

63 Jo Zacarías camír` coo` lí` njmé'r` jial iiñ~ e nilisií` i yáu` do, joba` cajme'r`
 e Juam nilisiíñ` do. Jo dsíng` cangogá` dsíi` jaléng` i dsea` do e calisí` i yáu` do
 Juan. 64 Jo dsifí` ladob cana` oo` luu` Zacarías jo canaaiñ` jmiféiñ` Fidiée`.
 65 Jogui jaléng` dsea` i neáang` lacúng` lajíing` lí` guiing` Zacarías eáam`
 cangogá` dsíir` quiá~ jalé~ e calí~ do, jo lajobi` lacaang` jee~ mó` lí` se` Judea
 eáam` caliseá` e júu` jo. 66 Jo lajíing` dsea` i caliñí` jalé` e calí~ do cajmingí` rúiñ`:
 —¿E~ si'íng` i yáu` la mi~ nicuáin`? Dsúco` eáam` lí` e jmicóo` Fidiée` quiá'r~.

Jalé` e ca'ó` Zacarías quiá~ Fidiée`

67 Jo mi~ cana` oo` luu` Zacarías, dsifí` lajob ca'íñ` Jmiguí` quiá~ Fidiée` jo
 canaaiñ` fé'r` jalé` júu` e cangiíñ` cacuø` Fidiée` ladsifí` lado jo cajíñ`:
 68 Güjmifém` jaléng` dsea` Fíi`naa` Fidiée` quiá~ dsea` Israel,
 dsúco` nicajár` jee~ jneaa~aa`, dsea` lí`naa` dsea` quiá'r~,

jo n̄icaleáam'bre jneaa~aa' jee~ jalé' dsee~ qui~ naa'!

⁶⁹ Jo caguín' lajee~ lajaléng' siju~ dseata~
dsea` féng' Daví~ i jmóo` ta~ qui~ Fidiée~ do jaang` i 'gøng'gui eáang'
e quiá'~ nileáiñ~ jneaa~aa' jee~ jalé' dsee~ qui~ ii'.

⁷⁰⁻⁷¹ Co' lajob júu^ cacuø' Fidiée~ jaléng' dsea` quiá'r~ i nicafé~ cuaiñ~ quiá'r~
mali'gui eáang'

e nileáiñ~ jneaa~aa' jee~ jaléng' i 'ní~ níing~ jneaa~aa'

jogui jee~ jaléng' i guíing~ qui~ naa' cajo,

⁷² jogui nilí~ fi~ lím~ bre jaléng' líi~ dsea` còøng'~ qui~ naa',
co' ja` ni'íng~ dsíir' lajíi~ júu^ e cajmirør'
cóo~ líi~ yáa~ qui~ ii' Abraham lajíi~ mali'gui eáang'.

⁷³ Jo e lab júu^ e cacuø' Fidiée~ i Abraham do ie~ jo:

⁷⁴ e nileáiñ~ jneaa~aa' jee~ jaléng' i 'ní~ níing~ jneaa~aa',
joba' jneaa~aa' nijmó~naa' e ngocáng` dsínaa' lí~ dseáng'~ laco' iing~ Fidiée~,
jo jo` e 'gøng'naa' jíi~ coo~ i dsea` i 'ní~ ní~ qui~ ii' do jóng.

⁷⁵ Jogui lata~ see~ naa' fi~ jmigüi~ la,
nisee~ naa' e lí~naa' dsea` güeang'~ quiá'~ Fidiée~ jogui dsea` i ée` røø` laco'
si'í~ fi~ quini~ Fidiée~.

⁷⁶ Jo mi~ calí~ e jo, jo lalab casí~ Zacarías i yáa~ do:

Jogui 'ná~, yáa~ qui~ ii', nilisii~ dsea` i caguíng' Fidiée~ dsea` guíing~ ñifí~ i nifé~
cuaiñ~ quiá'r~;

co' 'náb` dsea` niguiéen~ dsea` guíá~,
co' lana nijaquiéeng' e tí~ lí~ nijáa' Fí~naa' Dsea` Jmáang~.

⁷⁷ Jo nijmée~ dsea` júu^ jial nileáng~ Fidiée~ jaléng' dsea` jmigüi~ e ni'íng~ dsee~
quiá'r~.

⁷⁸ Jo Fidiée~ nijmér~ jalé~ e jo, co' dsíng'~ 'neáaiñ~ jneaa~aa', jogui eáam' fi~ líiñ~
jneaa~aa' cajo.

Joba' n̄icacuø'r' jneaa~aa' e lafa' nijneá~ coo~ ji~ e jlo~ niing~ 'gøng' fi~ lí~
see~naa' lana,

⁷⁹ jo e joba' nijmicóo~ quiá'~ jaléng' dsea` i seeng` lafa' sijúung~ lí~ náa~ só~.

Jo Fidiée~ ni'e'r~ jneaa~aa' fi~ guíá~ quiá'r~ e laco'
nilisee~naa' juguiá~ júu^ røø`.

Jo jalé~ e júu^ na café~ Zacarías ie~ jo.

⁸⁰ Jo cuaam` i yáa~ quiá'r~ do laco' ngóo' jmi~. Jo lajee~ cuaiñ~, eáang' ngóo'
licuín~ Fidiée~ jogui eáang' ngóo' liguiúñ~ la'eáang' cóo~ Jmigüi~ quiá'~ dsea`
do. Jo mi~ 'lé~ cacuáiñ~, jo cangór~ fi~ coo~ jee~ mó~, jo job cateáaiñ~ cartí~ mi~
caguié~ jmi~ e nilicuín~ dsea` Israel quiá'r~.

2

Mi~ caliséng` Jesú

(Mt. 1:18-25)

¹⁻² Jo ie~ jo seeng` jaang` dseata~ dsea` féng' i sii` Augusto i qui~ ta~ ie~ jo, jo
seeng` jaang` dseata~ dsea` nálluu~ quiá'r~ i sii` Cirenio i guíing~ líng` ta~ fi~ lí~
se~ Siria. Jo ie~ jo caqui~ i Augusto do ta~ e nili'íng~ jaléng` dsea`. ³ Jo jaléng`
dsea` i taang` fi~ lí~ jié~ 'né~ nidsilíñ~ fi~ góo'bre, jo fi~ job nili'íñ~.

⁴ Jo mi~ cahui~ ta~ lajo, joba' cagüi~ i Sé~ do fi~ lí~ guíiñ~ fi~ fii~ Nazaret li~ se~
Galilea, jo cangáiñ~ fi~ góor` fi~ lí~ se~ Judea fi~ coo~ fii~ e sii` Belén fi~ lí~ caliséng`
i dseata~ dsea` féng' i sii` Daví~ do, jaang` dsea` siju~ Sé~ i caliséng` mali'gui
eáang'. ⁵ Jo mi~ cangáng~ Sé~ fi~ góor`, téé'bre Yá~, co' ninéé~ júu~ quiá'r~ cóoiñ~
do, jogui yáa~b` niquíeeiñ~ do cajo.

6-7 Jo mi~ caguilíiñ` fí Belén, jo` catí` í` e niliseeng` yuu` quiá`- Yá`, dsu' ja` li` calí`r` li` nijér` , co` dsíng` fíing` jaléng` dsea` i` caseáng` e fí` fí` do ie` jo. Jo li` güüing`jaléng` cuea` güitáb` cajer` , jo job caliséng` i` yuu` do. Jo íb` la'uii` joo` Yá` i` caliséng` . Jo mi~ cangí` jo, caquiiñ`- coo` 'mi', jo catiráaiñ` dsí` coo` ni'náu` li` gø` jø` , dsuco` ja` li` sea` li` guiu` fa' niquiér` .

Mi` cajnég` ángeles fí li` taang` dsea` jmoo` í` jo'se`

8 Jo mi~ canau` e jmii` jo, jo niceje` coo` tú` müing`- dsea` i` jmoo` í` jo'se` quiá`- fí` lí`- caluu` fí` Belén. **9** Jo lajee` neáaiñ` e canau` e jmii` jo, coo` cajném` jaang` ángel i` casíng` Fidiée` fí` lí` neáaiñ` , jo dsíng` jlo`- cajneá`- e güea`^ quiá`- Fidiée` do lacúng` lajíng` lí` neáang` i` dsea` do, jo dsíng` cafóiñ` . **10** Jo cajíng`- i` ángel do casí`r` jaléng` i` dsea` do:

—Ja` fóong`-na` jíi`- coo` , dsuco` juguiáb`- quiee`^ quií`na`! , jo fíim` dsea` nili`iáang` dsíir` uí`- e júu` jo. **11** Co` fí` lab góo` dseata` dsea` féng` Daví` , jo lana fí` lab nicaliséng` Dsea` Jmáang` , dsea` nileáiñ` 'ná` jee` jalé` dsee` quií`na`! . **12** Jo niñí`ba` e mi` nigüi`néng`na`r jo niguiéng`na`r quiíñ`- coo` 'mi` jo ráaiñ` dsí` coo` ni'náu` li` gø` jø` .

13 Jo mi~ cató` e café` i` ángel do lado, coo` cajném` ángeles i` fíing`gui` fí` lí` neáang` i` dsea` do, jo lajalém` i` ángeles do canaaiñ` e jmiféiñ` Fidiée` lajaléiñ` do jogui canaaiñ` do ør` lala:

14 iMajmiféng`naa` Fidiée` dsea` guiing` ñiff` , jogui jaléng` dsea` jmigüí` i` seeng` guiu`- cóo`r` güiliseem`bre juguiá`- júu` røø` cóo`- dsea` do!

15 Jo mi~ cató` e ca'ø` i` ángeles do, cangolíim`tur fí` lí` jalíiñ` . Jo i` dsea` i` jmoo` í` jo'se` do canaaiñ` sfiñ` lajee` la'ó` yaaiñ` jo si`r` rúiñ` lala:

—Má`aa` fí` Belén. Mane`duu` jalé` e nicejíng`- Fíi`naa` Fidiée` quiá`- jalé` e nicalí` jmii` na.

16 Jo catam`- i` dsea` do fí` lajminá` , jo mi~ caguilíiñ` fí` Belén, cadséiñ` Yá` cóo`- Sé` jogui i` yuu` do e ráaiñ` dsí` coo` ni'náu` li` gø` jø` . **17** Jo mi~ cangí` e cangáiñ` i` yuu` do, jo canaam`bre ni'r` júu` lajíi`- e cajíng`- i` ángel do cuaiñ` quiáiñ`- do. **18** Jo jaléng` dsea` i` canúu`- e júu` jo dsíng`- cangogá` dsíir` . **19** Jo dsíng`- ca'f` dsí` Yá` quiá`- jalé` e calí` ie` jo, jogui ca'mea'bír e júu` jo fí` dsí` moguir` .

20 Jo mi~ cangí` jo, caquim`-tu i` dsea` jmoo` í` jo'se` do. Jo lajee` ngolíiñ` jo ør` quiá`- Fidiée` jo dsíng`- jmiféiñ` Fidiée` , co` calítib` lajíi`- júu` e quié` i` ángel do ie` jo.

Mi` cangojéeiñ` Jesúus fí` guá`- fé` e si`r` fí` Jerusalén

21 Jo mi~ cadsí`- i` yuu` do jñiá` jmii` , jo cangojéeng`neiñ` e cató`- li` fí` ngúu` táaiñ` laco` qui`- tíng` dsea` Israel. Jo dsifí` ladob catéer` e calisíñ` do Jesúus lí` laco`gui` cajíng`- i` ángel do casí`r` Yá` lajíi`- mi` ná`- guí` e nidsiquiéeiñ` i` yuu` do.

22 Jo mi~ cangí` jo, mi` cadsí`- Yá` tuló` jmii` e caliséng` i` yuu` do, cajmiti`bre lajíi`- júu` e casée` Moi` e 'né` nilí` , joguibá`cangolíiñ`cangojéeng`neiñ` fí` guá`- fé` e si`r` fí` Jerusalén e laco` nidsijeáang`neiñ` fí` quini` Fidiée` . **23-24** Jo mi~ nití`- í` e nidsilíng` dsea` Israel sináu` guá`- cóo`- yuu` siñuu` la'uii` i` liseeng` quiá`r` , 'né` jéeng` sejmii` i` yuu` do gáng` bøsíi` osí` gáng` mee` quiá`- e nijngáng`- jmidsea` fí` nife` quiá`- e sináu` guá`- do. Jo jalé` e jo cajmée` i` Sé` do cóo`- i` Yá` do ie` jo, co` lalab ta` caquiu` Fidiée` malíi`guí` eáang` : "Song ii` caliséng` yuu` siñuu` la'uii` quiá`- , íbing` i` nijmé` ta` lí` lajíi`- e iing` Fidiée` ."

25 Jo ie` jo seeng` jaang` dseañu` fí` Jerusalén i` sii` Simeón, jaang` dseañu` i` guiu`ng` eáang` , jo dsíng`- jmiféiñ` Fidiée` , jogui sijeeiñ` i` nisíng` Fidiée` i`

nileáng⁻ dsea` góor` dsea` Israel jee[~] jalé["] dsee⁻ quiáiñ["]. Jo jéeb` Jmiguí[~] quiá["] Fidiée[~] quiá["] i Simeón do, ²⁶ jo la'eáang[~] cóo["] e joba['] caliñir['] lajíi["] lami[~] jéeng['] guí e ja['] níjúuiñ["] e ja['] mí["] cangáaiñ["] Dsea` Jmáang⁻, dsea` i nisíng⁻ Fidiée[~] do. ²⁷ Jo ie[~] jo cajmée['] Jmiguí[~] quiá["] Fidiée[~] e cangó⁻ Simeón fí['] guá["] fé["] e si['] fí['] Jerusalén. Jo mí["] caguiér⁻ e fí['] guá["] jo, fí['] job nitaang[~] Yá[~] cóo["] guí Sé[~] e jéeiñ["] i yuu['] Jesús do e jmooor['] jalé["] ta[~] e caquia['] Fidiée[~] e 'n^e lí[']. ²⁸ Jo mí["] cangáng⁻ Simeón i yuu['] do jo casang["] neiñ["] jo canaaiñ["] jmiféiñ["] Fidiée[~] jo cajíiñ["]:

²⁹ Gui'máam["] ba['] Fíi`naa['] Fidiée[~], co['] nicalitib['] lajíi["] júu['] quií["] e cajmée["] jnea[~] jeeng['] guí.

Joba['] dsíng["] iáang['] dsii["] lana, jo ni[']cuó[']om['] nitøø["] jnea[~] fí['] ñifí["] quií["], jnea[~] dsea` i jmoo['] lajíi["] e iing['] 'nu['];

³⁰⁻³¹ co['] nicamám["] baa i yuu['] la, dsea` i nileáng⁻ jnea["] jee[~] jalé["] dsee⁻ quií["] ii!, dsea` see['] naa['] fí['] jmigüí['] la.

³² Co['] i lab dsea` i líng['] e ji['] e jneá['] jee[~] jaléng["] dsea` jmigüí['],

jogui la'eáang['] i lab cajo e njimi['] gó['] dsea` jaléng["] dsea` quií["] dsea` Israel.

³³ Jo dsíng["] cangogá['] dsíi['] Yá[~] cóo["] guí Sé[~] quiá["] jalé["] e cajíng["] i Simeón do ui['] quiá["] i yuu['] do. ³⁴ Jo mí["] calí["] e café["] Simeón lajo, jo cataiñ["] güea["] i yuu['] do cóo["] sejmiiñ["] jogui cajíiñ["] casí[']r["] Yá[~]:

—I yuu['] la nísiíiñ["] mí["] ni[']cuáiñ["] e niguiár["] júu['] jial níjmicuíng['] dsea` Fidiée[~], joba['] fíim['] dsea` jmigüí['] niquí["] jíng["] yaaiñ["] fí['] quini['] Fidiée[~]. Dsú['] seem['] dsea` i ja['] ni[']íng["] jalé["] júu['] e niguiáiñ["] do, co['] ja['] nití["] dsíir['], ³⁵ co['] niguiéeb['] jmíiñ["] mí["] nilidseáang['] dsíi['] jial i dsíi['] lajaang['] dsea` jmigüí[']. Jogui 'nu['] dsíng["] nilijiung["] o["] mí["] njimeáng["] dsea` i yuu['] la quií["] mí["] nífíeíñ["].

³⁶ Jo mí["] calí["] e fé["] Simeón lajo, jo cajám[']bre i yuu['] do cóo["] sejmiiñ["]. Jo dsífi['] ladob cangoquiéeng['] jaang['] dseamf['] i sii['] Aa['] fí['] li['] sing['] Yá[~] cóo["] guí Sé[~] e jéeiñ["] i yuu['] do, jo fé["] i dseamf['] i sii['] Aa['] do cuaiñ["] quiá["] Fidiée[~] cajo, jo i dseamf['] i líiñ["] joo['] jaang['] dseañu['] i sii['] Fanuel i líng['] dsea` siju['] jaang['] dsea` i calisi['] Aser. Jo i dseamf['] do eáam['] niyúiñ["]; ochenta y cuatro jii['] ningóo['] e 'nhiñ["] jo le'eáam[']bir eáang['] mí["] cacúng["] guór['], jo guié['] jii['] mí["] cangí['] guí lajo, cajúm["] dseañu["] quiá'r["]. ³⁷ Jo contøøm["] iuuiñ["] sináu['] guá["] e jmitir['] lajíi["] e iing['] Fidiée[~] e jmiféiñ["] dsea` do jogui e jmooor['] ayuno cajo. ³⁸ Jo mí["] cangáiñ["] i yuu['] Jesús do, jo cacuor['] gui'máang["] Fidiée[~] ui['] quiáiñ["]. Jo mifíng['] canaaïñ["] jma'r['] júu['] jaléng["] i dsea` i sijeng['] i dsea` i nisíng["] Fidiée[~] e quiá["] nileáiñ["] dsea` jee[~] dsee⁻ quiá'r["] jo cajíiñ["] casí[']reíñ["]: "I lab i yuu['] i cajíng["] Fidiée[~] i nisíñ["] i ni[']íng["] dsee⁻ quiánaa[']."

Mí["] cangolíng[']tu Yá[~] cóo["] Sé[~] fí['] Nazaret

³⁹ Jo mí["] cangí['] e cajmiti['] sejmii['] Jesús jalé["] e ta[~] huí['] fí['] ni['] ji['] quiá["] Fidiée[~] do, cangolím[']tur cóo["] i yuu['] do fí['] Nazaret fí['] li['] se['] Galilea. ⁴⁰ Jo cuaam['] Jesús lajee['] jo laco['] ngóor['] jmíiñ["], jo dsíng["] ngóo['] litíiñ["], jo eáam['] jmigüeang["] Fidiée[~] ír['].

Mí["] caje['] Jesús fí['] dsíi['] guá["] fé["] e si['] fí['] Jerusalén

⁴¹ Jo lacoo['] jii['] mí["] tí['] jmíiñ["] Pascua quiá["] dsea` Israel, nitíng['] sejmii['] Jesús e dsilíiñ["] fí['] Jerusalén. ⁴² Jo ie[~] mí["] cadsí["] i jiuung["] do guitu['] jii['], jo fí['] job cangór["] cóo["] sejmii['] cóo["] jaléng["] dsea` sináu['] quiá'r["] jogui cóo["] jaléng["] dsea` i neáang["] fí['] Nazaret. Jo fí['] job caje['] lajaléng["] i dsea` do lajee['] catí['] e jmíiñ["] do. ⁴³ Jo mí["] cadséng["] e jmíiñ["] do, jo cangolím[']tur lajaléiñ["] do fí['] Nazaret, ⁴⁴ dsú['] dob nicaje['] i jiuung["] Jesús do fí['] Jerusalén. Jo ja['] nicalilí["] sejmii['] e nicajer['], co['] líiñ["] e jee[~] i dsea` cagviaang["] dob ngaiñ["]. Jo catam[']bre fí['] lajaléiñ["] do lajee['] coo['] jmíiñ["]. ⁴⁵ Jo mí["] caniúiñ["] guía["] fí['], jo ca'naiñ["] Jesús jee[~] jaléng["] i dsea` cagviaang["] do,

dsu' jo` li` cadséng`neiñ' do. Joba' caquim`-tur fí Jerusalén e cango'néeiñ' i jiuung` do.

⁴⁶ Jo mi` caguiling`tur fí Jerusalén, jo ja` cadséng`neiñ' dsifí lado car` mi` cadsíng` ní` jmíi`gui lajo, joguiba' cadséng`neiñ'. Dsu' fí guáb`- guiñ` do e núur` e síng` jaléng` tifa' quiá`- júu` quiá` ta` quiá` dsea` Israel, jogui jmiguiab` jalé` e jming`- rúng` Jesús cój` jaléng` i dsea` í. ⁴⁷ Jo jaléng` dsea` i teáang` núu` jial ngí` i jiuung` Jesús do dsíng`- dsigá` dsíir', co` tiim`biñ` eáang`. ⁴⁸ Jo mi` cangá` sejmii` Jesús e dob guiiñ`, jo dsíng`- cango'gó` dsíir' jo cajíng`- niquiá`r` casí`-reiñ`:

—Yu quí`ii!, ¿jiali` cajmeáan` jnea`^ lana? Dsíng`- nícajmó`oo` fí`í` cój`- tiquí`^, jo dsíng`- níca'néeng` naa`'nu`.

⁴⁹ Joba' cañíi` Jesús quiá`- niquiá`r` jo casí`-reiñ`:

—¿Jiali` ngí`na`'náng`na` jnea`? ¿Su ja` ní`na` e` ta` nísi`íin`n e njmee`e quiá`- Tiquié`e dsea` guing` níff`?

⁵⁰ Dsu' i sejmiir` do ja` cangáiñ` jiali` cajíng`- i jiuung` Jesús do lado.

⁵¹ Jo mi` calí` siiñ` e jo, jo cangolíim`tur laji` gaaiñ` do fí` Nazaret. Jo dsíng`- guíung` Jesús cój`- sejmiir`, jo dsíng`- náu`r` cajo. Jo eáam` iáang` dsíi` niquiá`r` mi` calí`- dsíir` quiá`- jalé` e cangojée` ie` jmíi` jo. ⁵² Jo lajee` jo cuaam` Jesús, jo ngóo` litihing`guir lacoo` jmíi`^, jo dsíng`- iáang` dsíi` jaléng` dsea` cój`r`, jogui lajobi Fidiée` cój`- ír` cajo.

3

*Mi` canaang` Juan i seáang` dsea` jmíi` e guiar` júu` quiá`- Fidiée`
(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)*

¹ Jo ie` jo ningóo` gui`niá` jiing` e líng` Tiberio dseata` dsea` féng` quiá`- fí` la'ung` fí` jmigüí. Jo seeng` quiúung` dseata` dsea` nu`luu` quiá`r`^, jaang` i sii` Poncio Pilato i guing` líng` ta` fí` Judea, jo jaang` i sii` Herodes i líng` ta` fí` Galilea, jo seeng` jaang` rúng` dsea` ngáang`- cój`- Herodes i sii` Lii` i guing` líng` ta` fí` Iturea cój`- cój`- sii` Traconite, jogui jaang` i sii` Lisanías i guing` fí` cój`- sii` Abilinia. ² Jo ie` jo seeng` gáng` jmidsea` laniing`^, jaang` i sii` Anás cój`-gui jaang` i sii` Caifás. Jo ie` jo cajo i Juan do i líng` joo` Zacarías guiiñ` fí` jee` uó` quiú` mi` café` Fidiée` caféng`neiñ` e nicatib` í` e nináiñ` do e niguiár` júu` quiá`- Fidiée` fí` jee` dsea` jmigüí. ³ Jo mi` cahufí` ta` lajo, jo dsifí` lajob cangó` i Juan do fí` gua` Jordán, jo fí` job canaaiñ` e guiar` júu` quiá`- Fidiée` fí` quini` dsea` i caseáng` fí` lacuee` e gua` do ie` jo. Jo fí` job e'r` jaléng` dsea` i guiling` do, jo sí`reiñ` e 'né` niquiá`- jing` yaaiñ`- fí` quini` Fidiée`^, jo lajoguiba` e nisáiñ` jmíi` e laco` cuo` lí` e cajmée` dsea` do lajo. ⁴ Jo e jo cangojée` lí` laco` fé` fí` ni` ji` quiá`- Fidiée` e cajme` Saíi` malii`gui eáang`, jaang` dsea` i café` cuaiñ` quiá`- Fidiée`^, lí` fé` lala:

Ngi` jaang` dsea` i fé` teá` fí` ni` guóo`^ uó` quiú` jo fé`r` lala:

“Jmeáang`na`'guiú`- fí`,

jogui nea`na` condseé`^,

co` lana tí` lí` niójab` Fí`naa`!

⁵ Jo jmírø`na` lacaang` guiá`- fí`^,

jo jmírø`na` lacaang` lí` jung`^,

jo jmeé`na` condseé` fí` lacaang` lí` tu`- fí`^,

jo jaléb` fí` nilí` røø`.

⁶ Jo jalém` dsea` jmigüí` nilí`r` jial e nileáiñ` jee` jalé` dsee` quiá`r` la'eáang` cój`- i dsea` í`.

Jo jalé` e na cajíng`- Saíi` fí` ni` ji` quiá`- Fidiée`.

⁷ Jo mi~ cagUILÍNG~ dsea` i iing~ nisÁng` jmíi` e fí~ gua` lí~ tÁang` i Juan i seÁang` dsea` jmíi` do, jo casí~ i Juan do lajaang` lajaang` i dsea` i cagUILÍNG~ do ie~ jo: —jÓÓ` jaléng` mi~ guíNG~ 'nÁ! ? l~ cajme` 'nÁ` júu` e lala cuÓØng` nileÁng`na` lajíi` iihuíi` e niJaquiéeng` jmíi` na? ⁸ 'Né~ nijmiliing` yaang~na` e laco` nililí` jaléng` dsea` rúng`na` e dseáng` e já` ba` nicaquí~ jíng` yaang~na` fí~ quini~ Fidiée~. Jo ja` jmigØØng` yaang~na` e nileÁng`na` jee~ dsee~ quí~na` dsu` uí~ e Abraham líiñ` 'lÍi` yúu` quí~na`, co` e já` e fíi` i 'nÁ` e cuÓØm` jmé~ Fidiée~ siju` Abraham jalé` cuu` e néé` la faco` iñ` lajo. ⁹ Cofa` jaléng` dsea` i ja` quí~ jíng` yaang~ fí~ quini~ Fidiée~ líiñ` laco` e 'ma` ofii` e ja` dseeng` ofii` e cuØ, joba` huib` e 'ma` do jo dsitóo` fí~ ni~ jí` lafa` cuiib~, co` ja` ee` ta~ íng` jíi` coo`.

¹⁰ Jo mi~ canúu` jaléng` i dsea` do jalé` e café` i Juan i seÁang` dsea` jmíi` do, joba` cajming` reiñ` do lala:

—¿Jial ni'ee` jnea` guiá` cÓo` Fidiée~?

¹¹ Joba` cañíi` i Juan do jo casí`r` i dsea` do:

—E laba` 'nÉ` nijmee`na`: li` 'nÁ` oo`na` tú` 'mi`quí`na`, 'nÉ` nicuÓ`na` coo` jaang` dsea` i ja` sea` quiá`~; jogui li` 'nÁ` sea` e co`na`~ 'nÉ` nicø`na` jmá`-jiu` cÓo` jaléng` i ja` sea` e dÓ`~.

¹² Jo lajee` sÍng` Juan i seÁang` dsea` jmíi` do cÓo`~ i dsea` do, job cagUILÍNG~ coo` tú` mÍng` nodsicuu` i iing~ nisÁng` jmíi`, jo cajming`r` i Juan do jo cajíñ`~:

—Tifa`, ¿e~ 'nÉ` jmó` jnea` e laco` ni'ee`naa` guiá` cÓo` Fidiée~?

¹³ Joba` cañíi` i Juan do quiá`~ i nodsicuu` do jo casí`-reiñ`:

—E laba` 'nÉ` nijmée` 'nÁ`: Jo` mÍ`na` cuu` quiá`~ dsea` e jmiguí`gui laco` ta` quiá` fí~ ni~ jí` quiá`~ dseata`~.

¹⁴ Jo lajee` sÍng` i Juan do cÓo`~ i nodsicuu` do, cagUILÍNG~ coo` tú` mÍng`~ 'lée` fí` lí~ tÁaiñ` jo cajming`r`reiñ`:

—Jogui jnea`~, ¿e~ 'nÉ` nijmó`naa` e laco` ni'ee`naa` guiá` cÓo` Fidiée~?

Joba` cañíi` i Juan do jo casí`r` i 'lée` do:

—E laba` 'nÉ` nijmití` 'nÁ`: Ja` ee` uÓØ`na` quiá`~ dsea` laguidseaang` , o`gui fong`na` dsea` , o`gui jmoo`na` dsee` quiá`~ dsea` e ngíi`gui, o`gui ni'nÍng`na` dsea` e ja` ee` mi` cajmér` jíi` coo`; jo güili`láang` óo`na` cÓo` lajíi`~ e 'léeng`na`.

¹⁵ Jo lajee` fé` i Juan do e júu` na, jo jaléng` i dsea` caguliaang` do i` dsíir` e` nilí` jogui i` dsíir` su Dsea` Jmáam` i Juan i seÁang` dsea` jmíi` do. ¹⁶ Jo mi~ calilí` i Juan do e i` dsíir` i dsea` do lajo, joba` casí`-reiñ` jo cajíñ`~:

—E já`~, jnea` seáan`n 'nÁ` jmíi` cÓo`~ layaang` jmíi`, jo dsu` nabi` nijáá` jaang`gui dsea` i niseÁng` 'nÁ` jmíi` cÓo`~ Jmiguí` quiá`~ Fidiée` jogui cÓo`~ jíi`. Jo i dsea` i` gøng`guir laco` jnea`~ e jíi`~ jnea` ja` catíin`n fa` nisíi`~ capí`~ ñí` ñíu` lomiír`~. Co` jnea` nicaséan`n jaléng` 'nÁ` jmíi` cÓo`~ layaang` jmíi` e laco` cuØ` li` e nicaquí`~ jíng` yaang~na` fí` quini~ Fidiée`~; dsu` i` mi` nigüéeiñ` niseáiñ` 'nÁ` jmíi` cÓo`~ Jmiguí` quiá`~ Fidiée` e laco` cuØ` li` e nicaséang`na` Jmiguí` quiá`~ dsea` do. ¹⁷ Jo quieb` dsea` do e jmáiñ` ta` quiá`~ e nisíñ` micui`iee`~ jo niser` ca` e qui` quiá`~ do. Jo dsu` e micui`iee` do ni`meár` fí` dsíir` sinúu`~, jogui e qui` quiá`~ nijí` bre fí` lí` coo` jíi` e ja` tóo` jmíi` yu`~.

¹⁸ Jo jmang`~ cÓo`~ júu` lanaba` caféng` i Juan do jaléng` i dsea` do, jo ca'e`reiñ` jalé` júu` quiá`~ Fidiée` quiá`~ jial laang` dsea` jee` jalé` dsee` quiá`r`~. ¹⁹ Jogui caféng` i Juan do jaléng` dsea` e ja` dseeng`laco` jmoo` i dseata` Herodes do e jéeiñ` lafa` dseam` quiá`r` oo` dseañu` rúiñ` dsea` ngáang`~ cÓo`r` i sii` Lii`~, jogui cajíñ` dseata` Herodes cÓo`~ jalé` e ga` e jmóiñ` do.

²⁰ Jo mi~ caliñi` i dseata` do lajíi`~ e júu` e fé` i Juan do uíi` quiá`r`~, joba` dsíng` caliguíñ` jogui cajmér` coo`gui e ga`~, co` caquí`r` ta` e catam` i Juan do, jo 'núñib` catang` neiñ` do.

*Mi~ cajgáang~ Jesús jmíi`
(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)*

²¹ Jo dsə' ná!-gui e nií!-i Juan do 'náñí, lajee` cateáaiñ` fí gua` Jordán e seáaiñ` dsea` jmíi`, jo coo` jmíi` caguié` Jesús fí jo, jo cajgáaiñ` jmíi` cajo. Jo dsifí mi~ cangf e jo, jo caféng` Jesús Fidiée` dsea` guiing~ ñíff~, jo lajee` jo cana` cateá` fí ñíff~, ²² jo fí job cajgó` Jmiguí` quiá!- Fidiée` e liing` jaang` mee` fí yá!` mogui` Jesús, jo canú` e liing` ií` guicafé` fí yá!` jmigüí` jo guicajíñ`:
—'Nub` Joo`o i 'neáan`n eáang`, jo dsíng`- iáang` dsii` cóo`- 'ná`.

*Jaléng`-líf` yáa!` quiá!- Jesús
(Mt. 1:1-17)*

²³ Jo guigui` jíi` ningóó` Jesús mi~ canaaiñ` jmóor` ta~ e siíiñ^. Jo jaléng` dsea` líiñ` e i Sé` do tiquiá` Jesús. Jo tiyáa!` quiá!- Jesús siir` Elí, ²⁴ jo tiquiá` Elí siir` Matat, jo tiquiá` Matacalisír` Leví, jo tiquiá` Leví calisír` Melqui, jo tiquiá` Melqui calisír` Jana, jo tiquiá` Jana calisír` Sé^, ²⁵ jo tiquiá` Sé` calisír` Matatías, jo tiquiá` Matatías calisír` Amós, jo tiquiá` Amós calisír` Nahum, jo tiquiá` Nahum calisír` Esli, jo tiquiá` Esli calisír` Nagai, jo tiquiá` Nagai calisír` Maat, ²⁶ jo tiquiá` Maat calisír` Matatías, jo tiquiá` Matatías calisír` Semei, jo tiquiá` Semei calisír` Sec, jo tiquiá` Sec calisír` Judá, ²⁷ jo tiquiá` Judá calisír` Joanán, jo tiquiá` Joanán calisír` Resa, jo tiquiá` Resa calisír` Zorobabel, jo tiquiá` Zorobabel calisír` Salatiel, jo tiquiá` Salatiel calisír` Neri, ²⁸ jo tiquiá` Neri calisír` Melqui, jo tiquiá` Melqui calisír` Adi, jo tiquiá` Adi calisír` Cosam, jo tiquiá` Cosam calisír` Elmodam, jo tiquiá` Elmodam calisír` Er, ²⁹ jo tiquiá` Er calisír` Josué, jo tiquiá` Josué calisír` Eliezer, jo tiquiá` Eliezer calisír` Jorim, jo tiquiá` Jorim calisír` Matat, ³⁰ jo tiquiá` Matat calisír` Leví, jo tiquiá` Leví calisír` Simeón, jo tiquiá` Simeón calisír` Judá, jo tiquiá` Judá calisír` Sé^, jo tiquiá` Sé` calisír` Jonám, jo tiquiá` Jonám calisír` Eliaquim, ³¹ jo tiquiá` Eliaquim calisír` Melea, jo tiquiá` Melea calisír` Mainán, jo tiquiá` Mainán calisír` Matata, jo tiquiá` Matata calisír` Natán, ³² jo tiquiá` Natán calisír` Daví^, jo tiquiá` Daví^ calisír` Isaí, jo tiquiá` Isaí calisír` Obed, jo tiquiá` Obed calisír` Booz, jo tiquiá` Booz calisír` Salmón, jo tiquiá` Salmón calisír` Naasón, jo tiquiá` Naasón calisír` Aminadab, ³³ jo tiquiá` Aminadab calisír` Aram, jo tiquiá` Aram calisír` Esrom, jo tiquiá` Esrom calisír` Fares, jo tiquiá` Fares calisír` Judá, ³⁴ jo tiquiá` Judá calisír` Jacóo^, jo tiquiá` Jacóo^ calisír` Isáá, jo tiquiá` Isáá calisír` Abraham, jo tiquiá` Abraham calisír` Taré, jo tiquiá` Taré calisír` Nacor, ³⁵ jo tiquiá` Nacor calisír` Serug, jo tiquiá` Serug calisír` Ragau, jo tiquiá` Ragau calisír` Peleg, jo tiquiá` Peleg calisír` Heber, jo tiquiá` Heber calisír` Sala, ³⁶ jo tiquiá` Sala calisír` Cainán, jo tiquiá` Cainán calisír` Arfaxad, jo tiquiá` Arfaxad calisír` Sem, jo tiquiá` Sem calisír` Noé, jo tiquiá` Noé calisír` Lamec, ³⁷ jo tiquiá` Lamec calisír` Matusalén, jo tiquiá` Matusalén calisír` Enoc, jo tiquiá` Enoc calisír` Jared, jo tiquiá` Jared calisír` Mahalaleel, jo tiquiá` Mahalaleel calisír` Cainán, jo tiquiá` Cainán calisír` Enós, ³⁸ jo tiquiá` Enós calisír` Set, jo tiquiá` Set calisír` Adán, jo tiquiá` Adán 'ñia` Fidiée`.

4

*Mi~ cajmée`fii` i 'ling` quiíj` jíal niróng` Jesús dsee`
(Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)*

¹ Jo ie~ jo, mi~ cangf e cangfing` Jesús Jmiguí` quiá!- Fidiée`, jo e Jmiguí` do cangojéeng` ír` fí jee~ uó` quiá^, ² jo fí job cajer` lajee` tuló` jmíi^. Jo lajee` jo ja` e cagó`r` jíi` capí^. Jo lajee` taaíñ` fí jo, jo caguié` fii` i 'ling`^, jo cajmér` quiíj`

jial e niróng` dsea` do dsee-. Jo mi~ cangf e tuló~ jmii~ do, joguiba' cadseá- jmi'aang` Jesús jóng. ³ Jo dsifi lajob cajing` fii~ i 'ling` casf'r` dsea` do:

—Song já!- e 'na` lin` i Joo` Fidiée` camíng` do, joba' jmee- e ni'uíng` iñi` e cuu~ néé` la!

⁴ Joba' cañí` Jesús quiá!- fii~ i 'ling` do jo casf`-reiñ!:

—Lalab fé` fí ni~ ji` quiá!- Fidiée: “Ja` niliseeng` jaléng` dsea` jmigüü` juguiá- e lico` ni!` nidó`r` jalé` e sea` fí jmigüü. Co` 'né` nijmiti`bre jalé` ta` quiá` fí ni~ ji` quiá!- Fidiée, jo lajoguiba' e niliseeiñ` juguiá` jóng.”

⁵ Joba' cajmée`tu fii~ i 'ling` quiijí- jial e niróng` dsea` do dsee-, jo cangojéeiñ` dsea` do fí coo` yá` mó` e ñíí` eáang, jo ca'e`reiñ` jalé` fí e sea` fí la'úng` fí jmigüü` dseáng`- lajee` cateá. ⁶ Jo cajín`- casf'r` dsea` do:

⁷ —Jalé` e la nicuøø` quií!- cóo`- jalé`gui e jlo`- e sea` fí jo song nisi`- uó` jní`- jo nijmifén` jnea~, co` e quié`-baa lajale` e na, jo jneab` cuóøøng` jmee`e guiée` jo cuóøøm` cuóøøø` doñí ii` i iin`n.

⁸ Dsu` dsiff` ladob cañí`tu Jesús quiá!- fii~ i 'ling` do jo casf`-reiñ!:

—Güihuíng` cáan`n, Satanás, dsuaco` lalab fé`gui fí ni~ ji` quiá!- Fidiée` cajo: “Jíi`- Fidiée` dsea` guiing` ñiff`-bing` nijmifén`, jo jíi`- ta` quiá` í`bre e nijmití` cajo.”

⁹ Jo mi~ cangf jo, cajmée`tu fii~ i 'ling` quiijí- jial niróng` Jesús dsee-, jo cangojéeiñ` dsea` do fí yá` guá`- fé` e si` fí Jerusalén jo cajín`- casf'r` dsea` do:

—Song já!- e 'na` lin` i Joo` Fidiée` camíng` do, laco` téé`-ee` tí` yá` la biling` uø` cartí uií~, ¹⁰ co` lalab fé` fí ni~ ji` quiá!- Fidiée`:

Fidiée` niquiá`r` ta` jaléng` ángeles quiá`r` e nijmér` í`na`,

¹¹ jo nisáiñ` 'na` cóo`- guóor` lajee` guiáang`- guo`-guiá`-gúü`- jo lajoba` ja` nilihuín` mi~ nititáan` fí ni~ uó`.

¹² Dsu` Jesúc cañí`tur quiá!- fii~ i 'ling` do jo casf`-reiñ!:

—Dsu`lalab fé`gui cajo fí ni~ ji` quiá!- Fidiée: “Ja`jmoo`-jial ni`- Fí`- Fidiée` dsee-.”

¹³ Jo cóo`- e job catí` ni` néé`- e jmoo` fii~ i 'ling` quiijí- jial e niróng` Jesús dsee-, dsu` jíi`- coo` néé`- ja`calí`r` lajo. Jo mi~ cangf jo, mi~ jo` ni` fii~ i 'ling` jial nijmér` e niróng` Jesús dsee-, joba` catiúum`-bre dsea` do, jo cangohuím`-bre lajee` cateá`.

Mi~ canaang` Jesús jmoo`-ta` quiá`r` fí` lí` se` Galilea

(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

¹⁴ Jo mi~ cangf jo, cangám`-tu Jesús fí` lí` se` Galilea, jo la'eáang` cóo`- jalé` bí` gøng` quiá!- Jmiguí` quiá!- Fidiée` canaang` ni` júu` quiá`r` fí` lacoo` fí` e néé` fí` la'úng` lí` se` fí` jo. ¹⁵ Jo mi~ niguiéer` lacoo` fí` lí` dséer, dsifi` ladob ír` fí` dsíi` guá`- quiá!- dsea` góor` dsea` Israel, jo fí` job e'r` jaléng` dsea` i`dsiliing` fí` guá`- do jalé` júu` quiá!- Fidiée. Jo jaléng` dsea` i`núu` júu` quiá`r` eáam` jmiféiñ` dsea` do.

Mi~ cangáng`-tu Jesús fí` Nazaret

(Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)

¹⁶ Jo ie` jo, lajee` ngí` Jesús fí` lí` se` Galilea, jo caguiéng`-tur fí` Nazaret fí` lí` cacuáiñ-. Jo mi~ jmii~ e jmi'íng` jaléng` dsea` góor` dsea` Israel, dséer` fí` Sináu`-guá`- laco` jíi`- e tñiaiñ`-ñia'r. Jo lajee` táaiñ` fí` e sináu`-guá`- do, jo casíng` 'ñia'r` jee` jaléng` dsea` góor` ¹⁷ jo ca'iñ` coo`-ji` e ca'ír` lí` tóo` jalé` júu` quiá!- Fidiée` e cajme` Saíi`- jaang` dsea` i`café` cuaiñ` quiá!- Fidiée` malí`gui eáang. Jo mi~ caneáar` e ji` do, joba` cadsé`r` lí` tóo` lala jo ca'ír`:

¹⁸⁻¹⁹ E Jmiguí` quiá!- Fí`- Fidiée`-baa` e jéeng` jnea~,

co' caguíng' Fidiée' jnea~ e laco' niguaa^ jalé" juguiá" quiá'r" fí' jee~ jaléng"
dsea` tiñíing":
jogui nicasíñ` jnea~ cajo e laco' niguaa^ juguiá" quiá" e nileáng` jaléng" i dsea`
i lafa' 'ñúung'~ coo'~ dsee~ quiá",
jogui e nijmee~ e nilijné"tu jaléng" dsea` tiuung",
jogui e nilaan" jaléng" dsea` i íng" iihuí" quiá" dsea` rúng",
jogui e nijmée"e júu~ e nicatib' i" e nijmé" Fidiée' e ni'uíng" guiá" quiá" dsea`
jmigüí".

Jo lanab jíi" líi" júu~ e fé" fí' ni~ ji~ quiá" Fidiée'.

²⁰ Jo mi~ calí" e i' Jesús e júu~ do, jo cajníib'tur e ji~ do jo cajá'r' i dsea` née' ni~ e
guá" do, jo caguáb'tur. Jo jalém" i dsea` teáang" sináu^ guá" do teáaiñ" jøoiñ"
Jesús. ²¹ Joba' canaang' Jesús sif' r' jaléng" i dsea` do jo cajíñ":

—E jmii" na nicaliti~ jalé" e nicanáu^ 'ná" e tóo' e fí' ni~ ji~ la.

²² Jo jaléng" dsea` i teáang" dsíi' e guá" do dsíng"~ dsigá` dsíir' jalé" júu~ quiá"
Jesús,ogui jmang"~ juguiáb"~ fé'r' quiá" dsea` do,ogui jmíngf"~ rúiñ" la'o" yaaiñ":

—¿Su o' i nabi jóo' Sé" i guiing" fí' fíi~ la?

²³ Joba' cañíí' Jesús casf'r" jaléng" i dsea` do jo cajíñ":

—Ja` ngám" nisf" 'ná" jnea~ jíi"~ laco' júu~ róo': "Timíi", jmeé" mii" quií" uø!";
osí nifo"bi" é: "¿Jiali" ja~ jmée"~ fí' góo" la lajalé" e nícajmee" fí' Capernaum?"

²⁴ Jo cajíng"~ gui' Jesús casf'r" jaléng" i dsea` do:

—Jo jnea~ jmítaa~ óo'na' e jíi"~ jaang' dsea` i fé" cuaiñ~ quiá" Fidiée' ja` íng"
dsea` góor' ír'. ²⁵ ¿Já" tóo' óo'na' jalé" e fé" fí' ni~ ji~ quiá" Fidiée' e calí" malí"gui
eáang' mi~ cajá" Líi" i café" cuaiñ~ quiá" Fidiée'? Co' ie~ jo ja` catuu` jmii" fí'
Israel lajee' 'níi' jiing' dsíi' ca'ná",ogui dsíng"~ cajá" oo" cajo. ²⁶ Jo dsu' ie~ jo ja`
caquiá" Fidiée' ta~ fa' e cajmée' Líi" e guiá" quiá" i dseamf dsea` góor' i 'níi",
co' caquiá" dsea` do ta~ e cajmée' i Líi" do e guiá" dsu' quiá" jaang' dseamf i
'níi" i guiing" fí' li~ huíi" eáang' fí' coo' li~ sii' Sarepta quiá" li~ née' fíi~ Sidón. ²⁷ Jo
lajob calí" cajo ie~ malí"gui eáang' mi~ cajá" Cheey~, jaang' dsea` i café" cuaiñ~
quiá" Fidiée'. Co' fíim' dsea` Israel dsea` góo' Cheey~, calidsée'r~ e cacár~
jmohuíi' li~ fí' ngúu' táaiñ" ie~ jo, dsu' jíi"~ jaang' i dsea` góor' fa' cajmi'leáaiñ".
Co' camíng"~ dsea` i sii' Naamán i guiing" tí~ li~ huíi" eáang', tí~ li~ se' Siria, jíi"~
fíbing' i ca'láang~, co' lajob ta~ caquiá" Fidiée'.

²⁸ Jo mi~ canúu~ jaléng" i dsea` i teáang" dsíi' sináu^ guá" do jalé" júu~
quiá" Jesús jo dsíng"~ caliguíñ". ²⁹ Joba' caguiím'bre dsea` do sináu^ guá",
jo ca'ðong'neiñ' catí' guiée"~ fíi~,ogui cangojéeng'neiñ' cartí' coo' yá" jiáa'.
Jo fí' job li~ lamí~ iiñ~ nibúiñ~ dsea` do, co' i' dsíir' e nijgám"~ breiñ!. ³⁰ Jo
mi~ caguiíñ~ tí~ e yá" jiáa' do e li~ i' dsíir' e nibúiñ~ dsea` do, jo dsu' Jesús
caquim"~tur jo cangiíñ~ jee~ jaléng" i dsea` do, jo jíi"~ coo' jo' ee' cajméeiñ" do
quiá'r".

Jaang' dseañu" i jée' i 'líng"~ quiá" (Mr. 1:21-28)

³¹ Jo mi~ cangf' jo, jo cangób"tu Jesús fí' Capernaum fí' li~ se' Galilea. Jo mi~
caguiér" e fí' jo, jo ca'ír" fí' dsíi' sináu^ guá" quiá" dsea` góor' dsea` Israel, jo fí'
job canaaiñ` e'r' jaléng" i dsea` i jalé" júu~ quiá" Fidiée' lajee' jmii" e jmi'íng"
jaléiñ" do. ³² Jo dsíng"~ dsigá` dsíi' jaléng" dsea` i núu~ júu~ quiá'r", co' fé'r' li~
laco' jaang' dsea` i óo' ta~.

³³ Jo e fí' guá" do e li~ caguié" Jesús e cango'ée'r~ dsea` júu~ quiá" Fidiée', jo
fí' job nising" jaang' dseañu" i jée' i 'líng"~ quiá". Jo cajmée' i 'líng" do e ca'óo'
i dseañu" do ga` eáang',ogui café'r' jo cajíñ" lala:

³⁴ —Jéeng' na, Jesús, dsea` seeng` fí Nazaret. *Jialíñ ñijmiguíin' jnea'?* ¿Su cañíñ- e ni'lín' jnea'? Cuím'baa' 'náa', jo'ba' ne~naa' e lin' dsea` güeang' quiá'- Fidiée` dsea` guing~ ñíffí~.

³⁵ *Joba' cajíng` Jesús i 'ling' do jo casíñ` reiñ`:*

—íTii- íí' moní~, jo tiúung` i dseañu~ na lana!

Jo mi~ cajíng` Jesús lajo, jo dsifí` ladob cajmée` i 'ling' do e caquíng` i dseañu~ do fí quini` jaléng` i dsea` teáang` dsíí` sináu~ guá~- do. Jo joguiba' catiúung` i 'ling' do i dsea` do, jo jíiñ` coo` jo` ee` cajmeáiñ` i dseañu~ do. ³⁶ Jo dsíng` cafóng` jaléng` dsea` jo jmingi~ rúiñ` lala:

—¿I~ i dsea` na, faa~aa!, e quiá'r` ta~ laco` jaang` dsea` i óo` ta~, jogui quiá~-bre jmíñ~ e jmihuíñ` jaléng` i 'ling' i jée` quiá~- dsea`, jo dsifí` lajób dsihuíng` jaléng` i 'ling' do?

³⁷ *Jo mi~ calíñ` lado, dsíng` cani` júu` la'úng` fí li~ se~ Galilea quiá~- jalé` e guiá~- e jmóo` Jesús fí Capernaum.*

Mi~ cajmi'leáang` Jesús iemisé` Tú` Simón

(Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)

³⁸ Jo mi~ cangíñ` jo, jo cagüíñ`ib` Jesús li~ iuuiñ` fí dsíí` guá~- quiá~- dsea` góor` i seeng` fí Capernaum, jo cangór` fí quiá~- Tú` Simón. Jo mi~ caguiér` fí jo, nidséeb` iemisé` Tú` Simón e dsíng` ia~ guíññ. Jo coo` tú` míng` dsea` i teáang` e sináu~ do camír` Jesús jmi`ee` fa' e njimi'leáaiñ` i dseamíñ` do. ³⁹ *Joba' cangó` Jesús fí li~ ráang` i dsea` dsée` do. Jo mi~ caguiér` fí ráaiñ` do, jo cajíñ` e jmohuíñ` e líng` i dsea` do. Jo dsifí` ladob ca'láang` i dseamíñ` do, jo cajém` e ia~ guíññ` do. Jo mi~ cangíñ` lado, jo caróo`bre jo cajmér` e cagó` Jesús cój` i dsea` caguiaang` guí do.*

Mi~ cajmi'leáang` Jesús fíng` dsea` dsée`

(Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)

⁴⁰ Jo mi~ canuu~ e jmíñ~ jo, jo fíim` dsea` caguilíñ` e 'náiñ` Jesús, jo jéeiñ` jaléng` dsea` dsée` quiá'r` e laco` njimi'leáang` dsea` do. Jo mi~ caguilíñ` fí li~ guing` Jesús, jo camír` dsea` do jmi`ee` lajíiñ` ta~ ngolíñ` ; joba' lí~ jo caquidisi` Jesús guóor` fí mogui` lajaang` lajaang` i dsea` dsée` do, jo dsifí` ladob 'láaiñ` .

⁴¹ *Jo jee` i dsea` dsée` do niquiéeng` dsea` i jée` i 'ling' quiá` . Jo laco` ngoo` Jesús e jmi'leáaiñ` lajaang` lajaang` i dsea` do, jo lajób dsihuíng` jaléng` i 'ling' do, jo sóong` óor` tí'áiñ` Jesús jo fé'r`:*

—'Nab` dsea` lin` Dsea` Jmáang` i Joo` Fidiée` camíng` .

Jo dsifí` mi~ canúu` Jesús e fé` i 'ling' i jée` quiá` i dsea` do lado, dsifib` ca'gaaíñ` quiáíñ` jo jo` cacuø'r` fí fa' ee` café`guíñ` do, co` líb` i 'ling' do e Jesús líiñ` Dsea` Jmáang` i cajíng` Fidiée` i nisíñ` fí jmigüí` la lajíiñ` lamali`gui eáang` .

Mi~ caguia` Jesús júu` quiá` Fidiée` fí li~ se~ Galilea

(Mr. 1:35-39)

⁴² Jo mi~ cajneá` e jmíñ` e cajmi'leáang` Jesús jaléng` i dsea` dsée` do, cagüíñ`ib` Jesús e fíi` do, jo cangór` fí coo` li~ cateáaiñ` 'nía'r` . Dsa` dsifí` ladob caguilíng` jaléng` dsea` e 'náiñ` dsea` do calé` catú` , jo jnáiñ` dsea` do e laco` ja` nidséiñ` fí li~ jíe` . ⁴³ *Joba' cajíng` Jesús casíñ`raléng` i dsea` do:*

—'Né` ninii`i lacoo` lacoo` fíi` e niguiiaa` júu` quiá` jial íing` Fidiée` dsee` quiá` dsea` e laco` cuóøng` nicár` níffí` quiáíñ` .

⁴⁴ *Joba' canaaíñ` ngír` lacoo` fíi` e guiar` e júu` jo fí lacoo` guá` quiá` dsea` góor` dsea` Israel e téé` fí la'úng` fí li~ neáang` dsea` do.*

5

*Mi~ cajmée` Jesús e calí` Tú^ Simón 'ñu` i lii` eáang`
(Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)*

¹ Jo coo` jmii` cangó` Jesús fi' 'ni` coo` guiée` fé` e sii` Genesaret, jogui sii`bi
guiée` Galilea cajo, jo caguilíng` fíng` dsea` e iiñ` ninúr` jalé` júu` quiá`-
Fidiée` e e` dsea` do. Jo dsíng` fíng` i dsea` i caguilíng` do, joba` dsíng`-
sicúung` Jesús jee` jaléng` i dsea` do. ² Jo lajee` jo, cangá` Jesús tú` móo` e téé`-
quiá`- 'ni` jmii`, jo i dsea` fii` e móo` do nínica'uøøm`bre dsíi`, jo dob nítaiiñ`-
ru'r` 'máa` quiá'r` 'ni` e guiée` do. ³ Joba` camí` Jesús fi` e cajgóor` dsíi` coo`
e móo` do e quiá`- Tú^ Simón, jo caguá`bre fi` dsíi`, jo casí'r` i dsea` do fa` e
nidsihuíng`guijiu` e móo` do fi` 'ni` uó` quiá`. Jo mi` caje` e móo` do ni` jmii`,
jo tí` job ca'e` Jesús jaléng` i dsea` i teáang` 'ni` jmii` do jalé` júu` quiá`- Fidiée`.
⁴ Jo mi` cató` e e` Jesús jaléng` i dsea` do jalé` júu` quiá`- Fidiée`, jo casí'r` i Tú^
Simón do jo cajíñ`:

—Jmee` e nidsé` e móo` la tí` dóo` tí` lí` ni'a`gui quiá`- e guiée` la. Jo mi`
niguiée` lí` ni'a`gui, nibí`na` 'máa` quií`na` jo nijmang`na` 'ñu`.

⁵ Joba` cañí` Tú^ Simón jo casí'r` Jesús:

—Tifa', lata` uøøb`nicataang`naa`jmoo`naa`ta`bí`'máa`, jo jíi` jaang` 'ñu`
ja`mi` calí`naa`. Dsú` 'nu`gui quiú` ta`lana, joba` nibí`baa` 'máa` quié`e.

⁶ Joba` cangolíñ` cartí` lí` ni'a`gui quiá`- e guiée` do, jo job cabír` 'máa`
quiá'r` fí` lí` ca'e` Jesús, jo i líi` 'ñu` calí'r`. Jo mi` canaaaiñ` óøiñ` e 'máa` do, jo
canaang`'gui`ba` do, co` dsíng` fíng` i jí` do nicangotáang`ne` fi` dsíi` e 'máa`
do. ⁷ Joba` cató'r` i dsea` la'o` jmoo` ta`cói'r` i teáang` dsíi` e móo` e coo`gui`
do, jo íb`cangolíng` e cangojmicóo` quiá'r` e quiá`- e caguá` e 'máa` do. Jo
mi` caguir` e 'máa` do, jo canaaaiñ` uøøiñ` i 'ñu` do, jo catáng`neiñ` do fi` dsíi` e
móo` do car`caróng` lají`tú`. Jo jíi` ja`cango`ang` e móo` do, co` dsíng` fíng` i
'ñu` do calí'r`. ⁸ Jo mi` cangá` Tú^ Simón jalé` e do, dsíi` lajob casí'r` uó` jnír`
fi` quini` Jesús laco`teáaiñ` dsíi` e móo` do, jo casí'r` dsea` do jo cajíñ`:

—Fí'i, ja`catíñ` sin` cáan`n, co` jaang` dsea` dsee` dsea` quib` líng` jnea`.

⁹ Jo cajíng`- Tú^ Simón lajo, co` dsíng` cangogá` dsíi` colíng` cóo`- jaléng`
i dsea` caguiang`gui do dsú` e calí'r` jaléng` i 'ñu` do ie` jmii` jo. ¹⁰ Jo jee` i
dsea` i nítaiang` gáng` dseañu` i jmoo` ta` colíng` cóo`- Tú^ Simón, jaaiñ` do
siir`Tiáa` jo jaang`gui i sii` Juan, jo lají`huáaiñ` do líiñ`jóo` jaang` dseañu` i sii`
Zebedeo. Joba` cajíng`- Jesús casí'r` Tú^ Simón:

—Ja`fóøn`-, Tú^ Simón, co` latí`lana nitú`- e ta`jmoo` na, jogui nicuøø`'nu`
coo`gui ta` e líb`jíu` la líi` e ta` na cajo, co` nijmée`- ta` guia` júu` quié`e jee`-
jaléng` dsea` jmigüi`.

¹¹ Jo mi` cangí`jo, cangolíim`tur fi` 'ni` uó` quiá` cóo`- lají`tú` e móo` do, jo job
catá` i dsea` do lají`tú` e móo` do cóo`- lajalé` e sea` quiá'r`, jo cangolíim`bre
cóo`- Jesús.

Mi~ cajmi`leáang` Jesús jaang` dsea` i líng` jmohuú` lí`
(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

¹² Jo mi` cangí`jo, jo lajee` táang` Jesús fi` coo` fii` lí` se` Galilea, jo caguié`-
jaang` dseañu` i líng` jmohuú` lí` fi` ngúu` táang`. Jo mi` caguiér` quiá`- lí`
sing` Jesús, jo casí'r` uó` jnír` jo catúuiñ` cartí` ni` uó` jo camí'r` jmi`ee` dsea`
do jo cajíñ`- casí`-reiñ`:

—Fí`naa`, cuøøm` lí` jmi`leáan` jnea` song iin`- lajo.

¹³ Joba` cagüing` Jesús i dsea`dsée`- do jo cajíñ`- casí`-reiñ`:

—Iim`baa` jmi`leáan`n 'nu`. Joba` latí`lanab ni`leáan`- lajíi` jmohuú` e lin`.

Jo dsifí mi~ cajíng~- Jesús lajo, cajém~ e jmoihuí~ e líng~ i dsea` dsée~- do, jo jíi~- capí~- jo` ee` líng~ guir e jmoihuí~ 'li~ do. ¹⁴ Joba` caquiú~ Jesús ta~ i dseañ~ do e ja` ii~ nisí~ r~ jíi~ jaang` lajíi~ e calí~ do, jo casí~ reiñ~ do jo cajíñ~- lala:

—Gua~ jo güijáang~ uó~ fí~ quini~ jmidsea` qui~ ii~, jogui~ 'né~ líng~ ee` coo~ nigüicá~ e quiá~ e nicuó~ gui'máang~ Fidié~ lí~ lacó~ guí ta~ caquiú~ Moi~. Joba` i jmidsea` do nijíñ~- e nica'láam` ba` lajíi~ jmoihuí~ e lin~, jo lajob jaléng~ dsea` ninír~ e jo` lin~ jíi~ coo~.

¹⁵ Jo dsu` dsifí ladob cani~- júu~ e dsíng~- 'gøng~ Jesús. Jo dsíng~- fíng~ dsea` cangolíng~ e 'náiñ~ dsea` do e iiñ~ ninúr~ jalé~ júu~ quiá~ Fidié~, jogui~ iiñ~ e nijmi'leáang~ dsea` do lajíi~ jmoihuí~ e líiñ~ do. ¹⁶ Jo dsu` tá~ co` jeeng~ jmi'nám~ ñia~ Jesús, jo 'nó'r~ li~ ja` ii~ dsea` seeng~, jo fí~ job dséer` dsisiñ~ cóo~ Fidié~.

Mi~ cajmi'leáang~ Jesús jaang` dseañ~ i caang~ tii~ (Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

¹⁷ Jo mi~ cangí~ jo, coo~ jmi~ lajee~ e~ Jesús jaléng~ dsea` jalé~ júu~ quiá~ Fidié~, jo fí~ job neáang` coo~ tú~ míng~ dsea` Israel i líng~ dsea` fariseo colíng~ cóo~ tifa~ quiá~ júu~ quiú~ ta~ quiá~ dsea` Israel. Jo i dsea` do, seeiñ~ do jalíñ~ fí~ Jerusalén cóo~ guí jalé~ fí~ e néé~ quiá~ li~ se~ Galilea cóo~ guí li~ se~ Judea. Jo dsíng~ li~ e jmicóo~ quiá~ Jesús e güea~ 'gøng~ quiá~ Fidié~, co` dsíng~ tiiñ~ e jmi'leáai~ jaléng~ dsea` dsée~. ¹⁸ Jo lajee~ jo caguilíng~ tú~ 'ní~ míng~ dseañ~ fí~ li~ táang` Jesús e dsíñ~ jaang` dseañ~ i caang~ tii~, co` iiñ~ nidsijéen~ i dsea` dsée~ do fí~ quini~ Jesús. ¹⁹ Dsu` ja` li~ cadsé~ i dsea` do fí~ li~ ningíñ~, co` dsíng~ fíng~ dsea` i teáang~ e sináu~ do ie~ jo. Joba` cajgóo~ i dsea` jéeng~ i dsea` dsée~ do fí~ yá~ 'náu~ li~ røø~. Jo mi~ caguilíñ~ fí~ jo, jo ca'ór~ coo~ too~, jo fí~ job cangíñ~ i dsea` dsée~ do lacó~ dsíñ~ do e fí~ ni~ li~ ráaiñ~, jo cajgiáang~ neiñ~ do jee~ jaléng~ i dsea` i teáang~ e dsí~ sináu~ do dseáng~ fí~ quini~ Jesús. ²⁰ Jo mi~ catísíng~ i dsea` dsée~ do cartí~ ni~ uó~, dsifí~ ladob calilí~ Jesús e jáb~ líng~ i dsea` dsée~ do cóo~ i dsea` dsí~ quiá~ r~ do e quíib~ dsea` do jmi~ e nijmi'leáai~ jaléng~ dsea` dsée~. Joba` casí~ r~ i dsea` dsée~ do jo cajíñ~:

—Ni'ím~ baa dsee~ quií~, Ruu~.

²¹ Jo mi~ canúu~ jaléng~ tifa~ quiá~ júu~ quiú~ ta~ quiá~ dsea` Israel cóo~ guí jaléng~ i dsea` fariseo do e cajíng~ Jesús lajo, jo canaaaiñ~ fí~ dsíir~ jo sáñ~ la'ó~ yaaiñ~: “¿I~ i dseañ~ la e jafée'r~ jalé~ júu~ e jíi~ Fidiéeb~ dsea` catíñ~ fe'r? Co` jíi~ Fidié~ dsea` guing~ ñíñ~ catíñ~ ni'ín~ dsee~ qui~ naa!.”

²² Dsu` Jesús calilí~bre jalé~ e fí~ dsí~ i dsea` do, joba` casí~ reiñ~ jo cajming~ reiñ~ lala:

—¿Jialí~ fí~ óo'na' lana? ²³ ¿E~ e líng~ na~ e ja`guí huíng~ e nifé~naa!: su e “Ni'ím~ baa dsee~ quií~”, osi e nifé~naa~ é: “Ráan~ jo ngí~”? ²⁴ Dsu` lana jnea~ ni'ée~e 'ná~ e jnea~, i cajá~ fí~ ñíñ~ e líñ~ jaang` dsea` jmigüí~, oo~baa ta~ e ni'ín~n dsee~ quiá~ jaléng~ dsea` jmigüí~.

Joba` casí~ Jesús i dsea` i caang~ tii~ do jo cajíñ~:

—Ráan~, Ruu~, jo uóø~ba` nicó~ e li~ dsíñ~ na, jo guóng~ fí~ quií~ náñ~.

²⁵ Jo mi~ café~ Jesús lado, dsifí~ ladob caróo~ i dsea` caang~ tii~ do jee~ jaléng~ i dsea` i teáang~ do, jo case'r~ e li~ dsíñ~ do, jo cangáíñ~ fí~ quiá~ r~. Jo lajee~ ngaiñ~ jo jmiféiñ~ Fidié~ dsu` uí~ e ca'láaiñ~. ²⁶ Jo lajalém~ i dsea` i teáang~ do dsíng~ cangogá~ dsíir~, jo canaaaiñ~ cuó'r~ gui'máang~ Fidié~ jogui~ jmiféiñ~ dsea` do cajo dsu` e ca'láang~ i dseañ~ i caang~ tii~ do, jo sáñ~ lajee~ yaaiñ~:

—Jíi~ coo~ néé~ ja`mí~ cane'naa~e guí~ e la jmóo~ i dseañ~ na.

Mi~ cató~ Jesús jaang` dseañ~ i sii~ Leví (Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

²⁷ Jo mi~ cangf̄ jo, jo cagüi'fib̄ Jesús li~ iuuiñ~ do, jo cangór~ fí' li~ jié!. Jo lajee~ iuuiñ~ fí' ngóor', cangáiñ~ jaang` nodsicuu~ i sií' Leví i guing~ fí' li~ mir' cuu~ e catíng~ dseata~ i guing~ fí' Roma. Jo cató!~ Jesús i dsea` do jo casf̄~ reiñ!: —Leví, má~ aa! cōo!~ jnea~.

²⁸ Jo mi~ canúu~ Leví e tó` Jesús, jo dsif̄ ladob catár` ta~ jmóor` cōo!~ jalé!~ e sea` quiá'r~ jo cangó~bre cōo!~ Jesús.

²⁹ Jo mi~ cangf̄ jo, fí' quiá!~ Leví cajmér` cōo` jmíi~ fe!~ e quiá!~ e jmi'gór` Jesús, jogui cató'r~ jaléng`gui nodsicuu~ i cuíñ~ e cagó'r` colíng~, jogui fíim'bí dsea`jiéng` i caseáng` fí' jo ie~ jo. ³⁰ Jo lajee~ jo, dob neáang`jaléng`dsea`fariseo cōo!~ jaléng`tifa` quiá!~ júu^ quiá!~ ta~ quiá!~ dsea` Israel. Jo mi~ cangár~ e gō` Jesús cōo!~ jaléng`nodsicuu~ cōo!~gui jaléng`dsea`i sea`júu~ e dsíng!~ rōøin`dsee~, joba`canaaiñ`éeiñ`Jesús jo casf̄r~ i dsea`i caguilíng`cōo!~dsea`do:

—¿Jiali!~ fí` gō` tifa` quiá~na! cōo!~ jaléng`nodsicuu~ cōo!~gui jaléng`dsea`i sea`júu~ e dsíng!~ rōøin`dsee~?

³¹ Jo mi~ canúu~ Jesús e fé!~ i dsea` do lado, jo cañíir` quiáñ!~ jo casf̄!~reiñ!: —Jaléng`dsea`guiúng`ja`neáiñ~timíi~, co'lajíi~dsea`dséel`bing`i`neáng~timíi~. ³² Jo jnea~ja`cagá~a fí`jmigüi`la e caga'nén`n jaléng`dsea`i`guiúng~, co`jaléng`dsea`dsee~dsea`qui`bing`i`caga'nén`n e laco`niqüi`nijíng`yaaiñ~fí`quini`Fidiée`dsea`guiing`ñíff~.

Mi~ cajming!~dsea`Jesús cuaiñ~quiá!~ayuno (Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

³³ Jo mi~ cangf̄ e cajíng!~ Jesús lajo, jo caleáb`catú~ cajming!~tu i dsea`Israel i líng`dsea`fariseo do jo cajíñ!~lala e cajming!~r~Jesús:

—Jaléng`dsea`i`ngí`cōo!~Juan i seáang`dsea`jmíi`cōo!~gui jaléng`jnea!~, dsea`líi`naa!dsea`fariseo, dsíng!~jmoo`naa!ayuno jogui dsíng!~fél`naa!fa!, jo`¿jiali!~jaléng`dsea`i`ngí`cōo!~'ná`laco`jmíib~fí`gō`r~, jo ja`jmóor`ayuno laco`jnea!~?

³⁴ Joba`cañíitú`Jesús quiá!~i dsea`do jo cajíñ!~casf̄!~reiñ!: —Fa`mi~jmoo`'ná`jmíi~e cung`guoo`dsea`, joba`ja`cuóong`e niseáang`na`jaléng`i`dsea`símíng`do e nijmér`ayuno lajee`neáiñ`cōo!~i`siming`i`nicúng`guó`do. ³⁵ Jo dsu`niguiéeb`jmíi~mi~nitóø`dsea`i`siming`do, jo ie~jo mi~nijmé`ayuno i`dsea`símíng`do.

³⁶ Jogui ca'e`gui Jesús jaléng`i`dsea`do jalé!~júu^já!~e lafa`júu^cuento jo cajíñ!~:

—Mi`'né`te!`dsea`coo`'mi`, ja`jmóor`fa`e quiá`ca'ná!~'mi`qui`e'míi`jo`nite`r`cōo`coo`'mi`qui`e'yáu`~. Co`song cajmér`lajo, ni`lim`e'mí`qui`e'míi`do, jogui ni`lim`e'mí`qui`e'yáu`~do cajo, co`mi~nijgíi~, nijóm`e'mí`'míi`e'sító`do, jo`nilife`gui`e'lí`si`gui`do. Jo mi~niliquipi`jo`jo`ee`ta`íing`jíi`capí`jóng.

³⁷ Jogui cajíng`gui`Jesús casf̄r~jaléng`i`dsea`do: —Jo`lajobi`cajo, ja`guié`dsea`jmíi`míi`huiing`jó!`e laco`gui`ná!~có`fí`coo`dsí`loo`jó!`e'yáu`~, dsu`co`song cajmér`lajo, joba`ni`gu`ba`do jo`nidsi`fib`e`jmíi`do`jogui`ni`lim`e`loo`jó!`do`cajo. Jo`co`lajobi`líi~, ³⁸joba`gui`~gui`e`niguié`dsea`e`jmíi`míi`huiing`jó!`do`laco`gui`ná!~có`fí`coo`dsí`loo`jó!`e`míi`b`~, jo`lajoba`ja`dseáang`fa`e`ni`gu`e`loo`jó!`do`o`gui`fa`e`nidsi`íi`e`jmíi`do`cajo. ³⁹ Jogui`jíi`jaang`dsea`mi~nicangoyúung`~e`ca`fí`r`jmíi`míi`huiing`jó!`e`nicó`~, iing`guir`fa`ni`fí`r`jmíi`e`ja`mi`líi`lajo, co`jalém`dsea`fér`：“Eáang`gui`jlo`jmíi`míi`huiing`jó!`e`nicó`laco`gui`jmíi`e`ja`líi`lajo.”

Jo`jalé!`e`júu`na`ca'e`Jesús`jaléng`i`dsea`do`ie`jo.

6

*Mi~ ca'éeng~ dsea` quiá'~ Jesús láa' quiá'~ cui'iee`
(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)*

¹ Jo mi~ cangf jo, coo` jmiif~ lajee` e jmi'ing` jaléng` dsea` Israel, cangfing` Jesús coo` jaléng` dsea` quiá'r` fí 'ni` li~ sijnea~ cui'iee`. Jo lajee` teáaiñ` fí lado, jaléng` i dsea` do canaaïñ` éeiñ` láa' quiá'~ cui'iee`, jo guiar` fí jaguór jo jiúur` qui' quiá'~, jo cu'r` e miciui'iee` do. ² Jo dob ngoliing` tū` 'ni` míing`~ dsea` Israel i líing` dsea` fariseo. Jo mi~ cangár` e éeng` jaléng` i dsea` do láa' quiá'~ cui'iee`, jo dsifi' ladob cajmíngi'reiñ` jo cajíñ` lala:

—¿Jiali` jmoo` 'ná` coo` e ja` catíng` nijmé` dsea` mi~ jmiif~ e jmi'ing`naa`, dsea` líi`naa` dsea` Israel?

³ Joba` cañí` Jesús quiá'~ i dsea` do jo casí`reiñ` jo cajíñ`:

—¿Su ja` mi` ca'í `ná` fí ni` ji` quiá'~ Fidiée` lí` fé` jial cajmée` dseata` dsea` féng` Daví` coo` jaléng` dsea` quiá'r` mi` cadseá` jmi'aañ`? ⁴ Co` ie` jo i dseata` Daví` do ca'ír` fí dsíi` sináu` guá` quiá'~ dsea` góor` dsea` Israel, jo camí'r` jmidsea` i néé` ni` guá` do iñí` e güeang` e tíng` dsea` e cuó'r` Fidiée`, jo cagó'r` coo` jaléng` i dsea` i coo'r` do. Jo niñib` `ná` e ja` cuóøng` dó` lí` doñi` ii` dsea` e iñí` do, co` lajíi` jmidsea`bing` cuóøng` lí` dó` e jo. Dsu` cangfim` i dseata` dsea` féng` Daví` do e cagó'r` e iñí` do ie` jo coliing` coo` jaléng` dsea` quiá'r`.

⁵ Jo lalab cajíng`gui Jesús:

—Jo jnea~, i cagüéng` fí jmidüü` la e gáa'a fí ñifí` e líin`n jaang` dsea` jmidüü`, seab` fí quié` e e quiá`u ta` lajee` e jmiif~ e jmi'ing` dsea` góo`o dsea` Israel.

*Mi~ cajmi'leáang` Jesús jaang` dseañ` i caang` guoo`
(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)*

⁶ Jo mi~ cangf jo, mi` caguié` coo`gui jmiif~ e jmi'ing` jaléng` dsea` Israel, jo ca'í` Jesús fí dsíi` coo` guá` quiá'~ dsea` góor` dsea` Israel, jo canaaïñ` e'r` jaléng` dsea` jalé` júu` quiá'~ Fidiée`. Jo job nitáang` jaang` dseañ` i nicaang` guoo` dsée`. ⁷ Jo jaléng` tifa` quiá'~ júu` quiá` ta` quiá'~ dsea` Israel coo`gui jaléng` dsea` Israel i líing` dsea` fariseo dob ngir` e téeiñ` Jesús, jo iñí` e njóør` su njimi'leáang` dsea` do i dsea` dsée` do lajee` mi` jmiif~ e jmi'ing` jaléng` dsea` Israel; jo faco` lajo, niguié'r` jial e ni'níñ` dsea` do. ⁸ Jo dsu` Jesús lí`bre jalé` e í` dsíi` jaléng` i dsea` do, jo casí'r` i dseañ` i caang` guoo` do jo cajíñ`:

—Ráan` jo ñisíng` uo` fí quini` jaléng` i dsea` la.

Jo dsifi' ladob caróo` i dseañ` i caang` guoo` do, jo cangór` fí lí` cajíng` Jesús. ⁹ Jo mi` caguiér` fí lí` e` dsea` do, joba` cajíng` Jesús casí'r` jaléng` i dsea` i teáang` dsíi` e sináu` guá` do:

—Sea` coo` e njmíngí`i `ná` jaléng`na` na. ¿E` ta` quiá` fí ni` ji` quiá'~ Moi` e cuóøng` jmó`oo` mi` jmiif~ e jmi'ing`naa`, su jalé` e ga` ofa` jalé` e guia`b` é? ¿Su e jngáang`naa` jaléng` dsea` dsée` ofa` e jmi'leáam`baa`r` é?

¹⁰ Jo mi` calf` e fé` Jesús lajo, jo cajóøiñ` jaléng` i dsea` i teáang` dsíi` e sináu` guá` do, jo casí'r` i dsea` caang` guoo` do jo cajíñ`:

—Níi` guoo`, dseañ`.

Jo mi` cani` i dsea` do guóor` e caang` do, dsifi' ladob ca'lóo~, jo jíi` coo` jo` ee` líi`. ¹¹ Jo mi` cangá` jaléng` i tifa` quiá`~ júu` quiá` ta` quiá`~ dsea` Israel coo`gui jaléng` dsea` Israel i líing` dsea` fariseo e cajmi'leáam` Jesús i dsea` dsée` do, dsíng` caliguíñ` jo canaaïñ` sáñ` lajee` yaaiñ` jial laco` cuóøng` e njimeáñ` dsea` do.

*Mi~ caguíng` Jesús dsea` gutíung` quiá'r`
(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)*

¹² Jo mi~ cangf̄ jo, coo` jmiif~ cangó` Jesú斯 fí` coo` yá` mó`, jo fí` job cateáaiñ` lata~ uóø` e siiñ` cóo` Fidiée` dsea` guing~ níff~. ¹³ Jo mi~ cajneá` e uóø` jo, jo cató`r` jaléng` dsea` i ngí` cóo`r` do. Jo mi~ caguiliíñ` do fí` lí` siñ`, jo caguiliíñ` guitúung` i dsea` do i ni'uúing` dsea` apóo` i njmé` ta~ ni` júu` quiá'r`. ¹⁴ Jo lalab sií` i dsea` guitúung` do: jaang` i sii` Simón, jo mi~ canaaíñ` ngir` cóo` Jesú斯 jo calisí` Tú`; jaang`gui i sii` Dí, rúng` dsea` ngáang` cóo` i Simón do; jaang`gui i sii` Tiáa~, jaang`gui i sii` Juan, jaang`gui i sii` Líi~, jo jaang`gui i sii` Bartolomé, ¹⁵ jaang`gui i sii` Mateo, jaang`gui i sii` Mó~, jaang`gui i sii` Tiáa~, jó` jaang`dseañ` i sii` Alfeo; jaang`gui i sii` Simón i líing` dsea` celote; ¹⁶ jaang`gui i sii` Judas, rúng` dsea` ngáang` cóo` i Tiáa~ do; jo lí` cadséng`gui jaang`gui i sii` Judas Iscariote, dsea` i cajáng` Dsea` Jmáang` fí` jaguo` jaléng` dsea` cóøng` quiá`- dsea` Israel.

*Mi~ ca'e' Jesú斯 fíng` dsea` jalé` júu` quiá`- Fidiée`
(Mt. 4:23-25)*

¹⁷ Jo mi~ cangf̄ jo, cajgám`tu Jesú斯 fí` e yá` mó` do coliing` cóo` quiá'r` jo catísíñ` coo` lí` iu` coo` mí` røø`, jo fí` job cajer` e ca'e'rein` do jalé` júu` quiá`- Fidiée`. Jo lajee` jo caguiliíng` jaléng` dsea` i jaliíng` fí` Jerusalén cóo` jalé`gui fí` jié` e téel` lí` se` Judea cóo` jaléng` dsea` i neáang` fí` 'ni` jmiñ` fí` Tiro cóo` gui fí` Sidón. Jo jaléng` i dsea` do caguiliíñ` 'náiñ` Jesú斯, co` iiñ` e ninúr` jalé` júu` quiá`- Fidiée` e e` dsea` do. Jogui fíim`biñ` do jéeiñ` jaléng` dsea` dséel`~, co` niñir` e jmi`leáam` Jesú斯 jaléng` i dsea` la`fí` lí` doñí` ee` jmohuú` e líiñ`. ¹⁸ Jogui jaléng` dsea` i jée` i líng` quiá`- cajmihuúim` Jesú斯 i líng` do, jo lajoba` ca'láam` jaléng` i dsea` do. ¹⁹ Jo jalém` dsea` ie` jo iiñ` nidsilíñ` cáang` Jesú斯, jo iiñ` nigü`r` fa` capí` sib` dsea` do, jo lajoba` ni`leáaiñ` lí` doñí` ee` jmohuú` e líiñ` la`eáang` cóo` güea`' gøng` quiá`- dsea` do.

I`jaléng` i seeng`joguiá`-
(Mt. 5:1-12)

²⁰ Jo lajee` sing` Jesú斯 coliing` cóo` i dsea` quiá'r` do, jo cajøøng` neiñ` jo casfr` dsea` do lala:

—Joguiá` jiu` quí`'ná`, ja` e lí` jialgui la tiñíng` na`, co` Fidiéeb` dsea` niquie` níff` quí`na` lana.

²¹ 'Juguiá` jiu` quí`na`, 'ná` dsea` móo`na` oo`, co` Fidiéeb` nicuó`'ná` laliíng` mi` nití` í` lajo.

'Juguiá` jiu` quí`na`, 'ná` dsea` jiuung` óo`na` car` qui`na`, co` 'ná`bing` i ningfí` mi` niguiée` jmií`.

²² 'Juguiá` jiu` quí`na` mi` 'ní`níng` jaléng` dsea` 'ná` uii` quié` jnea~, osi mi` òøin` 'ná` fí` caluu` fí` lí` seeng`na`, osi mi` jmineaiñ`'ná`, osi mi` njíng` jaléng` dsea` e 'lím`ba` dsa` uí` e náu`na` jalé` júu` quié`e, dsea` i casiing` Fidiée` fí` jmigü` la e líin`na` jaang` dsea` jmigü`. ²³ Jo e jmií` e mi` njimeáng` dsea` 'ná` jalé` e ga` lajo, güili`iáang` óo`na` dsa`co` niliseab` guiée` quií`na` mi` nití` fí` níff`. Dsa`co` lajob cajmée` jaléng` i lí` yá`' quiá`- jaléng` i dsea` i 'ní`níng` 'ná` do ie` lamí` cajmeaiñ` ga` jaléng` i dsea` i café` cuaiñ` quiá`- Fidiée` malí`gui eáang`.

Jo mi` calí` e ca'e` Jesú斯 jalé` e júu` na, jo lalab cajíng`-guir`:

²⁴ —E ngí` fí` 'ná` jaléng` dsea` sea` cuu`, co` ni`cañí`ba` e sii` juguiá`.

²⁵ 'E ngí` fí` 'ná` dsea` sea` e co`na` laliíng` lana, co` niguiée` jmií` mi` nimó`na` oo`.

'E ngí` fí` 'ná` dsea` jmi`iáang` óo`na` cóo` jalé` e sea` fí` jmigü` la, co` niguiée` jmií` mi` nilijiung` óo`na` car` niqui`na` uii` quiá`- jalé` e jo.

26 'E ngí~ fíi~ 'ná~ mí~ fé~ jaléng~ dsea` jmang~ e guiá~ uii~ quií~na', co~ lajob cajmée~ líi~ yúu~ quiá~r~ cóo~ jaléng~ dsea` i~ cajmicaang~ e café~r~ cuaiñ~ quiá~ Fidiée~ malíi~gui eáang'.

'Né~ nijmi~neáang~naa'jaléng~i~ní~níng~jneaa~aa'

(Mt. 5:38-48; 7:12)

27 Jo mí~ calí~ e cajíng~ Jesús lajo, jo caféng~guir jaléng~ i~ dsea` do jo cajíñ~ casí~reiñ~:

—Núu~na' jalé~ júu~ quié~e: 'Né~ nijmi~neáam~ba' jaléng~ i~ ní~níng~ 'ná~, jogui jmee~na' jmang~ e guiá~ cóo~ jaléng~ dsea` i~ lée~ quií~na', **28** jogui féeng~na' Fidiée~ uii~ quiá~ jaléng~ i~ cuø~ 'ná~ júu~ lí~, jogui mí~na' Fidiée~ jalé~ e guiá~ uii~ quiá~ jaléng~ i~ jmineang~ 'ná~. **29** Song ii~ caquié~ cataang~ moní~na', joba' cuøø~na'r e cataang~gui do güiquié~r~ jóng. Jo song ii~ cagui' 'mi~guiée~ quií~na', joba' cuøø~na'r la quié~ 'mi~quií~na' cajo. **30** Cuøø~na' jaléng~ i~ mi~ 'ná~ lí~ doñí~ ee~ mir', jo song ii~ cacá~ ee~go e sea` quií~na', jo~ güimíi~na'r. **31** Jmicóo~na'jaléng~ dsea`, jo jmee~na'jmang~ e guiá~ cóo~r~ lí~ laco'gui iing~na' e njmér~ cóo~ 'ná~.

32 'Jo song 'ná~ 'neáang~na' lajíi~ i~ 'neáang~ 'ná~', joba' ja~ güi!~ óo~na' e jmoo~na' e guiá~, co~ lajob jmoo~ cajo jaléng~ dsea` dsee~ dsea` qui'. **33** Jogui song jmicóo~na' lajíi~ dsea` i~ jmicóo~ 'ná~', joba' ja~ güi!~ óo~na' fa' e jmoo~na' e guiá~, co~ lajob jmoo~ cajo jaléng~ dsea` dsee~ dsea` qui'. **34** Jogui mi~ ee~go jmi~øøng~ rúng~na' jo jmoo~na' lajo cóo~ i~ dsea` i~ liing~na' i~ niqui~ e dsí~ quií~na', joba' ja~ güi!~ óo~na' jóng fa' e jmoo~na' e guiá~, co~ lajob jmoo~ cajo jaléng~ dsea` dsee~ dsea` qui', jo jmooor~ lajo uíi~ liing~ ee~ sijeär~ e ni~íñ~ quiá~ dsea` rúiñ~.

35 'Dsu' 'ná~ 'né~ nijmi~neáang~na' jaléng~ i~ ní~níng~ 'ná~', jogui jmang~ e guiá~ 'né~ njmee~na' cóo~ lajaléng~ dsea`. Jogui jaléng~ dsea` i~ liing~ ee~go jmi~øøng~ 'ná~', ja~ güi!~ óo~na' fa' dseáng~ e niqui~ tur quií~na'. Jo song njmití~na' jalé~ e nicafá~a na, joba' dseáng~ niliseab` guiée~ quií~na', jo~ lajoguiba' nilíng~na' jóo' Fidiée~ dsea` guiing~ ñiffi~, co~ jíi~ íb~ dsea` guiúng~ cóo~ jaléng~ dsea` doñí~ fa' soo~ dsíir~ osi ja~ cuø~r~ gui'máang~ dsea` do é mi~ ee~go íñ~. **36** Jo jmee~ba' fíi~ liing~ rúng~na' laco'gui Tiquirí~i~ dsea` guiing~ ñiffi~ fíi~ líiñ~ 'ná~.

Ja`cuø~na`dsee~dsea`rúng~na'

(Mt. 7:1-5)

37 'Jo ja~ cuø~na' dsee~ dsea` rúng~na', jo lajoba' Fidiée~ ja~ nicuø~r~ 'ná~ dsee~ cajo. Jo ja~ fó~na' júu~ ga~ quiá~ dsea` rúng~na', joba' Fidiée~ ja~ njmér~ lajo cóo~ 'ná~. Íng~na' dsee~ quiá~ jaléng~ dsea`, jo lajob ni~íng~ Fidiée~ dsee~ quií~na' cajo. **38** Cuøø~na'jaléng~ dsea` ee~go e 'nér~, jo lajob niñiúng~na' quiá~ Fidiée~ cajo; jo njmér~ lajo cóo~ 'ná~ lafa' mi~ cuø~na' dsea` micuíi~ e néé~ í~ cóo~ 'ma~í~cuií~, jo mi~ nidsitoo~ 'né~ e ni~íéng~ e 'ma~í~cuií~ do, jo mi~ caróng~ 'né~ e nidsitoo~ teá~, jo mi~ calí~ jo, 'né~ e nilí~ guisó~ guiá~. Jo Fidiée~ njmér~ cóo~ 'ná~ lí~ laco'gui la jmoo~na' cóo~ jaléng~ dsea` rúng~na'.

39 Jo mi~ calí~ e cajíng~ Jesús jalé~ e júu~ na, jo ca'e~guir jaléng~ i~ dsea` do jo casí~reiñ~lala jo~ cajíñ~:

—Song jaang~dsea`tiuung~ njjéiñ~ jaang~gui dsea`tiuung~, joba' dseáng~ fí~ ñib~ nijiúñ~ laji~ huáiñ~ do. **40** Jogui jíi~ jaang~dsea` i~ jmitíiñ~, tiing~guir laco' tifa' quiá~r~ lajee~ e jmitíiñ~. Dsu' mi~ ca'e~ i~ tifa' do lajalé~ e tiiñ~, joguiba' røøb~nilitiñ~jóng.

41 'Jo ~jiali~ ca~ cuente lajíi~ qui~ i~ jmini~ jaang~dsea`rún~, jo dsu' ja~ ca~ cuente uø~ e jie~ ja~ latøøng~ coo~'mab~i~ jmini~? **42** Jo song ja~ lí~ ca~ cuente uø~ jial tí~ fe~ e i~ jmini~, joba' ~jial niteá~ o~ e niffi~ jaang~dsea`rún~ lala:

“Rú^uuu', nea^{du} ne^{ee}', jo^{nigui}duu e quiⁱ ia^{jminí}”? ji^{jmicaang} 'n^u! Jáng⁻ gui^{du} e 'ma^e i^u jminí^u u^o', jo^{lajoguiba}' nicuóøng^{jóø} gui^u e nigui^u e quiⁱ e ia^{jminí} i^{dsea} rún^{do}.

Jalé^u ma^ofii^u cuí^u dsea^u la^eáang^u cóo^u ofii^u e ii^b

(Mt. 7:17-20; 12:34-35)

43 Jo^{mí} calí⁻ jo^{cajíng} gui^{Jesús casír} jaléngⁱ dsea^{do}:

—Ja^{sea} 'ma^ofii^u e gui^u e cu^o ofii^u e ja^{dseeng}, o^{gui} sea^u 'ma^ofii^u e ja^{dseeng} fa[!] e cu^o ofii^u e gui^u. **44** Co[!] jalé^u 'ma^ofii^u, mi^{cacu}o^o ofii^u quiá⁻, joguiba^{nililí} dsea^{su} gui^u osi ja^{dseeng} e 'ma^ofii^u do. Co[!] ja^{cu}o^güiñí^{yú} 'matóó^o, o^{gui} mí^{hu}ing^{jó} ii^{yú} 'matóó^o fi[!]. **45** Jo^{jaang} dseaⁱ guiúng^fé^r jalé^u e gui^u, co^{jmang} e guiá^b i^{dsíir}. Jogui^{jaang} dseaⁱ soo^{dsíi} jmang^u e gab^fé^r, co^{jmang} e gab^{fi} i^{dsíir}. Co^{dseáang} lajíi^u e i^{dsíib} dsea^e f^er^r.

Jial líi^u mi^u náu^u dsea^u júu^u quiá^u Fidié^u

(Mt. 7:24-27)

46 'Jiali^u fi[!]na[!] jnea[~], "Fíi^u i[!], Fíi^u i[!]", song ja^{gui} náu^una[!] jalé^u ta[~] quiá^u? **47** Nifá^uduu i^{líng} la^{líng} jaang^{dsea} i^{náu} júu^u quié[~] e jogui^{jmitir} jalé^u e fá^a: **48** i^{dsea} i^{líiñ} la^{líng} jaang^{dsea} i^{cajme} co^o 'náu^u. Joⁱ dsea^í, ná^ugui e njmé^r e 'náu^u do, catá^r tii⁻ fi[!] e a[!] jogui^{caséer} cóo^u cuy^u e cóo^u eáang^u, joguiba^{cajme}r^r e 'náu^u do. Jo^{mí} cajá^u jmíi^{dsiing}, dsíng^u ca^í jmíi^u e tii⁻ e 'náu^u do, jo^{dsu} jíi^u co^o ja^{ee} calíng^u, co^{teáb} eáang^{si}. **49** Joguiⁱ dsea^í ja^{náu} jalé^u júu^u quié[~] e o^{gui} jmitir[!] jalé^u e fá^a, i^{dsea} i^{líiñ} la^{líng} jaang^{dsea} i^{cajme} co^o 'náu^u, jo^{ja} catá^r tii⁻ fi[!]. Jo^{mí} cajá^u jmíi^{dsiing}, eáang^{caí} jmíi^{tii} e 'náu^u do, jo^{caím} ba[!] do co^{caquib}!

Jo^{jalé} e júu^u na^{ca'e} Jesús jaléngⁱ dsea^{do} e fi[!] e míi^u røø^{do} ie[~] jo^u.

7

Mí^u cajmi^{leáang} Jesús jaang^{dsea} 'léeng^u quiá^u jaang^{fi} 'léé^u romano

(Mt. 8:5-13)

1 Jo^{mí} cató[!] e caféng[!] Jesús jaléngⁱ dsea^{do}, jo^{cangám} tur cóo^u dsea^{quiá}r[!] fi[!] Capernaum. **2** Jo^e fi[!] fi[!] Capernaum do nitáang^{jaang} fi[!] 'léé^u i^{niseeng} fi[!] Roma. Jo^{niseeng} jaang^{dsea} 'léeng^u quiá^r i^{iiñ} dsíng^u, joⁱ dseaⁱ niráaiñ^{dsée}r[!], jo^{dseáang} tí[!] li[!] nijúum^{bre} co^{eaam} líiñ[!]. **3** Jo^{mí} calíñi[!] i^{fii} 'léé^u do e caguiéng[!] Jesús fi[!] Capernaum, jo^{dsifi} ladob casíiñ^{tú} 'ní^{míng} dsea^{cóøng} quiá^u dsea^{Israel} e cangoféeiñ[!] Jesús fa[!] e nidsér[!] e nidsijmi^{leáaiñ} i^{dsea} dsée[!] do. **4-5** Jo^{mí} caguillíng[!] i^{dsea} cóøng[!] do fi[!] li^{sing} Jesús, jo^{camír} dsea^{do} jmíi^{ee} lajíi^u ta^{ngolíiñ} jo^{cajíñ}!

—I^{fii} 'léé^u i^{casíi} qui^{naa} do, dsíng^u guiúiñ[!] cóo^u jaléng[!] dsea^{goo}naa[!] dsea^{Israel}, co[!] i^{bre} caquiá^r ta[~] e calíñ[!] guá^u qui^{naa}, joba[!] ii^{naa} e njimicóo^{re} lana.

6 Jo^{mí} canúu[!] Jesús jalé^u e cajíng^u i^{dsea} do, jo^{cangó} bre cóo^u i^{casíing} do. Dsu^{ná}gui e niguiée[!] Jesús fi[!] quiá^u i^{dsea} do, cajíñ[!] tú[!] 'ní^{míng} dseaⁱ casíingⁱ fi[!] 'léé^u do i^{quié} júu^u quiá^r, jo^{cajíñ} casír[!] Jesús lala:

—Lalab jíng[!] fi[!]naa[!]: **7** "Fíi^u, ja^{jmée} fi[!]fa[!] ni[!] tí[!] quié[!] e, co[!] ja^{catíñ} fa[!] e ni^{úun} sináu[!] quié[!] e, co[!] dsea^{gøm} 'n^u, o^{gui} fa[!] e cateá^{dsii} e caga'nén[!] n^u 'n^u 'ñia[!]a, co[!] dsea^{fém} 'n^u. Jo^{lico} fée[!] e ni^{leáang} dsea^{dsée} quié[!] e, joⁿⁱ leáam^{bre} jóng. **8** Dsaco[!] jnea^{seem} dseaⁱ quiá^u ta[~] quié[!] e, jogui^{seem} dseaⁱ quiá^u ta[~] cajo[!]. Jo^{mí} fi[!] jaang^{dsea} quié[!] e gua[!], joba[!] dsifi^{lajob} cajo[!]; osi mi[!] fi[!] i

jaang` dsea` 'léeng` quié` e e jmee` e la, jøba' dsifí` lajøb jmóor` cajo; jo jalém` dsea` quié` e náu'r~ júu` quié` e."

Jo jaléb` e júu` na quié` i dsea` i cangojmijíng` Jesúz do.

⁹ Jo mi` canúu` Jesúz lado, jo dsíng` cangogá` dsír` jo caji'r` nir` cajóøiñ` jaléng` i dsea` i cój'r` do jo casí` reiñ` jo cajíñ` lala:

—Lajee` lajaléng` dsea` góona` dsea` Israel ja` mi` cajín`n jíi` jaang` i dseáng` lajang` já` líng` júu` quié` e laco'gui i dsea` romano la.

¹⁰ Jo cangolím`tu i dsea` do fí` quiá` i fí` 'lée` do. Jo mi` caguilíñ`, jo ee` líng` i dsea` dséel` do jíi` coo`, co` ninica'láam` bre.

Mi` cajmée` Jesúz e cají`tu jóo` jaang` dseamí` i 'ná`

¹¹ Jo mi` cangí` jo, cangó` Jesúz fí` coo` fí` e sii` Naín cój'r` dsea` guitúung` quiá'r`, jo dsíng` fíng` dsea` i ngolíing` cój'r` ie` jo. ¹² Jo mi` caguiér` quiá` e fí` do, jo cajín` cabøø` dsea` i jéeng` jaang` líi`, jo teáaiñ` do fí` e ningolíñ` fí` codsii`. Jo dsíng` qui` niquia` i líi` do, co` jíi` dob jóor` i niseeng`, jo jíi` jaang` jo` i seeng` quiá'r`, co` ninicajúm` dseañ` quiá'r` cajo. ¹³ Jo mi` calíl` Jesúz e jo` jíi` seeng` quiá` i dseamí` 'ná` do, jo dsíng` calí` fí` líng` neiñ`, jo casí`r` i dseamí` do lala:

—Jo` qui`!

¹⁴ Jo mi` cajín` lado, jo cangoquiéeñ` quiá` li` ngoo` e guoo` e iuung` i líi` do, jo cagüi'r` e dse` guoo` do. Jo i dsea` i jéé` quiá` i líi` do, dsifí` ladob cajer`. Jo cajíñ` Jesúz caféiñ` i líi` do:

—Síming`, jnea` tóø`ø 'ná` : iRáan` na!

¹⁵ Jo dsifí` ladob cají` i líi` do, jogui caguár` jo canaaíñ` fé'r`. Jo Jesúz cajáiñ` i síming` do cój'r` niquiaíñ`. ¹⁶ Jo mi` cangá` jaléng` i dsea` do e cají` i líi` do, joba` dsíng` cangogá` dsír` jogui dsíng` cafóíñ` cajo. Jo canaaíñ` jmiféiñ` Fidiée` jo siiñ` lajee` yaaiñ`:

—Jaang` dsea` i 'gøng` eáang` i fé` cuaiñ` quiá` Fidiée` nicagüéiñ` jee` jneaa`aa` lana.

Jogui fé`guir cajo lala:

—Fidiéeb` nicagüéiñ` e njmicóo'r` jaléng` dsea` góor`.

¹⁷ Jo jalém` dsea` i seeng` fí` jalé` fí` e née` fí` li` se` Judea cój'r` gui fí` lacúng` jo, calíñir` e júu` jo lajíi` e cajmée` Jesúz do.

Mi` casíng` Juan i seáang` dsea` jmí` dsea` quiá'r` fí` li` táang` Jesúz

(Mt. 11:2-19)

¹⁸ Jo lajee` jo calíñi` Juan i seáang` dsea` jmí` do jalé` e jmoo` Jesúz, co` e júu` jo cajmée` i dsea` quiá` i Juan do. ¹⁹ Joba` cató` i Juan do gáng` dsea` quiá'r`, jo casíng`neiñ` fí` li` táang` Jesúz e cangojmíngí`r` dsea` do su íbing` i cajíng` Fidiée` i nigüéeng` fí` jmigüi` la, osi 'né` e njém`bir jaang`gui i jiéng` é. ²⁰⁻²¹ Jo mi` caguilíng` i dsea` quiá` i Juan do fí` li` táang` Jesúz, jo gui'nang` jmoo` dsea` do míi` quiá` jaléng` dsea` dséel` i líng` doñi` ee` jmohuñi` seeng` dsea` tiuung` jogui seeng` dsea` i jéé` i líng` quiá`. Joba` cangáb` i dsea` gáng` do mi` cajmi`leáang` Jesúz jaléng` i dsea` dséel` do. Jo cangoquiéeng` i dsea` quiá` i Juan do fí` li` sing` Jesúz jo cajmíngi`r` dsea` do:

—I Juan i seáang` dsea` jmí` do casíñ` jnea` i cajajmíngí`naa` 'ná` , ¿su 'ná` dsea` i cajíng` Fidiée` i nigüéeng` fí` jmigüi` la, osi 'né` e nijem`baa` jaang` i jiéng`gui é?

²² Joba` cañíi` Jesúz casí`r` i dsea` do:

—Güílméé`na` güíjméé`na` i Juan do júu` jalé` e nicañíi`na` jogui jalé` e nicanúu`na` na: güíjméé`na`r` júu` jial líjné`tu jaléng` dsea` tiuung`, jogui jial ngí`tu jaléng` dsea` jlúung` , jogui jial linúub`tu jaléng` dsea` güíng` , jogui jial

'láang-tu jaléng' dsea` líing' jmohuú' 'lí' fí' ngúu' táang', jogui jial jí'tu jaléng' 'lúu', jogui jial guiaa- júu' cajo quiá'- jial nileáng' jaléng' dsea` dsee` dsea` qui' jee' jalé' dsee` quiá'r'. ²³ Jo juguiú' jiu quiá'- jaléng' dsea` i ja` litung` dsí' cóo' jalé' júu' quié'e.

²⁴ Jo mi' calí' e fé' Jesús lado, jo cangolíim'tu i dsea` quiá'- i Juan i seáang` dsea` jmí' do, jo Jesús canaaíñ` sfr' jaléng' i dsea` i taang` cóo'r' do jalé' juguiú' uiui' quiá'- i Juan do, jo casí' reiñ' do jo cajíñ' lala:

—¿E' caguijóo' 'nú' mi' canáu' na' e ningi' i Juan i seáang` dsea` jmí' do fí' guóo' uó' quié'? Jú' leáa'?, ja' caguijóong' 'nú' jaang` dsea` i uaang` júu' quiá'- i jmoo' lí' doñi' ee' ta' quiú' dsea` jiéng' i líing' la lí' coo' cuiñi' e dsée' cataang` lí' doñi' jié' fí' lí' íi' guí', ²⁵ o'gui caguijóong' na' jaang` dseañu' i jlo' si' i seeng` juguiá', co' niñib' 'nú' e i dsea` la'f' neáaiñ' quiá'- dseata` dsea` féng'. ²⁶ Jo ¿i' óo'na' i caguijóong' na'? Jo e já', 'nú' caguijóong' na' jaang` dsea` i laniing` gui laco'gui i dsea` caguaang` i café' cuaiñ' quiá' Fidiée' malí'gui eáang'. ²⁷ Jo nab nicaliti' laco' fé' Fidiée' fí' ni' jí' quiá'r' cuaiñ' quiá' i Juan i seáang` dsea` jmí' do mi' cajíñ' lala:

Nisín'na jaang` dsea` i niguiá' júu' quié'e ná'gui e niguó' fí' jmigüí' e laco' niguiár' fí' lí' ningí'.

Jo lanab fé' fí' ni' jí' quiá' Fidiée' uiui' quiá' i Juan do.

²⁸ Jo casí'gui Jesús jaléng' i dsea` do jo cajíñ' lala:

—Lajee' lajaléng' dsea` i nicafé' cuaiñ' quiá' Fidiée', ja' mi' caliséng` jaang` i niing` gui ta' quiá' laco' i Juan i seáang` dsea` jmí' do. Jo dsu' i dsea` i ja' niing` fí' jmigüí' la, dsu' Fidiée'bing' i quié' nifí' quiá'r', joba' fí'bing' i niing` gui laco' i Juan do.

²⁹ Jo jaléng' dsea` i canúu' júu' quiá' i Juan do ie' jo cajgáam`bre jmí', jogui lajob cajmée' cajo jí'gui jaléng' nodsicuu' i jmoo' ta' quiá' dseata` quiá' Roma, co' calili'r' e Fidiée'bing' i ée' røø' laco' catíng'. ³⁰ Dsu' jaléng' i dsea` Israel i líing' dsea` fariseo cóo' jaléng' i tifa' quiá' júu' quiú' ta' quiá' dsea` Israel ja' cali'iñ' fa' cajgáaiñ' jmí' mi' cajá' i Juan do, co' ja' cali'iñ' lajíi' e lami' si'iñ' ni'iñ' quiá' Fidiée'.

³¹ Jo cajíng'gui Jesús:

—¿I' nifá' a i líing' la líing' jaléng' i dsea` i seeng` lana? ³² Co' jaléng' i líin' la líing' jiuung` i taang` tacóo' fí' 'móo', jo mi' niti'áng' rúiñ' jo fé'r' lala: "Jnea' cajíu'naa' lúu', dsu' ja' cadseeng` na'; jo ca'ó'naa' jalé' e ø' dsea` lí' ráang` 'lúu', dsu' ja' caquí'na'." ³³ Co' lalab cafée' 'nú' mi' cajá' i Juan i seáang` dsea` jmí' do, co' ca'eeng` na'r e jée' i líing' quiá'r' dsu' uíi' e ja' leáang` gó'r' jogui jíi' capí' jmí' fí' huiing' jó' fí' r'. ³⁴ Jogui cagá' jnea' fí' jmigüí' la e líin'n jaang` dsea` jmigüí' e gó'baa jíi' laco' gó' dsea', jo dsu' jaléng' 'nú' ca'eeng` na' jnea' e líin'n jaang` dsea` cúng' i gó' contøøng', jogui e líin'n jaang` dsea` líng' i ngí' cóo' jaléng' dsea` i sea' júu' e dsíng' røøiñ' dsee', osi cóo' jaléng' 'nú' nodsicuu' é i jmoo' ta' mi' cuu' e catíng` dseata` quiá' Roma é. ³⁵ Jo dsu' cóo' jalé' e jmoo' Fidiée', jmijnéeiñ' jial tíi' tiiñ' ngáiñ'.

Mi' cagó' Jesús fí' quiá' jaang` dsea` fariseo i sii` Simón.

³⁶⁻³⁷ Jo mi' cangí' jo, jaang` dsea` fariseo i sii` Simón cató'r' Jesús fí' quiá'r' e cagó'r' fí' e jmí' jo. Jo e fí' gó'o i Simón do niseeng` jaang` dseamí' i njmoo' ta' 'nú'ng' 'ñia'. Jo mi' nicaliñi' i dseamí' do e nidsé' Jesús fí' quiá' i dsea` fariseo do, jo cangó`bre cajo. Jo lajee' guiing' Jesús e gó'r' cóo' jaléng' i dsea` do, ca'í' i dseamí' do fí' lí' guiing' Jesús jo quier' coo' sfi' e a' jmi' jmeafí' e 'mo' eáang'.

³⁸ Jo mi' caguié' i dseamí' do tí' lí' guiing' Jesús, jo casí'r' uó' jnír', jo canaaíñ' qui'r'. Jo laco' qui'r', jalé' jmí' e fi' jminir' do tí' fí' tii' Jesús, jo cóo' e jmí' jo canaaíñ' ru'r' tii' dsea` do, jogui cajmi qui'r' tii' dsea` do cóo' jñuguir'. Jo mi'

calí⁻ lajo, jo cachu'r' tii⁻ dsea` do, jo casúur⁻ e jmii[`] jmeafii[`] e quier⁻ do fí['] tii⁻ dsea` do. ³⁹ Jo mi[~] cangá⁻ i dsea` fariseo do i cató^{'-} Jesús fí['] quiá'r⁻ do jalé["] e cajmée⁻ i dseam^f do quiá["] Jesús, joba['] canaaiñ[~] i dsír[:] "Faco' já["] i fé["] cuaiñ[~] quiá["] Fidié[~] i dseañu["] la, joba['] nilí["]bre jóng e[~] jale["] dsee⁻ røøng['] i dseam^f i güi["] tii⁻ na." ⁴⁰ Joba['] Jesús casír⁻ i dsea` do jo cajíñ["]:

—Simón, sea['] coo['] e 'né⁻ nifii['] 'nu['].

Joba['] cañíí⁻ i dsea` fariseo i sii['] Simón do jo cajíñ["]:

—¿E[~] nifo["], Tifa["]?

⁴¹ Joba['] cajíng["] Jesús casír⁻ reiñ[:]

—Coo['] née["] caliséng['] gág⁻ dsea` i røøng['] cuu⁻ quiá["] jaang['] dseañu["] i jmóo['] ta⁻ jmi[']øø['] cuu⁻. Jo jaaiñ["] do røøiñ['] ñia['] ciento cutee[,] jo jaang[']guiiñ['] do røøiñ['] jíi["] cincuenta cutee[.] ⁴² Jo mi[~] camii['] i dsea` do cuu⁻ quiá'r⁻, jíi["] jaang['] i dsea` do ja['] ee['] sea['] quir⁻ quiáiñ["]. Joba['] jo['] ee['] camii['] i dsea` fui['] cuu⁻ do cuu⁻ quiá'r⁻, jo caláam⁻ i dsea` do, jo jo['] ee['] caquíir['] jíi["] coo['] ñia[']. Féel[']du['] 'nu['] ne[']du[']: ¿I[~] lajee['] lají['] huáang⁻ i dsea` do eáang[']gui['] neáang⁻ i dsea` cacuø['] cuu⁻ do?

⁴³ Joba['] cañíí⁻ i Simón do jo cajíñ["]:

—Jnea[~] lín[']n e i dsea` i carøøng['] jmingui[']gui do.

Joba['] cañíí⁻ Jesús quiáiñ["] do jo cajíñ["]:

—E uii["], jáb["] quií["], lajob líi['].

⁴⁴ Joba['] cajóøng['] Jesús i dseam^f i guiing['] uii["] tii⁻ do, jo casír⁻ Simón jo cajíñ["]:

—¿Jøøng['] i dseam^f la? Mi[~] ca'úu'u sináu['] quií["], ja['] cacuóø['] jnea[~] jmii['] fa['] e carúu[']u tii[']i laco['] tii[']ing['] jneaa[']aa['] fí['] la; dsu['] i dseam^f la, dsea` i co['] jáab['] la, nicaru[']bre tii[']i cío['] jmii['] ii['] jminir['] jogui nicajmiqui[']r['] cío['] jñuguir[']. ⁴⁵ Jogui ja['] cachu['] 'nu['] nii["] laco['] tii[']ing['] jneaa[']aa['] fí['] la mi[~] neeng['] rú[']naa[']; dsu['] i dseam^f la ja['] mi[~] caquiuiñ["] e chu'r['] tii[']i laco['] mi[~] ca'úu'u sináu['] quií["]. ⁴⁶ Jogui ja['] casú['] jmii['] jmeafii['] moguii⁻ laco['] tii[']ing['] jneaa[']aa['] fí['] la; dsu['] i dseam^f la cagüéiñ["] quier['] coo['] síi['] e a['] jmii['] jmeafii['] e 'mo["] eáang['], jo nicasúur['] tii[']. ⁴⁷ Dsu['] jnea[~] nifii['] 'nu['] e já["] i dseam^f la dsíng['] nicarøøiñ['] dsee⁻, dsu['] jnea[~] nica'ím[']baa jalé["] e dsee⁻ jo quiá'r⁻, joba['] dsíng['] jmi'neáaiñ['] jnea[~] lana; dsu['] jaléng[']gui i dsea` i líng['] e ja['] 'ga['] lí['] dsee⁻ røøiñ['] e laco['] jnea[~] ni'lín[']n jalé["] e jo, joba['] ja['] 'ga['] lí['] jmi'neáaiñ['] jnea[~] jóng.

⁴⁸ Joba['] cajíng["] Jesús casír⁻ i dseam^f do:

—Nica'ím[']baa jalé["] dsee⁻ quií["].

⁴⁹ Jo jaléng["] i dsea` i neáang[']gui do cío['] Jesús canaaiñ['] sii['] lajee['] yaaiñ["]:

—¿I[~] i dseañu["] la e ín["] dsee⁻ quiá["] jaléng["] dsea`?

⁵⁰ Dsu['] Jesús casír⁻ guir i dseam^f do jo cajíñ["]:

—Jnea[~] nica'ín["]n jalé["] dsee⁻ quií["] dsco' jáb["] calín["] jalé["] júu['] quié⁻e; joba['] lana guøng['] cío['] e guia['] fí['] quií["].

8

Jaléng["] dseam^f i cajmicóo['] quiá["] Jesús

¹ Jo mi[~] cangu['] jo, cangó⁻ Jesús lacco' fí['] e cío['] cío['] jalé["] fí['] e pí["] quiá["] e guiar['] jalé["] júu['] quiá["] Fidié[~] e quiá["] jial quié['] dsea` do nifí['] quiá["] jaléng["] dsea`. ²⁻³ Jo cío[']bre jaléng["] i dsea` guitúung['] do quiá'r⁻, jogui ngolíim[']bí cajo jaléng["] dseam^f i nicajmi'leáang['] Jesús lí['] doñí['] ee['] jmohu['] líiñ["], fa['] jaléng["] i jée['] i líng['] quiá["] lami['] jéeng[']gui. Jo jee['] jo quiéeng['] jaang['] dseam^f i sii['] Yá['] i seeng['] fí['] Magdala i ca'uøøng['] guia[']ng['] i líng['] quiá["]; jo jaang[']gui dseam^f i sii['] Sihuo['] i líng['] oo['] jaang['] dseañu["] i sii['] Chuza i jmóo[']ta['] laniing["] quiá["] dseata['] Herodes; jo jaang[']gui i sii['] Susana, jo fí[']m[']bí jaléng["] dseam^f i jiéng[']gui i ngolíing["] ie['] jo, jo jmícóo'r['] Jesús cío['] jalé["] e sea` capí["] quiá'r⁻.

*Mi~ ca'e' Jesús coo' júu^ já!^- e lafa' júu^ cuento quiá!^- mi~ bí dsea' mijú`
(Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9)*

⁴ Jo coo' jmii^ ie~ jo, mi~ caliñí' jaléng` dsea` jie~ fí li~ táang` Jesús, jo ca'uøoiñ` cango'néeiñ` dsea` do; jo dsíng` fíng` dsea` caseáiñ` ie~ jo, joba' ca'e' Jesús jaléng` i dsea` do coo' júu^ já!^- e lafa' júu^ cuento jo casí'r` dsea` do lala:

⁵ —Jaang` dseañu^ cangór` cangobíir` mijú` quiá'r` fí li~ nicajír`. Jo mi~ cabír` e mijú` do, sea` e cajiá` lí~ ngíing` fí. Jo mi~ cangíing` jaléng` dsea`, caso'oml'bre jalé` e mijú` do, jo e liing` gui cagó` ta` cajo. ⁶ Dsu' sea'bí e cajiá` ni~ cuu` lí~ ja` 'leáang` guóo` née; joba' mi~ ca'iáang`, dsifib` caliquí` co' ja` sea` lí~ nisó` jmó` quiá` lí~ güí`, joba' ca'ím` cajo. ⁷ Jogui sea'bí e mijú` do e cajiá` jee` mijú` 'matóo'; jo mi~ ca'iáang` e mijú` do, jéeng`gui e mijú` 'matóo` do cacuáng` jo ca'ím` e mijú` e cabí` i dsea` do jee` e mijú` 'matóo` do. ⁸ Dsu' seab` e mijú` do e cajiá` lí~ jlo` uó`; jo mi~ cacuáng` jo jlob` cacuó`; sea` e cacuó` lají` cien mi^ lacamí` mijú`.

Jo mi~ calí` fé` Jesús jalé` e júu^ na, jo casí` gui` jaléng` i dsea` do, jo café'r` laco` ninú` i dsea` do røø` jo cajíñ`:

—Ií` 'ná` sea` loguá`na', náu`na` jalé` júu^ quié`e.

*E uiing` e ca'e' Jesús jalé` júu^ já!^- e lafa' júu^ cuento
(Mt. 13:10-17; Mr. 4:10-12)*

⁹ Jo mi~ cangí` jo, jo cajmíng` i dsea` guitúung` do cajmíng`r` Jesús e~ guóng` e júu` e ca'er` do. ¹⁰ Joba` cajíng` Jesúus casí'r` i dsea` guitúung` do:

—Quiá` Fidié` nicangíng`'ná` e ngáng`na` jalé` e ja` mi` ní` dsea` jéeng`gui, e dsea` í iin` cár` nífí quiá` lajaang` lajaang` dsea` jmigüí. Dsu` jnea` ee` e jaléng` i dsea` na cóo` júu^ já!^- e lafa' júu^ cuento e laco` mi` ninír` nijér` lafa` ja` ee` cangá`bre, jogui mi` ninúr` nijér` lafa` ja` ee` canúu`bre cajo.

*Mi~ cajmée` Jesús júu` e~ guóng` e júu` quiá` i dsea` bí` mijú` do
(Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)*

¹¹ Joba` cajíng` Jesúus casí'r` i dsea` guitúung` do:

—Lalab guóng` e júu` e ca'e`e na 'micú`!: E mijú` do lí` lafa` júu` quiá` Fidié`. ¹² Jo e cajiá` lí~ ngíing` fí` do lí` lafa` i dsea` i níu` e júu` do, jo dsu` lajmináb` güéeng` fí` i`líng`^, jo dsifí` lajob jmóor` e ja` já` líng` i dsea` do e júu` jo, jo lajoba` ja` nileáiñ` do jee` jalé` dsee` quiá'r`. ¹³ Jogui e mijú` e cajiá` fí` ni~ cuu` do lí` lafa` jaléng` dsea` i iáang` dsíí` íng` jalé` e júu` jo, jo dsu` ja` huóø` ee` e já` líin`, co` mi` huíng` dsijéé` quiá'r` uíi` e já` líin` júu` quiá` Fidié`, joba` dsifí` lajob tá`túr` e júu` jo, jo i dsea` í`bing` i líng` la lí` e mijú` e ja` 'leáang` jmó` sea` do. ¹⁴ Jo e mijú` e cajiá` jee` mijú` 'matóo` do lí` lafa` jaléng` dsea` i níu` júu` quiá` Fidié` jo ca'ím`bre e júu` jo, jo dsu` laco` ngóo` jmíng` eáang`gui guiing` dsíí` jalé` fí`í` dsíí` sea` quiá'r` jogui quiá` jalé` ta` lí` cuu` jogui cajo e quiá` jial nijmi`iáang` dsíí` cóo` jalé` e sea` fí` jmigüí. Jo co` lajob líin`, joba` ja` cuø` fí` quiá'r` fa` e nidsicuáng`gui e júu` quiá` Fidié` e já` líin` do. ¹⁵ Jogui e mijú` e cajiá` lí~ jlo` uó` do lí` lafa` jaléng` dsea` i dsíng` iáang` dsíí` íñ` júu` quiá` Fidié`, jogui eáam` jmóor` náu`r` jalé` júu` quiá` dsea` do, co` ja` litúng` dsíí` jalé` e jo. Jo i dsea` í`bing` i teáang` teá` cóo` júu` quiá` Dsea` Jmáang`, jogui eáam` dsicuáng` e júu` jo quiá'r`.

*Coo` júu` já!^- e lafa' júu^ cuento quiá` jial mi` jmijneá` dsea` ji`
(Mr. 4:21-25)*

¹⁶ Jo mi~ calí` e fé` Jesús júu` quiá` mi~ bí` dsea` mijú`, jo cajíng` gui` casí'r` jaléng` i dsea` do:

—Jíi` jaang` dsea` ja` 'gui'r` cajlí` quí` e mi` nicoo` jo níjlír` o'gui nisí'r` coo` lí` còøng`^, co` iin` e jneá` fí` la'úng` sináu` quiá`bre. Co` 'né` niquidsir`

e quíi` do cōo` li` ñíi` e laco` jneá` mī` dsitáaiñ`~, jo lajōba` jnē` jaléng` dsea` i dsitáang` e sináu` do. ¹⁷ Jo lajōb líi` cōo`~ júu` quié`e: Ja` sea` jalé` júu` quié`e fa' e si`ma` e ja` niní` dsea`, o`gui sea` jalé` júu` quié`e fa' e ja` tōo` jmii` niliñ` dsea` jaléiñ`. ¹⁸ Jōba` fii`~ jnea`~ 'ná', náu`na` júu` quié`e; co` jaléng` dsea` i nináu`~ júu` quié`e, jmigui`gui niñíiñ` e ngáiñ`, jo dsa` jaléng` dsea` i ja` náu`~ júu` quié`e, jōba` ni`im` lajií`~ e ni`i` dsíir` e ngáiñ` do.

*Mi` cajá` niquiá` Jesúc cōo`~ jaléng` rúiñ`
(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)*

¹⁹ Jo lajee` táang` Jesúc e e'r` jaléng` i dsea` do, caguié` niquiá`r` cōo`~ jaléng` rúiñ` e 'náiñ` dsea` do. Jo co` ja` cuðøng`gui fa' e nidsiquiéeiñ` do ti` quiá`- li` sing` dsea` do, co` dsíng` fíing` dsea`, ²⁰ jōba` jaang` i dsea` do cajmea`r` Jesúc júu` jo casí`r` dsea` do jo cajíñ` lala:

—Na nicagüéng` niquií` cōo`~gui jaléng` rún` e 'náiñ` 'ná', jo nab teáaiñ` caluu` lana.

²¹ Dsa` Jesúc cañíir` jo casí`r` i dsea` do jo cajíñ`:

—Jaléng` dsea` i núu` júu` quiá`- Fidié`e jo jmitir` e júu` jo, jaléng` i dsea` íbing` líing` niquié`e jogui rún`n.

*Mi` cajmée` Jesúc e ca'uáang` e íi` guí` jogui ca'uáang` e róo`~ jmii`
(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)*

²² Jo mī` cangf` jo, lajee` e táang` Jesúc fí` Galilea, jo cōo` jmii` ca'ír` fí` dsíi` cōo` móo` cōo`~ i dsea` guitúung` quiá`r` do jo casí`rein`:

—Má`aa` lí`~ 'ngóo`~ cataang` e guié` la.

Jo dsif` ladob cangolíñ` fí` lí` e` Jesúc. ²³ Jo lajee` ngolíñ` ni` jmii` jo caquiam`- Jesúc. Jo lajee` güiing` dsea` do, jo dsíng` canaang` fí` guí` , jo mifíng` canaang` dsí`a` jmii` dsíi` e móo` do, jo cafóm` i dsea` guitúung` do, co` fó` nidsi'am` e móo` lí` teáaiñ` do. ²⁴ Jōba` cangoñiñ` Jesúc jo cajíñ` casí`r` dsea` do:

—¡Tifa`! ¡Tifa`, nicanaang` dsí`am`baa`!

Jo caróo`- Jesúc, jo caqui`r` ta` e guí` do cōo`~ e jmii` do. Jo dsif` ladob cahuíng` e íi` guí` jo cahuím` e róo`~ jmii` cajo, jo tiib` ca`f. ²⁵ Jo casí`- Jesúc i dsea` do jo cajíñ` lala:

—¿Jna`gui e fó`na` e já`- líing`na` júu` quié`e?

Dsa` i dsea` guitúung` do dsíng` cafóiñ` jo cangogá` dsíir` jo cajmíng` rúiñ`:
—¿I`~ i dseañu` la e qui`r` ta` jo náu`~ jalé` guí` cōo`~ jalé` jmii` júu` quiá`r`?

*Jaang` dseañu` i seeng` fí` Gadara i nijéé` i 'ling`~ quiá`
(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)*

²⁶ Jo mī` caguié` Jesúc cōo`~ dsea` quiá`r` fí` lí`~ 'ngóo`~ cataang` e guié` do, jo caguilíñ` fí` cōo` fí` lí` sii` Gadara. ²⁷ Jo mī` cajgáiñ` e móo` do, jo cangoquiéeng` jaang` dseañu` i niseeng` e fí` do i nijéé` i fíing` i 'ling`~ quiá`- lajií`~ malíib`jiu eáang`. Jo ja` ee` si`r` qui`r`, o`gui guíñ` fí` quiá`r`, jo jíi`~ fí` lí` áang` líib` güiññ`. ²⁸ Jo mī` cangáng` i dsea` do Jesúc, jo cangoquiéeiñ` fí` quini` dsea` do jo casí`r` uó` jnír`, jo canaaiñ` fé`r` teá` jo sí`r` dsea` do lala:

—¡Jesúc, Jóo` dsea` guing` ñíff~, ja` jmiguín` jnea`! ¡Jó mī`~ i 'ná` jmi`ee` fa` nijié` o` e ja` nijmeáan` jnea` ga`!

²⁹ Jo i 'ling`~ i jéé` quiá`- i dsea` do café`r` lado, co` Jesúc nicanaaiñ` qui`r` ta` i 'ling`~ do e nitiúuiñ` do i dsea` do. Co` lami` jéeng`gui, eáang` jmiguíu` néé`~ nicajmée` i 'ling`~ i jéé` quiá`- i dseañu` do e ga` eáang`; jo nañí` fa` jaléng` dsea` nicasaiñ` i dseañu` do, jo nica`ñú`r` guoo` tñiñ`~ cōo`~ ñí`~ cadena e laco` jo` nijmériñ` ga`, dsa` dsif` ladob fíiñ` do jalé` ñí`~ cadena, jo jmoo` i

'ling' do e dsée' i dseañu' do fí li~ ja` ii` dsea` seeng'. ³⁰ Jo lalab cajíng' Jesú斯 cajming' reiñ':

—¿Jial sii'?

Joba' cañíi` i 'ling' i jéé' quiá' i dseañu' do:

—Legióm sii' naa'.

Jo cajíng' i 'ling' do lado, co' dsíng' fíiñ' jéer' quiá' i dsea` do. ³¹ Jo jaléng' i 'ling' do camí'r' Jesú斯 e ja` niquiá' dsea` do ta~ e nidsilíñ' do fí li~ 'li'. ³² Jo co' dsíng' fíing' cù^ nitaang~ ne' gó're' nuu' fí dse' coo' mó' quiá' li~ táang` Jesú斯, joba' camí i 'ling' do jmi'ee' camí'r' dsea` do e nicuór' fí e nidsitáaiñ' do dsíi' jaléng' i cù' do. Joba' cacuø' Jesú斯 jaléng' i 'ling' do fí lajo. ³³ Jo dsifí ladob catiúung' jaléng' i 'ling' do i dsea` do, jo cangotáaiñ' dsíi' jaléng' i cù' do. Jo mi~ cangotáang' i 'ling' do fí dsíi' jaléng' i jó' do, jo dsifí ladob cacuñi're', jo cabíng' yaang~ ne' fí 'ni' jiáa', jo cajiúng' ne' fí dsíi' jmi', jo cajgó'bre' jmi' jóng.

³⁴ Jo mi~ cangá' jaléng' i dsea` i jmoo' i' i cù' do lajíi' e calí' do, dsifí ladob cacuñi' cangolíñ' fí fí, jo caguiar' júu' lajíi' e calí' coo' i cù' do, jogui cajmea'r' júu' jaléng' dsea` i cajíñ' guiá' fí coo' fí jee' mó' laco' ngolíñ'. ³⁵ Jo mi~ caliñi' jaléng' i dsea` seeng' fí jo jalé' e calí' e jmi' jo, jo dsifí ladob cangolíñ' fí li~ táang` Jesú斯. Jo mi~ caguilíñ' fí li~ táang` dsea` do, jo cangár' e dob niguiing' i dsea` i lamí' jéé' i 'ling' quiá' do coliing' coo' Jesú斯, jo niqui'bre si'r', jo jo' ee' líiñ' jíi' coo'. Jo dsíng' cafóng' jaléng' i dsea` i caguilíng' do. ³⁶ Jo jaléng' dsea` i cangá' jial ca'láang' i dseañu' i lamí' jéé' i 'ling' quiá' do, dsifí ladob caguiar' júu' jial calí'. ³⁷ Jo mi~ calí' lado, jaléng' i dsea` i seeng' fí Gadara do camí'r' jmi'ee' Jesú斯 e nigüi'fib' dsea` do e fí li~ táaiñ' do, co' dsíng' 'gó' jaléng' i dsea` do. Jo mi~ cajíng' i dsea` do lado, jo dsifí ladob ca'i'tu' Jesú斯 dsíi' e móó' do, jo ca'ír' fí e nidsém' tur fí Galilea. ³⁸ Jo i dseañu' i lamí' jéé' i 'ling' quiá' do camí'r' Jesú斯 jmi'ee' e nidsér' coo' dsea` do, dsu' ja' cacuø' Jesú斯 fí lajo. Jo caquia'r' ta~ i dseañu' do e cangáiñ' do fí quiá'r', jo casí' reiñ' jo cajíñ':

³⁹ —Guóng' fí quiá', jo güiguiá' júu' jalé' e guia' e nícajmée' Fidiée' coo' 'nu'.

Jo cangám' i dseañu' do, jo cajmiti'bre jalé' ta~ e caquia' Jesú斯, jo caguiabre júu' jalé' e guia' e cajmée' dsea` do coo'r'.

Mi~ cajmi'leáang' Jesú斯 jó'o' Jairo (Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

⁴⁰ Jo mi~ caguiéng' tu' Jesú斯 fí Galilea, jo dsíng' fíing' dsea` i niteáang' güijéé' quiá'r'. Jo dsíng' iáang' dsíi' jaléng' i dsea` do dsu' caguiéng' tu' Jesú斯 fí do.

⁴¹ Jo lajee' jo, caguié' jaang' dseañu' i sii' Jairo i líng' fí' féng' quiá' guá' quiá' dsea` Israel. Jo mi~ caguiér' fí' quini' Jesú斯, jo casí'r' uó' jnir' fí' quini' dsea` do jo camír' jmi'ee' fa' e nidsé' dsea` do fí quiá'r', co' seeng' camíng' sim' jiuung' quiá'r' i ningóó' guitu' jíi' jo niráaiñ' do dsée'r' eáang' e dseáng' ti' li~ njúum' bre. ⁴² Jo lajee' ngóó' Jesú斯 fí quiá' Jairo, dsíng' fíing' dsea` ngolíñ', jo dsíng' sicúung' Jesú斯 jee' jaléng' i dsea` do.

⁴³ Jo jee' jaléng' i dsea` i jéé' quiá' Jesú斯 ningóó' jaang' dseam' i nilíng' jmohuíf' e tuuiñ' lajíi' ningóó' mi~ guitu' jíi'. Jo lamí' jéeng' dsíng' níca'íñ' cuu' quiá'r' coo' jaléng' tímíi', jo jíi' jaang' ja` ii' mi' calí' fa' i nícajmi'leáang' ír'. ⁴⁴ Jo guidseaam' calí' i dseam' do cangúiñ' jee' jaléng' i dsea` do, jo cangoquiéen' fí' lf' caluu' Jesú斯 jo catíiñ' capí'^'ni' si' dsea` do, jo dsifí ladob ca'láaiñ', jo jíi' capí' jmi' jo' e tuuiñ' jóng. ⁴⁵ Jo Jesú斯 dsifí ladob cajming' r' jaléng' i dsea` i coo'r' do jo cajíñ':

—¿I' i catíing' capí'^' si'?

Jo co' jaléng¹ i dsea` do cañíir` e jíi² jaang` ja` ii` cajmée` lajo, joba' cañíi` Tú³ Simón:

—Tifa', ¿jiali⁴ jmíng⁵ i catíng⁶ capí⁷ sí⁸? Co' jalém⁹ dsea` 'leng¹⁰ rúiñ¹¹ fí la fí na.

⁴⁶ Joba' cañíi'tu Jesús jo cajín¹²:

—Liim¹³ bing¹⁴ ii¹⁵ cagüi¹⁶ sí¹⁷, co' 'niá¹⁸a calilí¹⁹i e liim²⁰ bing²¹ i nícajmi'leáan²² cóo²³ e 'gøn²⁴n.

⁴⁷ Jo i dseam²⁵ do, mi²⁶ canúur²⁷ e calilíb²⁸ Jesú^s e liing²⁹ ii³⁰ catíng³¹ sí³²r³³, joba' dsíng³⁴ cafóin³⁵ jo dsíng³⁶ jléeiñ³⁷ cangór³⁸ fí quini³⁹ Jesú^s, jo casí'r⁴⁰ uó⁴¹ jnir⁴² fí quini⁴³ dsea` do. Joba' cajmér⁴⁴ júu⁴⁵ fí quini⁴⁶ jaléng⁴⁷ i dsea` do jiali⁴⁸ cagüi⁴⁹r⁵⁰ sí⁵¹ Jesú^s, jo jial ca'láaiñ⁵² ladsiff⁵³ lado e jmohu⁵⁴ e lami⁵⁵ líiñ⁵⁶.

⁴⁸ Joba' cajíng⁵⁷ Jesú^s casí'r⁵⁸ i dseam⁵⁹ do:

—Joo⁶⁰o, uíi⁶¹ e jáb⁶² calín⁶³ júu⁶⁴ quié⁶⁵e, joba' níca'láam⁶⁶ba' lajíi⁶⁷ jmohu⁶⁸ e lami⁶⁹ lin⁷⁰. Joba' lana guóng⁷¹ cóo⁷² e guia⁷³ fí quíi⁷⁴.

⁴⁹ Jo laco' gui'nam⁷⁵bí síng⁷⁶ Jesú^s cóo⁷⁷ i dseam⁷⁸ do, mi⁷⁹ caguié⁸⁰ jaang⁸¹ dsea` sináu⁸² quiá⁸³ Jairo e quier⁸⁴ júu⁸⁵ cuaiñ⁸⁶ quiá⁸⁷ i simí⁸⁸ do, jo lalab casí'r⁸⁹ dsea` do:

—Jo' taan⁹⁰ i tifa' na e dsér⁹¹ fí quíi⁹², co' nícajúm⁹³ simí⁹⁴ jiuung⁹⁵ quíi⁹⁶.

⁵⁰ Dsu' mi⁹⁷ canúu⁹⁸ Jesú^s lado, dsiff⁹⁹ ladob casí'r¹⁰⁰ Jairo:

—Ja` fóøen¹⁰¹ jíi¹⁰² coo¹⁰³, lico' 'né¹⁰⁴ e jáb¹⁰⁵ nilín¹⁰⁶ e quíi¹⁰⁷baa jmii¹⁰⁸ níjmee¹⁰⁹e e ni'leáang¹¹⁰ i simí¹¹¹ jiuung¹¹² quíi¹¹³, jo lajob nilí¹¹⁴.

Jo mi¹¹⁵ cajíng¹¹⁶ Jesú^s lado, dsifib' cangór¹¹⁷ fí quiá¹¹⁸ Jairo.

⁵¹ Jo mi¹¹⁹ caguié¹²⁰ Jesú^s fí quiá¹²¹ dsea` do, jo ja` cacuør¹²² fí fa' e cangotáang¹²³ dsea` jeíng¹²⁴gui, jíi¹²⁵ Tú¹²⁶ Simón cóo¹²⁷Tiáa¹²⁸ cóo¹²⁹Juan cóo¹³⁰ sejmii¹³¹ i simí¹³² jiuung¹³³ do, jíi¹³⁴ i bing¹³⁵ i cangíng¹³⁶ fí e cangotáang¹³⁷ fí dsíi¹³⁸ sináu¹³⁹ e li¹⁴⁰ ráang¹⁴¹ i líi¹⁴² do. ⁵² Jo jaléng¹⁴³ i dsea` sináu¹⁴⁴ quiá¹⁴⁵ Jairo dsíng¹⁴⁶ qui'r¹⁴⁷ jogui dsíng¹⁴⁸ jiuung¹⁴⁹ dsír¹⁵⁰ dsu' e nícajúng¹⁵¹ i jiuung¹⁵² simí¹⁵³ do. Joba' cajíng¹⁵⁴ Jesú^s casí'r¹⁵⁵ jaléng¹⁵⁶ i dsea` do:

—Ja` qui¹⁵⁷na', co' ja` sijúung¹⁵⁸ i jiuung¹⁵⁹ na co' lico' güiim¹⁶⁰bre.

⁵³ Dsu' jaléng¹⁶¹ i dsea` do lí¹⁶² cangíim¹⁶³bre Jesú^s mi¹⁶⁴ cajíng¹⁶⁵ dsea` do lado, co' ñi¹⁶⁶bre e nícajúm¹⁶⁷ i jiuung¹⁶⁸ do. ⁵⁴ Jo lajee¹⁶⁹ e jmoo¹⁷⁰ i dsea` do lajo, jo Jesú^s catíiñ¹⁷¹ guoo¹⁷² i jiuung¹⁷³ do, jo cató¹⁷⁴rein¹⁷⁵ la'úung¹⁷⁶ jo casí¹⁷⁷rein¹⁷⁸ lala:

—¡Ráan¹⁷⁹ na, Mí¹⁸⁰!

⁵⁵ Jo mi¹⁸¹ cajíng¹⁸² Jesú^s lado, dsifib' ladob cají¹⁸³tu i simí¹⁸⁴ do jo caróo¹⁸⁵bre. Jo dsifib' caquia¹⁸⁶ Jesú^s ta¹⁸⁷ e cangíiñ¹⁸⁸ do e cagó'r¹⁸⁹. ⁵⁶ Jo mi¹⁹⁰ cangá¹⁹¹ sejmii¹⁹² i jiuung¹⁹³ do e cajíb¹⁹⁴tuiñ¹⁹⁵ do, joba' dsíng¹⁹⁶ cangogá¹⁹⁷ dsíiñ¹⁹⁸; dsu' Jesú^s caquia¹⁹⁹r²⁰⁰ ta²⁰¹ sejmii²⁰² i simí²⁰³ do e ja` ii²⁰⁴ nísiñ²⁰⁵ do jíi²⁰⁶ jaang²⁰⁷ lajíi²⁰⁸ e cajmér²⁰⁹ e sináu²¹⁰ do ie²¹¹ jmii²¹² jo.

9

*Mi²¹³ casíng²¹⁴ Jesú^s dsea` gutíung²¹⁵ quiá'r²¹⁶ e niguiáiñ²¹⁷ do júu²¹⁸ quiá²¹⁹ Fidié²²⁰
(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)*

¹⁻² Jo mi²²¹ cangí²²² jo, caseáng²²³ Jesú^s jaléng²²⁴ dsea` gutíung²²⁵ quiá'r²²⁶, jo caquia²²⁷rein²²⁸ ta²²⁹ e nidsiguiáaiñ²³⁰ do júu²³¹ quiá²³² jial iing²³³ Fidié²³⁴ e nícar²³⁵ nífi²³⁶ quiá²³⁷ dsea` , jogui cacuør²³⁸rein²³⁹ do bí²⁴⁰ e quíiñ²⁴¹ do jmi²⁴² e ni'uóíñ²⁴³ jaléng²⁴⁴ i líng²⁴⁵ i jéé²⁴⁶ quiá²⁴⁷ dsea` , jogui e níjmíleáaiñ²⁴⁸ do jaléng²⁴⁹ dsea` dséé²⁵⁰ i líng²⁵¹ doñí²⁵² ee²⁵³ jmohu²⁵⁴. ³ Jo lalab casí²⁵⁵ Jesú^s i dsea` gutíung²⁵⁶ do quiá'r²⁵⁷ jo cajín²⁵⁸:

—Nigüiliíng²⁵⁹na' jo ja` ee` 'né²⁶⁰ cá^na' jíi²⁶¹ coo²⁶² quiá²⁶³ güiá²⁶⁴ fí: ja` 'né²⁶⁵ cá^na' 'ma'u²⁶⁶ o'gui²⁶⁷ nosáu²⁶⁸ o'gui²⁶⁹ íí²⁷⁰ o'gui²⁷¹ níneé²⁷². Jogui jíi²⁷³ sí²⁷⁴na' e quií²⁷⁵ba' níca²⁷⁶na', co' ja` 'né²⁷⁷fa' cá^na' tú²⁷⁸ neáang²⁷⁹ sí²⁸⁰na'. ⁴ Jo mi²⁸¹ niguilíng²⁸²na' fí coo²⁸³fí, jo 'né²⁸⁴ni'no²⁸⁵na' coo²⁸⁶ 'náu²⁸⁷ lí²⁸⁸ níjá²⁸⁹na' carta²⁹⁰ taang²⁹¹na' e fí²⁹² jo, jo ja` jmisíng²⁹³na' lí²⁹⁴já²⁹⁵na'. ⁵ Jo jíe²⁹⁶go fí²⁹⁷ lí²⁹⁸ niguilíng²⁹⁹na' lí³⁰⁰ ja` ni'íng³⁰¹ dsea` 'ná³⁰², joba' uøøng³⁰³na' e

fii` jo, jo mi~ niteáang` na! 'ni` e fii` do, bó`na! 'lee` e toq~ tii`na! laco` cuø` li~ e ja` ca'ee` i dsea` do guiá` cõo` 'ná`.

Jo jalé` e ta~ na caquiá` Jesúus quiá`- jaléng` i dsea` guitúung` do.

6 Jo ca'uøøm` i dsea` guitúung` do mi~ cangoyúung` e ca'íñ` jalé` ta~ nijmér~, jo cangolím`bre fí` jalé` fii` e guiar` jalé` júu` quiá`- Fidiée` quiá`- jial laang` dsea` jee` jalé` dsee` quiá'r~, jogui jmi`leáam`bir cajo` jaléng` dsea` i líng` doñí` ee` jmohuñí`.

**Mi~ cangogá` dsíú` Herodes jial fé` dsea` uií` quiá`- Jesúus
(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)**

7-8 Jo ie~ jo nicanúu` dseata` Herodes jalé` e siiing` dsea` quiá`- jalé` e guiá`- e jmoo` Jesúus, jo jii` ja` ñí` i dseata` do e~ nijmér~, co` seeng` dsea` dsicóor` júu` e nicají`tu jaang` lajee` lajaléng` dsea` i café` cuaiñ` quiá`- Fidiée` malii`gui eáang`, jogui seeng` dsea` fé'r` e nicajném`tu Líi`, jaang` dsea` i café` cuaiñ` quiá`- Fidiée` malii`gui eáang` cajo, dsu` seem`bi dsea` i fé` e Juan i seáang` dsea` jmi`bing` i nicají`tu calé` catú`.

9 Jo mi~ canúu` i dseata` do e fé` dsea` e nicají`tu i Juan i seáang` dsea` jmi`do, joba` eáam` cangogá` dsíir` jo cajíñ`:

—Jneab` dsea` caquiá`- ta~ e cahuñ` moluu` i Juan do. Jo jii` i éeng` jaléng` dsea` i ngi` jmoo` jalé` e guiá` jogui quí`r` jmi` e jmoo` lí` doñí` ee`?

Joba` lajii` ie~ job cajmi`úung` dseata` Herodes e 'nó'r` jial niníñ` Jesúus.

Mi~ cahéng` Jesúus 'ñiá` mil dseañu`

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6 :1-14)

10 Jo mi~ calicóng`gui lajo, caguilím`tu i dsea` guitúung` do e cangocóor` júu` fi` quini` Jesúus jalé` e guiá`- e cajmér` lacoo` fii` li~ cangolíñ`.

Jo mi~ calí` féng` rúiñ`, jo cajeem` Jesúus i dsea` guitúung` do fi` coo` li` ja` ii` 'ga` li` dsea` ngi`, quiá`- coo` fii` li` sii` Betsaida.

11 Jo mi~ caliñ` jaléng` i dsea` i seeng` e fii` jo jie` fi` li` nítáang` Jesúus, joba` fii` dsea` cangolíñ` fi` li` táang` dsea` do. Jo Jesúus ca'ím`bre jaléng` i dsea` do mi~ caguilíñ`-, jo canaaíñ` e'r` júu` quiá`- jial iing` Fidiée` nicár` nifí` quiá`- jaléng` dsea`, jogui cajmi`leáam`bir jaléng` dsea` dsé` i quiéeng` jee` i dsea` do cajo.

12 Jo mi~ ningóo` ca'lóo` e jmi` jo, cangoquiéeng` i dsea` guitúung` do fi` li` sing` Jesúus jo casí`r` dsea` do jo cajíñ`:

—I` júu` jogui sii` jaléng` i dsea` na güiguijmeér` quijí` li` nijér` cõo`gui jalé` e nidó`r` jié` ff` li` lí`r` e téé` 'náu`, co` ff` li` taang`naa` la ja` ee` sea` e niquiee`naa` cõo`r`.

13 Joba` cañí` Jesúus casí`r` i dsea` guitúung` do:

—Náb` 'né` cuó`na` e nidó`- jaléng` i dsea` la.

Jo cañí`tu i dsea` guitúung` do:

—Jial nilí`gui jo? Co` jii` 'ñiá` iñí`ba` sea` cõo`gui gáng` 'ñu`, jo fíng ja` 'né` dsé`baa` e dsileá`naa` e nidó`- jaléng` i dsea` na.

14 Co` dsíng` fiiing` jaléng` i dsea` do; tú`bre la 'ñiá` mil jii` dseañu` jo ja` íing` jaléng` dseam` o`gui jaléng` jiuung` cajo.

Dsu` Jesúus casí`r` jaléng` i dsea` quiá`r` do:

—Síi`na` jaléng` dsea` güigüear` tá`- cõ` nibøø` tá`- cincuenta dsea`.

15 Jo lajob cajmée` i dsea` guitúung` do, jo caguáb` i dsea` do lacoo` ta~ caquiá` Jesúus.

16 Jo mi~ calí` caguá` jaléng` i dsea` do tá`- cõ` nibøø` lacúng` lajíng` li` sing` Jesúus, joba` catíng` dsea` do laji` 'ñiá` e iñí` do cõo`gui laji` huáang` i 'ñu` do, jo cajó`r` fi` yá` jmi`jui, jo lajoba` cacuó`r` gui'máang` Fidiée` quiá`- e do. Jo mi~ calí` jo, cajmér` jma`-jiu` e do jee` jaléng` i dsea` guitúung` do, joba` fui`b cajmée` guié` jee` lajaléng` i dsea` fiiing` do.

17 Jo jalém` i dsea` do cagó`r`

car` calitaaiñ` guiú~. Jo mi~ calí~ gó'r` lajíiñ` do, caseám` bì guitu' 'matá^gui e røøng` téé` 'ná` iñí` cóo`~gui `náng` i 'ñu` do.

*Mi~ cajíng` Tú` Simón e Jesús líiñ` Dsea` Jmáang`
(Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)*

¹⁸ Jo mi~ cangí~ jo, coo` jmií~ taang` Jesús e féiñ` Fidiée~, jo cóo`~bre i dsea` guitúung` quiá'r` do. Jo lajee~ jo cajmingi`~ Jesús jaléng` i dsea` quiá'r` do jo cajíñ`:

—¿I~ jnea~ fé` jaléng` dsea`?

¹⁹ Joba` cañíi` jaléng` i dsea` guitúung` do:

—Seeng` dsea` dsicueáaiñ`~ 'ná` cóo`~ i Juan i seáang` dsea` jmií~ do, jo seeng`gui dsea` dsicueáaiñ`~ 'ná` cóo`~ Líi` i café` cuaiñ` quiá`~ Fidiée` malíi`gui eáang`, jogui seem`bi dsea` dsicueáaiñ`~ 'ná` e lín` jaang`gui i nicafé` cuaiñ` quiá`~ Fidiée` jogui e nicají`tur lana.

²⁰ Joba` cajmingi`tu Jesús i dsea` guitúung` do jo cajíñ`:

—Jogui 'ná`, ¿i~ fó`na` e lín`n?

Joba` cañíi` Tú` Simón quiá`~ Jesús:

—'Nab` dsea` i líing` Dsea` Jmáang` i casíing` Fidiée` dsea` guiiing` ñiff` cuaiñ` quiá'r`.

²¹ Dsa` Jesús ca'íir` 'goo` quiá`~ jaléng` i dsea` guitúung` do e ja` ii` nisíñ` do jíi`~ jaang` e í`bre líiñ` Dsea` Jmáang`.

*Mi~ cajmée` Jesús júu` e ti` njingáng`~ dsea` ír`
(Mt. 16:20-28; Mr. 8:30-9 :1)*

²² Jo mi~ calí~ cajíñ` lado, jo casí`~guir i dsea` guitúung` do lala:

—E jáb`~ e jnea~ líin`n i dsea` i cajá` fí` ñiff` e líin`n jaang` dsea` jmigüí. Jo dsíng`~ 'né` nimoo`o iihuíi` e eáang`, co` jaléng` dsea` cóøng`~ quiá`~ dsea` gó'o dsea` Israel nilí` 'ní` ním` bre jnea~, jogui lajob nijmé` jaléng` dsea` quié`~ nifí` quiá`~ jaléng` jmidsea` quií`i` cóo`~gui jaléng` tifa` quiá`~ júu` quiú` ta~ quií`i`. Jo jaléng` í`bing`i` njingáng`~ jnea~; jo dsa` mi~ nití`~ 'ní` jmií` lajo, nijíb`túu` calé` catú`.

²³ Jo mi~ calí~ jo, cangób` tur cóo`~ i dsea` guitúung` do fí` lí` teáang` jaléng` i dsea` fíing` do jo casí`~rein`:

—Song ii` dsea` iing` ni'uíng` dsea` quié`e, joba` güitár` jalé` e lí` dsíir` 'ñia'r`, jogui lacoo` jmií` güiseaiñ` lafa` crúu` quiá'r` e laco` cuo` li` e guia` dsíir` e nidsinghiíñ` jalé` e huíng` uíi`~ e líiñ` dsea` quié`e, jo lajoguiba` ningí`r` cóo`~ jnea` jóng. ²⁴ Co` ii` dsea` i í` dsíi` e lí`bre nileáng` 'ñia'r` jee` jalé` dsee` quiá'r`, joba` i dsea` i conguiab` nibíiñ` fí` lí` 'li`~; jo dsa` ii` dsea` níjúuiñ` uíi`~ e líiñ` dsea` quié`e osi uíi`~ e ni'r` júu` quiá`~ jial niliseeng` dsea` cóøng` cóo`~ Fidiée`, joba` i dsea` i nitíim`~bre fí` quini` Fidiée` jóng. ²⁵ Jo ja` ee` ta~ íing` quiá`~ jaang` dsea` e silíi`r` jalé` e sea` fí` jmigüí song ja`gui cuiíñ` jnea~, co` fí` lí` 'lib`~ nidséiñ`~ mi~ nití`~ 'í` e níjúuiñ`~, jo doguib lí` niní` iihuíi` lata~. ²⁶ Jogui song ii` i 'gó` nifé`~ e líiñ` dsea` quié`e, osi i` líiñ`~ e nifé`r` e já`~ líiñ` júu` quié`e é, joba` lajob nijmee` jnea` cóo`~ i dsea` i cajo, jnea` dsea` gáa`a fí` ñiff` e líiñ`n jaang` dsea` jmigüí; co` lajob nijmee`e mi~ nigáa'túu` fí` jmigüí e niniing` 'gøiñ` quiá`~ Tiquié`e Fidiée` jogui cóo`~ jaléng` ángeles i güeang`~ cajo. ²⁷ E já`~ e fíi`~ i 'ná`~ e i líing` lajee` i dsea` i teáang` la ja` mi` júu`~ cartí` niní` jial líi` mi` nicá` Fidiée` nifí` quiá`~ lajaang` lajaang` dsea` jmigüí.

Jo jalé` e júu` na cajíng`~ Jesús casí`r` jaléng` i dsea` do ie` jo.

*Mi~ calisíng` jial jnáeng` Jesús
(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)*

28 Jo mi~ cangf jñiá~ jmii~ e cajíng~ Jesús lajø, jo cajgóor~ fí~ cøo` yá~ mó~ e cangoféeiñ~ Fidiée~, jo cøo~'bre Tú~ Simón cøo~' Tiáa~ jogui Juan. **29** Jo lajee~ táang` Jesús e féiñ~ Fidiée~, tá~ jia ladob jnéeng~ calisíng~ jial jnéeng~ nir~ jogui calisíng~ sifr~ cajo, jo cajnén~ e tee` jlo~' lafa' joo~, jogui calijíñ~ laco' jing~ iee~. **30-31** Jo lajee~ jo cajnén~ gág~ dseañ~ i síng~ cøo~'r~, jo ni~ Moib~ do cøo~'gui ni~ Lí~, jo laji~ huáaiñ~ do líiñ~ dsea` i café` cuaiñ~ quiá~ Fidiée~ malíñ~gui eáang~, jo jlob~' jing~ i dseañ~ do cajo, jo siiñ~ quiá~ jalé~ iihuí~ e nicá~ Jesús fí~ Jerusalén mi~ nití~ í~ e njngáng~ dsea` ír~. **32** Jo dsu~' lajø~ gaang~ i dsea` quiá~ Jesús i jéeiñ~ do dsíng~ cajá~ e jaligüiñ~ dsu~' caje~'bre e sijnée~ dsíir~, joba~' cangár~ e jlo~' jing~ Jesús jo~ la quie~'gui i dsea` gág~ do jiiñ~ cajo. **33** Jo mi~ cangá~ Tú~ Simón e catang~ fí~ i dsea` gág~ i teáang~ cøo~' Jesús do, joba~' dsifi~ lala casí~r~ Jesús jo~ cajíñ~:

—Tifa~, jdsíng~ juguiá~ dsu~' taang~naa~ cøo~' i dsea` na fí~ la! Fa~' na nijmée~naa~'ni~'náu~jia~ cøo~' má~'ma~, cøo~'quií~' jogui cøo~'quiá~' Moi~ jogui cøo~'quiá~' Lí~' cajo.

Dsu~' jii~ ja~ calilí~ Tú~ Simón e café~'r~ lado. **34** Jo lajee~ gui~'nang~' fé~'bir mi~ cajgó~ cabøø~ jníi~, jo caquiiñ~' lajee~'teáaiñ~ fí~ e yá~ mó~ do, jo dsíng~' cafóng~ Tú~ Simón cøo~' Tiáa~ cøo~'gui Juan. **35** Jo lajee~ teáaiñ~' jee~ e jníi~ do, guicaná~' cøo~'luu~ dsea` fí~ yá~' jmingüi~' jo~ guicajíng~:

—I lab Jóo~'o i camíng~ i 'neáan~n eáang~. Jmee~na~'náu~'na~'jalé~'ta~'quiú~'r~.

36 Jo mi~ cangoyúung~' e caná~' e luu~ dsea` do, cangá~ i dsea` gaang~ do e jo~ jnéeng~'gui Moi~ o~'gui Lí~' fí~ do, jo 'ñiab~' Jesús sing~'gui. Jo mi~ cangf jo, jii~' jaang~ dsea` ja~'jj~'cajmea~'r~ júu~'jalé~' e cangár~ e fí~ yá~ mó~ do ie~ jmii~'jo~.

Mi~ cajmi~leáang~ Jesús jaang~siming~'i iuung~'i ling~'dsíi~ (Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

37 Jo mi~ cajneá~ cøo~'gui jmii~, jo cajgám~'bre e fí~ yá~ mó~ do. Jo dsíng~' fíng~ dsea` cajíñ~' i ngolíng~ ngo~'née~' quiá~'r~. **38** Jo jaang~ dseañ~' lajee~'lajaléng~' i dsea` fíng~' do cató~'r~ Jesús e teá~'eáang~' jo~ cajíñ~' :

—Tifa~, ¿já~ jmée~' uí~ diée~ fa~' ñijmee~' mif~ quiá~' joo~'o? co~' camíng~' siming~' labing~'i seeng~' quié~'e; **39** jo jaang~' i 'ling~' jée~' quiá~'r~, jo yejib~'jmóoiñ~' do e dsea` joñiñ~, jo óor~'teá~'jogui iéng~' jalé~' ja~' fí~ mo'oor~' lajee~' jo, jo dsíng~' jmihuíng~'neiñ~, jo ja~'iiñ~' do nitáu~'r~. **40** Jo nicamíñ~'baa jmi~'ee~' dsea` quií~' fa~' e njmihuíñ~' i 'ling~' do, dsu~' ja~' mi~' cali~'r~.

41 Joba~' lalab casí~' Jesús jaléng~' i dsea` do jo~ cajíñ~' :

—¡Dsíng~' ja~' já~' líng~'na~'jnea~, jo jmang~' fí~ gab~'iing~'na~'cá~'na~'! ¿Jial nité~' lí~'i e niliseen~' cøo~' 'ná~'? Ñijéeng~' i siming~' quií~' do fí~ la.

Jo dsifi~' ladob cangojéeng~' i dseañ~' do i dsea` dséé~' quiá~'r~ do.

42 Jo mi~ cangoquiéeng~' i dsea` dséé~' do quiá~' li~' sing~' Jesús, dsifi~' ladob cabíi~' i 'ling~' do cabíiñ~' i siming~' do fí~ ni~'uó~, jo cajmér~' e cadseá~'tu joñiñ~' do. Jo dsifi~' ladob ca'gaang~' Jesús cajíñ~' i 'ling~' do, jo ngohuím~'biñ~' do quiá~' i siming~' do, jo ca'láam~'biñ~' do. Jo ngf~'joguiba~' cajáng~' Jesús i siming~' do cøo~' tiquiá~'r~. **43** Jo dsíng~' cangogá~' dsíi~' jaléng~' dsea` i cangá~' e jo~ ie~' jo, co~' dsíng~' 'gøng~' Jesús laco~' 'gøng~' Tiquiá~'r~ dsea` guiring~'ñifí~'.

Mi~ cajmée~tu Jesús júu~'e njnga~' dsea` quiá~'r~ (Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

Jo lajee~' teáang~' jaléng~' i dsea` do e dsigá~' dsíir~ quiá~' jalé~' e cajmée~' Jesús cøo~' i siming~' do, jo lajee~' jo~ cajíng~' Jesús casí~'r~ jaléng~' dsea` quiá~'r~:

44 —Náu~'na~'røø~'jalé~' e nifá~'a la lana, jo ja~' güi~'íng~' óo~'na~'lata~'taang~'na~' fí~ jmingüi~'; co~'lana tí~'li~'niguiée~'jmii~' e nisáng~' dsea` jnea~, dsea` gáa~'a fí~'ñifí~' e líñ~'jaang~' dsea` jmingüi~'.

⁴⁵ Dsu' mi~ canúu~ jaléng~ i dsea` guitúung` do jalé~ e cajíng~ Jesús, jíi~ jaaiñ~ do ja` cangáiñ~ jíi~ camí~ júu~ jiali~ cajíng~ dsea` do lado, co' ja` mi~ cangíiñ~ fa' nicacuó~ Fidiée~ e ningáiñ~ e júu~ jo, jogui ja` teá` dsíir~ fa' e nijmíngúr~ jiali~ cajíng~ dsea` do lado.

¿I~ i niing~gui' quini~ Fidiée~?
(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

⁴⁶ Jo mi~ cangí~ jo, coo` jmíi~ canaang` i dsea` guitúung` do e guíng~ rúiñ~ i~ i niing~gui lajee~ lajaléiñ~ do. ⁴⁷ Jo dsu' calilí~ Jesús jalé~ e síng` dsea` quiá'r~, joba' dsifí~ ladob cató'r~ jaang` jiuung~ jo casíng~neiñ~ cáaiñ~, ⁴⁸ jo casí'r~ jaléng~ i dsea` quiá'r~ do jo cajíñ~:

—Doñí~ ii~ i íng~ dsea` i líng` laco' líng` i jiuung~ la la'eáang` cóo~ jnea~, joba' güiliñir~ jóng e jneab~ íñ~; jo ii~ dsea` i íng~ jnea~ güiliñir~ e ím~bre Fidiée~ dsea` guiing~ ñíff~, dsea` casíñ~ jnea~ fí~ jmigüí~ la. Jogui doñí~ ii~ i ja` jmiféng~ 'ñia~ jee~ jaléng~ dsea` rúng~, fíng~ i niing~gui lajee~ lajaléng~.

Doñí~ ii~ dsea` i ja` fé~ ga` ui~ quí~ ii~, joba' ui~ quí~ baa' siñ~
(Mr. 9:38-40)

⁴⁹ Joba' cajíng~ Juan casí'r~ Jesús:

—Tifa', jnea~nicaneem~baa' jaang` dseañ~ i jmóo` ta~ uóong` jaléng~ i líng~ la'eáang` cóo~ 'n~, jo co' ja` ngí~guír colíng` cóo~ jneaa~aa~, joba' nicanjním~baa' quiá'r~ e nijmér~ lajo.

⁵⁰ Joba' lalab cañí~ Jesús quiá~ i dsea` quiá'r~ do:

—Ja` jnúng~na' quiá~ i dsea` do, co' ja` seeng` jíi~ jaang` dsea` i nijmé~ coo` e li~ e dsigá` dsíi` dsea` la'eáang` cóo~ jnea~, jo mi~ nilicøøng`gui lajo, nifé'r~ ga` ui~ quié~e. Co' i dsea` i ja` fé~ ga` ui~ quí~ ii~, joba' ui~ quí~ baa' siñ~.

Mi~ ca'gaang` Jesús quiá~ Tiáa~ cóo~gui quiá~ Juan

⁵¹ Jo mi~ cangí~ jo, nijaquiéeng` jmíi~ e nidséng~tu Jesús fí~ ñíff~, jo teáb` néé` dsíir~ cangór~ fí~ Jerusalén, co' niñí~bre e fí~ job nijngáng~ dsea` ír~. ⁵² Jo nifib` casíñ~ dsea` quiá'r~ i cangojmée~ quiójí~ li~ nijér~ lajee~ uóø. Jo cangolíng~ i dsea` do fí~ coo` fí~ pí~ e néé~ fí~ li~ se~ Samaria. ⁵³ Jo mi~ caguilíng~ i dsea` quiá~ Jesús do fí~ jo, ja` ca'íng~neiñ~ do o'gui cacuor` li~ nijéiñ~ do, co' calilí~r~ e iuung~ Jesús fí~ e ngóor` fí~ Jerusalén. ⁵⁴ Jo mi~ canúu~ Tiáa~ cóo~gui Juan e ja` li~ cangiíñ~ do li~ nijér~ fí~ jo, joba' casí'r~ Jesús:

—Tifa', ¿su iin~ e niquia~naa' ta~ e nijiú~ jíi~ fí~ yú~ jmigüí~ jo nicáng` jaléng~ i dsea` do laco'gui cajmée~ Líi~ malíi~gui eáang~?

⁵⁵ Jo mi~ canúu~ Jesús e cajíng~ i dsea` quiá'r~ do lado, dsifí~ ladob cajíng~ 'ñia'r~ jo ca'gaaiñ~ quiáñ~ do jo casí~reiñ~:

—¿I~ júu~ quiá~ jmití~ 'nú~? ⁵⁶ Co' ja` cagá~ jnea~ fí~ jmigüí~ la e líin~jaang` dsea` jmigüí~ fa' e nijngán~n jaléng~ dsea` jmigüí~, co' jnea~ cagá~a e lí~ laco`nilaan~re jee~ jalé~ dsee~ quiá~bre.

Jo mi~ calí~ cajíng~ Jesús lado, jo fí~ li~ jiéb~ cangolíñ~ e ngojméer~ quiójí~ li~ cajer~ e uóø~ jo.

Jaléng~ dsea` i iing~ nidsilíng~ cóo~gui Jesús
(Mt. 8:19-22)

⁵⁷ Jo lajee~ iuung~ Jesús fí~ cóo~ dsea` quiá'r~ e ngóor` fí~ Jerusalén, jaang` dseañ~ cangoquíeiñ~ fí~ li~ ngóó` dsea` do, jo casí~reiñ~ lala jo cajíñ~:

—Tifa', iim~ jnea~ nii~i cóo~ 'n~ doñí~ jié~ fí~ li~ guó~.

⁵⁸ Joba' cañí~ Jesús quiá~ i dseañ~ do jo casí~reiñ~:

—Jaléng~ güí~ seab` too` li~ güiing~ne!, jogui jaléng~ ta` seab` sii~re!, jo dsu' jnea~, dsea` gáa`a fí~ ñíff~ e líin~jaang` dsea` jmigüí~, jíi~ li~ quiee~e moguii~ ja` sea`.

- 59** Jo malii~guijih lajo cajíng⁻ Jesús e sí'r` jaang`gui dsea` lala:
—Nea~ cójo~ jnea~ lana.
Jo dsu' i dsea` do cañíir` quiá⁻ Jesús jo cajíñ⁻ lala:
—Fí'i, cuóø[~] jnea~ fí' e jang⁻ ni'áanⁿ tiquié^e, jo mi~ ningf jo, joguiba' ninii~i cójo~ 'nu'.
- 60** Jo dsu' Jesús cañíir` quiá⁻ i dsea` do jo casí⁻reiñ[!]:
—Lí[^] 'nu' gua~ lajminá~ güiguia~ júu~ quiá⁻ jial iing~ Fidiée^v nicár` nifí' quiá⁻ dsea`, jo cuø' fí' e jaléng⁻ i dsea` i líng^v lafa' 'líng^v ni'áaiñ⁻ tiquíí^v mi~ nití⁻ oor~ quiá'r⁻.
- 61** Jo ngf jo jaang`gui dsea` casí'r⁻ dsea` do jo cajíñ⁻:
—Fí'i, iim~ jnea~ ninii~i cójo~ 'nu', dsu' lifa' la'uui~ cuóø[~] jnea~ fí' e jang⁻ ni'í⁻i júu~ jaléng⁻ dsea` sínu[~] quié^e.
- 62** Joba' cañíi^v Jesús quiá⁻ i dsea` do jo casí⁻reiñ[!]:
—Jo i dsea` i já⁻ nicalíng^v júu~ quiá⁻ Fidiée^v, jo dsu' mi' 'noo'bí guing^v dsíir' jalé⁻ e sea` fí' jmigüí^v, joba' i dsea` i ja` ta~ íing^v e nicá^v Fidiée^v nifí' quiá'r⁻. Jo e la líí^v lafa' mi~ jíí^v dsea` cójo~ güitá^v, co' ja` cuóøng^v fa' e nijóør⁻ fí' lí⁻ caluu^v lajee^v e jíí^v.

10

Mi~ casíng' Jesús setenta dsea` quiá'r⁻ i cangoguia^v júu~ quiá⁻ Fidiée^v

- 1** Jo mi~ cangf jo, caguíng^v Jesús setenta dsea` lajee^v lajaléng^v dsea` i ngí' cójor⁻, jo caquiuhr⁻ ta~ e cangolíñ⁻ do tá⁻ gáin⁻ nifí'gui lacó^v ngóor' 'ñia'r⁻ e cangoguiaiñ⁻ do júu~ e nijaquiéem^vba' e ningf dsea` do lacoo^v lacoo^v fíí^v. **2** Jo mi~ cató^v e caguíng^v Jesús jaléng⁻ i dsea` do jo cajíñ⁻ casí⁻reiñ[!]:
—E já⁻ e dsíng⁻ fííng^v jaléng⁻ dsea` i iing^v nijmicuíng^v jnea~, dsu' ja` iíí^v 'ga'^v lí^v dsea` seeng^v i niguiá^v jalé⁻ júu~ quié^e. Joba' 'né⁻ nimíñ^v 'ná^v Fidiée^v e nikuóng^vguir dsea` i niguiá^v jalé⁻ júu~ quié^e. Co' líí^v la líí^v fa' mi~ caroo^v jalé⁻ e cajní^v jaang^v dsea`, jo jo iíí^v 'ga'^v lí^v dsea` seeng^v i nijmicóo^v e nisitiíng^v, joba' 'né⁻ nimíñ^v i fííng^vgui dsea` i nijmicóo^v quiá'r⁻ e ni~ ta~ do. **3** Jo lana nigüilíng^vna', jo quié^vna' cuente e nisíinⁿ 'ná^v lafa' sínⁿ jaang^v jo'se^v jee^v jaléng^v ie'dsinúu^v. **4** Jo ja` 'né⁻ cá^vna' jalé⁻ nosáu^v o'gui ñinée^v o'gui 'né⁻ cá^vna' tú⁻ neáang^v lomíí^vna', jogui jíí^v sí^vna' e quií^vba' cá^vna'. Jogui ja` jmí^ving^v yaang^vna' e sííng^vna' cójo~ doñí^v iíí^v dsea` i nijíng^vna' guiá^v fí'. **5** Jo mi~ nigüilíng^vna' quiá⁻ dsea` lacoo^v fíí^v lí^v nisíinⁿ 'ná^v, joba' síí^vna're ladsifi^v lala: “Güiliseem^vba' juguiá^v júu~ røø^v.” **6** Jo song guiab^v ni'íng^v i dsea` lí^v nigüilíng^vna' do 'ná^v, joba' juguiá^v niliseeiñ^v; jo dsu' song ja` ni'íñ^v 'ná^v cójo~ juguiá^v, joba' lajob ja` juguiá^v niliseeiñ^v yaaiñ^v cajo. **7** Jo mi~ nigüilíng^vna' lí^v nikuó^v dsea` 'náu^v, jo job nijá^vna' carta^v taang^vna' e fíí^v jo, jogui jalé⁻ e fí^v gø^v i dsea` do e joba' ni'u^v nicø^vna' cajo; dsuco^v lafa' jaang^v dsea` i jmoo^v ta~ ngíím^vbre e 'léeiñ^v, jo lajobi 'ná^v cajo. Jo ja` 'né⁻ ngíí^vna' la gui^v 'náu^v. **8** Jo mi~ nigüilíng^vna' coo^v fíí^v lí^v iing^v dsea` 'ná^v, quié^vna' doñí^v ee'go cacuø^v i dsea` do 'ná^v. **9** Jogui jmí^vleáang^vna' jaléng^v dsea` dséel^v i seeng^v fí^v jo, jo síí^vna' jaléng^v i dsea` do lala: “Lana nijaquiéeng^v e nicá^v Fidiée^v nifí' quiá⁻ lajaang^v lajaang^v 'ná^v.” **10** Dsu' fíng caguíling^vna' coo^v fíí^v lí^v ja` íng^v dsea` 'ná^v, dsifi^v uøøng^vna' e fíí^v do, jo lajee^v jo nifí^vna' jaléng^v dsea` i nijíng^vna' e jee^v fíí^v do: **11** “Lana nicabó^vnaa' 'lee^v quiá⁻ jee^v fíí^v gó^vna' e nicaséng^v lomíí^vnaa!. Jo latí^v lana niliing^v jaléng^v dsea` i seeng^v e fíí^v la e ja` íñ^v jalé⁻ júu~ quiá⁻ Fidiée^v, dsu' güiliñí^vna' guiá^v e nijaquiéem^vba' e nicá^v Fidiée^v nifí' quiá⁻ lajaang^v lajaang^v dsea` jmigüí^v.” **12** Jo lana fíí^v guíí^v 'ná^v e mi~ nijá^vjmíí^v e nicá^v dsea` iihuíí^v uií^v quiá⁻ jalé⁻ dsee^v quiá'r⁻, eáang^vgui iihuíí^vnicá^v i dsea` seeng^v e fíí^v lí^v ja` ca'líñ^v 'ná^v lacó^vgui iihuíí^v e cacá^v jaléng^v dsea` i caliséng^v fí^v Sodoma mali^vgui eáang^v.

*Dsea`ija`já`- caléng` júu^ quiá`- Dsea`Jmáang`
(Mt. 11:20-24)*

¹³ Jo mi~ calí~ jo, jo canaang` Jesús e jíiñ` jaléng` dsea` i seeng` fí ffi` li~ seeng` jaléng` dsea` i ja` já`- caléng` jalé` júu^ quiá`r` jo cajíñ`-:

—¡Fíi` jaléng` 'ná', dsea` seeng`na' fí Corazín cóo`~ jaléng` 'ná' dsea` seeng`na' fí Betsaida! Cofa` mi~ cajmé`e cóo`~ jaléng` dsea` seeng` fí Tiro cóo`~gui fí Sidón lajale` e guiá` e quíi`~ jmíi` e nicajmé`e cóo`~ 'ná', joba` dsifi` lajob caqui`~ jíng` yaaiñ` fí quini` Fidiée` faco` mi~ lajo, jo caténg` e nineáain` fí` eáang` uii` quiá` jalé` dsee` e nicarøoñ`. ¹⁴ Joba` fíi`~ 'ná', dsea` seeng`na' fí Corazín cóo`~gui fí Betsaida, ie~ mi~ nití` í` e niquidsí` Fidiée` í` quiá` lajaang` lajaang` dsea` jmigüi` eáang`gui nicuó`r` 'ná' iihuí` laco`gui e iihuí` e ni'íng` dsea` i seeng` fí Tiro cóo`~gui fí Sidón. ¹⁵ Jogui jaléng` 'ná', dsea` seeng`na' fí Capernaum, ¿su líing`na` e 'ná'bing` i nisáng` cartí` yú`~gui jee` jaléng` dsea`? U~, o` lajo, co` 'ná'bing` i nijgiáang` tí` li~ 'li`~ mi~ nití` e í` jo. Cofa` mi~ fí ffi` Sodoma calí` lajale` e quíi`~ jmíi` laco`gui jíi`~ e nicajmé`e jee` 'ná', joba` ja` ca'íng` e ffi` jo, jo sijí`~bi jaléng` i dsea` do latí` lana.

Jo cóo`~ júu^ lanab cajíng` Jesús jaléng` dsea` i ja` já`- caléng` júu^ quiá`r`.

Jo mi~ calí~ jo, jo casí`~guir jaléng` i dsea` setenta do lajee` ná`~gui e ni'uóíñ` do e nidsilíñ` e nidsiguiar` júu^ quiá` Fidiée` jo cajíñ`-:

¹⁶ —Ií` dsea` i já`- canúu` júu^ quií`na`, jáb`~ ninúr` júu^ quié` jnea` cajo; jogui jaléng` dsea` i ja` íng` 'ná', ja` íñ` jnea` cajo coliing` cóo`~ Fidiée` dsea` guiling` ñiff~, dsea` i casíng` jnea` fí jmigüi` la.

Jo mi~ calí` e cajíng` Jesús lajo, jo cangolíim` jaléng` i dsea` setenta do laco` ta` cahuí` ie~ jo.

Mi~ caguillíng` tu jaléng` i dsea` setenta do

¹⁷ Jo mi~ li~ cóng`gui lajo, caguillíim`tu i dsea` setenta do fí` li~ táang` Jesús, jo dsíng`- iáang` dsíi`r` mi~ caguillíñ`, jo casí`r` dsea` do jo cajíñ`-:

—Tifa`, dsíng`- iáang` dsínaa` jó`naa` lana, co` jí`gui jaléng` i 'ling`~ i jée` quiá`- dsea` calinúu`r` jalé` júu^ qui`naa` mi~ casíi`naa`r` e ngoo`naa` lafa` guoo`'ná`.

¹⁸ Joba` cañíi` Jesús casí`r` i dsea` setenta do jo cajíñ`-:

—Lajob líi`, jo camób` jnea` mi~ catóng` fíi`~ i 'ling`~ fí` li~ lami` guíiñ` fí` ñiff~, jo catóíñ` lafa` mi~ casí`- coo` jí` güi`ñiá`. ¹⁹ Jogui jnea` nicacuó`ø` 'ná` e niquíi`na` jmíi` jogui e nilí`ba` jaléng` i 'ling`~ mi` jmáiñ` jaléng` dsea` jmigüi` , jogui ja` ee` nilíing`na` nañí` fa` nicúng` jaléng` mi` güiing` 'ná` osi ni'íng` jaléng` tacú` 'ná` é. ²⁰ Jo dsú` ja` güili`iáang` óo`na` e licó` nilí`na` uøøng`na` i 'ling`~ i jée` quiá`- dsea` , co` güili`iáang`gui óo`na` e niteáang`na` fí` ni` jí` quiá`- Fidiée` fí` li~ niteáang` jaléng` dsea` quiá`r` i nidsilíng` fí` ñiff~.

Mi~ cali'iáang` dsíi` Jesús

(Mt. 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Jo ie~ jo, dsíng`- cali'iáang` dsíi` Jesús la'eáang` cóo`~ Jmigui` quiá`- Fidiée` , jo cajíñ`- casí`r` Tiquiá`r` dsea` guiling` ñiff~:

—Teaa~, lana jmifén`n 'ná` , dsea` Fíi` guoo`~ uó` jmigüi` la, dsaco` lana nicajmee`- e ngám` jaléng` dsea` dsee` dsea` qui` jalé` júu^ quií`- , jogui cajmee`ba` e ja` cangáang` júu^ quií`- jaléng` dsea` i tiing` eáang` i jmicóøng`~ yaang` fí` jee` jaléng` dsea` rúng` . Jo lajob líi`, Teaa~, co` lajob cali'iáang` o` e nilí`.

²² Jo mi~ calí` cajíng` Jesús jalé` e júu^ na, jo cajíng`~guir casí`r` jaléng` dsea` i teáang` cóo`r` do ie~ jo:

—Nicacuó` Tiquié`e jnea` e néé` nii` jalé` e sea` fí` la'úng` fí` jmigüi` . Jo jíi`~ jaang` dsea` dseáang`~ mi` cuíiñ` jnea` , dsea` líin`n Jóo` Fidiée` camíng`~, co`

lajíi^l~ Tiquié^ebaa dsea` cuíiñ` jnea~; jogui jíi^l~ jaang` dsea` dseáng^l~ mí^l cuíiñ` Tiquié^edsea` guing^l~ níff^l, co^l lajíi^l~ jneab^l~ dsea` cuín`nre cóo^l~gui lajaléng^l~ dsea` i^l nísi^líng^l~ quié^l~ e e nilicuíiñ` dsea` do.

²³ Jo mí^l calí^l~ cajíng^l~ Jesús lana, jo cajóøiñ` lajíi^l~ dsea` quiá'r^l~ jo casí^l~reiñ^l: —Juguiá^l~ji^l quí^l~ 'nú^l, dsea` máang'na^l jnea~ jogui calicuíing^lna^l jnea~, co^l cangíng^lna^l e ngám^lji^l júu^l quié^l~ e. ²⁴ Dsucó^l dsíng^l~ calíiing^l jaléng^l~ dsea` i^l café^l cuaiñ^l~ quiá^l~ Fidiée^l malii^lgui eáang^l cóo^l~ jaléng^l~ dseata^l~ dsea` cóøng^l~ fa^l mi^l cangár^l jalé^l~ e móo^l 'nú^l jmii^l~ ná, dsu^l ja^l cangár^l; jogui eáam^l calíiñ^l~ fa^l mi^l canúur^l jalé^l~ júu^l quié^l~ e, dsu^l ja^l canúur^l.

Mí^l ca'e^l Jesús jial njimi^lneáang^l dsea` rúiñ^l

²⁵ Jo mí^l calí^l~ caféng^l~ Jesús jaléng^l~ dsea` quiá'r^l, jo cangoquiéeng^l fí^l li^l siñ^l~ jaang^l tifa^l~ quiá^l~ júu^l quiá^l~ ta^l~ quiá^l~ dsea` góor^l~ dsea` Israel, co^l iiñ^l~ do e nigié^lr^l jial ni'núiñ^l~ dsea` do cóo^l~ lajíi^l~ júu^l~ e eiñ^l, jo cajmíng^lr^l~ dsea` do jo cajíñ^l:

—Tifa^l, ¿e^l 'né^l~ nijmee^l~ e e laco^l niñiin^ln e niliseen^l~ cøøng^l cóo^l~ Fidiée^l lata^l?

²⁶ Joba^l cañíi^l~ Jesús quiá^l~ i^l tifa^l~ do jo casí^l~reiñ^l:

—¿E^l~ jalé^l~ e fé^l fí^l ni^l~ ji^l~ quiá^l~ Fidiée^l~ jo jial ngán^l?

²⁷ Joba^l cañíi^l~ i^l tifa^l~ do jo casí^lr^l~ Jesús:

—“Né^l~ jmi^lneáang^lnaa^l~ Fidiée^l~ quií^l~ ii^l~ car^l~ ngocáng^l~ dsi^lbaa^l~ jogui cóo^l~ jalé^l~ bí^l~ seeng^l~ jmigui^l~ quií^l~ naa^l~ jogui cóo^l~ jalé^l~ bí^l~ see^l~ naa^l~ jogui cóo^l~ jalé^l~ e í^l~ dsi^lnaa^l; jogui 'né^l~ jmi^lneáang^lnaa^l~ jaléng^l~ dsea` rú^lnaa^l~ lí^l~ laco^lgui jmi^lneáang^l~ yee^l~ naa^l.”

²⁸ Joba^l cañíi^l~ Jesús quiá^l~ i^l~ dsea` do jo cajíñ^l:

—Lajob lí^l~ laco^l~ fó^l~ na. Jo song nicajmití^l~ jalé^l~ e jo, joba^l niñiin^ln e niliseen^l~ cøøng^l~ cóo^l~ Fidiée^l~ lata^l.

²⁹ Jo dsu^l~ i^l~ tifa^l~ do iññ^l~ e niní^l~ jaléng^l~ i^l~ dsea` do e í^lbre tiíng^l~guir laco^l~ Jesús, joba^l~ casí^lr^l~ dsea` do jo cajíñ^l:

—¿I^l~ dsea` i^l~ 'né^l~ nijmi^lneáan^ln jóng, Tifa^l?

³⁰ Joba^l cañíi^l~ Jesús quiá^l~ i^l~ dsea` do jo casí^l~reiñ^l:

—Coo^l~ néel^l~ jaang^l~ dsea` Israel cagüi^l~ír^l~ fí^l~ Jerusalén jo cangór^l~ fí^l~ Jericó. Jo lajee^l~ ngóor^l~ guiá^l~ fí^l~ catóo^l~ i^l~ quiá'r^l~ i^l~ ca'uø^l~ jalé^l~ e quier^l, jo jí^l~gui si^l~ i^l~ dsea` do ca'uø^lr^l, jo caquiéng^l~neiñ^l~ jo ji^l~ ja^l~ cajngam^l~bre i^l~ dsea` do. Jo mí^l~ calí^l~ jo, jo cangolíim^l~bre, jo dob caseáaiñ^l~ i^l~ dsea` sihuíng^l~ do 'nú^l~ fí^l. ³¹ Jo co^lná^l~ lajob cangotíng^l~ cangíng^l~ jaang^l~ jmidsea^l~ quiá^l~ dsea` Israel fí^l~ li^l~ ráang^l~ i^l~ dsea` sihuíng^l~ do. Jo mí^l~ caguiér^l~ fí^l~ li^l~ ráaiñ^l~ do, cajmíer^l~ lafa^l~ ja^l~ cangám^l~breiñ^l, jo cangíim^l~bre; ja^l~ ee^l~ cajmicóo^lr^l~ i^l~ dsea` sihuíng^l~ do. ³² Jo mi^lmíing^l~guiji^l~ lajo cangíng^l~ jaang^l~ dsea` levita. Jo mí^l~ caguiér^l~ lí^l~ ráang^l~ i^l~ dsea` sihuíng^l~ do, cajmíer^l~ lafa^l~ ja^l~ cangám^l~breiñ^l~ do cajo, jo cangíim^l~bre; ja^l~ ee^l~ cajmicóo^lr^l~ i^l~ dsea` do cajo. ³³ Jo dsu^l~ mi^lmíing^l~guiji^l~ lajo caguié^l~ jaang^l~ dseañu^l~ i^l~ seeng^l~ fí^l~ Samaria i^l~ la'ó^l~ 'nú^l~ niíng^l~ rúung^l~ cóo^l~ dsea` Israel. Jo mí^l~ cangáiñ^l~ i^l~ dsea` sihuíng^l~ do, dsíng^l~ calí^l~ fí^l~ líng^l~ neiñ^l!. ³⁴ Jo cangoquiéeiñ^l~ fí^l~ li^l~ ráaiñ^l~ do. Jo mí^l~ cangár^l~ e sihuíim^l~ i^l~ dsea` do, jo dsiff^l~ lajob cajmíer^l~ míf^l~ quiáiñ^l~, jo ca'ñá^lr^l~ lacaang^l~ lí^l~ sihuíng^l~ quiáiñ^l~ do. Jo mí^l~ calí^l~ e cajmíer^l~ míf^l~ quiá^l~ i^l~ dsea` do, jo caseáang^l~neiñ^l~ fí^l~ mocoo^l~ bú^l~ quiá'r^l, jo cató^l~reiñ^l~ fí^l~ li^l~ seeng^l~ dsea` fí^l~ li^l~ cajmíer^l~ í^l~ i^l~ dsea` do, jo job cajer^l~ cójíñ^l~ do ie^l~ canuu^l~ e jmii^l~ jo. ³⁵ Jo mí^l~ cajneá^l~ e jmii^l~ jo, mi^l~ caguiá^l~ i^l~ dsea` seeng^l~ fí^l~ Samaria do guiá^l~ e nidséiñ^l~, caguir^l~ cuu^l~ quiá'r^l~ jo caquiír^l~ quiá^l~ i^l~ dsea` lí^l~ cajer^l~ do quiá^l~ e nitó^l~ fíiñ^l~ do i^l~ dsea` sihuíng^l~ do. Jo casí^lr^l~ i^l~ dsea` fí^l~ 'nú^l~ do jo cajíñ^l~: “Jmee^l~ í^l~ i^l~ dseañu^l~ la, jo song ca'íng^l~gui^l~ cuu^l~ quií^l~ cójíñ^l~ jalé^l~ míf^l~ quiá'r^l, jneab^l~ niquí^l~ quií^l~ mi^l~ nigüéeng^l~túu^l~ calé^l~ catú^l~”

³⁶ Jo mi~ calí~ e cajíng'~ Jesús lajo~, jo cajmíng'~ r~ i tifa'~ do jo cajíñ'~:
 —¿I~ lajee~ laji` gaang` i dsea` do i líñ~ i cajmi'neáang` i dsea` sihuíng` do?
³⁷ Joba' cañíi~ i tifa'~ do jo casí'r~ Jesús:
 —I~ dsea` i calí~ fí~ líng~ ír~, íbing` cajmi'née` quiá'r~.
 Joba' cañíi~ Jesús jo casí'r~ i dsea` do:
 —Guóng` jo güijmi'neáang` jaléng` dsea` laco` cajmée` i dsea` seeng` fí~ Samaria do cój~ i dsea` sihuíng` do.

Mi~ caguié~ Jesús fí~ quiá~ Marta cóo~gui Yá~

³⁸ Jo mi~ cangí~ jo, jo cangób~tu Jesús laco` iuuiñ~ fí~ e ngóor` fí~ Jerusalén. Jo lajee~ ngolíiñ~ fí~ jo, caguilíiñ~ fí~ cóo~ fí~ li~ niseeng` jaang` dseamf~ i sii` Marta cóo~ jaang` rúiñ~ dsea` ngáang` cóo~ r~ i sii` Yá~. Jo mi~ caliñí~ i dseamf~ do e caguilíng` Jesús cóo~ dsea` quiá'r~ fí~ jo, dsiff` lajob cató'r~ dsea` do fí~ quiá'r~.
³⁹ Jo mi~ caguié~ Jesús fí~ jo, dob caguá` Yá~ quiá~ li~ guiing` Jesús e núur` jalé~ júu~ e e` dsea` do. ⁴⁰ Jo lajee~ jo iuung` Marta e ja` dsiñíiñ` e guiar` guiú~ jalé~ e nidó~ Jesús cóo~ jaléng` dsea` quiá'r~. Joba' cangoquiéeiñ~ li~ guiing` Jesús, jo casí'r~ dsea` do jo cajíñ'~:
 —Tifa', ¿su ja` cuø~ fí~ uø~ e njngáng`~ 'ñiá~a e ni~ ta~ la? Co` nab guiing` i rún~n na ja` ee` jmijiír` fa` e njmicóo~r~ jnea~ cóo~ jalé~ e jmoo`o la. Jiée` o` síi~gor güijmicóo~r~ jnea~ lana.

⁴¹ Joba' cañíi~ Jesús casí'r~ i dseamf~ do jo cajíñ'~:
 —Marta, Marta, dsíng`~ guiing` o` dsuco` ja` nidsiñíin` e njmée~ jalé~ e líi` quíi~. ⁴² Dsú` sea` cóo~ e niing`~ gui eáang` e 'né~ ninúu~, jo Yá~ rún~ nicagui`bre e`~ niing`~ gui e 'né~ jmér~, jo júi~ jaang`~ jo` ií~ cuóøng` lí~ jníng` quiá'r~.

Jo lanab cajíng`~ Jesús casí'r~ i dseamf~ gáng` do ie~ jo.

11

Mi~ ca'e~ Jesús jial nisíi~naa' cóo~ Fidiée~

(Mt. 6:9-15; 7:7-11)

¹ Jo coo` jmií~, mi~ cangí~ e caféng` Jesús Fidiée~, cangoquiéeng` jaang` dsea` quiá'r~ fí~ li~ siñ~ jo casí'r~ dsea` do jo cajíñ'~:
 —Tifa', mi~ cateáang` i Juan i caseáang` dsea` jmií~ do fí~ jmigüí~ la, ca'e'r` jaléng` dsea` quiá'r~ jial nisíiñ~ cóo~ Fidiée~. Jo ¿su ja` é~ 'ná~ jnea~ cajo?

² Joba' cajíng`~ Jesús casí'r~ jaléng` i dsea` do:
 —Mi~ iing`na` siing`na` cóo~ Fidiée~, lalab 'né~ naang`na` fo`^na`:
 Tiquí~ii~, dsea` guiin`~ ñíff~, güijmifém` jaléng` dsea` jmigüí~ 'ná~, co` 'nub` dsea` fén` fí~ la'úng` fí~ jmigüí~. Jogui güijáng` yaang` dsea` fí~ quiní~ e laco` niquiá~ ta~ quiá'r~ lajaang` lajaaiñ~.
 Jogui güijmitib` jaléng` dsea` jmigüí~ jalé~ e iing` 'ná~ fí~ jmigüí~ la
 lf~` laco`gui lití~ fí~ ñíff~ quíi~.

³ Jogui cuóø~ jnea~ jalé~ e 'né~ niquiee~naa` e jmií~ lana.
⁴ Jogui iing` dsee~ uii~ quí~naa` quiá~ jalé~ e ja` dseeng` e nicajmó~naa`, lf~` laco`gui jnea~ iing`naa` dsee~ quiá~ jaléng` dsea` rú~naa` dsea` jmigüí~ mi~ ee`go nica'léer` quí~naa`!
 Jogui jmee~ í~ jnea~ lacaang` lí~ ngí~naa` e laco` ja` nijiá~naa` fí~ ni~ dsee~, jogui jmee~ í~ jnea~ cajo` e laco` ja` njimeáng` jaléng` i`líng`~ jnea~^.
 Jo lanab ca'e` Jesús ie~ jo jial féeng`~naa` Fidiée~.

⁵ Jo mi~ calí~ jo, Jesús casí~`gui`r jaléng` i dsea` do jo cajíñ'~:
 —Majmó~naa` cuente e jaang` 'ná~ seeng` jaang` cabóo~ quíi~naa`, jo i cabóo~ do niguiéer` e tó`r` 'ná~ fí~ quíi~naa` e guiaang`~ uøø` guienáu` jo nijíñ`~: "Cabóo~, ¿su ja` jiée` o` fa` jmiíøøn` jnea~ 'ni` íi~, ⁶ co` dob nicaguié~ i cabóo~ quié~e do

fí' quié'e iuung' fí' jang' fí' lí' huíi' eáang', jo ja` ee` sea` cuóø^øre e nidó'r-?"
 7 Jogui jíi' jaang' 'ná' ja` ningii' na' quiá'- i caboo' quií' na' do jo niff'na'r:
 "Ja` ñijmiguíi', caboo', co' uøøb' eáang', jogui lanabi guiaang' güiing' jaléng'
 jiuung' quié'e, jo dsing' fín' n niráan' n nicuóø^ø 'ná' jalé' e fó' na." 8 Dsu'
 jnea' fíi' i 'ná' e doñi' fa' ja` ráang' na' uíi' e líng' i dsea` do caboo' quií' na',
 dsu' niráam' ba' nicuó'l na'r e mi'r' 'ná' do e laco' jo' siñ' jmiguíi' 'ná'. 9 Jo
 lajob fíi' i 'ná': Míi'na' Fidiée' jalé' e 'né' na' jo' nicuó'bre; jogui mi' 'nó' na' e
 'né' na', niguié'ba' jalé' e 'nó' na' do; jogui mi' tó'na' fí' o'ná', joba' nineab' e
 'náu' do. 10 Dsaco' ii' dsea` i mi' Fidiée' jalé' e 'nér', ngúim'bre; jogui ii' dsea` i
 'nó', niguié'bre e 'nó'r' do; jogui ii' dsea` i tó' fí' o'ná', nineab' e 'náu' do.

11 'Jo ja' lí' dsii' e seeng' jaang' 'ná', dsea` aang' na' jaléng' jiuung', e mi'
 nim'r' 'ná' ir', jo' nicuó'l na'r cuu', osi mi' mi'r' 'ná' capí' ngúu' 'ná', jo
 nicuóng' na'r mi', 12 osi nicuóng' na'r jaang' tacú' mi' nim'r' 'ná' coo' motu'.
 13 Jo co' 'ná', dsea` si'ling' na' fí' quini' Fidiée', tiim'ba' cuó'l na' jaléng' joo'na'
 jalé' e guia', jo' dsu' eáang'gui jlo' nicuó' Tiquí'ii' dsea` guiring' niff' mi'
 nim'i'na'r, co' nicuó'bre 'ná' Jmiguí' quiá'r-.

Mi' cacuø' dsea` dsee' Jesúe jmóor' ta' la'eáang' cоо' i' ling'
(Mt. 12:22-30; Mr. 3:19-27)

14 Jo mi' cangf' jo, coo' jmíi' caguíing' Jesúe jaang' i' ling' i jée' quiá'- jaang'
 dseañu', jo i' ling' do ninicajmíer' e ja' lí' fé' i dseañu' do jíi' camí' júu'. Dsu'
 mi' caguíing' Jesúe i' ling' i jée' quiá'- i dsea` do, dsifi' ladob canaang' fé'tuiñ'
 do. Jo dsing' cangogá' dsii' jaléng' i dsea` i teáang' do mi' calf' lado, 15 dsu' i
 liing' i dsea` do cajíñ' ca'leeiñ' Jesúe:

—La'eáang' cоо' bí' quiá'- Beelzebú i' líng' fíi' jaléng' i' líng', la'eáang'
 fíbing' tiing' i dseañu' na e uóøiñ' i' líng' i teáang' dsí' dsea'.

16 Jogui i' liing'gui i dsea` do e laco' niguié'r' jial ni'níiñ' Jesúe fí' quini'
 dseata', joba' camí'r' dsea` do e fa' njméin' coo' e lí' e quíi'r' jmíi', jo' lajoba'
 nicuó' li' e Fidiéeb' dsea` casí' quiá'r-. 17 Jo dsifi' ladob calilí' Jesúe jalé' e i'
 dsí' i dsea` do, joba' cajíñ' casí' reiñ'.

—Niñib' 'ná' jialco' líi' coo' fíi' lí' ja' síng' dsea` røø', co' seeng' jmaquiíing'
 dsea` i quiu' ta' quiá'r-, jo ja` ee` juguiá' seeng' jaléng' i dsea` do. Jogui niñí'bi'
 cajo jialco' líi' quiá'- dsea` i seeng' coo' sináu' i teáang' ta' jíing', ja` ee` juguiá'
 seeiñ', co' ja' røø' s'hiñ'. 18 Jo song lajob líi' cоо' fíi' i' ling' i sii' Satanás e quiu'r'
 ta' condseá' dsea` quiá'r- e njmeáin' dsea` ga', jogui condseá' gui dsea` do
 e njmícoo'r' dsea', joba' ja' e ta' íng' quiá'r- song cajmíer' lajo, co' ni'íim'
 laji' tú' e ta' do, jo jo` ee` bí' seeiñ' jíi' coo' jóng. Joba' nicaffí' i' ná' jalé' e na,
 co' fíng' 'ná' fó'na' e la'eáang' fíi' i' lím'ba' e tñi' uøøn' jaléng' i' líng' i jée'
 quiá' dsea'; 19 dsu' fa'jíi' e jmícoo' fíi' i' líng' quié'e laco' fó'na' na, joba' i'íi'
 i' líng' na' i jmícoo' quiá'- jaléng' dsea` góona' i nica'uóøng' jaléng' i' líng' i
 jée' quiá' dsea? Co' i dsea` i' e'í' 'ná' e o' lajo e i' óo'na'. 20 Dsu' song jnea' tñi'
 uøøn' jaléng' i' líng' i jée' quiá'- dsea` la'eáang' cоо' güea' quiá'- Fidiée' dsea'
 guiring' niff', joba' nicatib' i' jóng e njáang' yaang' na' fí' quini' Fidiée' e laco'
 nicár' niff' quií' na' lajaang' lajaang' na'.

Jo mi' calf' e cajíng' Jesúe lana, jo casí'gui jaléng' i dsea` do jo cajíñ':

21 —Jo mi' seeng' jaang' dseañu' i' gøng' jogui óor' jalé' e cоо' nijmi'øng'
 'nía'r' mi' jmi'ø'r' jalé' e sea` quiá'r-, jo líiñ' e jo' ii' qui' i' jmíi' nicó' quiá'r-.
 22 Jo dsu' fíng caguié' jaang'gui dsea` i' gøng'gui eáang', jo nili'bre tñi' cоо' i'
 dsea` jaang'gui do, joba' ni'uø'bre jalé' e sea` quiáñ' do.

23 'Joba' fíi' i' 'ná' e ii' ija' sing' uii' quié'e, joba' 'ní' níim'bre jnea' jóng, jogui
 ii' i ja' jmícoo' jnea' e laco' nilicuíng' dsea` jnea', joba' ja' siñ' uii' quié'e cajo.

*Jial lñ' mi~ dsitáang' tu i 'ling'^ fí' dsíi' dsea`
(Mt. 12:43-45)*

²⁴ Jo mi~ calf~ cajíng~- Jesús lana, jo casí~- guir jaléng~ i dsea` do jo cajíñ~-:
—Mi~ güi'ññ' jaang` i 'ling'^ i iuung~ dsíi' jaang` dsea`, ngir' fí' li~ quiññ' e 'nó'r'
fí' li~ nijmi'ññ'. Jo mi~ ngir' e ja` niguié'r' li~ nijmi'ññ', joba' í' dsíi': "Ním'ñtúu
fí' dsíi' dsea` e li~ cajú~ u do, co' ja` li~ sea` li~ nijmi'ññ'n." ²⁵ Jo mi~ niguieng'tur
dsíi' i dsea` do, niguieññ' lafa' coo` sináuññ' li~ siquiáang` guiaññ' jo siliññ' jlo'^. ²⁶ Jo
mi~ ninír` e dsíng~- jlo'^ dsíi' i dsea` do li~ ni'ñtur, jo nidsér` nidsitéer` guiaññ~ i
'ling'^ guiaññ' laco' ír` e nidsítáaiññ` dsíi' i dsea` do. Joba' ga'guib nilíng~ i dsea` do
jóng laco'guib lami~ iuung~ jaang` i 'ling'^ do fí' dsíi'.

Jial lñ' mi~ dseáng~- e já~- e iáang` dsíi' dsea`

²⁷ Jo lajee` gui'nang~ e fé'bi Jesús e júu~ na mi~ tñ' li~ guicafé` jaang` dseamñ
e teá` eáang` jee` jaléng~ i dsea` do jo guicajíñ~-:

—¡Juguiú~ o' quiá~- niquiúññ', dsea` cangoquieeiññ~ 'nñ' jogui cajmícuáaiññ~ 'nñ'
cajo!

²⁸ Jo dsu' Jesús cañíir` quiá~- i dseamñ do jogui casí'r` jaléng~ i dsea` do jo
cajíñ~-:
—¡Jo dsu' juguiú~ guiaññ' quiá~- jaléng~ i dsea` i níu` jalé` júu~ quiá~- Fidiée` jogui
jmitir` jalé` e jo cajo!

*Mi~ camí` dsea` Jesús e nijmé` dsea` do li~ e já~-ba` e tñiñ`
(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)*

²⁹ Jo lajee` jo, dsíng~- guiaññ' caguilíng~ dsea` fí' li~ táang` Jesús, joba` canaang`tu
dsea` do e e'guiñeññ' jo cajíñ~-:

—Jaléng~ dsea` i seeng` jmiiññ` na dsíng~- nírøøiññ` dsee~, joba` mi'r` jnea~ e
nijmee~ e li~ e já~-ba` e tñiñ~, dsu' nicaliseáb` jalé` e lajo` lami~ jéeng`gui. Téé`
óo'na' mi~ cajá` Jonás, jaang` dsea` i café` cuaiññ` quiá~- Fidiée` malí`gui eáang`.

³⁰ Jo laco` Fidiée` casíññ` i Jonás do e niguiáin~- do júu~ quiá~- dsea` do jee`
jaléng~ dsea` i caliséng` fí' Nínive, jo lajob cajo casíing` Fidiée` jnea~, dsea` i cajá`
fí' níññ` e líññ` jaang` dsea` jmigüiññ', e niguiaa~ júu~ quiá'r` jee` jaléng~ 'nñ'. ³¹ Jo
malí`gui eáang` cajo caliséng` jaang` dseamñ i ca'ee` coo` ta` fé` fí' li` huúññ` eáang`.
Jo ie` jo seeng` jaang` dseata` dsea` féng` fí' Israel i calisí` Salomón i tñiñ` eáang`.

Jo i dseamñ do cangór` cangonáur` e júu~ quiá~- i dseata` Salomón do. Jo
dsu' mi~ niguiée` jmiiññ` e niquidsi` Fidiée` í` quiá~- jaléng~ dsea` uí` jalé` júu~ quié`e.

³² Dsuco` mi~ cajá` i Jonás do e caguiar` júu~ quiá~- Fidiée` fí' Nínive, lajalém` i
dsea` seeng` e fí` jo dsifí` lajob caquíññ` jíng` yaaiññ` fí` quini` Fidiée` , joba` i dsea`
fí`bing` nijmé`gui dsee` quiíññ` na' mi~ niguiée` jmiiññ` e niquidsi` Fidiée` í` quiá~-
jaléng~ dsea` jmigüiññ'. Jo dsu` jnea` niing`gui laco` i Jonás do.

*Mi~ ca'e` Jesús jial lñ' mi~ jmijneá` dsea` jí`
(Mt. 5:15; 6:22-23)*

³³ Jo mi~ calf~ jo, jo canaang` Jesús coo` 'lé`gui júu~ quiá'r` jo cajíñ~-:
—Mi~ jmijneá` jaang` dsea` coo` candíññ` quiá'r` , 'né` nisí'r` coo` li~ ñíí', joba`
njneá` fí` la'ñng` sináuññ` quiá'r` . Jo ja` jmijneár` e jí` do e laco` nisí'r` fí` coo`
dsíi` caja o'gui e ni'meár` fí` coo` li~ ja` jneeng` , co` iññ` e jnér` jaléng` dsea` i
dsitáang` fí` dsíi` sináuññ` quiá'r` . ³⁴ Jo jalé` jmini` dsea` íing` ta` e jnér` laco`gui
ta` íing` e candíññ` do e jneá` mi~ canáuññ`. Jogui jaléng` dsea` i guiaññ` jmini` , jlo`'gui
jnér` lacaang` fí` li~ ngir` laco`gui jaang` dsea` i jo` 'ga` li` dseeng` jmini` , co` i
dsea` fí` jo` 'ga` li` røø` jnér` lacaang` fí` li~ ngir` . ³⁵ Jo lajob lñí` cóo`'ññ` 'nñ` mi` já`
líng`na` jalé` júu~ quié`e quiá`- jial laang` Fidiée` dsea` jee` jalé` dsee` quiá'r` ,
co` e jo lñí` lafa` mi` jneá` coo` jí` dsíi` coo` sináuññ` e nññ` . ³⁶ Joba` 'né` ñiing` óo' 'nñ`

jie~ mí' jmee~ na' e ja` já'~ líng'na' e júu^ quié~ e do, co' e jo lí' lafa' mí' ja` jneá` jí' dsí' cōo' sínáu^ e nūu` eáang'.

Mí' cajíng~ Jesús jaléng~ dsea` fariseo cōo'~ jaléng~ tifa'~ quiá'~ júu^ quiá'~ ta~ quiá'~ dsea` Israel

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)

³⁷ Jo mí' cangf e cajíng~ Jesús lado, jaang` dsea` Israel i líng' dsea` fariseo cató'r~ Jesús fí' quiá'r~ e nidó'r~. Jo mí' caguié~ dsea` do fí' quiá'~ i dsea` fariseo do, jo cangfim`bre dsí' sínáu^ jo cangfíñ` caguár` lí` nidó'r~. ³⁸ Jo i dsea` fariseo do dsíng~ cangogá` dsí' mí' cangár~ e ja` cajmiti~ Jesús fa' caru'r` guóor` laco' tíng` jaléng~ dsea` Israel. ³⁹ Joba` cajíng~ Jesús casí'r~ i dsea` fariseo do:

—Jaléng~'ná', dsea` fariseo, rúu~'na'jalé~ cuéé~ huí~ quí~'na'jíi~'lí~ caluu~, jo dsu' eáam' lí~ lí` dsí'. Jo lajob líng'~'ná' yaang~na' cajo, co' guiáb~ tiing`na' rúu~'na' ní~'na' jee~ jaléng~ dsea` mí' ja` lí~ dsea` jial tí' jmoo`na' ií~ quiá'r~ jo ee'gui jalé~'lí~ rúng~na' jmoo`na' cōo'~ jaléng~ dsea`. ⁴⁰ iDsinóo'~'ná'! ¿E~ ta~ íng~ quí~'na' e jmoo`na' lajo? Co' fí' quini~ Fidiée~'né~ e tee`lají~'tú~ taam`. ⁴¹ Jo mí' líng~ e cuø~'na'jaléng~ dsea` i ja` sea`e'né~ quiá'~, joba`'né~ jmee~na' lajo e ngocáng` óo'ba', jo lajoba' ni'uíng~ guiá~ quí~'na' fí' quini~ Fidiée~.

⁴² iE ngí~ fíib~'ná', jaléng~ dsea` fariseo! Co' dsíng~'guiing~ óo'na' e nicuó~'na' Fidiée~ dseáng~'ca'íng~'lajee`~'guí~'íng~'lajalé~'oo' quiá'~ jmiñi~ e ro~'na', jo dsu' ja` e guiing~ óo'na' fa' e ni'í~'na' i~'røø' quiá'~ jaléng~ dsea` rúng~na' o'gui e jmi~'neáang`na' Fidiée~. Co' lajalé~ e joba`'né~ nijmití~'na' cōo'~'gui jalé~ e caguíee~'gui do cajo.

⁴³ iE ngí~ fíib~'ná', jaléng~ dsea` fariseo! Co' iing~na' ní~'na' jíi~'masii~ e jlo~' quiá'~ dsea` laniing~ mí~ nití~ fí' guá~, jogui jmoo`na' e 'ná'bing~ i niing~'gui mí~ nití~ fí' jo cajo. Jogui lajobi mí~ jíng~'na' jaléng~ dsea`'guiá~'fí', jmoo`na' e jmiféiñ~'ná' lafa' jíi~'ná'bing~ i cōo'ng~'gui fí' la'úng~ jmigüí~.

⁴⁴ iE ngí~ fíib~'ná', jaléng~na' dsea` fariseo! Co' dsíng~'jmigüøng`na' jaléng~ dsea` cōo'~'jalé~ e jmoo`na'. Co' 'ná' líng`na' la lí' lí` si'aang~'líi~, co' dsíng~'jlo~'jíng~'tee`lí~'ní~, jo dsu' lí~ lí` dsí' joliing~'tée~'ngúu`jmé~ e teáang~'joo~'.

⁴⁵ Jo mí' canúu~ i tifa'~ quiá'~ júu^ quiá'~ ta~ quiá'~ dsea` Israel e cajíng~ Jesús lado, joba` dsifí` ladob 'ní~'catfíñ~ júu^ quiá'~ dsea` do, jo cañíir` quiá'~ Jesús jo cajíñ~:

—Tifa', mí~ fó~'lana la quié~ jneab~'jminean~' cajo.

⁴⁶ Joba` cañíir` Jesús quiá'~ i dsea` do jo cajíñ~'casí~'reiní~:

—iE ngí~ fíib~'ná' cajo, jaléng~'tifa'~ quiá'~ júu^ quiá'~ ta~ quiá'~ dsea` Israel! Co' cuø~'na' lee~ laguidseaang~ jaléng~ dsea`'jiéng~'e jíi~'jaang`ja`íi~'quíi~'jmiñi~'niró~, jogui jíi~'yaang~na' ja`íng~na'fa'taang~na'guóo`na'e niróo~ e lee~ do.

⁴⁷ iE ngí~ fíib~'ná' jaléng~na', co' jmo~'na' jlo~'lí~'si'aang~'jaléng~'dsea` i café~ cuaiñ~ quiá'~ Fidiée~, jo jaléng~ dsea`'ib~ i cajngang~'líi~'dsea`'cōo'ng~'quiá'~'na' ie~ mali~'gui do! ⁴⁸ Dsu' jalé~ e jmoo`na' do guóng~ e lafa' røøb~'siing~na' cōo'~'jaléng~'líi~'dsea`'cōo'ng~'quiá'~'na' jo e lafa' 'ná'b~'cajngang~na' jaléng~ i dsea` do cajo.

⁴⁹ Jo co' lajob lí', joba` Fidiée~ dsea` eáang~'tihíñ~'cajíñ~'lala: "Nisíñ~'n jaléng~ dsea` i fé~ cuaiñ~ quié~ e cōo'~'gui jaléng~ dsea` apóo~ i si'íng~'e ni'~ júu^ quié~ e jee~'ná', jo dsu' 'ná', seem'biñ~ do i njimeáang~'na' la tí' e já~'óo'na', jogui seem'biñ~ do cajo i njíúng~ fí' jaguóo`na' cartí~ njngám~'ba'r." ⁵⁰ Jo dsu' Fidiée~ njmér~ e niquí~ jaléng~ dsea` seeng~'jmíi~'na' jalé~ e cangongúng~'jaléng~'dsea` i café~ cuaiñ~ quiá'r~ i nicaliséng~'lajíi~'mí~'catiroo~'jmigüí~'jo latí~'lana ⁵¹ jo latí~'mí~'cajnga~'dsea` quiá'~ Abel jogui cartí~'mí~'cajnga~'dsea` quiá'~'Zacarías fí' jeeng~'lí~'guia~'jaléng~'dsea`'jalé~ e cuø'r~'Fidiée~. Joba` fíi~'i~'ná' e njméb~'Fidiée~ e niquí~ jaléng~'dsea` seeng~'jmíi~'na' jalé~ e cangongúng~ i dsea` do.

⁵² ¡E ngí~ fíib~ 'ná', jaléng~ tifa' quiá'~ júu~ quiá'~ ta~ quiá'~ dsea` Israel! Co' 'náb~ dsea` quié~ na' jalé~ jí~ li~ too~ jalé~ júu~ quiá'~ Fidiée~, jo dsu' ja` iing~ 'ná' jmití~ na' laco' fé~ e fí~ ni~ jí~ do, o'gui cuø~ na' fí~ e nijmití~ jaléng~ dsea` i~ iing~ jmé~ lajo.

⁵³ Jo mí~ cató~ e cajíng~ Jesúus jaléng~ i~ dsea` fariseo cóo~ jaléng~ i~ tifa' do, jo jaléng~ i~ dsea` do canaaín~ jmiquím~ dsíir~ cóo~ jalé~ júu~ e cajíng~ Jesúus, jo jmiguiab~ jalé~ e canaaín~ jmingíir~ laco' e nijmiguíñ~ dsea` do; ⁵⁴ co' jaléng~ i~ dsea` fariseo do cóo~ jaléng~ i~ tifa' do 'nó'r~ jial ni'níñ~ Jesúus fí~ quini~ jaléng~ dseata~ quiá'r~ cóo~ jalé~ e fé~ dsea` do.

12

Mi~ ca'e' Jesúus e ja` dseeng` jmíjløng` yee~naa' jee~ jaléng` dsea`

¹ Jo lajee~ e fí~ Jesúus jalé~ e júu~ na, caseáng~ lí~ lí~ tú~ 'ní~ mil dsea`. Jo laco' ngóo~ seáng~ jaléng~ i~ dsea` do, dsíng~ ninaaiñ~ 'leng~ rúiñ~, co' lajalém~ bre iiñ~ ninúr~ jalé~ júu~ e e' Jesúus. Jo lajee~ jo canaang` Jesúus féiñ~ jaléng~ dsea` guítúung~ quiá'r~ jo casf~ reiñ~:

—Ñiing~ óo'na' cóo~ jalé~ e fé~ jaléng~ dsea` Israel i~ líng~ dsea` fariseo, co' jíi~ yaaiñ~ ja' já~ líiñ~ jalé~ e fí~ r~, jo jalé~ e jo líng~ ta~ quiá'r~ e lico' jmíjløng~ yaam~ bre fí~ quini~ jaléng~ dsea` fíi~. ² Dsuco' ja` sea` coo` e sif~ jneaa~ aa' e iing~ e ja` tóo` jmíi~ niliñi~ jaléng~ dsea`, o'gui coo` e si'má~ naa' e ja` tóo` jmíi~ nini~ jaléng~ dsea` cajo. ³ Joba' jalé~ e nicaféé~ 'ná' e iing~, niliñib~ jaléng~ dsea`; jogui lajobi jalé~ e nicaféé~ na' fí~ sináu~ quí~ na', niliseab~ júu~ latøøng~ fíi~ cajo.

I~ i catíng~ e 'góng'naa'

(Mt. 10:28-31)

⁴ Jo lala fíi~ i~ jaléng~ 'ná', dsea` rú~ naa'; ja` fóøng~ na' jaléng~ i~ iing~ jngáng~ 'ná', co' jíi~ e joba' tiiñ~ jmér~. ⁵ Dsu' lana nijmée~ 'ná' júu~ i~ i~ catíng~ i~ niféng~ na': güiféng~ na' i~ dsea` i~ niquiá~ ta~ lí~ nijúung~ na' jogui quí~ r~ jmíi~ e guiéñ~ dsea` fíi~ lí~ 'ná' igüiféng~ na' i~ dsea` i!

⁶ Jo niñib~ 'ná' e 'náim~ dsea` tá~ la' 'núing~ ta' cóo~ tú~ 'ní~ í~ cuu~. Dsu' e já~ ba' e jíi~ camíng~ i~ ta' do ni'líng~ dsíir~ Fidiée~ laco'gui ja` ni'líng~ dsíir~ jíi~ jaang~ 'ná' cajo. ⁷ Jo jí~gui jalé~ jñugui~ 'ná' si'í~ Fidiée~ tá~ camí~. Joba' fíi~ 'ná' e ja` fóøng~ na' mí~ iing~ dsea` nijngáiñ~ 'ná', co' eáang'gui quíng~ 'ná' laco'gui fíing~ ta'.

Jaléng~ dsea` i ja` i~ líng~ e cuíñ~ Dsea` Jmáang~

(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ Jogui jaléng~ 'ná', dsea` i~ ja` i~ líng~ na' e nijmée~ na' dsea` júu~ e cuíng~ na' jnea~ fí~ jmigüi~ la, joba' jnea~, dsea` cagá~ a fí~ níff~ e líin~ jaang~ dsea` jmigüi~, lajob nijmee~ e cajo fí~ quini~ jaléng~ ángeles quiá~ Fidiée~ mí~ niguillíng~ 'ná' fí~ jo. ⁹ Dsu' jaléng~ dsea` i~ nijngáiñ~ 'ná', co' eáang'gui quíng~ 'ná' joba' lajob nifá~ a fí~ quini~ jaléng~ ángeles quiá~ Fidiée~ e ja` cuíin~ nre cajo.

¹⁰ Jogui doñí~ ii~ i~ 'ní~ níing~ jnea~, dsea` gáa'a fí~ níff~ e líin~ jaang~ dsea` jmigüi~, ni'líim~ Fidiée~ dsee~ quiá'r~; jo dsu' ii~ i~ café~ ga` uii~ quiá~ Jmigui~ quiá~ Fidiée~, joba' jo` quí~ jmíi~ fa' e ni'líng~ gui~ Fidiée~ dsee~ quiá'r~.

¹¹ Jo jaléng~ 'ná', song cajiúng~ na' fí~ jaguo~ dseata~ quiá~ guá~ qui~ naa' osi fí~ jaguo~ dsea` i~ quidsi~ í~ osi dseata~ bi~ é, joba' ja` fóøng~ na' fa' e ja` ní~ na' jial nijmi'óng~ yaang~ na' o'gui jial ningíi~ na' quiá'r~ mí~ nijmingír~ 'ná'. ¹² Co' mí~ níteáang~ na' fí~ quini~ jaléng~ i~ dseata~ do, dsifi~ lajob nijmé~ Jmigui~ quiá~ Fidiée~ jial ningíi~ na' quiá'r~ mí~ nijmingír~ 'ná'.

Eáam` dseáang~ mí~ óo` dsea` cuu~ eáang`

13 Jo mi~ canḡ e cajíng'~ Jesús jalé~ e júu~ na, jo jee~ jaléng'~ i dsea` i teáang~ núu` jalé~ e júu~ jo guicató~ jaang` dseañu~ jo guicajíñ~ casf'r~ Jesús:

—Tifa', síi' go rún~n dsea` ngáang~ cóo~q güicuó'r~ jnea~ guié~e quié~e jalé~ e casée' lii~ tiquié~e mi~ cajúiñ~.

14 Joba' cañíñ~ Jesús quiá~ i dseañu~ do jo casf'r~reiñ~:

—Ja` caslíng` Fidiée~ jnea~ jee~ 'ná~ fa' e líñ~n dseata~ i cajajmée~ jmá~jiu jalé~ e sea` quií~na~.

15 Jogui casf'r~guir jaléng'~ i dsea` teáang~ do jo cajíñ~:

—Ñiing~ óo'na' jo ja` jmee~na' e dsináang'na' jalé~ cuu~ o'gui doñi~ ee` e sea` fí~ jmigüí~, co' jíi~ jaang` dsea` ja` quií~ jmíi~ e niquir~ quiá~ e niteáng~ guir huóø~ fí~ jmigüí~ la fa' jialgui la sea` quiá'r~.

16 Joba' ca'e~ Jesús jaléng'~ i dsea` do cóo~ júu~ já~ e lafa' júu~ cuento e fé~ lala jo cajíñ~:

—Coo~née~ caliséng` jaang` dseañu~ i sea` cuu~ eáang` jo óor~ uó~ e jlo~ eáang` cajo, jo catáiñ~ dsea` l'éeng~ quiá'r~ i cajmée~ ta~ e uó~ do. Jo mi~ caroo` jalé~ e cajníñ~ do, dsíng~ jlo~ cacuø~ e uó~ do, jo dsu~ jo` li~ sea`gui e ni'meá~ i dsea` sea` cuu~ do jalé~ e caro'r~. **17** Joba' canaaiñ~ dsír~: “¿E~ njmee~e cóo~ jalé~ e caró~o e jii~ lana? Co' ja` sea` li~ ni'meaa~ jalé~ e jo.” **18** Jo coob~ mi~ ca'óng~ dsír~ jial njmér~, joba' cajíñ~: “Nica'óm~ dsii~ jial njmee~e. Nijiéem~ baa'núu~ quiá~ cuñ~ quié~e e téé~ lana, jo njmee~e e cóo~gui eáang`, jo job ni'meaa~ jalé~ e caró~o do cóo~ laji~ e sea` quié~e. **19** Jo mi~ ni'iéng~ e 'núu~ do jogui mi~ nitée~ líng` jalé~ e sea` quié~e, dsíng~ juguiá~ niliseen~ jo jíi~ coo~ fí~í~ jo` ee` njáa~ quié~e jóng. Joguiiba' njmi'lín~teáa tú~ 'ní~ jiing~, jo lajee~ jo nidúu~ nidóø~ø jalé~ e sea` quié~e jo dsíng~ njmi'líaang` dsii~ lajee~ jo.” **20** Jo dsu~ uóø~ job cajíng~ Fidiée~ casf'r~ i dseañu~ do: “Dsea` tuung~, náb nití~ í~ e njúun~, jo ¿e~ ta~ líng~ quií~ jalé~ e oo~ lana mi~ niguøng~ fí~ jmigüí~ coo~?” **21** Jo lanab dsingüing~ jaléng` dsea` i siliñ~li cuu~, co' o' cóo~ e jo nitíñ~ fí~ quini~ Fidiée~ mi~ nití~ oor~ quiá'r~.

To'fíim`Fidiée`jaléng`dsea`quiá'r~ (Mt. 6:25-34)

22 Jo mi~ canḡ jo, jo caféng`gui Jesús jaléng` dsea` guitúung` quiá'r~ jo casf'r~reiñ~:

—Lala fíi~ i 'ná~: ja` jmee~na' fí~í~ quiá~ jalé~ e nicø~na' o'gui jmee~na' fí~í~ quiá~ jalé~ sí~na!. **23** Co' eáang`gui laniing~ 'né~ e jmita~ óo'na' e niguüliim`ba' fí~li~ guiá~ mi~ nití~ fíi~ coo~ e laco`gui e njmee~na' fí~í~ quiá~ jalé~ e nicø~na' cóo~gui quiá~ jalé~ sí~na!. **24** Jo quié~na' cuente quiá~ jaléng` quiee'; ja` jíe~ jíi~re' o'gui jíe~ téé~ jalé~ e gó~re' o'gui 'mea're' jalé~ e nidóø~re', dsu~ Fidiée~ ní~bre e~ héiñ~ jaléng~ i jí~ do quiá'r~. ijo eáang`gui quiíng~ 'ná~ fí~ quini~ Fidiée~ laco`gui lajee~ fíing~ ta~ i seeng~ fí~ jmigüí~! **25** Jo ¿í~ jaang` 'ná~ niquir~ jmíi~ njmee~na' e nicuáng`guina' ca'ná~ metro laco`gui jíi~ tí~na' lana? **26** Jo song ja` quií~na' jmíi~ jmee~na' e capí~ lajo, joba' ¿jialí~ guing~ óo'na' jalé~ e líi~ seeng~na'?

27 Jo quié~na' cuente jial jlo~ jalé~ lí~ e sea` fí~ jmigüí~, jogui ja` ee` ta~ jmóo` o'gui quié~ fí~í~ jial ni'uíng~ e jlo~. Jo dsu~ car` jíi~ dseata~ Salomón cóo~ jalé~ e jlo~ e caliseá~ quiá'r~ ja` casíng~ 'nía'r~ e jlo~ lí~ laco`gui la jnéeng~ coo~ lí~.

28 Cofa' jlob~ cajmée~ Fidiée~ e jnéeng~ jalé~ lí~ e ja` huóø~ té~, dsu~ jaléng`gui 'ná~, dsea` i ja` mí~ teáang~ teá` cóo~ júu~ quié~e, jmiguiá~gui niñíing~na' quiá~ Fidiée~ jalé~ e 'né~na!. **29-30** Joba' fíi~ i 'ná~ lana, ja` jmee~na' fí~í~ quiá~ jalé~ e ni'u~ nicø~na', dsu~co` lajob jmóo` jaléng` dsea` jmigüí~ i ja` cuíng` Fidiée~. Jo dsu~ 'ná~ seem`jaang` Tiquíi~na' dsea` guing~ níff~ i niñi~ jalé~ e 'né~na' lacoo`

jmii~ lacoo` jmii~. ³¹ Jo fii~ guii' ná~ lana e 'né~ niymi'úung`na' e Fidiéé` dsea` nicá~ nifí~ quí~ na', jo lajoba' niñiing`na' jalé~ e 'né~ na' lacoo` jmii~.

*Jalé~ e catiing~ dsea` quiá~ Fidiéé` fi' jmigüü` coo`
(Mt. 6:19-21)*

³² 'Jo ja` jmee~ 'ná~ fi'í~, dsea` i ja` fiiing~ mi` cuíng` jnea~, co' Tiquíi`na' dsea` guiing~ nifí~ i quié~ nifí~ quí~ na' nicalí~ dsíir` e niyuó'r` 'ná~ lajii~ e catiing~ na' e iáang` dsíir`. ³³ Joba' 'né~ e 'nii~na' jalé~ e sea` quí~ na' jo niymicóo`~na' jaléng` dsea` i li~ 'né~ quiá~ lajo; co' ja` ee` ta~ iing~ quí~ na' fíng tá~ ca'meá~ lí~ cuu~ cóo`~ jalé~ e sea` fi' jmigüü` la, co' dsíng` fó~ nicá~ jaléng` ii~ jalé~ e sea` quí~ na' osi nidó~ jaléng` guisí~ i 'lée~ é. Co' guia~ guib e niymee~na' e nilisea` quí~ na' fi' nifí~ jalé~ e jlo~, dsaco` fi' jo jo` seeng` ii~ o'gui fa' dseáang`~ e ni'lé~ gui guisí~. ³⁴ Co' lí~ sea` jalé~ e lí~ a~ do, e jobi guing~ a~ jóng.

Dseáang`~ 'né~ e siñiing` dsi`naa'

³⁵⁻³⁶ 'Joba' fii~ i ná~ e 'né~ neáang`na' laco' guing~ jaang` dsea` 'léeng`~ i guing~ fi' quiá~ fii~ e güijeeiñ~ e nineár~ 'náu~ mi` niguieng` fiir~ i ngí~ fi' lí~ cung` guoo` dsea`, jo 'né~ sijeeng` i dsea` 'léeng`~ do e jneá` jib` guiiñ~, joba` dsifib` nineár~ 'náu~ mi` niguieng` fiir~ e nitór`. ³⁷ Jo juguiá~ jiu quiá~ jaléng` dsea` 'léeng`~ i sijnée` dsíi` mi` niguieng` fiir~. Co' jnea~ jmitaa~ óo'na' e dsíng`~ nili'iáang` dsíi` i fiir~ do jo nitóor` jaléng` i dsea` 'léeng`~ i sijnée` dsíi` do e nidó'r` coliing` cóoiñ~ do e uóø` jo. ³⁸ Jo juguiá~ jiu quiá~ jaléng` i dsea` 'léeng`~ i sijnée` dsíi` do mi` niguieng` fiir~, nañí fa' niguienñ~ do guienáu~ osi téé~ ogóó~ é. ³⁹ Jogui cajo fa' jaang` dsea` niñir` e~ oor~ niguiée` jaang` ii~ fi' quiá'r~, nijé~ bre e jo` nigüiñ~ e uóø` jo, jo lajoba` ja` niyuó'r` fi' e ni'uó~ i ii~ do jalé~ e sea` quiá'r~. ⁴⁰ Joba` lajob 'né~ neáang` 'ná~ e siñiing` óo'ba'; co' jnea~, dsea` i cajá~ fi' nifí~ e lí~n' jaang` dsea` jmigüü~, nigáatúu calé~ catú~ fi' jmigüü` la lajee` e ja` ñiing` óo'na'!

*Jaang` dsea` 'léeng`~ i guiuung` cóo`~ jaang`gui dsea` 'léeng`~ i soo`dsíi`
(Mt. 24:45-51)*

⁴¹ Jo dsifi` mi` cató~ e ca'e` Jesús jalé~ e júu~ na, jo dsifi` lajob cajmingíi` Tú~ Simón cajmingíi`r` Jesús jo cajíñ~:

—Tifa', jalé~ e júu~ e nica'é~ na, ¿su ca'eé~ jii~ jnea~ dsea` guitúung`naa` ofa` quiá~ lajiim` dsea` é?

⁴² Jo lalab cañíi` Jesús:

—Lalab líi` quiá~ jaang` dsea` i née` ni` jaléng` dsea` 'léeng`~ i náu~ gui jalé~ ta~ quiá~ fiir~, jo guiuung`guir cóo`~ jaléng` dsea` 'léeng`~, jogui niyuó`~reiñ` do e nidóin~ mi` nití~ oor~ e gó` dsea`. Jo mi` cagüiíi` i fii~ do e nidsér` fi' lí~ jié~, caséer` jalé~ ta~ quiá'r~ jo caguiar` ni` i dsea` i née` ni` jaléng` dsea` 'léeng`~ do, jo joguiiba` cangór` jóng. ⁴³ Jo mi` niguieng`tu i fiir~ do, juguiá~ o` quiá~ i dsea` i née` ni` dsea` 'léeng`~ do song niyató` jalé~ ta~ e casée` fiir~ mi` cagüiíi`r` cangór~. ⁴⁴ Jo já`ba` fii~ i 'ná~ e dsíng`~ nili'iáang` dsíi` i fiir~ do, co` calitib` jalé~ ta~ e caséer` cóo`~ i dsea` née` ni` jaléng` dsea` 'léeng`~ quiá'r~ do, jo joguiiba` niyuó`~reiñ` do e nine`~ niñ~ do jalé~ e sea` quiá'r~. ⁴⁵ Jo dsu` fíng song ja` cajmiti` i dsea` née` ni` dsea` 'léeng`~ do lajii~ ta~ caquiu` fiir~, co` ca'í` dsíir` e ja` mi` niguieng` fiir` lajminá~, jo lajee` jo cajmér` soo` dsíir` cóo`~ jaléng` dsea` 'léeng`~ i née` nir~, jogui canáin` í` gó`r` jalé~ e sea`, jogui cajmér` ta~ í` mée`; ⁴⁶ jo dsu` lajee` jmoo` i dsea` née` ni` dsea` 'léeng`~ do jalé~ e jo, lajee` job caguiéng` fiir~, jo dsíng`~ nicaliguíiñ~ do, jo iihuíi` niyuó`~reiñ` do lí~ laco` catiing` e niñiing` jaang` dsea` i ja` náu~ jalé~ júu~ quiá~ fiir~.

⁴⁷ 'Jo i dsea` 'léeng`~ i ñí` jial líi` jalé~ e iing` fiir~ e nilí` jo dsu` ja` caguiar` guia~ o'gui calináu`r` e niymér` jalé~ ta~ caquiu` fiir~, joba` dsíng`~ niñiñ` iihuíi` jóng.

48 Jo dse^h i dsea` l'éeng` i ja` ñí` jalé` e nijmér` jo eáam` ca'léer` quiá`- fiir` , joba` i dsea` i ja`gui niñiñ` iihuñ` laco`gui i jaang` do. Jo i dsea` i cangñing` jmiguiá` , jmiguiá`gui b catñing` niguiéer` cuente mi` nit` í` lajo; jogui i dsea` i ée`guiá`- cóo`- lajíi`- ta` e cangñiñ` e né` nir` , joba` eáang`gui guia`- 'né` guiér` cuente mi` nit` í` lajo.

*Nijíng` dsea` lajee` la'ó` rúiñ` uí`- Jesús
(Mt. 10:34-36)*

49 Jo mi` calí` e cajíng`- Jesús jalé` e júu` na, jo casí`-guir jaléng` i dsea` do jo cajíñ`-:

—Jnea~ cagá` a lafa` e caga'uun` ji` ff` jmigüí` la; jo jdsíng` lf` dsii` fa` ji~ nícoo` lana! **50** Co` ná`-bi nicaqá` iihuñ` e eáang` , jo jdsíng`- lijiuung` dsii` cartí` niliti`-lajalé` e jo! **51** Jo dse^h jaléng` ná`-i` óo`na` e cagá` a ff` jmigüí` la e gajmée` e e liseeng`na` juguiá` júu` røø` , dse^h o` lajo; co` uí`- jnea` ná`-bi nijmé` dsea` mñí`-cóo`- dsea` rúiñ` . **52** Co` latí` lana gaang` dsea` nijíñ`-cóo`- gáng` dsea` la'ó` dsea` sínáu`- quiá`r` . **53** Co` tiquiá`- dsea` nijíñ`-cóo`- jór` dseañ^h , jo jaléng` jór` dsea` dseañ^h nijíñ`-cóo`- tiquiá`r` ; jogui niquiá`- dsea` nijíñ`-cóo`- jór` dseam^h , jo jaléng` jór` dsea` dseam^h nijíñ`-cóo`- niquiá`r` ; jogui iemisé` dsea` nijíñ`-cóo`- dsea` miloo` quiá`r` , jogui jaléng` dsea` miloo` quiá`- dsea` nijíñ`-cóo`- iemisér` , co` ja` nisíñ`- røø` uii` quié`- jnea` cōo`- jalé` júu` quié`- e.

*'Né` óng` dsíú` dsea` e` jalé` dsijée` jmíñ` na
(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)*

54 Jo casí`-gui Jesús jaléng` i dsea` do jo cajíñ`-:

—Mí` móo`-ná` e ta` jní` náu` fi` yú`- jmigüí` , joba` dsifí` lajøb fó`na` e nitú` jmíñ` , jo lajøb dsitiíng` jóng. **55** Jogui mi` móo`-ná` e ff` guí` quiáu` , dsifí` lajøb fó`na` e ja` nitú` jmíñ` , jo lajøb dsitiíng` cajo. **56** ijl jmicaang`-ná`! Co` ñí`ba` jalé`- e dsijée` ff` yú`- jmigüí` jogui fi` guóo`- uó` ; joba` ¿jiali` ja` ñí`na` e` uiing` quiá`- jalé`- e dsijée` jee`-ná` lana?

*Jmíúung`na` e niliseeng`na` juguiá`-cóo`- jaléng` dsea` i` ní`-núing`-ná`
(Mt. 5:25-26)*

57 Jo mi` cang^f jo, cajíng`-gui Jesús e júu` la:

—Jo ¿jiali` ja` lí`na` guíí`-na` jnang` e guia`- jogui jnang` e ja` dseeng` e dsijée` quí`-na`? **58** Co` song ii` dsea` i` ní`-núing`-ná` cangojéeñ`-ná` fi` quini` dseata` , joba` jmíúung`na` e nisiing`tu` røø` cōo`r` lajee`- ná`-gui e niguilíng`na` fi` quini` i` dseata` do. Dsaco` song caguilíng`na` fi` li`-guiñ` , joba` niquiá`r` ta`- jaléng` ff`- quiá`r` e nisáiñ`-ná` jo nitáiñ`-ná` dsí`-náñí` jóng. **59** Joba` fi`-i`-ná` e ja` nijúu`-na` e fi` dsí`-náñí` do cartí` niqui`-na` jalé` cuu`- e nimír` , co` lajøb lí`-fing catí` fi` quini` dseata` .

13

Dsíng`-né`-e niqui`-jíng`yaang` dsea` fi` quini` Fidié`-

1 Jo ie` jo caguilíng`-cōo`-tú`-míñg`- dsea` ff` li`-táang` Jesús ijmóo` júu`- jalé` e ga`-e cajmée` dseata` Pilato cōo`- dsea` Israel, co` caquiu`r`-ta` e cajúng`-cōo`-tú`-míñg`- dsea` Israel i seeng` fi` Galilea, jo e jmíøøng`-i` dsea` Israel i cajngaiñ`- do cacáiñ`-cōo`-jmí`-jó` i cajngaiñ`-fi` nife` quiá`- guá`- e si` fi` Jerusalén do.

2 Joba` cañí` Jesús casí`r`- jaléng` i dsea` do jo cajíñ`-:

—Ja` fi` óo`na` e calíng`- jaléng` i dsea` do jalé` e fó`na` na` dse^h uí`- e røøng`gui dsee`- lajee`- lajaléng` dsea` jmigüí` , **3** co` o` lajo; jo song 'ná` ja` niquiñ`- jíng`- yaang`na` fi` quini` Fidié` , joba` fi` li`-lib`-nigüilíng`na` dsifi` mi` nijúung`na` . **4** Jo ¿su ja` tóo` óo`na` mi` cajlíng`- guijñíng` dsea` cōo`-náu` e ñí` eáang` quiá`- ojmí` Siloé e si` fi` dsí` fi`-Jerusalén? Ja` fi` óo`na` e cajúng`- jaléng` i dsea` do dse^h

uíi'~ e røøng`guir dsee~ eáang` lajee~ lajaléng` dsea` seeng` fí` Jerusalén, ⁵ co' o' lajo. Jo 'ná', song ja` niquíi'~ jíng` yaang`na' fí` quini` Fidiée~, joba' fí` li~ 'lib`~ nigüílling`na' dsifí` mi~ nití` oor` quií` na'.

Mi~ ca'e' Jesús quiá'~ 'ma` güiñí'~ e ja` ee` cuø'

⁶ Jo casí`~ gui Jesús jaléng` i dsea` do coo` júu` já`~ e lafa' júu`~ cuento jo cajín`~:
—Coo` néel` jaang` dseañu`~ nicajnir` coo` 'ma` güiñí'~ fí` uó`~ quiá'r`~. Jo mi~ catfí`~ e líiñ`~ e ni'íi`~, jo cangojøø`~bre su ni'íi`~ ofíi`~ quiá'~ e 'ma` güiñí'~ do. ⁷ Jo mi~ caguiér`~, jo casí`r`~ i dsea` née` ni~ e uó`~ quiá'r`~ do jo cajín`~: "Lajee` 'ni` jíi` ningóó` e gaa` coo` née`~ lacoo` jíi`~ e gajøø`~ø fa' ni'íi`~ ofíi`~ quiá'~ e 'ma` la, dsu` jíi`~ coo` ja` mi~ cadsé`e. Joba' fíi`~ i 'ná` e ni`né`~ nihuíb`, co` ja` tá`~ jmoo` jíi`~ quiá'~ e ni~ uó`~ la." ⁸ Jo dsu` i dsea` i jmoo` í`~ e uó`~ do cajín`~ casí`r`~ fir`~: "Fíi`í, güigui`~gui cateá` lajee` jíi`~ lana, jo lajee`~ jo nijlén`~n i`~ jo nitá`~a o'~. ⁹ Jo ne~duu`~ fíng lajogui` ni'í`~ ofíi`~ quiá'~; jo song ja` ee` li~ ni'í`~, joguiba` nihuí`~ jóng."

Mi~ cajmi'leáang` Jesús jaang` dseam` i tu` cogui`

¹⁰ Jo mi~ cangfí`~ jo, coo` jmii`~ lajee`~ e jmi'íng`~ dsea` Israel, ca'e`~ Jesús jaléng`~ dsea` do júu`~ quiá'r`~ fí`~ dsíi`~ coo` guá`~ quiá'~ dsea` góor`~ dsea` Israel. ¹¹ Jo jee`~ jaléng`~ i dsea` i teáang`~ fí`~ guá`~ do niquiéeng`~ jaang`~ dseam`~ i nijée`~ i 'líng`~ quiá'~, jo ningóó`~ mi`~ guijñia`~ jíi`~ e nicajmée`~ i 'líng`~ do e calitú`~ cogui`~ i dseam`~ do, jo jíi`~ capí`~ ja`~ e lí`~ niñ`~ do. ¹² Jo mi~ cangáng`~ Jesús i dseam`~ do, dsifí`~ ladob cató`~rein`~ fí`~ li`~ siñ`~ jo casí`~rein`~:

—Dseam`~ rú`uu`~, jmii`~ na ni`leáan`~ lajíi`~ jmohuí`~ e quié`~ na.

¹³ Jo caquidsir`~ guóor`~ fí`~ mogui`~ i dseam`~ do, jo dsifí`~ ladob cangohuíng`~ i 'líng`~ do, jo canim`~ i dseam`~ do, jo canaiñ`~ jmfíeñ`~ Fidiée`~ jóng. ¹⁴ Jo dsu`~ dsíng`~ caliguíng`~ i dsea` i née`~ ni~ e guá`~ do dsu`~ e cajmi'leáang`~ Jesús i dseam`~ do lajee`~ jmii`~ e jmi'íng`~ jaléng`~ dsea` góor`~ dsea` Israel. Joba`~ casí`~ i dsea` i née`~ ni~ guá`~ do jaléng`~ dsea` i teáang`~ do ie`~ jo, jo cajín`~:

—Lacoo`~ semaan`~ sea` jñúu`~ jmii`~ e jmoo`~dsea` ta~, jo lajee`~ joba`~ e catíng`~ e ñilíng`~na`~ e nilí`~ mi`~ quií`~na`~, jo dsu`~ ja`~ ñilíng`~na`~ mi`~ jmii`~ e jmi'íng`~naa`~.

¹⁵ Jo mi~ cajíng`~ i dsea` née`~ ni~ guá`~ do lado, joba`~ dsifí`~ lajob cañíi`~ Jesús casí`~rein`~ jo cajín`~:

—¡I jmicaang`~ 'ná`! ~Su ja`~ güílling`~na`~ e güílling`~na`~ güítá`~ quií`~na`~ jmii`~ osi bú`~ quií`~na`~ é lacoo`~ jmii`~ mi`~ catíng`~ e jmi'íng`~naa`? ¹⁶ Dsu`~ i dseam`~ la líiñ`~ siju`~ Abraham, jo ningóó`~ guijñia`~ jíi`~ e cajmée`~ Satanás e calidsée`r`~ jo cajer`~ tuiñ`~. Jo laco`~ güijéeng`~ 'ná`~ jío`~ quií`~na`~ e dsilí`re`~ jmii`~ mi`~ jmii`~ e jmi'íng`~naa`~, lajob catíng`~ e nilaang`~ jnea`~ i dseam`~ la fí`~ jaguo`~ Satanás mi`~ jmii`~ e jmi'íng`~naa`~ cajo.

¹⁷ Jo mi~ cajíng`~ Jesús lado, dsíng`~ calí`~ i`~ líng`~ jaléng`~ i dsea` i 'ní`~ ní`~ quiá'r`~ do. Jo dsu`~ lajaléng`~ i dsea`~ caguiaang`~gui do dsíng`~ calí`íáang`~ dsíir`~ dsu`~ e cangár`~ jalé`~ e jlo`~ e cajmée`~ Jesús ie`~ jmii`~ jo.

Mi~ ca'e' Jesús quiá'~ coo` mijú`~'ma` e sii`~mostáa`

(Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

¹⁸ Jo mi~ calí`~ jo, jo cajíng`~ Jesús:

—Jial líng`~na`~ e líi`~ mi`~ quié`~ Fidiée`~ nifí`~ quiá'~ jaang`~ dsea`? Jogui~ e~ coo`~ cuóøng`~ nicøøng`~naa`? ¹⁹ Co`~ e~ jo líi`~ la líi`~ camí`~ mijú`~'ma`~ e~ sii`~ mostáa`~; jo~ e~ mijú`~ quiá'~ e~'ma`~ do~ pí`~guí`~ lajee`~ lajalé`~ mijú`~'ma`~ e~ sea`~ fí`~ jmigüí`~. Jo~ dsu`~ mi`~ nijní`~ dsea`~ e~ mijú`~ do, féb`~ cuaang`~ lafa`~ coo`~'ma`~, jo~ fí`~ yá`~ e~'ma`~ do~ dsiliing`~ jaléng`~ ta`~ e~ jmo`~re`~ sii`~re`~.

Mi~ ca'e' Jesús quiá'~ quie`~ iní`~

(Mt. 13:33)

²⁰ Jogui~ cajíng`~gui~ Jesús~ casí`r`~ jaléng`~ i dsea`~ do:

—Jō jē cōo'̄ cuōōnḡ l̄ cōōnḡ naa'̄ mī quié̄ Fidié̄ nif̄ quiá'̄ jaanḡ dsea'̄?
21 Co'̄ e jō l̄ capí'̄ quié̄ iñí'̄ e cáḡ dsea'̄ jeē fī iñí'̄ quiá'r̄ e laco'̄ niró̄ jalé̄ e cā iñí'̄ do, jō jíi'̄ jā ñí'̄ dsea'̄ jiali'̄ calí'̄ lajo. Jō dseánḡ lajobj̄ l̄ cajo mī Fidié̄ quiér̄ nif̄ quiá'̄ dsea'̄.

Coo'̄ o'ná̄ e dsuu'
(Mt. 7:13-14, 21-23)

22 Jō mī canḡ̄ jō, lajeē iuunḡ Jesú̄s fī e ngóor̄ fī Jerusalén, jābre e e'r̄ jalénḡ dsea'̄ jalé̄ júu'̄ quiá'r̄ mī ngúiñ̄ jalé̄ fī pí'̄ osi jalé̄ fī cōo'̄ é. **23** Jō cōo'̄ fī l̄ caguiér̄, cangoquiéenḡ jaanḡ dsea'̄ fī l̄ cajer̄, jō cajminḡ ī dsea'̄ do ír̄ jō cajíñ̄:

—Fíī i, iſū jíi'̄ tú̄ 'ní' mām̄ tíi'̄ dsea'̄ ī laanḡ jeē jalé̄ dsee'̄ quiá'̄?

Joba'̄ cañíi'̄ Jesú̄s quiá'̄ ī dsea'̄ do jō casí'̄ reiñ̄:

24 —Jm̄'úunḡ na'̄ e nigüitáanḡ'̄ na'̄ fī o'ná̄ e dsuu', dsuco'̄ dsínḡ'̄ fíinḡ dsea'̄ nijmér̄ quiij̄ e nidsítáaiñ̄'̄ fī jō, dsu'̄ jíi'̄ tú̄ 'ní' mānḡ'̄ binḡ ī nilí'̄. **25** Co'̄ mī nití̄ oor̄ e nijní̄ ī dsea'̄ fī do e o'ná̄ do, jalénḡ'̄ 'ná', dsea'̄ nijá̄na'̄ fī caluu', nitó̄'̄ na'r̄ jō niff̄'̄ na'r̄ lala: "Janú", Éē, jmeē uí̄ diéē neāgo e o'ná̄ la." Jō dsu'̄ lalab niñí̄ ī dsea'̄ fī e o'ná̄ do jō nijíñ̄: "Jā cuín̄n̄ 'ná'." **26** Jō mī ninúu'̄na'̄ e nijíñ̄'̄ lajo, jō ninaan̄'̄ 'ná' niff̄'̄ na'r̄: "Coliim̄ nica'ié̄ee'̄ e nica'nee'̄ caquieēee', joguī 'nab̄ dsea'̄ nica'é̄'̄ fī jeē fī góo'naa'." **27** Joba'̄ niñí̄ ī dsea'̄ fī e o'ná̄ do calé̄ catú̄: "Nicafá'̄-baa e jā cuín̄n̄ 'ná'." ī Do güiliinḡ'̄ na'̄ l̄'̄ do jalénḡ'̄ 'ná', dsea'̄ ī sitínḡ'̄ 'lée'! **28** Jō job mī niquí'̄'̄ 'ná' jō dsínḡ'̄ nilijiunḡ'̄ óo'na'̄ joguī nitá̄'̄na'̄ majá̄na'̄ mī nimáanḡ'̄na'̄ Abraham cōo'̄ Isáa'̄ cōo'̄ Jacóo'̄ cōo'̄ jalénḡ'̄ dsea'̄ ī café'̄ cuaiñ̄ quiá'̄ Fidié̄ maliī'̄guī eáanḡ; co'̄ jalénḡ'̄ ī dsea'̄ la nineáaiñ̄'̄ coliinḡ'̄ cōo'̄'̄ Fidié̄ fī nif̄'̄ lana, jō dsu'̄ 'ná' fī caluub̄'̄ ni'ōōnḡ'̄na'̄. **29** Jō nijaliinḡ'̄ jalénḡ'̄ dsea'̄ quiá'̄ Dsea'̄ Jmáanḡ'̄ fī la'únḡ'̄ fī jmigüī'̄ e nigüeár̄'̄ e nidó'r̄'̄ ir̄'̄ coliinḡ'̄ cōo'̄'̄ Fidié̄ fī nif̄'̄. **30** Jō ī liinḡ'̄ dsea'̄ ī liinḡ'̄ e niiñ̄'̄ eáanḡ'̄ fī jmigüī'̄ la, dsu'̄ ī binḡ'̄ ī jíi'̄'̄ capí'̄'̄ jā eē'̄ niinḡ'̄ mī nití̄'̄ ī'̄ jō. Jō dsu'̄ ī liinḡ'̄ dsea'̄ ī liinḡ'̄ e jā eē'̄ niiñ̄'̄ jíi'̄'̄ capí'̄'̄ fī jmigüī'̄ la, jō ī binḡ'̄ ī eáanḡ'̄guī niliniinḡ'̄ mī nití̄'̄ e ī'̄ jō.

Mī'̄ caqui'̄ Jesú̄s uī'̄ quiá'̄'̄ dsea'̄ ī seenḡ'̄fī Jerusalén
(Mt. 23:37-39)

31 Jō e jm̄'̄ jō caguiliinḡ'̄ coo'̄'̄ tú̄'̄ mānḡ'̄ dsea'̄ Israel ī liinḡ'̄ dsea'̄ fariseo fī lī'̄ taanḡ'̄ Jesú̄s jō casí'̄'̄ dsea'̄ do lala jō cajíñ̄:

—'Né̄'̄ niguó'̄'̄ fī lī'̄ jié̄', co'̄'̄ lana niguia'̄'̄ dseata'̄'̄ Herodes guiá̄'̄ e nijngáiñ̄'̄'̄ 'ná'.

32 Joba'̄ cañíi'̄ Jesú̄s quiá'̄'̄ ī dsea'̄ do jō casí'̄'̄ reiñ̄:

—Güiliinḡ'̄na'̄ güisíi'̄'̄na'̄ ī 'ná'̄'̄ dsinóo'̄'̄ fī: "Lajeē'̄ jmiī'̄ e sea'̄guī la 'né̄'̄ nijmité'̄'̄e lajíi'̄'̄tā'̄ cagá̄'̄ā'̄ fī jmigüī'̄la e nijmi'leáan̄'̄ jalénḡ'̄ dsea'̄'̄ dsée'̄'̄ joguī nijmihuín̄'̄ jalénḡ'̄ ī'̄ linḡ'̄ ī'̄ jéē'̄ quiá'̄'̄ dsea'̄." **33** Dsu'̄'̄ lajeeē'̄ jō 'né̄'̄ niguiee'̄'̄ e lajíi'̄'̄ lī'̄ iuun̄'̄ fī ngóo'o, co'̄'̄ jā'̄ catínḡ'̄ jaanḡ'̄ ī'̄ fé̄'̄ cuaiñ̄'̄ quiá'̄'̄ Fidié̄'̄ e nijúuiñ̄'̄ fī'̄ caluu'̄'̄ fī'̄ Jerusalén.

34 'Jō'̄ dsínḡ'̄ fī'̄ liin̄'̄n̄ jalénḡ'̄ 'ná', dsea'̄'̄ seenḡ'̄na'̄ fī'̄ Jerusalén, co'̄'̄ 'nab̄'̄'̄ dsea'̄'̄ nicajnganḡ'̄na'̄ jalénḡ'̄ dsea'̄'̄ ī'̄ café'̄'̄ cuaiñ̄'̄ quiá'̄'̄ Fidié̄'̄ joguī'̄ nicasilóo'̄'̄na'̄ cuu'̄'̄ jalénḡ'̄ ī'̄ cajmicóo'̄'̄ quiá'̄'̄ jalénḡ'̄ ī'̄ dsea'̄'̄ fī'̄ cajo. Jō jnea'̄'̄, jā'̄ niiñ̄'̄'̄ jól'̄'̄guī'̄ née'̄'̄ cali'̄iin̄'̄n̄ e nito'̄'̄ fī'̄n̄'̄n̄ 'ná' laco'̄'̄ to'̄'̄ fī'̄nḡ'̄ jaanḡ'̄ tui'̄'̄iee'̄'̄ jalénḡ'̄ tuyuu'̄'̄ quiáa'̄'̄re'̄ fī'̄ ná' cuéé're'̄, jō dsu'̄'̄ jā'̄ cali'̄iinḡ'̄na'̄'̄ lajo. **35** Jō lana tī'̄ lī'̄ ni'ñám'baa jeē'̄ 'ná', jō jō'̄ nimáanḡ'̄guī'̄ jnea'̄'̄ cartí'̄'̄ niguiee'̄'̄ oor̄'̄ e nifo'̄'̄na'̄'̄ lala: "Juguiá̄'̄ o'̄ quiá'̄'̄ ī'̄ dsea'̄'̄ ī'̄ casínḡ'̄ Fidié̄'̄ fī'̄ jmigüī'̄ la cuaiñ̄'̄ quiá'r̄'̄!"

14

Mi~ cajmi'leáang~ Jesús jaang` dseaññ' i yaang`

¹ Jo mi~ cangf jo, coo` jmiññ lajee` e jmi'íng` dsea` Israel, cató` jaang` fí~ quiá` jaléng` dsea` Israel i líng` dsea` fariseo cató'r` Jesús e nidó` dsea` do íí` fí~ quiá'r` . Jo lajee` jo, dob teáang` jaléng` dsea` Israel i líng` dsea` fariseo i caguiuaang` do coo` tifa` quiá` júu` quiá` ta~ quiá'r` e téen` Jesús lajee` jo. ² Jo jee` jaléng` i dsea` teáang` do niquiéeng` jaang` dseaññ` i nilíng` jmohuññ` e yaaiñ` . ³ Jo mi~ cangáng` Jesús i dsea` dsée` do, dsifí lajob cajmingi'r` jaléng` i dsea` neáang` do jo casí` reiñ` :

—¿Su cuóøng` e nijmi'leáan`n jaang` dsea` dsée` lajee` jmiññ e jmi'íng`naa` ofa` ja` cuóøng` é?

⁴ Dsu' tiib` caje` jaléng` i dsea` do, jíi` camí` júu` ja` ee` cañíir` . Jo dsifí lajob catíng` Jesús i dsea` dsée` do, jo ca'láam` biñ` do lajíi` e jmohuññ` e lamí` líiñ` . Joba` caquiñ` Jesús ta~ e cangám` biñ` do. ⁵ Jogui dsifí ladob casí` Jesús jaléng` i dsea` i teáang` do jo cajíñ` :

—¿Já` já`? jíi` jaang` 'ná` ja` niseáang`na' joo`na' osi jó` núu` quí`na` song calingiñ`na` e catóíñ` osi catóng`ne` fí~ coo` dsíi` fí~ lajee` jmiññ e jmi'íng`naa`!

⁶ Dsu' caléb`tu jíi` jaang` i dsea` do ja` ee` cañíir` jíi` camí` júu` quiá` Jesús.

Jaléng` dsea` míng` quiá` dsea` cung` guó`

⁷ Jo lajee` jo cajíng` i dsea` fí~ jaléng` dsea` Israel i líng` dsea` fariseo do e nigüeá` dsea` e nidó'r` , jo jalém` i dsea` do cagui'r` lí~ niing`gui nigüeár` . Jo mi~ cangá` Jesús e cajmée` jaléng` i dsea` do lado, joba` ca'e`reiñ` e júu` la jo cajíñ` :

⁸ —Mi~ jaang` dsea` i cung` guó` tó'r` 'ná` fí~ quiá'r` , jo mi~ niguiel` quiá` i dsea` fí~ , ja` jmeel` fa` ningiññ` e niní` lí~ niing`gui, co` jialfa` caguié` jaang` dsea` míng` i niing`gui laco` 'ná` fí~ quiá` i dsea` do. ⁹ Jo song 'ná` niguin` lí~ niing`gui, joba` i dsea` cató` 'ná` do 'né` nisí'r` 'ná` e nijéen` lí~ niguin` do, jo nigüeá` i dsea` jaang` do, jo job lí~ nicá` 'ná` fí` mi~ nijéen` e lí~ niguin` do, jo niguin` cartí` cøøng`gui fí` lí~ neáang` dsea` i ja` niing` . ¹⁰ Dsu' mi~ tó` i dsea` do 'ná` fí` lí~ néé` júu` , 'né` niní` cartí` cøøng`gui lí~ neáang` dsea` i ja` niing` mi~ niguiel` quiá` i dsea` fí~ . Joba` mi~ niníñ` 'ná` , nitó'r` 'ná` jo nijíñ` : “Fí` la ngiñng` , co` fí` lab lí~ gua` dsea` i niing`gui.” Joba` niní` lí~ niing`gui jee` jaléng` dsea` i míng` i níneáang` quiá'r` do. ¹¹ Dsaco` jaléng` dsea` i jmicóøng` yaang` jee` jaléng` dsea` rúng` , íbing` i nicá` fí` , jo jaléng` dsea` i ja` jmicóøng` yaang` jíi` capí` , íbing` i niing`gui lajaleñ` dsea` jmiññ` .

¹² Jogui casí` Jesús i dsea` i cató` quiá'r` do jo cajíñ` :

—Mi~ jmoo` 'ná` jmiññ jo iin` nihéen` jaléng` dsea` , ja` 'né` nitó` jaléng` i cuíñ` o`gui jaléng` rún` o`gui jaléng` i sea` cuu` . Dsaco` song cajmee` lajo, joba` lajob nitó`tu jaléng` i dsea` do 'ná` mi~ nijmér` jmiññ lajaang` lajaaiñ` fí~ quiá'r` . ¹³ Co` guiá`gui e mi~ nijmée` 'ná` jmiññ , nitó` jaléng` dsea` i ja` cuíñ` jogui jaléng` dsea` tiñíng` cõo` jaléng` dsea` i ja` lí` ngí` cõo` jaléng` dsea` bóøng` jogui jaléng` dsea` tiuung` . ¹⁴ Jo joguiba` dsíng` nili'iáang` o` jóng dsaco` ja` lí` niquí` jaléng` i dsea` do táá` quiá` fa` nicuó'r` 'ná` laco` cacuóø`re. Jo dsu` Fidiée` dsea` guiing` ñíff` , íb` dsea` i nicuó` 'ná` mi~ niguié` oor` e níjí`tu calé` catú` jaléng` dsea` i nisiguiúng` fí` quini` Fidiée` .

Mi~ jaang` dsea` cahéiñ` fúng` dsea` fí` quiá'r`

¹⁵ Jo mi~ canúu` jaléng` i dsea` do jalé` júu` quiá` Jesús, jaang` i dsea` la'ó` neáaiñ` gø'r` do cajíñ` casí`r` Jesús:

—Juguiá` o` quiá` jaléng` i nitíng` nidó` colíng` cõo` Fidiée` fí` ñíff` mi~ nití` oor` quiá'r` .

16 *Joba' casí'~gui Jesús jaléng' i dsea` do jo cajín'~:*

—*Coo` née'~ caguiá` jaang` dseañu` guiú` e nidó'~ fíing` dsea` i müssing` fí` quiá'r`.* **17** *Jo mi` catí` oor` e nidó'r` , jo casíñ` jaléng` dsea` 'léeng` quiá'r` e cangotéer` jaléng` i dsea` nisimüssing` do. Jo mi` caguié` i dsea` 'léeng` do fí` quiá'~ lajaang` lajaang` i dsea` nisimüssing` do, jo casí'~reiñ': “Güiliing`na` lajminá` , co' dob nigüijee` fí'i` e nicø'~na` coliing` cöo'r`.” **18** *Jo dsu' jíi`~ jaang` i dsea` do jo` calí'iñ` fa` cangolíñ` . Jo` ilia'uii` do cajín'~: “Síi`~go fíi` güijmée`gor féng` dsíir` e ja` nilí` nii`i, co' nabi nicalá`a coo` jmáang` uó` , jo jobi 'né` nijóø`ø lajminá` .* **19** *Jo jaang`gui cajíng'~: “Síi`~go fíi` güijmée`gor féng` dsíir` e ja` nilí` nii`i, co' nabi nicalón`n 'níá` jmáang` güitá` quié`e, jo íbi 'né` nimoo`o jial jíi're!.” **20** *Jogui jaang`gui cajíng'~: “Güisíi`~go fíi` e ja` nilí` nii`i, co' la güeam`~bíi` e ngocúun`n guóo'o, jo güijmée`gor féng` dsíir` uií` quié`e.” **21** *Jo mi` caguiéng` i dsea` 'léeng` do fí` li` guiing` fiir` e cangocóor` júu` e jíi`~ jaang` i dsea` do ja` nilí` guilíñ` , joba` dsíng` caliguíng` i fiir` do mi` canúur` lajo, jo caquiu`r` ta` i dsea` 'léeng` do quiá'r` jo casí'~reiñ': “Gua` güingi` lajminá` lacaang` jee`'náu', jo güite` jaléng` dsea` tiñíng` cöo`~jaléng` dsea` i ja` lí` ngí` cöo`~jaléng` dsea` tiuung` cöo`~jaléng` dsea` bóøng` , jo güijalíñ` e nidó'r` fí` quié`e.” **22** *Jo cangób` i dsea` 'léeng` do cangojméer` laco` ta` caquiu`r` fiir` . Jo malíi`gui lajo caguiém`~tur fí` li` guiing` fiir` jo casí'~reiñ` do lala: “Nicangotée`baa jaléng` i dsea` i cafée`~ do 'míi` , jo nab nineáaiñ` lana, dsu` joo'bí` li` nigüeá`gui dsea` .* **23** *Joba` cajíng` i fiir` do jo casí'~reiñ': “Gua` güingi`gui la'úng` lacaang` lí` ja` mi` caguié` , jo güite`gui jaléng` dsea` , jo güijalíñ` líiing` güiróøng` sináu` quié`e.* **24** *Dsuco` jíi`~ jaang` i dsea` i catóø`ø la'uii` do jo` nidó'r` jíi`~ capí`~ fí` quié`e.”*****

'Né`~ fí` dsea`røø` song iiñ` nijmicuúñ` Dsea`Jmáang`

25 *Jo mi` cangí` jo, dsíng`~ fíing` jaléng` dsea` ngolíñ` fí` li` ngóo` Jesús. Joba` cajer` jo casí'~jaléng` i dsea` do jo cajín'~:*

26 —*Song ii` iing` ni'uíng` dsea` quié`e, 'né` nili`iing`guir jnea` laco`gui tiquiá'r` osi niquiá'r` osi jaléng` rúiñ` osi dseam` quiá'r` osi dseañu` quiá'r` é osi jaléng` joo'r` , jogui 'né` nili`iing`guir jnea` laco`gui 'níá'r` cajo.* **27** *Jo song ii` dsea` i ja` niseáng` lafa` crúu` quiá'r` e laco` cuø` lí` e guia` dsíir` e nidsingíiñ` e huíng` uíi`~ e líiñ` dsea` quié`e jogui ja` ningír` cöo`~ jnea` , joba` i dsea` i ja` quí`~ jmií`~ e nilíñ` dsea` quié`e.* **28** *Fa` jaang` 'nú` iing`na` nijmée`~na` coo` 'náu', 'né` nijmée`~na` cuante quí`na` su seab` cuu` quiá`~ e ninaang`na` e nijmée`~na` e 'náu` do car` nité`.* **29** *Dsuco` fa` lí` canaang` e líi` e 'náu` do lajo e ja` mi` calí` cuante røø` jial tí` cuu` nili`né` , jo jialfa` ja` cató` , jo dsíng`~ ningíng` dsea` i dsea` fíi` e 'náu` e gui'ná` líi` do **30** *jo nijíñ`~: “I dseañu` do nícajmicáaiñ` e cajme'r`'nur` qfa` nisea` cuu` e nijmité'r` car` ca'ieeng`.” **31** *Osi jaang` dseata` iiñ` nijmér` míi`~ cöo`~ jaang`gui dseata` i jiéng` , joba` 'né` ni'í` dsíir` su niquí`~ jmií`~ e nitíñ` cöo`~ i dseata` do song i dseata` i jéeiñ` tú` 'lé`gui dsea` laco`gui 'níá'r` .* **32** *Jo song calilí`~ i dseata` do e ja` niquíi`~ dsea` quiá'r` jmií`~ e nitíñ` cöo`~ i fíing`gui do, joba` 'né` nisíñ` dsea` quiá'r` e nidsimíiñ`~ do jmií`ee` e jo` nitíñ` cöo`~ i dseata` i jaang`gui do.* **33** *Jo lajob líi` , doñí` jíi` 'nú` i ja` ni'náng` ca` lajalé` e líi` dsíir` e sea` fí` jmagüi` la, joba` ja` quí`~ jmií`~ jóng e nilíñ` dsea` quié`e.***

Jial mi` jo` dseeng`ñi`

(Mt. 5:13; Mr. 9:50)

34-35 *Jo cajíng`gui Jesús casí'~jaléng` i dsea` do lala:*

—Dsíng¹ íing[^] ta~ jalé[~] ñi~, jo dsu^u song ca'íng⁻ lajíi[~] e ñii[~] do, joba' jo` ee` ta~ íing[~] jíi[~] coo` jóng, jo lico^u nibib^u dsea^u, dsu^uco^u ja` míi^u sea` quiá[~] fa' e niliñii[~]tu^u. Joba' fii^u i' ná^u e ii^u 'ná^u sea` loguá[~]na', náu^u na` jalé[~] júu^u quié[~] e.

15

*Mi` ca'e' Jesúus júu^u quiá[~] jaang` jo'se^u i si'íng^u
(Mt. 18:10-14)*

¹ Jo ie~ jo dsíng¹ fíing[~] jaléng[~] nodsicuu^u quiá[~] Roma cój^ugui jaléng[~] dsea^u i sea` júu^u e dsíng¹ røøiñ^u dsee^u ngoliñ^u fíi^u li^u sing^u Jesúus e núur^u jalé[~] júu^u quiá[~] dsea^u do. ² Jo mi^u cangá^u jaléng[~] dsea^u Israel i líng^u dsea^u fariseo cój^ugui jaléng[~] tifa^u quiá[~] júu^u quiá[~] ta~ quiá[~] r^u e ngoliñ^u jaléng[~] jaléng[~] i dsea^u do fíi^u li^u sing^u Jesúus, joba' canaaïñ^u do éeiñ^u Jesúus jo fé^ur^u:

—I dseañu^u na coliim^u ngir^u jogui^u gó^ur^u cój^ugui jaléng[~] dsea^u sea` júu^u e dsíng¹ røøiñ^u dsee^u.

³ Jo mi^u canúu^u Jesúus e fé^u jaléng[~] i dsea^u do lado, joba' ca'e^ureiñ^u júu^u já[~] e lafa^u júu^u cuento jo cajíñ¹:

⁴—Facó^u jaang[~] ná^u aang[~]na^u cien jo'se^u, jo calingiing[~]na^u cango'íng[~] jaang[~] lajee[~] taang[~]na^u e móo^una^ure^u, 'né^u nitiúung[~]tea^u i cagviaang[~]gui do lajee[~] nigüi^unéng[~]na^u i cango'íng[~] do cartí^u niguiéng[~]na^ure^u. ⁵ Jo mi^u niguiéng[~]na^ure^u, dsíng¹ nili'iáang[~] óo'na^u jo nitøø^una^ure^u e dsíng¹ ne^u yú^u 'ná^una^u. ⁶ Jo mi^u niguilíng[~]na^u fíi^u quií^una^u, niseáang[~]na^u jaléng[~] dsea^u cuíng[~]na^u jo niff^una^ur^u: “Lana nijmi'iáang[~] dsí^unaa^u, co^u cadsém^ubaa jaang[~] jo'se^u quié[~]e i calingiin[~]n cango'íng[~].” ⁷ Jo laco^u li'iáang[~] óo' 'ná^u mi^u dséng[~]na^u jaang[~] jo'se^u i dsí^uíng[~] quií^una^u, joba' lajob li'iáang[~] dsí^u Fidiée[~] coliing[~] cój^ugui jaléng[~] i neáang[~] fíi^u ñifi^u quiá[~] r^u mi^u caquí^u jíng[~] 'ñia^u jaang[~] dsea^u i calilí^u e líiñ^u dsea^u dsee^u dsea^u qui^u fíi^u quinir^u laco^ugui noventa y nueve dsea^u i líng^u e ja'kíiñ^u lajo^u fíi^u quini^u Fidiée[~].

Mi` ca'e' Jesúus júu^u quiá[~] coo^u cuu^u e si'íng^u

⁸ Joba' cajíng¹ gui^u Jesúus casí^ur^u jaléng[~] i dsea^u do:

—Fa' jaang[~] dseamf^u i óo^u guí^u cunéé[~], jo calingiin[~] e cango'íng[~] coo^u e cuu^u do fíi^u dsí^u sináu^u quiá[~] r^u. Joba' dsifib^u nijmijneár^u coo^u jíi^u jo ni'ír^u niquiaiñ^u røø^u la'úng[~] e sináu^u do, jo ni'nó'r^u e cuu^u do car^u niguié^ur^u. ⁹ Jo mi^u niguié^ur^u e cuu^u do, jo nitó'r^u jaléng[~] dsea^u i cuíñ^u jo nisí^ureiñ^u: “Lana nijmi'iáang[~] dsí^unaa^u, co^u cadsé^ubaa coo^u cunéé[~] quié[~]e e calingiin[~]n cango'íng[~].” ¹⁰ Jo laco^u li'iáang[~] dsí^u jaang[~] dsea^u i dsé^u cuu^u quiá[~], joba' lajob li'iáang[~] dsí^u jaléng[~] ángeles quiá[~] Fidiée[~] mi^u caquí^u jíng[~] 'ñia^u jaang[~] dsea^u i calilí^u e líiñ^u dsea^u dsee^u dsea^u qui^u fíi^u quini^u Fidiée[~].

Mi` ca'e' Jesúus quiá[~] jaang` dseañu^u i ca'íng^u dsee^u quiá[~] jaang` jóor^u

¹¹ Jo mi^u calí^u jo, jo ca'e^ugui^u Jesúus jaléng[~] i dsea^u do coo^ugui^u júu^u já[~] e lafa^u júu^u cuento jo cajíñ¹:

—Coo^u néel^u caliséng[~] jaang[~] dseañu^u, jo caliséng[~] gáng[~] jóor^u dseañu^u. ¹² Jo i jiuung[~]gui^u do coo^u néel^u casí^ur^u tiquiá^ur^u jo cajíñ¹: “Teaa~, mi^u nijúung[~] 'ná^u, 'né^u nilí^u jmá^u jiu røø^u jalé[~] e sea^u quií^u lana. Joba' fii^u i 'ná^u fa^u jmée^uba^u jmá^u jiu jalé[~] e jo na la seeng[~]gui^u.” Jo dsifí^u lajob cacuó^u i tiquiá^ur^u do lajíi^u e catíiñ^u do.

¹³ Jo mi^u cangí^u tú^u 'ní^u jmíi^u lajo^u, ca'níi^u i siming^u do jalé[~] e nicangíiñ^u cacuó^u tiquiá^ur^u, jo coo^u jalé[~] e cuu^u e calí^ur^u do cagüí^ubre góor^u jo cangór^u fíi^u li^u huí^u eáang[~], jo fíi^u job ca'líi^u jalé[~] e cuu^u quiá[~] do, jo cajmiróng^u dsee^u 'ñia^ur^u coo^u jalé[~] e 'líi^u e sea^u fíi^u jmigüí^u. ¹⁴ Jo dsu^u mi^u cangí^u e cadseá^ur^u jalé[~] e cuu^u quiá[~] do, lajee[~] job calí^uøøng^u jalé[~] e gó^u dsea^u e fíi^u li^u táaiñ^u do, jo coo^u mi^u cangir^u e jo ee^u sea^u dó^ur^u. ¹⁵ Jo joguiba^u cajmér^u quií^u ta^u nijmér^u coo^u jaang[~] dseañu^u i seeng[~] e fíi^u li^u táaiñ^u do, jo cangíiñ^u coo^u ta^u e jmóor^u í^u cú^u. ¹⁶ Jo dsíng¹ lí^u dsí^ur^u

fa' nidó'-'bijiär jalé' e gø' i cú^ do lacoo` jmií~, co' ja` ee` 'ga' lí' ngüiñ` e nidó'r-'ñia'r'. ¹⁷ Jo lajee` jo dsing'-' cajo'-' dsíir' quiá'-' jalé' e cajmér' lami~ jéeng'gui do jo ca'f' dsíir': "Ja` ñí^ jöng'gui dsea` jmoo` ta~ quiá'-' tiquié'e jo seab` e gø'r' lalíng` lana, jo dsu' jnea` lab táan`n nijúun`n oo`! ¹⁸ Joba' ním'túu fí' góo'o jo ni'ném'-'túu tiquié'e jo nifí'ire: Teaa~, dsing'-' nicajmiróong` dsee`-'ñiá'a fí' quini` Fidiée` jogui fí' quini` cajo. ¹⁹ Jo lana gán'n e iin`n nijmée'-'e ta~ lafa' jaang` dsea` 'léeng'-' quiá'-'ba', jo jo` jmée'-' cuente e jóo` jnea~." ²⁰ Jo mi~ cangf' e ca'f' dsíir' lado, dsifí' lajob cangáng'-'túr fí' góor', jo cango'néeng'-'túr tiquiá'r'.

'Jo jaquiéem' niguieñ' quiá'r' mi~ tí' lí' cangá' tiquiá'r' e ningaiñ'. Jo dsing'-' calí' fí' líng'-' i dseañu' do i jóor' do, jo e cuíi'bre cangojmijíng'neiñ' jo caróong` rúiñ'. ²¹ Joba' cajíng'-' i siming'-' do casí'r' tiquiá'r': "Teaa~, dsing'-' nica'lee' e fí' quini` Fidiée` jogui nica'lee' baa fí' quini` cajo, jo jo` jmée'-' cuente e jóo` jnea~." ²² Dsu' i tiquiá'r' do dsifí' lajob caquiá'r' ta~ dsea` 'léeng'-' i néé' ni~ sínáu' quiá'r' jo casí'-'reiñ': "Güiquie`du' 'mi' e jlo'-'gui lajee` lajalé' e sea` jo niquí' i jóo'o la, jogui güiquie`na' coo` ñí^ iu~ niguoo` jo nícuóó'-'na'r, jogui cuóó'-'na'r caneáang' miloo` e 'míi` e ni'ó'r'. ²³ Jogui güitee`na' jaang` güitá` jiuung` i ni'úung'-'gui lajee` lajaléng`ne', jo nijngáang'-'na're' jo niliing`ne' jmiñi~. ¡Ná nijmó'oo' coo` jmií~ jo ni'né'-' niquiee'naa' lajalé'naa'! ²⁴ Dsuco' i jóo'o la huíib` eáang' nicangór` jogui huóob` eáang' nicango'íiñ'; jo lajee` jo ca'f' dsii`-' e nicajúm`bre, jo lana lín`n e lafa' nicají'-'túr e nisiñ' la." Jo lajalém` i dsea` do canaiñ` guiar' guiá'-' e cajmeáiñ' jmií~ i siming'-' i caguiéng'-' do.

²⁵ 'Jo lajee` jo dob nitáang` i rúiñ' dsea` fén'-' do fí' lí' jmoo'r' ta~ quiá'-' tiquiá'r'. Jo mi~ cangoquiéen' fí' quiá'r' mi~ tí' lí' canuu', jo canúur` e ií-lúu' jo ninaang` e néé' tadséeng` fí' quiá'r'. ²⁶ Jo mi~ caguiéñ'-' quiá'-' o'náu' quiá'r', job sing'-' jaang` dsea` 'léeng'-' , jo cajming'-'r' i dsea` do jo casí'-'reiñ': "¿E`gui' jmoo'na' teáang'-'na' na?" ²⁷ Joba' cañíi` i dsea` 'léeng'-' do jo cajíñ': "Míi` cagüeang'-' i siming'-' rún' i tá'-' cangongí' do. Joba' dsing'-' calí'iáang` dsíi' tiquíi'-' , jo caquiá'r' ta~ e cajúng` jaang` güitá` jiuung` i niguang'-'gui lajee` lajaléng` i seeng` quií'-' , joba' jmoo'r' jmií~ lana." ²⁸ Jo dsu' mi~ canúu' i siming'-' do lado sóong` caliguíiñ` , jo jo` calí'iíñ` fa' ca'í`-'guir e sínáu' lí' néé' jmií~ do. Jo mi~ calilí`-' tiquiá'r' e táang` i jóor' do caluu', dsifí' lajob cagüi'íí'-' jo caguitee`reiñ'. ²⁹ Joba' cajíng'-' i siming'-' do casí'r'-' tiquiá'r': "Contóom`nicajmé`-'e ta~ quií'-' jo jíi'-' coo` néé'-' ja` mi` cajmé`-'e fa' e ja` náu'-'u jalé'-' ta~ quiúi', dsu' jíi'-' coo` néé'-' ja` mi` cajmeáan`-' jnea` jmií~, o'gui mi` cacuóon`-' jnea` fa' jaam` jo'chí`-' quií'-' e laco' nijmeáang` 'ñiá'a jmíi`-'cóo`-' jaléng` dsea` cuíin`n. ³⁰ Jo dsu' lanagui e nicagüeang'-'túr i rún`n na, dsea` nica'íiñ`-' jalé'-' cuu` quií'-'cóo`-' jalé`-' e 'lí`-' e sea` fí' jmigüí', jo 'nu`nicajngang` jaang` güitá` jiuung` i niguó`-'gui lajee` lajaléng` i seeng` quií'-'ii'."

³¹ 'Joba' cañíi` tiquiá'r' jo casí'-'reiñ': "Yüü` quií'-'ii', contóom` guing` 'nu`cóo`-' jnea` , jo jalé`-' e sea` quié`-'e e quií`-'ba' cajo. ³² Jo dsu' lana e nicagüeang'-' i rún`-'na dsí`-'í` e nijmeáang`-'naa'r jmíi`-' jo nijmi'láang` dsí`naa' jalé'-'naa'. Co' huóob`-' nicango'íiñ', jo lajee` jo nica'f' dsí`naa' e nicajúm`bre; jo dsu' lanagui e nicagüeang'-'túr, líi`-' e lafa' nicajíb`-'túr."

16

Míi` ca'e' Jesús quiá'-' jaang` dsea` 'léeng'-' i ja` cajmée`ta` røø` quiá'-' fir~

¹ Jo mi~ cangf' jo, jo ca'e'gui Jesús jaléng` dsea` i níu` jalé`-'júu` quiá'r` coo`gui júu` já`-' e lafa' júu` cuento jo casí'-'reiñ':

—Coo` néé`-' caliséng` jaang` dseañu` i sea` cuu`-' , jo seeng` jaang` dseañu` i jmoo`ta` contóong` quiá'r` i néé` ni` jalé`-' e sea` quiá'r`-' . Jo coo` jmií`-' caguiíi`-' dsee` quiá'-' i dsea` 'léeng'-' do e lí`-'nicadseá'r` nica'íiñ`-' lajo jalé`-' e sea` quiá'-'

fir~. ² Jo dsifí lajōb cató~ i dsea` sea` cuu~ do cató'r~ i dsea` 'léeng~ quiá'r~ do jo casí~ reiñ!: “¿Su jáb~ jalé~ dsee~ e nicajmée` jaléng~ dsea` uii~ quií~? Lana nijáa~ jnea~ cuente quiá~ jalé~ e sea` quié~ e, co~ latí lanab jo` nijmée~ ta~ cío~ jnea~ co~ jo` 'neán~ n 'ná~.” ³ Jo mi~ cangf~ jo, mi~ caguiéng~ i dsea` 'léeng~ do fí~ quiá'r~, jo canaaaiñ~ i dsír: “¿E~gui nijmee~e náng? Ná la catúun~n e jo` ee` ta~ cuø~ dsea` jnea~. Dsíng~ fin~ n nijmee~e ta~ jenuu~, jogui dsíng~ i lín~ n nijmee~ cuu~ fí~ jee~ 'ná~. ⁴ Dsú~ nica'óm~ dsii~ e~ nijmee~e e lacó~ niliseeng~ dsea` i niliguiúng~ cío~ jnea~ mi~ ningf~ e jo` ta~ sea` jmee~e.” ⁵ Joba` canaaaiñ~ tó~r~ lajaang` lajaang` i nirøøng` quiá~ fir~. Jo mi~ caguié~ la'ui~ i dsea` i nirøøng~ do jo cajming~ reiñ!: “¿Jial tí~ røøng~ 'ná~ quiá~ fí~?” ⁶ Joba` cañíi~ i dsea` do: “Cien sí~ e a~ aceite røøn~ quiá'r~.” Jo dsifí lajōb cajíng~ i dsea` 'léeng~ do casí~r~ i dsea` do: “Lab róo~ jí~ li~ táan~ e røøn~. Téé~ lana e røøn~ jíi~ cincuenta sí~.” ⁷ Jo mi~ cangf~ lajo, cajming~r~ jaang`gui i dsea` i røøng~ do jo casí~ reiñ!: “Jogui 'ná~ ¿jial tí~ røøn~?” Joba` cañíi~ i dsea` do: “Cien cuéé~ micuilee~.” Joba` casí~ i dsea` do jo cajíñ!: “Lab róo~ jí~ li~ táan~ e røøn~, jo téé~ e røøn~ jíi~ ochenta.” ⁸ Joba` calilí~ i fí~ quiá~ i dsea` 'léeng~ do e ja` ca'éeiñ~ do røø~ cío~ ta~ quiá'r~, jo lifa` eáam`bre lí~r~ cío~ jalé~ e cajmér~ do. Jo lajōb líi~ cajo cío~ jaléng~ i dsea` i ja` cuíng` Fidiée~, eáang`gui lí~r~ jmóor` jalé~ e jmigóøiñ~ dsea` rúiñ~ lacó~gui i dsea` i níiñg~ dsea` quiá~ Fidiée~.

⁹ Joba` liúun~n 'ná~ e jméaang~na` ta~ jalé~ e sea` e fí~ jmigüí~ li~ seeng~ dsea` dsee~ dsea` qui` e lacó~ nilí~na` jaléng~ dsea` i niliseeng~ guiá~ cío~ 'ná~. Jo lajōba` mi~ niguia` jalé~ e sea` quií~na` fí~ jmigüí~, niliseem`bing~ i ni'íng~ 'ná~ mi~ nití~ fí~ fíi~ co~ jóng.

¹⁰ Jo jíi~ i ca'ée`jmang~ i cuiá~ cío~ capí~ e sea` quiá'r~, joba` lajōb ni'ér~ mi~ nisea` jmiguiú~ quiá'r~ cajo. Jo jíi~ i ja` jmoo` e cuiá~ cío~ capí~ e sea` quiá'r~, joba` lajōb ja` jmér~ e cuiá~ fa` jialgui la jmiguiú~ e sea` quiá'r~. ¹¹ Jo song ja` jmoo`na` e cuiá~ cío~ jalé~ e sea` quií~na` fí~ jmigüí~ li~ seeng~ dsea` dsee~ dsea` qui`, joba` lajōb ja` nicuó~ Fidiée~ 'ná~ lajíi~ e catíng~na`, dsea` líing~na` dsea` quiá'r~. ¹² Jo song ja` ee~na` røø~ cío~ jalé~ e sea` quiá~ dsea` jiéng~, joba` jíi~ i nicuó~ 'ná~ jalé~ e catíng~na` do jóng?

¹³ Jo cajíng~gui Jesús e júu~ la:

—Jíi~ jaang` dsea` 'léeng~ ja` quií~ jmíi~ fa` nijmér~ ta~ fí~ quini~ gáng~ fir~ coliíng~, dsúco~ song cajmér~ lajo, joba` nilí~ 'ní~ níim~bre jaang` jogui nijmití~bre ta~ e niquiú~ i jaang`gui do. Jo co` lajōb líi~, joba` ja` quií~ jmíi~ fa` e nijmití~na` jalé~ ta~ quiú~ Fidiée~ jogui e nijmití~na` cajo jalé~ ta~ seáng~ jmiguiú~ cuu~ fí~ jmigüí~.

¹⁴ Jo mi~ caníu~ jaléng~ dsea` Israel i líing~ dsea` fariseo e cajíng~ Jesús jalé~ e júu~ na, joba` dsifí lajōb canaaaiñ~ e lóøiñ~ dsea` do, co` eáam` lí~ dsíiñ~ jalé~ cuu~ quiá'r~. ¹⁵ Jo lalab cajíng~ Jesús casí~r~ jaléng~ i dsea` do:

—'Ná~bing~ i tí~ dsíi~ i ngí~ jmijløng~ yaang~ e ee~na` røø~ fí~ quini~ jaléng~ dsea` jmigüí~, jo dsú~ Fidiée~ dsea` cuiing~ níiñ~ níñi~bre cuiá~ jial líing~na` lajaang` lajaang`na`. Jo jalé~ e jmi~gó~ dsea` eáang~ fí~ jmigüí~ la, dseáng~ 'ní~ níim~ Fidiée~ jalé~ e jo.

Eáam`niing`jalé~júu~quiú~ta~quiá~Moi~

¹⁶ Jo mi~ cangf~ e cajíng~ Jesús lajo, jo casí~gui jaléng~ i dsea` do jo cajíñ~: —Mi~ cajá~ Juan i seáang` dsea` jmíi~, lajíi~ júu~ quiú~ ta~ quiá~ Moi~ba` mi~ sea` cío~gui jalé~ júu~ e café~ i dsea` i café~ cuaiñ~ quiá~ Fidiée~ malíi~gui eáang~. Jo latí~ ie~ job jáa` e guia` dsea` júu~ quiá~ Fidiée~ quiá~ jial líng~ dsea` do dsee~ quiá~ dsea` jmigüí~ jogui jial iiñ~ nicár~ níiñ~ quiá~ lajaang` lajaang` dsea`. Jo latí~ ie~ job cuø~ bí~ yaang~ dsea` e nitíiñ~ fí~ quini~ Fidiée~.

¹⁷ 'Jo eáang'gui ja` huíing` e ni'íing` guóo'~ uó~ jmigüí` e laco'gui ja` niliti` fa' camí` júu` quiá` ta` quiá`~ Moi`.

*Mi` ca'e' Jesús e ja` cuóøng` e nitiúung` rúng` dsea` i nisicúng` guó`
(Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)*

¹⁸ Jo mi` cangí` e cajíng`~ Jesús lajo, jo casí`~ guir jaléng` i dsea` do jo cajíñ`~ lala:

—Song jaang` dseaññ` catiúuiñ` dseamí` quiá'r` jo nicúng` tur guóor` cóo`~ jaang'gui dseamí` i jiéng`, joba` 'léé'bre jóng fí` quini` Fidiée` , co' dseeb` éer`. Jogui i dseaññ` i cúng` guoo` cóo`~ jaang` dseamí` catiúung` dseaññ` quiá`~, joba` 'léé'bre cajo, co' dseeb` éer` fí` quini` Fidiée` .

Jaang` dseaññ` i sea` cuu` cóo`~ jaang` dseaññ` i tiñíng`

¹⁹ Jo mi` cangí` e cajíng`~ Jesús jalé` e júu` na, jo casí`~ guir jaléng` i dsea` do jo cajíñ`~:

—Cóo` néel` caliséng` jaang` dseaññ` i sea` cuu` eáang`, jo dsíng`~ jlo`~ jalé` si'r` equier, jogui lacoo` jmíib` jmáng` jmíi`~ fíia'r` . ²⁰ Jogui cajo seeng` jaang` dseaññ` dsea` dsée`~ i sii` Lázaro i tiñíng` eáang` i líng` 'mi` latøøng` . Jo lacoo` jmíi` gua` i dsea` dsée`~ do fí` o'ná` quiá`~ i dsea` sea` cuu` do ²¹ e güijer` fa' niñuiñ` nidó'r` jalé` e sojiá`~ 'ni` mes` quiá`~ i dsea` sea` cuu` do lajee` guiiñ` e gó'r` ; jo ji`gui jaléng` dsii` dsilíng` ne` e 'lú`re` lacaang` lí` lí` 'mi` quiá`~ i dsea` dsée`~ do. ²² Jo coo` mi` caguié` jmíi` e cajúm` i dsea` dsée`~ do, jo casíng` Fidiée` jaléng` ángeles quiá'r` jo cató` reiñ` do fí` lí` guing` Abraham fí` ñiff` . Jo jo` huóo` ngó` mi` cajúng` Lázaro jo cajúm` i dsea` sea` cuu` do cajo. Jo jaléng` dsea` rúiñ` cangojéeng` neiñ` do fí` codsii` jo ca'áam` breiñ` do.

²³ 'Jo mi` cajné` dsíi` i dsea` sea` cuu` do fí` jmigüí` coo`, joba` fí` lí` 'lib`~ ni'iuuiñ` jóng, jo nícar` jalé` iihuíi` . Jo lajee` jo caséer` nir` fí` yá`~ jo cangáiñ` Abraham cóo`~ Lázaro e neáaiñ` do colíng` fí` ñiff` . ²⁴ Joba` canaang` i dsea` sea` cuu` do áiñ` i dsea` do jo casí`~ reiñ` : "Teaa` Abraham, fí` güiliín` jnea` jo síng` go Lázaro fa' nicuó'r` jnea` capí`~ jmíi` , co' nili`lea` nisí`i, co' dsíng` quiee` iihuíi` e fí` ni` jí` la." ²⁵ Joba` cañí` Abraham quiá`~ i dsea` sea` cuu` do jo casí`~ reiñ` : "Jóo`o, téé` o', eáam` juguiá` cateaang` 'ná` fí` jmigüí` , jogui Lázaro eáam` cangár` iihuíi` lajee` jo. Jo lanaguiba` níni` Lázaro juguiú` , dsu` 'ná` nabí nícatí` i` e nimó` jalé` iihuíi` . ²⁶ Jogui jíi`~ jaang` jneaa`aa` ja` cuóøng` ngiing` naa` lacataang` cataang` , co' coo` 'ni` e a` eáam` lí` jee` laco` teáang`~ na` jogui laco` néé` jnea` , jo ja` cuóøng` fa` i dsea` neáang` la ningúñ` fí` na o'gui i dsea` teáang`~ na cuóøng` jalíñ` fí` la."

²⁷⁻²⁸ 'Joba` cañí` i dsea` sea` cuu` do quiá`~ Abraham jo casí`~ reiñ` : "Su ja` jiée` o` , Teaa` Abraham, fa' niguiéen` Lázaro fí` jmigüí` fí` lí` neáang` 'ñíng` rún`n dsea` ngáang` cóo`~ o e nidsijmée`~ reiñ` júu` jial niteáiñ` fí` jmigüí` , jo lajoba` nitíuiñ` fí` lí` guia`~ mi` nijúuiñ` , jo ja` nijaliñ` fí` lí` iuu` lana e quiee` jalé` iihuíi` ." ²⁹ Joba` cañí` Abraham quiá`~ i dsea` sea` cuu` do jo casí`~ reiñ` : "Dob sea` jalé` jí` lí` fé` jalé` júu` quiá`~ Moi` cóo`~ gui jalé` júu` quiá`~ jaléng` dsea` i café` cuaiñ` quiá`~ Fidiée` malí`gui eáang` , jo güijmitir` jalé` e jo." ³⁰ Jo cañíi'tu i dsea` sea` cuu` do jo casí`r` Abraham: "Lajob líi` , Teaa` Abraham. Dsu` eáang`gui ja` huíing` niquí`~ nijíng` yaaiñ` fí` quini` Fidiée` fíng song caguiéng`~ jaang` líi`~ jo niguiár` júu` e` jalé` iihuíi` e cá` dsea` fí` la." ³¹ Joba` cañíi'tu Abraham quiá`~ i dsea` sea` cuu` do jo casí`~ reiñ` : "Song ja` jíi`r` o'gui já`~ líiñ` jalé` júu` quiá`~ Moi` cóo`~ gui jalé` júu` quiá`~ jaléng` dsea` i café` cuaiñ` quiá`~ Fidiée` malí`gui eáang` , joba` lajob ja` nilijíi'r` o'gui já`~ nilíñ` cajo nañí` fa` jaang` líi` nijíi'r` jo niguieng` tur fí` jmigüí` calé` catú` ."

17

Jial dseáang[~] e nijiúng[~] dsea` fí[~] ni[~] dsee[~]
(Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)

1 Coo[~] née[~] cajíng[~] Jesú^s casí^r[~] jaléng[~] dsea` quiá^r[~]:

—Contøøm[~] nilisea` jalé[~] e sea` fí[~] jmigüí[~] e nijmé[~] e nijiúng[~] dsea` fí[~] ni[~] dsee[~], jo[~] dsu[~] e ngí[~] fí[~] i[~] dsea` i[~] nijmé[~] e niténg[~] jaang`gui[~] dsea` rúiñ[~] fí[~] ni[~] dsee[~]. **2** Jo[~] i[~] dsea` i[~] nijmé[~] lajo, guié[~]gui[~] ni[~]uíng[~] quiá^r[~] e ni[~]ñá[~] dsea` fí[~] moluur[~] coo[~] cuu[~] fé[~] jo[~] nidsibíiñ[~] fí[~] é[~] jmiñí[~] e laco[~]gui[~] e nijmér[~] e niténg[~] fí[~] ni[~] dsee[~] jaang`dsea` i[~] ja[~] mí[~] ngóo[~] eáang[~] já[~] líng`júu[~] quié[~]e. **3** Joba[~] dsíng[~] 'né[~] ñiing[~] óo'na[~] coo[~] jalé[~] e jmoo'na[~]. Jo[~] song jaang`dsea` rúng[~]na[~] ca'eer[~] dsee[~], joba[~] sii[~]na[~]r e ja[~] dseeng[~] e jmér[~] lajo. Jogui[~] song caqui[~] jíng[~] 'ñia'r[~] fí[~] quini[~] Fidiée[~] uíl[~] e dsee[~] do, joba[~] líng'na[~] dsee[~] ui[~] quiá^r[~] jóng. **4** Jo[~] doñí[~] fa[~] ca'léer[~] quií[~]na[~] guié[~] née[~] lajee[~] coo[~] jmiñí[~], jogui[~] guié[~] née[~] cajár[~] cajasíi'r[~] 'ná[~]: “Íing`dsee[~] ui[~] quié[~]e quiá[~] jalé[~] e nicajmeáan[~]n 'ná[~], dsu[~] lana jo[~] nijmee[~]guí[~], joba[~] 'ná[~] 'né[~] íim[~]ba[~] dsee[~] ui[~] quiá^r[~] lacoo[~] née[~] e jár[~] jamíi'r[~] 'ná[~] jmi[~]ee[~].

Jial gøng[~] mi[~] já[~] líng`dsea`jalé[~]júu[~] quiá[~] Fidiée[~]

5 Jo[~] mi[~] cangí[~] jo[~], cajíng[~] i[~] dsea` guítúung[~] do casí^r[~] Jesú^s:

—Jmee[~] e já[~] nilíng`guí[~] jalé[~] júu[~] quií[~].

6 Joba[~] cañíi[~] Jesú^s casí^r[~] i[~] dsea` quiá^r[~] do:

—U[~], fa[~] coo[~] capí[~]ba[~] e já[~] líng`na[~] júu[~] quié[~]e, joba[~] cuóøm[~] niff[~]na[~] e 'ma[~]fé[~] si[~] la e niráang[~] 'ñia[~] catí[~] jmó[~] jo[~] nidsisíng[~] 'ñia[~] fí[~] ni[~] jmiñí[~], jo[~] dsifi[~] lajob niliti[~] jalé[~] e ta[~] e niquiá[~]na[~] do.

E`jalé[~] e catíng[~] e nijmé[~] jaang`dsea`'léeng[~]

7 Jo[~] mi[~] cangí[~] jo[~], jo cajíng[~]gui[~] Jesú^s e júu[~] la:

—Fa[~] 'ná[~] seeng[~] jaang`dsea`'léeng[~] quií[~]na[~] i[~] jmoo[~] jalé[~] ta[~] caluu[~] coo[~] jalé[~] ta[~] sináu[~] quií[~]na[~], jo lacoo[~] jmiñí[~] mi[~] niniúiñ[~] ta[~] jíi[~] osi ta[~] ní[~] güitá[~] é, ja[~] nitøø[~]na[~]r e ni[~]lí[~] nidøø[~] r[~] coo[~] 'ná[~], **8** co[~] niquiá[~]na[~]re ta[~] jo[~] niff[~]na[~]r: “Guia[~]guiá[~] e nidøø[~]ø jo[~] ningíin[~] fí[~] quini[~] jalé[~] e jo[~]. Jo[~] mi[~] ningí[~] jogui[~]ba[~] ni[~]u[~] nicø[~] 'ná[~] uø[~].” **9** Jo[~] mi[~] cató[~] e jmoo[~] jalé[~] e jo[~], ja[~] ngíiñ[~] gui[~]máang[~] quiá[~] fir[~], co[~] jíi[~] do ta[~] quiá[~]bre. **10** Jo[~] lajob catíng[~] nijmée[~] 'ná[~] cajo[~] mi[~] ningí[~] e jimití[~]na[~] jalé[~] ta[~] quiá[~] Fidiée[~], co[~] 'né[~] fo[~]na[~]: “Jíi[~] dsea`'léeng[~] lí[~] jnea[~], co[~] ja[~] caquií[~]naa[~] jmiñí[~] e nijmó[~]naa[~] lí[~]gui[~], co[~] lico[~] nicajmó[~]naa[~] jíi[~] laco[~]catíim[~]baa[~].”

Mi[~] cajmi[~]leáang[~] Jesú^s guíng[~] dsea` i[~] líng`jmohuú[~] 'lí[~]

11 Jo[~] mi[~] cangí[~] jo[~], lajee[~] iuung[~] Jesú^s fí[~] e ngóor[~] fí[~] Jerusalén, cangúiñ[~] jee[~] uó[~] lí[~] iáng[~] Samaria coo[~] Galilea. **12** Jo[~] mi[~] cangúiñ[~] coo[~] 'ni[~] fí[~], job ca'uøøng[~] guíng[~] dsea` dsée[~] i[~] líng`jmohuú[~] 'lí[~] fí[~] ngúu[~] táang[~]. Jo[~] mi[~] cangáiñ[~] Jesú^s, huúib[~] cajer[~] e áiñ[~] dsea` do **13** jo[~] casí^r[~]:

—¡Tifa[~] Jesú^s, fí[~] güilíin[~] jnea[~] e lí[~]naa[~] lala!

14 Jo[~] mi[~] canúu[~] Jesú^s e tó[~] i[~] dsea` do, dsifi[~] ladob casí^r[~]reiñ[~]:

—Güiliíng[~]na[~] güijeaang[~] yaang[~]na[~] fí[~] quini[~] jmidsea` lí[~] laco[~]ta[~] quiá[~] fí[~] jí[~] quiá[~] Moi[~].

Jo[~] dsifi[~] ladob caquing[~] laji[~] guíng[~] i[~] dsea` dsée[~] do e nijmitir[~] lajíi[~] ta[~] caquiá[~] Jesú^s. Jo[~] lajee[~] teáaiñ[~] fí[~], ladob ca'láaiñ[~] lajíi[~] jmohuú[~] e líiñ[~] do. **15** Jo[~] dsifi[~] mi[~] calilí[~] jaang[~] i[~] dsea` dsée[~] do e ca'láaiñ[~], dsifi[~] lajob caquing[~] tur[~] fí[~] lí[~] sing[~] Jesú^s jo[~] canaaiñ[~] jmiféiñ[~] Fidiée[~] e ngocáng[~] dsíir[~]. **16** Jogui[~] casí^r[~] uó[~] jnír[~] fí[~] quini[~] Jesú^s, jo[~] catúuiñ[~] car[~] cajnuú[~] nir[~] tí[~] ni[~] uó[~], jo[~] lajob cacuø[~]gui[~]máang[~] dsea` do e cajmi[~]leáang[~] neiñ[~]. Jo[~] i[~] dseañu[~] do seeiñ[~] fí[~] Samaria,

dsea` i' ní' níng` rúng` cóo` dsea` Israel. ¹⁷ Joba` cajíng` Jesúz casí` r` i` dseañ` do:

—¿Su o` guíng` 'ná` tí`na` dsea` ca'láang` na` lajíi` jmohuú` e lami` líng`na`? Jo `ijnang`gui` i` ñung`gui` do? ¹⁸ ¿Su jíi` 'nab` dsea` seen` fí` Samaria dsea` cañijmiféng` Fidiée` dsea` guiing` ñíff`?

¹⁹ Joba` cajíng` Jesúz casí` guir` i` dsea` do:

—Ráan` jo guóng` fí` quíi` , co` níca'láam` ba` lajíi` jmohuú` e lami` lin` , co` jáb` calín` lajíi` júu` quié`e.

Jial mi` nijá'tu Dsea` Jmáang` fí` jmigüí` la (Mt. 24:23-28, 36-41)

²⁰ Jo cajmíngí`tu dsea` Israel i líng` dsea` fariseo cajmíngí`r` Jesúz jo cajíñ`:

—Lí` nináng` e nicá` Fidiée` níff` quiá` jaléng` dsea` jmigüí`?

Joba` cañíi` Jesúz quiá` i` dsea` do jo casí` reiñ`:

—Mi` nináng` e jo jee` jaléng` dsea` jmigüí` , ja` lí` la lí` coo` e cuóøng` lí` jóø`na`; ²¹ o`gui cuóøng` níjíng` dsea`: “Lab canaang”, osi “Dob canaang` é”; co` latí` lanab ninaang` e quie` Fidiée` níff` jee` 'ná`.

²² Jogui canaang` Jesúz sí`r` jaléng` i` dsea` quiá`r` do jo cajíñ`:

—Niguiée` jmíi` mi` nilí`iing`na` e nimáang`gui` jnea` , dsea` i` jáa` fí` ñíff` e líin`n jaang` dsea` jmigüí` , jo dsu` jo` quíi` fa` e nimáang`gui` jnea` , co` jo` seen` fí` jmigüí` la ie` jo. ²³ Jogui fíing` dsea` níjmigóor` jo níjíñ` : “Fí` lab táaiñ”, osi: “Fí` dob táaiñ` é”, dsu` ja` já` güiliing`na` , o`gui güiliing`na` fí` lí` nitø`r` 'ná`. ²⁴ Dsaco` la jneeng` fí` yá` jmigüí` mi` jmijneá` güi`ñíá` jí`re` , lajob nilí` mi` nigáa`túu` fí` jmigüí` la, jnea` dsea` líin`n jaang` dsea` jmigüí` i` jáa` fí` ñíff`. ²⁵ Jo dsu` ná`-gui` e nidsijée` jalé` e jo, 'né` nicaa`- jalé` iihuú` , jo fíim` dsea` jmigüí` nilí` 'ní` níñ` jnea` . ²⁶ Jo laco` calí` mi` cateáang` Noé fí` jmigüí` la malí`gui eáang` , lajob níjmé` dsea` jmigüí` cajo` lajee` ná`-gui` e nigáa` jnea` calé` catú` fí` jmigüí` , jnea` dsea` líin`n jaang` dsea` jmigüí` i` jáa` fí` ñíff`. ²⁷ Co` ie` jo cajmée` dsea` e jo` e guiing` dsíir` e jié` , co` lico` guiing` dsíir` quiá` jíi` e ni`fí` nidø`-bre jogui quiá`- e nicúng`- guó`jóor` ; jo lajob cajmée` cartí` mi` caquiú` Fidiée` ta` quiá`- Noé e ni`ír` cóo`- dsea` sináu` quiá`r` fí` dsíir` e móo` e nícajme`r` do. Jo lajee` jo catí` í` e tuu` jmíi` jo ca`á` jmíi` la`úng` fí` jmigüí` , jo jalém` dsea` jmigüí` cajuíñ` ie` jo. Jo dseáng` jíi` Noé cóo`- dsea` sináu` quiá`-bre caláaiñ` ie` jo. ²⁸ Jo lajob cajmée` dsea` cajo` mi` cateáang` jaang` i` calisí` Lot fí` jmigüí` la; jo` ee` guiing` dsíir` e jié` , co` lico` guiing` dsíir` jíi` e ni`fí` nidø`-bre cajo` , jogui e teáaiñ` ta` 'ná` jogui ta` láa` jalé` e sea` fí` jmigüí` , jogui jmóor` ta` jni` jalé` e sea` jogui ta` jmo` jalé` 'náu` e jlo`- cajo. ²⁹ Jo coob` mi` caquiú` Fidiée` ta` e cagüí`í` Lot fí` fí` Sodoma, jo jmíi` job cajmée` e cajuí` jí` e quiéeng` azufre fí` yá` jmigüí` , jo lajoba` ca`ím` conguia` lajaléng` i` dsea` i` neáang` fí` fí` Sodoma ie` jo. ³⁰ Jo laco` cajmée` dsea` ie` jo, lajob níjmé` tu` dsea` jmigüí` mi` tí` lí` nijaquiéeng` e nigáa`túu` fí` jmigüí` la, jnea` dsea` líin`n jaang` dsea` jmigüí` i` jáa` fí` ñíff` .

³¹ 'Jo mi` niguiée` e jmíi` jo, ii` dsea` i` taang` fí` caluu` osi fí` yá` 'náu` é, óøng`gui quiá`r` güicuú`bre jo ja` güi`í` dsíir` fa` e niquíiñ` e nidsi`uóø`r` jalé` e sea` quiá`r` . Jogui ii` dsea` i` táang` fí` lí` jmóor` ta` quiá`r` , óøng`gui quiá`r` güicuú`bre jo ja` güi`í` dsíir` fa` e nidséng`- guir` fí` quiá`r` . ³² Jo téé` óo`na` jial cangongüing` dseam` quiá`- Lot mi` cajóor` jial sojiú` jí` jee` fí` Sodoma. ³³ Jo jaléng` dsea` i líng` e quíi`-bre jmíi` e nileáng` yaaiñ` , joba` fíbing` i` níjúung` mi` nití` í` lajo. Jogui jaléng` dsea` i lí` e ja` quíi`r` jmíi` e nileáng` yaaiñ` , joba` fíbing` nitíing` fí` quini` Fidiée` mi` nití` í` lajo.

³⁴ 'Joba` fí` i` 'ná` lana, mi` niguiée` e oor` jo, gáng` dsea` teiñ` jmi`íñ` fí` ni` co`ma` ; jo jaaiñ` do níjér` , jogui jaang`guir nidséiñ`- cóo`- jnea` fí` ñíff` .

³⁵ Jo gáng⁻ dseam[†] i teáang[~] dsí[~] coliing[~]; jaaiñ[~] do nijér⁻, joguiⁱ jaang[~]gui do nidséiñ⁻ cóo[~] jnea[~]. ³⁶ Jo gáng⁻ dseañ[†] taaiñ[~] coliing[~] e jmóor[~] ta[~] quiá'r⁻; jaaiñ[~] do nijér⁻, joguiⁱ jaang[~]gui do nidséiñ⁻ cóo[~] jnea[~].

³⁷ Jo mi[~] canúu⁻ jaléng[~] i dsea[~] do e cajíng[~] Jesús lado, joba[~] cajmingi^r dsea[~] do lala:

—Fíiⁱ, ¿jje[~] fí[~] li[~] nidsijée[~] jalé[~] e jo, faa[~]aa[!]?

Joba[~] cañíi[~] Jesús quiá⁻ jaléng[~] i dsea[~] do jo cajíñ[~]:

—Jié[~] li[~] róo[~] ngúu[~] jmé[~], fí[~] job li[~] niseáng[~] jaléng[~] tujlíi[~].

18

Mi[~] ca'e' Jesús quiá⁻ jaang[~] dseam[†] i 'ná[~]

¹ Jo mi[~] cang[†] jo, canaang[~] Jesús e'r[~] jaléng[~] i dsea[~] do coo[~] júu[~] já⁻ e lafa[~] júu[~] cuento, jo ca'e[~]reiñ[~] e 'né[~] féiñ[~] Fidiée[~] contøøng⁻ e ngocáng[~] dsíir[~], ² jo lalab cas^r⁻:

—Coo[~] née[~] caliséng[~] jaang[~] dsea[~] i quidsí[~] í[~] fí[~] coo[~] fíi[~], jo i dsea[~] do ja[~] ee[~] jmiféiñ[~] Fidiée[~] jíi[~] capí[~] o[~]gui jmi[~]gór[~] jaléng[~] dsea[~] rúiñ[~]. ³ Jo fí[~] job niseeng[~] jaang[~] dseam[†] i 'ná[~], jo ninicajmíer[~] míi[~] cóo[~] jaang[~] dsea[~] góor[~]. Joba[~] i dseam[†] do contøøm⁻ dséer[~] fí[~] quiá⁻ i dsea[~] i quidsí[~] í[~] do e dsimíi[~]reiñ[~] fa[~] e niquidsí[~] do í[~] lajíi[~] e líi[~] seeiñ[~]. ⁴ Jo huóøb[~] jíi[~] cangoca[~] ja[~] ee[~] jmíi[~] i dsea[~] i quidsí[~] í[~] do lajíi[~] júu[~] quiá⁻ i dseam[†] do, jo dsu[~] coob[~] mi[~] ca^f dsíir[~]: “Ja[~] iing[~] jnea[~] jmifén[~]n Fidiée[~] o[~]gui jmi[~]goo[~] jíi[~] jaang[~] dsea[~] jmigüi[~], ⁵ dsu[~] ná⁻gui e niguiá[~] féng[~] dsii[~] cóo[~] i dseam[†] 'ná[~] la, njimi[~]óm[~]baar e laco[~] jo[~] ning[~] guir ta[~] jmiguíng[~] jnea[~] lacoo[~] jmíi[~].”

⁶ Jo mi[~] calí[~] e cajíng[~] Jesús e júu[~] na, jo cas^r⁻ jaléng[~] i dsea[~] do jo cajíñ[~]:

—Lanab jíi[~] líi[~] e cajíng[~] i dsea[~] i ja[~] quidsí[~] í[~] laco[~] catíng[~] do. ⁷ Jo dsu[~] eáang[~]gui jmi[~]óng[~] Fidiée[~] jaléng[~] dsea[~] quiá'r⁻ i féng[~] ír[~] uøø[~] jmíi[~]. ⁸ Co[~] fíi[~] i 'ná[~] e ja[~] njimi[~]íiñ[~] lajíi[~] jmi[~]ee[~] e nilimí^r⁻. Dsu[~] mi[~] nigáat[~] jnea[~] calé[~] catú[~], jnea[~] dsea[~] líi[~]n jaang[~] dsea[~] jmigüi[~] i jáa[~] fí[~] níff[~], ne[~]duu[~] su niguiéng[~]guí[~] coo[~] tú[~] míing[~] dsea[~] i já⁻ líi[~]ng[~] júu[~] quié[~]e.

Mi[~] ca'e' Jesús júu[~] quiá⁻ jaang[~] dsea[~] fariseo cóo[~] jaang[~] nodsicuu[~]

⁹ Jo mi[~] cang[†] jo, ca'e[~]gui Jesús coo[~]gui júu[~] e catíng[~] jaléng[~] i dsea[~] i jmoo[~]ta[~] jmícóng[~] yaang[~] jogui[~] e góom[~] níiñ[~] dsea[~] cagviaang[~], jo lalab cas^r⁻ i dsea[~] i:

¹⁰ —Coo[~] née[~] cangolíng[~] gáng⁻ dseañ[†] e cangoféeiñ[~] Fidiée[~] fí[~] guá⁻: jo jaaiñ[~] do líiñ[~] dsea[~] Israel i líi[~]ng[~] dsea[~] fariseo, jo i jaang[~] do jmóor[~] ta[~] mi[~] cuu[~] e catíng[~] dseata[~] seeng[~] fí[~] Roma. ¹¹ Jo laco[~] sim[~] i dsea[~] Israel i líi[~]ng[~] dsea[~] fariseo do mi[~] canaaiñ[~] fé'r[~] fa[~] quiá'r⁻ jo cajíñ[~] lala: “Fidiée[~] quií[~]i!, gui[~]máam[~]ba[~]leáang[~] co[~]ja[~]líi[~]ng[~] jnea[~] laco[~] líi[~]ng[~] dsea[~] cagviaang[~]; co[~]seeng[~] dsea[~] i jmoo[~] i jogui[~] seeng[~] dsea[~] i soo[~]dsíi[~] jogui[~] seeng[~] dsea[~] i ngí[~]lée[~] e güiññ[~] cóo[~] dseañ[†] qsi dseam[†] i o[~] quiá'r⁻. Jogui[~] ja[~] líi[~]n jíi[~] capí[~] laco[~] líi[~]ng[~] 'ná[~] nodsicuu[~] i sing[~] do. ¹² Co[~] jnea[~] jmoo[~]o ayuno tú[~] née[~] lacoo[~] semaan[~], jogui[~] cuóø[~] baa[~]'ná[~] lajíi[~] e sea[~]jíi[~] quié[~] e laco[~]gui ta[~] huí[~] fí[~] ni[~] jí[~] quiá⁻ Moi[~].” ¹³ Jo lajee[~] fé[~] i dsea[~] Israel i líi[~]ng[~] dsea[~] fariseo do lado, huím[~]jíi[~] caje[~] i nodsicuu[~] do, jo ja[~] cateá[~] dsíir[~] fa[~] caséer[~] nir[~] fí[~] yá[~], jo lico[~] catú[~] gui[~]bre jo canaaiñ[~] quiá[~] nidsíir[~] jo lajee[~] jo fé'r[~]: “¡Fíiⁱ Fidiée[~] dsea[~] guiin[~] níff[~], íng[~] dsee[~] uii[~] quié[~]e, co[~] dsea[~] dsee[~] dsea[~] quib[~] líi[~]n'l!”

¹⁴ Jo lalab cajíng[~]gui Jesús:

—Lala fíi[~] i 'ná[~] e iáam[~] dsíi[~] i nodsicuu[~] do mi[~] cangáiñ[~] fí[~] quiá'r⁻, co[~] nicalíim[~] Fidiée[~] dsee[~] quiá'r⁻, jo dsu[~] ja[~] ca[~]íng[~]re'r[~] dsee[~] quiá⁻ i dsea[~] fariseo do. Jo lajob nidsingíng[~] jaléng[~] dsea[~] i jmícóng[~] yaang[~], co[~] fíbing[~]

í nicá` fí'í` , jo dsu' jaléng` dsea` i ja` jmicóøng`~ yaang~ jíi` capí` , íbing` i niliniing` gui fí` quini` Fidiée` mi` nití` í` lajo.

*Mi` cajmigüeang`^ Jesús jaléng` jiuung`
(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)*

¹⁵ Jo mi` cangf` jo, fíng` dsea` cagUILÍñ` e jéeiñ` jaléng` jiuung` quiá'r` fí` li` táang` JesúS e iññ` e nijmigüeang`^ dsea` do jaléng` i` jiuung` do. Jo mi` cangá` i` dsea` guitúung` do e jmoo` dsea` lajo, joba` canaaíñ` 'gaam`bre quiá`- jaléng` i` sejmii` i` jiuung` do. ¹⁶ Jo dsu' dsif` ladob cató`- JesúS jaléng` i` dsea` quiá'r` do jo casf` reiñ`:

—Cuóø`-na` fí` jaléng` i` jiuung` na güijalíñ` fí` la, jo ja` jniñng`-na` quiá'r` . Dsucó` jaléng` dsea` i` líng` lacó` la líng` i` jiuung` na, íbing` i` catíng` e Fidiée` quié` nif` quiá'r` . ¹⁷ Jo jnea` jmitaa` óó`na` e dseáng`- ii` i` ja` iing` ni'íng` e Fidiée` nicár` nif` quiá'r` lacó`gui íng` jaang` jiuung` , joba` ja` toq` jmii` e ni'íng` Fidiée` dsea` do cajo.

*Mi` casíng`^ Jesús cóo` jaang` dseañu` i` sea` cuu`
(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)*

¹⁸ Jo mi` cangf` jo, cangoquiéeng` fí` li` táang` JesúS jaang` dseañu` i` líng` jaang` fí` quiá`- jaléng` dsea` i` néé` ni` guá`- quiá`- dsea` Israel, jo cajming`r`- dsea` do jo cajín`-:

—Tifa` i` guiá`- dsíi` , ¿e` 'né` nijmee` e laco` nilí`í` e niliseen` cøøng` cóo`- Fidiée` car` ngong` jmií`?

¹⁹ Joba` cañí` JesúS quiá`- i` dseañu` do jo casf` reiñ`:

—¿Jialí` fí` jnea` e guiá`- dsii`? Co` jíi` Fidiéeb` dsea` guiing` nif`-bing` i` líng` lajo. ²⁰ Jo niñib`'ná`jalé` júu` quiá`- ta` quiá`- Fidiée` e fé`lala: "Ja`'lee` e güín` cóo`- dseamf` osi dseañu` i` o` quií`- ; ja` jngán` dsea` rún` ; ja` jmée`- ii` ; ja` cá`- júu` e o` já`- ; jogui jmi`goo` tiquíi` cóo`- niquíi`."

²¹ Jo dsif` ladob cañí` i` dseañu` do quiá`- JesúS jo casf`r` dsea` do:

—Lajaléb` e jo nicajmé` e náu`-u latí` jíi` mi` simim`baa.

²² Jo mi` canúu`- JesúS e cajíng`- i` dseañu` do lado, jo dsif` ladob cañí`tur quiáin`- do jo casf` reiñ`:

—Co`gui 'né` e nijmití`- : guóng` fí` quií`- jo güi`niñ` lajale` e sea` quií`- , jo e nilí` quiá`- e jo güijmee` guiée` jee` jaléng` dsea` tiñíng` , jo joguiba` nilisea` juguiá` quií`- mi` nití` fí` jmigüí` coo` . Jo mi` calí` e nijmé` lajo, joguiba` niñi` jo dsé`ee` cóo`- jnea` jóng.

²³ Dsu` mi` canúu`- i` dseañu` do e cajíng`- JesúS lado, dsíng`- calí` jiuung` dsíir` , co` dsíng`- sea` cuu` quiá'r` . ²⁴ Jo mi` cangá`- JesúS e calí` jiuung` dsíi` i` dseañu` do dsu` canúur` lado, joba` dsif` ladob casf`r` jaléng` i` dsea` i` teáang` do jo cajín`-:

—Dsíng`- huíng` líi` quiá`- jaléng` dsea` sea` cuu` e nijáng` yaaiñ` fí` jaguo` Fidiée` e laco` dsea` do nicá` nif` quiá'r` ! ²⁵ Jo eáang`gui ja` huíng` e jaang` jó` camello ningíng` ne` fí` dsíi` too` jmini` mocuu` e laco`gui jaang` dsea` sea` cuu` nijáng` 'ñia'r` fí` jaguo` Fidiée` e laco` dsea` do nicá` nif` quiá'r` .

²⁶ Jo mi` canúu`- jaléng` i` dsea` i` teáang` do e cajíng`- JesúS lado, dsif` ladob cajming`r` dsea` do jo cajín`-:

—Jo ¿i` jaléng` i` nitíng` fí` quini` Fidiée` jóng song lajobi nilí`?

²⁷ Joba` cañí` JesúS quiá`- jaléng` i` dsea` do jo casf` reiñ`:

—Jalé` e ja` quií`- dsea` jmigüí` jmií` nijmér` , lajib` cuóøng` lí` jmé` Fidiée` dsea` guing` niñí`-

²⁸ Jo mi` canúu`- i` Tá` Simón do e cajíng`- JesúS lado, jo dsif` ladob casf`r` dsea` do jo cajín`-:

—Fíi'i, jnea'^, dsea` ngi'naa' contøøng' cøo'^ 'nø', nicatø^baa' lajalé' e sea` qui'^naa', co' ii'^naa' e ngi'^naa' cøo'^ 'nø' latab~.

29 Joba' cañíi' Jesús quiá'^ i Tú^ Simón do jo casí'^reiñ':

—E já'^ e fíi'^ 'nø', doñí' ii'^ 'nø' catøøna' 'nø'^na', osi ca'naang'na' quiá'^ tiquí'^na' osi niquirí'^na' osi jaléng' rúng'na' osi dseamí' quií'^na' osi jaléng' jøo'^na' é dsø' uíi'^ e nicajáang' yaang'^na' fí' jaguo' Fidiée' e laco' quier' nifí' quií'^na', jo ii'^ dsea` i nijmé' lajo, **30** fí'bing' i niñíing' jalé' e 'nér' fí' jmigüí' la; jo mi'^ nití'^ fí' jmigüí' coo', niñíiñ' e niliseeiñ' cøøng' cøo'^ dsea` do lata~.

Mi'^ cajmée'tu Jesús júu^ e njingáng'^ dsea' í'

(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

31 Jo mi'^ cangí' jo, lajee' iuung' Jesús fí' e ngóor' fí' Jerusalén cøo'^ jaléng' dsea` i ngolíing' cøo'^r~, jo lajee' jo co' cató'^bre i dsea` guitúung' quiá'r' do jo casí'^reiñ':

—Lana ningoo'o fí' Jerusalén fí' li'^ nilití' jalé' júu^ e cajíng'^ uii'^ quié'e jaléng' i dsea` i café' cuaiñ' quiá'^ Fidiée' malí'gui eáang', jnea` dsea` gáa'a fí' nifí' e líin'n jaang' dsea` jmigüí'. **32** Jo fí' job li'^ njáng' jaléng' dsea` góo'naa' jnea` fí' jaguo' jaléng' dsea` i ja' cuíng' Fidiée'. Jo jaléng' i dsea` i nilóøiñ' jnea` jogui njimineaiñ' jnea` jogui ni'ñíñ' jnea` **33** jo njimihuñíñ' jnea` la tíi' e já' dsíir' cartí' njngáiñ' jnea~; jo dsø' mi'^ nití'^ 'ni' jmíi'^ lajo e njingáng'^ dsea` do jnea~, joba' njíb' týu' calé' catú~.

34 Jo mi'^ canúu^ i dsea` guitúung' do e cajíng' Jesús lado, jíi'^ camí'^ júu^ ja' cangáiñ' o'gui' níir' e~ uiing' quiá'^ e café' dsea` do lado.

Mi'^ cajmi'leáang' Jesús jaang' dsea` tiuung' fí' Jericó

(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

35 Jo mi'^ cangí' e casíng' Jesús cøo'^ i dsea` guitúung' do, catam'^tur fí' teáaiñ' jo caguilíñ' quiá'^ coo' fíi'^ li'^ sii' Jericó. Jo 'ni'^ fí' niguiing' jaang' dsea` tiuung' e mir' jalé' e 'nér' cøo'^ jaléng' dsea` i ngíing' e fí' li'^ guiiñ' do. **36** Jo mi'^ canúu^ i dsea` tiuung' do e dsíng'^ fíing' dsea` guijalíng' fí' li'^ guiiñ~, jo cajming' r' i dsea` i ngíing' quiá'^ do e~gui' calí' e jalíng' fíing' dsea'. **37** Joba' cajme' dsea` júu^ i dsea` tiuung' do e Jesús dsea` seeng' fí' Nazaret gui'ná'^ ngíiñ' fí' do cøo'^ dsea` quiá'r'. **38** Jo mi'^ canúu^ i dsea` tiuung' do lado, jo canaaíñ' áiñ' Jesús jo casí'r' dsea` do:

—¡Jesús, siju' dseata~ Daví'^, fíi'^ güilíñ' jnea~!

39 Jo dsø' mi'^ canúu^ i dsea` ngolíing' nifí' do e canaang' i dsea` tiuung' do e áiñ' Jesús, joba' canaaíñ' 'gaam'bre quiáíñ' do e laco' jo' nifé'guiñ' lajo. Jo dsø' i dsea` tiuung' do lí'^ lí' té'gui canaaíñ' ám'bre dsea` do jo fé'tur lala:

—¡Jesús, siju' dseata~ Daví'^, fíi'^ güilíñ' jnea~!

40 Jo dsífi' mi'^ canúu^ Jesús e tó' i dsea` tiuung' do, dsífi' ladob cajer', jo caquíu'r' ta~ e cangotée' dsea` i dsea` tiuung' do jo cangojéeng'neiñ' tí' quiá'^ li'^ sing' Jesús. Jo mi'^ caguiéiñ' do quiá'^, jo cajming'i'reiñ':

41 —¿E~ iin'^ e njmee~e quií'^?

Joba' cañíi' i dsea` tiuung' do jo casí'r' Jesús:

—Fíi'i, iin'^n e njmee'^ e nilijné'baa.

42 Joba' cañíi' Jesús casí'r' i dsea` tiuung' do:

—¡Güilíñ' jo! Jo nica'láam'ba', co' jáb'^ nicalín'^ júu^ quié'e.

43 Jo dsífi' lajob calíñ' i dsea` tiuung' do, jo canaaíñ' jmiféiñ' Fidiée' lajee' e ngóor' cøo'^ Jesús. Jo jaléng' dsea` i cangá' e cajmée' Jesús ie~ jo, cajmifém'bre Fidiée' cajo.

19

Jesús cóo'~ jaang` nodsicuu~ i sii` Zaqueo

¹ Jo mi~ cangf jo, caguiéb~ Jesús fí Jericó. Jo mi~ cangfíiñ~ jee~ fí, dsíng'~ fíng' dsea` caseáiñ'. ² Jo e fí jo niseeng` jaang` fí jaléng` nodsicuu~ i sii` Zaqueo i sea` cuu~ eáang', ³ jogui eáam' iiñ~ do nijmicuíñ` Jesús, dsu' ja` lí'r` niníñ~ dsea` do co' dsíng'~ fíng' dsea` caseáiñ" ie~ jo, jogui Zaqueo líiñ~ jaang` dseañ~ i ja` 'ga" lí' fíng'. ⁴ Jo mi~ calilí'r` e ja` tñiñ~ fa' niníñ~ Jesús, jo cangojéem'bre quiá~ jaléng` i dsea` do, jo cajgóor~ fí coo` yé~ 'ma` e sii` sicómoro, co' calilí'r` e fí job cuóøng` niníñ~ dsea` do. ⁵ Jo jo` huóø~ lí'íiñ~ cangíng` Jesús uii~ e 'ma` lí~ dsíng` Zaqueo do, jo cajóøng~ neiñ~ do lí~ dsíñ~ jo casí~ reiñ~:

—Jminá~ güíng` lí~ dsíñ~ na, Zaqueo, co' lana 'nél~ nijaa~ fí quí~.

⁶ Jo mi~ canúu~ Zaqueo lajo, guíab~ jmóor~, jo dsifí ladob cajgáiñ~ e cango'iñ~ Jesús, jo colíim~ cangáiñ~ cóo'~ dsea` do fí quiá'r~. ⁷ Jo mi~ cangá~ jaléng` dsea` e cangó~ Jesús fí quiá~ i nodsicuu~ i sii` Zaqueo do, dsifí lajo canaaiñ~ éeiñ` Jesús, jo fé'r` e dsea` do cangojer~ fí quiá~ jaang` dsea` i røøng` dsee~ eáang'. ⁸ Jo mi~ nineáaiñ~ fí quiá~ Zaqueo, lalab cajíñ~ do casí'r~ Fíi`naa' Jesús:

—Janú~, Fíi`i, lana nicuóø~ jaléng` dsea` tiñíng~ condseá~ jalé~ e sea` quié~ e, jo quiá~ lajaang` lajaang` dsea` i nicajmé~ e líiñ~ quiá~, lana nijáa~ are quiú~ 'lé~gui laco' jíi~ e nícacá~ a quiá'r~ do.

⁹ Jo mi~ canúu~ Jesús lajo, lalab casí'r~ dsea` do:

—Jmíiñ~ na niseeng` dsea` e fí dsíí~ sináu~ la i nicaláang~ jee~ jalé~ dsee~ quiá~, co' i dseañ~ na nícajmílir~ e líiñ~ bre siju~ líiñ~ yúu~ Abraham cajo. ¹⁰ Co' jnea~, dsea` i jáa~ fí níffí~ e líiñ~ n jaang` dsea` jmigüí~, cagá~ a e líiñ~ laco' caga'nén~ n jogui e cagaleaan~ jaléng` dsea` i røøng` dsee~ fí quini~ Fidiée~.

Mí~ ca'e' Jesús e ta~ e cajmée` dsea` cóo'~ cuu~ quiá~ dseata

¹¹ Jo mi~ cangf jo, lajee~ iuung~ Jesús fí e ngóor` cóo'~ dsea` quiá'r~ fí Jerusalén, jo ca'e'r` jaléng` dsea` do coo` júu~ já~ e lafa' júu~ cuento, dsu'co' níjaquíeem` e níguíiñ~ fí Jerusalén, jo fí job i` dsíí~ jaléng` dsea` e Jesús níquiú'r~ ta~ jee~ jaléng` dsea` góor` dsea` Israel lí~ laco'gui la jmoo` jaang` dseata~ dsea` féng` i seeng` fí jmigüí~ la. ¹² Jo lalab casí'r~ jaléng` i dsea` do:

—Coó` née~ caliséng` jaang` dsea` 'goo', jo calíiñ~ e nilíñ~ dseata~ dsea` féng` fí coo` fíi~ lí~ huí~. Jo mi~ calíñ~ e ta~ do, 'nél~ níquim~ tur fí góor`, co' fí job lí~ nilíñ~ dseata~ dsea` féng`. ¹³ Dsu' ná~ gui e nigüí~ fír~ lí~ nidsi'íiñ~ e ta~ do, cató'r~ guíng~ dsea` 'léeng~ quiá'r~, jo cacuó'r~ reiñ~ do jmá~ có~ cuu~ e 'mo~ eáang` lajaang` lajaaiñ~ jo cajíñ~ casí~ reiñ~: "Jmee~ na'ta~ cóo'~ e cuu~ la lajee~ ninii~ i jo cartí~ nigüéang` túu~." ¹⁴ Jo dsu' jaléng` dsea` góor~ i dseata~ dsea` féng` do ja` iiñ~ e nilíñ~ do e ta~ jo, co' dsíng~ 'ní~ níng~ neiñ~, joba' casíñ~ do níffí~ tû~ 'ní~ míing~ dsea` i caguijmée~ júu~ i dsea` níja~ ta~ do e ja` jíi'r~ i dsea` góor` do fa' e i do nílling~ dseata~ dsea` féng` quiá'r~.

¹⁵ Jo dsu' ja` lí~ cacóng~, co' calím~ i dsea` do dseata~ dsea` féng` lajíi~ laco` ta~ cahuí~. Jo mi~ cangojúung~ jo, cangám~ tur fí góor`. Jo mi~ caguiéiñ~ fí quiá'r~, jo caquia'r` ta~ e calité~ i dsea` guíng~ i cacuó'r` cuu~ do lami~ ná~ gui e nigüí~ fír~ nidsér~, co' calíiñ~ e calidseáang` dsíí~ jial tíi~ cuu~ nicalíñ~ do lajaang` lajaaiñ~. ¹⁶ Jo mi~ caguié~ i la'uui~ do, joba' cajíñ~ casí'r~ i dseata~ dsea` féng` do: "Fíi`i, cajmé~ baa ta~ cóo'~ e cuu~ e casee~ cóo'~ jnea~ do, jo nicalí~ baa guí~ 'lé~gui e laco' jíi~ e casee~ do." ¹⁷ Joba' cajíng~ i dseata~ dsea` féng` do casí'r~ i dsea` 'léeng~ quiá'r~ do: "Eáam` guiá~ lajo, 'nab` jaang` dsea` 'léeng~ i guiúng~, co' tiim`ba` jmé~ ta~ cóo'~ capí~ cuu~, jo lana nicuóøø~ 'nu~ e nilíñ~ jaang` dseata~ quiá~ guí~ fíi~." ¹⁸ Jo mi~ cangf jo, caguié~ jaang` gui i

dsea` 'léeng'~ do, jo casí'r~ i dseata~ dsea` féng' do jo cajíñ'~: "Fí'i, cajmé~ baa ta~ cóo~ e cuu~ e casee~ cóo~ jnea~ do, jo lana nicalí~ i 'niá~ 'lé~'gui lajo." **19** Joba' cañíi~ i dseata~ dsea` féng' do quiá'~ i dseata` 'léeng'~ quiá'r~ do jo casí'~reiñ': "Nicuóø~baa 'nø~ e niliín~ dseata~ quiá'~ 'niá~ fii~ cajo." **20** Jo mi~ cangf~ jo, caguié~ jaang`gui i dseata` 'léeng'~ do, jo casí'r~ i dseata~ dsea` féng' do jo cajíñ'~: "Fí'i, lab quiee~ e cuu~ quíl~ e casee~ cóo~ jnea~ do. Ca'mea~baa laco~ mi~ ca'íin~n do, **21** co' 'gó'm~baa 'nø~, co' lí~ tí~ o'~ e sitíing~ jalé~ ta~ jmoo~ dsea` jiém'~." **22** Joba' cañíi~ i dseata~ dsea` féng' do quiá'~ i dseata` 'léeng'~ quiá'r~ do jo casí'~reiñ': "'Nøb` jaang` dsea` 'léeng'~ i fí~ i soo~ dsí~, jo lana njmíti~baa lajíi~ e nicafée~ na. **23** Song niñí~bi~ e sitíin~n cuu~ quiá'~ jalé~ ta~ jmoo~ jaléng~ dsea` jiéng~, joba' jíali~ ja` caguite~ e cuu~ quié~ e do fí~ banco e laco~ sea`ba~ e dsí~ mi~ cagüean~n?" **24** Joba' caquiú~ i dseata~ dsea` féng' do ta~ quiá'~ jaléng~ i dseata` i teáang~ do jo casí'~reiñ': "Gui~na' cuu~ equier~na, jo cuóø~na' i dseata` i quié~ jmiguiú~gui na." **25** Jo mi~ canúu~ jaléng~ i dseata~ do e cajíng~ i dseata~ dsea` féng' do lado, jo cañíi`lajaléiñ~ do jo cajíñ'~: "Fí~naa', jíali~ e i na niñíiñ~, co' guí~gui cuu~ niquier~." **26** Joba' cañíi~ i dseata~ dsea` féng' do quiá'~ i dseata~ do jo casí'~reiñ': "Niñib~ 'nú~ e jaléng~ dsea` i sea` quiá'~, jmiguiú~gui nilisea` quiá'r~; dsu~ jaléng~ dsea` i ja` sea` quiá'~, conguiab~ niíing~ e capí~ e sea` quiá'r~. **27** Jo lana niñijéeng`du~ jaléng~ dsea` i ja` cali'iing~ e niliín~n dseata~ dsea` féng', jo njngáng~na'r fí~ quinii~ la lana."

Mi~ ca'i~ Jesús fí~ jee~ fí~ Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

28 Jo mi~ cangf~ e ca'e~ Jesús jaléng~ i dsea` do e júu~ na, joba' ca'íb~tur fí~ iuuiñ~ e ngóor~ fí~ Jerusalén. **29** Jo mi~ niñaquieeng~ e niguiéer~ fí~ quiá'~ coo~ fii~ e sii~ Betania cóo~ coo~gui fii~ e sii~ Betfagé, fii~ e neé~ tii~ mó~ e sii~ Olivos quiá'~ fí~ Jerusalén, jo fí~ job casíiñ~ gáng~ i dseata` guitúung~ quiá'r~ do **30** jo cajíñ~ casí'~reiñ':

—Güiliíng~du~ e fii~ e neé~ quiá'~gui na, jo mi~ niguiliíng~na' fí~ jo, jo nimáang~na' jaang` bú~ i sing~ 'ñúung~ i ja` ii~ mi~ caguá~ jíi~ jaang`. Jo síng~na're~ jo niñéeng`na're~ fí~ la. **31** Jo song ii~ jming~ 'ná~ jíali~ síng~na're~, joba' nifí~na'r: "E Fí~baa' neáng~tear i bú~la lana."

32 Jo mi~ cangoyúung~ e canúu~ i dseata` gáng~ do lado, jo cangolím~bre jóng. Jo mi~ caguiliíñ~ e fii~ do, job caliti~ jíi~ laco~ cajíng~ Jesús lami~ jéeng~gui do.

33 Jo lajee~ e taaiñ~ e si'r~ li~ 'ñéu~ quiá'~ i bú~ do, dob caguiliíng~ dsea` fii~ i jó~ do, jo casí'r~ i dseata` gáng~ do jo cajíñ~:

—Jíali~ síng~na' bú~ qui~naa'?

34 Joba' cañíi~ i dseata` gáng~ do quiá'~ i dseata` fii~ bú~ do jo casí'~reiñ':

—Co' lana 'neáng~tea Fí~naa' i bú~la, joba' síng~na're'.

35 Jo catób~ i dseata` gáng~ do i jó~ do, jo casifí~ tú~ 'ni~ si'r~ fí~ mocóoiñ~ do. Jo mi~ caguiliíñ~ fí~ li~ táang` Jesús, mifíng~ caguiéem~bre dsea` do. **36** Jo laco~ iuung~ Jesús fí~ e ngóor~ fí~ Jerusalén, lajaléng~ dsea` i ngoliíng~ cóo'r~ do canaaiñ~ ni'r~ jalé~ si'r~ guiá~ fí~ fí~ li~ ningíng~ dsea` do. **37** Jo mi~ canaang` jgáang` lajaléng~ i dseata` do fí~ dse~ mó~ Olivos, canaaiñ~ tí'áiñ~ Fidiée~ e iáang` dsíir~ jogui jmiféiñ~ dsea` do quiá'~ jalé~ e quíi~ jmi~ e nicajmée~ dsea` do e dsigá~ dsíi~ dsea~. **38** Jo jalém~ i dseata` do canaaiñ~ fé'r~ jo cajíñ~:

—¡Majmiféng`naa' i dseata~ dsea` féng~ i güeang~ i jáa~ cuaiñ~ quiá'~ Fidiée~! ¡Jo lana juguiú~ jíu~ quiá'~ dsea` fí~ nifí~, jo güijmi~goo~baa' Fidiée~ dsea` guiing~ fí~ jo!

39 Jo mi~ canúu~ jaléng~ dsea` Israel i líing~ dsea` fariseo i ngoliíng~ do e fé~ jaléng~ i dseata` do lado, joba' casí'r~ Jesús lala jo cajíñ~:

—Tifa', jíing` jaléng~ dsea` quiá'~ laco~ jo güijmiféng~lir~ 'nø~.

⁴⁰ Dsa' Jesús cañíir' quiá' i dsea` Israel i líng' dsea` fariseo do jo casí' reiñ' jo cajín':

—Lí' jíi' laba' líi', co' fíng song jo` jmiféng' jaléng' i dsea` la jnea~, joba' jalé' cuub~ niróo~ jóng jo nifé~ e jmiféng' jnea~.

⁴¹ Jo malii~guijia lajo, mi~ caguilíñ~ quiá' Jerusalén fí li~ nijnéeng~ e fíi~ jo, jo canaang` Jesús qui'bre uii~ quiá' jaléng' dsea` i neáang' fí jo ⁴² jo cajín':

—Fa'jiu e já' líng' 'ná', dsea` neáang'na' fí na, jalé' júu~ quié~e, joba' latí lanab jóng niliseeng'na' juguiú~ júu~ røø' cój~ Fidiée~! Jo dsu' lana ja` quí~ jmii~ ningáng'na' jalé' júu~ quié~e, co' ja` iing~na' núu~na!. ⁴³ Jo dsu' niguiéeb' jmii~ mi~ nidsing'ng~na' iihuú~ mi~ tí~ nirí~ jaléng' dsea` i 'ní~ níng~ 'ná~ lacúng' lajíng' e fíi~ la, jo nijmér~ mii~ cój~ 'ná~, ⁴⁴ jo nijngáiñ~ jaléng' 'ná~. Jo lí~ jo, niquí'r` jalé' 'ná~na' catí tih~ fíi~, jo jíi~ coo' cuu~ jo` nisér~ fa' e sifíng~gui e quié~gui eáang~ 'ná~na', dsuco' ja` calicuíng'na' jnea~ e líin'n Dsea` Jmáang~ mi~ cataan~n jee~ 'ná~ fí jmigüí~ la.

Mi~ ca'uóong` Jesús jaléng' dsea` ijmóo` ta~ 'nú~fí dsíi' guá'~

(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2 :13-22)

⁴⁵ Jo mi~ cangf~ jo, mi~ caguié~ Jesús fí Jerusalén, dsifi' ladob ca'ír~ fí dsíi' sináu~ guá'~ quiá'~ dsea` góor` dsea` Israel. Jo mi~ cangáiñ~ jaléng' dsea` i teáang'~ ta~ jmoo` 'móo` cój~ jalé~ e 'níi~, jo dsifi' ladob ca'óong`neiñ' ⁴⁶ jo cajín'~ casí'~reiñ':

—Lalab fí~ fí~ ni~ ji~ quiá'~ Fidiée~: “E fí~ dsíi' sináu~ guá'~ quié~e la íing~ ta~ e jmiféng'~ dsea` jneab~”; jo dsu' 'ná~ nícaj mee~na' lí~ cúng~ seáng~ jaléng~ ii~ cój~ jalé~ e jmoo~na' lana.

⁴⁷ Jo mi~ cangf~ jo, lacoo` jmii~b~ dsée' Jesús e dsí'ée'r~ jaléng' dsea` jalé~ júu~ quiá'~ Fidiée~ e fí~ guá'~ do. Jo lajee~ jo jaléng' fíi~ jmidsea` cój~gui jaléng~ tifa~ quiá'~ júu~ quiá'~ ta~ quiá'~ dsea` Israel cój~gui jaléng' dseata~ i seeng~ fí~ Jerusalén jmoo~ quií~ quiá'~ jial nijngáiñ'~ dsea` do, ⁴⁸ jo dsu' ja` líng~ nígié'r` jial nijmér~ lajo, co' jalém~ i dsea` teáang~ núu~ do tib~ dsíi' e núur~ jalé~ júu~ e e' dsea` do.

20

I~ quiá~ ta~ quiá'~ Jesús e jmoo`jalé~ e jmoo`

(Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)

¹ Jo coo` jmii~ mi~ cangf~ e jo, lajee~ e táang` Jesús fí~ guá'~ e er` jogui~ guiar` júu~ quiá'~ Fidiée~ jee~ jaléng~ dsea` quiá'~ jial nileáng` dsea` jee~ jalé~ dsee~ quiá'r~, jo lajee~ job caguilíng~ jaléng~ fíi~ jmidsea` cój~gui jaléng~ tifa~ quiá'~ júu~ quiá'~ ta~ quiá'~ dsea` góor` dsea` Israel cój~gui jaléng~ yúu~ dsea` cój~ng~ quiá'~ e guá'~ do, ² jo casí'r~ Jesús lala jo cajín':

—Jmee~ júu~ i~ quiá~ ta~ quiá'~ e jmoo~ jalé~ e jmoo~ na. Jo ¿i~ cacuø~ 'ná~ e ta~ na?

³ Joba' cañíi` Jesús quiá'~ jaléng~ i dsea` do jo casí'~reiñ':

—Sea'bí coo` e 'né~ nijmingú~ jnea~ 'ná~ cajo. Nii~na' quié~e lana. ⁴ ¿i~ i caquiá~ ta~ quiá'~ i Juan e caseáaiñ` dsea` jmii~? ¿Su Fidiée~ ofa` dsea` jmigüíb~ e?

⁵ Jo mi~ canúu~ jaléng~ i dsea` do e cajíng~ Jesús lado, jo lajee~ yaam~bre canaaiñ` siiñ` jo sif~ rúiñ~:

—Jial nisíi~naa'r, faa~aa'? Song casíi~naa'r e Fidiéeb` casíng` dsea` do, joba' nijíñ~ nisíi'r` jneaa~aa' jóng: “¿Jialí~ ja` já~ caléng~na' jalé~ júu~ quiá'r~?”

⁶ Jo song nisíi~naa'r e dsea` jmigüíb` caquiá~ ta~ quiá'~ i Juan do, joba' jaléng~ i dsea` la fó~ nijngám~bre jneaa~aa' jóng cój~ jmang~ cuu~, co' ní~bre guíá~ e cajá~ i Juan do e fé'r` cuaiñ~ quiá'~ Fidiée~.

⁷ Jo jíi' jaang` i dsea` do ja` cateá` dsíir` fa' ee` cañíir` quiá`- Jesús cuaiñ` quiá`- i Juan do, jo lí` casí'r` dsea` do e ja` ní'bre. ⁸ Joba' cañíi` Jesús quiá`- i dsea` do jo casí`- reiñ`:

—O'gui jnea~ nijmée`- 'ná` júu` cajo i~ i quiá` ta~ quié`e e jmoo`o jalé` e jmoo`o la lana.

*Júu` quiá`- dsea` 'léeng` i soo` dsíi`
(Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)*

⁹ Jo dsíi` mi` cangí` jo, jo canaang` Jesús e e'r` jaléng` i dsea` do coo` júu` já`- e lafa` júu` cuento, jo casí`- reiñ` do lala jo cajíñ`-:

—Coo` née` nicaliséng` jaang` dseañu` jo nicajnír` jmang`- huíng` jó` latøøng` fí` ni` uó` quiá`r` . Jo mi` cató` e caguiar` guiá`- lajalé` e do, jo catáiñ` dsea` 'léeng` i cane`- ni` latøøng` e uó` do i nijmé` ta` jmá`- jiu. Jo mi` calí` jo, jo cagüí`- bre jo cangór` fí` li` huíi`. ¹⁰ Jo mi` catí` í` e caroo` e mí` huíng` jó` do, jo caguiéñ` jaang` dsea` quiá`r` e tí` li` táaiñ` do i cangomíi` lajíi`- guiée` quiá`r` e catáiñ` quiá`- e ta` jmá`- jiu e jmoo` i dsea` do fí` ni` guoo`- uó` quiá`r` . Jo dsu` mi` caguiéng` i dsea` quiá`r` do e li` taang` i dsea` jmoo` ta` e uó` do, caquié`biñ` do quiá`r` e lafa` e nicuó`- reiñ` do lajíi`- guiée` quiá`- i dsea` fii` uó` do, jo caguiém`breiñ` do calé` catú` fí` li` cajár` , jo ja` ee` cacuó`reiñ` do jíi`- coo`. ¹¹ Jo mi` caliñí` i dsea` fii` uó` do e calí` lado, dsíi` ladob caguiéñ` jaang`gui` dsea` quiá`r` i cangomíi` guiée` quiá`r` quiá`- lajíi`- ta` jmoo` uó` quiá`r` . Jo dsu` mi` caguiéng` i dsea` quiá`r` do fí` li` taang` i dsea` jmoo` ta` do, cacóøm`bre cajo lí` lacó`gui` cangongíi`ng` i dsea` la'uii` do, jo jíi`- coo` ja` ee` cacuó`reiñ` do cajo. ¹² Jo mi` caliñí`tu` i dsea` fii` do e calí` lado, jo caguiém`bre jaang`gui` dsea` quiá`r` . Jo dsu` gab` cajmée` i dsea` jmoo` ta` do cóo` i dsea` do cajo, co` caquié`breiñ` jogui cacuing`neiñ`, jo ja` ee` cacuó`reiñ` do jíi`- coo` cajo, jo calóøm`breiñ` do.

¹³ Jo mi` cangí` jo, jo caf` dsíi` i dsea` fii` uó` do: “¿E` nijmee`e náng? Jo seem`camíing` joo`o i`neáan`n eáang, jo íb` niguiéen`n lana, jo jangám` i`guib i`nijmi`gór`.” ¹⁴ Jo dsu` mi` caguiéng` i siming` do li` taang` i dsea` jmoo` ta` do, jo dsíi` ladob canaaiñ` do siiñ` lajee` yaaiñ`: “Jíi` i nabing` i seeng` i nilíing` fii` e uó` la mi` nijúung` tiquiá`r` . Joba` majngáang`naa`r lana, ná la cagüéiñ` fí` la, jo jnea`- dsea` nilíi`-ii` fii` latøøng` e uó` la.” ¹⁵ Jo mi` cangoýung`- e casíing` i dsea` do røø` lado, jo caguim`bre i siming` do jee` e uó` e li` sijnea` e huíi` huíng` jó` do jo fí` job cajngang`neiñ`.

Jo mi` cató` e jmoo` Jesús e júu` na, jo cajmingi`r` lajaléng` i dsea` i teáang` do jo casí`- reiñ` lala jo cajíñ`-:

—¿E` líing`na` e nijmé` i dsea` fii` e uó` do mi` niliñir` e nicajngam` jaléng` i dsea` 'léeng` do jóor`? ¹⁶ Co` nidsém`-bre, jo mi` niguieñ` nijngám`-bre lajaléng` i dsea` 'léeng` do, jo i`jiém` nitáiñ` i nijmé` ta` e uó` quiá`r` do.

Jo mi` canúu` jaléng` i dsea` i teáang` do e cajíng`- Jesús lado, lajalém`bre cañíir` jo cajíñ`-:

—Ja` güili`iing` dsíi` Fidiée` e nilí` lajo.

¹⁷ Jo mi` canúu` Jesús e cajíng`- jaléng` i dsea` do lado, jo lí`- cajóøm`breiñ` do, jo lí`- jo casí`- reiñ` do lala jo cajíñ`-:

—¿E` e líing`na` e guóng` e tóo` fí` ni` jí` quiá`- Fidiée` lí` fé` lala?:

E cuu` e ja` caliñí` i dsea` i jmo`- 'náu`,

lana nilíi` coo` cuu` e niing`gui quiá`- tii` fii`.

¹⁸ Jo doñí` jí` i catitaang` e fí` ni` e cuu` do, joba` cuib` nilíiñ` jóng. Jogui fíng song e cuu` do cató` jo cajlíng` jaang` dsea` , joba` conguia` téub` nilíiñ` jóng.

*Mi~ cajmingi~ dsea` Jesú斯 cuaiñ~ quiá~ e catíng~ dseata~
(Mt. 21:45-46, 22:15-22; Mr. 12:13-17)*

¹⁹ Jo mi~ canúu~ jaléng~ fii~ jmidsea` cóo~ jaléng~ tifa` quiá~ júu~ quiá~ ta~ quiá~ dsea` Israel e cajing~ Jesú斯 lado, joba` lajmináb~ lami~ iiñ~ nisáiñ~ dsea` do, co~ calilí~ r~ e uii~ quiá~ bre café~ dsea` do. Jo dsu~ jíi~ cóo~ ja` ee` cateá~ dsíir~ fa` ee` cajmeáñ~ dsea` do, co~ góm~ bre jaléng~ dsea` fii~ i~ dsíir~ núu~ jalé~ júu~ quiá~ Jesú斯.

²⁰ Jo mi~ cangf~ jo, jaléng~ i~ tifa` do cóo~ gui~ jaléng~ jmidsea` casíiñ~ lajee~ la'ó~ yaaiñ~ e casíiñ~ cóo~ tú~ míing~ dsea` i~ nijmé~ lafa` dsea` guiú~ dsíir~ cóo~ Jesú斯, jo cajmér~ lajo quiá~ e nijmériñ~ do quijí~ jial nifé~ dsea` do júu~ guí~, co~ i~ dsíir~ e fa` lajo nilí~ r~ e nitisiñg~ dsea` do fí~ quini~ dseata~. ²¹ Joba` mi~ caguilíñ~ do fí~ li~ táang` Jesú斯, jo cajmingi~ r~ dsea` do lala jo cajíñ~:
—Tifa`, nineb~ jnea~ røø~ e jmang~ júu~ jáb~ jalé~ e e~ 'nø~, jogui~ ja~ jøø~ 'nø~ cajo~ jial líng~ dsea` l~ caluu~, jogui~ 'nø~ e~ jnea~ jial dseáng~ laco~ iing~ Fidiée~ e see~ naa!.

²² Joba` cajajmingíñ~ naa~ 'nø~: ¿Su~ 'né~ niquí~ naa~ cuu~ e catíng~ dseata~ dsea` féng~ i~ guing~ fí~ Roma qsi~ ja~ 'né~ qui~ naa~ é?

²³ Jo dsu~ dsifí~ ladob calilí~ Jesú斯 e iing~ i~ dsea` do nijmigóøng~ neiñ~, joba` cajíñ~ casí~ reiñ~:

²⁴ —Ée~ na~ jnea~ cóo~ cuu~. Joba` ne~ duu~ jial líi~, jo ~i~ dsea` i~ táang~ fí~ ni~ la jogui~ jial siir~?

Joba` cañíi~ i~ dsea` do casí~ r~ Jesú斯 jo cajíñ~:

—Dseata~ dsea` féng~ i~ guing~ fí~ Romab táang~ fí~ na.

²⁵ Joba` cañíi~ tu~ Jesú斯 jo casí~ r~ i~ dsea` do:

—Lajíi~ e catíng~ dseata~ dsea` féng~, cuóø~ na~ dseata~ dsea` féng~; jogui~ lajíi~ e catíng~ Fidiée~, cuóø~ na~ Fidiée~ cajo~.

²⁶ Jo dsíng~ cangogá~ dsíi~ i~ dsea` i~ téeng~ Jesú斯 do mi~ cañíi~ dsea` do lado fí~ quini~ jaléng~ i~ dsea` i~ teáang~ do, co~ l~ l~ cango~ gó~ gui~ dsíi~ bre lajíi~ e cañíi~ dsea` do, jo tiib~ cajer~ lajíiñ~ do.

Mi~ cajmingíñ~ dsea` jial líi~ mi~ nijí~ tu~ dsea` calé~ catú~

(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

²⁷ Jo mi~ cangf~ jo, caguilíng~ cóo~ tú~ míing~ dsea` Israel i~ líng~ dsea` saduceo fí~ li~ táang` Jesú斯. Jo jaléng~ i~ dsea` saduceo do ja~ já~ líiñ~ e nijí~ tu~ jaléng~ líi~. Joba` cangojmingíñ~ r~ dsea` do jo cajíñ~:

²⁸ —Tifa`, Moi~ cajme~ r~ fí~ ni~ ji~ quiá~ r~ e song cajúng~ jaang~ dseañ~ jo ja~ jóor~ caliséng~ cóo~ dseam~ quiá~ r~, joba` 'né~ nicúng~ guó~ i~ dseam~ 'nñi~ do cóo~ rúng~ dsea` ngáang~ cóo~ i~ líi~ do. Jo i~ yuu~ la~ uii~ i~ niliseeng~ quiá~ r~ cóo~ i~ dseañ~ do, 'né~ nijmér~ e lafa` jóob~ i~ dseañ~ quiá~ r~ lami~ uii~ do, co~ lanab~ fé~ fí~ ni~ ji~ quiá~ Moi~. ²⁹ Joba` síi~ na~ 'nø~ e júu~ la: Co~ ya~ caliséng~ guiáng~ dseañ~ la'ó~ rúiñ~, jo i~ dsea` nifí~ do cacúm~ guóor~, jo ja~ e huóø~ cateáaiñ~ fí~ jmigü~ la co~ cajúm~ bre, jo jíi~ jaang~ jóor~ ja~ ii~ caliséng~.

³⁰ Jo mi~ cangf~ e cajúng~ i~ dseañ~ do, jo cacúm~ guoo~ i~ dseam~ 'nñi~ do cóo~ rúng~ i~ líi~ dseañ~ quiá~ r~ i~ cat~ gáang~ do. Jo dsu~ lajob~ cangongíñ~ cajo~, co~ cajúm~ bre, jo jíi~ jaang~ jóor~ ja~ ii~ caliséng~. ³¹ Jo mi~ cangf~ jo, cacúm~ tu~ guoo~ i~ dseam~ do cóo~ i~ rúng~ i~ líi~ dseañ~ quiá~ r~ i~ cat~ gaang~ do, jo ja~ huóø~ cangó~ jo cajúm~ bre cajo~, jo jíi~ jaang~ jóor~ ja~ ii~ caliséng~. Jo lajob~ cangongíñ~ lajaléiñ~ do. Jo coob~ mi~ cató~ júuñ~ laji~ guiáñ~ do, jo jíi~ jaang~ jóor~ ja~ ii~ caliséng~. ³² Jo dsu~ jo~ huóø~ ngó~ mi~ cangf~ jo, jo cajúm~ i~ dseam~ do cajo~. ³³ Joba` jmingíñ~ naa~ 'nø~ lana jial líi~ mi~ nití~ fíi~ cóo~. ¿I~ dseáng~ dseam~ quiá~ nilíng~ i~ dseam~ do lajee~ laji~ guiáng~ i~ dseañ~ do? Co~ laji~ guiám~ bre cacúng~ guór~ cóo~ i~ dseam~ do fí~ jmigü~ la.

³⁴ Joba` cañíi~ Jesú斯 quiá~ i~ dsea` saduceo do jo cajíñ~ casí~ reiñ~:

—Cum' guoo` jaléng" dseañh" dseamf fí` jmigüí` la. ³⁵ Jo dsh' jaléng" dsea` i niñúing` e nijí"tur calé" catú` jee` jaléng" lii" fí` jmigüí` coo` jo` nicúng" guí guoor` fí` jo, ³⁶ jogui ja` qui` jmíi` fa' e nijúung` guir, co` lajob líng` jaléng" ángeles quiá` Fidiée` fí` níff", ja` cúng` guóor` o`gui júuiñ"; jogui jó` Fidiée` nilíing` jaléng" i dsea` do uíi" e nicají"tur calé" catú". ³⁷ Jo jí`gui Moi` cajme'r` fí` ni` jí` quiá` Fidiée` e nijib'tu` lii", co` ie` lami` cangár` e guí` coo` matóo` e guí` jí, jo jee` e jí` do café` Fíi`naa' jo cajmér` júu` e í`bre líiñ` Fidiée` quiá` Abraham cójo`gui Isáa` jogui Jacóo^h. ³⁸ Dsuco` Fidiée` líiñ` Fidiée` quiá` jaléng" dsea` jí", jo ja` líiñ` Fidiée` quiá` jaléng" lii", co` jmang` dsea` jí`bing` i seeng` cøøng` cójo` Fidiée`.

³⁹ Jo mi` canúu` i líng` tifa` quiá` júu` quiá` ta` quiá` dsea` Israel do e cajíng` Jesúus lado, joba` dsif` ladob cañíir` quiá` Jesúus jo casír` dsea` do lala jo cajíñ`:

—Eáam` guiá` laco` café` na, Tifa`.

⁴⁰ Jo mi` cangf jo, jíi` jaaiñ` do jo` ee` cateá` guí dsíir` fa` ee` cajmingi` guir Jesúus.

¿I` dsea` siju` líng` Dsea` Jmáang`?

(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

⁴¹ Jo mi` cangf jo, jo cajmingi` Jesúus jaléng" i dsea` do jo cajíñ` casí`reiñ`:

—¿Jalií` fé` dsea` e siju` dseata` Davíb` líng` Dsea` Jmáang`? ⁴² Co` lalab cajíng` dseata` Daví` fí` ni` jí` quiá` Fidiée`:

Lalab cajíng` Fidiée` casí`r` Fíi`í:

“Ní` lf` lí` dsée` laco` guin`n

⁴³ cartí` mi` nijmee` e jaléng" dsea` i 'ní` níing` 'nh`
niší`r` uó` jnir` fí` quiní` e laco` nijmi`gór` 'nh`.”

⁴⁴ Joba` jmingi` jnea` song`ñia`bí` dseata` Daví` sí`r` Dsea` Jmáang` Fíi`í, joba`
¿jial cuøøng` e Dsea` Jmáang` líiñ` dsea` siju` dseata` Daví` jóng?

Jalé` e ga` e jmóo` jaléng` tifa` quiá` júu` quiá` ta` quiá` dsea` Israel

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54)

⁴⁵ Jo lajee` jo, fíim` dsea` teáaiñ` e núur` jalé` júu` quiá` Jesúus, jo cajíng` dsea` do casí`r` jaléng" dsea` i ngí` cój`r` do lala:

⁴⁶ —Ñiing` óo`na` cój`r` jaléng" tifa` quiá` júu` quiá` ta` quiá` dsea` góo`naa` dsea` Israel, co` jaléng` í` tí` dsíir` e ngí`quier` jalé` sí`l` dsea` 'goo`, jogui dsíng` iññ` e nijmiféng` dsea` ír` mi` jíe` jíñ` dsea` lacaang` fí` jee`'náu`, jo mir` masíi` e niing` guí mi` dsilíñ` fí` sináu` guá` , jogui mi` tí` jmíi` e ngíiñ` e gó`r`, mir` lali` lí` jlo`gui e nigüear`, jo lajoba` e jlo`gui jnáeiñ` fí` quiní` jaléng` dsea` rúiñ`.

⁴⁷ Jogui uó`r` jalé` e sea` quiá` jaléng` dseamf i 'ní` , jogui jmicaaiñ` e fé`r` fa` e cuee` eáang` fí` quiní` dsea`. Jo co` dseáng` lajob líiñ` , joba` í`bing` i eáang` guí ni`íng` iihuí` mi` nití` í` lajo.

21

Mí` cacuø` jaang` dseamf i 'ní` cuu` quiá`r` fí` guá`-
(Mr. 12:41-44)

¹ Jo mi` cangf jo, lajee` táang` Jesúus fí` sináu` guá` , jo cangár` e dsitea` dsea` sea` cuu` jmigui` cuu` quiá`r` fí` dsí` guóo` quiá` guá` . ² Jo dsh' lajee` job mi` cangáiñ` jaang` dseamf i 'ní` i tiñíing` eáang` i catá` dsí` e guóo` do tú` cuu` e jiáang` eáang` e quíng` coo` ñinée` . ³ Jo mi` cangá` Jesúus e calí` lado, jo casí`r` jaléng` i dsea` i teáang` do jo cajíñ` :

—Dseáng` e já` e fíi` i 'ná` e i dseamf 'ní` nabing` i nicacuø` jmigui` cuu` lajee` lajaléng` i dsea` sea` cuu` i ningúng` na. ⁴ Co` jaléng` i dsea` sea`

cuu⁻ na nicacuør' jalé["] e niseáng⁻ quiá["]-bre, jo dse^u' i dseamí^f 'nii⁻ na nicacuør' jalé["] e sea` quiá'r⁻ jo cōo["] e naba' si'í⁻ nilár⁻ capí["] e ni'l^f nidø'r⁻.

*Mi~ cajíng["] Jesú^s e ni'íim⁻ guá["] fé["] e si'^f Jerusalén
(Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)*

⁵ Jo mi~ cangí^f jo, fíim^d dsea` ilá'ó^r ngí^r cōo["] Jesú^s teáiñ⁻ siiñ^r cuaiñ⁻ quiá["] e guá["] fé["] e si'^f Jerusalén jogui dsigá^r dsíir^r e dsíng["] jlo["] e guá["] do, co' dsíng["] níguo["] jalé["] cūu^r cōo["] e si'ieeng^r e guá["] do, jogui siiñ^r bir cajo quiá["] jalé["] e jlo["] e nicacuør' dsea` quiá["] e silí^r e guá["] do. Jo mi~ canúu^r Jesú^s e siiñ^r jaléng["] i dsea` do lado, joba' cajíñ["] casí["] reiñ["].

⁶ —Niguiéeb' jmíi^r mi~ niquí["] jalé["] e móo^r 'ná^r e téé^r na, jo jíi["] cōo^r cūu^r jo' nijé^r fa' e sifíing^r gui rúng^r lí["] laco^r jlo["] jnéeng^r e na lana.

*Jial nilí mi~ nijaquiéeng^r e ti' lí^r ni'íing^r jmigüí^r
(Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)*

⁷ Jo mi~ canúu^r jaléng["] i dsea` do e cajíng["] Jesú^s lado, jo cajmingi'r^r dsea` do jo cajíñ["]:

—Tifa', ¿li^r nilí jalé["] e fó^r na? ¿Jial nilili^r mi~ nijaquiéeng^r e nidsijée^r jalé["] e jo?

⁸ Joba' cañí^r Jesú^s quiá["] i dsea` do jo cajíñ["] casí["] reiñ["]:

—Dsíng["] 'né^r ñiing^r óo^r 'ná^r jo ja` güilígøøng^r na!, co' fíim^d dsea` nijalíng^r jo nijíñ["]: "Jneab~ Dsea` Jmáang["], jogui nijíng["] guir: "Lanab nicaguié^r oor^r e ni'íng^r jmigüí^r." Jo dse^u ja` jmíjíng^r na'r jíi["] cōo^r, jo jie^r mi^r ligøøng^r na!. ⁹ Jogui mi~ ninúu^r e nijáa' míi^r jo ninée^r ta^r tíing^r, ja` fóøng^r na' jíi["] cōo^r, co' jalé["] e jo 'né^r nilitib^r lajee^r ná^r gui e ni'íng^r jmigüí^r.

¹⁰ Jogui cajíng["] gui Jesú^s casí^r jaléng["] i dsea` do:

—Jaléng["] dsea` i neáang^r cōo^r fíi^r nitíñ^r cōo["] cōo^r gui fíi^r, jogui cōo^r 'lé^r dsea` nitíñ^r cōo["] cōo^r 'lé^r dsea` cajo. ¹¹ Jogui eáang^r teá^r nijó^r uó^r fíi^r la fíi^r na, jogui nijáa' oo^r, jogui nilisea` jmigui^r íing^r jmohuí^r la'úng^r fíi^r jmigüí^r, jogui jmigui^r íim^r jalé["] e nijnéng^r fíi^r yá^r jmigüí^r, jo dsíng["] niféng^r jaléng["] dsea` mi~ niní^r jalé["] e jo.

¹² Jo dse^u ná^r gui e nidsijée^r jalé["] e nifá["] a na, fíing^r dsea` nili'ní^r níiñ^r 'ná^r, dsea` cuíng^r na' jnea~, jo dsíng["] ga` nijmeáiñ^r 'ná^r uíi^r jnea~. Jo nidsijéeiñ^r 'ná^r fíi^r sinúu^r guá["] e laco^r ni'níñ^r 'ná^r fíi^r quini^r jaléng["] dsea`, jogui nitáiñ^r 'ná^r fíi^r dsíi^r 'náñí^r, jo lí^r jo nidsijéeiñ^r 'ná^r fíi^r quini^r jaléng["] dseata^r dsea` cōøng["] uíi^r e líing^r na' dsea` quié^r e. ¹³ Jo mi~ nidsingíng^r na' jalé["] e na, job mi~ nili'ná^r niføng^r na' jaléng["] i dsea` do jial ca'uíng^r na' dsea` quié^r e. ¹⁴ Jo ja` jmee^r na' fíi^r fa' e ja` níi^r na' jial ningíi^r na' quiá["] jaléng["] i dsea` do mi~ nijmingi'r^r 'ná^r quiá["] jalé["] dsee^r e niñíng^r na'. ¹⁵ Co' jneab~ nijmee^r e nili'ní^r na' jial ningíi^r na' quiá'r^r, jogui nijmee^r e tiíng^r na' eáang^r, jo jíi["] jaang^r i dsea` i 'ní^r níing^r 'ná^r do ja` niquíi^r jmíi^r fa' e niñí^r quií^r na!. ¹⁶ Jo dsíng["] niliseeng^r i 'ní^r níing^r 'ná^r, co' jíi^r gui jaléng["] tiquíi^r na' jogui niquíi^r na' jogui jaléng["] rúng^r na' jogui jaléng["] i cuíng^r 'ná^r nijmér^r lajo cōo["] 'ná^r jo jíi^r gui cartí^r nijgáin["] i líing^r 'ná^r. ¹⁷ Jo lajalém^r dsea` jmigüí^r nili'ní^r níiñ^r 'ná^r uíi^r e líing^r na' dsea` quié^r e. ¹⁸ Jo dse^u jíi^r camí^r jñuguí^r na' ja` nidsi'iíng^r. ¹⁹ Jo jie^r mi^r litúng^r áa'na' e fíi^r niteáang^r na' cōo["] jnea~, co' lajoba' e cuóøng^r e nitíng^r na' fíi^r quini^r Fidiée^r mi~ nití^r íi^r lajo.

²⁰ Jo mi~ nimó^r na' e nijalíng^r jaléng["] 'lé^r e nirí^r latøøng^r fíi^r Jerusalén, joba' güiliñí^r na' jóng e jo` huóø^r róo^r e fíi^r jo, co' tí^r lí^r ni'íim^r. ²¹ Jo co' lajob nilí^r, joba' dsifí^r lajob 'né^r uóng^r jaléng["] dsea` i neáang^r jee^r fíi^r Jerusalén e nicuír^r fíi^r jee^r mó^r ná^r gui e nirí^r jaléng["] 'lé^r lacúng^r lajíing^r e fíi^r jo. Jo jaléng["] dsea` i taang^r jmoo^r ta^r fíi^r caluu^r fíi^r jo` güi'l^f dsíir^r fa' e niquíng^r guir fíi^r jee^r fíi^r, co' lí^r güicuíi^r bre cajo. Jogui jaléng["] dsea` i neáang^r latøøng^r lí^r se^r Judea

'né⁻ nicuí⁻bre cajo e laco^o cuóøng^o njimi^oóng^o yaaiñ^o. ²² Co^o ie⁻ job mi⁻ ni'íng^o dsea^a iihuí^o, jo lajoguib e niliti⁻ jii⁻ laco^o fé⁻ fi⁻ ni⁻ ji⁻ quiá⁻ Fidiée^o. ²³ Jo dsu^a dsíng⁻ fii⁻ jaléng^o dseamfⁱ i ngí⁻ quiéeng^o yuu⁻ osi i ngí⁻ jeeng^o yuu⁻ cu⁻ tú⁻ ie⁻ jo! Co^o dsíng⁻ nicá⁻ dsea^a iihuí^o la'úng^o fi⁻ jmigüí^o, jo dsu^a eáang^o guib nicá⁻ i dsea^a i seeng⁻ fi⁻ Jerusalén la iihuí^o lajee⁻ lajaléng^o dsea^a jmigüí^o. ²⁴ Jo fíim⁻ dsea^a njíuiñ⁻ fi⁻ jee⁻ mii⁻, jogui fíim⁻ dsea^a niteiñ⁻ jo nidsiliñ⁻ 'nuñí⁻ fi⁻ fii⁻ li⁻ jié⁻; jo jaléng^o dsea^a i jalíing⁻ fi⁻ li⁻ huí⁻ i ja⁻ cuíng^o Fidiée^o nijaso^o óøm⁻bre fii⁻ Jerusalén cartí⁻ mi⁻ nidsíng⁻ e í⁻ e nisí⁻ quiá⁻.

Jial mi⁻ nijáa'tu Dsea^a Jmáang⁻ (Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)

²⁵ Jo dsíng⁻ nilisíng⁻ jial jnáeng⁻ iee⁻ cóo⁻gui si⁻ cóo⁻gui jaléng^o náa⁻. Jogui dsíng⁻ nidsigá⁻ dsíí⁻ dsea^a jogui niféiñ⁻ cajo uí⁻ e ga⁻ niróo⁻ jmiñí⁻ jogui ga⁻ nitá⁻ mii⁻. ²⁶ Jo dsíng⁻ niféng^o dsea^a jo fíim⁻ dsea^a ni'íng^o dsíí⁻ cóo⁻jalé⁻ e fo⁻ do mi⁻ ni⁻ dsíí⁻ jalé⁻ e nilí⁻ ie⁻ jo, co^o ji⁻gui jalé⁻ e sea^a fi⁻ yú⁻ jmigüí^o njój⁻ lafa⁻ mi⁻ jö⁻ uó⁻. ²⁷ Jo joguiba⁻ mi⁻ nimáang⁻na⁻ jnea⁻, dsea^a líin⁻n jaang⁻ dsea^a jmigüí⁻ i jáa⁻ fi⁻ ñifi⁻, e nigáa⁻ a niquíin⁻n jee⁻ cabøø⁻ jnií⁻ cóo⁻ e niing⁻ ji⁻ e 'gøng^o quiá⁻ Fidiée^o. ²⁸ Jo mi⁻ nináng⁻ e nidsijée⁻ jalé⁻ e nicafá⁻ a na, joba⁻ cuóø⁻ bí⁻ yaang⁻na⁻ jóng, jogui jöø⁻na⁻ yejí⁻ fi⁻ yú⁻ jmigüí^o, co^o nijaquiéem⁻ba⁻ e nileáng⁻na⁻ conguia⁻ jee⁻ jalé⁻ dsee⁻ quí⁻na⁻.

²⁹ Jo lí⁻ jo casí⁻ Jesús jaléng^o i dsea^a do coo⁻gui júu⁻ jo cajíñ⁻ casí⁻reiñ⁻: —Quié⁻na⁻ cuente jial líí⁻ jalé⁻ 'ma⁻ güiñí⁻ osi lí⁻ doñí⁻ ee⁻ 'ma⁻ é. ³⁰ Jo mi⁻ móo⁻ 'ná⁻ e ninaang⁻ iée⁻ jalé⁻ má⁻ e sí⁻ quiá⁻, 'ná⁻ niñí⁻na⁻ e jii⁻ jmíib⁻ nijaquiéeng⁻ jóng. ³¹ Jo mi⁻ canaang⁻ liti⁻ jalé⁻ e nicafá⁻ a na, joba⁻ güiliñí⁻na⁻ güíá⁻ e nijaquiéem⁻ba⁻ e nicá⁻ Fidiée^o nifí⁻ quiá⁻ lajaang⁻ lajaang⁻ dsea^a jmigüí^o.

³² Jo e já⁻ e fíi⁻ i 'ná⁻ e jalé⁻ e na 'né⁻ nilítib⁻ ná⁻ güi e nijúung⁻ jaléng^o dsea^a i seeng⁻ jmíi⁻na. ³³ Jo ni'íim⁻ la'úng⁻ jmigüí^o la cóo⁻gui la'úng⁻ yú⁻ jmigüí^o, jo dsu^a jalé⁻ júu⁻ quié⁻ e ja⁻ tóo⁻ jmíi⁻ fa⁻ e ja⁻ niliti⁻ lajalé⁻ e jo.

³⁴⁻³⁵ Jo co^o lajob nilí⁻, joba⁻ fíi⁻ i 'ná⁻ e dsíng⁻ 'né⁻ ñiing⁻ óo'na⁻ jo ja⁻ cuó⁻ fi⁻ yaang⁻na⁻ jii⁻ capí⁻ e niróng⁻na⁻ dsee⁻ cóo⁻ jalé⁻ e 'li⁻ e sea^a fi⁻ jmigüí^o. Jo ja⁻ jmoo⁻na⁻ ta⁻ fíi⁻ mée⁻ o'gui ngí⁻na⁻ e eáang⁻gui guiing⁻ óo'na⁻ jial niliseeng⁻na⁻ fi⁻ jmigüí^o la, jo lajoba⁻ ja⁻ nidsingüing⁻na⁻ la dsingüing⁻ jaang⁻ nóo⁻ i güíee⁻ li⁻ róo⁻ coo⁻ leá⁻. Co^o jaléb⁻ e jo nilí⁻ mi⁻ niguiéé⁻ e jmíi⁻ jo jee⁻ jaléng^o dsea^a i seeng⁻ fi⁻ la'úng⁻ fi⁻ jmigüí^o. ³⁶ Joba⁻ liúun⁻ 'ná⁻ e dseáng⁻ la güim⁻ba⁻ 'né⁻ e neáang⁻na⁻ e néé⁻ güíá⁻ quí⁻na⁻ contøøng⁻, jo contøøng⁻ 'né⁻ mii⁻na⁻ jmi⁻ee⁻ Fidiée^o uií⁻ quí⁻na⁻ e laco^o ja⁻ güitíing⁻na⁻ jalé⁻ e nilí⁻ ie⁻ jo jogui e laco^o cuóøng^o nigüíquiéeng⁻na⁻ fi⁻ quinii⁻, jnea⁻ dsea^a líin⁻n jaang⁻ dsea^a jmigüí^o i jáa⁻ fi⁻ ñifi⁻.

Jo jalé⁻ e júu⁻ na ca'e⁻ Jesús ca'e'r⁻ jaléng^o i dsea^a do ie⁻ jmíi⁻ jo.

³⁷ Jo mi⁻ cangf⁻ jo, lacoo⁻ jmíi⁻ dsi'ée⁻ Jesús jaléng^o dsea^a jalé⁻ júu⁻ quiá⁻ Fidiée^o fi⁻ guá⁻ fé⁻ e si⁻ fi⁻ Jerusalén. Jo lacoo⁻ lóo⁻ dséer⁻ dsijer⁻ fi⁻ coo⁻ yú⁻ cuo⁻ e sii⁻ Olivos e fi⁻ 'ni⁻ fi⁻ Jerusalén do. ³⁸ Jo lajalém⁻ dsea^a dsilíiñ⁻ e fi⁻ guá⁻ do laca⁻ ee⁻ e dsináur⁻ jalé⁻ júu⁻ e guia⁻ Jesús.

22

Mi⁻ casíng⁻ jaléng^o dsea^a jial e nisáiñ⁻ Jesús (Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53)

¹ Jo ie⁻ jo nijaquiéeng⁻ coo⁻ jmíi⁻ e sii⁻ Pascua quiá⁻ jaléng^o dsea^a Israel, jo ie⁻ jmíi⁻ jo gó'r⁻ iñí⁻ e ja⁻ quie⁻ quiéeng⁻. ² Jo lajee⁻ jo canaang⁻ jaléng^o fi⁻ jmidsea⁻ cóo⁻gui jaléng^o tifa⁻ quiá⁻ júu⁻ quiu⁻ ta⁻ quiá⁻ dsea^a Israel e siiñ⁻ jial niguié'r⁻ e njingáiñ⁻ Jesús, jo dsu^a ja⁻ teá⁻ dsíí⁻ e njmér⁻ jalé⁻ e 'li⁻ e í⁻ dsíí⁻ do, co^o dsíng⁻ 'góiñ⁻ jaléng^o dsea^a i seáng⁻ fi⁻ Jerusalén lajee⁻ e jmíi⁻ jo.

³ Jo lajee` jo ca'í` fui` i'ling` i sii` Satanás fí` dsí` Judas Iscariote, jaang` lajee` dsea` guitúung` quiá`- Jesús. ⁴ Jo dsifí` lajob cangór` cangosiiñ` cóo`- jaléng` fui` jmidsea` cóo`-gui jaléng` dsea` quiá`- guá`- quiá`- dsea` Israel quiá`- jial nilí`r` nisáiñ` Jesús e laco` nijáiñ` dsea` do fí` quini` i dsea` fí. ⁵ Jo dsíng` cali`iáang` dsí` jaléng` i dsea` do mi` canúur` e júu` jo, jogui cacuør` júu` quiá`r` e nicuør`r` Judas Iscariote cuu` e 'lleeiñ` do e quiá`- e nijáiñ` Jesús. ⁶ Jo ca'íb` dsíir` quiá`- rúiñ` e nijmér` lajo, jo mifíing` canaang` Judas e 'nó'r` jial e nijáiñ` Jesús fí` jaguo` jaléng` i dsea` do.

*Mi` cagó` Jesús íi` canuu` cóo`- dsea` guitúung` quiá`r`
(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)*

⁷ Jo mi` cangf` jo, 'ñia` ie` jmiñ` e go` jaléng` dsea` Israel iní` e ja` quiéeng` quié`-, jogui ie` job cajo 'né` e nijngáiñ`- jaang` jo'se` jiuung` lacoo` sináu` quiá`r` e nijmér` e jmiñ` Pascua do, ⁸ jo 'ñia` ie` jmiñ` jo caquiñ` Jesús ta` quiá`- Tú` Simón cóo`-gui Juan jo cajíñ`- casí`-reiñ`:

—Güiliñ`na` jo güiguia`na` guiá` lí` nijmó`naa` jmiñ` Pascua, jo fí` job niquiee`naa` coliñg` canuu` na.

⁹ Joba` cajmíng`- i dsea` gáng` do Jesús jo casí`r` dsea` do:

—¿Jie` fí` lí` iing` 'na` e nidsiguiá`naa` guiá` jalé` e jo?

¹⁰ Joba` cañí` Jesús quiá`- i dsea` do jo casí`-reiñ`:

—Mi` nigüítáang`na` jee` fí` Jerusalén, job nimáang`na` jaang` dseañ` i ngang` quié` coo`dsuu` e a` jmiñ`, jo nigüilím`ba` laco` ngaiñ`, jo e 'náu` lí` ni'lí` do, job nigüítáang`na` cajo. ¹¹ Jo nifí`na` i dsea` fui` e 'náu` do: “Lalab jíng`-tifa` quií`ii`! ¿Jie` sináu` lí` nijmee`e jmiñ` Pascua cóo`- jaléng` dsea` guitúung` quié`e?” ¹² Jo ni'é`r` 'náu` coo` 'náu` yú` lí` nisiliñg` guiá`, jo fí` job niguiá`na` guiá` quiá`- e niquiee`naa` do.

¹³ Jo cangolím` i dsea` gáng` do mi` cangoyúung`- e cajíng`- Jesús lajo, jo cadsém`bre i dsea` do, jo calitib` laco` cajíng`- Jesús jéeng`gui do. Jo fí` job caguiar` guiá`- e nidó`r` ie` canuu` jo.

¹⁴ Jo mi` nijaquiéeng`oor` e nidó`r`-, jo cangolím` Jesús cóo`- i dsea` guitúung` do fí` lí` ninéé`guiá`- e nidó`r`-. Jo mi` caguilíñ` jo caguá`bre mes`lajaléiñ` do,

¹⁵ jo canaang` Jesús sí`reiñ` do lala:

—¡Dsíng`- calí`in`n e nijmee`e e jmiñ` Pascua la cóo`- 'náu`na`-gui e nijúun`n!

¹⁶ Co` jo` nijmee`e e jmiñ` jo cóo`- 'náu` cartí` mi` nití` í` e nijí`tu` rú`naa` fí` nifí` quié`e.

¹⁷ Jo lí` jo catí`iñ` coo` cóo` e a` jmiñ` mí` huiñg` jó` jo cacuør`r` gui'máang` Fidiée` , jo lí` jo casí`r` jaléng` i dsea` quiá`r` do jo cajíñ`-:

—Jó`-o` e cóo` la, jo jmee`na` jmá`-jiu` e a` dsí` lajee` lajaléng`na` na.

¹⁸ Dsucó` jo` nidúu`u e jmiñ` mí` huiñg` jó` la cartí` nijí`tu` rú`naa` fí` nifí` quié`e.

¹⁹ Jo mi` cangf` jo, jo casá`r` coo` iní` jo cacuør`r` gui'máang` Fidiée` . Jo mi` cangoyúung`- jo, jo cajmíer` jmá`-jiu` e iní` do lajee` lajaléng` i dsea` guitúung` do. Jo lí` jo casí`-reiñ` jo cajíñ`-:

—Quié`na` e iní`la, co` e la lí` e ngúu` taaa`n la, dsea` nijúun`n uii` quiá`- jaléng` dsea` jmiñg` . Jo jalé` e la 'né` nijmee`na` e laco` niguiéng` óo`na`jnea`.

²⁰ Jo mi` cangoyúung`- e cagó`r` e iní` do, jo catí`ing`-tur e cóo` e lí` a` jmiñ` mí` huiñg` jó` do jo cajíñ`-:

—E a` dsí` e cóo` la lí` coo` júu` 'mí` e jmiró` Fidiée` cóo`- dsea` jmiñg` . Jo e júu` jo niliti` mi` nití` jmi`øøn` uii` dsee` quiá`- jaléng` dsea` jmiñg` . ²¹ Jo dsu`lana, lab guiing` i dsea` i ni'níng` jnea` fí` quini` jaléng` dsea` i 'ní` ní` quié`e. ²² Dsucó`lana jnea` , dsea` lí`n`jaang` dsea` jmiñg` i jáa` fí` nifí` , 'né`-

nidsing^{hi}n⁻n lⁱ^h laco^l la fé^l fí^l ni[~] ji[~] quiá^l Fidiée^v. iJ^o ds^u e ngi[~] fí^l i dsea^l i ni[~]níng^l jnea[~] fí^l quini[~] jaléng^l i dsea^l í!

²³ Jo mi[~] canúu^l i dsea^l guitúung^l do e cajíng^l Jesús lado, jo canaaíñ^l jmíngi^l rúiñ^l:

—¿I[~] jaang^l jneaa[~] aa^l, dsea^l née[~] ee^l la i ni[~]níng^l naa^l Fíi^lnaa^l Jesús?

I[~] i niing^l gui

²⁴ Jo mi[~] cangoyúung^l e cagó^lr^l, jo canaang^l i dsea^l guitúung^l do jmiquím^l dsír^l quiá^l uíi^l e siiñ^l quiá^l i niing^l gui lajee^v la'ó^l ír^l.

²⁵ Joba^l cañíi^l Jesús quiá^l do jo cas^lreiñ^l:

—Jaléng^l dseata^l i quiá^l ta^l quiá^l jaléng^l dsea^l i ja^l cuíng^l Fidiée^v jmór^l laguidseaang^l e jmiti^l dsea^l jalé^l ta^l e quiá^lr^l. Jo jalém^l i dsea^l do 'né^l fé^lr^l e eáam^l guiá^l jogui e eáam^l jlo^l laco^l ta^l quiá^l dseata^l quiá^lr^l. ²⁶ Jo ds^u 'nú^l, dsea^l líng^lna^l dsea^l quié^le, ja^l cuóong^l fa^l e líng^lna^l lajo. Co^l ii^l 'nú^l i iing^l niliniing^lgui, 'né^l nijmee^lna^l laco^l jmoo^l jaang^l dsea^l i ja^l niing^l; jogui ii^l 'nú^l iing^l i niquiá^l ta^l, 'né^l nijmee^lna^l laji^l ta^l e iing^l dsea^l rúm^lba^l. ²⁷ Co^l e já^l e i^l dsí^l dsea^l e eáang^lgui niing^l i dsea^l i guiing^l gó^l laco^lgui i dsea^l i caguié^l e jmiñi^l do. Ds^u jnea^l sín^ln la jee^l 'nú^l lⁱ^h laco^l jaang^l dsea^l i jmoo^l laji^l e iing^l dsea^l rúng^l.

²⁸ Jo co^l nicang^lba^l cóo^l jnea^l contøøng^l lajee^v nicangong^{hi}n⁻n jalé^l iihuú^l fí^l jmigüí^l la, ²⁹ jo uíi^l e lajob^l nicajmee^lna^l, joba^l nicuóø^l 'nú^l e niquiá^lna^l ta^l coliing^l cóo^l jnea^l fí^l niff^l lⁱ^h laco^lgui la nicang^{hi}ng^l jnea^l quiá^l Tiquié^v e Fidiée^v dsea^l guiing^l niff^l e niquiá^lta^l cajo. ³⁰ Jo coliim^l ni'né^l niquiee^lnaa^l cóo^l jnea^l fí^l jo, jogui røøb^l niquidsi^lnaa^l i^l cajo quiá^l laji^l guity^l 'lé^l dsea^l Israel.

Mi[~] cajmée^l Jesús júu^l e nijíng^l Tú^l Simón e ja^l cuíñ^l dsea^l do (Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

³¹ Jo mi[~] calí^l jo, cajíng^lgui Jesús cas^lr^l Tú^l Simón:

—Simón, Simón, lana nicamíng^l Satanás 'nú^l e niguia^l ji'r^l 'nú^l lafa^l mi[~] ji^l dsea^l qui^l cui^lee^l. ³² Jo ds^u jnea^l nicamíi^l i Tiquié^l e dsea^l guiing^l niff^l uii^l quíi^l e laco^l ja^l güilíin^l e nilitúng^l a^l júu^l quié^le. Jo 'n^u, mi[~] nifo^ltu^l calé^l catú^l e lin^l dsea^l quié^le, joba^l jmícoó^l jóng jaléng^l dsea^l rún^l e laco^l teá^lgui nisíñ^l cóo^l júu^l quié^le.

³³ Joba^l cañíi^l Tú^l Simón jo cas^lr^l Jesús jo cajíñ^l:

—Fíi^li, teáb^l dsí^l jnea^l e ninii^l cóo^l 'n^u fí^l 'n^uñí^l fing song casáng^l dsea^l 'n^u, jogui coliim^l nijúu^lnaa^l fing cali^lné^l lajo.

³⁴ Joba^l cañíi^l Jesús quiá^l Tú^l Simón jo cas^lreiñ^l:

—Tú^l Simón, e laba^l fíi^l i 'n^u, e dsa^ló^l gó^l na, nú^lgui e niquí^l tuidsée^l, 'n^u nifo^lni^l ní^l née^l e ja^l cuíñ^l jnea^l.

Mi[~] nijaquiéeng^loor^l e nidsing^{hi}ng^l Jesús jalé^l iihuú^l

³⁵ Jo lí^l jo, cajmíng^l Jesús jaléng^l i dsea^l quiá^lr^l do jo cajíñ^l cas^lreiñ^l:

—Mi[~] cas^lín^l n 'nú^l e ja^l quié^lna^l nosáu^l quií^lna^l o^lgui cuu^l, jogui jíi^l lomíi^lna^l e ó^lba^l, joba^l jíi^l coo^l ja^l ee^l cali^lné^lgui^l, já^l leáa^l?

Joba^l cañíi^l i dsea^l do jo cas^lr^l Jesús:

—Dseáng^l lajob^l líi^l, Fíi^lii^l!

³⁶ Joba^l cajíng^ltu^l Jesús cas^lr^l jaléng^l i dsea^l do:

—Jo ds^u lana fíi^l i 'nú^l, jaléng^l 'nú^l i sea^l nosáu^l quiá^l cóo^lgui li^l téé^l cuu^l quií^lna^l, joba^l quié^lna^l jalé^l e jo; jogui jíi^l 'nú^l i ja^l sea^l ñis^l quiá^l-, joba^l 'nú^lna^l coo^l 'mí^lguié^l quií^lna^l jo leáa^lna^l coo^l e ní^l jo. ³⁷ Dsaco^l lana tí^l niliti^l jalé^l e fé^l fí^l ni^l ji^l quiá^l Fidiée^v li^l fé^l lala uii^l quié^le: “Jo jee^l jaléng^l dsea^l i soo^ldsíi^l”

calí'íñ''. Dsaco' lajalé' e fé' fí' ni~ ji' quiá'-' Fidiée' uii~ quié'-' e, dseáng'-' 'né'-' nilitib'-' e jo.

³⁸ Joba' cañíi' i dsea` do quiá'-' Jesús jo cajín':

—Fí'i, lab sea` tú'-' ñisü'-'.

Joba' cañíi' tu' Jesús jo cajín':

—Nitéb' jíi'-' lana.

Mi~ casáng'-' Jesús cóo'-' Fidiée' fí' mó'-' Olivos

(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

³⁹ Jo mi~ cangí' e cajíng'-' Jesús e júu'-' jo, dsifí' ladob cagüi'fir' jo cangó'-' tur fí' mó'-' Olivos lí'-' lacó'gui jíi'-' e quiá'-' tñiin'-' e jmóor'. Jo cangolíim'-' jaléng'-' i dsea` quiá'r'-' do cajo' tñileáaiñ'-' lacó' cangó'-' dsea` do. ⁴⁰ Jo mi~ caguilíñ'-' e fí' mó'-' jo, job cajíng'-' Jesús casí'r'-' i dsea` quiá'r'-' do:

—Féeng'-' na' Fidiée', jo lajoba' ja` dseaáng'-' e nijiúng'-' na' fí' ni~ dsee'-'.

⁴¹ Jo lí'-' jo, dob catiúung'-' tear i dsea` quiá'r'-' do, jo 'ñia'-' bre cangór'-' tñ doguijia'-' lí'-' lacó'-' í'-' e tñ'-' coo'-' cuu'-' e bñ'-' dsea` cóo'-' guóor'. Jo casí'r'-' uó'-' jñir'-' jo canaaaiñ'-' fíiñ'-' Fidiée'-' jo cajín':

⁴² —Teaa~, song iin'-' joba' cuóom'-' lí'-' laan'-' jnea'-' jee'-' jalé'-' iihuí'-' e tñ'-' lí'-' nidsinghiñ'-' n; jo dsu'-' ja` güilí'-' lacó'-' iing'-' jnea'-' , co'-' güilitib'-' jial dseáng'-' jíi'-' iing'-' 'ná'-' e niliti'-'.

⁴³ Jo mi~ cajíng'-' Jesús lajo, jo dsifí' lajob cajnéng'-' jaang'-' ángel i casíng'-' Fidiée', jo cacuø'r'-' dsea` do bñ'-' e quiá'-'-' e nité'r'-' cóo'-'-' jalé'-' iihuí'-' e tñ'-' lí'-' nidsinghiñ'-'.

⁴⁴ Jo lajee'-' jo eáang'-' gui canaang'-' Jesús jmífeiñ'-' Tiquiá'r'-' , jo canaang'-' sojiúiñ'-' jmiguiee'-' e lí'-' la lí'-' jmi'-' Øøiñ'-' cartí'-' ni~ uó'-'.

⁴⁵ Jo mi~ calí'-' e fíiñ'-' Tiquiá'r'-' , jo cangám'-' tur fí' lí'-' caseáaiñ'-' i dsea` quiá'r'-' do, jo cadséng'-' neiñ'-' do e güiñm'-' biñ'-' do lajaléiñ'-' , co'-' dsíng'-' nícalijiuung'-' dsíir'-'.

⁴⁶ Joba' cató'-' Jesús i dsea`-' do jo casí'r'-' reiñ'-' lala jo cajín':

—¿Jali'-' güiñg'-' 'ná'-'? Jminá'-' ráang'-' na' jo féeng'-' na' Fidiée'-' dsea`-' guiñg'-' ñiff'-' uii'-' quií'-' na' yaang'-' na', jo lajoba' ja` dseaáng'-' e nijiúng'-' na' fí' ni~ dsee'-'.

Mi~ casang'-' dsea'-' Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Jo lacó'-' gui'nang'-' e fé'-' bñ'-' Jesús e júu'-' na, mi~ canaang'-' guiliing'-' fíing'-' dsea'-' . Jo jaang'-' lajee'-' lajaléng'-' i dsea`-' guitúung'-' do i sii'-' Judas Iscariote, fíbing'-' i quie'-' nifi'-' quiá'-'-' i dsea`-' do. Jo cangoquiéeiñ'-' fí' lí'-' sing'-' Jesús jo cachæ'r'-' ni~ dsea`-' do.

⁴⁸ Jo dsu'-' lalab cañíi'-' Jesús quiáiñ'-' do:

—Judas, ¿su cóo'-' e cha'-' ni~ baa e nijáan'-' jnea'-' fí' jaguo'-' jaléng'-' i 'ní'-' níing'-' jnea'-' , dsea`-' i jáa'-' fí' ñiff'-' i líing'-' jaang'-' dsea`-' jmigüí'-'?

⁴⁹ Jo mi~ cangá'-' dsea`-' guitúung'-' quiá'-'-' Jesús e calí'-' lado, jo cajmingi'r'-' Jesús jo cajín':

—Fí'i'naa', ¿su nitíi'-' naa' cóo'-'-' ñisü'-'?

⁵⁰ Jo jaang'-' i dsea`-' guitúung'-' do caguir'-' ñí'-' quiá'r'-' , jo caquiæ'r'-' logua'-' dsée'-' quiá'-'-' jaang'-' dsea`-' i jmóo'-' ta'-' quiá'-'-' i jmidsea`-' i laniing'-' do. ⁵¹ Jo dsifí' lajob cajíng'-'-' Jesús casí'r'-' i dsea`-' quiá'r'-' do:

—Jo'-' e cang'-' na'r' jíi'-' coo'-' nilib'-' jíi'-' lana.

Jo dsifí' lajob cagüi'-' Jesús e lí'-' ná'-' quiá'-'-' i dsea`-' sicuíng'-' do, jo ladsifí' lanab ca'lóo'-' loguaiñ'-' do. ⁵² Jo lí'-' jo, casí'r'-' Jesús jaléng'-' fíi'-' jmidsea`-' cóo'-'-' jaléng'-' i néé'-' ni~ guá'-'-' cóo'-'-' gui jaléng'-' dsea`-' cōong'-' quiá'-'-' guá'-'-' quiá'-'-' dsea`-' góor'-' dsea`-' Israel, co'-' lajalem'-' i dsea`-' i caguilíñ'-' e nitóor'-' Jesús, jo cajín':-' casí'r'-' i dsea`-' do:

—Lana cagüiliing'-' 'ná'-' e quié'-' na' jalé'-' ñisü'-' cóo'-'-' gui jalé'-' 'ma'-' e nijmang'-' na' jnea'-' lafa'-' jaang'-' ii'. ⁵³ Jo lacoo'-' jmíi'-' lacoo'-' jmíi'-' ca'-' ee'-' e 'ná'-' júu'-' quiá'-'-' Fidiée'-' fí' guá'-'-' quií'-' naa', jo dsu'-' ja`-' cateá'-' óo'-' na' fa'-' e caséng'-' na' jnea'-'

lajeē' jo; jō dsa' lanagi cagüeá̄' oor̄ e güijé̄' ná̄', cō' Fidiéeb̄' dsea` nicacuør̄' fī' lajo e ī' lim̄' niquiá̄'r̄' tā' e uðø̄' lana.

Mi~ cajíng'~ Tú~ Simón e ja` cuíñ` Jesús

(Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Jo dsifí lajóob casaiñ'- Jesúś, jo catór` do fí' quiá'- i jmidsea` laniing'- quiá'- dsea` Israel. Jo huím- ngang' Tá^ Simón e ti'leáaiñ' laco' ngoliing` i dsea` do e téer` Jesúś. ⁵⁵ Jo mi` caguilíiñ` fí' jo, jo canaang` i dsea` i casó'- quiá'- Jesúś do e ji'l' r' jí` fí' guia'- joo` sigui', jo caguár` lacúng` lajíng` e jí` do mi` cacóo-. Jo dob caguá` Tá^ Simón cajo jee` jaléng` i dsea` do. ⁵⁶ Jo mi` cangá` jaang` dseamí i jmoo` ta` quiá'- i jmidsea` do e dob/guiing` Tá^ Simón jee` jaléng` i dsea` i neáang` do, jo canaaiñ` jmicuинг` neiñ' jo casí'- reiñ'!

—Jaa⁻, cangib' i dseañu[~] la cóo[~] Jesús cajo.

⁵⁷ Jo mí̑ canúȗ Tú̑ Simón lado, jȏ dsifȋ lajó̑b cajín̑- casí̑ȓ ȋ dseam̑ do:

—Ja` cuíng'jneaiñ' do, dseamf̄.

⁵⁸ *Jo mi'míng-guijiu lajо, jiéng"gui calicuí` quiá'r- jo cajíñ'-:*

—Dsea`quiá'— Jesús líng'gui 'nʉ` cajo.

Jo mí[~] canúu⁻tú[^] Tú[^] Simón lado, jo dsifí[~] ladob cañíi⁻tur jo cajín⁻:

—Ja` jee~ i do quíng'~ jnea~, dseañu'.

⁵⁹ Jo mȋ cang̑ coȏ ooȓ lajo, jiéng̑gui jaang̑ dseȃ cajíñ̑-:

—E já'-'ba'liing' i dseañu' la dsea' quiá'-' Jesúś, co' i seeng' fí Galileab la cajo.

⁶⁰ Joba' cañíi'tu Tú^ Simón jo casí'r- i dsea` do jo cajíñ'-:

—Ja` ñii- ee` e fó" na, dseañu".

Jo ja' mí cató'bi e fé^r i Tú[^] Simón do lajo mí^r tí^r lí^r caqui^r jaang^r tuidsée^r.

⁶¹ Jo job mi~ caji" Jesús nir~ jo cajóøiñ~ Tú~ Simón tí~ li~ siñ~, jo dsifi' lajob cadseng'~ dsíí~ i~ Tú~ Simón do e cajíng'~ Jesús lamí~ neáaiñ~ gó'r' do: "Dsa'ó gó' na, ná~"gui e niquí~ tuidsée~, 'nú~ nifo~'ní~ née~ e ja` cuíin~ jnea~." ⁶² Jo mi~ cadseng'~ dsíí~ i~ Tú~ Simón do e cajíng'~ Jesús lajo, jo dsíng'~ calijiung~ dsíir~, jo dsifi' lajob cagüi'fir~ jo dsíng'~ canaaíñ~ qui'r~ jóng.

Mi~ cajmeáng' dsea' Jesús

(Mt. 26:67-68; Mr. 14:65)

⁶³ Jo mī canḡí̄ jo, jalénḡí̄ ī dsea` ī jéé̄ quiá!- Jesú̄ canaaín̄ lóøiñ̄ dsea` do jogui bóønḡ-neiñ̄, ⁶⁴ jō cajnír̄ jminī dsea` do jō cabár̄ moniñ̄- jō cajmingí̄reiñ̄ lala jō cajíñ̄-:

—¿I~í cabóøng- 'nʉ? ijmee- júu^, ne`ee'!

⁶⁵ Jo jmiguibi jalé' e fé'r e jmineaiñ[^] dsea` do lajee` jo.

Mi[~] cangojéen[~] Jesú^s fí[~] lí[~] siseáng[~] jaléng[~] dsea[~] cøøng[~] quiá[~]- guá[~]-

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

⁶⁶ Jo mi~ cajneá~ e jmii~ jo, jo caseáng~ jaléng~ dsea` cóøng~ quiá~ dsea` Israel cóo~ jaléng~ fii~ jmidsea` cóo~ gui jaléng~ tifa~ quiá'r~, jo cató'r~ Jesúš fí~ lí~ nisiseáin~ do, jo cajmíngi'r~ dsea` do lala jo cajíñ~:

⁶⁷ —Jmee- júu[^], ne^vee[!], ¿su 'nub` Dsea` Jmáang⁻?

Jóba' cañíi' Jesús quiá'- jaléng' i dsea` do jo cajín':

—Song nijmee~ jnea~ júu^ røø` , ja` já'~ nilíing` 'ná' júu^ quié~ e jóng. ⁶⁸ Jogui song ee` nijmingii` i 'ná' , ja` e ní` na' ningii` na' quié~ e cajo. ⁶⁹ Jo dsu` latí` lana jnea~ , dsea` cagá~ a fí` ñiff~ e lín` n jaang` dsea` jmigüí` , niní` i lí` lí` dsée` laco` guiing~ Fidiée` dsea` guiing~ ñiff~ , dsea` i 'gøng` eáang` la'úng~ fí` jmigüí` .

⁷⁰ Jo mí[~] canúu⁻ jaléng[~] i dsea` do e cajíng[~] Jesús lado, jo lajalém^{'bre} cajmingi^{'r'} dsea` do jo cajín^{~-}:

—Jo ḷsu 'nub' Joo' Fidiée` dsea` guiing~ ñiff- liya?
I k' iñ ñ (ñ) I k' iñ ñ iñ d' iñ d' iñ

Joba' cañíi'tu Jesús quiá' - jaléng' i dsea` do jo cajíñ':

—Dseáng' lajob líí' líí' laco' la nícafée'~na' na.
71 Jo mi~ canúu~ jaléng' i dsea` do e cajíng' Jesús lajo, jo casíiñ~ lajee~ lajaléiñ~ do jo cajíñ':
 —¿E~gui ta~ e 'neáng~ guíí' jaléng' dsea` i tíí' ni~? Co' yee~baa' nicaná~ náang jial laco' líí' júu~ quiá'r~.

23

*Mi~ caguiéng' Jesús fí' quini~ dseata~ dsea` féng' i sii` Pilato
 (Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38)*

1 Jo mi~ cangí~ jo, lajalém' i dsea` do cangojéeiñ~ Jesús fí' quini~ jaang` dseata~ dsea` féng' i sii` Pilato. **2** Jo mi~ caguilíiñ~ do fí' do, jo canaaíñ~ jmóor` dsee~ quiá'~ dsea` do jo cajíñ':

—I dseañu~ la ngír` lacaang` jee~ 'náu~ ta~ jmiguíng` jaléng` dsea` i seeng` fí' li~ quiá'~ 'náu~ ta~. Jogui ngír` fé'r` e ja~'né~ niquí~naa' cuu~ quiá'~ i dseata~ dsea` féng' i guing~ fí' Roma, jogui fé'bír cajo e íbre lííiñ~ Dsea` Jmáang` i nisíng` Fidiée` i nicá~ nífi~ quiá'~ jaléng` dsea` góo~naa' dsea` Israel.

3 Jo mi~ canúu~ i dseata~ Pilato do lado, jo cajmíngi'r` Jesús jo cajíñ':

—¿Su 'nab` dsea` i queí~ nífi~ quiá'~ dsea` Israel?

Joba' cañíi` Jesús jo cajíñ':

—Dseáng' lajob líí' líí' laco' la nícafée'~ 'náu~ na.

4 Jo mi~ canúu~ Pilato e cajíng' Jesús lajo, jo casí'r` jaléng` i fíi~ jmidsea` do cóo~'gui jaléng` i dsea` i teáang` do jo cajíñ':

—Ja` niguié` jnea~ jíi~' coo` dsee~ e sea` quiá'~ i dseañu~ la.

5 Jo mi~ canúu~ jaléng` i dsea` do lado, jo eáang`gui canaaíñ~ jmóor` dsee~ quiá'~ Jesús jo cajíñ':

—I dseañu~ na eáang` ngír` ta~ jmiguíng` dsea` cóo~' jalé` e er'. Jo canaaíñ~ jmóor` lajo catí~ li~ se~ Galilea cartí~ cagüéiñ~ fí~ la, fí~ li~ se~ Judea, e jmóor` lajo.

Mi~ cangojéeiñ~ Jesús fí' quini~ jaang` dseata~ i sii` Herodes

6 Jo mi~ canúu~ Pilato e café` dsea` lajo, jo cajmíngíir` su fí~ li~ se~ Galileab seeng` Jesús. **7** Jo mi~ cajíng` dsea` e fí~ job seeiñ~, joba' casíiñ~ dsea` do cóo~' jaang` dseata~ i sii` Herodes i lííng` dseata~ dsea` féng` quiá'~ Galilea, co' ie~ jo dob nitáang` i dseata~ do fí~ Jerusalén. **8** Jo mi~ cangá~ Herodes e cangáiñ~ Jesús, dsíng` calí'iáang` dsíir`, co' liib~ nícajá~ e iiñ~ e niníiñ~ dsea` do, co' fíim` dsea` dsicóor` júu~ quiá'~ jalé` e guiú~ e nícajméé` dsea` do, jogui güijer` fa` ee` níjmé` dsea` do e li~. **9** Jo jmiguiab` jalé` e cajmíngi'r` dsea` do, dsu` jíi~ camí~ júu~ ja` ee` cañíi` Jesús quiáíñ` do. **10** Jo lajee` jo, dob teáang` jaléng` fíi~ jmidsea` quiá'~ dsea` Israel cóo~' jaléng` tifa` quiá'r~, jo dseáng' eáam` teáaiñ` do jmóor` dsee~ quiá'~ Jesús. **11** Jo mi~ cangá~ Herodes e ja` ee` ngíi` Jesús, joba' cajmícoo~' rúiñ` cóo~' jaléng` 'léé~ quiá'r~ e canaaíñ` lóøiñ~ dsea` do, jo caquíñ` dsea` do caneáang` si~` dseata~ dsea` féng`. Jo lí~ jo, i dseata~ do caguiéng`tur Jesús fí~ li~ guing~ dseata~ Pilato calé` catú~. **12** Jo ie` jmíi~ jo røøb` casíng`tu dseata~ Herodes cóo~' dseata~ Pilato, co' lamí~ jéeng`gui 'nib` nícahang` rúiñ`.

Mi~ cahuí~ ta~ e níjúung` Jesús

(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39-19:16)

13 Jo mi~ caguiéng`tu Jesús fí~ li~ guing~ dseata~ Pilato, jo caquíuiñ` do ta~ e caseáng` jaléng` fíi~ jmidsea` cóo~'gui jaléng` dseata~ jogui cóo~' jaléng` dsea` fíi~. **14** Jo mi~ caseáng` jaléng` i dsea` í, jo lalab cajíñ` casí` reiñ`:

—'Náu~ cañijéeng`na` i dseañu~ la fí~ la e jmoo`na` dsee~ quiá'r~ e ngír` jmiguíñ` jaléng` dsea` fíi~; jo jnea~ nícajmingíir` jalé` e júu~ jo fí~ quiní`

'ná' lajaléng'na' na, jo dsa' jíi'~ coo` dsee` ja` mí` cadsé`e e røøiñ` lí`^ laco' jíi'~ e 'níng'na're. ¹⁵ Jogui nicasíim`bíir fí` lí`/guiing` dseata~ Herodes, dsa' o'gui i dseata~ í líng` ee` dsee` cadsé`r` quiá'~ dsea` la, joba' fí` lab nicaguiéng'tureiñ'. Jo niñí`ba' e jíi'~ coo` ja` ee` mí` cajméer` fa' cuøøng` e njingáang'naa'r, ¹⁶ jo dsa' nicuøø`baar iihuíi', jo lí`~ jo nilaam`tur calé` catú`.

¹⁷ Jo lajee` e jmií`~ jo tíng` dseata~ Pilato e jmi'iáaiñ` dsíi` jaléng` dsea` fí`~ jo láaiñ` camíng`~ dsea` i iuung` fí` dsíi` 'næñí'. ¹⁸ Jo dsa' jaléng` i dsea` fí` do canaaïñ` óor` teá` jo fé'r` e éeiñ` Jesús:

—Ja`laan`~ i dseañu` ná! |Leaang` Barrabás!

¹⁹ Jo i Barrabás do nicaír` 'næñí` dsa' uíi`~ e 'ní` níiñ` jaléng` dseata~ jogui e ninicajngaiñ` dsea` cajo. ²⁰ Jo dsa' dseata~ Pilato eáang`gui iiñ` e nileáiñ` Jesús laco'gui i Barrabás do, joba' casí`~ tur dsea` fí` calé` catú`. ²¹ Jo dsa' jéeng`gui i dsea` fí` do canaaïñ` fé'r` cóo`~ júu` teá`gui jo cajíñ`~ e éeiñ` Jesús:

—Fí` dse` crúu` teáaiñ` na! |Fí` dse` crúu` teáaiñ` na!

²² Jo lí`~ jo, catí` 'ní` néel` cajíng`~ tu dseata~ Pilato casí`r` jaléng` dsea` fí`:

—Jo ñe`gui dseáng`~ e ga` nicajméer`? Ja`gui ee` dsee` niguié` jnea` e røøiñ` fa' e cuøøng` e njúuñ`. Dsa' lifa' nicuøø`baar iihuíi', jo lí`~ jo, nilaam`tur calé` catú`.

²³ Jo dsa' jaléng` dsea` fí` cóo`~gui jaléng` fí`~ jmidsea` eáang`gui canaaïñ` ta'r` míi`~ e mí`tur e nitáng` Jesús fí` dse` crúu`, jo lajob cajméer` cartí` calí`r` lajíi`~ e mir` do. ²⁴ Jo lajob cajmée` dseata~ Pilato lí`~ laco' jíi`~ e mí` i dsea` i teáang` do, ²⁵ jo caleáam`bre i Barrabás do, dsea` i 'ní` níng` jaléng` dseata~ jogui nicaíngaiñ` dsea`, co` uiing` quiá'~ e joba' e iuuiñ` 'næñí', jo cajám`bre Jesús fí` jaguo` jaléng` dsea` i 'ní` níng` dsea` do; jo cajméer` lajo cóo`~ jaléng` dsea` fí`, co` lajob calí`iñ`~ do.

Mí`catáng` Jesús fí` dse` crúu`

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

²⁶ Jo mí` cangf jo, jo cangojéem`bre Jesús fí` lí` nitáin` fí` dse` crúu`. Jo lajee` teáaiñ`~ do fí` e ngolíñ~, cajíñ` jaang` dseañu`~ i laco` nijang` jee` ta` quiá`~ i sii` Simón i seeng` fí` coo` fí`~ sii` Cirene, jo caquiu`r` ta` e cajéeng` i dseañu` do crúu` quiá`~ Jesús laguidseaang`; jo cangór` caluu` laco` ngoo` dsea` do.

²⁷ Jo fíim` dsea` i ngolíng` laco` ngoo` Jesús, jogui dsíng`~ fíng` dseam` i ngolíng` qui`~ jo ti'óor` e lijiuung` dsíi` uii` quiá`~ Jesús. ²⁸ Dsa' Jesús cají` nir` cajøøiñ` jaléng` i dseam` do jo cajíñ`~ casí`~rein`:

—Dseam` i seeng` fí` Jerusalén, ja` qui`na` uíi`~ jnea~, dsa' qui`na` uii` qui`na` yaang`na` jogui uii` quiá`~ joo`na`. ²⁹ Co` niguiéeb` jmií` mí` nifé` jaléng` dsea`: “Juguiá`jia` quiá`~ jaléng` dseam` i ja` cuøøng` nidsiquieeng` yuu`~, jo ja` jíi` caliséng` quiá`r` i cacuó`r` tá`.” ³⁰ Jo ie` job mí` nináng` jaléng` dsea` e nimí`r` jalé` mó`~ jo nijíñ`~: “Liing` güijiú` sii` lí` néé`naa”; jogui nisí`r` jalé` mó`~: “Meeng` jnea`^ lajminá`.” ³¹ Co` song lanab cuø`na` jnea` iihuíi`, dsea` ja` dsee` røøn`~, joba` jial tú`gui nidsingíng` 'ná`, dsea` røøng`na` dsee`.

³² Jo jaléng` i dsea` i ngolíng` do jéeiñ` gáng` i iidsijngáaiñ`~ colíng` cóo`~ Jesús. ³³ Jo mí` caguilíñ` coo` cuo` lí` sii` Cuo` Mogui` Líi~, jo fí` job cateáaiñ` Jesús fí` dse` crúu`~ coo`~ lají` gáng` i ií` do, jmá`~ jáng` crúu`~ lajaaiñ` do: jo jmá`~ jáng` i ií` do cataíñ` lacataang` cáang` Jesús, jaang` lí`~ lí` dsée` jogui jaang` lí`~ lí` tuung`. ³⁴ Jo lajee` gui`ná`~ e táang` Jesús fí` dse` crúu`~ cajíñ`~:

—Teaa~, íing` dsee` uii` quiá`~ jaléng` i dsea` na, co` e ja` lí`biñ` na jalé` e jmóor`.

Jo mí` calí`~ e cateáaiñ` dsea` do fí` dse` crúu`, jaléng` i lée` do canaaïñ` cóor` quiá`~ i~ nilí`~ lajee`~ lajaléiñ` do i nicóo` si`~ Jesús fí` quiá`r`~. ³⁵ Jo lajalém` dsea`

teáaiñ̄ e jóor̄ jalé̄ e calí̄, jo jalénḡ ī dseatā do canaaiñ̄ lóøiñ̄ Jesús jo s̄r̄ dseā do lala jo fé̄r̄:

—Caleáam̄ bre jalénḡ dseā jiénḡ, jobā güileáanḡ 'ñia'r̄ nánḡ, song dseánḡ- já̄- e íbre líiñ̄ Dseā Jmáanḡ, dseā ī casíinḡ Fidiéē f̄ jmigüī la.

³⁶ Jo jalénḡ ī 'léē- do lóøem̄-bre dseā do cajo, jo dsiquiéeiñ̄ quiá̄- lī táanḡ dseā do f̄ dsē crúū, jo cuø̄r̄ dseā do jmí̄ mí̄ huïnḡ jó̄- e tí̄. ³⁷ Joguī s̄r̄ dseā do lala jo fé̄r̄:

—Leaanḡ uø̄ nánḡ song dseánḡ- já̄- e 'nù̄ lin̄ ī dseā ī quiē nifī quiá̄- dseā Israel.

³⁸ Joguī tóō'coō'majmá̄ yá̄- guī crúū lī- táaiñ̄ lī- silí̄'cóō' jalé̄ jmí̄ griego cóō'guī jmí̄ latín joguī cóō' jmí̄ hebreo, jō lalab guónḡ: "I lab ī dseā ī quiē nifī quiá̄- dseā Israel."

³⁹ Jo jaanḡ ī iī ī taanḡ f̄ dsē crúū do gab̄ fé̄r̄ uiī quiá̄- Jesús cajo, jo s̄r̄ dseā do lala:

—Song dseánḡ- já̄- e 'nù̄ lin̄ Dseā Jmáanḡ, jobā leaanḡ uø̄ jónḡ joguī leaanḡ jneā.

⁴⁰ Jō dsū ī iī ī jaanḡ'guī do ca'gaam̄-bre quiá̄- ī iī rúiñ̄ do jō cajíñ̄- casí̄-reiñ̄:

—¿Su jā júā quií̄- fā e 'gónḡ Fidiéē dseā guiinḡ niff̄, 'nù̄ dseā táan̄ f̄ dsē crúū la cajo? ⁴¹ E liïnḡ uiim̄'bā e taanḡ jneā- la, cō' laguìb qui'naā quiá̄- jalé̄ e nica'leēnaā, dsū ī dseañ̄ la jíī'coō'jā eē mí̄ ca'léer̄.

⁴² Jobā cajíñ̄- casí̄r̄ Jesús:

—Jesús, güiguiénḡ ō jneā mí̄ ninaan̄- niquiú̄- tā la'únḡ f̄ jmigüī.

⁴³ Jobā cañíñ̄ Jesús quiá̄- ī dseañ̄ f̄ jō cajíñ̄- casí̄-reiñ̄:

—E já̄- e fíī ī 'nù̄, dseañ̄, e náb nidsi'ié̄eē'cóō' jneā- f̄ niff̄ lī- guiinḡ Tiquié̄e.

Mī cajúnḡ- Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

⁴⁴ Jō lajeē táanḡ Jesús f̄ dsē crúū mí̄ catí̄ guieñí̄- joō, job̄ mí̄ ca'í̄ náā f̄ guóō- uø̄- jō cateá̄- cartí̄ la iī- 'nī e ca'lóō. ⁴⁵ Jō cajlínḡ- ieē, jō lajeē jō casínḡ- tú̄- dseá̄- joō e 'mī' e íí̄'guiá̄- joō guá̄- e sī' f̄ Jerusalén. ⁴⁶ Job̄ mí̄ ca'óō Jesús jō cajíñ̄-:

—Teaā, f̄ jaguóōbā niséēe jmiguī quié̄- e nánḡ.

Jō dsifī mí̄ cajíñ̄- lajo, jō cajúm̄-bre.

⁴⁷ Jō mí̄ cangá̄- fíī 'léē- quiá̄- dseā romano e calí̄ lado, joguībā cjmiféiñ̄ Fidiéē jō cajíñ̄-:

—Dseánḡ- já̄-bā e jā dseē nirøønḡ ī dseañ̄ na.

⁴⁸ Jō jalénḡ ī dseā ī teáanḡ do cangá̄-bre jalé̄- e calí̄- do, jō mí̄ caquíiñ̄- e ngoliñ̄, jobā canaaiñ̄ bár̄ f̄ nidsíir̄, cō' fi'ib̄ eáanḡ calíñ̄. ⁴⁹ Dsū jalénḡ dseā ī cangī'cóō' Jesús cóō'guī jalénḡ dseam̄ ī cajalínḡ'cóō' dseā do catí̄ lī- sē Galilea, huíib̄ cajer̄ jóør̄ jalé̄- e calí̄- do iē- jo.

Mī ca'ánḡ- Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

⁵⁰ Jō iē- jō seenḡ jaanḡ dseañ̄ ī guiúnḡ eáanḡ ī siī Sé̄ ī calisénḡ f̄ coō'fíī lī- siī Arimatea f̄ lī- sē Judea. Jō líiñ̄ do jaanḡ dseā fénḡ ī quiú̄- tā- quiá̄- dseā Israel. ⁵¹ Jō ī dseañ̄- do güijé̄-bre e nica' Fidiéē nifī quiá̄- lajaanḡ lajaanḡ dseā jmigüī, joguī jā calíjíīr̄ cajo dsū e cahuí̄- tā- e nijúunḡ Jesús lī- lacoguī casíinḡ ī dseatā cagviaanḡ rúiñ̄ do. ⁵² Jobā mí̄ cajúnḡ Jesús, cangó̄- ī Sé̄ do f̄ quinī- dseatā Pilato, jō camir̄ f̄ e ni'áaiñ̄- Jesús, jō cacuø̄bī ī dseatā- f̄ f̄ e nijmé̄ Sé̄ lajo. ⁵³ Jō dsifī lajob cangór̄ f̄ lī- táanḡ' Jesús f̄ dsē crúū, jō cajgiáaiñ̄- dseā do, jō caquíiñ̄'coō'mī' té̄- e niguō- , jō cangojéeiñ̄-

dsea` do e ca'áiñ` fí` dsíí` cоo` too` jiáa', co' lajоb qui'` tíing` jaléng` dsea` Israel e áaiñ` 'lii` quiá'r`. Jo e fí` jo jíi` jaang` 'lii` ja` mі` ca'áng` lami` jéeng'gui. ⁵⁴ Jo ie` jmií` jo nilí` e guati'ló` jmií` e jmi'íng` jaléng` dsea` Israel.

⁵⁵ Jo jaléng` i dseam` i cajalíng` cоo` Jesúc catí` li` sе` Galilea cangolím`bre cajo, joba' cangá`bre jie` li` ca'áng` Jesúc jogui jial caquiee` dsea` do dsíí` e too` do. ⁵⁶ Jo mі` calita` dsíí` i dseam` do jie` li` ca'áng` Jesúc, joba' cangolím`bre jóng fí` li` neáaiñ` fí` Jerusalén, jo cangoguiar` guiá` jalé` jmeafii` cоo` gui jalé` noo` jmeafii` e nidsisuuiñ` dsea` do mі` ning` jmií` e jmi'íng` jaléng` dsea` Israel, co' lajоb qui'` tíing` jaléng` dsea` ie` jo cоo` jaléng` 'lii` quiá'r`. Jo cajmi'ím` i dseam` do mі` catí` í` lajo lf` laco'gui ta` quiá` fí` ni` jí` quiá` Fidiée`.

24

Mі` cají`tu Jesúc

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

¹ Jo mі` cangí` e jmií` e jmi'íng` jaléng` dsea` Israel, jo jmií` la'ui` quiá` semaan` la'ee` eáang` jaléng` i dseam` i cajalíng` cоo` Jesúc catí` Galilea do caleáb` catú` cangolíñ` fí` li` si'aang` Jesúc, joquier` jalé` jmií` jmeafii` cоo` gui jalé` noo` jmeafii` e nicaguiar` guiá` lami` jéeng'gui do quiá` e si'i` nisúuiñ` dsea` do. ² Jo mі` caguilíñ` e too` jiáa` li` ca'áng` Jesúc, jo cangár` e nisinab` e oo` ée` do, jo cab` niróo` e cuu` e cajní` mі` ca'áng` dsea` do. ³ Jo cangotáam`bre fí` dsíí` e ée` do, dsu` jo` cadséiñ` Jesúc fí` dsíí` jo. ⁴ Jo mі` cangá` i dseam` do lajo, jo dsíng` cafóiñ` jíi` jo` ñir` e` nijmér`. Jo lajee` jo cоo` cangá`bre e cajnéng` gáng` dseañ` quiá` laco' teáaiñ`, jo i dseañ` do qui'r` 'mi` té` e ji` jlo`. ⁵ Jo dsíng` cafóng` i dseam` do mі` tí` li` cangáiñ` i dseañ` do, jo catúuiñ` cartí` ni` uó` dsu` e cafóiñ` dsea` do. Jogiiba` café` i dseañ` do e caféiñ` i dseam` do jo cajíñ`:

—¿Jiali` ngí`na! 'náng`na! jee` jaléng` 'lii` i dsea` i jí` lana? ⁶ Co' nicajíb` tur calé` catú`, joba` jo` i seeng` fí` la. Téé` óo`na` jial cajíñ` lami` cateáaiñ` cоo` 'ná` fí` Galilea, ⁷ mі` cajíñ` e ír`, dsea` cagüéiñ` fí` jmigüí` e jáar` fí` ñiff` e líiñ` jaang` dsea` jmigüí` dseáng` 'néb` e nijáng` dsea` ír` fí` jaguo` jaléng` dsea` dsee` dsea` qui` cartí` nijnga` dsea` do quiá'r` fí` dse` crúu`, jo dsu` mі` nidsíng` 'ní` jmií` lajo, nijíb` tur calé` catú`.

⁸ Jo mі` canúu` i dseam` do e júu` na, jogiiba` cadseng` dsíir` jalé` júu` quiá` Jesúc. ⁹ Jo dsifí` lajob caquing` tur, jo cangojmée` r` júu` i dsea` guijáng` quiá` Jesúc cоo` gui jaléng` i dsea` cagüiaang` gui do. ¹⁰ Jo jaléng` i dseam` i caguicóo` júu` do siir` Yá` i seeng` fí` Magdala, jaang`gui i sii` Sihuoo`, jaang`gui i sii` Yá` niquiá` Tiáa`, jogui quiim` bi` dseam` i cagüiaang` gui cajo. ¹¹ Jo mі` canúu` i dsea` guijáng` do lado, ca`f` dsíir` e ngaam` i dseam` do, jo ja` ee` já` calíñ` lajíi` júu` e quiéeiñ` do.

¹² Jo dsu` Tú` Simón dsifib` cangór` güi`í` e cangojóor` e fí` too` ée` do. Jo mі` caguiér` fí` jo, jo catúuiñ` cajóor` jo cangár` e jíi` e 'mi` e caquing` dsea` doba` née`gui. Jo dsifí` ladob cangáng` tur, jo dsíng` cangogá` dsíir` quiá` jalé` e cangár` do.

Mі` cangolíng` gáng` dsea` quiá` Jesúc fí` Emaús

(Mr. 16:12-13)

¹³ Jo e jmií` jo, gáng` lajee` la'ó` i dsea` i cangi` cоo` Jesúc do cataiñ` fí` e cangolíñ` fí` cоo` fí` sii` Emaús e née` guicó` kilómetro lf` lí` caluu` fí` Jerusalén. ¹⁴ Jo lajee` teáang` i dsea` do fí`, jo ngolíñ` siiñ` quiá` jalé` e nicalí` fí` Jerusalén lajee` e jmií` jo. ¹⁵ Jo lajee` ngolíñ`, cangoquiéeng` Jesúc, jo canaaiñ` ngir` coliing` cоo`iñ` do. ¹⁶ Jo jóøm` i dsea` gáng` do Jesúc, dsu` ja`

cangúiñ` fa' e calicuúiñ` dsea` do ladsifí lado. ¹⁷ Jo cajmingí` Jesús i dsea` gáng` do jo casí` reiñ` jo cajín`:

—¿E` jalé` e siing` 'nú` lajee` teáang` na` fí? ¿Jiali` líng`na` fí? ^

¹⁸ Jo jaang` i dseañu` do i nisii` Cleofas cañír` quiá` Jesús, jo casí`r` dsea` do jo cajín`:

—Lajíim` dsea` niñir` jalé` e nicalí` fí Jerusalén lajee` e jmíi` e cangúing` na. Jo ¿su jíi` 'nub` dsea` guin` fí Jerusalén e ja`ní` jalé` e nicalí` fí jo?

¹⁹ Joba` cajmingí`tu Jesús quiá` i dsea` do jo cajín` casí` reiñ`:

—¿E` jalé` e nicalí` fí jo?

Joba` cañíi` i dsea` gáng` do jo cajín`:

—Mó` jáa`naa` sii`naa` jalé` e calíng` Jesús i seeng` fí Nazaret, jaang` dsea` 'gøng` i café` cuaiñ` quiá` Fidiée`, jo cajmér` jalé` e quí`r` jmíi` e dsigá` dsí` dsea`, jogui eáang` 'gøng` jalé` júu` e café`r` cajo; ²⁰ jogui sii`naa` jial cajmée` jaléng` fí` jmidsea` cóo`gui jaléng` dseata` quí`ii` mí` cajáñ` dsea` do fí` jaguo` jaléng` dsea` fí` e laco` niteáñ` dsea` do fí` dse` crúu` cartí` njingáng`neiñ`. ²¹ Jo jnea`nisita` dsi`naa` e íbre dsea` i nileáng` jnea`^, dsea` líi`naa` dsea` góor` dsea` Israel. Jo dsu`lana ningóo`'ní` jmíi` e cangojée` jalé` e jo. ²² Jo coo`tú` míing` dseamfí i quíng` jee` jnea`^ nicagüilíñ`'ma'ee`e fóiñ` jnea`^, co` nicangolíñ` e ja` mí` jneá` røø` fí` lí` ca`áng` dsea` do, ²³ jo dsu` jo` seeng` i`líi` do e too`li` calír` do mí` caguilíñ`. Joba` mí` caquing`-tur, quiéer` júu` e cangáñ` ángeles quiá` Fidiée` i cajíng` e nicajíb`tu Jesús calé` catú`.

²⁴ Jo lí` jo, cangolíng` fí` jo coo`tú` míing` dsea` i la'ó` ngí` cóo`naa` e fí` do, jo cangá`bre cajo` dseáng` jíi` laco` júu` e quiée` i dseamfí do, jo dsu` ja`cangáñ` Jesús.

²⁵ Joba` cajíng`- Jesús casí`r` i dsea` gáng` do:

—¡Sóong` ja` iing` 'ná` e ningáng`na` jalé` ee` líi`, jogui dsíng`- jmi`íing`na` e já` nilíng`na` jalé` júu` e cagüia` jaléng` dsea` i café` cuaiñ` quiá` Fidiée` malí`gui eáang`! ²⁶ Co` dseáng`- 'né`ba` e cangongúing` Dsea` Jmáang` jalé` e jo ná`-gui e nidséng`-tur calé` catú` fí` níff` quiá`r`.

²⁷ Jo dsifí` ladob canaang` Jesús e sí`r` i dsea` gáng` do jalé` júu` e fé` uii` quiá`r` fí` ni` ji` quiá` Fidiée`, jo canaaíñ` catí` júu` quiá` Moi` cóo`gui jalé` júu` caguiee`gui e cajme` i dsea` i café` cuaiñ` quiá` Fidiée`.

²⁸ Jo malí`gui lajo, mí` caguilíng` i dsea` gáng` do e fí` lí` ngolíñ` do, jo cajmée` Jesús e lafa` e ngóó`bir tí` lí` huí`gui, ²⁹ dsu` i dsea` gáng` do cajmér` e cajeb` Jesús e fí` do jo casí` reiñ` do:

—La je` cóo`jnea`^, co` nica'lóob` eáang` jo tí` lí` ni`í` náub`.

Jo mí` cajíng`- i dsea` do lado, jo cajeb` Jesús fí` lí` caje` i dsea` gáng` do. ³⁰ Jo mí` tí` lí` caguár` e nidó`r` ir` e canua`, jo catíng` Jesús coo` iní` jo cacuó`r` gui`máang` Fidiée`, jo lí` jo cafiíñ` e iní` do jo cacuó`r` i dsea` gáng` do. ³¹ Jo mí` cajmée` Jesús lado, job mí` calílí` i dsea` gáng` do e ni` dseáng`- Jesús i dsea` do. Jo dsu` dsifí` ladob cango`íng` dsea` do e laco` gui`ná` jøøm`bir. ³² Jo dsifí` ladob canaang` i dsea` gáng` do sí` rúiñ`:

—Lado 'míi` , lajee` téel`naa` fí` , dsíng`- calíláiang` dsí`naa` mí` cajmea`r` jneaa`aa` júu` jalé` e fé` fí` ni` ji` quiá` Fidiée` uii` quiá`r` , dsea` líiñ` Dsea` Jmáang` , ¿já` já`?

³³ Jo jo` cajmí`íing` yaang` i dsea` gáng` do, co` dsifí` ladob caquing`-tur cangolíñ` fí` Jerusalén fí` lí` caseáng`-tur cóo`gui jaléng` i dsea` guijáng` do cóo`gui dsea` cagüiaang` i ngí` cóo`r` do. ³⁴ Jo dsifí` mí` cangáng` rúiñ` , jo labab cajíng`- i dsea` fíng` do jo casí` reiñ`:

—E já`-ba` e nicají`tu Fí`naa` , co` Tú` Simón nicangá` quiá`r` .

³⁵ Jo joguiba' cajmée` i dsea` gáng` do júu` jalé` e calíiñ` guiá` fí, jo jial calicuiíñ` Jesús mi` tí` lí` cafiing` dsea` do iñí` e nidó`r`.

*Mi` cajmijnéng` 'ñia` Jesús fí` quini` dsea` quiá'r`
(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20 :19-23)*

³⁶ Jo lajee` gui'ná` síim`bi i dsea` do jalé` e júu` na, coo` cajném` Jesús jo casíng` 'ñia'r` jee` jaléng` i dsea` do jo casí`rein` do lala:
—Güiliseem` 'ná` juguiá` júu` røø`.

³⁷ Jo mi` cangáng` i dsea` do Jesús, dsíng` cafóiñ` jo canaaín` í` dsíir` e jóøiñ` jaang` dsea` guí`.

³⁸ Joba` cajíng` Jesús casí`r` jaléng` i dsea` do:

—¿Jiali` 'gó`na`? Jo ¿jiali` jmoo`na` e ja` já` líng`na` e jnea`? ³⁹ Fíng na jóø`du` guóo`o cíóo`gui tíi`i, co` dseáng` jneab` la. Güing`na` jnea` jogui jóøng`na` jnea`, co` jaang` dsea` guí` ja` teáaiñ` móo` o`gui sea` loo` táaiñ` laco` móo` 'ná` e sea` quié` e lana.

⁴⁰ Jo mi` cajíng` Jesús lado, jo ca'e'r` jaléng` i dsea` do laji` tú` guóor` cíóo`gui tiir`. ⁴¹ Jo dsu` i dsea` do ja` já` calím`bir uíi` e dsíng` dsigá` dsíir` jogui e iáang` dsíir` cajo. Joba` cajíng` Jesús casí`r` jaléng` i dsea` do:

—¿Su ja` ee` sea` cuó`jiu` døø`í`ø lana?

⁴² Joba` i dsea` do cacuø'r` Jesús ca'náang` 'ñu` i cuíing` cíóo`gui ca'ná` mi` e a` ta`. ⁴³ Jo ca'ím` Jesús e do, jo cagó`bre do fí` quini` jaléng` i dsea` do. ⁴⁴ Jo mi` cangoýung` e cagó`r`, jo casí`r` jaléng` i dsea` do jo cajíñ`:

—Lajalé` e nicalín`n, e job e cafií`i 'ná` lami` cangi`naa` colíing` e dseáng` 'né` e nilitib` jalé` e fé` uií` quié`e fí` ni` ji` quiá` Fidiée` e cajme` Moi` jogui fí` ni` ji` e cajme` dsea` i café` cuaiñ` quiá` Fidiée` jogui e fé` fí` ni` ji` e sii` salmos.

⁴⁵ Jo lí` jo, cajmée` Jesús e cangáng` jaléng` i dsea` do jalé` e fé` fí` ni` ji` jo uií` quiá`r`. Jo lí` jo casí`rein` lala jo cajíñ`:

⁴⁶ —Lajob too` fí` ni` ji` quiá` Fidiée` e dseáng` nisi`í`ba` e cajún`n, jnea` dsea` líin`n Dsea` Jmáang` i casíng` Fidiée` fí` jmigüí` la, jo mi` catí`ni` jmii` lajo, cajíb`túu` calé` catú` ; ⁴⁷ jogui 'né` e nini` dsea` júu` quié`e lacoo` fí` la`ung` fí` jmigüí` , jo 'né` nináng` e jo catí` Jerusalén e laco` niquí` jíng` yaang` dsea` fí` quini` Fidiée` , jo lajoguiba` quií` jmii` e ni`íing` dsee` quiá`r`. ⁴⁸ Jo 'núb` nicañí`na` jalé` e nicalín`n. ⁴⁹ Jo jnea` nicuøø`o 'ná` e cajíng` Tiquié`e lami` jéeng`gui e nicuø`r` 'ná`, dsu` fí` Jerusalén labí `né` já`na` cartí` ni`íing`na` e Jmigüí` 'gøng` quiá` Fidiée` e jáa` fí` ñiffí` , jo e job e nijmícoó` 'ná` lata`.

Mi` cangáng` Jesús fí` ñift`

(Mr. 16:19-20)

⁵⁰ Jo mi` cangí` jo, cajéeng` Jesús i dsea` quiá`r` do fí` caluu` fí` Jerusalén, jo cangolíiñ` fí` coo` li` sii` Betania. Jo mi` caguilíiñ` fí` jo, jo casée` Jesús guóor` fí` yú` jo lajob cataiñ` güea` i dsea` quiá`r` do. ⁵¹ Jo lajee` gui'ná`bi táiñ` güea` i dsea` quiá`r` do, mi` canaaín` soor` fí` yú` e cangáin` fí` ñiffí` . ⁵² Jo dsu` lajaléng` i dsea` guijáng` do caquím`tur fí` Jerusalén mi` cangoýung` e cajmiféiñ` dsea` do, jo dsíng` iáang` dsíir` cangolíiñ` . ⁵³ Jo mi` cangi` jo, sojiéb` niteáaiñ` fí` dsíi` sinúu` guá` e jmiféiñ` Fidiée` .

Jo lajob nilí`.

Jo lanab jíi` lí` júu` e cajme` Lucas.

E lab júu^ quiá!^- Dsea` Jmáang^- e cajme! JUAN

Lajíl^ mi~ ná!^-gui e nitiroo^jmigüíba' e niseeng`Dsea`Jmáang^-

¹ Jo jíl^ latí mi~ uiim~ nisea` e sii` Júu^ do, jo e jo líng` Jóo` Fidiée`; jo cøøm` seeng` cõo`^ Fidiée`, co' íb` dseáng!^- Fidiée` cajo. ² Jo coliim~ seeng` e Júu^ do cõo`^ Fidiée` lajíl^ latí mi~ uiing^. ³ Jo la'eáang` cõo`^ e Júu^ dob cajmée` Fidiée` lajalé` e sea` fí` jmigüí; joba` lajalé` e sea` fí` jmigüí` cajmée` Fidiée` coliing` cõo`^ e Júu^ do. ⁴ Jo la'eáang` cõo`^ e Júu^ doba` cuø` e see` naa` fí` jmigüí, jogui íb` cajo i líng` i Jing` quiá!^- Fidiée` i cuø` e tiing` ngáng` jaléng` dsea` jmigüí. ⁵ Jo i Jing` quiá!^- Fidiée` do jmoo` e lijneá` lacaang` li~ nuu` sò!, jogui e nuu` sò! do ja` mi` caquí!^- jmii` fa' nijmé` e niyung` i Jing` quiá!^- Fidiée` do.

⁶⁻⁷ Jo malíi` gui caliséng` jaang` dseañu` i calisí Juan i seáang` dsea` jmii`; jo Fidiée` caguíng` ír` jogui casíng`neiñ` e laco` dsea` do nini'r` júu^ quiá!^- i Jing` quiá!^- Fidiée` do, jogui e laco` ninú` jogui e já` nilíng` jaléng` dsea` lajíl^ júu^ e niguiá` dsea` do. ⁸ Jo dsu` i Juan i seáang` dsea` jmii` do ja` lhiñ` dseáng!^- i Jing` quiá!^- Fidiée` do, co` lhiñ` jaang` dsea` i casíng` Fidiée` e laco` nini'r` júu^ quiá!^- i Jing` do jee` jaléng` dsea` góor` dsea` Israel. ⁹ Jo cagüéng` i dseáng!^- já` Jing` quiá!^- Fidiée` do fí` jee` dsea` jmigüí` e laco` nijmér` jial e niliseeng` dsea` fí` li~ jneá` jí.

¹⁰ Jo i dsea` i líng` Júu^ quiá!^- Fidiée` do niseem`bre lajíl^ latí mi~ uiing`; jo nañí` fa` la'eáang` cõo`^ fí`bre cajmée` Fidiée` lajalé` e sea` fí` jmigüí, jo dsu` jaléng` dsea` jmigüí` ja` já` calíiñ` júu^ quiá!^- dsea` do. ¹¹ Jogui dseáng!^- fí` góo`bre cagüéin` cajo, dsu` ja` ca'íng` dsea` góor` ír. ¹² Jo dsu` jaléng` i dsea` i ca'íng` ír` jogui i já` calíng` júu^ quiá!r` , joba` cacuø`reiñ` fí` e ca'uíñ` do joo` Fidiée`. ¹³ Jogui lhiñ` do joo` Fidiée` dsu` o` uíi` e caliséin` fí` jmigüí` la, o`gui fa` liing` ii` quiá!` ta` quiá!r` e ca'uíñ` lajo, dsu`co` lhiñ` do lajo uíi` e 'ñiab` Fidiée` cajmér` e ca'uíñ` do joo`.

¹⁴ Jo e Júu^ do ca'uíng` dseáng!^- jaang` dsea` jmigüí, jo caliséng` jee` jneaa`aa` fí` jmigüí` la, jogui dsíng` jmi`neáang` jneaa`aa`, jogui jmang` júu^ já` quie`. Jo mi` calicuíng`naa` e Júu^ do i líng` Jóo` Fidiée` i camíng` do, joba` caline`baa` jóng jial dseáng!^- jlo` niiñ` , jo dsu` e jo catíiñ` jíi` dseáng!^- 'ñia`bre e cacuø` Tiquiá`r` ír` , co` dseáng!^- eáam` 'née` dsea` do quiá!r`. ¹⁵ Jo lalab cajíng` Juan i seáang` dsea` jmii` do cuaiñ` quiá!^- dsea` do mi` cajíñ` lala:

—Jo i lab i dsea` i éeng` jnea` do ie` lami` cafá!^-a lala: “Jo i dsea` i njáá` cøøng`guijiu` laco`gui cagüéng` jnea` fí` jmigüí` la niing`guir eáang` laco` jnea`, dsu`co` lajíl^ mi~ ná!^-gui eáang` e niliseeng` jnea`ba` e niseeiñ`.”

¹⁶ Jo co` eáam` guiúng` dsea` do cõo`^ jneaa`aa`, joba` cuø`r` jneaa`aa` jalé` güea`^ quiá!r` cõo`^gui jalé`gui e 'né` quí`ii` dseáng!^- laliíng` e jíi`^ ja`catíi`naa` lajo. ¹⁷ Jo la'eáang` cõo`^ Moi` cacuø` Fidiée` jneaa`aa` júu^ quiá!` ta` quiá!r` ; jo dsu` la'eáang` cõo`^ Dsea` Jmáam`ba` e nicaline`naa` jial tíi` 'neáang` Fidiée` jneaa`aa` jogui la'eáang` cõo`^ íb` cajo e liti` júu^ quiá!^- Fidiée`. ¹⁸ Jo jíi`^ jaang` dsea` jmigüí` ja` mi` cangáaiñ`dseáng!^- 'ñia` Fidiée` , dsu` jíi`^ i Jóor`camíng` do i líng` Fidiée` cajo, jíi`^ fí`bing` i nicajmijnéeng` jial líng` Tiquiá`r` Fidiée` uíi` e dseáng!^- cøøm` seeiñ` cõo`^ dsea` do.

*Mi` café` Juan i seáang` dsea`jmii`cuaiñ` quiá!^- Dsea`Jmáang^-
(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)*

19 Jo coo` jmii~ jaléng` i dsea` i quié` nifi` quiá`- jaléng` dsea` Israel i seeng` fi` Jerusalén casíin` coo` tú` míing` jmidsea` quiá`r` cóo`~gui jaang` gáng` dsea` levita fi` li` táang` i Juan i seáang` dsea` jmii` do e cangojming`r` dsea` do lala:
—¿I` dsea` lin`?

20 Joba` cañíi` i Juan do dseáng`- la lí` jo casí`- reiñ` do lala:
—O` jnea~ i Dsea` Jmáang` i` áa`na` i nisíng` Fidiée` i nicá` nifi` quí`-na`!

21 Jo cajming`-tu` i dsea` do i Juan do calé` catú` jo cajíñ`-:
—Jo ¿i` dseáng`- líng` 'ná` jóng? ¿Su Líi` i café` cuaiñ` quiá`- Fidiée` malí`gui eáang`?

Joba` cañíi`tu` i Juan do jo cajíñ`-:
—U~, o` í` jnea~.

Joba` calé` catú` cajming`-tu` i dsea` do jo cajíñ`- lala:
—¿Osi 'ná`bi` i dsea` i caguíng` Fidiée` i nifé` cuaiñ` quiá`r` i sijeeng`naa` fi` jmigüí` la?

Joba` cañíi`tu` i Juan do quiáñ`- do jo cajíñ`-:
—U~, o` í` jnea~ cajo.

22 Joba` i dsea` do caléb` catú` cajming`r` i Juan do jo cajíñ`-:
—Jo song o` lajogui, joba` ¿i`gui dseáng`- líng` 'ná` jóng? Jo co` dseáng`- la guíim` 'né` lé`naa` júu` i` dseáng`- líng` 'ná` quiá`- i dsea` i casíng` jnea`^ do, joba` ¿e` fó` 'ná` uo` e lin`?

23 Joba` cañíi`tu` i Juan do quiáñ`- do:

—Jnea~ líin`n jaang` i fé` i cagüéng` fi` ni` guóo`~ uó` quiá`~, jo quié`- júu` quiá`- Fidiée` e catíng`- 'ná` e fé` lala: “Nea`na` condsee` coo` fi`, co` tí` li` nijáab` Fí`naa” —lí` laco` cajíng` Fidiée` fi` ni` jí` quiá`r` e cajme` Saíi`, jaang` dsea` i café` cuaiñ` quiá`- Fidiée` ie` malí`gui eáang`.

24 Joba` i dsea` i casíng` dsea` fariseo fi` li` táang` i Juan i seáang` dsea` jmii` do cangosíiñ` cóo`~ dsea` do **25** jo cajming`-tireiñ`:

—Jo song ja` líng`gui` i Dsea` Jmáang` i nisíng` Fidiée` fi` la i nicá` nifi` quí`-naa` o`gui Líi` o`gui i dsea` i fé` cuaiñ` quiá`- Fidiée`, joba` ¿jiali` jmoo` ta` seáang` dsea` jmii` jóng?

26 Joba` cañíi`tu` i Juan do quiáñ`- do jo cajíñ`-:

—Jnea~ seáan`n dsea` jmii` jíi`~ cóo`~ layaang` jmii`; jo dsu` jee` 'ná` niseem` jaang` i ja` mí` cuíng`na!. **27** Jo lana tí` li` nilicuíim`ba` i dsea`^, co` tí` li` ninám`bre ta` quiá`r`. Jo jnea` fi` quini` i` ja` ee` quiín`n, co` jí`gui co` nisíi` ñí` 'ñáa` lomiír` ja` quiín`n.

28 Jo jalé` e la cangojée` fi` coo` fi` li` sii` Betania e née` lí` lí` 'ngóo`~ gua` Jordán, co` fi` job li` táang` i Juan i seáang` dsea` jmii` do ie` jo.

Jesús líiñ` i Jo'se` Jiuung` quiá`- Fidiée`

29 Jo mí` cajneá`- coo`gui jmii` lajo, i Juan do cangár` e nijaquiéeng` Jesús fi` li` siñ`!. Joba` café`r` ui` quiá`- dsea` do, jo casí`r` jaléng` i dsea` i teáang` cóo`r` do lala:

—Fíng na jóø`na!, dob nijáá` i líng` i Jo'se` Jiuung` quiá`- Fidiée` i líng` jalé` dsee` e røøng` dsea` jmigüí`. **30** Jo i dsea` lab i éeng` jnea` do ie` lamí` cafá`-a lala: “Mi` nisóong` jnea~, nijáá` jaang` i niing`gui eáang` laco` jnea~, dsucó` i dsea`^ lajíi`~ mí` ná`~gui eáang` e niliseeng` jnea`ba` e niseeiñ.” **31** Jo jíi`~ jnea` ja` mí` caliñ`bí` i` dseáng`- dsea` do, jo dsu`cagá` a fi` jmigüí` la e gaseáan`n dsea` jmii` e laco` jaléng` dsea` góo`o dsea` Israel nilicuíñ` dsea` do.

32 Jo cajíng`-gui i Juan do lala cajo:

—Coo`jmii` camó` jnea` Jmiguí` quiá`- Fidiée` e cajgó` fi` ñiff` jo caje` fi` yú`~gui` Jesús e líng` jaang` mee`. **33** Jo lajee` e ná`~gui lajo ja` mí` ñí` jnea` i` líng` dsea` do, jo dsu` Fidiée` i casí` quié` e e cagaseáan`n dsea` jmii` casí`r` jnea` lala:

“I dsea` i nimáan` i nijgiée` Jmigui` quié` e fí` yá` gui~, i dsea` íbing` i niseáng` dsea` jmii` cío` Jmigui` quié` e.” ³⁴ Jo camób` jnea~ mi` cangojéé` jalé` e jo, joba' dseáng` lajam` níta~ dsii` e Jesús líiñ` dseáng` i Jóo` Fidiée` camíing` do.

La'uii` dsea` i ca'uúing` dsea` quiá`- Jesús

³⁵ Jo mi` cajneá` coo`gui jmii` lajo, i Juan i seáang` dsea` jmii` do táaiñ` coliing` cío` gág` dseañu` i niliing` dsea` quiá'r`. ³⁶ Jo lajee` job cangár` e cangúing` Jesús, joba' cajíñ` casí'r` i dsea` quiá'r` do e fé'r` ui` quiá`- dsea` i cangúing` do jo cajíñ`:

—Fíng na jóø`na!, i dsea` ngoo` dob i líng` i Jo'se` Jiuung` quiá`- Fidiée` i íing` jalé` dsee` e røøng` dsea` jmigüi`.

³⁷ Jo dsifi` mi` canúu` i dsea` gág` do lajíi` e cajíng` i Juan do, joba' lajmínab` cangolíñ` ti`leáaiñ` laco` ngoo` Jesús. ³⁸ Jo mi` calilí` Jesús e liing` ii` ngolíng` caluur`, joba' dsifib` caji'r` nir` e cajóøiñ` i dsea` do jo cajming`- reiñ`:

—¿I` niliing`na! 'náng`na!?

Joba' cañíi` i dsea` do quiá`- Jesús jo cajíñ`:

—Tifa`, ¿je` fí` quií`?

³⁹ Joba' cañíi` Jesús quiá`- i dsea` do jo casí`- reiñ`:

—Má`aa` cío` jnea~, jo lajob niliñ`na!.

Jo coliim` cangolíñ` cangojmiñr` jie` quiá`- Jesús, jo fí` job cajer` coliing` lata` e jmii` jo, co` la ii` quiá` e ca'lóob` ningoo` ie` jo.

⁴⁰ Jo jaang` lajee` i dsea` gág` i canúu` júu` quiá`- Juan i seáang` dsea` jmii` do siir` Df` i niliing` dsea` ngáang` cío` jaang`gui dseañu` i sii` Simón, jo ib` i cangotáang` cío` Jesús do. ⁴¹ Jo dsifi` lajob cangó` Df` e cango'néeiñ` i rúiñ` i sii` Simón do, jo mi` cadséng`neiñ` do lalab casí`r`:

—Janú`, Simón, lana nicalicuúim`baa i dsea` i cajíng`- Fidiée` i nisíñ` fí` jmigüi` la i sii` Dsea` Jmáang` i nicá` nif` quií`-ii` do.

⁴² Jo dsifi` lajob i Df` do cangojéeiñ` i rúiñ` i sii` Simón do fí` li` guiring` Jesús; jo mi` tí` li` cangá` dsea` do quiá`- Simón lalab cajíñ`- casí`-reiñ`:

—Jo 'nab` i sii` Simón, jo lin` joo` jaang`gui i sii` Juan, jo dsu` latí` lana nilisii` Cefas osi Tú` cío` jmíi` griego é.

Mi` cató`- Jesús Lii` cío`- Natanael

⁴³ Jo mi` cajneá` coo`gui jmii` lajo, ca`f` dsíi` Jesús e cangó`tur fí` li` se` Galilea, jo fí` job cajíng` rúiñ` cío` jaang`dseañu` i sii` Lii`, jo lalab casí`-reiñ` do:

—Má`aa` cío` jnea~.

⁴⁴ Jo i Lii` do niseeiñ` fí` coo` fí` e sii` Betsaida, jo dsea` góo`bre niliing` i Df` do cío`gui Tú` Simón, co` coob` fí` li` seeiñ`. ⁴⁵ Jo dsifi` lajob cangó` Lii` e cango'néeiñ` jaang`gui dseañu` i sii` Natanael, jo mi` cajíng`neiñ` do, lala casí`-reiñ`:

—Lanab nicalicuúing`naa` i dsea` i ca'éeng` Moi` fí` ni` ji` quiá'r` malíi`gui eáang`, jogui cajo` i ca'éeng`jaléng`dsea` i café` cuaiñ` quiá`- Fidiée` lí` laco`gui cajme`r` fí` ni` ji` malíi`gui eáang`. Jo i dsea` íb` i sii` Jesús i seeng` fí` Nazaret i líng` joo` Sé`.

⁴⁶ Jo mi` canúu` Natanael e júu` jo, joba' cajíñ`- lala:

—Ja` lí` dsii`- e fí` Nazaret nigüi`í` jaang` i ni'é`- guia`- cío`- dsea` rúng`.

Joba' cañíi` Lii` quiá`- i dsea` do jo cajíñ`:

—Má`aa` fí` li` guia`- jo lajoba` nilicuín` dsea` do.

⁴⁷ Jo mi` cangá` Jesús e nijaquiéeng` dsea` do fí` li` siñ`, joba' cajíñ`- lala e café`r` ui` quiá`- Natanael:

—I nab dseáng⁻ lajang[^] jaang` dsea` góo`naa` dsea` Israel i ja` quie` júu[^] ta~ júu[^].

⁴⁸ Jo mi[~] canúu⁻ Natanael e jo, joba[!] cañíir[!] quiá⁻ Jesús jo cajmíng^{!r} dsea` do lala:

—Jo ejial nícuín[!] jnea~ jial líin[!]n?

Joba[!] cañíi[!] Jesús quiáiñ⁻ do jo cajíñ⁻:

—Co[!] lajíi[!] ná[!]gui e nitó[!] Lii[!] 'ná[!], jeém[!] nícamáng⁻ jnea~ 'ná[!] e guiin⁻ uii[!] 'ma[!] güiñí[!].

⁴⁹ Joba[!] cañíi[!]tú Natanael quiá⁻ Jesús jo casí^{!r} dsea` do lala:

—Tifa[!], 'náb[!] dseáng⁻ i líing[!] Joo[!] Fidiée[!], jogui 'náb[!] cajo dsea` líin[!] dseata[!] dsea` féng[!] quiá⁻ jaléng[!] jneaa~aa[!], dsea` líi[!] dsea` Israel.

⁵⁰ Joba[!] cañíi[!]tú Jesús quiá⁻ i dsea` do calé[!] catú⁻ jo casí^{!r} reiñ[!]:

—¿Su já⁻ líin[!] lana dsu[!] uii[!] e fá[!]a e camán⁻n 'ná[!] e guiin⁻ uii[!] 'ma[!] güiñí[!]?

Jo dsu[!] jnea~ fíi[!] 'ná[!] e nábi nimó[!] jalé[!] e niing[!]gui eáang[!] e tiin[!] jmee[!]e.

⁵¹ Jo lalab cajíng[!]gui Jesús cajo e casí^{!r} lajaléiñ[!] do:

—Jo lalab jmítaa[!] óo`na[!] cajo e nimó[!]ba[!] jial jnéeng[!] fíi[!] níff[!] fíi[!] lí[!] guiing[!] Fidiée[!], jogui jial soo[!] jogui jgáang[!] jaléng[!] ángeles quiá⁻ Fidiée[!] fíi[!] lí[!] sín[!]n, jnea~ dsea` gáa[!]a fíi[!] níff[!] e líin[!] jaang[!] dsea` jmigüí[!].

2

Mi[~] cajmée[!] Jesús la'uii[!] e quí^{!r} jmíi[!]

¹ Jo mi[~] cangí[!] ní[!] jmíi[!] lajo, jo ie[!] jo caliseá[!] coo[!] jmíi[!] e cung[!] guó[!] dsea` fíi[!] coo[!] fíi[!] jiu e sii[!] Caná e née[!] lí[!] se[!] Galilea. Jo ie[!] jo dob táang[!] Yá[!], niquiá⁻ Jesús,

² jo Jesús cój[!]gui i dsea` quiá⁻ do líiñ[!] dsea` i simíing[!] quiá⁻ e jmíi[!] e tí[!] do, joba[!] fíi[!] dob quijéaaiñ[!] cajo. ³ Jo lajee[!] e teáaiñ[!] e jmíi[!] do, coob[!] mi[~] cadseá[!] e jmíi[!] míi[!] huíng[!] jó[!] e jmáiñ[!] ta~ do, joba[!] niquiá⁻ Jesús cajíñ⁻ casí^{!r} dsea` do lala:

—Ngóo[!] cadseáb⁻ e jmíi[!] míi[!] huíng[!] jó[!] e jmáang[!] ta~ do.

⁴ Joba[!] cañíi[!] Jesús quiá⁻ i niquiá⁻r[!] do jo cajíñ⁻ casí^{!r} dsea` do lala:

—Neaa~, ¿jiali[!] fíi[!] jnea~ lana? Co[!] lana ja[!] mi[!] catíbi í[!] e njmee[!]e lajíi[!] ta~ e si[!]ín[!]n do.

⁵ Joba[!] cajíng[!]tu niquiá⁻ Jesús e sí[!]r[!] i dsea` i jmoo[!]ta~ jmícoo[!] e sináu[!] do:

—Jmee[!]na[!] lajaléb[!] ta~ quiá[!] i Jesús na.

⁶ Jo ie[!] jo nitéé[!] jnáu[!] tu[!] cóo[!] e líi[!] cóo[!] layaang[!] cuu[!], jo e jo líing[!] ta~ e a[!] jmíi[!] e jmáng[!] dsea` Israel ta~ e lacoo[!] jmiguiúng[!] yaaiñ[!] fíi[!] quini[!] Fidiée[!], co[!] lajob quiá⁻ tiiñ[!] e jmóor. Jo lacoo[!] e dsii[!] tu[!] cuu[!] do ab[!]jia la cincuenta si la setenta litro jmíi[!]. ⁷ Jogui Jesús casí^{!r} jaléng[!] i dsea` i jmoo[!]ta~ e sináu[!] do lala:

—Jmiróong[!]na[!] jmíi[!] lacoo[!] lacoo[!] e tu[!] na.

Joba[!] dsifi[!] lajob cajmiróong[!] i dsea` do dseáng⁻ la có[!] e tu[!] do. ⁸ Jo mi[~] cangí[!] jo, cajíng[!]tu Jesús casí^{!r} reiñ[!]:

—Lana fíi[!] i 'ná[!] güiseáang[!] jia[!] e nicaguiéé[!]na[!] dsii[!] e tu[!] do, jo güica[!]na[!] quiá⁻ i dsea` née[!] ni[!] e jmíi[!] la.

Joba[!] lajob cajméeiñ[!] do.

⁹ Jo i dsea` i quie[!] níff[!] quiá⁻ e jmíi[!] do ca[!]bre capí[!] e do, jo dsu[!] jmíi[!] míi[!] huíng[!] jó[!] nica'uíng[!] do, jo jíi[!] ja[!] nír[!] jial ca'uíng[!] do lajo. Jo jíi[!] i dsea` jmoo[!]ta~ sináu[!] dobíng[!] i ní[!] jial ca'uíng[!] jmíi[!] míi[!] huíng[!] jó[!] e jmíi[!] do, dsu[!]co[!] yaam[!]bre cajmiróoiñ[!] jmíi[!] e dsii[!] tu[!] do. Jo mi[~] ca[!]i[!] i dsea` quie[!] níff[!] e jmíi[!] e ca'uíng[!] jmíi[!] míi[!] huíng[!] jó[!] do, joba[!] dsifi[!] lanab cató'r[!] i simíng[!] i cacúng[!] guó[!] do ¹⁰ jo casí^{!r} reiñ[!]:

—Lajíim[!] dsea` cuor[!] la'uii[!] e jmíi[!] míi[!] huíng[!] jó[!] e jlo[!]gui, joba[!] mi[~] tí[!] lí[!] nica'uíng[!] i dsea` simíng[!] do jmiguiúng[!] jia[!] e jmíi[!] e jlo[!] do, jogui[!]ba[!] e niguié'r[!]

e jmí^ mít^ huíng^ jó^ e uóng^ guí do quiá^ i dsea` símíng^ do. Jo dsu^ 'nú^ nica'meá^ba' e jmí^ mít^ huíng^ jó^ e jlo^ guí do quiá^ tí^ lí^ ningóo^ dséng^ jmí^.

¹¹ Jo e la cajmée` Jesús fí^ e fí^ e sii^ Caná e née^ lí^ se^ Galilea. Jo e lab la'ui^ e quí^r^ jmí^ e dsigá^ dsí^ dsea` e cajmér^ fí^ jmí^ la, jo lajoba^ cajmijnéeñ^ jial tí^ 'göñiñ^'. Jo jaléng^ dsea` quiá'r^ jáb^ calíñ^ júu^ quiá^ dsea` do.

¹² Jo mí^ cangf^ jo, Jesús cangór^ fí^ coó^ fí^ e sii^ Capernaum colíng^ cón^ niquiá'r^ cón^ guí jaléng^ rúiñ^ jogui cón^ jaléng^ dsea` quiá'r^ cajo; jo fí^ job cajer^ coó^ tú^ jmí^ lajo.

Mí^ ca'uóøng^ Jesús jaléng^ dsea` jmoo^ ta^ 'nú^ fí^ guá^

(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

¹³ Jo mí^ cangf^ guí lajo, co^ nijaquiéem^bí e jmí^ quiá^ dsea` Israel e sii^ Pascua, joba^ Jesús cagüi^fí^ fí^ Capernaum jo cangór^ fí^ Jerusalén. ¹⁴ Jo mí^ tí^ lí^ caguiér^ fí^ jo, dsifib^ cangór^ fí^ guá^ fé^ e si^ fí^ jo, jo fí^ sigui^ job cadséiñ^ jaléng^ dsea` i teáang^ ta^ 'núng^ jaléng^ güitá^ cón^ guí jaléng^ jo'se^ jogui jaléng^ mee^. Jogui cangáiñ^ cajo jaléng^ i neáang^ ta^ jmí^ng^ cuu^ e 'né^ jaléng^ dsea` i dsitáang^ fí^ e guá^ fé^ do. ¹⁵ Joba^ mí^ tí^ lí^ cangáng^ Jesús jaléng^ i dsea^, dsiff^ lalab casá'r^ coó^ tú^ 'nii^ jo catáiñ^ 'máang^ jo cón^ e job ca'uóøin^ i dsea` do colíng^ cón^ i jó^ 'núu^ i jééiñ^ do e 'núiñ^. Jogui cajíim^ Jesús jalé^ mes^ quiá^ jaléng^ i dsea` i neáang^ ta^ jmí^ng^ cuu^ do, jo caguiáb^ e cuu^ do fí^ ni^ uó^.

¹⁶ Jogui lalab casí^ Jesús jaléng^ i dsea` i jmoo^ ta^ 'núng^ jaléng^ mee^ do jo cajíñ^:

—¡Uóøng^ na^ jaléng^ i mee^ na, jo ja^ jmoo^na^ 'móo^ fí^ guá^ lí^ jmiféng^ dsea` Tiquié^ e Fidiée^!

¹⁷ Jo dsif^ lajor^ cadseng^ i dsea` quiá'r^ do lají^ e tó^ fí^ ni^ jí^ quiá^ Fidiée^ lí^ fé^ lala: "Liguíim^ jnea^ mí^ ja^ jmí^gó^ dsea` guá^ lí^ jmiféng^ dsea` Tiquié^e."

¹⁸ Joba^ i dsea` Israel i quié^ nif^ do cañíir^ quiá^ Jesús jo casí^ reiñ^ do lala:
—¿E^ quí^ jmí^ njmée^ e lacó^ nilita^ dsí^naa^ e cangíin^ fí^ e cajmee^ lajalé^ e ná?

¹⁹ Joba^ cañí^tú^ Jesús quiá^ i dsea` do:

—Íng^na^ e guá^ fé^ e si^ la, jo jnea^ guí quí^ baa jmí^ e njmiliing^tú^ cón^ 'ní^ jmí^.

²⁰ Joba^ cañí^tú^ i dsea` Israel do quiá^ Jesús:

—Jial lí^ e lajo, co^ tuló^ dsí^ jñáu^ jí^ calí^i^ jnea^ e calí^ e guá^ fé^ na, jogui 'nú^ fó^ lana e cón^ 'ní^ jmí^b^ lí^ njmiliing^tú^.

²¹ Jo dsu^ café^ Jesús lajo e éeng^ fíia^r^ cón^ ngúu^ táam^bre mi^ cajíñ^ cuaiñ^ quiá^ e guá^ fé^ do. ²² Jo dsu^ cartí^ mí^ cangf^ e cají^tú^ Jesús, jo lajoguiba^ e cadseng^ i dsea` quiá'r^ do lají^ júu^ e cajíng^ dsea` do ie^ jo, ie^ lamí^ cajíñ^ e cón^ 'ní^ jmí^b^ nilí'r^ e njmiliing^tú^ e guá^ fé^ do. Jo joguiba^ dseáng^ já^ calíng^ i dsea` quiá^ Jesús do lají^ júu^ e silí^ fí^ ni^ jí^ quiá^ Fidiée^ cón^ guí jalé^ júu^ e cajíng^ dsea` do lajee^ cateáaiñ^ fí^ jmí^ la.

Níñib^ Jesús jial láng^ dsea` lajíiñ^

²³ Jo lajee^ táam^bí Jesús fí^ Jerusalén, lajee^ jmí^ e quí^ tíng^ dsea` Israel e jmoo^ jmí^ e sii^ Pascua do, jo lajee^ jo jmiguiab^ jalé^ e quí^ Jesús jmí^ cajmér^ fí^ quini^ jaléng^ i dsea` i siseáng^ do ie^ jo, joba^ i fíim^ i dsea` fí^ já^ calíng^ júu^ quiá^ dsea` do. ²⁴ Jo dsu^ Jesús ja^ ta^ dsí^r^ cón^ i dsea` do co^ nicuím^breiñ^ do guiá^ jial líiñ^ do lajíiñ^.

²⁵

Jo co^ niñi^bre 'ñia'r^ guí^ jial líng^ dsea` jmí^, joba^ ja^ neáin^ dsea` jiéng^ i njmée^ júu^ ír^ jial fí^ dsí^ dsea` jmí^.

3

Mi~ casíng~ Nicodemo cóo~ Jesús

¹ Jo mi~ cangfjiu lajo, lajee~ e táam'bi Jesús fí Jerusalén, jo ie~ jo nitáang~ fí jo jaang` dsea` Israel i sii` Nicodemo i nilíng` dsea` fariseo, jo i dsea` í líiñ` jaang` dsea` i laniing` jee~ jaléng` dsea` góor` dsea` Israel. ² Jo coo` lajee~ e uóo` cangór` e cango'eer` Jesús, jo mi~ caguiér` fí jo lalab casír` dsea` do:

—Tifa~, nineb~ jnea` røø` e Fidiéeb` dsea` casíiñ` 'nø` fí jmigüí la e cañi'ée~ jnea`~, dsuco` jíi`~ jaang` dsea` jmigüí ja` quí`r` jmíi` fa` liing` ee` li` nijmér` e dsigá` dsii` dsea` jíi`~ laco` quí`~ 'nø` jmíi` e jmoo` fing song ja` jmícoo`~ Fidiée` quíá'r`.

³ Joba` cañíi` Jesús quiáiñ` do jo cajíñ`:

—E laba` jmitaa` o`, e doñí` ií` dsea` i ja` niniing`~ tu` calé` catú` e ni'uíñ` jaang` dsea` i 'míng` la'eáang` cóo`~ Fidiée`, joba` ja` quí`~ jmíi` jóng fa` e dsea` do nicá` nifi` quiá'r`.

⁴ Joba` cajming`~ tu` Nicodemo e cajming`r` Jesús jo cajíñ`:

—Jial quí`~ jmíi` e jaang` dsea` yáu`~ niquing`~ tur fí` dsii` tu` niquia'r` jo niniing`~ tur calé` catú`?

⁵ Joba` cañíi`tu` Jesús quiá`~ Nicodemo jo cajíñ`~ casí`~ reiñ`:

—E laba` jmita` guí` o` cajo, e doñí` ií` dsea` i ja` ngáang` cóo`~ jmíi` jogui` cóo`~ Jmigüí` quiá`~ Fidiée`, joba` ja` quí`~ jmíi` fa` e nilí`r` e Fidiée` nicá` nifi` quiá'r` . ⁶ Co` doñí` ií` dsea` i níng`~ quiá`~ tiquiá`~ niquia`~, joba` jíi`~ dsea` jmigüíb` líiñ`; jo dsu` jaléng` i dsea` i liseeng` la'eáang` cóo`~ Jmigüí` quiá`~ Fidiée`, joba` Jmigüí` job jée` quiá'r` . ⁷ Jo ja` güidsigá` o` dsu` uíi`~ e fí` i 'nø` na, e lajiim` dsea` 'né` e niliseeng` tur e laco` ni'uíñ` dsea` 'míng` la'eáang` cóo`~ Fidiée` . ⁸ Cofa` guí` fí` la fí` nab íi`, jo lico` nøu` baa` e ií`~ dsu` ja` jneeng` e jóø`~ naa` jie` fí` ngoo` osi jie` fí` jáa` é. Jo dseáng`~ lajobjíi` cajo cóo`~ i dsea` i uíng` dsea` 'míng` la'eáang` cóo`~ Jmigüí` quiá`~ Fidiée`, co` ja` lí` dsea` jóør` jial mi~ uíng` dsea` lajo`.

⁹ Joba` cajming`~ tu` Nicodemo cajming`r` Jesús calé` catú` jo casír` dsea` do:

—Jial cuóøng` e nilí` e fó` na, Tifa`?

¹⁰ Joba` cañíi`tu` Jesús quiá`~ dsea` do jo cajíñ`~ casí`~ reiñ`:

—Jaang` tifab` líing` 'nø` quiá`~ dsea` Israel, jo ja` ngám`bi` jalé` e fá`a la?

¹¹ Jo jnea` jmitaa` o` e lajíi`~ e neb` jnea`~, jíi`~ joba` fé`naa`, jogui` lajíi`~ e nøu`~ naa` jogui` ne`naa`, lajíi`~ e job júu` e guia`naa` jee` 'ná`; jo dsu` 'ná` ja` já`~ líing`na`la`jíi`~ júu` e fé`naa` do. ¹² Jo song 'nø` ja` já`~ líing`na`mi` fá`a júu` cuaiñ` quiá`~ fí` jmigüí` la, joba` jial já`~ nilíng`na` jóng mi` fá`a cuaiñ` quiá`~ fí` níff`?

¹³ Jo jíi`~ jaang` dsea` ja` mi` cajgóor` fí` níff`~, co` dseáng`~ lajíi`~ 'níá`baa dsea` gáa`a fí` jo; jo cagüén`n fí` jmigüí` la e líin`n jaang` dsea` jmigüí` . ¹⁴ Jo lí`~ laco` cajmée` Moi` ie` lami` cajmeáaiñ` jaang` mi`~ cóo`~ layaang` ní`~ jo cateáaiñ` fí` yá`~ coo`~ 'ma` jogui` dseáng`~ lajobj`~ né`~ nidsing`íng` jnea`~ cajo, jnea`~ dsea` gáa`a fí` níff`~ e líin`n jaang` dsea` jmigüí`~, co` niteáng`~ dsea` jnea`~ fí` coo`~ dse`~ 'ma` cajo ¹⁵ e laco` doñí` ií` dsea` i já`~ nilíng`júu` quié`~ e quí`~ jmíi`~ e niliseeiñ` cøøng` cóo`~ Fidiée` lata`.

Dsing`~ 'neáang` Fidiée` jaléng` dsea` jmigüí`

¹⁶ 'Jo co` eáam` 'neáang` Fidiée` jaléng` dsea` jmigüí`~, joba` cacuóøiñ` i Jóor` camíng`~ do e laco` cajúng`~ dsea` do cuaiñ` quiá`~ jaléng` dsea` jmigüí`; jo lajoba` jaléng`~ dsea` i jáng` yaang` fí` jaguo` dsea` do ja` quí`~ jmíi`~ fa` e ni'náin` quiá`~ Fidiée`~, co` cøøm` niliseeiñ` cóo`~ dsea` do lata` . ¹⁷ Dsucu` Fidiée` ja`

casíiñ` i Jóor` do fí` jmigüí la e laco' ni'l` dsea` do í` e nidsilíng` dsea` fí` li`'li`^, co' casíiñ` dsea` do fí` la e li`^ laco' nileáiñ` dsea` jee` jalé` dsee` quiá`-biñ`.

¹⁸ Jo doñí` ii` dsea` i jáng` 'ñia` fí` jaguo` i Jóo` Fidiée` do, joba` i dsea` fí` ja` ni'l` iihuú` uii` quiá`- jalé` dsee` quiá'r` mí` nití` í` lajo; jo dsu` i dsea` i ja` jáng` 'ñia` fí` jaguo` i Jóo` Fidiée` do, joba` i dsea` fí` ni'l`'bre iihuú` uii` quiá`- jalé` dsee` quiá'r`, co' ja` mí` cajáng` 'ñia`r` fí` jaguo` i Jóo` Fidiée` camíng` do.

¹⁹ Joba` lajaléng` dsea` i ja` jáng` yaang` fí` jaguo` Fidiée` nibiíñ` fí` li`'li`^ uíi`^ e eaang`gui catí` dsíir` e cajmér` jalé` e ja` dseeng`; co' ie` mí` cagüéng` fí` jmigüí` la i Jing` quiá`- Fidiée` do, ja` calijíi`^ jaléng` dsea` i dsea` fí` co' e li`'núu` só` dob cajmeáang`gui quiá'r` e laco`gui i Jing` quiá`- Fidiée` do é. ²⁰ Jo jaléng` dsea` i jmóo` jmang` e 'li`^ 'ní` níim` bre i Jing` quiá`- Fidiée` do, jo jíi`^ capí` ja` iññ` nidsiquéeiñ` fí` cáang` dsea` do, co' ja` iññ` e nilíl` dsea` jmigüí` jalé` e 'li`^ e jmóor` do. ²¹ Jogui dsu` jaléng` i dsea` i seeng` cøøng` cóo`^ júu` quiá`- Fidiée` laco`catíng`^, joba` tib` dsíir` e dsiquéeiñ` fí` quini` i Jing` quiá`- Fidiée` do e laco` cuø` li` quiá'r` e jaléb` e jmóor` do cøøm` røø` laco`gui jíi`^ e iing` Fidiée` e nilí`.

Mí` café'tu Juan i seáang` dsea` jmíi` do cuaiñ` quiá`- Jesús

²² Jo mí` cang`guijí` lajo, cangób`tu Jesús colíng` cóo`^ jaléng` dsea` quiá'r` fí` li`'se` Judea, jo fí` job cajer` huóøm`ji` e seáaiñ` jmíi` jaléng` dsea` i guilíng` fí` do. ²³ Jo ie` job cajo` i Juan do táaiñ` ta` seáang` dsea` jmíi` fí` quiá`- coo` fí` li`'sii` Enón ca` li` née` coo` fí` e sii` Salim, co' fí` job li` sea` jmíi` jmiguiúung`, jogui fí`m` dsea` dsilíñ` fí` jo e sáaiñ` jmíi` . ²⁴ Jo jalé` e la calí` lajee` nú`-gui e nitáiñ` i Juan do fí` dsí`'núñí`.

²⁵ Jo i liing` i dsea` i ngí` cóo`^ i Juan do canaaiñ` jíiñ` cóo`^ jaang`gui dsea` Israel cuaiñ` quiá`- jalé` e quiá`- tñíñ` jmóor` e laco` liguiúñ` fí` quini` Fidiée`.

²⁶ Joba` cangolíim`bre e cangosíi`r` i Juan do, jo lalab casí`r` dsea` do:

—Tifa`, i dsea` i lamí` tåang` cóo`^ 'nú` li`^ lí`'ngóo`^ gua` Jordán do i ca'eeng` 'nú` do jogui i nicaféé`^ uii` quiá`- do, lana dsea` fí` dob nitáiñ` seáaiñ` dsea` jmíi` , jo fí`ng`gui dsea` nidsiquí`r` í` laco`gui 'nú`.

²⁷ Joba` lalab cañí` Juan quiá`- i dsea` do:

—Lajíim` dsea` li`r` jalé` e sea` quiá'r` dsu` uíi`^ e Fidiée`bing` i jmícoo`^ quiá'r` e li`r` jalé` e jo. ²⁸ Jo 'náb` dsea` nicanáu`na` røø` mí` cafá`-a e o` jnea` Dsea` Jmáang` , co' jnea` líñ`n jaang` i casíng` Fidiée` i cagüéng` jéeng`gui laco` dsea` do e laco` cagaguaa` guiá`- fí` quiá`- dsea` do. ²⁹ Cofa` coo` li` cung` guó` dsea` , jo i siming` do í`bing` i jéé` quiá`- i simf` i cacúng`^ guó` cóo`r` do, jogui i dsea` i ngóo` caluu` i siming` do eáam` li`iáang` dsíir` mí` núur` e sñíñ` do. Jogui dseáng` lajob lí` quié` jnea` lana, co' dseáng`^ eáam` iáang` dsii`^ mí` núu`u lajo. ³⁰ Jo dsea` do eáang`gui ngóo` liníiñ` , jo dsu` jnea` li`^ lí`'ngóo` li`uóng`gui.

Dsea` i jáa` fí` ñift`

³¹ Jo lalab cajíng`^ gui Juan:

—Jo i dsea` i jáa` fí` ñift` niing`guir jee` jaléng` dsea` jmigüí` ; jogui i dsea` i liing` dsea` jmigüí` , jmang`^ júu` quiá`- fí` jmigüí`ba` quier`. Jo i dsea` i jáa` fí` ñift` do, niing`guir jee` jaléng` dsea` jmigüí` . ³² Jo íb` dsea` i fé` quiá`- lajíi`^ e nicangár` jogui lajíi`^ e nicanúur` fí` li`^ guiing` Tiquiá'r` fí` ñift` , jo dsu` jíi`^ jaang` dsea` ja` jíi`r` lajíi`^ júu` e fé` dsea` do. ³³ Jo dsu` doñí` ii` dsea` i já`-liing` júu` quiá`- dsea` do, joba` tíi` nir` e jmang`^ júu` já`-ba` fé` Fidiée` . ³⁴ Jo i dsea` i nicasíng` Fidiée` fí` jmigüí` la, jmang`^ júu` quiá`- dsea` fí`ba` fé`r` , dsu`co` Fidiée`bing` i cuø` dsea` do lalíng` Jmiguí` quiá'r` . ³⁵ Jo Fidiée` eáam` 'neáaiñ` i Jóor` camíng`^ do, jogui cacuø`r` dsea` do e óoiñ` ta` e ninéé` niñ` lajalé` e sea` fí` jmigüí` . ³⁶ Jo doñí` ii` dsea` i jáng` yaang` fí` jaguo` i Jóo` Fidiée` do, joba`

niliseeiñ` cøøng` cóo!~ dsea` do lata~; jo dsu' i dsea` i ja` iing~ jáng` yaang~ fí` jaguo` i Joo` Fidiée` do, joba` ja` qui!~ jmii` fa` e niliseeiñ` cøøng` cóo!~ Fidiée` lata~, co` lí` lí` latab~ niñiñ` iihuú` eáang` e cuø` Fidiée` jaléng` i dsea` la!~.

4

Mi` cangüng` Jesús fí` lí` se` Samaria

¹ Jo mi` cangügi lajo, lajee` e táam`bi Jesús fí` lí` se` Judea, calilí` jaléng` dsea` Israel i líng` dsea` fariseo e fíng`gui dsea` nidsiqui` quiá`- Jesús e sáain` jmii` laco`gui i dsea` i dsiqui` Juan i seáang` dsea` jmii` do. ² Jo dsu` e já!~, o` dseáng`- Jesús dsea` i seáang` dsea` jmii` do, co` dsea` quiá`-bre i jmoo` ta` lajo e júu` siná`r` quiá`- dsea` do. ³ Joba` mi` caliñ` Jesús lajii`- e i` dsí` i dsea` Israel i líng` dsea` fariseo do ui` quiá`r`, joba` cagüi`fí`bre coliing` cóo!~ dsea` quiá`r` fí` lí` se` Judea, jo cangoliing`-túr fí` lí` se` Galilea.

⁴ Jo dseáng`- la guíim` 'né` ngüiñ` fí` lí` se` Samaria lajee` e teáaiñ` fí` e ngolíñ` fí` lí` se` Galilea. ⁵ Jo lajob caguilíñ` fí` coo` fí` e néé` dsí` lí` se` Samaria lí` sii` Sicar, fí` quiá`- lí` róo` guóo`- uó` quiá`- lí` yáu` Jacóo` e cangüiñ` fí` jaguo` i jóor` i sii` Sé` do lajii`- mali`. ⁶ Jo fí` job lí` lí` coo` too` e a` eáang` lí` níng` jmii`, jo fí` job lí` calí` ojmí` quiá`- lí` yáu` Jacóo`. Jo nijaquieeng` guieñib`- mi` caguié` Jesús coliing` cóo!~ dsea` quiá`r` e fí` ojmí` do, jo fí` job cajmi`íng` dsea` do co` eáam` níñiñ` e ngir`, jo dob caguár` cáang` e too` a` jmii` do. ⁷⁻⁸ Jo lajee` jo i dsea` quiá`r` do cangoliñ` e cangoleáar` jalé` e nidó`r` e fí` fí` Sicar do. Jo e fí` ojmí` dob caje` Jesús 'ñia`r` lajee` jo, jo co`ná`- lajob caguié` jaang` dseam` i seeng` fí` lí` se` Samaria e fí` ojmí` do, joba` lalab casí`- Jesús i dseam` do:

—¿Já` cuó`jia` jnea` jmii` dúu`?

⁹ Jo co` jaléng` dsea` Israel dseáng`- ja` røø` seem`bre cóo!~ jaléng` dsea` i seeng` fí` lí` se` Samaria, joba` i dseam` do cañíir` quiá`- Jesús lala:

—¿Jial cuó`ng` fo`l` lajo? Co` jaang` dsea` Israel líng` 'ná`, jo ja` litíng` 'ná` fa` líng` ee` mii`na` jnea`^, dsea` lí`naa` dsea` Samaria.

¹⁰ Joba` cañíitú Jesús quiá`- i dseam` do:

—Faco` jíi` ní` 'ná` jalé` e guíi`- e iing` Fidiée` e cuó`r` 'ná`, jogui faco` ní`- cajo i` jnea` dsea` i mii` i` 'ná` jmii`, joba` faco` lajo, 'ná` dsea` catíin`- e nimii`- jnea` jmii` jóng, joba` jneab` nicuóø`ø` 'ná` e jmii` cóo!~ e cuø` e seeng` dsea` lata`.

¹¹ Joba` cañíi` i dseam` do quiá`- Jesús jo casí`r` dsea` do lala:

—Fí`i, jíi` coo` ja` quié` 'ná` cóo!~ e nigui`- jmii` fí` dsí` e too` la, jo dsíng`- a`. Joba` ¿e` cóo!~ niquíin`- e jmii` e fó` e nicuó`- jnea` do? ¹² Jo lí` yáu` qui`-ii` Jacóo` caséer` e ojmí` la qui`-ii`, co` fí` lab lí` cacár` jmii` e jmáiñ` ta` cajo, jogui lajobi jaléng` jóor` cóo!~gui jaléng` jó` níu` i ca'eáaiñ`, fí` lab lí` ca'uø`r` jmii` e ca'íng`neiñ` do. Jo ¿su 'ná` i o` e niing`gui` laco` i dsea` i?

¹³ Joba` cañíitú Jesús quiá`- i dseam` do jo cajíñ`-:

—Jaléng` dsea` i fí` jmii` e uøø` dsí` e too` la niguiábtu jmijmiiñ` calé` catú`;

¹⁴ jo dsu` i dsea`gui i ni`f` e jmii` e nicuóø`ø`re do, joba` jo` tóo` jmii` fa` e niguiá`gui jmijmiiñ`. Dsaco` e jmii` jo lí` lafa` e contøøm` sea` jmii` fí` dsí` tu`r` cóo!~ e cuø` e seeiñ`, jo e jo lí` e contøøm` seeiñ` cøøng` cóo!~ Fidiée` lata`.

¹⁵ Joba` cañíitú i dseam` do quiá`- Jesús jo casí`r` dsea` do lala:

—Fí`i, iim`baa nicuó`- jnea` e jmii` e fó` na e laco` jo` niguiá`gui jmijmiiñ` o`gui 'né`gui fa` e gáa`a tí` la e gaquiee` jmii`.

¹⁶ Joba` cajíng`- Jesús casí`r` i dseam` do:

—Guóng` cateá` jo güitee` dseañu` quiá`- jo ñilíng`tu` fí` la.

¹⁷ Joba` cañíi` i dseam` do quiá`- Jesús:

—Ja` cóo!~o dseáng`- dseañu` quié`-e.

Joba' cañíi'tu Jesú斯 quiá'-' dsea` do:

—Jáb'-' laco' cafée'-' na, dseamf, e o' dseáng'-' dseañu' quíi'-' i cóo'-' lana;
18 dsuco' lami' jeéng'gui 'ñíing'gui dseañu' i nicacúng'-' guóo' cóo'-' joba' i
 dseañu' i cóo'-' na lana ja' líiñ' dseaáng'-' dseañu' quíi'-'.

19 Jo mi' tí' li' canúu' i dseamf do e cajíng'-' Jesú斯 e júu' jo, joba' cañíir' quiá'-'
 dsea` do lala:

—Fí'i, lanab calilí'-' i e 'nú lin' jaang` dsea` i fé' cuaiñ' quiá'-' Fidiée'. **20** Jo
 jaléng' 'lii' yáu' quíi', dsea` Samaria, qui'-' tiiñ' e jmiféiñ' Fidiée' fí' ni'-' e
 mó' la, jo dsh' jaléng'gui 'nú', dsea` Israel, fó'na' e jíi'-' fí' Jerusalén li' 'né' e
 nijmiféng'naa' Fidiée'.

21 Joba' cañíi'tu Jesú斯 quiá'-' i dseamf do jo casí'-' reiñ':

—Já'-' güilíin' júu' quié'-' e, dseamf, e nijaquiéem' e nití'-' í' e 'ná' nililí'-'na' e
 ja' 'né' nigüilíng'-'na' fí' e yú'-' mó' na e güijmiféng'na' Tiquí'ii' Fidiée', o'gui
 'né' fa' e nigüilíng'-'na' cartí' Jerusalén cajo e laco' güijmiféng'na' dsea` do.

22 Co' 'ná', jaléng' dsea` Samaria, jíi'-' ja' cuíng'na' i'-' i jmiféng'na' do; jo dsh'
 jaléng' jnea', dsea` líi'naa' dsea` Israel, nicuím'baa' i'-' i 'né' jmiféng'naa' do,
 co' jee' jnea', dsea` líi'hi' dsea` Israel, job li' caguíng' Fidiée' jaang` i nileáng'-
 dsea` jee' jalé'-' dsee' quiá'r'. **23** Jo catib' e í' jo, jo dseáng'-' lanab liy, e jaléng'
 dsea` i dseáng'-' lajang'-' júu' i jmiféng' Tiquí'ii' Fidiée' 'né' nijmér'-' dseáng'
 laco' si'-' la'eáang' cóo'-' Jmigu' quiá'-' dsea` do, dsuco' dseáng'-' lajob iing'
 Tiquí'ii' Fidiée' e nijmé'-' jaléng' dsea` i jmiféng' ír'. **24** Dsucu' Fidiée' líiñ'
 Jmigu', joba' jaléng' dsea` i jmiféng' ír', 'né' nijmér'-' lajo la'eáang' cóo'-' Jmigu'
 quiá'b'-' dsea` do dseáng'-' laco' si'-'.

25 Joba' cañíi'tu i dseamf do quiá'-' Jesú斯 jo cajíñ':

—Niñib' jnea' e tí' li' nijáab' i cajíng'-' Fidiée' i nisín'-' do i líng' Dsea` Jmáang'
 i nicá' nifi' quíi', joba' mi' tí' li' nigüéeng' dsea` do fí' la, fí'guib dsea` i ni'é'
 jnea'-' jalé'-' e jo.

26 Joba' cañíi'tu Jesú斯 quiáiñ'-' do jo cajíñ':

—Dsea` fí'bi jnea' i sing' siiñ' cóo'-' 'ná' lana.

27 Jo lajee' gui'nang'-' fé' Jesú斯 e job, mi' caguilíng' i dsea` quiá'r'-' do i
 cangolíng' e cangoleáa' e nidó'r', jo mi' cangáiñ'-' Jesú斯 e táang` dsea` do siiñ'
 cóo'-' jaang` dseamf, joba' eáam' cangogá' dsíir' mi' cangár' lajo. Jo dsh' jíi'-'
 jaang` dsea` do ja' cateá' dsíir' fa' ee' nijming'-' Jesú斯 uiñ' quiá'-' i dseamf i
 sing'-' do, osi e' quiá'-' e siiñ'-' do é. **28** Jo ngí' jo, jo dob caséé' i dseamf do e
 dsuu'-' quiá'r'-' do e li' si'-' niguié'r' jmiñ'-' do, jo caquim'-'tur fí' jee' fí'; jo mi'
 caguiéñ'-' fí' jo, canaaíñ' guiar' júu' jee' jaléng' dsea` góor' jo si'-' reiñ' lala:

29 —Má'aa', jo majmicuíng'naa' jaang` dseañu' i nicamán'-' n i nicajmea'
 jnea'-' júu' quiá'-' jalé'-'ba' e nicajmé'-'e jeéng'gui, jo jangám'-' ib' i dsea` i cajíng'
 Fidiée' i nisín'-' fí' jmiñ'-' la i líng' Dsea` Jmáang' i nicá' nifi' quíi'-'.

30 Jo mi' canúu' i dsea` góor' do e júu' jo, dsifib' ca'uøøiñ' fí' jee' fí' coliing'
 cóo'-' i dseamf do jo cangolíññ' fí' li' táang` Jesú斯. **31** Jo dsh' lajee' ná'-'gui e
 niguilíññ'-' do fí' li' táang` Jesú斯, i dsea` quiá'-' Jesú斯 do casí'r'-' dsea` do jo cajíñ':

—¿Já' cø'jia' i', Tifa'?

32 Joba' dsea` do cañíir' lala:

—Seab' coq' e jié'gui e 'né' nidóø'-'ø e jíi'-' 'ná' ja' ñí'na' jial líi'.

33 Jo mi' tí' li' canúu' i dsea` quiá'r'-' do e jo, joba' canaaíñ' siiñ' lajee'-' la'ó'
 yaaiñ'-' jo jmíng'-' rúiñ':

—Jangám' song liing' i'-' njaca'-' e nicagó'r'.

34 Joba' cañíi'-' Jesú斯 quiá'-' i dsea` quiá'r'-' do jo casí'-' reiñ':

—'Né' nijmee'-'e lajíi'-' e iing' i dsea` i casíng' jnea'-' do, jogui e nijmité'-'e lajíi'-'
 ta'-' e cangúin'-'n quiá'-' dsea` do, joba' e job e líi' lafa' mi' gó'ø ii'-' e litaan'-'n

guiá^.³⁵ Jo dsa' 'ná' fó'na' lala: "Né-bí quiúung^ gui si' e nicuó- lajíi'^ e cangojnea~ do"; jo dsa' jnea~gui fíi'^ 'ná' e 'né- cá^na' cuente e lajíi'^ e sjnea~ do nicalineáang^, joba' nicuó- li^ jóng e nicatib^ í' e nisitíing'. ³⁶ Dsuco' i dsea` i jmoo` ta~ e sitíing^ lajíi'^ e roo` do, joba' ím'bre lajíi'^ e catíiñ- quiá'^ e ta~ e jmóor` do. Co' jalé^ e roo` e sitíiñ' do líi^ laco^ jaléng^ dsea` i liseeng^ cøøng^ cõo'^ Fidiée^ lata~. Jo co' lajob líi^, joba' i dsea` i jni' do cõo'^gui i dsea` i sitíing^ do, røøb^ nili'iáang^ dsíir^ lajíi^ tú^ - íiñ' do mi^ caroo` e cajnir` do. ³⁷ Co' e jáb^- dseáng^ lajíi'^ e júu^ róo` e fé^ lala, "Ijiém'^ i dsea` i jni' do, jogui i jiém'^bi i nisitíi^ mi^ niro`." ³⁸ Jo jneab~ dsea` casíin^ -n 'ná' e caguisitíing^ na' lajíi'^ e caroo` do e jíi'^ 'ná' ja` caquie^na' ta~ quiá'^ jial cangojnea~ jalé^ e jo, co' i jiém'^ i dsea` i cajmée^ ta~ jo, jogui 'náb^ dsea` i nicali'øøng^ lajíi'^ ta~ e cajmée^ i dsea` i.

³⁹ Jo i fíim^ dsea` i seeng^ e fíi^ Sicar do jáb^- calíiñ- júu^ quiá^ Jesús la'eáang^ cõo'^ júu^ e cajmée^ i dseam^ do ie~ mi^ cajíiñ- lala: "I dseañu^ do nicajmea'bre jnea~ júu^ quiá'^ jalé^ba' e nicajmé^ e jéeng^gui." ⁴⁰ Jo mi^ tí^ lí^ caguilfíng^ i dsea` góo` i dseam^ samaritana do fí^ lí^ táang^ Jesús, joba' camír^ jmi^ee^ fa' nijé^bi dsea` do cõo'^ ír^. Joba' lajob cajmée^ dsea` do, caje^bre cõoíñ'^ do lajee^ tú^ jmi^, ⁴¹ jo i fíim^bi i dsea` i cajáng^ yaaiñ^ fí^ jaguó^ Jesús mi^ canúur^ lajíi'^ júu^ e fé^ dsea` do. ⁴² Jo lalab casíi^ i dsea` do i dseam^ dsea` góor` do:

—Jo lana dseáng^ lajang^ júu^ nijá^ lí^naa' júu^ quiá'^ i dsea` na, co' dseáng^ nicanú^baa' yee^naa' jial líi^ júu^ quiá'r^, jo o' jíi'^ e júu^ e cajmée^ 'ná` jnea'^ do. Joba' níne^baa' jogui nita^bi dsínaa' cajo e dsea` íb^ i láang^ dsea` jmi^gúi^ jee^ jalé^ dsee^ quiáñ^.

Mi^ cajmi^leáang^ Jesús jaang^ siming^ jiuung^

⁴³ Jo mi^ cang^ e tú^ jmi^ e caje^ Jesús cõo'^ i dsea` do, cagüi^íí^bre e fí^ guóo'^ uó- lí^ se^ Samaria do jo ca'ib^ tur^ fí^ e ngóor^ fí^ lí^ se^ Galilea. ⁴⁴ Dsuco' lí^ lacó^gui jíi'^ júu^ e tiíng^ Jesús, e jíi'^ jaang^ dsea` i fé^ cuaiñ^ quiá'^ Fidiée^ fa' jmi^gó^ dsea` góor` ír^. ⁴⁵ Jo dsa' mi^ caguiéng^ Jesús fí^ góor^ fí^ lí^ se^ Galilea, jalém^ i dsea` i seeng^ fí^ jo guiáb^ ca'íñ^ dsea` do, co' jaléng^ i dsea` i cangolíim^bre fí^ Jerusalén e cat^ jmi^ Pascua, jogui cangá^bre jalé^ e quií^ jmi^ e cajmée^ Jesús ie^ jo.

⁴⁶ Jo lajee^ jo caquim^tu Jesús fí^ e fíi^ e sii^ Caná do e née^ lí^ se^ Galilea e fí^ lí^ cajmée^ e ca'uíng^ jmi^ mí^ huiíng^ jö'^ e jmi^ do. Jo fí^ job niseeng^ jaang^ dsea` nu^luu^ quiá'^ jaang^ dseata^ dsea` féng^, jo dsea` i niseeng^ jaang^ siming^ jiuung^ quiá'r^ i niráang^ dséel^ fí^ e fíi^ e sii^ Capernaum. ⁴⁷ Joba' mi^ tí^ lí^ calíñ^ dsea` do e nitáang^ Jesús e fí^ fíi^ jo e jaiñ^ fí^ lí^ se^ Judea, joba' cangó^bre fí^ lí^ táang^ dsea` do, jo camír^ dsea` do jmi^ee^ fa' e nidséiñ^ do fí^ quiá'r^ e nidsijmi^leáin^ i siming^ jiuung^ quiá'r^ do, co' ráaiñ^ do e tí^ lí^ níjúum^bre. ⁴⁸ Joba' cañíi^ Jesús quiá'^ i dsea` do jo cajíñ^:

—'Ná' ja` já^ nilíim^bi^ fíng song ja` nimó^na' jalé^ lí^ e quií^i^ jmi^ jmoo'o.

⁴⁹ Joba' cañíi^tu i dsea` nu^luu^ do quiá'^ Jesús jo casí^r^ dsea` do:

—Fíi^i, fa^ jgiéé^ o^ e guó^ba^ lajminá^ fí^ quié^e ná^gui e níjúung^ i jiuung^ quié^e do.

⁵⁰ Joba' lalab cañíi^ Jesús quiá'^ i dseañu^ do jo casí^rein^:

—Quíng^tu fí^ quií^, co' nica'láam^ joo^.

Joba' lajob cajmée^ i dseañu^ do, caquim^tur^ fí^ quiá'r^, co' jáb^- calíiñ^ lajíi'^ júu^ e casí^ Jesús ír^. ⁵¹ Jo lajee^ iuuiñ^ fí^ e ngaiñ^ fí^ quiá'^bre mi^ cajíñ^ guiá'^ fí^ i dsea` l'éeng^ quiá'r^ i jalíng^ fí^ jo, jo lalab cajíng^ dsea` do mi^ cajíñ^:

—Nica'láam^ joo^.

⁵² Jo mi^ canúu^ i dsea` do e júu^ jo, joba' cajmíng^reiñ^ do e í^ dseáng^ e ca'láang^ i joo^ do.

Joba' lalab cañíi` i dsea` 'léeng` do quiá'r`:

—Lado guiée` la ii- cōo` e ca'lóob` caguá` iu` guíñ` jo ca'láam`bre.

⁵³ Jo mi` canúu` i tiquiá` i jiuung` do e júu` jo, joba' dseáng` calilí'r` e dseáng` e í` job mi` casí` Jesúus ír` e nica'láam` jóor`. Joba' i dsea` do coliing` cōo` jaléng` dsea` sináu` quiá'r` cajám` yaaiñ` fi` jaguó` Jesúus ie` jo.

⁵⁴ Jo cōo` e nab catí` tú` e li` e quíi` Jesúus jmii` e cajmér` ie` mi` caquing` tur fi` li` se` Galilea e jaiñ` fi` li` se` Judea.

5

Mi` cajmi'leáang` Jesúus jaang` dsea` i caang` tii`

¹ Jo mi` cang`gui lajo, mi` catí`tu í` e jmoo` dsea` Israel jmii` fi` Jerusalén, joba' fi` job caquing`tu Jesúus e ngotíñ` e jmii` jo. ² Jo ie` jo, e fi` dsí` iá` cuu` e si` lacúng` Jerusalén do, quiéeng` cōo` o'náu` fi` li` ngíng` jaléng` jo'se` jiuung` i tíng` dsea` Israel jngaiñ` mi` tí` jmii`. Jo quiá` e o'náu` do silih` cōo` li` a` jmii` e fe` eáang` e sii` Betzata cōo` jmii` hebreo. Jo e fi` 'ni` e li` a` jmii` do quiéeng` 'niá` ni'náu`jiu, ³ jo fi` job seeng` fíng` dsea` dséel` e lí` doñi` ee` jmohuú` liiñ`; do i tiuung`, dogui i jlúu`, dogui i caang` tii` i teng` ni` uó`. Jo jaléng` i sijeein` e nijó` e jmii` do. ⁴ Co` fé` dsea` e seab` mi` jgáang` jaang` ángel fi` dsí` e jmii` do, joba` nijó` e jmii` do mi` nijgiáang` fi`; jo mi` calí` jo, i dsea` la'uui` i ni`fi` dsí` e jmí` do, joba` ni'leáam`bre jóng lí` doñi` ee` jmohuú` liiñ`. ⁵ Jo jee` jaléng` i dsea` dséel` do niquiéeng` jaang` dseañu` i nidsée` lajíi` ningóo` guigui` dsí` jniá` jii`. ⁶ Jo mi` caguié` Jesúus fi` jo, cangáiñ` i dseañu` i dséel` do e dob ráaiñ` jogui caliñir` e lajíi` lii`ba` nidsée` i dsea` do, joba` cajming`reñ` do jo casí`reñ`:

—¿lin` e ni'leáan` lajíi` jmohuú` lin`?

⁷ Joba` cañíi` i dsea` dséel` do quiá` Jesúus lala:

—Fíi`i, ja` ii seeng` fa` ii nijmícōo` jnea` e ni'ú`u fi` dsí` e jmii` do mi` cang` e nijó`, jo co` lacoo` ya` mi` iin`n ni'ú`u fi` jo, dsea` jiém` dsijéeng` quié`e.

⁸ Joba` cañíi` Jesúus quiá` i dsea` do:

—Ráan`-, jo see` e 'ma` li` dsíin` na jo guóng`.

⁹ Jo dsif` lanab ca'láang` i dseañu` do, jo cacó`bre e 'ma` li` dsíiñ` do, jo canaaín` ngí`bre jóng. Jo ie` jo dseáng` cangotíng` jmii` e jmi'íng` dsea` Israel. ¹⁰ Joba` mi` cangá` i dsea` quié` nif` quiá` dsea` Israel e niquié` i dsea` ca'láang` do e 'ma` li` dsíiñ` do, joba` lalab casí`r` dsea` do:

—Jmii` e jmi'ím` dsea` lana, joba` ja` cuóøng` fa` e co` e 'ma` na.

¹¹ Jo dsu` lalab cañíi` i dsea` i lamí` dséel` do quiá` i dsea` góor` dsea` Israel i casí` ír` lajo:

—Jo i dsea` i cajmi'lée` quié` e do casí`r` jnea` lala: “Ráan`-, jo see` e 'ma` li` dsíin` na jo guóng`.”

¹² Joba` cajming`tu i dsea` Israel do i dseañu` do jo cajíñ`:

—¿I`gui i dsea` i casí` 'nu` e nicó` e 'ma` li` dsíin` do jogui e niguón`?

¹³ Jo dsu` i dseañu` do jii` ja` nír` i` i cajmi'leáang` ír` do, co` ladsifib` cango'íng`tu Jesúus jee` i dsea` fíng` i siseáng` do ie` jo. ¹⁴ Jo mi` cang` jo, dob cadséng`tu Jesúus i dsea` i cajmi'leáaiñ` do fi` dsí` sináu` guá` fé` e si` fi` Jerusalén jo lalab casí`reñ` do:

—Janú`, lana nica'láam`ba` lajíi` jmohuú` elamí` lin`, jo jie` mi` ee`tu` dsee` calé` catí`, dsaco` fíng song cajmee`tu` lajo, joba` huíng`guíb nidsijé` quií` jóng.

¹⁵ Jo ng` jo, cangób` i dseañu` i lamí` dséel` do e cangojmea'r` júu` jaléng` i dsea` i quié` nif` quiá` dsea` Israel e Jesúus sii` i dsea` i cajmi'leáang` ír` do.

¹⁶ Joba` jaléng` i dsea` Israel do ningir` 'náiñ` Jesúus e lacó` nijmeáiñ` dsea` do

ga` uíi` e cajmée` dsea` do e jo `ñia` ie` jmii` e jmi'íng` jaléng` dsea` góor` dsea` Israel. ¹⁷ Jo dsu' Jesús lalab casf'r` jaléng` i dsea` do:

—Tiquié`e ja` mí` catár` jíi` cateá` ta~ quiá'r~, jogui lajob jmoo` jnea~ cajo.

¹⁸ Jo mí` canúu` jaléng` i dsea` i quié` nifi` quiá` dsea` Israel do e cajíng`- Jesús lajo, joba` eáang`guib ca'f` dsíir` e njingáiñ`- dsea` do, co` o` jíi` e cajmi`leáaiñ` i dsea` dsée` do `ñia` ie` jmii` e jmi'íng` dsea` góor` dsea` Israel, co` lajob cajo fé'r` e røøb` líiñ` cóo` Fidiée` mi` fé'r` e Fidiéeb` dsea` líing` Tiquiá'r`.

Ja`jmoo`i Jóo` Fidiée`i camíng` do la tiiñ` `ñia'r`

¹⁹ Jo co` niñib` Jesús jial i` dsíi` i` dsea` do, joba` lalab casf'r` dsea` do:

—E laba` jmitaa` óo`na`, e jíi` coo` cuóong` lí` jmeé` jnea~ la tiiñ` `ñia'a, jnea~ dsea` líin`n i Jóo` Fidiée` camíng`~, co` dseáng`- lajíi` e móo`o e jmoo` Tiquí`ii`, lajíi` e joba` e jmoo`o cajo. Co` jalé` e móo` jnea~ e jmoo` Tiquí`ii`, joba` e job jmoo`o cajo. ²⁰ Co` Tiquí`ii` eáam` neáaiñ` jnea~, jogui el`bre jnea~ jalé` e jmoo`o; jogui ni`é` bir` jnea~ cajo jalé` e niing`gui e laco` nidsil`gó óo` 'nú` eáang`gui. ²¹ Co` lí` laco` jmoo` Tiquí`ii` e jmijí`tur jaléng` líi` jogui e cuør` e niliseeng`tuíñ`, joba` lajobi jnea~, dsea` líin`n Jóor`, lajob jmoo`o cóo` jaléng` dsea` i iin`n jmeé` cóo` lajo. ²² Jo Tiquí`ii` ja` quidsir` i` quiá` jíi` jaang` dsea` uíi` dsee` quiáiñ`~, co` jneab` dsea` nicangíiñ`n quiá'r` e ta~ jo e catán`n nijmee`e lajo. ²³ Jo cajmée` Tiquí`ii` lajo e lí` laco` lajiing` dsea` nijmi`gór` jnea` lí` laco`gui jmi`gór` dsea` ír`. Dsu`co` i` dsea` i` ja` jmi`gór` jnea~, dsea` líin`n Jóo` Fidiée`, joba` lajob cajo ja` jmi`gór` Tiquí`ii`, dsea` i` casíing` jnea~ fí` jmigüi` la.

²⁴ Jo e laba` jmitaa` óo`na`, e doñi` i` dsea` i` já` líing` júu` quié` e jogui náu`r` júu` quiá` i` dsea` i` casíing` jnea~ fí` jmigüi` la, joba` jaléng` dsea` i` niñim`bre e seeiñ` cøøng` cóo` Fidiée` lata` jo ja` nidsiliñ` fí` lí` 'lí`; co` lí` lafa` lamí` sijúum`bre, jo dsu` lana lí` lafa` nicají`tur la'eáang` cóo` Fidiée`. ²⁵ Jogui dseáng`- jmita`baa óo`na` e tí` lí` nitib` i` jo dseáng`- lanab liy e jaléng` dsea` i` lafa` líing` uíi` jalé` dsee` quiá'r` ninúr` júu` quié`e, dsea` líin`n Jóo` Fidiée`; jogui jaléng` dsea` i` ni`íng` e júu` jo, niliseem`bre la'eáang` cóo` jnea~. ²⁶ Jo lí` laco` Tiquí`ii` Fidiée` `ñia`bre dsea` cuør` e seeng` dsea`, joba` lajob cajo dsea` i`bing` i` nicacuø` jnea~, dsea` líin`n Jóor`, e laco` `ñia`baa dsea` cuóø` dsea` e seeiñ`. ²⁷ Jogui nicacuø`bir jnea~ e oo` ta~ e niquidisi` i` quiá` jaléng` dsea` jmigüi` uii` quiá` jalé` dsee` quiáiñ`~, co` jneab` dsea` cagá`a fí` niff` e líin`n jaang` dsea` jmigüi`. ²⁸ Jo ja` güidsigá` óo`na` quiá` jalé` e fí` i` ná` la, co` niguiéeb` jmii` mi` jaléng` dsea` i` ni`líing` ninúr` júu` quié`e ²⁹ jo ni`uóíñ` fí` dsíi` ée` quiá'r`. Jo ie` jo jaléng` i` dsea` i` ca`é` jmang`- e guié` nijí`tur e laco` niliseein` cøøng` cóo` Fidiée`, jo dsu` jaléng` i` dsea` i` cajmée` jalé` e ja` dseeng` nijí`tur e lí` laco` ni`íñ` iihuú`.

Jie` fí` lí` jáa` fí` quiá`- Jesús cóo` jalé` e jmoo`

³⁰ Jo fí` týu` 'ná` e jíi` cóo` cuóong` lí` jmeé` jnea~ la ñii` `ñia'a. Co` jnea~ mi` quidsi` i` quiá` jaléng` dsea`, e jo jmoo`o laco` ta~ quiá` Tiquí`ii` Fidiéeb`, jogui dseáng`- røøb` jalé` e jmoo`o do cajo. Jo ja` jmoo`o la tiiñ` `ñia'a jalé` e jo, co` lajíi` e iing` Tiquí`baa` e jmoo`o, co` dsea` i` casíing` jnea~ fí` jmigüi` la.

³¹ Jo faco` jnea` fá`a juguiá` cuaiñ` quié`e `ñia'a, joba` ja` e quiíng` jíi` cóo` e júu` do fí` quiní` 'ná` jóng. ³² Jo dsu` seem` jaang`gui i` fé` guiá` uii` quié`e, jogui tab`dsii` e jalé` e júu` do quiím` fí` quiní` 'ná`. ³³ Jo 'náb` dsea` casíing`na` dsea` i` cangojmingí` i Juan i` seáang` dsea` jmii` do i` dseáng`- jnea~, jo tab`dsii` e jmang`- júu` jáb`- dseáng`- fé` i Juan do. ³⁴ Jo dsu` jnea` ja` 'neán`n dsea` jiéng` i` nijmé` júu` uii` quié`e i` dsea` líing` jnea~; jo fá`a e júu` la e lí` laco` 'ná` nilí`na` leáng`na` jee` jalé` dsee` quií`na`!

³⁵ 'Jo jalé' júu^ e caguiá' i Juan do líi^ laco' cajlíi^ quíi^ e coo` e laco' e' dsea` fí; jo 'ná^ lajee^ cateá'ba' cajmi'láang` óo'na' cój' jalé' e júu^ e caguiá' i Juan do. ³⁶ Jogui jalé' e jmoo' jnea~ do eáang'gui cuó' li^ i^ jnea~, jo eáang'gui b niing^ laco' e júu^ e cajíng' i Juan do uii^ quié^e; co' lajíi^ e jmoo' jnea~, ta^ job e cacuó' Tiquí^ii' Fidiée^ jnea~ e njmee^e. Jo jalé' e jmoo'o do cuó' li^ e Tiquí^ii' Fidiéeb^ dsea` casíiñ^ jnea~ fí jmagüi^ la. ³⁷ Jo i Tiquí^ii' do, dsea` íb^ i fé^ juguiá^ uii^ quié^e. Jo dsu' 'ná^ ja` mí^ canáu^na' júu^ quiá'r^ o'gui mí^ cañíng'na're cajo, ³⁸ o'gui seeng^na' e jmití^na' júu^ quiá'^ dsea` do, co' ja` mí^ calíng'^na' jnea~ dsea` casíiñ^ fí jmagüi^ la. ³⁹ Jogui 'ná^ dseáng'^ tá^ camí^ júub^ jmitíng'na' e fé^ fí ni^ ji^ quiá'^ Fidiée^, co' sijeeng^na' e fa' lajob niliñi^na' jial cuóøng` e seeng^na' cøøng` cój' dsea` do lata~; jo dsu' jalé' e júu^ do lajíi^ uii^ quié^baa e fé^. ⁴⁰ Jo dsu' 'ná^ ja` iing^na' fa' njáang^ yaang^na' fí jaguoó'o e laco' niliseeng^na' cøøng` cój' Fidiée^.

⁴¹ 'Jo fíi^ guíi^ 'ná^, ja` e líi^ quié^ jnea~ jial líi^ jalé' e fé^ dsea` jmagüi^ uii^ quié^e, ⁴² dsu' nicuúim^ jnea~ 'ná^ guiá^ jial líing^na', jo niñi^baa guiá^ e ja` 'neáang^na' Fidiée^. ⁴³ Jo jnea~ cagá^a fí jmagüi^ la cuaiñ^ quiá'^ Tiquié^e, jo dsu' 'ná^ ja` íng^na' jnea~. Jogui faco' jaang^gui dsea` i njáa^ i ja` ii^ seeng^ i sii^ quiá'r^, jo dsu' ni'íim^ba' i dsea` í. ⁴⁴ Jo ñjial já^ nilíng^ 'ná^ júu^ quié^e fíng song lico' jmfíng^ rúng^na' lajee^ la'o^ yaang^na' jo dsu' ja` jmi'goo^na' 'nía^ Fidiée^ dsea` fé^r^ guiá^ uii^ quií^na'? ⁴⁵ Jo ja` fí óo'na' e jnea~ ni'náin^ 'ná^ fí quini^ Tiquié^e, co' líi^ yáu^ quií^na' i sii^ Moi^ dsea` ca'náin^ 'ná^ cój' júu^ quiá^ta^ e cajme'r^ do, jo íb^ i sijeeng^ 'ná^ i njmicóo^ quií^na!. ⁴⁶ Cofa' 'ná^ já^ calíng^na' lajíi^ júu^ e cajme' i Moi^ do fí ni^ ji^ quiá'r^, joba' lajob já^ líing^na' jnea~ cajo, co' e fí ni^ júu^ jo cuaiñ^ quié^baa e fé^. ⁴⁷ Jo song 'ná^ ja` já^ líing^na' e júu^ e cajme' fí, joba' ñjial cuóøng` e já^ nilíng^na' lajíi^ júu^ e fí i 'ná^ jóng?

Jo lanab jíi^ líi^ júu^ quiá'^ Jesús e casí^r^ dsea` i quié^ nifi^ quiá'^ dsea` Israel ie^ jo.

6

Mi^ cahéng' Jesús 'ñid^ mil dseañ^ (Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

¹ Jo mi^ cangi^ jo, coo^ jmi^ cangó^ Jesús lí^ lí^ 'ngóo^ e guié^e sii^ Galilea do, jogui sii^bi cajo Tiberias. ² Jo fíim^ dsea` ngolíiñ^ fí lí^ ngóo^ dsea` do, dsu^co^ jeeng^gui nicangár^ jalé^ e li^ e quíi^ dsea` do jmi^ e jmoo^r^ mí^ jmi'leáaiñ^ jaléng^ dsea` dsée^. ³ Jo mi^ caguié^ Jesús colíing^ cój' dsea` quiá'r^ fí lí^ lí^ 'ngóo^ e guié^e do, jo cangolíiñ^ fí coo^ yá^ mó^, jo mi^ caguilíiñ^ fí jo, dob caguár^ colíing^ cój' do. ⁴ Jo njiaquiéeng^ jmi^ Pascua ie^ jo e qui^ tíng^ dsea` Israel e jmoo^r^ fí Jerusalén.

⁵ Jo lajee^ guiing^ Jesús e fí yá^ mó^ do, cangár^ e i fíng^ dsea` njaliíng^ fí li^ guíiñ^, joba' lalab casí^r^ jaang^ lajee^ i dsea` quiá'r^ do i sii^ Lii^ jo cajíñ^-:
—¿Jie^ fí nidsileá^aa' jalé^ e nidó^ i dsea` leáang^ i nícagüilíng^ la lana?

⁶ Dsu' cajíng^ Jesús e jo e lí^ laco' niliñir^ e^ njíng^ i Lii^ do cuaiñ^ quiá'^ e jo, co' niñi^bre guiá^ 'nía'r^ quiá'^ jial njmér^ cuaiñ^ quiá'^ e do. ⁷ Jo lalab cañí^ Lii^ e casí^r^ Jesús:

—Nañí^ fa' nili^lée^ cabøø^ iñí^ e nidsé^ lají^ cuu^ e 'léeng^ dsea` lajee^ guiáng^ si^, dsu' ja` nilíim^bi quiá'^ lajíng^ i dsea` na e nitíñ^ jmá^ capí^ lajaang^ lajaiñ^.

⁸ Jo mi^ canúu^ e júu^ jo i dsea` jaang^gui quiá'^ Jesús i sii^ Dí^, i líng^ rúng^ Tú^ Simón, joba' lalab casí^r^ Jesús:

9 —Lab sing' jaang` jiuung` i quié' 'ñia` iñí` e lí` cóo`^ mí`^ cebada cóo`^ gui gáng` 'ñu` i nicuüng`, jo dsa` e la ja` jié` lí` nidsibó` jee` i dsea` füng` na.

10 Joba` cañíi`tu Jesúus quiá`^- i dsea` quiá'r` do jo cajíñ`^-:

—Síi`^ go` jaléng` i dsea` na güi`né'r` lí` nigüeár` lajaang` lajaaiñ`.

Job e fí` mó`^ jo ia`^ sea` nuu` rø`^, joba` fí` job caguá` jaléng` i dsea` do, jo jee` i dsea` do quíng` jié` ja` 'ñiá` mil dseañu`. **11** Jo mí` cangf` jo, calím` Jesúus e iñí`^ e se`^ i jiuung` do jo cacuø'r` gui'máang`^ Fidiée`^; jo mí` cangf` jo, canaaaiñ` jmóor` guiée` jee` jaléng` i dsea` i caseáng` do ie` jo. Jo lajob cajo cajmér` cóo`^ i 'ñu` do, cajmée`bre guiée` jee` jaléng` i dsea` do car` jié` jíi`^ iiñ`^ do. **12** Joba` mí` tí` lí` calitaang` i dsea` do guiá`^, lalab cajíng`^ Jesúus casí'r` i dsea` quiá'r` do:

—Sitíi`na` jalé`^ 'ná`^ e caseáng` gui na, jo tea`na` líng`, co` jíi`^ ca'ná`^ ja` 'né` nidsitøng`^.

13 Joba` lajob cajmée` i dsea` do, casitíim`bre jalé`^ e 'ná`^ e caseáng` gui do quiá`^- laji` 'ñia` e iñí`^ cebada do, jo guitu` 'matá`^gui caróng` cóo`^ e 'ná`^ e caseáng` do. **14** Jo mí` tí` lí` cangá`^- i dsea` füng` do e li`^ e quíi`^ Jesúus jmii`^ e cajmér` do, joba` canaaaiñ` siiñ` lajee` yaaiñ`^ jo fé'r`:

—I nab dseáng`^ dsea` i cajíng`^ Fidiée` i nisíñ`^ fí` jmigüi`^ la i nifé` cuaiñ` quiá'r`.

15 Jo niñib` Jesúus e i dsea` i füng` do iiñ` nitóø`bre ír` la'úung` e laco`^ nicár` nifí` quiáin`^- do, joba` cajmi`nám`tu 'ñia'r` jee` i dsea` do, jo cajgóor`^ calé`^ catú`^ cartí` yá`^ e mó`^ do e laco`^ niliúng` 'ñia'r`.

Mí` cangf` Jesúus fí` ni`^ jmii` (Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

16 Jo mí` tí` lí`^ jaquiéeng` e nílí` náu`^ e jmii`^ do, i dsea` quiá`^- Jesúus do catísíim`bre fí` lí` née` e guiée` do. **17** Jo mí` caguilíñ`^ fí` 'ni`^ e guiée` do, cangotáam`^bre fí` dsíi`^ coo`^ móo`, jo canaaaiñ`^ cua`^bre e guiée` do e teáaiñ`^ fí` ngolíñ`^ fí` Capernaum. Jo coob`^ mí`^ ca'í`^ náu`^, jo dsa`^ Jesúus ja` mí`^ cajím`^ bi` rúiñ`^ cóo`^ i dsea` quiá'r` do. **18** Jo lajee`^ ngolíng` i dsea` quiá`^- Jesúus do e teáaiñ`^ fí` dsíi`^ e móo`^ do, jo coo`^ canaang` e ff`^ guí`^ e teá`^ eáang`, joba` canaang` e róo`^ jmii`.

19 Jo lajee`^ ningolíñ`^ e ff`^ ni`^ jmii`^ do tíib`jíu la 'ñia`^ osi jñáu`^ kilómetro, jo coo`^ cangám`^bre Jesúus e niñaquiéeng`^ dsea` do fí` quiá`^- e móo`^ do e niñaiñ`^ ngir`^ fí` ni`^ jmii`^. Jo mí`^ cangáng`^ i dsea` do Jesúus e jang`^ dsea` do ngir`^ fí` ni`^ jmii`^, joba`^ cajá`^- e 'gó`^bre. **20** Joba`^ dsíi`^ lanab cajíng`^ Jesúus casí'r` i dsea` do lala:

—Jneab`^ la, jo ja`^ fóøng`^ na`!

21 Jo i dsea` quiá'r` do e iáang`^ dsíi`^bre ca'íñ`^ dsea` do fí` dsíi`^ e móo`^ lí`^ teáaiñ`^ do; jo dsa`^ lajee`^ job e jíi`^ ja`^ lí`^ lanab catíñ`^ lajaleíñ`^ do fí` uó`^ quiú`^ e fí` lí`^ si`^ iñiñ`^ do.

Mí` canaang` i dsea` füng` do 'náiñ`^ Jesúus

22 Jo mí`^ cajneá`^- e jmii`^ jo, jaléng`^ dsea`^ si`^jeeng`^ Jesúus lí`^ lí`^ 'ngóo`^ cataang` e guiée` do calilí`^r`^ e jaléng`^ i dsea` quiá`^- Jesúus do nicangolíim`bre cóo`^ e móo`^ coo`^ 'ñia`^ e si`^ do jéeng`^gui, jo dsa`^ Jesúus ja`^ mí`^ cangaiñ`^ cóo`^ i dsea` quiá'r` do.

23 Jo lajee`^ job caguilíng`^ jiéng`^gui dsea`^ i teáang`^ dsíi`^ móo`^ i jalíng`^ fí` coo`^ ff`^ e si`^ Tiberias, jo caguilíñ`^ fí` guóo`^ uó`^ quiú`^ quiá`^- fí` lí`^ cagó`^ i dsea`^ i füng`^ do mi`^ cangf`^ e cacuø`^ Fí`naa`^ Jesúus gui'máang`^ Fidiée`^.**24** Joba`^ mí`^ tí`^ lí`^ calilí`^ i dsea`^ füng`^ do e jo`^ seeng`^ Jesúus fí`^ do o`^gui`^ i dsea`^ quiá'r`^ do, joba`^ cajgóo`^bre fí`^ dsíi`^ coo`^ móo`^, jo cangolíñ`^ cango`^néem`^bre dsea`^ do fí`^ Capernaum.

Jesúus líiñ`^ laco`^ e iñí`^ e cuø`^ e seeng`^ dsea`^ lata`

25 Jo mí`^ tí`^ lí`^ caguilíng`^ i dsea`^ füng`^ do fí`^ lí`^ lí`^ 'ngóo`^ cataang`^ e guiée`^ do, joba`^ fí`^ job cajíñ`^ Jesúus jo`^ lalab cajming`^r`^ dsea`^ do:

—Tifa', ¿li~ cañing'~ 'ná~ fí~ la?

²⁶ Joba' cañíi' Jesús quiá'~ jaléng'~ i dsea` do jo cajíñ'~:

—E laba' jmitaa^ óo'na' e 'ná' 'náng'tu' jnea~ lana, dsaco' lado guiée~ caquié'na' car` caróm~ba', jo dsu' ja` 'náng'na' jnea~ uiing~ quiá'~ e nicangáng'na' e~ guóng~ jalé~ e li~ e quíi~ i jmii~ e nicajmé~ e do. ²⁷ Joba' fíi~ i 'ná' ja` jmiquíng~li óo'na' cuaiñ~ quiá'~ jalé~ e gó' dsea` e ja` huóø~ ee~, co' 'ná' lí~ li~ 'né~ e guing~ óo'na' cuaiñ~ quiá'~ jalé~ e taang~ dsea` e sea` contøøng~, co' e joba' e cuø' e seeng` dsea` cøøng` cogo'~ Fidiée~ lata~. Jo e joba' nicuóø~ jnea~ jaléng~ dsea`, jnea~ dsea` gáa'a fí~ ñiff~ e líin'n jaang~ dsea` jmigüí~, co' ta~ joba' casíng` Tiquí~ii' Fidiée~ jnea~ fí~ jmigüí~ la.

²⁸ Joba' cajmíng'~ i dsea` do Jesús, jo casír~ dsea` do lala:

—¿E~ 'né~ nijmó~ jnea~ e laco' niliti~ jalé~ e iing~ Fidiée~ e nijmó~oo'?

²⁹ Joba' lalab cañíi' Jesús quiá'~ dsea` do:

—E lab e iing~ Fidiée~ e 'né~ nijmee~na', e ni'íng~na' jnea~, dsea` i casíñ~ fí~ jmigüí~ la.

³⁰ Joba' cañíi~tu i dsea` do quiá'~ Jesús, jo casír~ dsea` do lala:

—Jogui 'ná~, ¿e~ li~ e quíi~ jmii~ cuóøng~ lí~ jmée~ qui~naa' la e laco' já~ nilíi~naa' júu~ quií~?, jogui ¿e~ jalé~ jmoo' 'ná'? ³¹ Co' lalab júu~ sea` quiá'~ 'lii~ dsea` áang~ qui~ii~ e canghiin~ e cagó'r~ iní~ e sii~ maná lajee~ cangir~ fí~ ni~ guóo~ uó~ qui~ malii~gui lí~ laco'gui la fé~ fí~ ni~ ji~ quiá'~ Fidiée~ lí~ fé~: "Jo Fidiée~ dsea` cacuø~ jaléng~ i dsea` do iní~ e cagó'r~ e jáa' fí~ ñiff~."

³² Joba' lalab cañíi' Jesús quiá'~ i dsea` do jo cajíñ'~:

—Elaba' iin~n jmitaa^ óo'na', e o' Moi~ i cacuø~ i dsea` áang~ quií~na' do e iní~ e cajalí~ fí~ ñiff~ do, dsaco'~ñiab~ Tiquié~e Fidiée~ dsea` cuør~ e iní~ e já~ fí~ ñiff~ do. ³³ Dsaco' jnea~, dsea` gáa'a fí~ ñiff~, líin'n laco' e iní~ e cuø' Tiquí~ii' Fidiée~ do e laco' liseeng` dsea` cøøng` cogo'r~ lata~.

³⁴ Joba' i dsea` do camír~ Jesús lala jo cajíñ'~:

—Fíi'i, cuøøl~ jnea~ contøøng~ e iní~ jo.

³⁵ Joba' casí~ Jesús jaléng~ i dsea` do jo cajíñ'~:

—Jneab~ dsea` líin'n e iní~ e cuø' e seeng` dsea` lata~; jogui i dsea` i já~ líing~ júu~ quié~ e jogui nicajáng~ yaaiñ~ fí~ jaguóo'o, joba' jo` tóø` jmii~ fa' niguiá~gui jmi~aañ~ o'gui jmijmiiñ~. ³⁶ Jogui lí~ laco' jíi~ e nicafíi~ i 'ná', nañí~ fa' nicañúim~ba' jnea~, dsu' ja` já~ líim~bi' jnea~. ³⁷ Jo jaléng~ dsea` i nicacuøng~ Fidiée~ jnea~, joba' jaléng~ dsea` ím~bre jnea~; jogui jaléng~ i dsea` í ni'líim~baare cajo. ³⁸ Co' jnea~ ja` cagá~a fí~ ñiff~ e cagajmée~e lajíi~ e iin~n 'ñiá~a, co' cagá~a e lí~ laco' cagajmée~e lajíi~ e iing~ Tiquié~e e nijmee~baa, co' íb` dsea` i casíng` jnea~ fí~ jmigüí~ la. ³⁹ Jo i dsea` i casíng` jnea~ fí~ jmigüí~ la iin~ e ja` ni'líng~ jíi~ camíng~ i dsea` i nicacuøiñ~ jnea~ do, co' lí~ lí~ iin~ e nijmee~e e nijí~tur mi~ tí~ lí~ jo. ⁴⁰ Co' lajíi~ e iing~ Tiquié~e Fidiée~ e jaléng~ dsea` i jáng~ yaang~ fí~ jaguóo'o jogui já~ líiñ~ júu~ quié~e, jnea~ dsea` líin'n Jóo' Fidiée~, joba' iing~ Fidiée~ 'ñia'r~ e jaléng~ i dsea` í niñúim~bre e niliseeiñ~ cøøng` cogo'r~ lata~; jogui jnea~ nijmee~e e nijí~tur mi~ tí~ lí~ nití~ í~ lajo.

⁴¹ Jo mi~ tí~ lí~ canúu~ i dsea` Israel do e júu~ quiá'~ Jesús do, joba' canaaiñ~ éeñ~ dsea` do lajee~ la'ó~ yaaiñ~, co' dsea` do fé'r~ e íbre dsea` líiñ~ e iní~ e cajgó~ fí~ ñiff~. ⁴² Joba' canaaiñ~ sí~ rúiñ~ lala:

—Jo ¿su o' i Jesús labi~ i líing~ i joo' Sé~ do? Co' jneaa~aa' cuíim~baa' i~ niquiá'r~ jogui i~ tiquiá'r~, jo ja` ne~naa' jiali~ fé'r~ e jáar~ fí~ ñiff~.

⁴³ Jo mi~ canúu~ Jesús e júu~ jo, joba' casí~reiñ~ do lala:

—Túu'na' e éeng~na' jnea~. ⁴⁴ Jo fíi~ i 'ná' e jíi~ jaang~ dsea` cuóøng~ lí~ jáng~ 'ñia'r~ fí~ jaguóo'o fíng song Tiquí~ii' Fidiée~ i casíng` jnea~ fí~ jmigüí~ la ja` nijajéeng~ i dsea` í fí~ quinii~; jogui jneab~ dsea` nijmee~e e nijí~tu jaléng~ i

dsea` í mi~ tí~ lí~ jo. **45** Jo lalab fé~ fí~ ni~ jí~ quiá`- Fidiéé` e cajme` í dsea` í café` cuaiñ~ quiá'r~ malii~gui eáang` ie~ lami~ cajíñ`- lala: "Fidiéeb` dsea` ni'él'r~ lajaang` lajaang` dsea`." Joba` jaléng` dsea` í ninú~ júu~ quiá`- Tiquí`il` do jogui nilitiiñ` guiá`- quiá`- dsea` do, joba` cóo`- jneab` nijatáiñ` jóng.

46 'Jo dsu' ofa` fá`a e seeng` dsea` í nicangáng` Tiquí`il`, co' lajíi`- jnea~bing` í nicangáng` dsea` do, jo íb` dsea` í casíing` jnea~ fí` jmigüí` la. **47** Jo e laba` jmitaa` óo'na` e jaléng` dsea` í já`- líi`ng` júu~ quié`e, joba` cøøng` liseeiñ` cóo`- Fidiéé` lata~.

48 'Jo dseáng`- jneab` líin`n e iñí`- e cuø` e seeng` dsea` lata~. **49** Jo jaléng` líi`- yáu`- quií`- 'ná`- cagó`bre e iñí`- e sii` maná do ie~ lami~ cangir` fí~ ni~ guoo`- uó`- quiú`- do, jo dsu' nañí` fa` cagó`r` e jo co` cajúm` bre mi~ catí` í` quiá'r`-; **50** jo dsu` jnea~gui` fá`a quiá`- e iñí`- e jáa` fí` niff`- do, co` ii` dsea` í ni'íng` e nidó`- e jo, joba` ja` tóo` jmíi` fa` nijúuìñ`-. **51** Jogui co` jneab` dsea` líin`n e iñí`- e nicajá`- fí` niff`- e laco` cuø` e seeng` dsea` lata~, joba` doñí` ii` dsea` í ni'íng` e nidó`- e iñí`- jo, joba` dseáng`- lata~ niliseeiñ` cøøng` cóo`- Fidiéé`. Jo e iñí`- jo líi` ngúu` táam`baa, co` e joba` nijáa`- a` e laco` cøøng` niliseeng` dsea` cóo`- Fidiéé` lata~.

52 Jo mi~ tí~ líi` canúu`- í dsea` Israel do e júu~ jo, joba` canaaiñ` tíi`ng` júu~ quiá'r`- lajee` la'ó` yaaiñ` uii` quiá`- Jesú, jo jmíng`- rúiñ` lala:

—Jo ñjal cuøøng` e í dseañu` na nicuør` ngúu` táaiñ` e lafa` niquiee`naa`?

53 Joba` cañíi`tu` Jesú quiá`- í dsea` do jo casí`- reiñ`:

—Dseáng`- e laba` jmitaa` óo'na`, e song`ná` ja` ni'íng`- na` jnea~ laco`gui` mi~ jmitaang` yaang`na` guiá`- cóo`- e iñí`- do, o`gui` ni'u`na` jmí`øøn`-, jnea~ dsea` cagá`- a fí` niff`- e líin`n jaang` dsea` jmigüí` , joba` ja` quií`- jmíi` jóng e nilí`na` e niliseeng`na` cøøng` cóo`- Fidiéé` lata~. **54** Co` í dsea` í íng` jnea` líi`- laco`gui` mi~ jmitaang` yaaiñ` guiá`- jogui fí`r` jmí`øøn`-, joba` dsea` íb` i` niñíng` e niliseeiñ` cøøng` cóo`- Fidiéé` lata~; jogui jneab` nijmee`e e nijí`tu` jaléng` í` mi~ nití` í` lajo. **55** Dsu`co` mi~ íng` dsea` jnea~, líi` coo` e gó` dsea` e laniing` íng` ta` quiá'r`-, jogui e jmí`øøn`- do, líi` coo` e fí` dsea` e laniim` cajo. **56** Co` í dsea` í íng` jnea` líi`- laco`gui` mi~ jmitaang` yaang` dsea` guiá`- jogui i`fí` jmí`øøn`- do, joba` cøøm` niliseeiñ` cóo`- jnea~, jogui lajobi` jnea` cajo cøøm` niliseen` cóo`- ír`.

57 'Jo Tiquí`il` Fidiéé` í casíing` jnea` fí` jmigüí` la contøøm` seeiñ` , jogui la'eáang` íba` seeng` jnea` cajo; jogui lajobi` jaléng` í dsea` í íng` jnea` laco`gui` mi~ jmitaang` yaaiñ` guiá`- , dseáng`- contøøm` niliseeiñ` la'eáang` cóo`- jnea`-.

58 Jo fá`a e júu~ na cuaiñ` quiá`- e iñí`- e cajgó` fí` niff`- , co` e iñí`- la ja` líi` laco`- e iñí`- e sii` maná do e cagó` líi` yáu`- quií`-na` lajee` cangir` fí` ni~ guoo`- uó`- quiú`- , co` nañí` fa` cagó`bre e jo, jo dsu` cajúm` bre mi~ catí` í` quiá'r`-; dsu` jaléng` í dsea` í íng` jnea` laco`gui` mi~ jmitaang` yaaiñ` guiá`- cóo`- e iñí`- do, joba` dseáng`- latab` niliseeiñ` cøøng` cóo`- Fidiéé`.

59 Jo lanab jíi` líi` júu~ quiá`- Jesú e ca'e'r` jaléng` dsea` í caseáng` e fí` sináu` guá`- quiá`- dsea` Israel e si` fí` Capernaum.

Seem`dsea`íja`íng`júu~quiá`- Dsea`Jmáang`-

60 Joba` mi~ tí~ líi` canúu`- í dsea` do lajíi`- e cajíng`- Jesú do, í fíim` jaléng` í dsea` do í lami` ngí` cóo`r` do cajíñ`- lala:

—Dsíng`- huíng` e ni'íng`-naa`lajíi`- e júu~ e fé'r` na, jo ja` líi`- dsí`naa` e seeng` dsea` í já`- nilíng` lajíi`- júu~ quiá'r`- .

61 Jo co` niñib` Jesú lajíi`- e ée` í dsea` do quiá'r`-, joba` cajming`r`- dsea` do lala:

—¿Su'ni` máam`'ná`- e júu~ quié`-e la? **62** ¿E` ni'í` áa`na` fíng song nimáang`na` jnea` e niníng`-túu` fí` líi` lami` guiin`n fí` niff`- , jnea` dsea` cagá`- a fí` jo e líin`n jaang` dsea` jmigüí`? **63** Jo e Jmiguí` quiá`- Fidiéeb` e cuø` e seeng` dsea` lata~, jo dsu` ja` quií`- dsea` jmigüí` jmíi` fa` e nijmér` e niliseeng` dsea` lata~; jogui jalé`-

júu^ e nicafíi^- i 'ná^ na líi^ la'eáang' cóo^~ Jmiguí^ quiá^- Fidiée^, jogui cajo cuó^ e liseeng^ dsea` lata^. ⁶⁴ Jo dsu^ seem` 'ná^ i ja` mí^ ca'ím^ bi júu^ quié^- e latí^ lana.

Jo cajíng^- Jesús lajo co^ ní^bre guiá^- latí^ mí^ uiing^ i^ jaléng^ i^ dsea` do i^ dseáng^- ja` ni^íng^ ír^, jogui i^ i^ njáng^ ír^ fí^ jaguo^ jaléng^ dsea` cóøng^~ e quiá^- e njúuiñ^-.

⁶⁵ Jogui lalab cajíng^- guir:

—Jo uíi^~ e lajob líi^, joba^ nicafíi^- i 'ná^ e jíi^~ jaang^ dsea` cuóøng^ lí^ jáng^~ 'níia'r^ fí^ jaguo^o fíng song ja` njajéeng^ Tiquí^ ii^ Fidiée^ ír^ fí^ quinii^-.

⁶⁶ Jo latí^ ie^ job, i^ fíim^ dsea` i^ lamí^ ngí^ cíoo^~ Jesús catiúum^ bre dsea` do, jo caquium^ bre e ngí^ cíoo^~ dsea` do. ⁶⁷ Jo co^ calilíb^~ Jesús e jo, joba^ cajming^ r^- i^ dsea` guitúung^ quiá^r^- do jo cajíñ^-:

—Jo ñsu la quié^ 'náb^ iing^~na^ njimi^naang^ yaang^~na^ quié^- e cajo?

⁶⁸ Joba^ cañíi^ Tá^ Simón quiá^- Jesús jo cajíñ^-:

—Fíi^naa^, dseáng^- ja` i^ dsi^baa^ e nidsitáang^naa^ cíoo^~ dsea` jiéng^, co^ jíi^~ 'náb^ dsea` cuó^ júu^ quiá^- jial seeng^ dsea` cíøng^ cíoo^~ Fidiée^ lata^. ⁶⁹ Joba^ jnea^, nicajáang^~ yee^naa^ fí^ jaguo^, co^ dseáng^- nitab^ dsi^naa^ e 'náb^ lin^ dsea` i^ casíng^ Fidiée^ fí^ jmigüi^ la e lin^ dsea` güeang^~ quiá^r^-.

⁷⁰ Joba^ lalab cañíi^ Jesús quiá^- i^ dsea` quiá^r^- do:

—Jneab^ dsea` nicaguíin^~n^ 'ná^ e nilíng^na^ dsea` guitúung^ quié^- e, jo dsu^ jee^ 'náb^ quiigeáang^ jaang^ i^ nilíng^ dsea` quiá^- fíi^ i^ 'líng^~.

⁷¹ Jo mí^ cajíng^- Jesús lajo, café^r^ dsu^ e éeiñ^ i^ Judas i^ líng^ joo^ Simón Iscariote, jo ja` e líi^ e i^ Judas do quiim^~bir jee^ i^ dsea` guitúung^ do, dsu^ dsea` fíbing^ i^ njáng^ Jesús fí^ quini^ dsea` cíøng^~ e quiá^- e njúuiñ^-.

7

Ji^gui jaléng^~rúng^~Jesús ja` já^- líiñ^júu^ quiá^- dsea` do

¹ Jo mí^ cangí^gui lajo, dob ngí^ Jesús fí^ jalé^ fíi^ e téé^~ li^~ se^ Galilea e jmóor^ lajíi^~ ta^ siná^r^~. Jo ie^ jo ja` iin^~ dsér^ fí^ li^~ se^ Judea, co^ jaléng^ dsea` góor^ dsea` Israel i^ teáang^ níff^ i^ seeng^ fí^ jo 'náiñ^ dsea` do e iin^~ njngám^- breiñ^.
² Dsu^ ie^ jo njáquiéeng^ jmíi^ quiá^- dsea` Israel e qui^~ tíiñ^ jmo^r^ 'náu^ má^~ 'ma^~ e laco^ jmiguiéng^ dsíi^ jial mí^ cangí^ fí^ ni^~ guóo^~ uó^~ quiú^ malíi^ guí eáang^, ³ joba^ lalab cajíng^- jaléng^~ i^ rúng^ Jesús do jo casí^~reíñ^:

—Ja`guiing^ já^~ fí^ la, jo fí^ li^~ se^ Judeab guó^~, jo lajoba^ jaléng^ dsea` i^ tí^ dsíi^ níu^~ júu^ quií^~ i^ seeng^ fí^ jo njjóor^ jalé^ e quií^~ jmíi^ jmo^!. ⁴ Co^ mí^ jaang^ dsea` iin^~ e nilicuí^gui dsea` quiá^r^, joba^ fí^ li^~ jóor^ dseab^ 'né^ jmér^ jalé^ e jmóor^ do. Jo co^ 'ná^ jmo^ jalé^ e dsigá^ dsíi^ dsea`, joba^ fí^ quini^ dsea` fíim^ 'né^ jmé^~ jalé^~ e jo.

⁵ Jo fé^r^ lajo co^ jí^gui jaléng^~ i^ rúng^ Jesús do ja` já^- líiñ^júu^ quiá^- dsea` do.

⁶ Jo lalab cañíi^ Jesús quiá^- i^ rúiñ^ do jo cajíñ^-:

—Ja`gui mí^ catí^ i^ quié^- e e njmijnéeng^ 'níá^a fí^ quini^ fíing^ dsea`, jo dsu^ quíi^~ 'ná^ doñí^ ee^ jmíi^~ cuóøng^ lí^ güiliing^~na^~jié^ fí^ li^~ iing^~na^!. ⁷ Jo fíi^~i^ 'ná^~ e ja` ee^ uiing^ sea` quiá^- jaléng^ dsea` jiéng^ e nilí^ 'ní^~ níiñ^~ 'ná^, jogui dsu^ jnea^~gui contøom^ 'ní^~ njing^~ dsea^, co^ jnea^~jmoo^o e liñi^~dsea` røø^~uíi^~ quiá^- jalé^~ e ga^~ e jmóor^~. ⁸ Joba^ fíi^~i^ 'ná^~ e cuóøom^ lí^ güiliing^~na^~e jmíi^~ jo, jo dsu^ ja` li^~ níi^~ jnea^~ lajminá^, co^ nabí^ ja` mí^ catí^ i^ quié^- e e njmee^~e lajo.

⁹ Jo lanab casí^~ Jesús i^ rúiñ^ do, jo dob cajer^ fí^ li^~ se^ Galilea, jo i^ rúiñ^ do cangolíim^~bre fí^ li^~ tí^ jmíi^~.

Mí^~cangotíng^~Jesús jmíi^~ quiá^- 'náu^~má^~'ma^~fí^Jerusalén

¹⁰ Jo mí^ cangí^ e cangolíing^~ i^ rúng^~ Jesús do fí^ li^~ catí^ jmíi^~, joguiba^ cangó^~ Jesús fí^ jo, jo ja` fíing^ dsea` i^ ngolíing^~ cíoo^r^, co^ ja` iin^~ dsér^ fí^ jo jee^ dsea`

fíing'. ¹¹ Jo lajee` tí` e jmii` do, jaléng` dsea` quié` nifi' quiá`- dsea` Israel ngir` ta` 'náng` Jesú, jo siiñ` lajee` la'ó` yaaiñ` jo fé'r` lala:

—¿Jie` fí iuung` i dseañu` do?

¹² Jo eaam` siiñ` jaléng` i dsea` Israel i siseáng` do cuaiñ` quiá`- jalé` e jmoo` Jesú. Jo jee` do quiéeng` i liing` dsea` i fé` lala: "Jaang` dseañu` i guiúm` liñ` do"; jogui jee` dobi quiéeng` dsea` i fé` cajo: "I dseañu` í ja` dseeng` éer`, jogui lico` ngir` ta` jmigóong` jaléng` dseab`."

¹³ Jo jee` jaléng` i dsea` do jii` jaaiñ` teá` dsír` nifé'r` uii` quiá`- Jesú, co` 'gó`bre fíng ee` cajmée` i dsea` Israel i quié` nifi` do quiá`r` song canúur` jalé` e siiñ` do.

¹⁴ Jo ningóo` guiáam` e jmii` do mi` caguié` Jesú fí` dsíi` siñu` guá`- fé` quiá`- dsea` góor` dsea` Israel e si` fí` Jerusalén, jo mifíng` canaaín` e`bre dsea` mi` caguiér` fí` jo. ¹⁵ Jo eaam` dsigá` dsíi` i dsea` quié` nifi` quiá`- dsea` Israel do e núur` jalé` júu` 'goo` e guia` dsea` do, jo lalab siiñ` lajee` yaaiñ` jo fé'r`:

—¿Jial jmoo` i dseañu` na e tiiñ` ngáiñ` júu` quiá`- Fidiée, jo ja` ne`ee` fa` jié` li` nicajmitiñ`?

¹⁶ Joba` lalab cañi` Jesú quiá`- i dsea` do:

—O` dseáng` júu` quié` e lajii` e ee`e 'ná` la, co` e júu` la jáa` quiá`- i dsea` i casíng` jnea` fí` jmigü` lab. ¹⁷ Jo doñi` ii` dsea` i guia` dsíi` e njimitir` laco` la iing` Fidiée, joba` dsea` i bing` i niñi` su jáa` quiá`- Fidiée` jalé` e ee` do osi lí` fá`a e la tiin` 'niá`baa é. ¹⁸ Dsueco` i dsea` i fé` la tiing` 'niá` jmooor` lajo e lí` laco` njmiféng` dsea` i`bre; jo dsu` i dsea` i jmi`úung` e njmiféñ` i dsea` i casí` quiá`r` do, joba` i dsea` i jmang` júu` jáb`- quier`, jo jii` jaang` ja` ii` cuóøng` lí` cuó`- dsee` ír`, co` ja` dsee` sea` quiá`r`.

¹⁹ Jo cajíng` gui` Jesú:

—Jo e já`- e Moi`bing` cacuø` 'ná` e júu` quiá`- ta` quiá`- Fidiée` do, jo dsu` jii` jaang` 'ná` ja` jmiti`na` e júu` jo. Jo ¿jiali` e iing`na` njngáng`na` jnea`?

²⁰ Jo mi` canúu` i dsea` do lajo, joba` cañír` quiá`- Jesú jo cajíñ`:

—¡l` lím` jé` quií` 'ná`! Co` jnea` ja` i dsi`naa` fa` e njngáng`naa` 'ná`.

²¹ Joba` cañíi`tu` Jesú quiá`- i dsea` do jo casí`-reiñ`:

—Mí` 'noo` dsigá`bi áa` 'ná` cóo` lajii` e cajmé`e do 'niá` ie` jmii` e jmi`íng`naa`, jneaa`aa` dsea` lí`í` dsea` Israel. ²² Jo ie` malíi`gui do Moi` caqui`r` ta` e nitó` coo` e li` fí` ngúu` táang` lajii` yuu` siñu` lí` laco` quií`-tíng`naa`, jo dsu` e jo o` jii` quiá`- Moi` jáa`, co` jáa` tí` quiá`- lí` yuu` quií`ba`; jogui 'ná` tóo`ba` e li` do fí` ngúu` táang` jiuung` siñu` quií`na` mí` catí` í` quiá`r` lajo, jo ja` e lí` quií`na` nañi` fa` 'niá` ie` jmii` e jmi`íng`naa!. ²³ Jogui song 'ná` tóo`na` e li` do quiá`- jiuung` siñu` quií`na` dseáng`- 'niá` ie` mi` jmii` e jmi`íng` jneaa`aa`, dsea` Israel, co` dseáng`- ie` jmii` jo catí` í` e njmé`na`, jo jmoo`na` lajo e lí` laco` njmiti`na` e júu` quiá`- ta` quiá`- Moi`, joba` lana ja` e uiing` sea` quií`na` e jmiguíng` yaang`na` cóo` jnea` uí` e cajmi`leáan`n i dseañu` do 'niá` ie` jmii` e jmi`íng`naa!. ²⁴ Joba` fí` i 'ná`, ja` cuó`na` dsee` jaang` dsea` quiá`- lajii` e i` óo`na` ejmooor`, co` 'né` jang`- jmitá` óo`na` dseáng`- røøb` su dseeng` osi ja` dseeng` é lajii` e jmoo` i dsea` i, jo lajoguiba` cuóøng` e ni`ff`na` í` røø`.

Mí` cajíng`- Jesú jie` fí` dseáng`- lí` jáar`

²⁵ Jo mi` canúu` i liing` dsea` i neáang` fí` Jerusalén do júu` quiá`- Jesú, joba` canaaín` jming`- rúiñ` jo jíñ`:

—Jo ¿su o` i dseañu` nabí i ngí` dsea` 'náiñ` e quiá`- njngáng`- neiñ`? ²⁶ Jo jii` jaang` dsea` ja` i jnáang` quiá`r`, co` dob siñ` guiar` júu` quiá`- Fidiée` jee` dsea`. Jo jangám` i dsíi` jaléng` dsea` i quié` nifi` quií`ii` e dseáng`- já`-ba` e dsea` dob i Dsea` Jmáang` i sijeeng`naa` i nicá` nifi` quií`ii`. ²⁷ Jo jneaa`guí` ne`baa` røø`

jie~ fí~ lí~ jáa' i dseañu' na, jo dsa' mi~ nití~ í~ e nijáa' i dsea` i sijeeng`naa' do, jíi' jaang` dsea` ñir' jie~ fí~ lí~ nijáa' dsea` do.

²⁸ Jo mi~ tí~ lí~ canúu` Jesús lajíi' e síing` i dsea` do lajee` e iuuíñ~ e'r` dsea` fí~ sínáu` guá`- fé` e si` fí~ Jerusalén, joba' cañíir` teá` jo cajíñ`:

—E já`- e nicuím`ba' jnea~, jogui niñí`bi' jie~ fí~ lí~ gáa'a. Jo dsa' jnea` ja` cagá`-a fí~ la e la ñii`-ñiá`a, co` cagá`-baa dsu' júu` e síná`-u quiá`- i lajang` do e jíi`-ná` ja` cuíng`na` fí. ²⁹ Jo dsa' jnea` cuíim`baare guíá`-, co` cuaiñ` quiá`-bre e cagá`-a fí~ jmigüí` la, jogui dsea` fí`bing` i casíng` jnea` cajo.

³⁰ Jo mi~ canúu` jaléng` i dsea` Israel do júu` quiá`- Jesús, joba' lami` iiñ~ nisám`bre dsea` do, jo dsa' ja` calí`r` fa` cajmér` lajo, co` ja` mi` catí` í` quiá`- dsea` do fa` e nidsing`iñ` lajo. ³¹ Jo lajee` jaléng` i dsea` i teáang` núu` júu` quiá`- Jesús do, fíim` i dsea` fí` já`- calíñ` júu` quiá`- dsea` do ie` jo, jo lalab siiñ`:

—Mi` nigüéeng` i Dsea` Jmáang` i sijeeng`naa` i nicá` nifí` qui`-ii`, ja` lí`-dsi`naa` e njmér` jmigui`gui jalé`-e li` e quí`r` jmíi`laco`gui la jmoo` i dseañu` la lana.

Mi` cajmée` dsea` quijí` jial nisáñ` Jesús

³² Jo mi~ canúu` dsea` Israel i líng` dsea` fariseo lajíi` e síng` dsea` uií` quiá`- Jesús, joba` jaléng` i dsea` fí` cío`-gui jaléng` fí` quiá`- jmidsea` casíñ` jaang` gáng`- fí` quiá`- guá`- e laco` nidsiséeñ`- Jesús e fí` lí` iuung` dsea` do. ³³ Jo co` niñib` Jesús e` fí` dsíi` i dsea` do, joba` cajíñ`- casí`r` jaléng` i dsea` teáang` do ie` jo:

—Ja` huóø` eáang` nitaang` jnea` cío`-ná` fí` la, jo mi` ning` jo, niním`-túu` cío`- i casíng` jnea` e cagá`-a fí` jmigüí` la. ³⁴ Jo ie` jo, fíim` ná` ni`nang`na` jnea` jo dsa` jo` niguiéng`na` jnea`, co` ja` qui`- jmíi` e nigüílíng`na` fí` lí` ninín`-

³⁵ Jo mi~ canúu` i dsea` i quié` nifí` quiá`- dsea` Israel e jo, jo ladsifí` lanab canaaín` e jming`- rúiñ` lala jo fé`r`:

—¿Jie` fí` lí` nidséng` i dseañu` na e jo` qui`- jmíi` fa` e niguiéng`naa're? Jo jangám` song nidsér` fí` guóo`- uó`- lí` huíi` fí` lí` neáang` jaléng` dsea` góo`naa` dsea` Israel e nidsí`é`r` jaléng` dsea` i ja` líng` dsea` góo`naa` i neáang` fí` jo.

³⁶ Jo ¿e` guóng` mi` fé` i dseañu` na e ni`náng` dsea` ír` jo dsa` ja` ií` niguié`- quiá`r` , jogui e ja` cuóøng` ií` nidsilíng` fí` lí` niguiéñ` do?

Jo lanab casíng` i dsea` quié` nifí` quiá`- dsea` Israel do ie` jo.

Jial lí` mi` íng` dsea` Jmiguí` quiá`- Fidiée`

³⁷ Jo 'ñia` ie` ngóo` cadséng` jmíi` e jmoo` dsea` Israel ie` jo, jo dseáng`- ie` jmíi` job e` fí` dsíi` e niing`gui lajee` e jmíi` e jmoo` do. Jo ie` job casíng` 'ñia`- Jesús fí` quini` jaléng` dsea` jo café`r` teá` jo cajíñ`-:

—Song ií` ná` lí`na` e jmijmiing`na`, joba` ñilíng`na` fí` lí` sín`n la, jo nilí`ba` jmíi` e u`na`. ³⁸ Jo lí`- laco`gui la fé` Fidiée` fí` ni` jí` quiá`- lí` fé`r` lala: “Jo mi` já`- líng` dsea` júu` quié`e, jo e jo lí` lafa` niníng` jmíi` fí` dsíi`r` ; jo e jo cuø` e liseeiñ` cøøng` cío`- Fidiée` lata~.”

³⁹ Jo cajíng`- Jesús lana uí` quiá`- Jmiguí` quiá`- Fidiée` e ni`íng` jaléng` dsea` i nijá`- líng` júu` quiá`r` . Jo dsa` e Jmiguí` do ja` mi` cagüéa`- jee` ír` , co` ja` mi` casám`bi Jesús e nidséiñ`- fí` lí` cajár` fí` nifí`- e ni`uüng`-túr dsea` laniing`.

Mi` ca'naang`jaléng` dsea` quiá`- rúiñ` uií` Jesús

⁴⁰ Jo mi~ canúu` i dsea` do júu` quiá`- Jesús, jo i líng` i dsea` fí` canaaín` siiñ` lala:

—Dseáng`- i dseañu` lab i sijeeng`naa` i nisíng` Fidiée` i nifé` cuaiñ` quiá`r` .

⁴¹ Jogui i líng`gui i dsea` do fé`r`:

—I lab Dsea` Jmáang` i sijeeng`naa' do i nicá` nifi' qui`ii`.

Jo dsu' i liing`guiñ` do fé'r`:

—U~, o` Dsea` Jmáang` i na, co` ja` cuóong` e dsea` i nijáar` e líiñ` jaang` dsea` i seeng` fí` li~ se` Galilea. ⁴² Co` lalab fé` Fidiée` fí` ni` ji` quiá'r` e dseáng` nób` e Dsea` Jmáang` líiñ` dsea` siju` dseata~ Daví~, jogui 'né` e niníñ` fí` Belén e fí` li~ calf` góo` dseata~ Daví~.

⁴³ Jo lajobj jaléng` i dsea` do ca'naam`bre quiá` rúiñ` uíi` Jesús. ⁴⁴ Jo lajee` i dsea` i seem`biñ` do i lami` iing` nitóø` Jesús e nijníñ` dsea` do, jo dsu' ja` calf`r` fa` cajmér` lajo.

Jaléng` dsea` i quié` nifi' quiá` dsea` Israel ja` íñ` Jesús

⁴⁵ Jo mi` caguilíng`tu i hí` quiá` guá` i casíng` dsea` Israel i líng` dsea` fariseo do i lami` si` nisáng` Jesús do, jo i dsea` fariseo do coliing` cóo` jaléng` fí` jmidsea` cajming`r` dsea` do jo cajíñ`:

—¿Jialí` ja` catee`na're?

⁴⁶ Joba` cañíi` i hí` do quiáñ` do lala:

—Jíi` jaang` dsea` ja` mí` calicuíng`naa` i fé` jlo` lacó` fé` i dsea` do.

⁴⁷ Joba` lalab cañíi` i dsea` Israel i líng` dsea` fariseo do quiá` i hí` do:

—Jo ¿su la quié` nób` cajo nicaligóng`na` júu` quiá'r`? ⁴⁸ Co` jíi` jaang` dsea` quié` nifi` qui`ii` o`gui dsea` Israel i líng` dsea` fariseo caguaang`gui fa` já` nicalíñ` júu` quiá` i dsea` do. ⁴⁹ Jo dsu` i dsea` i la 'ná` i ja` cuí` júu` quiá` ta` quiá` dsea` Israel, fí` li` lib` catíng`na` quiá` Fidiée`.

⁵⁰ Jo mi` canúu` i Nicodemo do, jaang` dsea` Israel i líng` dsea` fariseo i cangó` cango'ee` Jesús cóo` néé`, joba` dsea` i lalab cañíir` quiá` dsea` do:

⁵¹ —Lí` lacó`gui la fé` fí` ni` ji` quiá` júu` quiá` ta` qui`ii`, e ja` cuóong` nicuóø`naa` dsee` jaang` dsea` e jíi` ja` mí` cane`ee` røø` jalé` e jmóor` do, su guá` osi ja` dseeng` é.

⁵² Joba` lalab cañíi` i dsea` do quiá` Nicodemo:

—Jo ¿su dsea` Galileab líng` 'ná` cajo? Jo jminá` jmitíng` júu` quiá` Fidiée`, jo lajoba` niliñ` e jíi` jaang` dsea` i fé` cuaiñ` quiá` Fidiée` ja` mí` cajáar` fí` li` se` Galilea.

⁵³ Jo mi` cangf` jo, lajaléng` i dsea` do caquíñ` cangolíñ` fí` quiá`r`.

8

Jaang` dseam` i catáng` i iuung` ta` 'léé'

¹ Jo mi` cangf` e cangolíng` jaléng` i dsea` do, ca'ib` Jesús fí` e cangór` fí` cóo` yá` mó` e sii` Olivos. ² Jo mi` cajneá` e jmiñ` cóo`gui do, joba` caquim` tur fí` guá` fé` e si` fí` Jerusalén, jo mi` caguiéñ` fí` jo, fí` dsea` i cangoquiéeng` fí` li` siñ`, joba` caguár` lana jo mifíng` canaaín` e`bre i dsea` do júu` quiá` Fidiée`.

³ Jo lajee` e guiing` Jesús e e'r` i dsea` do, caguilíng` cóo` tú` míng` dsea` Israel i líng` dsea` fariseo coliing` cóo` tifa` quiá` júu` quiá` ta` quiá` dsea` Israel, jo jéen` jaang` dseam` i nínicatóøiñ` i iuung` ta` 'léé` cóo` jaang` dseañ` i o` quiá`r`. Jo mi` caguilíñ` fí` jo, dob casíñ` i dseam` do jee` i dsea` i teáang` do ie` jo, ⁴ jo lalab casír` Jesús:

—Tifa`, i dseam` la nínicatóøng`naa're lajee` e guiáang` iuuiñ` ta` 'léé` cóo` jaang` dseañ` i o` quiá`r`. ⁵ Jo fí` ni` júu` quiá` ta` e cajme` Moi` fé` e jaléng` i dseam` i jmóo` lajo 'né` niquiúng` dsea` ír` cùub` cartí` nijúuiñ`. Jogui 'ná` , ¿jial fó`?

⁶ Jo cajíng` i dsea` do lana e lí` lacó` 'nó'r` jial niguié'r` e nicuó'r` Jesús dsee` fí` quini` dseata~. Jo dsu` Jesús dsifi` mi` canúur` e jo licó` catúum`bre, jo mifíng` canaaín` jmo'r` fí` jee` 'léé` cóo` niguóor`. ⁷ Jo co` ja` quiung` i dsea`

do e jmingí⁻bir Jesús cuaiñ~ quiá⁻ e jo_o, joba' casíng⁻tu 'ñia' dsea` do jo cajíñ⁻ casír⁻ i dsea` do:

—Doñí jí' 'ná' e lí[^] áána' e ja` ee` dsee⁻ røøng`na' jí'[~] co_o, joba' teáang`na' i dseam⁻ na la'uii[~] cuu[~].

⁸ Jo mi[~] cang[~] e cajíñ⁻ lajo, caléb⁻tu catúuiñ[~] fi[~] ni[~] uó⁻, jo canaaiñ[~] jmo⁻ tür jee[~] lee[~] cój[~] niguóor[~]. ⁹ Jo dsifi[~] mi[~] canúu⁻ i dsea` do lajíi[~] e cajíng⁻ Jesús, dsifi[~] lanab canaaiñ[~] dsilíiñ[~] tá⁻ jáiñ[~], jo la'uii[~] canaang[~] ngolíng[~] jaléng⁻ i niyúu[~]gui, jo coøng[~]gui lajo cangolíng[~] jaléng⁻ i le'eáang[~]gui, jo lajob cajmér[~] car⁻ cató⁻ uøøiñ[~] lajíiñ[~]. Jo coøb[~] mi[~] calilí[~] Jesús e 'ñia'⁻bre catúung[~]gui'r cóo[~] i dseam⁻ do, ¹⁰ joba' casíng⁻tu 'ñia'r[~], jo mifíng[~] cajmingí⁻r⁻ i dseam⁻ do jo cajíñ⁻:

—¿Jie[~] fi[~] ningotáang[~] i dsea` i lamí[~] 'nífing[~] 'ná[~] do? Jo ¿su jí'[~] jaaiñ[~] ja` ee` cajmeáiñ[~] 'ná[~]?

¹¹ Joba' cañíi[~] i dseam⁻ do quiá⁻ Jesús jo cajíñ⁻:

—U[~], jí'[~] jaaiñ[~] ja` ee` cajmeáiñ[~] jnea[~], Fí[~]i.

Joba' cañíi[~]tu Jesús quiá⁻ i dseam⁻ do jo cajíñ⁻:

—O'gui jnea[~] ee` njimeáan⁻n 'ná[~] cajo, jo lana guøng[~] fi[~] quí⁻, jo jo[~] güibeáang[~]gui uø⁻ dsee⁻ melé[~].

Jesús líiñ[~] e jí[~] e jneá[~] jee[~] dsea` jmigüi[~]

¹² Jo mi[~] cang[~] jo_o, cangób⁻tu Jesús fi[~] li[~] siseáng[~] dsea`, jo lalab casír⁻ jaléng⁻ dsea` do:

—Jnea[~] líin'n e jí[~] e jneá[~] jee[~] dsea` jmigüi[~]; joba' jaléng⁻ dsea` i ngí[~] coliing⁻ cóo[~] jnea[~], niliseab[~] e jí[~] do quiá'r⁻ co[~] e joba[~] e cuø[~] e seeng[~] dsea` lata[~], jogui cajo jo[~] tóo[~] jmi[~] fa[~] niliseeng[~]gui'r fi[~] li[~] nüü[~] sò[~].

¹³ Jo mi[~] canúu⁻ dsea` Israel i líing[~] dsea` fariseo e júu[~] jo, joba' lalab cañíir[~] quiá⁻ Jesús:

—'Ná[~] lico[~] fó[~] jí'[~] ui[~] quiá⁻ jalé⁻ e guiá⁻ e jmoo⁻ uóø'ba[~], joba' jalé⁻ e fó[~] do ja[~] e quíng[~] jí'[~] co_o.

¹⁴ Joba' cañíi[~] Jesús quiáñ⁻ do jo cajíñ⁻:

—Quím[~] jalé⁻ e júu[~] e fá[~] jnea[~], nañí[~] fa[~] 'ñiá[~]baa fá[~]a ui[~] quié⁻e 'ñiá[~]a, co[~] ñí[~]baa guiá⁻ jie[~] fi[~] cagá⁻a jogui jie[~] fi[~] lí[~] niníng⁻tu[~] cajo; jo dsu[~] 'ná[~]gui ja[~] ñí[~]na' jí'[~] co_o[~] e jo_o. ¹⁵ Co[~] 'ná[~] iñ[~]na' í[~] quiá⁻ jaléng⁻ dsea` lí[~] lacó[~]gui la í[~] óo'na[~] yaam[~]ba[~]. Jo dsu[~] jnea[~]gui ja[~] jmoo[~]o lajo quiá⁻ jí'[~] jaang[~] dsea` la nii[~] 'ñiá[~]a.

¹⁶ Jo song jmoo[~]o lajo dsu[~] lacó[~] catíim⁻ niquidsii⁻ í[~], jo ja[~] 'ñiá[~]a niquidsii⁻ í[~] cajo, co[~] Tiquí[~]ii[~] i casíng[~] jnea[~] fi[~] jmigüi[~] la, íb[~] i jmicóo[~] jnea[~] e quidsii⁻ í[~] quiá⁻ dsea` lacó[~] catíng⁻. ¹⁷ Jo fi[~] ni[~] júu[~] quiá⁻ ta[~] quiá⁻ 'ná[~] fé⁻ e mi[~] seeng[~] gáang[~] dsea` i tí[~] ni[~] røø[~] quiá⁻ lajíi[~] e calí⁻ do, joba' quiím[~] e júu[~] do lacó[~] si[~]í[~].

¹⁸ Jo jnea[~] líin'n jaang[~] i tí[~] ni[~] quiá⁻ jalé⁻ e jmoo[~]o do, jogui Tiquí[~]ii[~] dsea` i casíng[~] jnea[~] fi[~] la líiñ[~] jaang[~]gui dsea` i tí[~] ni[~] quiá⁻ jalé⁻ e jo cajo.

¹⁹ Joba' cajmingí⁻ i dsea` do Jesús jo cajíñ⁻:

—Jo ¿jnang[~]gui Tiquí[~]ii[~] jóng?

Joba' cañíi[~] Jesús quiá⁻ i dsea` do jo casír⁻ reiñ⁻:

—'Ná[~] ja[~] cuíng[~]na' jnea[~], o'gui cuíng[~]na' Tiquié[~]e cajo; co[~] faco[~] cuíng[~]na' jnea[~], joba' cuíim[~]ba[~] la quié[~] Tiquié[~]e cajo.

²⁰ Jo jalé⁻ e júu[~] na cajíng⁻ Jesús lajee[~] e iuuiñ⁻ e'r⁻ dsea` fi[~] dsíi[~] sináu[~] guá⁻ fé⁻ e si⁻ fi[~] Jerusalén ca⁻ e fi[~] lí[~] téé⁻ guóó⁻ e ta'r⁻ cuu⁻ quiá⁻ guá⁻. Jo dsu[~] jí'[~] jaang[~] dsea` ja[~] i cateá⁻ dsíi[~] fa[~] casaiñ⁻ dsea` do lajee[~] jo_o, co[~] ja[~] mi[~] catíbi í[~] e nijmé⁻ dsea` lajo.

“Ja[~] qui⁻ jmíi[~] nigüilíng[~]na' fi[~] lí[~] niníng⁻ jnea[~]”

²¹ Jo mi[~] cang[~] jo_o, lalab casír⁻tu Jesús i dsea` fíng[~] do:

—Jnea~, c_oob` mi~ nití~ í` e ninín`n, jo' ná` ni'nam`ba` jnea~, jo dsa' 'ná` nijúum`ba` jee` jalé` dsee` quí~na`. Co' 'ná` ja` quí~ jmí~ fa` e nigüilíng`na` ff` lí~ niníng` jnea~.

²² Jo mi canúu` i dsea` Israel i teáang` do ie` jo e júu` jo, joba` lalab cajíñ`:

—Jangám` song í` dsií` i dsea` na e nijngáng` 'ñia'r, joba` jíñ` e ja` cuóøng` nidseá`naa` c_oo'r` ff` lí~ nidséiñ`.

²³ Jo mi calíí` Jesús e fé` i dsea` do lajo, joba` casí`r` dsea` do:

—'Ná` jíí` ff` lab jíí` lí~ seeng`na`, jo dsa' jnea~ ff` yáb` gáa'a; co' jíí` dsea` jmigüí` lab líng` 'ná`, jo dsa' jnea~ ja` líin`n jíí` dsea` jmigüí`. ²⁴ Jo uiing` lajoba` ff` i`ná` e nijúum`ba` jee` jalé` dsee` quí~na`; co' song ja` já` líng`na` e jneab` dseáng` líin`n jíí` laco` fá`a e líin`n, joba` jee` jalé` dsee` quí~ba` nijúung`na`.

²⁵ Joba` cañíi` i dsea` do jo cajming`r` Jesús lala:

—Jo, ¿i` dseáng` líng` 'ná` jóng?

Joba` cañíi` Jesús quiá` i dsea` do jo casí`reiní`:

—Lí` lacó`gui nicaffi` i`ná` lamí` jéeng`gui, íb` jnea~. ²⁶ Jo jmiguiab` jalé` e sea` e ffi` i`ná` jogui e niquidsii` í` quiá`na` cajo. Jo dsa' i dsea` i casíng` jnea~ ff` jmigüí` la jmang` e jáb` jalé` júu` quiá`r`, jo lajíí` júu` e fá` jnea` jee` jaléng` dsea` jmigüí` røøb` laco` jíí` júu` e núu` jnea~ e fé` i dsea` i dseáng` casíng` jnea~ ff` jmigüí` la.

²⁷ Jo dsa' i dsea` do ja` cangáiñ` e Jesús fé`r` uii` quiá` Tiquiá`r`. ²⁸ Jo casí` Jesús i dsea` do lala:

—Jo mi~ nitáang`na` jnea~ ff` yá!`, jnea~ dsea` cagá`a ff` níff` e líin`n jaang` dsea` jmigüí`, joba` nililí`na` jóng e jneab` dseáng` líin`n jíí` laco` fá`a e líin`n, jogui jíí` coo` ja` e jmoo`o la níi` 'ñiá`a, co` lico` fá`a lajíí` e nica'e` Tiquiá`i` jneab`. ²⁹ Jo i dsea` i casíng` jnea~ do, seem`bre c_oo` jnea` lana; jo ja` mi` catiúuiñ` jnea` 'ñiá`a jíí` cateá`, co` dseáng` contøøm` jmoo`o lajíí` e iiñ` e nijmee`e.

³⁰ Jo mi~ tí`li` cató` e fé` Jesús e júu`na, joba` fíim` dsea` já` calíí` júu` quiá` dsea` do ie` jo.

Mi` ca'e` Jesús jial líng` dsea` i s_ilaang` jee` dsee` quiá`

³¹ Jo mi` cangí` jo, casí`gui Jesús jaléng` i dsea` Israel i já` calíng` júu` quiá`r` do, jo cajíñ` casí`reiní`:

—Song 'ná` nijmití`na` lí` lacó` jíí` e nica'ée`e 'ná` e nijmee`na`, joba` dseáng` dsea` quié`baa ni'uíng`na` jóng; ³² jogui lajob niliñí`na` dseáng` la'uíng`jalé` júu` quié`e, jo lajoba` ni'uíng`na` dsea` i s_ilaang` jee` jalé` dsee` quiá`.

³³ Joba` cañíi` i dsea` do quiá` Jesús jo cajíñ`:

—Jnea` lí`naa` dsea` siju` líi` yáa` Abraham, jo jíí` coo` née` ja` mi` calí`naa` dsea` 'léeng` quiá` dsea` jiéng`; joba` ¿jial líi` e fó` 'ná` e ni'uíng`naa` lafa` dsea` s_ilaang`?

³⁴ Joba` lalab casí` Jesús i dsea` do:

—E laba` jmitaa` óo`na`, e jaléng` dsea` i beáng` dsee` yaang` líiñ` lafa` dsea` 'léeng` , co` e dsee` quiá`r` dob quiá`ta` ír`. ³⁵ Cofa` jaang` dsea` 'léeng` quiá` dsea` ja` catíñ` jalé` e sea` quiá` fir`, jo dsa` jaang` joo` dsea` catíñ`bre lajalé` e jo. ³⁶ Jo lajob, song jnea` calaan` 'ná` jee` jalé` dsee` e nica'ée`na`, joba` dseáng` lajang` júu`ba` e nileáng` 'ná` jee` jalé` e dsee` quiá`na` do. ³⁷ Jo niñib` jnea` guiá` e dsea` siju` líi` yáa` Abraham líng` 'ná`; jo dsa` 'ná` iing`na` jngang`na` jnea`, co` ja` iing`na` iing`na` júu` quié`e. ³⁸ Jo jnea` fá`a lajíí` e nica'e` Tiquié`e jneab`, jo dsa` 'ná` jmoo`na` lajíí` e fé` tiquí`ba`.

³⁹ Joba` cañíi` i dsea` do quiá` Jesús jo cajíñ`:

—'Líi` yáa` Abrahambing` líng` dsea` mi` áang` quiá`naa`!

Jo dsa' Jesúus cañíir` quiá' i dsea` do jo casí` reiñ`:

—Faco' já' e 'ná' líng'na' siyu' lii' yáa' Abraham, joba' laco' cajmée` íb' catíng` e nijmee`na' jóng faco' lajo. ⁴⁰ Jo dsa' 'ná' iim`bi' e nijngang`na' jnea~, nañí' fa' jmang` júu' jáb' fá' jnea~ li' lacó'gui nica'e' Fidiée` jnea~. Jogui 'lii' yáa' quí`na' Abraham dseáng` ja` cajmée`bre lajo. ⁴¹ Co' 'ná' dseáng` laco' jmoo` tiquí`ba' jmoo`na'.

Joba' cañíi` i dsea` do quiá` Jesúus, jo casí`r` dsea` do:

—Ja` líi' jnea` dsea` i ja` ñí i` tiquí`a'; co' jaam` Tiquí`naa` seeng`, jo íb' Fidiée`.

⁴² Joba' cañíi` Jesúus quiá` i dsea` do jo cajíñ`:

—Faco' já' e Fidiée` líng` Tiquí`na', joba' 'neáam` 'ná' jnea~ faco' lajo, co' íb' dsea` i casíng` jnea~ e cagá` a fí` jmigü' la, jogui lab sín`n lana. Co' jnea` ja` cagá` a la ñii` 'ñiá'a, dsuco' dsea` íbing` i casíng` jnea~ fí` la. ⁴³ Joba' fá` jnea~ e ja` mí` ngáng` 'ná' júu' quié`e lana, dsuco' ja` iing`na' núu`na' e jo. ⁴⁴ Jo fii` i 'lim` líng` tiquí` 'ná'; jogui co' dsea` quiá` bre líng`na', joba' jmoo`na' lajíi` e iiñ~. Jo latí` mí` uiim` e fii` i 'ling` jmoo`r` ta` jngang` dsea`, jogui dseáng` jíi` coo` e jmoo`r` do ja` cōøng` cōo` júu' quiá` Fidiée`, jogui dseáng` jmang` júu` e o' já`-ba'quier'. Jo mí` fé'r` júu` e o' já`-, joba' dseáng` fé'r` laco' la líb' jóng, co' jaang` dsea` adseaam` líiñ~, jogui líiñ` tiquí` jalé` e júu` e o' já` do. ⁴⁵ Jo jnea`gui jmang` júu` já`-ba' fá`a, dsa' ja` já` líng`na' júu` quié`e. ⁴⁶ Jo jíi` jaang` 'ná` cuøøng` lí` fo`na' e jnea` líin`n jaang` dsea` røøng` dsee~, co' jaang` dsea` i quié` jmang` júu` jáb` líng` jnea~, joba' ¿jiali` ja` já` líim`bi` júu` quié`e? ⁴⁷ Jo jaléng` i dsea` i líng` dsea` quiá` Fidiée` núu`bre jalé` júu` quiá` Fidiée`; jo dsa' 'ná`gui ja` líng`na' dsea` quiá` Fidiée`, joba' ja` iing`na' núu`na' júu` quiá` dsea` do.

Niseem` Dsea` Jmáang` lajíi` 'ná`gui e niliseeng` 'lii` yáa' Abraham

⁴⁸ Jo mí` canúu` dsea` Israel lajíi` e cajíng` Jesúus do, joba' casí`r` dsea` do lala:

—Nijáb` júu` quié`naa` e fé`naa` uii` quí`-, e 'ná`lin` jaang` dsea` samari-tano jogui e iuung` i 'ling` a`.

⁴⁹ Joba' cañíi` Jesúus quiá` i dsea` do jo casí` reiñ`:

—U` jíi` jaang` i 'ling` ja` i iuung` dsii` la, co' lajíi` e jmoo`o e lico' jmi'goo` Tiquié`e Fidiéeb`; jo dsa' 'ná`gui ja` e jmi'goo`na' jnea` jíi` capí`^. ⁵⁰ Jo dsa' jnea` ja` fá`a e iin`n e nijmi'goo`na' jnea~, jo dsa' seem` jaang` i iing` e 'ná` nijmi'goo`na' jnea~, jo dsea` íb` i quidsi` í` laco' catíng`. ⁵¹ Joba' jmitaa` óo`na` e doñi` ii` i náa` júu` quié`e, joba' dsea` í ja` tóo` jmií` fa' e nijúuiñ`.

⁵² Joba' cañíi` dsea` Israel quiá` dsea` do:

—Lanaguib` dseáng` nicalita` dsí`naa` e i 'lim` iuung` áa` 'ná`. Co' 'lii` yáa` Abraham cōo`gui jaléng` dsea` i café` cuaiñ` quiá` Fidiée` malíi`gui eáang` cajúm`bre, jogui dsa' 'ná`fó` e doñi` ii` dsea` i náa` júu` quí`-, joba` ja` tóo` jmií` fa' e nijúuiñ`.⁵³ Jogui 'ná`, ¿su i` a` e niing`gui`laco'gui i 'lii` yáa` Abraham do? Co' í`nicajúm`bre, jogui jaléng` dsea` i café` cuaiñ` quiá` Fidiée` malíi`gui eáang` cajúm`bre cajo. Jogui 'ná`, ¿i` i` o` e lin`?

⁵⁴ Joba' cañíi` Jesúus quiá` i dsea` do jo casí` reiñ`:

—Faco' jnea` jmi'goo` 'ñiá'a, joba` ja` e quiéng` jíi` coo` e jmoo`o do faco` lajo. Jo dsa' Tiquié`e Fidiéeb` dsea` i jmi'gó` jnea~, i dsea` i fó`na` i líng` Fidiée` quí`na` cajo. ⁵⁵ Jo dsa' 'ná`ja` cuíng`na` dsea` i, dsa` jnea`gui`guiá`b` cuíin`nre, jogui faco` jnea` fá`a e ja` cuíin`nre, joba` dsea` adseaam` líin`n jóng li` lacó`gui la líng` 'ná` faco` lajo. Jo dsa` jnea`gui`guiá`b` cuíin`n dsea` do jogui jmiti`baa júu` quiá`r`.⁵⁶ Jo i 'lii` yáa` quí`na` Abraham do, eáam` cali`iáang` dsíir` mi`

caliñir' jalé¹ e nidsingíng⁻ jnea~, jo co¹ dseáng¹ cangá⁻bre e jo, joba' eáam' calí'iáang` dsíir'.

⁵⁷ Jo mi[~] canúu⁻ i dsea` Israel do jalé¹ e casí¹ Jesús ír[~], joba' cañíir` quiá¹ dsea` do:

—'Na` ja` mi[~] guóo'bí¹ cincuenta jii[~], jo fó¹ e cañíim'ba¹ líi[~] yáu[~] Abraham.

⁵⁸ Joba' cañíitú Jesús quiá¹ i dsea` do jo casí¹ reiñ[~]:

—E laba' iin[~]n jmitaa[^] óo'na¹ e niseem` jnea~ lajii[~] mi[~] ná¹ gui e niliseeng` líi[~] yáu[~] Abraham do.

⁵⁹ Jo mi[~] canúu⁻ i dsea` do e júu[~] jo, joba' dsifí¹ lajob casítíiñ[~] cuu[~] cóo¹ e si¹ nijngáiñ[~] Jesús; jo dsu¹ dsea` do ladsifib¹ ca'méeiñ[~], jo cagüíff¹bre e ff¹ dsíi¹ sináu[~] guá¹ fé¹ do e si¹ ff¹ Jerusalén.

9

Mi[~] cajmée` Jesús e calijné¹ jaang` dseañu¹ i tiuung[~]

¹ Jo mi[~] cangí¹gui lajo, coo¹ née¹ cangíng[~] Jesús colíng[~] cóo¹ i dsea` quiá'r¹ do fi¹ quiá¹ li¹ guiing[~] jaang` dsea` i tiuung[~] latí¹ mi[~] cangáang¹. ² Joba' i dsea` quiá¹ Jesús do cajmingí¹ reiñ[~] lala jo cajíñ¹:

—Tifa', ¿jiali¹ cangáang¹ i dsea` na e tiuuiñ[~]? ¿Su calíiñ[~] lana uíi¹ dsee[~] quiá'r¹ qfa¹ uíi¹ dsee[~] quiá¹ sejmii¹bre é?

³ Joba' cañíi¹ Jesús quiá¹ i dsea` quiá'r¹ do jo casí¹ reiñ[~]:

—Ja` líi¹ lajo e uíi¹ dsee[~] quiá'r¹ calíiñ[~] lana, o¹gui uíi¹ dsee[~] e óo¹ sejmiir¹. Co¹ calíiñ[~] lana e líi¹ laco¹ cuo¹ li¹ e lajib¹ quíi¹ Fidiée¹ jmíi¹ líi¹ jmér¹. ⁴ Jo lajee¹ e jneá¹, 'né¹ jmó¹baa¹ ta¹ líi¹ laco¹gui jíi¹ júu¹ e síná¹naa¹ quiá¹ dsea` i casíng[~] jnea¹ fi¹ jmigüí¹ la; dsu¹co¹ coob¹ mi[~] niná¹, joba' jíi¹ jaang` dsea` jo¹ qui¹ jmíi¹ fa¹ nijmé¹ guir ta¹. ⁵ Jo lajee¹ e táam'bíi ff¹ jmigüí¹ la, joba' jneab¹ líi¹n e ji¹ e cuo¹ e jné¹ dsea` jmigüí¹.

⁶ Jo mi[~] cangí¹ e café¹ Jesús e júu¹ na, jo ca'ñíir¹ fi¹ ni¹ uó¹, jo cóo¹ e jme'e'r¹ do cacáiñ¹ jee¹ lee¹, jo cajmér¹ capí¹ jíi¹, jo cóo¹ e job casúur¹ jmini¹ i dsea` tiuung[~] do. ⁷ Jo mi[~] cangí¹ jo, lalab casí¹ reiñ[~] do jo cajíñ¹:

—Gua¹ jo güírúu¹ jmini¹ fi¹ dsíi¹ guiée¹ silíng[~] e sii¹ Siloé —jo e Siloé do guóng¹ Jaang¹ i Casíng¹ Dsea`.

Joba' lajob cajmée¹ i dsea` tiuung[~] do, cangó⁻bre e cangorúu'r¹ jminir¹, jo niñé¹bre mi[~] tí¹ li¹ caquíiñ¹ fi¹ jo. ⁸ Jo jaléng¹ dsea` i neáang¹ jíing¹ laco¹ li¹ guíiñ¹ do cóo¹gui jaléng¹ dsea` jíeng¹ i níi¹ quiá'r¹ lami¹ jéeng¹gui e guíiñ¹ mir¹ cuu¹, joba' jaléng¹ i dsea` i jmingí¹ rúiñ¹ jo fé'r¹:

—¿Su o¹ i dseañu¹ nabi¹ i lami¹ gua¹ta¹ mi[~] cuu¹ do?

⁹ Jo i lii¹ng[~] i dsea` do jíñ¹:

—Dsea` i bí¹na.

Jogui¹ i lii¹ng[~]gui fé¹:

—U¹, o¹ i na, líi¹ lajoji¹ jnáem¹bre.

Jo mi[~] calilíi¹ i dsea` tiuung[~] do e síng¹ dsea` uií¹ quiá'r¹, joba' cañíir¹ jo cajíñ¹:

—Jnea¹bi¹ dsea` i.

¹⁰ Joba' cajmingí¹ i dsea` do i dsea` lami¹ tiuung[~] do jo casí¹ reiñ[~]:

—Jo ijial cajmee¹ e calijné¹tu¹?

¹¹ Joba' cañíi¹ i dsea` lami¹ tiuung[~] do quiá¹ i dsea` do jo casí¹ reiñ[~]:

—I dseañu¹ i sii¹ Jesús dob cajmi¹leáaiñ¹ jnea¹ e lico¹ cajmér¹ capí¹ jíi¹ cóo¹ jme'e'r¹, jo cóo¹ e job casúur¹ jmini¹, jogui caquíi¹ta¹ jnea¹ e ninii¹ i nirúu¹u jminii¹ e fi¹ guiée¹ silíng[~] e sii¹ Siloé do, joba' lajob cajmér¹e. Jo dsifí¹ mi[~] calí¹ rúu¹u jminii¹, ladsiffí lanab calijné¹e.

¹² Jo mi[~] cangí¹ jo, cajmingí¹tu¹ i dsea` do i dsea` lami¹ tiuung[~] do jo cajíñ¹:

—Jó *ijnang~gui i dseañh* í lana?
 Joba' cañíi` i dsea` lami` tiuung` do jo casí`-reiñ':
 —Ja` ñii` jnaaiñ`.

Mi` cajíng`- i dsea` tiuung` do i` i cajmi`leáang` ír`

¹³⁻¹⁴ Jo 'ñia' ie~ jmii` e cajmée` Jesúz e jíi` do cóo` e calijné` i dsea` i lami` tiuung` do, ie~ jo dseáng`- cangotíing` jmii` e quí`- tíng` dsea` Israel e jmi'íñ`. Joba' jaléng` dsea` i cuí` quiá`- i dsea` tiuung` do cató`bre i dsea` í jo cangojeáang`neiñ` fí` quini` dsea` Israel i líng` dsea` fariseo. ¹⁵ Joba' mi` caguiéiñ`- do fí` jo, i dsea` Israel i líng` dsea` fariseo do cajming`-reiñ` jial calí` e calijnéiñ`. Jo dsea` do cañíir` quiá`- i dsea` Israel do jo casí`-reiñ`:

—Mó`¹, jíib` casúu` dsea` do jminii`, jo mi` cangf` jo, cangorúu`u, jo lajoba` calijné`e.

¹⁶ Jo mi` canúu` i dsea` Israel i líng` dsea` fariseo e júu` jo, joba` i líiñ`- do cajíñ`:

—I dsea` i cajmée` e jo ja`lí` dsí`naa` líiñ` dsea` quiá`- Fidiéé` co` ja` jmi`gór` e jmii` e jmi`íng` jneaa`aa`, dsea` líiñ` dsea` Israel.

Dsú` caguiáang`gui i dsea` Israel i líng` dsea` fariseo do fé`r` jo jíñ`-:

—Jo ejial quí`- i dseañh` do jmii` nijmér` jalé` e jo song jaang` dsea` dsee`- dsea` quib` líiñ`?

Jo e jo ca'uüing` e lajee` la'ó` íbre canaaiñ` e jo súiñ` røø. ¹⁷ Jo mi` cangf` jo, cajming`-tur i dsea` i lami` tiuung` do jo casí`-reiñ`:

—Jo laco` fó` na e ca'láam`ba!. Jo e` fó` uii` quiá`- i dsea` i cajmi`leáang`-ná` do?

Joba' cañíi` dsea` do quiá`- i dsea` Israel i líng` dsea` fariseo do jo casí`-reiñ`:

—Jnea` líñ`n e dsea` i líiñ` jaang` dsea` i fí` cuaiñ` quiá`- Fidiéé`.

¹⁸ Jo dsú` jaléng` i dsea` Israel i líng` dsea` fariseo do ja` iññ` fa` já`- calíñ` e lami` tiuung` i dsea` i nijné` lana joba` cató`r` sejmii` i dsea` do. ¹⁹ Jo mi` caguilíñ`- do, joba` cajming`-reiñ` do jo cajíñ`:

—¿Su joo`ba` líng` i dseañh` la? Jo jméel`na` jnea`^ júu` røø, ¿su dseáng`-tiuuiñ` calisém`bre? jo song lajo, ejial calí` e lana nijné`r`?

²⁰ Joba` lalab cañíi` sejmii` i dsea` i lami` tiuung` do jo cajíñ`:

—Cuiim` jnea`^ guié` joo`naa`, jogui ne`baa` røø` e tiuum`bre caliséiñ`; ²¹ jo dsú`ja` ne`naa` jial e calijné`r`, o`gui ne`naa` i` i cajmée` e calijné`r` cajo; jo nab cuóøng`nijming`-na're`ñia'r` co` nifém`bre, jo 'ñia`bre cuóøng` lí`jmeá`r` 'nú` júu` dseáng`- laco` calí`.

²² Jo cajíng`- i sejmír` do lajo, co` 'gó`bre fíng ee` cajmeáng` dsea` Israel i líng` dsea` fariseo ír. Co` i dsea` í, røø` nicasíiñ` e song seeng` dsea` i jmicuíng` Jesúz e líiñ` do Dsea` Jmáang` i sijeeng` dsea` Israel i nicá` nifí` quiá`r`, joba` jaléng` i dsea` i jmoo` lajo, jo` sea` fí` quiá`r` fa` e niquíng`guír jee` dsea` Israel o`gui cuóøng`fa` e nidsilíng`guír fí` guá`- quiá`- dsea` do cajo.

²³ Jo uiing` lajoba` cajíng`- sejmii` i dsea` i ca'láang` do e yaang` i dsea` Israel i líng` dsea` fariseo do 'né` nijming`-r` i joo`iñ` do co` nifém`biñ` do.

²⁴ Jo i dsea` Israel do calé` cató`r` i dsea` i lami` tiuung` do jo lalab casí`-reiñ`:

—Fé`^ júu` já`- fí` quini` Fidiéé` co` níneb` jnea`^ røø` e i Jesúz do líiñ` jaang` dsea` dsee`- dsea` quib`.

²⁵ Joba` lalab cañíi` i dsea` lami` tiuung` do quiá`- dsea` do jo cajíñ`:

—Ja` ñí` jnea` su líiñ` dsea` røøng` dsee`- osi o` lajo é, lajíi`- e ñii` quiá`r` e jnea` lami` tiuum`baa, jogui lana nicajmíer` e nicalijné`baa.

²⁶ Joba` i dsea` do cajming`-tur i dsea` i ca'láang` do jo cajíñ`:

—¿E` jíi`- e cajmée` i dsea` do quí`- e calijné`?

27 Joba' cañíiñ' do quiá' - i dsea` do jo casí' - reiñ':
—Nicañíiñ' baa 'ná' lajíi' - e cajméer` quié' e do, jo dsu' 'ná' ja` já' - líng`na'.
Joba' ¿jiali' iing`na' e nifá' týu calé' catú' - e jo? Qfa' iim`ba' é e ni'uúing`na'
dsea` quiá'r' cajo.

28 Jo mi` canúu' - i dsea` Israel i líng` dsea` fariseo do lado, joba' canaaíñ` sí'r'
i dsea` i ca'láang` do júu' 'ní' jo sí'reiñ':

—'Ná' lin' jaang` dsea` quiá' - i dsea` í, jo dsu' jnea' ^gui dsea` quiá' - 'líi' yáa' -
Moi' líi'naa'. **29** Co' jnea' - ne~baa' røø' e Fidiéeb` dsea` casíiñ' cío' - Moi'; jo
dsu' i Jesúus do jíi' ja` ne~naa' jie` fí' lí' jáar'.

30 Joba' lalab cañíi'tu i dseañu' i ca'láang` do quiá' - i dsea` do:
—Ee'bí júu' jo, e ja` ní'na' jie` fí' lí' jáar', dsu' jnea' gui, dsea` íbing' nicacuø'
jnea' e calijné'e. **31** Jo ne~baa' røø' e ja` núu' Fidiéeb` júu' quiá' - jaléng' dsea`
røøng` dsee'; co' lajíi' - dsea` i jmiféng' íbre jogui i jmoo' lajíi' e iiñ', jíi' - dsea`
íbing' i núur' júu' quiá' - . **32** Jo ja` jié' lí' mi` caná' júu' e seeng` dsea` i quíi' - jmii'
e njmér' e nilijné' jaang` dsea` i tiuung` latí' mi` caliséng'. **33** Cofa' i dsea` la
ja` jáar' e casíi' Fidiéeb` quiá'r', joba' jíi' cío' ja` e quíi' - jmii' lí' jmér' jóng faco'
lajo.

34 Jo mi` canúu' - i dsea` Israel i líng` dsea` fariseo e júu' quiá' - i dsea` i
ca'láang` do, joba' cajíñ' - casí' - reiñ' lala:

—'Ná', dsea` cangáan' - e eáang` sili' - dsee' - 'ná', jogui lana, ¿jiali' 'ná' ni'iin'
e ni'é' - jnea' - jial 'né' jmó'oo'?

Joba' i dsea` Israel i líng` dsea` fariseo do caguíñ` i dsea` i lamí` tiuung` do
conguia' e fí' dsii' sinúu' guá' - quiá'r' do.

Lafa' tiuum` dsea` mi` røøiñ` dsee`

35 Jo mi` cangf'gui lajo, caliñí' Jesúus e caguíim` dsea` Israel i líng` dsea` fariseo
do fí' sinúu' guá' - quiá'r' - i dsea` i lamí` tiuung` do, jo dseáng` - jo` íng`neiñ' do.
Jo mi` cajíñ`tu rúng' Jesúus cío' - i dsea` i lamí` tiuung` do, joba' cajming' - r' - i
dsea` do jo casí' - reiñ':

—¿Su já' - líng` 'ná' júu' quiá' - i dsea` i jáa' fí' níff' - e líiñ' jaang` dsea` jmigüí'?

36 Joba' cañíi' i dsea` do quiá' - Jesúus jo cajíñ' - :

—Jmée' - jnea' júu' i` - i dsea` í, jo lajoba' já' - nilín'n júu' quiá'r' - .

37 Joba' cañíi' Jesúus quiáñ' - do jo casí' - reiñ':

—Nicañíim'bi' dsea` í, jneab` í cío' - i sin` siin` - lana.

38 Joba' i dseañu' - i ca'láang` do casí'r' uó' jnír' fí' quini' - Jesúus jo casí'r' - dsea`
do:

—Jáb' - líin'n júu' quiá' - , Fíi'í.

39 Jo mi` cangf' jo, cajíñ`tu Jesúus casí' - reiñ' jo cajíñ' - :

—Jnea' cagá'a fí' jmigüí' la e lí' - laco' niquidsii' - í' quiá' - jalé' dsee' - quiá' -
dsea` jmigüí', jo lajoba' jaléng' dsea` i lafa' tiuung` uíi' - dsee' - quiá'r' ni'uíñ' -
dsea` i lafa' i jné'tu calé' catú', jogui i dsea` i í' dsii' e jné'r', joba' ni'uíñ' dsea`
i lafa' tiuung` .

40 Jo mi` tí' lí' canúu' e jo coo' tú' míing' - dsea` Israel i líng` dsea` fariseo i
niteáang` cío' - Jesúus ie` jo, joba' cajming' - r' - dsea` do jo cajíñ' - :

—Jo, ¿su jnea' lí'naa' lafa' dsea` tiuum` jóng?

41 Joba' cañíi' Jesúus quiáñ' - do calé' catú' - jo casí' - reiñ':

—Facó' 'ná' líng`na' lafa' dsea` tiuung` , joba' ja` e dsee' oo'na' quiá' - lajíi'
dsee' - quiá'na' jóng. Jogui dsuco' 'ná' fí' óo'na' e lafa' jné'ba', joba' seab` dsee'
quiá'na'.

—E laba' iin~n jmitaa^ óo'na', e doñí' ii' dsea` i iing~ nicuá^- íá` fí' lí' sijnúng~ jo'se" quié^- e jo ja` 'nó'r' e ningfiñ^- fí' o'íá` quiá^- e íá` do, joba' i dsea` í líiñ~ jaang` ii' i 'llee'. ² Jo dsu' i dsea'gui i í' fí' o'íá` quiá^- e íá` do, joba' dsea` í líiñ~ jaang` i jmoo` í' røø' jo'se" quiá^- . ³ Jogui i dsea` i jmoo` í' jníf' e lí' teáang` i jo'se" do, náa'bre o'íá` e laco' ningíng^- i dsea` i jmoo` í' guiú^- i jo'se" do. Jo i dsea` i jmoo` í' guiú^- i jo'se" do nitø'r' lajaang` lajaang` i jo'se" do quiá'r^- lí' laco' la siiñ^- do, jo jaléng` i jo'se" do nicuú'bre' luu~ i fí' re' do. Jo i fí' re' do uøøm'bre i jo'se" do e laco' dsijéeng'neiñ^- fí' jee~ mó". ⁴ Jo mi~ cató" e uøøiñ~ do lajaléng'ne', joba' 'niab' i dsea` doquier' nifí' quiá^- i jó' quiá'r^- do, jo lajob nidsiliing` i jo'se" do laco' ngoo' fí' re', co' guiáb^- nicuúim'bre' luu~ dsea` do. ⁵ Jo dsu' jaléng` i jo'se" do ja` dsiqui're' dsea` i ja` cuíng'ne', co' lí' lí' cuíi'bre' mi~ níning^- ne' i dsea` la'lí, co' ja` cuíi're' luu~ i dsea` la'lí.

⁶ Jo Jesús casír- i dsea` do cóo'~ júu^ lana, jo dsu' i dsea` do ja` cangáiñ" e~ guóng" e júu^ e casíl- Jesús i dsea` do ie~ jo.

Jesús l̄iñ' jaang` dsea` ijmóo` í^ guíá- jo'se` quiá`-

7 Jo lalab casí'-gui Jesús i dsea` do jo cajíñ' -:

—E laba'jmitaa^ óo'na': Jnea~ líin'n e jn̄í^ quiá^- e iá` e li~ dsitáang^ i jo'se^ do.
⁸ Jo jaléng^ i dsea` i jmigóo` i nícajalíing^ lajíi^ ná^- guí e nigáá' jnea~ do, jaléng^ i dsea` ^ líin^ ii` i 'llee', jo dsu' jaléng^ i dsea` i líng^ lafa' jo'se^ quié- e ja` calijíi'r^ júu^ quiá^- dsea` do. ⁹ Jo jnea~ fá'túu e líin'n e jn̄í^ do, joba' jaléng^ dsea` i íng^ jnea~ jogui ningíi^- ffí e jn̄í^ quié- e do, joba' dsea` íbing^ i nilí^ nileáng^ jee` jalé^ dsee^- quiá^- . Co^ jaléng^ i dsea` do líiñ^ lafa' jo'se^ quié- e i cuóøng` lí^ dsitáang^ jogui uóøng jogui dsé'bre^ e gó're^ .

10 'Dsu' lajii'~ ta~ quiá'~ jaléng' i ii' do lico' jmóor` ta~ uóøng` jaléng` jo'se'~ quié'~ e jogui jmóor` ta~ íing` neiñ' jogui jngang` neiñ' cajo; jo dsu' jnea~gui cagüén`n fí' jmigüí` la e lí'~ laco' niliseeng` dsea` cøøng` cøo'~ Fidiée` lata~ dseáng'~ lí'~ laco' s*í*'í. **11** Jo jnea~ líin`n jaang` dsea` i jmóo`í`~ guiá'~ jo'se'~ quiá'~, jo cartí` jáam'~ ñíá'~ a e laco' ja` ni'íing` jíi'~ jaang` i jo'se'~ quié'~ e do. **12** Jo dsu' i dsea`gui i ja` jíi'~ e ta~ jo, jo lico' lí'~ dsíir` jíi'~ e 'léem'~bre, joba' fíng caguié`~ jaang` ie'dsinúu`~ lajee`~ e nír` i jo'se'~ do jo cuíi`bre jóng, jo dob tiúuñ` i jo'se'~ do. Jo lajob jmóor`, co' ja` líiñ` dseáng'~ i dsea` i ní`~ guiá'~ jo'se'~ jogui co' o'~ jo'se'~ quiá'~~guir cajo. Joba' cuø`~bre fí' i ie'dsinúu`~ do e njimeáng`ne' jogui nicúng`ne' i jo'se'~ do jogui e nisojóng` i caguaang`gui do fí' la fí' na. **13** Jo tiúum` i dsea` do i jo'se'~ do, co' lico' lí'~ dsíir` cuub~, jo ja` ee` fí'~ óor` quiá'~ i jój` i jéeiñ`~ do.

14-15 'Jo fii^t túú 'ná' e jnea~ líin'n jaang` dsea` i jmoo` í^t guiá^t jo'se^t quiá^t. Jo lí^t laco^t Tiquié^t e guiáb^t cuíiñ^t jnea~, joba^t lajob jnea~ cajo^t guiáb^t cuíin'nre; jogui^t lajobi^t cajo^t guiáb^t cuíing` jnea~ jaléng^t i líng` lafa^t jo'se^t quié^t e, joba^t lajob cajo^t jaléng^t í^t guiáb^t cuíing're^t jnea~. Jogui^t jnea~, cartí^t jáam^t 'ñiá'a e nijúun^t n uíi^t jaléng^t í^t e laco^t ja^t ni'iing^t ne^t. **16** Jo dsu^t seem^tbi^t dsea` i nabi^t niliíng^t lafa^t jo'se^t quié^t e i ngí^t ff caluu^tbi lana. Jo co^t ja^t mí líiñ^t dsea` quié^t e, joba^t 'né^t nitóø^tbaar cajo. Jo jaléng^t i dsea` i niliíng^t lafa^t jo'se^t quié^t e do nilináu^tbre júu^t quié^t e, joba^t coob^t 'lé^t ni'uíñ^t lajee^t lajíiñ^t, jo jíi^t jneab^t dsea` njmee^t e í^t ír^t.

¹⁷ Jo Tiquíⁱⁱ eáam[~] neáaiñ[~] jnea[~] co['] nijaang[~] ñia[']a e nijúun⁻ⁿ e laco['] nijí["]túu calé["] catú⁻. ¹⁸ Jo jíi["] jaang['] dsea['] sea['] fi['] quiá'r⁻ e nijngáiñ["] jnea[~], co['] ñia[']baa dsea['] cuóø⁻ fi['] ñia[']a e nilíin⁻ⁿ lajo, co['] seab['] fi['] quié^{-e} e nijaang[~] ñia[']a e nijúun⁻ⁿ jogui e nijmee^{~e} e nijí["]túu cajo, co['] lajob ta[~] caquiú["] Tiquié^{^e}.

19 Jo mi~ tí~ lí~ canúu~ dsea` Israel lajíi~ júu~ quiá~ Jesús, caléb~ catú~ canaaïñ~ e jo~ siiñ~ røø~ uíi~ e júu~ e canúur~ do. **20** Joba` fíim`bre lajee~ la'ó~ ír~ canaaïñ~ siiñ~ jo~ sif~ rúiñ~ lala:

—¿Jialí~ já~ nuu`na` júu~ quiá~ i Jesús na? Co~i~ lím~ iuung~ dsíiñ~ na. Jaang` dsea` ngaam` líiñ~ na!

21 Jo dsa~ i líng~ gui~ i dsea` do fé~r~ jo~ jíñ~:

—Jíi~ jaang` dsea` lí~r~ fé~r~ dseáng~ laco~ fé~ i dseañ~ na faco~ já~ e iuung~ i líng~ dsíiñ~. Co~i~ jíi~ jaang` dsea` i iuung~ i líng~ dsíi~ lí~r~ jmér~ e nilijné~ jaang` dsea` tiuung~ laco~gui~ cajmée~ i dseañ~ na.

Ja`jíi~ dsea` Israel júu~ quiá~ Jesús

22 Jo coo~ née~ mi~ cang~gui~ lajo~, coo~ e jii~ güíi~ lajee~ e jmoo~ dsea` Israel jmii~ e jmiguiéng~ dsíiñ~ e caligüeang~tú~ calé~ catú~ e guá~ fé~ quiá~r~ e si~ fí~ Jerusalén, co~lami~ jéeng~gui~ gab` cajmée~ dsea` fí~ dsíi~ jo; **23** jo ie~ jo, dob táang` Jesús fí~ coo~ ni'náu~ quiá~ e guá~ fé~ do, jo tá~ coo~ líng~ ngir~ e fí~ coo~ ni'náu~ quiá~ e guá~ do, fí~ lí~ sii~ ni'náu~ quiá~ líi~ yáu~ Salomón. **24** Jo lajee~ ngí~ Jesús dob mi~ carí~ dsea` Israel fí~ lí~ siñ~, jo cajming~r~ dsea` do lala:

—Jo xlí~ catí~ nijmée~ júu~ røø~ e su~ná~ dsea` i casíing` Fidiée~ fí~ la e lí~ Dsea` Jmáang~ i sijeeng~ jnea~ do i nicá~ níff~ quí~ ii? Jo lana jmee~ du júu~, ¿su~ná~ fí~?

25 Joba` cañíi~ Jesús quiá~ i dsea` Israel do jo casí~rein~:

—Nicafíi~bíi~ 'ná~ e íb~ jnea~, jo~ dsa~ 'ná~ ja~ já~ calíng~na~ júu~ quié~e. Co~jaléb~ e nicañíi~ 'ná~ e nicajmé~e, jmoo~o la'eáang~ cíoo~ ta~ huí~ quiá~ Tiquié~e, jo~ lajalé~ e jo~ cuø~ li~ e íb~ dseáng~ líin~n; **26** jo~ dsa~ 'ná~ ja~ já~ líng~na~ e íb~ jnea~, co~ja~ líng~na~ lafa~ jo~se~ quié~e. **27** Co~i~ dsea` i líng~ lafa~ jo~se~ quié~e do~nicuúi~bre~lúu~u, jogui~ jnea~ nicuúim~baare~ cajo, joba` dsea` i jneab~ dsiquí~re!. **28** Co~jnea~ cuøø~baa~ jaléng~ i dsea` fí~ e seeiñ~ cøøng~ cíoo~ Fidiée~ lata~, jo~ja~tóo~jmii~ fa~ni'náiñ~ quiá~ Fidiée~ o~gui~fa~quí~jmii~e ií~nijéng~tu~ jaléng~ i dsea` i fí~ jaguoó~o. **29** Jo~lajíi~ e~nicang~n~n e~nicacuø~ Tiquié~e~jnea~, e~jo~lí~e~niing~gui~eáang~lajee~lajalé~, jo~jíi~jaang`dsea`quí~r~jmii~fa~e~niguí~guí~e~jo. **30** Jo~jnea~cíoo~gui~Tiquié~e~jaam`dsea`lí~naa!.

31 Jo mi~ canúu~ dsea` Israel lajíi~ e cajíng~ Jesús, joba` casitíir~ cuu~ calé~ catú~ e lamí~ iññ~ niquipiúiñ~ dsea` do cartí~ nijngáng~neiñ!. **32** Jo~lalab~cajíng~ Jesús quiá~ i dsea` Israel do jo casí~rein~:

—Jmiguiéb~jalé~ e quí~i~jmii~ e~nicajmé~e~jee~'ná~la'eáang~cíoo~güea~ quiá~ Tiquié~e. Jo~lajee~lajalé~ e~jo,~¿jnang~e~catíng~e~nijngáng~na~jnea~cíoo~layaang~cuu~?

33 Joba`lalab~cañíi~dsea`Israel~quiá~Jesús~jo~cajíñ~:

—Ja~i~dsi~jnea~e~nijngáng~naa~'ná~uí~jalé~e~guiú~e~nicajmee~do,~co~nijmé~naa~lajo~uí~e~gab~lí~e~júu~e~fó~na~fí~quini~Fidiée~. Co~'ná~jíi~dsea~jmigüib~lin~,~jogui~iin~jmée~e~røøb~cøøn~cíoo~Fidiée~.

34 Joba`lalab~cañíi~Jesús~quiá~i~dsea`do~jo~casí~rein~:

—Jo~lalab~fí~Fidiée~fí~ni~júu~quiá~ta~quiá~r~: “Jnea~fá~a~e~'ná~líng~na~laco~diée~.” **35** Jo~nín~baa~røø~lajíi~e~fí~e~fí~ni~jí~quiá~Fidiée~do~e~ja~cuøøng~fí~naa~e~o~já~;~jo~e~fí~ni~e~júu~do~quiá~Fidiée~fí~e~jaléng~dsea~cíoo~i~casíing~Fidiée~júu~quiá~r~líiñ~laco~diée~. **36** Jo~co~Fidiéeb~dsea~caguíñ~jnea~jogui~casíñ~jnea~fí~jmigüí~la,~joba~,~¿jial~cuøøng~fo~'ná~e~jnea~fá~a~júu~e~ga~fí~quini~Fidiée~mi~fá~a~e~Jóo~dsea~íb~líin~n? **37** Jo~ja~já~güilíng~na~jnea~song~jnea~ja~jmoo~o~dseáng~laco~la~jmoo~Tiquié~e. **38** Jogui~dsu~song~jmoo~bíi~e~quí~i~jmii~do~e~nañi~fa~ja~já~líng~na~jnea~,~joba~lí~já~güilíng~na~cíoo~jalé~e~quí~i~jmii~do~e~laco~nilíñ~na~e~jaam~dsea~líng~jnea~cíoo~Tiquié~e,~jogui~lajobi~ír~cíoo~jnea~cajo.

³⁹ Jo mi~ canúu~ dsea` Israel lajíi~ e cajíng`- Jesús do, joba` caléb` catú~ lami~ iiñ~ e nisáiñ` dsea` do, jo dsu` dsea` do dsifib` caleáang` 'ñia'r`.

⁴⁰ Jo mi~ cangf` jo, caquim` tu Jesús fí` lí~ lí` 'ngóo`- gua` Jordán, jo fí` dob cajer` e fí` lí~ caseáang` Juan jmii~ jaléng` dsea` lami~ jéeng`gui. ⁴¹ Jo lajee` táang` Jesús fí` jo, i fíim` dsea` cangolíng` e iiñ~ ninúr` júu` quiá`- dsea` do, jo lalab fé` i dsea` fí`:

—E jáb`- e i Juan do ja` cajmér` jíi~ coo` e li~ e quíi'r` jmii~ lajee` cateáaiñ` fí` jmigüi` la, jo dsu` lajaléb` e cajín`- uii~ quiá`- i dseañu` la, dseáng`- jáb`-.

⁴² Joba` ie` jo i fíim` dsea` i já`- calíng` júu` quiá`- Jesús e fí` jo.

11

Mi~ cajúng` jaang` dseañu` i sii` Lázaro

¹ Jo mi~ cangf` gui lajo, lajee` e táam`bi Jesús fí` jo, jo ie` jo niseeng` jaang` dseañu` i sii` Lázaro cóo`- gui gáng`- gui dseamf` rúiñ`, jaang` i sii` Yá` jogui jaang` i sii` Marta, jo laji` gaaín` do seein` fí` coo` fí` lí` sii` Betania. Jo ie` jo guiáang`- ráang` Lázaro e dsée'r`- ² Jo i dseamf` i sii` Yá` i rúng` Lázaro, íb` i ca'ee` jmii` jmeafí` tii`- Jesús jogui cajmiquí'r` cóo`- jñuguir` tii`- dsea` do lami~ jéeng`gui. ³ Jo co` eáam` dsée`- gui Lázaro, joba` i dseamf` rúiñ` i gáng` do casíñ` júu` fí` lí` táang` Jesús, jo lalab júu` quié` i dsea` do quiá`- Jesús:

—E lab júu` quiée`-, e i dsea` i seeng` røø` cóo`- do i eáam` 'neáan` do i sii` Lázaro eáam` líiñ` lana.

⁴ Jo dsif` mi~ canúu`- Jesús e jo, joba` lalab cañíir` quiá`- i dsea` do:

—Jo e jmohuñ` e líiñ`- do ja` nijéng` ír` fí` ni` 'mó`-, co` e jo nili'íng` ta` e lí` lacó` niliñi` dsea` jial tíi` 'gøng` Fidiée` , jogui lacó` niliñi` dsea` cajo` jial tíi` 'gøng` jnea~, dsea` líiñ`n Joo` dsea` do.

⁵ Jo doñi` fa` eáam` 'neáang` Jesús i dseamf` i sii` Marta do jogui i sii` Yá` jogui i dseañu` i sii` Lázaro do, ⁶ dsu` ja` cangór` dsif` fí` quiáñ`- do mi~ caliñir` e niráang` i Lázaro do dsée'r`-, jo cajmi`íiñ`bi` 'ñia'r` tú` jmii`gui e fí` lí` táaiñ` do.

⁷ Jo mi~ cangf` e tú` jmii`- do, joba` lalab casí`- Jesús i dsea` quiá'r` do:

—Má`-túu` fí` lí` se` Judea.

⁸ Joba` cañíi` i dsea` i quiá`- Jesús, jo casí'r`- dsea` do:

—Tifa`, ja` mi` ngóo`bi` eáang` e jaléng` dsea` Israel i seeng` fí` jo lami~ iiñ~ nijngáñ`- 'na` cóo`- layaang` cuu~, jo 'nu` caléb` catú` iin`- guó`- fí` jo.

⁹ Joba` cañíi` Jesús quiá`- i dsea` quiá'r` do jo casí`- reiñ`:

—E jáb`- e sea` guitu` oor` lajee` e jmíi`; cofa` jaang` dsea` ngir` lajee` e jmíi` do, joba` ja` dseáang`- niquiúiñ`-, co` jneáb` lí` ngir`-; ¹⁰ jo dsu` song jaang` dsea` ngir` fí` coo` lí` nuu~, joba` quiung` guíam`bre ngir`-, co` ja` sea` jí` cóo`- e cuø` e jneá` lí` ngir`-

¹¹ Jo mi~ cangf` e café'r` e júu` na, jo cajíng`- guir casí'r`- i dsea` quiá'r` do:

—I dsea` rú`uu` i sii` Lázaro do nicaquiam`-bre, jo dsu` lana ninii`i e nijmijnée`túu` dsu`bre.

¹² Joba` cañíi` i dsea` quiá`- Jesús do, jo cajín`- casí'r`- dsea` do:

—Fí`nnaa`, jo lacó` fó` na e nicaquiam`- i dseañu`- i, joba` e jo cuø` lí` e nitíim`-tur`.

¹³ Jo dsu` cajíng`- Jesús lado co` e nínicajúm` i Lázaro do, jogui i dsea` quiá'r`- do i dsíir` e já`-ba` e lí`- güiim` Lázaro lí`- lacó`gui jíi`- e nícajíng`- dsea` do.

¹⁴ Joba` cajíng`- Jesús casí'r`- i dsea` quiá'r` do dseáng`- lajang` jo casí`- reiñ`:

—Lana niráang` Lázaro 'líiñ`bre. ¹⁵ Jo guíá`-gui quiá`- 'ná`- e ja` mi` ngóo`o fí` do latí` lana, co` lajoba` e já`-gui nilíng`na` júu` quié`-e, joba` eáam` iáang` dsii`-. Jo lanaguiba` dsé`ee` fí` quiá'r`-

16 *Jo i dsea` quiá'-' Jesúsi sii` Tomás i lineang` dsea` suung` mi~ canúur` lajíi`- e júu` jo, joba' casír` i dsea` rúiñ` i caguaang` gui do lala:*

—Má~ aa' jneaa~ aa' cóo'r~ cajo, jo song cajnga` dsea` quiá'r~, joba' la quie' jneaa~ aab' nijúu` naa' cóo'r~ cajo.

Jesús i cuø' e jí'tu dsea` mi~ ning` e júuiñ`

17 *Jo mi~ caguié` Jesúsi coliing` cóo'-' dsea` quiá'r~ e fí Betania e fí li~ cajúng` i Lázaro do, jo ningóo' quiá` jmiib~ e nicaláng` dsea` do mi~ caguiliñ` fí jo.*

18 *Jo e fíi` e sii` Betania do ja` huíi` née` laco'gui Jerusalén, co' tíib'jiu jíi`- la 'ní` kilómetro, **19** joba' fíi'm` dsea` Israel i neáang` fí jo cangolíñ` e cango'eer` i Marta do cóo'-'gui Yá` e laco' ja` liñ` do fíi` ui~ quiá'-' e cajúng` i rúiñ` i sii` Lázaro do. **20** *Jo mi~ caliñí` Marta e ningóo' Jesúsi fí do, joba' cagüi'fíir` e cangojmijíñ` dsea` do; jogui i Yá` rúiñ` do, dob cajer` fí sinuu` lajee` jo. **21** Joba' mi~ cajíng` i Marta do Jesúsi, lalab casír` dsea` do jo cajíñ`:**

—Fa' jiuh~gui mi~ cagüén`- jéeng'guijiu fí la, joba' ja` cajúng` i rún`n do jóng faco' lajo. **22** *Jo dsu` tab` dsii`- e quíb`- jmiib~ e niomicóo`-' Fidiée` jnea~ song nimíi`-ire lajo, co' doñí` ee` e míi`- 'nú` dsea` do, dseáng`- ngíim`ba`!*

23 *Joba' cañíi` Jesúsi quiá'-' i dseamf` do jo casír`-reiñ`:*

—Nijíb`tu i rún` do.

24 *Joba' cañíi` i dseamf` do quiá'-' Jesúsi jo cajíñ`-:*

—Jáb`-, niñi`baa e jo e njíb`tu i rún`n do mi~ nití`- í` e njíi`tu jaléng` 'líi` mi~ tí` li~ jo.

25 *Jo mi~ cangf` jo, lalab cañíi`tu Jesúsi quiá'-' i dseamf` do jo casír`-reiñ`:*

—Jneab` dsea` i cuø` e jí` dsea`, jogui e njíi`tu rí` mi~ ning` e njúuiñ`-. Joba' jaléng` i dsea` i já`- líng` júu` quié`-e, jo nañí` fa' júung` jíi`- ngúu` táaiñ`, dsu` ja` tóo` jmiib~ fa' ni'náiñ` e seeiñ` cøøng` cóo`-' Fidiée`; **26** *jogui jaléng` dsea` i já`- líng` júu` quié`-e jogui e seem`bir mi~ tí` li~ jo, joba' ja` tóo` jmiib~ fa' ni'náiñ` e seeiñ` cøøng` cóo`-' Fidiée` cajo. Joba' ¿su já`- líin` jalé` e júu` e fíi`-i 'nú` la?*

27 *Joba' cañíi` i dseamf` do quiá'-' Jesúsi jo casír`- dsea` do lala:*

—Lajob líi` Fíi`i, dseáng`- jáb`- líng` jnea~ e 'nub`lin` i Jóo` Fidiée` camíing`- i sijeeng` jnea`- i njáa` fí` jmigüi` la i nicá` niff` quí`-ii`!

Mi~ caqui`' Jesúsi tíi`- ée` quiá`- Lázaro

28 *Jo mi~ cangf` e síng` Marta cóo`-' Jesúsi, caquim`-bre e cangotéer` i rúiñ` i sii` Yá` do. Jo mi~ caguiéiñ`- fí quiá'r~, lalab casír`- i rúiñ` do li~ ja` núu` dsea` jo cajíñ`-:*

—Dob guing` i tifa`- do, jo 'nub` tó'r` lana.

29 *Joba` dsifí` mi~ canúu` Yá` e júu` jo, ladsifí` lanab cagüi'fíir` jo cangór` fí li~ tó`- Jesús ír`.* **30** *Jo Jesús ja` mí` caí`-bir e fí jee` fíi` do, co' dobi guiiñ`- e fí li~ cajíng` rúiñ` cóo`-' i Marta do.* **31** *Jo mi~ tí` li~ calilí`- i dsea` Israel i caguiliñ`- cango'ee` ír` e laco` ja` líiñ` do fíi`- , jo mi~ cangár` e cagüi'fíi`- i Yá` do lajminá`- e fí dsíi` sinuu` quiá'r`- do, joba` cangolím`-bre tí`leáaiñ` cajo laco` ngóo`- i dseamf` do, co' i` dsíi`-e ngóiñ`- do ngoquí`-bre e fí li~ ca'áng` i 'líi` rúiñ` do.*

32 *Jo mi~ tí` li~ caguié` i Yá` do fí li~ sing` Jesúsi, ladsifí` lanab casír` uó`- jnir` fí quini` dsea` do jo casír`- dsea` do lala jo cajíñ`-:*

—Faco` mi~ 'nú` cagüén`- jéeng'guijiu fí la, joba` ja` cajúng` i 'líi` rún`n do jóng faco' lajo.

33 *Jo mi~ tí` li~ cangá`- Jesúsi e qui`- i Yá` do cóo`-'gui jaléng` i dsea` Israel i caguiliñ`- cóo'r`- do, joba` eáam` calicu`- dsíi`- i dsea` do, jogui eáam`bi calijiung` dsíi`- cajo,* **34** *joba` cajming`-r` jaléng` i dsea` do jo casír`-reiñ`:*

—¿Jie` fí li~ ca'áng`-na` i dsea` do?

Joba` cajíng`- jaléng` i dsea` do casír`- Jesúsi:

—Má~aa' jo madsijóø^naa' fí~ jo.

³⁵ Jo canaang` Jesú斯 qui'bre cajo. ³⁶ Jo mi~ calilí^ i dsea` Israel do e qui' Jesú斯, joba' lalab cajín^-:

—¡Eáam' ni'neáang` i dseañu^ na i'lii^ na!

³⁷ Jo dsu^ jee^ i dsea` Israel do seem'bing^ i fé^ lala:

—I nabi i dseañu^ i cajmée` e calijné^ i dsea` i lami^ tiuung^- do, jo ja` i ñi^ jiali^ ja` cajmér` fa' e ja` cajúng^ i dseañu^ i nica'áng^- na.

Mi~ cají^tu Lázaro

³⁸ Jo fí^ dsíi^ tó^ cuub^ ca'áaiñ^- i'lii^ Lázaro do, jo o'ná^ e ée^ do cajnír^ cój^ coq^ 'loo` e fe^. Jo eáam' lijuung^ dsíi^ Jesú斯 cangoquiéeiñ^ e fí^ lí^ ca'áng^- i'lii^ do. ³⁹ Jo lalab cajín^- casí^r^ jaléng^ i dsea` i teáang^- do ie^ jo:

—Je^na' e 'loo` e sijní^ e o'ná^ e ée^ na.

Jo dsu^ mi^ canúu^ i dseam^ i sii^ Marta do i rúng^ i'lii^ do e cajíng^- Jesú斯 lado, joba' lalab casí^r^ dsea` do:

—Fí^naa', quiá^ jmíi^ ningóo` e ca'áng^- i rún^n na, jo lana nisi'léb^ ngúu^ táaiñ^, faa^aa^.

⁴⁰ Jo lalab cañí^ Jesú斯 quiá^- i dseam^ do:

—¿Já^ mi^ caffí^ i'ná^ e song dseáng^- já^ lín^ júu^ quié^ e, joba' nimó^ba' jóng jial tí^ laniing^ 'gøng^ Fidiée^?

⁴¹ Jo mi^ cangí^ jo, cajéb^ i dsea` do e cuu^ e sijní^ fí^ o'ná^ ée^ quiá^- i Lázaro do, jogui Jesú斯 dsifí^ lanab cajóør^ fí^ yú^ jmigüí^ jo cajín^-:

—Teaa^, lana cuóø^ o'ná^ gui'máang^, co^ jáb^ canáu^ júu^ quié^ e. ⁴² Jogui ñi^bí^ guiá^ cajo e contóøm^ já^ nuu^ ná^ júu^ quié^ e, jo dsu^ fí^ i'ná^ lana e lí^ laco^ jaléng^ i dsea` i teáang^ la jmíi^ na nijá^ lín^ e 'náb^ dsea` casí^n jnea^ fí^ jmigüí^ la.

⁴³ Jo mi^ cangí^ e cajíng^- Jesú斯 e júu^ na, jo café^r^ teá^ jo cajín^-:

—Júu^ fí^ lí^ iuun^- na, Lázaro!

⁴⁴ Jo mi^ calí^ e café^ Jesú斯 lajo, joba' dsifí^ lanab cagüí^ i dsea` i lami^ liing^ do, jo laco^ sibé^bi^ mi^ guotíir^, jogui nir^ sibé^ coq^ jmáang^ 'mi^'. Jo mi^ cangí^ jo, lalab cajíng^- Jesú斯 casí^r^ i dsea` i teáang^- do ie^ jo:

—Sí^na' e 'mi^ e sibeáng^ i dsea` i cají^tu na, jo lajoba' cuóøng^ e ngír^-.

Mi~ casíng^- dsea` i quié^ nifí^ quiá^- dsea` Israel e nisáiñ^ Jesú斯

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

⁴⁵ Jo mi^ cangí^ gui^ lajo, i fíim^ dsea` Israel i cangolíng^ cój^ Yá^ do já^ calíñ^- júu^ quiá^- Jesú斯, co^ cangá^ bre jalé^ e quií^ dsea` do jmíi^ ie^ mi^ cajmér` e cají^tu i Lázaro do. ⁴⁶ Jo dsu^ i liing^gui^ i dsea` Israel i cangá^ e cajmée` Jesú斯 do cangocóor^ júu^ fí^ quini^ jaléng^ dsea` góor^ i líng^ dsea` fariseo jalé^ e cangár^ do. ⁴⁷ Jo mi^ calíñí^ i dsea` fariseo do e jo, joba' casíñ^ cój^ jaléng^ fí^ jmídsea` e laco^ niseáng^ i dseata^ i quié^ nifí^ quiá^- dsea` Israel e laco^ nisíñ^ e^ nijmér^ cój^ Jesú斯. Jo lalab jmíng^ rúiñ^:

—¿E^ nijmó^oo^ cój^ i dseañu^ do? Co^ eáam' jmigui^ jalé^ e quií^r^ jmíi^ jmóor^ e dsigá^ dsíi^ dsea^. ⁴⁸ Jo song ja^ nijniing^naa' quiá'r^, joba' fíim^ dsea` nidsitáaiñ^ cój^ dsea` do, jo dseáam^ e dseata^ i neáang^ fí^ Roma nija'íñ^ guá^ qui^ ii^ osi lajaléng^naa' dsea` lí^naa' dsea` Israel fíng song calíñir^ jalé^ e jo.

⁴⁹ Jo jaang^ lajee^ i fí^ jmídsea` do nisiir^ Caifás, jo lín^ fí^ quiá^- jaléng^ jmídsea` ie^ jo, joba' lalab cajín^- casí^r^ jaléng^ i dsea` rúiñ^ caguaang^ gui^ do jo café^r^:

—¡Dseáng!~ jíi!~ coo` ja` ee` ñí` 'ná!~! ⁵⁰ Jo ja` i` óo'na' e guiá`gui quiá`ii` e nijúung` jaang` dsea` góo'naa' cuaiñ` quiá`ii` lajalé`naa' e laco`gui e ni'íing`naa' lajaléng`naa' dsea` líi`naa' dsea` Israel.

⁵¹ Jo i Caifás do ja` cajíñ` lajo uíi` e la tiiñ` 'ñia'r', dsu` fii` jmidseab` líiñ` ie` jo, joba' Fidiéeb` cacuø` ír` e cajíñ` lajo e Jesús nijúuiñ` cuaiñ` quiá`jaléng` dsea` góor` dsea` Israel; ⁵² jo o' jíi` e nijúung` dsea` do uií` quiá`jaléng` dsea` góor`, co` lajob cajo nijúuiñ` e laco` nitó'r` jaléng` dsea` quiá` Fidiéeb` i` siguiáng` fí` la'úng` fí` jmigüí` e laco` ni'uíñ` do coob` 'lé` lajee` lajaléiñ`. ⁵³ Joba' latí` ie` job canaang` jaléng` i` dseata` quiá` dsea` Israel do e 'nó'r` jial e njngáiñ` Jesús.

⁵⁴ Jo uiing` lajoba' jo` 'ga` li` jmijnéeng`gui 'ñia` Jesús jee` jaléng` dsea` góor` dsea` Israel, jo cagüi`í`bre e fí` lamí` táaiñ` do e li` se` Judea, jo fí` dob cangór` fí` coo` fii` e sii` Efraín e née` quiá` fí` guóo` uó` quiá`, jo fí` job cajer` cóo` jaléng` dsea` quiá`r`.

⁵⁵ Jo mi` cangí`gui lajo, lajee` e nijaquiéeng` jmií` e quií` tii`ing` dsea` Israel e jmóor` lacoo` jíi` e sii` Pascua, joba` quií` tiiñ` e dsilíiñ` fí` Jerusalén ná`gui e jmií` jo e laco` jmiguíúng` yaaiñ` fí` quini` Fidiéeb` jo dsiguiar` guiá` lajíi` e quií` tiiñ` jmóor` do. ⁵⁶ Jo mi` caguilíing` i` dsea` Israel do fí` Jerusalén, jo seem`biñ` do ngír` ta` 'náng` Jesús ie` jo, jogui jmíng` rúiñ` lajaang` lajaaiñ` lajee` e teáaiñ` fí` dsíi` sináu` guá` fí` e si` fí` jo, jo siiñ`:

—Jo ¿e` fó` 'ná`? ¿Su nijáa`gui i` dsea` i` fí` la lajee` jmií` osi ja` nijáar` é?

⁵⁷ Jo jaléng` dsea` Israel i` líiñ` dsea` fariseo cóo`gui jaléng` fí` jmidsea` quiá`r` nícanghiñ` júu` quiá`jaléng` i` dsea` i` caguilíing` e jmií` do e song jaang` lajee` ír` nija`r` júu` jie` fí` táang` Jesús, jo e güijmée`bre júu` ladsifi, jo lajoba` e niteng` dsea` do.

12

*Mi` ca'ée` jaang` dseamí` jmií` jmeafí` tii` Jesús
(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)*

¹ Jo mi` cangí`gui lajo, jñáu` jmiíb` jmóo`gui e nití` e jmií` Pascua quiá` dsea` Israel do, jo cangób`tu Jesús fí` Betania e cango`ee`tur Lázaro i` cajmér` e cají`tu ie` lamí` jéeng`gui do. ² Jo mi` tí` li` caguiér` fí` quiá` dsea` do, i` dsea` seeng` fí` sináu` do cajmér` coo` jmií` e jmi`gór` Jesús, joba` cagó`r` coliíng` ie` canáu` e jmií` jo; jo dob guíing` Lázaro e gó`r` coliíng` cóo` i` dsea` do cajo, jogui i` rúiñ` i` sii` Marta do, ib` jmoó`ta` ngíng` jmiñ` quiá`jaléng` i` dsea` i` neáang` gó` do ie` jo. ³ Jo lajee` guíing` Jesús gó`r`, coo` caguiéb` Yá` i` rúng` Lázaro fí` lí` guíing` dsea` do, jo quier` coo` dsu` níguo` e a` trescientos gramos jmií` jmeafí` e líi` cóo` layaang` nardo e 'mo` eáang`, jo cóo` e job ca'eer` fí` tii` Jesús lajee` e guíing` dsea` do gó`r`; jo mi` cangí` jo, cajmiquí`r` cóo` jñáguir`. Jo latóom` e fí` dsíi` sináu` do cajó` jmeá` quiá` e jmií` jmeafí` do ie` jo. ⁴ Jo mi` cangoyúung` e jo, jaang` lajee` dsea` guítúung` quiá` Jesús i` sii` Judas Iscariote i` nisí` i` ni'níng` dsea` do, lalab cajíng` i` ie` jo:

⁵ —Jiali` ja` mi` cango`nií` e jmií` jmeafí` la cóo` 'ni` ciento cutee` e laco` nilisea` cuu` e nilicóo` jaléng` dsea` tiñíng`?

⁶ Jo cajíng` Judas Iscariote e jo dsu` o` já` dseáng` e fí` líiñ` jaléng` dsea` tiñíng`, co` jaang` iib`liiñ` do, co` ie` jo i`bre dsea` née` nir` taloo` téé` cuu` e líi` quiá` Jesús coliíng`gui cóo` i` dsea` guítúung` quiá`r` do; joba` i` Judas Iscariote do guí`bre e cuu` do mi` iin` 'ñia'r`. ⁷ Joba` lalab cañí` Jesús quiá` i` dsea` i`:

—Ja` e fí` jíi` coo` i` dseamí` na, co` lajíi` e nícajmér` na e nícaguiar` guiá` quié` e mi` nití` i` e quiá` ni'ám`baa. ⁸ Jo contóom` cuóong` lí` jmicóo` 'ná`

jaléng¹ dsea` tiñíing⁻, jo dsu' jnea~gui ja` contøøng⁻ táan`n cõo¹~ 'nú¹ fí jmigüi¹ la.

Mi~ ca'f' dsii' dsea` e njngáiñ⁻ i Lázaro do

⁹ Jo mi~ cangf'guijia lajo, i fíim' dsea` Israel caliñir⁻ e dobi táang⁻ Jesús e fí Betania do. Joba' cangolíñ⁻ cangojóø`bre fí jo, jo dsu' o' jíi¹~ Jesús dseáng⁻ i ngir⁻'náiñ⁻ do, co' lajob⁻'náiñ⁻ Lázaro cajo i cajmée` Jesús e cají⁻tü calé⁻ catú⁻. ¹⁰ Joba' i fui⁻ jmídsea` do cashiñ⁻ røø` e la quié⁻ tí Lázarob njngáiñ⁻, ¹¹ co' fe⁻ i dsea` Israel i quie⁻ nifí⁻ do e uíi⁻ íb` fíing⁻ i dsea` góor⁻ do ninaang⁻ 'naaiñ⁻ cõo¹~ i dsea` rúiñ⁻ caguisaang⁻ gui do, jo cõo¹~ Jesús ninaaiñ⁻ dsitáaiñ⁻.

Mi~ ca'i- Jesús fí jee~ fíi' Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

¹² Jo lajee⁻ nú⁻gui jmíi⁻ Pascua e tí fí Jerusalén do, fíim' dsea` cangolíñ⁻ fí jo e cangotíñ⁻ e jmíi⁻ do; jo mi~ cajneá⁻ coo⁻gui jmíi⁻, job caliñí⁻ dsea` e tí niguiée` Jesús fí Jerusalén e quiá⁻ e jmíi⁻ do. ¹³ Jo mi~ caliñí⁻ i dsea` do e jo, joba' cangoquiúu'r⁻ moo⁻ quiee⁻, jo cangolíñ⁻ cangoiñ⁻ Jesús catí caluu⁻ fíi⁻ e quiá⁻ niymiféiñ⁻ dsea` do. Jo mi~ ca'iñ⁻ dsea` do, lalab fé'r⁻ teá⁻ e iáang⁻ dsíir⁻: —¡Majmifém'baa' i dsea` na! ¡Jogui juguié⁻jíi⁻ quiá⁻ i dsea` na i casíing⁻ Fidiée⁻ fí jmigüi⁻ la cuaiñ⁻ quiá'r⁻! ¡Jogui majmifém'baa'r cajo i dsea` na i líing⁻ dsea` güeang⁻ i quié⁻ nifí⁻ quiá⁻ jaléng⁻ dsea` góona⁻ dsea` Israel!

¹⁴ Jo lajee⁻ iuung⁻ Jesús fí, lado cadséiñ⁻ jaang⁻ bú⁻, jo íb` caguár⁻ lí⁻ laco⁻gui la fé⁻ fí ni⁻ ji⁻ quiá⁻ Fidiée⁻ e cajme⁻ dsea` malíi⁻gui eáang⁻ lí⁻ fé⁻ lala:

¹⁵ Ja` fóøng⁻na⁻ jaléng⁻ 'nú⁻ i seeng⁻ fí fíi' Sión; jo jóø⁻na⁻, lab niyáa⁻ i dseata⁻ dsea` féng⁻ quií⁻na⁻ e guiiñ⁻ fí mocoo⁻ jaang⁻ bú⁻ jiuung⁻.

¹⁶ Jo dsu' la'uui⁻ ja` calilí⁻bí⁻ i dsea` guítúung⁻ quiá'r⁻ do e⁻ guóng⁻ jalé⁻ e do; lí⁻ mi~ cangf'gui lajo, mi~ cangf⁻ e cangáng⁻tü Jesús fí ñiffí⁻, joguib calilí⁻ i dsea` do e jalé⁻ e cajmée` Jesús do ninitóob⁻ fí ni⁻ ji⁻ quiá⁻ Fidiée⁻ e cajme⁻ dsea` lajíi⁻ malíi⁻gui eáang⁻ lí⁻ fé⁻ uii⁻ quiá⁻ Jesús.

¹⁷ Jo ie⁻ jo, jaléng⁻ i dsea` i cangá⁻ mi~ cató⁻ Jesús i Lázaro do e nigüi⁻hiñ⁻ do fí dsíi⁻ ée⁻ quiá'r⁻ co' cajíb⁻tur, joba' jaléng⁻ i dsea` íb` i cani⁻ e júu⁻ jo jee⁻ jaléng⁻ i dsea` caguisaang⁻gui do. ¹⁸ Jo lajob i fíim' dsea` cangolíñ⁻ e cangojmijíñ⁻ Jesús, co' caliñí⁻bre jalé⁻ e quií⁻ dsea` do jmíi⁻ e cajmér⁻ e fí do ie⁻ jo. ¹⁹ Jo i dsea` Israel i líing⁻ dsea` fariseo do lalab sñiñ⁻ la'ó⁻ yaaiñ⁻:

—Nab nimóo⁻ 'nú⁻, jíi⁻ coo⁻ja⁻ e quií⁻naa⁻ jmíi⁻ niymó⁻oo⁻ lana, co' jnéeng⁻ ne'baa⁻ e jia⁻ ja⁻ lajíi⁻ dsea` nisitáaiñ⁻ cõo¹~ i Jesús na lana.

Mi~ ca'nang⁻ dsea` griego Jesús

²⁰ Jo jee⁻ jaléng⁻ i dsea` i cangolíñ⁻ fí Jerusalén e cangojmiféiñ⁻ Fidiée⁻ lajee⁻ e jmíi⁻ jo, jee⁻ i dsea` íb` ni quiéeng⁻ coo⁻ tú⁻ míing⁻ dsea` griego. ²¹ Jo i dsea` griego do cangoquiéeiñ⁻ fí lí⁻ sing⁻ jaang⁻ dsea` guítúung⁻ quiá⁻ Jesús i sii⁻ Lii⁻, jo i seeiñ⁻ fí Betsaida e née⁻ lí⁻ se⁻ Galilea, joguib i dsea` griego do camír⁻ jmi'ee⁻ i Lii⁻ do jo casí⁻ reñiñ⁻:

—Dsíng⁻ ii⁻ jnea⁻ e nilicuíng⁻naa⁻ Jesús.

²² Joba' dsifí⁻ mi~ canúu⁻ Lii⁻ e jo, cangó⁻bre cangosí⁻r⁻ Dí⁻ i líing⁻ jaang⁻gui dsea` guítúung⁻ rúiñ⁻ cajo, joba' laji⁻ huáam⁻bre cangolíñ⁻ e cangojmée⁻r⁻ júu⁻ Jesús lajíi⁻ e jíng⁻ i dsea` griego do. ²³ Joba' lalab cañíi⁻ Jesús quiáñ⁻ do:

—Lana tí nití⁻ í⁻ quié⁻e e ninín⁻túu⁻ fí ñiffí⁻ lí⁻ cagá⁻a mi~ cagüén⁻n fí la e líin⁻n jaang⁻ dsea` jmigüi⁻. ²⁴ Joguib jnea⁻ jmitaa⁻ óo'na⁻ e fa⁻ camí⁻ micui⁻iee⁻ e ja⁻ mi~ cató⁻ fí ni⁻ uó⁻ jo o'gui níi⁻ cajo, joba' lami⁻ líib⁻ lí⁻ e camíb⁻ e mijú⁻ do; jo dsu' song camí⁻gui e micui⁻iee⁻ do catób⁻ fí ni⁻ uó⁻ joguib caníib⁻, joba' jmiguiab⁻ ni'uíng⁻ do mi~ niró⁻. ²⁵ Cofa⁻ i dsea` i eáang⁻gui guíing⁻ dsíi⁻ jalé⁻ e

dsijée' fí' jmigüí la, joba' ni'úim' quiá' - i dsea` í mi' tí' lí' jo; jo dsu' i dsea` i ja` guiing` dsí' jalé` e dsijée' fí' jmigüí la, joba' i dsea` í guiáb' ni'uíng' quiá'r' mi' tí' lí' jo, co' cøøm' niliseeñ' cöo' Fidiée' lata'. ²⁶ Jogui song jaang` dsea` iiñ' e nilíñ' jaang` dsea` i jmóo` lajíl' e iin' n, joba' 'né' ngír' coliim' cöo' jneab'; jogui lacaang` jié' fí' lí' seen', joba' fí' job 'né' seeiñ' cöo' jnea~ cajo. Jo song seeng` dsea` i jmóo` lajíl' e iin' n, joba' Tiquié'e dsea` guiing` níff' nijmi'gó'bre i dsea` í cajo.

Mi~ cajíng'-tu Jesús e nijngáng'- dsea` ír'

²⁷ Jo fá'guí lana e dseáng' dsíng' nijáa' fí' lí' quié'e; jo ¿e~ nijmee~e? ¿Su nifá'a: "Teaa~, leaang` jnea~ jee~ jalé' iihuí' e nidsingíin' n do"? U~, o' lajo, co' jnea~ cagá~ a fí' jmigüí la e lí' lacó' nidsingíin' n jalé' e jo. ²⁸ Joba' fí' i' ná~, Teaa~, jmee~ e lacó' nijmi'gó' dsea` 'ná~.

Jo dsí' mi' cangf' e cajíng' Jesús lajo, joba' guicaná' cöo' luu~ fí' yá' jmigüí, jo guicajíng' lala:

—Nicajmé~ baa lajo, jo dsu' tí' lí' nijmee~baa calé' catú~.

²⁹ Jo jaléng' i dsea` i teáang` núu` do ie~ jo cajíñ' e liing` ee` guicangoo` fí' yá' jmigüí; dsu' i liing` gui i dsea` do fé'r':

—Jaang` ángel i niguicafé' na.

³⁰ Jo mi' cangf' jo, jo cañíi' Jesús quiá' - i dsea` do jo cajíñ':

—Ja` catíng` jnea~ e guicajíng' e luu~ do, co' 'náb' dsea` catíng` na' e jo.

³¹ Jo lanab catí' í' e Fidiée' niquidsir' í' quiá' jaléng' dsea` jmigüí uii' quiá' jalé' dsee' quiá'r', jogui lanab cajo catí' í' e ni'íng' bí' quiá' fí' i'ling' i quiá' ta~ fí' jmigüí la. ³² Jo dsu' mi' ningf' e niteáng' dsea` jnea~ fí' dse' crúu' e lacó' nijúun' n, jo lajoba' nitóø'jaléng' dsea` e lacó' ni'uíñ' dsea` quié'e.

³³ Jo cajíng' Jesús lana co' niñi'bre guiá' jial nijnga' dsea` quiá'r'. ³⁴ Jo mi' tí' lí' canúu' jaléng' dsea` i teáang` do ie~ jo e júu' quiá' Jesús do, joba' lalab cañíir' quiá' dsea` do:

—Nineb` jnea'^ røø' e tóo' fí' ni' jí' quiá' Fidiée' e latab` niliseeng` Dsea` Jmáang~, joba' ¿jiali' fó' 'ná' e i dsea` i jáa' fí' níff' e líiñ' jaang` dsea` jmigüí 'né' nisáiñ' fí' yá' mi' nijnga' dsea` quiá'r'? Jogui ¿í' i dsea` i julf' na?

³⁵ Joba' lalab cañíi' Jesús quiá' - i dsea` do:

—Jnea~ bí' e jneá' jee~ 'ná' lajee` lana, jo dsu' jo` huóø' e líing' guí lajo jee~ 'ná' fí' la. Joba' jmi'úum'ba' e seem'ba' guiá' lajee` e seem'bí' jee~ 'ná' fí' la e lacó' ja` níl' e lí' nua' do 'ná'. Dsucó' jaléng' dsea` i seeng` e fí' lí' nua', joba' jíl' ja` nír' jie~ fí' lí' seeiñ'. ³⁶ Joba' jáang' yaang` na' e fí' lí' jneá' jí' do lajee` e seem'bí' jee~ 'ná' e lacó' quiá' jmíi' e niliseeng`na' contøøng' fí' lí' jneá' jí'.

Jo mi' tí' lí' cangf' e cajíng' Jesús jalé' e júu' na, joba' cangó'bre, jo ca'náam' níia'r' jee~ i dsea` do.

Jiali' ja' já' - líng` dsea` Israel júu' quiá' - Jesús

³⁷ Jo ie~ jo, ja` e líí' e Jesús cajmér' jalé' e lí' laniing' e quí'r' jmi'í fí' quini' jaléng' dsea` góor` dsea` Israel, jo dsu' ja' já' - líim'bí i dsea` do júu' quiá' - Jesús;

³⁸ jo lajoba' e caliti' e cajme' Saíi', jaang` dsea` i café' cuaiñ' quiá' - Fidiée' malíi'gui eáang' ie~ lami' cajíñ' lala:

Fíi'naa', ¿í' i já' - nicalíng' júu' quiá' - e guia`naa'?

Jogui ¿í' i nicalíñi' jial tíi' 'gøn', Fíi'naa' Fidiée'?

³⁹ Jo lajob jaléng' dsea` do jíl' ja` lí'r' ningáíñ', co' lalab cajme'gui Saíi' cajo fí' ni' jí' quiá' - Fidiée' lí' fé' lala:

Jnea~ Fidiée' jo fá'a e júu' la:

⁴⁰ Nicajnf'baa jminir' jogui nicajnf'baa moguir~ cajo
e lacó' ja` cuóøng` niliñir' júu' quié'e

o'gui cuóøng` e ningáiñ` jial líf` cajo;
jo lajoba' ja` niquf` jíng` yaaiñ` fí quinii`
jogui lajobi jnea` ja` njmíl'leáan` nre cajo.

⁴¹ Jo cajíng` Saíi^ lana, co' nicangá` bre jial tí` laniing` 'gøng` JesúS, joba' fé'r` uií` quiá` dsea` do.

⁴² Jo nañí` fa' cajím` i yúu` Saíi^ do e júu` jo, dsu' fíim` dsea` Israel já` calkiñ` júu` quiá` JesúS ie` jo, jogui fíim` dseata` dsea` Israel i laniing` já` calkiñ` júu` quiá` dsea` do ie` jo cajo. Jo dsu' ja` fé'r` lajo fí quiní` jaléng` dsea` jiéng`, co' 'góm`bre jaléng` dsea` Israel i líng` dsea` fariseo e ni'uøng` neiñ` fí dsí` sináu` guá` quiá'r`, ⁴³ co' eáang`gui iiñ` e dsea` jmigüíbing` njmíl'gó` ír` laco`gui e njmé` 'ñia` Fidiée` lajo cōo'r`.

Jial dseáng` 'né` njmíl'gó` dsea` júu` quiá` JesúS

⁴⁴ Jo mi` cangí`gui lajo, lalab cajíng` JesúS cōo` júu` teá`:
—Jaléng` dsea` i já` líng` júu` quié` e, joba` i dsea` i o' jíi` júu` quié` e já` líiñ` , co' lajob já` líiñ` júu` quiá` Tiquí`ii` Fidiée` cajo, dsea` i casíng` jnea` fí jmigüí la. ⁴⁵ Jo doñí` ii` dsea` i níng` jnea`, joba` níim` bre cajo i dsea` i casíng` jnea` fí jmigüí la. ⁴⁶ Jo jneab` dsea` líin`n e jí` do, jo cagá` a fí jmigüí la e lí` laco` jaléng` dsea` i já` líng` júu` quié` e ja` niliseeiñ` fí li` nuu`. ⁴⁷ Jo i dsea` i lico` núu` jalé` júu` quié` e jo dsu` ja` jmóor` núu`r` jalé` e jo, joba` o` jnea` dsea` niquidisi` í` quiá` i dsea` i. Co` ja` cagá` jnea` fí jmigüí la e laco` niquidisi` í` quiá` jaléng` dsea` , co` jnea` cagá` a e lí` laco` nilaan` re jee` jalé` dsee` quiá`bre. ⁴⁸ Jo jaléng` i dsea` i ja` jíi` jnea` o`gui já` líiñ` júu` quié` e, joba` i dsea` i niseem`bing` i ni`f` í` quiá'r` quiá` jalé` e dsee` e nica'éer` do; co` cōo` jalé` e júu` e nicafa` a na, cōo` jíi` job nitidsi` í` quiá'r` mi` tí` li` jo. ⁴⁹ Co` jnea` ja` fá` a la ñii` 'ñiá`a, dsu`co` Tiquí`ii` i casíng` jnea` fí jmigüí la, ib` i nicaquiá` ta` quié` e lajíi` e 'né` e nifá`a. ⁵⁰ Jo lajob niñí` jnea`, e jaléb` ta` e quiá` Tiquié`e do cuó` e liseeng` dsea` cōøng` cōo` Fidiée` lata`. Joba` lajob líi` , jaléb` e fá` jnea` dseáng` fá`a jíi` laco` ta` ca`íin`n quiá` Tiquí`ii`.

13

Mi` caru` JesúS tii` dsea` guitúung` quiá'r`

¹ Jo mi` cangí`gui lajo, lajee` e guati'ló` jmíi` Pascua e qui`í` tíng` dsea` Israel jmóor` fí Jerusalén, jo ie` jo niñib` JesúS e nicatib` í` quiá'r` e nitár` fí jmigüí la jo nidséiñ` nidsigüeá`tur cōo` Tiquí`ii` fí ñiffí. Jo lajee` cateáaiñ` fí jmigüí la, eáam` cajmi`neáaiñ` jaléng` dsea` i ca`uíng` dsea` quiá'r` , jo lajob cajmér` cartí` cangáng` tur fí ñiffí. ²⁻³ Jo ie` jo, tí` li` ni`íb` fí i`líng` fí dsíi` Judas, jóo` jaang` dseañu` i sii` Simón Iscariote, jo i fí i`líng` do cajmér` e ca`f` dsíi` i Judas do e ni`niñ` JesúS fí quini` jaléng` dsea` i quié` nifi` quiá` dsea` Israel. Jo JesúS niñí`bre guiá` e fí li`/guiing` Fidiée` jáar` mi` cagüéiñ` fí jmigüí la, jogui e fí job nidséng` tur mi` nití` í` quiá'r` . Jo i Tiquí`ii` dob i nicacuó` ír` fí e néé` nir` lajale` . ⁴ Jo ie` job cagó` JesúS íi` canuu` cōo` dsea` guitúung` quiá'r` , jo lajee` e neáaiñ` gó`r` dob mi` caráaiñ` e fí li` guiñ` do jo caguir` e si`r` e quié` lí` lí` ni` , jogui ca`ñiá`r` cōo` jmáang` 'mi` fí 'ñúiñ` . ⁵ Jo mi` cangí` jo, cagüé`r` jmíi` fí dsíi` cōo` úu` e ja` a` eáang` , jo cōo` e job canaaiñ` ru`r` tii` lajaang` lajaang` i dsea` guitúung` quiá'r` do, jo mi` calí` jo, cajmiquí`r` cōo` e 'mi` e ca`ñu`r` tu`r` do.

⁶ Jo mi` tí` li` catíng` Tú` Simón e njgíi` tii` e nirúu` JesúS, joba` lalab cañíir` quiá` dsea` do:

—Fíi`i, ja` catíng` 'na` e nirúu` tí`i.

⁷ Jo lalab cañíi` JesúS quiá` dsea` do:

—Ja` mí' ngáng` 'ná` lana e~ guóng` lajíi` e jmóo'o la, jo dsu' lajee` lab ningán`.

⁸ Jo cañíi'tu Tú^ Simón quiá`- Jesús jo casí'r- dsea` do:

—¡Dseáng`- ja` cuó'baa fí' e 'ná` nirúu`- tíi`!

Joba' lalab cañíi'tu Jesús quiá`- dsea` do:

—Lí` jíi` e laba'líi', e song ja` nirúu`- u tii`-, joba' ja` quí`- jmíi` jóng e líng'gui' dsea` quié`-

⁹ Joba' cañíi'tu Tú^ Simón quiá`- dsea` do jo cajíñ`-:

—Jo song lajob nilíi' Fíi'i, joba' guiá`-gui e nirúu`-ba' la quié` guóo'o cóo`-gui moguii` cajo.

¹⁰ Jo dsu' lalab cañíi'tu Jesús quiá`- Tú^ Simón jo cajíñ`-:

—Doñí ií` dsea` i` lalí` calá`-, joba' ja` 'né` lá`-tur ladsifi' lado, jo jíi`- tii`-bre 'né` nirú`-tur co' sijgíim`bre latøøiñ`. Jogui 'ná` líim'ba' dsea` sijgíing`, nañí` fa' ja` lajaléng`na` líing`na` lajo.

¹¹ Jo cajíng`- Jesús lana e ja` lajiing` i` dsea` do líiñ` dsea` sijgíing`, co' niñí`bre guiá`- i` i` dsea` i` ni'níng` ír` fí` quini` dsea` i` quié` nifi` quiá`- dsea` Israel.

¹² Jo mí` tí` li` cató` e ru`- Jesús tii`- jaléng` i` dsea` guitúung` do quiá'r`, joba' caquib`-tur e síl`r` do, jogui caguáb`tur e fí` lí` guiiñ` gó'r` do, jo mifíing` cajíñ`- lala:

—¿Su ñí` 'ná` e~ guóng` jalé` e nicajmé` e quií`-na` na? ¹³ Co' 'ná` calíing`na` jnea` e líin`n Fíi`na` jogui e líin`n Tifa` quií`-na`, jo e jáb`-, lajob líi', co' lajob dseáng` líin`n. ¹⁴ Jo co' jnea`, dsea` líin`n Tifa` jogui Fíi` quií`-na`, nicarúu`-baa tii`-na` lajaang` lajaang`na`, joba' lajob cajo 'né` jmée` 'ná`, 'né` rúu`-ba` tii`-dsea` rúng`na`. ¹⁵ Jo jnea` nica'ée`-baa 'ná` jial 'né` njmee`-na` e laco' 'ná` njmee`-na` røob` laco`gui jíi`- e nicajmé` jnea`. ¹⁶ Jo e laba` jmitaa` óo`na`, e jíi`- jaang` dsea` líeeng` niing`-guir laco` fiir`, jogui e jíi`- jaang` dsea` i` ngí` ta` quié` júu` niing`-guir laco`gui i` dsea` i` casíing` ír` do. ¹⁷ Jo song ngám`ba` jalé` e júu` na jogui jmiti`-bi` e iáang` óo`na` cajo, joba` juguiá`- niliseeng`na` jóng.

¹⁸ 'Jo dsu' e fá'a na ja` catíng` 'ná` lajiing`na`; co' ñí`baa guiá`- i` jaléng` i` nicaguíin`-n. Dsu' dseáng` 'né` litib` jíi`- laco` fé` fí` ni` jí` quiá`- Fidiée` e cajme` dsea` malii`gui eáang` lí` fé` lala: "Jaang` lajee` dsea` i` gó` coliing` cóo`-baa lana, ni`ní`ní`ní`-bre jnea`." ¹⁹ Jo fíi`-i` 'ná` e júu` na lana e lí`- laco` niñí`ba` jéeng` mí` tí` lí` nidsijéé` jalé` e jo. Jo mí` tí` lí` nilí` lajo, joba` jáb`-nilíing`na` jóng e jneab` dseáng` líin`n jíi`- laco` fá'a e líin`n. ²⁰ Jogui e laba` jmitaa` óo`na`, e doñí ií` dsea` i` ni'níng` i` dsea` i` sín`-n do, joba` ím`bre jnea`-cajo; jogui doñí ií` dsea` i` íng` jnea`, joba` ím`bre i` dsea` i` casíing` jnea` fí` jmigüí` la cajo.

Mí` cajíng`- Jesús e Judas Iscariotebing` i` ni'níng` ír` (Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

²¹ Jo mí` cangí` e cajíng`- Jesús lajo, joba` dseáng`- eáam` fíi`- calíiñ`-, jo cajíng`- casí'r` i` dsea`-guitúung` quiá'r` do jo casí`-rein`:

—E laba` jmitaa` óo`na`, e jaang` lajee` la'ó` 'ná`bing` i` ni'níng` jnea` fí` quini` i` dsea` quié` nifi` quiá`- dsea` góo`naa` dsea` Israel.

²² Jo mí` canúu` i` dsea`-guitúung` do e júu` jo, jo líco` cajóong` rúm`bre, jo dsu` ja` calilí`r` i` dseáng` i` éeng` Jesús do. ²³ Jo jaang` lajee` i` dsea`-guitúung` i` iing` Jesús eáang` do dseáng`- cáam` dsea` do guiiñ`, jo lajoba` cuóøom` sáiiñ` cóo`-dsea` do lajee` e neáaiñ` gó'r`. ²⁴ Jo co` huíim` bigui guíing` Tú^ Simón, joba` cajmér` lí` cóo`- guóor` quiá`- i` dsea` i` guíing` cáang` Jesús do e laco` dsea` i` njming`r` dsea` do i` lajee` ír` i` éeng` Jesús do. ²⁵ Jo i` dsea` i` guíing` cáang` Jesús do cangoquiéeiñ` quiá`-gui laco` guíing` dsea` do, jo lalab cajming`r` dsea` do:

—Fíi`i, ¿i` i` dsea` i` julí` na?

26 *Joba' lalab cañíi` Jesú斯 quiá!- dsea` do:*

—Lana nijmi'leaa` cōo` 'ná`jia iñíi`, jo ii` i dsea` i ni cuóøø`ø e jo, íb` i fá`a na.

27 *Jo dsifí` mi` café` Jesú斯 e júu`jo, joba' cajmi'leá`bre e iñíi` do, jo i Judas i líiing` jój` Simón Iscariote, íb` i cacuø'r` e jo. **28** *Jo dsifí` mi` ca'íng` i Judas do e iñíi` do, joba' dsifí` lajob ca'í- fii` i 'líing` i sii` Satanás fí` dsíir. Joba' lalab casí!- Jesú斯 ír`:**

—Lajíi` e nica'í o` e nijmée`^, joba' jmeeb` lajminá`-

28 *Jo mi` canúu` i dsea` i caguaang`gui do lajíi` e cajíng`- Jesú斯 do, ja` cangáiñ` jiali` cajíng`- dsea` do lajo. **29** *Jo co` ie` jo i Judas Iscariote do líiin` dsea` i si'má`^ cuu` quiá!- Jesú斯 cōo`^ gui quiá!- i dsea` guitúung` quiá'r`-, joba' i líiing` i dsea` do ca'í` dsíir` e Jesú斯 sí'r` i Judas do e líiing` ee` nidsileáá` dsea` do quiá!- e ni'nér` lajíiñ` lajee` jmii` osi quiá!- e ni cuó'r` jaléng` dsea` tiñiing` é.**

30 *Jo dsifí` mi` ca'íng` Judas Iscariote e iñíi` do, joba' cagüi'í`bre e fí` li` neáaiñ` do. Jo nicanueb`.*

Júu`laniing` quiá!- Dsea`Jmáang`

31 *Jo mi` tí` lí` cangí` e cagüi'í` i Judas Iscariote do, joba' lalab casí!- Jesú斯 i dsea` quiá'r` i caje`gui do:*

—Jo lanab nicalilí`^ 'ná` jial tí` niguo`^ líing` Fidiée` mi` calili` jial tí` niguo`^ líing` jnea~, dsea` cagá`a fí` ñiffí` jo cagüén`n fí` jmigüí` la e líin`n jaang` dsea` jmigüí`. **32** *Jo song lajob líi` e jnea` dsea` cagüén`n fí` jmigüí` la líin`n jaang` dsea` jmigüí` e ni'ee`e 'ná` jial tí` niguo`^ líing` Fidiée`, joba` Fidiée` lajob nijmér` cōo`^ jnea` cajo, jo lajee` tab` nijmér` lajo. **33** *Jogui 'ná`, dsea` líing`na` joo`o, e laba` fíi` i 'ná` e jo` huóø` táang`guíí cōo`^ 'ná` fí` la. Jogui 'ná` ni'nam`ba` jnea` jo dsu` jo` niguiéng`na` jnea`; co` lí` laco`gui jíi` e nicafíi` i dsea` Israel caguaang`gui ie` lami` jéeng`gui do, jo lajob fíi` i 'ná` lana cajo e ja` cuóøng` nigüilíng`na` fí` lí` niníng`^ jnea`. **34** *Jo uiing` e joba` e ni cuóøø`ø 'ná` e júu`laniing` la e ja` mí` cäftí` i 'ná` lami` jéeng`gui, jo e lab e jo: jmi`neáang`na` dsea` rúng`na`. Jo lí` laco` la 'neáang` jnea` 'ná`, lajob dseáng`- 'né` jmi`neáang`na` dsea` rúng`na` cajo. **35** *Jo song lajob jmoo`na` e dseáng`- jmi`neáang`na` dsea` rúng`na`, joba` lajíi`m` dsea` nilílir` jóng e dseáng`- dsea` quié`baa líing`na` song jmoo`ba` lajo.****

Mí`cajmée` Jesú斯 júu` e nijíng`- Tú` Simón e ja` cuíiñ` dsea` do

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

36 *Jo mi` canúu` Tú` Simón lajíi` e cajíng`- Jesú斯 do, joba` cajmíng`r` dsea` do lala jo cajíñ`:*

—Fíi`i, ¿je` fí` lí` niguó`?

Joba` cañíi` Jesú斯 quiá!- dsea` do jo casí!-reiñ`:

—Ja` cuóøng` niguóng`^ 'ná` lana e fí` lí` niníñ`n, jo dsu` mi` nilicøøng`gui jia lajo, joguiba` e ni cuóøng` guóñ` jóng.

37 *Joba` lalab cañíi` Tú` Simón quiá!- Jesú斯 jo casí!- dsea` do:*

—Fíi`i, ¿jiali` ja` cuóøng` e niníñ`n cōo`^ 'ná` lana? ¡Co` guiab`dsii` e nijáang`^ 'ñiá`a e nijúun`n e laco` nijmicóo`^o` 'ná`!

38 *Joba` lalab cañíi` Jesú斯 quiá!- i Tú` Simón do jo casí!-reiñ`:*

—¿Su dseáng`- já!- e nijmée`^ e laco` fó`na, Tú` Simón? Co` lana jmítaa`o` e lajee` e ná`-gui e niquí`- jaang` tuidsée`, 'ná` nifo`^ 'ná` ya` e ja` cuíin` jnea`.

14

Jesú斯 líiñ` e fí` cōo`^ e guilíng` dsea` fí` lí` guing` Tiquiá'r`

1 *Jo mi` cangí` e casíng` Jesú斯 cōo`^ i Tú` Simón do, joba` lalab casí!-gui r` i dsea` quiá'r` do:*

—Ja` jmáang[~] yaang[~]na' fí'í[~] 'ná[~], dsea` já[~] nicalíng[~]na' júu[~] quiá[~] Fidiéé[~], jogui ja` jmitung[~] óo'na' cóo[~] júu[~] quié[~]e, co[~] 'né[~] e jáb[~] nilíng[~]na' cajo. ² Co[~] fí[~] lí[~] guing[~] Tiquié[~]e fí[~] ñiff[~], fél[~] jío[~] e quiá[~] nigüeá[~] jaléng[~] dsea` quiá[~]r[~]; cofa[~] ja` lí[~] lajo, joba[~] ja` mí[~] cafí[~]i[~] 'ná[~] jóng e tí[~] lí[~] ninín[~]n e niguaaa[~] guiá[~]fí[~] lí[~] nigüinína' cóo[~] jnea[~] fí[~] lí[~] guing[~] Tiquié[~]e faco[~] lajo. ³ Jo mí[~] tí[~] lí[~] cang[~] e niguaaa[~] guiá[~] e fí[~] lí[~] nigüinína' do, joba[~] nigáab'túu[~] calé[~] catú[~] fí[~] la e laco[~] nitøø[~] 'ná[~] e nigüilíng[~]na' cóo[~] jnea[~], jo fí[~] job nidsi'ié[~]ee[~] colíng[~] cóo[~] jnea[~]. ⁴ Co[~] niñib[~] 'ná[~] jie[~] fí[~] lí[~] ninín[~]n jogui nicuíi[~]bí[~] cajo e fí[~] e dsijéé[~] fí[~] jo.

⁵ Jo mí[~] cang[~] e cajíng[~] Jesús e júu[~] jo, joba[~] jaang[~] lajee[~] i dsea` quiá[~]r[~] do i sii[~] Tomás lalab cañíir[~] quiá[~] dsea` do:

—Fíi[~], ja` ne[~] jnea[~] jie[~] fí[~] lí[~] niguøng[~] 'ná[~], joba[~] ¿jial lí[~] e nilicuíi[~]naa[~] jnang[~] e fí[~] jo?

⁶ Joba[~] lalab cañíi[~] Jesús quiá[~] dsea` do:

—Jneab[~] dsea` líin[~]n e fí[~] e laco[~] cuóøng[~] niguilíng[~] dsea` fí[~] ñiff[~], jogui jneab[~] dseáng[~] cuóøø[~] 'ná[~] e liñí[~]na' jalé[~] júu[~] quiá[~] Fidiéé[~], jogui jíi[~] jnea[~]bí[~] cuóøø[~] 'ná[~] cajo e seeng[~]na' cøøng[~] cóo[~] Fidiéé[~] lata[~]. Jo jíi[~] la'eáang[~] cóo[~] jneab[~] cuóøng[~] e niguilíng[~] dsea` fí[~] quini[~] Tiquí[~]ii[~] Fidiéé[~]. ⁷ Jo song nicuím[~] 'ná[~] guiá[~] jnea[~] lana, joba[~] nilicuím[~]ba[~] Tiquié[~]e cajo; jo dsu[~] latí[~] lanab ninaang[~] cuiíng[~]na[~] dsea` do, co[~] nicañíim[~]ba[~]re.

⁸ Jo mí[~] calí[~] fé[~] Jesús e júu[~] na, joba[~] lalab cañíi[~] jaang[~]gui dsea` quiá[~]r[~] i sii[~] Lii[~] do jo casí[~]r[~] dsea` do:

—Fíi[~], cuóø[~] jnea[~] fí[~] e nineeng[~]naa[~] Tiquí[~]ii[~] dsea` guing[~] ñiff[~], jo jíi[~] joba[~] míf[~]naa[~] 'ná[~].

⁹ Joba[~] lalab cañíi[~] Jesús quiá[~] i Lii[~] do jo cajíñ[~]:

—Lii[~], ningóob[~] eáang[~] e seen[~] jee[~] 'ná[~], jo ¿su ja` mí[~] calicuím[~]bí[~] jnea[~]? Dsucó[~] jaléng[~] dsea` i níng[~] jnea[~], joba[~] i dsea` í ním[~]bre Tiquié[~]e cajo; joba[~] ¿jiali[~] mí[~] jnea[~] fí[~] e laco[~] nimáang[~]na' Tiquí[~]ii[~]? ¹⁰ Jo ¿su ja` já[~] líin[~]'n[~] e jnea[~] cøøm[~] seeng[~] cóo[~] Tiquí[~]ii[~] jogui e Tiquí[~]ii[~] cøøm[~] seeiñ[~] cóo[~] jnea[~] cajo? Co[~] jalé[~] e fí[~]í[~] 'ná[~] na ja` fá[~]a e la tiiñ[~] 'ñiá[~]a, co[~] Tiquí[~]ii[~] i seeng[~] cøøng[~] cóo[~] jnea[~] do, dsea` íb[~] i jmoo[~] lajíi[~] ta[~] quiá[~]. ¹¹ Jo 'né[~] liñí[~]ba[~] e jnea[~] cøøm[~] seen[~] cóo[~] Tiquí[~]ii[~], jogui lajobi ír[~] seeiñ[~] cøøng[~] cóo[~] jnea[~] cajo, jo song ja` já[~] líng[~]na[~] e júu[~] jo, joba[~] lico[~] já[~] güiliing[~]na[~] júu[~] quié[~]e mí[~] móo[~]na[~] jalé[~] e jmoo[~]o. ¹² Jogui e laba[~] jmitaa[~] óo'na[~] cajo, e doñí[~] i jí[~] já[~] líng[~] júu[~] quié[~]e, joba[~] nijmé[~]bre jalé[~] e quíi[~] jmii[~] lí[~] laco[~]gui jíi[~] la nicajmé[~] jnea[~] cajo; jo dsu[~] sea[~]ba[~] do e nijmér[~] e niguo[~]gui eáang[~], co[~] jnea[~] ninín[~]n e nijaa[~] cóo[~] Tiquí[~]ii[~] dsea` guing[~] ñiff[~]. ¹³ Jo jalé[~] e nimmí[~]na[~] Fidiéé[~] la'eáang[~] cóo[~] jnea[~], joba[~] jneab[~] nijmee[~] e jalé[~] e jo quíi[~]na[~], jo lajoba[~] nijmiféng[~] dsea` Tiquié[~]e Fidiéé[~] la'eáang[~] cóo[~] jalé[~] e jmoo[~] jnea[~] do. ¹⁴ Jo doñí[~] eeb[~] cuóøng[~] lí[~] jmee[~] jnea[~] song camíñ[~]na[~] Fidiéé[~] lajo la'eáang[~] cóo[~] jnea[~].

Mí[~] cacuø[~] Jesús júu[~] e nisíng[~] Fidiéé[~] Jmiguí[~] quiá[~]r[~]

¹⁵ 'Jo fíi[~]guí[~] 'ná[~] e song dseáng[~] lajang[~] júu[~] 'neáang[~]na[~] jnea[~], joba[~] nijmée[~]ba[~] náa[~]na[~] júu[~] quié[~]e jóng. ¹⁶⁻¹⁷ Joba[~] jnea[~] nimmí[~]i[~] Tiquí[~]ii[~] dsea` guiiñ[~] ñiff[~] e nisíñ[~] Jaang[~] i nijmicóo[~] 'ná[~], jo e job líi[~] Jmiguí[~] quiá[~] Fidiéé[~] cóo[~] e cuø[~] 'ná[~] e liñí[~]na[~] jalé[~] júu[~] quiá[~] Fidiéé[~]. Jo e Jmiguí[~] do contøøm[~] niliseeng[~] cóo[~] 'ná[~]. Jo jaléng[~] dsea` i ja` mí[~] ca'íng[~] jnea[~], joba[~] ja` quíi[~] jmii[~] fa[~] e ni'íñ[~] e Jmiguí[~] do, co[~] ja` mí[~] cangár[~] o'gui cuíí[~] cajo; jo dsu[~] 'ná[~]gui nicuíi[~]ba[~] e Jmiguí[~] do, co[~] niseem[~] cóo[~] 'ná[~] lana, jogui tí[~] lí[~] nití[~] í[~] e niliseem[~] fí[~] áa[~]na[~] cajo.

¹⁸ 'Jo fíi[~]guí[~] 'ná[~] e ja` quíi[~] jmii[~] fa[~] niseáan[~]n 'ná[~] e lafa[~] 'ná[~]ng[~]na[~], co[~] nigáab'túu[~] calé[~] catú[~] jo niliseem[~]túu[~] cóo[~] 'ná[~]. ¹⁹ Jo lajee[~] lab, jaléng[~] dsea` i ja` cuííng[~] jnea[~] jo` niníng[~]guí[~] jnea[~]; jo dsu[~] 'ná[~] nimáam[~]tú[~] jnea[~]

jogui contøøm~ niliseeng`na' cõo'~ jnea~ cajo, co' seem` jnea~ cõo'~ 'ná' lata~.
20 Jo ie~ job nililí'na' e jnea~ cøøm` seen~ cõo'~ Tiquié`e, jogui 'ná' cøøm` seeng`na' cõo'~ jnea~, jogui jnea~ cøøm` seen~ cõo'~ 'ná' cajo. **21** Jogui i dsea` i íng` júu^ quié~e jogui jmóor` náu'r` jalé` e júu^ jo, joba' i dsea` í cuø' li~ e dseáng` lajam`ba' e 'neáaiñ` jnea~, jo lajob Tiquié`e nijmi'neáam`bre i dsea` i jmi'neáang` jnea~ do, jogui jnea~ nijmi'neáam`baa i dsea` í cajo, jogui ni'ée`baare jial dseáng` líin'n.

22 Joba' cañíi` jaang`gui dsea` guitúung` quiá` Dsea` Jmáang` i sii` Judas, dsu' o' i Iscariote do, jo casí'r` dsea` do lala:

—Fí'i, ¿jiali` e ni'éeng` uø' fí` quini` jnea`^ jo o' fí` quini` jaléng` dsea` i ja` líing` dsea` góo'naa`?

23 Joba' cañíi` Jesús quiá` i Judas do jo cajíñ`:

—Jaléng` dsea` i jmi'neáang` jnea~, joba' jmóor`bre náu'r` jalé` júu^ quié~e; jo Tiquié`e Fidié`e nijmi'neáam`bre i dsea` í cajo, jo lajob Tiquié`e coliing`gui cõo'~ jnea~ cøøm` nilisee`naa' cõo'~ i dsea` í. **24** Jogui i dsea` i ja` 'neáang` jnea~, joba`ja` jmóor` náu'r` jalé` júu^ quié~e. Jo jaléb` e júu^ e fá` jnea~ la, o' dseáng` júu^ quié~e 'niá`a co' e quiá` Tiquí`baa', jo íb` dsea` i casíng` jnea~ fí` jmigüi` la.

25 Jo fí` i 'ná' jalé` e júu^ la lajee` e táam`bíi cõo'~ 'ná' fí` jmigüi` la; **26** jo dsu' mi~ ninín`n fí` níff` fí` li~ guiing` Tiquié`e, joba`dsea` íb` i nisíng` Jmigui` quiá'r` cuaiñ` quié~e e laco` nijmicóo`~ 'ná', jo lajoba` niguiéng` áá'na` jalé` e júu^ e nicaffí` i 'ná' lajee` e nicataang`naa` coliing`, jogui ni'é`~ 'ná' jalé` e 'né` ní`na` cajo.

27 Jo mi~ tí` lí~ nití` í` e ninín`n, joba` nisée`e cõo'~ 'ná` e niliseem`ba` juguiá` cõo'~ Fidié`e. Jogui nicuøø`baa 'ná` laco`gui la seeng` jnea~ juguiá` cõo'~ dsea` do, jo dsu` ja` nicuøø` e jo laco`gui la cuø` dsea` i ja` cuíng` Fidié`e. Joba` fí`guí` 'ná` e ja` jmeáang`~ yaang`na` fí`í` uií` quiá` jalé` e nidsingüing`na`, o`gui` fóøøng`na` cajo` uií` quiá` jalé` e jo. **28** Jo nicanáu`ba`e nicaffí` i 'ná` lami` jeeng`gui e ninín`n fí` li~ guiing` Tiquí`ii', jo dsu` nigáab`túu` jo niliseem`túu` cõo'~ 'ná` calé` catú`. Jo faco` dseáng` já` e 'ná` 'neáang`na` jnea~, joba` calí`iáam` óo`na` jóng mi` caliñí`na` e ninín`n fí` li~ guiing` Tiquí`ii` faco` lajo, co` í`bre dsea` niing`gui laco`gui jnea~. **29** Jo uiing` e joba` e fí` i 'ná` jalé` e la e lí` laco` mi` nití` í` e nidsijéé` jalé` e jo, jo lajoguiba` e já` nilíng`na` jalé` e júu^ quié~e do.

30 Jo lana jo`'ga` lí~ siing`guí` cõo'~ 'ná`, co` nijaquiéem` i fíi` i líng` i quiú` ta~ fí` jmigüi` la, jo dsu` nañí` fa` ja` bí` óo` i fíi` i líng` do e niquiú`r` jnea~ ta~, **31** dsu` lajob dseáng` nísi`í` e nidsijéé` e laco` niliñí` jaléng` dsea` jmigüi` e 'neáam`baa Tiquí`ii` jogui e jmóo`o lajíi` ta~ e nicaquiú`r` quié`baa.

Jo mi~ cató` e fé` Jesús jalé` e júu^ na, joba` cajíñ` casí'r` i dsea` guijáng` quiá'r` do lala:

—Ráang`na` na, jo ma'uøø`duu` la.

15

Jesús líiñ` e huiing`jó` e jlo` siníi`

1 Jo mi~ cang`gui lajo, lalab cajíng`gui Jesús casí'r` i dsea` guijáng` quiá'r` do:

—Jnea~ líin'n e huiing`jó` e jlo` siníi`, jogui Tiquié`e líiñ` laco` i dsea` jmáang` í`guiá` e huiing`jó` do. **2** Jo song coo`guo` e huiing`jó` quié~e do ja` cuø` mi` huiing`jó`, joba` niquiú`b` Fidié`e guo` jo; jo dsu` song guiá`bi cuø` mi` huiing`jó`, joba` Fidié`e ni'iá`bre jogui nisám`bre guo` quiá` e laco` ni'í` jmigui`gui. **3** Jogui 'ná` lana nisigiú`ba`la'eáang` e nica'íng`na` lajíi`

júu^ e nicafíi^-i 'ná'. ⁴ Jo güiliseem'bi' cøøng` coliing~ cøo!~ jnea~ lí^ laco'gui la seeng` jnea~ cøøng` coliing~ cøo!~ 'ná'. Cofa' cøo` guáng` quiá!~ mí^ huiing` jó!~ ja` quí!~ jmíi^ ni!~ 'ñia' song si'naam` e guáng` do quiá!~ e huiing` quiá!~; jo lajob lí^gui cøo!~ 'ná' cajo, ja` quí!~ jmíi^ njmee-na' e guiá!~ song ja` seeng`na' cøøng` coliing~ cøo!~ jnea~.

⁵ 'Jo fíi^-túu 'ná' e jneab~ líin'n e huiing` jó!~ do, jogui 'ná' líing'na' guáng` quiá!~ e huiing` do. Jo doñí ií dsea` i seeng` cøøng` cøo!~ jnea~, joba' jnea~ seem`baa cøøng` cøo!~ ír` cajo, joba' eáam' íing` ta~ jalé!~ e jmoo'; cofa' ja` seein` cøøng` cøo!~ jnea~, joba' jíi^ cøo` e guiá!~ ja` ee` quí!r` jmíi^ jmér` jóng. ⁶ Co' i dsea`gui i litung` dsíi' e seein`cøøng` cøo!~ jnea~, joba' i dsea` i ni'nám`bre cøo!~ jnea~, joba' ni'ím` quiá'r` lí^ laco'gui mí^ liquiúu` e guáng` e si'naang` quiá!~ e huiing` jó!~ do, jo sitfim` jalé!~ e jo, jo niné! ffí li^ nicób` jóng.

⁷ 'Jogui song 'ná' ja` túna' e seem`ba' cøøng` coliing~ cøo!~ jnea~ jogui e teáb` teáang`na' cøo!~ júu^ quié!~ e cajo, jo song lajob jmoo`na', joba' mí^na' jnea~ ee` iing`na' jo lajob nilí. ⁸ Jogui mí^ 'ná' eáam' íing` ta~ jalé!~ e jmoo`na', jo e joba' cuø li^ e líing`na' dseáang` lajang` dsea` quié!~ e, joba' njmiféng` dsea` Tiquié`e Fidiée` dsea`guiing` ñíff. ⁹ Jo jnea~ eáam' neáan`n 'ná' lí^ laco'gui la 'neáang` Tiquí^ii` jnea~; joba' fíi^-i 'ná' e güiliseem'bi' e ñí`na' jial tíi` e 'neáan`n 'ná'. ¹⁰ Jo song 'ná' náu`ba' jalé!~ júu^ quié!~ e, joba' seem`ba' e 'neáam`bíi 'ná' jóng lí^ laco'gui la jmoo`jnea~ náu`ba` lajíi^ júu^ quiá!~ Tiquié`e, joba' seem`baa e jmi'neáang` Tiquié`e jnea~.

¹¹ 'Jo fón`n 'ná' lana e lí^ laco` nilí'iáang` áa'na' laco'gui e iáang` dsí` jnea~, jogui e dseáang` la iéb` nilí'iáang` óo'na' cajo lí^ laco` catíing` e líing` dsea` quié!~ e. ¹² Jogui fíi^-túu 'ná' e júu^ quié!~ e 'né!~ liti` do, jo e lab e júu^ jo: 'né!~ njimi'neáam`ba' dsea`rúng`na' lí^ laco'gui jnea~ jmi'neáan`n 'ná' lajaang` lajaang`na'. ¹³ Jo e jmi'neáang` dsea`rúiñ` e laniing`gui eáang` líí` mí^ jáng` 'ñia'r` e laco` njmicóo'r` dsea` seeng` røø` cøo!r` nañi` song cajúiñ` dsu` uíi` e cajmíer` lajo. ¹⁴ Jo song náu`ba` jalé!~ júu^ quié!~ e nicafíi^-i 'ná' e 'né!~ jmee`na', joba' dsea` seeng` røø` cøo!~ jneab~ líing`na' jóng. ¹⁵ Jo lana jo` líing`na' dsea` i lico` jmoo` ta~ quié!~ e, dsu`co` i dsea`la'í jíi^ ja` ñir` e` uiing` e ta~ e jmoo` quiá!~ i flir` do. Dsu`lana nilíing`na' dsea` seeng` røø` cøo!~baa, co` nicacuøø`baa 'ná' e nicaliñí`na' jalé!~ e júu^ e ca'ín`n quiá!~ Tiquié`e. ¹⁶ Jogui o` 'ná' dsea`caguiing`na' jnea~ e quié!~ níff` quií`na', dsu`co` jneab~ dsea`nicaguíñ`n 'ná' e laco` ni'uíing`na' dsea` quié!~ e, jogui nicacuøø`ø 'ná` ta~ e nigüiliing`na` nigüijmee`na` jmang` e nilí'iing` ta~ quií`na` lata~. Jo lajoba` Tiquí^ii` Fidiée` nicuø`bre 'ná` jalé!~ e nimíi`na're la'eáang` cøo!~ jnea~. ¹⁷ Jo e lab e fíi^-túu 'ná` do calé!~ catú` e` 'né!~ njmee`na`: njimi'neáang`na` dsea`rúng`na`.

'Ní`níng` dsea` Jesúc cøo!~gui jaléng` dsea` quiá'r`

¹⁸ 'Jo fíi`gui 'ná', dsea` quié!~ e, ja` güidsigá` óo'na' e 'ní`níng` jaléng` dsea`jmigüí` 'ná', dsu` güiliñí`na` guiú` e jnea`bing` la'uii` i calí` 'ní`níng` jaléng` dsea` do. ¹⁹ Co` faco` 'ná` líing`na` dsea`jmigüí` i ja` cuíing` jnea~, joba` njimi'neáam` jaléng` i dsea` i 'ná` jóng lí^ laco'gui la jmi'neáang`rúiñ` la'ó` yaaiñ`. Jo dsu`co` jneab~ dsea`caguiñ`n 'ná` jee` jaléng` dsea`jmigüí` i ja` cuíing` jnea~ e laco` ni'uíing`na` dsea` quié!~ e, jo uíi` e lajoba` e jaléng` i dsea` i ni'ni`ní`níñ` 'ná', co` 'ná` jo` líing`na` laco` ír` . ²⁰ Jo téé` áa'na` lajíi^ e nicafíi^-i 'ná` do: "Jíi` jaang` dsea`jmoo` ta~ niing`guir laco` flir`." Jo quié`na` cuente e gab` njimeáng` dsea`jnea~, joba` lajob njimeáng` dsea` 'ná` cajo; jogui song ja` mí` calináu`r` júu^ quié!~ e, joba` lajob ja` nilináu`r` júu^ quií`na` cajo. ²¹ Jo jaléb` e ga` na njimeáñ`'ná` uíi` e líing`na` dsea`quié!~ e, jo njmér` lajo co` ja` cuíñ` i dsea`i casíing` jnea` fí` jmigüí` la.

²² 'Jo faco' mi~ jnea~ ja` cagüén~ n fí` jmigüí~ la e caga'ée~ e dsea` jmigüí~ júu~ quiá~ Fidiéé~, joba' ja` calilí'r~ jóng e líiñ~ dsea` røøng` dsee~ faco' lajo; jo dsuco' lanagui nicagüém~ baa fí` la e quieé~ júu~ quiá~ Fidiéé~, joba' jo` cuóøng` lí~ fé'r~ náng e ja` dsee~ røøin~, co' dseáng~ lajob líiñ~. ²³ Jo jaléng~ dsea` i 'ní~ níing~ jnea~, joba' la quieé~ Tiquié~e dsea` guising~ ñiff~ 'ní~ níiñ~ cajo. ²⁴ Jo ja` dsee~ røøng` dsea` jmigüí~ faco' mi~ jnea~ ja` cajmé~e jee~ ír` jalé~ e quíi~ i jmii~ e cajmé~e e jíi~ jaang~ dsea` jiéng~ ja` quíi~r~ jmii~ mi~ cajmér~. Jo ja` ee` líi~ e nicangáb~ jaléng~ i dsea` i` jalé~ e quíi~ i jmii~ do, jo dsu' mi~ 'noo'bí 'ní~ níiñ~ jnea~ jogui 'ní~ níiñ~ Tiquié~e cajo. ²⁵ Jo dsijéé` jalé~ e na, co' dseáng~ 'nél~ liti~ lajíi~ laco' tóo` fí` ni~ ji` quiá~ Fidiéé` e cajme` dsea` malíi~gui eáang` lí~ fé~ lala: "Eáang` calí~ 'ní~ níing~ dsea` jnea~ e jíi~ ja` uiing~ sea`."

²⁶ 'Jo dsu' mi~ niguiéng~ túu fí~ ñiff~, joba' nisín~ n e Jmiguí~ quiá~ Tiquí~i` Fidiéé` e siiñ~ e laco' nijmicóo~ 'ná~; jo e Jmiguí~ dob cajo e ni'él~ 'ná~ jalé~ e já~ jogui e nifé~ uii~ quié~e jalé~ e ní~ e jmoo'o. ²⁷ Jogui 'ná~ cajo dsea` catíng~ na` e nifo~na` uii~ quié~e fí` quini~ dsea` jmigüí~, co' conrøøb` nicalisé`naa` jíi~ ie~ latí~ mi~ calicuíng` rú`naa` do.

16

¹ 'Jo fíi~ i 'ná~ jalé~ e júu~ la e lí~ laco' ja` nilitung~ óo'na` e já~ líng`na` júu~ quié~e. ² Co' jaléng~ dsea` góo'naa` dsea` Israel ni'uøiñ~ 'ná~ fí` dsíi` guá~ qui~naa`, jo jíi`gui niguiéé` jmii~ e doñi` ii` dsea` i` njngáng~ 'ná~ ni'í~ dsíi` e lajoba` e jmitir~ ta~ fí` quini~ Fidiéé` fing song cajmér~ lajo. ³ Jo nijmér~ jalé~ e na uíi~ e ja` mi~ calicuíim`bir jnea~ o`gui mi~ calicuíñ~ Tiquí~i` dsea` guising~ ñiff~ cajo. ⁴ Jo fíi~ i 'ná~ lana e lí~ laco' mi~ nití~ í~ e nidsijéé` jalé~ e jo, joba` niguiéng~ áa`na` e nicafíi~baa 'ná~ jéeng`gui e nilí~ lajo.

Lajíi~ ta~ óo`Jmiguí~ quiá~ Fidiéé`

'Jo ja` mi~ caffí~ i 'ná~ jalé~ e na latí~ mi~ uiing~, co' lajee` jo táam` jnea~ cóo~ 'ná~. ⁵ Jo dsu` lanagui ngóo` catib` í~ quié~e e ninín~túu fí~ ñiff~ e nijaa` cóo~ i dsea` i` casíng` jnea~ fí` jmigüí~ la, jo jíi~ jaang~ 'ná~ ja` mi~ cajmingíi~na` jnea~ jie~ fí` lí~ ninín~n. ⁶ Jogui 'ná~ lí~ lí` jmoo`na` fí`ib` dsu` fíi~ i 'ná~ jalé~ e júu~ na. ⁷ Jo dsu` dseáng~ jáb~ júu~ e fíi~ i 'ná~ la, e guiú~gui ni`uíng~ quií~na` e niním~baa. Co` fing song ja` ninín~n, joba` ja` quí~ i` jmii~ jóng e nigüéeng~ i nijmicóo~ 'ná~ fí` jmigüí~ la, jo dsu` mi~ niguién~n fí~ ñiff~, joba` jneab~ dsea` nisín~n i nijmicóo~ 'ná~ fí` jmigüí~ la. ⁸ Jo mi~ nigüéeng~ i, joguib nijmitar~ dsíi` dsea` jmigüí~ jalé~ dsee~ quiáin~ jogui jial líi~ e seeng` dsea` e ja` éer` dsee~, jogui cajo jial líi~ Fidiéé` i` laco` catíng~. ⁹ Jogui e Jmiguí~ do nijmita~ dsíi` dsea` e líng` dsea` i` røøng` dsee~ uíi~ e ja` já~ líiñ~ júu~ quié~e; ¹⁰ jogui e Jmiguí~ do cajo nijmita~ dsíi` dsea` e jnea~ ja` røøn~ dsee~ co` ninín~túu cóo~ Tiquí~i` Fidiéé` jo jo` nimáang~gui jnea~ fí` jmigüí~ la. ¹¹ Jogui cajo e Jmiguí~ quiá~ Fidiéé` doba` nijmita~ dsíi` dsea` jmigüí~ e nica`íib` Fidiéé` i` laco` catíng~ quiá~ fíi~ i`líng~ i quiá~ ta~ fí` jmigüí~ la, co` dseáng~ latab~ ni`íñ~ iihuíi`.

¹² 'Jo jmiguíbí jalé~ e sea` nifíi~ i 'ná~, dsu` ja` nifíi~ i 'ná~ jalé~ e jo dseáng~ lana e lí~ laco` ja` ni`uíng~ jmiguí~ quií~na`. ¹³ Jo dsu` mi~ tí` lí~ nigüéeng~ e Jmiguí~ quiá~ Fidiéé` do jee~ 'ná~, joba` e job e nicá` jmang~ júu~ já~ quií~na`, jogui e job cajo e ni'él~gui 'ná~ jalé~ e ja` mi~ caffí~ i 'ná~ lana; co` ja` nifé~ jíi~ laco` i` dsíi` 'ñia` e Jmiguí~ do, co` lajíi~ júu~ e ni`íng~ quiá~ Fidiéé~, jíi~ joba` e nifé~; jogui cajo ni'él~ 'ná~ e~ jalé~ e nidsijéé` fí` jmigüí~ lajee` lí~ dsé`gui. ¹⁴ Jo e Jmiguí~ do nifé~gui uii~ quié~e, co` nicuó~ 'ná~ lajíi~ e ni`íng~ quié~baa e laco` niliñí~na` jalé~ e jo. ¹⁵ Jo lajib` jalé~ e sea` quiá~ Tiquí~i` e quié~baa líi~ cajo, jo uíi~ e lajoba` e fá`a e lajalé~ e júu~ e ni`íng~ e Jmiguí~ do jáa` fí` quié~baa, jo jaléb~ e jo nicuó~ 'ná~ e ningáng~na`.

16 'Jo fíi~guíi 'ná' cajo e jo` huóø` táang`guíi jee~ 'ná', joba' jo` nimáang`gui' jnea~; jo dsu' mi~ ningf`guiji lajo, joba' nimáam`tu' jnea~ calé` catú~.

Cateá`ba' e calíng` dsea` guijáng` quiá`- Jesús fíi`í`

17 Jo mi~ canúu~ i dsea` guijáng` do lajíi~ júu` e cajíng`- Jesús do, joba' canaaíñ` jming`- rúiñ` la'ó` yaaiñ` jo sfiin`:

—¿E~gui guóng` e fé` i Fíi`naa' na mi~ jíñ`- e jo` huóø` dsé` e táang`guir fí` jee~ jneaa~aa', joba' jo` nineeng`guíi're, jo dsu' mi~ ningf`guiji lajo, joba' nineem`túu're calé` catú~? jogui ¿e~gui guóng` e jíñ`- e nidséiñ` fí` li` guiing` Tiquíá'r` fí` ñiff`? **18** Jogui cajo, ¿e~gui guóng` e jíñ`- e jo` huóø` dsé` e táang`guir jee~ jneaa~aa'? Jo lana dseáng` jíi` capí` ja` ngáng`naa' e~ guóng` jalé` e fé`r` na.

19 Jo dsifib` calilí`- Jesús e i dsea` quiá`r` do liim` ee` iiñ` nijming`r` dsea` do, joba' lalab cañíir` quiá`- i dsea` quiá`r` do jo cajíñ`:

—Jnea~ nicafíi`-i 'ná' e jo` huóø` dsé` e máang`gui' jnea~ fí` jmigüí` la, jo dsu' mi~ ningf`guiji lajo, nimáam`tu' jnea~ calé` catú~. Jo ¿su e nab e iing`na' e ñí`na' do e~ guóng`? **20** Jo dsu' jnea~ jmitaa` óo'na' e mi~ tí` li` nití`- e í` jo, joba' eáam` fíi`í` nilíng`na' jóng co' jí`gui cartí` niqui`ba', jogui ie~ jo jaléng` dsea` i ja` cuíng` jnea~ eáam` nijmi`iáang` dsíir'. Jo dsu' 'ná`gui cateá`ba' nilíng`na' fíi`í` ie~ jo, co' cóo`- e joba' nijmé`- e nili`iáang`tu' óo'na'. **21** Co' e la lí` laco`gui mi~ jaang` dseam` íñ` iihuí` lajee` dsea` jmohuí` quiá`r` e liseeng` jiuung` quiá`r`; jo dsu' dsifib` mi~ caliséng` i yuu` do quiá`r`, joba' lím` dsíir` lajíi` e iihuí` e ca`íñ` do, co' eáam` jmi`iáang` dsíir` dsu` uíi`- e nicaliséng` i yuu` do quiá`r`. **22** Jo lajob líng` 'ná` fíi`í` lana, jo dsu' mi~ nimáang`tu' jnea~ calé` catú~, jogui`ba` nili`iáang` áá`na` dseáng`- laco` si`í`^, jo e jo jíi` jaang` cuóøng` lí` jé`gui quií`na` e iáang` óo'na` do.

23 'Jo ie~ jmíi`- jo, jo` e nijming`í`gui' jnea~ jíi`- coo'; co' e já`- ba` e fíi`í` 'ná` e ie~ jo Tiquí`ii` nicuó`-bre 'ná` jalé` e nimíi`na're la'eáang` cóo`- jnea~. **24** Jo dsu' latí` lana, jíi`- coo` ja` ee` mi` camíi`na're la'eáang` cóo`- jnea~; jo dsu` míi`na're joba` niñíim`ba', jo lajoba` nili`iáang` óo'na` dseáng`- laco` si`í`^.

Jial laniing` 'gøng` Dsea` Jmáang`

25 'Jo nicafíi`-i 'ná` jalé` júu` e huíng`ji` ngáng`na', jo dsu` tí` li` nitib`- í` e jo` niføng`guíi 'ná` cóo`- jalé` e júu` jo, co` ie~ jo dseáng`- condseeb` nifíi`í` 'ná` cuaiñ` quiá`- Tiquí`ii` dsea` guiring` ñiff`- **26** Jo mi~ nití`- e í` jo, 'ná` nimíi`na're e nijmicóo`r` 'ná` la'eáang` cóo`- jnea~; jo ja` fá` jnea~ e nimíi`í` Tiquí`ii` uíi`- 'ná`^, **27** co` 'ñiab` Tiquí`ii` 'neáaiñ` 'ná` cajo uíi`- e 'neáam`ba` jnea~ jogui e já`- nilíng`na` e Fidiée` dsea` casíiñ` jnea~ fí` jmigüí` la cuaiñ` quiá`r`- **28** Co` fí` li` guiring` Tiquí`baa` cajú`- u mi` cagüén`-n fí` jmigüí` la, jo dsu` lanagui nitú`baa fí` la e laco` niníng`tuu` fí` li` guini`- fí` ñiff`-

29 Jo mi~ cangf` e cajíng`- Jesús lajo, joba' lalab cajíng`- i dsea` guijáng` quiá`r`- do jo casf`r` dsea` do:

—Jo lanagui`ba` fó` 'ná` condseé` dseáng`- laco` la ngáng`naa` náng. **30** Jogui lana nine`baa` cajo e lajib` ñí` 'ná`^, joba` jo` 'ná` fa` jíi` nijming`í`gui 'ná`^, co` cóo`- jíi`- e júu` nab nijábl` lí` naa` e Fidiée` dsea` casíiñ` 'ná` fí` jmigüí` la cuaiñ` quiá`r`.

31 Joba` cañíi` Jesús quiá`- i dsea` quiá`r` do jo casf`-reiñ`:

—Jo ¿su lanagui`ba` já`- nilíng`na` lajíi`- júu` e fíi`í` 'ná`? **32** Jo dsu` lana dseáng`- ngoo` catib` í` e nináng` sojøng`na` lajaang` lajaang`na` fí` la fí` na, joba` 'ñiá`baa nitiúung`guíi. Jo dsu` e já`- e ja` 'ñiá`a seen` cajo, co` seem` Tiquí`ii` coliing` cóo`- jnea~ contøøng`- **33** Jo fíi`í` 'ná` jalé` e júu` la e lí` laco` niliseeng`na` jugui`- júu` røø` la'eáang` e seeng`na` cøøng` cóo`- jnea~; jo 'ná`^

fí' jmigüí' la ni'íng'~na' iihuíí', jo dsu' ja' jmitúng' óo'na' uíl'~ e jo, co' jnea~ nicalf'~baa fii~ i'líng'~ i ngi' ta~ jmigóøng' dsea' fí' jmigüí' la.

17

Mi~ camí' Jesús uií~ quiá'~ dsea' quiá'r~

¹ Jo mi~ cangí' e café' Jesús jalé' e júu'~ jo fí' quini~ dsea' guijáng' quiá'r~, joba' caséer' nir~ fí' ya'~ jmigüí' jo cajín'~ lala:

—Teaa~, lanab catí' í' quié~e, joba' jmi'goo' jnea~ e lí'~ laco'gui jnea~ nijmi'goo'~ 'ná'. ² Co' 'ná' nicacuóø'~ jnea~ e oo'~ ta~ jee~ jaléng' dsea' jmigüí' e laco' jaléng' dsea' quií'~ i'nicacuóøon'~ jnea~, nicuóø'øre e niliseein' cøøng' cöö'~ 'ná' lata~. ³ Jo niñíñ' e seein' cøøng' cöö'~ 'ná' lata~ fíng song calicuíñ' 'ná' jogui caliñir' e jíi'~ 'nab' dsea' lin' Fidiéé'~ i' já'~, jogui fíng song calicuíñ' jnea~ cajo e líin'n Dsea' Jmáang'~ i'casíng'~ 'ná' fí' jmigüí' la.

⁴ 'Jo jnea~ nicajmi'goo'~baa 'ná' jee~ jaléng' dsea' jmigüí', co' lana nicatám'~baa lajíi'~ ta~ quié~e e casíin'~ jnea~ e cagajmée'e fí' jmigüí' la. ⁵ Joba' fón'n 'ná' lana, Teaa~, e nijmi'goo'~ jnea~ mi~ niguién'~túu' fí' cáan' na lí'~ laco'gui la jmi'goo'~ 'ná' jnea~ fí' ñiff'~ quií'~ lajíi'~ ie~ mi~ ná'~gui e catiroo'~ jmigüí'.

⁶ 'Jo jaléng' dsea' i'caguíng'~ 'ná' jee~ jaléng' dsea' jmigüí' e laco'~ ca'uíñ'~ dsea' quié~e, joba' nicajmé~baa e nicaliñir'~ i' dseáng'~ líng'~ 'ná'. Jo lajíiing'~ dsea' i'cacuóøon'~ jnea~ do, dsea' quií'~ba' líiñ', jogui lana nica'im'bre jalé'~ júu'~ quií'~. ⁷ Joba' lana jaléng'~ i'dsea' quié~e do niñir'~ jalé'~ e nica'íng'~ jnea~, 'nab' dsea' nicacuóø'~ jnea~ e jo, ⁸ co' nicaníi'~baa jee~ jaléng'~ i'dsea' quié~e la jalé'~ júu'~ e ca'iin'~n quií'~, jo nica'im'bre jalé'~ e júu'~ jo. Jo dsea' do nicalilí'~bre e dseáng'~ 'nab' dsea' casíin'~ jnea~ fí' jmigüí' la, jogui dseáng'~ jáb'~ líiñ'~ cajo e gáa'~ jnea~ fí' lí'~ guiing'~ 'ná' fí' ñiff'~.

⁹ 'Jogui lana mii'~i' 'ná' uií~ quiá'~ jaléng'~ i' dsea'~ fí'; jo dsu' ja' mii'~i' 'ná' uií~ quiá'~ jaléng'~ dsea' jmigüí'~ i' ja' líng'~ dsea' quií'~, dsu' jíi'~ dsea' i'cacuóøon'~ jnea~ dobining'~ i'mii'~ uií~ quiá'~, co' jíi'~ fíbing'~ i' líng'~ dsea' quií'~. ¹⁰ Jo e quiib'~ 'ná'~ lajalé'~ e sea' quié~e jogui e quiéb'~ jnea~ lajalé'~ e sea' quií'~, jogui la'eáang'~ i'dsea' la nijnéng'~ jial tíi'~ níguo'~ líin'n.

¹¹ 'Joba' fíi'~guí'~ 'ná', Teaa~, jo' nija'gui jnea~ fí' jmigüí' la, dsu' jaléng'gui i' dsea' quié~e la nijé~bir fí' jmigüí' la lajee~ e niníng'~ jnea~ e nijaa'~ cöö'~ 'ná'. Jo co' 'nab' dsea' güean'~, joba' mii'~i' 'ná' e nijmée'~ i' i'dsea' quié~e la la'eáang' cöö'~ e 'gøn'~ do lí'~ laco'gui e nicacuóø'~ jnea~ e 'gøn'~n cajo, jo lajoba' niliseeng'~ i'dsea' quié~e la cøøng' cöö'~ jneaa~aa' lí'~ laco'gui la seeng'~ 'ná' cöö'~ jnea~ dseáng'~ conrøø'. ¹² Jo lajee~ e nicataan'~n fí' jmigüí' la cöö'~ jaléng'~ i'dsea' quié~e la, nicaneb'~ nii'~re jogui nicajmé~baare i' la'eáang' cöö'~ e 'gøng'~ quií'~ lí'~ laco'gui e nícuóø'~ jnea~ e líin'n. Jo jíi'~ jaang'~ i' dsea' quié~e la ja' mi'~ ca'naaiñ' cöö'~ jnea~, dsu' dseáng'~ jíi'~ i' jaang'~ i' níjáng'~ jnea~ fí' jaguo'~ jaléng'~ dsea'~ i' níi'~ níning'~ jnea~, jíi'~ fíbing'~ i' nica'naang'~ congua', jo dsu' nicalí~ lajo~ e lí'~ laco'~ niliti~ lajíi'~ e tóq'~ fí' ní'~ jí'~ quií'~ii'~ e cajme'~ dsea' malii'~gui eáang'.

¹³ 'Jo lanagui catí' í' e ninín'~n fí' lí'~ guiin'~; jo dsu' jalé'~ e júu'~ e fá'~a la, fá'~a lajee~ e táam'bíi~ fí' jmigüí' la e lí'~ laco' jaléng'~ i'dsea' quié~e la nili'iáang'~ dsíi'~ dseáng'~ laco'~ si'í'~ lí'~ laco'gui la iáang'~ dsii'~ 'ná'a cajo. ¹⁴ Jo jnea~ nicaníi'~baa júu'~ quií'~ jee~ i'dsea' quié~e la, jo dsu' jaléng'~ dsea' jmigüí'~ i' ja' cuíng'~ 'ná'~ 'ná'~ níim'~bre jaléng'~ dsea' quié~e la, co' jaléiñ'~ la ja' jíi'r~ jalé'~ e 'li'~ e sea' fí' jmigüí'~ la o'gui jnea~ jíi'~ i' jalé'~ e jo cajo. ¹⁵ Jo dsu' ja' mii'~i' 'ná'~ e laco' ni'uøøn'~ i'dsea' quié~e fí' jmigüí' la, co' lajíi'~ e mii'~i' 'ná'~ e nijmée'~ i' fíbre e laco' ja' níjigóøng'~ i' líng'~ ír'. ¹⁶ Jo lí'~ laco'gui jnea~ ja' jíi'~i' jalé'~ e 'li'~ e sea' fí' jmigüí' la, joba' lajob líng'~ i'dsea' quié~e la cajo, co' ja' jíi'r~ jalé'~ e jo. ¹⁷ Jo mii'~guí'~ 'ná'~ e

nijmigüeang¹ i dsea` quié⁻e la e laco¹ nijmér⁻ lajíi¹ ta⁻ e niquiá¹ quiá¹-bre la'eáang⁻ e nicalíñ¹ jalé¹ júu¹ quí¹. ¹⁸ Jo lí¹ laco¹gui 'ná¹ casín¹ jnea[~] jee[~] jaléng¹ dsea` i ja¹ cuíng¹ 'ná¹ fí jmigüí¹ la, joba¹ lajob jnea[~] cajo nisíin¹ n i dsea` quié⁻e la jee[~] jaléng¹ dsea` i ja¹ cuíng¹ 'ná¹. ¹⁹ Jo nijáang¹ 'ñiá¹a e nijmee[~] e lajíi¹ e iing¹ 'ná¹ e lí¹ laco¹ i dsea` quié⁻e na nijáng¹ yaaiñ¹ e nijmér⁻ lajíi¹ e iing¹ 'ná¹. Jo nilí¹ lajo la'eáang¹ cío¹ e já¹ líng i dsea` quié⁻e la jalé¹ júu¹ quí¹.

²⁰ Jo ja¹ míi¹ i 'ná¹ dseáng¹ jíi¹ ui¹ quiá¹ i dsea` quié⁻e la, co¹ lajob cajo míi¹ i 'ná¹ ui¹ quiá¹ jaléng¹ i ná¹ gui i nijá¹ líng¹ júu¹ quié⁻e mí¹ tí¹ lí¹ ninúr⁻ e júu¹ e ni¹ i dsea` quié⁻e la. ²¹ Jo míi¹ i 'ná¹ e jaléng¹ i dsea` i niliseeiñ¹ dseáng¹ cøøng¹ lajee¹ la'ó¹ rúiñ¹ e laco¹ ni'uíñ¹ lafa¹ jaang¹ dsea` la'eáang¹ e seeiñ¹ cøøng¹ cío¹ jneaa[~] aa¹, Teaa[~], lí¹ laco¹gui seeng¹ 'ná¹ cøøng¹ cío¹ jnea[~] jogui jnea[~] seen¹ cøøng¹ cío¹ 'ná¹. Jo míi¹ i 'ná¹ e güiliseem¹ bre cøøng¹ lajo la'ó¹ ír¹ lí¹ dseáng¹ laco¹ si¹ í, jo lajoba¹ nilijá¹ líng¹ jaléng¹ dsea` jmigüí¹ e 'náb¹ dsea` casín¹ jnea[~] fí jmigüí¹ la. ²² Jogui nicacuóø¹ baa jaléng¹ i dsea` quié⁻e la e niligüeaiñ¹ lí¹ laco¹gui 'ná¹ nicacuóø¹ jnea[~] e nicaligüeán¹ n, jo lajoba¹ i dsea` quié⁻e la ni'uíñ¹ lafa¹ jaam¹ dsea` lí¹ laco¹gui la líng¹ jnea[~] cío¹ 'ná¹ e jaam¹ dsea` lí¹ íi¹: ²³ jogui niliseeng¹ jnea[~] cøøng¹ cío¹ ír¹ jogui 'ná¹ cøøng¹ cío¹ jnea[~], jo lajoba¹ ni'uíng¹ lajíiñ¹ do dseáng¹ lafa¹ jaam¹ dsea[~], jo lajoba¹ nilílí¹ jaléng¹ dsea` jmigüí¹ e 'náb¹ dsea` casín¹ jnea[~] fí jmigüí¹ la, jogui e eáam¹ neáan¹ re cajo lí¹ laco¹gui la 'neáang¹ 'ná¹ jnea[~].

²⁴ Jo míi¹ guí¹ 'ná¹, Teaa[~], co¹ 'náb¹ dsea` cacuóøn¹ jnea[~] jaléng¹ i dsea` quié⁻e la, joba¹ iing¹ jnea[~] e seem¹ bre cøøng¹ cío¹ jnea[~] fí lí¹ niní¹, jo lajoba¹ niní¹ jial tí¹ nigo¹ líñ¹n, jo e job e cacuóø¹ 'ná¹ jnea[~] do. Co¹ lajíi¹ lí¹ ba¹ e 'neáan¹ 'ná¹ jnea[~], co¹ lajíi¹ latí¹ mí¹ ná¹ gui e catiroo¹ jmigüí¹ ba¹ e jmoo¹ lajo cío¹ jnea[~]. ²⁵ Teaa[~], dseáng¹ eáam¹ guiúng¹ 'ná¹, jo fíim¹ dsea` i seeng¹ fí jmigüí¹ la ja¹ cuíñ¹ 'ná¹; jo dsu¹ jnea[~] dseáng¹ lajam¹ cuíñ¹ 'ná¹, jogui niñí¹ bi jaléng¹ i dsea` quié⁻e la e 'náb¹ dsea` casín¹ jnea[~] fí jmigüí¹ la. ²⁶ Jogui nicacuóø¹ baa e caliñir¹ i dseáng¹ líng¹ 'ná¹, jogui mí¹ 'noo¹ bi nifí¹ ire lajo cajo e laco¹ nijmi¹ neáang¹ rúiñ¹ lí¹ laco¹gui la 'neáang¹ 'ná¹ jnea[~]; jogui lajoba¹ niliseeng¹ jnea[~] cøøng¹ cío¹ ír¹ cajo.

18

Mí¹ casang¹ dsea` Jesú^s

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

¹ Jo mí¹ cangí¹ e casíng¹ Jesú^s cío¹ Tiquiá'r¹, joba¹ cagüí¹ bre coliíng¹ cío¹ i dsea` guijáng¹ quiá¹r⁻ do e fí¹ dsíi¹ 'náu¹ tú¹ fíng¹ do, jo cangolíñ¹ lí¹ lí¹ 'ngóo¹ lí¹ iu¹ cío¹ ií¹ e sii¹ Cedrón. Jo mí¹ catáiñ¹ lí¹ lí¹ 'ngóo¹ e ií¹ do, jo caguilíñ¹ fí¹ cío¹ dsíi¹ iá¹, jo fí¹ job caíí¹ Jesú^s coliíng¹ cío¹ i dsea` quiá¹r⁻ do. ² Jogui i Judas Iscariote i nicanaa¹ níng¹ Jesú^s do, guíab¹ cuír¹ e fí¹ dsíi¹ iá¹ jo, co¹ lamí¹ jéeng¹ gui jmiguíab¹ ya¹ caseáng¹ Jesú^s cío¹ i dsea` quiá¹r⁻ do e fí¹ jo. ³ Jo fí¹ job caguié¹ Judas Iscariote ie¹ jo, jo nijéeiñ¹ i fíng¹ 'léé¹ quiá¹ dsea` romano cío¹ gui cío¹ tú¹ míng¹ dsea` i néé¹ ni¹ guá¹ quiá¹ dsea` Israel i casíng¹ fí¹ jmidsea` quiá¹ dsea` do coliíng¹ cío¹ i dsea` góor¹ i líng¹ dsea` fariseo cajo. Jo jaléng¹ i dsea` do quié⁻ jalé¹ nísi¹ cío¹ gui jalé¹ quí¹ e coo¹ e laco¹ cuó¹ jí¹ e jné¹r¹. ⁴ Jo co¹ niñí¹ bi Jesú^s jalé¹ e tí¹ lí¹ nidsinghiñ¹ do, joba¹ mí¹ calilí¹r¹ e caguilíng¹ i dsea` do fí¹ jo, joba¹ casíng¹ 'ñia¹r¹ tí¹ quini¹ gui laco¹ la teáang¹ i dsea` quiá¹r⁻ do, jo lalab cajming¹r¹ i dsea` i caguilíng¹ do jo cajíñ¹:

—¿I¹ nílíng¹ na¹ náng¹na¹ fí¹ la?

⁵ Joba¹ cañíi¹ i dsea` do quiá¹ Jesú^s jo cajíñ¹:

—Jesú^s i seeng¹ fí¹ Nazaret 'néng¹naa¹.

Joba¹ cañíi¹ Jesú^s quiáiñ¹ do jo casí¹r¹ dsea` do:

—Jnea~bí dsea` í.

Jo ie~ jo dob quiíng` Judas Iscariote jee~ i dsea` i caguilíing` tóø` Jesús do. ⁶ Jo mi~ tí~ li~ cajíng` Jesús e fíbre siir` lajo, joba` lajíim` i dsea` i caguillíng` do cató~ yaaiñ~ ladsifi` lana cartí` caneáiñ~ uó~. ⁷ Jo mi~ cangf` jo, Jesús cajmíng` tur i dsea` do jo casí~ reiñ!:

—¿Ií` dseáng` i 'náng`na' fó`na'?

Joba` cañíi`tu i dsea` do quiá~ Jesús jo cajíñ`:

—Jesús i seeng` fí Nazaret 'néng`naa'.

⁸ Joba` Jesús cañíi`tur quiáiñ~ do calé` catú~ jo casí~ reiñ`:

—Jo nicafíi`baa 'ná` e jneab~ dsea` í, jo song jneab~ dsea` 'náng`na', joba` cuóø`ba` fí` i dsea` quié~ e la e nidsilíin`.

⁹ Jo café` Jesús e júu` na e lí` laco` caliti` lajíi` júu` quiá'r` e café'r` lami` jeeng`gui mi~ cajíñ` lala: "Teaa~, jaléng` i dsea` quií~ i cacuóøn` jnea~ do, jíi` jaang` ja` jíi` ca'naang` cóo` jnea~." ¹⁰ Jo dsifi` lanab cagui` Tú` Simón ñisú` e quier` ie~ jo, jo caquih'r` cataang` logua` dsée` quiá~ jaang` dseañu` i sii` Malco i nilíing` dsea` 'léeng` quiá~ i jmidsea` i laniing` ie~ jo. ¹¹ Jo mi~ cangá~ Jesús quiá~ lajíi` e calí~ do, joba` lalab casí`r` Tú` Simón jo cajíñ`:

—Tú`, te`tu` ñisú` quií~ eáang` quiá~, co` Tiquié`baa i cuó` jnea~ e iihuú` la, joba` 'né~ ni'íim`baa jíi` laco` e nicuó`.

Mi` cangojeáaiñ` Jesús fí` quini` jaang` jmidsea` i sii` Anás

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

¹² Jo mi~ cangf` jo, jaléng` i 'léen` do cóo` gui i fí` quiá'r` do colíing`gui cóo` i dsea` Israel i néé` ni` guá~ quiá'r~, casam`bre Jesús jo ca'ñú'r` guoo` dsea` do. ¹³ Jo la'uii` cangojeáaiñ` dsea` do fí` quiá~ jaang` jmidsea` i sii` Anás, co` fí` nilíiñ` ngoo` quiá~ i jmidsea` i sii` Caifás ie~ jo, jo i Caifás do líiñ` jmidsea` laniing` quiá~ dsea` Israel ie~ jíi` jo. ¹⁴ Jo i jmidsea` Caifás lab cajo, lami` jeeng`gui casí`r` dsea` i quié` nífi` quiá~ dsea` Israel e guiú`gui`ni'uíng` quiá~ jaléng` i dsea` í e nijúung` jaang` dseañu` cuaiñ~ quiá~ góor` laco`gui`e nijúung` i fíing` i dsea` góor` do.

Mi` cajíng` Tú` Simón e ja` cuíñ` Jesús

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

¹⁵ Jo mi~ catór` Jesús fí` quiá~ i jmidsea` Anás do, jo tí`leáam` gáng` dsea` quiá~ Jesús laco` cangáng` dsea` do, jaaiñ` do siir` Tú` Simón, jogui i jaang`gui do cuíim`rúiñ` cóo` i jmidsea` laniing` do, joba` ca'í`biñ` do e fí` dsíi` li~ catór` Jesús, ¹⁶ dsá` i Tú` Simón do fí` caluu` o'ná` cajer`. Jo mi~ calilí` i dsea` quiá~ Jesús i cuíng` rúng` cóo` i jmidsea` laniing` do e caluub` caje` Tú` Simón, joba` cagüi`fí`bre fí` caluu` jo casíiñ` cóo` i dseamf` i sing` jmóo` í` e jñí` do e laco` nicuóiñ` do fí` e ningíng` Tú` Simón fí` dsíi` sigui` quiá~ e 'náu` do, joba` cacuó`biñ` do fí` lajo. ¹⁷ Jogui i dseamf` i jmóo` í` e jñí` do, lalab cajmíng`r` Tú` Simón jo cajíñ`:

—¿Su o` dsea` quiá~ i dseañu` i ni'í` nabi 'ná`?

Joba` cañíi` Tú` Simón quiá~ i dseamf` do jo casí~ reiñ`:

—U~, o` fí` jnea~.

¹⁸ Jo co` ie~ jo eáam` güíi~, joba` jaléng` dsea` 'léeng` i jmóo` ta~ sináu` quiá~ i jmidsea` Caifás do cóo`gui jaléng` i néé` ni` guá~ quiá~ dsea` Israel nínicají`r` jí` e sigui` do, jo fí` dob neáaiñ` jmiguiáiñ` ca` jí` . Jo fí` dob caje` Tú` Simón e jmiguiáiñ` cóo`iñ` do cajo.

Mi` caguiéng` Jesús fí` quini` fí` jmidsea`

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

19 *Jo lajee` e teáang` i dsea` i jmaguiáng` e fí` sigui` do, joba` dob iuung` Jesú斯 cój`gui i fii` jmidsea` do e fí` dsí` sináu^ do. Jo lajee` jo i fii` jmidsea` do canaaín` jmíngí`r` Jesú斯 ui` quiá`- dsea` quiáiñ`- do cój`gui jalé` e nica'e'r` jaléng` i dsea` í cajo.*

20 *Joba` lalab cañí` Jesú斯 quiá`- i dsea` do jo casí`-reiñ`:*

—Jnea` nica'ée`e jaléng` dsea` fí` jee` dsea` fí`m'; jogui contóom` nica'ée`ere fí` dsí` sináu^ guá`-jiu` qsi fí` guá`- fé` quiá`- dsea` góo`naa` dsea` Israel e si` fí` Jerusalén e fí` li` seáiñ` e lacó` jmífeíñ` Fidiée`; jo ja` mí` caguiá`a jalé` e júu` jo fa` coo` li` ja` lí` nú` dsea`. **21** *Joba`, ¿jiali` jnea` jmíngí` e jo?* Co` cuóom` güijmingí` jaléng` i dsea` i nicanúu` jalé` júu` quié`e e nica'í`a do, joba` fí`bing` i nijmeá`- `nú` júu` e` jalé` e nicafí`ire do. Co` niñib` jaléng` i dsea` í` jalé` e júu` e nicafá`- a do.

22 *Jo mi` tí` li` cañí` Jesú斯 quiá`- i fii` jmidsea` do e júu` jo, joba` jaang` i dsea` i néé` ni` guá`- quiá`- dsea` Israel do cajnéer` moní` Jesú斯, jo mifíng` casí`r` dsea` do jo cajíñ`:*

—¿Su lanab ngí`- quiá`- i fii` jmidsea` na?

23 *Joba` cañí`tu Jesú斯 quiá`- i dsea` do jo casí`-reiñ`:*

—Song gab` lí` e júu` e nicafá`-a na, joba` iin`n jmíe`- júu` jiali` e lí` lajo e nicafá`-a na; jogui song guiáb` lají`- e júu` e nicafá`-a na, joba` ¿jiali` caba` monii`?

24 *Jo mi` cangí` jo, i fii` jmidsea` Anás do caguiéíñ` Jesú斯 e 'ñúung` dsea` do fí` quini` i fii` jmidsea` rúiñ` i sii` Caifás do.*

Mi` cajíng`-tu Tú` Simón e ja` cuúñ` Jesú斯

(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)

25 *Jo lajee` jo, dobi sing` Tú` Simón e jmaguiáiñ` fí` 'ni` jí` e fí` sigui` do, jo coo` cajmingí`- i dsea` teáang` do í` jo cajíñ`:*

—¿Su o` quiim`bi` 'ne` jee` dsea` quiá`- i dseañu` i iuung` do?

Joba` cañí` Tú` Simón quiáiñ`- do jo casí`-reiñ`:

—U~, o` í` jnea`.

26 *Jo mi` cangí` jo, jaang`gui` dsea` 'léeng` quiá`- i jmidsea` laniing` do i lí`ng` ee` i dseañu` i caquiú` Tú` Simón logua` do, jo dsea` í` cajmingí`r` Tú` Simón lala jo cajíñ`:*

—¿Su o` 'ne`bí` i camán`n mi` cangoiséng`naa` i Jesú斯 na e fí` dsí` iá` do?

27 *Jogui calé` catú` cajíng`- Tú` Simón e o` dsea` í` lí`íñ`, joba` dsifí` mi` cangí` lajo mifíng` caqui` jaang` tuidsée` jóng.*

Mi` cangojgeáaiñ` Jesú斯 fí` quini` dseata` Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)

28 *Jo mi` cangí` jo, caguím`bre Jesú斯 fí` quiá`- i jmidsea` Caifás do, jo cangojgeáaiñ` dsea` do fí` quini` jaang` dseata` romano i sii` Pilato. Jo dsuco`ie` jo niñaquieeng` njineáb` jogui guati'ló` jmiib` cajo, joba` ja` cangotáang` i dsea` Israel do fí` dsí` e 'nuff` do, co` faco` mi` cajmér` lajo, joba` ja` jmitir` jóng lají`- júu` quiú` ta` quiá`r` quiá`- lají`- e quiú`- tíiñ` e jmóor` mi` tí` jmií` Pascua; jo co` ja` cangotáang`guir fí` dsí` jo, joba` cuóom` dó`r` e jmiñi` e silíng` e gø`r` ie` jmií` jo. **29** *Jo mi` tí` li` cangá` dseata` Pilato e nítéé` dsea` Jesú斯, joba` cagüi`íír` jo casí`r` jaléng` i dsea` do lala:**

—¿E` dsee` e cuó`na` i dseañu` na?

30 *Joba` cañí` dsea` Israel quiá`- i dseata` Pilato do jo casí`-reiñ`:*

—Fa` jia`gui` i dseañu` la ja` jmóor` ta` 'léé` jee` jaléng` dsea`, joba` ja` jáang`naa`re jóng fí` quini` faco` lajo.

31 *Joba` lalab cañí` dseata` Pilato quiá`- i dsea` Israel do jo cajíñ`:*

—Tee' 'ná' yaang~na' i dseañh' góo`na' na jo quidsi`na' í' quiá'r~ yaang~na' lí' laco'gui la quí' tíng`na' cóo'~ júu' quih ta~ quí~na', 'ná' dsea` líng`na' dsea` Israel.

Jo mi~ canúu~ i dsea` Israel do e júu' jo, joba' lalab cajíñ~:

—Dsa' jnea', dsea` lí'naa' dsea` Israel, ja` sea` fí' qui~naa' quiá'~ dsea` romano e nicuóó'naa' iihuí' lí' doñi' ií' dsea` cartí' nijúuiñ~.

³² Jo job caliti~ lajíi'~ júu' e cajíng~ Jesús lami~ jéeng'gui quiá'~ jial lí' 'mó~ e nitíñ~. ³³ Jo mi~ cangf jo, ca'ib~tu dseata~ Pilato fí' dsí' 'nuff quiá'r~, jo cató'r~ Jesús fí' lí~ quidsir' í', jo cajmingf'r~ dsea` do jo cajíñ~:

—¿Su 'nub' i líng` dseata~ dsea` féng' i quié' nifí' quiá'~ dsea` Israel?

³⁴ Joba' cañíi' Jesús quiáíñ~ do jo casí'r~ dsea` do:

—¿Su uóó'ba' iin'~ ñí'~ e jmíngíi'~ jnea~ na, ofa' lí'~ canúu~ e fé~ dsea` jiém~ é?

³⁵ Joba' lalab cañíi' dseata~ Pilato quiá'~ Jesús jo casí'r~ dsea` do:

—Ja` dsea` Israel líng` jnea~ la. Co' jaléng~ dsea` góo~ dsea` Israel colíng~gui cóo'~ jaléng~ fí' jmidsea` quí~na', dsea` íbing' i nicajáng~ 'nu~ fí' quinii~ la lana. Jogui 'nu, ¿e~ dsee~ sea` quí~ e 'níng` dsea` 'nu?

³⁶ Joba' lalab cañíi'tu Jesús quiá'~ i dseata~ do jo cajíñ~:

—Ja` sílíng` jnea~ e niquiá'~ta~ laco'gui quih ta~ jaang` dsea` jmigüí' fí' la, co' faco' lajo, joba' seem` dsea` quié~ e i nijmeaan'~n ta~ e laco' ja` nijáng~ dsea` jnea~ fí' quini~ dsea` góo'o dsea` Israel faco' lajo. Co' lí'~ laco' fá'a na, e ja` sí'ín'~n e niquiá'~ta~ laco' jaang` dsea` jmigüí'.

³⁷ Joba' cañíi'tu dseata~ Pilato quiá'~ Jesús jo casí'r~ dsea` do:

—Jo 'nub' dsea` lin' dseata~ dsea` féng' i quié' nifí' quiá'~ dsea` Israel liya.

Joba' cañíi'tu Jesús quiá'~ i dseata~ do jo casí'reiñ~:

—Lajob lí' lí'~ laco'gui nicaféel~ na, e jneab~ i dseata~ dsea` féng' í. Co' jnea~ cagá~a fí' jmigüí' la mi~ cangáan'~n e laco' niguiaa~ jalé~ júu' já'~. Jo jaléng~ dsea` i já'~ líng` e júu' jo, joba' dsea` quié~ baa líiñ~, co' náu~bre jalé~ júu' quié~e.

³⁸ Jo mi~ canúu~ dseata~ Pilato lajíi'~ júu' quiá'~ Jesús, joba' cajmingf'r~ dsea` do lala jo cajíñ~:

—Jo ejnang~ e júu' já'~ do?

Mi~ cahufta~ e nijúung~ Jesús

(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Jo mi~ cangf e cajmingíi' dseata~ Pilato e júu' jo, joba' cagüí'íib'tur calé~ catú~ fí' lí~ teáang~ i dsea` Israel do e laco' nisíng~tur cóoíñ~ do calé~ catú~, joba' lalab casí'r~ i dsea` do:

—Jíi'~ coo` dsee~ ja` niguié~ jnea~ e nica'ée~ i dseañh~ la. ³⁹ Jo co' 'ná' quí'~ tíng`na' e laan~ jaang` dsea` góo`na' i sijníng` lajee~ mi~ tí' jmíi'~ quí~na' e catí~ lana e sii` Pascua, joba' jmíngíi'~i'~ná'~lana, ¿su iing~na' e nilaan~ i dseata~ dsea` féng' quí~na' i sing' la?

⁴⁰ Jo mi~ canúu~ jaléng~ dsea` Israel i teáang~ do ie~ jo e júu' quiá'~ i dseata~ Pilato do, joba' lajiim~bre canaaiñ~ta'r' míi'~ jo fé'r~:

—Ja` laan~ i dsea` na! Jo jleaang~ Barrabás!

Jo i Barrabás i eeiñ~ do sijníiñ~ do dsu' uíl~ e jmóor` ta~ 'ní~ níng~ dseata~.

19

¹ Jo mi~ canúu~ dseata~ Pilato lajíi'~ júu' e casí'~ dsea` ír` do, joba' caquihr~ ta~ e nisám~ i 'léé~ quiá'r~ do Jesús e laco' nibóong~neiñ~ do cóo'~loo~ jó'~ e lí'~ 'nii~. ² Jo mi~ cangf jo, i 'léé~ do cajmér` coo` lí'~ corona cóo'~ layaang~ tóó~, jo e job catá'r~ fí' mogui~ Jesús, jogui cajláiñ~ dsea` do cóo'~ coo`~mi'~ niung~ e lí'~

laco' e quié' dsea` niing` i quiá' ta~. ³ Jo mi~ cangf jo, cangoquiéeiñ' fí' quiá'-li~ sing' dsea` do, jo lalab canaaiñ` lóøiñ` dsea` do jo sfr` lala:

—¡Güiliseem` huóø^, dseata~ dsea` féng' quiá' dsea` Israel!

Jo lajee` jo jnóor' fí' moni~ dsea` do.

⁴ Jo mi~ tñ' li~ cagüi'í'tu dseata~ Pilato e fí' li~ teáang` i dsea` Israel do, joba` lalab casf`reiñ' do jo cajíñ`:

—E laba' fñi` i 'nú', e lab nisín`n i dseañu` la fí' quiní`na' e laco' niliñí`na' e jíi` coo` dsee` ja` mí` cadsé`e quiá'r^, co` lajib` nicaejmingí`ire.

⁵ Jo lajee` job cagüi'í` Jesús e nñi`a` e lí` corona e lí` cóo` yaang` tóó` do fí' moguir^, jogui jlñiñ` e 'mí` e niung` huíng` do. Jo lajee` nising` Jesús fí' quini` i dsea` do, lalab cajíng` dseata~ Pilato e sfr` jaléng` i dsea` teáang` do ie~ jo:

—¡Lab nising` i dseañu` la fí' quiní`na' náng!

⁶ Jo mi~ tñ' li~ cangá` jaléng` fí` jmidsea` quiá' dsea` Israel cóo`gui jaléng` dsea` i née` ni` guá` quiá'r` e nising` Jesús do, joba` lalab canaaiñ` áiñ` i dseata` do jo fér`:

—¡Fí` dse` crúu` teáang` i dsea` na!

Joba` cañíi` dseata~ Pilato quiá` i dsea` teáang` do ie~ jo, jo casf`reiñ`:

—Tee`ba're, jo yaam`ba` güiteáang`na're fí` dse` crúu`, co` jnea` ja` mí` cadsé`e jíi` coo` dsee` quiá'r` quiá` lajíi` e nicaejmingí`ire.

⁷ Jo dsu` lalab cañíi` i dsea` Israel i teáang` do ie~ jo quiá` dseata~ Pilato jo casf`r` dsea` do:

—Seab`coo`júu` quiá` ta~ quiú` jnea`^, dsea` lí`i` dsea` Israel, jo lalab lí` Song jaang`dsea`fé`r` e røøb`cóøiñ`cóo` Fidiée` , joba`'né` nijúum`bre jóng. Jo lajob lí` cóo` i dsea` na, joba` dseáng`'né` nijúum`bre.

⁸ Joba` mi~ tñ' li~ canúu` dseata~ Pilato e júu` jo, eáang`gui cafóiñ` jóng. ⁹ Jo calib`tur e fí` li~ quiá'r` ta~ do coliing` cóo` Jesús, jo fí` job cajmingí`r` dsea` do jo cajíñ`:

—¿Jie` fí` li~ nñi` 'nú`?

Jo dsu` Jesús jíi` coo` ja` e cañíir` quiá` dsea` do. ¹⁰ Joba` cañíi`tu dseata~ Pilato jo casf`r` Jesús jo cajíñ`:

—¿Su ja` iin` ngíi` jíi` coo` quié` e jóng? ¿Su ja` nñi` 'nú` e cuóøom` nifíi` i dsea` quié` e e niteáiñ` 'nú` fí` dse` crúu`, jogui cuóøom`bi cajo` e nifíi`ire e nileáiñ` 'nú` faco` lajo?

¹¹ Joba` lalab cañíi` Jesús quiá` i dseata~ do jo casf`r` dsea` do:

—Jíi` coo`b`ja` sea` quií` e niquiá` ta~ quié` e faco` ja` Fidiée` nicacuø'r`'nú` e catíñ` lajo; joba` i dsea` i cajáng` jnea` fí` jaguóo`, eáang`gui b`røøiñ` dsee` laco`gui 'nú`.

¹² Jo job mi~ canaang` dseata~ Pilato e 'nó'r` jial nileáiñ` Jesús, jo dsu` mi~ calilí` i dsea` Israel do e jo, joba` canaaiñ`ta`guir mñi` jo sfr` dsea` do lala:

—Song nilaan` i dsea` na, joba` lí` lafa` 'ní` máam`ba` jóng i dseata~ dsea` féng` i guiing` fí` Roma, co` lí` doñi` ií` dsea` i jíng` e lí`iñ` jaang` dseata~ dsea` féng`, joba` lí` lafa` e 'ní` níim`bre i dseata` i guiing` fí` Roma do.

¹³ Jo mi~ tñ` li~ canúu` dseata~ Pilato e cajíng` i dsea` Israel do lajo, joba` caquiá`r` ta~ e niguím`biñ` do Jesús jo nidsijéeiñ` dsea` do dseáng` li~ quidsí` dseata~ Pilato í` quiá` dsea` fí` coo` lí` sii` Gabata, jo cóo` jmií` hebreo guóng` Guiá` fí` li~ Sinií` Cuu`. ¹⁴ Jo ie~ jo dseáng` guati'ló` jmií` Pascua quiá` dsea` Israel, jo ná` guieñib` ningóo` mi` cajíng` dseata~ Pilato e casf`r` i dsea` Israel do:

—¡Lab sing` i dseata~ dsea` féng` i quié` nifí` quiú`na`!

¹⁵ Jo dsu` jaléng` i dsea` do canaaiñ`ta`'túr mñi` jo fér`:

—¡Güijúung` i dseañu` na fí` dse` crúu`!

Joba' cajming' - dseata~ Pilato jaléng' i dsea` do jo casí` reiñ':
—¿Su jneab~ catíin`n nijngán`n jaang` dseata~ dsea` féng' i quie' nifi' quíi`na?

Joba' cañíi` jaléng' fii` jmidsea` i teáang` do ie~ jo, jo casí`r` i dseata~ do lala:
—¡Dseáng` jíi` dseata~ dsea` féng' i guing` fí` Roma, jíi` dseata~ íbing` i seeng` quíi`na!

¹⁶ Joba' dseata~ Pilato cajám`bre Jesús fí` quini` jaléng` i dsea` do ie~ jo, jo i dsea` do cangojéem`bre Jesús fí` li` nitáng` dsea` do fí` dse` crúu`.

Mi` catáng` Jesús fí` dse` crúu`

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

¹⁷ Joba` ca'uøøm` i dsea` do jéeiñ` Jesús, jo 'ñiab` dseata~ do dsíiñ` crúu` quiá'r` cangór` fí` coø` li` sii` Cuø` Mogui` 'Líi` e sii`bi Gólgota cóø` jmí` hebreo e fé` dsea` Israel. ¹⁸ Jo mi` caguilíiñ` fí` jo, joba` fí` job cateáaiñ` dsea` do fí` dse` crúu`, jo jaang`gui dsea` taang` la cataang` cáaiñ` fí` dse` crúu` cajo. ¹⁹ Jo ie~ jo i dseata~ Pilato do caquiø'r` ta~ e nitó` fí` yá` gui` crúu` quiá` Jesúe júu` la: "Jesús i seeng` fí` Nazaret, dseata~ dsea` féng` quiá` dsea` Israel." ²⁰ Jo e jo cató` cóø` 'nì` íing` jmíi`, jmíi` latín cóø` jmíi` hebreo jogui jmíi` griego. Jo fíim` dsea` Israel ca'ír` e júu` jo ie~ jo, co` e fí` li` catáng` Jesús do ja` huí` eáang` laco` la née` fí` Jerusalén. ²¹ Jo dsu` mi` cangá` fii` jmidsea` quiá` dsea` Israel lajíi` júu` e toø` fí` yá` crúu` quiá` Jesúe, joba` lalab casí`r` i dseata~ Pilato do jo cajíñ`:

—Guíá`gui ja` nitó` e júu` na, jo güító` lala: "Lab i jmagoo` e líiñ` dseata~ dsea` féng` quiá` dsea` Israel."

²² Jo mi` canúu` dseata~ Pilato e júu` jo, joba` lalab cañíir` quiá` i dsea` do jo casí` reiñ`:

—Lajíi` e júu` e nicaquiø`ta~ e nícató` na, dseáng` lanab níjé`.

²³ Jo mi` tí` li` cangí` e cateáang` i 'lée` do Jesús fí` dse` crúu`, joba` casitíiñ` si`^` dsea` do jo cajmér` guiée` lajee` quiúuiñ` la'ó` líiñ` 'lée`, jmacó` e 'mi` do quiá'r` lajaang` lajaaiñ`. Jo dsu` e sì`^` Jesús e coø`gui do, 'mi` contøøm` líi` jo ja` sì`'mi` cajo. ²⁴ Jo lajee` jo i 'lée` do canaaiñ` siiñ` la'ó` yaaiñ` lala:

—Ja`guiing` nisiing` naa` e 'mi` na, jo macó`oo` ne`duu` i` nilí` nicóø`.

Jo cóø` e nab caliti` jíi` laco` la fé` fí` ni` ji` quiá` Fidiée` e cajme` dsea` malíi`gui eáang` lí` fé` lala: "Cajméeb` dsea` guiée` jalé` sì`í, jogui cacóor` quiá` i` nilí` e sì`í e contøøng` do." Jo lajob dseáng` cajmée` i` 'lée` do cóø` sì`í Jesús.

²⁵ Jo lajee` e táang` Jesús fí` dse` crúu`, dob teáang` quiúung` dseamí` e tii` laco` sì` e crúu` do; jo jaaiñ` do líing` niquiá` Jesús, jogui jaang`gui rúng` dsea` ngáang` cóø` niquiá`r` , jogui jaang`gui i sii` Yá` i líing` dseamí` quiá` jaang` dseañ` i sii` Cleofas, jo jaang`gui i sii` Yá` i seeng` fí` Magdala. ²⁶ Jo lajee` job cangáng` Jesús niquiá`r` , jo cáang` i niquiá`r` do sing` jaang` dsea` quiá` Jesúe i eáang` 'neáaiñ` , jo lajee` jo lalab casí` Jesúe i niquiá`r` do e éeiñ` i dsea` quiá`r` i iiñ` eáang` do jo cajíñ`:

—Janú`, dseamí` nab sing` i líing` laco` jóø` do.

²⁷ Jo mi` cangí` e jíñ` e jo, joba` casí`r` i dsea` i iiñ` eáang` do lala:

—Nab sing` i líing` laco` niquiú`.

Joba` mi` cajíng` Jesús lajo, i dsea` i iiñ` eáang` do ca'ím`bre niquiá` dsea` do e líiñ` do laco` dsea` sináu` quiá`r` .

Mi` cajúng` Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

28 Jo mi'miing~guijih lajoo, jo co' niñib' Jesús e nicatób' jalé^l ta~ quiá'r~, jogui e laco' niliti~ jíi^l laco fé^l fi' ni~ ji` quiá'^l Fidiée^l e cajme^l dsea` malii~gui eáang^l, joba' cajíñ^l~ lala:

—Dsíng^l jmijmíin^l.

29 Jo ie~ jo nisi^l coo` dsuu^l e røøng^l a~ jmíi^l míi^l huïng^l jó^l e niji^l, joba' cayé^l dsea` ejmíi^l míi^l huïng^l jó^l do cóo^l coo` joo^l, jo casiguí^l fi' coo` yá^l sii^l, jo cóo^l e job ca'úuiñ^l fi' mo'oo^l Jesús. **30** Jo cayub^l Jesús e jmíi^l míi^l huïng^l jó^l ji^l do. Jo mi~ cangf jo, joba' cajíñ^l:

—Nab nicató^l lajíi^l ta~ cagá^la.

Jo co' cató^l e café^lr^l e júu^l jo, jo cajgiéer^l moguir^l jo miñing^l cajúm^l bre jóng.

Mi~ ca'iá`jaang`'lée~ ñish^l fi' mo'uóø' Jesús

31 Jo 'ñia'^l ie~ jmíi^l e cajúng^l Jesús do, líi^l e guati'ló^l jmíi^l Pascua quiá'^l dsea` Israel, jo co' ja` qui^l tíing^l i dsea` í fa' e seáang^l 'lii^l quiá'r^l fi' dse^l crúu^l lajee^l e jmíi^l jo, co' dseáng^l jmíi^l e laniim^l quiá'r^l ie~ jo, joba' camí^l dsea` Israel fi' i dseata^l Pilato do e nicuóin^l do fi' e nijér^l tii^l i dsea` taang^l dse^l crúu^l do e laco' nijúuiñ^l do jminá^l gui, jo lajoba' cuóøng^l e njigáiñ^l do e fi' li^l taaiñ^l do. **32** Joba' cangíim^l i 'lée^l do fi' e nidsilíiñ^l e nijér^l tii^l i dsea` gaang^l i taang^l dse^l crúu^l do; jogui lajob cajmér^l, cajée^l bre tii^l i dsea` la'uii^l i táang^l dse^l crúu^l cáang^l Jesús do; jo mi~ cangf jo, lajob cajmér^l quiá'^l i dsea` jaang^l gui do i táang^l dse^l crúu^l cajo ca' dse^l crúu^l li^l táang^l Jesús. **33** Jo mi~ caguilíng^l i 'lée^l do fi' li^l táang^l Jesús fi' dse^l crúu^l, joba' calíi'r^l e ni'liim^l dsea` do, joba' jo^l e cajmeáiñ^l dsea` do fa' cajée^l guir tiiñ^l:

34 Jo nañi^l fa' e calíi^l i 'lée^l do e ni'liim^l Jesús, dsu^l jaang^l lajee^l la'ó^l ír^l ca'iá'r^l ñish^l fi' dse^l mo'uóø' dsea` do, jo ladsifi^l lanab catuu^l jmíi^l cóo^l gui jmi'øøiñ^l.

35 Jo i dsea` i fé^l e júu^l la, dseáng^l e já^l ba' e cangár^l laco^l calí^l, joba' dseáng^l jáb^l júu^l e fé'r^l do e laco^l jaléng^l 'nú^l jáb^l nilíng^l na' dseáng^l laco^l calí^l. **36** Jo cangojée^l jalé^l e la e líi^l laco^l caliti^l lajíi^l júu^l quiá'^l Fidiée^l e fé^l fi' ni^l ji^l quiá'r^l e cajme^l dsea` malii^l gui eáang^l li^l fé^l lala: "Jíi^l coo` móo` teáaiñ^l ja' nijé^l." **37** Jogui fé^l bigui cajo lala e fi' ni^l ji^l jo: "Nimáam~baa' i dsea` i liing^l ee` ca'iá^l dsea` quiá'^l."

Mi~ ca'áng' Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

38 Jo mi~ cangf e ca'iéng^l Jesús ñish^l, joba' ie~ jo cangó^l jaang^l dseañh^l i sii^l Sé^l i niseeng^l fi' coo^l fi^l e sii^l Arimatea, jo cangór^l cangomfi'r^l dseata^l Pilato fi' e nidsijgiáaiñ^l Jesús fi' li^l táang^l dsea` do fi' dse^l crúu^l jo nidsijéeng^l neiñ^l fi' li^l ni'áiñ^l. Jo i Sé^l do nilíiñ^l jaang^l dsea` quiá'^l Jesús, dsu^l jíi^l la ñir^l 'ñia^l bre, co' góm^l bre jaléng^l dsea` Israel fíng song calíiñ^l do e nilíiñ^l lajoo. Jo cacuob^l dseata^l Pilato fi' lajoo, jo cangób^l Sé^l e cangojgiáaiñ^l Jesús fi' li^l táang^l dsea` do fi' dse^l crúu^l, jo miñing^l cangojéeiñ^l dsea` do fi' li^l ca'ám^l biñ^l. **39** Jo jaang^l gui i sii^l Nicodemo cangór^l cajo coliing^l cóo^l i Sé^l do fi' li^l sing^l crúu^l fi' li^l táang^l Jesús. Jo i Nicodemo doquier^l jié^l ja` guigui^l kiil^l e jmeafii^l jlo^l e sicáng^l cóo^l tú^l íing^l míi^l, coo^l e sii^l mirra jogui cóo^l gui e sii^l áloe. Jo i Nicodemo la, ib^l i cangó^l cangosiing^l cóo^l Jesús coo^l née^l e canuu^l. **40** Jo lajob i Sé^l do cóo^l gui Nicodemo cajgiáam^l bre Jesús fi' dse^l crúu^l, jo miñing^l canaaiñ^l súuiñ^l dsea` do jalé^l e jmeafii^l do jo caquíng^l neiñ^l cóo^l coo^l 'mí^l té^l e siyá^l e jmíi^l jmeafii^l do, co^l lajob qui^l tíing^l jaléng^l dsea` Israel e jmóor^l cóo^l jaléng^l li^l quiá'r^l mi^l ni'áiang^l neiñ^l. **41** Jo e fi' li^l cateáaiñ^l Jesús fi' dse^l crúu^l, fi' job nilíi^l coo^l dsíi^l iá^l, jo e fi' jo nisea` coo^l too^l ée^l e 'míi^l li^l jíi^l jaang^l ja` ijj^l mi^l ca'áng^l. **42** Jo e fi' dsíi^l e too^l ée^l do cangojéeiñ^l Jesús e ni'áiñ^l, dsuco^l quiáb^l li^l nilíi^l e too^l ée^l do, jogui co^l ni^l jaquiéem^l cajo e jmíi^l íng^l dsea` Israel.

20

Mi~ cají~tu Jesús

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

¹ Jo la'uii~ jmii~ quiá~ e semaan~ mi~ cangí~ e jmii~ do, e ee`bi eáang' lajee~ ná~gui e njneá~, cangó~ Yá~ i seeng` fí~ Magdala fí~ li~ ca'áng~ Jesús; jo mi~ caguiér~ fí~ jo, joba' cangár~ e nisijéb~ e cuu~ e cajlí~ e fí~ oo~ too` e li~ ca'áng~ dsea` do. ² Jo mi~ tí~ li~ calilí~r~ e jo` seeng` Jesús e fí~ dsíi~ tó~ ée` do, joba' caquim~túr gúi~í~ e fí~ li~/guiing~ Tú~ Simón coliing~gui cóo~i~ dsea` quiá~ Jesús i~ neáaiñ~ eáang` do. Joba' lalab cajíng~ i~ Yá~ i~ seeng` fí~ Magdala do mi~ caguiéñ~ jo casí~reiñ~:

—Ninicaguíim` dsea` Fí~naa` e fí~ li~ ca'áiñ~ do, jo ja` ne~naa` jié~ fí~ li~ nicangojéeiñ`.

³ Jo mi~ canúu~ Tú~ Simón cóo~gui i~ dsea` rúiñ~ i~ jaang`gui do lajíi~ júu~ e quiéé~ i~ Yá~ i~ seeng` fí~ Magdala, joba' dsifib` ca'uøøiñ~ e cangolíiñ~ lajminá~ e fí~ li~ ca'áng~ Jesús do. ⁴ Jo lají~ huáam~bre ngolíiñ~ cuíir~, lifa` i~ jaang`gui do jminá~gui cangór~ laco` Tú~ Simón, joba' jéeng`guibre caguiér~ e fí~ li~ ca'áng~ Jesús do. ⁵ Jo mi~ caguiér~ fí~ jo, dsifib` catúuiñ~ jo cajóor~ fí~ dsíi~ too` ée` do, jo cangár~ e 'mi~ e cabeang~ dsea` do e laco` milíib` née~, jo lifa` ja` ca'ír~ e fí~ dsíi~ too` ée` do. ⁶ Jo jiab~ cøøng` lajo caguié~ Tú~ Simón, jo condséeb` ca'ír~ e fí~ dsíi~ tó~ ée` do mi~ caguiér~, joba' cangá~bre e 'mi~ e cabeang~ dsea` do cajo` e laco` milíib` née~; ⁷ jogui cangá~bir cajo` e dob róo` e 'mi~ e calií~ing` ta~ e quiá~ cabé~ mogui~ dsea` do, jo cangár~ e ja` róo`ca` laco` róo` e 'mi~ e cabeang~ dsea` do, jo tí~ doguijiab róo` e sibéeng` ca` laco` róo` e jo. ⁸ Jo mi~ cangí~ jo, ca'í~ i~ dsea` i~ jaang`gui do i~ caguié~ la'uii~ e fí~ too` ée` do, joba' cangá~bre jalé~ e calí~ e fí~ dsíi~ tó~ ée` do, jo dseáng~ jáb~ caliñ~. ⁹ Jo dsu` i~ dsea` gáng~ do dseáng~ ja` mi~ cangám~bir laco` la fé~ fí~ ni~ ji~ quiá~ Fidié~ e cajme` dsea` malíi~gui eáang` li~ fé~ e dseáng~ si~í~ba` e njí~tu Jesús. ¹⁰ Jo mi~ cangí~ jo, caquim~tu i~ dsea` quiá~ Jesús i~ gáng~ do fí~ quiá~r~.

Mi~ cajmijnéeng~'ñia`' Jesús fí~ quini~ Yá~ i~ seeng` fí~ Magdala

(Mr. 16:9-11)

¹¹ Jo mi~ caguié~tu Yá~ e fí~ li~ ca'áng~ Jesús, joba` dob cajer` qui'r` fí~ caluu~ e too` ée` do. Jo lajee` siñ~ qui'r` dob catúuiñ~ e laco` njóor` e fí~ dsíi~ tó~ ée` do, ¹² joba` cangár~ e neáang` gáng~ ángeles i~ qui~' 'mi~ té~ e fí~ dsíi~ tó~ ée` do, jo jaaiñ~ do guíñ~ li~ catiroo` mogui~ Jesús jogui jaaiñ~ do guíñ~ fí~ li~ cané~ tii~ dsea` do. ¹³ Jo i~ ángeles do cajming~r~ i~ dseam~ do jo casí~reiñ~:

—Janú~, dseam~, ¿jiali~ sin~ qui~?

Joba` cañíi~ i~ dseam~ do quiá~ i~ ángeles do jo casí~reiñ~:

—Quí~i~ dsu`co` ja` ñii~ ii~ ninicaguíing` Fí~i~ i~ ca'áng~ dsea` e fí~ dsíi~ tó~ na, jo ja` ñii~ jie~ nicangojéeiñ~lana.

¹⁴ Jo jobi licó~nicató~ e jíñ~ e jo mi~ tí~ li~ cajing~'ñia`r~, jo cangáiñ~ Jesús e dob nising~ dsea` do cáaiñ~, jo dsu` jíi~ ja` ñir` e íb` dsea` do. ¹⁵ Joba` cajíng~ Jesús casí~r~ i~ dseam~ do lala:

—Janú~, dseam~, ¿jiali~ sin~ qui~? ¿I~ sin~ 'nán~lana?

Dsu` i~ dseam~ do í~ dsíi~r` e i~ dsea` i~ jmoo` í~ e dsíi~ iá~ dob i~ sing~ siiing` cóo~r` do, joba` lalab casí~r~ dsea` do:

—Janú~, ée~, song 'nub` nicaguiin~ i~ Fí~i~ do, joba` iin~n jmée~ jnea~ júu~ jie~ fí~ li~ nicaguijéen~re, joba` fí~ job ni'nén~nre.

¹⁶ Joba` cañíi~ Jesús quiá~ i~ dseam~ do lala jo casí~reiñ~:

—¡Yá~!

Joba` cajing~'ñia` i~ Yá~ do jo cajíñ~ cóo~i~ jmíi~ hebreo lala:

—¡Rabuni! —e guóng` tifa`!

17 *Joba' cañíitü Jesús quiá!- i dseamf do jo casf!-reiñ!:*

—Ja` güín" jnea~, co' nabi ja` mí cají"tu rú"naa' cóo" Tiquié^e. *Joba' fii-i'na` lana e niguøn" güijmée" júu^ jaléng" dsea` i nilíng' lacó' rún'n e nijmijíng"tu rú"naa' cóo" i líng' Tiquié^e jogui íbi i líng' Tiquíi^na' cajo, jo íb` Fidiée^ quié^e jogui íb` Fidiée^ quiá!-na' cajo.*

18 *Jo mí cangf jo, cangám!- i Yá^ i seeng` fí Magdala do jo cangojmeáa!~bre júu^ jaléng" i dsea` quiá!- Jesús do e nicangám~bre dsea` do jogui casf!-birein! cajo jalé! e júu^ e ca'íñ! quiá!- dsea` do.*

Mí~ cajmijnéeng 'ñia' Jesús fí quini~ dsea` quiá'r-

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

19 *Jo mí~ ca'í~ nua` 'ñia' ie~ jmíi~ jo, e jmíi~ la'uii~ quiá!- semaan~ do, jo ie~ jo ninicasitiíng' rúng" i dsea` quiá!- Jesús do fí coo` dsíi' 'náu li` jni' røø, co' 'góm'bre jaléng" dsea` góor` dsea` Israel fíng song calilí^ i e niseáng"tu rúng" i dsea` do calé! catú!. Jo lajee` neáang' i dsea` do, job mí~ tí li` ca'í!- Jesús fí jo, jo casíng! 'ñia'r' guiá! joo` e li` neáang' i dsea` quiá'r- do, jo lalab caféng'neiñ! do jo casf!-reiñ!:*

—¡Güiliseem`ba' juguiá!- júu^ røø!

20 *Jo mí~ cangf e cajíng!- Jesús e júu^ na, joba' canaaíñ` e'r' i dsea` quiá'r- do fí li` cacuif` guotíir` cóo"gui mo'uóør'. *Joba' i dsea` quiá'r- do eáam` calí'iáang` dsíir` mí~ cangáng~tur i Fiir` do.* **21** *Jo mí~ cangf jo, lalab cajíng!-tu Jesús casf!r- i dsea` quiá'r- do:**

—¡Güiliseem`ba' juguiá!- júu^ røø! Jo lí!^ laco'gui Tiquíi^ii` casíñ` jnea~ fí jmigüí la, joba' lajob cajo jnea~ nisíñ`n 'ná! fí jmigüí la.

22 *Jo mí~ cangf jo, cajíaur` fí li` neáang' i dsea` quiá'r- do jo casf!-reiñ!:*

—Íng!~na! Jmiguí quiá!- Fidiée^. **23** *Jogui doñi` ii` dsea` i ni'íng`na` dsee` quiá!-, joba' ni'íim` dsee` quiá!- i dsea` i; jogui doñi` ii` dsea` i ja` ni'íng`na` dsee` quiá!-, joba' ja` ni'íng` dsee` quiá!- i dsea` i cajo.*

Mí~ já!- calíng` Mó^ e cají!tu Jesús

24 *Jo jaang` dsea` guitúung` quiá!- Jesús i sii` Mó^ dsea` suung~, íb` i ja` seeng` ie~ lamí~ cajmijnéeng 'ñia' Jesús jee` i dsea` quiá'r- do.* **25** *Jo mí~ cangf jo, lalab casf!- i dsea` cagviaang` do Mó^ jo cajíñ!-:*

—Nicaneem`baa! Fí'naa!.

Jo dsu' Mó^ lalab cañíir` quiá!- i dsea` rúiñ! do jo casf!-reiñ!:

—Ja` já!- nilíin`n e fó'na` na song ja` nimoo`o guóor` li` calíá! mí!^ clavo, jogui song ja` nijnúu`u niguóo`o lacaang` li` sicuif` quiá'r-, jogui song ja` nigüif`i mo'uóør` e li` ca'íá!- nisú!.

26 *Jo mí~ cangf jniá!- jmíi~ lajo, caseáng"tu rúng" i dsea` quiá!- Jesús do calé! catú! fí coo` sináu` li` sijní` røø, jo ie~ jo quiim!- Mó^ cóo"!- i dsea` rúiñ! cagviaang`gui do. Jo lajee` job calí!-tu Jesús fí dsíi` sináu` e li` neáaiñ! do jo casíng"tu 'ñia'r' guiá! joo`, jo lalab caféng"turein! do jo cajíñ!-:*

—¡Güiliseem`ba' juguiá!- júu^ røø!

27 *Jo mí~ cangf jo, lalab casf!- Jesús i Mó^ do jo cajíñ!-:*

—Jóø` guóo`o, jogui jnúu` niguóo` li` sicuif` quié^e la, jogui jnúu` niguóo` e li` sicuif` mo'uøø` la cajo. Ja` jmoo` e ja` já!- líin` jo já!- güilíin` lana. ¡Jnea~bi la!

28 *Jo mí~ canúu` Mó^ e jo, joba' cañíir` quiá!- Jesús jo cajíñ!-:*

—¡Dseáng!- e já!- e 'nab` Fí`i jogui 'nab` Fidiée^ quié^e cajo!

29 *Joba' cañíitü Jesús quiá!- Mó^ jo casf!r- dsea` do jo cajíñ!-:*

—¿Su car` cañin` jnea~, joguiba` já!- calín` e nicajib`túu? Dsu' juguiá!-gui quiá!- i dsea` i já!- calíng` e nicajib`túu e jíi` ja` mí` cangáam`bir jnea~.

E uiing~ e cajme' Juan e ji`la

³⁰ Jo lajee` cateáang` Jesús fí` jmigüi` la, jminguiab` jalé` e li` e quí'r` jmií` cajmearer` fí` quini` jaléng` dsea` guitúung` quiá'r`, jo dsu` jminguib` jalé` e jo ja` silí` e fí` ni` ji` la. ³¹ Jo dsu` lajií` e silí` e fí` ni` ji` la nicalí` e lí` laco` já` nilíng` jaléng` dsea` e dseáng` Jesús líiñ` i Dsea` Jmáang` i nicá` nifi` quiá` dsea` Israel jogui` i líng` i Joo` Fidiée` i camíng` do, jo lajoba` jaléng` dsea` i já` nilíng` júu` quiá` dsea` do qui` jmií` e niliseeñ` cøøng` cøo` Fidiée` lata`.

21

Mi` cajmijnéeng` 'ñia' Jesús fí` li` se` Galilea

¹ Jo mi` cangf`gui lajo, cajmijnéem` 'ñia' Jesús calé` catú` fí` quini` guiáng` i dsea` i la'ó` quíng` jee` dsea` guitúung` quiá'r` e fí` 'ni` cøo` guiée` li` sii` Tiberias e née` li` se` Galilea. ² Jo i lab jaléng` i dsea` i taang` do ie` jo: jaaiñ` do siir` Tú` Simón, jo jaang`gui i sii` Mó` i sii`b`i Dsea` Suung` cajo, jo jaang`gui i sii` Natanael i seeng` fí` cøo` fí` e sii` Caná e née` li` se` Galilea, jogui gáng`gui i líng` joo` jaang` dseañ` i sii` Zebedeo, jogui gáng`gui dsea` jiéng` i quíng` jee` dsea` quiá` Jesús. ³ Jo lajee` job cajíng` Tú` Simón e sír` i dsea` rúiñ` i siseáng` e fí` 'ni` guiée` do ie` jo, jo cajíñ`:

—Nii`teáa ta` sáng` 'ñu`.

Joba` cañíi` i dsea` do quiá` Tú` Simón jo casí`rein`:

—Ii`baa` dsé`ee` cøo` 'nú` cajo.

Joba` lajob cajmearer`, jo cangotáam`bre fí` cøo` dsíi` móo` jo cangolíñ` fí` li` ni`a`gui quiá` e jmií` do; jo fí` job canaaïñ` bír` 'máa` quiá'r` e nisáiñ` 'ñu`, jo dsu` e uóø` jo dseáng` jíi` camíng` 'ñu` ja` ii` calí`r`. ⁴ Jo mi` ningóo` nijneá` e uóø` jo, jo cajmijnéeng` 'ñia' Jesús fí` quiá` e guiée` do, jo dsu` mi` cangáng` i dsea` quiá'r` do ír`, jíi` ja` calicuíñ` dsea` do lajminá`. ⁵ Joba` cajmíng` Jesús i dsea` do jo cajíñ`:

—Janú` siming`, ja` mí` li`na` 'ñu`, ¿já` já`?

Joba` cañíi` i dsea` quiá'r` do jo cajíñ` casí`r` dsea` do:

—U~, jíi` jaang` ja` ii` mí` cali`naa`!

⁶ Joba` cañíi`tu Jesús quiá` i dsea` quiá'r` do jo cajíñ`:

—Bí`na` 'máa` quií`na` fí` é` jmií` lí` laco` ngóo` e móo` quií`na` na, jo mó`du` fa` ja` lí`na` 'ñu`.

Joba` lajob cajmée` i dsea` do, cabí`bre e 'máa` quiá'r` do fí` dsíi` jmf`; jo mi` cangf` jo, i`leáam` 'ñu` calí`r` e jíi` o` ró`r` fa` ni`øng` guir e 'máa` do dsu` e ni`ii` teáang` 'ñu`. ⁷ Joba` i dsea` quiá` Jesús i iiñ` eáang` do lalab casí`r` Tú` Simón jo cajíñ`:

—¡Fí`baa` i sing` dóo`!

Jo dsif` mi` calilí` Tú` Simón e Fii`bre i sing` do, joba` lajmináb` caquí`r` sì`r` e ca'uø`r` lajee` jmóor`ta`, jo ngf` jo canaaïñ` bár` jmií` e nidsér` fí` li` sing` dsea` do, joba` lajob cajmearer`. ⁸ Jo i dsea` caguliaang`gui i cøo` Tú` Simón do caguilím`bre e fí` 'ni` jmií` do e teáain` dsíi` móo` e øøiñ` e 'máa` do, co` sirøøm` teáang` 'ñu`, jo huíim` jiu li` cangobír` e 'máa` do laco`gui `ni` guiée`, co` tíib`jiu la cien metros. ⁹ Jo mi` tí` li` caquíng` tur fí` uó` quií`, joba` cangár` cøo` li` ninicají` dsea` jíi` , jo e fí` ni` jito` quiá` e jí` do niráang` jaang` 'ñu` cøo`gui iñí`.

¹⁰ Jo lalab cajíng` Jesús casí`r` i dsea` quiá'r` do:

—Cuøøng`na` jaang` gáng` 'ñu` i nicalí`na` na.

¹¹ Jo mi` cajíng` Jesús lajo, joba` cajgéo` Tú` Simón fí` yú` e móo` do quiá'r`, jo ca'øøiñ` e 'máa` do dseáng` catí` ni` tóo` 'ni` jmií`. Jo dseáng` eáam` ii` do, co` ciento cincuenta y tres 'ñu` calí`r` ie` jo, jo jmang` i cøøm` cajo; jo dsu`

cateáb' e 'máa' do e ja` ca'guíñ nañí fa' fíñm' i'ñu` do calír'. ¹² Jo mi~ calí~ e jo~, lalab cajíng' Jesús casír' i dsea` quiá'r' do:

—Ñiliíng'na' ñiquié'na' íí' ta'é'.

Jo jíi~ jaang` i dsea` quiá'r' do ja` teá` dsíir' fa' ee` nijmingír' dsea` do i~ dseáng' líng' dsea` do, co' ñi'bre e dsea` dob líng' Fíir'. ¹³ Jo mi~ cangíñ jo, cangoquiéeng' Jesús fíñ quini~ i dsea` quiá'r' do jo casá'r' e iñí' do jogui casaiñ~ i'ñu` do cajo, jo canaaíñ` jmóor` guiéé^ jee~ i dsea` quiá'r' do. Jo jalém'bre cagó'r` ie~ jo.

¹⁴ Jo cío!~ e lab catíñ 'ní' ya' e cajmijnéeng' 'ñia' Jesús fíñ jee~ dsea` quiá'r' ie~ mi~ cangíñ e cají'tur calé' catú~.

Mi~ casíng' Jesús cío!~ Tú^ Simón

15 Jo mi~ tí' li~ cangíñ e cagó'r` e íí' ta'é' do, lalab cajmíng' Jesús i Tú^ Simón do jo casír' dsea` do lala:

—Tú^ Simón, joo' jaang` dseañu~ i sii` Juan, ¿su eáang'gui 'neáan' jnea~ laco'gui i dsea` quié~ e i caguaang'gui la?

Joba' cañíi' Tú^ Simón quiá' Jesús jo casír' dsea` do lala:

—Lajob líi' Fíi'i, co' ñíb' 'nú` guiá~ e 'neáam'baa 'nú`.

Joba' cañíi'tu Jesús quiá' Tú^ Simón jo cajíñ~:

—Te" fíng' røø' jaléng' dsea` i líng' lafa' jo'se" jiuung~ quié~ e.

¹⁶ Jo mi~ cangíñ jo, caléb'tu cajmíng' Jesús i Tú^ Simón do jo casír' tur dsea` do:

—Tú^ Simón, joo' jaang` dseañu~ i sii` Juan, ¿su 'neáan' jnea~?

Joba' cañíi'tu Tú^ Simón quiá' Jesús jo cajíñ~:

—Lajob líi' Fíi'i, co' ñíb' 'nú` guiá~ e 'neáam'baa 'nú`.

Jo ngíñ jo, caléb'tu cajíng' Jesús casír' dsea` do lala:

—Jmee~ í^ jaléng' dsea` i líng' lafa' jo'se" quié~ e.

¹⁷ Jo cío!~ e la catíñ 'ní' ya' e jming' Jesús i Tú^ Simón do jo cajíng' tur calé' catú~:

—Tú^ Simón, joo' jaang` dseañu~ i sii` Juan, ¿su 'neáan' jnea~?

Jo mi~ canúu^ Tú^ e júu^ jo calé' catú~, joba' fíñib' calíñ~, co' cío!~ e la catíñ 'ní' ya' e jming' Jesús ír' su 'neáang' dsea` do ír'.

Joba' cañíi'tu Tú^ Simón quiá' dsea` do jo cajíñ~:

—Fíi'i, guiá~ b' dseáng' ~ñí~ 'nú` lajalé~, joba' ñíb' 'nú` e 'neáam'baa 'nú`.

Jo ngíñ jo, calé' catú~ cañíi' Jesús quiá' Tú^ Simón jo casír' dsea` do lala:

—Jmee~ í^ jaléng' dsea` i líng' lafa' jo'se" quié~ e. ¹⁸ Jo e laba' jmitaa^ o', e ie~ lamíñ b'bi a', guia'ba' guiá~ quií~ e guo" jié" fíñ li~ iin"; jo dsu' mi~ tí' li~ nidseáan~, niníi~ cuéé~ jo dsea` jié~ niguiá~ quií~, jogui nijéiñ~ 'nú` jié" fíñ li~ ja` iin~ guó~.

¹⁹ Jo casír' Jesús i Tú^ Simón do lana e líñ lacó' jmóor' júu^ jial nijúung~ dsea` do mi~ nití~ ír' lajo, jogui nidsing'íñ~ do lajo e líñ lacó' nijmí'gó` dsea` Fidiée' cío!~ e 'mó~ quiá'r' do. Jo mi~ cangíñ jo, cajíng'gui Jesús casír' Tú^ Simón:

—Ja` güihuiín~ cío!~ jnea~!

I dsea` quiá' Jesús i iiñ~ eáang' do

²⁰ Jo mi~ cangíñ e cajíng' Jesús e júu^ na, joba' cají'tu Tú^ Simón nir~ jo mifíng' cangáíñ~ i dsea` quiá' Jesús i eáang' 'neáaiñ` do e jáaiñ` do caluur~, jo i dsea` íb' cajo i cagua' cáang' Jesús ie~ mi~ cagó'r' íí' canúu~, jo cajmíng'ír' dsea` do e i~ dseáng' lajee' la'ó~ ír' i ni'níng~ ír'. ²¹ Jo mi~ tí' li~ cangáng'tu Tú^ Simón i dsea` do, joba' lalab cajmíng'ír' Jesús jo cajíñ~:

—Fíi'i, jo i dseañu~ i sing' la, ¿e~ nidsing'íñ~?

²² Joba' cañíi'tu Jesús calé' catú~ quiá' i dsea` do jo casír' reiñ~:

—Jo song jnea~ iin~n e seem'bí i dseañ~ la cartí mi~ nigüéeng~ túu fí' jmigüí~ la calé~ catú~, joba' ¿e~ cuaiñ~ quíi~ 'n~ uii~ quiá~ i dseañ~ la? Lí~ 'n~, ja` güihuín~ cōo~ jnea~.

²³ Jo job mi~ canaang` e ngí~ júu~ jee~ jaléng~ dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ e i dsea` i iing~ Jesús eáang` do ja` nijúuiñ~. Jo dsu' ja` cajíng~ Jesús fa' dseáng~ e ja` nijúung~ i dsea` do, co' lalaba' cajíñ~: "Song jnea~ iin~n e seeiñ` cartí mi~ nigüéeng~ túu fí' jmigüí~ la calé~ catú~, joba' ¿e~ cuaiñ~ quíi~ 'n~ faco' lajo?"

²⁴ Jo i dsea` i iing~ Jesús eáang` dob cajo, íbing~ i tí~ ni~ jalé~ e cangojée~ do jogui jmo'r` jalé~ e júu~ la. Jogui ne~baa' røø` e jmang~ júu~ já~ba' fé'r`.

²⁵ Jo jmiguiúbi jalé~ e cajmée` Jesús jíi~ laco' e silih~ e fí~ ni~ jí~ la, jogui faco' nilí~ fí~ ni~ jí~ dseáng~ lajalé~ e cajmér` do, joba' jíi~ fí' jmigüí~ ja` niíí~ jalé~ e jí~ jo faco' lajo.

Jo lanab cadséng~ jalé~ júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~ e cajme~ Juan.

Jo lajob nilí~.

Jalé' e cajmée` dsea` i óo` ta~ quiá'` Fidiée`

Mi~ cacuø' Dsea` Jmáang~ júu^ quiá'r~ e ni'íng~ dsea` Jmigui` quiá'` Fidiée`

¹ Jnea~ Lucas nicajmée` e la'uii~ coo` ji` e catíng~ 'nø', Teófilo, li~ fé` jalé` e cajmée` Jesúus jogui jalé` e ca'er` latí mi~ canaaíñ` jmóor` ta~ quiá'r~ ² cartí mi~ caguié` jmii~ e cangáiñ` fí` ñiffí~. Dsu' lajee` ná` gui e nidséiñ` do, caseáiñ` jaléng~ i` dsea` quiá'r~ i` caguín` i` cangi` cóo'r~ do, jo la'eáang` cóo` Jmigui` quiá'` Fidiée` casí` reiñ` jalé` e 'né` njméiñ` do fí` quini` jaléng` dsea`. ³ Jo dsu' lana njmée` e e ji` la quiá` mi~ cangí` ba` e cajúng` Dsea` Jmáang` jogui cajib` tur calé` catú` jo cajmijnéeng` 'ñia'r` jee` jaléng` i` dsea` apoo` i` óo` ta~ quiá'` Fidiée` do e lacó` niliñí` dsea` do e lajam` ba` e nicajib` tur. Jo mi~ cangí` jo, cateáang` guir jíi` tuló` jmii` fí` jmigüí` la, jo lajee` jo éeng` 'ñia'r` jee` jaléng` i` dsea` do e dseáng` nicajib` tur; jogui lajee` jo ca'e'r` jaléng` i` dsea` fí` jial iiing` Fidiée` cár` níff` quiá` dsea` jmigüí`.

⁴ Jo lajee` e táam`bi Jesúus cóo` jaléng` i` dsea` quiá'r` do, jo casí` r` jaléng` i` e ja` mi` uóíñ` do lajminá` fí` Jerusalén, jogui casí` guir dsea` do cajo jo cajíñ`:

—Nijøøm`ba` fí` Jerusalén la cartí niliti` lajíi` e júu` e nicacuø` Tiquié`e 'ná` lami` jéeng`gui, lí` lacó`gui jíi` e nicaffí` i` 'ná` jéeng`gui cajo. ⁵ Dsu' e já` ba` e i Juan do caseáiñ` dsea` jmii` cóo` jmii`, dsu' lajee` lajminá` jnea` nicuøø` o` 'ná` e niñíng`na` Jmigui` quiá` Fidiée`.

Mi~ cangáng` Jesúus fí` ñíff`

⁶ Jo mi~ cangí` jo, i` dsea` quiá` Jesúus i` teáang` cóo` r` do fí` mó` Olivos ie` jo cajming`r` dsea` do lala:

—Fí`ií!, ¿su lana nicatí` i` e njmée`tu` e ni`neeng`naa` dseata` quí`naa` yee`naa` fí` góona`?

⁷ Joba` cañí` Jesúus quiá` i` dsea` do jo cajíñ`:

—Ja` 'né` ñí`na` e` jmii` o`gui e` jíi` njmé` Tiquié`e Fidiée` jalé` e njmér`, co` jíi` 'ñia`bre ñir` jogui sea` fí` quiá'r` e njmér` e jo. ⁸ Dsu` mi` niñíng`na` Jmigui` quiá` Fidiée` lajaang` lajaang`na`, job` nilisea` bí` quí`na` e lacó` nigüiguiá`na` júu` quié` e fí` la`úng` jee` fí` Jerusalén cóo`gui latøøng` li` se` Judea, jogui lajobi cajo fí` li` se` Samaria, jogui fí` la`úng` fí` jmigüí`.

⁹ Jo mi` lí` casí`r` lajo, lajee` teáang` i` dsea` quiá'r` do jøøm`breiñ`, canaang` Jesúus soor` fí` yú` jmigüí` cartí caquíñ` jee` cabøø` jníi`, jo jo` cangáng` guir dsea` do.

¹⁰ Jo lajee` teáang` i` dsea` do jøør` fí` lí` cangáng` Jesúus, coo` cajném` gáng` dseañu` i` qui` `mi` té` fí` lí` teáang` i` dsea` do ¹¹ jo cajíñ` casí` reiñ`:

—Dsea` Israel i` seeng` fí` Galilea, ¿jialí` teáang`na` jøø`na` fí` yú`? Co` Fidiée` nicató`r` fí` ñíff` i` Jesúus i` cangí` cóo` 'ná` do, jo lacó` cañí`na` jial cajgóor` fí` yú` do, lajobi njáa`tur fí` jmigüí` la calé` catú` mi` nití` i` lajo.

Mi~ caguín` Matí` e ni`ír` cuaiñ` quiá` Judas Iscariote

¹² Jo mi` cangí` jo, caquím` i` dsea` cangi` cóo` Jesúus e fí` mó` Olivos do, jo cangolíim`tur fí` Jerusalén, co` quiáb` néé` e fí` jo, jogui jíi` jo cuóøng`ngí` dsea` Israel mi` jmii` e jmi`íñ`. ¹³ Jo mi` caguíñ` fí` jo, cangotáaiñ` fí` coo`dsíi` sinúa` e tú` fíng`, co` fí` job` lí` nineáaiñ`. Jo i` dsea` i` caseáng` fí` jo siir` Tú` Simón jogui Jacóo` jogui Juan jogui Dí` jogui Líi` jogui Mó` jogui Bartolomé jogui Mateo jogui jaang`gui i` sii` Jacóo` joo` Alfeo, cóo`gui jaang`gui i` sii` Simón i` líng` dsea` celote, jo cóo` jaang`gui cajo i` sii` Judas rúng` Jacóo`. ¹⁴ Jo jalém` i` dsea` na

seáiñ' contøønḡ e féiñ' Fidiéē coliønḡ cóo' jalénḡ rúnḡ Jesús cóo' gui Yá̄, niquiá̄ dsea` do, cóo' gui jalénḡ dseam̄ caguaanḡ gui.

¹⁵ Jo jalénḡ dsea` i caseánḡ fí jo tíbre ciento veinte. Jo níneáaiñ' lajíim̄ bre mī caráanḡ i Tú̄ Simón do jo café'r júū quiá'r̄ jo casf'r̄ dsea` do:

¹⁶ —Dsea` rú'u', ne~baa' e calitib̄ jalé̄ e cajínḡ Jmiguí̄ quiá̄ Fidiéē la'eáanḡ cóo' i dsea` áanḡ quií̄ iī siī Daví̄ i calisénḡ malíī eáanḡ, jo catéer̄ fí nī jī quiá̄ Fidiéē lí̄ fé̄ uiī quiá̄ i Judas Iscariote do i cacá̄ nifī quiá̄ i dsea` i ní̄ cangánḡ Jesús mī casaiñ̄ dsea` do. ¹⁷ Jo i Judas Iscariote do líiñ̄ jaanḡ dsea` i lamī quiínḡ jeē jnea', dsea` líī iī dsea` quiá̄ Jesús, jo seab̄ guiéē quiá'r̄ cóo' jalé̄ tā e jmoō naa!. ¹⁸ Dsu' mī cangf̄ e ca'níiñ̄ dsea` do, jo cóo' e cuū e calf'r̄ quiá̄ lajíī e lí̄ e cajmér̄ do, calár̄ coō uó̄, jo fí job ca'ínḡ 'nía'r̄ jo cajnganḡ 'nía'r̄, jo e fí nī uó̄ dob catóiñ̄ jo cajná̄ moguir̄ jogui tu'r̄ ca'guiib̄ jo cajúm̄ bre. ¹⁹ Jo mī caliñ̄ jalénḡ dsea` seenḡ fí Jerusalén e calf̄ lado, joba' catéer̄ e nilisiī Acéldama e uó̄ do e guónḡ cóo' jmíī quiá'r̄ Uó̄ lí̄ Catuū Jmīøønḡ.

²⁰ Jo cajínḡ gui i Tú̄ Simón do uiī quiá̄ Judas Iscariote:

—Jo tóō coō fí nī jī quiá̄ Fidiéē e siī salmos lala:
'Né̄ e jób̄ nijé̄ éē quiá'r̄;
jo jíī jaanḡ ja' iī nigüeá̄.

Jogui tóōgui cajo:

'Né̄ e jaanḡgui i nijmé̄ tā cuaiñ̄ quiá'r̄.

Jo lajob toq̄ fí nī jī quiá̄ Fidiéē.

²¹⁻²² 'Joba' 'né̄ niguínḡ naa' jaanḡgui i ningí̄ cóo' jneaāaa' i ni'ínḡ cuaiñ̄ quiá̄ i Judas Iscariote do, jogui røøb̄ niguá̄naa' júū jial mī cají̄tū Jesús mī cangf̄ e cajúiñ̄. Dsu' 'né̄ e líiñ̄ jaanḡ i cangī cóo' jneaāaa' latā catí̄ mī caséē Juan jmíī quiá̄ Jesús jogui cartí̄ mī cangáiñ̄ fí ñiff̄.

Jo lanab cajínḡ Tú̄ Simón casf'r̄ jalénḡ i dsea` do iē jo.

²³ Joba' caguínḡ jalénḡ i dsea` do gánḡ dseañ̄: jaanḡ i siī Sé̄ Barsabás jogui siībir Justo cajo, cóo' jaanḡgui i siī Matíī.

²⁴⁻²⁵ Jo mī cangf̄ jo, jalénḡ i dsea` do camír̄ Fidiéē lala jo cajíñ̄:

—Fíīnaa', 'nab̄ dsea` nicuuī dsíī dsea` lajaanḡ lajaaiñ̄. Míīnaa' 'nū e nifí̄ jnea' i lajeē lají̄ huáanḡ i dsea` la nicaguiin̄ e ningí̄ cóo' jnea', dsea` guijáḡnaa', dsea` ca'uínḡnaa' dsea` quií̄, e ni'iñ̄ cuaiñ̄ quiá̄ i Judas Iscariote do, dsea` nicangáiñ̄ fí̄ lí̄ catíiñ̄ uíī e dseē e ca'eer̄ do.

²⁶ Jo mī cangf̄ jo, cacóor̄ e quiá̄ iī nilí̄ lajeē lají̄ huáaiñ̄ do; joba' Matíībinḡ calí̄, jo ib̄ ca'ínḡ cuaiñ̄ quiá̄ i Judas do, jo coliøm̄ canaaiñ̄nḡ cóo' i dsea` apoō guijáḡ do ladsif̄ lado.

2

Mí̄ ca'ínḡ dsea` quiá̄ Dsea` Jmáanḡ Jmiguí̄ quiá̄ Fidiéē

¹ Jo mī cangf̄ jo, jo cagüeá̄ coō jmíī quiá̄ dsea` Israel e siī Pentecostés quiá̄ mī catí̄ cincuenta jmíī e canaanḡ roō jalé̄ e jnír̄. Jo iē jo, dob níseáanḡ jalénḡ dsea` quiá̄ Dsea` Jmáanḡ e fí̄ lí̄ tñiñ̄ e seáiñ̄ do.

² Jo lajeē teáaiñ̄ e fí̄ dsíī sináū jo, coō canúū bre e iī fí̄ yá̄ jñigüí̄ lacōgui iī mī iī guí̄ e teá̄ eáanḡ, jo coob̄ mī canaanḡ iī fí̄ la'únḡ e fí̄ dsíī sináū lī neáaiñ̄ do, ³ jo cajnénḡ coō e líījī la lí̄ mī sónḡ jī fí̄ yá̄ guī lajaanḡ lajaanḡ i dsea` do. Jo cajē coō e jo quiá̄ lajaanḡ lajaaiñ̄ do. ⁴ Jo lajob ca'iñ̄ Jmiguí̄ quiá̄ Fidiéē, jo lajaanḡ lajaam̄bre canaaiñ̄ fé'r̄ jmíī e jié̄ e jā mī cuír̄ jéenḡgui lí̄ lacōgui tā jmoō e Jmiguí̄ do jeē ír̄.

⁵ Jo iē jo teáanḡ fí̄nḡ dsea` Israel fí̄ Jerusalén i jalínḡ fí̄ la'únḡ fí̄ jñigüí̄ e lacō níjmitir̄ lajíī e tñinḡ dsea` do fí̄ jo e jmiféiñ̄ Fidiéē. ⁶ Jo mī canúur̄

e ii- do lafa' e íí' guí, jo casitíng' rúiñ' jogui caseáng' rúiñ' ladsifi' lado fí' jo, fí' li~ neáang' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang'. Jo mi~ caseáiñ' lajíiñ' do e fí' jo, ja` ñir' jiali' núur' e nifé' i dsea` do jmíi' quiá'r' lajaang` lajaaiñ'.

⁷ Jo dsíng'- cangogá` dsíi' jaléng' i dsea` i caseáng' do ie~ jo, co' ja` i' dsíir' e ninír' jalé' e jo, jo canaaaiñ` siiñ` lajee` yaaiñ` lala:

—¡Dsea` góo'naa' dsea` Israel i seeng` fí' Galileabi lajíing` i fé' na! ⁸ Jo ñjiali' nuu~naa' e fé'r' jmíi' qui~naa'? ⁹ Jo jmaquím'bí li~ see~naa' lajaang` lajaang'naa', co' lab néeng'naa' lana dsea` góo'naa' dsea` Israel i seeng` fí' Partia, jogui i seeng` fí' Media, jogui dsea` Elam, cóo'~gui dsea` Mesopotamia, jogui cóo'~ dsea` i seeng` fí' Judea, jogui i seeng` fí' Capodocia, cóo'~gui dsea` seeng` fí' Ponto, cóo'~gui dsea` seeng` fí' Frigia cóo'~gui fí' Panfilia li~ se' Asia, ¹⁰ jogui cajo dsea` seeng` fí' Egipto, cóo'~gui dsea` seeng` fí' li~ se' Libia quiá'- laco' Cirene jogui quiéem'bí dsea` cajo i jalíng` fí' Roma ¹¹ i líng` dsea` Israel latí' mi~ cangáang', jogui i líng~gui jobi nica'uíiñ` laco'gui jneaa~aa', dsea` Israel. Jogui quiúim'bí dsea` i jalíng` fí' li~ se' Creta cajo cóo'~gui fí' li~ se' Arabia. Jo lajaang` lajaam'baa' nuu~naa' e fé'r' jmíi' qui~ii' e quiá'- jial laniing` 'gøng' Fidiée` cóo'~jalé' e jmóor' do jee~ dsea`.

¹² Jo dsíng'- dsigá` dsíir' lajíiñ`, co' ja` ñir' jiali' calí- la do, jo siiñ` lajee` yaaiñ`:

—¿E~ uiing~ e calí- jalé' e lala, faa~aa'?

¹³ Dsu' i líng~gui i dsea` i caseáng' do jmineam`^breiñ' do jo fé'r':

—¡Méeb' nica'íiñ` na! ¡E ni'íim'biñ' na! Joba' fé'r' lajo.

Jalé' e casí- Tú^ Simón dsea` i teáang' do ie~ jo

¹⁴ Jo mi~ canúu- Tú^ Simón e fé' i dsea` do lado, joba' caráaiñ` café'r' uii~ quiá'- lajíiñ` la'ó` calíiñ` dsea` ngí' cóo'~ Jesús, jo lalab casí- reiñ' do cóo'~ júu` teá`:

—Dsea` rú"uu' dsea` Israel cóo'~gui jaléng` dsea` jiéng` i nineáang` fí' Jerusalén la, nuu~na' júu` e nifá`a la jogui quiéna' cuente røø'. ¹⁵ Co' jnea`~ ja` íng'naa' laco'gui la i' óo'na', co' ee'bí, nábi nití- la ii- ñu~ la'ee'. ¹⁶ Jo ja` líi` laco' la i' óo'na', co' lanagui niliti` laco'gui cajíng`- Joel i café` cuaiñ` quiá'- Fidiée` malíi`gui mi~ cajíñ`- lala:

¹⁷ Lalab nidsijée` mi~ niijaquiéeng` e ni'íing` jmigüí~,
co' lalab cajíng`- Fidiée` malíi`gui:

Nicuóøø Jmiguí quié- e laca'íng`~ dsea` jmigüí~;
jogui jaléng` joo'na' dseañu` dseamf` niguiár` júu` e fé'r` cuaiñ` quié- e,
jogui jaléng` siming` ninír` laco'gui mi~ quir' jalé` e njmee`e,
jogui jaléng` dsea` yúu`~ niquir` jalé` e nidsijée` cøøng`gui.

¹⁸ Jogui nicuóøø jaléng` dseañu` dseamf` i jmóo` lajíi`~ e iing` jnea` Jmiguí quié- e,

jo lajob niguiár` júu` cuaiñ` quié- e mi~ nití- í` lajo.

¹⁹ Jogui fí' yá`~ jmigüí` njmee`e jalé` e quíi`~i jmíi`~ dsigá` dsíi` dsea`,
jogui fí' guóo`~ uó` la niní` dsea` jmi'øøng` cóo'~gui ji` e coo` jogui niróo` jmiñi` e 'ñu~.

²⁰ Jo jo` njneá`gui ji` iee`,

jogui si` yúum` bre njnáiñ` laco'gui la líi` jmi'øøng`.

Jo nidsijée` jalé` e jo ná`~gui e jmíi`~ laniing` 'gøng` do
mi~ njáa'tu Dsea` Jmáang` fí' jmigüí` la e niquidisir` í` quiá'- dsea` jmigüí`.

²¹ Jo jaléng` dsea` i mi`~ jnea` e njmicóo`~ore,
dsea` íb` i nileáng` e ja` ni'íñ` iihuí` mi~ nití- í` lajo.

Jo lanab líi` júu` quiá'- Fidiée` e ca'íng` Joel mali`gui eáang`.

²² Jo lalab cajíng`~gui Tú^ Simón casír` dsea` góor` dsea` Israel ie~ jo:

—Náa'gui' jalé' e júu' e nifíi' i' ná' la. Lajíi' baa' níne~naa' guiá' jalé' e quíi'~ Jesús i seeng' fí' Nazaret jmíi' jmóor', jo dsigná' dsíi' dsea` cój' jalé' li~ e quíi'r~ jmíi' jmóor' la'eáang' cój' Fidiée'. Joba' caline~naa' e dsea` ló' casíiñ' dsea` do fí' la. ²³ Jogui cajáng' dsea` Jesúz fí' jaguóo'na' lí' laco' nísi'lí' quiá'~ Fidiée' lami~ jéeng'gui, co' lajob nísi'líñ' quiá'~ dsea` do. Jogui 'ná' caséng'na're cartí' cajngang'na're e cateáang'na'r fí' dse' crúu' la'eáang' cój' jaléng' dsea` soó' dsíi' rúng'na'. ²⁴ Dsú' Fidiée' cajmér' e cajíb'tu dsea` do, jogui caleáam'bre dsea` do ni~ 'mó', dsúco' ja' cuóøng' e Jesúz níjé' guir e líiñ'. ²⁵ Dsúco' lalab cajíng'~ dseata~ qui~ii' Daví'~ malíi'gui eáang' e fé'r' cuaiñ~ quiá'~ Jesúz mi~ cajíñ'~ lala:

Contóøm~ níi~ e Fí'i Fidiée'quier' nifí' quié~e lacaang' fí' li~ ngíi~, jogui í'bí i to' fíing' jnea~ jíe' fí' li~ seen~, joba' dseáng'~ ja' e fí'í' quié~e jíi'~ coo'.

²⁶ Jo dseáng'~ eáam' iáang' dsíi~ cartí' øø~ quiá'~ e iáang' dsíi~ do, jo contóøm~ seen~ e ta~ dsíi~ e jéem' Fí'i jnea~.

²⁷ Co' ja' nicuó~ Fidiée' fí' e nija' jnea~ fí' dsíi' tó' ée~, o'gui nicuó~ fí' fa' lí'~ níjgié' lajo ngúu' táan'n, dsea` güeán'~n i jmóo' lajíi'~ ta~ e iing~ ír'.

²⁸ Co' dsea` íb' dsea` ca'e' jnea~ jial laco' niliseen~ fí' jmigüí' cój'r~, jo lajoba' eáam' níliáang' dsíi~, co' colíim~ niliseen~ cój'r~.

Jo lanab jíi'~ líi' júu' quiá'~ dseata~ qui~ii' Daví'~ e café'r' cuaiñ~ quiá'~ Jesúz.

²⁹ Jo fíi'guí 'ná', dsea` rú'naa', cuóøl'tea' jnea~ fí' e nifón'~n 'ná' car' ngocáng' dsíi~ e i qui~ii' dseata~ Daví'~ do ja' fé'r' uii~ quiá'r~ 'níia'r', co' e já'~ba' cajúm~bre jogui ca'ám~bre cajo, jo e ée' quiá'r~ do sijí'bí latí' lana jee~ jneaa~aa'. ³⁰ Dsú' i Daví'~ do calíiñ~ jaang' dsea` i café' cuaiñ~ quiá'~ Fidiée' malíi'gui eáang', jogui ní'bre guiá'~ e Fidiée' cacuør' dseáng'~ júu'~ já'~ quiá'r~ e nicuóíñ~ jaang' lajee~ i dsea` sijur~ do i nilíng~ dseata~ dsea` fén'~ qui~ii', dsea` líi'~íi' dsea` Israel. ³¹ Jo e lafa' níjóøb~ i dseata~ Daví'~ do jo café'r' uii~ quiá'~ Dsea` Jmáang~, i dsea` i casíng~ Fidiée' fí' jmigüí' la e quiá'~ níjib'tu dsea` do mi~ ning'~ e níjúuiñ~ ie~ mi~ cajíñ'~ e ja' níjé~ i dsea` na fí' dsíi' tó' ée' quiá'r~, o'gui níjgié' jalé' ngúu' táaiñ~ fí' dsíi' e too' ée' do. ³² Jo lajob líi', co' Fidiée' cajmér' e cají'bí Jesúz mi~ cang'~ e cajúiñ~, jo lajaléb'~ e calí~ do neb~ jneaa~aa' lajíi'~naa'. ³³ Jogui mi~ cang'~ e cají'bí tur do, cangáiñ~ fí' li~ guiing~ Fidiée' fí' níff'~ e ngogüeár' líi'~ líi' dséé' laco' guiing~ dsea` do. Jo fí' job calíng' dsea` do e Jmiguí'~ e cacuør' Tiquiá'r~ Fidiée' e laco' nicuó'r~ jaléng' dsea` quiá'r~ líi'~ laco'gui júu'~ e nicacuør' lami~ jéeng'gui. Jo e lab lajíi'~ e nicañíi' 'ná' jogui e nicanúu'~na' lajee~ lana. ³⁴ Dsúco' o' i líi'~ dseata~ Daví'~ i cangáng'~ fí' níff'~ la quie' ngúu' táaiñ~ do laco'gui cangáng'~ Jesúz, dsúco' níab' i Daví'~ do cajíñ'~ lala ie~ jo: 'Níia' Fidiée' casí'r'~ Fí'i'naa'~ jo cajíñ'~:

"Fí' lab niníi'~ líi'~ líi' dséé' laco' guiin~n la

³⁵ cartí' níjmee~ jnea~ e nílinúu'~ jaléng' dsea` júu'~ qui~ii'~, jaléng' i 'ní' níing' 'ná'."

³⁶ 'Jo güiline~baa' guiá'~ jaléng' jneaa~aa', dsea` líi'~íi' dsea` Israel, e i Jesúz i cateáang' 'ná' fí' dse' crúu'~ do, fíbing' cacuóøng' Fidiée' e líiñ' Fíi' quiá'~ jaléng' dsea` jmigüí', jogui caleáaiñ' jneaa~aa' jee~ dsee~ qui~ii' cajo.

³⁷ Jo mi~ canúu'~ jaléng' i dsea` i siseáng' do e júu'~ quiá'~ i Tú'~ Simón do, dsíng'~ calíiñ~ fí'í'. Joba' cajming'~r' i Tú'~ Simón do cój'gui i dsea` apóo'~ cagviaang'gui do jo cajíñ'~ casí'r' reiñ'!

—Dsea` rú'uu', ¿e~ mi~ sea` uii~ quiá'~ jalé' dsee~ e nica'ee~naa'?

³⁸ Jo cañíi' Tú'~ Simón quiá'~ jaléng' i dsea` do jo cajíñ'~:

—'Né⁻ qui^{l-} jíng[~] yaang[~]na['] fí['] quini[~] Fidiée[~], jogui nisáng[~]na['] jmii[~] lajaang[~] lajaang[~]na['] laco['] cu['] li[~] e nilíng[~]na['] dsea['] quiá^{l-} Dsea['] Jmáang[~], jo lajoba['] ni[']íng[~] Fidiée[~] jalé^{l-} dsee['] quií[~]na['], jogui nicuó[']r[~] 'nú[~] Jmiguí[~] quiá[']r[~] cajo[']. ³⁹ Jo e Jmiguí[~] e niñíng[~]na['] do quiá[']r[~] catíim[~]ba['] cóo[']gui jaléng[~] jío[']na['] cajo['] cóo[']gui lajiíng[~]jaléng[~]dsea[']lí[~] doñí['] jíe^{l-} fí['] seeiñ[~], lí[~]lajaléng[~] i nisí[']íng[~] quiá^{l-} Fidiée[~] i ni[']uíng[~] dsea[']quiá[']r[~].

⁴⁰ Jo cóo['] e júu[~] lab jogui cóo['] e jié[']gui cajo['] e caliúng[~] Tú[~] Simón jaléng[~] i dsea['] i caseáiñ[~] fí['] Jerusalén ie['] jo, jo lalab casí[']rein^{l-}:

—Jáang[~] yaang[~]na['] fí['] jaguo['] Fidiée[~] e laco['] ja['] nigüilíng[~]na['] fí['] li[~] 'li[~] lí[~] laco[']gui dsiliíng[~]jaléng[~]dsea['] dsee['] dsea[']qui[']!

⁴¹ Jo lajob jíi[~] lí[~]júu[~]quiá^{l-} Tú[~] Simón e casí[']r[~] i dsea[']do. Jo lajob lí[~], jaléng[~] i dsea['] i já^{l-} calíng[~] lajíi[~]júu[~]quiá^{l-} i Tú[~] Simón do, cajgáam[~]bre jmii[~] e laco['] cuó[']li[~] e ca'uíng[~]dsea[']do dsea[']quiá^{l-} Dsea['] Jmáang[~]. Jo ie['] jo 'ní[~] milgui dsea['] i ca'uíng[~]dsea[']quiá^{l-} Dsea['] Jmáang[~], jo caquím[~]bre cóo[']jaléng[~] i dsea[']quiá^{l-} Dsea['] Jmáang[~] caguisaang[~]gui do ie['] jmii[~]jo. ⁴² Jogui lajiím[~] i dsea[']do dseáng[~] ja[']jmítung[~]dsíir[']lajíi[~] e júu[~] e guia[']jaléng[~] i dsea[']apoo[~]do, jogui røøb[']jmóor[']jmá^{l-}ji[~]cóo[']jalé^{l-}e sea[']quiá[']r[~]. Jogui lajobi cajo['] e feniñ[~] Fidiée[~] jogui seáng[~] rúiñ[~]lajíiñ[~] do e gó'r[']ir[']coliíng[~] e laco[']jmiguiéng[~]dsíir[']Dsea[']Jmáang[~].

Jalé^{l-} e guiá^{l-} e ca'ée[~]la'uui[~]dsea[']ijá^{l-}calíng[~]júu[~]quiá^{l-}Dsea[']Jmáang[~]

⁴³ Jo ie['] jo lajalém[~]dsea[']dsigá[']dsíir[']jalé^{l-} e li[~] e quií^{l-}jmii[~] e jmoo[']jaléng[~] i dsea[']apoo[~]do. ⁴⁴ Jo lajaléng[~] i dsea['] i njá^{l-} calíng[~] júu[~]quiá^{l-} Dsea['] Jmáang[~], eáam[']guiá^{l-}conrøø[']seeiñ[~], jogui jmoo[']jmá^{l-}ji[~]lajíi[~] e sea[']quiá[']r[~]lajaang[~]lajaaiñ[~]; ⁴⁵ co['] 'níf[~]bre jalé^{l-} e sea[']quiá[']r[~], jo e cuu['] e li[']r[~]do jmoo[']jmá^{l-}ji[~]li[~]jialco[']li[~]'né[~]quiá[']r[~]lajaang[~]lajaaiñ[~]. ⁴⁶ Jo lacoo[']jmii[~]seáng[~]rúiñ[~]fí[']sináu[']guá^{l-}, jo fí[']quiá^{l-}la'o[~]rúiñ[~]eáam[']iáang[~]dsíir[']gó'r[']ir[']coliíng[~] e ja[']jmijløng[~]yaaiñ[~], ⁴⁷ jogui jmiféiñ[~]Fidiée[~]. Jo jaléng[~]dsea[']eáam[']guiá^{l-}fé'r[']uui[~]quiáiñ^{l-}, jogui lacoo[']jmii[~]lacoo[']jmoo[']Fidiée[~]e fíng[']gui dsea[']ca'uíiñ[~]dsea[']quiá^{l-}Dsea[']Jmáang[~].

3

Mi[']ca'láang[~]jaang[~]dsea[']jlúung[~]

¹ Jo coo[']jmii[~] i Tú[~]Simón do cóo[']gui Juan cangolíiñ[~]fí[']guá^{l-}fé[']quiá^{l-}dsea[']góor[']dsea[']Israel e si[']fí[']Jerusalén la jjí[~]'ni[~]e ca'lóo['], co[']e oor[']jo tíng[~]dsea[']Israel e dsiféeiñ[~]Fidiée[~]. ² Jo e fí[']guá^{l-}jo dsigüeá[']jaang[~]dsea['] i jlúung[~]latími[']cangáang[~]. Jo fí[']job[']dsijéeng[~]dsea['] i dseañ[~]jlúung[~]do lacoo[']jmii[~], jo dsiguiéeiñ[~]fí[']coo[']o'nú[~]quiá^{l-}e guá^{l-}do e sii[']Li[~]Niguo[~]e laco[']mi[']r[']jaléng[~]dsea['] i dsitáang[~]fí[']jo jalé^{l-}e 'nér[~].

³ Dsu['] mi[']cangáng[~] i dsea[']jlúung[~]do Tú[~]Simón cóo[']gui Juan e tí[']li[~]nidsitáaiñ[~]fí[']dsíir[']e sináu[']guá^{l-}do, joba[']cajíng[~] i dsea[']jlúung[~]do casí[']r[~] i dsea[']gáang[~]do:

—¿Já[~]cuó[']jnea[']lajíi[~]e iáang[~]o[']?

⁴ Jo lico[']cajóøm[~]Tú[~]Simón cóo[']gui Juan i dsea[']jlúung[~]do, jo cajíng[~]Tú[~]Simón casí[']rein^{l-}:

—Jøøng[~]jnea[']~.

⁵ Joba[']tiib[']cajeiñ[~]do lí[~]eáam[']cango'gó[']dsíir['], co[']lhiíñ[~]e liing[~]ee[']nicuób['] i dsea[']do ír['].

⁶ Joba[']casí[']Tú[~]Simón i dsea[']jlúung[~]do jo cajíñ[~]:

—Ja[']oo[']cutee[']o[']gui cunée[']fa[']e nicuób[']ø'nú[~], dsu[']lajíi[~]e cuóøng[']cuøø[']nicuøbaa[']la'eáang[~]cóo[']'ñia[~]júu[~]quiá^{l-}Dsea[']Jmáang[~], dsea[']seeiñ[~]fí[']Nazaret, ráan[~]jo ngi['].

⁷ Jo mi~ calí~ fé~ Tú~ Simón lajo, catíhiñ~ guoo` dsée` quiá` i dsea` jlúung` do jo caseang`nein'; jo dsifi` lajob catíng` bi` tih~ i dsea` jlúung` do cóo`gui lutíir. ⁸ Jo lico` ca'íim~ i dsea` jlúung` do, jo dsifi` lajob casíñ~, jo canaaaiñ` ngíbre jóng. Jo mi~ cangf~ jo, ca'í~bre cóo` i dsea` gáng` do fí` dsíi` sináu~ guá` e ningir', jo cangáiñ~ híñ` fí` dsíi` jo e jmiféiñ` Fidiée`.

⁹ Jo mi~ cangá` jaléng` i dsea` do e cangib~ i dsea` jlúung` do jogui e jmiféiñ` Fidiée~, ¹⁰ joba' eáam` cango'gó` dsíi` i dsea` do, jogui cafóm`bir cajo mi~ cangár` e ca'láam~ i dsea` jlúung` do, co` niñib~ i dsea` do e i dsea` jlúung` dob i lami~ gua` e fí` o'ná~ guá` li~ sii` Li~ Niguo` do e mir` jalé` e 'nér`.

Mi~ café` Tú~ Simón júu` güü` quiá'r~

¹¹ Jo mi~ cangf~ jo, i dsea` jlúung` i ca'láang` do dseáng` jo` tiúum`bre Tú~ Simón cóo`gui Juan. Jogui lajíim~ i dsea` teáang` fí` do ie~ jo eáam` cango'gó` dsíir, jogui canaaaiñ` e dsilíñ~ e fí` sigui` quiá` guá` fé` do fí` li~ sii` Ni'náu~ quiá` dseata~ Salomón, co` fí` job taang~ i dsea` gaang` do. ¹² Jo mi~ cangá` Tú~ Simón e guilíng` jaléng` i dsea` do fí` do, joba' casí`reiñ` jo cajíñ`:

—¿Jiali` dsi'gó` óo`'ná~, dsea` rú`naa` dsea` Israel, uí~ e ca'láang` i dseañu~ la? ¿Jiali` jøøng`na` jnea` gó`naa`? Co` o` jnea` dsea` cajmi`leáang`naa` i dseañu` la fa' cóo`la'eáang` e 'gøng`naa` o'gui la'eáang` e dsíng` jmiféng`naa` Fidiée`. ¹³ Dsu` Fidiée` i cajmiféng` 'lìi` yáu~ quí`ii` i sii` Abraham jogui Isáá` jogui Jacóó` cóo`jaléng`gui dsea` áang` quí`naa`, ib` Fidiée` i caguiéng` yáu`gui i Fíi`naa` Jesúś i jmoo` lajíi` e iing` dsea` do. Dsu` 'ná` cajaang`na'r fí` quini` jaléng` dseata~, jogui caguijeaang`na'r fí` quini` dseata~ dsea`féng` i sii` Pilato. Jo i dseata~ i lami~ iiñ~ e nileám`bre Jesúś, dsu` 'ná` ja` cacuó`na` fí` lajo fa` e caleáaiñ` dsea` do. ¹⁴ Jogui lafa` e nilaang`na're dsea` líiñ` jaang` dsea` güeang` jogui éer` røø` , dsu` lí` riquib` cajmee`na!. Co` 'ná` camí`na` e caláang` jaang` dsea` i 'léé` i nícajngang` dsea` rúng` lafa` e nilaang`na` ír` , ¹⁵ jogui lajobi` camí` 'ná` e cajnga` dsea` quiá` i dsea` i cuø` jneaa`aa` e see`naa` cøøng` cóo` Fidiée` lata~. Dsu` Fidiée` cajmíer` e cají`tu` dsea` do calé` catú` jee` jaléng` 'lìi~, jo ne~baa` guiá` lajíi`naa`, dsea` líi`i` dsea` apoo` , jalé` e jo. ¹⁶ Dsu`co` e la'eáang` e jáb` caléng` i dsea` jlúung` i jøøng` máang`na` la e quíib` Jesúś jmii` e cajmi`leáaiñ` dsea` do, joba` nicaliblím`tur jogui nica'láam`bre lana lí` laco`gui nicañi`na` na.

¹⁷ Jo niñib`baa` guiá~, dsea` rú`naa` dsea` Israel, e ja` ñib` 'ná` o'gui dsea` i quié` nifí` quí`ii` ñir` jalé` e cajmee`na` mi~ cajngang`na` Jesúś. ¹⁸ Dsu` mi~ cajngang`na're, job dseáng` cajmiti` Fidiée` lajíi` júu` e cacuør` lami` jéeng`gui e caguiá`jaléng` dsea` i café` cuaiñ` quiá`r` mi~ cajíñ` lala, e dseáng` nisí`í`ba` e njinga` i dsea` quiá` i dsea` i sijeeng`naa` fí` jmigüi` la i nisíng` Fidiée` i nileáng` jneaa`aa` jee` dsee` quiá`ii`!

¹⁹ Joba` fí`i` 'ná` e quiá` jíng`yaang`na` fí` quini` Fidiée` jogui jáang` yaang`na` fí` jaguór` , jo lajoba` ni`íñ` dsee` quiá`na`. Jo jangám` Fíi`naa` Dsea` Jmáang` níjmér` e níliáang` óo`na` jogui e niliseeng`na` juguiá` júu`røø` cóo`r~. ²⁰ Jo Fidiée` nisíng`tur Jesúś fí` jmigüi` la, jo dsea` ib` cajo i caguíng` dsea` do latí` mi~ uiing` e laco` nilíñ` dsea` quié` nifí` quí`ii` , dsea` líi`i` dsea` Israel, lí`laco`gui nícajíñ` lami` jéeng`gui. ²¹ Dsu` lajee` lana, fí` ñifí`bi` 'né` seeiñ` cartí` mi~ niguiá`tu` Fidiée` guiá` lajalé` e sea` fí` jmigüi` laco`gui toq` fí` ni`jí` quiá`r` jogui laco`gui casí`r` dsea` quiá`r` i café` cuaiñ` quiá`r` malíi`gui eáang` , ²² lí`laco`cajíng` Moi` ie` jo ie` mi` casí`r` jaléng` 'lìi` dsea` cøøng` quiá`na` lala: "Fíi`naa` Fidiéeb` niguíng` jaang` dsea` lajee` dsea` gó`naa` i nífe` cuaiñ` quiá`r` lí`laco`gui caguíñ` jnea` e fá`a cuaiñ` quiá`r` . Jogui 'né` jmee`na` náu`ba` jalé` júu` quiá`r` . ²³ Dsu`co` jaléng` dsea` i ja` niliúi` jalé`

júu^ quiá'^ dsea` do, ni'líim^ bre jo ni'nám^bre conguia' jee~ jneaa~aa', dsea` líí'ii'
dsea` quiá'^ Fidiée`."

Jo lanab cajíng^ Moi~ ie~ jo.

²⁴ 'Jo lajíim` dsea` i_ café` cuaiñ~ quiá'^ Fidiée` malíi~gui eáang', canaang`
latí_ cójol^ Samuel cartí_ lana, røøb` júu^ caguiar' quiá'^ jalé" e dsijéé` lajee`
lana. ²⁵ Jogui 'ná^bi cajo catíng^ na' lajíi^ júu^ e cacuó_ Fidiée` lami_ jéeng`gui
la'eáang' cójol^ dsea` i_ caguiia' júu^ quiá'r". Jogui nicatíim^ bi 'ná^ cajo júu^ e
nisil^ quiá'^ Fidiée` cójol^ jaléng^ líi^ dsea` cóøng^ quí^ii!. Dsucó_ Fidiée` casí'r^
Abraham ie~ malíi~ do mi_ cajíñ^ lala: "Ni'ee`e guiá^ cójol^ lajíng^ dsea` seeng`
fí_ la'úng^ fí_ jmigüí_ la'eáang' cójol^ jaang^ dsea` sijú^ i_ nijáa' mi_ nití^ í_ lajo." Jo
lajob cajíng^ Fidiée` casí'r^ Abraham ie~ jo. ²⁶ Jo mi_ cang^ e cajmijí^tu_ Fidiée`
i_ jóor^ Dsea` Jmáang^ do, la'uii^ casíñ^ dsea` do jee~ jneaa~aa', dsea` líí'ii^ dsea`
Israel, e laco^ niñíing^naa' e ni'náng^naa' jee~ jalé" e 'li^ e jmoo^naa' lajaang`
lajaang^naa'.

Jo lanab líí' jalé" júu^ e caguiia' Tú^ Simón ie~ jo.

4

Mi_ caguiéng^ Tú^ Simón cójol^gui Juan fí_ quini^ dseata~

¹ Jo lagui'ná^bi fé^ Tú^ Simón cójol^gui Juan júu^ quiá'r^ fí_ quini^ jaléng^
dsea` e fí_ guá^i^ fí_ quiá'^ dsea` góor^ dsea` Israel do, mi_ caguiliing^ jmidsea`
cójol^gui i_ fí_ quiá'^ dsea` jmoo^ i_ guá^i^ do jogui cójol^bir dsea` Israel i_ líi^ng^
dsea` saduceo cajo. ² Jo jaléng^ i_ dsea` i_ eáam` liguiñ^ dseu^ e Tú^ Simón cójol^gui
Juan ngír^ ta~ e^ dsea` e quiá'^ jí^tu_ jaléng^ dsea` mi_ ning^ e júuiñ^ lí^ laco^gui
calí^ cójol^ Jesús. ³ Jo casam^ bre i_ dsea` gáng^ do dsiff^ lado uíi^ e jo, jo
catáng^neiñ^ 'nuñí^ e laco^ niquidsir' i_ quiáñ^ do mi_ nijneá', co^ nica'lóob^
mi_ casang^neiñ^ do. ⁴ Dseu^ fíi^ jaléng^ dsea` i_ nicanúu^ e júu^ e guia` dsea`
do nicajám^ yaaiñ^ fí_ jaguo^ Jesús, jo lajíi^ dseañ^bi_ cadsíñ^ jíi^ ja_ 'ñiá^ mil
la'ó^ ca'uñiñ^ dsea` quiá'^ Dsea` Jmáang^ ie~ jo.

⁵ Jo mi_ cajneá^ e jmi^ jo, caseáng^ jaléng^ dsea` quié^ nifí_ quiá'^ dsea` Israel
fí_ do fí_ Jerusalén cójol^gui jaléng^ dsea` cóøng^ quiá'r^ jogui jaléng^ tifa^ quiá'^
júu^ quiú^ ta~ quiá'^ dsea` Israel. ⁶ Jo jee~ job quiéeng^ Anás i_ líi^ng^ dsea` mogui^
quiá'^ jaléng^ fí_ jmidsea` quiá'^ dsea` Israel, jogui jmidsea` Caifás, jogui Juan,
jogui Jaang^, lí^ lajaléng^ dsea` sínáu^ caguiiaang^gui quiá'^ i_ dsea` mogui^
quiá'^ jaléng^ fí_ jmidsea` do. ⁷ Jo jaléng^ i_ dsea` i_ caquiú^r^ ta~ e nitóor^ Tú^
Simón cójol^gui Juan fí_ jee~ lí^ teáaiñ^, jo fí_ jee~ job casíñ^ dsea` do, jo lalab
cajming^r^ dsea` do ie~ jo, jo cajíñ^:

—¿I^ nicacuó^ 'ná^ fí_ e cajmi^leáang^na^ i_ dsea` na?, osi ¿i^ júu^ quiá'^ é?

⁸ Jo co^ Tú^ Simón eáang^ jmicójol^ Jmigui^ quiá'^ Fidiée` quiá'r^, joba^ cañíir^
quiá'^ i_ dsea` góor^ do jo cajíñ^ casí^reiñ^:

—E laba^ fíi^ i_ 'ná^, jaléng^ dsea` teáang^na^ nifí_ quií^ii^, cójol^gui jaléng^ 'ná^,
dsea` cóøng^ quií^ii^, ⁹ co^ 'ná^ jmíngiñ^na^ quiá'^ jalé" e guiú^ e nicajmó^naa'
cójol^ i_ dsea` lamí^ jlúung^ na e laco^ niliñ^na^ jial calí^ e ca'láaiñ^. ¹⁰ Joba^
nijmó^ jnea^ júu^ fí_ quini^ 'ná^ e laco^ niline^naa' cójol^gui dsea` Israel
caguiiaang^gui e i_ dseañ^ i_ sing^ quini^naa' lajíi^naa' la'ó^ téé^naa' la
ca'láaiñ^ la'eáang^ cójol^ Dsea` Jmáang^ i_ seeng^ fí_ Nazaret, i_ dsea` i_ cateáang^
'ná^ fí_ dse^ crúu^ do, jogui i_ cajmijí^tu_ Fidiée` calé^ catú^. ¹¹ Jo 'ná^ i_ óo'na^ e i_
Jesús do líiñ^ lafa^ coo^ cuu^ e ja^ ta^ líng^ quiá'^ tii^ fíi^, dsu^ o^ já^ e lajo, dsucó^
dsea` do lanagui nilíiñ^ lafa^ e cuu^ e niing^gui lajee^ lajalé^. ¹² Jo jíi^ i_ Jesús
dob dsea` cuøøng^ nileáiñ^ jneaa~aa' jee~ jalé" dsee^ qui^naa', co^ jo^ i_ seeng^ i_
jiéng^gui fí_ la'úng^ fí_ jmigüí_ fa^ e nicacuóøng^ Fidiée` i_ nileáng^ jneaa~aa' jee~
dsee^ qui^ii^.

¹³ Dsu' mi~ cangá~ jaléng~ dsea` i teáang~ nifí~ quiá!~ dsea` Israel do e eáang~ ja` 'gó~ Tú~ Simón cóo~ gui Juan e fé'r~ jalé~ júu~ quiá!~ Dsea` Jmáang~, joba' eáam~ cangogá~ dsíi~ i dsea` do mi~ canúur~ jial tñng~ Tú~ Simón fé'r~, co' niñi~bre e ja` 'ga~ lí~ mí~ jmitíng~ dsea` do, joba' calilí'r~ e dsea` cangi~ cóo~ Jesús liñi~ do laji~ huáaiñ~. ¹⁴ Jo jíi~ ja` e bí~ sea` quiá!~ i dsea` do fa` e njmér~ dsee~ quiáiñ~ do, co' jee~ dob sing~ i dsea` i nica'láang~ do. ¹⁵ Joba' caquiá~ i dsea` quie~ nifí~ do ta~ e ca'uøøm~ Tú~ Simón cóo~ gui Juan fí~ caluu~ lajee~ cateá~ fí~ quini~ i dsea` fñng~ i siseáng~ do. Jo mi~ cangf~ jo, jo canaang~ i dsea` i siseáng~ do sñiñ~ lajee~ yaaiñ~ jo sí~ rúiñ~:

¹⁶ —¿E~ njmó~oo' cóo~ i dseañu~ gág~ na? Co' lajiim~ dsea` seeng~ fí~ Jerusalén ñir~ e nicajméeiñ~ li~ lajíi~ e cangiñiñ~ e tñiñ~, jo ja` cuóøng~ fé~naa` e o' já!~ e jo. ¹⁷ Jo e laco~ jo` nini~gui lajíi~ júu~ e guiar~ do jee~ jaléng~ dsea~, joba' nité~baa' fó~ quiá'r~ e laco~ jo` ningí~ guir guiar~ júu~ cuaiñ~ quiá!~ i Jesús do.

¹⁸ Jo lajob cajmér~; catób~tureiñ~ do e fí~ lí~ siseáng~ i dsea` fñng~ do, jo caquiá~r~ ta~ quiáiñ~ do e jo` ee` nifé~guiñ~ o'gui ni'é~guiñ~ do jíi~ coo~ júu~ cuaiñ~ quiá!~ Jesús. ¹⁹ Dsu' i Tú~ Simón do cóo~gui Juan cañíir~ quiá!~ i dseata~ quiá'r~ do jo casí~reiñ~:

—Íi~ óo' 'nú~ yaang~na' jial e guia~gui, ¿su guia~gui e njmití~naa' lajíi~ ta~ quiá!~ 'nú~ laco~gui e njmití~naa' la'uiñ~ ta~ quiá~ Fidiée~? ²⁰ Co' ja` cuóøng~ e nitá~ jnea~ e nifé~naa' lajíi~ e nicane~naa' jogui lajíi~ e nicaná~naa' quiá!~ Jesús.

²¹ Jo mi~ canúu~ jaléng~ i dsea` i quie~ nifí~ do jalé~ e júu~ jo, caleáb~tu casí~reiñ~ do e líng~ ee` njmeáng~neiñ~; dsu' ja` cateá~ dsíir~ fa` cajmér~ lajo, jo catiúum~breiñ~ do, co' ja` cadsé~r~ jial uiing~ e njmér~ lajo, co' lajiim~ dsea` i teáang~ do ie~ jo jmiféiñ~ Fidiée~ quiá!~ lajíi~ e calí~ do ie~ jmii~ jo. ²² Jo i dseañu~ i ca'láang~ la'eáang~ cóo~ güea~ quiá!~ Fidiée~ do ningóor~ lí~gui tuló~ jíi~.

Mi~ cami~dsea` quiá!~ Dsea` Jmáang~ Fidiée~ e njmicóo~ i quiá'r~

²³ Jo mi~ ca'uøøng~ Tú~ Simón cóo~gui Juan e fí~ lí~ siseáng~ dsea` do co' nisilaam~bre, joba' caseáng~tu rúiñ~ cóo~ jaléng~ i apóo~ rúiñ~ caguiang~gui do, jo cajmea~reiñ~ júu~ jalé~ e cajíng~ jaléng~ fí~ jmidsea` quiá!~ dsea` góor` dsea` Israel cóo~gui jaléng~ dsea` cóøng~ quiá'r~. ²⁴ Jo mi~ cató~ jma~ rúiñ~ e júu~ do, jo caféiñ~ Fidiée~ conguia~ lajíiñ~ do jo cajíñ~:

—Fíi~i', 'nab~ dsea` cajmee~ yá~ jmigüí~ cóo~gui guóo~ uó~ jogui jalé~ jmii~ lí~ lajalé~ e sea` quiá!~ laca~íng~ laca~íng~. ²⁵ Jo lalab casíi~ 'ná~ i dseata~ Daví~ i cajmée~ lajíi~ e iing~ 'ná~ do, jo la'eáang~ cóo~ Jmiguí~ quiá!~ cajme~r~ lala:

Ja` dseeng~ e niliguíng~ jaléng~ dsea` jmigüí~ quiá!~ Fidiée~.

Ja` e ta~ íng~ e njmé~ dsea` Israel e ni'f~ dsíir~ jalé~ e ja` ta~ íng~.

²⁶ Co' lajaléng~ dseata~ dsea` féng~ i quiá~ ta~ fí~ jmigüí~ la jmicóøng~ yaaiñ~ fí~ quini~ Fidiée~,

jo colíum~ cóo~ i dsea` quie~ nifí~ quií~ii~ 'ní~ níñ~ 'ná~, Fíi~naa~, colíng~gui cóo~ Dsea` Jmáang~ i nicaguíñ~ 'ná~ do.

Jo lanab cajme~ i dseata~ Daví~ do.

²⁷ Jo síi~naa~'ná~, Fíi~naa~, e lajob calí~ mi~ dseata~ Herodes cóo~gui dseata~ Poncio Pilato caseáng~ rúiñ~ fí~ la fí~ Jerusalén cóo~ jaléng~ dsea` i ja` líng~ dsea` Israel cóo~gui jaléng~ dsea` góo~naa` dsea` Israel, e cajmér~ 'ní~ níñ~ Jóo~ Jesús i güeang~ i jmoo~ lajíi~ e iing~ 'ná~ do i caguiín~ do. ²⁸ Jo jaléng~ i dsea` do nicajmér~ jalé~ e na, co' lajob si'í~ quií~ 'ná~ e nidsijée~ jalé~ e na, jo nicalitib~ lana. ²⁹ Jogui lana, Fíi~i', 'ná~bi dsea` ninuu~ jalé~ e ga` e fé~ i dsea` do

uii~ quí~ ii', joba' mii'~ naa' 'nii' e nicuó~ ba' bii' jaléng~ jnea~, dsea` jmoo~ naa' lajii~ e iin~, e niguiá~ guii~ juu~ quí~ e ja` 'gó~ naa'. ³⁰ Jogui jmicóo~ jnea~ cío~ güea~ quí~ cajo e quí~ naa' jmi~ nijmi'leáang~ naa' jaléng~ dsea` dsée~ jogui e nijmó~ naa' jalé~ e li~ jogui jalé~ e quí~ naa' jmi~ la'eáang~ cío~ Joo~ Jesús i güeang~ do.

Jo jii~ lanab lii~ juu~ quiá~ i dsea` apoo~ do e caféiñ~ Fidiée~ ie~ jo.

³¹ Jo mi~ cató~ féng~ i dsea` apoo~ do Fidiée~, dsiffi~ ladob cajlé~ fi~ li~ siseáng~ lajii~ do. Jo Jmiguí~ quiá~ Fidiée~ eáam~ jmicóo~ quiá~ r~ lajii~ e laco~ guiar~ juu~ quiá~ Fidiée~ fi~ ni~ fi~ e ja` 'gó~ r~ jii~ capí~.

Jalé~ e sea` quiá~ dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ lii~ e røøb` quiá~ r~ lajii~

³² Jo eáam~ ffiing~ jaléng~ dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~, jogui røøb` dseáng~ siii~ jogui røøb` éer` lajaléiñ~ do. Jo jii~ jaaiñ~ do ja` jmoo~ e lajii~ e sea` quiá~ r~ lii~ quiá~ r~ yaaiñ~, co~ jalé~ e jo røøb` quiá~ r~ lajii~. ³³ Jogui i dsea` apoo~ do eáang~ guí~ nisea` bii~ quiá~ r~ e guiar~ juu~ quiá~ jial mi~ cají~ tu~ Fí~ naa` Dsea` Jmáang~ mi~ cangf~ e cajúiñ~; jogui Fidiée~ eáam~ jmicóo~ r~ lajiing~ i dsea` do cío~ güea~ quiá~ r~. ³⁴ Jo lajiim~ i dsea` do sea` ba` e 'nér~, co~ jaléng~ i óo~ uó~ osi~ 'nur~ é, joba` nii~ bre e jo, jo e cuu~ e li~ r~ do fi~ jaguo~ i dsea` apoo~ dob ngiiñ~. ³⁵ Jo fí~ guib~ nijmé~ jmá~ jii~ lajee~ lajii~ do li~ jialco~ li~ lii~ quiá~ r~ lajaang~ lajaam~ bre. ³⁶ Jo lajob cajo cajmée~ jaang~ dsea` Israel i líng~ dsea` levita i sii~ Sé~ i niseeng~ fi~ coo~ li~ sii~ Chipre. Jo i dsea` i calisí~ quiá~ i dsea` apoo~ do Bernabé, e guóng~ dsea` i jmicóo~ jaléng~ dsea` rúng~; ³⁷ jo i dseañu~ la ni~ óo~ bre coo~ uó~, jo ca'nii~ bre~ do, jo e cuu~ e calí~ r~ quiá~ e uó~ e ca'nii~ do, fi~ jaguo~ i dsea` apoo~ dob caguiar~ laji~.

5

Dsee~ e ca'ée` Ananías cío~ Safira

¹ Jo mi~ cangf~ guí~ lajo, ca'nii~ jaang~ dseañu~ i sii~ Ananías coliing~ cío~ dseam~ quiá~ r~ i sii~ Safira coo~ uó~. ² Jo røøb` casiing~ i dseañu~ do cío~ dseam~ quiá~ r~ e caje~ bre cío~ condseá~ e cuu~ e calí~ r~ do, jo dsu~ jii~ condseá~ ba` cacuø~ r~ i dsea` apoo~ do. ³ Joba` lalab casí~ Tú~ Simón i Ananías do jo cají~:

—Ananías, ijiali~ cacuø~ fi~ uó~ e ca'í~ fi~ i 'ling~ i sii~ Satanás fi~ o~ e cajmee~ adseaan~ quiá~ Jmiguí~ quiá~ Fidiée~, jogui cajé~ cío~ condseá~ e cuu~ e calí~ quiá~ uó~ e ca'nii~ do? ⁴ ¿Su o~ quí~ e uó~ do? Jogui mi~ cangf~ e ca'nii~, ¿su o~ quí~ e cuu~ e calí~ do? ijiali~ ca'í~ o~ e cajmee~ lajo? Jo o~ jii~ cío~ jnea~, dsea` apoo~, nicajmee~ adseaan~, co~ cío~ Fidiéeb~ dsea` nicajmee~ lajo.

⁵⁻⁶ Jo mi~ calí~ núu~ Ananías e juu~ jo, dsiffi~ lajob caquíñ~ jo cajum~ bre. Jo mi~ cangf~ jo, caguiliing~ tú~ 'nii~ míng~ siming~, jo caquíñ~ 'mí~ i 'lii~ Ananías do jo cangojéeng~ neiñ~ fi~ li~ ca'aam~ breiñ~ do. Jo jaléng~ dsea` i calíñ~ lajii~ e calí~ do ie~ jo dsíng~ cafóiñ~.

⁷ Jo mi~ cangf~ 'nii~ oor~ lajo, caguiéng~ dseam~ quiá~ Ananías fi~ jo, jo jii~ ja` ñir~ jalé~ e nicalí~ do. ⁸ Jo cajming~ Tú~ Simón i dseam~ quiá~ 'lii~ Ananías do jo cají~:

—Jmée~ jnea~ juu~, ¿su ca'nii~ ba` e uó~ do cío~ jii~ 'móo~ e nicafé~ na~ do?

Jo cañí~ i dseam~ do:

—E já~, lajob calí~, co~ ca'nii~ baa` cío~ jii~ e 'móo~ jo.

⁹ Joba` casí~ Tú~ Simón i dseam~ do:

—¿Jiali' casiing~na' røø` cóo'~ dseañu' quíi'~ e cajmee~na' adseaang`na' quiá'~ Jmiguí' quiá'~ Fidiée~? Lana dob nijalíing` i siming` i cango'áang` dseañu' quíi'~ do, jogui' nñu' guí' nijéiñ` e nidsi'áaiñ` lana.

¹⁰ Jo dsifi' lajob caquíng` i Safira do uii~ tii~ Tú` Simón e ni'líim`bre. Jo mi` caguilíing` i siming` do, ni'líim` i dseam` do. Jo cangojéem`breiñ` do fí` li` ca'áaiñ` jo cataiñ` cáang` e li` ca'áng` i'li` dseañu' quíi'r` do. ¹¹ Jo lajiing` dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang` i teáang` do ie` jo cóo'~guí jaléng` dsea` i caliñ` jalé` e calí` do, eáam` cafóin`.

Jalé` e li` e quíi`~ dsea` apóo` jmiñ` e cajmér`

¹² Jo mi` cangf` jo, jmiguiab` jalé` li` e quíi`~ jmiñ` cajmée` i dsea` apóo` do jee` jaléng` dsea`. Jo lajiim` i dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang` do seáiñ` fí` guá` fé` quiá`~ dsea` Israel li` sii` Ni'nñu' quiá'~ dseata` Salomón. ¹³ Dsu' jíi`~ jaang` dsea` jiéng` ja` teá` dsíir` e nidsitáaiñ` cóo'~ i dsea` do doñi` fa` eáam` jmi`gó`reiñ` do. ¹⁴ Jo lajee` jo ngóo` lifíim` jaléng` dsea` i jáng` yaang` fí` jaguo` Dsea` Jmáang`, do dseañu` jogui` dseam`. ¹⁵ Jo jaléng` dsea` uóøiñ` jaléng` dsea` dsée`~ quiá'r` e dsíiñ` ni` 'ma', jo dsijéeiñ` fí` jee` 'nñu' e laco` mi` ningíng` Tú` Simón fí` jo, fa` jíi`~ capí`~ i`~ quiá'~bre nití` li` teng` jaang` gáng` i dsea` dsée`~ do, jo lajob ni'leáaiñ` do. ¹⁶ Jogui` fíim` dsea` i seeng` fí` jalé` fí` e téé`~ quiá'~ Jerusalén dsilíiñ` fí` jo e jéeiñ` jaléng` dsea` dsée`~ quiá'r` cóo'~guí jaléng` dsea` i jéé` i'ling` quiá'~. Jo lajaléng` i dsea` do 'láam`bre.

Mi` cangotáang`tu` i dsea` apóo` do fí` dsíi`'nñi`

¹⁷ Jo i dsea` mogui` quiá'~ jaléng` fí` jmidsea` quiá'~ dsea` Israel cóo'~guí jaléng` dsea` Israel i líing` saduceo eáang` calí` dsihuñiñ` quiá'~ i dsea` apóo` do cóo'~ jalé` e jmooiñ` do. ¹⁸ Joba` casam`~bre i dsea` apóo` do, jo catáng`neiñ` fí` dsíi`'nñi` quiá'~ ff. ¹⁹ Dsu` lajee` teáaiñ`~ e dsíi`'nñi`~ dob, casíng` Fidiée` jaang` ángel quiá'r`, jo íb` i caneáá` jñf` quiá'~ e 'nñi` do lajee` uóø, jo ca'uóøm`bre i dsea` apóo` do, jo mifíng` casí`~reiñ` do lala:

²⁰ —Güiliing`tu` fí` dsíi` guá`~ fé` do quíi`~na', jo güisíi`tu` jaléng` dsea` fí` jo jial laco` niliseeiñ` cøøng` cóo`~ Fidiée` lata`.

²¹ Joba` mi` cajneá`~ e jmiñ` coo`guí do, ee`guí cangolíing` i dsea` apóo` do fí` li` si`~ e guá`~ fé` do quiá'r`, jo cangotáaiñ`~ dsíi`, jo canaaiñ` e'r` jaléng` i dsea` i caseáng` fí` jo li`~ laco`guí ta`~ caquiñ` i ángel do.

Jo lajee` jo, i dsea` mogui` quiá'~ jaléng` fí` jmidsea` do cóo'~guí jaléng` dsea` quiá'r`~ i teáang`guí do, cató'r`~ jaléng` dseata` i quié` nifi` quiá'~ dsea` Israel. Jo mi` nisiseáiñ` lajaléiñ` do, cahuñ` ta`~ e nidsítée` i néé` ni` guá`~ do i apóo` i teáang`~ dsíi`'nñi` do, jo nidsijgeáang`neiñ` e fí` li` siseáng` dsea` do. ²² Dsu` mi` caguilíing` i dsea` néé` ni` guá`~ i si`i`~ ngotée` i dsea` apóo` i teáang`~ fí` dsíi`'nñi` do, jo mi` caguilíiñ` fí` jo, jo` ii` cadséiñ` jíi`~ jaang`. Jo caquím`~bre e quiéer` e júu` do fí` quini`~ i dsea` siseáng` do jo lalab casí`~reiñ`:

²³ —Mi` caguié`~naa!, dseáng`~ jñf` guíub` jñf` quiá'~ e 'nñi` do, jogui` i lée` i jmoo`~ i` do, dob teáaiñ` fí` quini`~ jñf`~; dsu` mi` caneá`~naa!, jíi`~ jaang` jo` ii` seeng` fí` dsíi`~ jo.

²⁴ Jo mi` caníu`~ i fí` jmidsea` do cóo'~guí dsea` mogui`~ i fí`~ i néé` ni` guá`~ fé` do e júu`~ jo, joba` canaaiñ` sñiñ` e` nidsijée` quiá'r`~ cóo`~ i dsea` góor` do.

²⁵ Jo lajee`~ jo, coo` caguiéb` jaang` dsea` i quié` júu`~ e fí` li` siseáng` dsea` do, jo lalab casí`~r` dsea`~:

—I dsea` i cateáng`~ 'ná`~ 'nñi` do, dob niteáaiñ`~ fí` dsíi`~ sinñu`~ guá`~ fé` quíi`~na`~ lana e e'tur.

²⁶ Joba` cangolíing` i fí` néé` ni` guá`~ do cóo'~guí jaléng` dsea` quiá'r`~ e cango'néem`breiñ` do. Jo mi` cadséng`neiñ` do, ja` ee` cajmeáiñ` jíi`~ coo`~,

co' 'gó'bre fíng casí'ló' i dsea` i teáang'~ do cuú~ ír'. ²⁷ Jo cató~breiñ' do fí' li~ siseáng' i dseata~ i quie' nifí' quiá'~ dsea` Israel. Jo mi~ caguiúiñ` fí' jo, lalab casí'~ jaléng' i dsea` mogui~ quiá'~ jaléng' fí~ jmidsea` do ír':

²⁸ —Jnea'^ nicaté'^baa' fó' quí~na' jéeng'gui e jo` ni'é~na' jaléng' dsea` cuaiñ~ quiá'~ i dsea` góo'naa' i sii` Jesúz do, jo jóø~na' lana e fí' latøøm~ fí' Jerusalén nicaguiá'na' e júu^ jo, jogui la quie'gui jnea'^ iing~na' cuó~na' dsee~ cuaiñ~ quiá'~ e cajnga' dsea` quiá'~ i Jesúz do.

²⁹ Joba' cañíi` Tú^ Simón cóo'~ i apoo^ caguaang~gui do, jo cajíñ'~ casí'r~ i dsea` góor` i siseáng' do:

—Laniing~gui eáang' 'né~ e jmití~naa' jalé~ ta~ quiú~ Fidiée~ laco'gui e nijmití~naa' ta~ quiú~ jaléng' dsea` jmigüí. ³⁰ Co' i Fidiée~ i jmiféng' 'lii~ dsea` cóøng'~ quí~naa' do, dsea` íbing' cajmée~ e cají~tu Jesúz, i dsea` góo'naa' i cajngang'na' fí' dse~ crúu^ do. ³¹ Jogui Fidiée~ nicaseáng'neiñ' do, jogui nicaguiééñ` lí~ lí~ dséé~ laco' guuiñ~ 'ñia'r', jogui nicacuø'reiñ' do ta~ e nicár' nifí' quiá'~ dsea` jmigüí, jogui e leáiñ~ dsea` jee~ jalé~ dsee~ quiáiñ~. Jogui cajmée~ Fidiée~ lajo e laco' niquí~ jíing~ yee~naa' fí' quinir~, jneaa~aa' dsea` lí~ií~ dsea` Israel, jo lajoba' ni'iñ~ dsee~ qui~ii. ³² Jo neb~ jnea~gui~ la'uiing~ e júu^ jo lí~ laco'gui la ñí~ Jmiguí~ quiá'~ Fidiée~ cajo, jo e Jmiguí~ jo e nicacuø' Fidiée~ jaléng' dsea` i náu~ júu~ quiá'r~.

³³ Jo mi~ canúu~ i dsea` Israel i siseáng' do lajíi~ júu~ quiá'~ i dsea` góor` Tú^ Simón do, dsifí' ladob caliguíñ~ jo cartí~ mi~ iiñ~ nijngám~breiñ' do. ³⁴ Dsu' jee~ i dseata~ i siseáng' do niquiéeng` jaang` dsea` Israel i líng` dsea` fariseo i sii` Gamaliel, jo líiñ~ jaang` tifa' quiá'~ júu~ quiú~ ta~ quiá'~ dsea` góor`, jo eáam' jmi'gó` jaléng` dsea` i tifa' do. Jo i tifa' do caróor` lí~ guuiñ~ jo caquiú'r` ta~ e ca'uøøng`tea i dsea` apoo^ do e lí~ siseáiñ' do. ³⁵ Jo mi~ cangí~ jo, i tifa' fariseo do casí'r~ jaléng' i dsea` i siseáng' do ie~ jo, jo cajíñ~:

—Dsea` góo'naa' dsea` Israel, ñiing~ óo'na' cóo'~ jalé~ e i' óo'na' nijmee~na' cóo'~ i dsea` góo'naa' na. ³⁶ Téé~ óo'na' ie~ ningóó'jiú do caseáang` i dseañú~ i sii` Teudas do teá` 'ñia'r' e jíñ~ e líiñ~ jaang` dsea` laniing~, jo fíim` dsea` caligóiñ` lí~ lí~ quiú~ ciento dsea`bing' cangotáang` cóo'r~ ie~ jo. Dsu' cajngam` dsea` i Teudas do mi~ cangí~ jo, jogui jaléng` dsea` quiá'r~ casojóm~bing` do, jo jíi~ jo cadséng~ quiá'r~. ³⁷ Jo mi~ cangí~gui lajo, coo` jmíi~ e calí'íng` dsea`, caroo` jaang`dseañú~ i sii` Judas i seeng` fí` Galilea i cajíng~ e líiñ~ jaang` dsea` laniing~; jo fíim` dsea` calí'r~ i caligóng` ie~ jo. Dsu' mi~ cangí~gui lajo, dseab` cajnga` quiá'r~ cajo, jogui jaléng` i dsea` quiá'r~ do casojóm~biñ` do cajo. ³⁸ Joba' fíi~ jnea~ 'nú~ e tiúung`na' jaléng` i dsea` na, jo ja` quíng`na' jíi~ coo` cóo'r~. Co' faco' e júu~ la quiá'~ lajíi~ yaang` dsea` jmigüí~, cuóøm`bi ningíng~. ³⁹ Dsu' song e júu~ la e quiá'~ Fidiée~, joba` ja` quí~ jmíi~ nilí~ 'nú~ e ni'líng`na!. Joba` fíi~ i 'nú~ e ñiim~ óo'na!, jo jie' mi~ jmee~na' e teáang`na' ga` uii~ quiá'~ Fidiée~.

Jo mi~ calí~ e fé~ i tifa' Gamaliel do e júu~ jo, ca'ím~ i dsea` do júu~. ⁴⁰ Jo catób` tur i dsea` apoo^ do calé~ catú~ fí~ li~ siseáng` i dsea` fíng` do; jo mi~ niteáaiñ~ do, jo cabóøng`neiñ' jogui ca'íi~tur 'goo` quiáiñ~ do e jo` niguiá~guuiñ` do júu~ quiá'~ i Jesúz do. Jo mi~ cangí~ jo, jogui ba` caleáang`neiñ` do. ⁴¹ Jo ca'uøøm` i dsea` apoo^ do e fí` jo e iáang`dsír', co` Fidiée`bing` i nicacuø` ír` e laco` nidsingúiñ~ iihuú~ uíi~ Jesúz. ⁴² Jo canaang`tu i dsea` apoo^ do e e'r` jaléng` dsea` júu~ quiá'~ Jesúz laco` jmíi~, jogui guiar` jalé~ e júu~ do fí` dsíi~ sináu~ guá~ fél` quiá'~ dsea` Israel e si` fí` Jerusalén jogui lajobi lacaang` fí` sináu~ quiá'~ dsea` cajo.

6

Mi~ ca'náaiñ~ guiáng~ dsea` i nijmicóo~ quiá~- e nilí~ guiéé~ jalé~ e 'né~

¹ Jo ie~ jo, eáam' ngoffíng' dsea` i jáng' yaang~ fí' jaguo` Dsea` Jmáang~; joba' i dsea` i fé~ jmí~ griego canaaín` jmiquím~ dsíir' quiá~- i dsea` Israel i fé~ jmí~ hebreo, jo fé~ r` e jaléng` dseamf griego i 'nú~ ja~ íñ~ røø lajíi~ e ngúiñ` e 'nér~ lacoo` jmí~. ² Joba' caseáng` i dsea` guitúung` do lajaléng` dsea` i nilíng` dsea` quiá~- Dsea` Jmáang~ jo casí~ reiñ~ do jo cajíi~:

—Ja` dseeng` e jnea~ nitá~naa' e guia~naa' júu~ quiá~- Fidiéé~ e laco~ ni-jmó~naa' guiée~ lajíi~ e si~'niñiing`na!. ³ Joba' fí~'nú~, dsea` rú~naa' dsea` quiá~- Dsea` Jmáang~, 'néeng` rúng`na` lajee~ la'ó~ yaang~na` guiáng~ dseañ~ i la'ó~ nicuúng` rúng`na` røø cóo~ jogui ningáng`na` quiá~- rúng`na` jogui i la'ó~ nijmicóo~ Jmiguí~ quiá~- Fidiéé~ quiá~na!. Joba' dsea` íbing` niguiá~na` ni~ e ta~ jmó~guiée~ na. ⁴ Jo jnea~ nijmó~bí~ ta~ féng` Fidiéé~ jogui ta~ guia` júu~ quiá~- Dsea` Jmáang~ lajee~ jo cajo.

⁵ Jo lajíim` i dsea` do casíiñ~ røø ie~ jo. Joba' ca'náaiñ~ Tée~, jaang` dseañ~ Israel i já~ líng`júu~ quiá~- Dsea` Jmáang~ car` ngocáng` dsíir` jogui i jée` Jmiguí~ quiá~- Fidiéé~ quiá~, cóo~gui Lii~ cóo~gui Prócoro cóo~gui Nicanor cóo~gui Timón, jogui Pármenes jogui cóo~ Nicolás, jaang` i niseeng` fí` Antioquia, jo i dsea` i nicaquí~ jíng` 'ñia'r` e laco~ niça'uíñ~ dsea` Israel. ⁶ Jo mi~ cang~ jo, cangosíng` yaaiñ~ fí` li~ teáang` dsea` apóo~, jo í`guibing` camí~ Fidiéé~ uii~ quiáin~ do, jogui mifíng` caquidsir` guóor` moguiñ~ lajaang` lajaaiñ~ e laco~ cuø~ li~ e ca'iñ~ e ta~ do.

⁷ Jo lajob ngoo` ni~ júu~ quiá~- Fidiéé~, jogui ngoo` dsifíim`bi i dsea` i jáng` yaang~ fí` jaguo` dsea` do fí` Jerusalén. Jo ji~gui i fíim` jmidsea` Israel íñ~ júu~ quiá~- Dsea` Jmáang~ ie~ jo.

Mi~ casaiñ~ Tée~

⁸ Jo co~ eáam' 'gøng` i Tée~ do la'eáang` cóo~ güea~' 'gøng` quiá~- Fidiéé~, joba' jmó~bre jalé~ e quíi~ jmíi~ jogui jalé~ e li~ fí` jee~ dsea` seeng` fí` jo. ⁹ Jo cco~ jmíi~ fíim` dsea` Israel dsea` góo` i Tée~ do canaang` jmiquíng~ dsíir` cōoiñ~ do, jo i dsea` Israel i fíing` do quiéeng` i líng` dsea` i teáang` jee~ 'lé~ e si~`Liberto coliing` cóo~ dsea` i seeng` fí` Cirene cóo~gui fí` Alejandría, jogui jaléng` dsea` seeng` li~ se~` Cilicia cóo~gui li~ se~` Asia cajo. ¹⁰ Jo jaléng` dsea` í`bing` canaang` jmiquíng~ dsíir` cóo~ i Tée~ do, dsu~ ja~'lí~ guir fa` e røø nicóng` júu~ quiá~r` cóo~ i Tée~ do, co~ eáam' tiiñ~ do la'eáang` cóo~ Jmiguí~ quiá~- Fidiéé. ¹¹ Joba' i dsea` i ca'náaiñ~ dsea` 'léeng~ i nijmé~ dsee~ uii~ quiáin~ do e laco~ niçuó~r` dsee~ i Tée~ do e fériñ~ do jmang~ júu~ ga~ uii~ quiá~- Moi~ jogui uii~ quiá~- Fidiéé~ cajo. ¹² Jo lajob calí~, júu~ job teá~ casá~ jaléng` dsea` Israel i seeng` fí` do coliing` cóo~ jaléng` dsea` cóong` quiá~r` cóo~gui jaléng` tifa~ quiá~ júu~ quiá~ ta~ quiá~r~, jo jmang~ i calí~ 'ní~ níim~ i Tée~ do. Jogui jaléng` i dsea` Israel do casam~bre Tée~ jo caguijeáaiñ~ fí` quini~ jaléng` dseata~ i quié~ nifí~ quiá~r~. ¹³ Jo mi~ caguiliñ~ fí` jo, dob niteáang` dsea` i nisi~neang` i nifé~ ga~ uii~ quiá~ Tée~, ¹⁴ jo lalab cajíng~ i dsea` do:

—Nicanú~naa' e fé~ i Tée~ do cuaiñ~ quiá~- Jesús i seeng` fí` Nazaret e niúim~bre guá~ fé~ qui~naa' e si~ fí` Jerusalén, jogui e nijmisíiñ~ jalé~ e quíi~tíi~naa' jmoo~naa' e casée` Moi~ do e 'né~ jmití~naa`!

¹⁵ Jo i dseata~ Israel do cóo~gui i dsea` i neáang` do ie~ jo, mi~ cajóøiñ~ Tée~, jo cangáng~neiñ~ do e líi~ niñ~ laco~ líi~ ni~ jaang` ángel i casíng` Fidiéé~.

7

Mi~ cajmi'óng` 'ñia~ Tée~ cóo~ layaang` júu~

1 Jo mi~ cangf̄ jo, i dsea` mogui~ quiá~- jaléng` fii~ jmidsea` quiá~- dsea` Israel do cajming`r~ i dsea` góor` Tee~ do song e jáb`~ lajíi~ júu~ e nicanúur` fé` dsea` ui~ quiáiñ`~ do. **2** Joba` cañíi` Tee~ quiá~- i dsea` mogui~ fii~ jmidsea` do jo casf`~ reñi` lala:

—Núu~na` júu~ quié~e, dsea` cóøng`~ qui~ii` jogui dsea` rú~naa` dsea` líi~íi` dsea` Israel. Cajmijnéem` 'ñia` Fidiée` qui~ii` i laniing` `gøng` do fí` quini`'lìi` yúu`~ qui~ii` Abraham malif~gui eáang` lajee` e cateáang`'lìi` yúu`~ do fí` Mesopotamia lajee` e ná`~gui nidsér` e nidsigüeár` fí` Harán. **3** Jo lalab casf`~ Fidiée` dsea` í ie~jo: “Túu` góo` cóo`~gui jaléng` dsea` sijú`~, jo niguó` fí` guóo`~ uó`~ li~ ni`éé`e 'nú`.”

4 Jo lajob cajmée`'lìi` yúu`~ qui~ii` Abraham, cagüi`íi`bre e fí` Caldea do jo fí` dob cangogüeár` fí` Harán. Jo mi~ cangf̄ jo, cajum` tiquiá'r`. Jo Fidiéeb` cató`~ quiá~- i Abraham do fí` Canaán fí` li~ née` jneaa~aa` lana. **5** Dsu` ja` cacuø`~ Fidiée` dsea` í jíi`~ coo` uó`~ ie~jo. Jo Fidiée` casf`r`'lìi` yúu`~ Abraham e nicuó`~bre dsea` sijú`~ dsea` do e uó`~ do, nañi` fa` jíi`~ jaang` joo`'lìi` yúu`~ Abraham ja` mi` seeng` ie~jo. **6** Jogui casf`~bi Fidiée` i Abraham do e jaléng` dsea` Israel i líing` dsea` áang` qui~naa` nidsilíiñ` e nigüeár` e líiñ` dsea` fí` jié` fí` coo` ni~ guóo`~ uó`~ e née` huíi`~. Jo fí` job nijméiñ`~ do ta~ laco` dsea` si`niing` jogui gab` nidsing`íiñ`~ do lajee` qui~íi` ciento jíi`~. **7** Jo casf`~bigui Fidiée` i Abraham do jo cajíñ`~: “Jnea~ nicuóø`ø iihuíi` jaléng` dsea` i nijmeáng` ta~ jaléng` dsea` quié~e e líiñ`~ do dsea` si`niing`~. Jo mi~ ning` jo, ni'uóm` jaléng` i dsea` quié~e do fí` jo, jo jaléng` í nijmér` lajíi`~ e iim`baa e fí` guóo`~ uó`~ na.” Jo lanab casf`~ Fidiée` i Abraham do ie~jo.

8 Jo Fidiée` cacuø`r` júu`'lìi` yúu`~ Abraham, jo catigua` júu` e tóo`li~ fí` ngúu` táang` lajíi`~ yúu`~ siñuu`~ e laco` cuø` li~ e Fidiéeb` líing` Diée` quiá'r`, jo lajob ta~ caquiú` Fidiée` quiá~-'lìi` yúu`~ Abraham e nijmiti`~bre e jo. Joba` mi~ tí` li~ caliséng` jaang` jiuung` siñuu`~ quiá'r` i calisi` Isáa`, jo catéé`bre li~ fí` ngúu` táaiñ`~ do mi~ cadsíñ` jñiá`~ jmií` lí`~ laco` ta~ cahuí` quiá'r`. Jogui lajob cajmée` i Isáa` do mi~ caliséng` jaang` joo`r` siñuu`~ i calisi` Jacóo`, jogui lajob cajmée` Jacóo` cajo` cóo`~ laji` guitúung` joo`r` siñuu`~ i caliséng` quiá'r`. Jo i guitúung` dseañu` íb` líi` tiquiá`~ laji` guitu`'lé` dsea` Israel i líing` dsea` áang` qui~ii` do.

9 Jo co` jaléng` i joo` Jacóo` i líing` dsea` áang` qui~ii` do calf`~ dsihuíi`m`bre quiá`~ i rúiñ` i sii` Sé` do, joba` ca'núm`breiñ` do cóo`~ dsea` i seeng` fí` Egipto, jo i dsea` í fí` job cajéeng`neiñ`. Jo dsu` eáam` cajmicóo`~ Fidiée` quiá`~ i Sé` do, **10** jo caleáam`breiñ` do jee` jalé` iihuíi`~ e sií`~ e nidsing`íiñ`~ do, jogui cacuø`reñi`~ do e tiim`biñ` eáang`, jogui cajmér` e guiáb` ca'ée` i dseata` dsea` féng` quiá`~ Egipto cóo`r`~, jogui cacuø`reñi`~ coo` ta~ e líiñ`~ do dsea` nu'luu~ quiá`~ dseata` dsea` féng`~ e fí` Egipto do, jogui e née` niñ`~ do fí` 'nú` i dseata` féng`~ do cóo`~gui jaléng` i dsea` i jmoo` ta~ fí` jo.

11 Jo mi~ cangf̄ jo, cajá` jíi` oo` fí` latøøng` Egipto cóo`~gui fí` Canaán, jo eáam` iihuíi` cangongíing`~ dsea` cóøng`~ qui~naa` co`~ jo` sea` e nidó`r`. **12** Dsu` mi~ caliñi` i Jacóo`~ do e seab` micui`ie` fí` Egipto, joba` fí` job casíiñ` jaléng` joo`r` i líing` dsea` áang` qui~ii` do. Jo e job la'uñ` ya`~ e cangolíiñ`~ do fí` Egipto.

13 Jo mi~ cangolíing` tu i joo` Jacóo` fí` Egipto e catf` tú`~ ya`~, joguib` cajmée` Sé` júu`~ cóo`~ jaléng` i dsea` í e rúiñ` dsea` ngáang`~ cóo`~bre líiñ`~ do. Jo lajob caliñi` i dseata` Egipto do e dsea` Israel líing` Sé` laco`gui jneaa~aa`. **14** Jo mi~ cangf̄ jo, caquiú` Sé` ta~ e nidsé` tiquiá'r` Jacóo` coliing` cóo`~ jaléng`~ dsea` siñuu`~ quiá'r` fí` li~ guiting` dsea` do fí` Egipto. Jo lí`~ lajee` lajíiñ` la'o`~ cangolíiñ` fí` jo tú`bre setenta y cinco.

15 Jo lajob cajmée` Jacóo`~, cangogüeá`bre fí` Egipto cóo`~ jaléng` dsea` siñuu`~ quiá'r`~. Jo fí` job cajúiñ`~, jo fí` jobi cajo` cajúng` jaléng`~ dsea` áang` qui~naa`~.

16 Jo jalé^l móo` teáang^{l~} i Jacóo[^] do cangocóor^r fí` Siquem li[~] se^r Canaán, jo ca'óor^r fí` dsíi^r tó^r ée^r li[~] calá^r 'lii[~] yúu^r Abraham quiá^l jaang^r i calisí^r Hamor e fí` Siquem do.

17 'Jo mi^r nijaquiéeng^r e nijmiti^r Fidiée^r lajíi^l júu[^] e cacuø'r^r 'lii[~] yúu^r quí^l ii^r Abraham lami^r jéeng^rgui eáang^r, jo eáam^r nícangofíing^r dsea^r áang^r quí^l ii^r dsea^r Israel e fí` Egipto do. **18** Jo ie^r jo mi^r caguá^r jaang^rgui dseata^r dsea^r féngr^r i caquiá^r ta^r e fí` Egipto do, jo i dseata^r i jo^r calicuiíñ^r Sé[^]. **19** Jo i dseata^r i, eáam^r ga^r ca'éer^r cój^r jaléng^r dsea^r góo`naa^r dsea^r Israel, jogui^r caquiá^r i dseata^r do ta^r e 'né^r nitiúuiñ^r do jaléng^r yúu^r siñuu^r quiá^r e laco^r nijúuiñ^r do.

20 'Jo ie^r job cajo cangáang^r i yúu^r siñuu^r Moi^r do, jo eáam^r iáang^r dsíi^r Fidiée^r cój^r i yúu^r do. Jo sejmii^rbiñ^r do cajmicuóo^r quiá^r lajee^r gaang^r si^r. **21** Jo coob^r mi^r catí^r i^r e 'né^r nitiúuiñ^r i yúu^r do quiá^r, joba^r cangotiuum^rbre. Jo jaang^r simí^r quiá^r i dseata^r dsea^r féngr^r Egipto do, íb^r cadséng^r i yúu^r do, jo cató^rbre fí` quiá^r, jo cajmicuáang^rneiñ^r do lafa^r jóo`bre. **22** Jo mi^r cacuaiñ^r do, calitím^rbre lajíi^l e tiíng^r dsea^r egipcio, jogui eáam^rbi^r gøiñ^r cajo e tñiñ^r jalé^r júu[^] cój^rgui jalé^r e jmoo^r dsea^r do cajo.

23 'Jo mi^r cadsíi^r i Moi^r i líng^r dsea^r áang^r quí^l ii^r do tuló^r jíi^l, ca'í^r dsíir^r e nidsi'eer^r dsea^r góor^r dsea^r Israel i taam^rbi^r fí` Egipto do. **24** Jo mi^r caguiér^r fí` jo, cangáiñ^r jaang^r dsea^r egipcio i táang^r jmáng^r jaang^r dsea^r góor^r dsea^r Israel. Jo cajmi'óm^r Moi^r i dsea^r góor^r do, jogui cajngam^rbre i dsea^r egipcio do.

25 'Jo i^r dsíi^r i Moi^r do e nililí^r jaléng^r i dsea^r góor^r dsea^r Israel do e la'eáang^r cój^r i^rbre nileáang^r Fidiée^r jaléiñ^r do, jo dsu^r ja^r calili^r i dsea^r góor^r do jalé^r e jo. **26** Jo mi^r cajneá^r lajo, ngó^rtu Moi^r calé^r catú^r e cango'eer^r dsea^r góor^r dsea^r Israel. Jo mi^r caguiér^r fí` jo, cangáiñ^r gáang^r la'ó^r dsea^r góor^r i taang^r ta^r tiíng^r, joba^r califíiñ^r e nisíng^r tuíñ^r do røø^r jo casí^r reiñ^r: "¿Jiali^r taang^r 'ná^r ta^r tiíng^r la'ó^r rún^rna^r?"

27 'Joba^r i dsea^r i jmáng^r i jaang^rgui do caliguíim^rbre quiá^r Moi^r, jo ca'lem^rbreiñ^r do jo casí^r reiñ^r lala: "¿I^r caguíng^r 'ná^r e líñ^r jaang^r fí^r quí^l ii^r i quidsi^r i^r jee^r jnea^r?" **28** ¿Su i^r o^r e nijngan^r jnea^r laco^rgui cajngan^r i dsea^r egipcio do lado guiée^r?"

29 'Jo mi^r canúu^r Moi^r e júu[^] jo, cagüi^rbre fí` Egipto jo cangór^r cangogüeár^r fí` coo^r guóo^r uó^r e née^r huíi^r e sii^r Madián. Jo fí` job caguár^r laco^r jaang^r dsea^r i jáa^r fí` lí^r huíi^r. Jo fí` job caliséng^r gáang^r jóor^r siñuu^r.

30 'Jo mi^r cangí^r tuló^r jíi^l lajo, coo^r jmíi^r lajee^r e ngí^r Moi^r fí` coo^r guóo^r uó^r lí^r ja^r 'íi^r 'ga^r lí^r dsea^r seeng^r fí` quiá^r coo^r mó^r e sii^r Sinaí, jo fí` job cangár^r coo^r 'matóo^r e gui^r ia^r jí^r dsu^r ja^r e coo^r. Jo lajee^r job cajmijnéeng^r 'ñia^r jaang^r ángel quiá^r Fidiée^r e fí` jee^r jí^r quiá^r e 'ma^r e gui^r e ia^r jí^r do. **31** Jo eáam^r cango'gó^r dsíi^r Moi^r mi^r cangár^r e jo. Jogui mi^r cangoquiéeiñ^r cartí^r quiá^rgui e laco^r nijóor^rguiá^r e jo, jo canúur^r luu^r Fidiée^r e guicajíng^r lala: **32** "Jneab^r Fidiée^r ijmiféng^r jaléng^r 'lii[~] dsea^r cóøng^r quiá^rna^r i calisí^r Abraham cój^rgui Isáá^r jogui Jacóo^r."

Jo mi^r canúu^r Moi^r e júu[^] jo, eáam^r caføiñ^r car^r cajlé^rbre, jo jíi^l jo^r niteá^r dsíir^r fa^r nijóor^rguir e lí^r gui^r 'matóo^r e ia^r jí^r do. **33** Jo guicañíi^rtu Fidiée^r quiá^r Moi^r jo casí^r reiñ^r do lala: "Uóø^r lomii^r, Moi^r, dsu^rco^r güeam^r e ni^r guóo^r uó^r lí^r si^rlo^r na lana, co^r quiáb^r sín^rn. **34** Jo nicamó^r baa guié^r jial tí^r iihuíi^r e íng^r dsea^r quié^re, dsea^r Israel, i taang^r fí` Egipto, jogui nicanú^rbi^r jalé^r dsee^r e jmoo^r dsea^r egipcio quiá^r. Joba^r cagüén^r n'ñia^ra e laco^r nijmicóo^rbaare e nileáin^r. Jo fí^r i^r 'ná^r e lana nisíñ^r n'ñá^r fí` Egipto e laco^r nigüileaan^r jaléng^r dsea^r quié^re."

35 Jo casí^rgui Tée^r i dsea^r do e júu[^] la:

—Jo nañí^r fa^r ja^r califíiing^r dsea^r Israel e i Moi^r do nicár^r nifí^r quiá^r e laco^r nijmicóo^rbaare e jmoo^r dsea^r egipcio quiá^r. Joba^r cagüén^r n'ñia^ra e laco^r nijmicóo^rbaare e nileáin^r. Jo fí^r i^r 'ná^r e lana nisíñ^r n'ñá^r fí` Egipto e laco^r nigüileaan^r jaléng^r dsea^r quié^re.

jnea'^?" jo dsu' Fidiée` casíñ` i Moi~ do jee~ jaléng` dsea` quiá'r~ e niquiá'r~ ta~ jaléng` dsea` góor` dsea` áang' qui~ ii', jogui e nileáng` neiñ` jee~ iihuñ` e íñ` fí` Egipto. Jo ca'íñ` e ta~ jo la'eáang' cōo` i ángel i cajnéng` fí` e li~ gui` 'matóo` e ia'jí` do jo dsu' ja` coo`. ³⁶ Jo i Moi~ dobing` ca'uóøng` jaléng` dsea` áang' qui~ ii` dsea` Israel fí` Egipto, jo fí`bing` lajee` tuló` jii` cajmér` jalé` e li~ jogui jalé` e quiñ`r~ jmíñ` la'eáang' cōo` quiá` Fidiée` lajee` jeeiñ` dsea` áang' qui~ ii` mi~ cacuo'r` fí` mar Rojo jogui mi~ cangir` fí` jee~ uó` quiá`. ³⁷ Jogui i Moi~ dobi cajo i casíñ` jaléng` dsea` góor` dsea` Israel cōo` e júu` la: "Fidiée` nijmér` e fí` jee~ 'ná` nigüíñ` jaang` dsea` i nifé` cuaiñ` quiá` dsea` do laco'gui la jmoo` jnea~." ³⁸ Jogui Moi~bi cajo i ca'íng` júu` quiá` i ángel do fí` yá` mó` Sinaí; jo lí` jo cangüíñ` quiá` 'líñ` dsea` áang' qui~ ii` dsea` Israel lajee` e siseáiñ` do fí` ni~ guoo` uó` quiá`. Jo Moi~bi cajo i ca'íng` e júu` quiá` Fidiée` cōo` e cuo` e see` naa' cöøng` cōo` Fidiée` lata~, jo fí`bi cajo dsea` cangüíñ` fí` jaguoo`naa` e júu` jo, dsea` líñ`naa` dsea` góor` dsea` Israel.

³⁹ 'Dsu' ja` cali'iing` jaléng` 'líñ` dsea` áang' qui~ naa' fa' calináu'r~ júu` quiá` dsea` do o'gui calijíi'r~ júu` quiáiñ` do cajo, co' cali'iíñ` e niquiim`-tur calé` catú` fí` Egipto. ⁴⁰ Jo i dsea` Israel do casír` Aarón, jaang` rúng` dsea` ngáang` cōo` Moi~ do, jo casí`reiñ` lala: "Jmiliing` diée` qui~ ii` i ni'é` jneaa`aa` fí` Co' ja` ne~naa` e~ calí` cōo` i Moi~ do i ca'uóøng` jneaa`aa` fí` Egipto, co' ja` mi~ cagüeam`bir e fí` yá` mó` li~ cangór` do". ⁴¹ Joba` cajmeáang` i dsea` Israel dsea` áang' qui~ ii` do jaang` diée` i líng` la líng` güitá` jiuung` cōo` layaang` cunée`. Jo mi~ cangí` e cajmiliíñ` i diée` do, jo canaaiñ` jmifém`breiñ` do, jo jngaiñ` jaléng` jó` e cuoíñ` i diée` do, jogui jmoo` jmíñ` e jmiféiñ` i diée` fí` cajo i cajmeáaiñ` cōo` layaang` guoor` do.

⁴² 'Jo uií` joba` ca'náam` 'ñia` Fidiée` cōo` jaléng` dsea` quiá'r~ dsea` Israel dsea` áang' qui~ ii`, jo ja` cajnr` fí` quiáiñ` do e nijmiféiñ` jaléng` náu` i sitóng` yá` jmigüí` ; co` lajob too` fí` ni` ji` quiá` Fidiée` e cajme` i dsea` i café` cuaiñ` quiá'r~ malíñ`gui eáang` mi` cajíñ` lala:

Dsea` Israel:

'Ná`, lajee` tuló` jii` e cangí`na` fí` ni~ guoo` uó` quiá`, ja` cajmi'goo`na` jnea` fa` cajngang`na` jó` i cacuóøng`na` jnea` .

⁴³ Co` 'ná` ie~ jo cajmée`na` 'náu` li~ cajmiféng`na` i diée` i sii` Moloc cōo`gui náu` quiá` i diée` i sii` Refán.

Jo lají` huáang` i diée` fí` yaam` 'ná` cajmeaang`na're.

Jo uií` joba` nisñin`n 'ná` cartí` coo` guoo` uó` li~ huí` tí` dogui laco` li~ se` Babilonia.

Lanab too` e fí` ni` ji` do.

⁴⁴ Jo café`bi Tée` júu` quiá'r~ jo casí`reiñ` jo cajíñ`:

—Jo lajee` ngí` jaléng` 'líñ` dsea` cöøng` qui~ naa` fí` jee` guoo` uó` quiá`, quier` coo` 'náu` e líñ` cōo` layaang` 'mi`, jo fí` dsíí` job jmiguiéng` dsíí`jalé` júu` e cacuø` Fidiée` ír` lamí` jéeng`gui. Jo e 'náu` do calíí` dseáng` laco` ta` caquí` Fidiée` quiá` Moi~ lí` laco`gui jíí` í` e ca'íng` dsea` do quiá` Fidiée` mi~ cangár` jalé` e jo. ⁴⁵ Jo mi~ cangí` jo, jaléng` dsea` áang' qui~ naa` calím`bre e 'náu` 'mi` do. Jo mi~ cagüilíñ` cōo` Josué e fí` guoo` uó` la, quié`bre e 'náu` 'mi` do, jo quié`bre cajo mi~ calír` jalé` uó` quiá` jalé` fí` e caguíee`gui e cacuø` Fidiée` jaléng` i dsea` fí` . Jo lajobi jmoo` latí` mi` catí` i` e caquí` dseata` Daví` ta~. ⁴⁶ Jo eáam` cali'iáang` dsíí` Fidiée` cōo` i dseata` Daví` do, jogui Daví` calíiíñ` cajme'r` coo` 'náu` fí` li~ nijmiféng` dsea` i Fidiée` qui~ ii` jogui i líng` Fidiée` quiá` 'líñ` yáu` Jacóo` cajo. ⁴⁷ Jo dsu` i joo` Daví` i sii` Salomón, fí`bing` i cajme` e 'ná` Fidiée` do. ⁴⁸ Jo dsu` Fidiée` dsea` féng` dsea` ñíing` ja`

seeiñ` fí` dsíi` 'núu' e jmo" dsea` jmigüi` yaaiñ` lí` laco'gui cajíng` i dsea` áang' quí` ii` i café` cuaiñ` quiá` Fidiée` malii` gui eáang` i calisí` Saíi` mi` cajíñ` lala:

⁴⁹ Jnea` Fidiée` , jo fí` nifib` li` guiin` n quiá` ta~, jogui fí` guoo` uó` la li` jmi'ing` tii`.

Jogui 'ná', dsea` Israel, ¿e` íing` 'núu' e nijmée` 'ná' quié` e?, jogui, ¿jie` ff` li` nijmi'ín` n cajo?

⁵⁰ Dsacó` 'niáb` jnea` cajmé` e lajalé` e sea` fí` la'ung` fí` jmigüi`.

Jo lanab jii` lí` júu` quiá` Fidiée` e cajme` Saíi` fí` ni` ji` quiá'r` malii` gui eáang`.

⁵¹ Jo café` bì Tée` júu` quiá'r` jo cajíñ`:

—Dsú` 'ná' quié`na` logua` dsea` i ja` cuíng` Fidiée` jogui dsíi` dsea` i ja` cuíng` dsea` do cajo, co` saam` áa'na` jmoo`na`. Jogui røøb` líng` 'ná` cóo` jaléng` líi` dsea` áang` quí`naa`, co` contøøm` 'ní` máang`na` Jmiguí` quiá` Fidiée` . ⁵² Co` jaléng` i dsea` íbing` eáam` ga` cajmeáiñ` jaléng` dsea` i café` cuaiñ` quiá` Fidiée` malii`gui jo cajngam`bre jaléng` dsea` fí` mi` caféiñ` cuaiñ` quiá` i dsea` i ja` røøng` dsee` i tí` lí` nijáa` do. Jogui lanagui nícagüém` fí` jmigüi` la i dsea` i ja` røøng` dsee` do, jo dsú` 'ná` 'níb` cañíng`na're cartí` canjngam`ba're. ⁵³ Jo nañí` fa` e nica'íing`na` júu` quiú` ta~ quiá` Fidiée` la'eáang` cóo` jaléng` ángeles quiá'r`, jo dsú` ja` cajmee`na` náu`na` e jo.

Mi` cajnga` dsea` quiá` Tée` cóo` layaang` cuyu`

⁵⁴ Jo mi` canúu` jaléng` i dsea` quié` nifí` quiá` dsea` Israel e júu` quiá` Tée` do, dsíng` caliguiíñ` quiá` dsea` do carji` tñr` majar` . ⁵⁵ Dsú` i Tée` do eáam` jée` Jmiguí` quiá` Fidiée` quiá'r`, jo caséer` nir` fí` yá` jmigüi` jo cangár` cateá` fí` lí` laniing` 'gøng` quiá` Fidiée` , jogui cangáiñ` Jesús e sing` dsea` do lí` lí` dsée` cáang` Tiquiá'r` Fidiée` .

⁵⁶ Jo casí` Tée` i dsea` siseáng` do:

—Jó`na`! Lana móo'o fí` niff` , jo dob máan`n i dsea` i cajá` fí` niff` e líiñ` jaang` dsea` jmigüi` ; jo máan`nre e siñ` fí` lí` lí` dsée` laco` guingu` Fidiée` .

⁵⁷ Jo dsú` i dsea` i teáang` do i'ning` Tée` cajni`bre loguar` jo canaaíñ` guiar` 'goo` lajhiíñ` do e nisáiñ` Tée` jo casam`bre. ⁵⁸ Jo caguíng`neiñ` do fí` caluu` e fí` jo, jo canaaíñ` táang`neiñ` cuyu` ; jo jaléng` i dsea` i 'ní` níi` quiá'r` do caséer` si`r` cóo` jaang` siming` i sii` Saulo lajee` e táang`neiñ` do cuyu` .

⁵⁹ Jo lajee` jo canaang` Tée` e fí` Tidiée` jo cajíñ`:

—Fí`i Jesús, ín` jmiguí` quié` e jmii` na.

⁶⁰ Jo mi` cangí` e café`r` e jo, casí`r` uó` jnir` jo canaaíñ` fé`r` teá`:

—Fí`i, ja` jméel` cuente e dsee` e ca'ée` i dsea` la.

Jo mi` calí` café`r` e júu` na, jo cajum`bre.

8

Mi` cajmeáng` Saulo ga`jaléng` dsea` quiá` Dsea` Jmáang`

¹ Jo røøb` casíng` i Saulo do cóo` jaléng` i dsea` i cajnga` quiá` i Tée` do.

Jo 'ñia` ie` jmii` jo canaang` jaléng` i dsea` do jmáiñ` jaléng` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` i neáang` fí` Jerusalén. Joba` casojóm` jaléng` i dsea` i, jo cangolíñ` fí` guoo` uó` li` se` Judea cóo`gui lí` se` Samaria; jo jii` i dsea` apóo` dobining` caje`gui fí` jo. ² Jo coo` tú` míng` dsea` i jmi`gó` Fidiée` , íb` ca'áang` i líi` Tée` do, jo eáam` calijiung` dsíi` ui` quiáñ` do cajo. ³ Jo lajee` jo i Saulo do ngír` lacoo` sinúu` quiá` jaléng` dsea` i cuíng` Dsea` Jmáang` e jmáiñ` ga` jaléng` dsea` do jogui tóør` laguidseaang` jaléng` i jo dsijeáaiñ` fí` dsíi` 'nuñí'; jo do quiéeng` jaléng` dseañu` jogui jaléng` dseamí` .

Mi` caguia` dsea` júu` quiá` Dsea` Jmáang` fí` lí` se` Samaria

⁴ Jo lajee` jo, jaléng` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` i ca'uøøng` fí` Jerusalén do naaiñ` guiar` júu` quiá` Dsea` Jmáang` lacoo` fí` li` guilíñ` quiá` jial nileáng` jaléng` dsea` jee` jalé` dsee` quiá` r` . ⁵ Jo jee` i dsea` i quiéeng` jaang` i sii` Lii` , jo i cangór` fí` coo` fí` laniing` li` se` Samaria, jo fí` job canaaïñ` e'r` jaléng` dsea` júu` quiá` Dsea` Jmáang` . ⁶ Jo fí` dsea` seáiñ` e fí` li` táang` i Lii` do, jo lajíiñ` do eáam` ngocáng` dsíir` núur` júu` quiá` Dsea` Jmáang` e guia` dsea` do, jogui níbir cajo jalé` li` e quií` jmíi` e jmoo` dsea` do. ⁷ Jo ie` jo i fí` dsea` i jée` i 'ling` quiá` cajmi`leáang` i Lii` do, jo jaléng` i 'ling` do dsíng` óor` mi` uóïñ` li` teáaiñ` dsíi` jaléng` i dsea` do. Jogui ca'láam` bi` jaléng` dsea` i caang` tii` cíog` gui jaléng` dsea` i ja` lí` ngí` jíi` capí` . ⁸ Jo jaléng` i dsea` i seeng` fí` jo eáam` cali'iáang` dsíir` cíog` jalé` e cajmée` i Lii` do ie` jo.

⁹ Dsú` e fí` fí` jo niseeng` jaang` dseañ` i sii` Simón, jo nijmóor` ta` dsea` láang` latí` maliib` ; jo nínicajár` ta` jmigóøng` jaléng` dsea` i seeng` e fí` li` se` Samaria do, jo fé`r` e jíi` íbre kíiñ` jaang` dsea` i niing` gui lajee` lajiing` . ¹⁰ Jo jaléng` dsea` dseáng` coo` gui'náb` núur` e ngocáng` dsíir` lajíi` júu` e guia` i Simón do, jo lalab fé`r` cuaiñ` quiáñ` do:

—I nab dseañ` i sii` i 'gøng` eáang` quiá` Fidiée` .

¹¹ Jo lajalém` i dsea` do já` líiñ` júu` quiá` i Simón do, co` la'eáang` cíog` e láaiñ` do nícalí` bre nícajmigóøin` dsea` lajíi` malíib` eáang` . ¹² Jo dsú` mi` já` calíng` jaléng` i dsea` i jalé` júu` e guia` i Lii` do quiá` jial iiing` Fidiée` cár` níf` quiá` lajaang` lajaang` dsea` jmigüi` , jogui cuaiñ` quiá` Jesúz i líing` Dsea` Jmáang` i sijeeng` dsea` Israel, joba` dseañ` dseamíb` jáng` yaaiñ` fí` jaguo` Fidiée` mi` núur` jalé` júu` e guia` i Lii` do, jo míffing` casaam`bre jmíi` e laco` cuø` li` e nilíiñ` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` . ¹³ Jo jí`gui i Simón do já` calíñ` jalé` júu` e caguia` i Lii` do, jo cajgáam`bre jmíi` cajo, jo canaaïñ` ngír` cíog` i Lii` do doñi` jíe` fí` li` ngíiñ` do, jo sóong` dsíir` nír` jalé` e li` e quiíñ` do jmíi` jmóor` .

¹⁴ Jo mi` calíñ` jaléng` i dsea` apóo` i neáang` fí` Jerusalén do e ca'íng` jaléng` dsea` i seeng` fí` li` se` Samaria jalé` júu` quiá` Fidiée` , joba` casíiñ` Tú` Simón fí` jo cíog` gui Juan. ¹⁵ Jo mi` caguilíñ` do fí` jo, canaaïñ` mi`r` Fidiée` ui` quiá` jaléng` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` i seeng` fí` Samaria do e laco` ni`íñ` do Jmiguí` quiá` Fidiée` , ¹⁶ co` lamí` jéeng`gui jíi` jaang` ja` ii` mi` ca'íng` Jmiguí` quiá` dsea` do, co` lico` nícajgáaiñ` jmíi`bi` e laco` cuø` li` e nilíiñ` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` . ¹⁷ Jo Tú` Simón cíog`gui Juan caquidsir` guóor` fí` mogui` lajaang` lajaang` i dsea` quiá` Dsea` Jmáang` do, jo lajob ca'iñ` do Jmiguí` quiá` Fidiée` lajaang` lajaaiñ` .

¹⁸ Jo mi` calíl` i Simón do e ím` jaléng` i dsea` do Jmiguí` quiá` Fidiée` e lico` quidsí` i dsea` apóo` do guóor` fí` moguiñ` , joba` dsíi` lajob casí`r` i dsea` do jo cajíñ` :

¹⁹ —Nicuøø`baa 'ná` cuu` e níjmee`na` e nilíb` jnea` cajo e nicuøø`ø jaléng` dsea` Jmiguí` quiá` Fidiée` e lico` níquidsii` guóo`o moguir` laco`gui la jmoo` 'ná` na.

²⁰ Joba` cañíi` Tú` Simón quiá` i Simón do jo casí` reiñ` :

—¡Ne~duu` e` lí` nilíin` cíog` cuu` quií` , co` ca`í` o` e cíog` cuu` quií` ba` nilí` lajíi` e ngíing` dsea` cuø` Fidiée` ! ²¹ Ja` ee` catíing` 'ná` jíi` capí` e ta` la, dsúco` ja` i` o` laco` catíing` fí` quini` Fidiée` . ²² Tú` lajíi` e lí` e i` o` na, jo mí` Fidiée` e ni`íng`gui dsee` quií` quiá` lajíi` e ca`í` o` , jo ne~duu` su cuøøng`gui lajo quiá`r` . ²³ Co` nilí`baa e dsíng` dsihuín` laco` sin` na, jogui dsee` quií` jéeng` 'ná` lafa` 'núum`ba` !

²⁴ Jo cañíi` i Simón do quiá` Tú` Simón jo casí` reiñ` :

—Féeng'~na' Fíi`naa' Fidiée` ui~ quié` e e laco` ja` güiguiée` güilín`n jalé` e nicafée`~na' na.

²⁵ Jo mi` cangf` jo, mi` cangoyúung` e cajmée` i dsea` apóo` do júu` quiá`- jalé` e guiú` e nicajmée` Fidiée` cóo`r` jogui caguiar` júu` quiá`- Fíi`naa' Jesús fí` jo, jo lajee` e niteáaiñ` fí` e ngolíiñ` fí` Jerusalén canaaiñ` guiar` júu` quiá`- Fíi`naa' Jesús fí` jmoguiab` jalé` fí` pí` e téé`~ li` se` Samaria cartí` caguilíng`tur fí` Jerusalén.

Lii` cóo`~jaang`dseañu`i seeng`fí` Etiopía

²⁶ Jo mi` cangf` jo, casíng` Fidiée` jaang` ángel i cajmijnéeng` 'ñia` fí` quini` i Lii` do, jo lalab cajíñ`- casf`-reiñ`:

—Guia` guiú` quií`-, jo gua` fí` li` uóø` laco` ngoo` fí` Jerusalén e guiée` cartí` fí` Gaza; jo e fí` jo ngíng` la tóo` ni` guoo`~ uó` quiá`.

²⁷ Jo lajob cajmée` Lii`, caguiéem` guiú` 'ñia'r`, jo cangó`bre fí` li` caquiú` i ángel do ta~. Jo guiá`~ fib` cajíng` rúiñ` cóo`~ jaang`dseañu`i niseeng` fí` Etiopía i nilíng` jaang`dseata~ dsea`fén` i jmoo`ta~'mea` cuu` quiá`- reina Candace e fí` góor` do. Jo i dseañu` do nicangór` fí` Jerusalén e cangojmiféiñ` Fidiée`,

²⁸ jo e ni`iuuiñ` fí` e ngang`tur fí` góor` e guiiñ` fí` coo` ni` bóø`~ e jñu` cuea~. Jo lajee` jo, ngaiñ` ir` coo` ji` e cajme` Saíi`, jaang`dsea` i café` cuaiñ` quiá`- Fidiée` malif`gui eáang`. ²⁹ Jo cajíng`- Jmigui` quiá`- Fidiée` casf`r` i Lii` do:

—Gua` jo güiquiéeng` laco` ngo`~ bóø`~ do.

³⁰ Jo mi` cangoquiéeng` Lii` fí` jo, joba` canúur` e i` i dseañu` do e ji` e cajme` i Saíi` do, joba` cajmingi`reiñ` do jo cajíñ`:

—¿Su ngám`ba` e i` na?

³¹ Jo cañíi` i dseañu` do quiá`- Lii` jo cajíñ`:

—U~, ja` ngán`n, co` jíi`~ jaang` ja` ií` seeng` nijmeá`- jnea` júu` e` guóng`jalé`~ e too`~ la.

Jogui i dseañu` etiope do cató`r` Lii` e caguáiñ` do ni` e bóø`~ do coliíng` cóo`r`.

³² Jo lalab fé` e fí` ni` ji` li` gui'ná`~ ir` do:

Cangojéeng` dsea` ír` fí` li` nijúuiñ`- laco`gui la jéeng` dsea` jaang` jo`se` i dsijngáaiñ`~; jo jíi` capí` ja` ee` ca`óor` laco`gui ja` óo` jaang` jo`se` mi` sitíng` dsea` jñu`re`.

³³ Jo gab` cajmeáng` dsea` ír`, jo jíi`~ jaang` ja` seeng` i quidsí` í` quiá`r` røø`~. Jo jíi`~ jaang` jo` ií` quíi` jmií` nijmé` júu` cuaiñ` quiá`- jaléng` dsea` sijur` co` cajnga` dsea` quiá`r`~,

joba` conguia` cango`íiñ` fí` jmigüí` la.

Jo lanab líi` júu` e i` i dseata~ etiope do.

³⁴ Jo mi` calí` ir` e ji` do, jo cajmingi`r` Lii` jo cajíñ`:

—Jmee` ui~ diée~, jmée`~ jnea` júu` i` cuaiñ` quiá`- fé` i Saíi` do e fí` ni` ji` la. ¿Su quiá`r` 'ñia'r` ofa` quiá`- i jiém` é?

³⁵ Joba` canaang` Lii` jma`r` júu` i dseañu` do e cuaiñ` quiá`- Jesús guóng` e fé` e fí` ni` ji` li` iíñ` do; jo ngf` jo casf`-reiñ` quiá`- jial láang` Jesús jaléng` dsea` jee` jalé` dsee` quiáiñ`~. ³⁶ Jo lajee` teáaiñ`~ fí` la do, coo` caguilíim`bre li` sea` jmií`~, joba` lalab cajíng`- i dseata~ etiope do casf`r` Lii`:

—Lab sea` jmií`~ e la. ¿Já` cuóøng` nisán`n jmií`~, faa`aa`?

³⁷ Joba` cañíi` Lii` quiá`- i dseañu` do jo casf`-reiñ`:

—Song já`- líiñ`~ e ngocáng` o`~ júu` quiá`- Jesús, cuóøm` nisán` jmií`~.

Joba` cañíi` i dseata~ do:

—Jáb`- líiñ`n e i Jesús do líiñ` i Jóo` Fidiée` camíng`~ do.

³⁸ Jo dsifi` ladob caquiú` i dseata~ do ta~ e caje` e bóø`~ li` dsíiñ`~ do; jo cajgáiñ` e fí` li` sea` jmií` do, jo fí` job caseáang` Lii` jmií` i dseata~ do e laco`~

cuø' li~ e ca'uíñ'~ do dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~. ³⁹ Jo mi~ calí~ uøøiñ` fí~ dsíí` jmí, jo Jmiguí~ quiá'~ Fidiéeb` cacó~ quiá'~ Lii~, jo jo` cangáng~ guí~ dseata~ do ír'; jo ca'ib~ tuiñ'~ do fí~ iuuiñ~, jo dsíng~ iáang~ dsíír~ cangáiñ~ fí~ góor`. ⁴⁰ Jo catí~ coo~ fí~ e sii` Azoto nicaguié~ Lii~, jo fí~ job canaaín~ ngir~ fí~ lacoo~ lacoo~ fí~ e guiar~ júu~ quiá'~ Dsea` Jmáang~ cartí~ caguiér~ fí~ coo~ fí~ li~ sii` Cesarea.

9

*Mi~ cajáng~ 'ñia' Saulo fí~ jaguó` Dsea` Jmáang~
(Hch. 22:6-16; 26:12-18)*

¹⁻² Jo co' ie~ jo ja` mi~ caquiú~ bí~ dsíí` Saulo e í~ dsíír~ e njingáiñ~ jaléng~ dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~, joba` cangór~ fí~ quini~ dsea` mogui~ quiá'~ jaléng~ fí~ jmidsea` quiá'~ dsea` Israel ie~ jo e cangomír~ fí~ e nidsér~ fí~ lacoo~ guá~ quiá'~ dsea` góor` dsea` Israel e téé~ fí~ fií` Damasco e nidsiséiñ~ jaléng~ dseañ~ dseamí~ já~ líng~ júu~ quiá'~ Dsea` Jmáang~, jo nitóø`reiñ~ do e 'ñúuiñ~ fí~ dsíí` 'núñí~ e téé~ fí~ Jerusalén. ³ Jo cangúim` Saulo fí~ e njmér~ lajo, joba` fí~ Damasco cangór~. Jo dsú~ mi~ nijaquieém~ e niguiéer~ e fí~ jo, coo~ cajneáb~ coo~ jí~ e teá` eáang~ lacúng~ lajíng~ e li~ ngóor~ do, jo e jí~ do jnéeng~ jáa` catí~ yú~ jmigüí~. ⁴ Jo dsifi~ lajó~ caquíng~ Saulo fí~ ni~ uó~, jo mifíng~ canúur~ e liing~ ii~ guicafé~ fí~ yú~ jmigüí~ jo guicajíñ~ sí~ r` Saulo:

—Saulo, Saulo, ¿jiali~ jmáan~ ga` jnea~?

⁵ Joba` cañí~ Saulo quiá'~ i~ guicafé~ do jo cajíñ~:

—¿I~ 'nú~, Fí~ i?

Jo cañí~ tu~ i~ guicafé~ do jo cajíñ~:

—Jneab~ Jesús i~ ngí~ 'nú~ jmáan~ ga` lana, jo ja` ta~ líng~ quí~ e jmoo~ lajo, co~ lí~ lí~ eáang~ guí~ jmáang~ uó~ ba` e jmoo~ lajo.

⁶ Jo dsíng~ cafóng~ Saulo mi~ canúur~ lado, joba` cañíir~ jo cajíñ~:

—Fí~ i, ¿e~ iin~ e njmee~e?

Joba` cañí~ tu~ i~ guicafé~ do jo cajíñ~:

—Ráan~, jo gua~ fí~ Damasco, jo fí~ job nihuú~ ta~ e~ 'né~ njmée~.

⁷ Jo jaléng~ dsea` i~ ngolíng~ guí~ cóo~ Saulo ie~ jo dsíng~ cafóiñ~, co~ canúu~ bre e luu~ e guicafé~ do, dsú~ jíi~ jaang~ ja~ ii~ cangáiñ~. ⁸ Jo mi~ caróo~ Saulo e li~ caquiñ~ do, jo mi~ née~ júu~ e cajóør~ dsú~ jo` njneá~ jminir~ jíi~ capí~ co~ nitium~ bre. Jo i~ dsea` i~ ngolíng~ cóo~ r~ dob ca'méeng~ ír~ cartí~ caguiér~ cartí~ Damasco. ⁹ Jo fí~ job cajer~ 'nú~ jmií~ tøøng~ e ja` jnél~ r~ jíi~ capí~ o'gui~ fí~ gó'r~ cajo.

¹⁰ Jo e fí~ Damasco do niseeng~ jaang~ dseañ~ i~ líng~ dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i~ nisí~ Ananías. Jo coo~ jmií~ cajmijnéeng~ 'ñia` Dsea` Jmáang~ fí~ quini~ i~ dsea` i~ lafa` mi~ quir~, jo casí~ r~ dsea` do lala:

—¡Ananías!

Joba` cañí~ Ananías quiá'~ dsea` do jo cajíñ~:

—Lab sín~ n, Fí~ i.

¹¹ Jo cajíng~ Fí~ naa` Dsea` Jmáang~ casí~ r~ i~ Ananías do:

—Ráan~, jo gua~ fí~ coo~ jee~ 'núu~ li~ sii` Derecha. Jo mi~ niguié~ quiá'~ jaang~ dsea` i~ sii` Judas, jo njmingíin~ jaang~ dseañ~ i~ sii` Saulo i~ seeng~ fí~ Tarso, co~ lana guíñ~ féiñ~ jnea~. ¹² Jo jnea~ nicajmé~ e e nicangáng~ Saulo 'nú~ lafa` mi~ quir~ e guie~ fí~ li~ guíñ~, jo niquidsi~ guóo~ fí~ moguir~, jo lajob nilijné~ tür calé~ catú~.

¹³ Jo mi~ canúu~ Ananías e jo, lalab cañíir~ jo cajíñ~:

—Fí~ i, fí~ dsea` nicajmea'r~ jnea~ júu~ uií~ quiá'~ i~ dseañ~ i~ quiá'~ jalé~ e ga` e nicajmeáñ~ dsea` quiá'~ fí~ Jerusalén. ¹⁴ Jogui lana njáar~ fí~ la e niquier~

júu^ quiá'^ jaléng^ fii^ jmidsea` e nisáiñ^ jaléng^ dsea` quiá'^ jo nidsiteáng^ neiñ^ fí^ dsíi^ 'nueñí^.

15 Joba' cañúi^ Fí^naa! Dsea` Jmáang^ quiá'^ Ananías jo cajíñ^:

—Gua~, jo güijmiti^ lajíi^ ta~ quiá'^ u, co^ jnea~ nica'náan^ n i dseañu^ do e niguiár^ jalé^ júu^ quié^ e jee^ jaléng^ dsea` i ja` líng^ dsea` Israel cój^ güi jaléng^ dseata^ dsea` cójong^ quiá'r^ jogui fí^ quini^ jaléng^ dsea` Israel cajo.

16 Jo jnea^ bì ni'ée^ e Saulo jial tú^ iihuñ^ 'né^ nidsingñ^ ui^ quié^ e.

17 Jo dsifí^ ladob cangó^ Ananías fí^ li^ niguiing^ i Saulo do. Jo mi^ caguiér^ fí^ jo, caí^ bre fí^ dsíi^ sináu^ li^ guiiñ^ do, jo caquidsir^ guóor^ moguiñ^ do, jo cajíñ^ casí^ reiñ^:

—Saulo, rú^uu^, i Fí^naa! Jesús i cajmijnéeng^ 'ñia^ lajee^ iuun^ fí^ e ñi^ fí^ la casíñ^ jnea^ lana e njmee^ e e nilijné^tu^ calé^ catú^ jogui e niñíin^ Jmigui^ quiá'^ Fidiée^.

18 Joba' caquidsi^ Ananías guóor^ fí^ yá^ mogui^ Saulo, jo dsifí^ lajob casojiá^ e lí^ la lí^ hui^ 'ñu^ jmini^ dsea` do, jo dsifí^ ladob calijné^r^ Lí^ jo caróor^ jo mifíing^ cajgáaiñ^ jmíi^ e laco^ cuø^ li^ e ca'uíñ^ dsea` quiá'^ Dsea` Jmáang^. **19** Jo mi^ cangí^ jo, cagó^r^ ir^ jo catím^tú^r^ bí^ quiá'r^ . Jo caje^bir^ coo^ tú^ jmíi^ mi^ cangí^ jo cój^ jaléng^ dsea` quiá'^ Dsea` Jmáang^ i neáang^ fí^ Damasco.

Mi^ caguiá^ Saulo júu^ quiá'^ Dsea` Jmáang^ fí^ Damasco

20 Jo lajee^ job canaang^ Saulo guiar^ júu^ quiá'^ Dsea` Jmáang^ lacoo^ guá^ quiá'^ dsea` góor^ dsea` Israel e tée^ fí^ Damasco, jo sí^r^ jaléng^ dsea` e i dsea` góor^ Jesús do líng^ i Jó^ Fidiée^ camíng^ do. **21** Jo jaléng^ dsea` i núu^ e júu^ quiá'r^ do, sóong^ dsigá^ dsíi^ jo fé^r^:

—¿Su o^ i nabi^ i dseañu^ i ngí^ jmáng^ ga^ jaléng^ dsea` quiá'^ Dsea` Jmáang^ i neáang^ fí^ Jerusalén? Jo ¿su o^ i nabi^ cajo^ i cagüéng^ fí^ Damasco la e nitóor^ e 'ñúung^ jaléng^ dsea` quiá'^ Dsea` Jmáang^ fí^ quini^ jaléng^ fii^ jmidsea` quiá'^ dsea` Israel fí^ Jerusalén?

22 Jo dsu^ lajee^ jo, eáang^gui cuø^ bí^ 'ñia^ Saulo e guiar^ e júu^ do. Jo jalém^ i dsea` Israel i seeng^ fí^ Damasco do cajer^ jíi^ ja` ñir^ e^ dseáng^ niñír^, co^ i Saulo do guiar^ júu^ e dseáng^ jáb^ e Jesús líiñ^ Dsea` Jmáang^ i sijeeng^ dsea` Israel.

Mi^ caláang^ Saulo fí^ jaguó^ dsea` góor^ dsea` Israel

23 Jo mi^ cangí^gui lajo^, jaléng^ dsea` Israel i seeng^ fí^ Damasco do canaaiñ^ sñiñ^ rø^ jial njngáiñ^ i Saulo i líng^ dsea` góor^ do. **24** Jo dsu^ ca'óm^ Saulo júu^ lajíi^ e í^ dsíi^ i dsea` do e njmeáng^ neiñ^ . Jo uó^ jmíib^ neáang^ i dsea` i siteeng^ ír^ do fí^ oo^ iá^ cuu^ e ñíi^ eáang^ li^ güi^ng^ jee^ fii^ Damasco e quiá^ sitéen^ e njngáng^ neiñ^ . **25** Dsu^ coo^ uó^ jaléng^ i dsea` quiá'^ Dsea` Jmáang^ i neáang^ fí^ Damasco do cataiñ^ Saulo fí^ dsíi^ coo^ 'matá^ e fe^, jo cajgiáang^ neiñ^ do fí^ dse^ e iá^ cuu^ e si^ lacúng^ fii^ do, jo lajob caleáaiñ^ dsea` do.

Mi^ caguiéng^tu Saulo fí^ Jerusalén

26 Jo mi^ cangí^ jo, caguiém^tu Saulo fí^ Jerusalén, jo calí^iñ^ e niseáiñ^ colíng^ cój^ jaléng^ dsea` quiá'^ Dsea` Jmáang^ i neáang^ fí^ jo; dsu^ lajíi^m^ i dsea` do 'gó^m^breiñ^, co^ ja^ já^ líiñ^ e nilíng^ Saulo dsea` quiá'^ Dsea` Jmáang^.

27 Jo dsu^ jaang^ dseañu^ i sii^ Bernabé caguijéeiñ^ Saulo fí^ quini^ jaléng^ dsea` apó^ i neáang^ fí^ Jerusalén, jo cajmea^reíñ^ júu^ jial cangáng^ Saulo Fí^naa! Dsea` Jmáang^ lajee^ iuuiñ^ fí^ e ngóor^ fí^ Damasco, jogui jalé^ e caféng^ Fí^naa! Dsea` Jmáang^ ír^, jogui jial teá^ dsíi^ guiar^ júu^ quiá'^ Jesús e fí^ Damasco do.

28 Jo lajob mi^ caje^ Saulo fí^ Jerusalén, jo colíi^m^ canaaiñ^ ngir^ cój^ dsea` quiá'^ Dsea` Jmáang^ i neáang^ fí^ jo. **29** Jo dseáng^ ngocáng^ dsíi^bre guiar^ jogui sñiñ^ júu^ quiá'^ Dsea` Jmáang^ jee^ jaléng^ dsea` Israel i fé^ jmíi^ griego.

Jo dsu' lajaléng' i dsea` í jmóor` úung` e njingám'~bre Saulo. ³⁰ Jo mi~ calilí'~ i dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang` i caguaang` do e í` dsíi' i dsea` do lado, joba' caguíim'bre Saulo fí` fí` Jerusalén, jo cangojéeng`neiñ' do fí` Cesarea; jo mi~ cangf' jo, caguiéng`neiñ' do fí` góor` li~ sii` Tarso.

³¹ Jo jaléng` dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang` i seeng` fí` lacaang` li~ se` Judea cójol` li~ se` Galilea cójol` gui li~ se` Samaria juguiú` júu` røøb` niseeiñ, jogui eáang`gui ngoo`lijá`~ lfiñ`jalé` júu` quiá'~ Dsea` Jmáang` car` ngocáng`dsíir. Jo lajalém'bre jmóor` úung` e jmiféiñ` Fí`naa`Dsea` Jmáang`, jo lajob ngoo`lifiñ` dsea` i jáng` yaang` fí` jaguo` Dsea` Jmáang` lacoo` jmiñ` lacoo` jmiñ` la'eáang` cójol` Jmiguí` quiá'~ Fidiée`.

Mi~ cajmi'leáang` Tú` Simón jaang` dseañu`~i caang` tñi`

³² Jo lajee` jo ngí` i Tú` Simón do e dsi'eer` jaléng` dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~, jo lajee` jo cangór` fí` coo` fí` li~ sii` Lida e cango'eer` jaléng` dsea` íb` cajo i neáang` fí` jo. ³³ Jo mi~ caguiér` fí` jo, cadséiñ` jaang` dseañu`~i caang` tñi`~ i sii` Eneas, jo ningoo` mi` jñiá`~ jii` e niráaiñ` do coo` li~ ráaiñ`. ³⁴ Jo lalab casf`~ Tú` Simón i dseañu`~ i jo cajíñ`~:

—Eneas, Dsea` Jmáang` nijmi'leáaiñ`~'nñ` jmiñ` ná. Ráan`~, jo sée`~ li~ ráan`.

Jo dsifí` lajob caroo`~ Eneas e li~ ráaiñ` do. ³⁵ Jo lajalém` dsea` seeng` fí` Lida cójol`gui fí` Sarón cangár` e caróob` i Eneas do, joba` cajám` yaaiñ` fí` jaguo` Dsea` Jmáang` ie` jo.

Mi~ cajmijí'tu Tú` Simón jaang` dseam` i sii` Dorcas

³⁶ Jo ie` jo niseeng` jaang` dseam` i líng` dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang` fí` coo` fí` li~ sii` Jope. Jo i dseam` do nisiir` Tabita, e guøng` Dorcas cójol` jmiñ` griego. Jo i dseam` i contøøm` jmóor` jalé` e guiá` jogui jmicójol`r` jaléng` dsea` i ja` sea` e 'né'. ³⁷ Jo ie` jo nicalidséeb` i Dorcas do, jo cajum`bre. Jo jaléng` dsea` i seeng` cójol`r` do ie` jo caláng`neiñ', jo caquiáang`neiñ` fí` dsíi` sinúu`~'núu` yá`~. ³⁸ Jo e fí` Jope do quiáb`~ née` laco`gui née` e fí` Lida e fí` li~ táang` i Tú` Simón do. Jo co` caliñib` jaléng` dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang` i neáang` fí` Jope e fí` Lidab táang` Tú` Simón, joba` dsifib` casiñ` gáang` dseañu`~ fí` do; jo mi~ caguillíñ` fí` jo caguisí`reiñ` do lala:

—Tú` Simón, má`aa` fí` Jope lajmíná`.

³⁹ Jo cangób` Tú` Simón cójol` i dsea` do fí` Jope. Jo mi~ caguiér` fí` jo, jo caguijéeng`neiñ` do fí` li~ ráang` i dseam` 'lìi` do. Jo jaléng` dseam` 'nñ` i niteáang` li~ ráang` i 'lìi` do dsíng`~ qui'r` caríir` lacúng` li~ sing` Tú` Simón mi~ caguié` dsea` do fí` do; jo ca'e`reiñ` jalé` mi`ñúung` cójol`gui jalé` 'mi` e jié` e nica'mi` i Dorcas do jogui e nicangíiñ` cuø` dsea` do lamí` seeiñ`. ⁴⁰ Jo ngí` jo, caquiú` Tú` Simón ta` e ca'uøøm` jaléng` i dsea` i teáang`~ e sinúu`~ do fí` caluu`. Jo lí` jo, casí`r` uø` jnír` jo canaaiñ` féiñ` Fidiée` , jo lí` jo, mifíng` cajóøiñ` i 'lìi` do jo cajíñ`~ casí`reiñ`:

—¡Tabita, ráan`!

Jo dsifí` ladob caneáá` i dseam` do jminir` , jo mi~ cangáiñ` Tú` Simón, caroo`~bre jo caguár`. ⁴¹ Jo Tú` Simón catíiñ` guoo` i dseam` do jo casíng`neiñ`. Jo lí` jo, cató`~tur jaléng` dsea` quiá`~ Dsea` Jmáang` i ca'uøøiñ` e fí` sinúu`~ do cójol`gui jaléng` dseam` 'nñ` i teáang`~ do, jo ca'eíñ` jaléng` i dsea` do i dseam` do e nicají`biñ` do. ⁴² Jo jaléng` dsea` seeng` fí` Jope caliñir` jalé` e calí` do ie` jo, jo fí`m` dsea` cajáng` yaaiñ` fí` jaguo` Dsea` Jmáang` ie` jo. ⁴³ Jo mi~ cangf` jo, huøøm`bi caje` Tú` Simón e fí` fí` jo fí` quiá`~ jaang` dseañu`~ i sii` Simón i nijmóo`ta` jmi`ua`~ loo`jó`.

10

Tú^ Simón cóo^~ jaang` fí^~ lée^~ i sii^ Cornelio

1 Jo ie~ jo niseeng` jaang` dseañh^ i sii^ Cornelio fí^ coo^~ fí^ li^~ sii^ Cesarea i niléng` fí^ quiá^~ coo^~ lée^~ e sii^ italiano. **2** Jo i Cornelio do coliing^ cóo^~ jaléng^~ dsea` sináh^ quiá^r^, røøb` eáam` jmiféiñ^ Fidiée^ jogui eáam` náh^r^ jalé^~ júu^ quiá^~ dsea` do, jogui jmicoo^~ bir cóo^~ cuu^ jaléng^~ dsea` Israel i ja` sea` e 'né^, jogui contøøm^ fériñ^ Fidiée^ cajo. **3** Jo coo^~ jmii^ ngóo^jih^ la ii^~ 'ni^ e ca'lóo^~ i Cornelio do liing^ ee^ cangár^ lafa^ mi^ quir^, jo dseáng^~ røøb` cangáiñ^ jaang` ángel i líng^ guotii^ Fidiée^ i ca'í^ fí^ li^~ guiiñ^ jo cajíng^~ dsea` do lala:

—¡Cornelio!

4 Jo dob caje^ i Cornelio do jóøiñ^ i ángel do, jo eáam` 'gó'r` cajming^r^ dsea` do lala:

—¿E^ 'né^ jmeé^e, Fí^i?

Jo cañí^ i ángel do quiá^~ Cornelio jo cajíñ^~:

—Ninúub^ Fidiée^ jalé^~ júu^ quií^~ mi^ fón^re, jogui níbre jalé^~ e guia^~ e jmoo^~ e jmicoo^~ jaléng^~ dsea` i 'né^ licoo^~. **5** Jo lana nisíñ^~ dsea` quií^~ fí^ Jope jo nidsite'r^ Simón i sii^ Tú^ cajo e nijaiñ^ fí^ la. **6** Jo lana dob guiiñ^ fí^ quiá^~ jaang`gui i sii^ Simón cajo, jaang` dseañh^ i guiring^~ fí^ 'ni^ jmiñí^~ i jmoo^~ ta^ jmi^ua^~ loo^~ jó^.

7 Jo mi^ cangooyung^~ e cangáng^~ i ángel i café^ quiá^r^ do, dsifí^ lanab cató^~ i Cornelio do gág^~ dsea` léeeng^~ quiá^r^ cóo^~gui jaang` lée^~ i nicuuiñ^~ guia^~ jogui i eáam` jmi^gó^ Fidiée^ cajo. **8** Jo mi^ calí^ jma^rein^ do júu^ jalé^~ e cangár^~ do cóo^~gui e cajíng^~ i ángel do, jo casíim^brein^ do fí^ fi^ Jope.

9 Jo mi^ cajneá^~ e jmi^~ jo, lajee^ gui'nang^~ teáaiñ^~ do fí^ jo nijaquieem^ niguilíñ^ fí^ Jope, jo ningóo^ guieñí^~ ie^~ jo, jo lajee^ job cajgóo^~ i Tú^ Simón do fí^ yá^~náh^ e li^~ guiiñ^~ do fí^ Jope e cangoféeiñ^~ Fidiée^. **10** Jo sóong^~ nijmi^aaiñ^~ lajee^~ jo, jo ni^iñ^~ dó'r^~ i^bre. Jo lajee^ guiiñ^~ dob, lajee^ e né^~guiá^~ e nidó'r^~, canaang` nír^ jalé^~ e cacuø^ Fidiée^ e si^iñ^~ e ninír^ lafa^ mi^ qui^~ dsea^. **11** Jo cangár^~ e cana^~ fí^ yá^~ jmi^ü^, jo jnéeng^~ cajgó^~ coo^~ e lí^~ lacó^~ coo^~mi^~ fe^, jo jnéeng^~ náh^~ laji^~ quiá^~ quiúung^~. **12** Jo e dsí^~mi^~ do jnéeng^~ teáang^~ langíng^~ íng^~ jó^~ nuu^~ i dsí^~ tú^~ guoo^~ jogui tú^~ tii^~, jo quiéeng^~gui cajo jaléng^~ mi^~ cóo^~ jaléng^~ qui^~ jogui langíng^~ íng^~ ta^~. **13** Jo canúur^~ e cajíng^~ jaang` i guicafé^~ jo guicajíñ^~ do:

—Ráan^~, Tú^ Simón, jngang^~ i jó^~ na jo quié^~.

14 Jo Tú^ Simón cañí^~ jo cajíñ^~:

—U^, Fí^i, jíi^~ cóo^~ né^~ ja^~ mi^ cacún^~ n jaléng^~ i jó^~ na, co^~ lajo ta^~ huí^~ fí^ ni^~ júu^~ quiá^~ ta^~ qui^~naa^, jnea^~ dsea` lí^~naa^ dsea` Israel.

15 Joba^~guicajíng^~tu^~ i guicafé^~ do:

—Jalé^~ e jíng^~ Fidiée^ e cuóøm^~ lí^~ cø^~ja^~ e ta^~ e fo^~'ná^~ e ja^~ cuóøng^~.

16 Jo mi^~ catf^~ ní^~ né^~ e guicafé^~ i dsea` do e júu^~ jo, cangób^~tu^~ e 'mi^~ do fí^ yá^~ jmi^ü^~. **17** Jo caje^ Tú^ Simón í^~dsíir^~ e^~ guóng^~ jalé^~ e cangár^~ do. Jo lajee^~ jo caguilíim^~ i dsea` quiá^~ Cornelio do fí^ quiá^~ i Simón do e níng^~cangir^~ jming^~ir^~. Jo mi^~ caguilíñ^~ fí^~ lí^~ guiring^~ i Tú^ Simón do, **18** jo cajming^~ir^~ cóo^~ júu^~ teá^~ su dob lí^~ guiring^~ jaang` dseañh^~ i sii^ Simón i sii^bi^ Tú^ cajo.

19 Jo lajee^~ jo, dobi sing^~ Tú^ Simón e í^~dsíir^~ quiá^~ jalé^~ e cangár^~ do mi^~tí^~ lí^~ café^~ Jmiguí^~ quiá^~ Fidiée^~ jo casf^~~í^~lala:

—Janú^~, Tú^ Simón, nab teáang^~ gaang` dseañh^~ i 'náng^~ 'ná^~. **20** Ráan^~ jo guó^~ cóo^~r^~, jo ja^~ee^~í^~o^~jíi^~coo^~, co^~jneab^~ dsea` casíñ^~n^~i^~dsea` na fí^ la.

21 Jo cajgám^~ i Tú^ Simón do lí^~dsíiñ^~, jo cango'íiñ^~ i dsea` quiá^~ Cornelio do jo cajíñ^~ casf^~reiñ^~:

—Jneab^~ i ngi^na^~'náng^~na^!. ¿E^~ júu^~ quié^~na^?

22 Jo cañíi` i dseañu` gaang` do jo cajín`:

—Jáa'naa' ta~ quiá` jaang` fii` lée` qui`naa' i sii` Cornelio, jaang` dseañu` i guiúng` eáang` jogui contøøm` jmiféiñ` Fidiée`. Jo jaléng` dsea` góo` dsea` Israel eáam` jmi'gór` dsea` do jogui 'neáaiñ` cajo. Jo jaang` ángel quiá` Fidiée` casí` ír` e nitó'r` 'ná` fí` quiá'r` jo ninúr` lajiñ` júu` quií` e 'né` nifi`re.

23 Jo catób` Tú` Simón i dseañu` gaang` do fí` sináu` li` guiñ`, jo dob cajer` coliing` e uóø` jo. Jo mi` cajneá` lajo, cangób` Tú` Simón cóo` i dsea` do fí` Cesarea, jogui cangolím` bi cóo'r` cóo` tóu` míng` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` i neáang` fí` Jope.

24 Jo mi` cajneá` cóo`gui jmiñ` lajo, joguiba` caguilíñ` cartí` Cesarea fí` li` niguiing` i Cornelio do sijeeng` ír` coliing` cóo` jaléng` dsea` sináu` quiá'r` cóo`gui jaléng` dsea` i cuíñ` eáang` i cató'r` fí` quiá'r` e laco` ni'ñ` i Tú` Simón do. **25** Jo mi` caguié` i Tú` Simón do fí` jo, dob nising` i Cornelio do o'ná` e nigüijeeng`neiñ`. Jo mi` cangáng` rúiñ`, dsifi` ladob casí` Cornelio uó` jnir` fí` quini` i Tú` Simón do e laco` njimiféng`neiñ`. **26** Dsa` Tú` Simón dsifi` ladob caseang`neiñ` jo casí`reiñ`:

—Ráan` Cornelio, co` jnea` líin`na jaang` dsea` jmigüí` laco` 'ná`.

27 Jo lajee` gui'ná` siiñ` ladob, ca'i` Tú` Simón fí` dsíi` sináu`, jo fíim` dsea` nisiseáng` fí` jo mi` cangotáaiñ`.**28** Jo lalab casí` Tú` Simón i dsea` do:

—Niñib` 'ná` e jnea`, dsea` líin`naa` dsea` Israel, ja` cuóøng` e dsitoo`naa` dsíi` sináu` quiá` dsea` la 'ná` i ja` líng` dsea` Israel, o'gui cuóøng` siing`naa` cóo` dsea` la 'ná` cajo. Dsa` lana Fidiée` nica'e'r` jnea` e jo` cuóøng` e nifá`a e dsea` la 'ná` i ja` líng` dsea` Israel fa` e uóng`na`. **29** Joba` mi` caguilíñ` dsea` quií` e tó'r` jnea`, dsifib` cagá`a cóo'r`, jo jíi` cóo` ja` ee` dsee` casée`e. Joba` iin`n dseáang` dsii` e` ta` cate`na` jnea`.

30 Joba` cañíi` Cornelio quiá` Tú` Simón jo cajín`:

—Ningóó` quiá` jmiñ` lana, jo e í` laco` ngóó` lana, lab guin`n fí` sináu` la e jmifén`n Fidiée` la ii` 'ní` e ca'lóo`. Jo lajee` jo, cóo` cajném` jaang` dseañu` i qui` coo` 'mi` e ji` eáang`, **31** jo cajín` casí`r` jnea`: "Cornelio, nicanúub` Fidiée` jalé` júu` quií`, jogui nicaliñ`bre jalé` e guiá` e nicajmee` cóo` jaléng` dsea` i ja` sea` jalé` e 'né`. **32** Quiá` ta` dsea` quií` jo güiguilíñ` fí` Jope, jo güiguite`r` jaang` dseañu` i sii` Simón, sii`bir Tú` cajo, i táang` fí` quiá` jaang`gui dseañu` i sii` Simón i guiing` 'ni` jmíñi` i jmoo` ta` jmí`ua` loo` jó`.**33** Joba` dsifi` lajob casí`n dsea` quié`e e caguiteer` 'ná`, jo eáam` guiá` la nicajmee` e nicañí`ba`. Jogui lana lab nisee`naa` lajiñ`naa` fí` quini` Fidiée`, jo eáam` ii`naa` ná`naa`jalé` júu` e ca'íng` 'ná` quiá` Dsea` Jmáang` e catí`naa` e niná`naa`.

Jalé` júu` quiá` Tú` Simón e café'r` fí` quid` Cornelio

34 Jo mi` cató` fé` i Cornelio do, jo canaang` Tú` Simón fé'r` júu` quiá'r` jee` jaléng` i dsea` i siseáng` fí` quiá` i Cornelio do jo cajín`:

—Ná`guiba` ningán`n røø` e doñí` iib` dsea` íng` Fidiée` ja` e líi` iib` dsea`, **35** co` ím` Fidiée` dsea` i jmi`gó` ír` jogui i jmoo` e guiá` cóo'r` doñí` jié` fí` li` seeiñ`.

36 Jo Fidiée` cangúiñ` júu` quiá'r` la'eáang` cóo` jaléng` jnea`, dsea` líi`naa` dsea` Israel, quiá` jial niliseeng` dsea` juguiá` júu` røø` la'eáang` cóo` Dsea` Jmáang`, co` ib` Fii` jaléng` dsea` jmigüí`. **37** Jo guiá`b` ní` 'ná` jalé` e calí` ie` ja` mi` ngóó` eáang` fí` guóo` uó` qui`naa`, jnea` dsea` líi`naa` dsea` Israel, jo canaang` jalé` e jo catí` Galilea mi` cang` e caguiá` Juan júu` quiá'r` e 'né` nisáng` dsea` jmiñ` e laco` cuó` li` e qui` íng` yaaiñ` fí` quini` Fidiée`. **38** Jo niñib` 'ná` cajo jial cacuø` Fidiée` Jmigui` quiá'r` Jesús i cacuáng` fí` Nazaret, jo cóo` e bí` jo cajmée` Jesús jmang` e guiá`, jogui cajmi`leáaiñ` jaléng` i íng` iihuú` uíi` e fii` i líng` quiá` ta` quiá'r`; jo jalé` e jo calí`r` cajmée`r, co` seem`

Fidiée` contøøng` cōo` ír`. ³⁹ Jo caneб~ jnea` jalé` e guiá` e cajmée` Jesúс ie` jo fí` Jerusalén, lí` latøøng` li` se` Judea. Jo mi` li` cøøng` lajo, cateáang` dsea` ír` fí` dse` crúu` jo fí` job cajúiñ`. ⁴⁰ Dsu` Fidiée` cajmér` e cajíb`tu dsea` do mi` cadsíng` 'ni` jmií` lajo, jogui cajmér` e cajnég` dsea` do jee` jnea`. ⁴¹ Dsu` ja` cajmijnéeng` 'ñia'r` jee` lí` doñí ií` dsea`, co` lajíi` jee` jneab` cajmijnéeng` 'ñia'r`, dsea` i` nicaguíng` Fidiée` lajíi` lami` jéeng`gui quiá` e nijmó`naa` júu` røø` jalé` e calí` cōo` Jesúс. Jo jneab` dsea` ca'né` caquiee`naa` cōo`r` mi` cangf` e cají`tur calé` catú`. ⁴² Jogui Jesúс casíiñ` jnea` e niguiá`naa` júu` quiá`r` jee` jaléng` dsea`, jogui e nijmó`naa` júu` røø` e Fidiéeb` dsea` casíiñ` dsea` do e niquidsir` í` jee` jaléng` dsea` jmigüi` i` jí`gui cōo`gui jaléng` i` ni`liing` mi` catí` í` lajo. ⁴³ Jo jaléng` dsea` i` nicafé` cuaiñ` quiá` Fidiée` lajíi` malí` eáam` café`r` cuaiñ` quiá` Jesúс, jogui cajím`bir cajo e doñí ií` dsea` i` jáng` yaang` fí` jaguo` Jesúс ni`íim` dsee` quiá`r` la'eáang` cōo` dsea` do.

Mi` ca'íng`jaléng`dsea`ija`líng`dsea`IsraelJmiguí`quiá`-Fidiée`

⁴⁴ Jo laco` gui'nang` sim`bi Tú` Simón e fé`r` jalé` júu` quiá` Dsea` Jmáang` fí` jee` i` dsea` i` siseáng` do, mi` tí` li` cangúing` jaléng` i` dsea` do Jmiguí` quiá` Fidiée`. ⁴⁵ Jo jaléng` i` dsea` Israel i` ni`liing` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` i` caguilíng` cōo` Tú` Simón fí` quiá` i` Cornelio do, eáam` cangogá` dsíir` mi` calilí`r` e cangúim`jaléng` dsea` i` ja`líng` dsea` Israel Jmiguí` quiá` Fidiée` cajo, ⁴⁶ co` núur` sínng` i` dsea` do cōo` jmií` e jí`gui laco` jmií` quiá`r` jogui jmiféiñ` Fidiée` cajo. ⁴⁷ Joba` cajíng` i` Tú` Simón do casí`r` i` dsea` do ladsifi` lado:

—Jíi` jaang` ja` ií` cuóøng` jníng` e nisáng` i` dsea` la jmií` e laco` cuø` li` e ni`liiñ` dsea` quiá` Dsea` Jmáang`, co` nica'ím`bre Jmiguí` quiá` Fidiée` laco`gui nica'íng` jnea` cajo.

⁴⁸ Jo caquiá` Tú` Simón ta` e cajgáam` i` dsea` do jmií` e laco` cuø` li` e ni`liiñ` dsea` quiá` Dsea` Jmáang`. Jo mi` cangf` jo, jaléng` i` dsea` do camí`r` Tú` Simón e fa` nijé`bí dsea` do coø`tú` jmií` cōo`r` fí` jo.

11

E` uiing` e caguiar`júu`quiá`-Dsea`Jmáang`fí`jee`dsea`ija`líng`dsea`Israel

¹ Jo mi` cangf` jo, jaléng` dsea` apóo` cōo`gui jaléng` dsea` quiá` Fidiée` caguiang`gui i` neáang` lacaang` li` se` Judea, caliñir` júu` e jaléng` dsea` i` ja`líng` dsea` Israel nica'ím`bre cajo júu` quiá` Dsea` Jmáang`. ² Jo mi` caguiéng`tu i` Tú` Simón do fí` Jerusalén, i`liing` dsea` Israel i`liing` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` canaaiñ` cuø`reiñ` dsee` ³ jo sí`reiñ`:

—¿Jiali` caguiéel` lacaang` quiá` jaléng` dsea` i` ja`líng` dsea` Israel jo caguiquié` cōo`r`?

⁴ Jo canaang` Tú` Simón jma`reiñ` júu` latí` uiing` quiá` jalé` e calí` do jo cajíñ`:

⁵ —Lajee` tán`n fí` Jope, jo lajee` guiáang` e fón`n Fidiée`, camó`o liing` ee` camó`o lafa` mi` qui` dsea`; jo camó`o cajgó` fí` yú`jmigüi` coø`'mi` e fe` eáang`, jo 'ñáu`lají` quiú` quiúung`~, jo catisíi` fí` li` sín`n. ⁶ Jo mi` cajóø`o røø` dsí` e 'mi` do, jo camó`o e teáang` langúing` líng` jó` nuu` i`dsí` tú` guoo` jogui tú` tih` cōo`gui jaléng` mi` jogui jaléng` qui` cōo`langúing` líng` ta`.

⁷ Jo canú`u e liing` ií` guicafé` jo guicajíñ`：“Ráan` na, Tú` Simón, jngan` i` jó` na jo cun`re!.” ⁸ Jo cafá`a: “U~, Fí`i, jíi` cōo` néel` ja` mi` cacún`n jaléng` i` jó` na, co` lajo ta` huí` fí` ni` júu` quiú` ta` quiúnaa`, jnea` dsea` lí`naa` dsea` Israel.” ⁹ Joba` canú`túu` e luu` e guicafé` fí` guia` gúi do jo casí` jnea` lala: “Jalé` e jíng` Fidiée` e cuóøng` lí` co`r` ja` ta` e fo`'ná` e ja` cuóøng` jme` lajo.” ¹⁰ Jo 'ni` néel` catí` e jgóo` e 'mi` do; jo mi` cangoyúung`~,

jo cajgóob⁻tú fí' yá^l' jmigüí^l. ¹¹ Jo lajee^v guiáang^{l~} e móo'o jalé^r e jo, caguiliing⁻ gaang^v dseañu^l i' náng^l jnea^v i' jalíing^r tí' Cesarea caguiliin⁻ fí' lí^v guin^{~n} do. ¹² Jo caquia^v Jmiguí^l quiá^l Fidiée^v ta^v jnea^v e cangó^o o cóo^l i' dsea^v do e ja^v casée^l e jíi^l coo^v ta^v uií^l e ja^v líing^r dsea^v do dsea^v Israel. Jo cóo^l baa jñúung^v guí i' dsea^v quiá^l Dsea^v Jmáang⁻ la cangó^o o. Jo mi^v caguié^v e fí' Cesarea, lajalé^r baa^v cangotoo^l naa^v fí' quiá^l jaang^v dseañu^l i' sii^v Cornelio. ¹³ Jo fí' jo cajmea^r jnea^{l~} júu^l jial cangáin^l jaang^v ángel i' líing^r guotii^l Fidiée^v fí' quiá'r^l; jo cajíng^l i' ángel do casí^l reiñ^l do lala: "Síng^v dsea^v quií^l fí' Jope, jo güiguite^r jaang^v dseañu^l i' sii^v Simón, i' sii^v bi Tú^l cajo. ¹⁴ Jo fí'bing^l nijíng^l jial cuóøng^v nileáng^v naa^v jee^v dsee^v quií^l naa^v coliing^l cóo^l jaléng^l i' seeng^v quií^l naa^v." ¹⁵ Jo mi^v canaang^v e fón^v nre, job mi^v cangüiin^l Jmiguí^l quiá^l Fidiée^v lajaléin^l do lí^l lacogui cangüing^v jnea^{l~}, dsea^v lí^l naa^v dsea^v Israel, latí^l mi^v uiing^v. ¹⁶ Jo joguib^v cadseng^l dsii^l lajíi^l e cajíng^l Fíi^l naa^v Dsea^v Jmáang⁻ lami^v cateáaiin^l cóo^l jnea^{l~} fí' jmigüí^l la mi^v cajíi^l lala: "E já^l ba^v e Juan caseáaiin^l dsea^v jmii^l, dsu^v 'ná^l nisáng^v naa^v jmii^v cóo^l Jmiguí^l quiá^l Fidiée^v." ¹⁷ Jo song Fidiée^v cacuø'r^l i' dsea^v i' ja^v líing^r dsea^v Israel Jmiguí^l quiá'r^l lacogui cacuø'r^l jnea^{l~}, dsea^v lí^l naa^v lajó^l mi^v calíing^l naa^v júu^l quiá^l Fíi^l naa^v Dsea^v Jmáang⁻, joba^v ¿i^l jnea^v e nijniiñ^l lajíi^l ta^v quiá^l Fidiée^v?

¹⁸ Jo mi^v caníuu^l jaléng^l i' dsea^v Israel i' líing^r dsea^v quiá^l Dsea^v Jmáang⁻ jalé^l júu^l quiá^l Tú^l Simón, dsiffi^v lajob jo^v e cañiir^l jíi^l coo^v quiáin^l do, jo canaaiin^l jmiféiñ^l Fidiée^v jo fé'r^v:

—E jáb^l e nicacuø^v Fidiée^v jaléng^l dsea^v i' ja^v líing^r dsea^v Israel e niquí^l nijíng^l yaaiñ^l fí' quinir^v lacogui cacuø'r^l jnea^{l~}, jo lajoba^v ni'uíñ^l dsea^v i' catíng^v seeng^v cøøng^l cóo^l Fidiée^v lata^v.

Jaléng^l dsea^v quiá^l Dsea^v Jmáang⁻ i' seeng^v fí' Antioquía

¹⁹ Jo ie^v do, mi^v cangf^v e cajnga^v dsea^v quiá^l i' Tée^v do, mi^v canaang^v jmáng^l dsea^v ga^v jaléng^l dsea^v quiá^l Dsea^v Jmáang⁻, joba^v i' líing^r i' dsea^v i' cangolíin^l cartí^v lí^v se^v Fenicia jogui li^v se^v Chipre cóo^l Antioquía li^v se^v Siria. Jo mi^v caguiliin^l fí' jo, canaaiin^l e'r^v jaléng^l dsea^v Israel júu^l quiá^l Fíi^l naa^v Jesús, dsu^v jíi^l dsea^v fí'bing^l ca'e'r^v jo ja^v ca'e'r^v dsea^v jiéng^rgui. ²⁰ Jo nañi^v fa^v e lajob cajmér^v, dsu^v coo^v tú^v míing^l dsea^v i' niseeng^v fí' lí^v se^v Chipre cóo^l gui fí' Cirene i' nicalíng^l Dsea^v Jmáang⁻ ie^v do caguiliin^l fí' Antioquía, jo caguiabre júu^l quiá^l Fíi^l naa^v Jesús jee^v jaléng^l dsea^v i' ja^v líing^r dsea^v Israel. ²¹ Jo eáam^v cajmicóo^l Jmiguí^l quiá^l Fidiée^v quiá^l i' dsea^v do, joba^v fíim^v dsea^v i' ja^v líing^r dsea^v Israel caqui^l cajíng^l yaaiñ^l fí' quini^v Fidiée^v ie^v jo; jogui catábre jalé^r e lamí^v tíiñ^l jmóor^v jéeng^rgui jogui ca'uíñ^l dsea^v quiá^l Dsea^v Jmáang⁻.

²² Jo mi^v caliñi^l i' dsea^v quiá^l Dsea^v Jmáang⁻ i' neáang^v fí' Jerusalén do jalé^r e calí^l fí' Antioquía, joba^v casíñ^l i' Bernabé do fí' jo. ²³ Jo mi^v caguié^v i' fí' jo, cangár^v e dseáang^l já^l ba^v e nica'uíng^v dsea^v quiá^l Dsea^v Jmáang⁻ jaléng^l i' dsea^v i' ja^v líing^r dsea^v Israel i' seeng^v fí' jo. Jo eáam^v cali'iáang^v dsíi^l i' Bernabé do ie^v jo, jogui casír^v jaléng^l i' dsea^v do e ja^v nitiúuiñ^l do Dsea^v Jmáang⁻, jogui e nijmiti^v bir e ngocáng^v dsíi^v jalé^r júu^l quiá^l dsea^v do cajo. ²⁴ Jo i' Bernabé do líiñ^l jaang^v dseañu^l i' guiúng^v eáang^v, jo contøøm^v jéé^v Jmiguí^l quiá^l Fidiée^v quiá'r^l cóo^l jalé^r e jmóor^v do, jogui jáb^l líiñ^l júu^l quiá^l Dsea^v Jmáang⁻ car^v ngocáng^v dsíi^v; jo lajob fíim^v dsea^v ca'uíñ^l dsea^v quiá^l Dsea^v Jmáang⁻ ie^v jo.

²⁵⁻²⁶ Jo mi^v cangf^v jo, jo cangó^v Bernabé fí' Tarso e cango'néeiñ^l Saulo. Jo mi^v cadséiñ^l dsea^v do, cajéem^v breiñ^l do fí' Antioquía. Jo fí' job cajer^v laji^v huáaiñ^l do lajee^v coo^v jíi^l tøøng^v e e'r^v fíing^r dsea^v júu^l quiá^l Dsea^v Jmáang⁻. Jo e fí' Antioquía dob lí^v la'uui^v calisi^v dsea^v quiá^l Dsea^v Jmáang⁻ jaléng^l i' dsea^v i' cajáng^l yaang^v fí' jaguo^v Jesús.

²⁷ Jo ie~ jo, coo` tú` miiing` dsea` i jmoo` ta~ e fé'r` cuaiñ~ quiá` Fidiée` ca'uøøiñ` fí` Jerusalén jo cangolíiñ` fí` Antioquia. ²⁸ Jo mi` caguiiñ` fí` jo, jaaiñ` do i sii` Agabo casíng` 'ñia'r` fí` quini`gui, jo cajíñ` la'eáang` coo` Jmigui` quiá` Fidiée` e tí` nijaa` jii` oo` fí` jo. Jo jalé` e jo cangojée` lajee` jii` quiá` jaang` dseata` dsea` féng` i calisí` Claudio. ²⁹ Joba` jaléng` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` i neáang` fí` Antioquia calí` dsíir` e nisíñ` jalé` e nijmicoo`r` i dsea` quiá` Dsea` Jmáang` i neáang` fí` li` se` Judea, lí` jié` jii` li` quiá`r` jmii`, ³⁰ jo lajob cajmée`r. Jo la'eáang` Bernabé jogui Saulo cangolí` jalé` e do quiá` jaléng` dsea` cõøng` i neáang` fí` li` se` Judea.

12

Mi` cajnga` dsea` quiá` Jacóo`

¹⁻³ Jo lajee` jo, lajee` jmoo` dsea` Israel jmii` quiá`r` e gó'r` iní` e ja` quié` quiéeng, jo ie~ jo canaang` Herodes Agripa, jaang` dseata` dsea` féng` i quiá` ta~ fí` Jerusalén, jo canaaiñ` jmáiñ` ga` i liing` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` i neáang` fí` jo. Jo lajee` jo, caquiá`r` ta~ e cajnga` dsea` quiá` i Jacóo` coo` ñisú`, jaang` dsea` i ó` ta~ quiá` Fidiée`; jo i dsea` i lhiñ` jaang` dsea` ngáang` coo` i Juan do. Jo mi` calilí` i dseata` Herodes do e catib` dsíí` jaléng` dsea` Israel e cajnga` dsea` quiá` i Jacóo` do, joba` caquiá`r` ta~ e catám` i Tú` Simón do cajo. ⁴ Jo mi` catáiñ` dsea` do jo caquiá`r` ta~ e dsíí` 'náñib` ca'íñ` do ladsifi` lado. Jogui mifíng` caquiá`r` ta~ guijñúung` 'llee` quiá`r` i nidsijmée` i` i Tú` Simón do, jogui e nijmér` dsiguiéeng` tá` la quiúung` dsea` e laco` ja` sitúung`; jo i dsíir` e mi` ning` e jmii` doba` nisíñ` dsea` do fí` quini` jaléng` dsea` fí`. ⁵ Jo e eáam`ba` jée` 'llee` quiá` i Tú` Simón do li` iuuiñ` e laco` ja` dseáang` niliúng` 'ñia'r`. Jo lajee` jo, lajalém` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` fí` fí` Fidiée` uii` quiá` dsea` do e ngocáng` dsíir`.

Mi` caguíng` jaang` ángel quiá` Fidiée` Tú` Simón fí` dsíí` 'náñí`

⁶ Jo mi` nijneá` e uøø` joba!, si` i` e nidsijéeng` i dseata` Herodes do Tú` Simón fí` quini` jaléng` dsea` fí` e niquidsir` i` quiáñ` do. Dsú` 'ñia` e uøø` jo, dob ráang` Tú` Simón güiñ` fí` dsíí` e 'náñí` do, jo 'náñú` guóor` coo` ñí` cadena, jogui teáang` jmá` jáng` 'llee` i jmoo` i` ír` lacataang` cáaiñ`, jogui jiéng`gui 'llee` i teáang` jmoo` i` e o'nú` 'náñí` do. ⁷ Jo lajee` jo, coo` cajné` jaang` ángel i casíng` Fidiée` fí` li` ráang` i Tú` Simón do fí` dsíí` 'náñí`, jo jlo` cajneá` fí` latøøng` e dsíí` jo. Jo i ángel do cangoquiéen` li` ráang` Tú` Simón jo cagüi`r` mo'uøø` dsea` do; jo dsifi`bi cajné` dsííñ` do li` ráaiñ` güiñ` , jo lalab casí` i ángel do ír`:

—Jminá` ráan` na, Tú` Simón.

Jo dsifi` lajob casojiú` e ñí` cadena e 'náñú` guoo` Tú` Simón do. ⁸ Jo cajíng` i ángel do calé` catú` casí`r` dsea` do:

—Qui` si` lajminá` jogui óø` lomii`.

Joba` lajob cajmée` Tú` Simón ladsifi` lado. Jo cajíng`gui i ángel do casí`r` dsea` do lala:

—Te` 'mijñá` iu` lúu` jo má` aa` coo` jnea`.

⁹ Jo dsifi` lajob cango'leáang` i Tú` Simón do laco` cagüi`fí` i ángel do, jo jii` ja` ñir` si já` si ja` já` lajíi` e jíng` i ángel do, co` ní` e do lafa` mi` qui`bre. ¹⁰ Jo cangúim`bre li` teáang` i 'llee` do la'ui~, jo lí` jo, cangúiñ` li` teáang` co` 'lé`gui. Jo mi` tí` li` ningóo` uøøiñ` fí` co` o'nú` li` lí` layaang` ñí` e mifíng`ni`uøøiñ` cartí` caluu` , 'ñiab` e jnif` do cana`, jo ca'uøøm`bre. Jo cueeb`jiu` capí` li` cangolíiñ` e ngir` coliing` lado. Jo mi` cangoyúung` jo, catáub` i ángel do quiá` i Tú` Simón do, jo 'ñia`biñ` do cangáng`guir.

11 Jo mi~ calilí¹ i Tú² Simón do e dseáng³ jáb⁴ jalé⁵ e cangongüiñ⁶ do joba⁷ cajín⁸:

—Nab nicamó⁹ o e dseáng¹⁰ já¹¹-ba¹² nicasíng¹³ Fidiée¹⁴ i ángel do quiá'r¹⁵ e cajaleaañ¹⁶ jnea¹⁷ fí¹⁸ jaguó¹⁹ i dseata²⁰ Herodes do e laco²¹ ja²² calí'r²³ cajmicóo²⁴ rúiñ²⁵ cóo²⁶ dsea²⁷ góo²⁸ dsea²⁹ Israel fa³⁰ ee³¹ cajmeáiñ³² jnea³³.

12 Jo mi~ cangí³⁴ e calilí'r³⁵ e jo³⁶, condséeb³⁷ cangáiñ³⁸ fí³⁹ quiá'⁴⁰ jaang⁴¹ dseamí⁴² i sii⁴³ Yá⁴⁴, niquiá⁴⁵ jaang⁴⁶ dseañu⁴⁷ i sii⁴⁸ Juan, sii⁴⁹bir Marcos cajo. Jo fíim⁵⁰ dsea⁵¹ quiá'⁵² Dsea⁵³ Jmáang⁵⁴ siseáng⁵⁵ fí⁵⁶ jo e fén⁵⁷ Fidiée⁵⁸ lajee⁵⁹ jo. **13** Jo mi~ caguiéng⁶⁰ i Tú⁶¹ Simón do fí⁶² jo⁶³, dsifí⁶⁴ lajob cabár jní⁶⁵ o'ná⁶⁶ e tó'r⁶⁷ i dsea⁶⁸ teáang⁶⁹ dsí⁷⁰ do e laco⁷¹ nineaiñ⁷² do 'náu⁷³. Joba⁷⁴ cangó⁷⁵ jaang⁷⁶ simí⁷⁷ i jmóo⁷⁸ ta⁷⁹ i sii⁸⁰ Rode e ngoñír⁸¹ i⁸² i bá⁸³ e jní⁸⁴ do. **14** Jo dsifí⁸⁵ mi~ calicuúr⁸⁶ luu⁸⁷ i Tú⁸⁸ Simón do, sóong⁸⁹ calí'iáang⁹⁰ dsí⁹¹, jo lafa⁹² e nineár⁹³ e 'náu⁹⁴ do e ningíng⁹⁵ Tú⁹⁶ Simón, dsifí⁹⁷ lajob caquíng⁹⁸ tür⁹⁹ cangojmée'r¹⁰⁰ i teáang¹⁰¹ dsí¹⁰² do júu¹⁰³ e Tú¹⁰⁴ Simómbing¹⁰⁵ sing¹⁰⁶ bá¹⁰⁷ e jní¹⁰⁸ do. **15** Jo cajíng¹⁰⁹ i dsea¹¹⁰ teáang¹¹¹ do casí¹¹² r¹¹³ i simí¹¹⁴ do:

—¡Ngaam¹¹⁵ 'ná¹¹⁶, simí¹¹⁷!

Dsu¹¹⁸ i simí¹¹⁹ do jíñ¹²⁰ e já¹²¹-ba¹²² e Tú¹²³ Simómbing¹²⁴ guisíng¹²⁵ e tó'r¹²⁶ o'ná¹²⁷.

Dsu¹²⁸ i dsea¹²⁹ caguaang¹³⁰ do cañíir¹³¹:

—O' Tú¹³² Simón do. Jangám¹³³ i ángel i jmóo¹³⁴ i quiá'¹³⁵ bre do.

16 Jo lajee¹³⁶ síng¹³⁷ i dsea¹³⁸ do lado, dob sing¹³⁹ Tú¹⁴⁰ Simón e bá¹⁴¹bir jní¹⁴² fí¹⁴³ caluu¹⁴⁴. Jo lí¹⁴⁵ mi~ caneáar¹⁴⁶ e jní¹⁴⁷ do, joguib calilí'r¹⁴⁸ e Tú¹⁴⁹ Simómbing¹⁵⁰ nising¹⁵¹, jo sóong¹⁵² cafóin¹⁵³ mi~ cangáiñ¹⁵⁴ dsea¹⁵⁵ do. **17** Dsu¹⁵⁶ i Tú¹⁵⁷ Simón do cajmér¹⁵⁸ li¹⁵⁹ cóo¹⁶⁰ guóor¹⁶¹ e laco¹⁶² jo¹⁶³ ta¹⁶⁴ i dsea¹⁶⁵ do mít¹⁶⁶. Jo mi~ ni¹⁶⁷ iuuiñ¹⁶⁸ dsí¹⁶⁹ siñáu¹⁷⁰, joguiba¹⁷¹ cajmea'r¹⁷² i dsea¹⁷³ do júu¹⁷⁴ la'uiing¹⁷⁵ laná¹⁷⁶ jíal cajmicóo¹⁷⁷ Fidiée¹⁷⁸ quiá'r¹⁷⁹ e cagüi¹⁸⁰ fir¹⁸¹ dsí¹⁸² e 'náñí¹⁸³ do jo cajín¹⁸⁴ casí¹⁸⁵ reiñ¹⁸⁶:

—Jmée¹⁸⁷ na' júu¹⁸⁸ Jacóo¹⁸⁹ cóo¹⁹⁰ gui dsea¹⁹¹ quiá'¹⁹² Dsea¹⁹³ Jmáang¹⁹⁴ i caguaang¹⁹⁵ gui do jalé¹⁹⁶ e guiá¹⁹⁷ e cajmée¹⁹⁸ Fidiée¹⁹⁹ cóo²⁰⁰ jnea²⁰¹ fí²⁰² dsí²⁰³ 'náñí²⁰⁴.

Jo mi~ calí²⁰⁵ siiñ²⁰⁶ lado, jo cagüi²⁰⁷ fir²⁰⁸ bre jo fí²⁰⁹ li²¹⁰ jiéb²¹¹ cangór²¹².

18 Jo mi~ cajneá²¹³ coo²¹⁴ gui jmiñ²¹⁵, mi~ cangá²¹⁶ jaléng²¹⁷ i 'lée²¹⁸ do e jo²¹⁹ Tú²²⁰ Simón seeng²²¹ fí²²² dsí²²³ 'náñí²²⁴, sóong²²⁵ cangogá²²⁶ dsí²²⁷ lajaléiñ²²⁸ do, co²²⁹ jíi²³⁰ ja²³¹ ñir²³² e²³³ calí²³⁴ cóoiñ²³⁵ do. **19** Jo mi~ caliñ²³⁶ i dseata²³⁷ Herodes do e jo²³⁸ Tú²³⁹ Simón seeng²⁴⁰ fí²⁴¹ dsí²⁴² 'náñí²⁴³, joba²⁴⁴ caquiá²⁴⁵ r²⁴⁶ ta²⁴⁷ e calí'ném²⁴⁸ biñ²⁴⁹ do, dsu²⁵⁰ jo²⁵¹ lí²⁵² cadséng²⁵³ neiñ²⁵⁴; joba²⁵⁵ cató²⁵⁶ r²⁵⁷ lajiñ²⁵⁸ 'lée²⁵⁹ i si²⁶⁰ i²⁶¹ cajmée²⁶² i²⁶³ quiá'²⁶⁴ Tú²⁶⁵ Simón do, jo caquiá²⁶⁶ r²⁶⁷ ta²⁶⁸ e cajúm²⁶⁹ biñ²⁷⁰ do lajíiñ²⁷¹ dsifí²⁷² lado uií²⁷³ e caláang²⁷⁴ i Tú²⁷⁵ Simón do. Jo mi~ lí²⁷⁶ cøong²⁷⁷ gui lajo, cagüi²⁷⁸ fir²⁷⁹ dseata²⁸⁰ Herodes li²⁸¹ guiiñ²⁸² li²⁸³ se²⁸⁴ Judea, jo cangór²⁸⁵ cangogüeár²⁸⁶ fí²⁸⁷ Cesarea.

Mi~ cajúng²⁸⁸ i dseata²⁸⁹ Herodes Agripa do

20 Dsu²⁹⁰ ie²⁹¹ jo, sóong²⁹² nisiguíng²⁹³ i dseata²⁹⁴ Herodes do quiá'²⁹⁵ jaléng²⁹⁶ dsea²⁹⁷ i niseeng²⁹⁸ fí²⁹⁹ Tiro cóo³⁰⁰ Sidón, dsu³⁰¹ i Herodes do i 'né³⁰² nicuó³⁰³ fí³⁰⁴ e nilisea³⁰⁵ jalé³⁰⁶ e nidó³⁰⁷ i dsea³⁰⁸ seeng³⁰⁹ fí³¹⁰ Tiro cóo³¹¹ gui i dsea³¹² i seeng³¹³ fí³¹⁴ Sidón; joba³¹⁵ i dsea³¹⁶ seeng³¹⁷ fí³¹⁸ lají³¹⁹ tú³²⁰ fí³²¹ jo dseáng³²² 'nél³²³ e niliseeñ³²⁴ røø³²⁵ cóo³²⁶ i dseata³²⁷ do e laco³²⁸ nilisea³²⁹ jalé³³⁰ e góin³³¹ do. Jo calí³³² bre jaang³³³ dseañu³³⁴ i líng³³⁵ jaang³³⁶ dsea³³⁷ nu'luu³³⁸ quiá'³³⁹ i dseata³⁴⁰ Herodes do i sii³⁴¹ Blasto, jo cacuø³⁴² reiñ³⁴³ do cuu³⁴⁴ e laco³⁴⁵ niféiñ³⁴⁶ do uií³⁴⁷ quiáiñ³⁴⁸. Jo lajoguiiba³⁴⁹ calí³⁵⁰ r³⁵¹ e siiñ³⁵² cóo³⁵³ i dseata³⁵⁴ Herodes do. **21** Jo catéeiñ³⁵⁵ do coo³⁵⁶ jmiñ³⁵⁷ li³⁵⁸ e iiñ³⁵⁹ nisfiñ³⁶⁰ cóo³⁶¹ jaléng³⁶² i dsea³⁶³ do. Jo e jmiñ³⁶⁴ jo³⁶⁵, dsea³⁶⁶ seeng³⁶⁷ fí³⁶⁸ Tiro cóo³⁶⁹ gui fí³⁷⁰ Sidón caguiliñ³⁷¹ fí³⁷² li³⁷³ guing³⁷⁴ i dseata³⁷⁵ Herodes do. Jo ie³⁷⁶ jo i dseata³⁷⁷ Herodes do caquiá³⁷⁸ r³⁷⁹ si³⁸⁰ r³⁸¹ lali³⁸² e jlo³⁸³ gui e sea³⁸⁴ quiá'r³⁸⁵, jo caguár³⁸⁶ ni³⁸⁷ 'masii³⁸⁸ quiá'r³⁸⁹ li³⁹⁰ guár³⁹¹ mi³⁹² quidsir³⁹³ i³⁹⁴, jo canaaiñ³⁹⁵ bí³⁹⁶ güí³⁹⁷ quiá'r³⁹⁸ jee³⁹⁹ jaléng⁴⁰⁰ i dsea⁴⁰¹ fí⁴⁰² do. **22** Jo mi~ canúu⁴⁰³ jaléng⁴⁰⁴ i dsea⁴⁰⁵ do jalé⁴⁰⁶ júu⁴⁰⁷ quiá'⁴⁰⁸ i dseata⁴⁰⁹ Herodes do jo canaaiñ⁴¹⁰ fé'r⁴¹¹ téa⁴¹² lala:

—Jaang⁴¹³ diée⁴¹⁴ i fé⁴¹⁵ na lana, o' dsea⁴¹⁶ jmigüí⁴¹⁷ na!

²³ Jo dsifi' lajob jaang` ángel quiá'~ Fidiée` cajmér` e catóm` i dseata~ Herodes do e dsée'r~ ladsiff` lado, co' cacuør` fí' e cajmiféng` dsea` ír` laco' Fidiée` 'ñia'r'. Jo cajúm` i dseata~ Herodes do cóo'~ jmohuíf` e cacuø' i ángel do e cagó' joo'~ ír`.

²⁴ Dsü' lajee` jo, eáang'gui ngóó' ni' júu^ quiá'~ Fidiée` jogui doñi' jiéb` nínúu` dsea` e júu^ jo.

²⁵ Jo mi~ tí` lí` cató` ta~ quiá'~ i Bernabé cóo'~gui Saulo fí' Jerusalén, jo cangolím`tur fí' Antioquía, jo téé`bre Juan i sii`bi Marcos cajo.

13

Mi~ canaang` Bernabé cóo'~ Saulo e guiar' júu^ quiá'~ Fí`naa' Jesús lacaang` fí` lí` jié`

¹ Jo mi~ caguilíiñ` fí' Antioquía caseáiñ` cóo'~ jaléng` dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang` i nineáang` fí' jo, jo jee` jo niquiéeng` jaléng` dsea` i fé` cuaiñ` quiá'~ Fidiée` cóo'~gui jaléng` tifa` quiá'~ júu^ quiá'~ dsea` do; jaaiñ` do nisiir` Simón i sii` Simón Le`, jaang`gui i sii` Lucio i caliséng` fí' Cirene, jaang`gui i sii` Manaén i cacuáng` coliing` cóo'~ i dseata~ Herodes do i calíng` dseata~ dsea` féng` quiá'~ Galilea, jogui Bernabé cóo'~gui Saulo do. ² Jo coo` jmií` lajee` guiaang`~ teáang`~ i dsea` do e jmféiñ` Fí`naa' Fidiée` jogui jmóor` ayuno e ja` gó'r` ir` lajee` jo, casí`~ Jmiguí` quiá'~ Fidiée` ír` lala jo cajíñ`~:

—Cuóøng`na`jnea` i Bernabé na cóo'~gui Saulo quiá'~ e nináiñ` jmér` lajíi`~ ta~ e nicatóø` ore na.

³⁻⁴ Jo mi~ cangoyúung`~ e féiñ` Fidiée` jogui cajmér` ayuno, dsifi' lajob caquidsí` i dsea` do guóor` fí' mogui` Bernabé cóo'~gui Saulo e laco` cuó` li` quiá'~ lajíi`~ ta~ nidsilíiñ`~ do. Jo mi~ calí` jo, ca'f`breiñ` do júu^, jo cangolím`biñ` do, jo cóo'~bre i Juan Marcos do i jmicóo`~ quiá'r`.

Mi~ caguia` gág` i dsea` óo`ta~ quiá'~ Fidiée` júu^ quiá'~ Dsea` Jmáang` fí` Chipre

⁵ Jo Jmiguí` quiá'~ Fidiéeb` casí` quiá'~ i Bernabé do cóo'~gui Saulo fí` coo` oo` jmií` e sii` Seleucia e née` 'ni` jmiñí`~. Jo mi~ caguilíiñ` fí` jo, cangotáaiñ`~ fí` coo` dsíi` móo` jo cangolíiñ` fí` coo` oo` jmií` lí` sii` Salamina e née` fí` lí` se`~ Chipre. Jo mi~ caguilíiñ` fí` jo, jo cajgám`bre e móo` do, jo dsifi' lajob cangolíiñ` fí` lí` téé` guá`~ quiá'~ dsea` góor` dsea` Israel jo canaaiñ` guiar` júu^ quiá'~ Fidiée` fí` jo.

⁶ Jo mi~ cang` jo, cangíiñ` la'úm` e ni` uó` e née` ni` jmiñí`~ do cartí` caguilíiñ` fí` oo` jmií` e sii` Pafos. Jo fí` job cajíñ` jaang` dsea` Israel i sii` Barjesús, jo cóo`~ jmií` griego siir` Elimas. Jo i dseañu`~ do nilíiñ` jaang` dsea` láang` i ngí` ta~ jmidóøng` jaléng` dsea`, co` jíñ`~ e líhiñ` jaang` i fé` cuaiñ` quiá'~ Fidiée`, dsu` o` já`~ e lajo. ⁷ Jo i dsea` láang` do nilíiñ` jaang` i jmóo` lajíi`~ e iing` dseata~ dsea` féng` i sii` Sergio Paulo, jaang` dseañu` i tiing` eáang. Jo mi~ calíñi` i dseata~ dsea` féng` do e fí` gó`bre nitáang` Bernabé cóo'~gui Saulo, joba` cató` reiñ` co` iiñ` ninür` júu^ quiá'~ Fidiée` e guiaiñ` do. ⁸ Dsu` i dsea` láang` do cajníim`bre quiá'~ i dseata~ dsea` féng` do e laco` ja` já`~ nilíiñ` do júu^ quiá'~ Fidiée` e guia` i Saulo do. ⁹ Jo eáam` jéeng` Jmiguí` quiá'~ Fidiée` i Saulo do i sii`bi Paa` cajo, joba` cajóøiñ` i Elimas do la'úung` ¹⁰ jo casí`r` dsea` do:

—'Nú lin` jaang` adsee` féng` jogui joo` fí` i'ling`~; co` jni` fí` quiá'~ jaléng` dsea` i iing` jmé` e guia`~. ¿Jali` jnín` fí` quiá'~ jaléng` dsea` i iing` nisíng` yaang` fí` guia`~ cóo`~ Dsea` Jmáang`? ¹¹ Lana Fí`naa' Fidiée` nicuó'r`~ 'nú` coo` iihuíf` , jo nijá`~ e jo` lí` joo`~ jíi`~ capí`~ cartí` mi` niquá`~ Fidiée` ta~ e nilíjné`tu` calé` catú`.

Jo dsifi' lajob caliná` jmini` i Elimas do, jo canaaiñ` jmóor` quijí`~ i` dsea` i nisó`~ 'ma'u` quiá'r` co` jo` lí` joo`~ jíi`~ capí`~. ¹² Jo mi` cangá`~ i dseata~ dsea`

féng' do e calíñ lado, dsifí lajob já! calíñ júu^ quiá! Dsea` Jmáang^ co! eáam' dsigá` dsíir' jalé! júu^ quiá! dsea` do e e' i dsea` apóo^ do.

Mi~ cangolíng^ Paa~ cóo!~ Bernabé fí Antioquía li~ se' Pisidia

¹³ Jo mi~ calíñ ta~ quiá! i Paa~ do cóo!~ gui Bernabé cóo!~ gui Juan Marcos e fí Pafos do, joba' ca'uøøm'bre fí jo e teáiñ! fí dsíí móo', jo cangolíñ^ fí Perge e née' fí lí^ lí^ 'ngoo!~ jmiñí! lí^ se' Panfilia. Dsú! i Juan Marcos do jo` cangó~ guir cóoiñ!~ do, jo caquim!~ tur fí Jerusalén. ¹⁴ Jo mi~ cangf jo, ca'uøøm` i Paa~ do cóo!~ gui Bernabé fí Perge, jo cangolíñ^ fí coo!~ fí lí^ sii` Antioquia e née' lí^ se' Pisidia. Jo mi~ caguiliñ^ fí jo, coo!~ jmii^ lajee` e tñng` dsea` góor` dsea` Israel e jmi!ñ!, cangotáaiñ!~ fí guá!~ quiá!~ dsea` do, jo fí job caguár` jee` jaléng` dsea` i teáang!~ do ie~ jo. ¹⁵ Jo mi~ cangoyúung!~ e ca!f` i dsea` do e júu^ quiá!~ ta~ quiá!~ Fidiée` cóo!~ gui e júu^ quiá!~ jaléng` dsea` i café` cuaiñ~ quiá!~ Fidiée` do malii~ gui eáang', jo mi~ cangf jo, i dsea` i née' ni~ e guá!~ do casír` i dsea` gáng` do jo cajíñ!~:

—Rú!uu!, song sea` júu^ e iiing~na' fñng!~na' jaléng` dsea` góo`na' la e laco' nijmicóo!~ quiá!r~, cuóøm` fñng!~na'r lana.

¹⁶ Jo dsifi lajob caróo!~ i Paa~ do lí~ guiiñ~, jo cajmér` lí~ cóo!~ guóor` e laco' ninú~ i dsea` do júu^ quiá!r~, jo lalab cajíñ!~ casír` i dsea` do:

—Núu~na' júu^ quié`e jaléng` 'nú!', dsea` góo`oo' dsea` Israel, jogui jaléng` 'nú!' dsea` ja` líing`na' dsea` Israel i jmi!goo`na' Fidiée` qui` jnea!^: ¹⁷ Lajíi!~ malí! eáang` Fidiée` caguíñ!~ 'líi` dsea` cóøng!~ qui` ii', jo lajee` e neáaiñ` fí Egipto, cajmée` Fidiée` e eáam` cangofíiñ!, doní! fa'líiñ` dsea` seeng` fí fí` lí^ o` góor`. Jo mi~ cangf jo, ca'uøøm'bre i dsea` do fí Egipto la'eáang` cóo!~ e 'gøiñ!~ do. ¹⁸ Jo lajee` tuló!~ jíi` e cangiñ!~ do fí ni~ guóo!~ uó!~ quiú!, cajmée` Fidiée` féng` dsíir` uíi` quiá!ñ!~ do. ¹⁹ Jo mi~ caguiliñ` i dsea` cóøng!~ qui` ii` dsea` Israel do fí lí~ se` Canaán, ca'íim` Fidiée` jaléng` dsea` i neáang` fí jo; guíe` fí` ca'íiñ` ie~ jo e laco` caliseá` uó!~ e cacuør` 'líi` dsea` cóøng!~ qui` ii` e fí` lí~ se` Canaán do. ²⁰ Jo mi~ cangf cuatrocientos cincuenta jíi` e caguá` dsea` cóøng!~ qui` ii` dsea` Israel fí Egipto, joguib cacuøøng` Fidiée` lajiñg` dsea` i dsea` i cacá` nifí quiá!~ dsea` góor` i líing` dsea` cóøng!~ qui` ii` do. Jo dsea` góo`oo` i sii` Samuel i fé` cuaiñ~ quiá!~ Fidiée` , íbing` cacá` nifí quiá!~ dsea` áang` qui` ii` do cartí` lí~ cadséng` .

²¹ Jo mi~ cangf joguib` dsea` góo`oo` camíñ` Fidiée` jaang` dseata` dsea` féng` i niquiá!~ ta~ quiá!r` jee` la'ó!~ dsea` góo`oo` do. Joba` Fidiée` cacuøøiñ` jaang` dseata` dsea` féng` i calisí` Saúl, joo` jaang` dseañu!~ i calisí` Cis, siju` Míing`, jaang` lajee` guitúung` 'lé!~ dsea` áang` qui` ii` do; jo i Saúl dob caquiú!~ ta~ quiá!~ dsea` áang` qui` ii` lajee` tuló!~ jíi`. ²² Jo mi~ cangf jo, caguíim` Fidiée` i dseata` Saúl do e liiñ!~ ta~, jo caguiéen` jaang` dseañu!~ i sii` Daví!~ i nilíng` dseata` dsea` féng` quiá!~ dsea` Israel, joo` jaang` dseañu!~ i sii` Isaí. Jo lalab cajíñ` Fidiée` e eeiñ` i dseata` Daví!~ do ie~ jo: "Eáam` iáang` dsii` cóo!~ Daví!~ i líing` joo` Isaí, co! nijmiti`bre lajíi!~ e iin~n." ²³ Jo jaang` lajee` dsea` siju` i dseata` Daví!~ do, íb` dsea` góo`oo` Jesús i cajíñ` Fidiée` lajíi!~ lamali`gui do i nisíñ` fí` jmigüí` la e nileáiñ` jneaa~aa` jee` dsee` qui` ii', dsea` líi` fí` dsea` Israel, lí^ laco`gui jíi!~ júu^ e nicacuør` jéeng`gui. ²⁴ Dsú! nú!~gui e cagüéng` Jesús fí` jmigüí` la, cangi` jaang` dsea` góo`oo` i sii` Juan e ni'r` júu^ jee` jnea!~ dsea` Israel quiá!~ jial`né!~ niqui!~ jíng` yaang` dsea` fí` quini` Fidiée` jo lajoguiba` cuóøng` nisáiñ` jmii!. ²⁵ Jo mi~ nijaquieem`ba` e nité` ta~ quiá!~ i Juan i seáang` dsea` jmii!~ do, cajíñ!~ casír` jaléng` dsea` lala: "Ja` fí óo`na` e jnea` i dsea` i sijeeng`na` do i jíng` Fidiée` i nisíñ` fí` jmigüí` la, co! nabi nijáa` dsea` fí` cóøng`guiju!~ na, jo fí` quini` fí` ja` quié` jnea` co! sii` capí!~ níi` 'ñuu!~ lomiñr`."

²⁶ Dsea` rú!uu!, jaléng` jnea` dsea` Israel dsea` siju` 'líi` yúu!~ qui` ii` Abraham líi`naa!, jogui jaléng` 'nú!', dsea` ja` líing`na` dsea` Israel i jmi!go` Fidiée` ,

catíim' baa' lajalé' naa' e juguiá' e guiaa' la quiá' jial nileáng' naa' jee' dsee' quí' naa'. ²⁷ Dsucó' jaléng' jnea' dsea' Israel i seeng' fí' Jerusalén cóo' lajaléng' dsea' quié' nifí' quí' ii' ja' calilí'r' i' dseáng' Jesú s i cajíng' Fidiéé' i nisín' fí' jmigüí' la e laco' nileáiñ' jneaa' aa' jee' dsee' quí' ii', o'gui cangáiñ' jalé' júu' quiá' Fidiéé' e cajme' i dsea' i fé' cuaiñ' quiá' dsea' do e i' dsea' fí' lacoo' fí' dsí' guá' quí' ii' mi' jmii' e jmi'íng' naa'. Dsu' mi' cateáaiñ' i Jesú s do fí' dse' crúu', e jíi' yaaiñ' ja' calilí'r' e jogui b caliti' jalé' e cajme' i dsea' i café' cuaiñ' quiá' Fidiéé' fí' ni' ji' quiá' r' malii' gui eáang'. ²⁸ Jo nañí' fa' jíi' coo' dsee' ja' cadsé' dsea' góoo' dsea' Israel quiá' dsea' góonaa' Jesú s e quiá' nijngáiñ' dsea' do, dsu' cangomíi' bre fí' dseata' Pilato e quiá' niquiá' dsea' do ta' e nijngáiñ' Jesú s. ²⁹ Jo mi' cangoyúum' e caliti' jalé' e fé' fí' ni' ji' quiá' Fidiéé' ui' quiá' Dsea' Jmáang' latí' jíi' malii', jo cajgiáam' bre dsea' do fí' dse' crúu' li' cajúiñ', jo cango'áaiñ' fí' dsí' coo' too' jiáa' laco' litíng' dsea' góoo'. ³⁰ Jo dsu' Fidiéé' cajmér' e cajib' tu' dsea' do mi' cadsí' ni' jmii' lajo. ³¹ Jo lajee' jmiguiá' jmii' cajmijnéeng' ñia'r' jee' jaléng' dsea' i cangi' cóo'r', ti' li' se' Galilea jo cartí' Jerusalén. Jo jaléng' dsea' ib' i ninaang' guia' júu' quiá' Fíi'naa' Jesú s jee' jaléng' dsea' jmigüí' lana coliing' cóo' jnea'.

³²⁻³³ Jo jnea' cuóo' naa' 'ná' lana e juguiá' e cacuó' Fidiéé' dsea' cóong' quí' ii' lajíi' malii', co' nícajmiti' bre e júu' jo quí' naa', dsea' líi'naa' dsea' sijur', mi' casíiñ' Jóor' fí' jmigüí' la lí' laco'gui la fé' fí' ni' ji' salmo e catí' tú' do li' fé' lala: "Nub' Jóo' o, jo jmii' na nijmée'e e niliñí' dsea' e jneab' líin'n Tiquíi'." ³⁴⁻³⁵ Jo Fidiéé' cajmér' e cajib' tu' Jesú s mi' cang' e cajúiñ', jogui jo' nijúung' tur o'gui nijgié' ngúu' táaiñ'; co' lalab café' Fidiéé' fí' ni' ji' quiá' r': "Nijmiti' baa la'eáang' cóo' 'ná' jalé' júu' jlo' nigu' jogui já' e cafíi' dseata' Daví'". Jogui lalab café' guir cajo: "Ja' cuóo' fí' e lí' nijgié' lajo ngúu' táang' 'ná', dsea' güeang' quié' e i jmoo' lajíi' e iing' jnea'." ³⁶ Jo o' quiá' Daví' fí' e júu' la, co' mi' cajmítí' i' Daví' do lajíi' e iing' Fidiéé' e nijmér', jogui ba' cajúiñ', jo fí' dob ca'áiñ' fí' cáang' li' si'aang' líi' tiquiá'r', jo ngúu' táaiñ' cajgob' fí' ná' uó'. ³⁷ Dsu' ngúu' táang' Jesú s i cajmijí' Fidiéé' quiá' do ja' cajgo' lajo.

³⁸ Dsea' rú'naa', dseáng' 'né' níb' 'ná' e jíi' la'eáang' cóo' Jesú sba' e íng' Fidiéé' jalé' dsee' quí' ii'. ³⁹ Jogui doñí' ii' i já' líng' jalé' júu' quiá' dsea' do, nileám'bre jee' jalé' dsee' quiá' r' fí' quini' Fidiéé'; co' jíi' jaang' dsea' jmigüí' caláaiñ' jee' dsee' quiá' r' la'eáang' e jmitir' júu' quiá' ta' e cajme' Moi' do. ⁴⁰ Ñiing' óo'na' jaléng' 'ná', dsea' rú'naa', e ja' cuóo' fí' yaang' na' e güitíng'na' laco' cajíng' jaang' dsea' i café' cuaiñ' quiá' Fidiéé' malii'gui eáang' mi' cajmér' lala:

⁴¹ Quié'na' cuente jaléng' 'ná' i ja' jíi' júu' quié' e
o'gui já' líng'na' e júu' jo.
Jo güidsigá' óo'na' jogui nijúum'ba',
co' jmiguiá' jalé' e nijmee' jnea' jee' 'ná'
jo jíi' capí' ja' já' niliing'na', fa' jialgui la jaliing' dsea' e jma'r' 'ná' júu' røø'
quiá' jalé' e jo.
Jo lanab cajíng' Fidiéé' fí' ni' ji' quiá' r'.

⁴² Jo mi' calí' fé' i Paa' do jalé' júu' güí' quiá' r', jo ca'uøøm'bre dsí' e guá' do. Jo fíim' dsea' i ja' líng' dsea' Israel cangoliñ' e cangomíi'r' Paa' e niguiá'gui dsea' do júu' mi' nití' coo'gui jmii' e jmi'íng' dsea' Israel. ⁴³ Jo lajee' ngolíiñ' do, fíim' dsea' Israel cóo' jaléng' dsea' jiéng' i nica'uíng' dsea' Israel ngolíiñ' coliing' cóo' Paa' cóo'gui Bernabé. Jo casí'r' jaléng' i dsea' do e ja' nijmitung' dsíiñ' cóo' Fidiéé', jogui e güi'ib' dsír' røø' jalé' e guíá' e cajmée' Fidiéé' cóo'r' e cangiíiñ' e cacuó' dsea' do e íaang' dsír'.

⁴⁴ Jo mi~ catf cōo'gui semaan~ do, cōo' jmi'íng' dsea` Israel, fīing` dsea` i seeng` e fī` do caguilíiñ` e fī` guá` quiá` dsea` Israel do e caguináur` júu` quiá` Fí`naa` Fidiée` e guia` i Paa` do, jia` ja` latøøng` fīb` caguilíing` ie~ jo.

⁴⁵ Dsū` mi~ cangá` dsea` Israel i ja` já` līng` júu` e guia` i Paa` do jial tí` fīng` jaléng` dsea` i caseáng` fī` dsíi` sinúu` guá` quiá`r` do, sóong` calí` dsihuñiñ` quiá` dsea` do, jo canaaiñ` fé`r` e jmang` júu` e o` já`ba` guia` i Paa` do, jogui jmineam`bre dsea` do cajo. ⁴⁶ Joba` i Paa` do cōo'`gui Bernabé jíi` capí` ja` 'gó'r` casf`r` jaléng` i dsea` góor` dsea` Israel do, jo cajín` casf`rein`:

—E catíib` jnea` e 'né` guia`naa` júu` quiá` Fidiée` la'uii` jee` 'ná'. Jo dsuco` 'ná` ja` iing`na` iing`na` e júu` do, jo lajoba` ja` catíing`na` e niliseeng`na` cøøng` cōo` Fidiée` lata~, joba` jnea` fī` jee` dsea` i ja` līng` dsea` góoo` dsea` Israel canaang`naa` guia`naa` júu` quiá` Fidiée` lana. ⁴⁷ Co` lajob ta` caquia` Fí`naa` Fidiée` fī` ni` ji` quiá`r` malíi`gui mi` cajín` lala: Jnea` nisín`n `ná` fī` jee` laca`íng` dsea` i seeng` fī` jmigüi` e lin` lafa` jí` quié`e, jogui niguiá` jalé` júu` quiá` jial nileáng` dsea` jee` jalé` dsee` quiá`r`.

⁴⁸ Jo mi` canúu` jaléng` i dsea` i ja` līng` dsea` Israel júu` quiá` i Paa` do, sóong` calí`iáang` dsíir`, jo canaaiñ`fé`r` e eáam` guia` júu` quiá` Fí`naa` Fidiée` e guia` dsea` do, jo dsif` lajob já` calíng` e júu` jo lajíi` dsea` i nisi`íng` i niliseeng` cøøng` cōo` Fidiée` lata~. ⁴⁹ Jo lajob cani` júu` quiá` Fí`naa` Dsea` Jmáang` fī` la'ung` e guóo` uó` do. ⁵⁰ Jo dsu` i dsea` Israel do caguiféeiñ` cōo` tú` mīng` dseam` dsea` Israel i jmi`gó` Fidiée` jogui i si`góng` e fī` jee` fī` do, coliing` cōo` jaléng` dsea` quié` nif` quiá` e fī` do cajo, jo cashiñ` røø` e cajmeáiñ` gab` Paa` cōo` gui Bernabé carti` ca'uøøm`bre dsea` do carti` caluu` li` se` e fī` do. ⁵¹ Joba` dsif` lajob ca'uøøm` i Paa` do cōo` gui Bernabé cōo` jaléng` dsea` i jmicóo` quiá`r`. Jo mi` caguilíiñ` ni` e fī` do, job cabó`r` 'lee` too` lomiñ` laco` li` e ja` íng` dsea` ír` e fī` fī` e li` ca'uøøiñ` do. Jo dsif` lajob cangolíiñ` fī` cōo`gui fī` li` sii` Iconio. ⁵² Jo jaléng` dsea` i niléng` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` i seeng` fī` Antioquía, eáam` iáang` dsíir` cajer`, jogui eáam` jee` Jmigui` quiá` Fidiée` quiá`r` cajo.

14

Lajee` taang` Paa` cōo` Bernabé fī` Iconio

¹ Jo mi` caguilíing` i Paa` do cōo` gui Bernabé fī` Iconio, cangotáaiñ` coliing` fī` dsíi` guá` quiá` dsea` góor` dsea` Israel e si` fī` jo li` laco`gui qui`l` tñiñ`. Jo co` guiar` jalé` júu` quiá` Dsea` Jmáang` la'eáang` cōo` e 'gøng` quiá` Jmigui` quiá` Fidiée`, joba` fíim` dsea` Israel cōo`gui dsea` i ja` līng` dsea` Israel já` calíiñ` jalé` e júu` do ie~ jo. ² Jo dsu` jaléng` dsea` Israel i ja` já` līng` e júu` e guia` i dsea` góor` i sii` Paa` do cōo`gui Bernabé, canaaiñ` jmigóøm`bre i dsea` i ja` līng` dsea` Israel e laco` dsea` fī` njmér` e 'ní` níñ` jaléng` i dsea` quiá` Dsea` Jmáang` do. ³ Joba` mi` canaang` calí` lado, huøø`bi caje` i Paa` do cōo`gui Bernabé fī` jo e guiar` júu` quiá` Dsea` Jmáang` e ja` 'gó'r` jíi` cōo`, co` ta` dsíir` e eáam` jmicóo` Fí`naa` Fidiée` quiá`r`. Jo i Paa` do cōo`gui Bernabé canghiñ` quiá` Fidiée` e njmér` jalé` e li` e qui`l` jmiñ`. Jo cōo` jalé` e jo jmili` Fidiée` e já` e júu` e guia` i dsea` do quiá` jial 'neáang` Fidiée` dsea` jmigüi`. ⁴ Jo jaléng` dsea` i seeng` e fī` Iconio do tú` 'lé` ca'uñiñ`; cōo` 'lé` casíng` uii` quiá` jaléng` dsea` Israel i ja` ca`íng` júu` e caguiá` dsea` do, jogui cōo` 'lé`gui casíng` uii` quiá` i dsea` apóo` do. ⁵ Jo jaléng` dsea` Israel i ja` ca`íng` e júu` do cōo`gui jaléng` dsea` i ja` līng` dsea` Israel cashiñ` røø` cōo` jaléng` dseata` e quiá` njimeáiñ` ga` i dsea` apóo` do, jogui njimihuñ`neiñ` cōo` layaang` cuu`. ⁶ Jo dsu` mi` calíñ` Paa` cōo`gui Bernabé lajíi` e fī` dsíi` i dsea` do e gab` njimeáng`neiñ`, joba` cangolíiñ` e si`í` jmi`óng` yaaiñ` fī` Listra cōo`gui

fí Derbe, cōo` fii` e née` li` se` Licaonia, ⁷ jo fí job caguiar` júu` quiá` Dsea` Jmáang`.

Mi` casí'ló` dsea` cuu` i Paa` do fí Listra

⁸ Jo mi` caguilíiñ` fí Listra, fí jo niseeng` jaang` dseañu` i nicaang` tii` latí` mi` cangáaiñ` , jo ja` lí` ngír` jíi` capí` . ⁹ Jo dob guiiñ` e núur` júu` e guia` i Paa` do. Jo mi` cangáng` i Paa` do dsea` do, dsifi` lajob calilír` e i dsea` do jáb` líiñ` e quíib` Fidiée` jmíi` e njimi`leáang` ír` . ¹⁰ Jo dsifi` lajob cajíng` i Paa` do casí`r` i dsea` jlúung` do e fé`r` teá` jo cajíñ` :

—¡Ráan` , jo jmee` sín` røø` !

Jo dsifi` lajob calíng` i dseañu` do, jo lajob casíng` 'ñia'r` jo canaaiñ` ngí`bre.

¹¹ Jo mi` cangá` jaléng` dsea` i teáang` do ie` jo lajíi` e cajmée` Paa` cōo` i dsea` jlúung` do, dsifi` lajob canaaiñ` fé`r` teá` cōo` jmíi` quiá`r` e éeñ` i Paa` do cōo` gui Bernabé jo jíñ` :

—Gáng` diée` nicagüiliing` jee` jneaa`aa` i líng` la líng` dsea` jmigüí` .

¹² Jo lajalém`bre fé`r` e i Bernabé do líiñ` jaang` diée` quiá`r` i sii` Zeus jogui i Paa` do líiñ` jaang`gui diée` quiá`r` i sii` Hermes, co` í`bre dsea` quiér` nifi` e guiar` e júu` do jee` jaléng` dsea` do. ¹³ Jo e guá` fí li` jmiféng` dsea` i diée` Zeus do, dob nisi` dseáng` lí` í` jee` fii` do, jo i jmidsea` i jmoo`ta` e fí guá` jo caguijéeiñ` jaléng` güitá` jogui caguicar` jalé` lí` fí li` neáang` i dsea` gáng` do, co` í` dsíir` e njimifém`breiñ` do colíing` cōo` jaléng` dsea` i teáang` do ie` jo lafa` jaang` diée` quiá`bre; jogui lamí` i dsíir` e njngáiñ` i güitá` do fí quini` i dsea` gáng` do e laco` njimiféng`neiñ` . ¹⁴ Dsa` mi` calilí` i Paa` do cōo`gui i Bernabé do lajíi` e lñ` dsíi` i jmidsea` do cōo`gui jaléng` dsea` e njmér` cōo`iñ` do, dsifi` lajob ca`guír` sì`r` jo cangotáaiñ` jee` jaléng` i dsea` do, jo canaaiñ` sì`rein` cōo` júu` e teá`:

¹⁵ —Jialí` jmoo`na` lana? Co` o` diée` jnea` , jnea` lí`naa` dsea` jmigüí` laco`gui la líng` 'ná` . Jo cajá`naa` fí la uiing` job cajo e cajasíi`naa` 'ná` e 'né` nitú`ba` lajíi` e tíng`na` jmoo`na` lí` laco`gui iing`na` jmeé`na` lana cōo` jnea` , co` ja` ee` ta` íng` quí`na` jíi` capí` e jo, jo quí` jíng` yaang`na` fí quini` Fidiée` i dseáng` já` do, co` í`b` dsea` cajmée` jmigüí` cōo`gui guoo` uó` cōo`gui jmíñ` , lí` lajalé` e sea` la`úng` fí jmigüí` . ¹⁶ Jo nañí` fa` lamí` jéeng`gui ja` cajníng` Fidiée` quiá` jaléng` dsea` e cajmée` dsea` lí` doñí` ee` já` dsíir` , ¹⁷ jo dsá` contøom` nicajmée` li` e seem`bre jee` jaléng` dsea` jmigüí` cōo` jalé` e guia` e jmóor` , co` í`bre dsea` jmóor` e sea` jalé` jmíi` , jogui e jlob` cuó` jalé` e dsijnea` fí ni` guoo` uó` , jogui e sea` lalíng` jalé` e quiee`naa` , jogui í`bre cuó` e iáang` dsí`naa` cajo.

¹⁸ Dsa` mi` cangí` e caféng` i Paa` do jaléng` i dsea` do, guidseaam` calí`r` cajníiñ` e ja` cajngang` i dsea` do jaléng` i jí` i sì` i njngáiñ` e nicuó`iñ` i dsea` gáng` do e njmiféng`neiñ`lafa` diée` .

¹⁹ Jo mi` cangí` jo, caguilíng` co` tú` míng` dsea` Israel i jalíng` fí Antioquia cōo`gui fí Iconio. Jo i dsea` i cajmée` e calí` 'ní` níim` dsea` Listra i Paa` do, jogui casíiñ` røø` e cuub` nisi`ló`r` dsea` do, jo lajob cajmée` . Jo mi` cangí` e casí'ló`rein` do cuu` , jo cajñúung`neiñ` fí caluu` fí` co` líiñ` e cajngam`breiñ` do. ²⁰ Dsa` mi` cangí` jo, caguilíng` jaléng` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` fí lacúng` li` ráang` i Paa` do fí` caluu` e fí` do, jo dsifi` lajob caróo`tuiñ` do, jo calí`tur e fí` jee` fí` do. Jo mi` cajneá` e jmíi` jo, ca`uøøm` i Paa` do cōo`gui Bernabé e fí` jo, jo cangolíiñ` fí` coo` fí` sii` Derbe.

²¹ Jo mi` caguilíiñ` fí Derbe, fí` job canaaiñ` guiar` júu` quiá` Dsea` Jmáang` , jo fí` jo fí` dsea` i já` calíng` júu` e guia` dsea` do ie` jo, jo dsea` quiá` Dsea` Jmáam` ca`uíiñ` . Jo mi` cangí` jo, caquím`tu i Paa` do cōo`gui Bernabé fí Listra cōo`gui Iconio jogui Antioquia. ²² Jo jalé` e fí` na cangíng`tur calé`

catú~, jo caféiñ~ jaléng~ dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ i seeng` fí~ jo e ja` nitiúuiñ~ do lajíi~ fí~ guiá~ li~ niteáaiñ~ cój~ Dsea` Jmáang~; jogui casí~ guireiñ~ do cajo e jaléng~ dsea` i iing~ e Fidié~ nicá~ nifí~ quiá'r~ 'né~ nidsinghiñ~ jalé~ iihuí~. ²³ Jogui ca'náam~bir fí~ lacoo~ fí~ do coo~ tú~ míng~ dsea` cóøng~ i nicá~ nifí~ quiá~ jaléng~ dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ i seeng` lacoo~ lacoo~ e fí~ do; jo mi~ calí~ jo, cajmér~ ayuno e laco~ jøøng~ guir caféiñ~ Fidié~ uii~ quiá~ i dsea` cóøng~ do. Jogui caseáang`neiñ~ do lajaléiñ~ do fí~ jaguo~ Fí~naa` Fidié~, co~ jáb~ calíng~ dsea` do júu~ quiá~ dsea` i.

Mi~ cangolíng~tu Paa~ cój~ Bernabé fí~ Antioquia li~ se~ Siria

²⁴ Jo mi~ cangí~ e cataiñ~ fí~, jo canghiñ~ fí~ guóo~ uó~ li~ se~ Pisidia; jo mi~ cangí~ jo, caguiliing~tur fí~ Perge li~ se~ Panfilia, ²⁵ jo fí~ job caguiar~ júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~. Jo mi~ cangí~ jo, cangolíng~tur fí~ coo~gui fí~ li~ sii~ Atalia. ²⁶ Jo fí~ job cangotáaiñ~ fí~ coo~ dsíi~ móo~ jo cangoliñ~ la dsí~ ni~ jmiñ~ car~ caguiliing~tur calé~ catú~ fí~ Antioquia li~ se~ Siria fí~ li~ cajáng~ dsea` i Paa~ do cój~gui Bernabé fí~ jaguo~ Fidié~ quiá~ e cangoguiar~ júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~ fí~ jalé~ e fí~ do. Jo co~ catób~ e ta~ do quiá'r~, joba~ caquim~tur. ²⁷ Jo dsifi~ mi~ caguiliing~tu Paa~ cój~ Bernabé e fí~ Antioquia do, dsifi~ lajob caseáiñ~ jaléng~ dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ i neáang~ e fí~ jo, jo cajmea~reiñ~ júu~ lajalé~ e guiá~ e cajmée~ Fidié~ cój~r~ lacaang~ li~ cangoliñ~ do, jogui jial cacuø~ Fidié~ e ni'íng~ jaléng~ dsea` i ja~líng~ dsea` Israel júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~. ²⁸ Jo mi~ cangí~ jo, huóø~bi caje~ Paa~ cój~gui Bernabé fí~ Antioquia li~ se~ Siria coliing~ cój~ dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ i neáang~ fí~ jo.

15

Mi~ caseáng~rúng~jaléng~dsea` i quié~nifí~quiá~ dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ fí~ Jerusalén

¹ Jo ie~ jo ca'uøøng~ coo~ tú~ míng~ dsea` Israel fí~ Judea jo cangoliñ~ fí~ Antioquia li~ se~ Siria. Jo mi~ caguiliñ~ fí~ jo, canaaiñ~ e'r~ jaléng~ dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ i neáang~ fí~ jo e quiá~ ja~ nileaiñ~ do jee~ jalé~ dsee~ quiá'r~ fíng song ja~ jmitir~ jalé~ júu~ quiá~ ta~ quiá~ Fidié~ e cajme~ Moi~ e nitó~ li~ fí~ ngúu~ táang~ jiuung~ siñuu~ quiá'r~ lí~ laco~ la litíng~ dsea` Israel. ² Jo mi~ caliñ~ Paa~ cój~gui Bernabé quiá~ jalé~ e ni'e~ i dsea~ do, joba~ eáam~ lahuíng~ casíng~ i Paa~ do cój~ i dsea` i. Joba~ Paa~ cój~gui Bernabé caliúiñ~ cój~coo~ tú~ míng~gui dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ i jiéng~ quiá~ e nidsisiñ~ e júu~ do fí~ Jerusalén.

³ Jo dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ i neáang~ fí~ Antioquibing~ caguié~ quiá'r~. Jo mi~ canghiñ~ fí~ li~ se~ Fenicia cój~gui Samaria, cajmea'r~ júu~ jaléng~ dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ i neáang~ fí~ jo jial nicatú~ jaléng~ dsea` i ja~líng~ dsea` Israel e lami~ quií~ tñiñ~ e jmifeiñ~ diée~ e laco~ niteáaiñ~ teá~ fí~ guiá~ cój~ Fidié~. Jo jalém~ i dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ do caliúiñ~ dsíir~ mi~ canúur~ e júu~ do.

⁴ Jo mi~ caguiéng~ Paa~ cój~ Bernabé fí~ Jerusalén coliing~ cój~ i dsea` caguianga~gui do, joba~ i dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ i neáang~ fí~ do cój~gui jaléng~ dsea` cóøng~ quiá'r~ cój~gui jaléng~ dsea` apoo~ ca'iñ~ i Paa~ do cój~gui Bernabé cój~gui i dsea` caguianga~ do fí~ jo. Jo Paa~ cój~gui dsea` caguianga~gui do cajmea'r~ júu~ jaléng~ i dsea` i jial cajmicój~ Fidié~ quiá'r~ quiá~ lajíi~ ta~ e cangoliñ~ do. ⁵ Dsü~ coo~ tú~ míng~ dsea` Israel i líng~ dsea` fariseo i njá~ calíng~ júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~ caróor~ jo café'r~ júu~ quiá'r~ jo cajíñ~:

—La guíim`'né` e jaléng` dsea` i ja` líing` dsea` Israel i líing` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` nitó` li` fí` ngúu` táang` jaléng` jiuung` siñuu` quiá'r` lí` laco` litíing` jnea`-, dsea` Israel. Jogui la guíim`'né` e nihuí` ta~ quiá'r`- e njimiti`bre jalé` júu` caguiee`gui e quiá`- Fidiée` e cajme` Moi`.

⁶ Jo caseám` yaang` jaléng` i dsea` apóo` do cóo`gui jaléng` dsea` cóøng` quiá`- dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` i neáang` fí` Jerusalén. Jo caseáiñ` do e laco` cashiñ` la'uiing` laná`- quiá`- e júu` do. ⁷ Jo mi` cangooyúung` e nicashiñ` lahuíng`, joba` caróo` Tú` Simón jo café'r` júu` quiá'r` jo cajíñ`:

—Dsea` rú`uu`, dsea` quiá`- Dsea` Jmáang`, niñib` 'ná` e ningóob` eáang` ca'náang` Fidiée` jnea` jee` 'ná` quiá`- e niguiaa` jalé` juguiá` quiá'r` jee` jaléng` dsea` i ja` líing` dsea` Israel e quiá`- jial nileáiñ` jee` dsee` quiá'r`-, jo lajob dsea` i ni'uñ` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang`. ⁸ Jo Fidiée` dsea` cuír` dsí` lajaang` lajaang` dsea` jmigüí` jo cajmér` li` e ím`bre i dsea` i ja` líing` dsea` góo`oo` dsea` Israel do, co` cacuø`reiñ` Jmigüí` quiá'r` laco`gui nicacuø'r` jneaa`aa`, dsea` lí`ii` dsea` Israel, lajíi` i já`- líing` júu` quiá'r`-. ⁹ Jo jíi`coo` ja` ee` cagui` Fidiée` fa` jneaa`aa`, dsea` Israel, lí`naa` jmaquíng` cóo`jaléng` dsea` i ja` líing` dsea` Israel, co` calíim`bre dsee` quiáiñ`- do laco`gui ca'iñ` dsee` qui`jneaa`aa`la'eáang`e já`- lí`naa`jalé`júu`quiá'r`-e ngocáng`dsi`naa`. ¹⁰ Jo lana, ¿jialí` ja` já`- líing`na`lajíi`-e nicajmée`Fidiée` quiá`- jial laang` dsea` jee`dsee` quiá'r`? 'Ná`iing`na`cuó`na`i dsea`i ja`líing`dsea`Israeli já`- líing`júu`quiá`- Dsea` Jmáang` coo`lee` e jíi`jneaa`aa`, dsea` Israel, o`gui`lii`dsea`cóøng`quií`ii`caquí`naa`jmíi`casé`ee`quiá`-eniliti`jalé`e júu`quiá`ta`do. ¹¹ Jo níne`baa`e røøb`nicaláang`naa`jee`jalé`dsee`quií`ii`uíi`e eáam`guiúng`Fí`naa`Jesús e jíi`ja`catíi`naa`lajo, jo ja`e lí`su lí`ii`dsea`Israelosi`o`lajoé.

¹² Jo dsifi` mi` cangooyúung` e café` i Tú` Simón do jalé` júu` quiá'r`-, tiib`caguá`jaléng` i dsea` do; jíi`coo`jo`ee`cañír`. Jo lajee` jo cajmée` i Paa` do cóo`gui Bernabé júu` quiá`- jalé` e guíá` jogui jalé` li` e quí`jmíi`cajmér` jee` jaléng` dsea` i ja` líing` dsea` Israel lajee` cangir`lacaang`fí`li`jié`. ¹³ Jo dsifi` mi` cató` fé` i Paa` do cóo`gui Bernabé jalé` júu` quiá'r`-, dsifi` lajøb caróo` Tiáa`, jo café'r` júu` quiá'r` cajo jo cajíñ`:

—Núu`na`jalé`júu`quié`e,jaléng`'ná`,dsea`rú`naa`dsea`quiá`-Dsea`Jmáang`. ¹⁴ Nab nicajmea` i Tú` Simón na jneaa`aa` júu` jial mi` canaang` Fidiée`e`neáaiñ`jaléng`dsea`i ja`líing`dsea`Israel,jogui`nicaguiñ`jee`jaléng`dsea`i`elaco`niuñ`dsea`quiá'r`-. ¹⁵ Jo lajaléb`e`nicajíng` i Tú` Simón na lana, røøb`dseáng`lí`cóo`jalé`e`cajme`jaléng` i dsea`i`café`cuaíñ`quiá`-Fidiée`lajíi`lamali`gui eáang`li`fé`lala:

¹⁶ Jo mi`ning`e la, jnea`Fidiée`nigáab`túu`calé`catú`-
jogui`nijmée`túu`e`nú`Daví`e`nicaquí`-;
jogui`nijmée`túu`røø`jalé`cuí`fiing`quiá`-,
jogui`nijmí`ieeng`tú`røø`.

¹⁷ Jo nijmé`e jalé` e jo e laco`lajalém` dsea` i ja` líing` dsea` Israel nijmicuíñ` jnea`fí`la'úng`fí`jmigüí`.

¹⁸ Jo jneab`Fidiée`i`nicajmijnéeng`jalé`e`na`lajíi`lamali`eáang`,
jo`nicacuø`baa`júu`quié`e`ejmee`e`jalé`e`jo.

Jo`lanab`cajíng`-Fidiée`fí`ni`jí`quiá'r`-

¹⁹ 'Joba`fá`jnea`e`ja`'né`nijmiguíng`naa`jaléng`dsea`i`ja`líing`dsea`Israel`i`nicatú`jalé`e`quí`túiñ`lamí`jéeng`gui`ejmiféiñ`lí`doní`ee`,jogui`lana`nijmiféiñ`i`Fidiée`i`já`-do. ²⁰ Jo masíng`naa`coo`jí`quiá'r`li`niféeng`naa`r`e`jo`cuøøng`e`jmeáiñ`ta`jalé`e`cacuø`dsea`jiéng`i`dié`i`o`já`-i`jmiféiñ`do, co`na`lib`jalé`e`jo,jogui`e`niquíum`bre`e`éer`dsee`e`gúiñ`cóo`dseañu`

osi dseam̄ i o' quiá'r-, jogui e jo' nidó'- guir jmi'øøng- jó' o'gui ngu~ jó' lii~ i siyáang' jmi'øøng-. ²¹ Co'jaléb' e júu^ quiá' ta~ na quiá' Fidiée e cajme' Moi~ nica'ib' jaléng' dsea` quié' nifi' quiá' guá' quiá' dsea` góo'oo' dsea` Israel fi' lacaang` sináu^ guá' qui-ii' e téé' fí' la'úng' jee~ fí' lacoo' jmi' mi~ tí' e jmi'íng'naa'.

²² Jo dsifí mi~ cató' e café' i Tiáa do júu^ quiá'r-, lajalém' i dsea` apóo' do cóo'gui jaléng' dsea` cóøng' quiá' Dsea` Jmáang-, lí^ lajaléng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang-, casíiñ^ røø' e ca'náaiñ^ coo' tú' míing' dsea` i nidsilíng' fí' Antioquia cóo' Paa` cóo'gui Bernabé e nidsicar' e ji' lí' too' júu^ e casíiñ' do. Jo caguín^ jaang` dseañ^ i sii` Judas Barsabás jogui jaang` i sii` Silas, gáang` dseañ^ i niing` eáang' jee` jaléng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang-. ²³ Jo labal fé' e ji' e quié' i dsea` do mi~ cangolíiñ^:

"Lajalé' jnea', dsea` apóo', cóo'gui jaléng' dsea` cóøng' quiá' jaléng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang' i neáang' fí' Jerusalén la, guicóo' baa' jaléng' 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quiá' Dsea` Jmáang-, dsea` ja` líng'na' dsea` Israel jogui seeng'na' fí' Antioquia cóo'gui lacoo' fí' lí' se' Siria cóo'gui lí' se' Cilicia. ²⁴ Nicalineb` jnea' e nica'uøøng` coo' tú' míing' dsea` i seeng' fí' la latíiñ^ yaaiñ^, jo nicangolíiñ^ e nicangojmiguíiñ^ 'ná' fí' na cóo'gui júu^ quiá'r-. Jogui nicajmigóøiñ^ 'ná' e dseáng' 'né' e catíim`ba' e nitó'na' li' fí' ngúu' tåang'na' lí^ laco' litíng' dsea` góo'oo' dsea` Israel cóo' jiuung' siñáu^ quiá', jo dsu' ja` 'né' jmee'na' lajo; jogui nicajmigóøiñ^ 'ná' cajo e 'né' jmití'na' jalé' júu^ quiá' ta~ caguiee'gui e cajme' Moi~. ²⁵⁻²⁶ Joba' nicasii^naa' røø' lajalé'naa' la e nica'neáang'naa' jaang` gáang` dsea` lajee' la'o' jnea' e nidsilíiñ^ nidsi'eer' 'ná' fí' na. Jo nijalíiñ^ colíng' cóo' i dsea` rú'naa' i 'neáang'naa' eáang' i sii` Paa` cóo'gui i sii` Bernabé, gáang` dsea` rú'naa' i jiu^ ja` mi~ cajnga' dsea` quiá'r- uíi' e guiar' júu^ quiá' Fí'naa' Dsea` Jmáang-. ²⁷ Jo nisíng'naa' fí' na cajo i Judas Barsabás cóo'gui Silas la, jo íb' nijmeá' 'ná' júu^ quiá' jalé' e la cartí' quiní'na' na. ²⁸ Co' lajíi'^ e iing' Jmiguí' quiá' Fidiée jogui jnea' cajo e nimíi'^naa' 'ná' e jo' nijmée'gui' lajíi'^ e ta~ huí' e jié' do: ²⁹ Lico' 'né' e nitú'ba' e cø'na' ngu~ jó' i nícacuøng' dsea` jaléng' i diée' i o' já' i ja' quíi' jmi' jmé' jíi'^ coo', jo jo' cø'na' jmi'øøng' jó' o'gui ngu~ jó' lii~ i siyáang' jmi'øøng', jogui jo' ee'na' dsee' e güiíng'na' cóo' dseañ^ osi dseam̄ i o' quií'na'. Jo song náu^ba' jalé' e júu^ la, joba' guíab' ni'ee'na'. Jo lanab jíi'^ lí' júu^ qui-ii'. Jo güiliseem'ba' cóo' e guíá'."

³⁰ Jo dsifí mi~ calí'íng' i dsea` quiúung' do, cangolíim`bre cóo' Paa` do cóo'gui Bernabé fí' Antioquia, jo quié'bre e ji' e casíing' i dsea` neáang' fí' Jerusalén do. Jo dsifí mi~ caguillíiñ^ fí' jo, dsifí lajob caseáiñ^ jaléng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang' i seeng' fí' jo, jo caja'bre i dsea` do e ji' do. ³¹ Jo mi~ calí' jaléng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang' e ji' do, dsíng' calí'iáang` dsíir', co' jmang' juguiáb' fé' e fí' ni' jí' do. ³² Jo co' i Judas Barsabás cóo' Silas do cangíiñ^ quiá' Fidiée quiá'r- e eáamí' tñiñ' guiar' júu^ quiá' dsea` do jee` jaléng' dsea`, joba' mi~ café'r júu^ quiá'r-, cacuø'guireiñ' bí' e laco' já' guí nilíiñ' júu^ quiá' Dsea` Jmáang-. ³³ Jo mi~ cangí' jo, jaléng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang` juguiá' ca'ír' júu^ i dsea` gáang` do, dsu' jíi'^ i Judas Barsabás do cangáng' tur fí' Jerusalén, jo íb' quié' juguiá' quiá' jaléng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang' i neáang' fí' Antioquia i caguiéng' ír' do. ³⁴⁻³⁵ Dsu' Silas cóo' Paa` cóo' Bernabé dobi cajer' fí' Antioquia; jo fí'm'bi dsea` quiá' Dsea` Jmáang' i jiéng' caje' cóo'r- e guia'guir júu^ quiá' Dsea` Jmáang' jee` jaléng' dsea` i seeng' fí' jo.

Mi~ catí' tú' néé' e cangi' Paa` ta~ guia' júu^ quiá' Dsea` Jmáang'

³⁶ Jo mi~ li' cøøng'gui lajo, coo' jmi' cajíng' Paa` lala casí'r- Bernabé:

—Má~túu' calé~ catú~, madsi'ee~naa' jaléng~ dsea` rú~naa' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ i neáang~ fí~ lajalé~ fí~ li~ nicangí~naa' e e'naa' jalé~ júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~ lami~ jéeng~gui, jo dsine~duu' jial seeiñ~lana.

³⁷ Jo Bernabé lami~ iiñ~ nijéiñ~ calé~ catú~ i Juan Marcos do. ³⁸ Jo dsu' Paa~ jo` cali'iñ~ fa' cajéeng`neiñ~ do, co' catáu~biñ~ do quiá'r~ lami~ jéeng~gui lami~ caguilíñ~ fí~ coo` guóo~ uó~ li~ se' Panfilia, jo jo` ee` cajmicóo~ i Juan Marcos do quiá~ Paa~ ni~ e ta~ do ie~ jo. ³⁹ Jo lahuíim`jiu~ eáang~ casíing~ i Paa~ do coo~ Bernabé ui~ quiá~ i Juan Marcos do. Jo e jo cajmée` e casojóm~bre quiá~ rúiñ~, jo Bernabé cajéeiñ~ i Juan Marcos do, jo cangotáaiñ~ dsíi` coo` móo~, jo cangolím~tur la tóo~ ni~ jmiñí~ cartí li~ se' Chipre. ⁴⁰ Jogui i Paa~ do cató'r~ i Silas do i cangó~ coo'r~; jo mi~ cangoyúung~ jo jaléng~ dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ caguiar~ fí~ jaguo` Fidiée~ lajíi~ e ta~ e nidsilíñ~ do, jo dsifí~ lajob cataiñ~ fí~. ⁴¹ Jo cangolíng~tur lacoo~ fí~ li~ se' Siria coo~gui li~ se' Cilicia e cuó'r~ bí~ jaléng~ dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ i neáang~ fí~ jo e laco~ ja` nijmitúng~ dsíiñ~ lajíi~ fí~ guiú~ li~ niteáaiñ~ coo~ Dsea` Jmáang~.

16

Mi~ cajmicóo~ Timoteo i Paa~ do coo~gui Silas

¹ Jo cagüiíib` Paa~ coo~ Silas fí~ Antioquia, jo caguilíñ~ la'uui~ fí~ Derbe. Jo mi~ cangí~jo, caguilíñ~ fí~ coo~gui fí~ e sii` Listra; jo fí~ job calicuíñ~ jaang~ dsea` i nilíng~ dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ i sii` Timoteo, joo` jaang~ dseamí~ dsea` Israel i líng~ dsea` quiá~ Dsea` Jmáam~ cajo, jogui tiquiáiñ~ do dsea` griegob nilíñ~.

² Jo jaléng~ dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ i seeng~ fí~ Listra coo~gui fí~ Iconio, guiáb~ fé'r~ ui~ quiá~ i Timoteo do. ³ Jo cali'iing~ Paa~ e nijéiñ~ Timoteo fí~ li~ dsiguiar~ júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~, dsu' nú~gui lajo cajmitib~ i Timoteo do lajíi~ e tíng~ dsea` Israel e tóor~ li~ fí~ ngúu` táang~ lajíi~ dseañu~, jo cajmér~ lajo e laco~ ni'ím~ dsea` Israel lají~ gaang~ dsea` do coo~ júu~ røø~ fí~ li~ niguiíñ~, co~ jalém~ dsea` seeng~ fí~ jo ñir~ e dsea` griegob líng~ tiquiá~ i Timoteo do.

⁴ Jo mi~ cangí~jo, catam~bre fí~, jo lacoo~ fí~ e ngíiñ~, sí~r~ jaléng~ dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ lajíi~ júu~ equier~ quiá~ dsea` apóo~ coo~gui jaléng~ dsea` cōong~ quiá~ dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ i neáang~ fí~ Jerusalén. ⁵ Jo lajob eáang~gui já~ calíng~ i dsea` do júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~, jo lacoo~ jmiíib~ naang~ dsifíiñ~.

Mi~ cangáng~ Paa~ jaang~ dseañu~ i seeng~ fí~ Macedonia lafa' mi~ quir'

⁶ Jo mi~ cangí~jo, Paa~ coo~ i dsea` gáng~gui do cangúim~bre fí~ li~ se' Frigia coo~gui li~ se' Galacia, co' Jmiguí~ quiá~ Fidiée~ ja` cacuø~ fí~ ír~ fa` e niguiár~ júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~ fí~ li~ se' Asia. ⁷ Jo caguilíñ~ fí~ 'ni~ li~ iáng~ coo~ Misia, co' fí~ job i~ dsíir~ e ningíñ~ fí~ li~ se' Bitinia, dsu' calé~ catú~ Jmiguí~ quiá~ Fidiée~ ja` cacuø~ fí~ ír~ e ningíñ~ fí~ jo. ⁸ Jo lajob cangíiñ~ lacuee` li~ se' Misia cartí caguilíñ~ fí~ coo~ oo~ jmiíib~ li~ sii` Troas. ⁹ Jo fí~ job, coo~ uóø~ i Paa~ do cangáiñ~ jaang~ dseañu~ i seeng~ li~ se' Macedonia e lafa' mi~ quir', jo i~ dseañu~ do siñ~ fí~ quini~ Paa~ e mir~ jmi'ee~ jo jíñ~: "Ngiing~ fí~ Macedonia la, jo jmicóo~ jnea~." ¹⁰ Jo mi~ cangí~ e cangá~ Paa~ e jo lafa' mi~ quir', dsifí~ lajob caguiá~naa' guiú~ qui~naa', jnea~ Lucas coo~gui Silas coo~gui Paa~, jo cangó~naa' fí~ Macedonia, co' calitab~dsi~naa' e Fidiée~bing~ i cató~ qui~naa' do e nidsugua~naa' júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~ fí~ jo.

Mi~ cangolíng~ Paa~ coo~ Silas fí~ Filipos

¹¹ Jo dsifí~ lajob ca'uøø~naa' fí~ Troas e téel~naa' dsíi` móo~, jo ngó~baa' condsée~ fí~ coo~guóo~ uó~ li~ se' Samotracia e néé~guiá~ joo` jmiñí~. Jo mi~ cajneá~ lajo, caguié~naa' fí~ coo~oo~ jmiíib~ li~ sii` Neápolis. ¹² Jo fí~ job

ca'uøø~naa' dsíí' móo' cangó~naa' fí' Filipos, coo` fíi` li~ quiá~ dsea` Roma ta~, jogui líi` coo` fíi` e laniing~ quiá~ li~ se" Macedonia cajo. Jo fí' job cajá~naa' tú~ 'níi` jmiíi~.

13 Jo lajee` taang~naa' fí' do, coo` jmiíi~ lajee` e tíing` dsea` góo`naa' dsea` Israel e jmi'íñ', ca'uøø~naa' cangó~naa' fí' 'níi` fíi` do quiá~ li~ iu~ coo` gua`, co` fí` job í` dsi`naa' e seáng` dsea` góo`naa' e féiñ` Fidiée`. Jo mi~ caguié~naa' fí` jo, dob calié~naa', jo canaang~naa' é~naa' júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~ jaléng` dseamf i caseáng` fí` do ie~ jo. **14** Jo jaang` lajee` i dseamf caseáng` do ie~ jo nisiir` Lidia i niseeng` fí` coo` fíi` li~ sii` Tiatira, jo jmóor`ta~ 'níi` 'mi" e jlo~ eáang'. Jo i dseamf í` eáang` jmiféiñ` Fidiée`, dsu` lajee` núur` júu~ e guia` Paa~, Fidiée` cacuø'r` i dseamf do e cana` moguiñ` e laco` ni'íñ` lajíi` e júu~ e guia` i Paa` do. **15** Jo mi~ calíng` i dseamf do júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~, jo cajgáam`bre jmiíi` cóo`~gui` jaléng` dsea` sináu~ quiá`r` e laco` cuo`li~ e ca'uñiñ` dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~. Jo mi~ cangf jo, cajíng` i dseamf do s'r` jnea`:

—Song 'nú~ dseáng` já~ líng`na` e jnea~ líñin`n dsea` quiá~ Fí`naa` Dsea` Jmáang~, ñilíng`na` fí` quié~ e jo fí` job nijá~na`!

Jo cami'r` jnea`~ jmi'ee` e cajé`baa` fí` quiá`r`.

Mi~ cajníng` Paa` cóo`~ Silas fí` dsíí`'nuñí`

16 Jo coo` ya~, lajee` ngóo`naa` fí` li~ seáng` dsea` góo`naa` e féiñ` Fidiée`, jo lajee` ngóo`naa` fí` jo cajíng`naa` jaang` simf ijmoo`ta~ quiá~ fir` e ja` e 'léeiñ`~ jíi`~ coo`; jo i 'lim`~ nijée` quiá~ i simf do, jo la'eáang` cóo`~ i 'líng`~ dob jmóor` jalé` e jmóor`. Jo jmóo` i 'líng`~ do e lí`~ i simf do guir` e` jalé` nili` dsa'o` iée`. Jo cóo`~ e job li~ fíi` i simf do jmingui` cuu~. **17** Jo i simf í` canaaiñ` ti'leáam`bre caluu`naa` jo fé'r` teá` jo jíñ`~:

—Jaléng` i dseañu~ la líiñ` dsea` i jmóo` lajíi`~ e iing` Fidiée` dsea` féng` dsea` ñíng`, jogui guiar` júu~ s'r` jaléng` 'nú~ jial nileáng` dsea` jee` jalé` dsee` quiá`r`.

18 Jo yejib` dseáng` fé` i simf do lajo, jogui lajee` jmingui`b` jmiíi` cajo cartí` mi~ ningóo` guia` 'níb` dsíí` Paa~, joba` cajíñ`~ casf'r` i 'líng`~ i jée` quiá~ i simf do jo cajíñ`~:

—La'eáang` cóo`~ júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~ quiá~ ta~ e júu~ li~ iuun`~ na.

Jo dsifi` lajob catáu~ i 'líng`~ do quiá~ i simf do.

19 Jo dsu` mi~ cangá` i fíi` i simf do e jo` li~ nili`guir cuu~ la'eáang` cóo`iñ`~ do, joba` casam`bre Paa` cóo`~gui` Silas, jo cangojeáang`neiñ` fí` quini` dseata` dseáng`~ guia`~ joo` e fíi` do. **20** Jo i dseata` i guib cangojéeng`neiñ` fí` quini` i dseata` i quidsí` i`~, jo lalab cajíng`~ i fíi` i simf do casf'r` i dseata` quidsí` i` do:

—I dsea` Israel la ngir` jmóor` ga` jee` fíi~, **21** jogui er` jalé` e ja` cuóøng` ni'íng`~naa` o'gui` nijemtí`naa`, jneaa`aa` dsea` líi`i` dsea` romano.

22 Jo canaang` dsea` fíi` e iiñ~ njimeám`breiñ` do, jogui i dseata` quidsí` i` do caqui`r` ta~ e ni'uøiñ`~ do si` i dsea` do jogui nibóøng` neiñ` do cóo`~ sii~. **23** Jo mi~ cangf e cabóøng` neiñ` do eáang`, jo fí` dsíí` 'næñi`~ catáiñ` dsea` do, jogui caqui`r` ta~ i dsea` i jmoo` i`~ 'næñi`~ e njimeiñ`~ i` dseáng`~ røøb` i dsea` sijníng` do. **24** Jo mi~ calíng` i dsea` i jmoo` i`~ e 'næñi`~ do e júu~ jo, joba` catáiñ` i dsea` do cartí` a`gui` dsíí` e 'næñi`~ do, jogui tiiñ`~ do cacuíñ` cóo`~ tú~ 'ma` e dsí` too`.

25 Jo ie~ uøø` guienáu` job, lajee` e Paa` cóo`~gui` Silas féiñ` Fidiée` jogui ør` e quiá~ jmiiféiñ` Fidiée` cajo, jo i dsea` caguiang`gui i sijníng` do lico`núu`bre,

26 jo lajee` job, coo` cajób` uø` e teá` eáang` jo canaang` sojá` tii` fíi` quiá~ e 'næñi`~ do. Jo dsifi` lajob cana` jalé` jni` quiá~, jogui casojiáb` jalé` ñí`~ cadena e 'ñúung`~ jaléng` i dsea` sijníng` do. **27** Jo mi~ cajné` dsíí` i dsea` i jmoo` i`~ 'næñi`~ do jogui cangár` e ni'óob` jalé` jni` quiá~ e 'næñi`~ do, joba` dsifi` lajob

caguir' ñisu' quiá'r' e si'í' nijngáng' 'ñia'r', co' f' dsíir' e nicaláam' jaléng' i dsea` sijníng' do. ²⁸ Dsu' dsifi' lajob guicafé' Paa' e teá' eáang' jo guicajíñ': —Ja' e jmáang' uø' jíi' coo', co' lab téel'naa' lajíi' naa'!

²⁹ Joba' i dsea` jmoo' í' 'nueñí' do camír' coo' jíi', jo ca'ír' güi'íi' f' dsíi' e 'nueñí' do e jléeiñ' dsu' e 'gó'r', jo mi' caguiér' li' teáang' dsea` do jo catúuiñ' uii' tii' i Paa' do coo'gui Silas. ³⁰ Jo mi' cangf' jo, ca'uóom'breiñ' do f' caluu' jo cajming' reiñ':

—¿E' 'né' jmee'e e laco' nileáan' jee' jalé' dsee' quié'e?

³¹ Joba' cañíi' i dsea` do:

—Já' güiliin' júu' quiá' Fíi'naa' Jesús jo ni'íim' dsee' quií' cоо'gui dsee' quiá' jaléng' dsea' sináu' quií':

³² Jo canaaín' sf'guir dsea` do coo'gui dsea' sináu' quiáiñ' júu' quiá' Fidiée'. ³³ Jo 'ñia' ie' uóo' jo, i dsea` jmoo' í' e 'nueñí' do cajmér' mi' li' sicu' quiá' i Paa' do coo'gui Silas. Jo lí' jo, cajgáang' i dsea` jmoo' í' 'nueñí' do jmi' coliing' coo' dsea' sináu' quiá'r' e laco' cuo' li' e ca'uíng' jaléng' dsea' do dsea' quiá' Dsea' Jmáang'. ³⁴ Jo mi' cangf' jo, cató'r' i dsea' gáang' do f' quiá'r' jo cacuø'reiñ' e cagó'r'. Jo i dsea' i' coliing' coo' dsea' sináu' quiá'r' dsíng' cali'iáang' dsíir', co' jáb' calíiñ' júu' quiá' Fidiée'.

³⁵ Jo mi' cajneá' lajo, i dseata' i quidsí' í' do casíiñ' tú' 'ni' müing' ii' quiá'r' i quié' júu' quiá' i dsea` jmoo' í' 'nueñí' do e nileáiñ' Paa' coo'gui Silas. ³⁶ Jo lab casí' i dsea` jmoo' í' 'nueñí' do Paa':

—I dseata' i quidsí' í' do nicasíiñ' júu' quié'e e nilaam' ba' 'ná'. Jo nicuóom' güiliing'na' juguiá'.

³⁷ Joba' cañíi' Paa' quiá' i ii' i quié' júu' do:

—Caquiá' i dseata' do ta' e cabóong' dsea' jnea'^, dsea' calisé'naa' f' li' quiá' dsea' Roma ta', f' jee' dsea' fii' e jíi' ja' mi' caquidsir' í' qui'naa', jogui catáiñ' jnea'^ 'nueñí'; jogui lana iiñ' leáin' jnea'^ e iing', dsu' ja' uó'naa' cartí' güiliíñ' yaaiñ' e ni'uóo'ñ' jnea'^ song lajo.

³⁸ Jo cangocóob' i ii' do júu' f' li' neáang' dseata' i quidsí' í' do. Jo mi' canúur' júu' e quiée' i ii' do, cafóm'bre co' e canúur' júu' e dsea' i caliséng' f' li' quiá' dsea' Roma tab' líng' i dsea' gáang' do. ³⁹ Jo cangolíing' i dseata' quidsí' í' do e ngomir' jmi'ee' f' quini' Paa' coo' Silas e nijméiñ' do féng' dsíir' quiá' jalé' e calí' do. Jo mi' cangf' jo, ca'uóom'bre jo cami'r' jmi'ee' dsea' do e ni'uóom'biñ' e f' jee' fii' do. ⁴⁰ Jo mi' cangf' e ca'uóong' i Paa' do coo'gui Silas f' dsíi' 'nueñí', cangolíim' tur f' quiá' Lidia. Jo f' job cajíng' tú' rúiñ' coo' jaléng' dsea' quiá' Dsea' Jmáang', jogui cacuø'guir bí' dsea' do cajo. Jo ngf' jo, ca'uóom'bre e f' do, jo f' li' jiéb' cangolíñ'.

17

Mi' cateáang' Paa' f' Tesalónica

¹ Jo lajee' gui'nang' e teáang' Paa' f' coo'gui Silas, cangüiñ' f' coo' fii' e sii' Anfípolis coo'gui Apolonia. Jo mi' cangf' jo, caguilíiñ' f' coo' fii' e sii' Tesalónica, jo f' job si' coo' guá' quiá' dsea' Israel li' féiñ' Fidiée'. ² Jo co' lajíi' e tíng' Paa' e dséer' f' guá' quiá' dsea' góor' dsea' Israel lacoo'née' mi' ti' jmi'íng' jaléng' dsea' f', jo lajee' 'ni' semaan' casüiñ' coo' jaléng' i dsea' i caseáng' do cuaiñ' quiá' jalé' e fé' f' ni' jí' quiá' Fidiée' e cajme' dsea' malii'gui eáang', jo si'r' dsea' do ³ e dseáang' 'né'ba' e cajúng' i Dsea' Jmáang' do; jo mi' cangf' e cajúiñ', dseáang' 'né' e cajib'tur. Jo casí' guir i dsea' do cajo jo cajíñ':

—I Jesús nab ilíng' Dsea' Jmáang', i dsea' i laang' jneaa'aa' jee' dsee' qui'ii', jo júu' quiá' i nab e ngi' jnea' guiaa' jee' 'ná'.

4 Jo*il*líng~ dsea` Israel jáb`- calíñ- júu^ e guia` i Paa` do cój~gui Silas, jo røøb` canaaín` ngir` cój~ dsea` do. Jogui fíim`bi dsea` griego i eáang` jmi'gó` Fidiéé` cój~gui fíing` dseam` i laniing` quiá`- e fíi` do, jáb`- calíñ- e júu^ jo cajo.

5 Dsa` uíi`- e jo ca'uíng` e jaléng` dsea` Israel i ja` já`- líng` e júu^ do, eáam` calí`- dsihuíiñ` jogui caliguíiñ` quiá`- jaléng` i dsea` i calí` já`- líng` e júu^ jo. Joba` caseáiñ` tú` 'ní' míng` 'ná`- fí` i tá`- teáang` jee` 'náu` e laco` i dsea` fí` nitá'r` míi`- jogui nijmiguíiñ` jaléng` dsea` i neáang` fí` fíi` jo. Jogui lajobi caguilíiñ` fí` quiá`- Jasón e 'náiñ` Paa` cój~gui Silas e laco` ni'uóng` neiñ` do jo nitóøreiñ` fí` quini` dsea` fíi`. **6** Jo co` ja` cadséng`guir i dsea` i si`í` 'náiñ` do, joba` catór` Jasón laguidseaang` cój~gui co` tú` míng`~gui dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` i nineáang` fí` jo ie` jo, jo cató`reiñ` do fí` quini` dseata` e ta'r` míi`- jo fé'r` lala:

—I dseañu` do nica'lée`bre la'úng` fí` jmigüí` cój~gui júu^ e guiar` do, jogui fí` lab nicagüiliñ` lana e iiñ` jmér` lajo. **7** Jo i Jasón na nical'íng`neiñ` fí` sináu` quiá'r`-, jo lajiim`bre ja` jmi'gó` lajií`- ta` quiu` dseata` dsea` féng` romano, co` fé'r` e seem` jaang`gui dseata` dsea` féng` i sii` Jesú.

8 Jo mi` canúu` jaléng` dsea` fíi` e júu^ do cój~gui jaléng` dsea` quié` niñ` quiá`- e fíi` do, eáang`gui cató'r` míi`-. **9** Jo cuub` caguiá` i Jasón do cój~gui i dsea` caguiáang` do fí` quini` dseata` e laco` calí`r` catáu`-tu` i dsea` do quiá'r`.

Mi` caguilíng`gui Paa` cój~Silas fí` Berea

10 Jo mi` canuu` ie` jmií` jo, jaléng` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` casíñ` Paa` cój~gui Silas lajminá` fí` Berea. Jo dsifi` mi` caguilíñ` fí` jo, cangolíñ` fí` guá`- quiá`- dsea` góor` dsea` Israel lí`- laco`gui la litíiñ` jmóor`. **11** Jo jaléng` i dsea` Israel i seeng` fí` Berea eáang`gui iiñ` ninúr` júu^ guia` dsea` do laco`gui dsea` seeng` fí` Tesalónica, jo lajmináb` ca'iñ` e júu^ jo, jogui lacoo` jmiib` cuør` bí` e jmitíiñ` jalé` e júu^ too` fí` ni` ji` quiá`- Fidiéé` e gui'r` su e jáb`- e júu^ e caguiá` Paa` do. **12** Jo lajee` i dsea` fí, fíim`bre já`- calíñ` e júu^ jo, jogui lajobi fíim` dseañu` dseam` griego i niing` i seeng` fí` jo jáb`- calíñ`- do júu^ quiá`- Dsea` Jmáang` e guia` i Paa` do cój~gui Silas. **13** Dsa` mi` caliñí` jaléng` dsea` Israel i seeng` fí` Tesalónica e nitáang` Paa` e guiar` júu^ quiá`- Fidiéé` fí` Berea, joba` fí` job cangolíñ` cangojméer` ga` cój~jaléng` dsea` i seeng` fí` jo. **14** Joba` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` i seeng` fí` Berea cajméer` e lajmináb` cagüí`í` Paa` fí` jo, jo cangór` condseé` fí` 'ni` jmiñí`-, dsu` fí` Bereab caje` Silas cój~gui Timoteo lajee` jo. **15** Jo jaléng` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` i cój~ Paa` cangolím`bre cój~ do cartí` coo` fíi` e sii` Atenas. Jo mi` cang` jo, caquim`-tú` fí` Berea jo niquiéer` júu^ quiá`- Paa` e Silas cój~gui Timoteo nidsilíñ` fí` lí` táang` Paa` lajminá`.

Lajee` táang`i Paa` do fí` Atenas

16 Jo lajee` táang`i Paa` do fí` Atenas e sijeeiñ` Silas cój~ Timoteo, fí`íb` eáang` calíñ`-, co` i dsea` seeng` fí` Atenas do jie` ja` latøøng` fíi` jmféiñ` jaléng` diée` i o` já`- i ja` quií` jmíi` jmé` jíi` coo`. **17** Joba` eáam` tíing` júu^ quiá'r` cój~ i dsea` góor` dsea` Israel cój~gui jaléng` dsea` caguiáang`gui i jmi'gó` Fidiéé` fí` dsíi` guá`- quiá`- dsea` Israel. Jo dseáng`- laco` jmií` lacoo` jmiib` súiñ` e júu^ do cajo cój~ jaléng` dsea` i seáng` fí` guiá`- joo` fíi` quiá`- fíi` Atenas. **18** Jogui lajobi i liing` dsea` i jmitíing` júu^ quiá`- Epicuro cój~gui dsea` estoico i jmitíing` júu^ quiá`- Zenón, canaaín` sf` rúiñ` cój~ Paa` cajo, jo i liing` i dsea` do fé'r` jo sf` rúiñ` lajee` yaaiñ` e éeiñ` Paa` jo fé'r`:

—¿E` e fé` i dsea` cuee` mi'mf` na?

Jogui fé`gui i caguiáang`gui do:

—Líi' dsea` seeng` lí~ jiéb" i na, jogui iiñ~ nijmigóoiñ` dsea` cóo!~ jalé!~ e fé'r` na e quiá!~ jaléng" diée~ i 'míing".

Jo fé'r` e jo co' uíi!~ e guia' Paa~ júu^ quiá!~ Jesús, jogui jial mi~ cajmée` Fidiée` e cají'tu dsea` do jee~ jaléng" líi~. ¹⁹ Joba' cajéeiñ` Paa~ fí coo` yá!~ cuo!~ lí~ sii` Areópago fí lí~ tíing` jaléng" dsea` Atenas e seáiñ` e siiñ` jalé!~ júu^ quiá'r~. Jo mi~ caguié` Paa~ fí jo, jo cajmíng!~ i dsea` do ír`:

—¿Já` cuóøng` líne~naa' e~ jalé!~ júu^ 'míing` e quié!~'ná` e e!~ jnea'^? ²⁰ Co' fó!~ 'ná` jmang!~ júu^ jiéb'jiü, joba' ii~naa' e nilinee!~ e~ guóng` e júu^ jo.

²¹ Jo lajíing` i dsea` seeng` fí Atenas do cóo!~gui jaléng" dsea` i jalíng` fí lí~ jié!~ i neáang` fí do, contóøm` tí` dsíir` núur` jogui siiñ` lajíi!~ júu^ 'míi` e quie` lí!~ doñí ií`.

²² Joba' caróo` Paa~ jee~ jaléng" i dsea` i neáang` do e fí lí~ sii` Areópago, jo cajíñ` casír` jaléng" i dsea` do:

—Lalab fíi` i 'ná!', dsea` seeng`na! fí la fí Atenas, e jalé!~ e móo'o quíi`na! e líing`na! dsea` i eáang` jmiféng" fíing` diée~. ²³ Co' cangoyéé!~ e fí lí~ seáng` 'ná` e jmiféng`na! jaléng" diée~ quií`na!, jo fí job cadsé!e coo` nife!~ lí~ too!~ júu^ e fé!~ lala: "Diée~ i ja` mí cuíng` dsea`." E jáb!~ e fó!~ 'ná` quiá!~ jaang` Diée~ i ja` cuíng`na!, quiá!~ íb` e nifíi`gui jnea~ 'ná` lana.

²⁴ Jo dsea` íb` i cajmée` la'úng` jmigüí` cóo!~gui jalé!~ e sea` fí jo. Jogui íb` i líing` fíi` jaléng" i neáang` fí yá!~ jogui cóo!~ jaléng" i seeng` fí jmigüí` la, jogui ja` guíiñ` lí!~ doñí` jié!~ sináu^ guá!~ e cajme!` dsea` jmigüí`, ²⁵ o'gui 'nér` e dsea` jmigüí` nito!~ fíing` ír` osi i nijmícoo!~ ír` é, co' íbre cuó'r` jaléng" dsea` e jí'r` jogui guí` e cá` dsea` cóo!~gui lajale!`gui e jié!.

²⁶ Co' cóo!~ jaang` dseañb` cajmeáaiñ` lajíing` dsea` i seeng` la'úng` fí jmigüí` e laco' nigüeár` fí lacaang` guóo!~ uó!~; jogui quiúr` ta~ jie~ jíi!~ seeng` dsea` fí jmigüí`, jogui jie~ fí lí~ catíng` nigüeár`. ²⁷ Jo cajmeáang` Fidiée` lajíing` jneaa~aa! e laco' ni'néeng`naa! dsea` do, jo niguiém`baa're song ni'néng`na're. Dsucó!` e jáb!~ e ja` huíi` seeng` Fidiée` cóo!~ lajaang` lajaang` jneaa~aa!. ²⁸ Co' la'eáang` Fidiée`ba' see~naa' jí`naa' jogui ngí`naa' lí!~ laco'gui cajíng` i liing` dsea` góo`na! malí!~ i jmo!~ júu^ ie~ mí~ cajíñ` lala: "I siju` Fidiéeb` jnea!~."

²⁹ Jo co' e já!~ e líi`na! dsea` siju` Fidiée~, joba' ja` cuóøng` e í` óo`na! e Fidiée` líiñ` laco` jaléng" diée~ i jmáang` dsea` cóo!~ cunée` osi cóo!~ cutee` osi dsea` cuu~ é, jo jmáang` dsea` jialco` iim`bre jaléng" í. ³⁰ Jo Fidiée` nicajmée`bre féng` dsíir` malíi`gui eáang` cóo!~ jalé!~ e laang` dsea` cóo!`r~, dsu` lana niquiúr` ta~ lajíng` dsea` i seeng` fí la'úng` jmigüí` e niquíi` jíng` yaaiñ` fí quinir~, jo nitár` e jmóor` jalé!~ e ja` dseeng`, jo lajoba` ni'íng` Fidiée`dsee` quiá'r~. ³¹ Co' Fidiée`nicatéé`bre coo`jmíi` e niquidsír`í`laco`si`í`quiá!`jaléng`dsea`jmigüí`la'eáang`cóo!~i`dseañu`i`caguíñ`ñia'r`do;jo`Fidiée`nica'e'r`jaléng`dsea`ejo`mí`cajméer`e`cají'tu`Dsea`Jmáang`jee`jaléng`líi`.

³² Jo mi~ canúu` i dsea` seeng` fí Atenas do e fé!` Paa~ cuaiñ` quiá!~ e jíb`tu dsea` jee~ jaléng` líi~, i liing` i dsea` do lí!~ calóøm`bre Paa~ jogui i liing`gui fé!`:

—Cuóøm` lí` ná`naa! e fó!` na coo`gui jmíi`.

³³ Jo lí!~ e jo, güí`íib` Paa~ fí do. ³⁴ Dsu` i liing`gui i dsea` do jáb!~ calíñ` júu^ e guia` i Paa~ do. Jo jee~ í` quiéeng` jaang` dseañu` i sii` Dionisio i líing` jaang` dseata` quiá!~ Areópago, jogui jaang` dseamf` i sii` Dámaris, jogui dsea` i jiéng`gui cajo.

¹ Jo mi~ cangf jalé~ e jo, cagüi'ib' Paa~ fí' Atenas, jo cangór~ fí' coo~ fii~ e sii~ Corinto. ² Jo job calicuín~ jaang~ dseañ~ i líng~ dsea` Israel i sii~ Aquila i niseeng~ fí' coo~ fii~ li~ se~ Ponto. Jo ie~ jo ja~ mi~ ngoo~ eáang~ e nicagüilíng~ i Aquila do cóo~ gui dseam~ quiá'r~ i sii~ Priscila e jalíin~ fí' Italia. Jo ca'uøøiñ~ fí' jo co~ i dseata~ quiá~ Roma do i nisii~ Claudio caquiñ~ r~ ta~ e 'n~ uóm~ jaléng~ dsea` Israel fí' Roma li~ se~ Italia. Jo coo~ jmii~ cangó~ Paa~ e cango'eer~ i Aquila do cóo~ gui Priscila, ³ co~ røøb~ ta~ óor~ cóoiñ~ do e jmo'r~ 'náujiu~ cóo~ layaang~ loo~ jó~ e laco~ li~ r~ e 'nér~. Jo job caje~ Paa~ cóo~ i dsea~ do e laco~ nijmér~ ta~ coliing~. ⁴ Jo lacoo~ jmii~ mi~ tñ~ e jmi~ing~ dsea` góor~ dsea` Israel, dsée~ Paa~ fí' guá~ jiu~ li~ seáng~ i dsea~ í~ e fén~ Fidiée~. Jo fí' job fén~ jaléng~ dsea` Israel cóo~ gui jaléng~ dsea~ i ja~ líng~ dsea` Israel e laco~ já~ nilíng~ dsea~ do júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~ e guiar~.

⁵ Jo mi~ caguilíng~ Silas cóo~ Timoteo fí' Corinto fí' li~ guiling~ Paa~ cóo~ Bernabé e jalíin~ fí' Macedonia, jo i Paa~ do catúbre e ta~ jmór~ do, jo canaaiñ~ e guiar~ júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~ lacoo~ jmii~ lacoo~ jmii~, jogui si~r~ jaléng~ dsea` góor~ dsea` Israel e dseáng~ já~ba~ e Jesús líñ~ i dsea~ i cajing~ Fidiée~ i nisín~ fí' jmigüi~ la lajíi~ malí~. ⁶ Dsu~ i dsea` Israel do 'nib~ cangáiñ~ Paa~, jo canaaiñ~ si~rein~ jmang~ júu~ ga~. Joba~ Paa~ cabó~r~ 'lee~ tøo~ si~r~ e laco~ cuo~ li~ e ja~ jíi~ dsea~ í~, jo casí~r~ i dsea~ i ja~ jíi~ í~ do lala:

—Dsee~ quií~na~ yaam~ba~ e nigüilíng~na~ fí~ li~ 'li~^, dsaco~ jo~ e cuaiñ~ quié~e. Latí~lanab nii~i cóo~ dsea~ i ja~ líng~ dsea` góo~o dsea` Israel e ni~ée~ere júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~.

⁷ Jo mi~ cangf jo, cagüi'ib' Paa~ fí' dsí~ e guá~ jiu~ do, jo cangór~ fí' quiá~ jaang~ dseañ~ i sii~ Ticio Justo i jmiféng~ Fidiée~ contøøng~, jo cáang~ e guá~ dob líi~ quiá'r~. ⁸ Jo jaang~ fí~ i né~ ni~ e guá~ jiu~ do i sii~ Crispo cóo~ lajaléng~ dsea~ sínáu~ quiá'r~ jáb~ calíi~ júu~ quiá~ Fí~naa~ Dsea` Jmáang~. Jogui lajobi fíim~ dsea~ i neáang~ fí' Corinto, mi~ canúur~ júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~, jáb~ calíi~ joba~ cajgáam~bre jmii~ e laco~ cacuó~ li~ e ca'uíñ~ dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~.

⁹ Jo coo~ uóø~ cajmijnéeng~ 'ñia~ Dsea` Jmáang~ fí~ quini~ Paa~, jo e jo cangár~ lafa~ mi~ quir~, jo cajing~ Dsea` Jmáang~ casí~r~ dsea~ do:

—Ja~ jmoo~ 'gó~ jíi~ capí~, jo guia~gui júu~ quié~e jee~ jaléng~ dsea~ jo ja~ quiun~ e jmoo~ lajo. ¹⁰ Co~ jnea~ seem~baa coliing~ cóo~ 'n~u~, joba~ jíi~ jaang~ dsea~ ja~ jíi~ lí~ nijmeáng~ 'n~u~ ga~. Co~ fíim~bi dsea~ niseeng~ e fí~ fíi~ la i ni~uíng~ dsea~ quié~e.

¹¹ Jo fí~ Corintob caje~ Paa~ coo~ jíi~ dsi~ ca'ná~ e e'r~ i dsea~ seeng~ fí~ jo jalé~ júu~ quiá~ Fidiée~.

¹² Jo coo~ né~ lajee~ jíi~ e calíng~ jaang~ dseañ~ i sii~ Galión dseata~ dsea~ féng~ quiá~ li~ se~ Acaya, jaléng~ dsea` Israel i neáang~ fí~ do ie~ jo casíiñ~ røø~ e nijmér~ dsee~ quiá~ Paa~. Joba~ casang~neiñ~ jo cangojeáaiñ~ fí~ li~ neáang~ dseata~ dsea~ quidsí~ í~. ¹³ Jo mi~ caguilíñ~ fí~ jo, lalab casí~r~ i dseata~ do jo cajíñ~:

—I dseañ~ dsea` góo~naa~la ngir~ta~ jmigóøng~ jaléng~ dsea` quiá~ jial e 'n~e~ niféng~ dsea` Fidiée~, dsu~ ja~ náu~r~ lajíi~ júu~ quiú~ ta~ qui~ii~.

¹⁴ Jo si~í~ niñ~ Paa~ e nisí~r~ dseata~ Galión lajíi~ e 'n~íng~ i dsea~ do í~, dsu~ jéeng~gui Galión cañír~ quiá~ i dsea` Israel do jo cajíñ~:

—Song dseáng~ lahuíng~ nica'ée~ i dsea~ na osi li~ing~ jíi~ nicajngaiñ~ é, joba~ catíng~ e niquidsii~ í~ fa~ lajo. ¹⁵ Dsu~ e na líi~ lajíi~ júu~ e catíng~na~ yaam~ba~ na quiá~ lajíi~ júu~ quiú~ ta~ quiú~na~, joba~ yaam~ba~ catíng~na~ niguí~na~ e na, co~ jnea~ ja~ iin~n niquín~n e júu~ na.

16 Jo caquiá' i dseata~ do ta~ e cagüi'fib' Paa~ cóo'~ jaléng' i dsea` caguaang`gui e fí~ li~ quidsí~ i dseata~ do í'. **17** Jo lajiing` i dsea` i jmoo` dsee~ quia'~ Paa~ do casaiñ` jaang`gui dseañ` i sii` Sóstenes i líng` fí~ quiá'~ guá'~ jiu~ quiá'~ dsea` Israel e si' fí~ do, jo job cabóoiñ` i dsea` do fí~ quini~ li~ neáang` i dseata~ dsea` quidsí~ í` do, dsu' ja` e jíng`~ dseata~ Galión jíi'~ coo` quiá'~ jalé` e jmoo` i dsea` do.

Mi~ caquing`-tu Paa`-fí~ Antioquia

18 Jo mi~ cangf~ jo, huóø~bí~caje' Paa~ fí~ Corinto. Jo mi~ cangf~gui lajo, ca'f`bre júu` jaléng` dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i neáang` fí~ do, jo cangolíiñ` fí~ coo` oo` jmii` e sii` Cencrea. Jo lajee` e taam~bir fí~ jo, catu'r` cuo` moguir~ laco` tñing` dsea` góor` dsea` Israel e laco` niliti` lajíi` júu` nicacuø'r` Fidiée` lami` jéeng`gui. Jo mi~ cangf~ jo, cangotáaiñ` fí~ dsí` móo` coliing` cóo'~ Aquila cóo'~gui dseam~ quiá'~ í` i sii` Priscila jo coliim` cangolíiñ` fí~ li~ se` Siria.

19 Jo mi~ caguilíng`tur e oo` jmii` li~ sii` Éfeso do, job caseáang` Paa~ i Aquila do cóo'~gui dseam~ quiáiñ` i sii` Priscila, jo cango`bre 'ñia'r` fí~ li~ si` guá`~ jiu~ quiá'~ dsea` góor` dsea` Israel. Jo fí~ job casíiñ` cóo'~ jaléng` dsea` í` i caseáng` fí~ do ie` jo. **20** Jo i dsea` i siseáng` fí~ guá`~ jiu~ do casír` Paa~ e fa' nijé`bir huóø` cóoiñ`~ do, dsu' Paa~ jo` cali'iñ`. **21** Jo ca'f`bre júu` i dsea` do jo casír`:

—'Né` e seem`baa fí~ Jerusalén e nití` jmii` e nijaquieeng` fí~ jo. Jo líi` jial ta~ niquiú`~ Fidiée` quié`baa e nigáatúu e ga'ee`e 'ná` fí~ la calé` catú`.

Jo mi~ cangf~ jo, cagüi'fib' Paa~ e fí~ Éfeso do e iuuiñ` fí~ dsí` móo`, **22** jo cangób`tur fí~ Cesarea, jo fí~ job cajer` e laco` nicuø'r` guicóo` jaléng` dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i neáang` fí~ jo. Jo mi~ cangf~ jo, cangám`tur fí~ Antioquia, jo fí~ job cajer` huóøb` jiu~.

23 Jo mi~ li~ cøøng`gui lajo, cagüi'fib`tur calé` catú~, jo cangf`tur lacoo` lacoo` fí~ e néé` fí~ li~ se` Galacia cóo`~gui li~ se` Frigia e cuø`guir bí` jaléng` dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ e laco` ja` nilitung` dsíiñ` lajíi` fí~ niteáaiñ` cóo`~ Dsea` Jmáang~.

Mi~ caguiá` Apolos júu` quiá'~ Dsea` Jmáang` fí~ Éfeso

24 Jo ie` jo caguié` jaang` dseañ` dsea` Israel i sii` Apolos fí~ Éfeso. Jo i dseañ` i niseeiñ` fí~ coo` fíi` e sii` Alejandría e néé` li~ se` Egipto. Jo dsea` do eáam` jlo` tñiñ` guiar` júu` jogui eáam` cuír` jalé` e fé` fí~ ni` jí` quiá'~ Fidiée` e cajme` dsea` malii`gui eáang`. **25** Jogui eáam` nicajmitíiñ` júu` quiá`~ Fíi`naa` Fidiée` e cajme` dsea` í, jogui dseáng` e iáang` dsí`bre fé`r, jogui dseáng` røøb` er` e júu` quiá'~ Jesú do, doñi` fa` jíi`~ e ñir` do e ca'e` Juan e quiá`~ jial seáaiñ` dsea` jmii` lajee` cateáaiñ` fí` jmigüi` la, dsu' ja` ñir` e Jesú ca'er` e 'né` sáaiñ` dsea` jmii` e laco` cuø` li` e líiñ` dsea` quiá'r`~. **26** Jo i Apolos do canaaíñ` guiar` júu` quiá'~ Dsea` Jmáang` dseáng` fí~ dsí` guá`~ quiá`~ dsea` Israel e jíi`~ ja` jáa` quiá'r` fa` 'gó'r`. Dsu' mi~ canúu` i dseañ` Aquila cóo`~gui dseam~ quiá'r` i sii` Priscila júu` e guia` i Apolos do, joba` cajeem`breiñ` fí~ li~ jié` jo casí`reiñ` dseáng`~ laco` la líi` e fí~ e 'né` cá` dsea` e laco` niliseeiñ` cøøng` cóo`~ Fidiée`.

27 Jo mi~ cangf~ jo, cali'iing` Apolos e ningiñ` fí~ li~ se` Acaya. Joba` jaléng` dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang` i seeng` fí~ Éfeso do eáam` cajmicóo`~reiñ`, jogui casíiñ` coo` jí` quiá`~ jaléng` dsea` quiá`~ Dsea` Jmáang` i seeng` fí~ Acaya do e laco` ni'íng`neiñ` cóo`~ júu` røø` juguiá~. Jo mi~ cangf~ jo, cango`bre fí~ jo.

Jo mi~ caguié` Apolos fí~ Acaya, eáang` cajmicóo`~jaléng` dsea` i calicuíng` Dsea` Jmáang` uíi`~ e eáang` guiúng` Fidiée` cóo`~ dsea` do. **28** Co` fí~ quini` jaléng` i dsea` i neáang` do sí`r` jaléng` i dsea` Israel e ja` í` dsíiñ` dseáng`~ laco` catíng`, jogui se`r` teá` lajíi`~ e fé` fí~ ni` jí` quiá`~ Fidiée` e dseáng`~ já`~ba` e

Jesús līiñ' i dsea` i casíng` Fidiée` fí' jmigüí la e laco' nileáng` dsea` jee` dsee` quiá'r`.

19

Mi~ caguiéng`-tu Paa` fí` Éfeso

¹ Jo lajee` tāang` i Apolos do fí` Corinto li~ se` Acaya, jo i Paa` do canghiñ` fí` li~ līi` jee` mó', jo caguié`-tūr fí` Éfeso. Jo fí` job cajíñ` i fíing` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang`, ² jo lalab cajming`- Paa` i dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` do jo cajíñ`:
—¿Su ca'líng` 'ná` Jmiguí quiá`- Fidiée` mi` já`- calíng`-na' júu` quiá`- Dsea` Jmáang`?

Joba' cañíi` i dsea` do jo cajíñ`:
—Ja` mí` né` jnea`- jíi`- coo` ya` quiá`- e jo. ¿E` gui e jo?
³ Jo cajming`-tu Paa` i dsea` do jo casí`-reiñ`:
—¿E` uiing` quií`-na' mí` cajgáang`-na' jmíi` jóng?
Joba' cañíi`tu i dsea` do quiá`- Paa` jo casí`-reiñ`:
—Jnea`- cajgáang`-naa' jmíi` e casée` Juan e laco' cuó` li~ e caquí`- jíng` yee`-naa` fí` quini` Fidiée`.

⁴ Joba' casí`-tu Paa` i dsea` do:
—Lajob līi`, co` i Juan do caseáiñ` dsea` jmíi` lajíi`- i caqui`- jíng` yaang` fí` quini` Fidiéeb`; jogui casí`-bir jaléng` dsea` fí` cajo` e 'né` ni`im`biñ` do i dsea` i níjáa` cōøng`gui do mí` nisóong` ír; jo dsea` íb` Jesús lana.

⁵ Jo mí` canúu` jaléng` i dsea` i teáang` do lajo, dsifí` ladob cajgáaiñ` jmíi` e laco` cuó` li~ e ca'uíñ` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang`. ⁶ Jogui mí` caquidsí` Paa` guóor` fí` mogui` i dsea` do, dsifí` ladob ca'íng` i dsea` do Jmiguí quiá`- Fidiée`, jo canaaiñ` fé`r` jmíi` e jíe`-gui laco` jmíi` quiá`r`, jogui s̄hiñ` jalé` júu` e íñ` e jáa` quiá`- Fidiée`. ⁷ Jo lajee` lajíiñ` i dsea` do tíir` guitúuiñ` yaang` dseañu`.

⁸ Jo mí` cangi` jo, lajee` gaang` si`, dsée` i Paa` do fí` guá`- quiá`- dsea` góor` dsea` Israel, jo fí` job guiar` júu` quiá`- Dsea` Jmáang` e ja` 'gó`r` jíi`- capí`^, jo sí`r` jaléng` i dsea` do jogui 'nó`r` jial laco` já`- nilíng` dsea` do e iing` Fidiéeb` quiér` nífi` quiá`- jaléng` dsea`.

⁹ Dsu` i liing` i dsea` do ja` jíi`r` e júu` do o`gui iiñ` já`- nilíñ` cajo. Jo canaaiñ` fé`r` fí` quini` jaléng` dsea` jiéng` e gab` jalé` e júu` do quiá`- jial cuiíng` dsea` Dsea` Jmáang`. Joba` Paa` cajmihiúim` 'ñia`r` jee` i dsea` góor` do, jogui cajeem`bre jaléng` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` i caguiaang` do, jo cangojéeng`neiñ` fí` coo` escueel` quiá`- jaang` dseañu` i sii` Tirano, jo fí` job féiñ` i dsea` do júu` quiá`- Dsea` Jmáang` lacoo` jmíi` lacoo` jmíi` . ¹⁰ Jo lajob cajmér` lajee` tú`- jiing` , joba` jaléng` dsea` Israel cóo`-gui jaléng` dsea` i ja` liing` dsea` Israel i neáang` fí` jalé` fí` e téé`- li~ se` Asia canúur` júu` quiá`- Fí`naa` Dsea` Jmáang` e caguiá` i Paa` do.

¹¹ Jo lajee` jo i Paa` do jmóor` jalé` e quií`r` jmíi` la'eáang` cóo`- güea`- e cangiñ` e cacuó` Fidiée` . ¹² Jo seem` dsea` quiér` jalé` paay` quiá`r` osi jalé` si`r` fí` quini` Paa` e fa` jíi`- capíb`- nijnúng` dsea` do e 'mí` do, joba` i dsea` do nicóor` fí` quiá`r` fí` li` seeng` i dsea` dsée`- do, jo cóo`- e jo ni`leáam` i dsea` dsée`- do lajíi`- jmohuú` e līiñ` . Jogui lajobi jaléng` dsea` i jée` i 'ling` quiá`- dsihuím` jaléng` i quiá`r` jo 'láam`-bre.

¹³ Jo ie` jo, i liing` dsea` Israel i ngí` lacoo` fí` e jmicaaiñ` e iiñ` uóíñ` i 'ling` i jée` quiá`- dsea` , jo iiñ` nijóor` su e já`- e uøøng` i 'ling` i jée` quiá`- dsea` la'eáang` cóo`- júu` quiá`- Fí`naa` Jesús. Jo lalab canaaiñ` sí`r` jaléng` i 'ling` i jée` quiá`- i dsea` do:

—¡La'eáang` cóo`- júu` quiá`- Jesús e guia` i Paa` do quiá`- ta` e uøøng`na` li` teáang`-na` na!

14 Jo e jo cajmée` laji` guiáng` jój` jaang` dseañu` Israel i sii` Esceva i nilíing` jaang` fii` jmidsea` quiá` dsea` Israel. **15** Dsu` coo` néel` lajee` ngir` ta` jmoo` lajo, jo i lling` i jéé` quiá` i dsea` do cañíir` quiáñ` do jo cajín`:

—Cuiim` jnea` Jesús, jogui ñi`bú` i sii` Paa` do, dsu` ja` ñii` ii`'ná`.

16 Jo dsifi` ladob i dsea` i jéé` i lling` quiá` do canaaiñ` quiém`bre lahuíim` jaléng` i jój` Esceva do, jo dseáng` lajíim`biñ` do calír` caquiéiñ` co` dsíng` biñ`. Jo cangoliñ` i dsea` sihuíng` do fí` quiá`r` mi` cangf` jo, dsu` ringúum`bre cangoliñ`.

17 Jo lajíing` i dsea` Israel i neáang` fí` Éfeso cóo`gui` jaléng` dsea` i ja` líing` dsea` Israel i neáang` fí` job cajo, caliñ`bre jalé` e calí` do ie` jo, joba` eáam` cafóin` . Jo lajob ngoo` li`gøng` júu` quiá` Fí`naa` Jesús jee` jaléng` dsea`.

18 Jogui fíim`bi` jaléng` dsea` i já` calíng` júu` quiá` Dsea` Jmáang` ie` jo caguilíñ` e róoñ` dsee` quiá`r` fí` quini` jaléng` dsea` quiá` jalé` e ga` e nicajmér` lamí` jéeng`gui. **19** Jogui fíim`bi` jaléng` dsea` i nicajmée` ta` dsea` láang` lamí` jéeng`gui cajo caguilíñ` quier` jí` quiá`r` li` too` jalé` e 'li` e jmitíiñ`, jo cají`fí` quini` jaléng` dsea` i teáang` do ie` jo. Jo mi` caguo` júu` jial tí` 'móo` tée` e jí` do, jmaguiab` eáang` cagüi`líng`, lí`lí` cincuenta mil cutedeb`.

20 Jo lajob naang` ni`gui júu` quiá` Fí`naa` Dsea` Jmáang` fí` la fí` na, jogui jmoo` e liñi` dsea` cajo jial tí` 'gøng` Fidiée`.

21 Jo mi` cangf` e cangojée` jalé` e jo, joba` ca`f` dsí` i Paa` do e nidsé`tur e nidsi`leer` jaléng` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` i neáang` fí` li` se` Macedonia cóo`gui fí` li` se` Acaya, jo e mi` ningf` jo, ningiñ` tí` Jerusalén. Jogui fé`bir cajo e mi` ningf` e dsér` fí` Jerusalén, dseáng` 'né`ba` e dsér` tí` Roma.

22 Jo casíiñ` gág` dsea` quiá`r` fí` li` se` Macedonia, i do i sii` Timoteo jo jaang`gui i sii` Erasto, jo laji` huáaiñ` do jmoo` ta` jmicóo` Paa` . Jo Paa` fí` dobi cajer` 'ñia`r` lajee` jo fí` li` se` Asia.

Mi` caliseá` mít`fí` Éfeso

23 Jo ie` jo, eáam` cató` dsea` míi`fí` Éfeso uii` quiá` e fíim` dsea` ca`uíng` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` . **24** Jo e míi`fí` jo ca`uíng` uíi` jaang` dseañu` i sii` Demetrio i njimoo` ta` cóo`layaang` cutee` . Jo i dsea` i njimoo` ta` jmiliíng` guá`jia` e líi` cóo`luyaang` cutee` , jo e job guá` quiá` i diée` i sii` Artemisa. Jo i Demetrio do jmaguiab` quií`r` e 'léeng` jaléng` i dsea` i jmoo` ta` cóo`r` do. **25** Jo coo`né`caseáñ` dsea` i jmoo` ta` cóo`r` coliing`gui` cóo`jaléng` dsea` i jmoo` ta` e røobb`jí` cóo`luyaang` e ta` jmoo` ír` do cajo, jo lalab casí`r` jaléng` i dsea` do:

—Dsea` rú`uu', niñib` 'nú`gui` e la'eáang` e ta` lab joba` guiá`b` sea` jalé` e 'né` qui`ii` . **26** Dsu` laco`gui la júu` sea` jogui ne`naa` cajo e i Paa` do ngir` fé`r` e jaléng` i diée` i jmáang` dsea` cóo`luyaang` guóor` ja` líiñ` dseáng` diée` já` ; jo lajob nicalí`r` e nicaligóng` jaléng` dsea` i seeng` fí` Éfeso la cóo`gui` jaléng` dsea` i seeng` jie` ja`latøøm` li` se` Asia. **27** Jo lajíi` e júu` e ngí` i Paa` do fé`r` , dseáam` qui`ii`fí`ng` ca`íng` lajíi` ta` qui`ii` e sea` , jogui la quie`gui` guá` quiá` i diée` i sii` Artemisa do nitab` dsea` e jmicuiir` , jogui nitab` dsea` e jmi`gór` lajíi` e 'gøng` i diée` fí` , dsu`co` latøøng` lí` se` Asia jmiféng` dsea` ír` , jo jie` ja`latøøng` jmaguiib` cajo.

28 Jo mi` canúu` jaléng` i dsea` i caseáng` fí` do jalé` e jo, eáam` caliguíñ` , jo canaaiñ` óor` teá` jo fé`r` :

—¡Eáang` 'gøng` diée` Artemisa qui`ii` i jmiféng` jnea` , dsea` Éfeso!

29 Jo eáam` cangogáang` dsea` cóo`luyaang` jalé` e júu` jo, jogui canaang` catá`r` míi`luyaang` e fii` jo. Jo lajee` jo, lajíim`bre casam` i dseañu` i sii` Gayo cóo`luyaang` Aristarco, gág` dseañu` i seeng` fí` Macedonia i nicóo` Paa` . Jo

cajñúung`neiñ' do cartí' caguilíiñ' fí' li~ tñng` dsea` e seáiñ' coliing` mi~ ee'go jmóor`.

³⁰ Jo i Paa~ do calíiñ~ e ni'ír` e niféiñ' i dsea` fíng` do, dsu' jaléng` dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ ja` cacuør` fí' lajo. ³¹ Jo jee~ i dseata~ dsea` féng` quiá'~ li~ se` Asia do niquiéeng` coo` tú~ míng` dsea` i niseeng` røø` cóo`~ Paa~, jo casíñ` júu` e sf'reiñ' e guiá`gui e ja` ni'í dsea` do e li~ teáang` i dsea` fíng` do.

³² Jo lajee~ jo, jee~ i dsea` fí` do, i liing` dsea` fé'r` coo` júu` jogui i liing`gui e jié`gui, jo dsíng` téel` mí`~; jo fíim` i dsea` do jíi`~ ja` ñir` e~ uiing` e caseáiñ`.

³³ Dsu' i liing` i dsea` do casíñ` jaang` dseañu` i sii` Jaang` jalé` e calí` ie~ jo, jo fíbing` casíng` dsea` Israel fí` quini` i dsea` fíng` do laguidseaang^. Jo mi~ caguiér` fí` quini` i dsea` fíng` do, jo cajmér` li~ cóo`~ guóor` e laco` nifé'r` uii` quiá'~ jaléng` dsea` Israel fí` quini` jaléng` i dsea` fíng` do. ³⁴ Dsu' mi~ calilí` i dsea` fíng` do e i Jaang` do lñiñ` dsea` Israel, dsíng` caliguíñ` jo canaaín` óor` teá` lajee` tú~ oor` jo fé'r`:

—¡Eáang` 'gøng` diée` Artemisa qui~ii` i jmiféng` jnea`^, dsea` Éfeso!

³⁵ Jo mi~ casóong` jiu e ta` dsea` mí`~ do, i tiji` quiá'~ e fí` Éfeso do canaaín` féiñ` jaléng` i dsea` do jo cajíñ`~:

—Dsea` rú`naa` i seeng` fí` Éfeso, jalém` dsea` seeng` fí` jmingüí` ñir` e i dsea` seeng` fí` la néé` nír` guá` quiá'~ i diée` 'gøng` i sii` Artemisa la, jogui fí` yé`~ jmingüib` li~ catóiñ` e lñiñ` dsea` cuu` jo catísñiñ` fí` la. ³⁶ Jo jíi`~ jaang` dsea` ja` cuðøng` lí` jíñ`~ e o'lajo e na, joba` catii` na` jo ja` e jmoo`na` jíi`~ coo` e ja` mi` calí` óo`na` røø`. ³⁷ Co` laji` gáng` i dseañu` i nicajéeng` 'ná` fí` la ja` e mi` cajmeáiñ` jíi`~ coo` guá` qui~ii`, o'gui mi` café'r` e ga` uii` quiá`~ i sengfí` qui~ii` do cajo.

³⁸ Jogui song i Demetrio do cóo`~gui jaléng` dsea` i jmoo`ta` cóo'r` do nicadse`r` dsee` quiá`~ i dsea` na, dob neáang` jaléng` dsea` i quidsí` í` cóo`~gui li~ 'nñiñ` dsea` fing ee`go dsee` røøng` dsea`; jo fí` job li~ catíng` e nijmér` dsee` fí` quini` i dseata` í, jogui job li~ catíng` e nijmi`óng` yaaiñ` lajaang` lajaaiñ`. ³⁹ Jogui song sea`gui júu` quié`na` e jié`, dob cuðøng` lí` jmee`na` fí` ni` fí` mi` seáng` dsea` fíiñ`. ⁴⁰ Jogui cóo`~jalé` e nicalí` na, eáam` dseáang` qui~ii` fing ií` cajmée` dsee` qui~ii` quiá`~ jalé` e nicajmó`oo`, co`ja` e uiing` sea` jíi`~ coo` e nijmi`óng` yee`naa` fing calingíi` e~ uiing` quiá`~ e nicató` dsea` mí`~.

⁴¹ Jo mi` calí` fé` i tiji` do e júu` na, jo ca'í`bre júu` quiá`~ jaléng` i dsea` siseáng` do jo cagüí`í`bre.

20

Mi~ cangó`tu Paa` fí` Macedonia cóo`~ Grecia

¹ Jo mi~ casóong` e ta` dsea` mí`~ do, cató`~ i Paa~ do jaléng` dsea` quiá`~ Dsea` Jmáang` e laco` liing` ee` niféng`neiñ` do. Jo mi~ cangí` jo, ca'í`bre júu` i dsea` í jo cangób`tur fí` li~ se` Macedonia. ² Jo lacoo` lacoo` fí` e téel` fí` jo cangór` e dsí`eer` jaléng` dsea` quiá`~ Dsea` Jmáang` i neáang` fí` jo, jo eáang` jmicóo`rein` cóo`~jalé` júu` quiá`~ Dsea` Jmáang`. Jo mi~ cangí` jo caguiéb`tur fí` li~ se` Grecia, ³ jo fí` job cajer` gaang` si`.

Jo mi~ cangí` jo, dseáng`~ níliuuiñ` fí` e nisó`r` móó` e nidsé`tur fí` li~ se` Siria mi` caliñir` e jaléng` i dsea` góor` dsea` Israel do nicasíñ` røø` e liing` ee` nijmeáiñ` i Paa~ do. Joba` ca'í` dsí` Paa` e caquím`tur fí` guóo`~ uó`~ jo cangíng`tur calé` catú` fí` Macedonia. ⁴ Jo cóo`~bre jaléng` i dsea` la: jaang` i sii` Sópater dsea` i seeng` fí` Berea, joo` jaang` dsea` i sii` Pirro; jogui Aristarco, cóo`~ jaang`gui i sii` Segundo i seeng` fí` Tesalónica; jogui jaang`gui i sii` Gayo i seeng` fí` Derbe; jogui Timoteo, jogui lajobi Tíquico cóo`~ Trófimo, dsea` i seeng` fí` li~ se` Asia. ⁵ Jo jaléng` i dsea` quiá`~ Dsea` Jmáang` la jéem`bre cangolíñ`,

jo doguib cajeeiñ` jnea'^ cartí oo` jmiñ` li` sii` Troas. ⁶ Jogui jnea~, Lucas, cají` rú`naa' cój` Paa` fí` Filipos, jo fí` job ca'uøø`naa' cangó`naa' e téé`naa' dsí` móo` mi` cangí` jmiñ` e gø` dsea` iñí` e ja` quie` quiéeng. Jo lajee` 'ñia` jmiñ`guiba' caguié`naa' cartí Troas, jo fí` job cataang`naa' guié` jmiñ`; jogui fí` job cajo cají` rú`naa' cój` i dsea` caguaang` do.

Mi` cateáang` Paa` fí` Troas

⁷ Jo e jmiñ` la'uii` quiá` semaan` caseáng` rú`naa' jaléng` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` e quiá` niquiee`naa` i`naa` coliing` e laco` jmiguiéng` dsí`naa` Dsea` Jmáang`. Jo lajee` jo café` Paa` güí` quiá`r` fí` quini` dsea` i`caseáng` e uøø`do. Jo co` iuung` Paa` fí` e nigüí`fí`bre mi` nijneá` e uøø`jo, joba` cueeb`júu` quiá`r` cajmér` cartí uøø`guienáub`. ⁸ Jo fí` job téé`naa` lajiñ`naa` fí` coó`náu` yú`^, jo fí` job sea`jmiguiú`jí` e jneá`. ⁹ Jo jee`jaléng` i`dsea` do quiéeng`jaang`siming` i` sii` Eutico, jo i`siming` í`dob guiñ`otoo`e núur`júu` guia` Paa`. Jo co`eáam` cuee`júu` quiá` Paa` e café`r`, joba` cajá` jaligüíng` i`siming` do lajee`guiñ` do, jo caquiam`bre e eáang`. Jo lajee`guiing` i`siming` do e güiñ`lanab, coo`catóm`bre cartí ni`uø`. Jo e otoo`tí`li`catóíñ` do gui`tí`li`catí`ní`fíng` e 'náu`do. Jo mi`cangoseáang`neiñ` do ni`luiñ`biñ` do. ¹⁰ Joba` cajgáng` Paa` e li`iuuiñ`guiar`güí`do, jo cangoseáaiñ` i`siming` do, jo caróøng`neiñ` do jo cajíñ`casí`r` i`dsea`quiá` Dsea`Jmáang`caguaang` do:

—Ja`fóøng`na!, dsea`rú`naa! Co`jíb`tu`i`siming`la.

¹¹ Jo mi`cangí`e caseang` Paa` i`siming` do, cajgóob`tur fí`li`iuuiñ`guiar`júu`fí`li`catí`ní`fíng`e'náu`do. Jo fí`jobcafíñ`iñí`,jo caquiee`naa`coliing`. Jo mi`calí`ejo, canaam`turfé`r`júu`quiá`r`cartí`cajneá`e uøø`jo. Jo mi`calí`ejo, jo ngí`joguiba`ca'ír`fí`cangór`. ¹² Jo mi`cató`dsea`sínáu`quiá`i`siming` do fí`quiá`r`e'nicajíb`tuiñ`,joba`eáam`calí'iáang`dsí`jaléng`i`dsea`do.

Mi`cagüí`í`Paa`fí`Troasjo`cangór`fí`Mileto

¹³ Jo mi`cangí`jo,jnea`cój`i`dsea`caguaang`gui`do cangojéem`baa`quiá` Paa` e téé`naa`dsí`móo`cartí`caguié`naa`tí`coó`fí`e sii`Aso. Jo fí`joguib`si`í`e dsitee`naa`Paa`laco`nicasí`naa`røø`jéeng`gui,co`'ñia`r`calí`iíñ`e cangór`e ngí`la tóø`ni`guóo`uø`. ¹⁴ Jo mi`cají`rú`naa`cój`r`fí`Aso,jo ca'í`bre dsí`móo`li`téé`naa`,jo cangó`baa`fí`fí`li`sii`Mitilene.

¹⁵ Jo mi`cangí`jo,ca'uøø`baa`fí`Mitilene,jo mi`cajneá`e jmiñ`coó`gui`do, cangiing`naa`fí`quini`e fí`e sii`Quío. Jo mi`catí`tú`jmiñ`lajo,cangiing`naa`coó`ni`guóo`uø`jí`e néé`ni`jmiñ`e sii`Samos. Jo coó`gui`jmiñ`calí`ií`naa`e téé`naa`fí`,joguiba`caguié`naa`fí`Mileto.

¹⁶ Jo cajmó`naa`lajo,co`í`Paa`do ja`calí`iíñ`ngór`fí`Efeso ie`do lí`laco`ja`niquíñ`eáang`e dsér`fí`li`se`Asia,dsúco`iíñ`e niguieiñ`lajmináb`fí`Jerusalén e nidsitíñ`jmiñ`Pentecostés e tí`fí`jo.

Júu`güí`e cacuø`Paa`fí`quini`dsea`cóøng`i`seeng`fí`Éfeso

¹⁷ Jo lajee`táang`Paa`fí`Mileto,cató`r`jaléng`dsea`cóøng`quiá`dsea`quiá`Dsea`Jmáang`i`neáang`fí`Efeso e nidsiliñ`do fí`li`táaiñ`fí`Mileto. ¹⁸ Jo mi`caguilíng`jaléng`i`dsea`cóøng`do,jo casí`reiñ`jo cajíñ`:

—Ñib`ná`guiá`jialguiá`nica`ee`cój`jaléng`ná`latí`mi`cagüén`n fí`la fí`li`se`Asia. ¹⁹ Jogui contøøm`nicangí`jee`ná`e jmoó`o lajíí`e iing`Fí`naa`Dsea`Jmáang`,jogui e ja`jmiféng`'ñia`a,jogui e jiuung`dsí`baa`cój`jalé`e lami`iing`dsea`góo`o dsea`Israel nijmeáiñ`jnea`uí`e guiaa`júu`quiá`Dsea`Jmáang`. ²⁰ Dsu`ja`catá`e guiaa`jalé`e júu`na,co`jmang`jalé`júu`e guia`quí`ba`e nica`ée`e'ná`lacaang`jee`dsea`jogui cajo lacaang`sínáu`

quíi⁻na[!]. ²¹ Jo eáang⁻ nicafíi⁻ jaléng^{"ná"}, dsea^llíng^{na}' dsea^goo^o dsea^l Israel, cój^o⁻guiⁱ dsea^l ja^líng^d dsea^l Israel, e niqúi⁻ jíng["] yaang^{na}' fíⁱ quini^v Fidié^e joguiⁱ e ja⁻ nilíng^{na}' júu[^] quiá⁻ Fíiⁿnaa[!] Dsea^l Jmáang⁻. ²² Joguiⁱ lanaguíⁱ nii⁻ i fíⁱ Jerusalén laco^t ta[~] quiá⁻ Jmiguíⁱ quiá⁻ Fidié^e e jíi^l⁻ ja^líi⁻ ee^l nisijé^e quié⁻ e joguiⁱ ee^l nidsing^uin⁻ n fíⁱ jo. ²³ Jo lajíi^l⁻ e nii⁻ e lacoo^l fíⁱ lí^l níi^l i, jmab^l jnea^l júu[^] Jmiguíⁱ quiá⁻ Fidié^e e nisijé^e 'nueñí^l quié⁻ e o^lsi^l jalé^l iihuí^l e jié^lguiⁱ é. ²⁴ Dsu^l ja^líi^l quié⁻ e e seen⁻ tál⁻ e júun⁻ n dsu^l lifa^l e jmiti^l baa jalé^l e ta[~] na e iáang⁻ dsii⁻, lajíi^l⁻ ta[~] e ca^líin⁻ n quiá⁻ Fíiⁿnaa[!] Jesú^s e nijmiti^l baa car^l cató^l cój^o⁻ jalé^l ta[~] guia^l júu[^] e Fidiéeb^l dsea^l nijmi^l neáai^l jneaa[~] aa^l nañí^l fa^l ja^l catíi⁻ naa^l e jo.

²⁵ 'Joguiⁱ lana niñí^l baa e jíi^l⁻ jaang^{"ná"} jo^l nimáang[~]guiⁱ jnea^l calé^l catú⁻ fíⁱ jmiguí^l la, dsu^l lajee^l tách^l n cój^o⁻ 'ná^l nicanáu^l na^l júu[^] e guiaa^l quiá⁻ jial iing[~] Fidié^e quier^l nifí^l quiá⁻ jaléng["] dsea^l jmiguí^l. ²⁶ Joba^l iin⁻ n fíi^l 'ná^l lana, jaléng["] dsea^l cój^ong^l⁻, e song seeng^{"ná"} i ja^l cajmicuúing[~] Dsea^l Jmáang⁻, joba^l o^l dsee^l quié⁻ e song lajo. ²⁷ Dsuc^lco^l lajib^l júu[^] quiá⁻ Dsea^l Jmáang⁻ e si^lí^l guiaa^l jee^l 'ná^l nicaajmiti^l baa, jo jíi^l⁻ coo^l fa^l cajmé^l e ja^l cajmitii⁻. ²⁸ Jo lajob eáang^{"né"} ñiing[~] óo'na^l, joguiⁱ jmeé^l í^l yaang^{na}' cój^o⁻guiⁱ lajaléng["] dsea^l i líng[~] dsea^l quiá⁻ Dsea^l Jmáang⁻ lí^l⁻ laco^lguiⁱ ta[~] nicaquia^l quií⁻na^l Jmiguíⁱ quiá⁻ Fidié^e e nilíng^{na}' laco^l dsea^l jmoo^l í^l guia^l jo^lse^l quiá⁻. Jo lajob 'n^é- nijmee^l na^l í^l jaléng["] dsea^l quiá⁻ Dsea^l Jmáang⁻, co^l la^leáang["] cój^o⁻ jmi^løøiñ^l 'ñia^lr^l dob e ca^luúing[~] na^l dsea^l quiá^lr^l. ²⁹ Jo niñib^l jnea^l e mi^l ning^l e ninín^l do, nijalíng[~] dsea^l jiéng["]guiⁱ i iing[~] nijmigóøng^{"ná"}, jo i dsea^l í^l líiñ^l laco^l ie'dsinúu^l i ni^l oo^l i iing[~] nijmiguiéeng[~] quiá⁻ jaléng["] dsea^l e laco^l nitiuung[~] dsea^l Dsea^l Jmáang⁻. ³⁰ Jo lajee^l yaam[~]bi^l nigüeáng["] i líng[~] 'ná^l i ni^lé^l júu[^] e o^l já⁻ e laco^l nijmigóøng[~]na^l dsea^l quiá⁻ Dsea^l Jmáang⁻ e nijmitir^l e júu[^] e o^l já⁻ do. ³¹ Joba^l 'n^é- e siñiim^l áá'na^l contøøng[~]; joguiⁱ téé^l óo'na^l e lajee^l 'n^í jíi^l e calisén^l n cój^o⁻ 'ná^l, dseáng⁻ ja^l catú^l e fón^l n 'ná^l jalé^l juguiá^l júu[^] røø^l cartí^l qui⁻baa ui^l quíi⁻na^l na.

³² 'Joguiⁱ lana, dsea^l rú^l'naa^l, nijáan^l n 'ná^l fíⁱ jaguo^l Fidié^e joguiⁱ cój^o⁻ jalé^l júu[^] e iáang[~] dsíi^l quiá^lr^l. Co^l jíi^l⁻ íb^l dsea^l lí^lr^l e jmicóo^lr^l 'ná^l e laco^l nilicuúing[~]guiⁱ Dsea^l Jmáang⁻, joguiⁱ nicuó^lr^l 'ná^l jalé^l e si^lí^l nicuó^lr^l 'ná^l, dsea^l líng^{na}' dsea^l güeang^l⁻ quiá^lr^l, lí^l⁻ laco^lguiⁱ jíi^l⁻ júu[^] e nicacuór^l jéeng[~]guiⁱ. ³³ Dsu^l ja^l e mi^l camíi^l i 'ná^l jíi^l⁻ coo^l, o^lguiⁱ cuu^l o^lguiⁱ 'mi^l'. ³⁴ Jo ja^l cajmé^l e lajo, co^l niñib^l 'ná^l guiá⁻ e cajmé^l e ta[~] cój^o⁻ layaang[~] guoo^l baa e laco^l sea^l ba^l jalé^l e 'n^é- quié⁻ e cój^o⁻guiⁱ jaléng["] dsea^l i ngí^l cój^o⁻ o cajo. ³⁵ Jo contøøm^l nica'ée^l e 'ná^l e lajob 'n^é- nijmee^l na^l ta[~], joguiⁱ e jmicóo^lna^l jaléng["] dsea^l 'n^é- quiá⁻ lajo, jo lajee^l jo jmiguíéeng[~] óo'na^l lajíi^l⁻ júu[^] e cajíng^l⁻ Fíiⁿnaa[!] Jesú^s lajee^l tách^l fíⁱ jmiguí^l la mi^l cajíñ^l- lala: "Juguiá^lgui quiá⁻ i dsea^l i líng[~] ee^lgo^l cuø'r^l dsea^l rúiñ^l laco^lguiⁱ i dsea^l i líng[~] ee^lgo^l íng^l quiá⁻ dsea^l rúiñ^l".

³⁶ Jo mi^l cang^f e cajíng^l⁻ Paa^l jalé^l e júu[^] na, jo casí^lr^l uó^l jnir^l, jo caféiñ^l Fidié^e cój^o⁻ jaléng["] i dsea^l caguisaang[~] do. ³⁷ Jo lajíiñ^l i dsea^l do calíjiuung[~] dsíi^l joguiⁱ canaaiñ^l róøiñ^l Paa^l joguiⁱ casá^lr^l guoo^l dsea^l do, ³⁸ joguiⁱ eáam^lbi^l fíⁱ calíñ^l- cajo, co^l e cajíng^l⁻ Paa^l e jo^l niníng[~]guiⁱ rúiñ^l cój^oiñ^l do. Jo mi^l cang^f jo, cangojeáam^l i dsea^l do Paa^l cartí^l li^l caí^l dsea^l do fíⁱ dsíi^l móó'.

21

Mi^l cangáng^l-tu Paa^l fíⁱ Jerusalén

¹ Jo ie^l jo, dob caí^lnaa^l júu[^] jaléng["] dsea^l quiá⁻ Dsea^l Jmáang⁻ i seeng[~] fíⁱ jo, joguiⁱ jnea^l cangó^l baa^l condsée^l fíⁱ coo^l guoo^l⁻ uó^l jia^l e néé^l ni^l jmiñí^l⁻ e sii^l Cos e téel^lnaa^l fíⁱ dsíi^l móó'. Jo mi^l cajneá^l lajo, caguié^lnaa^l fíⁱ Rodas. Jo fíⁱ job cauøø^lnaa^l e cangó^lnaa^l fíⁱ Pátara. ² Jo fíⁱ job cajíng^lnaa^l coo^l móó' e ia^l fíⁱ ngoo^l fíⁱ li^l se^l Fenicia, joba^l cój^o⁻ e job cangó^lnaa^l. ³ Jo lajee^l ngoo^lnaa^l

ladob cane'naa' Chipre e née' ni~ jmiñí', jo caje' li~ lí' guóo'naa' tuung~ mi~ cangiing~naa' fí' jo. Jo cangó~baa' cartí' li~ se' Siria. Jo co' e móo' do ngoo' ngocá' lee~ fí' coo' oo~ jmiñí' li~ siì' Tiro e née' li~ se' Fenicia, joba' cóo' e móo' job cangó~naa'.

⁴ Jo e fí' job cajíng' rú'naa' cóo' jaléng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang~ i neáang' fí' jo, jo cóo' ib` cajé~naa' lajee' guié' jmiñí'. Jo Jmiguí' quiá' Fidiée' nínicasí~ i dsea` i e laco' njimeáin' do júu' Paa` e ja` nidsé~ dsea` do fí' Jerusalén co' dseáam' quiá'r'.

⁵ Jo mi~ casúung~ e guié' jmiñí' do, ca'uøø~baa' coliing~ cóo' jaléng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang~ i neáang' fí' jo, jo jéeiñ` latøøng~ sináu' quiá' bre cango-jeáiñ' jnea' fí' 'ni' jmiñí', dseañu' cóo' jaléng' dseam' quiá'r' jogui jaléng' jiuung~ quiá'r', jo coliim~ ca'uøø~naa' catí' 'ni' fí' do. Jo mi~ caguié~naa' fí' 'ni' jmiñí', lajalé~naa' do casí~naa' uó~ jni~naa', jo caféeng~naa' Fidiée'. ⁶ Jo lí~ jo, ca'íl~ júu' rú'naa', jo mifing` casó~baa' dsíi' móo', jogui i dsea` do caquim~túr cangolíñ' fí' quiá'r'.

⁷ Jo mi~ ca'uøø~naa' fí' Tiro, jo caguié~naa' fí' Tolemaida. Jo fí' job cató' e ngi~naa' cóo' móo'. Jo fí' job cajo caféeng~naa' jaléng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang~ i neáang' fí' jo, jo cajé~baa' cóo'r' coo' jmiñí'.

⁸ Jo mi~ cajneá~ lajo, ca'uøø~baa' fí' Tolemaida, jo caguié~naa' fí' Cesarea. Jo mi~ caguié~naa' fí' jo, cangó~naa' fí' quiá' i Lii~ do, dsea` i guia' júu' quiá' Dsea` Jmáang~ i quiing' jee~ dsea` guiáng' i jmicóo' dsea` i óo` ta~ quiá' Fidiée', jo fí' job cajé~naa' cóo'r'. ⁹ Jo i Lii~ do niseeng` quiúung' jóor' simí~ i nicangiing` e jmóor` ta~ fé` cuaiñ~ quiá' Fidiée'.

¹⁰ Jo níngóob'jiu jmiñí' e taang~naa' fí' do mi~ caguié~ jaang` dsea` Israel i jáá' fí' Judea i nisii' Agabo; jo i dseañu' fí' ni'óor`ta~ e fé'r`cuaiñ~ quiá' Fidiée'. ¹¹ Jo mi~ cangoquiéeng' i dsea` do fí' quini~naa', jo catíiñ~ e 'mi' e 'ñáu' tu' Paa`, jo cóo' e job ca'ñá'r` guóor' cóo' tñir` jo cajíñ'.

—Lalab nícajíng' Jmiguí' quiá' Fidiée' e ni'ñúng' dsea` góo'oo' dsea` Israel i fí~ quiá' e 'mi' 'ñáu' tu' la, jogui nijáiñ' dsea` do jaguo'jaléng' dsea` i ja` líing' dsea` Israel.

¹² Jo mi~ canú~naa' e júu' na, jnea' coliing~ cóo' jaléng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang~ i neáang' fí' Cesarea, jo camíiñ~naa' Paa` jmi'ee' e laco' ja` ni'ír` fí' e nidsér' fí' Jerusalén.

¹³ Dsú' Paa` cañíir' jo cajíñ':

—¿Jialí' jiuung~ óo' 'ná' ui~ quié' jnea~, jogui jmáang~na' jnea~ elín~n fí'í? Co' ja` e líi' quié' jnea~ e ni'ñúng' dsea` jnea~, co' ja` 'gó'o e cartí' jngám'~bre jnea~ fí' Jerusalén song lajo ui~ e jmóo' o ta~ guia' júu' quiá' Fí'naa' Jesús.

¹⁴ Jo co' ja` calí~guí' e ca'í~ júung' Paa` fa' e ja` nidsér' fí' Jerusalén, jo jíi~ e laba' casíi~guí'r:

—Gülib` lajíi~ e iing~ Fidiée' cóo' 'ná'.

¹⁵ Jo mi~ cangí~ e jo, caguiá~baa' guiá~ quiá~naa', jo cangó~baa' coliing~ cóo' Paa` fí' Jerusalén. ¹⁶ Jo cangolíim~bi cóo' jnea' coo' tú~ mñing' dsea` quiá' Dsea` Jmáang~ i neáang' fí' Cesarea.

Jo mi~ caguié~naa' fí' Jerusalén, jo cangojé~naa' fí' quiá' jaang` dseañu' i nilíng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang~ lajíi~ líi~, jo siir' Mnasón, jaang` dsea` i seeng` fí' li~ se' Chipre.

Mí~cango'ee~Paa~i Tiáa~do

¹⁷ Jo mi~ caguié~naa' fí' Jerusalén, jaléng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang~ i neáang' fí' jo ca'íñ' jnea' e íaang` dsíir'.

¹⁸ Jo mi~ cajneá~ lajo, cangób` Paa` cóo' jnea' e cango'ee~naa' i Tiáa~ i quie' nifi' quiá' dsea` quiá' Dsea` Jmáang~ fí' Jerusalén. Jogui ie~ jo, fí' job siseáng'

jaléng¹⁹ dsea` cóong^{1~} quiá^{1~} Dsea` Jmáang⁻ cajo. ¹⁹ Jo mi[~] caguié⁻naa¹ quiá^{1~} i[~] dsea` do, cacuø¹ Paa⁻ guicóo^{1~} jaléng^{1~} i[~] dsea` siseáng¹ do. Jo mi[~] cangf¹ jo, casf¹ reñi¹ la`uiing[~] lanú^{1~} jalé^{1~} e cajmée[~] Fidiée[~] cóo^{1~} ír¹ lajee^{1~} e caguiar¹ júu^{1~} quiá^{1~} Dsea` Jmáang⁻ jee^{1~} jaléng^{1~} dsea` i[~] ja` líng¹ dsea` Israel. ²⁰ Jo mi[~] canúu^{1~} Tiáa^{1~} cóo^{1~} jaléng^{1~} dsea` cóong^{1~} do jalé^{1~} e guiú^{1~} e cajmée[~] Paa⁻ la'eáang^{1~} cóo^{1~} güea^{1~} quiá^{1~} Fidiée[~] jo canaaïn¹ jmiféiñ¹ Fidiée[~]. Joba¹ casf¹r¹ Paa⁻ jo cajíñ¹:

—Lajob líi¹, ruu^{1~}. Niñib¹ nñ¹ e lajee^{1~} dsea` góo`oo¹ dsea` Israel, i[~] líi¹ lí¹ milbing¹ i[~] njá^{1~} calíng¹ júu^{1~} quiá^{1~} Dsea` Jmáang⁻, jo lajíim¹ i[~] dsea` i[~] jmo'r¹ 'goo¹ jo fé'r¹ e dseáng^{1~} guíim¹ba¹ 'né¹ e njimití¹bíi¹ jalé^{1~} júu^{1~} quiú^{1~} ta^{1~} e casée¹ Moi¹. ²¹ Jogui nicasjméeb¹ i[~] dsea` na júu^{1~} e 'nñ¹ nica'ée^{1~} jaléng^{1~} dsea` Israel i[~] seeng¹ jee^{1~} dsea` i[~] ja` líng¹ dsea` Israel e jo^{1~} 'né¹ njimitir¹ lajíi¹ júu^{1~} quiú^{1~} ta^{1~} quiá^{1~} Fidiée[~] e cajme¹ Moi¹, jogui nicasíi^{1~}re e ja^{1~} 'né¹ té¹ lí¹ fí¹ ngúu¹ tåang¹ jiuung¹ siñuu¹ quiá^{1~} r¹ lí¹ laco¹ litíng¹ jaléng^{1~} jnea^{1~}, dsea` líi¹ hí¹ dsea` Israel, o¹gui¹ 'né¹ jmitir¹ jalé^{1~} e tñi¹naa¹, dsea` líi¹naa¹ dsea` Israel cajo. ²² Jo ¿e¹gui¹ njimó¹oo¹ jóng? Co¹ niliñib¹ jaléng^{1~} dsea` góo`naa¹la e nicasgüén¹ fí¹ la. ²³ Jo jíi^{1~} mií¹ laba¹ sea¹ 'né¹ jmée¹ lala: Lana seeng¹ quiúung¹ dseañu¹ jee¹ jneaa¹ aa¹ e iññ¹ njimitir¹ lajíi¹ júu^{1~} e cacuø¹r¹ Fidiée[~] lamí¹ jéeng¹gui. ²⁴ Joba¹ gua¹ cóo^{1~} i[~] dsea` i[~] jo güijmee¹ jalé^{1~} e tñi¹ng¹ dsea` na laco¹ niliguiúñ¹ fí¹ quini¹ Fidiée[~] coliíng¹ cóo¹r¹. Jogui qui¹ quiá^{1~} jalé^{1~} e 'né¹ i[~] dsea` quiúung¹ do e laco¹ niliti¹ lajíi¹ e si¹í¹ fí¹ quini¹ Fidiée[~], jo lajoba¹ cuóøng¹ e nihu¹ guir¹ e laco¹ cuø¹ lí¹ e cajmitir¹ e júu^{1~} do fí¹ quini¹ Fidiée[~]; jo lajob niliñir¹ lajíiñ¹ e o¹ já^{1~} jalé^{1~} e nicasjíng¹ dsea` góo`oo¹ dsea` Israel ui¹ quií¹ do, co¹ nicaliñí¹bre e 'nñ¹ nñu¹ba¹ lajíi¹ júu^{1~} quiú^{1~} ta^{1~} quiá^{1~} Fidiée[~] e cajme¹ Moi¹ do. ²⁵ Jogui nicasjíng¹naa¹ júu^{1~} e nicasii¹naa¹ røø¹ jalé¹naa¹, dsea` té¹naa¹ nifi¹ quiá^{1~} dsea` quiá^{1~} Dsea` Jmáang⁻, jo caguiéeng¹naa¹ júu^{1~} quiá^{1~} jaléng^{1~} dsea` i[~] ja` líng¹ dsea` Israel i[~] njá^{1~} calíng¹ júu^{1~} quiá^{1~} Dsea` Jmáang⁻ e fé¹ lala: Ja¹ cuóøng¹ cø¹na¹ ngúu¹ quiá^{1~} jaléng^{1~} jö¹ i[~] nicasjíng¹ dsea` jiéng¹ fí¹ quini¹ diée¹ quiá^{1~}, o¹gui¹ cuóøng¹ cø¹na¹ jmi¹øøng¹ jaléng^{1~} jö¹, o¹gui¹ ngu¹ jaléng^{1~} jö¹ i[~] nisiyáang¹ jmi¹øøng¹, o¹gui¹ cuóøng¹ lléer¹ e güiíng¹ dseañu¹ osi dseamf¹ cóo^{1~} dsea` i[~] o¹ quiá^{1~}.

Mi[~] casó^{1~}tu dsea` quiá^{1~} Paa⁻ fí¹ dsíi¹ guá^{1~} fé¹ e si¹í¹ fí¹ Jerusalén

²⁶ Jo lajob cajmée[~] Paa⁻, cangó¹bre cóo^{1~} i[~] dsea` quiúung¹ do mi[~] cajneá¹ lajo, jo cajmér¹ jalé^{1~} e caquia^{1~} Moi¹ ta^{1~} laco¹ cuóøng¹ e niliguiúng¹ dsea` fí¹ quini¹ Fidiée[~]. Jo mi[~] cangf¹ jo, caíí¹bre e dsíi¹ sinúu¹ guá^{1~} fé¹ e si¹í¹ fí¹ Jerusalén do quiá^{1~} e njmér¹ júu^{1~} cóo^{1~} i[~] dsea` quié¹ nifi¹ quiá^{1~} guá^{1~} do lí¹ jmi¹ e i[~] dsea` quiúung¹ do njmité¹r¹ jalé^{1~} e ta^{1~} caquia^{1~} Moi¹ do e laco¹ cuóøng¹ nidsicar¹ jalé^{1~} e si¹í¹ e nicuø¹r¹ Fidiée[~] lajaang¹ lajaaiñ¹.

²⁷ Jo mi[~] nijaquiéem¹ba¹ e nidsíng¹ e jmi¹ guié¹ do mi[~] cangá¹ i[~] liíng¹ dsea` Israel i[~] seeng¹ fí¹ li¹ se¹ Asia e iuung¹ Paa⁻ fí¹ dsíi¹ sinúu¹ guá^{1~} do. Jo dsifí lajob canaaïn¹ ta¹r¹ mñi¹ jee^{1~} jaléng^{1~} i[~] dsea` i[~] teáang¹ do, jo casaiñ^{1~} dsea` do, jo canaaïn¹ fé¹r¹ teá¹ jo cajíñ¹:

²⁸ —Jaléng^{1~} dsea` rú¹uu¹ dsea` Israel ñilíng¹na¹ ñijmicóo¹na¹ jnea^{1~} fí¹ la, co¹ lab sing¹ i[~] dseañu¹ dsea` góo`oo¹ i[~] ngí¹ta^{1~} guia¹ júu^{1~} e ja^{1~} cø¹øng¹ røø¹ cóo^{1~} lajíi¹ e tñi¹íi¹ fí¹ góo`naa¹, o¹gui¹ cø¹øng¹ røø¹ cóo^{1~} júu^{1~} quiú^{1~} ta^{1~} quiá^{1~} Fidiée[~] e cajme¹ Moi¹ cóo^{1~} gui¹ guá^{1~} qui¹ii¹ cajo. Jo ja¹ mi¹ cajmi¹gór¹ guá^{1~} güeang¹ qui¹ii¹, co¹ cajajéeiñ¹ fí¹ dsíi¹ sinúu¹ guá^{1~} qui¹ii¹ dsea` i[~] ja` líng¹ dsea` góo`oo¹ dsea` Israel.

²⁹ Jo café¹ i[~] dsea` do lajo, co¹ cangár¹ lamí¹ jéeng¹gui e ngí¹ jaang¹ dseañu¹ i[~] ja` líng¹ dsea` Israel i[~] seeng¹ fí¹ Éfeso i[~] sii¹ Trófimo cóo^{1~} Paa⁻ fí¹ Jerusalén, jo líiñ¹ e caguijéeng¹ i[~] Paa⁻ do i[~] Trófimo do fí¹ dsíi¹ sinúu¹ guá^{1~}, dsu¹ o¹ já^{1~} e cajmér¹ lajo.

³⁰ Jo mi~ canúu~ jaléng~ dsea` i caseáng~ ie~ jo jalé~ e fé~ i do uii~ quiá~ Paa~, jo sóong~ canaaín~ ta'r~ mít~. Jo dsifí lajob caguilíng~ dsea` cuíir~ fí~ li~ sing~ Paa~ dsa' núur~ e téel~ mít~, jo caseáng~ latøøng~ fí~ fí~ li~ taang~ i Paa~ do. Jo jaléng~ i dsea` do casam~bre Paa~ jo cajñúuiñ~ dsea` do cartí~ caluu~ e guá~ do, jogui cajní~bre jnít~ quiá~ e sinúu~ guá~ do cajo. ³¹ Jo si'í~ e tí~ njngám~bre i Paa~ do mi~ caguié~ júu~ fí~ quini~ fí~ féng~ quiá~ lée~ romano e sóong~ ta~ jaléng~ i dsea` i seeng~ fí~ Jerusalén do mít~. ³² Jo dsifí lajob cangolíñ~ cuíir~ cóo~ i lée~ quiá~r~ cóo~gui i quiá~ ta~ jee~ ír~ fí~ li~ ta~ i dsea` do mít~. Dsa' mi~ cangá~ jaléng~ i dsea` i siseáng~ fí~ li~ sing~ Paa~ do e ngolíng~ i lée~ romano do cóo~gui fir~, jo caquium~bre e bóøiñ~ i Paa~ do dsifí lado. ³³ Jo i fí~ féng~ quiá~ i lée~ do cangoquiéeiñ~ fí~ li~ sing~ Paa~ jo casang~neiñ~, jo caquiá~r~ ta~ e niñúiñ~ Paa~ cóo~ tú~ fí~ cadena. Jo mi~ calf~ e cañúiñ~ i Paa~ do, jo canaaín~ jmíng~r~ i dsea` siseáng~ do jo cajíñ~:

—¿I~gui i dsea` ná? ¿E~gui e nicajmér?

³⁴ Jo teá~gui eáang~ café~ jaléng~ i dsea` do. Jo i líng~ fé~ e jié~, jogui e jié~gui fé~ i líng~, jo ja` calf~ i fí~ lée~ do fa` caliñír~ e uiing~ e ta~ i dsea` do mít~. Jo lí~ caquiá~r~ ta~ e cangáng~ i Paa~ do fí~ náu~ quiá~ jaléng~ i lée~ do. ³⁵ Jo mi~ caguilíng~ i lée~ i téé` Paa~ do fí~ li~ téé` joo~ li~ soó~ dsea` e nidsitáaiñ~ e fí~ dsí~ sinúu~ quiá~ jaléng~ i lée~ do, jo cadsíim~bre i Paa~ do fí~ yá~'nar~, co~ dsíng~ga` jmoo` jaléng~ i dsea` i teáang~ do e iñ~ njmeáiñ~ ga` Paa~. ³⁶ Jo lajíim~ i dsea` do ngolíñ~ ti`leáaiñ~ laco` ngang~ i Paa~ do e jée~ i lée~ do, jo ta'r~ mít~ jo fé~r~: —Jngang~na! i dseañu~ ná!

Mi~ cajmi'ón~ Paa~ 'ñia'r~ fí~ quini~ jaléng~ dsea` fí~

³⁷ Jo tí~ li~ nitám~ i lée~ do Paa~ fí~ dsí~ sinúu~ quiá~ jaléng~ lée~ mi~ cafén~ Paa~ i fí~ lée~ do cóo~ jmí~ griego jo casí~r~:

—¿Su cuóøng~ nisiñg~teáa cóo~ 'ná~ cateá~?

Joba` cañíi~ i fí~ lée~ do quiá~ Paa~:

—¿Su tñim`ba` fo~ jmí~ griego? ³⁸ ¿Su o~'nab` i dsea` egipto i'ni~ níing~ jaléng~ dseata~ cóo~ jaléng~ dsea` ie~ ja` mi~ ngoo` na i calf~ caseáng~ quiá~ mil dseañu~ fí~ jee~ mó~, jo cangir~ ta~ jngang~ dsea`?

³⁹ Jo cañíi~ i Paa~ quiá~ i fí~ lée~ do:

—U~, o~' fí~ jnea~. Jnea~ líñ~n jaang~ dsea` Israel, jo calisén~n fí~ coo~ fí~ niing~ e sii~ Tarso e néé~ li~ se~ Cilicia. Jo car~ uii~ diéé~ cuóø~tea` jnea~ fí~ e nifón~n jaléng~ dsea` fí~ lana.

⁴⁰ Jo cacuøb~ i fí~ lée~ do fí~ e nifé~ i Paa~ do. Jogui dob nisiñ~ cartí~ yá~'joo~ li~ teáang~ dsea` fí~ing~ do, jo cóo~ guóø~bre cajmér~ li~ e caquiung~ i dsea` do e ta'r~ mít~. Jo mi~ calf~ tii~, jogui ba` canaang~ Paa~ e féri~ jaléng~ i dsea` do cóo~ jmí~ hebreo jo cajíñ~ casí~reiñ~:

22

¹ —Dsea` rú~'uu~, dsea` góo`o dsea` Israel, cóo~gui jaléng~ dsea` i líng~ dsea` mogui~ qui~ii~, náu~na~ júu~ quié~e e nifá~a quiá~ jalé~ e nicajmér~e e laco` ningáng~na~ e o~' já~ jalé~ dsee~ e cuó~na~ jnea~.

² Jo mi~ canúu~ jaléng~ i dsea` Israel i teáang~ do e fé~ Paa~ cóo~ jmí~ quiá~iñ~ do, eáang~gui tii~ cajer~. Jo café~gui Paa~:

³ —Jnea~ líñ~n dsea` Israel laco` 'ná~, jogui calisén~n fí~ coo~ fí~ e sii~ Tarso li~ se~ Cilicia. Dsa' fí~ Jerusalén lab li~ cacuán~n, jogui cajmitíin~n cóo~ jaang~ tifa~ i niing~ qui~ii~ i sii~ Gamaliel. Jo fí~ job cajmitíin~n jalé~ e tíng~ dsea` góo~naa~ e jmoo~ lajíi~ tí~ malii~ jogui latí~ lana. Jogui contøøm~ nicajmi'úun~n e nicajmitii~ jalé~ júu~ quiá~ ta~ quiá~ Fidiéé~ car~ ngocáng~ dsii~ laco`gui la jmoo~ 'ná~ lana cajo. ⁴ Jo lami~ jéeng~gui gab` cajmeáan~n jaléng~ dsea` teáang~

fí' guiú' cój' Dsea` Jmáang', jogui ca'ñún' nre, jogui catán' nre dsí' 'nñí' coó' gui'náb', dseañ' dseam'b', jo seem' i liing' dsea` do cartí cajúm' bre. ⁵ Jogui jaléng' i dsea` mogui' quiá' fí' jmidsea` qui' ii' cój' gui' jaléng' dsea` cój'ng' qui'naa' ñí'bre guiú' dseáng' e jáb' lajób cajmé' e. Dsaco' f'bing' i cacuø' jnea' jalé' ji' e quiee' quiá' dseata' i neáang' fí' Damasco elaco' nicuó'r' jnea' fí' e njmán' n dsea` quiá' Dsea` Jmáang' i seeng' fí' jo, jo nitø' re fí' Jerusalén, jogui njmíhuín' nre fí' jo cajo.

Mi' cajíng' Paa' jial calicuíñ Dsea` Jmáang'
(Hch. 9:1-19; 26:12-18)

⁶ Dsú' ie' jo, lajee' e iuun' fí' ngoo' o fí' Damasco, jo mi' catí' i' e guieñí' joo', jo lajee' e nijaquíeeíñ' niguiée'e fí' Damasco, coó' cajném' coó' ji' e ji' eáang' e jáa' fí' yú' jmidüü', jo dsíng' cajneá' lacúng' lajíng' lí' ngoo' naa'. ⁷ Jo dsíff' lajób caquín' n fí' ni' uó', jo canú' u e liing' ii' guicafé' fí' yú' jmidüü' jo guicajíñ' sí'r' jnea': "Saulo, Saulo, ¿jiali' ngí' jmaan' jnea' ga'?" ⁸ Joba' cangii' quiá' i guicafé' do jo cafá' a: "¿I' 'ná, Fí'i?" Joba' cañí'tu i guicafé' do jo guicajíñ': "Jneab' Jesúz i caliséng' fí' Nazaret i ngí' 'ná' jmaan' ga' lana." ⁹ Jogui jaléng' dsea' i ngolíng' cój' jnea' ie' jo cangá' bre e ji' do joba' eáam' cafóiñ', dsú' ja' canúur' luu' i guicafé' do i cató' jnea' do, jíi' jneab' dsea' canú' u. ¹⁰ Jo cangii' jnea' quiá' i guicafé' do jo cafá' a: "¿E' 'né' njmee'e, Fí'i?" Jo cañí'tu i guicafé' do jo guicajíñ': "Ráan' jo gua' fí' iuun' fí' Damasco, jo fí' job nilijmeá' júu' jalé' e 'né' njmee'." ¹¹ Jogui dsaco' tiuum' baa cajá'a uíi' e ji' e ji' e cajnéng' do, joba' i dsea' i ngolíng' cój' o do, f'bing' i cajéeng' jnea' cartí caguié' e tí' Damasco.

¹² 'Jo e fí' jo niseeng' jaang' dseañ' i nisii' Ananías i eáang' jmi'gó' Fidiée' jogui eáam' nñú'r' júu' quiú' ta' quiá' Fidiée' e cajme' Moi'. Jo jaléng' dsea' gó'oo' i seeng' e fí' Damasco do guiáb' fé'r' ui' quiá' i Ananías do. ¹³ Jo i Ananías do cangór' fí' lí' cajá'a. Jo mi' caguiér' fí' jo, jo casí'r' jnea': "Saulo ruu', güilijnéb' tu' calé' catú'." Jo dsíff' lajób calijné'túu, jo nicuóom' jøø'ø calé' catú'. ¹⁴ Jo cajíng' gui' i Ananías do casí'r' jnea': "Tiquí' ii' Fidiée' nica'náaiñ' 'ná' e laco' niliñí' jalé' e iing' Fidiée' e njmée', jogui ca'náaiñ' 'ná' cajo e laco' nimáan' Dsea` Jmáang' i liing' Fidiée' i ja' dsee' óo' jíi' coó' jogui ninúu' jalé' e fé'r' dseáng' 'ñia'r'. ¹⁵ Co' iñub' dsea' ni'uín' dsea' quiá'r', jogui njmée' dsea' júu' la'úng' fí' jmidüü' lajálé' e niñíi' jogui lajálé' e ninúu' cajo cuiñ' quiá' Dsea` Jmáang'. ¹⁶ Jogui lana, ¿e' e sijeeng' gui'? Sín' jo nisán' jmíi' e laco' cuo' lí' e ca'uín' dsea' quiá' Dsea` Jmáang', jogui míi' dsea' do e ni'íñ' dsee' quiá'."

Mi' cajmée' Paa' júu' jial mi' cango'eer' dsea' ija' liing' dsea' Israel

¹⁷ 'Jo mi' caquin' n e cagüean' n fí' la fí' Jerusalén, jo cango' o fí' guá' fí' e cango'fón' n Fidiée'. Jo lajee' jo camó' o liing' ee' camó' o lafa' mi' qui' dsea'. ¹⁸ Jo camán' n Fí'i naa' Dsea` Jmáang' e jíñ' sí'r' jnea' lala: "Jmi'úung' quií', jo júu' lajminá' fí' na fí' Jerusalén co' ja' njmíjíi' jaléng' i dsea' i seeng' fí' na lajíi' júu' e guia' quié'e." ¹⁹ Joba' jnea' lalab cangii' quiá' dsea' na jo cajmée're: "Fí'i, fíib' i dsea' do guiá' e jnea' ngíi' lacoo' lacoo' lí' téé' guá' quiá' dsea' gó'oo' e jmán' n jaléng' dsea' i cuiing' 'ná', jogui tøø' re fí' 'nñí' jogui jmíhuín' nre cajo. ²⁰ Jogui ie' do mi' cajngang' dsea' i Tée' do, jaang' dsea' i cajmée' lajíi' e iing' 'ná' jogui caguiar' júu' quiá' cajo, dob síng' jnea' ie' jo e cuøø' júu' quié'e e cajnga' dsea' quiá' i Tée' do. Jogui jnea' bi' cajo dsea' cajmé'e í' sí' i dsea' i cajnga' quiá' i dsea' do lajee' e cajngang' neiñ'." ²¹ Jo dsú' cajíng' Fí'i Dsea` Jmáang' casí'r' jnea': "Teáng' fí' uø', dsaco' lana nisín' n 'ná' fí' fíi' lí' huíi' lí' seeng' dsea' i ja' liing' dsea' gó' dsea' Israel."

Mi~ casüng~ Paa~ cóo~ jaang~ fii~ 'léé~

²² Jo jíi~ job jíi~ caquuiñ~ núur~ júu~ quiá~ Paa~, co~ mi~ canúur~ e nidsé~ dsea` do e niguiár~ júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~ jee~ jaléng~ dsea` i ja` líng~ dsea` Israel, joba` canaaiñ~ óo~ tür jo fé~r: “Ja` 'né~ e seeng~ i dsea` na fí~ jmigüi~ la! jngang~naiñ~ na!” ²³ Jogui ta` biguir mii~ jogui bó~r` 'lee~ tóo~ si~r~, jogui bír` 'lee~ fí~ yá~cóo~ jaguór~ co~ dsíng~ guíñ~.

²⁴ Joba` i fii~ 'léé~ do caquui~r` ta~ e nitáiñ~ Paa~ fí~ dsíi~ 'ná~ jaléng~ i 'léé~ do. Jogui caquui~r` ta~ cajo~ e nibóøng~ dsea` do cóo~ loo~ e laco~ dsea` do nijmér~ júu~ jiali~ e ta~ jaléng~ dsea` mii~ uii~ quiá~r~. ²⁵ Dsu` lajee~ e ni~ñúum~ Paa~ røø~ e lico~ dsilíng~gui~ e nibóøm~breiñ~ do, lajee~ job cajming~! Paa~ i dsea` ná~luu~ quiá~ fii~ 'léé~ i si~í~ njimeáng~ ga~ír~ do jo cajíñ~ casí~reiñ~:

—¿Su seab` fí~ quií~ 'ná~ e nijmihuíng~na` jaang~ dsea` i caliséng~ fí~ li~ quiú~ dsea` romano ta~ e jíi~ ja` mí~ calita~bi dsíi~ su dseáng~ óor~ dsee~?

²⁶ Jo mi~ canúu~ i dsea` ná~luu~ quiá~ i fii~ 'léé~ do e cajing~! i Paa~ do lajo, joba` dsifí~ ladob cangáiñ~ e cangojmée~r` júu~ i fii~ 'léé~ do quiá~r~ jo casí~reiñ~:

—¿E~ nijmée~ 'ná~ cóo~ i dseañ~ do, co~ dsea` caliséng~ fí~ li~ quiú~ dsea` romano tab~ jíñ~ e líiñ~?

²⁷ Jo dsifíb` cangoquiéeng~ i fii~ 'léé~ do fí~ li~ sing~ Paa~, jo cajming~!~reiñ~ do jo cajíñ~:

—¿Su jáb~ e dsea` romanob líng~ 'ná~?

Jo cañíñ~ Paa~ quiá~ i fii~ 'léé~ do jo cajíñ~:

—E jáb~, íb` jnea~.

²⁸ Jo cañíñ~tu~ i fii~ 'léé~ do quiá~ Paa~ jo cajíñ~:

—Jial jnea~ eáam~ cacáng~ cuu~ quié~ e e ca~uín~n dsea` romano.

Jo cañíñ~tu~ Paa~ casí~r~ i fii~ 'léé~ do:

—Dsu` jnea~ líñ~n dsea` romanob latí~ mi~ cangáam~baa.

²⁹ Jo jaléng~ i dsea` i si~í~ nijmihuíng~ i Paa~ do, caliúum~yaaiñ~ fí~ quini~ dsea` do. Jo jí~gui~ i fii~ 'léé~ do caliúum~'ñia~r` cajo~ mi~ caliñir~ e dsea` romanob líng~ i Paa~ do; jogui ca~íb~ fó~ quiá~r~ dsu` e nica~ñúng~neiñ~jéeng~gui.

Mi~ cangojéeiñ~ Paa~ fí~ quini~ dsea` quié~ nifi~ quiá~ dsea` Israel

³⁰ Jo mi~ cajneá~ e jmií~ jo, co~ eáam~iing~ i fii~ 'léé~ do e niliñir~ røø~ e~ uiing~ e dsee~ e jmoo~ dsea` Israel quiá~ i Paa~ do, jo cajé~bre e ñí~ cadena e 'ñúung~ dsea` do, jo caquui~r`ta~ e niseáng~jaléng~ fii~ jmidsea` cóo~gui~ jaléng~ dsea~ i quié~ nifi~ quiá~ dsea` Israel e niseáiñ~ do coliing~ e quiá~ nisíñ~ uii~ quiá~ i Paa~ do. Jo mi~ nisiseáng~ jaléng~ i dsea` do, jo caquui~r`ta~ e cagüi~íb~ i Paa~ do fí~ dsíi~ 'náñí~, jo cangojéeng~neiñ~ fí~ quini~ jaléng~ i dsea` i caseáng~ do.

23

¹ Joba` cajóøng~ Paa~ jaléng~ i dsea` i quié~ nifi~ quiá~ dsea` Israel i caseáng~ do jo casí~reiñ~:

—Dsea` rú~uu~, eáam~ guiú~ nica~ee~ jnea~ fí~ quini~ Fidié~ latí~ lana, co~ ñí~baa e jmang~ e guiú~ba~ nicajmé~ e fí~ quini~ dsea` do.

² Jo dsifí~ lajob i dsea` mogui~ quiá~ jaléng~ fii~ jmidsea` i sii~ Ananías caquui~r`ta~ quiá~ i dsea` i teáang~ quiá~ laco~ sing~ Paa~ e nijnéiñ~ do moni~ Paa~.

³ Dsu` i Paa~ do cañíir~dsifí~ lado, jo casí~r~ i jmidsea` Ananías do jo cajíñ~:

—¡Fidiéeb~ nibá~ quií~ 'ná~ cajo~, dsea` jløng~! Song~'ná~guiin~ na lana quiá~ niquidsi~ í~ lajíi~ laco~ júu~ quiú~ ta~ quiá~ Fidié~ e laco~ si~íb~, jo jiali~ e 'ná~ quiú~ ta~ e nibóøng~ dsea` jnea~? Co~ fé~ fí~ ni~ júu~ quiú~ ta~ quiá~ Fidié~ e ja~ cuóøng~jmé~ dsea` lajo.

⁴ Joba' cañíi` i dsea` i teáang` do quiá`- Paa` jo casí`-reiñ`:

—¿Su lanab fí` dsea` mogui~ quiá`- jaléng` fui~ jmidsea` quiá`- Fidiée`?

⁵ Joba' cañíi`tu Paa` quiá`- i dsea` do jo cajíñ`- casí`-reiñ`:

—Dsea` rú`uu', ja` ñi` jnea~ e i dsea` na lñiñ` dsea` mogui~ quiá`- jaléng` fui~ jmidsea`, joba` cafá`-a lajo, dsu` faco` ñi` jnea~ e lajo, ja` cafá`-a lajo jóng. Co` fí` ni` ji` quiá`- Fidiée` e cajme` dsea` malii` lalab fé`: “Ja` fo` ga` quiá`- dsea` i quiá` ta` fí` góo`.”

⁶ Jo mi` calilí` Paa` e i liing` i dseata~ quiá`- dsea` Israel i caseáng` do lñiñ` dsea` saduceo, jogui i liing`guiñ` do quiñ`- jee` dsea` Israel i liing` dsea` fariseo, joba` cajíñ`- Paa` casí`r` i dsea` do cóo`- júu` teá` jo cajíñ`-:

—Dsea` rú`uu', dsea` fariseob lñiñ` jnea~ cajo, jogui dsea` siju` dsea` íb` jnea~ cajo. Jogui i dsea` na 'nñiñ` jnea~ co` e já`- lñin`n e jí`tu dsea` mi` ningf e júuiñ`.

⁷ Dsu` mi` cató` fé` Paa` e jo, jaléng` i dsea` i liing` fariseo do cóo`-gui` jaléng` dsea` i liing` saduceo canaaiñ` e jmiquím`- dsí` rúiñ` lajee` yaaiñ~, jo ca'uíng` tú`- 'lé` i dsea` i caseáng` do ie` jo. ⁸ Co` jaléng` i dsea` i liing` saduceo do fé`r` e jo` jí`tu dsea` mi` ningf e nijúuiñ~, jogui fé`r` e ja` seeng` jaléng` ángeles o`gui` sea` jalé` jmigu` quiá`- dsea`; dsu` jaléng`gui` i dsea` i liing` fariseo do jáb`- lñiñ` jalé` e júu` jo. ⁹ Jo lajíim` i dsea` do cató`r` míi` calé` catú`-, jogui i liing`gui` i tifa` quiá`- júu` quiá` ta` quiá`- dsea` Israel i quiíng`- jee` dsea` i liing` fariseo, íb` dsea` caróor` jo casíng`yaaiñ` jo cajíñ`-:

—I dseañu` la jíi`- coo` e ga` ja` e mi` cajmér; lí`- jangám` song nicasñiñ` cóo`-jaang` dsea` gui` osi cóo`-jaang` ángel é.

¹⁰ Dsu` eáang`gui` ta`- jaléng` i dsea` do míi` lacoo` ya`. Jo i fui` 'lée` do cafóm`bre fíng cajmée` i dsea` do cui` Paa`. Joba` cató`r` tú`- 'nñi` míing`- 'lée`- quiá`r`- e laco` niguíng`neiñ` lí` iuuiñ`-, jo nidsijeáang`neiñ` fí` 'nñi` jaléng` i 'lée`- do calé` catú`-

¹¹ Jo mi` canu` coo`gui` jmii` lajo, cajmijnéeng` 'ñia` Fí`naa` Dsea` Jmáang` fí` quini` Paa` jo casí`-reiñ` jo cajíñ`-:

—Cuóø`- bñ` uø`, Paa`-, co`laco` nicaguiá`- júu` quié`-e e fí` Jerusalén la, lajob`-n`-e guíá`- júu` quié`-e cajo fí` Roma.

Mi` casíng` dsea` jial njngáiñ`- Paa`-

¹² Jo mi` cajneá`- e jmii` jo, i liing` i dsea` Israel do casñiñ`- røø` e njngáiñ`- i Paa` do, jogui cacuø` júu` rúiñ` lajee` yaaiñ` do e dseáng`- ja` nidó`r` o`gui` ni`f`r` jíi`- coo`cartí` nilí`r` e njngáiñ`- Paa`-. ¹³ Jo jaléng` i dseañu` dsea` Israel i casíng` lajo tíir` lí`gui` lí`- tuláiñ`-. ¹⁴ Jo cangolíiñ` fí` quini` fui` jmidsea` quiá`- dsea` góor`dsea` Israel cóo`-gui` fí` quini` dsea` cóong`- quiá`r`- jo casí`-reiñ`lala:

—Jnea`- nícacuø`naa` júu` quiá`naa` lajee` yee`naa` e ja` ni`né` níquiee`naa` jíi`- coo`cartí` nilí`naa` njngáng`naa`Paa`-. ¹⁵ Jogui 'nú`lana cóo`-gui` i dseata`- i quié` nífi` quiá`ii` cagviaang`gui`na, nífi`na` fui` 'lée`- e níjajeáaiñ`- i Paa` do dsao`fí` quini`na`, jogui níjmee`na` e níligøøiñ`lico`níf`na`r` e níjming`í`na`r` jalé`- e dsee`- e sea` quiá`r` la`uiing`laná`-. Jogui jnea`-, dsea` tuláng`naa`, níjmeáang`gui`- yee`naa` e njngáang`naa`r`gui`- fí`ná`-gui` e nígueáiñ`catí`la.

¹⁶ Dsu` jaang` siming`, joo` i dseam` rúng` Paa` do, nicaliñi`bre lajíi`- e guia`- quiá`- i dsea` do quiá`- e njngáiñ`- i Paa` do. Joba` cangór` dsif` lado fí` 'nñi` jaléng` i 'lée`- do fí` lí` iuung` Paa` e cangojmée`-reiñ` júu`.

¹⁷ Jo mi` ca'íng` Paa` e júu` do, dsif` lajob` cató`r` jaang` dsea` nñluu` quiá`- fui`- 'lée`- jo casí`-reiñ` jo cajíñ`-:

—Jéeng` i siming` la fí` quini` fui` quiá`-, co`liing` ee` júu` quié`bre e catíng`í`.

18 Joba' i dsea` nu'luu~ quiá'~ i fii~ 'lée~ do cajéeiñ` i siming` do fi' quini~ fii~ quiá'r~, jo lalab casf'r~ i fii~ quiá'r~ do:

—I dsea` sijníng` i sii` Paa~ do cató'r~ jnea~, jo cami'r~ jnea~ e cagajéen~ n i siming` la fi' quiní~, co' liing~ ee` júu~ quiér' quií~ ba' jín~.

19 Jo i fii~ 'lée~ do catíiñ~ guoo` i siming` do, jo cajéeng`neiñ` fi' coo` li~ ja` ii` dsea` n úu~, jo cajming` reiñ` jo cajíñ~:

—¿E~ júu~ quié~ quié~ e, siming`?

20 Joba' cañíi` i siming` do jo cajíñ~ casf` reiñ`:

—Fíim` dsea` góo`o dsea` Israel nicasíiñ~ røø` e nimf'r~ 'nu` fi' e dsa'ó` niguiéen` Paa~ calé` catú~ fi' quini~ jaléng` dseata~ i quié~ nifi` qui~ii~, dsea` líi`i`i` dsea` Israel. Jo i dsea` i niguiar` guiú~ e nijmigóøiñ` 'nu` e laco` nisíng`gui røø` cuaiñ~ quiá'~ dsee~ e sea` quiá'~ i Paa~ do. Dsu`e jo nijmér~ e líi` lacó` 'nu` niguiéem`ba` dsea` do, jo lajòb nilí'r~ njngáng` neiñ`. **21** Dsu` ja` já` güillín~, co` líi`gui tuláng` dsea` góo`o dsea` Israel nisijeeiñ` Paa~ e iing` guiá`~ fi` e iñ~ njngáng` neiñ`. Jogui nicacuø` júu~ rúiñ` lajee` yaaiñ~ e ja` ni`i` nidó'r~ jíi` coo` lajee` e ná`gui e nilí'r~ njngáiñ` Paa~. Jogui lana, guiáb` nineáaiñ` e licó` sije`guir e niquia`~ 'nu` ta` lajòb e niguiéeng`na` i Paa~ na fi' quini~ i dsea` quidsí` i` do.

22 Joba' i fii~ 'lée~ do casf'r~ i siming` do e ja` ii` nisíñ` do jíi` jaang` lajíi`~ júu~ e casíiñ~ do. Jo mi` cangí` jo, ca`f`bre júu~ i siming` do.

Mi` caguiéiñ` Paa~ fi' quini~ dseata~ dsea` féng` i sii` Félix

23 Jo dsif` lajòb i fii~ 'lée~ do cató'r~ gáng` dsea` nu'luu~ quiá'r~ jo casf` reiñ` jo cajíñ~:

—Guieeng`na` guiá~ tú~ ciento 'lée~ i ngí` tii~, jogui setenta i nigüeá` cuea~, jogui tú~ cientogui i nicá` nisø`, jo nidsé`ee` fi` Cesarea la ii` níu~ e uøø` na.

24 Jogui caquiø`gui i fii~ 'lée~ do ta` quiá'~ i dsea` nu'luu~ quiá'r~ do e niguiéiñ` do guiá~ cuea~ i nigüeá` i Paa~ do. Jogui jaléng` i 'lée~ do nisinú'r~ júu~ e nijáiñ` Paa~ e guiúm`biñ` fi` quini~ i dseata~ dsea` féng` i sii` Félix i guing` líi`ng` ta` fi` Cesarea.

25 Jo i fii~ 'lée~ do casíñ` coo` ji` cóo`~ dsea` quiá'r~ e catíing` i dseata~ dsea` féng` do jo lalab fé` e ji` do:

26 "Jnea~ Claudio Lisias, fii~ 'lée~ quiá'~ dsea` Jerusalén. Jo nisíñ`n e ji` la e tíng` 'nu`, Félix, dseata~ dsea` féng` i jmi`gó` dsea` eáang` li~ quiá`~ ta` fi` na fi` Cesarea. Guicóo`ba!. **27** E laba` iin`n fii`i` 'nu`, e jaléng` dsea` Israel i seeng` fi` la nicasaiñ` i dseañ` la i sii` Paa~, jo si`i` e njngám`-breiñ`. Dsu` dsif` mi` caliñ` jnea~ e dsea` romanob líiñ`, dsif` ladob cangó`o cóo`~ 'lée~ quié~ e jo calaam`baare. **28** Jo co` jnea~ iin`n e calidseáang` dsii`~ e~ uiing` e 'nñiñ` i dsea` do, joba` cajóøn`nre fi` quini~ dseata~ i quié~ nifi` quiá'~ dsea` Israel. **29** Jo job caguo`~ júu~ e niññiñ` dsea` do uií`~ e ja` jmiti` Paa~ lajíi`~ júu~ quiá`~ ta` quiá`~ Fidiée` e laco` tíng` i dsea` góor` dsea` Israel do e jmóor`. Dsu` ja` e dsee` sea` quiáiñ`~ e eáang` fa`dsi` i` e njngáng`-neiñ` o`gui e nitáng`neiñ` fi` dsíi` 'nuñí`.

30 Dsu` mi` caliñii` e i dsea` Israel do niguiar` guiá~ e njngám`-bre Paa~, joba` fi` nab niguiéen`n dsea` do cóo`~ 'nu`. Jogui nicañ`bí` jaléng` i dsea` i 'nñiñ` ír` do e nab nijmér~ júu~ cóo`~ 'nu` e~ uiing` e jmóor` dsee` quiá'~ dsea` do. Jo lanab jíi` líi` júu~ quié~ e, dseata~ Félix. Guicóo`ba!."

31 Jo 'ñia` e uøø` jo jaléng` i 'lée~ do cajéem`bre Paa~ fi` e fi` líi` sii` Antípatris líi` lacó` ta` caquiø` i fii~ quiá'r~ do. **32** Jo mi` cajneá` e jmi`i` coo`gui do, jaléng` i 'lée~ i cangoliñ` e ngí` do caquim`-tur fi` Jerusalén fi` líi` si`i` 'nur~ do. Jogui jaléng` i 'lée~ i dsiing` cuea~ do cangoliñ`-bre cóo`~ Paa~ cartí` Cesarea.

33 Jo mi` caguilíng` i 'lée~ i jéeng` Paa~ do cartí` Cesarea, jo caja`bre e ji` do i dseata~ dsea` féng` i guing` quiá`~ ta` fi` jo, jogui cajám`bir Paa~ cajo.

³⁴ Jo mi~ calí~ f~ i dseata~ Félix do e ji~ do, joba' cajming~'r~ i Paa~ do jie~ f~ li~ seeñ~'. Jo mi~ caliñir' e f~ li~ se~' Ciliciab seeng~ i Paa~ do, joba' casf~'reiñ' do jo cajíñ~':

³⁵ —Mi~ nigüiliing~ jaléng~ i dsea` i jmoo` dsee~ quiá~' do, joguib nisii~naa' e~ uiing~ e 'niiñ~'nú~.

Jo mi~ cang~ jo, caquiur' ta~ e jéeb~ dsea` quiá~' i Paa~ do, jo f~ dob cajmée`reiñ' f~ dsí~'nú~ li~ caquiur' dseata~ Herodes ta~.

24

Mi~ cajmi'óng~'nía' Paa~ f~ quini~ dseata~ dsea`féng~ i sii`Félix

¹ Jo mi~ cang~ 'nía' jmii~ lajo, caguié~ i dsea` mogui~ quiá~' jaléng~ f~ jmidsea` i sii` Ananías do f~ Cesarea coliing~ coo~'tú~ míng~' dsea` cōøng~' quiá~' dsea` Israel coo~'gui jaang~ dseañ~ i tiing~ féeng~' dsea` eáang~ i sii` Tértulo. Jo jaléng~ i dsea` la caguilíñ~ f~ Cesarea do, jo caguijméer` dsee~ quiá~' Paa~ f~ quini~ i dseata~ dsea` féng~ i guiring~ f~ jo.

² Jo mi~ cahuí~ ta~ e caguijéeñ~ Paa~ f~ quini~ i dseata~ do e quiá~' e nisíng~ e júu~ do, joba' canaang~ i Tértulo do e 'niiñ~ Paa~ f~ quini~ i dseata~ Félix do jo labab cajíñ~':

—'Máam~'nú~, dseata~ dsea` féng~ qui~'ii', e la'eáang~'nú~ba' e see~naa' juguiú~ júu~ røø. Jogui la'eáang~'eáam~'tiin~ cajo, jmiguiub' jalé~' e guiá~' nica'uíng~ latøøng~ góo`naa'. ³ Jo jaléb~' e jo eáam~'iáang~'dsi~'jnea~', dseata~ qui~'ii' Félix; jo guimáam~'ba' quiá~' jalé~' e jo. ⁴ Jo ja~'iin~n e jmi~'iing~'guif~'nú~eáang~, fa' nijiéeb~'o~' e ninúu~'lajíi~'júu~' qui~'naa' cateá~' lajo. ⁵ Jo lana nicadsé~'naa'jalé~' e ga` e jmoo` i dseañ~' na f~ latøøng~' f~ jmigüi~'e'nóor~míi~' quiá~' jaléng~' dsea` Israel e laco' ni'náng~'dsea` quiá~'rúiñ~'. Jogui líim~bir cajo dsea` mogui~ quiá~' coo~'lé~'dsea` Israel i sii` nazareno. ⁶ Jogui ja~'jmi~'gór~'lajíi~' e tii~naa'f~'guá~'f~' qui~'ii' f~ Jerusalén; co'iiñ~'nidsijéiñ~'dsea` i ja~'liing~'dsea` Israel f~ dsí~'sinúu~'guá~' qui~'ii' do, jo uiing~ e joba' e caséeng~'naa're. ⁷ Jo lamí~'ii~naa'ni'l~'naa'i~' quiá~'r~'jíi~'laco'f~'júu~'quiú~'ta~qui~'ii', dsu~'dsif~'lajob i f~'lée~' i sii` Lisiás do caguíñ~'dsea` do laguidseaang~' f~'jaguóo`naa'. ⁸ Jo cajíñ~' e lajaléng~'jnea~'dsea` cuøø~'naa'dsee~'catiing~' e nija'níng~'naa'r f~'quini~'.

⁹ Jogui mi~ calí~ f~'Tértulo e jo, jogui café~'gui jaléng~'dsea` Israel i teáang~'gui coo~'r~'do, jo jíñ~'e dseáang~' já~'ba'jalé~'e jmoo` i Paa~ do, jo røøb`dseáang~'siiñ~'coo~' i Tértulo do e jmóor`dsee~'quiá~'Paa~'.

¹⁰ Jo mi~ cang~ jo, i dseata~ Félix do cajmér`li~'coo~'guoó~'sí~'r`Paa~'e cuóøom~'nifé~'dsea`do júu~'quiá~'r~'. Joba' caróo~'Paa~'jo cajíñ~':

—Eáam~'iáang~'dsii~'e nijmi~'óng~'nía'a quini~'nú~, dseata~ qui~'ii', cuaiñ~'quiá~'jalé~'dsee~'e jmoo` i dsea`na quié~'e. Co'ñi~'baa'guiú~'e'nú~'dsea` i quidsi~'i~'røø'quiá~'dsea`góo`naa'dsea`Israel'ljíi~'ningóob' eáang~'. ¹¹ Jo cuóøom~'nilidseaang~'o~'e nabí'ngóó'guitú~'jmii~'e caguié~'e f~'Jerusalén e jmifén~'n Fidié~'. ¹² Jo ja~'cadse~'jaléng~'dsea`na'jíi~'coo~'dsee~'e laco'ni'níñ~'jnea~, fa' e sín~'njiin~'ncoo~'dsea', o'gui tá~'a míi~'jee~'jaléng~'dsea`f~'sinúu~'guá~'f~'quiá~'dsea`góo'o e si'f~'jo, o'gui f~'dsí~'sinúu~'guá~'jíi~'quiá~'dsea`góo'o cajo, o'gui lacaang~'li~'jíe~'f~'jee~'f~'. ¹³ Jo jaléng~'i dsea`'níng~'jnea~'i teáang~'la ja~'niguié'r~'jíi~'coo~'dsee~'quié~'e e jmóor~, co'ja~'e røøn~'jíi~'coo~'laco'gui la f~'r~'.

¹⁴ Dsu~'e já~'e jmoo`o'ljíi~'e iing~'Fidié~'i jmiféng~'lii~'dsea`cōøng~'quié~'e, dsea` Israel, laco'cōøng~'røø'coo~'f~'guiú~'quiá~'Dsea`Jmáang~'. Jo f~'i dsea`góo'o na e jnea~'ja~'jmitii~'ljíi~'júu~'quiú~'ta~quiá~'Fidié~'e cajme~'Moi~'; dsu~'o'já~'e lajo, co'jnea~'gui jáb~'lín~'njalé~'e júu~'jo coo~'gui jalé~'e júu~'e

cajme' dsea` i café` cuaiñ~ quiá'~ Fidiée` malii~gui eáang'. ¹⁵ Jogui jáb'~ líin`n røob` laco'gui i dsea` í e jí'tu jaléng` 'lìi~ la'eáang' cōo'~ Fidiée` nañi' fa' líiñ` dsea` guiúng~ qsi i sitíng~ e 'lée' é. ¹⁶ Joba' cuóø` bì dsii` e ee'e guiú~ fí quini` Fidiée` jogui fí quini` dsea` rún`n dsea` jmigüi` cajo.

¹⁷ Dsu' mi` cangf tú` 'nì' jii` e ngii` fí li` jié', joguiba' caquin`túu fí Jerusalén e ngocuóø` o cuu` jaléng` dsea` tiñíng~, jogui ngocuóø` o Fidiée` laco` litíng` dsea` góo`o dsea` Israel e cuø'r` dsea` do. ¹⁸⁻¹⁹ Jo lajee` táan`n jmoo`o jalé` e jo e ning` e caliguín`n fí quini` Fidiée` laco'gui la fé` dsea` góo`o dsea` Israel, jo ie` jo ja` 'ga` lí siseáng` dsea` e jóør` quiá'~ lajii`~ e líi` quié`e, o'gui mii`~ téé`~ jii`~ capí` cajo. Jo job mi` caguilíng` coo` tú` míing`~ dsea` Israel i jaliing` ff` li` se` Asia, jo cadséiñ` jnea` fí dsii` guá`~ fé` e si` fí Jerusalén do. Jo i dsea` ib` i catíng` e nigüilíng` ff` la e 'nñiñ` jnea` faco` sea` dsee` quié`e quinir`. ²⁰ Jogui co` ja` dsee` calisea` quié`e, joba` i dsea` i teáang` la lana cuóøm` nijmér` júu` song cadsé'r` dsee` quié`e e liing` ee` cajmé`e mi` cajéeiñ` jnea` fí quini` dseata` i quié` nifi` quí` jnea`~, dsea` líi`i` dsea` Israel. ²¹ Co` lajii`~ e tóø` dsii` e cafá`~a cōo`~ júu` té` lajee` sín`n ff` quini` i dsea` quidsí` í` do jo cafá`~a: "Lana 'ná` cuø`na` jnea` dsee` dsuço` e já`~ líin`n e jí'tu jaléng` 'lìi~ mi` ning` e júuiñ`~".

²² Jo co` niñib` i dseata` Félix do guiá`~ jial jalé` júu` quiá'~ Dsea` Jmáang~, joba` mi` canúur` jalé` júu` e cajíng`~ Paa` do, caje`bi quiá`~ e niquidsir` í` lajminá` quiá`~ dsea` do jo casí`~reiñ`:

—Mi` nigüéeng` i fii` 'lée` Lisias, íguibing` nijmé`~ júu` røø` jnea` cuaiñ` quiá`~ e dsee` e sea` quií`~ e 'nñiñ` jaléng` dsea` 'nù`.

²³ Joba` casí`~ i dseata` Félix do i dsea` nù`luu` quiá`~ i fii` 'lée` do e güiliuum`bi Paa` sijnñiñ` lajee` jo, lifa` cuóøm` e jaléng` dsea` i cuiing` dsea` do nijmicóo`~reiñ` lajee` iuuiñ`~ do.

²⁴ Jo mi` cangf`gui tú` 'nì' jmiñ` lajo, caguiéb`tu i dseata` Félix coliing` cōo`~ dseam` quiá'r` i sii` Drusila i líing` dsea` Israel, jo caguilíñ` fí li` tidsi` í` quiá`~ dsea` . Jo dsifí` lajob caguié` i dseata` do ta` e nilité` Paa` e fí li` quidsir` í` do. Jo mi` caguié` Paa` fí jo, jo canaaiñ` guiar` júu` quiá`~ Dsea` Jmáang` jial laco` nijáng` yaang` dsea` fí jaguo` dsea` do. Jo canúub` i dseata` do jalé` e júu` quiá`~ Paa` do. ²⁵ Dsu` mi` canaang` Paa` e fé'r` jalé` júu` quiá`~ jial nisíng` yaang` dsea` fí guiá`~, jogui jial ja` nibeáng` dsea` dsee` yaaiñ`~, jogui jial mi` nití`~ í` e niquidsí` Fidiée` í` quiá`~ lajaang` lajaang` dsea` jmigüi` , joba` mi` canúu` i dseata` Félix do jalé` e júu` quiá`~ Paa` do, jo cafóøm`bre jo cajíñ` casí`r` Paa`:

—Guøm`tu` fí li` iuun`~ do lana. Nab nijmee`e júu` li` e jøøn`~, joguiba` nitóø`tu`nù` fí la.

²⁶ Jogui cajo i dseata` Félix do cuub` íing` dsíir` e nicuó`~ Paa` ír` e laco` e nileáiñ` dsea` do. Jo uiing` joba` e tó'r` Paa` sojié` e sñiñ` cōoñ`~. ²⁷ Jo tú` jí` cangoca` e jmoo`r` lajo. Dsu` mi` cangf` jo, cagüiñ`b` i Félix do e líiñ` dseata` dsea` féng` , jo calí` jaang`gui dsea` cuaiñ` quiá'r` i sii` Porcio Festo. Jo co` i dseata` Félix do iiñ` e guiáb` nijér` cōo`~ dsea` Israel, joba` caseáam`bre Paa` lado la sijnñim`biñ`.

25

Mi` caguié` Paa` fí quini` dseata` dsea` féng` i sii` Festo

¹ Jo coob` mi` catí` í` e nilíng` Festo dseata` dsea` féng` , jo mi` cangf` 'nì` jmiñ` lajo cagüiñ`b` fí Cesarea jo cangór` fí Jerusalén. ² Jo mi` caguiér` fí jo, dsifí` lajob jaléng` fí jmidsea` cōo`~gui jaléng` dsea` Israel i laniing` i neáang` fí Jerusalén ie` jo caguilíñ` e jmoo`r` dsee` quiá`~ Paa` fí quini` i dseata` Festo

do. ³ Jo jaléng^r i dsea` jmoo` dsee⁻ quiá⁻ Paa⁻ do camí^r jmi^{'ee}^v i dseata[~] do e laco^{'niquiá}^l⁻ dsea[~] do ta[~] i Paa⁻ do e nidséng^l⁻ tur fí^r Jerusalén e quiá⁻ nitidsí^í^r quiá^r fí^r jo, dsu^{'iiñ}[~] jmér⁻ lajo e lí[^] laco^{'nilí}^r e njingáng^l⁻ neiñ['] guiá['] fí^r e tu^{'ib}^l⁻. ⁴ Joba['] cañíⁱ[~] i dseata[~] Festo do quiá⁻ i dsea[~] jmoo` dsee⁻ quiá⁻ Paa⁻ do jo casí['] reiñ['] jo cajíñ[']:

—Fí^r dob iuung⁻ Paa⁻ sijníiñ^v fí^r Cesarea, jo 'ñia^{'baa} fí^r dsii⁻ ninín^lⁿ fí^r do e jo['] jmi^{'ing}^v 'ñia^{'a}. ⁵ Jo jaléng^r dseata[~] quií⁻ na['] 'né['] nidsilíiñ^v cóo['] jnea[~] fí^r Cesarea, jo song sea[~] dsee⁻ e nica^{'ée}^v i dseañu['] do, joba['] fí^r job cuóøng['] jmee[~] na['] dsee⁻ quiá^r.

⁶ Jo caje^{'bi} dseata[~] Festo fí^r Jerusalén jñiá⁻ si guí⁻ jmíi['] gui. Jo mi['] cangí^f jo, joguiba['] caquiiñ['] fí^r Cesarea. Jo mi['] cajneá⁻ e jmíi['] jo, jo cango['] bre fí^r li['] nigüeár['] e niquidsir['] í^r. Jo caquiu^{'r} ta[~] e calité['] Paa⁻ fí^r jo. ⁷ Jo mi['] tí^r li['] caí['] Paa⁻ fí^r jo, dob niteáang['] jaléng^r dsea[~] Israel i jalíng^v fí^r Jerusalén i jmoo` dsee⁻ quiá^r do, jo cangoquiéeiñ^v fí^r quini['] i dseata[~] do jo canaaiñ['] jmoor['] dsee⁻ quiá⁻ Paa⁻, jo iib['] eáang['] e dsee⁻ e cuó['] reiñ['] do, dsu^{'jíi}[~] coo['] ja['] e cadsé^{'r} fa['] dseáng['] e já['] lajíi['] e dsee⁻ e jmoor['] quiá⁻ dsea[~] do.

⁸ Joba['] cañíⁱ[~] i Paa⁻ do fí^r quini['] i dseata[~] do cóo['] júu['] e jmi^{'óng}^v 'ñia^{'r} jo cajíñ[']:

—Jíi['] coo['] e ga['] ja['] mi['] cajmé['] jnea[~], o'gui['] fa['] nicafá['] a ga['] uii['] quiá⁻ jalé['] júu['] quiá['] ta[~] quiá⁻ dsea[~] góo['] dsea[~] Israel, o'gui['] fa['] nicafá['] a ga['] uii['] quiá⁻ guá['] fé['] quiá⁻ dsea[~] í^r cajo, o'gui['] quiá⁻ dseata[~] dsea[~] féng['] i guiing^v quiá['] ta[~] fí^r Roma.

⁹ Jogui co['] i dseata[~] Festo do iiñ['] e jér['] guiáb['] cóo['] jaléng^r dsea[~] Israel, joba['] cajming^{'r} Paa⁻ jo cajíñ['] casí['] reiñ['] lala:

—¿Lin['] e guó['] fí^r Jerusalén, jo fí^r job niquidsí['] jnea[~] í^r quií['] lajíi['] e 'nñíng['] dsea[~] 'na[']?

¹⁰ Joba['] cañíⁱ[~] Paa⁻ quiá⁻ i dseata[~] Festo do jo cajíñ[']:

—Fí^r lab iuun['] fí^r li['] quidsí['] dseata[~] dsea[~] féng['] dsea[~] guiing^v fí^r Roma í^r, joba['] fí^r lab li['] catíng['] e nitidsí^í^r quié['] e. Jogui guiáb['] ní['] 'na['] cajo, dseata[~] quií['] i^r, e jíi['] coo['] e ga['] ja['] mi['] cajmé['] e quiá⁻ jaléng^r dsea[~] góo[']. ¹¹ Jogui song nica^{'ee}^v dsee⁻ e lahuíng['] e dsi['] í^r e njingáng['] na['] jnea[~], cuóøm['] lí['] jmee[~] na['] lajo, jo ja['] e fá['] a jíi['] coo[']. Dsu['] song ja[']gui['] sea['] jíi['] coo['] dsee⁻ quié['] e laco['] jíi['] e 'nñíng['] dsea[~] jnea[~], jíi['] jaang['] dsea[~] sea['] fí^r quiá^r e njáiñ['] jnea[~] fí^r quini['] dsea[~] i 'ní['] ní['] quié['] e. Joba['] mi['] e 'ñiab['] i dseata[~] dsea[~] féng['] i quiá['] ta[~] fí^r Roma niquidsí['] í^r quié['] e.

¹² Jo mi['] cangí^f jo, i dseata[~] Festo do casíiñ['] cóo['] jaléng^r i dseata[~] rúiñ['] cagüiaang['] gui do. Jo lí['] jo cajíñ['] casí^{'r} Paa⁻:

—Lí['] laco['] nicamí['] 'na['] uø['] e i dseata[~] dsea[~] féng['] dsea[~] quiá['] ta[~] fí^r Roma do, íbing['] niquidsí['] í^r quií['], jo cóo['] íb['] niguó['] lana.

Mi['] casíng['] dseata[~] Festo cóo['] jaang['] dseata[~] dsea[~] féng['] i sii['] Agripa

¹³ Jo mi['] cangí^f tú['] 'ní['] jmíi['] lajo, i dseata[~] dsea[~] féng['] i sii['] Agripa do coliing['] cóo['] i dseamí['] rúiñ['] i sii['] Berenice cangolíiñ^v fí^r Cesarea e cango['] eer['] i dseata[~] Festo do. ¹⁴ Jo huóøb['] jíu['] cajer['] cóoiñ['] do fí^r Cesarea. Joba['] lajee['] jo, i dseata[~] Festo do casí^{'r} i dseata[~] dsea[~] féng['] Agripa do lajíi['] e lí['] quiá['] i dsea[~] i sii['] Paa⁻ do, jo cajíñ['] casí['] reiñ[']:

—Lana lab iuung⁻ jaang['] dseañu['] i sijníng^v i caseáang['] dseata[~] Félix mi['] cagüi['] fir[']. ¹⁵ Jogui mi['] cataan['] n cateá['] fí^r Jerusalén, jaléng^r fí^r jmidsea[~] quiá⁻ dsea[~] Israel cóo['] gui['] jaléng^r dsea[~] cóøng['] quiá^r cagüilíiñ^v 'níiñ['] i dseañu['] i sii['] Paa⁻ do fí^r quinii['], jogui camí^r jnea[~] e fa['] niquiá['] ta[~] e njigúum['] dsea[~] do. ¹⁶ Joba['] cangií['] quiá['] jaléng^r i dsea[~] i jmoo` dsee⁻ quiá⁻ Paa⁻ do e ja['] lajo tíng['] dseata[~] dsea[~] féng['] i guiing^v fí^r Roma fa['] e quiá['] ta[~] e dseáng['] njigúung[']

dsea` lajee` ná`-gui e niquidsir` í` quiá`- i dsea` røøng` dsee` do jogui e nisíñ`- cój`- i dsea` i`nñing` ír` cajo e laco` nijmi'ñng` yaaiñ` cój`- jalé` e dsee` e `nñing` dsea` ír` do. ¹⁷ Joba` mi` cagüiliñg` i dsea` i jmoo` dsee` quiá`- Paa` do fí` la, jo` e cajmi'ñng` 'ñia`a, co` dsif` mi` cajneá` e jmiñ` coo`gui do cangó`baa fí` li` niquidsii` í` , jo` caquiá`- u ta` e calitéb` i Paa` do fí` li` iuuiñ` . ¹⁸ Dsú` jaléng` i dsea` i caseáng` i`nñing` ír` do ja`canú`u fa` e fé`r` ui` quiá`- i Paa` do laco` jí`- e lamí` í` dsí`jnea` . ¹⁹ Co` lají`- dsee` e jmoo` quiá`- e quiá`- lají`- júu` e já`- líiñ` quiá`- Fidiée` quiá`r` , jogui quiá`- jaang` dseañu` i sii` Jesú` i nicajúng` do jogui fé`r` e jí`biñ` do. ²⁰ Jo co` jo` ñi` jnea` ee` nijmee`e cój`r` quiá`- jalé` e dsee` e jmoo` dsea` quiá`r` do, joba` cajming`í`re e song iñ` e nidsér` fí` Jerusalén e nitidsi` í` quiá`r` fí` jo. ²¹ Dsú` 'ñia`r` cajíñ`- e ja` iñ` dsér` , jogui nicamír` e i dseata` dsea` féng` i guiring` fí` Romabing` i niquidsi` í` quiá`r` . Joba` caquiá`- u ta` quiá`r` e lamí` iuum`bir sijnñiñ` cartí` niguiéen`nre fí` quini` i dseata` dsea` féng` do.

²² Joba` cañí` i dseata` Agripa do quiá`- dseata` Festo jo` cajíñ`-:

—Iim`bi jnea` nuu`u júu` quiá`- i dseañu` do cajo.

Joba` cañí` dseata` Festo quiá`- i dseata` dsea` féng` do jo` casí`-reiñ`:

—Dsa'ób` ninúu` lají`- júu` quiá`r` .

Mi`caguié` Paa`fí` quini`dseata`dsea`féng`Agripa

²³ Jo mi` cajneá` coo`gui jmiñ` lajo, i dseata` dsea` féng` Agripa do cój`-gui i Berenice do caguilíñ`- cangotáiñ`- laco` dsea` 'goo` fí` sinúu`li` tidsi` í` quiá`- jaléng` dsea` jo` jée` jaléng` fí` 'lée` quiá`r` cój`-gui jaléng` dsea` niing` i jalíng` cój`r` . Jo mi` caseáng` jaléng` i dsea` do fí` do, i dseata` Festo do caquiá`r` ta` e cangotée`lée` i Paa` do jo` cangojéeng`neiñ`fí`li` nisiseáng`dsea` do. ²⁴ Jo mi` caguié` fí` jo, lalab cajíng`- i dseata` Festo do:

—Dseata` dsea` féng` Agripa cój`-gui lajíng` dsea` i siseáng` la lana cój`- jneaa`aa` , nab nising` i dseañu` do lana. Jo lajíim` dsea` Israel nicajacójor` dsee` quiá`- i dseañu` na lajee` cataan`n fí` Jerusalén jogui fí` la fí` Cesarea cajo, jogui dsíng`- ta'r` mí`- e mi`r` jnea` fa` e niquiá`-u ta` e nijúum`biñ` na.

²⁵ Dsú` jnea`gui lín`n e ja` e mi` 'leer` jí`- coo`fa` e dsí` í` e nijúuiñ` . Jo 'ñia`gui`r` nicamír` e i dseata` dsea` féng` dsea` guiring` fí` Romabing` i niquidsi` í` quiá`r` , joba` nica`f` dsii`- e fí` job niguiéen`nre. ²⁶ Jo co` ja` ñi`guí` e` dseáng`- e nifí`i` i dseata` dsea` féng` do cuaiñ` quiá`- i dseañu` na, joba` catóø`ore la`ui` fí` quiní` 'nu` , dseata` dsea` féng` Agripa, e laco` niquidsi` í` quiá`r` . Jo lajoba` sea` e nitóo` jnea` fí` ni` jí` e niguiéen`n quiá`- dseata` dsea` féng` i guiring` fí` Roma. ²⁷ Co` gab`ji`u lí` lín`n e niguiéen`n jaang` dsea` i sijnñiñ` jogui ja` ñii`- e` nitóo`o fí` ni` jí` quiá`- lají`- e`nñing` dsea` ír` do.

26

Mi`café`Paa`fí`quini`dseata`dsea`féng`Agripa

¹ Jo mi` cangí` e café` dseata` Festo júu` quiá`r` , joba` casí`- dseata` dsea` féng` Agripa i Paa` do jo` cajíñ`-:

—Cuóøm` fo`^ júu` quiá`- lana.

Jo dsif` ladob cajmée` Paa` li` cój`- guóor` e quiá`- nifé`r` jo` lalab canaaiñ` fé`r`:

²—Dseata` Agripa, eáam` iáang` dsii`- e nifá`a júu` quié`- e fí` quiní` 'nu` lana e nijmi'ñng` 'ñia`a quiá`- jalé` dsee` e nicajaca` dsea` góoo` dsea` Israel quié`-e. ³ Jo co` cuíb` 'nu` jalé` e tíng` jnea` , dsea` lí`i` dsea` Israel, cój`-gui` jalé` júu` quiá`-i` e sii`naa` , joba` mi`- jmi`ee` quiní` lana e ninúu` jalé` júu` quié`-e e nifí`i` 'nu` car` niteám`baa.

Jial seeng' Paa- n̄i- gui e calicuíñ' Dsea' Jmáang-

⁴ 'Lajíim` dsea` góo'oo' dsea` Israel ñir' jial calisén`n jee~ ír` fí' góo'oo' jogui fí' Jerusalén latí jíi` le'eáam`baa. ⁵ Jogui ñi'bí guiú- jaléng` i dsea` í` e dsea` fariseob líng` jnea~ latí jíi` malíi~, jogui cuéom` nijíñ`- lajo song iññ~. Jogui lajee` jaléng` jnea`^, dsea` líi`ii` dsea` Israel, dsea` fariseo i lajang`-gui jmiti` lajíi` júu^ quié` ta~ qui-ii` quiá`- jial 'né- nijmiféng` dsea` Fidiée` . ⁶ Jogui lanagui nicajéeiñ` jnea~ fí` la e quiá`- nitídsi` í` quié`-e, dsaco` e jnea~ jáb`-líin`n lajíi` júu^ quiá`- Fidiée` e casée` líi` dsea` áang` qui-ii` e jí`tu jaléng` dsea` mi` ning` e júuñ~- . ⁷ Jo e lab júu^ e cacuø` Fidiée` líi` dsea` áang` qui-ii` do, jo laji` guitu` 'lé` dsea` góo'oo' dsea` Israel sijeem`bre i dsea` i cajíng`- Fidiée` i nisíñ` fí` jmigüí` la. Joba' uóø` jmíi` ja` tú` dsea` góo'oo' e jmiféiñ` Fidiée` jogui e jmóor` lajíi`- e iing` dsea` do. Jo uíi`- e já`- líin`n e nicagüéng` i dsea` i sijeeng`naa' do, joba' cuø` dsea` góo'oo' dsea` Israel jnea~ dsee` lana, dseata` qui-ii` Agripa. ⁸ Joba' ¿jiali` ja` iing` 'ná`, dsea` góo'oo' dsea` Israel, já`- líing`na` e Fidiée` cajmér` e cají`tu Jesús jee` jaléng` líi` mi` cang` e cajúiñ`?

Mi` cajíng`- Paa- jial cajmeáñ` ga` jaléng` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang-

⁹ 'Dsø` e já`-ba` e ca`f` dsii` ie` lamí` jéeng`gui do e cajmeáan`n ga` jaléng` dsea` quiá`- Jesúus i seeng` fí` Nazaret. ¹⁰ Jo lajob cajmé`-e fí` jee` fí` Jerusalén, e cangomíi` júu^ fí` quini` jaléng` fí` jmidsea` e catán`n fíng` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` fí` dsíi` 'nññí` . Jogui mi` huí` ta~ e júung` jaléng` i dsea` í` , dob sín`n e cuøø` júu^ quié`-e cajo. ¹¹ Jogui jmiguiúung` néel`-bi cajmeáan`nre e laco` nitúr` lajíi`- júu^ e já`- líin` quiá`- Dsea` Jmáang` do. Jo jalé` e na cajmé`-e fí` lacøo` sináu` guá`- qui-ii` , dsea` líi`ii` dsea` Israel. Jogui dseáng`- eáam`'ní` camán`nre lajaléiñ` do, co` jí`gui ngíi`- e jmáan`nre ga` cartí` doñí` jí` fí` seem`bre. Lajob cajmé`-e lajee` ná`-gui e calicuíñ`n Dsea` Jmáang`.

Mi` cajíng`-gui Paa- júu^ quiá`- mi` calicuíñ` Dsea` Jmáang-
(Hch. 9:1-19; 22:6-16)

¹² 'Jo coo` ya` , lajee` e iuun` fí` ngóo`o fí` Damasco cuaiñ` quiá`- e jmáan`n ga` jaléng` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` i seeng` fí` do, jo ie` jo ningóo`o quié`- ta` coo`-gui júu^ quiá`- jaléng` fí` jmidsea` quiá`- dsea` góo'oo' dsea` Israel e nijmeáan`n ga` jaléng` dsea` cuíng` Dsea` Jmáang` . ¹³ Jo lajob fí` guíi` 'ná` , dseata` Agripa, e lajee` gui'ná` iuun` fí` e ngóo`o fí` Damascob, í` e ngóo` guieñí`- jób` camó`o coo` jí` e jí` jlo`- e eáang`gui jíing` jí` laco`gui jí` iee` . Jo e jí` do jáá` fí` yú` jmigüí` , jo cajneá` fí` lacúng` lajíng` lí` ngóo`naa` do lajee` e téel`naa` fí` ngóo`naa` fí` Damasco. ¹⁴ Jo dsíi` mi` cang` e cajneá`- e jí` do, lajíi`baa` la'ó` ngóo`naa` do caquíng`-naa` fí` ni` uó` . Jo canú` jnea` e líng` jí` guicafé` coo`- jmíi` hebreo e tó`r` jnea` jo` guicajíñ`- lala: "Saulo, Saulo, ¿jiali` jmáan`- jnea` ga`? Co` jalé` e jmoo` na e jmáang`- uóø`ba` na, laco`gui dsing`- jaang` güitá` mi` iá` fí` re` sii` sú` mo'uóø`re` song ja` náu`-re`!"

¹⁵ 'Jo cangi`- quiá`- i` guicafé` do jo` cafá`-a: "¿I` 'ná` , Fí`i?" Jo cañíi`tu i` guicafé` do jo` guicajíñ`- : "Jneab` Jesúus i ngí` 'ná` jmáan`- ga` lana. ¹⁶ Jo lana, ráan`- jo` jmee` sín`- , dsaco` lana cajmijnéeng` 'ñiá`a fí` quini`-e laco` nijme`- lajíi`- e iin`n jogui niguiá`- júu^ quié`-e fí` quini` jaléng` dsea` quiá`- jalé`-e nicañí`- la lana jogui coo`- jalé`-e nabí niliñí`- quié`-e cajo. ¹⁷ Jogui lana nilaam`baa 'ná` jee` jaléng` dsea` góo` dsea` Israel i` 'ní` ning` 'ná` coo`-gui jee` dsea` i` ja` líng` dsea` Israel. ¹⁸ Jo ta` lajoba` nisíin`n 'ná` e laco` güi`-e` dsea` jial laco` ninea` moguir` , jogui e jo` niliseeng`guir e dsee` quiá`r` quiá`- ta` ír` , co` lí` lí` 'ná`-e niquí`- jíng` yaañ`- fí` quini`baa, jo` lajoba` jo` niliseeiñ` e quiá`-gui fí` i` líng`- i` sii` Satanás ta` quiá`r` , jo` nináñ` e jnea` dsea` nicaa` níñ` quiá`r` .

Jo nis  n  n 'n  ` jee~ jal  ng` dsea` i ja` l  ng` dsea` Israel laj   e laco` j  l` nil  ng` i dsea` i laj  l` j  u` qui  e, joba` ni  i  n` e ni  ng` jal  ` dsee` qui  r` , jogui ni  i  n` laj  l` e cat  ng` e cu  o` o` jal  ng` dsea` qui  e, dsea` i cagu  ng` Fidi  e` e laco` ni  u  ng` dsea` g  ueang` qui  r` .

Mi~ cajm  e` Paa` n  u`r` qui  l` laj  l` e cang  r` do

19 'Jo lajob l  , dseata~ Agripa, cajm  -baa n  u`~ laj  l` e cam  -o jogui can  -u e j  a` f   y  ` jmig  i. **20** Jo la'ui~ canaan` e jm  o`o ta~ guia` j  u` qui  - Dsea` Jm  ang` f   jee~ jal  ng` dsea` seeng` f   Damasco, jogui mi~ cang   jo f   jee~ jal  ng` dsea` seeng` f   Jerusal  n, l  ` lat  ong` l  ` se` Judea. Jogui lajobi f   jee~ dsea` g  o`oo` dsea` Israel e f  -ire e nj  ng` yaai  ` f   jago` Dsea` Jm  ang` jogui e niqu  - nj  ng` yaai  ` f   quini` Fidi  e, jogui e 'n  ` ni  r` jmang`- e guia  b` e laco` cu  ` l  ` e nicaqu  ` j  m` yaai  ` f   quini` Fidi  e. **21** Jo u  l` jal  ` e j  u` e guiaa` dob, casang`- jal  ng` dsea` g  o`oo` dsea` Israel jnea` f   sigui` qui  - gu  l` qui  ii, jo ji`gui lam  ` i  n` e nj  ngam`-bre jnea~. **22** Ds  ` Fidiée` e  am` jmicóo`r` jnea~, joba` guia  b` seen` latí lana. Jogui dseáng`- ja` jmit  ng` dsii` e guia`b   j  u` qui  - Dsea` Jmáang` f   jee~ lajiíng` dsea` , jiuui  ` t  ` e c  o`i  n`-. Jogui ja` f  `a j  l` coo` j  u` e ja` c  o`ong` r  o`c  o`-`jal  ` e caf  ` i dsea` i caf  ` cuai  ` qui  - Fidiée` mal  `gui e  ang` , fa` la Moi` e caséer` j  u` e la guim` `n  ` nilit` fa` la e f  ` lala **23** e dse  ng`- n  s  l` ba` e nj  ung` Dsea` Jm  ang` , ds  ` mi~ ning` e nj  ui  ` do, f  `bre dsea` la'ui~ nij  `t  r jee~ jal  ng` l  . Jogui f  `bre dsea` nigui  ` j  u` jee~ jal  ng` dsea` g  o`oo` dsea` Israel jial nile  ng` jal  ng` dsea` i` jee~ dsee` qui  r` jogui cajo` jial nile  ng` jal  ng` dsea` i ja` l  ng` dsea` Israel jee~ dsee` qui  r` . Jo e j  u` e nigui  ` Dsea` Jm  ang` do l  ` la l  ` coo` ji` e jne  ` e jmic  o`- jal  ng` i dsea` i.

Mi~ caf  ng` Paa` dseata` Agripa jial ni  u  ng` dsea` do dsea` qui  - Dsea` Jm  ang`

24 Jo mi~ calf` f  ` Paa` e j  u` jo e jmi`  ng` 'n  ia`r` , jo dsif` lajob caf  ` i dseata` Festo do c  o`-`j  u` te  ` jo caj  n`-:

—iNgaam` 'n  ` , Paa` , nica`leeb` qui  `- e nica`jmit  n` e  ang` , jo c  o`-` e jo nica`u  ng` e nicalicaam`ba`!

25 Joba` ca  i` i Paa` do qui  `- dseata` Festo jo caj  n`- casf`-rei  n`:

—Ja` ngaang` jnea~, dseata` qui  ii` Festo, ds  ` 'n  ` i` o` l  ` rij  im` , co` lajale` e f  ` jnea` la jmang`- j  u` gui  b` jogui jmang`- j  u` j  b`- cajo. **26** Nab guing` dseata` dsea` f  ng` Agripa, jo n  `bre la`uiing` jal  ` e j  u` na. Jo ja` `g  `o` e f  `a f  ` quinir` , co` n  `baa r  o` e n  `bre la`uiing` lan  `- cajo jal  ` e guia`- e cajm  e` Jes  s f  ` jmig  i` la, ds  co` jal  ` e jo o` e calf` l  ` ja` i  ` j  o`- osi li` ja` jne  ng`   . **27** Jogui 'n  ` , dseata` dsea` f  ng` Agripa, ni  ib` jnea` e j  b` l  ng` 'n  ` jal  ` j  u` e cagui` i dsea` i caf  ` cuai  ` qui  `- Fidi  e` mal  `gui e  ang` .

28 Joba` ca  i` i dseata` Agripa do qui  `- Paa` jo caj  n`-:

—J  u`ba` ja` mi` cali` jnea` e ni  u  n` n dsea` qui  `- Dsea` Jm  ang` .

29 Joba` ca  i`tu Paa` qui  `- dseata` Agripa jo casf`-rei  n`:

—Na  i` si jia` osi jmigui`bi    ja` mi` cali` i` 'n  ` , ds  ` iing` Fidi  e` e laji  im` 'n  ` ni  u  ng` na` dsea` qui  `- Dsea` Jm  ang` laco`gui la l  ng` jnea` ; jo ds  ` o` laco` jnea` lana e 'n  un`-n c  o`-` n  ` cadena.

30 Jo mi~ cang` e caj  ng` Paa` e j  u` jo, jo car  ob` i dseata` dsea` f  ng` Agripa do c  o`-`gui i dseata` Festo do coli  ng` c  o`-` i r  u  n` dsea` ng  ang`- c  o`r` i sii` Berenice l  ` laji  ng` i dsea` i ne  ang` do ie` jo. **31** Jo mi~ cang` jo, ca`u  o`m`bre e cangosii  ` e j  u` do lajee` yaai  ` f   li` ji  ` . Jo lalab s  i  n` lajee` yaai  ` jo f  `r` :

—I dsea  ` la ja` e mi` ca`leer` j  l` coo` fa` dsi` i` e nj  ui  ` o`gui e sijn  ng`guir f  ` ds  ` 'n  n  ` .

³² Jogui cañíi` i dseata~ dsea` féng` Agripa do quiá`- dseata~ Festo jo casf`-reiñ`:

—Cuóøm` nileáng` i dseañu` la lana faco` mi` ja` mi` camir` 'ñia'r` jéeng`gui e niquidsi` i dseata~ dsea` féng` i guing` fí` Roma do í` quiá'r` lajíi` e líi` quiá'r`.

27

Mi` casúñ` Paa` fí` Roma

¹ Jo mi` catigua` júu` quiá'r` e niguiéñ` jaléng` jnea`^ fí` Roma li` se` Italia, joba` Paa` cоo`^ i dsea` sijníng` caguaang`gui do cangolíñ` e jée` jaang` fí` 'lée` i sii` Julio; jo i dsea`^ iuuiñ` jee` cоo` íing` 'lée` quiá`- dseata~ dsea` féng` i guing` fí` Roma.

² Jo jnea` Lucas cangó`oo` coliing` cоo`^ Paa`. Jo cangó`naa` e téel`naa` fí` dsíi` cоo` móo` e jáa` fí` cоo` fí` e sii` Adramitio e nisi` tí` lí` nigüi`í` e nidsé` fí` lacaang` oo` jmíi` quiá`- li` se` Asia. Jogui ngóobi coliing` cоo`^ jnea`^ jaang` dseañu` i sii` Aristarco i seeng` fí` Tesalónica, cоo` fí` lí` se` Macedonia.

³ Jo mi` cajneá` e jmíi` jo, caguié`naa` fí` cоo`gui oo` jmíi` e sii` Sidón. Jo fí` job i fí` 'lée` i sii` Julio i jmóo` í` Paa` do cacuør` fí` Paa` e nidsi`eeiñ` jaléng` dsea` cuíñ`, jo lajob i dsea`^ nijmicóo`r` dsea` do cоo`^ jalé` e 'né` quiáñ`:

⁴ Jo mi` cangf` jo, ca'uøø`naa` fí` oo` jmíi` e sii` Sidón do e quiing`naa` gui, joba` cangiing`naa` fí` lí` ca` fí` cоo` guóo`^ uó` e née` ni` jmíñi`^ e sii` Chipre fí` lí` ja`'ga` lí` bá` e guí` do, dsaco` eáang`jna` lacó`ngóo`naa`. ⁵ Jo cangiing`naa` fí` 'ni` jmíñi`^ la tóo` lí` se` Cilicia cоo`^gui lí` se` Panfilia cartí` caguié`naa` fí` cоo` fí` e sii` Mira, cоo` fí` lí` se` Licia.

⁶ Jo fí` job i fí` 'lée` i sii` Julio do cangár` cоo` móo` quiá`- fí` e sii` Alejandría, jo iu` fí` ngóo` fí` lí` se` Italia. Jo fí` dsíi` móo` job cangotóo`naa` e quiá`-cangó`naa` fí` lí` sí`í` ngóo`naa`. ⁷ Jo jmiguiab` jmíi` ngoca` e ngí`naa` tá`-jíu` lado. Jo e quié` ta` eáam` caguié`naa` fí` cоo` fí` lí` sii` Gnido. Jo eáam`bi` í` e guí` do laco`ngóo`naa`, joba` cayee`naa` fí` quini` cоo` fí` e sii` Salmón, jo cangiing`naa` lí`'ni` e uó` e sii` Creta e née` ni` jmíñi`^.⁸ Jo cangiim`baa` guidseaang` lado lacuee` 'ni` jmíñi`^ cartí` caguié`naa` cоo` lí` sii` Buenos Puertos, e née` quiá`- cоo` fí` lí` sii` Lasea.

⁹ Jo jmiguiab` jmíi` nicangoca` e téel`naa` fí` lado la tóo` ni` jmíñi`^, jogui ningóo`lidseaám` cajo` e téel`naa` dsíi` móo`, co` ie` jo nijaquieeng` jíi` güíib`-, joba` eáam`nidseaang`-. Joba` cajíng` Paa` casf`r` i dsea`^ ngolíng` dsíi` e móo` do ie` jo, jo cajíñ`:

¹⁰—Dsea`rú`uu`, móo`jnea` e eáam`nidseaang`^ qui`-ii`laco`ngóo`naa`la. Jo dseaang`^ ni`íng` qui`-naa` e móo`la cоo`^gui jalé` lee` e quié`, jogui la quié`tí` jneaa`aab`dseaang`^ qui`-ii` e ni`íng`naa` cajo`.

¹¹ Jo dsu` i fí` 'lée` do, eáang`gui cajmi`gór` dsea` fí` e móo` do cоo`^gui fí` i quié` e móo` do laco`gui e cajmi`gór` Paa`. ¹² Jo co` e oo` jmíi` e sii` Buenos Puertos do ja`'goofa` e fí` jo ningíñ` lajee` jíi` güíi`-, joba` lajíiñ`la'ó`ngolíñ` do ca`f` dsíir` e guí`-gui` e ni`uøm`bre e fí` oo` jmíi` jo, jo nijmér` quiíj`-jial niguiliñ` fí` cоo`^gui oo` jmíi` lí` sii` Fenice, cоo` oo` jmíi` e née` lí` se` Creta e jøøng` lí`'guíee`^ cоo`^gui lí`'lí` ée` guóo`^ uó`. Joba` ja` dseaang`^ fa` mi` cajer` fí` jo lajee` jíi` güíi`-, co` fí` job lami` i` dsíir` nijér` lajee` jíi` jo.

Mi` caróo`jmíñi`^ e eáang`

¹³ Jo mi` canaang` e uáam`jiu` e guí` e jáa` fí` lí` huøø` do, joba` ca`f` dsíir` e nitam`-tur fí`. Jo ca'uøøm`bre e fí` oo` jmíi` do e teáaiñ`^ dsíi` móo`, jo cangiíñ` quiáb`- e 'ni` Creta do. ¹⁴ Dsu` jo` huøø` cali`íi` ca`f`í`^ guí` e téa` eáang` e jáa` lí` lí`ñíi`-laco`ngóo` e móo` do, jo fí` lí` jiéb` canaang`cá` e móo` do. ¹⁵ Jo canaang` ñøng` fí` lí`^ jiéb` fí` lí` íi` guí`. Jo dsaco` jo` lí`naa`fa` e nidsé`gui røø` e móo`

do laco^l íí' guí, joba^l lí^l ngó^l naa^l jié^l fí^l ta^l quiá^l guíb^l. ¹⁶ Jo cangiing^l naa^l lí^l- caluu^l coo^l guóo^l uó^l jíu e sii^l Cauda e née^l ni^l jmiñí^l, co^l fí^l job ja^l guí íí' guí e teá^l eáang. Jogui eáam^l cacá^l jaléng^l i^l dsea^l i^l quié^l e móo^l do ta^l e casitír^l e móo^l jíu e ngí^l fí^l caluu^l móo^l fé^l quiá^lr^l e laco^l nileáng^l naa^l fíng li^l cali^lné^l lajo^l. ¹⁷ Jo mi^l cang^l e casér^l e la fí^l ni^l móo^l quiá^lr^l, jo cajmeáiñ^l ta^l 'nii^l e mi^l quiá^lr^l e ni^lñá^lr^l e móo^l fé^l do laco^l nicuó^l bí^l quiá^lr^l. Jogui dsaco^l 'gó^lbí^l fíng cacung^l móo^l quiá^lr^l jee^l cuu^l tóo^l fí^l lí^l sii^l Sirte, joba^l cabír^l fí^l ni^l jmiñí^l coo^l 'majii^l e ii^l eáang jogui neaang^l rúng^l cóo^l móo^l laco^l ja^l ningí^l jminá^l. Jo cangolím^l bre laco^l jíi^l ta^l quiá^l guí. ¹⁸ Joba^l mi^l cajneá^l e jmií^l jo, eáang guí huíng^l ni^líí' guí jogui eáang guí niróo^l jmií^l cajo, joba^l canaaín^l uó^lr^l e lee^l e téé^l dsíi^l e móo^l do jo cabír^l fí^l é^l jmiñí^l. ¹⁹ Jo mi^l cat^l 'ní^l jmií^l lajo^l, canaaín^l uó^lbre cóo^l layaang^l guóor^l jalé^l 'nii^l e guiquíng^l 'mí^l quiá^lr^l e móo^l do. ²⁰ Jo jmidui^l jmií^l cangoca^l e jíi^l iee^l ja^l jnéeng^l o^lgui jnéeng^l jaléng^l náu^l mi^l canuu^l cajo. Jo co^l ja^l niquiúm^l bí^l e íí' guí cóo^l guí e róo^l jmií^l, joba^l dseáng^l ni^lfí^l dsíi^lnaa^l e jo^l nitíi^lbaa^l.

²¹ Jogui co^l jmidui^l jmií^l ningóo^l e ja^l quiee^lnaa^l i^lnaa^l, joba^l caróo^l Paa^l jee^l jaléng^l i^l dsea^l do jo cajíñ^l casí^lreiñ^l:

—Dsea^l rú^luu^l, guíá^l guíb^l ca^luíng^l quí^l ii^l fa^l mi^l cajmee^l na^l náu^lna^l lajíi^l júu^l quié^le e ja^l ca^luóo^lnaa^l fí^l oo^l jmií^l Buenos Puertos fí^l lí^l se^l Creta, jo ja^l cangong^lnaa^l e lana, o^lgui ca^líng^l jíi^l coo^l quí^l ii^l faco^l mi^l canáu^lna^l júu^l quié^le. ²² Jogui lana fíi^l i^lná^l e ja^l jmitúng^l óo^lna^l jíi^l coo^l, co^l jíi^l jaang^l 'ná^l ja^l nijúung^lna^l; jíi^l móo^lba^l e ni^líng^l. ²³ Co^l dsi^llóo^l bí^l cajnéng^l jaang^l ángel quiá^l Fidiée^l quié^le i^ljmóo^l lajíi^l ta^l quiá^l dsea^l do, ²⁴ jo cajíñ^l casí^lre^l jnea^l lala: "Ja^l fóøn^l, Paa^l, co^l dseáng^l 'néb^l e niguie^l fí^l quini^l dseata^l dsea^l féng^l i^lguiing^l fí^l Roma. Jo la^leáang^l cóo^l 'nab^l cajo Fidiée^l nileáiñ^l lajiing^l dsea^l i^l teáang^l cóo^lna^l fí^l dsíi^l móo^lna." ²⁵ Jo lajob líi^l, dsea^l rú^lnaa^l, cuóo^l bí^l yaang^lna^l, co^l jalé^lba^l e jíng^l Fidiée^l dseáng^l jmití^lbre, jogui nitab^l dsii^l e dseáng^l nilitib^l laco^l jíi^l e cajíng^l i^l ángel do casí^lr^l jnea^l. ²⁶ Joba^l fí^l coo^l ni^l guóo^l uó^l e née^l ni^l jmiñí^l, fí^l job 'né^l nidsitíng^lnaa^l, co^l nifíim^l móo^l jéeng^lgui.

²⁷ Jo coo^l uóo^l, mi^l cang^l tú^l semaan^l e téé^lnaa^l fí^l lado, jo caguié^lnaa^l fí^l jmiñí^l lí^l sii^l Adriático; jo dseáng^l lamí^l róo^l bí^l jmií^l, joba^l fí^l la fí^l nab dsée^l móo^l lí^l téé^lnaa^l cóo^l e guí^l e íí' do. Jo uóo^l guienáu^l quiá^lr^l e jmií^l jo mi^l calilí^l i^l dsea^l quié^l e móo^l do e ni^ljaquieem^l nitíng^lnaa^l uó^l quiá^l. ²⁸ Joba^l caguiar^l í^l jial tú^l a^lgui e jmií^l do, jo calilí^lr^l e ni^la^lgui jíi^l guigui^l dsíi^l jñáu^l metros. Jo mi^l caguilíi^l tí^l doguijíu, jo caguiatür^l í^l calé^l catú^l, jo calilí^lr^l e a^lgui jíi^l guieguié^l metros. ²⁹ Jo co^l 'gó^lbre fíng casicóong^l e móo^l do cóo^l cuu^l 'loo^l, joba^l cabír^l quiá^l 'lo^l ñí^l lí^l caluu^l e móo^l do e laco^l jo^l ningí^lgui e móo^l do. Jo lajee^l jo féiñ^l Fidiée^l e jo güili^lii^lgui e nijneá^l.

³⁰ Jo dsu^l i^l dsea^l i^l quié^l e móo^l do ca^lfí^l dsíi^lbre jo nitá^lbre e móo^l do. Joba^l canaaín^l jíee^lbre e móo^l pí^l e téé^ldsíi^l móo^lfé^l do e laco^l njimí^lóng^l yaaiiñ^l ni^l jmií^l. Jo jmóor^l lafa^l e nibír^l 'lo^l ñí^l e sea^l fí^l quini^l e móo^l do. ³¹ Jo dsifi^l mi^l calilí^l Paa^l e jmóo^l i^l dsea^l do lado, joba^l casí^lr^l i^l fui^l 'léé^l do cóo^lgui jaléng^l 'léé^l quiá^lr^l jo casí^lreiñ^l jo cajíñ^l:

—Song ja^l nijé^l jaléng^l i^l dsea^l na^l dsíi^l e móo^l la, ja^l lí^l 'ná^l leáang^lna^l cajo.

³² Joba^l i^l 'léé^l i^l ngolíng^l dsíi^l e móo^l do caquie^lr^l 'nii^l e 'ñáu^l e móo^l pí^l do, jo cató^l fí^l ni^l jmiñí^l:

³³ Jo lajee^l e ná^lgui e nijneá^l ie^l jo, Paa^l caquie^lr^l ta^l quiá^lr^l jaléng^l i^l dsea^l i^l ngolíng^l do e nidó^lr^l capí^ljíu jo casí^lreiñ^l:

—Lana ningóo^l tú^l semaan^l e i^ldsíi^lnaa^l e ne^lduu^l e^l nidsijée^l quiá^li^l, jo jíi^l i^lnaa^l ja^l mi^l caquiee^lnaa^l laco^l jíi^l e quiá^l tíi^lnaa^l. ³⁴ Joba^l fíi^l i^l'ná^l lana e 'né^lba^l cób^ljíu i^lnaa^l, co^l la guíim^l 'né^l quiá^lna^l lajo^l, co^l cóo^l e joba^l cuó^l bí^l

quíi⁻na' e seeng`na'; jo jneaa~aa' jíi^l coo` ja` e nilíi⁻ii', jíi^l camíi^l jñu` gui`naa' ja` ni`íing⁻.

³⁵ Jo mi^l cangf^l e fé^l Paa^l lajo, jo catíiñ^l coo` iñi^l jo cacuø'r^l gui'máang^l Fidiée^l fí^l quini^l jaléng^l i^l dsea^l do. Jo lí^l jo caffíiñ^l e iñi^l do jo canaaïñ^l gó^lbre. ³⁶ Jo lajíim^l i^l dsea^l do cangotáaiñ^l e cagó^lbre cajo. ³⁷ Jo lajíi^l naa' la'ó^l ngóo^lnaa' dsíi^l e móo^l do tí^lbaal^l tú^l ciento dsí^l setenta y seis dsea^l. ³⁸ Jo mi^l cangf^l caquiee^lnaa' guiú^l lajíi^lnaa' do, cabib^l i^l dsea^l do e micui^liee^l e téé^l dsíi^l e móo^l do e laco^l jo`gui ii^l e móo^l do.

Mi^l cango'ang^l móo'

³⁹ Jo mi^l cajneá^l e uóø^l jo, jaléng^l i^l dsea^l i^l quié^l e móo^l do ja` ñir^l jial sii^l e uó^l quié^l e tí^l li^l tñiñ^l do, dsu^l canga^lbre coo^l li^l cuóøng^l e njé^l e móo^l do li^l ja` téé^l cuu^l eáang^l, joba^l fí^l job ca^l dsíi^l e nitíiñ^l cóo^l e móo^l do. ⁴⁰ Jo caquie^lr^l e 'nii^l e guineaang^l 'lo^l ñí^l do, jo dob cajia^lr^l fí^l é^l jmíi^l. Jogui cajléiñ^l e 'ma^l e íng^l ta^l e quiú^l ta^l quiá^l fí^l e móo^l do. Jo mi^l cangf^l jo, caséer^l fí^l yá^l e 'mi^l e íi^l fí^l quini^l e móo^l do, jo cacá^l guí^l e laco^l cuóøng^l ngí^l jminá^lgui e móo^l do. Jo lajogui^l canaang^l dsiquiéeng^l e móo^l do fí^l 'ni^l li^l nilíi^l guóo^l uó^l. ⁴¹ Dsu^l ná^lgui e nitíng^l uó^l quié^l e móo^l do, fí^l jee^l cuu^l tóob^l ná^l jmíiñí^l calíi^l, jo fí^l job cacú^l. Jo latøøm^l fí^l quini^l quiá^l cacú^l fí^l jee^l cuu^l tóob^l e jíi^l jo`cuóøng^l lí^l jór^l. Jogui lí^l li^l caluu^l e móo^l do canaang^l licuúib^l cóo^l bí^l quiá^l e jmíi^l e róo^l do.

⁴² Jo jaléng^l i^l 'llee^l i^l teáang^l dsíi^l e móo^l do calíiñ^l e njngám^lbre jaléng^l i^l dsea^l i^l téer^l 'ñúung^l do e laco^l ja` nileáng^l yaaiñ^l do e nicuír^l fí^l 'ni^l jmíi^l mi^l nináiñ^l e nitér^l jmíi^l. ⁴³ Dsu^l i^l fí^l quiá^l i^l 'llee^l do ja` cacuø'r^l fí^l lajo fa^l e i^l 'llee^l do cajmér^l lajo, co^l la guíim^l 'né^l njáiñ^l jaléng^l i^l dsea^l i^l téer^l 'ñúung^l do fí^l quini^l dseata^l. Jo lí^l caquie^lr^l ta^l quiá^l jaléng^l i^l dsea^l do e ií^l jaléng^l i^l tiing^l té^l jmíi^l güidsitáam^lbre dsifí^l lado, jo nitíiñ^l jminá^lgui fí^l li^l nilíi^l guóo^l uó^l. ⁴⁴ Jogui jaléng^l i^l caguiang^lgui do nitér^l jmíi^l cóo^l 'majii^l osi ni^l cuíi^l 'majmá^l quiá^l e móo^l do é. Jo lajob catíiñ^lnaa' cóo^l e guiá^l fí^l li^l nilíi^l guóo^l uó^l lajalé^lnaa' do.

28

Mi^l caguié^l Paa^l cóo^lgui i^l dsea^l caguiang^lgui do fí^l Malta

¹ Jo mi^l nicaláang^lnaa' lajíi^lnaa' do fí^l ni^l jmíiñí^l, joguiba^l caline^lnaa' e nisii^l Malta fí^l ni^l guóo^l uó^l li^l catíiñ^lnaa' do. ² Jo i^l dsea^l i^l seeng^l fí^l do eáam^l guiá^l ca'eer^l cóo^l jneal^l lajíi^lnaa' do. Jo co^l jmíiñ^l tuu^l ie^l jo, jogui dsíng^l güíi^l cajo, joba^l i^l dsea^l seeng^l fí^l do caji^lr^l jí^l e fe^l jo cató^lr^l jneal^l e nidsiquiéeng^lnaa' e fí^l ca^l jí^l do. ³ Jo ie^l jo i^l Paa^l do cangoquier^l coo^l seang^l cui^l quiúu^l jo cató^lr^l fí^l ni^l jí^l; dsu^l lajee^l job cagüi^l jaang^l mi^l i^l guíing^l fí^l jee^l e cui^l do mi^l calilí^lre^l e guíi^l jí^l, jo cacu^lre^l luguo^l Paa^l. ⁴ Jo mi^l cangá^l i^l dsea^l i^l seeng^l fí^l do e cacu^l i^l mi^l do luguo^l Paa^l, joba^l canaang^l sí^l rúiñ^l lajee^l la'ó^l teáaiñ^l do jo jíñ^l:

—Líí^l fíng o^l jaang^l dsea^l 'mób^l i^l dseañu^l na, co^l caláam^lbre fí^l ni^l jmíiñí^l, dsu^l cóo^l e calíiñ^l nagui jo^l cuóøng^l ií^l nileáng^l ír^l, co^l jo^l catíiñ^l quiá^l Fidiée^l.

⁵ Jo dsu^l Paa^l dsifí^l ladob cabó^lr^l guóor^l fí^l ni^l jí^l, jo cató^lm^l i^l mi^l do, jo jíi^l coo^l ja^l e calíiñ^l. ⁶ Jo lajíim^l i^l dsea^l i^l seeng^l fí^l do sijer^l fa^l e niliyee^l li^l cacu^l i^l mi^l do guoo^l Paa^l osi e njíum^lbir lajee^l jo é. Jo ngocá^lbijíu^l e sije^l i^l dsea^l do su liing^l ee^l nilíng^l Paa^l, dsu^l ja^l e calíng^l dsea^l do jíi^l coo^l. Joba^l dsifíb^l cajmisíng^l i^l dsea^l do e i^l dsír^l, jo canaaïñ^l fé^lr^l e i^l Paa^l do líiñ^l jaang^l diée^l.

⁷ Jo quiá^l e fí^l li^l téé^lnaa' ca^l jí^l do nisea^l tú^l 'ni^l jmáang^l uó^l quiá^l jaang^l dseata^l dsea^l féng^l i^l niseeng^l fí^l Malta i^l sii^l Publio. Jo i^l eáam^l guiá^l caíiñ^l jnea^l jogui cajmicóo^lr^l jnea^l lajee^l 'ni^l jmíi^l e cajé^lnaa' fí^l do. ⁸ Jo ie^l jo tiquiá^l

í Publio do niráaiñ` dsée'r~ e líiñ` jmohuúí` e iú~ guíñ` jogui e eáang` siuiñ`. Joba' cangó` Paa` e cango'eer` dsea` do. Jo mi~ caguiér` fí` jo, cami'r` Fidiée` uií~ quiá` dsea` do. Jo lí~ jo, caquidsir` guóor` fí` mogui` dsea` do, jo lajob cajmi'leáaiñ` dsea` do. ⁹ Jo mi~ caliñí` jaléng`gui dsea` dsée` i niseeng` e fí` do e ca'láang` i tiquiá` Publio do, jo cangolím`bre fí` lí~ táang` i Paa` do e laco` dsea` do njimi'leáang`neiñ` lajíl` jmohuúí` e líiñ`. Jo lajalém`biñ` do ca'láaiñ` ie~ jo. ¹⁰ Jo lajiing` i dsea` do eáam` cali'iáang`dsír`cój` jnea`, jogui cajmicój`r` jnea` cajo lajee` gaang` si` e cataang`naa` fí` Malta do. Jo mi~ cangf` jo, mi~ cangotóo`túu`fí`calé`catú`, cajmicój`bre jnea` cajo cój` jalé` e 'né` qui`naa`guiá`fí`lajee`e téé`naa`fí`ngó`naa`fí`Roma.

Mi~ caguié` Paa` fí` Roma

¹¹ Jo mi~ cangó`naa`fí`jo, téé`naa`fí`cój`móo`ejié`enicaje`fí`Malta lajee`jíi`güí`;joemoo`do nijáa`fí`cój`oo`jmíi`e sii`Alejandría. Jo jéeng`gáng`dié`dsea`sung`i líi~, jaang`i sii`Cástor jogui jaang`gui i sii`Pólux. ¹² Jo ca'uøø`baa`fí`Malta, jo cato`túu`fí`e ngó`naa`fí`Roma. Jo mi~ cangf`jo, caguié`naa`fí`cój`fí`li`i sii`Siracusa, jo fí`job cajá`naa`'ní`jmíi`. ¹³ Jo fí`job ca'uøø`túu`e téé`naa`dsí`móo`, jo cangó`naa`la tóo`'ní`jmíi`cartí`caguié`naa`fí`cój`fí`e sii`Regio. Jo mi~ cajneá`ejmíi`jo, co`lí`li`uøø`jó`guí, jo mi~ cajneá`co`guijmíi`lajobcaguié`naa`co`gui oo`jmíi`li`i sii`Puteoli. ¹⁴ Jo fí`job cají`rú`naa`cój`jaang`gáng`dsea`quiá`Dsea`Jmáang`. Jo íb`cató`jnea`e cajé`naa`cój`r`fí`jolajee`co`semaan`. Jo tá`-jiu`lajobcaguié`naa`cartí`Roma. ¹⁵ Jo jaléng`dsea`quiá`Dsea`Jmáang`i neáang`fí`Roma niñi`brejúu`qui`naa`etéé`naa`fí`. Joba`cangolíñ`e cangojmíjíñ`jnea`cartí`co`fí`li`i sii`Foro de Apio jogui fí`co`gui li`i sii`Las Tres Tabernas. Jo mi~ caneeng`rú`naa`, dsíff`ladobcacuó`Paa`gui'máang`Fidiée`, jogui eáam`cali'iáang`dsír`cajo. ¹⁶ Jo mi~ caguié`naa`fí`Roma, cacuób`i'léedodo fí`enigüeá`Paa`quiá`dsea`jiéng`, jogui e jaam`léed`i nijmé`gui í`ír`.

Lajee`táang`Paa`fí`Roma

¹⁷ Jo mi~ cangf`'ní`jmíi`lajo`e caguié`Paa`fí`Roma, joba`camir`fí`ecalité`jaléng`dsea`quie`nifí`quiá`dsea`Israel i neáang`fí`Roma do. Jo mi~tí`li`caseáng`í`lajíiñ`fí`jo, joba`lalabcasí`Paa`jaléng`í`:

—Dsea`góó`naa`, ja`emí`jmé`jnea`jíi`co`e ga`uií`quiá`dsea`góó`oo`dsea`Israel o'gui cój`jalé`e tíing`jaléng`líi`yúu`qui`íi`. Dsú`fí`Jerusalén cajáng`dsea`góó`oo`dsea`Israel jnea`fí`jaguó`dsea`romano, ¹⁸ jo mi~cangf`e cajming`í`dsea`romano do jnea`jalé`e'níing`dsea`góó`oo`jnea`, cali'iñ`fa`mi`caleáam`brejnea`co`ja`e uiing`sea`quié`e fa`dsí`í`enijmeáin`jnea`cartí`nijúun`n. ¹⁹ Jo co`dsea`góó`oo`ja`cali'iñ`fa`e caleáang`tu`idsea`romano do jnea`ejúu`røø`, joba`cali'iing`jnea`'ñíá`a`e i`dseata`dsea`féng`í`guiing`fí`Romabing`i niquidsí`í`quié`e, nañí`fa`ja`e dsee`sea`re`quié`e jíi`co`, o'gui sea`jíi`co`dsee`fa`e ni'níing`jnea`dsea`góó`o cajo cuaiñ`quiá`jalé`e júu`jo. ²⁰ Jo uiing`e joba`e catóø`'ná`fí`la`e laco`nilíñ`na`jogui nisii`naa`coliing`e`uiing`e`ñúun`n`lanana, co`uiing`e já`lín`n`enicagüéng`í`sii`Dsea`Jmáang`do fí`jmigüí`la, jo íb`dsea`i`sijeeng`jaléng`dsea`góó`oo`!

²¹ Jo cañíi`i`dsea`do quiá`Paa`jo cajíñ`casí`rein`:

—Jíi`co`ji`ja`mí`ca`íng`jnea`e jáa`fí`Judeafa`efé`uií`quií`-, o'gui jíi`jaang`dsea`rú`naa`dsea`Israel i nígiüiliing`fí`la`fa`nicajíñ`júu`ga`uií`quií`cajo. ²² Dsú`ii`naa`ná`naa`júu`quií`laniquá`jalé`eí`o`, co`ne`baa`guié`doñí`jiéb`fí`dsea`ga`quiá`jaléng`'ná`, dsea`cuíng`na`Dsea`Jmáang`.

²³ Jo lajob cajmíer`catéer`co`jmíi`li`niseáng`jaléng`dsea`Israel e fí`li`guiing`Paa`. Jo mi`tí`li`nisiseáng`lajíing`dsea`fí`do, joba`canaang`Paa`e

guiar' júu^ fí' jee~ i dsea` do quiá!- jial iing~ Fidiée` nicár` nifí' quiá!- lajaang` lajaang` dsea` jmigüí. Jo guia' Paa^- e júu^ do tí' la'eeb` jo cartí' ca'lóo^- . Jo sí'r` i dsea` do e laco' já!- niliñ^ júu^ quiá!- Jesús la'eáang' cóo`^ júu^ quiú' ta~ quiá!- dsea` Israel e cajme' Moi^ cóo`^ gui jalé` e fé` fí' ni~ jí` quiá!- i dsea` i café` cuaiñ~ quiá!- Fidiée` malii^ gui eáang'. ²⁴ Jo i liing~ i dsea` do jáb!- calíiñ^- e júu^ e guia' Paa^- do, jogui calisém`bi cajo i ja` calijíl`^ e júu^ jo. ²⁵ Jo co' ja` røø` sñing` i dsea` do laca'iing` ca'iñ`^ quiá!- lajíl`^ e júu^ e guia' Paa^- do, joba' canaañ` dsilíim`bre. Jo lalab casí` Paa^- i dsea` do:

—Lanab dseáng`- cajíng`- Jmiguí^ quiá!- Fidiée` casí'r` líi^ dsea` cõøng`- quí`naa'la'eáang' cóo`^ jaang` dsea` féng` i café` cuaiñ~ quiá!- Fidiée` malii^ gui eáang` i sii` Saíi^ mi^ cajíñ`- lala:

²⁶ Gua~ jo güisíi^ jaléng` dsea` Israel

e nañí` fa' jialguí e ninúr` dsu' ja` iiñ~ ningáiñ` jíi`^ coo`;
jogui nañí` fa' jialguí e nijóør`^, dsu' ja` iiñ~ ninír` jíi`^ coo`.

²⁷ Co' dsíng`- ja` iing~ jmitíing` jaléng` i dsea` ^

jogui ja` lí'r` i' dsír` røø`

jogui jnir` loguar` cóo`^ gui jminir` cajo e laco' ja` lí'r` núur` o'gui jóør` o'gui
lí'r` ningáiñ` cajo.

Jo lajob ja` lí'r` niqui`^ jíng` yaaiñ~ fí' quinii`
e laco' jnea` qui`^ jmii^ njimi'leáan`nre jóng.

Jo lanab líi^ júu^ quiá!- Saíi^ e cajme'r` malii^ gui eáang'. ²⁸ Jogui güiliñib`^ 'nú`^
guiú`^ e latí` lanab ninaan` niguiaa`^ júu^ quiá!- Dsea` Jmáang` jee~ jaléng` dsea`
i ja` líing` dsea` gó`oo` dsea` Israel quiá!- jial nileáng` Fidiée` ír` jee~ jalé` dsee`
quiá'r`^, jo i dsea` ^ iim`bre nûr` e júu^ jo.

²⁹ Jo mi^ cangí` e cajíng` Paa^- e júu^ jo, gui'nang`^ uøøm`bi i dsea` Israel do e
jmiguíing` rúiñ` lajee` yaaiñ~, co' ja` røø` sñiñ`.

³⁰ Jo mi^ cangí` jo, caje`bi Paa^- tú` jíng`gui e fí' 'nú`^ li` quiír` do e si` fí` Roma.
Jo fí` job íñ` jaléng` dsea` i dsilíing` i dsí'ee` ír`. ³¹ Jo dseáng`- eáam` ja` 'gó'r`
guiar` e júu^ do quiá!- jial iing~ Fidiée` nicár` nifí' quiá!- lajaang` lajaang` dsea`
jmigüí. Jogui e'gui jaléng` i dsea` i guilíng` do cajo jalé` júu^ quiá!- Fíi`naa'
Dsea` Jmáang`-. Jo jíi`^ jaang` dsea` ja` ii` jnúing` quiá'r` fa' ja` cuóøng` jmér` lajo.
Jo lanab jíi`^ líi^ júu^ e cajme' Lucas e catíng` Teófilo.

Júu^ e too~ fí' ni~ ji` quiá'~ Paa~ e catíng~ dsea` seeng` fí' ROMA

¹ Jnea~ Paa~ líin'n jaang` dsea` i jmóo` lajíi'~ e iing~ Dsea` Jmáang~. Jo Fidiée`bing' i cató` jnea~ e laco' ca'uín~ n jaang` dsea` apóo` i óo` ta~ quiá'r~ jogui caguíñ~ jnea~ e laco' niguiaa~ júu~ quiá'~ Dsea` Jmáang~ quiá'~ jial laang` dsea` jee~ jalé~ dsee~ quiá'r~.

² Jo nicajméeb` Fidiée` júu~ quiá'~ jalé~ e júu~ quiá'~ Dsea` Jmáang~ na lami~ jéeng`gui la'eáang' cóo`~ jalé~ ji` e cajme` jaléng` dsea` i nicafé` cuaiñ~ quiá'r~ malii`gui eáang'. ³⁻⁴ Jo e júu~ jo fé` cuaiñ~ quiá'~ Fí`naa` Dsea` Jmáang~ i líng` Jóo` Fidiée`. Jo dsea` do cajár~ fí` jmigüi` la e líiñ~ jaang` dsea` jmigüi`, dsuco` líiñ~ dsea` sijú` dseata` Daví~. Dsu` cajmijnéeng` Fidiée` e la'eáang' cóo`~ Jmigui` quiá'r~ 'nía`bre e Fí`naa` Dsea` Jmáam`bing` líng` i Jóor` camíng` i dsíng` gøng` do. Jo cajmijnéeiñ` lajo ie~ lami~ cajmijíi`tur i Jóor` do jee~ jaléng` líi~.

⁵ Jo la'eáang' cóo`~ Dsea` Jmáang~, jogui uíi`~ e eáang` guiúng` Fidiée`, joba` cacuø'r` jnea~ e ta~ laniing` la e ca'uín~ n jaang` dsea` apóo` quiá'r~. Jo líin'n lajo e laco' niguiaa~ júu~ quiá'r~ jee~ jaléng` dsea` jmigüi`, jo lajoba` nijá` líing` dsea` jogui nijmér~ nüu'r~ e júu~ quiá'~ dsea` do. ⁶ Jo jee~ jaléng` i dsea` i quíim`~ 'ná` cajo, dsea` i cató` Fidiée` e laco` ca'uíng`na` dsea` quiá'r~. ⁷ Jo e ji` la catíng` 'ná`, dsea` rú`naa` dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i seeng` fí` na fí` Roma. Jo eáam` neáang` Fidiée` 'ná` jogui nicaguiñ` 'ná` e ni'uíng`na` dseáng`~ dsea` quiá'r~. Jo mii`~i Tiquí`ii` Fidiée` cóo`~gui Fí`naa` Dsea` Jmáang~ e ni'ír` güea`~ quiá'r~ jee~ jaléng` 'ná`, jogui e nicuø'r` 'ná` e seeng`na` juguiú`~ júu` røø`.

Lajee` e iing` Paa~ dsi'eer~ dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i seeng` fí` Roma

⁸ Jo la'uii~ júu~ quié` e e fíi`~guíi` 'ná`, dsea` rú`naa` dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~, quiá'~ e cuøø`ø gui'máang` Fí`i` Fidiée` ui~ quií`na` lajiing`na` la'eáang` cóo`~ Fí`naa` Dsea` Jmáang~, dsuco` fí` la fí` na fé` dsea` jial e já` líing`na` júu~ quiá'~ Dsea` Jmáang~ e car` ngocáng` óo`na`!. ⁹ Jo guiáb` niñi` Fidiée` e lacoo` ya` mi` fón`nre, mii`~ire ui~ quií`na`!. Jo jnea` jmóo`o dseáng`~ e ngocáng` dsii` lajíi`~ e iing` dsea` do e guiaa~ e júu~ quiá'~ i Jóor` Dsea` Jmáang~ do. ¹⁰ Jogui mii`~bíi` yejí` Fidiée` cajo e song e iáang` dsíir` e nicuø'r` jnea` fí` joba` ninii` i e ni'ee`e 'ná` jóng. ¹¹ Jo eáam` iin`n e nijmee` e lajo e laco` cuøøng` e nijmicóo`~o 'ná` cóo`~ jalé` e guiú` e ngíing`naa` e cuø` Fidiée` jneaa`aa` la'eáang` cóo`~ Jmigui` quiá'r~. Jo la'eáang` cóo`~ jalé` e joba` e nisíng`~gui` teá` fí` guiú`~ cóo`~ Dsea` Jmáang~; ¹² jo laco` cuøøng` fá`a e nijmicóo`~gui rú`naa` la'eáang` e já` líi`naa` júu~ quiá'~ Dsea` Jmáang~.

¹³ Jo eáam` iin`n e ñí`na`, dsea` rú`naa` dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~, e jmiguiab` ya`~ nica`f` dsii`~e ninii`i fí` na e ni'ee`e 'ná`, dsu` cartí` lana jmiguiab` e nicajniing` quié`e, joba` ja` mí` calí` fa` e nicagá`a fí` na. Jo uiing` quiá'~ e ninii`i fí` na e laco` nijmicóo`~o jaléng` i dsea` na e laco` ni'uíñ` dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang` lí`~ laco` jíi`~ e nicalí` fí` góo` dsea` lí`~ jié`. ¹⁴ Co` 'né` e niguiaa`baa júu~ quiá'~ Dsea` Jmáang` jee~ jaléng` dsea` i neáang` fí` góo` dsea` cóo`~gui` jaléng` dsea` i neáang` fí` jee` mó` lí` huíi`~, jogui jee~ jaléng` dsea` i tiing` ji` cóo`~gui` jee` dsea` i ja` líing` lajo; ¹⁵ joba` dsíng`~ iin`n e ninii`i fí` na fí` Roma e laco` niguiaa~ júu~ quiá'~ Dsea` Jmáang` jee~ jaléng` 'ná`, dsea` neáang`na` fí` na.

Jial 'gøng`júu~ quiá'~ Dsea` Jmáang`

16 Jo fii⁻guii^{'ná'}, dsea` rú^{'naa'} dsea` quiá^{'-} Dsea` Jmáang⁻, jnea[~] dseáng^{'-} eáam^{'niita'} dsii⁻ coo^{'-} júu[^] quiá^{'-} Dsea` Jmáang⁻, co['] la^{'eáang'} coo^{'-} e júu[^]'gøng['] do ni^{'quii'} Fidiée[~] jmii[~] e nileáiñ⁻ jaléng["] dsea` jee[~] jalé["] dsee⁻ quiáiñ^{'-}. Jo la'uii[~] catiing⁻ lajo jaléng["] dsea` Israel, jogui lajobi cajo jaléng["] dsea` i ja['] líing⁻ lajo. **17** Jo e júu[^] quiá^{'-} Dsea` Jmáang⁻ na e["] jneaa^{~aa'} e nica'íng["] Fidiée[~] jneaa^{~aa'} e líi^{'naa'} dsea` i ja['] røong['] dsee⁻ fi['] quinir[~] la^{'eáang'} e já^{'-} líi^{'naa'} júu[^] quiá'r⁻, jo jo['] ee['] 'né⁻ jmó^{'guii'} e jié^{'gui}, co['] lalab fé["] fi['] ni['] ji['] quiá'r⁻: "Jo la^{'eáang'} e já^{'-} líing⁻ jaang['] dsea` júu[^] quiá^{'-} Fidiée[~], joba['] Fidiée[~] íñ['] i dsea` í['] e líiñ['] jaang['] dsea` i ja['] røong['] dsee⁻ fi['] quinir[~].

Jalém["] dsea` jmigüi['] óor['] dsee⁻

18 Jo nínee^{'jóø^baa'} e Fidiée[~] i guiing["] fi['] ñiff["], íb['] i guíing["] quiá^{'-} jalé["] e ja['] dseeng["] coo^{'-} gui jalé["] e 'li['] e jmoo['] dsea['], dsuco['] coo^{'-} jalé["] e 'li['] e jmoo['] jaléng["] i dsea` í['], jniiñ['] quiá^{'-} jaléng["] dsea` rúiñ["] i iing["] nilicuui['] júu[^] sea['] contøøng["] quiá^{'-} Fidiée[~]. **19** Co['] lajalé["] e cuóøng["] niliñi['] dsea` quiá^{'-} Fidiée[~], guiáb['] niñi['] jaléng["] i dsea` í['], co['] 'ñiab['] Fidiée[~] nicajmée['] e nicaliñi['] jaléng["] dsea` jmigüi['] lajalé["] e jo. **20** Co['] lajii['] lati['] mi['] canaang['] uiiñ['] jmigüi['], lajii['] e líing⁻ Fidiée[~] e ja['] quiá^{'-} dsea` jmii['] niliñi['], fa['] la['] e 'gøiñ['] e sea['] lata['] jogui e dseáng["] jii['] íbre líiñ['] Fidiée[~], jo lajalé["] e jo cuóøng["] niliñi['] dsea` la^{'eáang'} coo^{'-} jalé["] e nicajmée['] fi['] la[']ung["] fi['] jmigüi[']. Joba['] jaléng["] i dsea` í['] ja['] cuóøng["] fa['] e nifé'r['] e ja['] caliñi['] e seeng['] Fidiée[~]. **21** Jo nañi['] fa['] niñi[']bre e seeng['] Fidiée[~], dsuja['] cajmi^{'gór'} dsea` do laco['] catiing⁻, o[']gui cacuø'r['] dsea` do gui'máang["] coo^{'-} jalé["] e guiá['] e nicajmée['] dsea` do. Dsuo['] lajo, co['] lí['] í['] dsíir['] jmang["] júu[^] e ja['] uiing["] seab['], jogui nicajnii['] moguir['] fa['] e ni['] dsíir['] jalé["] e guiá[']. **22** Co['] fé'r['] yaaiñ['] e líiñ['] dsea` i tiing["] eáang['], dsuo['] já['] lajo, co['] iib['] líiñ[']. **23** Dsuco['] jo['] jmiféiñ['] Fidiée[~] i 'gøng["] i seeng['] car['] ngongii['] jmii['], jo nicanaaiñ['] cajmeáaiñ['] diée["] quiá'r⁻ coo^{'-} guóor['] i líing["] la líing⁻ dsea` jmigüi['] osi i líing["] la líing⁻ t['] é, osi i líing["] la líing⁻ jó['] quiá['] tii['] é, osi i líing["] la líing⁻ jaléng["] jó['] i dsijñúung['] uó['] é; jo lajaléng["] íb['] i cajmiféiñ['] e lafa['] e njimiféiñ['] Fidiée[~].

24 Jo uíi['] e jmoo['] i dsea` do jalé["] e 'li['] do, joba['] Fidiée[~] nicatiúum[']bre jaléng["] í['] e laco['] njjméiñ^{'-} do jalé["] e 'li['] jo e l['] dsíir['], co['] eáam['] ga['] beáng["] dsee⁻ yaaiñ['] lajee['] la'ó['] yaaiñ[']. **25** Dsul lafa['] e njimitir['] lajii['] e júu[^] quiá^{'-} Fidiée[~] e sea['] contøøng["], jo lico['] jmitir['] lajii['] júu[^] e o['] jáb['], jogui jmi^{'gór'} jogui jmiféiñ['] lajii['] e sea['] fi['] jmigüi['] e cajmée['] Fidiée[~] e lafa['] e njimiféiñ['] 'ñia['] Fidiée[~] i cajmée['] jalé["] e jo. Co['] jii['] dsea` íb['] i catiing["] i njjmiféng["] dsea` car['] ngongii['] jmii[']. Jo lajob 'né['] lí['].

26 Jo uíi['] e jmoo['] jaléng["] i dsea` do lajo, joba['] Fidiée[~] nicatiúum[']bre breiñ['] do e laco['] njjméiñ^{'-} jalé["] e 'li['] e l['] dsíir['] do e qui['] t['] líiñ['] jmóor[']. Dsuco['] la quie['] carti['] jaléng["] dseam['] nicatú[']bre lajii['] e catiing["] jmóor['] coo^{'-} jaléng["] dseañu['], jo nicanaaiñ['] jmóor['] lajo lajee['] la'ó['] dseamiiñ[']. **27** Jogui lajobi cajo cajmée['] jaléng["] dseañu['], nicatú[']bre lajii['] e catiing["] jmóor['] coo^{'-} jaléng["] dseam['], jo nicanaaiñ['] e jo['] téeiñ['] yaaiñ['], co['] njjmóor['] lajii['] e ja['] catiing["] njjmér['] lajee['] la'ó['] dseañuñiñ[']. Jo la'ó['] dseañum[']bre njjmóor['] lajii['] e 'li['] rúiñ["], joba['] fi['] ngúu['] táam['] jaléng["] i dsea` la'í['] iihuú['] e jáa['] quiá^{'-} Fidiée[~] uíi['] e jmóor['] jalé["] e 'li['] lajo.

28 Jo co['] jo['] iing["] gui dsea` fa['] e njmicuuiñ['] Fidiée[~], joba['] Fidiée[~] nicatiúum[']bre jaléng["] í['], jo jo['] jniiñ['] quiáiñ^{'-} do e ni['] dsíir['] jalé["] e 'li['] e já['] dsíir['], jo coo^{'-} jalé["] e i['] dsíir['] do canaang['] jmóor['] jalé["] e ja['] dseeng['] e sea['] fi['] jmigüi['], jogui jmóor[']

29 Jo jaléng["] i dsea` í['] jmóor['] lajii['] íing["] e ja['] dseeng['] e sea['] fi['] jmigüi['], jogui jmóor['] lajii['] íing["] e l['] dsíir['] ngúu['] táaiñ['], jogui eáam['] jmáiñ['] ga['] jaléng["] dsea` rúiñ["], jogui jmóor['] ta['] jngang["] jaléng["] dsea` rúiñ["], jogui jmigóøiñ['] dsea` rúiñ["], jogui contøøm["] i['] dsíir[']

e ga` quiá!- dsea` rúiñ", jogui jmóor` ta~ quié adsee', ³⁰ jogui fé'r` júu^ ga` quiá!- jaléng" dsea` rúiñ", jogui 'ní^ níim` bre Fidiée~, jogui ja` i^ lhiñ- cōo!~ jalé! e ga` e jmóor`, jogui fé'r` júu^ róo- uii~ quiá'r` yaaiñ~, jogui eáam` jmíjløng` yaaiñ~ jee~ jaléng" dsea` rúiñ", jogui 'nó'r` jial nijmi'uíiñ- jalé! e ja` dseeng~, jogui ja` jmóor` náa'r` lajií!~ ta~ quiá!~ dsea` cōong` quiá'r` , ³¹ jogui ja` iiñ~ e ningáiñ` lí^ doñi` ee` e guia~, o'gui jmitir` jalé! júu^ e fé'r~, jogui ja` 'neáaiñ` jaléng" dsea` rúiñ", jogui ja` tuiñ` iiñ~ dsee` quiá!- jaléng" dsea` rúiñ` o'gui fi` lhiñ- jíi!~ jaang` dsea` rúiñ` cajo. ³² Jo jaléng" i` dsea` la` i` niñi`bre guia~- e Fidiée` nicacuør` júu^ quiá'r` e doñi` jíi` dsea` i` jmoo` lajo, dseáng`- 'né` e nijúum`bre. Dsu` ja` ee` líi` e niñir` lajo, dsu` mi` 'noo`bi jmóor` jalé! e ja` dseeng` lajo, jo jí`gui cartí` iáang` dsíi`bre mi` jmoo` jaléng" dsea` jiéng` e ga` lajo.

2

Fidiée`bing` i quidsi` í` laco` catíng` quiá!- lajaléng` dsea` jmigüí`

¹ Joba` fíi` guíi` 'ná!', dsea` rú`naa', ií` 'ná!' cuø`na` dsee` dsea` rúng`na', ja` e líi` jíi` líng`na', dsu` mi` jmoo`na` lajo, yaam`ba` cuø`na` dsee` yaang`na` jóng, dsu`co` 'ná!' jmoo`na` ga` lí^ laco` la jmoo` i` dsea` ib` cajo. ² Jo níne`baa` røø` e laco` catíim` quidsi` Fidiée` i` quiá!- lajaléng` dsea` i` jmoo` e ga` lajo. ³ Dsu` 'ná!', dsea` cuø`na` dsee` jaléng` dsea` rúng`na', ja` güi`f` óo`na` fa` e ja` niquidsi` Fidiée` i` quiá`na` laco` catíng` , co` 'ná!', røøb` jmoo`na` cajo laco` jmoo` jaléng` i` dsea` i` jmoo` e ga` lajo. ⁴ Jo eáam` guiúng` Fidiée` cōo!~ 'ná!', jogui eáam` féng` dsíir` cajo. Jo uií`~ e eáam` guiúiñ` do, joba` nísijeeiñ` 'ná` cartí` niquí`- jíing`~ yaang`na` fí` quinir`. Dsu` 'ná!', ja` iing`na` jmée`na` cuente jial tíi` guiúiñ` cōo!~ 'ná'. ⁵ Jo co` jaléng` 'ná` eáam` ue` óo`na` jogui ja` iing`na` fa` e niquí`- jíing`~ yaang`na` fí` quinir` Fidiée` , joba` eáam` níjmi'míng`na` jalé! iihuí` e catíng`na` mi` nití` i` e niquidsi` Fidiée` i` laco` catíng` quiá!- lajaang` lajaang` dsea` jmigüí`. ⁶ Co` ie` jmíi` job mi` niquí` quiá!- lajaang` lajaang` dsea` lí^ jialco` jíi`~ e nica`é` dsea` lajee` e seeiñ` fí` jmigüí` la. ⁷ Jo jaléng` dsea` i` 'nó` jial e nifé` Fidiée` guia~- uii~ quiá'r` jogui jial e niñiñ` quiá!- dsea` do jalé! e jlo`~ e catíiñ` jogui jial e niliseeiñ`lata` uii`~ e cuø`dsíir` e jmóor` jalé! e guia~, joba` lajaléng` dsea` i` jmoo` lajo, Fidiée` nicuó`bre jaléng` i` e niliseeiñ` cōong` cōo!r` lata~. ⁸ Jo dsu` lajaléng` dsea` i` jmoo` lajií!~ e lí` dsíir` yaaiñ` jogui ja` náa'r` jalé! ta` huí!, co` lí^ lí` tí`gui` dsíir` e jmóor` jalé! e ja` dseeng~, jo uií` joba` Fidiée` eáam` nísiiguíiñ` quiá!- jaléng` i` , jo iihuí` e eáam` nicuó`reiñ!. ⁹ Joba` jaléng` i` dsea` i` jmoo` jalé! e ga` lajo, eáam` fi` lí` nilíiñ` cōo!~ jalé! iihuí` e niíñ` e jáa` quiá!- Fidiée` , jo jee` jo quiéeng` jaléng` dsea` i` líng` dsea` Israel jogui dsu` lajobi cajo jaléng` dsea` i` ja` líng` dsea` Israel. ¹⁰ Dsu` jaléng` i` dsea` i` jmoo` jmang`- jalé! e guia~, 'ñiab` Fidiéeb` nicuó`r` jaléng` i` jalé! e jlo`~ e catíiñ` , jogui nifé`r` guia~- uii~ quiáiñ`~, jogui nicuó`r` e niliseeiñ` juguiá` contøøng` cajo. Jo jee` jo quiéeng` jaléng` dsea` Israel, jogui dsu` lajobi cajo jaléng` dsea` i` ja` líng` dsea` Israel. ¹¹ Co` Fidiée` ja` cár` cuente jial líng` dsea` , co` røøb` líi`naa` lajií`naa` fí` quinir` .

¹² Jo jaléng` dsea` i` ée` dsee` e ja` mi` calicuír` e júu^ quiá!` ta~ quiá!- Moi~, joba` mi` nití` i` e júuiñ` ja` niíñ` fí` quiá'r` la'eáang` cōo!~ e júu^ quiá!` ta~ do; jo dsu` jaléng` dsea` i` ée` dsee` nañi` fa` nicuí`bre jial fé` e júu^ quiá!` ta~ do, joba` mi` nití` i` e júuiñ` , cōo!~ e júu^ quiá!` ta~ dob niíñ` i` quiá'r` laco` catíng` .

¹³ Co` ja` niíng` Fidiée` jaléng` i` dsea` i` líco` núu` e júu^ quiá!` ta~ do e líiñ` dsea` i` ja` røøng` dsee` fí` quinir` , dsu`co` lajií!~ dsea` i` jmoo` náa`~ laco` fé` e júu^ jo, jíi`~ fí`bing` i` niíng` Fidiée` e líiñ` dsea` i` ja` røøng` dsee` fí` quinir` . ¹⁴ Jo jaléng` dsea` i` ja` líng` dsea` Israel ja` sea` quiá'r` e júu^ quiá!` ta~ do; dsu` mi` jmóor` laco` fé` e júu^ quiá!` ta~ do, jmóor` jíi`~ laco` i` dsíir` yaam`bre, joba` lafa` yaam`bre sea`

júu^ quiu' ta~ quiá'r^- jóng. ¹⁵ Dsuco' cóo'^ lajalé^ e jmóor^ do cuo' li^ quiá'r^- e dseáng^ fí^ dsí^bre sea` jalé^ e júu^ quiu' ta~ do. Co' cóo'^ jíi^ e í^ dsí^r^ yaaiñ^ do níja' júu^ quiá'^ jalé^ e jo, jogui cajo cóo'^ jalé^ e í^ dsí^r^ do ni'níng^- í^ osí^ níjmi'^óng^ ír^ é. ¹⁶ Jo nidsijéé^ lajalé^ e jo lí^ laco' cafá^ a na mi^ niguée^ jmíi^ e Fidiéé^ ni'ír^- í^ lí^ jialco' ca'^ dsí^ dsea` jogui jialco' cajmér^ li^ ja` ní^ dsea` jiéng^. Jo níjmér^ lajo la'eáang^ cóo'^ Fí^naa^ Dsea` Jmáang^ lí^ laco' jíi^ lí^ e júu^ e guia' jnea^.

Jial seeng^ dsea` Israel cóo'^ e júu^ quiu' ta~ quiá'r^- e cajme^' Moi^

¹⁷ Jo fíi^ guí^ jaléng^ 'ná^, dsea` fó^na' e lí^ng^na' dsea` Israel jogui e teá^ teáang^na' cóo'^ júu^ quiu' ta~ quiá'^ Moi^ jogui e jmíjløng^ yaang^na' dsu' uíi^ e lí^ng^na' dsea` siguáng^ quiá'^ Fidiéé^; ¹⁸ jogui fó^na' cajo e niñí^bi^ lajíi^ e iing^ Fidiéé^ e níjmée^na', jogui e júu^ quiu' ta~ do jmícóo'^ 'ná^ e niguíl^na' jnang^ e guíá^ e níjmée^na', ¹⁹ jogui e dseáng^ nitab^ óo'na' e nilí^ba' níjmícóo'^na' jaléng^ dsea` i^ lafa' tiuung^ uíi^ e ja` já^ lí^iñ^ e seeng^ jaang^ Fidiéé^, jogui fó^bi^ cajo e lí^bi^ níjmícóo'^na' jaléng^ dsea` i^ seeng^ fí^ lí^ níiñ^ só^ uíi^ e eáang^ beáang^ dsee^ yaaiñ^; ²⁰ jogui fó^na' cajo e nitab^ óo'na' e lí^ba' é^na' jaléng^ dsea` i^ ja` lí^ gui^ jnang^ jalé^ e guíá^ e níjmér^, jogui e tiim^ba' jmée^na' lajo cajo cóo'^ i^ dsea` i^ tá^ caliñí^ e júu^ quiu' ta~ quíi^na' do, dsuco' e fí^ ni^ júu^ quiu' ta~ do í^ óo'na' e fí^ job li^ sea` uiing^ e laco' tiing^na' ngáng^na' jogui e laco' liñí^na' jalé^ júu^ já^-. ²¹ Joba^ fíi^ i^ jaléng^ 'ná^ e 'náb^ e'na'jaléng^ dsea` jiéng^, jo dsu' eáang^gui'né^ e níjmítíng^na' yaang^na'; jogui 'ná^ guia^na' júu^ jee^ jaléng^ dsea` e ja` dseeng^ e jmóo^ dsea` i^, jo dsu' cuó^ong^ 'ná^bi^ jmoo^na' i^ quiá'^ dsea` rúng^na'; ²² jogui fí^na' dsea` e ja` dseeng^ e 'lé^ dsea` e güíiñ^ cóo'^ i^ o' quiá'r^, jo dsu' cuó^ong^ 'ná^bi^ jmoo^na' jalé^ e ja` dseeng^ lajo; jogui 'ní^ máang^na' jaléng^ diéé^ i^ jmáang^ dsea` cóo'^ guóor^, dsu' cuó^ong^ 'ná^bi^ jmoo^na' i^ jalé^ e sea` fí^ sináu^ guá^ quiá'^ jaléng^ i^ diéé^ do; ²³ jogui eáang^ jmíjløng^ yaang^na' quiá'^ e júu^ quiu' ta~ quiá'^ Moi^ do, jo dsu' ja` jmí^goo^na' 'nía^ Fidiéé^, co' ja` jmoo^na' níiñ^na' jalé^ e júu^ quiu' ta~ do. ²⁴ Co' e jáb^- e liing^ uiim^ba' e fé^ fí^ ni^ ji^ quiá'^ Fidiéé^ lala: "Jaléng^ dsea` i^ ja` lí^ng^ dsea` Israel gab^ fé^r^ uií^ quiá'^ Fidiéé^ uíi^ cóo'^ jalé^ e ga^ e jmoo^ 'ná^, dsea` lí^ng^na' dsea` Israel."

²⁵ Dsuco' e jáb^-, doñí^ i^ 'ná^ i^ níu^ e júu^ quiu' ta~ quiá'^ Moi^ do, seab^ li^ iing^ ta~ quíi^na' e tóó^li^ fí^ ngúu^ tåang^na' lí^ laco' la litíng^na', dsea` lí^naa' dsea` Israel. Jo dsu' song ja` níu^na' e júu^ quiu' ta~ do, joba^ ja` e ta~ íing^ quíi^na' jóng e tóó^li^ fí^ ngúu^ tåang^na' do. ²⁶ Jo song i^ 'ná^ ja` mí^ cató^ li^ fí^ ngúu^ tåang^ jo dsu' jmití^ba' lajíi^ e júu^ quiu' ta~ do, joba^ Fidiéé^ ím^bre 'ná^ jóng lafa' jaang^ dsea` i^ nicató^ li^ fí^ ngúu^ tåang^, nañí^ fa^ ja` mí^ calí^re lajo. ²⁷ Jo i^ dsea` i^ ja` tóó^li^ fí^ ngúu^ tåang^ dsu' jmití^bre e júu^ quiu' ta~ do, joba^ cóo'^ i^ dsea` fí^ cuó^li^ e jaléng^ 'ná^, dsea` lí^ng^na' dsea` Israel, oo^ba^ dsee^ fí^ quini^ Fidiéé^. Co' nañí^ fa^ nicatób^- e li^ do fí^ ngúu^ tåang^na' jogui e seab^ quíi^na' e júu^ quiu' ta~ do, dsu' ja` jmití^na' laco' fé^ e júu^ jo.

²⁸ Dsuco' e jáb^-, lajob lí^, jíi^ jaang^ dsea` lí^iñ^ dseáng^ dsea` Israel dsu' uíi^ e jmóor^ jíi^ e qui^t^ tåing^ dsea` áang^ quiá'r^- fa^ e tóó^li^ fí^ ngúu^ tåaiñ^.
²⁹ Dsuco' i^ dsea` i^ dseáng^ já^ lí^ng^ dsea` Israel, fí^ dsí^bre li^ lí^iñ^ lajo, jogui e qui^t^ tåiñ^ e jmóor^ li^ fí^ ngúu^ tåaiñ^ do, o^ fí^ jo li^ 'né^ jmér^ lajo, co' lafa' fí^ dsí^bre li^ nitóó^ e li^ do lana, co' dsea` quiá'^ Dsea` Jmáang^ nílñiñ^, jo Jmigui^ quiá'^ Fidiéeb^ dsea` jmóo^ lajo, jo o^ júu^ quiu' ta~ quiá'^ Moi^ e jmóo^ lajo. Jo i^ dsea` i^ lí^ng^ lajo, Fidiéé^bing^ i^ fé^ guiá^ uií^ quiá'r^- jo o^ dsea` jmigüi^ i^ fé^ lajo.

3

¹ Joba' ¿su guia~gui e lí~naa' dsea` Israel, jogui su e quiing~gui qui~ii' e tóo' li~ fí~ ngúú táang~naa' lí~ laco' qui~i' tí~naa'? ² E jáb'~, lajob lí~, co' jmiguiab' uiing~ sea` e guia~ e lí~naa' dsea` Israel, jo e laba' e niing~gui e jneaa~bing' i nicang~ing` júu~ quiá~ Fidiée~. ³ Jo dsu' e jáb'~, i liing~ la'ó~ dsea` gó~naa' dsea` Israel nicatá bre e já~ líiñ~ júu~ quiá~ Fidiée~. Dsu' Fidiée~ contøøm~ jmitir~ júu~ quiá'r~ nañi' fa' i liing~ dsea` gó~naa' ja` cajmér` já~ líiñ~ e júu~ jo. ⁴ Co' e jáb'~, contøøm~ fé~ Fidiée~ júu~ já~, nañi' fa' dsea` jmigüi~ contøøm~ quiér` júu~ ta~ júu~. Co' lalab fé~ fí~ ni~ ji~ quiá~ Fidiée~ lí~ fé~ cuaiñ~ quiá'r~:

Jo mi~ núu` dsea` júu~ quií~

conguiab' líñir' e jmang'~ júu~ já~ ba' fó~ 'nú~,
jo contøøm~ li~ mi~ cuø~ dsea` 'nú~ dsee~.

Jo lanab fé~ fí~ ni~ ji~ quiá~ Fidiée~.

⁵ Jo dsu' song jalé~ e ga` e jmoo~naa' íing~ ta~ e laco' eáang~gui nililí~ dsea` jialco' jmoo` Fidiée~ jmang'~ jalé~ e guia~, joba' ¿e~ nife~ee' jóng? ¿Su e gab' jmoo` Fidiée~ mi~ cuør' iihuú~ uií~ jalé~ e ga` e jmoo~naa' do? (Dsu' fá~ a e júu~ la lí~ laco' la fé~ doñi' ii~ dsea` jmigüi~). ⁶ Dsu' Fidiée~ jíi~ coø~ e ga` jmoo`r. Co' faco' ja` cuør' iihuú~ mi~ jmoo` dsea` e ga`, joba' ¿jial lí'r` e ni'fr~ í~ røø` quiá~ lajaléng~ dsea` jmigüi~? ⁷ Jo seem` dsea` i fé~ e cöö~ jalé~ júu~ e o' já~ e fé~r, eáang~gui nililí~ dsea` jial fé~ Fidiée~ jmang'~ júu~ já~, jo lajoba' nijmi'gó~ dsea` ír`. Jo song lajob lí~, joba' ¿jiali~ ngüing~ i dsea` i dsee~ e líiñ~ jaang` dsea` dsee~ dsea` qui? ⁸ Jo song lajob lí~ cajo, joba' cuøøng~ fe~ee' jóng, ¿jiali~ ja` jmoo`oo` e ga` e laco' ni'uíng~ jmang'~ e guia~? Jo lanab fé~ i liing~ dsea` e cuø'r` jnea~ dsee~, co' fé~r` e e júu~ lanaba' ee~ jnea~ dsea` rún~n, jo dsu' dseáng~ o' lajo. Jo jaléng~ i dsea` i fé~ ga` lajo lí~ catíiñ~ e ni'ín~ lajií~ iihuú~ quiá~ jalé~ e ga` e jmoo` do.

Jalém` dsea` røøiñ` dsee~

⁹ Joba' ¿su jneaa~aa', dsea` lí~naa' dsea` Israel, guiúng~guí~ fí~ quini~ Fidiée~ laco'gui i dsea` i ja` líing~ lajo? ¡U~, dseáng~ o' lajo! Dsaco' nicafí~baa 'ná~ e lajalém~ dsea` i líing~ dsea` Israel jogui lajalém~ dsea` i ja` líing~ lajo dseáng~ røøb` líiñ~, co' jalé~ dsee~ quiá~bre silí~ ír`. ¹⁰ Co' lalab fé~ fí~ ni~ ji~ quiá~ Fidiée~:

¡Ja` seeng` jíi~ jaang` dsea` fa` e éer` røø` contøøng~!
¡Co' dseáng~ jíi~ jaang` dseáng~ ja` ii~ seeng` i jmoo` lajo!

¹¹ Jogui ja` seeng` dsea` i quí~ jmi~ ningáng~,
o'gui i iing~ ni'náng~ Fidiée~ cajo.

¹² Co' lajiim` dsea` nicacár~ fí~ ga~,
jogui lajiim` cajo ja` ee~ uiing~ sea` quiá'r~ jíi~ coø~.

¡Co' ja` seeng` jaang` dsea` fa` i ee` røø!

¡Co' dseáng~ jíi~ jaang` dseáng~ ja` ii~ seeng` i jmoo` lajo!

¹³ Jo jalé~ júu~ e fé~r, jmang'~ júu~ lib~ lí~.

Jo eáam` jmigóøiñ` dsea` rúiñ~ cöö~ jalé~ e fé~r.

Jo jalé~ e júu~ jo eáam` lée~,
lí~ laco' lí~ e nó~ quiá~ jaang` mi~ i guíng~.

¹⁴ Jo lajalé~ e fé~r do jmang'~ júu~ guíb~,
jo cöö~ jalé~ e jo eáam` bñiñ~ jaléng~ dsea` rúiñ~.

¹⁵ Jo contøøng~ guíng~ dsíir` e njngáiñ~ dsea` rúiñ~.

¹⁶ Jo lajií~ fí~ teáaiñ~ dseáng~ jmang~ lajií~ e l'é~bre dseáng~.

Jo cuør` iihuú~ jaléng~ dsea` rúiñ~.

¹⁷ Jo dseáng~ jíi~ capí~ ja` ñir` jial dseáng~ e seeiñ~ juguiá~ cöö~ Fidiée~.

¹⁸ Jogui dseáng~ jíi~ capí~ ja` ñir` e 'né~ e nijmi'gór` Fidiée~.

Jo lanab líi' júu^ quiá'^ Fidiée^.

¹⁹ Jo nine~baa' røø' e lajalé^ e júu^ quiá'^ ta~ e cajme^ Moi^ jaléng^ dsea` Israelbing^ catíing^ nijmiti^, jo lajoba^ jíi^ jaang^ dsea` jmigüi^ cuøøng^ fa' nijín^ e ja` røøin^ dsee^ fí' quini^ Fidiée^, co' dsea` íbing^ i ii^ í^ laco^ catíing^ quiá'^ lajaléng^ dsea` jmigüi^.²⁰ Co' Fidiée^ ja` ni'íñ^ jíi^ jaang^ dsea` e liiñ^ jaang^ dsea` i ja` røøng^ dsee^ fí' quinir^ dsu^ uíi^ e jmitir^ e júu^ quiá'^ ta~ do. Dsucó^ jíi^ li^ íing^ ta~ e júu^ quiá'^ ta~ do e lico^ line^ naa' e líi'naa' dsea` røøng^ dseeb^.

Jial íng^ Fidiée^ jneaa^ aa' la'eáang^ e já^ líi'naa' júu^ quiá'r^

²¹ Jo dsu^ lana Fidiée^ nícacuø'r^ jneaa^ aa' e nine~naa' jial e íñ^ jneaa^ aa' e líi'naa' dsea` i ja` røøng^ dsee^ fí' quinir^. Jo jmóor^ lajo dsu^ o^ uíi^ e jmiti^naa' júu^ quiá'^ ta~ e cajme^ Moi^ . Jo røøb^ cøøng^ e júu^ na laco^gui e fé^ e fí' ni^ e júu^ quiá'^ ta~ do jogui laco^ e café^ jaléng^ dsea` i café^ cuaiñ^ quiá'^ Fidiée^ malii^gui eáang^.²² Jo røøb^ íng^ Fidiée^ lajaléng^ dsea` jmigüi^ e liiñ^ dsea` i ja` røøng^ dsee^ fí' quinir^ la'eáang^ e já^ líiñ^ júu^ quiá'^ Dsea` Jmáang^.²³ Co' lajíim^ dsea` jmigüi^ nica'ér^ dsee^, jo uíi^ e joba^ ja` catíiñ^ e nitíiñ^ e niliseeiñ^ cøo^ Fidiée^ fí' li^ niing^ 'gøng^ dsea` do.²⁴ Dsu^ uíi^ e Fidiée^ eáam^ 'neáaiñ^ jneaa^ aa' e jíi^ ja` catíiñ^naa' lajo, joba^ ca'íñ^ jneaa^ aa' e líi'naa' dsea` i ja` røøng^ dsee^ fí' quinir^ . Jo cajmér^ lajo la'eáang^ e nícaleáang^ Dsea` Jmáang^ jneaa^ aa' jee^ jalé^ dsee^ qui^ ii^ ie^ lami^ cajúiñ^ fí' dse^ crúu^.²⁵ Jo Fidiée^ cacuøøiñ^ Dsea` Jmáang^ e laco^ cajúng^ dsea` do fí' dse^ crúu^. Jo la'eáang^ cøo^ e jmi^øøng^ Dsea` Jmáang^ e catuu^ fí' jo, ca'íñ^ dsee^ quiá'^ dsea^. Jo Fidiée^ cacuøøiñ^ dsea` do e laco^ cuø^ li^ e contøøm^ jmóor^ jmang^ e guiá^ jogui e eáam^ féng^ dsír^ cajo, dsu^co^ ja` iu^ dsír^ jalé^ dsee^ e ca'ée^ dsea` lami^ jéeng^gui.²⁶ Jo cajmér^ lajo e laco^ niliñ^ dsea` jmíi^ na e ím^bre dsea` e líiñ^ dsea` i ja` røøng^ dsee^ fí' quinir^ . Jo e na cuø^ li^ e jíi^ ib^ dsea` i jmóo^ jmang^ jalé^ e guiá^, jogui jíi^ ib^ cajo i íng^ doñi^ ii^ dsea` i já^ líing^ júu^ quiá'^ Dsea` Jmáang^ e líiñ^ dsea` i ja` røøng^ dsee^ fí' quinir^ .

²⁷ Jo lana jíi^ coo^ fa' e nijmijløng^ yee^naa' fí' quini^ Fidiée^ e fí' dsi^naa' e ni'íñ^ jneaa^ aa' dsu^ uíi^ e jmiti^naa' e júu^ quiá'^ ta~ do, co' ni'ím^bre jneaa^ aa' dsu^ uíi^ e já^ líi'naa' júu^ quiá'^ Dsea` Jmáang^.²⁸ Jo lanaba^ nícaline^naa' røø^ e Fidiée^ ni'ím^bre dsea` e liiñ^ dsea` i ja` røøng^ dsee^ fí' quinir^ dsu^ uíi^ e já^ líiñ^ júu^ quiá'^ Dsea` Jmáang^, dsu^ o^ uíi^ e jmitir^ e júu^ quiá'^ ta~ do.²⁹ Dsu^ Fidiée^ ja` liiñ^ jíi^ Fidiée^ quiá'^ dsea` Israel, co' líim^bre cajo Fidiée^ quiá'^ lajaléng^ dsea` jmigüi^.³⁰ Co' dseáng^ jaam^ Fidiée^ dseáng^ i seeng^, jo jíi^ íbing^ i íng^ dsea` i já^ líing^ júu^ quiá'^ Dsea` Jmáang^ e liiñ^ dsea` ja` røøng^ dsee^ fí' quinir^ , nañi^ su liiñ^ do dsea` Israel osi ja` liiñ^ lajo é.³¹ Jo dsu^ uíi^ e já^ líi'naa' júu^ quiá'^ Dsea` Jmáang^, joba^ dseáng^ ja` cuøøng^ fa' e ni'náng^ ca^ lajíi^ e fé^ e fí' ni^ júu^ quiá'^ ta~ do. Co' líi^ li^ jmi^goob^ fí' jial tíi^ niing^ e fé^ e júu^ jo.

4

Jo lí^ laco^ cajmée^ líi^ yáu^ Abraham, lajob^ né^ jmó^oo'

¹ Jo lana, dsea` rú^naa', nisii^naa' capí^ cuaiñ^ quiá'^ e calí^ cøo^ 'líi^ yáu^ qui^ ii^ Abraham.² Cofa^ mi^ ca'íng^ Fidiée^ 'líi^ yáu^ Abraham e liiñ^ do jaang^ dsea` i ja` røøng^ dsee^ fí' quinir^ dsu^ uíi^ jalé^ e guiá^ e ca'éeiñ^, joba^ seab^ cuøøng^ lí^ jmijløng^ 'ñia'r^ jóng, dsu^ o^ fí' quini^ Fidiée^ faco^ lajo.³ Dsucó^ lalab fé^ fí' ni^ jí^ quiá'^ Fidiée^: "Jo 'líi^ yáu^ Abraham jáb^ calíiñ^ júu^ quiá'^ Fidiée^, joba^ Fidiée^ ca'íñ^ dsea` do e liiñ^ do jaang^ dsea` i ja` røøng^ dsee^ fí' quinir^ ."

⁴ Jo lajōb líi', fa' jaang` dsea` jmóor` ta~, joba' e 'lēeiñ'~ do ja` ngúiñ` líi'~ ta~ ngúiñ~, co' quiá'~ lajíi'~ ta~ e jmóo'bre quiá'~ e joba' ngúiñ~. ⁵ Jo dsu' fa' jaang` dsea` já'~ líiñ` júu~ quiá'~ Fidié~, joba' Fidié~ ím'bre dsea` do e liiñ~ do jaang` dsea` i ja` røøng` dsee~ fí quinir~ nañi` fa` ja` mí` cajméeiñ~ do jíi'~ coo` e guiá~.

⁶ Co' caféb" dseata~ dsea` féng` Daví~ ie~ malii~gui do quiá'~ jial túi` juguiá~ quiá'~ líi'~ doñi` jíi` dsea` mí` jo` iu~ dsíi` Fidié~ cóo`~ lajalé~ e nicajméeer` lami~ jéeng`gui, jogui e nica'íng`neiñ` e liiñ~ do jaang` dsea` i ja` røøng` dsee~ fí quinir~. ⁷ Jo lalab cajíng`~ i dseata~ do ie~ malii~gui do:

Jo eáam` juguiá~ quiá'~ jaléng` dsea` mí` Fidié~ nica'íñ~ dsee~ quiá'~ lajalé~ e ga` e nicajméeiñ~, jogui e nicaleáang`neiñ` jee~ jalé~ dsee~ quiáiñ`~!

⁸ Jo eáam` juguiá~ quiá'~ jaléng` dsea` i jo` iu~ dsíi` Fíi`naa` Fidié~ jalé~ dsee~ e nica'íeñ~.

Jo lanab jíi` líi` júu~ quiá'~ dseata~ dsea` féng` Daví~.

⁹ Jo e juguiá~ na ja` catíng` jíi`~ dsea` Israel i quií~ tíng` tóo` lí~ fí ngúu` táang~, co' catíam` cajo jaléng` dsea` i ja` líng` dsea` Israel dsea` i ja` quií~ tíng` lajo. Co' líi` laco` la nicasíi`~naa`'ná` e Fidié~ ca'ím'bre 'lìi` yáu~ Abraham e liiñ~ do jaang` dsea` i ja` røøng` dsee~ fí quinir~ dsu' uíi`~ e já`~ calíng` dsea` do júu~ quiá'~ Fidié~, ¹⁰ jo `lìi` ca'íng` Fidié~ i 'lìi` yáu~ Abraham do e liiñ~ do lajo? Su ná`~gui e cató` líi` fí ngúu` táam`bre ca'íng` Fidié~ ír` e liiñ~ do jaang` dsea` i ja` røøng` dsee~ fí quinir~. ¹¹ Jo mí` cangf` e ca'íng` Fidié~ i 'lìi` yáu~ do, joguib` cató` líi` fí ngúu` táaiñ~ do e laco` cuø` líi` e nica'ím` Fidié~ ír` e líiñ` jaang` dsea` i ja` røøng` dsee~ fí quinir~ dsu' uíi`~ e já`~ calíñ`~ do júu~ quiá'~ Fidié~. Jo uíi`~ e joba` i 'lìi` yáu~ Abraham do ca'uíñ` lafa` tiquiá`~ jaléng` dsea` i já`~ líng` júu~ quiá'~ Fidié~. Co` Fidié~bing` i íng` dsea` i já`~ líng` júu~ quiá'r` e laco` niliñ`~ do dsea` i ja` røøng` dsee~ fí quinir~, jo ja` ee` líi` fa` ja` mí` cató` líi` fí ngúu` táaiñ`~ do. ¹² Jogui i 'lìi` yáu~ Abraham do líiñ`bre cajo lafa` tiquiá`~ jaléng` dsea` Israel i nicató` líi` fí ngúu` táang`. Jo i 'lìi` yáu~ do líiñ` lafa` tiquiá`~ jaléng` i dsu` o` uíi`~ e nicató` líi` fí ngúu` táaiñ`~ do; co` 'né` e nijmiti`biñ` do cajo líi` laco` cajmée` i 'lìi` yáu~ Abraham do ie` lamí` já`~ calíñ`~ júu~ quiá'~ Fidié~ lajee` e ná`~gui e cató` líi` fí ngúu` táaiñ`.

Mí`cacuø` Fidié~ júu~ quiá'r` 'lìi` yáu~ Abraham

¹³ Jo ie` malii~gui do Fidié~ cacuø'r` júu`~ 'lìi` yáu~ Abraham cóo`~gui jaléng` dsea` sijur` e niñúim`biñ` do lajalé~ e sea` fí jmingüi. Jo e júu~ la caliti~ dsu` o` uíi`~ e 'lìi` yáu~ Abraham cajméeer` náu`r` e júu~ quiu`~ ta~ e cajme` Moi~. Co` calí` lajo la'eáang` e jáb`~ calíng` i 'lìi` yáu~ do júu~ quiá'~ Fidié~, jo uíi`~ e joba` e ca'íng` dsea` do ír` e líiñ` jaang` dsea` i ja` dsee~ røøng` fí quinir~. ¹⁴ Jo song lajíi`~ dsea` i jmiti~ e júu~ quiu`~ ta~ do ni'líñ` lajalé~ e sea` fí jmingüi, joba` cuøøng` fe`ee` jóng e ja` ee` ta` íng` e já`~ líng` dsea` júu~ quiá'~ Fidié~, jogui e júu~ e cacuø` Fidié~ lamí` jéeng`gui do ja` ee` quiíng` cajo. ¹⁵ Co` song ja` jmiti~ dsea` dseáng`~ røø` e júu~ quiu`~ ta~ do, joba` iihuúib` íñ` quiá'~ Fidié~ jóng. Jo dsu` líi` ja` sea` e júu~ quiu`~ ta~ do, joba` ja` ee` cuøøng` líi` l'é` dsea` cóo`~ e jo.

¹⁶ Jo Fidié~ cacuø'r` 'lìi` yáu~ Abraham júu~ quiá'r` uíi`~ e já`~ calíng` i 'lìi` yáu~ do júu~ quiá'~ dsea` do. Jo cajmée` Fidié~ lajo e laco` jaléng` dsea` i líng` siju` 'lìi` yáu~ Abraham nita` dsíi` e dseáng`~ nijmitib` Fidié~ e júu~ jo la'eáang` e eáang` 'neáaiñ` jaléng` i dsea` fí e jíi`~ ja` catíiñ`~ do lajo. Jo líi` laco` cuøøng` fe`ee` e júu~ na, e jalé`~ e jíng`~ Fidié~ e nicuø'r` jaléng` dsea`, dsu` o` jíi`~ dsea` i catíng`~ e júu~ quiu`~ ta~ do i nicuø'r` jalé`~ e jo, co` nicuø`~bre cajo jaléng` i dsea` i já`~ líng` júu~ quiá'r` líi` laco` cajmée` i 'lìi` yáu~ Abraham do. Jo lajoba` i 'lìi` yáu~ do ca'uíñ` lafa` tiquiá`~ jaléng` jneaa`aa`, dsea` i já`~

líi`naa' júu^ quiá'^ Fidiéé^. 17 Jo líi^ laco' la fé' Fidiéé fí' ni~ ji~ quiá'r~ li~ fé'r~ lala cuaiñ~ quiá'^ líi~ yáu^ Abraham: "Nícajmé~ e e nilín^ lafa' tiquiá'^ i fíng' 'lé' dsea` jmigüí." Jo lanab fé' Fidiéé fí' ni~ ji~ quiá'r~. Jo e júu^ la calítib~, co' ñiab' Fidiéé dsea` cacuør'. Jogui jáb'^ calíng' Abraham e júu^ e cangüin^ quiá'^ dsea` do. Jo jíi^ Fidiéébing' i quí^ jmif^ e nijmijí'r' jaléng' líi^ jogui e nijmér~ e nilisea`doñi^ ee` e ja` mí' sea` fí' jmigüí.

18 Jo lajee^ e nídseáam^ eáang' i líi^ yáu^ Abraham do, jogui jo` quí^'r^ jmif^ fa' e niliseeng' jóor' co' eáam' níyáu'r^, jo dsu' jáb'^ calíñ^ do júu^ quiá'^ Fidiéé e quiá'^ niliseem' jóor' nañí fa' ja` quí^'r^ jmif^ lajo. Jo dsu' lajob calí^, jo "ca'uíñ^ lafa' tiquiá'^ i fíng' 'lé' dsea` jmigüí" líi^ laco'gui la nicasí^ Fidiéé ír` lami^ jéeng'gui ie^ lami^ cajíng' dsea` do lala: "Lanab niliseeng' fíng' dsea` sijú^." 19 Jo dseáng^ ja` calítum^ dsíi^ líi^ yáu^ Abraham e já^ líiñ^ júu^ quiá'^ Fidiéé, nañí fa' ie^ jo ningóor' jie^ ja` cien jíi^, jogui níl^'bre cój^ dseam^ quiá'r^ i sii` Sara do e tí^ lí^ nijúum^'bre. Jo laji^ gám^'bre ie^ jo eáam' nídseáaiñ^, joba' jo` quí^'guir jmif^ fa' e niliseeng' jóor'. 20 Jo i líi^ yáu^ Abraham do dseáng^ jáb'^ calíñ^ jogui dseáng^ calitab^ dsíir' e dseáng^ nijmitib^ Fidiéé lajíi^ júu^ e cacuør'r^ dsea` do, jo eáang'gui já^ calíñ^ jogui cajmita^gui dsíir' e dseáng^ nijmitib^ Fidiéé lajíi^ e nícajíñ^ lami^ jéeng'gui do. Jo uí^ joba' eáam' cajmiféíñ^ Fidiéé, 21 co' dseáng^ nitab^ dsíir' e dseáng^ quíib'^ dsea` do jmif^ e nijmitir^ lajíi^ júu^ e nícacuør' lami^ jéeng'gui. 22 Jo uí^ e já^ calíñ^ do e júu^ jo, joba' ca'ing' Fidiéé ír^ e líiñ^ do jaang^ dsea` i ja` røøng^ dsee^ fí' quinir^. 23 Jo e ca'ing' Fidiéé i líi^ yáu^ Abraham do e líiñ^ do jaang^ dsea` i ja` røøng^ dsee^ fí' quinir^ o' jíi^ quiá'^ líi^ yáu^ i dseáng^ fé' e júu^ na, 24 dsu'co' catíñ^ jneaa^aa' e júu^ na cajo. Co' ím^ Fidiéé jneaa^aa' e líi^naa' dsea` i ja` røøng^ dsee^ fí' quinir^ dsu' uí^ e já^ líi^naa' júu^ quiá'r^.. Jo jáb'^ líi^naa' cajo e Fidiéébing' i cajmijí'tu Fíi^naa' Dsea` Jmáang^ 25 mi^ cang^ e cacuørøiñ^ dsea` do e cajúiñ^ fí' dse^ crúu^ uí^ jalé^ dsee^ quí^ ii!. Jo mi^ cang^ jo, cajmijí'tur Dsea` Jmáang^ e laco' la'eáang' i cajmíer' cój^ jneaa^aa' e níl^naa' dsea` i ja` røøng^ dsee^ fí' quinir^.

5

Jial íng' Fidiéé dsea` e líiñ^ dsea` i ja` røøng^ dsee^ fí' quinir^

1 Jo lana Fidiéé nicalíñ^ jneaa^aa' e líi^naa' dsea` i ja` røøng^ dsee^ fí' quinir^ dsu' uí^ e níjá^ líi^naa' júu^ quiá'r^.. Jo co' lajob níl^naa', joba' juguiá^ júu^ røø^ nísee^ naa' lana cój^ Fidiéé la'eáang' cój^ jalé^ e nícajmée Fíi^naa' Dsea` Jmáang^ cój^ jneaa^aa'. 2 Jo la'eáang' cój^ Dsea` Jmáam^ ba' e nísee^ naa' lajo cój^ Fidiéé. Jo nícangüing^naa' e jo uí^ e já^ líi^naa' júu^ quiá'r^.. Jo lajob nísee^ naa' lana, jogui eáam' iáang^ dsí^naa', co' nitab^ dsí^naa' e dseáng^ niliseem^ baa' cøøng' cój^ Fidiéé fí' lí^ niing^ 'gøiñ^ mi^ nití^ e í^ jo. 3 Jogui o' quiá'^ jíi^ e na e jmi^iáang^ dsí^naa', co' lajob cajo jmi^iáam^ dsí^naa' cój^ jalé^ e huíng^ e dsijéé quí^ ii!. Co' nine^baa' guíá^ e mi^ ning^ e dsingüing^ naa' jalé^ e jo, joba' eáang'gui bñiliféng^ dsí^naa' cój^ doñi^ ee` e nidsijéé quí^ ii^ jóng. 4 Jo mi^ jmoo^naa' e féng^ dsí^naa' cój^ jalé^ e dsingüing^ naa' do, joba' guíab^ fé' Fidiéé uí^ quí^ ii^ jóng. Jo mi^ jmoo^ Fidiéé lajo cój^ jneaa^aa', joba' eáang'gui lita^ dsí^naa' e niliseem^ baa' cøøng' cój^ Fidiéé fí' lí^ niing^ 'gøiñ^.. 5 Jo e nita^ dsí^naa' na dseáng^ nilitib^, co' la'eáang' cój^ Jmiguí^ quiá'r^ e nícacuør'r^ jneaa^aa' e nicaline^naa' jial tíi^ e ja` cøøng' cój^ e 'neáaiñ^ jneaa^aa' do.

6 Jo dsu' lajee^ e ja` quí^'guí^ jmif^ fa' e nilaang^ yee^naa' jee^ jalé^ dsee^ quí^ ii!, jo dsu' lajee^ job mi^ catí^ i^ e cagüéng^ Dsea` Jmáang^ fí' jmigüí la e laco' cajáng^ 'ñia'r^ e cajúiñ^ cuaiñ^ quí^ ii!, dsea` líi^naa' dsea` dsee^ dsea` qui'. 7 Dsu' huíim^ eáang' nícuøng^ 'ñia' jaang^ dsea` e níjúuiñ^ uí^ quiá'^ jaang^ dsea` i ée`

røø', jo dsu' cøo` jangám` seeng` jaang` dsea` i nícuóng` 'ñia' e nijúuiñ` cuaiñ` quiá`- jaang`gui dsea` i dseáng` lajang` guiúng`. ⁸ Jo dsu' lajee` e líi`naa' dsea` dsee`- dsea` qui', Fidiéé` ca'e'r` jneaa~aa` jial tíi` ja` cøøng` cøo`- e 'neáaiñ` jneaa~aa', cø` casíiñ` Dsea` Jmáang` e laco` dsea` do cajúiñ` uií`- dsee`- qui`-ii!. ⁹ Jo lana nica'ím` Fidiéé` jneaa~aa` e nilíi`naa' dsea` i ja` røøng` dsee`- fí` quinir` la'eáang` cøo`- e jmi'løøng` Fí`naa' Dsea` Jmáang`. Jo co` lajob cajméeer` cøo`- jneaa~aa', joba' lana eáang`gui b nita` dsí`naa' e Dsea` Jmáam`bing` i nileáng` jneaa~aa`jee` jalé` iihuí` e nilisea` mi` tñ` li` ni`- Fidiéé` í` quiá`- lajaléng`dsea` jmiгüi`. ¹⁰ Jo lajee` e ja` see`-naa' røø` cøo`- Fidiéé` jogui e 'ní` máang`naa're, jo lajee` job cajméeer` e caliséng`naa' juguiá` júu` røø` cøo`r` la'eáang` e cajúng` Jóor` Dsea` Jmáang` fí` dse` crúu^. Jo co` lajob cajméeer` cøo`- jneaa~aa', joba' lana eáang`gui b nita` dsí`naa' e dseáng`- nileám`baa` jee` jalé` dsee`- qui`-ii` la'eáang` e cají`tu Dsea` Jmáang` mi` cangf` e cajúiñ`. ¹¹ Jo o` jíi`- quiá`- e na e jmi'iáang` dsí`naa', co` lajob jmi'iáang` dsí`naa` cajo cøo`- lajalé` e nícajmée` Fidiéé` cøo`- jneaa~aa` la'eáang` cøo`- Fí`naa' Dsea` Jmáang`; dsuco` la'eáang` dsea` dob e nisee`-naa` lana juguiá` júu` røø` cøøng` cøo`- Fidiéé`.

Mi` canaang` e sea` dsee`- fí` jmiгüi`

¹² Jo lajob líi` dsea` rú`naa'; jo la'uui` mi` canaang` e caliseá` dsee`- fí` jmiгüi` la, calí` lajo uií`- jaang` dseaññ` i calisi` Adán. Jo dsifi` mi` cangf` e ca'eer` dsee`- job mi` canaang` e caliseá`'mó`-; jo co` lajob cajméeiñ` do lami` uií` , joba` lajiim` dsea` latí` lana sea` 'mó` quiá`r` uií`- jalé` e dsee`- e éer`. ¹³ Jo dsea` dsee`- dsea` quib` nilíiñg` dsea` lajíi`- ie` ná`-gui e niñiñg` Moi` e júu` quiu` ta` quiá`- Fidiéé` . Jo dsu` mi` ja` sea` júu` quiu` ta` , joba` ja` cuøøng` lí` ñiñg` dsea` dsee`- e ja` mi` cajmitir` e júu` jo. ¹⁴ Jo lajob líi` lajaléng` dsea` i caliséng` jíi`- ie` lami` cajá` Adán jo ie` cartí` cajá` Moi` caliseáb`'mó` quiá`r` , joba` cajúm`bre. Jo calíiñ`- lajo uií`- jalé` dsee`- e ca'eer` , lifa` ja` ca'eer` dsee`- e laco` dsee`- e ca'ée` Adán, co` i dsea` do ja` cajméeer` náu'r` cøo` ta` caquiu` Fidiéé` . Jo i Adán labing` i líiñg` cøo` e li` quiá`- jaang` i niing` i nijáá`cøøng`gui. ¹⁵ Jo ja` cuøøng` cøøng`naa` røø` e dsee`- e ca'ée` Adán jogui e cacuø` Fidiéé` jneaa~aa` e iáang` dsíir` . Dsuco` uií`- e dsee`- e ca'ée` i Adán do ie` jo, joba` caliseá`'mó` fí` jmiгüi` la, jo mi` calí` lajo, joba` lajiim` dsea` júuiñ`- jóng. Jogui e cangíiñg`naa` quiá`- Fidiéé` uií`- e 'neáaiñ` jneaa~aa` do cajmilir` lajo cøo`- jíi`- 'ñia` Dsea` Jmáang` . Co` e cajmée` Dsea` Jmáang` do dseáng`- ja` sea` e cuøøng` lí` cøøng` cøo`- e jo, co` la'eáang` jíi`- cøo`- íb` fíiñ` dsea` jmiгüi` tñiñ`- fí` quini` Fidiéé` . ¹⁶ Jo e cangíiñg`naa` quiá`- Fidiéé` uií`- e eáang` 'neáaiñ` jneaa~aa` do ja` cuøøng` lí` cøøng`naa` cøo`- e dsee`- e ca'ée` i Adán do. Co` mi` ca'éeiñ` do dsee`- joba` canaang` e caliseá`'mó` fí` jmiгüi` , jo uií`- joba` ca`naam` dsea` jóng e seeiñ`cøøng` cøo`- Fidiéé` . Jo dsu` e cangíiñg`naa` quiá`- Fidiéé` do jmoo` e íñ` jneaa~aa` e nilíi`naa` dsea` i ja` røøng` dsee`- fí` quinir` . Jo e jo jmoo` Fidiéé` cøo`- jneaa~aa` la'eáang` cøo`- Dsea` Jmáang` , co` i`bing` i nica'íing` lajalé` dsee`- quiá`- dsea` jmiгüi` . ¹⁷ Jo dsu` e jáb`- , mi` ca'ée` i Adán do la'uui` dsee`- , joba` canaang` e caliseá` b` quiá`- 'mó` , co` dseáng`- lajiim` dsea` jmiгüi` tñiñ`- e jo. Jo dsu` eáang`gui b sea` b` quiá`- lajíi`- e cuø` Fidiéé` i fíiñ` dsea` jmiгüi` e íng`neiñ` e líiñ` dsea` i ja` røøng` dsee`- fí` quinir` . Jo jmoo` Fidiéé` lajo la'eáang` cøo`- jíi`- 'ñia` Dsea` Jmáang` uií`- e eáang`guiúiñ` cøo`- dsea` jmiгüi` . Jo co` lajob líi` , joba` røøb` ni`ñiñ`- í` cøo`- Dsea` Jmáang` mi` nití`- í` lajo.

¹⁸ Jo co` la'eáang` cøo`- e coo` dsee`- e ca'ée` i Adán do, job mi` ca`naang` dsea` e seeiñ`cøøng` cøo`- Fidiéé` . Jo dsu` la'eáang` cøo`- e coo` e guiú`- e cajmée` Dsea` Jmáang` fí` dse` crúu^, joba` lana niseab` fí` e lajaléng` dsea` nilíiñ` dsea` i ja` røøng` dsee`- fí` quini` Fidiéé` . ¹⁹ Jo co` ja` cajmée`gui i Adán do náu'r` lajíi`- ta` caquiu` Fidiéé` , joba` lajalém` dsea` jmiгüi` ca'uuiñ`- dsea` dsee`- dsea` qui`-

Jogui lajobi cajo, la'eáang' e cajmée` Dsea` Jmáang` náu'r~, joba' íng` Fidiéé` i fíim` dsea` jmigüi` e liñi` do dsea` i ja` røøng` dsee` fí` quinir`.

²⁰ Jo mi` caliseá` e júu` quiu` ta` e cajme` Moi` do, joba' eáang`guib calili`^ dsea` e røøniñ` dsee` jóng. Jo dsu` mi` calimíing` eáang` dsee` quiá`^- dsea`, joba' Fidiéé` eáang`guib caliguiúiñ` cójó`^ jaléng` dsea` nañi` fa` ja` catüiñ`^ lajo.

²¹ Jo dsu` e jáb`^- e dsee` e ée` dsea` jmigüi` seab` bí` quiá`^, cójó` fí` 'mób` sí`. Jo dsu` e eáang` guiúng` Fidiéé` cójó`^ jneaa~aa` do eáang`guib sea` bí` quiá`^, cójó` nicalím`bre jneaa~aa` e líi`naa` dsea` i ja` røøng` dsee` fí` quinir`.

Jo cajmér` lajo cójó`^ jneaa~aa` e laco` nilisee`^ naa` car` ngongüi` jmiüi` la'eáang` cójó`^ Fíi`naa` Dsea` Jmáang`.

6

Lafa' dsea`'míng` nilüi`naa' la'eáang` cójó`^ Dsea` Jmáang`

¹ Jo fíi` guüi`'náu`, dsea` rú`naa`, e ja` cuøøng` e ni'lí`gui dsi`naa` e nibeáang`^gui dsee` yee`naa` e laco` eáang`gui niliguiúng` Fidiéé` cójó`^ jneaa~aa`. ² Co` dseáng`^- o` lajo! Dsüco` jneaa~aa` lafa` nicajúm`baa` uíi`^ e nica'náng`naa` jee` jalé` dsee` e lamí` quié` nifí` qui`-ii`. Jo co` lajob nilüi`naa`, joba` jo` cuøøng`fa` e nibeáang`^gui dsee` yee`naa`. ³ Dsüco` nine`baa` guiú`^ e ie` mi` cajgáang`naa` jmiüi` uíi`^ e nilüi`naa` dsea` quiá`^- Dsea` Jmáang`, joba` lafa` e cajúm`baa` jóng cójó`^ dsea` do fí` dse` crúu^. ⁴ Co` ie` mi` cajgáang`naa` jmiüi` do líi` lafa` e røøb` ca'áng`naa` cójó`^ Dsea` Jmáang` mi` cangí` e cajúiñ`.

Jogui mi` cají`tu Dsea` Jmáang` la'eáang` cójó`^ e güea`^`gøng` quiá`^- Tiquiá`r` Fidiéé`, joba` lafa` cají`tu jneaa~aa` cajo` e laco` nilisee`^ naa` e nilüi`naa` lafa` dsea`'míng`.

⁵ Jo co` lafa` cajúm`baa` ie` lamí` cajúng` Dsea` Jmáang`, joba` lana lafa` jaam` dsea` nilüi`na` cójó`r`. Jo co` cajíb`tu Dsea` Jmáang` mi` cangí` jo, joba` jneaa~aa` cajo` nijíb`tu` ie` jo` e laco` nilisee`^ naa` cøøng` cójó`r`. ⁶ Jo nine`baa` guiú`^ e ie` mi` catáng` Dsea` Jmáang` fí` dse` crúu`, cacó`^bre lajalé` e ja` dseeng` e lamí` jmoo`naa` do, jo lajoba` ca'ím` e si` fí` qui`-ii` e ni`ee`naa` dsee` do. Jo co` lajob calí`^, joba` lana jo` quiu`gui ta` jneaa~aa` jalé` dsee`.

⁷ Dsüco` fa` mi` júung` jaang` dsea`, joba` jo` cuøøng`fa` e nijmiróng`gui`'ñia`r` dsee`.

⁸ Jogui co` jneaa~aa` lafa` nicajúm`baa`røø` cójó`^ Dsea` Jmáang`, joba` nitab` dsi`naa` e dseáng`^- nilisee`^ baal` cøøng` cójó`r` car` ngongüi` jmiüi`.

⁹ Jo co` cajíb`tu Dsea` Jmáang` mi` cangí` e cajúiñ`^, joba` guiúb` nine`naa` e jo` cuøøng`gui` fa` e nijúung`^tur calé`^ catú`^, co` jo` sea` bí` quiá`^- 'mó` fa` e niquiú`^gui` ta` ír`.

¹⁰ Jo coo` ya`ba` cajúng` Dsea` Jmáang` fí` dse` crúu` uíi`^ jalé` dsee` qui`-ii`, jo lajoba` ca'íiñ`^ car` ngongüi` jmiüi`^ e bí` quiá`^- jalé`^ e dsee` jo.

Jo mi` cangí` jo, cají`^tur calé`^ catú`^ e laco` lana niseein` cøøng` cójó`^ Fidiéé` car` ngongüi` jmiüi`.

¹¹ Jo lajob jaléng`'náu` cajo`'né`^ fí` óo`na` e lafa` nicajúm`baa` uíi`^ e jo` quiu`gui` ta`'náu`^ jalé`^ dsee` qui`-na`!

Co` lanagui`'né`^ fí` óo`na` e seeng`na` cøøng` cójó`^ Fidiéé` la'eáang` e nilüing`na` jaang` dsea` cójó`^ Dsea` Jmáang`.

¹² Jo co` lajob líi`^, dsea` rú`naa` dsea` quiá`^- Dsea` Jmáang`, joba` fíi` guüi`'náu`^ e ja` cuø`gui` fí` yaang`na` fa` e dsee` qui`-na` quiú`^gui` ta`'náu`^ e laco` nijmití`na` lajíi`^ e lí` óo`na` yaang`na`!

¹³ Jo ja` jáang`^ yaang`na` fí` ni`^ dsee` e laco` nilisea` fí` qui`-na` e nijmée`na` jalé`^ e ja` dseeng` e lí` óo`na` yaang`na`!

Dsüco` o` lajo` e 'né`^ jmée`na` lana; co` lí`^ lí` 'né`^ jmée`na` e nijaang`^ yaang`na` fí` jaguo` Fidiéé`^, co` lana nilüing`na` dsea` i lafa` nicajúng` jogui i lafa` nicají`tu` calé`^ catú`^.

Jo co` lajob nilüing`na`^, joba`'né`^ jmée`na` e nijaang`^ yaang`na` fí` jaguo` Fidiéé`^ e laco`^ dsea` do nijmér` cójó`^'náu`^ jialco` iiñ`^ e nijmée`na` jmang`^ jalé`^ e quiú`^-.

¹⁴ Jo jo`'né`^gui` fa` e quiu`gui` ta`'náu`^ jalé`^ dsee` qui`-na`^, co` lana niseeng`na` uíi`^ e eáang`'neáang` Fidiéé`'náu`^, jo jo` seeng`na` fa` e quiu`gui` ta` qui`-na`^ e júu` quiu`^ ta` e cajme`^ Moi` do.

Jial laang` dsea` e seeiñ` e jo` quiñ` ta` dsee` ír`

¹⁵ Jo co' lana nisęe~naa' uií~ e eáang` 'neáang` Fidiée` jneaa~aa' jogui e jo` quiñ` guia~ta~ quí~ii' e júu~ quiñ` ta~ do, joba` ja` dseeng` fa' e nibeáang`~gui dsee~yee~naa'. ¹⁶ Jo guia~b~ niñí~ 'ná~ e song nijáang`~ yaang~na' e nijmée~na' ta~ quiá~` jaang` dsea`, joba` 'né~ jmití~ba` jóng jalé~` ta~ e niquiá~` i dsea` do, co' lafa` dsea` si`niñí~ nilíng~na' quiá~` i dsea` i líng` fí~na' do. Jo lajob lí~ e la, song 'ná~ jmití~na' lajíi~` ta~ quiñ` dsee~ quí~na', joba` lafa` dsea` i nisijúum~ líng~na' jóng, co' nisí~naam`ba` cój~ Fidiée`. Jo dsu` song 'ná~gui jmoo`na' náu~`na' júu~ quiá~` Fidiée`, joba` ni`im`bre 'ná~ jóng e líng~na' dsea` i ja` røøng` dsee~ fí~ quinir. ¹⁷ Dsu` lana gui'máam` Fidiée` uii~ quiñ`na', co' ie~ lami~ jéeng`gui do dsee~ quí~ba` silií~ 'ná~', jo dsu` lanagui nicajmití~ba` e ngocáng` óo`na` lajíi~` e júu~ quiá~` Fidiée` e nica'íng~na' do. ¹⁸ Jo co` jo` silií~gui 'ná~ jalé~` dsee~ quí~na' lana, joba` nicajáang`~ yaang~na' e nijmée~na' jmang`~ lajíi~` e guia~. ¹⁹ Jo nifá~`a e júu~ la cój~ júu~ e fé~ doñí~ iji` dsea` jmigüí~ e laco` ningáng~na` røø` e júu~ la, co` fing ja` nijmee~e lajo, huñí~ji~ lí~ quiñ`na' e ningáng~na'. Co` 'ná~', ie~ lami~ jéeng`gui do, dseáng`~ cajáang`~ yaang~na' e cajmee~na` jmang`~ jalé~` e 'li~` e ja` dseeng`; jo dsu` lajob lana cajo `né~ e nijáang`~ yaang~na` fí~ jaguo` Fidiée` e laco` nijmée~na` jmang`~ lajíi~` e guia~` e iing~ dsea` do e nijmée~na'.

²⁰ Jo lajee` e silií~ 'ná~ jalé~` dsee~ quí~na', ja` cajáang`~ yaang~na` fa` e cajmee~na` lajíi~` e iing~ Fidiée`. ²¹ Jo jíi~` coo` e guia~` cadsé~na` quiá~` jalé~` e ja` dseeng` e cajmee~na` ie~ lami~ jéeng`gui do, co` lanagui ni`i` lím`ba` cuaiñ~ quiá~` jalé~` e jo. Co` mi` jmoo` dsea` jalé~` e jo, jíi~` fí~'mó~`si'. ²² Dsu` lanagui jo` silií~gui quiñ`na` jalé~` dsee~, co` lanagui nicajáang`~ yaang~na` fí~ jaguo` Fidiée`. Jo co` lajob nicajmee~na', joba` lana dseáng`~ jmang`~ lajíi~` e guia~` e iing~ Fidiée` nijmoo`na` jogui e niliseeng`na` cøøng` cój~ dsea` do car` ngongí~`jmí~. ²³ Jo lajob lí~, dseáng`~ jíi~` mó~`ba` íng` dsea` mi~ éer` dsee~. Jo dsu` la'eáang` e eáang` 'neáang` Fidiée` jneaa~aa', joba` cacuør` e iáang` dsíir` e nilisee~naa` cøøng` cój~ Fí~naa` Dsea` Jmáang` car` ngongí~`jmí~.

7

Júu~ quiñ` ta~ quiá~` dsea` sicúng` guó`

¹ Jo jaléng` 'ná~` dsea` rú~naa` dsea` quiá~` Dsea` Jmáang` , nicuí~ba` røø` jial lí~` jalé~` júu~ quiñ` ta~ quiá~` Fidiée` , jogui niñí~bi` cajo e e júu~ quiñ` ta~ do quiñ` ta~ dsea` jíi~` lajee` e seeng` dsea` fí~ jmigüíb`. ² Co` faco` jaang` dseam` cacúng`~ guór` , joba` dseáng`~ ja` cuóøng` fa` e nitiúuiñ~ i dseañ~ quiá'r` do lajee` e seeiñ` do fí~ jmigüí` , co` lajob fé` e fí~ ni~ e júu~ quiñ` ta~ do. Jogui fing song cajúng` i dseañ~ do, joba` i dseam` do jo` catíng` fa` e nijmiti~guir laco` fé` e fí~ ni~ júu~ quiñ` ta~ do cuaiñ~ quiá~` dsea` sicúng`~ guó` . ³ Jo song i dseam` do 'léer` e güíiññ` cój~ dseañ~ i jiéng` lajee` e seem`bi` i dseañ~ quiá'r` do, joba` dseeb` éer` jóng fí~ quini` Fidiée` . Jogui song cajúng` i dseañ~ quiá'r` do, joba` jo` catíng` guir fa` e nijmitir` laco` fé` e fí~ ni~ júu~ quiñ` ta~ do cuaiñ~ quiá~` dsea` i sicúng`~ guó` . Joba` ja` dsee~ ni`ér` fí~ quini` Fidiée` song nicúñ` guóor` cój~ i dseañ~ i jiéng` do.

⁴ Jo lajob lí~` cój~` jaléng` 'ná~` dsea` rú~naa` dsea` quiá~` Dsea` Jmáang` , co` la'eáang` cój~` e cajúng` Dsea` Jmáang` fí~ dse` crúu` do, lí~` lafa` e cajúm` 'ná~` cajo. Jo lana jo` quiñ`gui ta~ 'ná~` e júu~ quiñ` ta~ quiá~` Fidiée` do. Jo calí~` lajo e laco` nilíng~na` dsea` quiá~` Dsea` Jmáang` . Jo co` dsea` quiá~` i dsea` i cají~tu` calé` catú` nilíng~na` , joba` lajíi~` e iing` Fidiée` nijmoo`na` lana. ⁵ Jo ie~ lami~ jmití~naa` jalé~` e ja` dseeng` e lf` dsíir` ngúu` táang`naa` , e júu~ quiñ` ta~ do calí~ing` ta~ e laco` eáang`gui lf` dsíir` ngúu` táang`naa` e nijmó~naa` jalé~` e ja` dseeng`

do. Jo jalé¹ e jo dseáng¹ jíi¹ fí 'mób¹ si¹. 6 Jo dsu' lana jo` quié'gui nifí' quí¹ii¹ lajíi¹ e fé¹ e júu¹ quiu¹ ta~ do, co¹ nilíng'naa' lafa' dsea` i sijúum¹, co¹ jo` silih¹gui jneaa¹aa' jalé¹ dsee¹ quí¹ii¹. Jo co¹ lajob nilíi¹, joba' lana fí 'míib¹ nitée¹naa' e njmoo¹naa' la'eáang' cójó¹ Jmíguí¹ quiá¹ Fidiée¹ lajíi¹ e iing¹ Fidiée¹ e njmó¹oo¹, jo o¹ la'eáang' cójó¹ e júu¹ yúu¹ quiu¹ ta~ do.

Lajíi¹ dsee¹ e sea` quié¹e

7 Jo e laba' iin¹n fí i 'ná¹, dsea` rú¹naa' dsea` quiá¹ Dsea` Jmáang¹, e o¹ dsee¹ e júu¹ quiu¹ ta~ do. Co¹ dseáng¹ o¹ lajo! Dsuco¹ faco¹ mi¹ ja` mí¹ sea` e júu¹ quiu¹ ta~ do, joba' ja` tóo¹ jmií¹ caliñi¹ jnea¹ jóng e ee¹e dsee¹. Co¹ mi¹ cajme¹ jnea¹ júu¹ e júu¹ quiu¹ ta~ do mi¹ fé¹ lala: "Ja` jmoo¹ e lí¹ o¹ jalé¹ e sea` fí jmigüí¹", joba' la'eáang' cójó¹ e júu¹ jo caliñi¹ jnea¹ e lí¹ dsii¹ jalé¹ e sea` fí jmigüí¹. 8 Jo la'eáang' cójó¹ e júu¹ quiu¹ ta~ do caliñíng¹ ta~ e laco¹ jnea¹ caliñii¹ e eáam¹ ee¹ dsee¹ fí jmigüí¹ la uíi¹ e eáang' lí¹ dsii¹ jalé¹ e sea` fí jo. Dsu' mi¹ ja` sea` júu¹ quiu¹ ta~, joba' ja` lí¹ dsea` e eer¹ dsee¹ jóng. 9 Jo ná¹gui e ningán¹n lajíi¹ ta~ huí¹ quiá¹ e júu¹ quiu¹ ta~ do, lín¹n e seen¹ juguiá¹ júu¹ røøb¹. Jo dsu' mi¹ cangán¹n røø¹ lajíi¹ e júu¹ jo, joba' eáang'gui casi¹ fí quié¹e jóng e iin¹n ni¹ee¹ dsee¹, jogui e jíi¹ 'mób¹ nisijéé¹ quié¹ e uíi¹ e jmoo¹o jalé¹ e jo. 10 Jo lajob calí¹, co¹ e júu¹ quiu¹ ta~ do e lami¹ lín¹n e sí¹í¹ e njmicójó¹ jnea¹ e laco¹ jial niliseen¹ juguiá¹ júu¹ røø¹, dsu' ja` calí¹ lajo, co¹ ca'léeb¹ quié¹e e lafa' cajúm¹ baa uíi¹ jalé¹ dsee¹ e ca'ee¹e do. 11 Dsuco¹ la'eáang' cójó¹ e júu¹ quiu¹ ta~ do caliñíng¹ ta~ e laco¹ jnea¹ caliñii¹ e jmigóob¹ jalé¹ dsee¹, co¹ dseáng¹ jíi¹ fí 'mób¹ si¹.

12 Joba' fí i 'ná¹, dsea` rú¹naa', e güeam¹ jalé¹ e júu¹ quiu¹ ta~ do, jogui lajob lí¹ cajo lacoj¹ e júu¹ ta~ huí¹ do, jogui røøb¹ quiu¹ ta~ quiá¹ dsea, jogui güi¹bí cajo. 13 Co¹ e laba' lí¹ e lí¹ laco¹ calili¹ e dseáng¹ lajam¹ba' lí¹ dsee¹ jalé¹ dsee¹ quié¹e. Jo e dsee¹ quié¹e do cajmeáng¹ ta~ e júu¹ ta~ huí¹ quiá¹ Fidiée¹ do e laco¹ casíng¹ jnea¹ fí 'mó¹. Jo lajoba' la'eáang' cójó¹ e júu¹ ta~ huí¹ do caja¹ júu¹ e dseáng¹ lajam¹ba' lí¹ jalé¹ dsee¹ quiá¹ dsea`.

14 Jo níne¹baa' røø¹ e Fidiée¹bing¹ cacuø¹ e júu¹ quiu¹ ta~ do, jo dsu' jnea¹gui líi¹n jíi¹ dsea` jmigüíb¹, jogui jaang¹ i jimiti¹ lajíi¹ ta~ quiu¹ dsee¹ quiá¹. 15 Jo jíi¹ 'ñiá¹a ja` ngán¹n ee¹ jalé¹ e jmoo¹o, dsuco¹ ja` jmoo¹o jalé¹ e iin¹n 'ñiá¹a, co¹ jalé¹ e 'ní¹ máam'baa, e joba' jmoo¹o. 16 Jogui song jmoo¹o jalé¹ e ja` iin¹n jmee¹e do, joba' cójó¹ e jo cuøø¹ li¹ e eáam¹ güi¹ e júu¹ quiu¹ ta~ do. 17 Jo lajob lí¹, dsuco¹ o¹ 'ñiá¹a dsea` jmoo¹ jalé¹ e ja` dseeng¹ do, dsuco¹ dsee¹ quié¹baa e quiu¹ta~ e jmoo¹o jalé¹ e jo. 18 Co¹ nícuíim¹ 'ñiá¹a e dsea` dsee¹ dsea` quib¹ líi¹n, joba' jíi¹ cójó¹ e güi¹ lí¹i jmee¹ nañí fa' eáam¹ iin¹n e njmee¹e jalé¹ e güi¹, lifa' dseáng¹ ja` lí¹i e njmee¹e jalé¹ e jo. 19 Dsu' ja` jmoo¹o jalé¹ e güi¹ e iin¹n jmee¹e, co¹ jmang¹ jalé¹ e ga¹ e ja` iin¹n jmee¹baa, dseáng¹ e joba' jmoo¹o. 20 Jo song jmoo¹o jalé¹ e ja` iin¹n jmee¹e do, joba' o¹ 'ñiá¹a dsea` jmoo¹ jalé¹ e jo, dsuco¹ dsee¹ quié¹baa quiu¹ ta~ jnea¹ e jmoo¹o jalé¹ e lajo.

21 Joba' nicalilí¹i e nañí fa' iim¹baa jmee¹e jalé¹ e güi¹, dsu' jmang¹ jalé¹ e ga¹ba' lí¹i jmoo¹o. 22 Dsuco¹ eáam¹ iin¹n e njmitii¹ jalé¹ júu¹ quiu¹ ta~ e cajme¹ Moi¹; 23 lifa¹ e dsee¹ quié¹e do eáam¹ quiu¹ta~ jnea¹ jogui eáam¹ silih¹ jnea¹ cajo, co¹ 'ní¹ níim¹ rúng¹ cójó¹ lajíi¹ e í¹ dsii¹ e iin¹n njmee¹e.

24 ¡E ngi¹ fíib¹ jnea¹! ¿I¹ i nileáang¹ jnea¹ jee¹ jalé¹ dsee¹ quié¹e e laco¹ ja` níjúun¹n uíi¹ e jo? 25 Jo dsu' jnea¹ í¹ dsii¹ e njmitii¹ e júu¹ quiu¹ ta~ do, dsu' jnea¹, dsea` dsee¹ dsea` quib¹ líi¹n, joba' ja` lí¹i njmee¹e lajo, co¹ dsee¹ quié¹baa quié¹ nifí¹ quié¹e. Jo lajob lí¹, lifa' güi'máang¹ Fidiée¹ e nicaleáaiñ¹ jnea¹ jee¹ jalé¹ e jo la'eáang' cójó¹ Fí¹naa' Dsea` Jmáang¹.

8

Jial seeng` dsea` e Jmiguí quiá`- Fidiée` quie` nifí` quiá`r`

¹ Joba' fíi`-guií `nú`, dsea` rú`naa` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` , e lajaléng` jneaa~aa` , dsea` líi`naa` dsea` i seeng` cøøng` cøo`~ dsea` do, jo` quí`- jmii` fa` e cuó`-gui` dsea` dsee` jneaa~aa` . ² Jo lajöb nilíi`naa` , co` e bí` 'gøng` quiá`- Jmiguí quiá`- Fidiée` cøo`~ e cuø` e see` naa` cøøng` cøo`~ Dsea` Jmáang` , e joba` e nicaleáang` jneaa~aa` jee` bí` quiá`- dsee` jogui jee` bí` quiá`- 'mó` cajo. ³ Jo e júu` quiá`- ta` do ja` caquíi` jmii` fa` e caleáang` jneaa~aa` jee` bí` quiá`- dsee` quí`-ii`! Co` e júu` jo` ja` sea` bí` quiá`- fa` e cajmée` lajo uíi` e quiá`- ta` quiá`- dsea` i líing` dsea` dsee` dsea` qui` . Jo dsu` lana Fidiée` nicajmée`bre jalé` e ja` caquíi` jmii` cajmée` e júu` do. Co` nicasíiñ` i Jóor` camíiñ` do e líiñ` do jaang` dsea` jmigüi` i sea` ngúu` táang` la jneaa~aa` . Jo cajmée` Fidiée` lajo e laco` cajáiñ` i Jóor` do e cajúiñ` do fí` dse` crúu` , jo lajoba` ca`íiñ` conguia` e bí` quiá`- jalé` dsee` quiá`- dsea` jmigüi` . ⁴ Jo cajmée` Fidiée` lajo e laco` jneaa~aa` quií`-naa` jmii` e njimití`naa` laco` catíing` e júu` quiá`- ta` do. Co` jo` see` naa` fí` jmigüi` la e jmoo`-guií` jalé` e lf` dsíi` ngúu` táang`naa` , dsu` lana nisee` naa` e njmoo`-naa` lí` laco` la iing` Jmiguí quiá`- Fidiée` .

⁵ Jo jaléng` dsea` i seeng` e guing` dsíi` lajíi` e lf` dsíi` ngúu` táaiñ` lico` seeiñ` e jmitir` dseáng`- lajíi` e job dseáng`- . Jo dsu` jaléng`gui` dsea` i seeng` lí` laco` la iing` Jmiguí quiá`- Fidiée` e seeiñ` , joba` dseáng`- jíi` e iing` e Jmiguí do guing` dsíi` e jmóor` . ⁶ Jo dseáng`- jíi` fí` 'mó` dseáng`- si` quiá`- jaléng` dsea` ijmoo`-lajíi` e lf` dsíi` ngúu` táaiñ` . Jo dsu` jaléng`gui` ijmoo`-lajíi` lí` laco` la iing` Jmiguí quiá`- Fidiée` , joba` jaléng` i juguiá` júu` røøb` niliseeiñ` lata` cøo`- Fidiée` . ⁷ Jo jaléng` dsea` i guing` dsíi` e iiñ` jmér` lajíi` e lf` dsíi` ngúu` táaiñ` , joba` i dsea` i 'ní` níim`-bre Fidiée` , dsu`co` ja` iiñ` o`gui` quií`r` jmii` fa` e njmér`-náu`r` lajíi` júu` quiá`- ta` quiá`- dsea` do. ⁸ Co` jaléng` dsea` i jmiti` lajíi` ta` quiá`- e lf` dsíi` yaaiñ` ja` quií`r` jmii` fa` e nili`iáang` dsíi` Fidiée` cøo`r` .

⁹ Jo dsu` 'ná`gui` , dsea` nilíing`na` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` , jo` seeng`na` fa` e jmiti`gui` lajíi` e lf` óo`na` yaang`na` , co` lana niseeng`na` e njmoo`na` lajíi`- e iing` Jmiguí quiá`- Fidiée` e njmée`na` . Jo líi` lajo, co` seeng` Jmiguí quiá`- Fidiée` cøo`- 'nú` . Jo i dsea` i seeng` e ja` seeng` Jmiguí quiá`- Dsea` Jmáang` cøo`r` , joba` i dsea` i ja` líiñ` dsea` quiá`- dsea` do jóng. ¹⁰ Jo ja` ee` líi` e nisí`iing` e ni`iing` ngúu` táang`na` mi` nití` í` e njjúung`na` uíi` e líing`na` dsea` dsee`-dsea` qui` , dsu`co` seem` Dsea` Jmáang` cøo`- 'ná` , jogui seem` jmiguí quií`na` cajo. Jo líi` lajo uíi` e nicalím` Fidiée` 'ná` e nilíing`na` dsea` i ja` røøng` dsee`-fí` quinir` . ¹¹ Jo la'eáang` cøo`- Jmiguí quiá`- Fidiée` cajmée` e cají`tu` Jesús mi` cang` e cajúiñ` . Jo e Jmiguí job cajo seeng` cøo`- 'ná` lana, joba` 'ñiab` Fidiée` njmér` e njíj`tu` 'ná` calé` catú` mi` nití` í` lajo. Jo njmér` lajo cøo`- 'ná` la'eáang` cøo`- Jmiguí quiá`- e seeng` cøo`-na` lana.

¹² Jo lajöb líi` , dsea` rú`naa` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` , dseáng`- lajam`ba` 'né` e see`-naa` e jmoo`-naa` lajíi`- e iing` Jmiguí quiá`- Fidiée` e njmó`oo` , jo` dseáng`- ja` catíing`naa` e njmó`-guí` lajíi`- e lf` dsíi`naa` yee`naa` . ¹³ Jo dsu` song mi` 'noo`bi` seeng` 'ná` e jmoo`na` lajíi`- e lf` óo`na` yaang`na` , joba` dseáng`- conguab` jóng ní`náng`na` cøo`- Fidiée` . Jogui dsu` song la'eáang` cøo`- Jmiguí quiá`- Fidiée` niquiung`na` conguia` e jmoo`na` jalé` e jo` , joba` latab` niliseeng`na` cøo`- Fidiée` jóng.

¹⁴ Jo jaléng` dsea` i seeng` e Jmiguí quiá`- Fidiée` quie` nifí` quiá`r` , joba` í`bing` dseáng`- i líing` joo` Fidiée` . ¹⁵ Dsu`co` Fidiée` nicacuø`r` 'ná` Jmiguí quiá`-r` e laco` ni`uíng`na` joo` o`laco` e nisíi`tu` 'ná` cøo`- jalé` e 'gó`na` contøøng` . Dsu`co` la'eáang` cøo`- e Jmiguí quiá`- Fidiée` do see`-naa` e cuóøng` lí` sii`naa` cøo`-r` jogui e sii`naa`r` lala: “¡Teaa~!” ¹⁶ Jo e Jmiguí quiá`- Fidiée`

do røøb` siiing` cōo`~ jmiguí quí~ii' e laco' nita~ dsì`naa' e dseáng` já~-ba'
e nilíi`naa' joo' Fidiée~. ¹⁷ Jo uií`~ e dseáng` nilíi`naa' joo' Fidiée~, joba'
ni'íim`baa' jalé` e catíi`naa' e si'i`~ nicuó'r` jaléng` joo'~ laco' jii`~ júu`~ e
nicacuør` lami~ jéeng`gui. Jo jalé`~ e jo conrøøb` quí~ii' cōo`~ Dsea` Jmáang` song
dseáng` lajang` ni'íing`naa' jalé` iihuí` uií`~ e líi`naa' dsea` quiá'r`~. Jo song
nijmé`naa' lajo, joba' conrøøb` nilisee`naa' cōo'r` fí` lí` niing` 'gøiñ` mi` nití`
í` lajo.

Eáam`jlo`jalé`e niñíing`naa' quiá`- Fidiée~

¹⁸ Jo fí`guí 'ná', dsea` rú`naa' dsea` quiá`- Dsea` Jmáang`, dseáng` nitab`
dsii`~ e lajalé` iihuí` e dsingíing`naa' lajee` lana fí` jmigüí la ja` ee` tí` song
nicøøng`naa' cōo`~ mi` tí` lí` nilisee`naa' cøøng` cōo`~ Fidiée` fí` ñíff` quiá'r`.
¹⁹ Jo lajalé` e cajmée` Fidiée` dseáng` eáam` nisijeeng` e jmii`~ e nijmijnéeng`
Fidiée` jaléng` dsea` quiá'r`~ i líing` joo'. ²⁰⁻²¹ Jo ni'íim` lajalé`~ e sea` fí` jmigüí,
co' jmang`- e cuóøng` ni'íim`ba' sea`. Jo líi` lajo dsu' ofa' e lajo iing` e líi`~ co'
líi` lajo uií`~ e lajo cali'iing` Fidiéeb`. Jo ja` ee` líi` líi` lajo, co' nitab` dsii`
e jmang`- jalé` e 'míi`~ e jlo`~ niing` nilisea` ie`~ jo líi`~ laco'gui nilíing` jaléng`
dsea` quiá`- Dsea` Jmáang`. ²² Jo guíáb` nine~ee` e cartí` lanab lajalé` e cajmée`
Fidiée` e sea` fí` jmigüí eáam` quié` iihuí` jogui dsíng`- seáang` dsíi` cajo dsu'
uií`~ e nisijeeng` e nileáng` jee` jalé` iihuí` líi`~ laco' líi` cōo`~ jaang` dseam` i
tí` lí` niliseeng` jiuung` quiá`-. ²³ Jogui o` jii`~ e sea` fí` jmigüí dsingíing` lajo,
co' lajob dsingíing` jneaa~aa' cajo, dsea` nícangíing`naa' Jmiguí quiá`- Fidiée`
jéeng`gui e laco' cuø li` quiá`- jalé` e niñíing`naa' cøøng`gui. Jo dseáng` eáam`
nisijeeng`naa' ie`~ jmii`~ mi`~ dseáng`- ni'íng` Fidiée` jneaa~aa' e líi`naa' dseáng`-
joo'. Jo ie`~ jo nileáiñ` jneaa~aa' conguia', co' nijmisíim`bre jialco' líi` ngúú`
táang`naa!. ²⁴ Jo co' nicalaam`baa' jee` jalé` dsee` quí~ii', joba' nitab` dsi`naa'
e ni'íim`baa' lajii`~ e nisijeeng`naa' do e catíi`naa' quiá`- Fidiée~. Jo song
nijøø`baa' lajii`~ e nisijeeng`naa' do, joba' jo` ee` ta`gui jóng e sijeeng`guí` e
jo. Co' doñí` ee` e nini` dsea`, jo` né`gui fa' e nijéng`guir e ni'íñ` e jo. ²⁵ Jo co` ja`
mi` jøø`guí` lajii`~ e nisijeeng`naa' e ni'íng`naa' quiá`- Fidiée` do, joba` 'né` e
dseáng` ja` nilitúng` dsi`naa' e sijeeng`naa' e jo.

²⁶ Jogui e Jmiguí quiá`- Fidiée` e nícangíing`naa' do, e joba' e jmícóo`~
jneaa~aa' uií`~ e ja` quíi`~naa' jmii`~ jmé`naa' yee`naa'. Co' faco' mi` ii`naa'
si`ing`naa' cōo`~ Fidiée~, ja` quíi`~naa' jmii`~ jmé`naa' laco' si'i`~. Joba' e Jmiguí
quiá`- Fidiée` e seeng` cōo`~ jneaa~aa' do, e joba' e mi` uií`~ quí~ii` laco' si'i`~ fí`
quini` Fidiée~. Jo jmoo` lajo dseáng`- e jii`~ ja`sea`júu` jialnifé` e mi` uií`~ quí~ii`
e Jmiguí do. ²⁷ Jo Fidiée`bing` dseáng`- i niñí` jialco' jii`~ fí` dsíi` lajaang` lajaang`
dsea`, jogui niñí`bre guiú` cajo e~ jmi`ee` mi` e Jmiguí quiá'r` do. Co` e Jmiguí
do mi` jmi`ee` uií` quiá`- lajaléng` dsea` quiá`- Fidiée` líi`~ jialco` la iing` dsea`
do 'ñia'r` e nilí`.

Dseáng` líi`baa'jee`jalé` iihuí`

²⁸ Jo guíáb` nine~naa' e lajaléb` e dsingíing`naa' fí` jmigüí la, jmoo` Fidiée`
lajo e laco' ni'uíng` guié` quí`naa', dsea` líi`naa' dsea` quiá'r`~ i`neáang` í`.
Co` dsea` do nícaguíñ` jaléng` jneaa~aa' e laco' nijmó`naa' jialco` iiñ` 'ñia'r`
e ni'uíng`-. ²⁹ Jo lajii`~ latí` mi` uiing` niñí` Fidiée` i` jaléng`~ i` nilíng` dsea`
quiá'r`-. Jo lajii`~ latí` ie`~ jo cajo cali'iñ` e lajaléng` fí` ni'uíñ`~ dseáng`~ laco`
líing` i` Joo` Dsea` Jmáang` do, jo` lajoba` i` Joo` camíing`~ do ni'uíñ` jaang` i`
niing`gui jee` lajaléng` i` rúiñ`~ do. ³⁰ Jo jaléng` dsea` i` nisí`ing` quiá`- Fidiée`
jii`~ latí` mi` uiing` do, nícató`bre jaléng` fí` e laco` ni'uíñ`~ do dsea` quiá'r`.
Jo jaléng` dsea` i` nícató`r` do níca'ing`neiñ` e nilíiñ` dsea` i` ja` røøiñ` dsee` fí`

quinir̄. Jogui jalénḡ iñ nicangüiñ̄ quiá'̄ dsea` do e niçuóønḡ e niliseeiñ̄ cóō̄ dsea` do fíññiñ̄ quiá'r̄ fíññiñ̄ niinḡ 'gøiñ̄.

³¹ Jo co' lajob líñ̄, joba' ¿e cuóønḡ líñ̄ fé'gui jóng? Jo co' Fidiée`bing' i sing' uii~ quií'ii', joba' jíñ̄ jaanḡ jo` iiñ̄ quíññ̄gui jmiiñ̄ nijme' guiáa' jneaa~aa'. ³² Jo Fidiée` ja` ca'láaiñ̄ iñ̄, co' cacuóøm̄bre i Jóor' Dsea` Jmáanḡ do e laco' cajáiñ̄ e cajúiñ̄ do fíññiñ̄ crúuñ̄ uíññ̄ quií'ii', dsea` líññ̄naa' dsea` quiá'r̄. Jo co' lajob cajmér̄, joba' lana cuóønḡ líñ̄ fe'ee' e niçuóøbre cajo e iaanḡ dsíir̄ lajalé' e 'néññ̄naa'. ³³ Jo jalénḡ jneaa~aa', dsea` iñ nicaguínḡ Fidiée` jíñ̄ jaanḡ cuóønḡ líñ̄ cuóøññ̄gui jneaa~aa' dsee' fíññiñ̄ quinir̄. Co' ñiab' Fidiée` dsea` nica'iñ̄ jneaa~aa' e laco' lana nilíññ̄naa' dsea` iñ ja` røønḡ dsee' fíññiñ̄ quinir̄. ³⁴ Jo uíññ̄ e nilíññ̄naa' lajo, joba' jo` iiñ̄ quíññ̄gui jmiiñ̄ fa' iñ njimi'náng'gui jneaa~aa' cóō̄ Fidiée'. Co' Dsea` Jmáam̄bing' iñ cajúnḡ fíññiñ̄ dsee' crúuñ̄ uíññ̄ dsee' quií'ii', jogui dsea` ib' cajo i cajíññ̄tu calé' catúññ̄ miññ̄cangf̄ jo; jo dsuññ̄lana dob níguíññ̄ fíññiñ̄ líññ̄líññ̄ dsée' laco' guiinḡ Tiquiá'r̄ Fidiée` e mir' uii~ quií'ii', dsea` líññ̄naa' dsea` quiá'r̄. ³⁵ Joba' lana dseáanḡ nítab' dsíññ̄naa' e jíññ̄ jaanḡ o'gui jíññ̄ coō cuóønḡ líñ̄ jnínḡ quií'ii' e 'neáanḡ Dsea` Jmáanḡ jneaa~aa' naññ̄ fa' e ínḡnaa' iihuññ̄ osi e huññ̄nḡ dsijée' quií'ii' é, osi e jmáanḡ dsea` jneaa~aa' ga' dsuññ̄ uíññ̄ e líññ̄naa' dsea` quiá'r̄ Dsea` Jmáanḡ é, osi e ja` 'ga' líññ̄ sea` e quiee'naa' é, osi e njngám̄ bíññ̄ dsea` jneaa~aa' é. Jo lajalé' e na jíññ̄ coō cuóønḡ líñ̄ jnínḡ e 'neáanḡ Dsea` Jmáanḡ jneaa~aa'. ³⁶ Jo dseáanḡ lajob líññ̄líññ̄ laco' fé' fíññiñ̄ niññ̄ jiññ̄ quiá'r̄ Fidiée` líñ̄ fé' lala: Jo uíññ̄ e líññ̄naa' dsea` quií'ii'

joba' contøøm̄ dseáanḡ see'naa',
co' gab' jmáanḡ dsea` jneaa~aa'

líññ̄ laco' la dsingüínḡ jaanḡ jo'se' iñ tíññ̄ liññ̄ njngám̄ dsea`.

Jo lanab fé' júuññ̄ quiá'r̄ Fidiée`.

³⁷ Jo lajaléb' e dsingüínḡnaa' lajee' see'naa' fíññ̄ jmigüíññ̄ la ja` jmoo'guiáa' jneaa~aa', co' Dsea` Jmáam̄bing' iñ jmícoōññ̄ jneaa~aa' uíññ̄ e eáanḡ 'neáaiññ̄ jneaa~aa'. ³⁸⁻³⁹ Joba' fíññ̄i 'náññ̄, dsea` rúññ̄naa', e dseáanḡ lajam' níta' dsiiññ̄ e jíññ̄ coō quiíññ̄ jmiiññ̄ e njimi'náng' jneaa~aa' e eáanḡ 'neáanḡ Fidiée` jneaa~aa'; co' ja` quiíññ̄ jmiiññ̄ jméññ̄ lajo' mòññ̄, o'gui jalé' e dsingüínḡnaa' lajee' see'naa', o'gui jalénḡ ángeles quiá'r̄ Fidiée', o'gui jalé' gui' e íññ̄ fíññ̄guiáññ̄ güññ̄, o'gui jalé' e dsingüínḡnaa' lajee' lana osi líññ̄ dsé'gui é, o'gui jalé' e sea' fíññ̄ yáññ̄ jmigüíññ̄, o'gui jalé' e sea' fíññ̄ náññ̄ uóññ̄, o'gui líññ̄ doññ̄ ee' e cajmée' Fidiée` e sea' fíññ̄ jmigüíññ̄. Co' jíññ̄ coō ja' cuóønḡ fa' e njmér̄ e niññ̄naa' e eáanḡ 'neáanḡ Fidiée` jneaa~aa'. Jo e joñññ̄nicajmitar' dsíññ̄naa' la'eáanḡ cóōññ̄ Fíññ̄naa' Dsea` Jmáanḡ.

9

Miññ̄caguínḡ Fidiée` dsea` Israel e niññ̄uíññ̄ dsea` quiá'r̄

¹ Jo fíññ̄guññ̄ 'náññ̄, dsea` rúññ̄naa', e dseáanḡ júuññ̄ jáb' fá' jnea~la, co' dsea` quiá'r̄ Dsea` Jmáam̄ líññ̄n. Jogui e Jmiguíññ̄ quiá'r̄ Fidiée` e quiéññ̄nifiññ̄ quiá'r̄ jalé' e íññ̄dsiiññ̄, e joba' tíññ̄niññ̄ e dseáanḡ ja` fá' baa júuññ̄ ta~ júuññ̄. ² Jo dseáanḡ eáam̄ líjiuunḡ dsiiññ̄ jogui dseáanḡ contøønḡ e cu' dsiiññ̄ jalénḡ dsea` góo'o dsea` Israel. ³ Co' jnea~jiññ̄gui cartíññ̄ iinññ̄n e siññ̄linññ̄n fíññ̄quiniññ̄ Fidiée` e laco' siññ̄naanññ̄cóōññ̄ Dsea` Jmáanḡ e faco' lajogui e nilíññ̄i e njmícoōññ̄o jalénḡ iñ dsea` góo'o do e laco' ja` niññ̄iññ̄ iihuññ̄ uíññ̄ jalé' dsee' quiá'r̄. ⁴ Jo dsea` siññ̄dsea` Israel líññ̄jalénḡ iñ líññ̄laco'gui la líññ̄nḡ jnea~ cajo. Jo Fidiée`bing' iñ nicaguínḡ jalénḡ jnea~ e laco' nica'uínḡnaa' dseáanḡ jór. Jo contøønḡ calisénḡ Fidiée` fíññ̄jee' jalénḡ dsea` áanḡ quiíññ̄i e jmijnéeiññ̄ jial tíññ̄jloññ̄líññ̄cóōññ̄jalé' e quiíññ̄r̄ jmiiññ̄jmóor. Jogui cajmírór' júuññ̄cóōññ̄jalénḡ iñ dsea` fíññ̄, jogui cacuóbir cajo júuññ̄quiññ̄ta~ quiá'r̄. Jogui cajím̄bir jial 'néññ̄ e njmiféiññ̄do íññ̄laco'catíinḡ, jogui cajím̄bir cajo ie~ joñññ̄nicuóøbreiññ̄ do lajee' ngóo'guijíññ̄jalé' e catíññ̄

lí^ laco' júu^ e nicacuø' reiñ' lami^ jéeng'gui. ⁵ Jo jaléng^ i dsea` í, dsea` sijú^ 'lìi^ dsea` còøng^ quié^ baa líiñ'. Jo Dsea` Jmáang^ fí jee^ job cagüi^ fir' cajo ie^ lami^ cajár^ fí jmigüi^ la e líiñ' jaang^ dsea` jmigüi^ . Jogui Dsea` Jmáang^ Fidiéeb^ líiñ' cajo i quie^ nifí^ quiá^ lajalé^ e sea` fí la'úng^ fí jmigüi^ . Jo co' lajob líiñ', joba' contøøm^ 'né^ e nijmiféng' naa're. Jo lajob 'né^ lí^ .

⁶ Dsu' ofa' caje' e ja` cajmiti^ Fidiéeb^ lajíi^ júu^ quiá'r^ e cacuø'r^ dsea` Israel; co' cajmiti^ bre jalé^ e júu^ jo, lifa' e ja` lajiing^ dsea` sijú^ dsea` Israel dseáng^ já^ líiñ' dsea` quiá^ Fidiéeb^ . ⁷ Jogui o' lajiing^ dsea` sijú^ 'lìi^ yáu^ Abraham líiñ' dseáng^ joo' dsea` do, dsuco' lami^ jéeng'gui lalab casí^ Fidiéeb^ i 'lìi^ yáu^ Abraham do: "Jaléng^ dsea` i dseáng^ já^ i nilíing^ sijú^ niliseein^ la'eáang^ coo^ joo^ i sii` Isáa'." ⁸ Jo uíi^ e júu^ na, joba' lana cuóøng^ fe^ ee^ e o' lajaléng^ dsea` sijú^ 'lìi^ yáu^ Abraham dseáng^ já^ líiñ' joo' Fidiéeb^ , co' dseáng^ o' lajo. Dsuco' lajíi^ dsea` i seeng^ i já^ líing^ lajíi^ júu^ e cacuø' Fidiéeb^ i 'lìi^ yáu^ Abraham do lami^ jéeng'gui, lajíi^ fbing^ i dseáng^ já^ líing^ joo' Fidiéeb^ . ⁹ Dsuco' e lab júu^ e cacuø' Fidiéeb^ i 'lìi^ yáu^ Abraham do lami^ casí'r^ lala: "Coo^ lajee^ lana, lajee^ jii^ ni'f, nigáatúu, jo i dseam^ quíi^ i sii` Sara niliseeng^ jaang^ yáu^ siñuu^ quiá'r^ ."

¹⁰ Dsu' o' jii^ e jo, co' lajob cajmér^ cajo coo^ i dseam^ i sii` Rebeca do i caliséng^ jiuung^ suung^ quiá^ . Jo i tiquiá^ i jiuung^ í, íb^ i líing^ 'lìi^ yáu^ quíi^ i sii` Isáa'. ¹¹⁻¹³ Jo ná^ gui e niliseeng^ i jiuung^ dsea` suung^ do, lajee^ e ná^ gui e ja` mí^ cajméein^ do jii^ coo^ e guia^ osi e ja` dseeng^ é, jo lajíi^ latí^ ie^ job cajíng^ Fidiéeb^ lala e casí'r^ i Rebeca do: "I jiuung^ dsea` suung^ i niliseeng^ quíi^ nifí^ , fbing^ i nijmé^ ta^ quiá^ i jiuung^ i niliseeng^ còøng^ guiji^ do." Jo røøb^ còøng^ e júu^ na lí^ laco' la fé^ Fidiéeb^ fí ni^ jí^ quiá'r^ li^ fé^ lala: "Jo eáang^ cajmi^ neáang^ jnea^ i Jacóo^ do, dsu' ja` cajmée^ e lajo coo^ i Esaú do." Jo coo^ e júu^ na jmita^ dsi^ naa' e ñiab^ Fidiéeb^ sea` fí quiá'r^ e niguíñ^ dsea` i iiñ^ i ni'uíng^ dsea` quiá'r^ lí^ laco' iiñ^ e nijméiñ^ do, jo ja` e lí^ su ni Cajmér^ e guia^ osi e ja` mí^ cajmér^ lajo é.

¹⁴ Jo uíi^ jalé^ e na ja` cuóøng^ lí^ fe^ ee^ fa^ e Fidiéeb^ ja` fir^ í^ røø^ laco' catíng^ , jco^ dseáng^ o' lajo! ¹⁵ Co' lalab cajíng^ Fidiéeb^ ie^ malíi^ gui do, ie^ lami^ casí'r^ Moi^ lala: "Guíum^ baa nijmee^ e coo^ lajaléng^ dsea` i iiñ^ nijmee^ e coo^ lajo, jogui nilib^ fí^ líin^ n cajo coo^ jaléng^ i iiñ^ nijmee^ e coo^ lajo." ¹⁶ Jo lajob lí^ , co^ ñiab^ Fidiéeb^ i fí^ líing^ dsea` lí^ jialco' iiñ^ e nijmér^ coo^ lajaang^ lajaang^ dsea` . Co^ ja` jmóor^ jialco' iing^ dsea` o'gui jialco' bí^ cuø^ yaang^ dsea` cajo. ¹⁷ Jo lanab lí^ e júu^ na lí^ laco' la fé^ fí^ ni^ jí^ quiá^ Fidiéeb^ li^ sí^ r^ i dseata^ dsea` féng^ quiá^ Egipto ie^ malíi^ gui do, ie^ lami^ cajíñ^ lala: "Cacuø^ o' ná^ e lin^ dseata^ dsea` féng^ e laco' niliñ^ dsea` fí^ la'úng^ fí^ jmigüi^ jial tí^ e 'gøng^ jnea^ , jogui e niliñ^ dsea` cajo e jii^ jneab^ líin^ n Fidiéeb^ quiá^ lajaléng^ dsea` i seeng^ fí^ jmigüi^ ." ¹⁸ Jo lajob lí^ , co^ Fidiéeb^ fí^ líim^ bre jaléng^ dsea` i iiñ^ nijmér^ coo^ lajo, jogui jmoo^ bir cajo e ue^ dsí^ jaléng^ i dsea` i ja` iing^ ninú^ júu^ quiá'r^ .

¹⁹ Jo uíi^ e júu^ na, joba' cuóøm^ sea` lí^ jmingí^ 'ná^ jnea^ lala: "Jiali^ cuø^ Fidiéeb^ jneaa^ aa^ dsee^ coo^ jalé^ dsee^ e ee^ naa'? Co^ jii^ jaang^ cuóøng^ lí^ jníng^ jalé^ e iing^ dsea` do e nijmér^ ." ²⁰ Jo dsu^ jnea^ fí^ i 'ná^ , dsea` lin^ jii^ dsea` jmigüi^ , e ja` sea` fí^ quiá^ fa^ e nifí^ Fidiéeb^ e^ uiing^ sea` quiá^ jalé^ e jmóor^ . Cofa^ coo^ tu^ ja` fí^ sea` quiá^ fa^ e nisí^ i dsea` i cajmée^ do: "Jiali^ cajmeaan^ jnea^ lala?" ²¹ Co^ i dsea` i jmoo^ tu^ do seab^ fí^ quiá'r^ e nijmér^ doñi^ ee^ iiñ^ coo^ e guóo^ e jmáiñ^ ta^ do. Co^ coo^ e guóo^ job cuóøng^ lí^ jmér^ coo^ tu^ e niymeáin^ ta^ jii^ mi^ jmí^ niing^ osi e nijmér^ coo^ guí^ e niymeáin^ ta^ lacoo^ jmí^ lacoo^ jmí^ é.

22 Jo Fidiée` calí'iin~ e nijmijnéeiñ` jial tí` 'gøiñ` jogui jial e nicuó'r` iihuú' jaléng` dsea` uíl~ quiá`- jalé` dsee` quiáiñ`-; jo dsu` ja` mí` cajmér` lajo uíl~ e eáang` jmóor` té'r` e féng` dsír` cóo`- jaléng` i dsea` i catíng` ni'íng` e iihuú' jo jogui i catíng` ni'íng` conguia` ff` lí` 'lí`. **23** Jo Fidiée` iiñ~ e jmili`bre cajo cóo`- jneaa~aa` jial tí` jlo`- niing` 'gøiñ` cóo`- jalé` e quíi'r` jmii` jmóor`, co` calí` ff` líiñ` jneaa~aa`, joba` latí` mi` uiim` caguiéeiñ` jneaa~aa` guiú` e laco` nilisee` naa` cóo'r` ff` lí` niing` 'gøiñ`. **24** Jo nicató`- Fidiée` jneaa~aa`, dsea` i eáang` 'neáaiñ`, e laco` nica'uíng` naa` dsea` quiá'r`-, jo ja` ee` líi` si líi`naa` dsea` Israel osi ja` líi`naa` lajo é. **25** Jo lajob líi` líi`laco` la fé` Fidiée` ff` ni` ji` e cajme` Oseas ie` malii`gui do ie` lami` café` Fidiée` lala:

Jaléng` dsea` i ja` mí` calíng` dsea` quié`-e,
dsu` lana nifíi`ire e dsea` quié`baa níliiñ`;

jogui jaléng` dsea` i ja` mí` cajmi`neáan`n lami` jéeng`gui,
dsu` lanagui nijmi`neáam`baa jaléng` í.

26 Jo ff` ni` e ji` job cajo fé`gui Fidiée` lala:
Cartí` lana ja` líi`ng`na` dsea` quié`-e,
jo dsu` lanagui jóo`baa nílii`ng`na` quié`- jnea~, dsea` líi`n`n Fidiée` i seeng` car` ngongff` jmii`.

Jo lanab líi` júu` quiá`- Fidiée` e cajme` Oseas.

27 Jo lalab fé` Saíi` ff` ni` ji` quiá`- Fidiée` cuaiñ` quiá`- jaléng` dsea` Israel:
Nañí` fa` jialgui la fíi`ng` jaléng` dsea` Israel

lf`^ laco`gui la jmigui` tóo`- e née` ff` 'ni` jmíñi`-
jo dsu` jíi`- tú`- 'ni` míi`m`bing` i níli` nileáng` jee` jalé` iihuú` e nijaquiéeng`.

28 Co` jo` huóø`- nidsé`gui e dseáng`- nijmiti` Fidiée` laco` si`í` e 'goo` e nica'íir`- lami` jéeng`gui quiá`- lajaang` lajaang` dsea` jmigü`.

29 Jo lalab café`gui Saíi` ie` malii`gui do cajo:
Jo faco` Fidiée` i quíi`- jmii` jmé` doñí` ee`
ja` caseáaiñ` tú`- 'ni` míi`ng` dsea` siju`naa`, dsea` Israel,
joba` dseáng`- conguab` nica'iíñ` jnea`- jóng
lf`^ laco`gui cajmér` cóo`- jaléng` dsea` i caliséng` ff` Sodoma cóo`-gui ff` Gomorra.
Jo lanab fé` Saíi` ff` ni` ji` quiá`- Fidiée` e cajme`r` ie` malii`gui do.

Catím` dsea` Israel júu` quiá`- Dsea` Jmáang` cajo

30 Jo uíi` quiá`- jalé` e júu` na, joba` nícuóøng` lí` fe` ee` lana e nica'ím` Fidiée` jaléng` dsea` i ja` líi`ng` dsea` Israel e níliiñ` do dsea` i ja` røøng` dsee` ff` quinir` dsu` uíi` e já`- calíñi`- do júu` quiá`- dsea` do, nañí` fa` ja` cajméeiñ` do quijí`- jial e ni'íng` Fidiée` ír`. **31** Jo dsu` jaléng` dsea` i líi`ng` dsea` Israel i eáang` cuø` bí` yaang` e jmitir` la'uiing` jalé` júu` quiú` ta` e laco` ni'íng` Fidiée` ír` e líi`n` dsea` i ja` røøng` dsee` ff` quinir`, jo dsu` ja` calí`r` lajo. **32** Jo dsu` ja` calí`r` lajo uíi` e cacuø` bí` yaaiñ` e jmitir` laco` catíng` e júu` quiú` ta` do e laco` lajo ni'íng` Fidiée` ír` e líi`n` dsea` i ja` røøng` dsee` ff` quinir`. Jo co` lajob cajmée` dsea` Israel, joba` cangongff`m`bre e caquiuiñ`- cóo`- e cuu`- e quiung` dsea`.
33 Co` lalab fé` ff` ni` ji` quiá`- Fidiée` lí` fé` dsea` do lala cuaiñ` quiá`- Dsea` Jmáang`:

Niquiee`e coo` cuu` ff` Sión,
jo cóo`- e cuu`- jo seem` dsea` i niquiung`-.

Jo dsu` jaléng` dsea` i já`- líi`ng` júu` quiá`- Fíi`naa` Dsea` Jmáang`-
joba` ja` níligøøiñ` cóo`- e jo,
co` Dsea` Jmáam`bing` líi`ng` lafa` e cuu`- do.

10

¹ Dsea` rú`naa' dsea` quiá`- Dsea` Jmáang`-, e laba' iin~n car` ngocáng` dsii`- jogui mif`-i Fidiée`-, e jaléng` dsea` góó'o dsea` Israel nileáiñ` jee` jalé` dsee`- quiá'r`-. ² Jo jnea~ fá`a uíi`- quiá'r` e eáam` iin~ nijmér` lajii`- e iing` Fidiée`-, lifa` ja` jmóor` dseáng`- laco` iing` ñia` Fidiée` e nijmé` jaléng` dsea` quiá'r`-. ³ Dsucó` i dsea` i ja` iin~ ningáiñ` jial e íng` Fidiée` dsea` e liñ` do dsea` i ja` røøng` dsee`- fi` quinir`-. Jo co` lajob líiñ`, joba` yaam`bre 'nó'r` jial e ni'íng` dsea` do ír` la'eáang` cój` jalé` e la tiiñ` yaaiñ`, jo cab`'náaiñ` jalé` e nicaguiá` Fidiée` uiing` e nilí` dsea` lajo. ⁴ Jo Dsea` Jmáam`bing` i ca'íng` bí` quiá`- e júu` quiá` ta` do e laco` doñi` iij` dsea` i já`- líing` júu` quiá'r` nilí'r` e ni'íng` Fidiée` ír` e líiñ` jaang` dsea` i ja` røøng` dsee`- fi` quinir`.

⁵ Jo lalab cajme` Moi` ie` malii`gui do cuaiñ` quiá`- e íng` Fidiée` dsea` e líing` dsea` i ja` røøng` dsee`- fi` quinir` la'eáang` e jmitir` e júu` quiá` ta` do, jo lalab fé` e júu` jo: "Jaléng` dsea` i jmiti` dseáng`- røø` contøøng` e júu` quiá` ta` quiá`- Fidiée`-, joba` la'eáang` cój` e job niliseeiñ` cajo." ⁶ Jo dsu` lalab fé`gui cajo fi` ni` jí` quiá`- Fidiée` cuaiñ` quiá`- jial ni'íng` Fidiée` dsea` e líing` dsea` i ja` røøng` dsee`- fi` quinir` uíi`- e nijà`- calíiñ`- júu` quiá`- dsea` do, jo lalab fé` e júu` jo: "Jie` mí` i o` e júu` la: ¿l` seeng` i cuóøng` nidséng`- fi` fiiff`?" —co` fing song i` o` lajo, joba` njmoo` jóng e lafa` njigiáam` Dsea` Jmáang` fi` li` guiiñ`. ⁷ Osi i`bi o` é: "¿l` seeng` i cuóøng` njigiáang` fi` lí` neáang` jaléng` líi`?" —co` fing song i` o` lajo, joba` njmoo` jóng e lafa` njib`tu Dsea` Jmáang` calé` catú`-. ⁸ Co` lalab fé`gui fi` ni` jí` quiá`- Fidiée`: "Jo quiáb`- seeng` cój` 'ná` e júu` quiá`- Fidiée` lí` laco` la fó`na` jogui lí` laco` i` óo`na!". Jo e júu` nab e guia`naa` jee` 'ná` e quiá` jial já`- líing` dsea` júu` quiá`- Dsea` Jmáang`-. ⁹ Jo e júu` job e la, e song fó` fi` quini` dsea` e Jesús líiñ` Fíi` jogui já`- líin` car` ngocáng` o` e Fidiée` cajmiji`r` dsea` do mi` cang` e cajúiñ`-, joba` nileám` Fidiée` 'ná` jóng jee` jalé` dsee`- quií`-. ¹⁰ Co` la'eáang` e já`- líi`naa` e car` ngocáng` dsi`naa` e júu` jo, joba` nilí`baa` e ni'íng` Fidiée` jneaa`aa` e líi`naa` dsea` i ja` røøng` dsee`- fi` quinir`, jogui nileám` Fidiée` jneaa`aa` cajo jee` jalé` dsee`- qui`naa`la'eáang` e fé`naa` fi` quini` dsea` e Dsea` Jmáam`bing` i líing` Fíi`naa`!

¹¹ Jo lalab fé`gui fi` ni` jí` quiá`- Fidiée`: "Jo dsu` jaléng` dsea` i já`- líing` júu` quiá`- Dsea` Jmáang`-, joba` ja` qui`- jmiñ` fa` e nilitung` dsíir` e já`- calíiñ`- e júu` jo." ¹² Jo røøb` líi`naa` fi` quini` Fidiée`, ja` ee` líi` su líi`naa` dsea` Israel osi ja` líi`naa` lajo é, co` jaam` Fíi`naa` Fidiée` seeng` qui`naa` lajii`naa`, jo jlob` cuø` dsea` do mi` ee`go mi` dsea`ír`-. ¹³ Co` lalab fé`gui fi` ni` jí` quiá`- Fidiée` cajo: "Jo jaléng` dsea` i mi` Fidiée` e nileáng` neiñ` jee` jalé` dsee`- quiá'r`-, joba` lajob nijmé` dsea` do." ¹⁴ Dsu` ja` cuóøng` lí` mi` dsea` Fidiée` song ja` mí` já`- líiñ` júu` quiá`- dsea` do; jogui ja` cuóøng` fa` e nijà`- líing` dsea` júu` quiá`- Fidiée` song ja` mí` canú` gui`r e júu` jo; jogui cajo ja` cuóøng` lí` nür`- e júu` quiá`- Fidiée` do song ja`gui iij` seeng` fa` i` nini`- e júu` quiá`- dsea` do; ¹⁵ jogui ja` cuóøng` e nini`- e júu` quiá`- dsea` do song ja` iij` seeng`gui fa` i` nisíng` dsea` e nijmér` lajo. Jo lalab fé` fi` ni` jí` quiá`- Fidiée` cuaiñ` quiá`- e júu` na: "Dsíng` ia` mí` güiliing` jaléng` dsea` i qui`júu` quiá`- Fidiée`." ¹⁶ Jo dsu` jíi`-tú`-ní` mif`ml` dsea` Israel i já`- líing` e júu` jo lí` laco` la fé` Saíi` fi` ni` jí` quiá`- Fidiée` lí` fé`r` lala: "Fíi`i, jíi`-tú`-ní` mif`ml` dsea` i já`- nicalíng` júu` quií`- e guia` jnea`-." ¹⁷ Jo cuóøng` fe`ee` lana e la'eáang` e guia` dsea` júu` cuaiñ` quiá`- Dsea` Jmáang`-, joba` núu` dsea` e júu` jo; jogui la'eáang` e núu` dsea` e júu` jo, joba` já`- líiñ` e jo. ¹⁸ Jo uíi`- joba` jmíngii` jnea` lala: ¿Su ja` mí` canúu` dsea` Israel e júu` cuaiñ` quiá`- Dsea` Jmáang` do? Mó` dseáng`- nicanúu` biñ!. Jo e jáb`- e jo, co` dseáng`- lajob nicalí` lí` laco`gui la fé` fi` ni` jí` quiá`- Fidiée` lí` fé`lala:

Jo fí' latøøng⁻ jmigüib[~] nicanúu⁻ dsea` júu[^] quiá!⁻ i dsea` i guia` júu[^] quiá!⁻
 Fidiée[~],
 jogui fí' dseáng⁻ tí li[~] huíi[^] eáang[~] fí ni[~] guóo[~] uó⁻ nicanúu⁻ júu[^] quiá!r⁻ cajo.
¹⁹ Jo caléb[~] catú⁻ jmingii⁻ jnea[~]: ¿Su ja[~] mi[~] cangám^{bí} dsea` Israel jalé[~] e júu[^]
 jo? Mó!⁻ dseáng⁻ nicangám^{bí}bre, co['] lalab cajme[~] Moi[~] ie[~] malii[~]gui do e fé⁻
 Fidiée[~]:
 Jnea[~] Fidiée[~] nijmee[~]e e jaléng[~] dsea` i ja[~] líing[~] dsea` Israel ni'uíiñ⁻ dsea`
 quié⁻e,
 jo lajoba[~] nilí[~] dsihuíing[~] jaléng[~] dsea` Israel quiá!⁻ jaléng[~] i dsea` í.
 Jogui nijmee[~]e cajo[~] e niliguíing⁻ dsea` Israel quiá!⁻ jaléng[~] i dsea` í i ja[~] 'goo[~]
 ngáng[~] do.
²⁰ Jo eáam[~] lahuíing[~] fé[~] Saíi[~] e júu[^] la li[~] fé[~] Fidiée[~] lala:
 Jo jaléng[~] dsea` i ja[~] ca'nang[~] jnea[~], cadsém^{bí}bre jnea[~].
 Jogui jaléng[~] dsea` i ja[~] cajmíngíing[~] jnea[~],
 cajmijnéem[~] 'ñiá![~]a jee[~] jaléng[~] í.
²¹ Jo dsu[~] lalab cajme[~]gui Saíi[~] e fé[~] Fidiée[~] cuaiñ⁻ quiá!⁻ jaléng[~] dsea` Israel:
 "Contøøm⁻ caníi⁻i guóo[~]o e jmicóo[~]o 'ná[~], dsea` saang[~] óo'na[~] cóo[~] jnea[~] jogui
 dsea` i ja[~] iing[~] jmé⁻ náu⁻ júu[^] quié⁻e."

11

Mi[~] caguíng[~] Fidiée[~] jaléng[~] dsea` Israel

¹ Jo co['] lajöb líi[~], joba[~] lana jmingii⁻ jnea[~] lala: ¿Su Fidiée[~] nicatiúum⁻bre
 jaléng[~] dsea` quiá!r⁻ dsea` Israel? i U~, dseáng⁻ o['] lajo! Co['] téé[~] óo'na[~] e dsea`
 Israel líing[~] jnea[~] cajo, jo dsea` siju[~] líi[~] yáu[~] Abraham líinⁿ, jogui jee[~] 'lé[~]
 quiá!⁻ Mim[~] iuun⁻ cajo. ² Jo Fidiée[~], lajíi[~] latíi[~] mi[~] uiim[~], caguíñ[~] jaléng[~] dsea`
 Israel e laco['] ni'uíiñ⁻ do dsea` quiá!r⁻, jogui cartíi[~] lana jíi[~] cóo[~] ya[~] ja[~] mi[~]
 catiúung⁻ neiñ⁻ do cajo. Co['] líi[~] dsii[~] e guiáb[~] níi[~] 'ná[~] lajíi[~] e cajíng⁻ Líi[~], jaang[~]
 i café[~] cuaiñ⁻ quiá!⁻ Fidiée[~] ie[~] malii[~]gui do, ie[~] lami[~] caféiñ[~] Fidiée[~] e ca'níiñ⁻
 jaléng[~] dsea` Israel lala: ³ "Fíi[~]i, nicajngam[~] dsea` jaléng[~] i dsea` i fé[~] cuaiñ⁻
 quií!⁻, jogui nicajgiéem⁻bre jalé[~] nife[~] quií!⁻ lí[~] jmiféng[~] dsea` 'ná[~]; jo lajíi[~]
 jneab[~] dsea` quií!⁻ i ja[~] mi[~] cajngang[~] dsea`, jo dsu[~] lajob iiñ⁻ nijmér⁻ cóo[~] jnea[~]
 cajo." ⁴ Jo dsu[~] lalab cañíi[~] Fidiée[~] quiá!⁻ i Líi[~] do jo casí⁻ reiñ⁻ do lala: "Líi[~], dsu[~]
 o['] jíi[~] 'ná[~] dsea` quié⁻e i seeng[~]gui lana, co['] seem^{bí} guié⁻ milgui dsea` quié⁻e
 i ja[~] mi[~] casí⁻ uó⁻ jni⁻ e jmiféiñ[~] i diée⁻ dseacuu[~] i sii[~] Baal." ⁵ Jo lajob líi[~] lana
 cajo, co['] seem^{bí} tú⁻ 'ní[~] mäing[~] dsea` Israel i nicaguíng[~] Fidiée[~] e laco['] nilíiñ⁻
 do dsea` quiá!r⁻. Jo nicalíi⁻ lajo uií[~] e eáang[~] neáang[~] Fidiée[~] jaléng[~] i dsea`
 í. ⁶ Jo Fidiée[~] nicaguíng[~] neiñ⁻ do uií[~] e eáang[~] neáam^{bí}breiñ[~] jo o['] uií[~] cóo[~]
 jalé[~] e nicajméeiñ⁻ do. Co['] faco['] nicaguíng[~] Fidiée[~] jaléng[~] i dsea` do la'eáang[~]
 cóo[~] jalé[~] e nicajméeiñ⁻ do, joba[~] cuóøng[~] fe[~]ee[~] jóng e eáang[~] neáang[~] Fidiée[~]
 jneaa⁻ aa⁻ do jo[~] cuó[~]guir lí[~] tá⁻ cuør[~] e iaang[~] dsíir[~] jóng.

⁷ Jo lalab líi[~], ja[~] calíi⁻ dsea` Israel e ni'uíiñ⁻ dsea` quiá!⁻ Fidiée[~] lí[~] laco[']gui
 jíi[~] e 'nó'r'. Jo dsu[~] i dsea` i caguíng[~] Fidiée[~] 'ñia'r⁻ do, calíb⁻ í e ca'uíiñ⁻ dsea`
 quiá!⁻ dsea` do. Jo dsu[~] jaléng[~] i dsea` cagviaang[~]gui do calíiueb[~] moguir⁻, co[']
 ja[~] iiñ⁻ fa[~] canúur⁻ júu[^] quiá!⁻ Fidiée[~]. ⁸ Jo calíi⁻ lajo lí[~] laco['] la fé[~] fí ni[~] jí[~]
 quiá!⁻ Fidiée[~] lí[~] fé[~] lala: "Jo Fidiée[~] cajméeer[~] cóo[~] jaléng[~] dsea` Israel e ue[~]
 moguiñ⁻ e laco['] ja[~] ningáiñ⁻ laco['] catíing⁻, jogui cajmée^{bí}bre jminiñ⁻ cajo e
 lafa['] ja[~] cuóøng[~] nijóøiñ⁻ jogui loguain⁻ cajo e lafa['] ja[~] cuóøng[~] ninúiñ⁻." Jo
 lanab líing[~] i dsea` í cartíi[~] lana. ⁹ Co['] lalab fé[~]gui fí ni[~] jí[~] quiá!⁻ Fidiée[~] e cajíng⁻
 dseata⁻ dsea` féng[~] Daví[~]:

Míi[~]i 'ná[~], Fidiée[~], e lajee[~] e seáng[~] rúng[~] dsea` góo'o dsea` Israel e gó'r⁻ ir⁻
 colíing[~] jíi[~] laco['] quií!⁻ tuiñ[~],

jo lajee` jo, lajee` jíi^{1~} e ja` lí¹bre,
 mii⁻ e ni'uíng⁻ ga` quiá'r⁻ e laco¹ nitéiñ¹ fí⁻ ni⁻ dsee⁻,
 jo lajoba¹ ni'íñ¹ iihuí¹ laco¹ catíng⁻.
 10 Jogui míí⁻i' ná⁻ cajo, Fidiée⁻, e lafa¹ güijñíb¹ jminir⁻ e laco¹ ja` cuóøng⁻ nijóør⁻
 jogui e lafa¹ nijúm⁻ mocóo'r⁻ conguia`.

Mí⁻ caleáang` Fidiée⁻ jaléng⁻ dsea` ija` líng⁻ dsea` Israel jee` jalé¹ dsee⁻ quiáíñ⁻

11 Jo lana nijmingíi⁻tú⁻ calé⁻ catú⁻: Jo mi⁻ caquiung^{1~} dsea` Israel, ¿su dseáng⁻ conguiab⁻ ca'naaiñ⁻ quiá⁻ Fidiée⁻? U⁻, dseáng⁻ o⁻ lajo. Jo dsu⁻ mi⁻ cajmée⁻ dsea` Israel saang⁻ dsír⁻ cój⁻ Fidiée⁻, jo e jo calí⁻ing⁻ ta⁻ e laco¹ jaléng⁻ dsea` i ja` líng⁻ dsea` Israel nitíñ⁻ e nileáng⁻ Fidiée⁻ ír` jee` jalé¹ dsee⁻ quiáíñ⁻. Jo lajoba¹ eáam⁻ nilí⁻ dsihuíng⁻ jaléng⁻ dsea` Israel quiá⁻ jaléng⁻ i dsea` í uíi⁻ e lajo nícajmée⁻ Fidiée⁻ cój⁻ do. 12 Jo co⁻ saam⁻ dsíi⁻ jaléng⁻ dsea` Israel cajmér⁻ cój⁻ Fidiée⁻, joba¹ dseeb⁻ ca'eer⁻. Jo dsu⁻ e jo eáam⁻ calí⁻ing⁻ ta⁻ e laco¹ ca'uíng⁻ guiá⁻ quiá⁻ jaléng⁻ dsea` jmigüí⁻. Jo nañí⁻ fa⁻ ja` calí⁻ dsea` Israel e ca'íng⁻ Fidiée⁻ ír⁻, dsu⁻ eáam⁻ guiá⁻ nica'uíng⁻ quiá⁻ jaléng⁻ dsea` i ja` líng⁻ dsea` Israel. Jo co⁻ lajob líí⁻, joba¹ cuóøng⁻ lí⁻ fe⁻ee⁻ jóng e eáang⁻gui⁻ níuíng⁻ quiá⁻ jaléng⁻ dsea` i ja` líng⁻ dsea` Israel ie⁻ lami⁻ nijá⁻ líng⁻ jaléng⁻ dsea` Israel júu⁻ quiá⁻ Fidiée⁻.

13 Jo dsu⁻ sea`bi júu⁻ e 'né⁻ fíi⁻ 'ná⁻, dsea` ja` líng⁻na⁻ dsea` Israel. Jo Fidiée⁻bing⁻ i nicasíng⁻ jnea⁻ e laco¹ niguiaa⁻ júu⁻ quiá'r⁻ jee⁻ jaléng⁻ 'ná⁻. Jo jnea⁻ eáam⁻ jmi⁻goo⁻ e ta⁻ e nícangíí⁻n quiá⁻ dsea` do. 14 Jo uíi⁻ e jmoo⁻o lajo cój⁻ ta⁻ quié⁻e, joba¹ jnea⁻ iin⁻n e faco⁻ lajogui nilí*i* e ni'íng⁻ jaléng⁻ dsea` góo⁻o dsea` Israel e nileáiñ⁻ jee⁻ jalé¹ dsee⁻ quiá'r⁻. 15 Jo uíi⁻ e nica'náam⁻'ñia⁻ Fidiée⁻ e seeiñ⁻ cøøng⁻ cój⁻ dsea` Israel, joba¹ jaléng⁻ dsea` i caguiaang⁻gui nicalí⁻bre e niseeiñ⁻ juguiá⁻ júu⁻ røø⁻ cój⁻ Fidiée⁻. Jo dsu⁻ mi⁻ ni'íng⁻tú⁻ Fidiée⁻ jaléng⁻ dsea` Israel, e jo líí⁻ lafa¹ mi⁻ jí⁻tú⁻ jaang⁻ líí⁻. 16 Jo lajob líí⁻ e júu⁻ na lí⁻ laco¹gui la líí⁻ mi⁻ jmoo⁻o dsea` iñí⁻; co⁻song la'uui⁻ e iñí⁻ e nímé⁻ dsea` do quiá⁻ e nícuóør⁻ Fidiée⁻, joba¹ lajaléb⁻ e ca⁻ caguiee⁻gui do güeam⁻ cajo. Jogui song jmó⁻ quiá⁻ co⁻ 'ma⁻ catíng⁻ Fidiée⁻, joba¹ güeam⁻ cajo e guo⁻ quiá⁻ e 'ma⁻ do.

17 Jo cuóøng⁻ fe⁻ee⁻ e i liing⁻ dsea` Israel lííñ⁻ lafa¹ guo⁻ 'ma⁻ ofíi⁻ e cajn⁻ dsea` jo dsu⁻ cahuíb⁻ e guo⁻ jo. Jo eáang⁻ quiá⁻ e guo⁻ e cahuí⁻ do, fí⁻ job caje⁻ e guo⁻ 'ma⁻ ofíi⁻ e iáang⁻ 'ñia⁻ fí⁻ jee⁻ mó⁻. Jo jaléng⁻ 'ná⁻, dsea` ja` líng⁻na⁻ dsea` Israel, 'ná⁻bing⁻ i líng⁻ lafa¹ e guo⁻ e 'ma⁻ ofíi⁻ jo. 18 Jo co⁻ lajob lííng⁻na⁻, joba¹ fíi⁻guíí⁻ 'ná⁻ jie⁻ mi⁻ í⁻ óo'na⁻ e niing⁻gui⁻ laco¹gui e guo⁻ 'ma⁻ e nícahuí⁻ do, co⁻ song í⁻ óo'na⁻ lajo, joba¹ 'né⁻ e jmiguiéng⁻ óo'na⁻ e o⁻ 'ná⁻ i se⁻ e jmó⁻ quiá⁻ e 'ma⁻ do, co⁻ la'eáang⁻ e jmó⁻ doba¹ e jí⁻ 'ná⁻, dsea` líng⁻na⁻ lafa¹ guo⁻ 'ma⁻ ofíi⁻ e ca'iáang⁻ 'ñia⁻ fí⁻ jee⁻ mó⁻.

19 Jo dsu⁻ jangám⁻ ni'í⁻ o⁻ jo nifo⁻ lala: "Cahuíb⁻ e guo⁻ quiá⁻ e 'ma⁻ do e laco¹ nija⁻ jnea⁻ ée⁻ quiá⁻ e lí⁻ cahuí⁻ do." 20 Jo e jáb⁻, lajob calí⁻, dsu⁻ cahuíb⁻ jalé⁻ e guo⁻ jo uíi⁻ e ja` já⁻ calíng⁻ júu⁻ quiá⁻ Fidiée⁻. Jo dsu⁻ 'ná⁻, dsea` ja` lín⁻ dsea` Israel, lafa¹ casém⁻ba⁻ e fí⁻ dse⁻ e 'ma⁻ jo uíi⁻ e já⁻ calín⁻ júu⁻ quiá⁻ Fidiée⁻. Jo co⁻ lajob calín⁻, joba¹ ja` 'né⁻ e jmíjløng⁻ uø⁻ uíi⁻ quiá⁻ e jo, co⁻ lí⁻ lí⁻ 'né⁻ e ñiing⁻ o⁻. 21 Jo co⁻ ja` cajmée⁻ Fidiée⁻ féng⁻ dsír⁻ cój⁻ e guo⁻ 'ma⁻ e guita⁻ cajn⁻ dsea` joba¹ caqui⁻bre, jo co⁻ lajob cajmée⁻guir cój⁻ e guo⁻ jo, joba¹ dseáam⁻ e nímér⁻ lajo cój⁻ 'ná⁻ cajo. 22 Jo co⁻ lajob líí⁻, joba¹ ne~naa⁻ jial tíí⁻ e guíung⁻ Fidiée⁻ lifa¹ í⁻bre í⁻ laco¹ catíng⁻ mi⁻ ee⁻go jmoo⁻ dsea` e ja` dseeng⁻. Jo co⁻ lajob lííñ⁻, joba¹ iihuíb⁻ cacuø'r⁻ jaléng⁻ i dsea` i cajmée⁻ saang⁻ dsíi⁻ cój⁻ r⁻. Jo dsu⁻ eáam⁻ guiúiñ⁻ cój⁻ 'ná⁻, dsea` ja` líng⁻na⁻ dsea` Israel, lifa¹ 'né⁻ e seeng⁻na⁻ e contøøng⁻ já⁻ líng⁻na⁻ júu⁻ quiá⁻bre. Jo dsu⁻ song ja` jmoo'na⁻ lajo, joba¹ dseáam⁻ jóng e lafa¹ nihuíng⁻na⁻ e fí⁻ dse⁻ e 'ma⁻ jo. 23 Jo

song já⁻ nilíing` jaléng["] dsea` Israel júu[^] quiá⁻ Fidiée[~] jogui e niqui⁻ jíng["]tu yaaiñ[~] fí[~] quini[~] dsea[~] do, joba[~] caléb["] catú⁻ ni'uíng["]tur lafa[~] guo["] quiá⁻ e 'ma[~] e lí[~] cahuíñ["] do. Co[~] quiíb["] Fidiée[~] jmíiñ[~] e nijmé["]tur e niséng["]tur e guo["] quiá⁻ e 'ma[~] e caquiu[~]r⁻ do. ²⁴ Jo co[~] 'ná["], dsea[~] ja[~] líng["]na[~] dsea` Israel, lafa[~] cahuíng["]na[~] fí[~] coo[~] 'ma[~] ofíi[~] e ca'iáang["]ñia["] fí[~] jee[~] mó["], jo lafa[~] caséng["]na[~] fí[~] coo[~] 'ma[~] ofíi[~] e guita[~] cajní[~] dsea[~] nañí[~] fa[~] ja[~] jmóo[~]re dsea[~] lajo, dsu[~] lajob calí[~] cóo["] 'ná["]; jo co[~] lajob calí[~] cóo["] 'ná["], joba[~] eáang[~]guib ja[~] huíng["] e lafa[~] niséng["]tu Fidiée[~] e guo["] e nicaquiu[~]r⁻ do quiá⁻ e 'ma[~] e guita[~] cajní[~] dsea[~]. Jo jalé["] e guo["] jo, íb[~] lafa[~] jaléng["] dsea` Israel, jo ie[~] mi[~] nilí[~] lajo, joba[~] nisém["]tu calé["] catú⁻ e guo["] quiá⁻ dseáng["] e 'ma[~] e guita[~] cajní[~] dsea[~].

Nileám`jaléng` dsea` Israeljee` jalé["] dsee⁻ quiá'r⁻ mi[~] nití⁻ e í["]jo

²⁵ Dsea[~] rú["]naa[~] dsea[~] quiá⁻ Dsea[~] Jmáang[~], iim[~]baa e ñí["]na[~] e júu[^] la quiá⁻ Fidiée[~] e ja[~] mi[~] cajmijnéeiñ[~] lamí[~] jéeng[~]gui e laco[~] lajo ja[~] nijmjløng["] yaang["]na[~] e tiing["]na[~] eáang[~]. Jo e lab e júu[^] jo, e i liing["] dsea` Israel eáam[~] nicajmíeer[~] laaiñ[~] cóo["] júu[^] quiá⁻ Fidiée[~], jo dsu[~] calí[~] lajo e lí[~] laco[~] ni*'ié*["] jié["] jíi[~] si*'i*[~] 'né["] tí[~] i dsea[~] i ja[~] líng["] dsea` Israel i nijá⁻ líng["] júu[^] quiá⁻ Fidiée[~]. ²⁶ Jo mi[~] ning[~] e nidsijée[~] jalé["] e jo cóo["] jaléng["] dsea[~] i ja[~] líng["] dsea` Israel, jogui[~]ba[~] nileáng["] jaléng["] dsea` Israel jee[~] jalé["] dsee⁻ quiá'r⁻. Jo e na lí[~] lí[~] laco[~] la fé["] fí[~] ni[~] ji[~] quiá⁻ Fidiée[~] lí[~] fé["] r⁻ lala:

Jo fí[~] Sión lí[~] nijáa[~] i dsea[~] i nileáng["] dsea[~] jee[~] jalé["] dsee⁻ quiáiñ["].

Jo íb[~] i nijé["] jalé["] e ja[~] dseeng["] jee[~] jaléng["] dsea[~] siju[~] 'líi[~] yúu["] Jacóo[~].

²⁷ Jo e nab e júu[^] e nijmirøø[~] cóo["] jaléng["] í["]
mi[~] nití⁻ í["] e ni*'i*[~]n jalé["] dsee⁻ quiá'r⁻.

Jo lanab jíi[~] lí[~] júu[^] quiá⁻ Fidiée[~].

²⁸ Jo latí[~] jmíiñ[~] na, i fíim[~] dsea` Israel 'ní["] níim["]bre Fidiée[~], co[~] ja[~] mi[~] ca*'iñ*["] júu[^] quiá⁻ dsea[~] do e quiá⁻ jial laang["] dsea[~] jee[~] jalé["] dsee⁻ quiá'r⁻. Jo lí[~] lajo e lí[~] laco[~] cuóøng["] nijá⁻ líng["]na[~] júu[^] quiá⁻ Fidiée[~], 'ná["] dsea[~] ja[~] líng["]na[~] dsea` Israel. Jo dsu[~] mi[~] 'noo'bí[~] 'neáang[~] Fidiée[~] jaléng["] dsea` Israel dsu[~] uíi[~] e caguiñ["] jaléng["] dsea[~] áang[~] quiáiñ["] do jogui[~] e cajmíeer[~] júu[^] tigua[~] cóoiñ["] do cajo. ²⁹ Co[~] jalé["] e cuø["] Fidiée[~] lí[~] doñí[~] ií[~] dsea[~] jo[~] qui⁻ jmíiñ[~] fa[~] e niguí["] tur calé["] catú⁻, o'gui[~] fa[~] e nitiúung["] tur jaléng["] i dsea[~] i nicató'r⁻ i nilíng["] dsea[~] quiá'r⁻. ³⁰ Jo lamí[~] jéeng[~]gui jaléng["] 'ná["], dsea[~] ja[~] líng["]na[~] dsea` Israel, eáam[~] cajmee[~] na[~] e saang[~] óo'na[~] cóo["] Fidiée[~]. Jo dsu[~] lanagui, uíi[~] e lajob nicajmíeer[~] cajo jaléng["] dsea` Israel, joba[~] Fidiée[~] lana nífi[~] líiñ[~] 'ná["]. ³¹ Jo lajob nicajmíeer[~] dsea` Israel cóo["] Fidiée[~] lana, jo dsu[~] calí[~] lajo cajo e lí[~] laco[~] lana nilí[~] fí[~] líng["] Fidiée[~] 'ná["], dsea[~] ja[~] líng["]na[~] dsea` Israel, jogui[~] calí[~] lajo cajo e lí[~] laco[~] lajo nilí[~] fí[~] líng["] Fidiée[~] jaléng["] i dsea` Israel do. ³² Jo lajíiñ[~] dsea[~] jmigüi[~] nicajmíeer[~] saang[~] dsíi[~] cóo["] júu[^] quiá⁻ Fidiée[~], co[~] lajob si*'i*[~] quiá⁻ dsea[~] do. Jo calí[~] lajo e lí[~] laco[~] mi[~] nilicøøng["]gui, nilí[~] fí[~] líng["] Fidiée[~] lajaléng["] i dsea[~] í["].

³³ Jo dseáng["] ja[~] cøøng["] cóo["] jial tí[~] e guiúng["] Fidiée[~] cóo["] lajaléng["] dsea[~] jmigüi[~],

jogui[~] lajob cajo ja[~] cøøng["] cóo["] jial tí[~] e tiiñ[~] ngáiñ["].

Jo jíi[~] jaang["] dsea[~] jmigüi[~] qui⁻r⁻ jmíiñ[~] fa[~] e ningáiñ["] jial laço[~] jíi[~] e í["] dsíi[~] dsea[~] do cóo["] jalé["] e nijmér⁻, jogui[~] jial e nijmér⁻ lajalé["] e jo.

³⁴ Co[~] lalab fé["] Fidiée[~] fí[~] ni[~] ji[~] quiá'r⁻:

Jíi[~] jaang["] dsea[~] jmigüi[~] qui⁻r⁻ jmíiñ[~] fa[~] e niliñir[~] jialco[~] í["] dsíi[~] Fidiée[~] o'gui[~] cajo fa[~] e nijíñ["] e[~] jalé["] e 'né["] nijmér⁻ dsea[~] do.

³⁵ Jogui[~] jíi[~] jaang["] dsea[~] jmigüi[~] ja[~] ee[~] mi[~] cacuør["] Fidiée[~] jéeng[~]gui e laço[~] dsea[~] do nijmér⁻ qui⁻ tää[~] cóo["] dsea[~] jmigüi[~].

Jo lanab lí[~] júu[^] quiá⁻ Fidiée[~] e tóo[~] fí[~] ni[~] ji[~] quiá'r⁻.

³⁶ Dsco' lajaléb" e sea` fí' jmigüí Fidiée`bing' i cajmée` , jogui la'eáang' í'bre e sea` jalé" e jo, jogui e quiá"-bir lí' lajalé" e jo cajo. joba' car` ngongüí jmiib" 'né" e nijmiféng"naa' Fidiée`!

Jo lajob 'né" niliti~.

12

Jáang'~yaang~na'fí'jaguó`Fidiée`lafa'coo'feá'~

¹ Dsea` rú'naa' dsea` quiá"- Dsea` Jmáang~, uíi"~ e eáang' fí' líing~ Fidiée` jneaa~aa', joba' míi"~í 'nú' jmi'ee` e nijáang~ yaang~na' fí' jaguór` e líing~na' lafa' coo` feá"- e jí', jogui e güeang~na' e líing~na' dseáng~- jíi"~ e quiá"-bre, jogui e jlo"~ nití~ dsíir` cajo; co' e nab feá"- e 'né" nijíi"na' fí' quini` Fidiée` e laco' nijmiféng"naa're. ² Jogui jie~ mí' síng" yaang~na' e fí' ja` dseeng` lí~ ngí` dsea` jmigüí i seeng` jmií~ na, co' ja` 'né" jmée~na' lajo. Co' lí"~ lí' 'né" e nicuó"- fí' yaang~na' e nilisíing~ jialco' í' óo'na', jo lajoba' nilisíing~ jialco' ee~na' fí' jmigüí la, jogui cajo e quií"na' jmií~ e niliñí"na' e~ e iing~ Fidiée` e nijmée~na' lí"~ lajalé" e guiú" jogui e jlo"~ e tí` dsíi` dsea` do jogui cajo e røø` e ja` cøøng` cøo"~.

³ Jo Fidiée` nicacuø'r` jnea~ coo` ta~ uíi"~ e lajo cali'iáang` dsíir` cajmée`r` cøo"~ jnea~. Jo co' lajob cajmée`guir, joba' fíi"~í 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quiá"- Dsea` Jmáang~, e jíi"~ jaang' ná"~'né" ni'f~ áa'na' e niing~gui eáang' laco' jíi"~ e catíing~ ni'f~ áa'na' cuaiñ~ quií"na'. Co' 'né" e ni'f~ áa'na' jíi"~ laco' catíim~ lí"~ laco' jíi"~ tíi` e cangiíng~na' quiá"- Fidiée` e já"~ líing~na' júu^ quiá'r~. ⁴ Dsco' lajaang` lajaang` jneaa~aa' seab` jmini~naa' cøo"~gui loguá~naa' jogui e jíe"gui cajo, jo lacoo` e jo quií"ii` jmaquiíim` ta~ iing` lacoo`. ⁵ Jo lajob líi` jneaa~aa' cajo, dsea` líi`naa' dsea` quiá"- Dsea` Jmáang~, co' nañí` fa' fíi'm'baa' eáang', dsu' lafa' jaam` dsea` líi`naa' i já"~ líing` júu^ quiá"- Dsea` Jmáang~. Jo ja` ee` líi` líi`naa' jmaquíng` lajaang` lajaang`naa', dsu' lafa' jaam` dsea` líi`naa' lajaléng"naa'.

⁶ Jo e cuø" Fidiée` jneaa~aa' e iáang` dsíir` jmaquiíim` nicangiíng`naa' lajaang` lajaang`naa'. Joba' song nicacuø'r` jneaa~aa' e tíi`naa' guia'naa' júu^ quiá'r~ fí' quini` dsea` jiéng", joba' lajob 'né" jmó^oo' lí"~ laco' jíi"~ tíi` e nicangiíng`na' e já"~ líi`naa' júu^ quiá'r~. ⁷ Jogui song nicacuø'r` jneaa~aa' e nijmée~naa' ta~ e nijmicóo"naa' dsea` rú'naa', joba' lajob 'né" jmó^oo'. Jogui song nicangiíng`naa' quiá'r~ e tíi`naa' e ni'é"naa' dsea` rú'naa' júu^ quiá"- Dsea` Jmáang~, joba' lajob 'né" jmó^oo' jóng. ⁸ Jogui song nicangiíng`naa' quiá'r~ e tíi`naa' e nicuó"naa' bí` dsea` rú'naa', joba' lajob 'né" jmó^oo'. Jogui song nicangiíng`naa' quiá'r~ e nijmicóo"naa' dsea` rú'naa' cøo"~ jale"~ e sea` quií"naa', joba' lajob 'né" jmó^oo' e ngocáng` dsí`naa'. Jogui song nicangiíng`naa' quiá'r~ e oo~naa' coo` ta~, joba' eáam` 'né" e ñiing` dsí`naa' e nijmó~naa' e ta~ jo. Jogui song nicangiíng`naa' quiá"- Fidiée` e nijmicóo"naa' jaléng" dsea` rú'naa' i li~ 'né" quiá"- lajo, joba' lajob 'né" jmó^oo' e iáang` dsí`naa'.

Jial 'né" seeng`dsea`quiá"-Dsea`Jmáang"

⁹ Jo fíi"guíí 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quiá"- Dsea` Jmáang~, dseáng~- e ngocáng` óo'ba' 'né" nijmi'neáang`naa' dsea` rúng`na', jo o' lí"~ júu^ e fó'na' e jmoo'na' lajo. Jogui 'né" e 'ní' máam'ba' jalé" e ja` dseeng`, co' lí"~ lí' dseáng~- jíi"~ e guiú"ba' 'né" nijmée~naa'. ¹⁰ Jogui jmi'neáang`naa' dsea` rúng`na' lí"~ laco'gui catíing~ e jmoo` dsea` quiá"- Dsea` Jmáang~, jogui nijmi'goo` rúng`na' cajo.

¹¹ Jo ja` 'né" jmée~na' fíng"na', co' lí"~ lí' 'né" e nicuó"~ bí` yaang~na' e nijmée~naa' jalé" ta~ e nicangiíng`naa' quiá"- Fidiée`.

¹² Jo e iáang` óo'ba' 'né" seeng`na' la'eáang` e dseáng~- nitab~ óo'na' e niliseem'ba' cøøng` cøo"~ Fidiée` fí' ñíffí" quiá'r~ mi~ nití~ e í" jo. Jogui 'né"

e jmée^na' féng' óo'ba' cóo'^ jalé^ fí^í^ dsí^ e dsing^íng^ na', jogui cajo ja' 'né- tú^na' e fóng^na' Fidiée^.

¹³ Jo jaléng^ dsea` rúng^na' dsea` quiá^ Dsea` Jmáang^ i li^ sea`go fí^í^ dsí^ quiá^, joba' 'né- e njimicóo^ baa're jóng. Jogui íing^na' cóo'^ júu^ røø^ jaléng^ dsea` i guiliing^ fí^ quí^na'.

¹⁴ Jogui mii^na' Fidiée^ cóo^ e guiá^ uí^ quiá^ jaléng^ dsea` i jmáng^ 'ná^ ga', jo dseáng^ lajob 'né- jmée^na' cóo'r^ jogui jie^ mi^ fó^na' júu^ 'li^ uí^ quiá'r^.

¹⁵ Jo jmi^iáang^ óo'na' cóo'^ jaléng^ dsea` rúng^na' dsea` quiá^ Dsea` Jmáang^ i iáang^ dsí^, jogui jmee^na' fí^í^ fing seeng^ i líng^ lajo.

¹⁶ Jo røøb^ 'né- seeng^na' jee^ la'o^ 'ná^, dsea` líng^na' dsea` quiá^ Dsea` Jmáang^ . Jo ja' 'né- e jmíjløng^ yaang^na', co^ lì^ lì^ 'né- e seeng^na' e røøb^ líng^na' lacolgui líng^ i dsea` i ja` jmíjløng^ yaang^ jee^ jaléng^ 'ná^ . Jogui ja^ güt^í^ óo'na' e dseáng^ líng^na' dsea` i tñng^ ngáng^ . ¹⁷ Jo ja` jmoo^na' qui^ táá' cóo'^ dsea` rúng^na' song ee^go ca'léer^ quí^na', co^ 'ná^ 'né- njimi^tung^na' e njimée^na' dseáng^ jmang^ e guiáb^ cóo'^ doñi^ ii^ dsea` rúng^na' . ¹⁸ Jo jié^ jíi^ cartí^ lì^ quí^na' jmii^ jmee^na' e niliseeng^na' juguiá^ júu^ røø^ cóo'^ lajaléng^ dsea` rúng^na' . ¹⁹ Jo e laba' iin^ n fí^ guí^ 'ná^, dsea` rú^naa' dsea` quiá^ Dsea` Jmáang^ i 'neáan^ n eáang^, e mi^ ee^go ca'léer^ dsea` quí^na', ja' 'né- fa' e nicó^na' quí^na', co^ ja` dseeng^ e jmée^na' lajo; co^ lì^ lì^ 'né- e nisée^na' fí^ jaguo^ Fidiée^ e júu^ jo, co^ fí^bing^ i ni^í^ í^ lacolcatíng^; co^ lalab fí^r^ fí^ ni^ jí^ quiá'r^: "Jneab^ Fidiée^ dsea` catíin^ n e ni^í^ i^ lacolcatíng^, jo jnea^bing^ i niqui^ táá' dseáng^ lacol^ si^í^ ." Jo lanab jíi^ lí^ júu^ e jíng^ Fí^naa' Fidiée^ fí^ ni^ jí^ quiá'r^ . ²⁰ Jo lalab fí^gui cajo fí^ ni^ jí^ quiá'r^: "Jo song jaang^ dsea` i 'ná^ níng^ 'ná^ mi^r^ 'ná^ e nidø^r^ osi e ni^í^r^ é, joba' 'né- cuø^ba're lajíi^ e mi^r^ 'ná^ do. Jo mi^ njime^ lajo, lajoba' nil^ i^ líng^ i^ 'ná^ níng^ 'ná^ do cóo^ lajíi^ e jmoo^r^ cóo^ 'ná^ do." ²¹ Jo jie^ mi^ cuøøng^ uø^ fa' e jalé^ e ja` dseeng^ nilí^ 'ná^, co^ la'eáang^ e jmoo^ jalé^ e guiá^, lajoba' nilí^ jalé^ e ja` dseeng^ do.

13

¹ Jo e laba' iin^ n fí^ guí^ 'ná^, dsea` rú^naa' dsea` quiá^ Dsea` Jmáang^ , e lajíim^ 'ná^ 'né- jmée^na' náu^na' jalé^ ta^ quiá^ dseata^ i seeng^ . Dsaco^ Fidiée^bing^ i nicacuø^ e ta^ jo quiá^ jaléng^ dseata^, jogui cajo 'niab^ Fidiée^ dsea` nicaguiar^ uiing^ e seeng^ jaléng^ i^ . ² Jo co^ lajob lì^, joba' jaléng^ dsea` i jmoo^ laang^ cóo^ lajíi^ ta^ quiá^ dseata^, joba' ja` jmoo^r^ náu^r^ jóng lajíi^ ta^ e nicaquí^ Fidiée^ . Jo jaléng^ dsea` i jmoo^ lajo, joba' yaam^bre 'nó^r^ e nidsijé^ huíng^ quiá'r^, co^ iihuíb^ ni^íñ^ . ³ Dsaco^ jaléng^ dseata^ ja` seeiñ^ fa' e niféiñ^ jaléng^ dsea` i jmoo^ jalé^ e guiá^, dsaco^ jaléng^ dsea` i jmoo^ ga^bing^ i njimeáiñ^ lajo. Jo song 'ná^ iin^ e niliseen^ e ja` 'gón^ dseata^, joba' 'né- e ni^ee^ e guiáb^ jóng, jo lajoba' nifé^ dseata^ guiá^ uí^ quiá^ . ⁴ Co^ Fidiée^bing^ i caguíng^ jaléng^ dseata^ e lacol^ njimicóo^r^ 'ná^ . Jo dsu^ song jmoo^ jalé^ e ja` dseeng^, joba' 'né- jme^ 'gó^ba' cóo^r^ jóng; co^ e líng^ ta^ba' e quié^ dseata^ 'ma'u^ quiá'r^, co^ cóo^ e joba' e cuø^ lì^ ee^ ta^ óor^, co^ 'niab^ Fidiée^ dsea` cacuø^r^ dseata^ e óoiñ^ do ta^ e lacol^nicuø^r^ iihuí^ jaléng^ dsea` i jmoo^ laang^ lajíi^ ta^ quiá'r^ . ⁵ Jo uí^ e lajob lì^, joba' dseáng^ laguíim^ 'né- e njmée^ náu^ jalé^ ta^ quiá^ dseata^, dsu^ o^ fa' e lacol^ ja^ ni^íñ^ iihuí^, co^ uøø^ba' 'né- e ni^íñ^ o^ e dseáng^ e guiá^ ba' e njmée^ lajo. ⁶ Jo uiing^ e lajob cajo, joba' quí^ 'ná^ cuu^ e mi^ dseata^; dsaco^ Fidiée^bing^ i caguíng^ jaléng^ dseata^, joba' jíi^ jo ta^ quiá^ bre e quiá^ e quiá^r^ ta^ .

⁷ Joba' fí^ guí^ 'ná^, dsea` rú^naa' dsea` quiá^ Dsea` Jmáang^ , jmití^na' lajíi^ e catíng^na'; joba' cuøø^na' jaléng^ i^ dsea` i óo^go ta^ lajíi^ e catíñ^ e niñíñ^, fa^jaléng^ i^ catíng^ e ni^íng^ jalé^ cuu^ e soo^ fí^, joba' qui^na' e jo; jogui jalé^ e

cuu⁻ e quiá⁻ ee[']go ta[~] jmoo[']na['] osi ee[']go sea['] quiá⁻na['], joba['] qui[']na['] e jo['] cajo[.]
Jogui jmi[']goo[']na['] jaléng["] dsea['] i óo[']go ta[~], co['] lajob catíng["] e nijmée[']na['], jogui
jmiféng["]na['] lajaléng["] dseata['] laco['] catíng["] cajo[.]

⁸ Jo ja['] jmírøøng['] yaang["]na['] cоо['] jíi['] jaang['] dsea['], co['] lí['] lí['] 'né⁻ e
nijmi[']neáang["]na['] dsea['] rúng["]na[']; dsaco['] i dsea['] i jmi[']neáang['] dsea['] rúng["]
nicajmiti[']bre røø lajíi['] júu['] qui[']ta[~] e cajme['] Moi[.] ⁹ Jo lalab fé['] e júu['] qui[']ta[~]
do: "Ja['] 'lee['] e nigüün["] cоо['] dseamf['] osi dseañ["] i o['] quiá⁻, jogui jie['] mi[']
jngán["] dsea['] rún["], jogui ja['] jmoo["] ii['], jogui ja['] fó['] júu['] ta[~] júu['] e laco['] ni'lée[']
quiá⁻ dsea['] rún["], o[']gui jmoo["] dsihuün["] quiá⁻ jaléng["] dsea['] rún["] cajo[.]" Jo jalé["]
e júu['] qui[']ta[~] na cоо[']gui jalé[']gui e júu['] qui[']ta[~] e caguiee[']gui do dseáng["]
lalab jíi['] lí['] cоо['] e júu['] qui[']ta[~] e fé['] lala: "Jmi[']neáang['] jaléng["] dsea['] rún["]
lí['] laco[']gui jmi[']neáan["] uø[']." ¹⁰ Dsaco['] i dsea['] i jmi[']neáang['] jaléng["] dsea['] rúng["],
jmang["] jalé["] e guia[']b⁻ jmóor['] cоо['] jaléng["] i dsea['] í. Co['] mi['] jmi[']neáang['] dsea[']
rúiñ["] dseáng["] laco['] si[']í, joba['] jmiti[']bre laco['] fé['] jalé["] júu['] qui[']ta[~] e cajme[']
Moi[.]

¹¹ Jo sea[']bi uiing["] quiá⁻ e nijmé[']naa['] lajo, co['] dseáng["] 'né⁻ e ñí[']baa['] guia[']
jialco['] nilíi['] e see[']naa['] jmii['] na, jogui cajo['] 'né⁻ e ñí[']baa['] e nicatib['] í['] e nijmijnée[']
dsi[']naa['] contøøng⁻. Co['] dseáng["] nijaquieem['] e jmii['] e nijáa[']tu Fíi[']naa['] Dsea[']
Jmáang["] ff['] jmigüi['] la e laco['] nitóør['] jneaa[']aa['], dsea['] i nicaléaaiñ['] jee['] jalé["]
dsee['] quiá⁻. Dsaco['] lana dseáng["] niquiá⁻gui e jmii['] jo laco[']gui ie['] lamí['] já⁻
calí[']naa['] júu['] quiá[']r⁻. ¹² Co['] lana nilíi['] lafa['] e tí['] lí['] nijneá['], co['] nijaquieem['] e
jmii['] jo; joba['] 'né⁻ e nitú[']baa['] jalé["] e ja['] dseeng['] e lamí['] jmoo[']naa['] e qui['] tíing[']
dsea['] jmóor['] ff['] lí['] nua['], co['] ja['] 'né⁻ jmó[']oo['] lajo. Co['] lí['] lí['] 'né⁻ e nijmó[']oo['] jalé["]
e qui['] tíing['] dsea['] jmóor['] ff['] lí['] jneá['], e jmáang["]naa['] ta[~] jalé["] e nicacuø['] Fidiée[']
jneaa[']aa['] e laco['] njimi[']øng["] yee[']naa['] lí['] laco[']gui jalé["] e jmáang["]ta[~] jaang[']lée⁻
mi['] dséer['] ff['] jee['] 'nii[']. ¹³ Jo contøøm⁻ 'né⁻ ee[']naa['] røø['] laco['] catíng["] lí['] laco[']gui
la jmó['] dsea['] i seeng['] ff['] lí['] jneá[']; co['] ja['] 'né⁻ e jmó[']oo['] fa['] e seáang["] rú[']naa[']
e nidsi[']né[']naa['] mée['] osi e nidsé[']ee['] lí['] tí['] jmii['] e ta[~] dsea['] míi['] eáang['], osi e
güi[']naa['] cоо['] dseañ["] osi dseamf['] i o['] qui[']naa['], osi lí['] doñi['] ee['] e 'li['] e jié[']gui
é, o[']gui e jmoo[']naa['] ta[~] jíing['] osi ta[~] dsihuün["] quiá⁻ dsea['] rú[']naa['] é. ¹⁴ Co['] o[']
lajo e 'né⁻ jmée['] 'ná['], co['] lí['] lí['] 'né⁻ e teá[']gui nisíng["]na['] cоо['] júu['] quiá⁻ Fíi[']naa[']
Dsea['] Jmáang["] e jmáang["]na['] ta[~] jalé["] e jmi[']øng["] yaang["]na['] e nicacuø['] r['] 'ná['] lí[']
laco[']gui jalé["] e jmi[']øng["] 'nía['] jaang['] 'lée⁻. Jogui ja['] 'nó[']na['] jial e nijmi[']iáang[']
óo[']na['] cоо['] jalé["] e ga['] e lf['] óo[']na['] e sea['] ff['] jmigüi['] la.

14

Ja[']en["] dsea['] rún["] dsea['] quiá⁻ Dsea['] Jmáang["]

¹ Jo ffi[']guüi['] 'ná['], dsea['] rú[']naa['] dsea['] quiá⁻ Dsea['] Jmáang["], íing["]na['] røø[']
jaléng["] dsea['] quiá⁻ Dsea['] Jmáang["] i ja['] mi['] 'goo['] teáang['] teá['] cоо['] júu['] quiá⁻
dsea['] do, jo ja['] jmoo[']na['] ta[~] jíing['] cоо[']r['] uíi['] quiá⁻ jalé["] e í['] óo[']na[']. ² Co['] seem[']
dsea['] quiá⁻ Dsea['] Jmáang["] i í['] dsíi['] e cuóøom['] lí['] dó'r['] lf['] doñi['] ee['] jmiñi['], jogui
dsu['] seem[']bi cajo['] i jíi[']bi mi['] teá['] sing['] cоо['] júu['] quiá⁻ Dsea['] Jmáang["] jo í['] dsíi[']
e jíi['] ja[']ba['] cuóøng['] lí['] dó'r[']. ³ Jo co['] lajob lí['], joba['] i dsea['] quiá⁻ Dsea['] Jmáang["] i
í['] dsíi['] e cuóøom['] lí['] dó'r['] lf['] doñi['] ee['] jmiñi['], joba['] ja['] cuóøng['] fa['] e jmijløng["] 'nía[']r[']
uíi['] quiá⁻ i dsea['] rúiñ["] i gø['] layaang['] ja['] do; jogui i dsea['] i í['] dsíi['] e cuóøom['] lí[']
dó'r['] layaang['] ja['], joba['] ja['] cuóøng['] e ni'éiñ["] i dsea['] rúiñ["] i í['] dsíi['] e cuóøom['] lí[']
dó'r['] lf['] doñi['] ee['] jmiñi[']. Jo dsu['] quiá⁻ Fidiée['] ja['] ee['] lí['] e gø['] dsea['] lajalé["], co[']
nicalím["]bre i dsea['] i líing['] lajo[.]

⁴ Jo ja['] dseeng['] fa['] e ni'éen["] jaang['] dsea['] i jmoo['] ta[~] quiá⁻ jaang[']gui dsea['].
Dsaco['] cuaiñ["] quiá⁻ i ffi['] quiá⁻ ta[~] quiá[']r⁻ dob song ca'uíng["] guiá⁻ lajíi['] ta[~]

jmóor` osi ca'uíng` ga` é. Jo dsa' guiáb` ni'uíng` quiá'r`, co' eáam' 'gøng' Fí'naa' Dsea` Jmáang`, jo í'bing' i nijmicóo!` e ni'uíng` guiá` quiá` i dsea` do.

⁵ Jogui cajo: Seem` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` i í' dsí` e niing`gui e liing` jmií~, jogui seem`bi cajo i í' dsí` e røb` lí` lajalé` jmií~ jo ja` sea` jmií~ fa' e niing`gui. Jo dsa' lajaang` lajaam` dsea` 'né` e ta` dsí` røb` cōo!` lajíi!` e í' dsí` do. ⁶ Jo co' i dsea` quiá` Dsea` Jmáang` i í' dsí` e niing`gui e liing` jmií~ jo jmóor` lajo e laco' nijmi'gór` Fí'naa' Fidiée`. Jogui i dsea` quiá` Dsea` Jmáang` i í' dsí` e cuóøm` lí` dø'r` lí` doñi` ee` jmiñi` jo jmóor` lajo e laco' nijmi'gór` Fí'naa' Fidiéeb` cajo, jogui cuø'bre gui'máang` dsea` do. Jogui i dsea` quiá` Dsea` Jmáang` i í' dsí` e lajíi!` ja`ba` cuóøng` lí` dø'r` jo jmóor` lajo e laco' jmi'gór` Fí'naa' Fidiée` jogui cuø'bre gui'máang` dsea` do cajo.

⁷ Jo jíi!` jaang` jneaa~aa', dsea` lí`naa' dsea` quiá` Dsea` Jmáang`, see`naa'la ne`naa' yee`naa' o'gui júung`naa' la ne`naa' yee`naa' cajo. ⁸ Co' song see`naa' fí` jmigüi` la, lí` lajo e laco' e jmi'goo`naa' Fí'naa' Dsea` Jmáang`; jogui song catf í` e nijúu`naa', lí` lajo e laco' e nijmi'goo`naa' Fí'naa' Dsea` Jmáam` cajo. Jo ja` e lí` song see`naa' fí` jmigüi` la osi nijúu`naa' é, co' dsea` quiá` Dsea` Jmáam` lí`naa'. ⁹ Jo cajúng` Dsea` Jmáang`, jo mi`cang` jo, cají`tur calé` catú`; jo calí` lajo e laco' nilíiñ` Fii` quí`naa', dsea` see`naa' fí` jmigüi` la, jogui lajob líiñ` Fii` cajo quiá` jaléng` dsea` quiá'r` i nícajúng`.

¹⁰ Jo co' lajob líi`, joba` ja` fí` sea` quíi` fa' e ni'een` dsea` rún` dsea` quiá` Dsea` Jmáang`, o'gui fa' e nijøøn`re e uøng`gui cajo. Co' téé` óo'na' e lajaang` lajaam` jneaa~aa`'né` njiing`naa' fí` quini` Dsea` Jmáang` mi` tí` lí` nití` í` lajo e laco' dsea` do niquidsir` í` quí`ii` laco' si`í^. ¹¹ Co' lalab fé` Fí'naa' Fidiée` fí` ni` jí` quiá'r`:

Jnea` Fidiée` fá`-a e dseáang`- e já`-ba` e seen`-,
jogui fí` quini`baa lí` nisí` lajiing` dsea` uó` jnir` e laco' nijmiféiñ` jnea~,
jogui nijíñ`- e jíi!` jneab` Fidiée`.
Jo lanab fé` Fidiée` fí` ni` jí` quiá'r`.

¹² Jo co' lajob nilíi`, joba` lajaang` lajaam` jneaa~aa`'né` e niguiée`naa' júu` fí` quini` Fidiée` mi` tí` lí` nití` í` e niquidsir` í` quí`ii`.

Ja`jmoo` e niténg` dsea` rún` fí` ni` dsee`-

¹³ Jo co' lajob líi`, dsea` rú`na` dsea` quiá` Dsea` Jmáang`, joba` ja` 'né` e éeng`naa` jaléng` dsea` rú`naa!. Co' lí` lí`'né` e nijmi'úung`na` e ja` nijmée`na` jíi!` coo` e ga` e dseáang`- e niténg` dsea` rún`na` fí` ni` dsee` osi e nitúr` e já`- líiñ` júu` quiá` Dsea` Jmáang` é. ¹⁴ Jogui jnea~, la'eáang` e líin`na` jaang` dsea` i jmoo`o lajíi!` e iing` Fí'naa` Dsea` Jmáang`, joba` eáam` nita` dsii` e lajaléb` e quiee`naa` e sea` fí` jmigüi` la jmang`- e guiáb` líi`. Jo dsa` seem` dsea` i í` dsí` e seab` e ja` dseeng`, joba` lajob líi` dsa` lajíi!` quiá` i dsea` íb`. ¹⁵ Jogui song cōo` jalé` e cō`na` seem` dsea` rún`na` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` i ja` tí` dsí` jalé` e jmoo`na` do, jo song lajob líi`, joba` lafa` ja` jmi`neáam`ba` i dsea` rún`na` do jóng. Jo uií` e lajob líi`, joba` fí` i`ná` e ja` cuóøng` e cōo` jalé` e cō`na` nijmé` e niténg` dsea` rún`na` fí` ni` dsee`-, co` uií` i dsea` í'bing` e cajúng` Dsea` Jmáang` fí` dse` crúu^. ¹⁶ Joba` fí` i`ná`, ja` jmoo`na` jíi!` coo` e laco` dseáang`- e nifé` dsea` ga` uií` quiá` jalé` e í` óo'na` e guiá`-. ¹⁷ Jo mi` Fidiée` quiér` nifí` quí`naa`, jo` quiú`gui ta` quí`ii`fa`jalé` e quiee`naa` osi jalé` e 'né`naa` é, co` e laba` e eáang`gui 'né` nijmó`oo`la`eáang` cōo` Jmiguí` quiá` Fidiée`, e see`naa` e jmoo`naa` laco` iing` Fidiée`, jogui e see`naa` juguiá` júu` røø, jogui e iáang` dsí`naa` cajo. ¹⁸ Jo i dsea` i jmoo`lana cōo` lajíi!` e ta` e cangíiñ` quiá` Dsea` Jmáang`, joba` i dsea` i`ná` laco` iing` Fidiée` jogui guiáb` fé` jaléng` dsea` rúiñ` uií` quiá`r` cajo.

¹⁹ Jo lana fíi-i 'ná', dsea` rú'naa', e contøøm- 'né-' e nijmi'úung`naa' e nijmó'oo' jalé' e laco' nilisee- naa' juguiá- júu^ røø' cøo'~ jaléng` dsea` rú'naa', jogui cajo e nijmicóo'~ rú'naa' e laco' nili'naa' e teá'gui nisíng`~ naa' cøo'~ júu^ quiá'~ Dsea` Jmáang-. ²⁰ Jo uíi~ cøo'~ jalé' e cø'na' ja` jmoo'na' e laco' dseáang`~ ni'íing` lajíi`~ e jmoo` Fidiée` cøo'~ lajaang` lajaang` dsea` quiá'r-. Jo dseáng`~ e jáb'~, guiáb` lajalé` e gø` dsea`, dsu' e doba' ja` dseeng` e song cøo'~ jalé` e cø'na' do nijmé` e niténg` dsea` rúng`na' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang` fí ni~ dsee-. ²¹ Joba' guiá- gui e ja` cø'na' ngúú' o'gui u'na' jmíi^ mìi^ huiing` jøi` o'gui jmée`na' jíi`~ cøo` e laco' dseáang`~ e niténg` dsea` rúng`naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang` fí ni~ dsee-. ²² Joba' fíi-i 'ná' e jíi`~ yaam`ba' 'né-' ní`na' fí quini` Fidiée` jial tíi` já`~ líing`naa' cuaiñ` quiá'~ e jo. Jo eáam` juguiá- quiá'~ i dsea` i ta~ dsíi` e guiáb` jalé` e jmóor`, co` ja` cuø` dsee` 'ñia'r` lajee` e jmóor` lajo. ²³ Jogui dsu' song sea` cøo` jmiñi` e ta~ dsíi` i dsea` i` e ja` cuøøng` lí` dø'r` jo song cagø'r` e jo, joba' dseeb` ca'éer` jóng fí quini` Fidiée`, co` dseáng`~ ja` tab` dsíi` e cajméer` e guiá` mi` cajméer` e jo.

15

Q' jíi`~ uø'~ 'né- jmi'iáang`o', co' lajob 'né- jme`~ cøo'~ dsea` rún'

¹ Jo fíi`~ guíi 'ná', dsea` rú'naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~, e jaléng` jneaa~aa', dsea` eáang`gui teá` nitéé`naa' cøo'~ júu^ quiá'~ dsea` do, 'né-' e nijmicóo`~baa' jaléng` dsea` rú'naa' i ja`gui teáang` teá` cøo'~ e júu^ jo. Co` ja` 'né-' jmó'oo' dseáng`~ lajíi`~ e guiá` quiá`naa' yee`naa'. ² Jo lajaang` lajaang` jneaa~aa' 'né- see`naa' e jmi'iáang`naa' dsíi` jaléng` dsea` rú'naa' e laco' ni'uíng` guiá` quiá'r-, jo lajoba' cuøøng` e teá'gui nisíñ`~ cøo'~ júu^ quiá'~ Dsea` Jmáang-. ³ Co` ji`gui Dsea` Jmáang` ja` ca'nø'r` jial laco` nijmi'iáang` dsíi` 'ñia'r', co` lí` lí` cangongíiñ` jíi`~ laco` fé` fí ni` ji` quiá'~ Fidiée` lí` fé` lala: "Jalé` e ga` e café` dsea` uii` quíi`~, jneab` cangongíing` jalé` e jo." ⁴ Jo lajalé` júu^ e fé` fí ni` ji` quiá'~ Fidiée` e cajme` dsea` lamalií`gui eáang` calí` lajo e lí`~ laco` e` jneaa~aa` jialco` nijmó'naa' té`ee` cøo'~ jalé` e huíng` e dsijée` quií`ii', jogui cuø` jneaa~aa` bí` cajo; jo lajoba' dseáng`~ nita` dsíi`naa' e nilisee`baa' cøøng` cøo'~ Fidiée` fí ñíff` quiá'r` mi` nití` e í` jo. ⁵ Jo Fidiéeb` dsea` i cuø` jneaa~aa' e jmoo`naa' té`naa' cøo'~ jalé` e dsingíng`naa' do jogui e cuø'r` jneaa~aa` bí` cajo. Jo uíi` e lajob líi`, joba` mìi` i dsea` do e güijmicóo`bre 'ná` e laco` røøb` niliseeng`naa` lajee` la'o` 'ná` lí` laco`gui ca'ée` Fíi`naa` Dsea` Jmáang-. ⁶ Jo lajoba` nijmiféng`naa` Fidiée`, Tiquiá` Fíi`naa` Dsea` Jmáang~, coliing` lajíi`naa`.

Mi` canúu` dsea` i ja` líing` dsea` Israel júu^ quiá`~ Dsea` Jmáang`

⁷ Jo lajob fíi`~ guíi 'ná', dsea` rú'naa' dsea` quiá`~ Dsea` Jmáang~, e íing`~ rúng`naa` e iáang` óo'na` lí`~ laco`gui ca'líng` Dsea` Jmáang` 'ná', jo lajoba` e nijmiféng` dsea` Fidiée`. ⁸ Jo jnea` fíi`~ i 'ná` e Dsea` Jmáang` cagüéiñ` fí jmigü` la e laco` nijmicóo`r` dsea` Israel. Jo calí` lajo e lí`~ laco` cuø` li` e dseáng`~ jmitib` Fidiée` júu^ quiá'r` lí`~ laco` júu^ e cacuø'r` líi` dsea` áang` quií`ii', dsea` Israel, ie` malíi`gui do. ⁹ Jogui cajá`~bi Dsea` Jmáang` cajo e laco` jaléng` dsea` i ja` líing` dsea` Israel nijmiféiñ` Fidiée` uíi` e eáang` fí` líing` dsea` do jaléng` i dsea` i lí`~ laco`gui la fé` fí ni` ji` quiá`~ Fidiée` lí` fé` lala:

Jo nijmifén`n 'ná` jee` jaléng` dsea` i ja` líing` dsea` Israel, jogui nijmifén`n 'ná` cøo'~ jalé` e øø`.

¹⁰ Jo lalab fé`gui cajo fí ni` ji` quiá`~ Fidiée`:

Jmi'iáang` óo'na`, dsea` quiá`~ Fidiée` i ja` líing` dsea` Israel, coliing` cøo'~ jaléng` dsea` i líing` dsea` Israel!

11 Jo lalab fé'gui fí' ni~ jí` quiá'~ Fidiée~ cajo:
 Jmiféng'na! Fíi'naa' Fidiée~ jaléng'~ 'ná', dsea` i ja` líing' dsea` Israel,
 i seeng` jalé~ fíi'jiú jogui jalé~ fíi' cóo'~.
12 Jo lalab fé'gui fí' ni~ jí` quiá'~ Fidiée~ e cajme~ Saíi~:
 Nabi nijáá` jaang` dsea` siju~ Isaí,
 jo íb` i niquiá'~ ta~ quiá'~ jaléng'~ dsea` i ja` líing' dsea` Israel.
 Co' cóo'~ i dsea` i nijáá` do,
 íb` i nicuó~ e ta~ dsii` jaléng'~ i dsea` í.
 Jo lanab fé' fí' ni~ jí` quiá'~ Fidiée~.

13 Joba' míi~ i Fidiée~ i cuó~ e ta~ dsi'naa' do e güicuó~bre 'ná', dsea` já~
 líing`na' júu~ quiá'r~, e seeng`na' e iáang` óo'na' jogui e seeng`na' juguiá~ júu~
 røø'; jo lajoba', la'eáang` cóo'~ bí~ e 'gøng' quiá'~ Jmiguí~ quiá'r~, dseáng~
 eáang`gui güijmitar~ óo'na' e niliseeng`na' cóo'r~ fí~ ñíff~ quiá'r~ mí~ nití~ e í~
 jo.

14 Dsea` rú'naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~, dseáng~ eáam` níta~ dsii~ e 'ná'
 eáam` guiúng~na' cóo'~ jaléng~ dsea` rúng`na', jogui e guiáb~ níñí~na' jial 'né~
 seeng`na', jogui cajo eáam` quíi~na' jmíi~ e cuó~na' bí~ rúng`na'. **15** Dsú~ e fí~
 ni~ jí~ la nícateá~ dsii~ e nícajmée~e quíi~na' tú~ 'ní~ mí~ júu~ e teáb`jiú; jo dsu~
 cajmé~ e lajo e lí~ laco~ níjmiguién~n áá'na' jalé~ e jo. Jo lajob cajmé~ e uíi~ e
 ta~ e nicangíin~n quiá'~ Fidiée~, co' dseáng~ eáam` guiúng~ dsea` do cóo'~ jnea~
 e jíi~ ja` catíin~n lajo. **16** Jo cajmér~ lajo cóo'~ jnea~ e lí~ laco~ níjmee~e lajíi~
 e iing~ Dsea` Jmáang~ fí~ jee~ jaléng~ dsea` i ja` líing' dsea` Israel. Jo cangíin~n
 coo` ta~ quiá'~ Fidiée~ e lí~ laco~ niníi~i júu~ quiá'~ jial láang` dsea` do jaléng~
 dsea` jee~ jalé~ dsee~ quiáiñ~. Jo jmoo`o lajo e lí~ laco~ cuóøng` níjøøn~n fí~
 quinir~ jaléng~ i dsea` í~ e liiñ~ do lafa` coo` feá~ e jlo~ jmeafíi~ e nití~ dsíir~ jogui
 e nicaligüeang~ la'eáang` cóo'~ Jmiguí~ quiá'r~.

17 Jo dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ líing`jnea~, joba` seab` uiing~ quié~ e eáang`
 jmi'iáang` dsii~ uíi~ jalé~ e ta~ e nicangíin~n e jmoo`o quiá'~ Fidiée~. **18** Dsúco`
 ja` teá` dsii~ e nífá~a jíi~ coo` júu~ e jíe`gui jíi~ laco~ e nícajmée` Dsea` Jmáang~
 cóo'~ jnea~ e quiá'~ e nicaguiaa~ júu~ jee~ jaléng~ dsea` i ja` líing' dsea` Israel
 e laco~ níjméiñ~ do náu'r~ lajíi~ ta~ quiá'~ Fidiée~. Jo lajob nícajméeiñ~ do
 la'eáang` cóo'~ jalé~ júu~ e nicaguiá~a cóo'~gui jial níca'ee~ jee~ jaléng~ i dsea`
 í~, **19** jogui cóo'~ jalé~ e li~ e quíi~ Fidiée~ jmíi~ e jmoo`o cóo'~ e güea~ e 'gøng'
 quiá'~ Jmiguí~ quiá'r~. Jo lanaba` guiáb~ nícatán~n e ta~ do quié~ e quiá'~ e
 níi~i júu~ quiá'~ Dsea` Jmáang~ quiá'~ jial laang` dsea` jee~ jalé~ dsee~ quiá'r~,
 jo e jo canaan~ fí~ Jerusalén cartí~ caguié~ e fí~ lí~ seí~ Iliria. **20** Jo nícajmé~e úung`
 e niníi~i júu~ e quiá'~ jial laang` dsea` jee~ jalé~ dsee~ quiá'r~ dseáng~ e fí~ lí~
 ja` mí~ canúu~ dsea` júu~ quiá'~ Dsea` Jmáang~ jíi~ coo` ya~ lami~ jéeng`gui. Jo
 calí~ lajo uíi~ e jnea~ ja` iin~n fa' e niníi~i e júu~ jo fí~ lí~ nícajmée` dsea` lajo.
21 Co' cajmé~e lajo lí~ laco~ calítí~ laco~ la fé~ fí~ ni~ jí~ quiá'~ Fidiée~ lí~ fé~ lala:
 Jaléng~ dsea` i dseáng~ jíi~ coo` ya~ ja` mí~ canúu~ júu~ quiá'~ Dsea` Jmáang~,
 dseáng~ ninú~bre e júu~ jo;
 jogui dseáng~ ningám~ e júu~ jo jaléng~ dsea` i ja` mí~ canúu~ e júu~ jo cajo.
 Jo lanab fé~ fí~ ni~ jí~ quiá'~ Fidiée~.

Mí~ ca'f dsíi` Paa~ e nidsér~ fí~ Roma

22 Jo uíi~ e ngíi~ ta~ guia` júu~ quiá'~ Dsea` Jmáang~, joba` ja` mí~ cacuø~ fí~
 quié~ e fa' e ninii~i e ni'ee~e 'ná', dsea` rú'naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i
 neáang` fí~ na fí~ Roma, nañí~ fa` jmiguíeb` ya~ níca'f~ dsii~ e níjmee~e lajo, dsu~
 ja` mí~ calí~ quié~ e lajo. **23** Dsú~ lanagui nícatób~ ta~ jmoo`o e fí~ guóo~ uó~ la; jo
 co' ningóob`jíi~ eáang` e fí~ dsii~ e ni'ee~e 'ná', **24** joba` sijeen~ e lajob nilí~ lajee~ e
 iuu~ fí~ e ngóo`o fí~ guóo~ uó~ lí~ sii~ España. Jo mí~ ningf~ e nineeng~ rú'naa'

fí' na, joba' iin~n e jaléng' 'ná' nijmicóo'na' jnea~ cóo'~ jalé' e 'né~e lajee~ e ngoo'o fí' España. ²⁵ Jo dsu' ná'~gui e ngoo'o fí' na fí' Roma, jang'~ níng'~teáa fí' Jerusalén e nicoó'~o capí'~ jalé' e 'né~ dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i tiñíng~ i seeng` fí' jo. ²⁶ Dsucó' jaléng` dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i seeng` fí' Macedonia cóo'~gui i seeng` fí' Acaya ca'f' dsíir' yaaiñ~ e liing~ e caseáiñ~ capí'~ jogui e nisíñ~ quiá'~ dsea` rú'naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i tiñíng~ i seeng` fí' Jerusalén. ²⁷ Jo guiáb~ cajmée~ i dsea` í uíl~ e ca'f' dsíir' e nijmicóo'r~ i dsea` rúiñ~ do lajo. Dsucó' jaléng` dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i líng` dsea` Israel eáam' nícajmicóo'r~ jaléng` dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i ja` líng` dsea` Israel e laco' teá`gui casíñ~ yaaiñ~ fí' guiú~ cóo'~ Dsea` Jmáang~. Jo uíl~ e lajob lí~, joba' jaléng` dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i ja` líng` dsea` Israel dseáng'~ 'né~ba' liing~ ee'go jmicóo'r~ jíe' jíi~ quíi'r~ jmiíi~ cóo'~ jaléng` i dsea` Israel do. ²⁸ Joba' dsifi' mi~ nité~ e ta~ e nijmee~e do e quiá'~ níjaq~a dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i neáang~ fí' Jerusalén jalé~ e caseáng~ do, jogui~a níjuu~u e ninii~i fí' España jóng, jo lajee~ e iuun~ fí' e ngoo'o fí' jo, joba' i~ dsii~ e ningiñ~n cateá~ fí' na fí' Roma. ²⁹ Jo eáam' nita~ dsii~ e mi~ niguié~e e ni'ee~e 'ná' fí' na, eáam' guiú~ nijmé~ Dsea` Jmáang~ cóo'~ jneaa~aa'.

³⁰ Dsea` rú'naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~, la'eáang' cóo'~ Fíi`naa' Dsea` Jmáang~ jogui~a la'eáang' cóo'~ e Jmiguí~ quiá'~ Fidiée~ e cuø'~ jneaa~aa' e eáam' 'neáang' rú'naa' do, joba' lana mít~i 'ná' jmi'ee~ e nijmicóo'~ rú'naa' coliing~ e nimíi~na' Fidiée~ uii~ quié~e. ³¹ Jo mít~na' dsea` do e nijmér~ í jnea~ jee~ jaléng` dsea` i~ ja~ já~ líng` júu~ quiá'~ Fidiée~ i~ neáang' fí~ lí~ se~ Judea. Jogui~ mít~na'r cajo~ e eáang' níliing~ ta~ quiá'~ jaléng` dsea` rú'naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i~ neáang' fí' Jerusalén lajíi~ e quié~ quiá'r~. ³² Jo ngí~ jo, song nícuó~ Fidiée~ fí', joba' niguié~baa fí' na jóng cóo'~ juguiú~ e ni'ee~e 'ná', jo lajoba' cuóøng~ lí~ jmi'ín~n lajee~ see~naa' coliing~. ³³ Jo mít~i Fidiée~ i~ cuø'~ e seeng` dsea` juguiú~ júu~ røø~ e güiliseem`bre cóo'~ jaléng' 'ná' lata~.

Jo lajob nilí~.

16

Júu~ guicóo'~ quiá'~ Paa~ e catíng~ dsea` seeng` fí' Roma

¹ Dsea` rú'naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i seeng` fí' na fí' Roma, lana fíi~i 'ná' cuaiñ~ quiá'~ jaang` dseamí~ i sii~ Febe i~ jmoo` ta~ jmicóo'~ jaléng` dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i seeng` fí' Cencrea. ² Jo i~ dseamí~ la dsea` quiá'~ Dsea` Jmáam~ líiñ~, joba' íim`ba're cóo'~ e guiú~ lí~ laco'gui~ catíng~ e íng` dsea` i~ dsea` la'í. Jogui~ jmicóo'~na're cóo'~ lí~ doñí~ ee~ e 'nér~, dsucó~ eáam' nícajmicóo'r~ jaléng` dsea` rúiñ~ lí~ laco'gui~ la nícajmeér~ cóo'~ jnea~.

³ Jogui~ guiéen~n júu~ guicóo'~ quiá'~ Prisca cóo'~gui~ i~ dseañ~ quiá'r~ i~ sii~ Aquila, co'~ i~ dsea` na røøb` nícajmo'naa' ta~ guia'~ júu~ quiá'~ Dsea` Jmáang~ cóo'r~. ⁴ Co'~ laji~ gám~ i~ dsea` na jíu~ ja~ mí~ cajúum~bre dsu' uíl~ e nícajmicóo'r~ jnea~. Jo co'~ lajob nícajmeér~ cóo'~ jnea~, joba' cuóø~ore gui'máang~; jo dsu' o' jíi~ jnea~ jmoo`o lajo, co'~ lajob jmoo` cajo~ jaléng` dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i~ ja` líng` dsea` Israel. ⁵ Jogui~ guiéen~n júu~ guicóo'~ quiá'~ jaléng` dsea` rú'naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i~ seáng` fí' na fí' quiá'~ Prisca cóo'~gui~ Aquila. Jogui~ guiéem~baa júu~ guicóo'~ cajo~ quiá'~ i~ seen~ røø~ cóo'~ i~ 'neáan~n eáang~ i~ sii~ Epeneto, co'~ ib~la'uii~ dsea` i~ calíng~ dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ fí~ la'úng~ fí~ lí~ se~ Asia. ⁶ Jogui~ guiéem~baa júu~ guicóo'~ quiá'~ Yá~ cajo, co'~ eáam' nícajmeér~ ta~ jmicóo'~ jee~ 'ná'. ⁷ Jogui~ guiéen~n júu~ guicóo'~ quiá'~ dsea` góo'o i~ sii~ Andrónico cóo'~gui~ Junias, dsucó~ conrøøb` cajníng~naa' fí~ dsii' 'núñí~ cóo'r~. Jogui~ jaléng` dsea` apoo~ quiá'~ Dsea` Jmáang~ eáam' guiú~ fé'r~ uii~ quiá'~

lají` gáng` i dsea` góo'o na, jo i dsea` na jéeng'gui'b calicuír` júu^ quiá!^- Dsea` Jmáang` laco'gui jnea~.

⁸ Jogui guicóob` i dsea` i sii` Ampliato, i dsea` quiá!^- Dsea` Jmáang` i eáang` røø` seen` cóo`~. ⁹ Jogui guicóob` cajo i dsea` i sii` Urbano i jmoo` ta~ coliing` cóo`~ jnea~; jogui guicóo`bi cajo i dsea` i sii` Estaquis i eáang` seen` røø` cóo`~ cajo. ¹⁰ Jogui guicóo`bi cajo i dseañu` i sii` Apeles i nicagüil`í` guiú` jee` jalé` e huíng` e nicangonghiñ` uií` e teá` siñ` cóo`~ júu^ quiá!^- Dsea` Jmáang` ; jogui guicóob` cajo jaléng` i dsea` sináu` quiá!^- Aristóbulo. ¹¹ Jogui guicóob` cajo i dsea` góo'o i sii` Herodión cóo`~gui jaléng` i dsea` sináu` quiá!^- Narciso, co' dsea` quiá!^- Dsea` Jmáam` líiñ` cajo. ¹² Jogui guicóob` Trifena cóo`~gui Trifosa, co' lají` gám`biñ` na jmoo` lajíi` ta~ e nicanghiñ` quiá!^- Dsea` Jmáang` ; jogui guicóob` cajo i dseamf` i sii` Pérsida i eáang` seen` røø` cóo`~, co' i dseamf` na eáam` nicajmér` ta~ e nicanghiñ` quiá!^- Dsea` Jmáang` . ¹³ Jogui guicóob` cajo i dseañu` i sii` Rufo, jaang` dsea` i dsíng`~ ñí` dsea` e cuíñ` Dsea` Jmáang` jogui e eáam` teá` siñ` cóo`~ júu^ quiá!^- dsea` do cajo; jogui guicóob` niquiá'r` cajo, dsuco` í líng` lafa` niquié`baa cajo. ¹⁴ Jo guicóob` Asíncrito cóo`~gui Flegonte cóo`~gui Ermes cóo`~gui Patrobas cóo`~gui Ermas cóo`~gui jaléng` dsea` quiá!^- Dsea` Jmáang` i neáang` cóo'r` do. ¹⁵ Jogui guicóob` Filólogo cóo`~gui Julia cóo`~gui Nereo cóo`~gui i dseamf` rúiñ` do, jogui guicóo` Olimpas cajo cóo`~gui lajiing` dsea` quiá!^- Dsea` Jmáang` i neáang` cóo`~ lajaléng` dsea` na.

¹⁶ Jogui jaléng` 'ná`, dsea` líng`na` dsea` quiá!^- Dsea` Jmáang` , lacoo` ya` mi` fón` rúng`na` se` guoo` rúng`na`. Jo lajaléng` dsea` quiá!^- Dsea` Jmáang` i seeng` fí` la guiéin` júu^ guicóo` quí`na`.

¹⁷ Dsea` rú`naa` dsea` quiá!^- Dsea` Jmáang` , iin`n nimíi`i 'ná` lahuíng` e njmée` í` yaang`na` cóo`~ jaléng` i dsea` i ngí` ta` jmoo` 'nii` jee` jaléng` dsea` quiá!^- Dsea` Jmáang` , jogui jmoo` quií` jial nitá` dsea` fí` guiú` li` niteáaiñ` cóo`~ Dsea` Jmáang` , dsuco` cóo`~ jalé` e jmoo` do ja` cóøng` røø` cóo`~ júu^ quiá!^- Dsea` Jmáang` e nica`íng`~ 'ná`. Joba` fíi`i 'ná` e ni`naam` yaang`na` jee` jaléng` i dsea` í. ¹⁸ Dsuco` jaléng` i dsea` la`í` ja` jmoo` ta~ e nicanghiñ` quiá!^- Fíi`naa` Dsea` Jmáang` , co` jmoo` jíi`~ laco` í` dsíir` yaam`bre. Jogui fe'r` júu^ jlo`~ e róo`~ e lí`~ laco` li`r` jmidé`iñ` dsea` i ja` quí`~ tíng` jmoo` jalé` e ga`, jo lajoba` li`r` jaléng` í. ¹⁹ Jo lajiim` dsea` quiá!^- Dsea` Jmáang` ñir` e eáam` náu`~ 'ná` júu^ quiá!^- Dsea` Jmáang` . Jo uí`~ e líng`na` lajo, joba` eáam` iáang` dsii` cóo`~ 'ná` jogui iin`n e cóo`~ jalé` e niñí`na` do nili`íng` ta~ quí`na` quiá!^- e njmée`na` jmang`~ jalé` e guiú` jo o` quiá!^- e njmée`na` jalé` e ja` dseeng`. ²⁰ Jo Fidiée` i cuø` e seeng` dsea` juguiá` júu^ røø` , lajminab` nijgiáaiñ` fíi` i líng`~ i sii` Satanás cartí` uii`~ tñ`na` , jo lajoba` jo` cuøøng` fa` e nilí`guir`ná`. Jo míi`í` Fíi`naa` Dsea` Jmáang` e ni`fr` güea`~ quiá'r` fí` jee` 'ná` lajiing`na`.

²¹ Jogui Timoteo, jaang` dsea` rú`naa` i jmoo` ta~ quiá!^- Dsea` Jmáang` coliing` cóo`~ jnea~, guiém`bre júu^ guicóo`~ quí`na` cajo, jogui lajobi jaléng` i dsea` góo'o i sii` Lucio cóo`~gui Jasón jogui Sosípater guiém`bre júu^ guicóo`~ quí`na` cajo.

²² Jogui jnea~ Tercio, dsea` jmo'o e fí` ni` jí` lajalé` júu^ quiá!^- Paa` , guiéem`baa júu^ guicóo`~ quí`na` cajo, co' dsea` quiá!^- Dsea` Jmáang` líin`n cajo.

²³ Jogui lajobi Gayo guiém`bre júu^ guicóo`~ quí`na` cajo, co' fí` quiá!^-bre guiing` jnea~ lana, jo fí` job cajo li` seáng` jaléng` dsea` quiá!^- Dsea` Jmáang` e jmiféiñ` Fidiée` . Jogui Erasto guiém`bre júu^ guicóo`~ quí`na` cajo, jo lana líiñ` dsea` i `mea` cuu` quiá!^- fí` ; jogui lajobi jaang` dsea` quiá!^- Dsea` Jmáang` i sii` Cuarto guiém`bre júu^ guicóo`~ quí`na` cajo. ²⁴ Jo güi`íb` Fíi`naa` Dsea` Jmáang` güea`~ quiá'r` jee` jaléng`~ 'ná`. Jo lajob nilí`.

Júu^ l̄~ cadséng~ quiá'~ Paa~ ejmiféiñ~ Fidiée~

²⁵ Jo majmifém'baa' Fidiée~, co' íbing' i quií!~ jmíi~í nijmé~ e teá`gui nisíng'~na' cóo!~ júu^ quiá'~ Dsea` Jmáang~ lí~ laco' la fé~ e júu^ quiá'~ Dsea` Jmáang~ e guia` jnea~ e quiá'~ jial laang` dsea` jee~ jalé~ dsee~ quiá'r~. Jo e júu^ nab lí~ e júu^ quiá'~ Fidiée~ e lamí~ si'maang~ lajíi!~ ná!~ gui e nítiroq~ jmigüí~. Jo dsu' lanagui nicajmijnéem`bre e jo, jo e júu^ job e guia` jnea~ na. ²⁶ Dsu' lanagui nicaliñib' dsea` e júu^ na la'eáang' cóo!~ jalé~ ji` e cajme` jaléng~ i dsea` i café~ cuaiñ~ quiá'~ Fidiée~ malíi~gui eáang~. Jo calí~ lajo e lí~ laco' niliti~ ta~ e caqui~ Fidiée~ i seeng` car` ngongí~ jmíi~ do. Jo dsu' e júu^ e si'ma~ quiá'~ Fidiée~ do, nicajmijnéem`bre lana e lí~ laco' lajaléng~ dsea` jmigüí~ nijá'~ líiñ~ e jo jogui e nijmér~ náu'r~ cajo.

²⁷ Jo la'eáang' cóo!~ Fíi`naa' Dsea` Jmáang~ majmifém'baa' lata~ jíi!~ Fidiée~, co' jíi!~ ib` i eáang~ tìing~ ngáng~. Jo lajob nilí~.

Jo lanab cató~ e ji` e cajme` Paa~ e catíing~ dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i neáang~ fí~ Roma.

Júu^ e too~ fí' ni~ ji` la'uii~ quiá!~ Paa~ e catíing~ dsea` seeng` fí' CORINTO

¹ Jnea~ Paa~ líin`naang` dsea` apóo`ta~ quiá!~ Dsea` Jmáang~. Jo nicató!~ Fidiée` jnea~ e nijmee~e e ta~ jo uíi~ e lajo nicali`iñ~. Jo jnea~, coliing~ cóo!~ i dsea` rú`naa` quiá!~ Dsea` Jmáang~ i sii` Sóstenes, síng`naa` e ji` la ² e catíing~ jaléng` 'ná`, dsea` rú`naa` quiá!~ Dsea` Jmáang~ i neáang` fí` na fí` Corinto. Jo Fidiée` nicató!~ 'ná` e niliing`na` dseáng!~ jíi` dsea` quiá!~bre la'eáang` cóo!~ Fí`naa` Dsea` Jmáang~. Jogui lajob nicajmér` cóo!~ jaléng` dsea` i seeng` fí` li` jié` i jmiféng` Fí`naa` Dsea` Jmáang~, co` fbing` i líng` Fír` lí` laco`gui la líng` qui` jneaa~aa` cajo. ³ Jo mii`i Tiquí`ii` Fidiée` jogui Fí`naa` Dsea` Jmáang~ e ni`fr` güea!~ quiá'r` jee` 'ná` jogui e nicuó'r` 'ná` e niliseeng`na` juguiá` júu` røø`.

Júu^ gui'máang` quiá!~ Paa~ e cuø'r` Fidiée`

⁴ Jo ja` mi` catú`u e cuøø`o` gui'máang` Fidiée` uíi` quí`na` uíi` cóo!~ jalé` e guíá` e nicajmér` cóo!~ 'ná` la'eáang` cóo!~ Fí`naa` Dsea` Jmáang~ e jíi` ja` catíing`na` lajo, jo dsu` lajob nicajmér`. ⁵ Dsuco` la'eáang` cóo!~ Fí`naa` Dsea` Jmáang~ jmigui`ba` nica'íng`na` quiá!~ Fidiée`, co` nicangfíng`na` e eáang` tiing`na` guíá`na` júu` quiá'r` jogui e eáang` ngáng`na` e júu` jo cajo. ⁶ Jo cóo!~ jalé` e na cuø` li` e nicaliti` lajíi` júu` e nicafá!~a cuaiñ` quiá!~ Dsea` Jmáang~. ⁷ Jo lajob nicalí!, joba` nicangfím`ba` lajalé` e cuø` Jmiguí` quiá!~ Fidiée` lajee` e sijeeng`na` e jmii` e nijnéng`tu` Fí`naa` Dsea` Jmáang~ fí` jmigüí` la. ⁸ Jo Dsea` Jmáam`bing` i nicuó!~ 'ná` bí` e laco` teáam`bí` teá` fí` guíá` li` niteáang`na` cóo'r~, jo lajoba` jíi` jaang` ja` ii` cuøøng` lí` cuø!~ 'ná` dsee` mi` tí` li` nitf` í` e nijáá'tu` Dsea` Jmáang~ fí` jmigüí` la. ⁹ Jo dseáng!~ jmitib` Fidiée` jalé` júu` quiá'r` e cacuør` jéeng`gui, jogui`bi` cajo`i`cató!~ jneaa~aa` e nilisee`naa`cøøng` cóo!~ Jóor` Dsea` Jmáang~ i líng` Fí`naa` cajo.

E~ uiing~ e ja`síng`røø`dsea`quiá!~ Dsea`Jmáang~

¹⁰ Jo la'eáang` cóo!~ júu` quiá!~ Dsea` Jmáang~ mii`i`ná` e ngocáng`dsii~, dsea` rú`naa`, e nisíng`tu` røø`, co` ja` 'né` e jmée`na` tá` coo` 'lé` lajee` la'ó` 'ná`. Co`'ná` lí`'ná` e seeng`na` conrøøb` e i` ó`na` jogui e ee`na` guíá` lajíing`na`. ¹¹ Jo uiing` quiá!~ e fí` i`'ná` e júu` la, dsea` rú`naa`, dsuco` dsea` sináu` quiá!~ Cloé nicajmea'r` jnea` júu` e jmoob`'ná` ta` jíing` jee` la'ó` 'ná`, dsea` líng`na` dsea` quiá!~ Dsea` Jmáang~. ¹² Co` i` dsea` i` nicasí`r` jnea` e i` líng` 'ná` fó`na` e líng`na` dsea` quié`e, jogui`i` líng`gui`'ná` fó`na` e líng`na` dsea` quiá!~ Apolos, jogui`i` jiéng`gui`fé` e líiñ` dsea` quiá!~ Tú~, jogui`i` líng`gui` dsea` i` dsíir` e jíi` fí`bre líiñ` dseáng!~ jíi` dsea` quiá!~ Dsea` Jmáang~. ¹³ Jo ja` 'né` jmée`na` lajo, co` ja` fí`ng` Dsea` Jmáang` seeng`; jogui`o` jnea` cajo` dsea` catáng` fí` dse` crúu` e laco` nileáng`na` fí` jee` jalé` dsee` quií`na`, o`gui` cajgáang`na` jmi` la'eáang` cóo!~ jnea` . ¡Co` dseáng!~ o` lajo! ¹⁴ Jo gui'máang` Fidiée` e jíi` jaang` 'ná` ja` mi` caseán`n jmii`, co` dseáng!~ jíi` Crispo cóo!~gui Gayobing`i`nicajmér`e cóo!~ lajo. ¹⁵ Jo uíi` e lajob líi`, joba` jíi` jaang` 'ná` cuøøng` lí` fo`na` e cóo!~ júu` quiá!~ Paab` cajgáang`na` jmii`. ¹⁶ Jaa~, dsu` cadsém`dsii` cajo` e caseám`baa` jmii` i` dsea` sináu` quiá!~ Estéfanas, jo` dsu` jo` tóo` dsii` fa` ii` caseáng`guí` jmii` i` jiéng`!. ¹⁷ Dsuco` ja` casíng` Dsea` Jmáang` jnea` fí` jmigüí` la fa` e nijmee`e ta` seáang` dsea`jmii`, co` casíim`bre jnea` dsu` quiá!~ e niguiaa` júu` quiá!~ jial`laang` dsea` jee` jalé` dsee` quiá!~bre. Jo mi` caguiá`a e júu` jo, ja`cafá`a cóo!~

júu^ e tiing` dsea` jmigüi^ e laco^ ja` nijmi^uón^ n jial tíi^ e niing^- e cajúng^- Dsea` Jmáang^- fí^ dse^ crúu^.

Jial 'gøng' Fidiée^ cój^ jalé^ e tiiñ^

¹⁸ Jo jaléng^ i^ dsea` i^ niteáang^ fí^ ngolíng^ fí^ li^ 'li^ ^ fí^ dsíir^ e júu^ iib^ lí^ e quiá^- e cajúng^- Dsea` Jmáang^- fí^ dse^ crúu^. Jo dsu^ o^ lajo lí^ e júu^ jo qui^ jneaa^ aa^, co^ e júu^ jo lí^ júu^ e 'gøng'. Co^ la'eáang^ e júu^ joba^ nicaláang^ naa^ jee^ jalé^ dsee^ qui^ ii^. ¹⁹ Jo lajob lí^ lí^ laco^ fí^ Fidiée^ fí^ ni^ ji^ quiá'r^ li^ fí^ fé^ r^ lala: Nijmee^ e e niíim^ lajíi^ e fí^ dsíi^ dsea` jmigüi^ e tiiñ^, jo cab^ ni'naan^ lajíi^ e fí^ dsíi^ e ngáiñ^.

Jo lanab fí^ Fidiée^ fí^ ni^ ji^ quiá'r^.

²⁰ Jo jnang^ guí i^ dsea` i^ fí^ dsíi^ e eáang^ tiiñ^ ngáiñ^? Jogui jnang^ guí i^ dsea` i^ fí^ dsíi^ e fí^ lajalé^? Jogui cajo jnang^ guí i^ dsea` i^ tiiñ^ júu^ quiá^ cój^ jalé^ e sea` fí^ jmigüi^ la? Jo dsu^ lajalé^ e fí^ dsíi^ dsea` jmigüi^ e tiiñ^ ngáiñ^, Fidiée^ nicajmér^ e jalé^ e jo lí^ júu^ iib^ . ²¹ Jo la'eáang^ e eáang^ tiing^ ngáng^ Fidiée^, joba^ caguiar^ uiing^ e ja` nilicuìng^ dsea` ír^ la'eáang^ cój^ jalé^ e fí^ dsíi^ dsea` e tiiñ^ ngáiñ^ fí^ jmigüi^ la. Co^ lí^ lí^ cali^iñ^ e nileáin^ dsea` jee^ jalé^ dsee^ quiáin^ la'eáang^ e já^ líing^ dsea` e júu^ cuaiñ^ quiá^ e cajúng^- Dsea` Jmáang^- fí^ dse^ crúu^, nañi^ fa^ e júu^ jo lí^ lafa^ júu^ iib^ .

²² Jo jaléng^ dsea` Israel 'náin^ Fidiée^ dsu^ la'eáang^ cój^ jalé^ e quií^ fí^ dsea` do jmií^ jmóor^ e dsigá^ dsíi^ dsea` . Jogui jaléng^ dsea` i^ ja^ líing^ dsea` Israel 'náin^ Fidiée^ dsu^ la'eáang^ cój^ e tiiñ^ ngáiñ^ fí^ jmigüi^ la. ²³ Jo dsu^ jnea^ guia^naa^ júu^ quiá^ e uiing^ e cajúng^- Dsea` Jmáang^- fí^ dse^ crúu^. Jo dsu^ e júu^ jo lí^ júu^ e 'ní^ níing^ jaléng^ dsea` Israel, jogui jaléng^ dsea` i^ ja^ líing^ dsea` Israel fí^ dsíi^ e júu^ iib^ e jo. ²⁴ Jo lajíi^ e cangongíng^ Dsea` Jmáang^- fí^ dse^ crúu^ calí^ lajo e lí^ laco^ niliñ^ dsea` jial tíi^ 'gøng^ Fidiée^ jogui jial tíi^ tiiñ^ cój^ jalé^ e jmóor^ . Jo jalé^ e jo catíng^ jaléng^ dsea` i^ nicató^ Fidiée^ e ni'uíñ^ dsea` quiá'r^, nañi^ su líing^ dsea` dsea` Israel osi ja^ líiñ^ lajo é. ²⁵ Jo jaléng^ dsea` jmigüi^ fí^ dsíi^ e júu^ iib^ lí^ lajalé^ e nicaguiá^ Fidiée^ uiing^ e nicajmér^ . Jo dsu^ o^ já^ e lí^ lajo, co^ e eáang^ guíb tiiñ^ ngáng^ Fidiée^ cój^ lajalé^ e jmóor^ laco^ guí jíi^ e fí^ dsíi^ dsea` jmigüi^ e eáang^ tiiñ^ ngáiñ^ . Jogui eáang^ guíb 'gøng^ Fidiée^ cój^ e guiar^ uiing^ e jmóor^ laco^ guí jíi^ e fí^ dsíi^ dsea` jmigüi^ e eáang^ iing^ ta^ . ²⁶ Jo fí^ i^ 'ná^, dsea` rú^naa^ dsea` quiá^ Dsea` Jmáang^, e 'né^ e tóob^ áá'na^ e mi^ cató^ Fidiée^ 'ná^ e laco^ ni'uíng^ na^ dsea` quiá'r^ jo jíi^ tú^ 'ní^ míing^ 'ná^ líing^ na^ dsea` i^ tiiñ^ ngáng^ jíi^ laco^ fí^ dsíi^ dsea` jmigüi^ , jogui jíi^ tú^ 'ní^ míim^ ba^ líing^ na^ dsea` i^ óo^ ta^ fí^ jmigüi^ la osi líing^ na^ dsea` siná^ quiá^ jaléng^ dsea` 'goo^ é. ²⁷ Jo dsu^ Fidiée^ bing^ i^ caguíng^ jaléng^ dsea` i^ fí^ dsíi^ dsea` jmigüi^ i^ fí^ dsíi^ i^ tiiñ^ ngáng^ eáang^. Jogui caguíñ^ jaléng^ dsea` i^ fí^ dsíi^ dsea` jmigüi^ i^ ja^ 'ga^ lí^ ta^ iing^ . Jo cajmér^ lajo e lí^ laco^ nicuó^r^ fí^ i^ jaléng^ dsea` jmigüi^ i^ fí^ dsíi^ e dsíng^ i^ tiiñ^ ta^ . ²⁸ Jogui Fidiée^ nicaguiñ^ jaléng^ dsea` i^ fí^ dsíi^ dsea` jmigüi^ i^ ja^ ta^ iing^ jíi^ capí^ osi i^ uóng^ osi i^ ja^ sea^ uiing^ quiá^ jíi^ co^ fí^ jmigüi^ la é, jo dsu^ cajmér^ lajo e lí^ laco^ ni'iín^ jalé^ e fí^ dsíi^ dsea` jmigüi^ e niing^ eáang^ . ²⁹ Jo co^ lajob cajmée^ Fidiée^, joba^ jíi^ jaang^ dsea` cuóøng^ lí^ jmér^ ráaiñ^ fí^ quini^ dsea` do.

³⁰ Jo dsu^ 'ñiab^ Fidiée^ nicajmér^ e lafa^ jaam^ dsea` nica^uíng^ na^ cój^ Dsea` Jmáang^, jogui nicajmér^ cajo e laco^, la'eáang^ cój^ dsea` do, niline^naa^ jial tíi^ tiiñ^ ngáiñ^; co^ la'eáang^ cój^ Dsea` Jmáam^ba^ nicajmér^ e nilíi^naa^ dsea` i^ ja^ røøng^ dsee^ fí^ quinir^ jogui e nilíi^naa^ dseáng^ jíi^ dsea` quiá^ bre jogui cajo e nicaláang^ naa^ jee^ jalé^ dsee^ qui^ ii^. ³¹ Jo co^ lajob lí^, joba^ fí^ fí^ ni^ ji^ quiá^ Fidiée^ lí^ fí^ lala:

Jogui song seeng^ dsea` i^ iing^ jmiféng^ 'ñia^,

joba' guiá~gui e güijmifém'bre Fí`naa' Fidiée~.
Jo lanab fé~ ff' ni~ ji` quiá~ Fidiée~.

2

E~ uiing~ e catáng~ Dsea` Jmáang~ fi` dse~ crúu~

¹ Jo téé~ óo'na', dsea` rú`naa', e mi~ cangó~ o fi` na fi` Corinto e cangofí~ i 'ná~ júu~ quiá~ Fidiée~ quia~ e~ uiing~ jalé~ e cangojée~ cóo~ Dsea` Jmáang~, jo dsu' ja` cafón~ n 'ná~ cóo~ júu~ e ñíi` o'gui cóo~ júu~ e 'goo` cajo. ² Jo lajee~ e cataan~ n jee~ 'ná~ ja` cafá~ a júu~ e jié`gui, co' dseáng~ lajíi~ júu~ quiá~ Dsea` Jmáam~ ba' ca'f' dsii~ e cafá~ a jo dseáng~ jíi~ e júu~ quiá~ e~ uiing~ e catáng~ Dsea` Jmáang~ fi` dse~ crúu~. ³ Jo mi~ caguié~ e jee~ 'ná~ e quiá~ e niguiaa~ e júu~ jo, í~ dsii~ e ja` 'goo` quíi~ i jmíi~ njmee~ e lajo jogui e jléem'bíi cajo uíi~ e 'gó`o. ⁴ Jo mi~ cafón~ n 'ná~ e guiaa~ e júu~ jo, ja` cajmeaan~ n ta~ júu~ jlo~ e laco~ já~ nilíing`naa' júu~ quié~ e. Co' 'ná~ já~ calíng~na' e júu~ quiá~ Fidiée~ e guiaa~ do la'eáang~ cóo~ jalé~ e quíi~ jmíi~ e cajmée` Jmigüi~ quiá~ Fidiée~ e dsigá~ dsii~ dsea`. ⁵ Jo cafón~ n 'ná~ lajo e lí~ laco~ njá~ líing`naa' júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~ la'eáang~ cóo~ güea~ 'gøng~ quiá~ Fidiée~ jo o' la'eáang~ cóo~ jalé~ e tiing~ ngáng~ dsea` jmigüi~.

La'eáang~ cóo~ Jmigüi~ quiá~ Fidiée~ e licuíng~ dsea` ír~

⁶ Jo dsu' jnea~ siim~baa júu~ jlo~ cóo~ i dsea` rú`naa' i dseáng~ lajang~ niteáang~ teá` cóo~ júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~, lifa` e júu~ jlo~ e sii~naa' do e quiá~ jial tíi` tiing~ ngáng~ Fidiée~. Jo dsu' e júu~ jo o' jíi~ júu~ laco~ ngáng~ dsea` jmigüi~ o'gui jíi~ laco~ júu~ e tiing~ fé~ jaléng~ dsea` quiá~ ta~ fi` jmigüi~ la, jo jaléng~ i dsea` i ja` uóo~ eer~ fi` jmigüi~ la. ⁷ Jo dsu' jalé~ júu~ e guia`naa' do lí~ júu~ jlo~ e tiing~ ngáng~ jíi~ 'ñia` Fidiée~, jo e júu~ jo ja` cajmijnéeiñ~ lami~ jéeng`gui. Co' caguiar~ uiing~ lajíi~ mi~ ná~gui e cajmér~ latøøng~ jmigüi~ e laco~ nilisee~naa' cóo~r~ fi` li~ niing~ 'gøiñ~ mi~ nití~ e í~ jo. ⁸ Jo jaléng~ dsea` i quiá~ ta~ fi` jmigüi~ la ja` mi~ cangám`bir e júu~ jo, cofa` mi~ cangáiñ~ lami~ jéeng`gui, joba` ja` cateáaiñ~ fi` dse~ crúu~ i Fí`naa' Dsea` Jmáang~ i jáa` fi` ñiff~. ⁹ Jo lí~ laco~ fé~ fi` ni~ ji` quiá~ Fidiée~ lí~ fé~ lala:

Fidiée~ nicaguiar~ guiá~ e nicuó'r~ i dsea` i 'neáang~ ír~
jalé~ e ja` mi~ canga~ jíi~ jaang~ dsea` jmigüi~
o'gui mi~ canúur~ cajo,

jo ji`gui jalé~ e ja` mi~ ca'f' dsíir~.
Jo lanab fé~ ff' ni~ ji` quiá~ Fidiée~. ¹⁰ Jo Fidiée~ nicajmér~ e nicaline~naa'
lajalé~ e na la'eáang~ cóo~ Jmigüi~ quiá'r~. Jo e Jmigüi~ quiá'r~ doba' gui~ júu~
la'uiing~, jo ji`gui jmoo` lajo cóo~ e ja` cóøng~ cóo~ i dsíi~ 'ñia` Fidiée~.

¹¹ Jo lajob lí~ cajo, co' jíi~ jaang~ dsea` cuóøng~ liñir~ jial i` dsíi~ jaang`gui
dsea` rúiñ~, co' jíi~ jmigüi~ quiá~ i dsea` do cuóøng~ lí~ jmé~ lajo. Jogui lajobi,
dseáng~ lajíi~ Jmigüi~ quiáb~ Fidiée~ ñí~ lajíi~ e i` dsíi~ 'ñia` Fidiée~. ¹² Jo
jaléng~ jneaa~aa', dsea` lí~naa' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~, ja` ca'íng~naa'
jíi~ laco~ tiing~ ngáng~ dsea` jmigüi~, co' lajíi~ Jmigüi~ e jáa` quiá~ Fidiée`ba'
nical'ing~naa' e laco~ niline~naa' jalé~ e cuø~ Fidiée~ jneaa~aa' uíi~ e eáang~
guiúiñ~ cóo~ jneaa~aa'. ¹³ Joba` mi~ guia` jnea~ jalé~ e júu~ na, jmoo`o lajo
la'eáang~ cóo~ jalé~ e nica'e` Jmigüi~ quiá~ Fidiée~ jo o' cóo~ júu~ e nicalitíin`n
jíi~ laco~ tiing~ ngáng~ dsea` jmigüi~. Co' la'eáang~ cóo~ Jmigüi~ quiá~ Fidiée`ba'
guia`naa' e júu~ na jee~ jaléng~ dsea` i seeng~ la'eáang~ cóo~ Jmigüi~ quiá~
Fidiée~. ¹⁴ Jo i dsea` i ja` seeng~ la'eáang~ cóo~ Jmigüi~ quiá~ Fidiée~ ja` lí`r`ni`íñ~
jalé~ e cuø~ Jmigüi~ quiá~ Fidiée~, co' i dsea` i` dsíir~ e iib` lí~ jalé~ e júu~ jo. Jogui
ja` cuóøng~ fa' e ningáiñ~ e júu~ jo cajo, co' jíi~ la'eáang~ cóo~ Jmigüi~ quiá~

Fidiéē`ba' quií` dsea` jmii` e nigui'r` jalé` e jo. ¹⁵ Jogui i dsea` i seeng` la'eáang` cōo` Jmiguí` quiá` Fidiéē` quií` bre jmii` e nigui'r` lajalé`. Jo uí` e lajob liiñ`, joba' jii` jaang` dsea` jmigüí` i ja` seeng` la'eáang` cōo` Jmiguí` quiá` Fidiéē` quií` r` jmii` e ni'níng` neiñ!. ¹⁶ Co' lalab fé` fí` ni` ji` quiá` Fidiéē`:
 Jo jii` jaang` dsea` jmigüí` cuóøng` liñir` jialco` i dsí` Fidiéē`;
 jo jii` jaang` cajo cuóøng` lí` sí` dsea` do e` jalé` e` né` nijmér`.
 Jo lanab jii` lí` júu` quiá` Fidiéē`. Jo dsu` jaléng` jneaa`aa`, dsea` see`naa` la'eáang` cōo` Jmiguí` quiá` Fidiéē`, røøb` i dsi`naa` laco`gui i dsí` Fíi`naa` Dsea` Jmáang`.

3

Jmaquím` ta~ ngüng`naa` quiá` Fidiéē`

¹ Dsea` rú`naa` dsea` quiá` Dsea` Jmáang`, dseáang` ja` mí` calí` jnea` fa` e nicafón`n`ná` laco`gui fón`n` dsea` i dseáang` lajang` seeng` la'eáang` cōo` Jmiguí` quiá` Fidiéē`. Co` lí` lí` nicafón`n`ná` lafa` dsea` i mí` noo`bi eáang` lí` dsí` jalé` e sea` fí` jmigüí` la, jogui cajo lafa` dsea` i tá`bi já` calíng` júu` quiá` Dsea` Jmáang`. ² Jo uí` e líng`na`lajo, joba` ca`ée` e`ná` ie` jo júu` quiá` Dsea` Jmáang` cōo` júu` e ja` huíim`. Co` 'ná` líng`na` lí` laco`gui la líng` jaang` yuu` i cu` tå` i ja` mí` cuóøng` dó` jmiñi`. Jo dseáang` mí` noo`bi líng` 'ná` lajo cartí` jmiñi` na. ³ Co` 'ná` dseáang` mí` noo`bi seeng`na` e lí` óo`na` jalé` e sea` fí` jmigüí` la. Co` mí` jmoo`na`ta` dsihuíng` quiá` rúng`na` jogui mí` jmoo`na`ta` jíng`, joba` cuø` lí` jóng e dseáang` mí` noo`bi jmití`na` lajii` e lí` óo`na` yaang`na` lí` laco`gui la jmoo` doñi` jii` dsea` jmigüí`. ⁴ Co` mí` fó`na` lala: "Jnea` líin`n` dsea` quiá` Paa`", jogui i jiéng`gui jíng`: "Jnea` líin`n` dsea` quiá` Apolos", joba` cuø` lí` jóng e dseáang` lajii` e lí` óo`na` yaam`ba` jmití`na`!

⁵ Joba` fí` i 'ná` e jnea` cōo`gui i Apolos do lí`naa` dsea` i jmoo` lajii` ta` e nicang`ng`naa` quiá` Dsea` Jmáang`, jo la'eáang` cōo` jnea`ba` e já` nicalíng` 'ná` júu` quiá` Dsea` Jmáang`. Co` lajaang` lajaang` jnea` jmoo`naa` jii` laco`ta` e nicacuø` Fidiéē` jnea`^. ⁶ Co` jnea` lafa` cajngá`a cōo` mijú`, jogui i Apolos do lafa` caguieñ` jmiñi` e mijú` do, jo dsu` Fidiéē`bing` i cajmée` e lafa` e cacuáng` e mijú` do. ⁷ Joba` cuóøng` lí` fe`ee` e ja` e niing` i dsea` i cajní` do o`gui i dsea` i caguieng` jmiñi` do, jo dsu` jii` Fidiéē`bing` i niing`gui, co` f`bing` i cajmée` e cacuáng` e mijú` do. ⁸ Jo i dsea` i jni` e mijú` do jogui i dsea` i guieng` jmiñi` do, røøb`ta` quiá`r`. Jo dsu` 'ñiab` Fidiéē` dsea` nicuó`r` lajaang` lajaaiñ` do jié` jii` ta` e nicajméeiñ`. ⁹ Dsaco` jnea` cōo` i Apolos do røøb` jmoo`naa`ta` lajii` ta` e nicacuø` Fidiéē` jnea`^. Jogui jaléng` 'ná` líng`na` lafa` guóo` uó` e jmáng` Fidiéē` ta`. Jogui líim`ba` cajo lafa` 'nur`. ¹⁰ Jo uí` e eáang`guiúng` Fidiéē` cōo` jnea`, joba` cacuó`r` jnea` ta` e líin`n` lafa` jaang` tijii` i caguia` uiing` tii` fí`, jogui dsea` jiém` i nicanaang` se` ie` e fí` ni` jo. Jo lifa` lajaang` lajaam` dsea` 'né` ñiing` dsíir` jial laco` jmo`r` e`ná` do. ¹¹ Dsaco` ja` qui` jmiñi` fa` e nijmé` dsea` cōo`gui tii` fí` e jié`, co` 'ñiab` Fidiéē` dsea` nicaguiar` uiing` e tii` fí` do, jo íb` Dsea` Jmáang`. ¹² Jo e fí` ni` tii` fí` e nisea` do cuóøm` lí` jme` dsea` 'ná` e lí` cōo` layaang` cunée` osi cōo` cutee` osi cōo` cuy` e`mø` eáang` é osi cōo` 'ma` osi cōo` layaang` nuu` osi cōo` qui` cuiñ`bi é. ¹³ Jo ie` jmiñi` mi` nigüéeng`tu` Fíi`naa` Dsea` Jmáang` fí` jmigüí` la e quiá` niquidsir` i` quiá` lajaang` lajaang` dsea` jmigüí` ie` jmiñi` job mí` nilili` røø` jial lí` jalé` e ta` e nicajmée` dsea`. Dsaco` 'ñia` ie` jmiñi` jo la'eáang` cōo` fí` nilili` jialco` lí` jalé` e ta` jo e nicajmée` dsea`. ¹⁴ Jo i dsea` i nicajme` 'ná` e ja` dseáang` e nicó` cōo` e jí` do, joba` i dsea` i ni`m`bre lajii` e cathiñ` do. ¹⁵ Jo dsu` song nicó` jalé` e nicajme`r` do, joba` lajaléb` ni`íng` quiá`r` jóng, lifa` nileáam`bre e ja` nicáiñ` laco` mí` laang` dsea` cōo` lí` iu` jí`.

¹⁶ Jogui 'né' ní'ba' cajo e 'ná' líng'na' lafa' guá' quiá' Fidiée, jogui fí' job li~ seeng` Jmigui' quiá' Fidiée coo' 'ná'. ¹⁷ Jogui song i líng' 'ná' nijgiéeng'na' e guá' quiá' Fidiée do, joba' 'ñiab' Fidiée' ni'lín' 'ná' cajo. Dsaco' güeam'^ e guá' do quiá'r', jogui 'ná' líng'na' lafa' e guá' do cajo.

¹⁸ Joba' fí' i 'ná', ja' jmgóong' yaang'na' lala: e song jaang' 'ná' i óo'na' e tiing' ngáng'na' jíi' laco' tiing' ngáng' dsea' fí' jmgüi' la, joba' 'ná' 'ná' jmeáang' yaang'na' lafa' dsea' i ja' tiing' ngáng' e lajo, jo lajoba' dseáng' lajang' ni'uíng'na' dsea' i tiing' ngáng'. ¹⁹ Dsaco' jalalé' e i dsíi' dsea' jmgüi' e eáang' tiiin' ngáiñ', jmang' júu' íib' líi' jalé' e jo fí' quini' Fidiée. Co' lalab fé' fí' ni' jí' quiá' Fidiée: "Fidiée' nijmeáñ' ta' jalé' e i dsíi' dsea' e tiiin' ngáiñ' e laco' nijmigóong' yaaiñ'." ²⁰ Jogui lalab fé'gui fí' ni' jí' quiá' Fidiée cajo: "Ñib' Fidiée' e jmang' júu' íib' líi' jalé' e i dsíi' dsea' e eáang' tiiin' ngáiñ' fí' jmgüi' la." ²¹ Jo uíi' e lajob líi', joba' jíi' jaang' 'ná' 'ná' e nijmiráang' yaang'na' dsu' uíi' e sitáang'na' coo' doñi' ií' dsea' jmgüi'. Dsaco' jalaléb' e sea' e quíib' 'ná' jalalé' e jo; ²² dsaco' jnea' jogui Apolos jogui Tú' jogui jalalé' e sea' fí' jmgüi' jogui e seeng'na' osi e nijúung'na' é, jogui lajee' lana osi li' dsé'gui é dseáng' e quíib' 'ná' jalalé' e jo. ²³ Jogui jalaléng' 'ná' dsea' quiá' Dsea' Jmáang' nilíng'na', jogui Dsea' Jmáang' cōøng' seeiñ' coo' Fidiée'.

4

Ta~ e jmoo` dsea` apoo` i síng` Dsea` Jmáang` cuaiñ` quiá'r~

¹ Joba' fí' i 'ná', dsea' rú'naa', e 'ná' 'ná' ní'f' óo'na' e jnea' lí'naa' dsea' i jmoo' lajíi' ta' e nicacuø' Dsea' Jmáang' jnea', jogui cajo e lí'naa' dsea' i sinú' júu' e ni'é'naa' jalé' júu' quiá' Fidiée' e ja' mi' cajmijnéeiñ' lamí' jéeng'gui. ² Jogui jaléng' dsea' i nisínú' júu' e óor' cōo' ta~, joba' dseáng' 'ná' jmiti'bre laco' si'i' e ta' jo. ³ Jogui jnea', ja' dsíi'gó' dsii' fíng song niquidsi'na' i' quié' e osi e niquidsi' i' quié' e é fí' quini' dseata' dsea' jmgüi' i jmoo' lajo. Co' jí'gui 'ñiá'a ja' i dsii' fa' e nijmee'e lajo quié' e cōo' lajalé' e jmoo'o. ⁴ Jo nañí' fa' i' dsii' e ja' mi' cajmé'e jalé' e ja' dseeng', dsu' o' uíi' e jo fa' dseáng' e nita' dsii' e líi'n' jaang' dsea' i ja' røøng' dsee' fí' quini' Fidiée'. Dsaco' jíi' Fíi'naa' Fidiée'bing' i quidsi' i' quié'naa' dseáng' laco' catíng'. ⁵ Jo uíi' e lajob líi', joba' 'ná' ja' cuóøng' fa' e quidsi'na' i' quiá' dsea' rúng'na' lajee' ná'gui e niguéeng'tu Fíi'naa' Fidiée' fí' jmgüi' la. Dsaco' ie' jo íbing' i nijmijnéeng'jalé' e cōøng' lajee' lana, jogui nijmilir' cajo jial dseáng' i' dsíi'naa' cōo' jalé' e jmoo'naa'. Jo ie' jogui ba' nifé' Fidiée' guiá' quiá' jaléng' dsea' i catíng' lajo lí' jialco' jíi' líi' e nicajméer' lamí' jéeng'gui.

⁶ Dsea' rú'naa' dsea' quiá' Dsea' Jmáang', fí' i 'ná' jalalé' e júu' na e lí' laco' ni'uíng' guiá' quié'na' jogui e laco' nijmée'na' laco'gui la jmoo' jnea' jogui laco'gui la jmoo' Apolos. Jo fí' i 'ná' lajo e lí' laco' ni'ee'na' jíi' laco' fé' júu' quiá' Fidiée', jo lajoba' jíi' jaang' 'ná' cuóøng' nijmijløng' yaang'na' dsu' uíi' e sitáang'na' cōo' jaang' dsea' rúng'na', co' e jo 'léeb' quiá' i caguiaang'gui do mi' jmoo'na' lajo. ⁷ Jo jíi' jaang' 'ná' cuóøng' lí' fo'na' e niing'gui' laco' dsea' rúng'na' caguiaang'gui. Jogui jalalé' e sea' quié'na', 'ñiab' Fidiée' dsea' nicacuø'r' 'ná' jalé' e jo. Jo co' lajob líi', joba' ja' 'ná' nijmijløng' yaang'na' e lafa' cōo' bñ' quié'na' yaang'na' nicalí'na' jalalé' e jo.

⁸ Jo 'ná' jmicaang'na' e i óo'na' e la'iéb' nisea' quié'na' e ngíng'na' quiá' Fidiée', jogui i' áa'na' e niseab' quié'na' jalalé' e iing'na', jogui cajo i' áa'na' e nilíng'na' dsea' 'goo' i quié' ta' e jíi' jo' neáng'na' jnea' fa' e nijmícōo'gui' 'ná'. Jo e'gui' quié' fa' dseáng' já' e nilíng'na' dsea' 'goo' i quié' ta', jo lajoba' jnea' cuóøng' lí' dsitáang'naa' cōo' 'ná' jee' e ta' jo. ⁹ Jo jnea' i dsii' e Fidiée' nicajméer' cōo' jnea'^, dsea' i síng' Dsea' Jmáang' cuaiñ' quiá'r', e lí'naa'

dsea` i uóng` guí` lafa' níhuí` ta~ i 'né` nijúung` . Co' jnea`^ nica'uíng` naa' dsea` i tí` dsí` ngíim` jaléng` dsea` jmigüí` jogui jaléng` ángeles mí` jóøiñ` jnea`^ . ¹⁰ Jo uí` e lí` naa' dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` , joba` í` dsí` dsea` jmigüí` e dsea` iib` lí` naa'; jo dsu` 'ná` í` áa'na' e uí` e líng`na' dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` , joba` tiing`na'. Jogui jnea`^ lí` naa' dsea` i ja` quí`- jmí` , jo dsu` 'ná` í` áa'na' e eáam` quí`-na' jmí` . Jogui eáam` góøng` jóøng` dsea` jnea`^ , jo dsu` eáam` jmi'gó` dsea` 'ná` . ¹¹ Jogui jnea`^ latí`lana ngí`bí` e léé`naa' iihuí` e íng`naa' oo` jogui e jmijmiing`naa' jogui e ja` sea` sí`naa' e 'né`naa', jogui gab` jmáng` dsea` jnea`^ , jogui cajo ja` sea` 'náu` lí` ni`ié`naa! ¹² Jogui dseáng`- eáam` jmoo`naa' ta~ cóo`- layaang` guóo`naa'. Jogui mi` fé` dsea` júu` lí` uií` quí`naa', joba` mí`naa' Fidiée` e ni`ír` güea`^ quiá'r` quiá`- i dsea` í` , jogui jmoo`baa` té`naa' cóo`- jaléng` dsea` i jmáng` ga` jnea`^ , ¹³ jogui cóo`- juguiá`- ngí`naa' quiá`- i dsea` i jmineang` jnea`^ . Jogui latí` jmí` na jmáng` dsea` jmigüí` jnea`^ e lí`naa' lafa' qui` quiá`-bre, jogui dseáng`- e lafa' ja` ta~ íng`naa' jíi`- coob` quiá'r` .

¹⁴ Jo ja` jmo`o e júu` la quí`naa' e lí` lacó` nicuóø`ø 'ná` fí`i` , co` jmo`o e júu` la quí`naa' e lí` lacó` niliúun`n 'ná` , co` lafa' jój`baa líng`naa' i 'neáan`n eáang` . ¹⁵ Jo nañí` fa` seeng` lí` lí` guí` mil tifa` quí`naa' i e` 'ná` júu` quí`- Dsea` Jmáang` , dsu` ja` fíng` i lafa' tiquí`naa' seeng` i caguiá` júu` quí`- Dsea` Jmáang` , dsu`co` jíi`- jneab` lí`n`n lafa' tiquí`naa' , dsea` líng`naa' dsea` quí`- Dsea` Jmáang` . Co` jneab` dsea` caguiá`a júu` jee` jaléng` 'ná` e quiá`- jial nileáng`naa' jee` jalé` dsee` quí`naa! ¹⁶ Jo co` lajob líi` , joba` mí`i` 'ná` jmi'ee` e jmée`ba` lacó` jíi`- e jmoo` jnea` .

¹⁷ Jo uiing` e lajoba` e sín`n i Timoteo fí` na i líng` lafa' joo`o i 'neáan`n eáang` , jogui i contøøng` sing` teá` cóo`- júu` quí`- Dsea` Jmáang` . Jo fí`bing` i njimicóo`- 'ná` e njigmuiéiñ` óo`naa' jial ee` jnea` dsu` uí`- e lí`n`n dsea` quí`- Dsea` Jmáang` lí` lacó`gui jíi`- e ée` jnea` jaléng` dsea` quí`- Dsea` Jmáang` i neáang` lacoo` fí` lí` ngiin`n .

¹⁸ Jo i líng` 'ná` nicajmijløng` yaang`naa' dsu` uí`- e í` óo`naa' e jo` ninii`i fa` e ni`éé`guí` 'ná` fí` na. ¹⁹ Jogui song Fí`naa` Fidiée` nicuóø`r` jnea` fí` lajo, joba` ngóo`baa fí` na e ni`ee`e 'ná` lajmináb` jíu` jóng, jo lajoba` nimoo`o quiá`- jaléng` i dsea` i jmijløng` yaang` do jie` jíi`- quí`r` jmí`- e njmér` cóo`- jalé`- e fé`r` do osi lico` eáang` jlo` mo`oor` jíi`- quiá`- e fé`bre é. ²⁰ Dsu`co` o` cóo`- la'eáang` e fé` dsea` e cuø` li` e Fidiée` quie` nífi` quiá`r` , co` la'eáang` cóo`- bí` 'gøng` quiá`- Fidiée`ba` eli` lajo. ²¹ Joba` fíi`-i` 'ná` : ¿Jnang` e iing`naa` e njmee`e quí`naa` mi` niguié`e fí` na? ¿Su e njíin`n 'ná` cóo`- jalé` e ga` e jmoo`naa` , osi e nifón`n 'ná` cóo`- juguiá`- uí`- e 'neáan`n 'ná` é?

5

Jial tidsi`í` quiá`- dsea` i`lée` cóo`- dseam`

¹ Jo fíi`-i` 'ná` , dsea` rú`naa` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` , e nicaliseá` júu` jee` 'ná` e seeng` jaang` 'ná` e jéeiñ` lafa` dseam` quiá`r` i` dseam` i` catí` gáng` quiá`- tiquiá`r` . Jo dseáng`- eáam` lí`- e jo, co` jí`gui jaléng` dsea` i` ja` cuíng` Dsea` Jmáang` ja` jmóor` lajo. ² Jo dsu` 'ná` mí` 'noo`bi jmijløng` yaang`naa` , jo dsu` lí` lí` 'ná` e njimeáang` yaang`naa` fí`íb` uí`- e jo. Co` i` dseañ`u` i` jmóo` e lí`- lajo 'ná` e ni`øøm`ba're jee` 'ná` , dsea` líng`naa` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` . ³ Jo dsu` e já`- e ja` seeng` jnea` jee` 'ná` fí` na lajee` lana, jo dsu` lafa` seem`baa cóo`- 'ná` fí` na, joba` la'eáang` cóo`- Fí`naa` Dsea` Jmáang` nicalí`baa í` lacó` catíng` quiá`- i` dsea` i` jmóo` e lí`- lajo. ⁴ Joba` mí` seáang`- rúng`naa` lajaléng`naa` , dsea` líng`naa` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` , lí` e lafa` seem`baa jee` 'ná` jogui cajo niliseem` cóøng` cóo`- 'ná` e güea`^ 'gøng` quiá`- Fí`naa` Jesús. ⁵ Joba` i` dseañ`u` i` ca`ée` dsee` do 'ná` nijáang`naa`r fí` jaguó` fí`-

i'líng' i'sii` Satanás e laco' ni'íing' ngúú' táaiñ'. Joba' mi~ nigüéeng~tu Fíi'naa' Dsea` Jmáang~ fí' jmigüí` la, jangám~ nileáng` jmigüí` quiá'r~.

⁶ Joba' fii'-guú' 'nú', dsea' rú'naa', ja' 'né- fa' e njimjløng¹ yaang~na' cuaiñ~ quiá'- e jo. Dsaco¹ niñí'ba' lajíi¹ júu^ róo^ e fé¹ lala: "Jo cōo¹ capí¹ quiéb¹ njimé¹ e niróo¹ lají¹ ca~ iñí¹." ⁷ Jo co¹ lajob líi¹, joba' fii¹-i 'nú', dsea' rú'naa' dsea` quiá'¹ Dsea` Jmáang¹, e 'né- cab¹ sée¹na' jalé¹ e 'li¹ e 'llee' quií¹na' e líi¹ lafa' quié¹ e nisingíng¹, jo lajoba' nilíng¹na' lafa' e iñí¹ e líi¹ cōo¹ ca~ e ja` quiéeng¹ quié¹ e gó¹ dsea` Israel mi¹ tí¹ jmíi¹ Pascua. Jo dseáng¹ lafa' e iñí¹ dob líing¹ 'nú'. Jo Dsea` Jmáang¹ i líing¹ i Jo'se¹ Jiuung¹ quiá'¹ Fidiéé¹, íbing¹ i cacó¹ jalé¹ dsee¹ quií¹ii¹ mi¹ cajáng¹ 'nía'r¹ e cajúiñ¹ fí¹ dse¹ crúu¹, ⁸ joba' 'né- e njimó¹naa' jmíi¹ Pascua e ngocáng¹ dsí¹naa' jogui e guiá¹ dsí¹naa', dsaco¹ e job e líi¹ lafa' e iñí¹ e ja` quiéeng¹ quié¹, co¹ 'né- e njimó¹naa' e jmíi¹ jo e ja` í¹ dsí¹naa' jalé¹ e 'li¹ o'gui e saang¹ dsí¹naa', co¹ jalé¹ e 'li¹ lajo líi¹ lafa' e iñí¹ e quiéeng¹ quié¹ e nisingíng¹ do.

⁹ Jo e ffí' ni~ ji` quié` e e nicajmé` e quí~na' lami~ jéeng'gui do ffí` i 'ná` e ja` quíng`na' jee` jaléng` i dsea` i jmoo` ta` 'lée` cóo` jalé` e lf` dsíi` ngúú` táaiñ`. ¹⁰ Jo dsu` e júu` jo ofa` caffí` i 'ná` e ni'naang` yaang`na' conguia` cóo` jaléng` i dsea` i jmoo` jalé` e 'li` lajo, osi cóo` jaléng` i eáang` iing` e silíi` jalé` e sea` ffí` jmigüi, osi cóo` jaléng` i jmoo` ii, osi cóo` jaléng` i jmiféng` jaléng` diée` i o` já`. Co` song iing`na` e ni'naang` yaang`na` conguia` e quíng`na` jee` jaléng` i dsea` lana, joba` 'né` e ni'naam` yaang`na` ffí` jmigüi` la. ¹¹ Jo e laba` si`í` e caffí` i 'ná` e dseáng` ja` quíng`na` jee` i dsea` i jíng` e líiñ` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` jo dsu` jmoo`bre jalé` e 'li` e lf` dsíi` ngúú` táaiñ, osi e eáang` iiñ` e silíi`r` jalé` e sea` ffí` jmigüi, osi e jmiféiñ` jaléng` diée` i o` já`, osi e ngir` ta` quie` jalé` adsee`, osi e jmoo`r` ta` ffí` mée, osi e jmoo`r` ii` é. Jo cóo` jaléng` i dsea` lana jj`gui co` quiá` cõ`na` í`na` ja` seáang` rúng`na` cõo`r` ¹²⁻¹³ Jo dsu` jnea` ja` catšin`n e ni`ii` í` quiá` jaléng` dsea` i ja` líng` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` , co` Fidiée`bing` i niquidsi` í` quiá` lajaléng` i dsea` í. Jo dsu` 'ná`, dsea` líng`na` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` , 'né` ni`ff`ba` í` jee` la`ó` rúng`na` . Joba` ffí` i 'ná` e 'né` ni`óøm`ba` jee` 'ná` i dsea` i ca`é` dsee` do.

6

Dsea`quiá'- Dsea`Jmáam-bing' i 'né- ni'f'- í"jee~ la'ó'rúiñ'

¹ Joba' fíi⁻gui^í'ná^l, dsea` rú^l"naa'dsea` quiá⁻ Dsea` Jmáang⁻, e mi[~] jaang^l'ná^l
sea` dsee⁻ quií^lna^l cój^l jaang^lgui^í dsea` rúng^l"na^l dsea` quiá⁻ Dsea` Jmáang⁻,
joba' ja^l cuóøng^l fa^l e mií^lna^l dsea` i ja^l cuíing^l Fidiée^l e ni'fr⁻ í^l quií^lna^l, dsco^l
guiú^lgui^í e dsea` quiá⁻ Dsea` Jmáam⁻bing^l i ni'f⁻ í^l quií^lna^l. ² Jogui^l 'nél⁻ ñí^l
'ná^l cajo^l e jaléng^l dsea` quiá⁻ Dsea` Jmáam⁻bing^l i ni'f⁻ í^l quiá⁻ jaléng^l dsea`
jmigüí^l mi[~] nití⁻ e í^l jo; jo co^l lajob nijmée^lna^l, joba' 'né^l ñí^lba^l jial ni'fí^lna^l í^l
cój^l jalé^l e ja^l 'ga^l li[~] niing^l e dsijée^l jee^l'ná^l. ³ Jogui^l 'né^l ñí^lba^l cajo^l e ji^lgui^í
jaléng^l ángeles quiá⁻ Fidiée^l 'né^l ni'fí^lnaa^l í^l quiá^lr^l mi[~] nití⁻ e í^l jo. Jo co^l
lajob nilí^l, joba' lajang^l júu^lgui^í'né^l ni'fí^lnaa^l í^l mi[~] ee'go^l dsijée^l lajee^l see^lnaa^l
fí^l jmigüí^l la. ⁴ Joba' song i liing^l lajee^l la'ó^l 'ná^l, dsea` liing^lna^l dsea` quiá⁻
Dsea` Jmáang⁻, jmoo'na^l ta^l jíing^l, joba' fíi^l i 'ná^l e ja^l dseeng^l e nigüilíng^lna^l fí^l
quini^l dseata^l i ja^l cuíing^l Fidiée^l e laco^l ni'fr⁻ í^l quií^lna^l, co^l jaléng^l i dsea`
fí^l ja^l catíng^l e quiíñ^l jee^l la'ó^l 'ná^l. ⁵ Jo uiing^l e fíi^l i 'ná^l lana e lí^l laco^l
nicá^lna^l fi'í^l, co^l lí^ldsii^l e dseáng^l seem^l jaang^l dsea` ilajang^l quíi^l jmíi^l ni'fí^l
í^l jee^l la'ó^l 'ná^l, dsea` liing^lna^l dsea` quiá⁻ Dsea` Jmáang⁻. ⁶ Jo dsu^l o^l jíi^l lico^l
jmoo'na^l ta^l jíing^l lajee^l la'ó^l 'ná^l, dsea` liing^lna^l dsea` quiá⁻ Dsea` Jmáang⁻, co^l
ji^lgui^í güilíng^lna^l fí^l quini^l dseata^l i ja^l cuíing^l Fidiée^l e laco^l ni'fr⁻ í^l quií^lna^l
cuaiñ^l quiá⁻ e ta^l jíing^l do.

⁷ Jo cóo'~ jíi'~ e ta~ jíing` e jmoo'na' do, cóo'~ jíi'~ e jobi eáam' ni'lée' quií~na', dsaco' guí~gui e njmée~na' té~ba' cóo'~ jalé~ e ga` e dsing~ing~na', jogui guí~gui cajo e njmée~ba' té~na' mi~ jmoo` dsea` rúng~na' ii~ quií~na'. ⁸ Jo dsu'~ 'ná' lí~ riqui~ jmoo'na', co' lajee~ la'o~ yaang~na', dsea` líng~na' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~, jmoo'na' ga` quiá~ rúng~na' jogui jí~gui jmoo'na' ii~ quiá~ rúng~na' cajo.

⁹ Jo 'ná' 'né' ní~ba' e jaléng~ dsea` i~ 'lée' ja` qui~ fa' e nicá` Fidiée~ nifí~ quiá'r~. Jo uíi~ e lajob líi~, joba' fí~ i~ 'ná' e ja` güijmigóong` dsea` 'ná', co' jaléng~ dsea` i~ jmoo` jalé~ e 'lí~ lala ja` qui~ jmíi~ fa' e nicá` Fidiée~ nifí~ quiá'r~; fa' jaléng~ dsea` i~ jmoo` jalé~ e 'lí~ e lí~ dsíi~ ngúu' táaiñ~, jogui jaléng~ i~ jmiféng` jaléng~ dié~ i~ o' já~, jogui jaléng~ i~ güiing` cóo'~ dsea` jiéng~ mi~ ning~ e cacúng~ guór~, jogui jaléng~ dseañu~ i~ tí~ dsíi~ jmang~ yaang~ lafa' dseam~, jogui jaléng~ dseañu~ i~ tí~ dsíi~ güiing` cóo'~ jaléng~ dseañu~, ¹⁰ jogui jaléng~ i~ jmoo` ii~, jogui jaléng~ i~ eáang~ iing~ silíi~ jalé~ e sea` fí~ jmigüi~, jogui jaléng~ i~ jmoo` ta~ fí~ méé~, jogui jaléng~ i~ jmoo` ta~ quié~ júu~ e o' já~, jogui jaléng~ i~ jmi' fí~ e sea` quiá~ dsea` rúiñ~ la'eáang~ ejmigóong`neiñ!. Jo jaléng~ i~ dsea` la'fí~ ja` qui~ jmíi~ fa' e Fidiée~ nicá~ nifí~ quiá'r~.

¹¹ Jo jalé~ e 'lí~ lanab lami~ jmoo` i~ líng~ 'ná' lami~ jéeng~gui, jo dsu' lana nica'fim~ Fidiée~ jalé~ dsee~ quií~na' jogui nicajmée~ e dseáang~ jíi'~ dsea` quiá~bre nilíng~na'. Jogui la'eáang~ cóo'~ Fíi'naa' Dsea` Jmáang~ jogui cóo'~ Jmiguí~ quiá~ Fidiée~ 'ná' nilíng~na' lana dsea` i~ ja` dsee~ røøng` fí~ quini~ Fidiée~.

'Né~ jmi'gób` dsea` Fidiée~ cóo'~ ngúu' táaiñ'

¹² Jo fíi~guí~ 'ná' e júu~ la e seem` dsea` i~ fé~ lala: "Cuóøm` lí~ jmé~ e lí~ doñí~ ee` e iin~n." Jo e jáb~ e jo, lifa' ja` laji~ líng~ ta~ quiá'r~. Jo e jáb~ e cuóøm` lí~ jmé~naa' lí~ doñí~ ee` ii~naa'jmé~naa', lifa' ja` 'né~ cuóø~ fí~ yee~naa' e niquiá~ta~ jneaa~aa'jalé~ e lí~ dsíi~ ngúu' táang~naa'do. ¹³ Jogui fé~bi dsea` e júu~ la cajo: "Jo jalé~ e quiee~naa'dsitoo~ fí~ dsíi~ tú~naa', jogui e tú~naa'do líng~ ta~ quiá~ e guing~ jalé~ e quiee~naa'do." Jo e jáb~ e júu~ jo, lifa' Fidiée~ tóob` jmíi~ mi~ ni'íiñ~ laji~ tú~ e jo. Jogui ja` cajmée~ Fidiée~ ngúu' táang~ dsea` e lico' iing~ ta~ e njmé~ dsea` jalé~ e ja` dseeng~, dsaco' jalé~ ngúu' táang~ dsea` iing~ ta~ e njmé~ dsea` lajíi~ e iing~ Fíi'naa' Dsea` Jmáang~, jogui la'eáang~ cóo'~ Fíi'naa' Dsea` Jmáam~bing~ cuóøng` jmé~naa'lajo. ¹⁴ Jogui lí~ laco' cajmijí~ Fidiée~ i~ Fíi'naa' Dsea` Jmáang~ do la'eáang~ cóo'~ güea~'gøng~ quiá'r~ mi~ cang~ e cajúiñ~, joba' lajob cajo njmér~ cóo'~ jneaa~aa'mi~ nití~ i~ lajo.

¹⁵ Jogui 'né~ níb~ 'ná' cajo e jaléng~ 'ná', dsea` líng~na' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~, líng~na'lafa' jaam` dsea` cóo'~ dsea` do. Jo co' lajob líi~, joba' dseáng~ ja` dseeng` e jaang` dsea` nigüiñ~ cóo'~ jaang` dseam~ i~ jmoo` ta~ 'núing` 'níia'.

¹⁶ Jogui 'né~ níb~ 'ná' cajo e mi~ jaang` dseañu~ güihiñ~ cóo'~ jaang` dseam~ i~ jmoo` ta~ 'núing` 'níia', joba' lafa' jaam` dsea` uíiñ~ lajee~ laji~ gáin~ do. Dsaco' lalab fé~ fí~ ni~ jí~ quiá~ Fidiée~: "Jo mi~ güiing` dseañu~ cóo'~ dseam~, uíiñ~ lafa' jaam'bre." ¹⁷ Jo dsu' mi~ uíing~ dsea` dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~, joba' jaam` dsea` uíiñ~ cóo'~ dsea` do la'eáang~ cóo'~ Jmiguí~ quiá~ Fidiée~.

¹⁸ Joba' fíi~ i~ 'ná', dsea` rú~naa', cuíng~na' jalé~ e 'lí~ lajo e lí~ dsíi~ ngúu' táang` dsea`. Dsaco' lí~ doñí~ ee` dsee~ e jíe~ e ée` dsea` ja` 'lée' e jo quiá~ ngúu' táaiñ~, jo dsu' i~ dsea` i~ jmoo` e 'lí~ lajo, joba' 'lée'bre cóo'~ ngúu' táaiñ~. ¹⁹ Jogui 'né~ níb~ 'ná' cajo e ngúu' táang~na' líi~ lafa' guá~ quiá~ Jmiguí~ quiá~ Fidiée~ e nicacuø'r~ 'ná', jogui e Jmiguí~ doba' seeng` cøøng` cóo'~ 'ná'. Jo co' lajob líi~, joba' jo` líi~ quií~na' yaang~na' e ngúu' táang~na' do, ²⁰ co' Fidiée~bing~ i~ nicalóng~ 'ná' cóo'~ coo'~ 'móo'~ e níi~ eáang'. Jo uíi~ e lajob líi~, joba' contøøm~ 'né~ e njmi'goo~na' Fidiée~ cóo'~ jalé~ e jmoo'na' fí~ ngúu' táang~na'.

7

Jalé^r e 'né⁻ jmiti^r dsea^m cíuiñ^r guóor^r

¹ Jogui lana niquíi^r i júu^r quíi^r na^r lajíi^r e cajmingíi^r na^r jnea^r ie^r lamíi^r jéeng'gui do e fíi^r ni^r ji^r quíi^r na^r do. Jo jnea^r lalab fíi^r i 'ná^r e guiá^r quiá^r dseañu^r e ja^r nigüíñ^r dseamf; ² jo dsu^r uíi^r e ja^r téeng^r dsea^r yaaiñ^r e iiñ^r güíñ^r cóo^r dsea^r i o^r quiá'r^r, joba^r lajaang^r lajaang^r dseañu^r 'né^r seeng^r dseamf quiá'r^r, jogui lajaang^r lajaang^r dseamf 'né^r seeng^r dseañu^r quiá'r^r cajo. ³ Jo i dseañu^r do 'né^r njmiti^r bre lajíi^r e catíiñ^r cóo^r i dseamf quiá'r^r do; jogui lajobi^r i dseamf quiá'r^r do cajo 'né^r njmiti^r bre lajíi^r e catíiñ^r cóo^r i dseañu^r quiá'r^r do. ⁴ Co^r i dseamf quiá^r i dseañu^r do jo^r seeng'guir fa^r e quiá^r guir ta^r 'ñia'r^r cóo^r ngúu^r tåaiñ^r, co^r quiá^r dseañu^r quiá^r bre nilíi^r. Jogui lajobi^r cajo i dseañu^r quiá'r^r do, jo^r seeng'guir fa^r e quiá^r guir ta^r 'ñia'r^r cóo^r ngúu^r tåaiñ^r, co^r quiá^r dseamf quiá^r bre nilíi^r. ⁵ Jo co^r lajob líi^r, joba^r fíi^r i 'nú^r e ja^r sée^r na^r 'leáang^r e nigüíng^r na^r coliing^r cóo^r i dsea^r i nicacúung^r na^r guóo^r na^r cóo^r. Jo dsu^r cuóøm^r cajo e ni^r naang^r teá^r yaang^r na^r quiá^r rúng^r na^r e ja^r nigüíng^r na^r coliing^r e laco^r njmiféng^r na^r Fidiée^r, lifa^r røøb^r 'né^r siing^r na^r e njmée^r na^r lajo. Jo mi^r ning^r jo^r, 'néb^r e nigüíng^r tu^r coliing^r, jo^r lajoba^r ja^r dseáang^r quiá^r na^r e njmigóøng^r fíi^r i 'líng^r i sii^r Satanás^r 'nú^r e laco^r nijiúng^r na^r fíi^r ni^r dsee^r.

⁶ Jo lajalé^r e fíi^r i 'nú^r na lí^r júu^r tiim^r baa jo o^r dseáang^r fa^r lana fé^r fíi^r ni^r ji^r quiá^r Fidiée^r e 'né^r njmiti^r dsea^r. ⁷ Jo dsu^r jnea^r iin^r n e lajalém^r dsea^r ja^r nicuíñ^r guóor^r lí^r laco^r guí la líng^r jnea^r; jo^r dsu^r ja^r lajíi^r naa^r cangíing^r naa^r røø^r quiá^r Fidiée^r, co^r jmaquím^r cangíing^r naa^r quiá^r dsea^r do lajaang^r lajaang^r naa^r.

⁸ Jogui lana fíi^r i 'nú^r, dsea^r i ja^r mi^r cacung^r guó^r, cóo^r guí jaléng^r dseamf i 'nú^r, e guiá^r guí e ja^r nicúng^r na^r guóo^r na^r lí^r laco^r guí la líng^r jnea^r. ⁹ Jogui dsu^r song ja^r té^r na^r e iing^r na^r güíng^r na^r cóo^r dseañu^r osi dseamf é, joba^r 'né^r cuum^r ba^r guóo^r na^r jóng, co^r guí^r quiá^r na^r e njmée^r na^r lajo e laco^r guí e ngína^r suung^r na^r e iing^r na^r e nigüíng^r na^r cóo^r dsea^r.

¹⁰ Jogui lana lalab fíi^r i 'nú^r, dsea^r i nisicúng^r guó^r, jo^r dsu^r o^r cóo^r júu^r quié^r e 'ñia'a e fíi^r i 'nú^r la, dsu^r Fíi^r naa^r Dsea^r Jmáam^r bing^r i quiá^r ta^r e júu^r e fé^r lala: "Ja^r cuóøng^r e jaang^r dseamf nitiúuiñ^r dseañu^r quiá^r r^r". ¹¹ Jogui dsu^r song i dseamf do dseáang^r catiúum^r bre dseañu^r quiá^r, joba^r 'né^r njér^r e ja^r nicúm^r guóor^r cóo^r dseañu^r i jiéng^r osi e niisíng^r tur røø^r é cóo^r i dseañu^r quiá^r i catiúuiñ^r do. Jogui lajob cajo, ja^r cuóøng^r e jaang^r dseañu^r nitiúuiñ^r dseamf quiá^r r^r.

¹² Jo lana nifíi^r guíi 'nú^r e júu^r la lajíi^r e í^r dsii^r 'ñia'a jo o^r júu^r e sinú^r quiá^r Fíi^r naa^r Dsea^r Jmáang^r, e song jaang^r dseañu^r i líng^r dsea^r quiá^r Dsea^r Jmáang^r seeng^r dseamf quiá^r i ja^r líng^r lajo, jo^r dsu^r song i dseamf do iáam^r dsíir^r e seeiñ^r cøøng^r cóo^r i dseañu^r quiá^r do, joba^r ja^r cuóøng^r fa^r e i dseañu^r i líng^r dsea^r quiá^r Dsea^r Jmáang^r do nitiúuiñ^r i dseamf quiá^r do. ¹³ Jogui song jaang^r dseamf i líng^r dsea^r quiá^r Dsea^r Jmáang^r sicúng^r guór^r cóo^r jaang^r dseañu^r i ja^r líng^r lajo, jo^r dsu^r iáam^r dsíir^r do e seeiñ^r cóo^r i dseamf do, joba^r ja^r cuóøng^r e i dseamf do nitiúuiñ^r i dseañu^r do. ¹⁴ Co^r i dseañu^r i ja^r líng^r dsea^r quiá^r Dsea^r Jmáang^r ligüeam^r bre fíi^r quini^r Fidiée^r la'eáang^r e sicúng^r guór^r cóo^r jaang^r dseamf i líng^r dsea^r quiá^r Dsea^r Jmáang^r. Jogui lajob líi^r cajo, song jaang^r dseamf i ja^r líng^r dsea^r quiá^r Dsea^r Jmáang^r sicúng^r guór^r cóo^r jaang^r dseañu^r i líng^r dsea^r quiá^r Dsea^r Jmáang^r, joba^r ligüeam^r bre fíi^r quini^r Fidiée^r. Jo song lajob líi^r, joba^r i jiuung^r quiá^r r^r i seeng^r do ligüeam^r bre fíi^r quini^r Fidiée^r. Jo dsu^r song ja^r líi^r lajo, joba^r i jiuung^r quiá^r r^r i seeng^r do, 'lim^r bre fíi^r quini^r Fidiée^r. ¹⁵ Jogui song i dseañu^r osi i dseamf i ja^r líng^r dsea^r quiá^r Dsea^r Jmáang^r dseáang^r jmóor^r laguidseaang^r e nitiúung^r rúiñ^r, joba^r

güijmée'bre lajo. Jo mi~ dsijéé' lajo, joba' i dseañu" osi i dseamf i líing' dsea` quiá'" Dsea` Jmáang" do ja` 'né" e jniñ" i dsea` i iing" güi'ff' do, dsuco' Fidiée` nicató'r` jneaa~ aa', dsea` líi'naa' dsea` quiá'r", e laco' nilisee~ naa' juguiú~ júu^ røø'. ¹⁶ Dsuco' ja` ní^ 'nu~, dseamf i líing' dsea` quiá'" Dsea` Jmáang", su nilí" e ni'uíng" i dseañu" quií" do dsea` quiá'" Dsea` Jmáang". Jogui lajobi cajo, ja` ní^ 'nu~, dseañu" i líing' dsea` quiá'" Dsea` Jmáang", su nilí" e ni'uíng" i dseamf quií" do dsea` quiá'" Dsea` Jmáang".

¹⁷ Joba' fíi^ i 'ná" e 'né" niliseeng`na' jíi^~ laco' e cangüing`na' quiá'" Fidiée~, jogui lí^ laco'gui la líing`na' mi~ cató'" Fidiée` 'ná" e ni'uíng"na' dsea` quiá'r". Jo lanab jíi^~ líi' júu^ e quiá'^~ ta~ quiá'" lajaléng" dsea` quiá'" Dsea` Jmáang".

¹⁸ Jogui song Fidiée` nicató'r` jaang` dsea` i nicató~ li~ fí~ ngúu' táang` lí^~ laco' quií" tíng` dsea` Israel, joba' lajob 'né" niteáiñ" fí~ jmigüi~ la; jogui song Fidiée` nicató'r` jaang` dsea` i ja` mi~ cató~ li~ fí~ ngúu' táang`, joba' ja` 'né" fa'e njmitir~ lajíi^~ e jo. ¹⁹ Co' ja` e líi' song tóo` li~ fí~ ngúu' táang` dsea` osi ja` líi' lajo é, co' e laba' e niing~gui eáang' e 'né" njmiti~ dsea` jalé" júu~ quiú~ ta~ quiá'" Fidiée".

²⁰ Joba' 'né" jé" dsea` jíi^~ laco' líiñ" ie~ mi~ cató'" Fidiée` ír' e nilíiñ" dsea` quiá'" dsea` do. ²¹ Jo song dsea` si'niing` i jmoo` ta~ quiá'" dsea` líing` 'nu~ ie~ mi~ cató'" Fidiée` 'nu~ e ca'uíin" dsea` quiá'r", jo dsu' ja` jmoo" fíi^~ e líin' lajo. Jo dsu' song sea`bi fí~ quií" e ni'náang" uø' e líin' lajo, joba' jmí'o^~ jóng. ²² Dsuco' i dsea` i líing` dsea` si'niing` i jmoo` ta~ quiá'" dsea` ie~ lami~ cató'" Dsea` Jmáang" ír' e ca'uíiñ" do dsea` quiá'r", joba' lana nilíiñ" do jaang` dsea` i nisilaang` i njmoo` lajíi^~ e iing` Dsea` Jmáang"; jogui lajob líi' cajo cóo~ i dsea` i silaang` ie~ lami~ cató'" Dsea` Jmáang" ír', co' lana nilíiñ` lafa' dsea` si'niing` i jmoo` lajíi^~ e iing` Dsea` Jmáang". ²³ Jo co' lana Dsea` Jmáam`bing` nicalóng` 'ná" cóo~ coo` 'moo~ e níi', joba' lana jo` cuó~ fí~ yaang`na' fa'e njmeáng`tu dsea` 'ná" lafa' dsea` si'niing`. ²⁴ Joba' fíi^ i 'ná", dsea` rú~naa' dsea` quiá'" Dsea` Jmáang", e lajaang` lajaam` 'ná" 'né" niliseeng`na' fí~ quini~ Fidiée` lí^~ jíi^~ laco' la líing`na' ie~ lami~ cató'" dsea` do 'ná" e calíng`na' dsea` quiá'r".

²⁵ Jogui lana nifíi^ i 'ná" cuaiñ~ quiá'" jaléng" dsea` i ja` mi~ cacung" guoo~, jo nifa~ a e júu^ la jíi^~ laco' i dsii~ 'nía` baa, jo o' laco' ta~ quiú~ Dsea` Jmáang". Co' dsea` do nicató'r` jnea~ e ni'uín~n dsea` quiá'r` uíi^~ e fí~ líiñ~ jnea~, jo lajoba' cuóøng' e lí~ jmita~ óo'na' júu~ quié~e. ²⁶ Jo uíi^~ e eáam` nihuíng` see~ naa' jmíi~ na, joba' jnea~ i dsii~ e guiú~gui quiá'" jaléng" dseañu" e njér~ jíi^~ laco' líiñ~. ²⁷ Joba' fíi^ i jaléng` 'ná", dseañu", e song nisseeng` dseamf quií~na', joba' ja` tiúung`na're; jogui song ja` mi~ seeiñ~, joba' ja` mi~ 'náng`dur lajminá~. ²⁸ Jo ja` dsee` ee~na' song nicúung`na' guó~na'; jogui lajob cajo ja` ee`dsee` ée`jaang` sím~ song nicúiñ" guóor'. Jo dsu' jaléng" dsea` i cúng` guoo~, huíim`jiu~ nidsijée` quiá'r", jogui jnea~ ja` iin~n e nidsingíiñ` lajo.

²⁹ Dsea` rú~naa' dsea` quiá'" Dsea` Jmáang", lajíi^~ e laba' iin~n e fíi^ i 'ná", dsuco' jo` huóø" e róo`gui jmigüi~. Joba' jaléng" dsea` i nisicúng` guoo` 'né` seeiñ` e lafa' ja` líiñ~ lajo; ³⁰ jogui jaléng" dsea` i seeng` fíi^~ lí^~ lí` 'né` seeiñ` e lafa`teáaiñ` jmíi~; jogui jaléng" dsea` i lafa`teáang` jmíi~ 'né` e jmeáng`yaaiñ~ e lafa` seeiñ` fíi^~; jogui jaléng" dsea` i jmoo`ta~ láá` lí^~ doñi` ee~, joba' 'né` seeiñ` e lafa' o' quiá'" bre e jo; ³¹ jogui jaléng" dsea` i jmoo`ta~ jmíi'óo~ jalé" e sea` fí~ jmigüi~ la 'né" niliseeiñ` e lafa' ja` jmíi'óo~bre e jo. Dsuco' e fí~ jmigüi~ e lí~ see~naa' jmíi~ na, tóob` jmíi~ ni'íng~.

³² Jo jnea~ iin~n e ja` ningüing`na' jalé" fíi^~ dsíi~ e sea` fí~ jmigüi~ la. Jo i dseañu" i ja` mi~ cacung" guó~, eáang`gui guiing` dsíi~ e jmoo`jalé" e iing` Dsea` Jmáang` jogui jial e njmi'iáaiñ` dsíi~ dsea` do. ³³ Jo dsu' i dseañu" i nisicúng` guó~, eáang`gui guiing` dsíi~ cóo~ jalé" e dsijéé` fí~ jmigüi~ jogui jial e njmi'iáaiñ` dsíi~ dseamf quiá'r". ³⁴ Joba' jmaquíim` guiing` dsíi~ e~ njmér~ laca'íng`~

ca'íiñ'. Jo i dseam̄ i ja` mí' sicúng'^ guó` cóo'~gui i dseáng'~ ja` cacúng'~ guó', eáang'gui guiing~ dsíir' e jmóor` lajíi~ e iing~ Dsea` Jmáang~ jogui e éer` guiá~ fí quini~ dsea` do cóo'~ jalé~ e jmóor` jogui cóo'~ jalé~ e í dsíir'. Jo dsu' i dseam̄ i nisicúng'^ guó', eáang'gui guiing~ dsíir' cóo'~ jalé~ e dsijéé~ fí jmigüi~ jogui jial e nijmi'iáaiñ` dsíi` dseañu` quiá'r~.

³⁵ Jo fíi~ i 'ná~ e júu~ na o' e laco' nijníng~ quí~na', co' jnea~ fá~ a e lí~ laco' ni'uíng~ guiá~ quí~na' jogui e laco' niliseeng~na' e ee~na' røø` e jmoo~na' e ngocáng` óo'na' lajíi~ e ta~ e nicang~ing~na' quiá~ Dsea` Jmáang~. ³⁶ Jo song jaang` dseañu` í dsíir' e dseáng'~ ni'néb~ e nicuíñ` guóor` cóo'~ i dseam̄ i sínig` cóo'~r~ do, dsuco' tí~ lí~ ningáng~ í quiá~ i dseam̄ do e nicuíñ` guóor`, jogui song í dsíir' e joba' dseáng'~ la guíng~gui 'né~, joba' güijmée`bre lajíi~ e líiñ~ e guiá~gui do, jo güicúm`bre guóor`, dsuco' ja` e dsee~ e jo. ³⁷ Jo dsu' i dseañu` i coo` nica'f dsíi` jogui ja` lf` dsíir` jalé~ e iing~ ngúu` táaiñ~, jogui dseáng'~ nita~ dsíir' e dseáng'~ ja` nicuíñ` guóor`, co' lajob dseáng'~ iiñ~ nijmér~, joba' guiá~b~ nijmér~ song cajmér` lajo. ³⁸ Jo i dseañu` i nicúng` guó` cóo'~ i simi~ i ninée~ júu~ quiá'r~ cóo'~ do, joba' coo` e guiá~b~ jmóor`; jo dsu' i dseañu` i ja` nicúng` guoo`, coo` e guiá~gui jmóor`. ³⁹ Jogui jaléng` dseam̄ i nisicúng` guó`, dseáng`~ la guíim` 'né~ e ja` nitiúuiñ` dseañu` quiá'r~ lajee~ e seeng~ í; jo song cajum` bi i dseañu` quiá'r~ do, joba' cuóøm` nicúng`tur guóor` calé~ catú~ cóo'~ dseañu` i jiéng~, lifa' i dseañu` í 'né~ e líiñ~ dsea` quiá~ Dsea` Jmáam~. ⁴⁰ Jo dsu' jnea~gui í dsii~ e nili'iáang~gui dsíi` i dseam̄ do fing song ja` nicúng`tur guóor`. Jo jalé~ e júu~ na lí~ júu~ tiim`baa. Jo jnea~ í dsii~ e seem` Jmiguí~ quiá~ Fidiée` cøøng` cóo'~ jnea~ cajo.

8

Jalé` jmiñi~ e cuør` dsea` diéé~ i o' já~

¹ Jogui lana nifíi~i 'ná~ cuaiñ~ quiá~ jalé` jmiñi~ e líi` feá~ e cuør` dsea` jaléng` diéé~ i o' já~. Jo e jáb~ laco'gui fé~ dsea` e lajíi~baa' níne~naa' cuaiñ~ quiá~ jalé~ e jo; jo dsu' cóo'~ e nine~naa' do jmóo` e í dsíi`naa' e nílii`naa' dsea` niing~, jo dsu' e jmi`neáang` rú`naa' e joba' eáang'gui íng~ta~ e nidsicuáng` quí~ii`cóo'~ júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~. ² Jogui song jaang` dsea` í dsíir' e líiñ~go nitiíiñ~, jo dsu' o' já~ e jo, co' mí' 'noo`bi' 'né~ liñir` e laco' nilitíiñ` laco' sií~. ³ Jo dsu' i dsea` i 'neáang` Fidiée~, joba' Fidiée` nicuím`bre i dsea` í.

⁴ Jogui lana nifíi~i 'ná~ cuaiñ~ quiá~ jalé` jmiñi~ e có`na' e líi` feá~ e cuør`na` jaléng` diéé~ i o' já~; jo guiá~b~ níne~naa' e jaléng` i diéé~ la'í~ ja` e ta~ íiñ~ jíi~ coo` fí jmigüi~, dsuco' dseáng`~ jaam` Fidiée` i dseáng`~ já~ i seeng~. ⁵ Jo nañi` fa' i líiñ~ dsea` jmigüi~ í dsíir' e seeng` jaléng` diéé~ fí yá~ jmigüi~ jogui fí ni~ guóo`~ uó~, jo co' lajob í dsíir', joba' i fíim`lafa' diéé~ quiá'r~ seeng` jogui lafa' fir~. ⁶ Jo dsu' jaléng` jneaa~aa', dsea` líi`naa' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~, guiá~b~ níne~naa' e jaam` Fidiée` i seeng~, jogui íb` i líiñ~ Tiquiá~ jaléng` dsea` jmigüi~, jogui jneaa~aa' see~naa' e laco' nijmó~naa' lajíi~ e iiñ~. Jogui cajo jaam` Fíi`naa' seeng~, jo íb` Dsea` Jmáang~; jo la'eáang` íb` e sea` lajalé~ e sea` fí la'úng~ fí jmigüi~, jogui la'eáang` íb` cajo e see~naa' fí jmigüi~ la.

⁷ Jo dsu' ja` lajiing` dsea` ñir` e júu~ na. Dsuco' i dsea` i lami~ quí~tíing` e jmiféiñ` jaléng` diéé~ i o' já~, mí' 'noo`bi` gø'r`jalé~ e jmiñi~ e líi` feá~ e í dsíir' e nícacuør` jaléng` diéé~ quiá'r~. Jo lajee~ e gø'r` e jo, líiñ~ e jmi`llim` yaaiñ~ cóo'~ i diéé~ i o' já~ do, co' ja` coo` e í dsíir'. ⁸ Jo dsu' ja` ee` jmingíi` Fidiée` ee` jalé~ e quiee~naa' e laco' ni'íñ` jneaa~aa' fí quinir~, dsuco' jo` nílii`guí` dsea` i guíung`gui dsu' uíi~ e quiee~naa' e jo, jogui o'gui nílii`naa' dsea` i ga`gui dsu' uíi~ e ja` quiee~naa' e jo.

9 Jo dsu' jie~ mi' jmeáang'~na' ta~ e fi' sea` quiá~na' do e laco' nijmée~na' e niténg' fi' ni~ dsee~ jaléng' i dsea` rúng~na' i ja` mi' 'goo` teáang` teá` cóo~ júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~. **10** Jo song i liing~ 'nú', dsea` niñí~na' guiú~ cuaiñ~ quiá~ e júu~ jo, jo nigüiliing~na' nigüiquié~na' fi' li~ jmiféng' dsea` jaléng~ diée~, jo lajee~ jo jaang~ dsea` rúng~na' ija` 'goo` sing~ teá` cóo~ júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~ cangáin~ 'nú' e jmoo~na' lajo, joba' dseáam~ e i dsea` i nijmér~ lajo cajo e iññ~ nidó~r~ jalé~ e nicacuø~ dsea` diée~ i o' já~. **11** Jo caquié~ba' e jo uíi~ e niñí~na', jo dsu' mi~ cajmee~na' lajo, joba' jmoo~na' e nicá~fi' ga` i dsea` rúng~na' i ja` mi' 'goo` sing~ teá` cóo~ júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~ do. Jo uíi~ i dsea` i b` cajo e cajung~ Dsea` Jmáang~ fi' dse~ crúu~. **12** Jo mi~ jmoo~na' e tú~ niñí~ dsí~ i dsea` rúng~na' i ja` mi' 'goo` sing~ teá` cóo~ júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~, joba' dseeb~ ee~ 'nú' cajo fi' quini~ Dsea` Jmáang~. **13** Jo uíi~ e lajob li~, joba' song cóo~ jalé~ e gó~ø do nijmee~e e niténg~ dsea` rún~n fi' ni~ dsee~, joba' guiú~gui quié~e e jo` nidó~guí~ e jmiñi~ jo, jo lajoba' ja` dseáang~ e nijmee~e e niténg~ dsea` rún~n fi' ni~ dsee~.

9*Lajíi~ e catíng~ i dsea` apóo~ i sáing~ Dsea` Jmáang~ cuaiñ~ quiá'r~*

1 Jo fi~ i 'nú', dsea` rú~naa', e ja` 'né~ guiée~ e júu~ lajíi~ e jmoo~o, co' dseáng~ líim~baa jaang~ dsea` i sáing~ Dsea` Jmáang~ cuaiñ~ quiá'r~. Co' dseáng~ nicamám~baa Fíi~naa' Jesús jogui cajo, lajee~ e nicajmé~ e ta~ jee~ 'nú~ e nicangúin~n quiá~ Dsea` Jmáang~, joba' 'nú~ nica'uíng~na' dsea` quiá~ dsea` do. **2** Jo jangám~ seeng~ dsea` i ja` jmicuíng~ jnea~ e líin~naa' jaang~ dsea` i sáing~ Dsea` Jmáang~ cuaiñ~ quiá'r~, jo dsu' nijmicuíng~na' jnea~ e líin~naa' jaang~ dsea` laí~. Jo cuø~ li~ e dseáng~ lajob líin~n uíi~ e la'eáang~ jnea~ba' e nica'uíng~ 'nú~ dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~.

3 Jo jíi~ labab líi~ júu~ e quií~i quiá~ jaléng~ i dsea` i éeng~ jnea~ cuaiñ~ quiá~ jalé~ e jo. **4** Jo jnea~ dseáng~ catíi~baa' e ni'líing~naa' jalé~ e ni'né~ niquiee~naa' cuaiñ~ quiá~ jalé~ ta~ jmoo~naa'. **5** Jogui seab~ fi' qui~naa' cajo e niliseeng~ dseamf~ qui~naa' i líing~ dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ i jeeng~naa' lacaang~ fi' li~ ngí~naa' lí~ laco'gui la jmoo~ i dsea` caguaang~ i sáing~ Dsea` Jmáang~ cuaiñ~ quiá'r~ jogui laco' la jmoo~ jaléng~ dsea` ngáang~ cóo~ Dsea` Jmáang~ cóo~gui Tú~ Simón. **6** Jogui ¿su i óo~ 'nú~ e jíi~ Bernabé cóo~gui jnea~bing~ i dseáng~ 'né~ nijmé~ ta~ e laco' sea` jalé~ e 'né~naa'? **7** Dsaco' jíi~ jaang~ 'lée~ quií~jalé~ e 'nér~ lajee~ e jmoo~ e ta~ jo. Jogui jíi~ jaang~ dsea` i jni~ mi~ huiing~ jó~ fa' ja` cu'r~ e jo. Jogui cajo jíi~ jaang~ dsea` i jmoo~ ta~ ní~ jo'se~ fa' ja` f'r~ fi' quiá~ i jó~ i. **8** Jo jie~ mi~ i óo~naa' e fi~ i 'nú~ jalé~ e júu~ la lí~ la i dsí~ dsea` jmigúi~, dsaco' lajob fé~ cajo fi' ni~ ji~ quiá~ Fidié~ e cajme~ Moi~, **9** jo lalab fé~: "Ja` jni~ mo'oo~ jó~ núu~ quií~ lajee~ e ø~re~ cui~iee~." Jo fé~ Fidié~ jalé~ e júu~ na o~ fa~ i dsíir~ jíi~ ui~ quiá~ jaléng~ jó~ núu~, **10** co' i dsíir~ uíi~ jnea~aa~cajo, dsea` líi~naa' dsea` jmoo~ ta~ quiá'r~. Jo casée~ Fidié~ e júu~ quiú~ ta~ na quiá'r~ e laco' ni'uíng~ guiú~ qui~baa', dsaco' i dsea` i jmoo~ ta~ jíi~ uó~ cóo~gui i dsea` i jmoo~ ta~ quiá~ cui~iee~, jmoo~ jalé~ e jo dsu' uíi~ e nisijeeiñ~ liing~ ee~ nisitíim~bre mi~ nití~ i lajo uíi~ e ta~ e cajmér~ do. **11** Jo jneab~ dsea` lafa'nicajní~naa' jee~ 'nú~ uíi~ e nicaguiá~naa' júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~, joba' i dsí~naa' e o~ 'leáang~ song liing~go e mui~naa' 'nú~ e nijmicóo~na' jnea~ cóo~ jalé~ e 'né~naa'. **12** Jogui song dsea` jiéng~ seab~ fi' quiá'r~ e mi'r~ 'nú~ jalé~ e 'nér~, joba' jnea~ eáang~gui catíi~naa' e nijmó~naa' lajo cóo~ 'nú~.

Dsú~ jnea~ ja` mi' camíi~naa' 'nú~ lajíi~ e si~i~ e catíi~naa' do, co' lí~ li~ nicalíing~naa' iihuíi~ e nicajmó~naa' ta~ jíe~ e laco' sea` jalé~ e 'né~naa', jo lajoba' ja` nijniing~naa' quiá~ e júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~ e guia~naa' do. **13** Jo

niñib^ 'nú^ e jaléng^ dsea` i jmoo` ta~ fí^ sinuu^ guá^ cuóom` lí^ jmeáin^ ta~ jalé^ e feá^ e dsica^ dsea` fí^ jo. Co^ jaléng^ i dsea` do i jmoo` ta~ e fí^ nife^ do e fí^ lí^ jngaiñ^ jaléng^ jó^ i líing^ feá^, joba^ cuóom` lí^ dór^ e ngúu^ quiá^ jaléng^ i jó^ i jngaiñ^ fí^ jo. ¹⁴ Jogui lajobj cajo Fí^naa^ Dsea` Jmáam^bing^ nicaguiá^ uiing^ e jaléng^ i dsea` i jmoo` ta~ guia^ júu^ quiá^r^ 'né^ seeiñ^ e íñ^ lajíi^ e 'nér^ la'eáang^ coo^ e ta~ e jmoo^ do. ¹⁵ Jo dsu^ jnea^ dseáng^ ja^ mí^ cajmeáam^ baa ta~ lajíi^ e si^í^ e catíin^ n do, o^gui^ jmo^o e júu^ la quií^na^ e laco^ 'nú^ líing^ ee^ nicuó^na^ jnea^ e 'né^ e. jDsuc^o^ guia^ guí^ quié^ e e njúun^ n e laco^guí^ i líing^ dsea` njé^ e iáang^ dsii^ uí^ e nicaguiá^ a júu^ quiá^ Dsea` Jmáang^ jee^ 'nú^ do e jíi^ coo^ ja^ mí^ cajmicoo^ na^ jnea^ coo^ jalé^ e 'né^ e!

¹⁶ Jo dsu^ jnea^ ja^ guiaa^ e júu^ quiá^ Dsea` Jmáang^ do e laco^ jmijløng^ 'ñia^a, dsuco^ e la guíim^baa 'né^ njmee^ e e ta~ jo e cangíin^n quiá^ Fidiée^. jCo^ e ngí^ fíi^ jnea^ fing song ja^ niguiaa^ e júu^ jo! ¹⁷ Jo song guiaa^ e júu^ jo e iáang^ dsii^ 'ñia^a, joba^ liim^ ee^ nisea^ quié^ e e ni^ín^ n; jo dsu^ song jmoo^o e ta~ jo laguidseaang^, dsu^ dseáng^ 'né^ jmee^baa, co^ lajob ta~ e nicacuó^ Fidiée^ jnea^. ¹⁸ Jo lajob líi^, co^ lajíi^ e catíin^ n e 'léen^ n do, e job e iáang^ dsii^ e guiaa^ júu^ quiá^ Dsea` Jmáang^ e ja^ e caa^ jíi^ calí^, joba^ cuóong^ fe^ee^ e ja^ jmáan^ n ta~ lajíi^ e catíin^ n e ni^ín^ n do quiá^ e ta~ guia^ júu^ quiá^ Dsea` Jmáang^ e jmoo^o.

¹⁹ Jo nañi^ fa^ ja^ líin^ n lafa^ dsea` si^niing^ i jmoo` ta~ quiá^ dsea^, jo dsu^ jnea^ nicajmeáang^ 'ñia^a elafa^ jaang^ dsea` lajob líin^n quiá^ lajaléng^ dsea` e laco^ lajo^ nilí^i fíing^ guí dsea` i ni^uинг^ dsea` quiá^ Dsea` Jmáang^ . ²⁰ Co^ lajee^ e seen^ jee^ jaléng^ dsea` Israel, jmoo^o laco^ la jmoo^ jaang^ dsea` la'ib^ e laco^ lajo^ nilí^i e jaléng^ i ni^uín^ dsea` quiá^ Dsea` Jmáang^ . Jo jnea^ jmáang^ 'ñia^a e lafa^ e júu^ quiá^ ta~ quiá^ Moi^ quiá^ ta~ jnea^, nañi^ fa^ ja^ líi^re^ lajo. Co^ jmoo^o lajo^ e laco^ nilí^i e jaléng^ i dsea` i ni^uín^ dsea` quiá^ Dsea` Jmáang^ .

²¹ Jogui e laco^ nilí^i i dsea` i ja^ seeng^ e quiá^ ta~ quiá^r^ e júu^ quiá^ ta~ quiá^ Moi^ do, joba^ jnea^ jmáang^ 'ñia^a elafa^ jaang^ dsea` la'ib^ líin^ n cajo, nañi^ fa^ dseáng^ e júu^ quiá^ ta~ quiá^ Fidiée^ba^ e quiá^ ta~ quié^ e, jogui lajob jmoo^ coo^ jnea^ cajo e júu^ quiá^ Dsea` Jmáang^ . ²² Jogui mí^ seen^ jee^ jaléng^ dsea` i ja^ mí^ 'go^ teáang^ teá^ coo^ júu^ quiá^ Dsea` Jmáang^ , joba^ lafa^ jaang^ dsea` la'ib^ jmáang^ 'ñia^a cajo e laco^ lajo^ nilí^i e ni^uинг^ i dsea` i dsea` quiá^ Dsea` Jmáang^ . Joba^ cuóong^ fe^ee^ e nicajmeáang^ 'ñia^a røøb^ laco^ la líing^ lí^ doñí^ ii^ dsea` e lí^ laco^ lajo^ cuóong^ nilí^i tú^ 'ní^ míing^ dsea` i nileáng^ jee^ jalé^ dsee^ quiá^ . ²³ Jo jmoo^o jalé^ e na e laco^ niní^ júu^ quiá^ Dsea` Jmáang^ jogui e laco^ røøb^ níing^ naa^ e jlo^ e cuø^ e júu^ jo.

²⁴ Jo 'ná^ niñí^ba^ e mí^ sea^ ta^ cuíi^, i fíim^ dsea` cuíir^, jo dsu^ lifa^ jaam^bing^ i nilí^ i niguieng^ nífí^ guí, jo lajoba^ niñí^ lajíi^ e catíin^ . Jo co^ lajob líi^, joba^ fíi^ i 'nú^ e cuó^b^ bí^ yaang^ na^ e laco^ lajiim^ba^ nilí^na^ lajíi^ e catíing^ na^ do. ²⁵ Jo jaléng^ dsea` i guia^ guí^ quiá^ jéeng^ guí e quiá^ 'né^ e ja^ njmér^ e jié^ e dseáang^ e ni^lé^ quiá^r^ . Jo jmoo^o lajo^ e laco^ liing^ e iiñ^ e nilí^r^, jo lifa^ e nilí^r^ do tóob^ jmíi^ ni^ing^ . Jo dsu^ jaléng^ jneaa^aa^, dsea` lí^naa^ dsea` quiá^ Dsea` Jmáang^ , cuø^ bí^ yee^naa^ e laco^ nilí^naa^ e niñíing^naa^ lajíi^ e catí^naa^ do e jo^ tóó^ jmíi^ fa^ e ni^ing^ guí. ²⁶ Jogui dsu^ jnea^ ja^ cuíi^ i elí^ tá^ cuíi^, o^gui^ jmoo^o lafa^ ta^ tíing^ e bá^a fí^ guí^ gúi^ . ²⁷ Jo dsu^ ja^ jmoo^o lajo^, co^ lí^ lí^ jnea^ quiá^ ta^ ngúu^ tách^ n e laco^ njmér^ níu^, jo jmoo^o lajo^ e laco^ ja^ dseáang^ e niseáan^ n ca^ mí^ nicang^ e nicaguiá^ a júu^ quiá^ Dsea` Jmáang^ jee^ jaléng^ dsea` .

¹ Jo fii~guii 'ná', dsea` rú'naa' dsea` quiá' Dsea` Jmáang~, ja` iin~n fa' e ni'iing^ óo'na' jalé' e cangongüing~ 'lif~ yuu'~ dsea` áang' qui~naa' ie~ lami~ ca'uøøiñ~ fí Egipto, jo Fidiée` ca'e'reiñ' do fí la'eáang' cõo'~ cabøø~ jnií', jogui e lajaléiñ~ do cangüiñ~ fí ni~ jmiñi~ e siì mar Rojo. ² Jo ie~ jo lajaléng~ i dsea` í ca'uíñ~ dsea` i sitáang' cõo'~ Moi~ ie~ lami~ lafa' cajgáaiñ~ jmií~ cõo'~ e jnií' do jogui ie~ mi~ cangüiñ~ e fí ni~ jmiñi~ do. ³ Jogui lajob cajo, lajiim` i dsea` do cajmitaang` yaaiñ~ cõo'~ ca'iing~ jmiñi~ e cangüiñ~ quiá' Fidiée~, ⁴ jogui cajo cangüiñ~ quiá' Fidiée` ca'iing~ jmií~ e ca'iéng~ fí dse` cuu~ jiáa'. Jo e jiáa' doba' e jéé' quiá'r~ lajee` e ngir~ fí ni~ guóo'~ uó~ quiá'. Jo e jiáa' jo cuøøng~ lif~ fe~ee' e íb` Dsea` Jmáang~. ⁵ Jo dsu' i fii'm` i 'lif~ yuu'~ dsea` áang' qui~naa' do cajúiñ~ lajee` e ngir~ fí ni~ guóo'~ uó~ quiá' uíi~ e ja` catf dsíi' Fidiée` cõo'~ jalé' e cajméeiñ~ do.

⁶ Jo lajalé' e na cangojée' cõo'~ i 'lif~ yuu'~ dsea` áang' do e laco' cuø' coo` li~ qui~ii' e ja` 'né~ njmó'oo' jalé' e ga` e lif~ dsi`naa' lif~ laco' cajmée` i dsea` í. ⁷ Joba' ja` jmiféng`na' jaléng` diée` i o' já' lif~ laco'gui cajmée` i liing~ i 'lif~ yuu'~ dsea` áang' do, lif~ laco' la fé` fí ni~ jí` quiá' Fidiée` lif~ fé` lala: "Jaléng" dsea` caguár` ca'f~ cagó'r~, jo mi~ cangf~ jo, caróor` e cataiñ~ jmií~." ⁸ Jogui ja` 'né~ e ni'lee~naa' e nigüíng`naa' cõo'~ dseañu~ osi dseamf~ i o' qui~naa' lif~ laco'gui cajmée` i liing~ i 'lif~ yuu'~ dsea` áang' do ie~ jo, co' uíi~ e cajmée` lajo, joba' cajúiñ~ ie~ jo lif~ lí` guiée` 'nì` mil dsea` lajee` coo` jmií~. ⁹ Jogui ja` 'né~ jmé`naa' e nisíi`naa' Dsea` Jmáang~ ne~duu jial túi` 'gøiñ` lif~ laco'gui cajmée` i liing~ i 'lif~ yuu'~ dsea` áang' do, co' uíi~ e cajmée` lajo, joba' cajúiñ~ e cacu` jaléng` mi` güíng` quiá'r~. ¹⁰ Jogui ja` jmiquíng` áa'na' cõo'~ Fíi`naa' Fidiée` lif~ laco'gui cajmée` i liing~ i 'lif~ yuu'~ do, co' uíi~ e cajmée` lajo, joba' casíng` Fidiée` dsea` mojíi` i cajnga' quiá'r~.

¹¹ Jo lajalé' e jo cangongüing~ 'lif~ dsea` áang' qui~naa' e lif~ laco' niline~naa' e ja` 'né~ jmó'oo' lajo, jogui cató` fí ni~ jí` quiá' Fidiée` cajo e lif~ laco' ni'f~ 'goo`qui~naa', jneaa~aa'dsea` see`naa' jmií~ na, mi~ tì` lí` nijaquiéeng` e ni'ing` jmiigüí~. ¹² Jo co' lajob lif~, song jaang` 'ná' í' áa'na' e teáb` sing`na' cõo'~ júu` quiá' Dsea` Jmáang~, joba' dseáng` eáam' 'né~ e ñiing~ áa'na' e laco' ja` niténg`na' fí ni~ dsee~. ¹³ Jo jíi` jaang` 'ná' ja` mi` cangongüing~na' e dseáang` niténg`na' fí ni~ dsee~ e ja` mi` cangongüing~ dsea` rúng`na'. Jo dsu' 'ná' cuøøm` lif~ jmita~ óo'na' cõo'~ júu` quiá' Fidiée`, co' dseáng` jmiti~bre júu` quiá'r~. Jo ja` nicuør` fí fa' e nidsingüing~na' lajo eáang`gui e jíi` laco` té`na', co' lajee` e dsingüing~na' lajo, njmé`bre jial té`na' e ja` niténg`na' fí ni~ dsee~.

¹⁴ Jo uíi` e lajob lif~, dsea` rú'naa' i 'neáan`n eáang', joba' fii~guii jaléng` 'ná' e jmi'náng` yaang~na' e ja` jmiféng`na' jaléng` diée` i o' já'~. ¹⁵ Jo fii` i 'ná` lana, co' eáam` guiá` mogui`na', jo yaam` 'ná' cuøøng` lif~ fo`na' su já'~ osi o' já'~ é jalé` e júu` e fii` i 'ná` na. ¹⁶ Jo mi~ cuøø`naa' gui'máang` Fidiée` e 'né`naa' capí` jmi` huüng` jö` dseu' uíi` e jmiguiéng` dsi`naa' e cajúng` Dsea` Jmáang` fí dse` crúu~, jo mi~ jmoo`naa' lajo, joba` guóng` e jaam` dsea` uíng`naa' cõo'~ dsea` do la'eáang` e ngúu` tåaiñ` do. Jogui mi~ fiing`naa' iñí` e quiee~naa' do lajee` jo, joba` guóng` cajo e jaam` dsea` uíng`naa' cõo'~ dsea` do la'eáang` cõo'~ e ngúu` tåaiñ` do. ¹⁷ Jo nañí` fa` fii`baa` la'ó` jneaa~aa` dsea` lif~naa' dsea` quiá` Dsea` Jmáang~, dsu` lajíi`baa` quiee~naa` colüng` cõo` iñí~, jo e jo guóng` e lafa` jaam` jneaa~aa` lif~naa` lajalé`naa` colüng` cõo`~ Dsea` Jmáang~.

¹⁸ Jo quié`na` cuente e mi~ gó` jaléng` dsea` Israel jalé` ngu~ jó` e lif~ feá` e nicacuør` Fidiée` fí nife`~, joba` lif~ lafa` cõo` cøøm` uíng` cõo`~ Fidiée` fí nife` do. ¹⁹ Jo dsu` cõo`~ e júu` la qfa` fii` i 'ná` e íing` ta` jaléng` diée` i o' já`~, o'gui fa` e íing` ta` jalé` e feá` e cuø` dsea` jaléng` i diée` í cajo. ²⁰ Co` lajíi` e júu`

laba' e iin~n e fii~i 'ná', e mi~ jaléng' dsea` i ja` cuíng` Fidiée` jmóor` feá'-' ngu~ jó' e cuø'r' lí~ doñi' ii~ diée~ quiá'r~, joba' jaléng' i 'lim~ cuø'r' jalé' e jo, jo o' Fidiée` dsea` cuø'r'. Jo dsu' jnea~ ja` iin~n e quíng~na' jee` jaléng' i 'ling~. ²¹ Joba' dseáng~' ja` cuøøng`fa' e ni'u~na' jalé' e jmiguiéng' óo'na' Fíi'naa' Dsea` Jmáang~ jogui cajo e ni'u~na' jalé' e cuø'r' dsea` jaléng' i 'ling~', o'gui cuøøng`fa' e nicø~na' iñi~ e jmiguiéng' óo'na' Fíi'naa' Dsea` Jmáang~, jogui cajo e nicø~na' jalé' e feá'-' e cuø'r' dsea` jaléng' i 'ling~.

²² Jo ja` jmó'naa' lajo' e laco' ja` niliguíng~ Fidiée` qui~naa'. Jo ja` güi!~ dsí'naa' e 'gøng'gui jneaa~aa' laco' dsea` í. ¡Co' dseáng~' o' lajo!

Jalé' e cuøøng`jmoo`dsea`quiá'`Dsea`Jmáang~

²³ Jo dsu' seem` dsea` i fé` lala: "Cuøøm` lí~ jmeé~ jnea~ lí~ doñi' ee` iin~n." Jo dsu' e jáb'-' e jo, lifa' ja` lajalé~ líng~ ta~ qui~ii!. Jogui e jáb'-' e cuøøm` lí~ jmé~ dsea` lí~ doñi' ee` iiñ~, lifa' ja` lajalé~ e jo nijmícoó~ quiá'r~ e eáang`gui nidsicuáng` quiá'r~ cöö~ júu~ quiá'-' Dsea` Jmáang~. ²⁴ Jo dsu' ja` 'né~ e lico' nijmé~naa' jmang~' e guiú~ e qui~naa' yee~naa', co' lajob 'né~ jmé~ ee` guiá~ quiá'-' jaléng` dsea` rú~naa' cajo.

²⁵ Joba' fii~guí~ 'ná' e cö~ba' lí~ doñi' ee` ngúu' e 'ná' dsea` fi` li~ 'ná', jo ja` jmingií~na' cuaiñ~ quiá'-' e jo e laco' ja` ni!~' óo'na' jmiguiú~ su cuøøng` cö~na' osi ja` cuøøng` é. ²⁶ Dsucó~ latøøng~ jmigüi~ jogui lajalé~ e sea` fi` jo lí~ quiá'-' Fíi'naa' Fidiée`.

²⁷ Jo song jaang` dsea` i ja` líng~ dsea` quiá'-' Dsea` Jmáang~ cató'r~ 'ná' e nigüi~quié~na' fi` quiá'r~, jogui 'ná' iim~ba' güiliing~na', joba' güiliing~na' jóng, jogui~quié~na' lí~ doñi' ee` e niguiár~ fi` ni~ mes~ e ja` jmingií~na' jíi~' cöö~cuaiñ~ quiá'-' jalé~ e nicuø'r~ 'ná' do su cuøøng` cö~na' osi ja` cuøøng` é. ²⁸ Jogui dsu' song jaang` dsea` casír~ 'ná' lala: "Lajalé~ e jmiñi~ la nicacuøø~naa' e lí~ feá'-' jaléng` diée~." Jo song lajob lí~, joba' ja` cö~na' uií~ i dsea` i cajíng~' do, jogui cajo e laco' ja` ni!~' dsíir~ jmiguiú~ cuaiñ~ quiá'-' e jo. ²⁹ Jo dsu' cuaiñ~ quiá'-' jial i` dsíi` i dsea` i cacuø~ 'ná' e jmiñi~ doba' e fá'-'a, jo o' cuaiñ~ qui~naa' e jial i` óo'na'. Jo dsu' jangám~ nijmingií~ 'ná' lala: "Jo ejiali~ éeng` i dsea` do jnea~ cöö~ jalé~ e gó~ø uií~ jmiguiú~ jalé~ e i` dsíir~? ³⁰ Co' song cuøø~baa gui'máang~ Fidiée` cuaiñ~ quiá'-' lajíi~ e gó~ø do, joba' ejiali~ éeng` dsea` jnea~ dsu' uií~ e gó~ø e jo?" ³¹ Jo song cö~na' osi ú~na' osi jmoo~na' lí~ doñi' ee` e jié~gui é, joba' jmee~na' lajalé~ e jo e laco' nijmiféng~na' Fidiée`. ³² Jo jie~ mi~ ee~na' e ga` e laco' dseáang~' e niténg~ fi` ni~ dsee~ si jaléng` dsea` Israel osi jaléng` i ja` líng~ lajo, osi jaléng` dsea` quiá'-' Dsea` Jmáang~ cagviaang~gui é. ³³ Co' jnea~ jmi~úum~baa e jmoo~o e jmi~iáan~n dsíi` jaléng` dsea` cöö~ jalé~ e jmoo~o, jo ja` 'nó~'o jmoo~o e lico' ni'uíng~ guiú~ quié~e 'ñiá~a, co' 'nó~'o jmoo~o e jial ni'uíng~ guiú~ quiá'-' dsea` cagviaang~. Jo jmoo~o lajo e lí~' laco' nilí~ i dsea` i` e nileáñ~jee~ jalé~ dsee~ quiá'r~.

11

¹ Jo co' lajob jmoo~o, joba' fii~guí~ 'ná', dsea` rú~naa', e 'né~ ee~na' laco' la ee~ jnea~, co' jnea~ ee~ laco' ca'leé` Dsea` Jmáang~.

Jial 'né~ líng~ dseamí mi~ jmiféiñ~' Fidiée`

² Jogui lana eáam~ iáang` dsii~ cöö~ 'ná', dsaco' contøøm~ jmiguiéng' áa'na' jnea~ jogui contøøm~ jmití~na' cajo jalé~ júu~ quiá'-' Dsea` Jmáang~ e nica'ée~ e 'ná~ lami~ jéeng`gui.

³ Jo dsu' jnea~ iin~n e ningám~ba' e Dsea` Jmáam~bing` líng~ dsea` mogui~ quiá'-' lajaléng` dseañu~, jogui dseañu~bing` líng~ dsea` mogui~ quiá'-' dseamí~, jogui Fidiéeb` dsea` líiñ~ dsea` mogui~ quiá'-' Dsea` Jmáang~. ⁴ Jogui song jaang` dseañu~ ja` guir` loguir` lajee~ e féiñ~ Fidiée` osi mi~ fé'r` júu~ quiá'-'

dsea` do é, joba` ja` jmi'gór` dsea` mogui~ quiá'r~ jóng. ⁵ Jogui song jaang` dseamf ja` quidsir' 'mi' fí` moguir~ mi` féiñ` Fidiée` osi mi` fé'r` júu` quiá`- dsea` do é, joba` ja` jmi'gór` i` dsea` mogui~ quiá'r~ do. Jo song jmóor` lajo, joba` fí'ib` quiá'r~, co` líi` e lafa` cahuí` cuo` moguir~. ⁶ Dsaco` song jaang` dseamf ja` quidsir' 'mi' fí` moguir~, joba` guia`-gui quiá'r~ e nijmicuó`bre moguir~ conguia`. Jogui song i` dseamf í` íi`m`-bre e nihuí` jñaguir~ osi e nilicuo` moguir~ é, joba` guia`-gui quiá'r~ e güijlí`-bre cóo`-cоo` 'mi` lajee` e jmiféiñ` Fidiée`. ⁷ Jo jaléng` dseañu` ja` 'né` iu` loguir~ lajee` e féiñ` Fidiée`, dsaco` la'eáang` dseañu`ba` jmili` Fidiée` jial líiñ`, jogui jijnéeiñ` cajo jial tíi` niing` 'gøiñ`. Jo dsu` jaléng` dseamf jmilar` jial tíi` niing`-gui dseañu`. ⁸ Co` ja` cajmeáang` Fidiée` la'uii` dseañu` la'eáang` cóo`-dseamf, co` la'eáang` cóo`-dseañu`ba` e cajmeáaiñ` la'uii` dseamf. ⁹ Jo o` uíi` dseamf e ca'uíng`-dseañu`, co` uíi`-dseañu`ba` e ca'uíng`-dseamf. ¹⁰ Jo uíi`-e lajob líi`, jogui uíi`-jaléng` ángeles quiá`- Fidiée`, joba` jaléng` dseamf 'né`-ba` e quier` 'mi` dsí` fí` moguir~ e laco` cuø` li` e jmi'gór` dsea` mogui~ quiá'r~. ¹¹ Jo dsu` jee`-jaléng` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` 'neám` rúng` dseañu` cóo`-gui dseamf, co` ja` ee` quíi`r` jmii` jmér` la tñiñ` yaaiñ`. ¹² Jo nañi` fa` e jáb`- e la'eáang` dseañu`ba` e ca'uíng`-dseamf lami` uiing~, jo dsu` e jáb`- cajo e la'eáang` dseamf`ba` e liseeng` dseañu`. Jo lajaléb` e jo Fidiée`bing` i` caguia` uiing` e líi` lajo.

¹³ Jogui 'ná', ¿jial fó`na'? ¿Su guia`- osi ja` dseeng` é e ja` dsí` 'mi` fí` mogui`- jaléng` dseamf mi` jmiféiñ` Fidiée`? ¹⁴ Jo yee`baa` cuøøng` lí` í` dsí`naa` e fí'ib` líi` e jaang` dseañu` séer` guir~ e licuee`. ¹⁵ Jogui dsu` quiá`- jaang` dseamf co`-e jlob` líi` e séer` guir~ e licuee`, dsaco` cangíiñ` quiá`- Fidiée` e cuee` guir~ e laco` jmáiñ` ta` e jo e lafa` jlí` 'mi` fí` moguir~. ¹⁶ Jo song seeng` dsea` i` iing`-nidsisíi`-júu` cuaiñ` quiá`- e júu`-la, joba` 'né`-ñi`bre e o` jíi`-jneaa`aa` o`gui dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` caguiaang`-gui qui`-tíi`naa`e jmoo`-naa`co`'lé`gui e jeí` e ja` røø` líi` cóo`- e júu`-la.

Laco` si`í` 'né` jmó`naa` mi` quiee`naa` i`naa` coliing`

¹⁷ Jogui lana, dsea` rú`naa`, e júu` e nifíi`-i` 'ná`- la ofa` e nifá`-a guia`- uií`-quíi`-na`. Co`li`-e lí`-lí`-l'leeb` quií`-na`-mi`-seáang`-rúng`-na`-e jmiféng`-na` Fidiée`-e lafa`-e nijmé`-e guia`-quií`-na`. ¹⁸ Jo la'uii`-nifíi`-i` 'ná`- e nicasí`- dsea`-jnea`-e ja`-røø`-siing`-na`-mi`-seáang`-rúng`-na`-e jmiféng`-na` Fidiée`. Jo seab`-mi`-jáb`-líing`-jnea`-e júu`-jo. ¹⁹ ¡Co`'ná`-í` óo`na`-e dseáng`-'-né`-e sitáang`-na`-tá`-co`'lé`-, jo lajoba`-niliñi`-dsea`-í`-dseáng`-lajang`-líing`-dsea`-quiá`- Dsea` Jmáang`! ²⁰ Jo uíi`-e lajob jmoo`-naa`, joba`-mi`-seáang`-rúng`-na`-e cō`-na`-coliing`-, ja`-jmoo`-na`-fa`-dseáng`-e jmiguiéng`-áa`-na` Fíi`naa` Dsea` Jmáang`-. ²¹ Dsaco`-mi`-nití`-í`-e-nicø`-`ná`-í`-na`, joba`-seem`-`ná`-e-güijéem`-ba`-e cō`-na`-í`-na`. Jo uíi`-e-jmoo`-na`-lajo, joba`-í`-liing`-`ná`-jo`-tíing`-na`-cō`-na`-jíi`-capí`-, jogui lajee`-jo`-í`-liing`-`ná`-jí`-gui`-cartí`-dsea`-íim`-ba`. ²² Jo dsu`-'ná`, niseab`-'ná`-na`-li`-cuøøng`-u`-cō`-na`, joba`-¿jiali`-jmoo`-na`-ja`-jíi`-na`-jaléng`-dsea`-quiá`- Dsea` Jmáang`-, jogui jiali`-cuø`-na`-fi`-í`-jaléng`-í`-dsea`-í`-ja`-sea`-jíi`-capí`-quiá`-? Jo uíi`-e lajob jmoo`-'ná`, joba`-jíi`-ja`-ñii`-ee`-nifá`-a- uií`-quií`-na`. ¡Co`-dseáng`-ja`-iáang`-dsii`-cōo`-jale`-e jmoo`-na`-do!

Mi` gø`-dsea` quiá`- Dsea` Jmáang`-coliing`-e laco`-jmiguiéng`-dsír`-dsea`-do (Mt. 26:26-29; Mr. 14:22-25; Lc. 22:14-20)

²³ Jo lab nifíi`-túu` 'ná`- e júu`-e ca`íng`-jnea`-quiá`- Fíi`naa` Dsea` Jmáang`-lí`-lajíi`-e-nica`-éé`-e-'ná`-lami`-jéeng`-gui`-e-fé`-lala: 'Nia`-ie`-uøø`-e-cajáng`-dsea`-Fíi`naa` Dsea` Jmáang`-, dsea`-do-catñiñ`-iñí`-²⁴ jogui cacuø`-r`-gui`-máang`-Fidiée`. Jo mi`-cangí`-jo, cañiñ`-jo`-cajíi`-casí`-r`-dsea`-quiá`-r`-lala: "Jó`-o-e-iñí`-la`-jo`-quié`-na`. Dsaco`-e-lab ngúu`-táan`-n-e-nijáa`-a-mi`-nijúun`-n-uíi`-dsee`-

quíi⁻na'. Jo jmee⁻ba' laco' jii[~] e jmoo^o jmii[~] na e laco' nijmigiéng' óo'na' jnea[~].²⁵ Jo mi[~] cang^f e cagó'r^r e íi[~] canuu[~] do, jo catiiñ⁻ coo^c cóo[^] e a[~] jmif[^] mi[~] huüng[~] jö[~] jo cajíñ⁻: "E a[~] dsíi[~] e cóo[^] la guóng[~] júu[~] tigua[~] e 'míi[~] e nijmé[~] Fidiée[~] cóo[~] 'ná[~] la'eáang[~] cóo[~] jmi[~] Øøn⁻ e nitü[~] mi[~] nitán⁻n ff^r dse^r crúu[~]. Joba' lacoo[~] ya[~] mi[~] ni'u[~]na' e jmif[~] e la a[~] dsíi[~] e cóo[^] la, jmee⁻ba' lajo^r e laco' nijmigiéng' óo'na' jnea[~].²⁶ Jo lajob líi[~], co^l lacoo[~] ya[~] mi[~] cá[~]na' iñí[~] quiá⁻ Dsea' Jmáang⁻ jogui mi[~] ú[~]na' e a[~] dsíi[~] cóo[^] quiá^r do, joba' jmiguiéng' óo'na' e cajúiñ⁻ ff^r dse^r crúu[~]. Jo lajob 'né⁻ jmée[~]na' cartí^r mi[~] nitff⁻ í[~] e nijáa'tur ff^r jmigüi[~] la calé^r catú[~].

Jial 'né⁻ dó⁻ dsea' e jmiguiéng' dsíi^r Dsea' Jmáang⁻

²⁷ Jo co^l lajob líi[~], joba' doñí[~] ii[~] dsea` i ja` jmoo^o laco' catüng⁻ e jmi[~]gór^r Dsea` Jmáang⁻ mi[~] gø'r^r iñí[~] quiá⁻ dsea` do jogui mi[~] í'r^r e a[~] dsíi[~] cóo[^] quiáiñ⁻, joba' dseeb⁻ éer^r cóo[~] ngúu[~] táang[~] dsea` do jogui cóo[~] jmi[~]Øøiñ⁻.²⁸ Joba' lajaang[~] lajaam⁻ dsea` 'né⁻ í[~] dsíi^r jial líiñ[~] ná[~]gui e nidó'r^r e iñí[~] do jogui ná[~]gui e ní'lí'r^r e jmif[~] e a[~] dsíi[~] e cóo[^] do.²⁹ Dsucó^o song gø'r^r jogui í'r^r e jo e ja[~] í[~] dsíi^r e[~] guóng[~] e calí^r cóo[~] ngúu[~] táang[~] Dsea` Jmáang⁻, joba' lico^l 'nóor^r e nicuó⁻ Fidiée[~] ír^r iihuüi[~].³⁰ Jo uíi[~] e lajob jmoo^o 'ná[~], joba' fíim^l 'ná[~] lana dsée[~]na' osi ua[~] íi[~] áa'na' osi nicajúm⁻bi^r é.³¹ Jo faco^r jang[~] í[~] dsíi[~]naa' røø^r jial líi[~]naa' ná[~]gui e niquiee[~]naa', joba' ja[~] ee[~] uiing[~] sea[~] e nicuó⁻ Fidiée[~] jneaa[~]aa[~] iihuüi[~].³² Jo nañí⁻ fa^r cuó⁻ Fidiée[~] jneaa[~]aa[~] iihuüi[~], dsu^l jmoo^o lajo^r e laco^r ni'ë'r^r jneaa[~]aa[~] jial 'né⁻ see[~]naa' ff^r quinir^r, jo lajoba' ja[~] ni'níñ⁻ jneaa[~]aa[~] ie[~] jo coliing[~] cóo[~] jaléng[~] dsea` i ja[~] cuíng[~] ír^r.

³³ Jo co^l lajob líi[~], dsea` rún^ln, joba' mi[~] seáang[~] rúng[~]na' e quiá⁻ e nicø^lna', 'né⁻ jøøm⁻ rúng[~]na' e laco^r nicø^lna' coliing[~] lajaléng[~]na'.³⁴ Jogui song i líing[~] 'ná[~] eáang[~] jmi[~]aang[~]na', joba' guiá[~]gui[~] quiá⁻na' e jang[~]nicø^lba' ff^r quiá⁻na', jo lajoba' ja[~] nicuó⁻ Fidiée[~] 'ná[~] iihuüi[~] uíi[~] e ja[~] røø^r jmoo^ona' mi[~] seáang[~] rúng[~]na' quiá⁻ e nicø^lna'. Jogui jalé^r e júu[~] e jíe^r e cajmingüi[~]gui[~] 'ná[~] jnea[~]do, mi[~] niguiéetúu[~] ff^r na e ni'ëe[~] 'ná[~], joguiba' moo[~]duu e[~] nilí[~].

12

Jalé^r e ngüing[~] dsea` e cuø' Jmiguí^r quiá⁻ Fidiée[~]

¹ Dsea` rú^lnaa' dsea` quiá⁻ Dsea` Jmáang⁻, e laba' iin[~]n e níi[~] 'ná[~] guia[~] cuiáñ⁻ quiá⁻ jalé^r e ngüing[~] dsea` e cuø' Jmiguí^r quiá⁻ Fidiée[~].

² Jogui 'ná[~] níi[~]ba' guiá[~] e ie[~] lamí[~] ja[~] mi[~] líing[~]na' dsea` quiá⁻ Dsea` Jmáang⁻, joba' cuøb^r ff^r yaang[~]na' e jmi[~]goo^ona' jaléng[~] diée[~] i ja[~] fé^r.³ Jo co^l lajob lami[~] líing[~] 'ná[~], joba' lana iin[~]n e níi[~]na' e jii[~] jaang[~] dsea` i fé^r la'eáang[~] cóo[~] Jmiguí^r quiá⁻ Fidiée[~] cuøøng[~] lí[~] fé^r jalé^r júu[~] lí[~] uíi[~] quiá⁻ Jesú^s. Jogui lajobi cajo, jii[~] jaang[~] dsea` cuøøng[~] lí[~] fé^r e Jesú^s líing[~] Fiir^r fíng song i dsea` í[~] ja[~] fé^r la'eáang[~] cóo[~] e bí^r e 'gøng^r quiá⁻ Jmiguí^r quiá⁻ Fidiée[~].

⁴ Jogui e laba' fíi[~]guií[~] 'ná[~], e jmiguab^r líing[~] sea[~] e cuøøng[~] lí[~] íng[~] dsea` e tiiñ[~], dsu^l lifa' jii[~] Jmiguí^r quiá⁻ Fidiée[~]ba' e cuø' jalé^r e jo.⁵ Jogui jmiguab^r líing[~] ta[~] sea[~] e cuøøng[~] lí[~] jmé⁻ dsea[~], dsu^l lifa' jii[~] Fíi[~]naa' Dsea` Jmáam⁻biñ⁻ i cuø' jalé^r e jo.⁶ Jogui cajo jmiguab^r líing[~] sea[~] e tiiñ[~] dsea` jmoo^o, dsu^l lifa' dseáng[~] lajii[~] 'nìa' Fidiée[~]bing[~] i jmoo^o lajalé^r e jo quiá⁻ lajaléng[~] dsea[~].⁷ Jo cuøb^r Fidiée[~] lajaang[~] lajaang[~] dsea[~] líing[~] ee[~] tiiñ[~] e laco^r cuø^r li[~] e seeng[~] Jmiguí^r quiá⁻ Fidiée[~] cóo[~]r^r, jo lajoba' ni'uíng[~] guiá[~] quiá⁻ lajaléng[~] dsea[~] quiá⁻ Dsea` Jmáang⁻.⁸ Jo la'eáang[~] cóo[~] Jmiguí^r quiá⁻ Fidiée[~] i líing[~] dsea[~] ngüiñ[~] e tiiñ[~] ngáiñ[~] cóo[~] jalé^r e fé^r; jogui i líing[~]gui cajo, la'eáang[~] cóo[~] e Jmiguí^r doba' e ngüiñ[~] e eáang[~] tiiñ[~] júu[~] quiá⁻ Fidiée[~].⁹ Jo i líing[~] dsea` ngüiñ[~] e la'eáang[~] cóo[~] e Jmiguí^r do e já[~] líiñ[~] e quíi[~] Fidiée[~] jmii[~]jmér⁻ doñí[~] ee[~]; jogui

í liing~ dsea` ngüiñ` cajo la'eáang' cóo!~ e Jmiguí do e jmi'leáaiñ` jaléng` dsea` dsée!~; ¹⁰ jogui i liing~gui dsea` ngüiñ` e tiiñ` e quü'r~ jmii~ jmér` jalé` e dsigá` dsíi` dsea'; jogui i liing~gui dsea` ngüiñ` e tiiñ` guiar' júu` e íñ` quiá!~ Fidiée`; jogui i liing~gui dsea` ngüiñ` quiá!~ Fidiée` e ñir` su fé` i liing~ dsea` la'eáang' cóo!~ Jmiguí quiá!~ Fidiée` osi la'eáang' cóo!~ jmiguí quiá!~ i 'lim!~ é; jogui i liing~gui dsea` ngüiñ` e tiiñ` fé'r` jmíi` e ja` ñir` jéeng`gui; jogui i liing~gui dsea` cajo ngüiñ` e jmoo` júu` e guóng` e júu` e nicajíng` i dsea` i nicafé` e jmíi` do. ¹¹ Jo jíi` Jmiguí quiá!~ Fidiée`ba` e jmoo` lajalé` e na, jogui e Jmiguí job cajo e cuø` lajaang` lajaang` dsea` lí` jialco` í dsíi` e guiú`gui.

Lajalém` dsea` quiá!~ Dsea` Jmáang` líiñ` lafa` jaam` dsea`

¹² Jo nañi` fa' jmigüiab` guotii` dsea` sea`, jo dsu` jaam` dsea` líiñ` cóo!~ jalé` e jo. Jogui lajob líing` Dsea` Jmáang` cajo. ¹³ Jo co` lajob líi` , joba` lajalém` jneaa~aa` cajgáang` naa` jmii` la'eáang' cóo!~ jíi` Jmiguí quiá!~ Fidiée` e laco` ni'uíng` naa` lafa` jaam` dsea`, nañi` si líi`naa` dsea` Israel osi ja` líi`naa` lajo, osi líi`naa` dsea` si`niing` i jmoo` ta` osi ja` líi`naa` lajo é, jo dsu` lajalém`baa` cangüng`naa` e Jmiguí quiá!~ Fidiée` do.

¹⁴ Jo dsu` lajaang` lajaang` jneaa~aa` jmigüiab` guotii`naa` sea`, lifa` jaam` dsea` líi`naa`. ¹⁵ Jogui song tii` dsea` niijing` lala: "Dsuco` ja` líin`n guoo`, joba` ja` líin`n 'náan`n quiá!~ guotii`." Jo dsu` o` uíi` e ja` líing` lajo fa` nijé` e jo` líi` 'náang` guotii` dsea`. ¹⁶ Jogui song logua` dsea` niijing` lala: "Dsuco` ja` líin`n jmini` , joba` ja` líin`n 'náang` quiá!~ guotii`." Jo dsu` o` uíi` e ja` líi` lajo fa` e nijé` e jo` líi` 'náang` quiá!~ guotii` dsea`. ¹⁷ Jogui fa` jíi` jminib` dsea` sea`, joba` ¿jial cuóøng` lí` e ninúr?` Jogui fa` dseáng` jíi` loguab` dsea` sea`, joba` ¿jial cuóøng` e nicár` jmea? ¹⁸ Jo dsu` Fidiée` nicajmíer` lacoo` guotii` dsea` jogui nicaséer` e jo` lacoo` ée` quiá!~ jie` lí` ñir` e guiú`gui nili'líng` ta` quiá!~ dsea`. ¹⁹ Jo faco` ca'íml` guotii` dsea` sea`, joba` ja` seeñ` jóng. ²⁰ Jo dseáng` e jáb` e jmigüiab` guotii` dsea` sea`, jo dsu` jaam` dsea` líiñ` cóo!~ lajalé` e jo.

²¹ Jo co` lajob líi` , joba` jmini` dsea` ja` cuóøng` e niijing` e nisf` guoo`: "Ja` 'neán`n 'ná", o`gui mogui` fa` e niijing` e nisf` tii` : "Ja` 'neán`n 'ná". ²² Co` dseáng` o` lajo, co` jalé` guotii` dsea` e i` dsíi` e ja`gui niing`, e joba` e eáang`gui 'nér`. ²³ Jogui jalé` guotii` dsea` e ja`'ga` lí` jíi`r~, e joba` e eáang`gui qui'r` røø. Jogui jalé` e guotii` dsea` e i` dsíi` e eáang`gui ga` jnéeng`, e joba` e eáang`gui tii`ng` jmáiñ` guiú` , ²⁴ jo dsu` ja` ngii` lí` 'nè` jmé` dsea` lajo cóo!~ e guotii` e guiú`gui jnéeng`. Jo dsu` Fidiée` cajmíer` e laco` e guotii` dsea` e eáang`gui ja` jíi`r~, e joba` e eáang`gui njimeáiñ` guiú` . ²⁵ Jo lajob 'nè` lí` e laco` ja` si`naang` quiá!~ rúng` jalé` guotii` dsea` , co` lí` lí` 'nè` e lacoob` guotii` dsea` 'nè` jmé` i` quiá!~ rúng`. ²⁶ Jo song e liing` guotii` dsea` íng` iihuú` , joba` lajaléb` e caguiee`gui do íng` cajo; jogui song e liing` guotii` dsea` eáang`gui jmáng` dsea` guiú` , joba` lajaléb` e caguiee`gui do lí'iáam` dsíi` cajo.

²⁷ Jogui lana fá`a e lajalém` 'ná` líing`na` lafa` jaam` dsea` cóo!~ Dsea` Jmáang` , jogui lajaang` lajaam`ba` líing`na` lafa` jmacó` guotii` dsea` do. ²⁸ Jo Fidiée` nicali`iñ` e jee` jaléng` dsea` quiá`r` seeng` la`uui` dsea` apóo` i sii`ng` Dsea` Jmáang` i njimé` ta` ni` júu` quiá`r` ; jogui li` catí` tú` i dsea` i fé` cuaiñ` quiá!~ Fidiée` ; jogui li` catí` ni` jaléng` dsea` i tii`ng` e` júu` quiá!~ Fidiée` ; jogui ngí` jo jaléng` i dsea` i quü` jmi` jmoo` jalé` e dsigá` dsíi` dsea` ; jogui jaléng` i dsea` i jmi`leáang` jaléng` dsea` dsée` ; jogui jaléng` i dsea` i jmicóo` jaléng` dsea` rúng` cóo!~ jalé` e 'nèiñ` ; jogui jaléng` i dsea` i quié` nifí` quiá!~ jaléng` dsea` quiá!~ Dsea` Jmáang` ; jogui jaléng` i dsea` i fé` jmíi` e ja` ñir` jéeng`gui. ²⁹ Jo dsu` ja` lajaléng` dsea` líiñ` dsea` i sii`ng` Dsea` Jmáang` i njimé` ta` ni` júu` quiá`r` , o`gui lajaléng` dsea` jmoo` ta` fé` cuaiñ` quiá!~ Fidiée` , o`gui lajaléng`

dsea` tiiiñ` er' júu^ quiá` Fidiée` , o'gui lajaléng` dsea` quií`r~ jmiiñ` e jmóor` jalé` e dsigá` dsíí` dsea` , ³⁰ o'gui lajaléng` dsea` quií`r~ jmiiñ` e jmi'leáaiñ` jaléng` dsea` dsée` , o'gui lajaléng` dsea` lí'r` fé`r` jmíí` e ja` ñir` jéeng`gui, o'gui lajaléng` dsea` fa` quií`r~ jmiiñ` e nigui'r` e~ guóng` e jmíí` do. ³¹ Jo dsu' 'ná` 'né` e jmi'úung`na` e niñlíng`na` e lali` e jlo`gui e cuø` Jmigu` quiá` Fidiée` .

Jogui lana ni'ée`e 'ná` coø` fí` dseáng` e jlo`gui eáang`.

13

Jial líí` mi` neáang` dsea` rúiñ`

¹ Jogui song jnea~ cangúin`n quiá` Fidiée` e fá`a jalé` jmíí` e fé` dsea` jmigüí` e ja`mí` cuí`i jéeng`gui, jogui ji`gui fá`a e jmíí` e fé` jaléng` ángeles quiá` Fidiée` , jo dsu' ja` jmi'neáan`n jaléng` dsea` rún`n, joba` líin`n jóng lafa` mí` ii` ñí` osi mí` ii` ñí` chii` e ta` míí` eáang` mí` ii` bá` . ² Jogui song jnea~ ngúin`n quiá` Fidiée` e fá`a júu` e íin`n quiá`r` , jogui ñii` jalé` e i` dsíír` e nijmér` cøøng`gui, jogui eáang` tiin` ngán`n, jogui dseáng` e lajam`ba` já` líin`n júu` quiá`r` co` quií`baa jmiiñ` jmee` e nilisíing` ée` quiá` jalé` mó` , jo dsu' ja`gui 'neáan`n jaléng` dsea` rún`n, joba` ja` ee` quíng` quié` e jii` coø` jalé` e jo. ³ Jogui song jnea~ jmoo`baa jmá`-jiu` jee` jaléng` dsea` tiñlíng` lajii` e sea` quié`e, jogui song la quié`gui tí` 'ñia`baa nijáang` 'ñia`a fí` ni` ji` , jo dsu' ja`gui 'neáan`n jaléng` dsea` rún`n, joba` e jo ja` ee` ta` íing` quié` e jii` coø` .

⁴ Jo mí` jmi'neáang` dsea` dsea` rúiñ` e jo líí` e jmoo`bre féng` dsíír` , jogui e eáam`guiá` dsíír` , jogui ja` jmoo` dsihuúiñ` , jogui ja` jmíjløng` 'ñia'r` , jogui ja` jmíráang` 'ñia'r` , ⁵ jogui ja` jmoo` soo` dsíír` , jogui o` jii` ui` quiá`r` 'ñia'r` i` dsíír` , jogui ja`'ní` dsíír` o`gui iu` dsíír` fing song ee`go cajmeáng` dsea`ír` , ⁶ jogui ja`jmíl'iáang` dsíír` cøo` jalé` e ga` e jmoo` dsea` , jo dsu`jmíl'iáam` dsíír` mí` jmoo` dsea` e guiá` . ⁷ Dsaco` mí` 'neáang` dsea` rúiñ` , e jo líí` e ja` ni'r` júu` mí` ii` dsea` rúiñ` jmoo`ga` , jogui ta` dsíír` cøo` dsea` rúiñ` , jogui jmang` e guiáb` sijeeiñ` quiáiñ` do, jogui jmoo`bre té'r` mí` jmáng` dsea` ga` ír` .

⁸ Jo dsu` e 'neáang` dsea` rúiñ` ja` tóo` jmiiñ` fa` e ni'íing` . Jo dsu` tóob` jmiiñ` e nité` e júu` e fé` dsea` e íñ` quiá` Fidiée` , jogui lajob cajo e tiing`fé` dsea` jmíí` e ja` ñir` jéeng`gui, jogui cajo jo` nili`né`gui jalé` e tiing` ngáng` dsea` . ⁹ Dsaco` jalé` e tiing` ngáng` dsea` jogui jalé` júu` e fé` dsea` e íñ` quiá` Fidiée` ja` ié` jalé` e jo. ¹⁰ Dsu` mí` nití` í` e nijmi'ié` Fidiée` lajalé` , joba` niguiáb` lajalé` e ja` ca`ié` do.

¹¹ Co` jnea~ ie` lamí` jiuun`n do, la fé` jaang` jiuum` fá`a, jogui i` dsii` la i` dsíí` jaang` jiuung` jogui lajob jmoo`o cajo. Jo dsu` mí` cacuán`n, cab` casee` e lajalé` e jo e jmoo` jaang` jiuung` . ¹² Jo dsu` lanagui ja` ne`naa` røø` jial líí` lajalé` , co` líí` lafa` mí` jøøng` yee`naa` fí` ni` espejo e ja` 'goo` jnéeng` . Jo dsu` niguiéeb` jmiiñ` mí` niline`naa` jial dseáng` líí` lajalé` . Co` lana jalé` e tiin` ngán`n ja` mí` ñii` dseáng` laié` jial líí` , jo dsu` niguiéeb` jmiiñ` mí` niliñii` jial dseáng` líí` lajalé` lí` laco` la cuíng` Fidiée` jnea` .

¹³ Jogui dsu` 'ní` íing` jii` sea` e ja` tóo` jmiiñ` fa` ni'íing` , jo e lab e jo: e já` líí`naa` júu` quiá` Dsea` Jmáang` , jogui e nita` dsí`naa` cøo`r` , jogui e jmi'neáang`naa` rú`naa` . Jo dsu` e jmi'neáang`naa` rú`naa` do, e job e niing`gui eáang` lajee` laji` e 'ní` na.

14

Jial mi` ngúing` dsea` e fé`r` jmíí` e ja` ñir` jéeng`gui

¹ Joba` fí`guí` 'ná` , dsea` rú`naa` , jmi'úung`na` e nijmi'neáang`na` rúng`na` , jogui jmee`na` quiój` e niñlíng`na` jalé` e cuø` Jmigu` quiá` Fidiée` e tiing` dsea` , dsu` lifa` dseáng` la guíng`gui eáang` e niñlíng`na` e tiing`na` fó`na` júu` e

íing'~na' quiá'~ Fidiée~. ² Dsaco' i dsea` i cangíng` e fé'r` jmíí` e ja` ñir` jéeng`gui, Fidiée`bing' i fériñ` jo o' dsea` jmigüi~, co' jíi~ jaang` dsea` jiéng` ngáng` e jmíí` do. Jo i dsea` do fé'r` e jmíí` do la'eáang` cóo`~ Jmiguí quiá'~ Fidiée~, jo jalé` e fé'r` do ja` mí` cajmijnéeng` Fidiée` lamí~ jéeng`gui. ³ Jo dsu' i dsea` i cangíng` e tiiñ` fé'r` jalé` e júu^ e íñ` quiá'~ Fidiée` jmóor` lajo e laco` jmícoó`r~ e teá`gui nisíng`~ dsea` cóo`~ júu^ quiá'~ Dsea` Jmáang~, jogui e laco` nicuó`~reiñ` bí~, jogui cajo e laco` njimtíi`r~ dsíñ`. ⁴ Jogui i dsea` i fé` jmíí` e ja` ñir` jéeng`gui, jíi~ quiá'r` ~ñia`bre jmícoó`~ jalé` e jo e laco` teá`gui nisíñ`~ cóo`~ júu^ quiá'~ Dsea` Jmáang~. Jo dsu' i dsea` i cangíng` e tiiñ` fé'r` jalé` júu^ e íñ` quiá'~ Fidiée~, jmóor` lajo e laco` jmícoó`r~ e teá`gui nisíng`~ i dsea` rúiñ` cagviaang`gui cóo`~ júu^ quiá'~ Dsea` Jmáang~.

⁵ Jo eáam` iing` jnea~ e lajiim` 'ná` tiing`na` fó`na` jmíí` e ja` cuí`na` jéeng`gui, dsu` lifa` eáang`gui iing` jnea~ e tiing`na` fó`na` jalé` júu^ e íing`~na` quiá'~ Fidiée~, co` e joba` eáang`gui niing` laco`gui e fó`na` jmíí` e ja` ñí`na` jéeng`gui. Jo dsu` song seem`bi dsea` i njmé` júu^ e~ guóng` e fó`na`, jo lajoba` teá`gui nisíng`~na` cóo`~ júu^ quiá'~ Dsea` Jmáang~. ⁶ Jo uíi~ e lajob líi~, dsea` rú`naa` dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~, joba` ja` ee` ta` nili`íing` quií`na` jíi`~ coo` e jnea~ ngóo`o ni`ee`e 'ná` jo nifón`n 'ná` cóo`~ jmíí` e ja` ngáng`na`. Jo dsu` eáam` nili`íing` ta` quií`na` song nifíi`i 'ná` lajíi`~ e nicajmijnéeng` Fidiée` lafa` mi` quií~, osi e ni`ee`e 'ná` jalé` e tiiñ` ngán`n, osi e nifíi`i 'ná` jalé` e júu^ e íin`n quiá'r~, osi liing` ee` ni`ee`e 'ná` é.

⁷ Jo lajob líi` cajo cóo`~ lí`~ doñi` ee` lúu` e bó` dsea` osi e jiúar` é, co` song ja` rø` bór` osi jiúar` lacoo` lacoo`, joba` ja` qui`~ jmíi` e nilicuí` dsea` e~ e bór` do. ⁸ Jogui fa` coo` jee` 'nii`, co` song ja` rø` nijiúu` dsea` lúu` trompé`~ e laco` nicuó`~ li` e nináng` e 'nii` do, joba` jíi`~ jaang` dsea` nililí`r` e ni`né` guiéng` guiú`~ yaaiñ` e quiá'~ nináng` e 'nii` do. ⁹ Jo lajob líi` cóo`~ 'ná` cajo, co` song ja` fó`na` júu^ e laco` ningáng` dsea` rúng`na`, joba` ¿jal ningáiñ` lajíi`~ e fó`na` do? ¡Co` mi` jmoo`na` lajo, joba` lafa` fó`na` fí` guiá`~ güi! ¹⁰ Jo dseáng`~ e jáb`~ e jmiguib` jmíí` fé` dsea` la'úng` fí` jmigüi~, lifa` lacoo` jmíí` e fé` dsea` seab` liing` uiing` quiá'~. ¹¹ Jogui song jnea` ja` ñii`~ e~ guóng` e júu^ e sí` dsea` jnea~, joba` jnea` líin`n lafa` jaang` dsea` i jáa` fí` lí` huíib` quiá`~ i dsea` i feng` jnea` do, co` ja` ngán`n jmíí` quiá'r~, jogui lajobi líing` jnea` quiá`~ i dsea` i cajo, co` ja` ngáiñ` jmíí` quié`e. ¹² Jo co` 'ná` jmoo`na` quií`~ e oo`na` jalé` e cuø` Jmiguí quiá`~ Fidiée~, joba` jmílúng`na` e niñíng`na` lalíng` jalé` e nili`íing` ta` quiá`~ e laco` teá`gui nisíng`na` cóo`~ júu^ quiá`~ Dsea` Jmáang~.

¹³ Jo jaléng` dsea` i cangíng` e fé'r` jmíí` e ja` ñir` jéeng`gui, joba` 'ná` mí`r` Fidiée` e njimícoó`~ dsea` do quiá'r` e laco` nisí`r` dsea` rúiñ` e~ guóng` e júu^ e fé'r` do. ¹⁴ Co` song jnea` fón`n Fidiée` cóo`~ jmíí` e ja` ñii`~ jéeng`gui, jo dsu` jmoo`o lajo la'eáang` cóo`~ jmiguí quié`baa, lifa` jíi`~ 'ñia`baa jaq`~ e ja` ee` ngán`n lajíi`~ e fá`~ a do. ¹⁵ Jo co` lajob líi~, joba` mi` fón`n Fidiée`, 'ná` jmíe`e lajo cóo`~ jmiguí quié`baa, jogui dsu` 'ná` ngám`baa cajo lajíi`~ e fá`~ a do. Jogui mi` øø` e jmifén`n Fidiée`, 'ná` øø` cóo`~ jmiguí quié`baa, jogui dsu` 'ná` ngám`baa lajíi`~ e øø` do cajo. ¹⁶ Dsaco` song 'ná` jmifén` Fidiée` cóo`~ lajíi`~ jmiguí quií`~, jo dsu` lajee` jo ninú` jaang`gui dsea` i ja` mí` ngáng` e júu^ e fó` do, joba` i dsea` i ja` cuøong` nisí`r` Fidiée` e lajob nilí, dsaco` ja` ngáiñ` lajíi`~ e júu^ e fó` do. ¹⁷ Jo jangám`~, eáam` jlo`~ e júu^ gui`máang`~ e cuø` Fidiée` do, jo dsu` song ja`gui ngáng` i dsea` i núu` do, joba` ja` e jmícoó`~ quiá'r` jíi`~ coo` fa` e nidsicuáng`gui quiá'r` cóo`~ júu^ quiá`~ Dsea` Jmáang~. ¹⁸ Jo cuøø`ø` gui`máang`~ Fidiée~, dsaco` eáang`gui tiiñ` fá`~ a jmíí` e ja` ñii`~ jéeng`gui laco`gui lajaléng` 'ná`. ¹⁹ Jo dsu` lacaang` jee` li` seáng` dsea` quiá`~ Dsea` Jmáang~,

eáang'gui iin~n fón'~nre cóo'~ tú~ 'ní~ mí~ júu~ e laco' ngáiñ~ e lafa' e nifón'~nre cóo'~ jmigui~ júu~ cóo'~ jmíi~ e dseáng'~ ja` ngáiñ~.

²⁰ Jo fíi~gui~ 'ná~, dsea` rú~naa', e ja` ~ áa'na' laco'gui~ í~ dsíi~ jaang` jiuung~, co'~ 'né~ líing~na' lafa' jaang` jiuung~ cóo'~ lajale'~ e ja` dseeng~, jo dsu~ la í~ dsíi~ jaang` dsea` féng~ 'né~ ~ áa'na'. ²¹ Jo lalab fé~ Fidiée~ fí~ ni~ ji~ quiá'r~: "Nifón'~n jaléng~ dsea` Israel cóo'~ jmíi~ e ja` ngáiñ~ jogui~ nisíin~n dsea` i~ ja` líing~ dsea` Israel e laco' niguiar' júu~ quié~ e jee~ jaléng~ ír~, jo dsu~ ja` já~ nilíim`bir jnea~." Jo lanab jíi~ fé~ Fíi~naa' Fidiée~ fí~ ni~ ji~ quiá'r~.

²² Jo co'~ lajob líi~, joba' mí~ fé~ dsea` jmíi~ e ja` ñir~ jéeng'gui, e jo cuó~ coo~ li~ quiá'~ jaléng~ dsea` i~ ja` líing~ dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ jo o~ quiá'~ jaléng~ i~ líing~ dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~. Jo dsu~ mí~ fé~ dsea` jalé~ júu~ e íñ~ quiá'~ Fidiée~, e jo cuó~ coo~ li~ quiá'~ jaléng~ dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ jo o~ quiá'~ i~ dsea` i~ ja` líing~ lajo. ²³ Dsaco~ faco~ lajee~ e siseáng~ jaléng~ 'ná~, dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~, e jmiféng~na' Fidiée~, jo teáang~na' fó~na' jmíi~ e ja` ñí~na' jéeng'gui, jo lajee~ jo ni'í~ fí~ jo jaang` dsea` i~ ja` mí~ ñí~ e~gui~ e fó~na' do, osi jaang` i~ ja` mí~ já~ líing~ júu~ quiá'~ Dsea` Jmáang~, é, joba' i~ dsea` í~ ni'í~ dsíi~ e ja` røø~ lí~ba!. ²⁴ Jogui~ song lajiim~'ná~ fó~na' jalé~ júu~ e nica'íing~na' quiá'~ Fidiée~ jo lajee~ jo ni'í~ jaang` dsea` i~ ja` mí~ já~ líing~ júu~ quiá'~ Dsea` Jmáang~ osi jaang` i~ ja` mí~ ñí~ e~gui~ e fó~na' do, jo dsu~ mí~ ninú~ i~ dsea` do e júu~ jo, joba' dsifi~ lajob ni'í~ dsíi~ e røøm~bre dsee~, jogui~ 'ñia'bre ni'í~ dsíi~ jial líiñ~ mí~ ninúr~ lajií~ e fó~na' do. ²⁵ Jo mí~ ninúr~ jalé~ e júu~ do, jogui~a nilílir~ guiá~ jial dseáng~ líiñ~, jo job mí~ nisí'r~ uó~ jnir~ e nijmiféiñ~ Fidiée~, jo jogui~a nijá~ líiñ~ e dseáng~ lajam~ba' seeng~ Fidiée~ jee~ jaléng~ 'ná~.

Jmee~na' røø~ lajií~ e catíng~na'

²⁶ Jo co'~ lajob líi~, dsea` rú~naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~, joba' fíi~ i~ 'ná~ e júu~ la, e mí~ seáng~na' e jmiféng~na' Fidiée~, i~ líing~ 'ná~ cuóøng~ lí~ ó~na' e jmiféng~na' Fidiée~, jogui~ i~ líing~ 'ná~ cuóøng~ lí~ é~na' dsea` júu~ quiá'~ dsea` do, jogui~ i~ líing~ 'ná~ cuóøng~ lí~ fo~na' jalé~ e nica'e~ Fidiée~ lafa' mí~ qui~na', jogui~ i~ líing~ 'ná~ cuóøng~ lí~ fo~na' jmíi~ e ja` ñí~na' jéeng'gui, jogui~ i~ líing~gui~ 'ná~ cuóøng~ lí~ fo~na' e~ guóng~ e jmíi~ do. Jo dsu~ lajale'~ e jo 'né~ jmée~na' e laco' nidsicuáng~gui~ quií~na' cóo'~ júu~ quiá'~ Dsea` Jmáang~. ²⁷ Jo mí~ fé~ dsea` jmíi~ e ja` ñir~ jéeng'gui, cuóøm~ lí~ fé~ gáang~ dsea` osi gaang` dsea` e jmíi~ do, jo dsu~ lifa' 'né~ e tá~ jám~ nijmé~ lajo; jogui~ cajo~ i~ líing~ 'ná~ 'né~ jmée~ba' júu~ e~ guóng~ e jmíi~ do. ²⁸ Jo song ja~ seeng~ dsea` i~ nijmé~ júu~ e~ guóng~ e jmíi~ do, joba' guiá~gui~ quií~na' e ja~ nifo~ba' e jmíi~ e ja` ñí~na' jéeng'gui~ do fí~ lí~ seáng~ rúng~na', jo lí~ féeng~na' Fidiée~ la tiing~na' yaang~na' e ja` níu~ dsea` jiéng~.

²⁹ Jo lajob cajo~, song seeng~ dsea` i~ fé~ jalé~ júu~ e íñ~ quiá'~ Fidiée~, joba' güifé~bre gáin~ osi gaaiñ~ é, jogui~ jaléng~ dsea` i~ níu~ jalé~ e júu~ jo, güifé~bre dsíi~ cuaiñ~ quiá'~ e júu~ jo. ³⁰ Jogui~ song Fidiée~ líing~ ee~ ca'e'r~ jaang`gui~ dsea` lafa' mí~ quiñ~ lajee~ e fé~bi~ i~ dsea` i~ ca'íng~ e júu~ do, joba' guiá~gui~ e niquiúm~ i~ dsea` i~ fé~ e júu~ e ca'íñ~ quiá'~ Fidiée~. ³¹ Jo lajoba' lajaang` lajaang` i~ dsea` i~ fé~ júu~ e íñ~ quiá'~ Fidiée~ 'né~ jém~bre e nitíñ~ cuaiñ~ quiá'r~, jo lajoba' lajiim~ dsea` ninúr~ e júu~ jo e laco' niliñir~ jogui~ e nicuó~gui~ bí~ yaaiñ~. ³² Co'~ i~ dsea` i~ fé~ jalé~ júu~ e íñ~ quiá'~ Fidiée~ 'né~ quí~bre jmíi~ e nijéiñ~ cartí~ nitíñ~ e nifé'r~. ³³ Jo lajob 'né~, co'~ Fidiéeb~ dsea` cuor~ e seeng~ dsea` juguiá~ júu~ røø~, jo dsu~ ja` iiñ~ e eáang~ta~ dsea` mí~ e jíi~ ja` ñí~ dsea` jnang~ i~ fé~.

Jo lí~ laco' qui~tíng~ dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~, ³⁴ e jaléng~ dseam~ ja` cuóøng~ fé~r~ fí~ quini~ dsea` mí~ tí~ í~ e seáng~ dsea` e jmiféiñ~ Fidiée~, dsaco~ ja` catíng~ fa~ e nijmér~ lajo. Co'~ 'né~ jmíi'gór~ dseañ~ quiá'~ lí~ laco' fé~ fí~ ni~ júu~ qui~ta~ quiá'~ Fidiée~. ³⁵ Jogui~ song jaang` dseam~ líing~ ee~ ja` cangáiñ~,

joba' guiá~gui e nijmíng' r~ dseañ~ quiá'r~ fí' 'ná~, dsaco' ja` catíng~ e jaang~ dseamf nife'r~ fí' quini~ dsea` lajee~ e siseáng~ dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ e jmiféiñ~ Fidiée~.

³⁶ Jogui téé~ áá'na' e o' cóo~ 'ná~ canaang` uiing~ júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~, o'gui jíi~ 'ná~ cajo dsea` i nica'íng~ e júu~ jo. ³⁷ Jogui song i liing~ 'ná~ i' áá'na' e cangíng`na' e tiing`na' fó'na' cuaiñ~ quiá~ Fidiée~, osi i' áá'na' e cangíng`na' e tiing`na' e jié~gui é e cuo' Jmiguí~ quiá~ Fidiée~, joba' 'né~ ta~ óo'na' e jalé~ e júu~ e jmo' jnea~ la líi~ júu~ ta~ huí~ quiá~ Fíi'naa' Dsea` Jmáang~. ³⁸ Jogui song i dsea` i' ja` já~ líi'niñ~ e líi~ lajo, joba' ja` 'né~ já~ líing`na' e liing~ ee` cangíiñ~ e cuo' Jmiguí~ quiá~ Fidiée~.

³⁹ Jo co' lajob líi~, dsea` rú'naa' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~, joba' fíi~ i' 'ná~ e jmi'úung`na' e niñíing`na' e nifo'na' jalé~ júu~ e íing~na' quiá~ Fidiée~, jogui cajo ja` jniing`na' quiá~ dsea` rúng`na' e nife'r~ jmíi~ e ja` ñir' jéeng'gui. ⁴⁰ Jo dsu' lajalé~ e jo 'né~ jmée'na' røø' líi~ laco' catíng~.

15

Jial mi~ cají'tu Dsea` Jmáang~

¹ Jo lanagui, dsea` rú'naa' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~, iin~n e nijmiguiéng~ áá'na' cuaiñ~ quiá~ e júu~ e quiá~ jial laang` dsea` jee` jalé~ dsee~ quiá'r~ e nicaguiá'a jee~ 'ná~. Jo e júu~ job e nica'íng~ 'ná~, jogui cajo eaam` teáang~na' teá' cóo~. ² Jogui lajobi cajo, la'eáang' cóo~ e júu~ job e nicaláang~ 'ná~ jee` jalé~ dsee~ qui~na', jo lajob líi~ song ja` niquing~tu' tucang`na' calé~ catú~; dsaco' song cajmee'na' lajo, joba' ja` ee` ta~ cali'íng~ quií~na' jóng lajíi~ e nijá~ calíng~na' do.

³ Jo nica'ée~ baa 'ná~ lajalé~ júu~ e nica'íin~n, jo e lab e júu~ jo e niing~gui: Dsea` Jmáam`bing` i cajúng~ uíi~ jalé~ dsee~ qui~naa' líi~ laco' la fé~ fí' ni~ jí~ quiá~ Fidiée~. ⁴ Jo mi~ cang~ e cajúiñ~, joba' ca'áiñ~, jo dsu' mi~ catí~ 'ní~ jmíi~ lajo, cajib'tur calé~ catú~ líi~ laco' la fé~ fí' ni~ jí~ quiá~ Fidiée~ cajo; ⁵ jo la'uii~ cajmijnéeng~ 'ñia'r~ fí' quini~ Tú~ Simón, jo mi~ cang~ jo, cajmijnéeng~ 'ñia'r~ fí' quini~ dsea` guitúung~ quiá'r~. ⁶ Jo mi~ cang~gui lajo, cajmijnéeng~ 'ñia'r~ fí' quini~ i líi~gui líi~ 'ñiá~ ciento dsea` quiá'r~, jo i liing~ i dsea` i' nicajúm~bre, jo dsu' i fíim`bi seeng`lana. ⁷ Jo mi~ cang~ jo, cajmijnéeng~gui 'ñia'r~ fí' quini~ Tiáa~, jo mi~ cang~ jo, cajmijnéeng~ 'ñia'r~ cajo fí' quini~ jaléng~ i dsea` caguaang~gui i siiñ~ cuaiñ~ quiá'r~.

⁸ Jo tí~ líi~ dséng~gui cajmijnéeng~ 'ñia'r~ fí' quinii~, jnea~ dsea` líi'n' lafa' jaang~ jiuung~ i caliséng~ 'ná~gui e catí~ i' lajo. ⁹ Jo jnea~ líi'n' jaang~ dsea` i ja` niing~ jíi~ capí~ jee` lajaléng~ i dsea` i síng` Dsea` Jmáang~ cuaiñ~ quiá'r~, jo dseáng~ ja` catí~ baa fa' e nilisii~ lajo uíi~ e lami~ jéeng'gui gab` cajmeaan~n jaléng~ dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~. ¹⁰ Jo oo~ e ta~ oo~ la dsu' uíi~ e eáang~ guiúng~ Fidiée~ cóo~ jnea~. Jo e guiúiñ~ cóo~ jnea~ do eaam` nicalí'íng~ ta~, co' jnea~ eáang~gui nícacuø' dsii~ cóo~ e ta~ e jmoo'la líi~ laco'gui i dsea` caguaang~gui do. Jo nañí~ fa' o' jnea~ re dsea` nicajm~e lajo, co' Fidiéeb` dsea` nicajmicóo~ jnea~ uíi~ e eáang~ guiúiñ~ cóo~ jnea~. ¹¹ Jo dsu' ja` e lingii~ su nícajm~e jnea~ e ta~ jo osi nícajm~e jaléng~ i dsea` i' é, co' conrøøb` guia`naa' e júu~ jo, jogui e júu~ job cajo e já~ nicalíng~na' do.

Mi~ níjí'tu jaléng~' líi~

¹² Jogui jnea~ guia`naa' júu~ cuaiñ~ quiá~ e cají'tu Dsea` Jmáang~ mi~ cang~ e cajúiñ~. Joba' ¿jiali~ seeng~ i liing~ 'ná~ i fé~ e o' já~ e níjí'tu jaléng~' líi~?

¹³ Dsaco' faco' ja` jíi'tu jaléng~' líi~, joba' o' já~ e cají'tu Dsea` Jmáang~. ¹⁴ Jo co' faco' ja` cají'tu Dsea` Jmáang~, joba' e júu~ e guia` jnea~ 'ná~ ja` ee` quiíng~

jíi'~ coo', jogui cajo ja` ee` quiing' jíi'~ coo` e já'~ nicalíng`na' júu^ quiá'~ dsea` do. ¹⁵ Jogui faco` e ja` já'~ e jíi'tu jaléng` lii~, joba` jnea` lico` líi'naa` dsea` i jmigóob. Co` guia`naa` júu` e Fidiéeb` dsea` cajmiji`tur Dsea` Jmáang~, jogui e o`já'~ e cajmiji`tur faco` dseáng` já'~ e jo`jíi'tu jaléng` lii~. ¹⁶ Jogui faco` ja` jíi'tu jaléng` lii~, joba` ja` cajíi'tu Dsea` Jmáang~ cajo. ¹⁷ Jogui faco` ja` cajíi'tu Dsea` Jmáang~, joba` ja` quíing' jíi'~ coo` quií`na` e já'~ líing`na` júu` quiá'r~, jogui cajo quiim`bi` jee` jalé`dsee` quií`na`lana. ¹⁸ Jogui faco` lajo líi~, joba` jaléng` dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i nicajúng` lamí` jéeng`gui, fí` lí` lib`^ nicangolíiñ` jóng. ¹⁹ Jogui song lico` líing`ta` quií`naa` jíi'~ fí` jmigüi` lab e líi'naa`dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~, joba` e ngi` fíib` jneaa`aa`jee` jaléng` dsea`.

²⁰ Jo dseáng`~ e jáb`~ e cajíi'tu Dsea` Jmáang~ mi` cangf` e cajúiñ`~. Co` fíbing` i cajíi'tu la'uii` jee` jaléng` dsea` quiá'r~ i nijíi'tu mi` nití` í` lajo. ²¹ Jo co` uií`~ jaang` dseañu`~ e caliseá` `mó` fí` jmigüi` la, jogui lajobi cajo uíi`~ jaang`gui dseañu`~ e nijíi'tu jaléng` lii` mi` nití` e í` jo. ²² Jo lajob líi~, dsaco` uií`~ e líing` dsea` dsea` siju` Adán, joba` tñiñ` `mó` lajaléiñ`. Jogui lajobi cajo, la'eáang` e nilíi`naa` dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~, joba` nijíi'tu` e laco` nilisëe`naa`cøøng`cóo`~ Fidiée`~. ²³ Jo lajob nilíi~, lifa` nijíi'tu` dsea` lí`^ laco` jíi`~ e si`í`~; co` Dsea` Jmáam`biñ` i la'uii` i cajíi'tu, jogui mi` nijáá`tur calé` catú` fí` jmigüi` la, joguiba` nijíi'tu jaléng` dsea` quiá'r~. ²⁴ Jo mi` ningf` jo, joguiba` nití` í` e ni`íing` jmigüi`~. Co` ie` jo Fíi`naa` Dsea` Jmáang` ni`íiñ` bí` quiá'~ jaléng` dseata` niing` cõo`~gui` bí` quiá'~ jaléng` i`líng`~ i quiu` ta~, jo joguiba` nijá'r` fí` jaguo` Tiquí`ii` Fidiée` lajalé` e néé` nir`lana. ²⁵ Co` dseáng`~ 'nè` e néeb` ni` Dsea` Jmáang` lajalé` cartí` mi` niguiéng` Fidiée` fí` uii` tii` dsea` do lajaléng` i`ní` níi` quiá'r~. ²⁶ Jo Fidiée` ni`íiñ` `mó` tí` lí` dséng`gui, co` e job e 'ní` níi` do. ²⁷ Jo lajalé` niguiá` Fidiée` fí` uii` tii` Dsea` Jmáang~. Jo mi` jíng`~ Fidiée` e niné` lajalé` fí` uii` tii` Dsea` Jmáang` dseal` ofa` éeng` `ñia'r` cajo, dsaco` 'ñia`bre dsea` nijméer` e niné` lajalé` do fí` uii` tii` dsea` do. ²⁸ Jo mi` nicató`~ e niné` fí` uii` tii` Dsea` Jmáang` lajalé`, joguiba` nijáng` Dsea` Jmáang` `ñia'r` fí` jaguo` Tiquiá'r` Fidiée`~, co` fíbing` i nicaguiá` lajalé` fí` uii` tii` dsea` do. Jo lajoba` jíi`~ Fidiéeb` dsea` nicár` niff` quiá'~ lajalé`.

²⁹ Jo song fí` óo`'nú` e ja` jíi'tu jaléng` lii~, joba` ñjiali` i líing` 'nú` cajgáang`na` jmiñ` cuaiñ` quiá'~ jaléng` lii~? Ñogui e` uiing` quiá'~ e jmoo`na` lajo song fí` óo`na` e ja` jíi'tu jaléng` lii` mi` nití` í` lajo? ³⁰ Jogui faco` ja` jíi'tu jaléng` lii~, joba` ñjiali` contøøng` dseáang`~ seeng` jnea` fí` jmigüi` la? ³¹ Jo lajob líi~, dsea` rú`naa` dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~, co` lacoo` jmiñb` dseáang`~ seen` fí` jmigüi` la. Jo dseáng`~ e jáb`~ júu` e fá`a la lí`^ laco`gui la iáang` dsii` cõo`~ 'nú` dseu` uíi`~ e nilíing`na` dsea` quiá`~ Fíi`naa` Dsea` Jmáang~. ³² Jo song lico` sijeen`n e ni`íin`n jalé`~ e ngiñ`n jíi`~ mi` seen` fí` jmigüi` la, joba` ja` ee` ta` mi` cali`íing` jíi`~ coo` quié`~ e jalé`~ e ga`~ e nicangojéé` quié`~ e ie`~ lamí`~ catíng` júu` quié`~ e cõo`~ jaléng` dsea` i`soo` dsii` i`seeng` fí` Éfeso. Co` faco` o` já`~ e nijíi'tu jaléng` lii~, joba` maquiee`naa` jogui ma`né`naa`, co` dsa`ó`jo`ñi`su see`guñi`~ lí`^ laco` júu` róo` e fé`~ i` líing` dsea`.

³³ Jo fíi`guñi`'nú`~ dsea` rú`naa`, e jie` mi` cuø`~ fí` yaang`na` e dsea` jiéng` nijmigóøiñ`'nú`~, co` fíim` lajií`~ e guiú`~ e quií`~ tñiñ` dsea` la'eáang` cõo`~ dsea` rúiñ` i` ee` ga`~. ³⁴ Jo co` lajob líi~, joba` fíi`guñi`'nú`~ e jmijnée`tu óo`na` laco` catíng`~, jogui jo` ee`na` dsee`~, co` i` líing` 'nú` dseáng`~ ja` mi` cuíim`bi` Fidiée`~. Jo uiing` quiá`~ e fíi` i`'nú` jalé`~ e júu` la e lí`^ laco` nicá`na` fí`í`~.

Jial líing` dsea` mi` cangf` e cajíi'tur

³⁵ Jo jangám` seeng` dsea` i` nijmíngñi`~ lala: "Jo ñjial nijíi'tu jaléng` líi` jogui jial líiñ` cajo?" ³⁶ Jo júu` jíib` líi` e jmingñi`na` do, co` niñib`'nú`~ guiú`~ e mi` áng`~

dsea` mijú` fí` ná` uó` , jang` `né` lafa` e nijúum` e mijú` do, joguiba` cuóøng` e nisáng` nii` quiá` . ³⁷ Jo ja` cuóøng` e nijní` dsea` e sú` quiá` mijú` , dsuço` lajíi` mijú` ba` cuóøng` e nijní` dsea` , nañí` si mijú` micui` iee` osi lí` doñí` ee` mijú` é. ³⁸ Jo mi` cangf` e cangojnea` e mijú` do, joba` `ñiab` Fidiée` dsea` nijmér` jial iiñ` e ni'uíing` e sú` quiá` do lí` laco` jmóor` cój` laca'íing` mijú` . ³⁹ Jo ja` røø` lí` ngúu` táang` lajaléng` i seeng` fí` jmigüi` , co` e jiéb` lí` ngúu` táang` dsea` laco`gui ngúu` táang` jó` nuu` cój` gui quiá` jaléng` ta` cój` gui quiá` jaléng` 'ñu` . ⁴⁰ Jogui lajobi cajo, seab` e sea` fí` yá` jmigüi` cój` gui e sea` fí` ni` guoo` uó` , jo dsu` jmaquím` ia` e sea` fí` yá` jmigüi` laco`gui e sea` fí` ni` guoo` uó` . ⁴¹ Jogui e jiéb` jing` iee` laco`gui e jing` si` osi jaléng` náu` é, jo ji`gui jee` jaléng` náu` e jiéb` jiñ` laca'íing` ca`íñ` .

⁴² Jo lajob lí` cajo mi` nijí`tu jaléng` lí` . Co` nijiéb` ngúu` táang` dsea` mi` ningf` e ni'áiñ` fí` ná` uó` , jo dsu` mi` nijí`tu calé` catú` , jo` tóo` jmíi` fa` e nijié`gui. ⁴³ Jo e ngúu` táang` dsea` e ni'áng` fí` ná` uó` ja` ee` ta` íing` e jo, jo dsu` mi` nijí`tu calé` catú` , joba` eáam` niniing` . Jogui cajo ja` ee` bí` óo` e ngúu` táang` dsea` e ni'áng` fí` ná` uó` , jo dsu` mi` nijí`tu calé` catú` , eáam` ni`gøng` . ⁴⁴ Jogui jíi` ngúu` táam` dsea` e ni'áng` fí` ná` uó` , jo dsu` mi` nijí`tu calé` catú` , nilí` ngúu` táang` dsea` la'eáang` cój` Jmiguí` quiá` Fidiée` . Dsuço` song sea` ngúu` táang` dsea` fí` jmigüi` la, joba` seab` cajo fí` jmigüi` co` la'eáang` cój` Jmiguí` quiá` Fidiée` .

⁴⁵ Jo lajob lí` lí` laco` fé` fí` ni` ji` quiá` Fidiée` lí` fé` lala: "I dseañu` la'ui` i` calisi` Adán caliséiñ` e quier` ngúu` táang` dsea` jmigüi` ; jo dsu` i` dseañu` i` cøøng`gui do, ib` i cuø` e seeng` dsea` lata` ." ⁴⁶ Jo lajee` e see`naa` fí` jmigüi` la, dsea` guoo` lí`naa` . Jo dsu` la'eáang` cój` Jmiguí` quiá` Fidiée` nilí` ngúu` táang`naa` mi` nisee`naa` fí` jmigüi` co` . ⁴⁷ Jo lajob lí` , co` i` dseañu` la'ui` i` calisi` Adán, cój` guoo`ba` cajmeáang` Fidiée` ír` , co` fí` guoo` uó` jmigüi` caliséiñ` . Jo dsu` i` dseañu` i` cøøng`gui do, fí` ñiffb` lí` jáa` í` . ⁴⁸ Jo lajaang` lajaang` dsea` jmigüi` sea` ngúu` táaiñ` lí` laco`gui ngúu` táang` Adán e cajmée` Fidiée` cój` layaang` guoo` . Jo dsu` ie` jo, røøb` nilíing` lajaléng` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` lí` laco` la líing` dsea` do 'ñia'r` , dsea` jáar` fí` ñiff` .

⁴⁹ Jo lana, lajee` e see`naa` fí` jmigüi` la, lí`naa` lí` laco` la lí` ngúu` táang` Adán e calf` cój` layaang` guoo` . Jo dsu` ie` jo, nilí`naa` lí` laco` la líing` i` dsea` i` jáa` fí` ñiff` .

⁵⁰ Jo e laba` iin`n fí` i` 'ná` , dsea` rú`naa` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` , e jalé` ngúu` táang` dsea` cój`gui móo` teáaiñ` ja` catíing` fa` e nilisea` jalé` e jo mi` nití` fí` e dseáng` jíi` Fidiée` dsea` nicár` nifí` quiá` lajalé` . Jogui jalé` e tóo` jmíi` ni`líng` ja` cøøng` cój` jalé` e ja` tóo` jmíi` ni`líng` . ⁵¹ Jo lana lab nifíi`duu` 'ná` co` júu` e ja` mi` ñí`na` jéeng`gui, jo e lab e júu` jo: Ja` lajíi`naa` nijúu`naa` , jo dsu` lajíi`baa` ni`uíing`naa` dsea` i` míing` mi` nití` e í` jo. ⁵² Jo e jo nidsijée` dseáng` lajee` cateáb` dseáng` , lafa` mi` báang`naa` jmini`naa` . Jo mi` ni`íi` fí` yá` jmigüi` e lúu` trompé` quiá` Fidiée` lí` cadséng` , job mi` nijí`tu jaléng` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` i`nicajúng` lami` jéeng`gui. Jo dsu` jo` quí` jmíi` fa` e nijúung`tu jaléng` fí` calé` catú` . Jogui lajaléng` jneaa`aa` , dsea` lí`naa` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` , ni`uíing`naa` dsea` i`míing` . ⁵³ Joba` e ngúu` táang`naa` e jgo` do jo` tóo` jmíi` fa` e nijié`gui, co` ni`uíing` co` e ja` tóo` jmíi` fa` e nijié`gui. Jo ie` jo e ngúu` táang`naa` e sea` 'mó` quiá` ni`uíing` co` e jo` sea` 'mó` quiá` . ⁵⁴ Jo mi` nilisíng` e ngúu` táang`naa` e jgo` do, ni`uíing` co` e jo` tóo` jmíi` fa` nijié`gui, jogui mi` nilisíng` e ngúu` táang`naa` e sea` 'mó` quiá` do jo ni`uíing` co` e jo` sea` 'mó` quiá` , joguiba` dseáng` niliti` jíi` laco` la fé` fí` ni` ji` quiá` Fidiée` lí` fé` lala: "Jo` tóo` jmíi` fa` nilisea`gui 'mó` , co` dseáng` conguiab` nica'íng` bí` quiá` ." ⁵⁵ Jo co` lajob lí` , joba` cuóøng` fe`ee` e jo` sea`gui bí` quiá` .

'mó', jøba' jo` ee` quíi'~ jmii` fa' ee` ni'lé` gui, co' dseáng'~ conguiab' nica'íng` bñ quiá'. ⁵⁶ Jo la'eáang' cõo'~ dsee` ba' e sea` bñ quiá'~ 'mó', jogui la'eáang' cõo'~ e júu` quiá'~ ta~ quiá'~ Fidiée` e cajme' Moi~, cõo'~ e jøba' e lilí'~ dsea` e røøin` dsee`. ⁵⁷ Jo e~gui gui'máang'~ Fidiée` e jo` silih'~gui jneaa~aa' bñ quiá'~ 'mó', co' nicalf'~baa' e jo la'eáang' cõo'~ lajalé` e nicajmée` Fíi`naa' Dsea` Jmáang`.

⁵⁸ Jo uíi`~ e lajob líi`, dsea` rú`naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang` i` neáan`n eáang', jøba' fii`~i` 'ná' e teáb` 'né` teáang`na' cõo'~ júu` quiá'~ Dsea` Jmáang`, jogui cuø` óo'na' e jie` mi` lí` túng` áa'na' fí` li` niteáang`na'. Jogui cajo contøøng` cuøø` bñ yaang`na' e jmée`na' e ngocáng` óo'na' lajíi`~ e ta~ e nicangíing`na' quiá'~ Fidiée`. Co' 'ná' ñí`ba' guiá`~ e ja` lí` tá`~ jmoo`na' e ta~ e jmoo`na' quiá'~ dsea` do.

16

Mi` caseáng` jalé` e 'né` dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang`

¹ Jo lana nifii`~i` 'ná', dsea` rú`naa', cuaiñ` quiá'~ jalé` e seáang`na' e 'né` dsea` rú`naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang`. Jo e jo 'né` jmée`na' lí`~ laco' jíi`~ e nicalf'~i` jaléng` dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang` i` seeng` fí` lí` se` Galacia. ² Jo lacoo` jmii` domiing`, lajaang` lajaang` 'ná' 'né` nijmiñung`na' capí`~ lí`~ jial jíi`~ e nicalf'~na' e jmoo`na' ta~. Jo jalé` e jo 'né` 'meá`na' e laco' mi` niguiée`e fí` na, jo` 'né` fa' e niseáng`gui!. ³ Jøba' mi` niguiée`e fí` na, nisfin`n fí` Jerusalén jaléng` dsea` i` niguíng`~ 'ná', jogui nicuøø`ore ji` lí` fé` e tab` óo'na' cõo'r~, jo` nicár` jalé` e nicaseáang`na' do quiá'~ jaléng` i` dsea` rú`naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang` i` neáang` fí` jo. ⁴ Jogui song lajam`ba' 'né` e ninii` jnea` fí` jo, jøba' cuøøm` lí` dsilíng` i` dsea` i` cõo`~ jnea` cajo.

Mi` ca'f` dsii` Paa` e nidsér` fí` Corinto

⁵ Jo lajee` e iuun` fí` e ngóó'o fí` na, dseáng`~ 'né`ba' e ningiin`n fí` lí` se` Macedonia; jo mi` ningf` e ningiin`n fí` jo, jogui ba` niguiée`e fí` na fí` Corinto. ⁶ Jo jangám` nijaa` cõo`~ 'ná' fí` na cõo`~ tú`~ jmii` lajo, osi jangám` bñ é ningiin`n lata`~ jíi` güüi`~. Jo song lajobi, jøba'~nub` cuøøng` lí` jmicóo`~na` jnea`~ cõo`~ jalé`~ e 'né` e lajee` e iuun` fí` e ninii`~i` fí` lí`~ jíe`~. ⁷ Jo dsu` jnea`~, mi` niguiée`e fí` na, ja` iin`n e lico` ningiin`n cateá` lajo cõo`~ 'ná', co` jnea`~ iin`n e nijaq` huøøb`~jiu` cõo`~ 'ná' fí` na song nicuø` Fidiée` fí` lajo. ⁸ Jo dsu` jnea`~ i` dsii`~ e nija'bñ` fí` la fí` Éfeso cartí` e jmii`~ e sii` Pentecostés, ⁹ dsu`co` lajee`~ lana fí` la, dsing`~ sea` fí` quié` e e njmee`e lajíi`~ e ta~ e nicangíin`n quiá'~ Fidiée`, jogui ta~ dsii`~ e guia`bñ` nidsijée` quié`e, nañi` fa` i` fíim`bre seeng` i` ní` níng` jnea`~.

¹⁰ Jogui song niguiée` Timoteo fí` na, jøba` jmi`úung`na' e niliseeiñ` guiá`~ cõo`~ 'ná', co` i` jmoor` ta~ jíi`~ laco`~ ta~ jmoo` jnea`~ cajo lí`~ laco` jíi`~ ta~ e nicangíing`naa' quiá'~ Fíi`naa' Dsea` Jmáang`. ¹¹ Jo co` lajob ta~ jmoor`, jøba` ja` 'né` e jøøng`na'r uó`, co` lí`~ 'né` e nijmicóo`~baa're cõo`~ jalé`~ e 'nér` e laco` iuuiñ` fí` juguiá`~ lajee` e jáar` e nija'er` jnea` fí` la. Co` dseáng`~ nisijeem`baare coliing` cõo`~ jaléng` dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang` i` caguiaaang`gui.

¹² Jogui cuaiñ` quiá'~ i` dsea` rú`naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang` i` sii` Apolos, eáam` nícamíi`re jmi`ee` e nidsér` cõo`~ jaléng` dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang` e nidsi`eer` 'ná', jo` dsu` lajee`~ lana ja` mi` caguiia`~ dsíir` fa` e nicangór`. Jo` dsu` lajob njmér` mi` lí` e nicuø` fí` quiá`r` lajo.

Júu`~ guicóo`~ lí`~ cadséng` quiá`~ Paa`

¹³ Jo e laba` fíi`~guíi`~'ná', dsea` rú`naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang`, e contøøm` 'né` jmiñiing` áa'na'; jogui teá` síng` yaang`na' cõo`~ e júu` quiá'~ Dsea` Jmáang` e nijá`~ calíng`na' do; jogui cajo teá` teáang` óo'na` jogui cuøø`~ bñ

yaang~na' e laco' ja` nitá^na' lajíi'^ e fí' li~ niteáang~na'. **14** Jogui lajalé^ e jmoo'na', jmeet ba'e laco' jmi'neáang~na' dsea` rúng~na'.

15 Jo niñib^ 'nú', dsea` rú^naa', e jaléng^ dsea` sináu^ quiá'^ Estéfanas, i la'ui^ i já'^ caléng^ júu^ quiá'^ Dsea` Jmáang^ fí' latóøng^ fí' li~ se' Acaya, jogui jaléng^ íb^ cajo i jmoo` ta~ jmicóo'^ jaléng^ dsea` quiá'^ Dsea` Jmáang^ i li~ 'né^ quiá'^ lajo. **16** Joba' jnea~ iin~n e njmée^na' náu^ba' júu^ quiá'^ i dsea` quiá'^ Dsea` Jmáang^ i líing^ laco' i dsea` sináu^ quiá'^ Estéfanas, jo lajob' né^ njmée^na' cajo coo'^ jaléng^ i dsea` i jmicóo'^ jogui i jmoo` ta~ lajo.

17 Jogui iáam` dsii^ cajo e nicagüiliing^ fí' la i dsea` quiá'^ Dsea` Jmáang^ i sii` Estéfanas coo'^gui Fortunato jogui Acaico, co' líi^ lafa' e nicagüiliing^ 'nú^ba' e nicagüiliing^ i fí' la. **18** Dsaco' jaléng^ i dsea` na nicacuø^bre jnea~ bí^ e laco' nili'iáang^gui dsii^ lí^ laco' la nicajmér^ coo'^ 'nú'. Joba' catíim^ba' e njimi'goo`na' i dsea` i líing^ laco' i na.

19 Jogui jaléng^ dsea` quiá'^ Dsea` Jmáang^ i seeng^ fí' li~ se' Asia guiéiñ^ júu^ guicóo'^ quií^na'. Jogui Aquila coo'^gui dseam^ quiá'r^ i sii` Prisca coo'^gui jaléng^ dsea` quiá'^ Dsea` Jmáang^ i seáng^ fí' quiá'r^ e laco' jmiféiñ^ Fidié^, iáam`dsíir^ e guiéiñ^ júu^ guicóo'^ quií^na' lí^ laco' catíing^ e jmoo` dsea` quiá'^ Dsea` Jmáang^. **20** Jogui líing^na' júu^ guicóo'^ quiá'^ lajíing^ dsea` quiá'^ Dsea` Jmáang^ i seeng^ fí' la fí' Efeso. Jogui mi^ jié^ jíng^ rúng~na', joba' féeng^ rúng~na' e séé^guoo`rúng~na'.

21 Jogui lana, jnea~ Paa^ jmo'o e júu^ guicóo'^ la quií^na' coo'^ guoo'o 'ñiá^baa.

22 Jogui song seeng^ dsea` i ja` 'neáang` Fíi`naa' Dsea` Jmáang^, joba' dseáng^ fí' li~ 'lib^ catíñ^. Jo dseáng^ e já^ba' e tí' li~ njáab'tu Fíi`naa' Dsea` Jmáang^ calé^ catú^.

23 Jo míi^i Fíi`naa' Dsea` Jmáang^ e ni'ír^ güea'^ quiá'r^ fí' li~ seeng`na'.

24 Jogui eáam` 'neáang` jnea~ 'nú^lajíing`na', dsaco'lajíi^baa' lí^naa' dsea` quiá'^ Fíi`naa' Jesús.

Jo lajob' nili^.

Jo lana cató^ e ji^ la'ui^ quiá'^ Paa^ e catíing^ jaléng^ dsea` quiá'^ Dsea` Jmáang^ i seeng^ fí' Corinto.

Júu^ e too^ fí ni^ ji^ catí^ tú^ quiá^ Paa^ e catíng^ dsea^ seeng^ fí CORINTO

¹ Jnea^ Paa^ lín^'n jaang^ dsea^ apoo^ i óo^ ta^ quiá^ Dsea^ Jmáang^, co^ lajöb calí'iáang^ dsí^ Fidiée^ cajmée^ cōo^ jnea^ Jó coliing^ cōo^ jaang^ dsea^ rú^naa^ dsea^ quiá^ Dsea^ Jmáang^ i sii^ Timoteo, jmo^ o e ji^ la e catíng^ jaléng^ 'ná^, dsea^ rú^naa^ dsea^ quiá^ Dsea^ Jmáang^ i neáang^ fí na fí Corinto. Jogui cajo catím^ e ji^ la i dsea^ rú^naa^ dsea^ quiá^ Dsea^ Jmáang^ cagviaang^ i neáang^ fí latøong^ fí guóo^ uó^ fí li^ se^ Acaya. ² Jó lana mif^ Tiquí^ii^ Fidiée^ cōo^ gui Fí^naal^ Dsea^ Jmáang^ e güi^bre güea^ quiá^r^ fí li^ seeng^na^ jogui e nicuó^r^ 'ná^ e seeng^na^ juguiú^ júu^ røø^.

Jalé^ iihuí^ e caíng^ Paa^

³ Jó contøøm^ 'né^ jmiféng^naa^ Fidiée^ i líng^ Tiquí^i^ Fí^naa^ Dsea^ Jmáang^, co^ ib^ Tiquí^ii^ i fí^ líng^ jneaa^aa^ jogui ib^ Fidiée^ i jmitíi^ dsí^naa^ mi^ ee^go huíng^ dsijée^ quí^ii^! ⁴ Jogui ib^ dsea^ i jmitíi^ dsí^naa^ jee^ jalé^ iihuí^ e dsingíng^naa^; jo jmoo^ lajo e lacö^ jneaa^aa^ cuóong^ lí^ nijmitíi^naa^ dsí^ jaléng^ dsea^ rú^naa^ i dsingíng^ lajo; jo jmoo^naa^ lajo cōo^ dsea^ rú^naa^ lí^ lacö^gui la nicajmée^ Fidiée^ cōo^ jneaa^aa^! ⁵ Jó lí^ lacö^ eáang^ íng^naa^ iihuí^ dsu^ uí^ e lí^naa^ dsea^ quiá^ Dsea^ Jmáang^, joba^ lajob cajo, la'eáang^ ib^, e eáang^ litíi^ dsí^naa^lana. ⁶ Jó jnea^ dsingíng^naa^ iihuí^ e lí^ lacö^ nilitíi^ óo^na^ jogui uí^ e guia^naa^ júu^ jee^ 'ná^ quiá^ jial nileáng^na^ jee^ jalé^ dsee^ quí^na^! Jogui mi^ jmitíi^ Fidiée^ dsí^naa^, jmoo^ lajo e lí^ lacö^ nilitíi^ óo^na^ jogui e lacö^ té^na^ e ja^ nilitung^ óo^na^ jee^ jalé^ iihuí^ e dsingíng^na^ lí^ lacö^ la dsingíng^ jnea^! ⁷ Jó guiáb^ nita^ dsí^naa^ cuaiñ^ quí^na^, co^ níne^baa^ e lí^ lacö^ íng^na^ iihuí^ coliing^ cōo^ jnea^, jogui lajob cajo nijmitíi^ Fidiée^ óo^na^ coliing^ cōo^ jnea^!.

⁸ Dsea^ rú^naa^ dsea^ quiá^ Dsea^ Jmáang^, ii^baa^ e nijmiguiéng^naa^ áa^na^ jalé^ e iihuí^ e cangongí^ jnea^ fí^ li^ se^ Asia. Jó eáam^ huíng^ jalé^ e cangongí^naa^ do e car^ jíi^ jo^ 'ga^ lí^ cateá^naa^, co^ jí^gui ca^f^ dsí^naa^ e jo^ ni^uó^naa^ e fí^ jo^ e jí^naa^! ⁹ Jó ca^f^ dsí^naa^ e dseáng^ nijngám^ dsea^ jnea^! Jó dsu^ cangojée^ e jo^ e lí^ lacö^ calilí^naa^ e ja^ quí^ jmií^ jmó^naa^ yee^naa^, dsu^co^ 'né^ e niseáang^ yee^naa^ fí^ jaguo^ Fidiée^ i jí^gui jmíj^tu^ jaléng^ líi^.

¹⁰ Jó Fidiéeb^ dsea^ caleáaiñ^ jnea^ ie^ jo^ e lacö^ ja^ cají^naa^ fí^ ni^ 'mó^, jogui ib^ cajo i^ nileáng^gui jnea^ lajee^ ngóo^guijiu^! Jogui dseáng^ nitab^ dsí^naa^ cajo e dseáng^ nileám^bir jnea^ jee^ 'mó^ ¹¹ fíng song jmícoó^ 'ná^ jnea^ e nimí^na^ Fidiée^ uii^ quí^naa^! Jogui song fíim^ba^ nimí^na^ Fidiée^ uii^ quí^naa^, joba^ fíim^ba^ cajo nicuó^na^ gui'máang^ Fidiée^ uí^ cōo^ jalé^ e guiá^ e jmoo^cōo^ jnea^!

Jiali^ ja^ cangó^ Paa^ fí^ Corinto

¹² Jó seab^ co^ uiing^ e iáang^ dsí^naa^, jo^ e jo^ uí^ e nicalilí^naa^ e dseáng^ guiáb^ nica^ee^naa^, jogui lí^ dsii^ e eáang^gui nicajmé^naa^ lajo jee^ 'ná^! Jó lajob jmoo^naa^, dsu^ o^ la^eáang^ cōo^ jalé^ e tìng^naa^ ngáng^naa^ yee^baa^, co^ lí^naa^ lajo dsu^ uí^ e lajo nicajmée^ Fidiée^ cōo^ jnea^ uí^ e eáang^ neáaiñ^ jnea^! ¹³ Jogui fí^ ni^ jalé^ jí^ e nicasiang^naa^ quí^naa^, ja^ mi^ cajmée^naa^ júu^ e jié^ e lacö^ huíng^ngáng^na^ osi^ e ni^f^na^! Jó sijeen^ e dseáng^ ningám^ba^ røø^ ¹⁴ lí^ lacö^ la nicangám^jíu^ lí^ líng^ e mi^ nigüéeng^tu^ Fí^naa^ Jesú^ fí^ jmigü^ la, lajaléng^ 'ná^ nili^iáang^ óo^na^ cuaiñ^ quí^ jnea^ lí^ lacö^gui jnea^ nili^iáang^ dsí^naa^ cuaiñ^ quí^na^!

15 Jo co' lajob n̄ita~ dsii~ cōo'~ 'ná', joba' nica'f̄ dsii~ e jang'~ nii~ baa e ni'ee~ e 'ná' f̄ na, jo lajoba' cuóøng` e ni'uïng` guiú~ quí~ na' e nití~ tú~ ya'. **16** Co' lami~ si'í~ f̄ dsii~ e ni'ee~ e 'ná' lajee~ e iuun~ f̄ e ngóó'o f̄ l̄i~ se' Macedonia, jogui e ni'ee~ týu~ 'ná' mi~ niquïng~ týu~ f̄ jo, jo lajoba' cuóøng` e njmicóo'~ 'ná' jnea~ cōo'~ jalé~ e 'né~ e lajee~ e iuun~ f̄ e ngóó'o f̄ l̄i~ se' Judea. **17** Jo ñsu~ 'ná' f̄ óo'na' e mi~ ca'f̄ dsii~ e njmee~ e lajo, ja` ca'f̄ dsii~ dseáng~ laco' catïng~? U~, o' lajo. Co' jnea~ ja` jmoo'o e tý~ neáang' dsii~ mi~ ee'go jmoo'o, co' ja` fá~ a e njmee~ e mi~ f̄ dsii~ e ja` njmee~ e. **18** Jo l̄i~ laco' jmiti~ Fidiée~ júu~ quiá'r~, lajob jmoo' jnea~ cajo, co' ja` sii~ naa' 'ná' e njmó~ naa' jogui mi~ ngoyúung~ jo, ja` njmó~ naa'. **19** Jo jnea~ cōo'~ gui Timoteo jogui cōo'~ Silvano guia'naa' jee~ 'ná' e júu~ quiá~ Fíi'naa' Jesú's i líng' Jóo' Fidiée~. Jo Fíi'naa' Jesú's ja` tý~ neáang' dsíir', co' mi~ jíñ~ ee'go njmér~, joba' dseáng~ jmoo'bre. **20** Co' la'eáang' cōo'~ dsea` do e lití~ lajalé~ júu~ e cuo' Fidiée~. Jo co' lajob l̄i~, joba' mi~ jmiféng'naa' Fidiée~, fé'naa' "Lajob nilí~" la'eáang' cōo'~ Fíi'naa' Jesú's. **21** Jo Fidiée~ bing' i nicajmée~ e teá~ téé~ naa' f̄ guiú~ cōo'~ Dsea` Jmáang~, jogui f̄ bi cajo i nicaguïng~ jneaa~ aa' e laco' lana nilí~ naa' dsea` quiá'r~. **22** Jogui Fidiée~ bi cajo dsea` nicajmée~ e li~ e nilí~ naa' dsea` quiá'r~, jogui nicacuø'r' jneaa~ aa' Jmiguí~ quiá'r~ e seeng' cøøng' cōo'~ jneaa~ aa'. Co' e Jmiguí~ do l̄i~ 'náng~ quiá~ e catïng~ ni'líng~ naa' mi~ nití~ e í~ jo.

23 Jo dsu' 'ñiab' Fidiée~ dsea` tí~ nir~ e ñir~ e~ uiing~ quiá~ e ja` mi~ calí~ e ninii~ i f̄ na f̄ Corinto l̄i~ laco'gui jíí~ lami~ f̄ dsii~. Jo nicalí~ lajo e l̄i~ laco' ja` lami~ iin~ n e nilíng~ tu~ f̄ l̄i~ cōo'~ jalé~ júu~ e si'í~ e nifí~ f̄ 'ná'. **24** Co' jnea~ ja` ii~ naa' e niquiá~ naa' 'ná' ta~ e njá~ líng'na' laguidseaang~ jalé~ e já~ lí~ jnea~, co' 'ná' teáb` teáang~ na' f̄ guiú~ cōo'~ Dsea` Jmáang~. Co' jnea~ lico' ii~ naa' e njmicóo'~ naa' 'ná' jial niliseeng'na' e iáang' óo'na'.

2

1 Jo uíi~ e lajob l̄i~, joba' ca'f̄ dsii~ e ja` ninii~ týu~ e ni'ee~ e 'ná' e laco' ja` njmijiung~ óo'na'. **2** Dsaco' f̄ing song cajmé~ e lajo, joba' jo` jí~ seeng'gui i cuóøng' l̄i~ jmi'iáang`gui dsii~, co' jo` cuóøng' l̄i~ jmi'iáang`na' dsii~ f̄ing song nicajmijiung~ óo'na'. **3** Jo uiing~ e joba', cajmé~ e e jí~ la'uui~ do quí~ na', dsaco' ja` iin~ n nii~ i e ni'ee~ e 'ná' e laco' njmijiung~ na' dsii~, co' l̄i~ l̄i~ 'né~ e njmi'iáang`na' dsi'baa. Jo dseáng~ lami~ ta~ dsii~ e lajíim` 'ná' nilí~ iáang' óo'na' lajíi~ e iáang' dsi' jnea~. **4** Jo mi~ cajmé~ e e jí~ la'uui~ do quí~ na', eáam' guiing~ dsii~ uii~ quí~ na' jogui jmoo'baa f̄ l̄i~ cajo, co' jí~ gui cartí~ quií~ ba. Jo dsu' ja` cajmé~ e e jí~ do quí~ na' e l̄i~ laco' njmijiung~ óo'na', dsaco' cajmé~ e e jí~ do e l̄i~ laco' nilíñi~ na' jial tí~ eáang' 'neáan' 'ná'.

Mi~ cajmée` Paa~ féng' dsíir' uii~ quiá~ jaang` dsea` i ca'lée'

5 Jo i dsea` i nicacuø'r' f̄ l̄i~ dsíir' do, o' jíi~ jnea~ dsea` nicacuø'r' f̄ l̄i~, co' lajob 'ná' cajo, lifa' jíu~ guijia. Jo fá~ a jíu~ guijia e l̄i~ laco' ja` nilíng~ na' f̄ l̄i~ e eáang'. **6** Jo e iihuí~ e nicacuø'r' 'ná' i dsea` i ca'lée~ do uii~ quiá~ lajíi~ e ga` e cajmée~ do, joba' líng~ jnea~ e nitéb' jíi~ lajo. **7** Jo lana l̄i~ l̄i~ 'né~ íng'na' dsee~ quiáb' i dsea` do, jogui e njmitíi~ na' dsíir' cajo. Jo lajoba' ja` dseáang~ e dseáng~ nitár` conguia' lajíi~ f̄ guiú~ li~ nisiñ~ uii~ e eáang' lijiung~ dsíir'. **8** Joba' mñi~ i 'ná' jmi'ee~ e njmita~ na' dsíir' i dsea` do e 'neám~ bñi'r l̄i~ laco' lami~ jmoo'na' cōo'r~. **9** Jo lami~ jéeng'gui nicaguiéem~ baa jí~ quí~ na' cuaiñ~ quiá~ e júu~ la e l̄i~ laco' nilíñi~ jogui nilita~ dsii~ su dseáng~ lajang~ guia' óo'na' e njmée~ na' náu~ na' jalé~ júu~ e liúun~ 'ná'. **10** Joba' i dsea` i ni'líng~ na' dsee~ quiá~ do, lajob njmee~ jnea~ cajo, co' ni'líim~ baa dsee~ quiá'r~ song sea` uiing~ e njmee~ e lajo. Jo njmee~ e lajo uíi~ 'ná', jogui Dsea` Jmáam~ bing' i tí~ ni~ quiá~ e jo. **11** Jo

jmóo' o lajo e laco' ja' dseáang' e nijmi' óo' jneaa~aa' fii~ i' ling' i' sii` Satanás, co' níne~baa' guiá~ jial líi' ta~ quiá'r~.

Ja` iáang` dsúi` Paa` mi` caguiér` fí` Troas

¹² Jo e laba' fii~ i' 'nú', e ie~ mi` caguié~ e fí` coo` fii` e sii` Troas e quiá` e niguiaa~ júu~ quiá` Dsea` Jmáang~, joba' eáam` caliseá` fí` quié~ e e nijmee~ e lajo. ¹³ Jo dsu' mi` caguié~ e fí` jo, ja` iáang` dsii` dsu' uíi` e ja` cadsén` n i` dsea` rú` naa' dsea` quiá` Dsea` Jmáang` i` sii` Tito. Jo uíi` joba', ladsifí` lajob ca'fí` i` júu~ i` dsea` i` seeng` fí` jo, jo cangó` o fí` li` se` Macedonia.

Jial lí` naa' la'eáang` cóo` Dsea` Jmáang`

¹⁴ Jo e~gui gui'máang` Fidiée~, co' la'eáang` cóo` Dsea` Jmáam` ba' e contøøng` lí` naa' doñi` ee` dsijéé` qui` ii', jogui la'eáang` cóo` jnea` e ni` Fidiée` júu~ quiá'r~. Jo e júu~ quiá'r~ do ni` jee` jaléng` dsea` lafa' coo` e jlo` jmeafí`.
¹⁵ Dsaco` la'eáang` cóo` Dsea` Jmáam` ba` lí` naa' lafa' coo` jmeafí` e jlo` e guilí` fí` quini` Fidiée~, jogui e joba' e lafa' ni` jee` jaléng` dsea` i` nisilaang` jee` jalé` dsee` quiá` jogui jee` jaléng` dsea` i` niteáang` fí` ngolíing` fí` li` 'li`. ¹⁶ Jo e jmea` e í` do lí` lafa' coo` e jmeasí` quiá` jaléng` i` dsea` i` niteáang` fí` ngolíing` fí` li` 'li`. Jo dsu' coo` e jlo` jmeafí` lí` quiá` jaléng` i` dsea` i` nisilaang` jee` jalé` dsee` quiá`, co` í`bing` niteáang` fí` li` niliseeíñ` lata~. Jo ñi` quií` jmíi` nijmé` e ta~ jo? ¹⁷ Jo ja` qui` jmíi` fa` nijmé` lajo i` dsea` i` ngí` guia` júu~ quiá` Dsea` Jmáang` e quiá` e li`r` cuu` lí` laco` guí` la jmoo` i` lí`ng` dsea`. Dsu` lífa` jnea` lí` lí` ngí`naa` guia`naa` júu` e coob` í` dsinnaa`, jo Fidiéeb` dsea` tíi` nir` e jmoo`naa` lajo, co` í`bre dsea` casíiñ` jnea` e jmoo`naa` e ta~ jo uíi` e lí`naa` quiá` Dsea` Jmáang`.

3

Júu` tigua` e 'míi` e cacuø` Fidiée`

¹ Dsea` rú`naa`, jo mi` fé` jnea` e júu` na, jie` mi` í` óo`na` e ninaang` túu` calé` catú` e nijmiféng` yee`naa`, co` dseáng` o` lajo; jogui cajo ja` 'né` e nicuøø`naa` 'ná` osi e nimíi`naa` 'ná` mají` li` fé` e ta~ óo`na` cóo` jnea` lí` laco`guí`la jmoo`í`lí`ng` dsea`. ² Co` yaam` 'ná` lí`ng`na`lafa` e mají` e 'né` jnea` do, jo e mají` do lafa` nisilí` fí` dsíi` jnea`, jo doñi` ií` dsea` cuøøng` lí` jøø` jogui cuøøng` lí` fí` e jo. ³ Joba` guiáb` li` e lajalém` 'ná` lí`ng`na` lafa` coo` mají` e cajme` Dsea` Jmáang` la'eáang` cóo` jnea`. Jo dsu` e mají` jo ja` calíi` cóo` i` jíi` lí` laco` jmáng` dsea` ta~ mi` jmo`r`, co` e jo calíi` la'eáang` cóo` Jmiguí` quiá` i` Fidiée` i` seeng` car`ngongí` jmíi` do. Jogui cajo ja` calíi` e mají` do fí` dse` cuu` e jmá`, co` e jo lafa` calíi` fí` dsíib` dsea`.

⁴ Jo dseáng` nita` dsíi`naa` cóo` Fidiée` la'eáang` cóo` Dsea` Jmáang` e dseáng` lajob lí`ng` 'ná`. ⁵ Jo dsu` jnea` jíi` coo` quií`naa` jmíi` e nijmé`naa` e lafa` e qui`naa` yee`naa` jalé` e jo, co` la'eáang` cóo` Fidiée`ba` e quií`naa` jmíi` jmoo`naa` jalé` e jmoo`naa`. ⁶ Co` dsea` dob dsea` nicacuø`r` jnea` e quií`naa` jmíi` jmoo`naa` ta` guia` júu` tigua` e 'míi` quiá`r`. Jo dsu` e júu` tigua` do ja` silí` cóo` guoo` dsea`, co` e jo silí` la'eáang` cóo` Jmiguí` quiá` Fidiée`. Co` e júu` quiú` ta` quiá` Moi` do jíi` fí` 'mó` si`, jo dsu` la'eáang` cóo` Jmiguí` quiá` Fidiée`ba` cuøøng` liseeng` dsea` lata~. ⁷ Jo mi` ca`íng` Moi` e júu` quiú` ta` e cajme` Fidiée` fí` ni` e cuu` e jmá`, dseáng` eáang` jlo`níng` jíi` co` jí`gui jaléng` dsea` Israel ja` cuøøng` lí` jøø`r` fí` ni` Moi` uíi` e eáang` jíi`ng` jíi`. Jo dsu` e jlo` jíi`ng` jíi` do ja` huøø` ee`, co` nijém`tu. Jogui song dseáng` eáam` jlo`níng` jíi` mi` cacuø` Fidiée` e júu` quiú` ta` e si` jíi` fí` 'mó` , ⁸ joba` dseáng` ja` cøøng` cóo` jial tíi`níng` jlo` lí` mi` cacuø` Fidiée` e júu` tigua` e 'míi` do la'eáang` cóo` Jmiguí` quiá`r`. ⁹ Joba` song dseáng` eáam` niing` jlo`

mi~ cacuø' Fidiée` e júu^ quiø' ta~ quiá'r~ e si' jíi^ fí' 'mó~, joba' ja` cøøng` cøo~' jial tí' eáang` gui niing~ jlo~' mi~ cacuø' e júu^ tigua~ quiá'r~ e 'míi~ e jmoo` e jo` røøng` dsea` dsee~ fí' quinir~. ¹⁰ Jo dseáng~' ja` cøøng` cøo~' jial tí' eáang` niing~ jlo~' ie~ mi~ cacuø' Fidiée` e júu^ tigua~ e 'míi~ do laco'gui e jíi~ ie~ mi~ cacuø' e júu^ quiø' ta~ do. ¹¹ Jogui song dseáng~' eáang` niing~ jlo~' mi~ cacuø' Fidiée` e júu^ quiø' ta~ do e nicasung', joba' dseáng~' ja` cøøng` cøo~' jial tí' niing~ jlo~' gui e júu^ e sea` car` ngongíi` jmiíi~ do.

¹² Jo co' nìtab~ dsı`naa' e ja` tóo` jmiíi~ ni~íng~ jalé~ e jo, joba' dseáng~' ja` 'gó`baa' e guia`naa' júu^ quiá~' Dsea` Jmáang~. ¹³ Dsaco` jnea~' ja` jmoo`naa' laco'gui cajmée` Moi~ ie~ jo e caquíi`r` nir~ cøo~' coo~' 'mi~' e laco' ja` nililí~ dsea` góor` dsea` Israel e ngo'íim~ e jíng` jíi~ nir~ do tá~'jiu. ¹⁴ Jo dsu' i dsea` Israel do ja` cali'iññ~ cangáiññ~, jogui lajobi líiññ~ cartí` jmiíi~ na, co' mi~ ir~ e júu^ tigua~ e yáu~' do, líi` lafa` sea` coo~' 'mi~' e jni` fí` moguir~ e laco' ja` ningáiññ~ e júu^ jo, co` ja` mi~ cajé~'bi e 'mi~' do quiá'r~, co` jíi~ la'eáang` cøo~' Fíi`naa` Dsea` Jmáam`ba` cuøøng` nijé~' e 'mi~' jo. ¹⁵ Jo latí` jmiíi~ na ja` mi~ ngám`bi i dsea` do mi~ ir~ jalé~ e jíi` e cajme` Moi~, co` e 'mi~' dobi lafa` sijníi` fí` moguir~ e laco' ja` ningáiññ~. ¹⁶ Jo dsu' mi~ jaang` dsea` qui~' jíng` 'ñia'r` fí` quini` Fidiée~, joba' dsifi` lajob lafa` je~' e 'mi~' do. ¹⁷ Jo røøb` cøøng` Dsea` Jmáang~ cøo~' Jmigui` quiá~' Fidiée~, joba` e fí` lí~ seeng` e Jmigui` quiá~' Fidiée~ do, fí` job sea` fí` e jo` quiø' ta~ quiá~' dsea` e júu^ tigua~ e yáu~' do. ¹⁸ Jo co` jo` ee` sijlí`gui fí` ni~naa', joba` lana nilíi`naa` lafa` coo~' sii` espejo li~ jnéeng` jial tí' niing~ jlo~' líng` Fidiée~. Jo lajob ngóo` uíng`naa` líi` laco` la líng` Fidiée~, co` lacoo` jmiíi~ eáang`gui ngóo` lisea` qui~' ii` jial tí' e jlo~' niiñ~ do. Jo dsu` e jo` ñiab` Fidiée~ dsea` jmóor` la'eáang` cøo~' Jmigui` quiá'r~.

4

¹ Jo co` eáam` guiúng` Fidiée~, joba` cacuø'r` jnea~' e jmoo`naa` e ta~ la. Jo co` lajob líi`gui, joba` dseáng~' ja` litúng` dsı`naa`. ² Jo dseáng~' ca` nica`naang`naa` lajalé~ e cuø` fí`i` e qui~' tíng` dsea` jmóor` fí` lí` cøøng`~; jo ja` ngí`naa` lí` jnígøøng`naa` dsea` rú`naa`, o`gui guia`naa` júu^ e jíe` jíi~` laco` fé` júu^ quiá~' Fidiée~. Co` jnea~' lí` lí` guia`naa` júu^ dseáng~` laco` líi` júu^ quiá~' Fidiée~, joba` guiáb` niññ` dsea` rú`naa` e dseáng~` lajob jmoo`naa` jogui lajobi tí` ni~ Fidiée` cajo. ³ Jo e júu^ quiá~' Fidiée` e guia`naa` quiá~' jial laang` dsea` jee` jalé~` dsee` quiá'r~ líi` e ja` 'goo` guóng~, dsu` líi` lajo jíi~` quiá~` jaléng` i dsea` i niteáang` fí` ngolíng` fí` lí` 'li~. ⁴ Co` fíi` i` líng` i quié` nifí` fí` jnígüü` la, í`bing` i jmoo` e sijníi` mogui` jaléng` i dsea` i ja` já` líng` júu^ quiá~' Fidiée` e laco` ja` ningáiññ~ e júu^ jo jogui e laco` ja` niníññ` jial jlo~` niing~ e júu^ quiá~` jial laang` dsea` jee` jalé~` dsee` quiá'r~ lí` fé` jial tí` niing~ jlo~` líng` Dsea` Jmáang~` i líng` Fidiée` cajo. ⁵ Dsu` jnea~` ja` ngí`naa` guia`naa` júu^ qui~`naa` yee`naa`, dsu`co` jnea~` guia`naa` júu^ e Dsea` Jmáam` dsea` líiññ` Fíi`naa`, jo jnea~` lico` líi`naa` dsea` i jmoo`ta` quiní`na` uíi~` e líi`naa` dsea` quiá~` dsea` do. ⁶ Jo Fidiée` i caquiø` ta~ e caliseá` jíi` fí` lí` nñu` só~, íb` Fidiée` i cajmée` cajo e lafa` nicaliseá` jíi` fí` dsı`naa`, jo la'eáang` cøo~` e jo cuøøng` líne`naa` jial tí` jlo~` niing` Fidiée` e jnéeng` fí` ni~ Dsea` Jmáang~.

Jial see`naa` la'eáang` cøo~` júu^ quiá~` Dsea` Jmáang~

⁷ Jo e júu^ jlo~` e quiíng` eáang` do, jneab` dsea` léé`naa` e jo. Jo dsu` jnea~` lico` líi`naa` lafa` coo` tu` guóo` e laco` 'ñiab` Fidiée` dsea` jmílir` jial tí` 'gøiññ` cøo~` e júu^ jo, jo o` yee`naa` dsea` jmoo`naa` lajo. ⁸ Jo nañí` fa` eáam` dsingíng` jnea~` jalé~` iihuññ` dsu` ja` lí` jnea~` jalé~` e jo. Jogui seab` mi~ ee`go fí`í` dsíi` jmoo`naa`, jo dsu` ja` litúng` dsı`naa` cøo~` e jo. ⁹ Jogui seab` mi~ 'ní` níng` dsea` jnea~` dsu` ja` yee`naa` see`naa`; jogui seab` mi~ gab` jmáang` dsea` jnea~`,

dsu' ja' quí'r~ jmii~ fa' ni'iñ~ jnea'^. **10** Jo doñi' jié' ngi'naa', dseáng'~ dseáam'~ see~naa', co' dseáam'~ e njngáng'~ dsea` jnea'^ lí' laco' cangongüing~ Jesús; jo dsingüing~ naa' lajo e lí' laco' nilili~ e cøøm` seeng` Jesús cóo'~ jnea'^. **11** Jo jaléng' jnea'^ dseáng'~ contøøm~ dseáng'~ see~naa' dsu' uíl~ e lí'naa' dsea` quiá'~ Jesús, jo lajoba' nilili~ e seem`bre cóo'~ jnea'^, dsea` lí'naa' jíl~ dsea` jmigüi'. **12** Jo co' lajob lí', joba' dseáng'~ jee~ 'mó~ see~ jnea'^ e laco' 'ná~ lana niseeng`naa' lata~ cóo'~ Fidiée`.

13 Jo lalab cajme" jaang` dsea` fi' ni~ ji` quiá'~ Fidiée` ie~ lami~ café'r` lala: "La'eáang' e já'~ calín~n júu~ quiá'~ Fidiée` , joba' cafá'~ a." Jo lajob jmoo' jnea'^ cajo, co' lajob já'~ lí'naa', jo uíl~ e joba' fé'naa'. **14** Co' guiáb~ nine~naa' e Fidiéeb~ dsea` cajmér` e cají'tu Fíi'naa' Jesús, jogui nine~baa' cajo e lajob nijmér~ cóo'~ jneaa~aa' lí' laco' cajmér` cóo'~ dsea` do; jo coliing~ cóo'~ 'ná~ nidsijeáaiñ~ jneaa~aa' fi' quini~ dsea` do. **15** Jo lajalé~ e cangongüing~naa' do, cangojéé~ e lí' laco' ni'uíng~ guiá~ quiá~naa'. Jo cangojéé~ lajo cajo e lí' laco' i füing~gui ni'líng~ júu~ quiá'~ Fidiée` quiá'~ jial tíi~ guiúiñ~, jo lajoba' i füing~gui nicuó~ gui'máang~ Fidiée` e laco' nili'goo` dsea` do.

16 Jo uíl~ e lajob lí', joba' ja` litúng~ dsí` jnea'^ cóo'~ jalé~ e dsingüing~naa'. Jo nañi' fa' ngoo' dseáam~ ngúu' táang`naa' lacoo` jmii~, jo dsu' lí' lí' dsí`naa' eáang`gui ngoo' li~ bñ dsí` lacoo` jmii~. **17** Jo lajalé~ e iihuíi` e dsingüing~ jnea'^ fi' jmigüi` la, e cateáb` jalé~ e jo, jogui ja` ee` 'ga` lí' tíi'; jo dsu' lajalé~ e jo nili'ing~ ta~ qui~naa' lata~ e laco' ni'uíng~ guiá~ qui~naa' e ja` cøøng` cóo'~ fi' ñiff~. **18** Jo uíl~ e lajob lí', joba' lana jo`ta~ dsí`naa' cóo'~ jalé~ e jnéeng~ jøø^naa' fi' jmigüi` la, co' cóo'~ jalé~ e ja` jnéeng~ jøø^baa', cóo'~ e joba' e ta~ dsí`naa'; dsuco' ja` uøø~ ee~ lajalé~ e jnéeng~ jøø^naa', jo dsu' lajalé~ e ja` jnéeng~ jøø^naa', dseáng~ latab~ dseáng~ sea` lajalé~ e jo.

5

1 Jo guiáb~ nine~naa', dsea` rú`naa', e lajee` see~naa' fi' jmigüi` la, lí'naa' lafa' coo` 'náu' má~ 'ma~ e ja` huøø~ ee~. Jo dsu' nine~bñi` cajo e mi~ ni'líng~ e 'náu' jo, nicajmeh` Fidiée` 'ná~naa' e jlo'^ e sea` lata~ fi' ñiff~ quiá'r~. Jo e 'náu' jo 'ñiab` Fidiée` dsea` nicajme'r, jo o' dsea` jmigüi` i nicajme'. **2** Jo uíl~ e lajob nisea` qui~ii` fi' ñiff~, joba' lana, lajee` e see~naa' fi' jmigüi` la, eáam` seáang` dsí`naa' e dseáng~ ni'iñ~naa' e 'náu' 'mñi` e nisea` qui~ii` fi' ñiff~. **3** Co' e joba' e niquíng~ jneaa~aa' lafa' cóo'~ 'mi', jo lajoba' jo` nili'ing~naa' lafa' dsea` ringúung~. **4** Jo lajee` e see~naa' fi' jmigüi` la cóo'~ e ngúu' táang`naa' la, eáam` seáang` dsí`naa' dsu' uíl~ e lijiuung~ dsí`naa' cóo'~ jalé~ iihuíi`. Jo dsu' jneaa~aa' ja` ii~naa' fa' e niжуung~naa', co' lí' lí' ii~naa' e niquíng~ jneaa~aa' lafa' 'mi' e 'náu' e sea` fi' ñiff~ do, jo lajoba' e ngúu' táang`naa' la ni'uíng~ coo` e sea` car` ngongüi` jmii~. **5** Jo 'ñiab` Fidiée` dsea` nicaguiéeiñ~ jneaa~aa' guiá~ quiá'~ e nili` lajo, jogui fi`bi dsea` nicacuør` jneaa~aa' Jmiguí` quiá'r~ e lí' 'náang~ quiá'~ e catñi`naa' ni'líng~naa' mi~ nití~ í` lajo.

6 Joba' dseáng~ eáam` ta~ dsí`naa' contøøng~, jo nine~bñi` cajo e lajee` e see~naa' fi' jmigüi` la cóo'~ e ngúu' táang`naa' la, sihuíim`baa' laco' fi' lí` guiing~ Fíi`naa' Dsea` Jmáang~. **7** Jo lana ja` mi` cuøøng` neeng~naa' dsea` do, co' lana see~naa' fi' jmigüi` la e já`~ lí'naa' jíl~ júu~ quiá'~bre. **8** Jo fá`~túu` calé~ catú~ e eáam` nita~ dsí`naa', jo dseáng~ eáam` ni'iñ~naa' e nitú~naa' fi' jmigüi` la e laco' nilissee~naa' coøøng` cóo'~ Fidiée` fi' ñiff~ quiá'r~. **9** Jo uíl~ e lajob ii~naa', joba' dseáng~ contøøm~ jmoo`naa' quijí~ e nití~ dsí` Fíi`naa' Dsea` Jmáang~ cóo'~ jalé~ e jmoo`naa' nañi' su see~naa' fi' jmigüi` la osi e nitú~naa' é. **10** Co' lajaléng~ jneaa~aa' 'né~ ningüing~naa' fi' quini~ dsea` do fi' lí` guiiñ~ fir` í` e laco' lajaang`

lajaang'naa' ni'íng'~naa' lajíi'~ e catíi'~naa' lí'~ laco' jíi'~ lí'~ e cajmó' oo' lajee'~ e cataang~naa' fi' jmigüí' la, nañí' su guiá' osi ja` dseeng' é.

¹¹ Jo co' lajob nilí', joba' níne~baa' e contøøm' 'né' nijmi'goo'naa' Fíi'naa' Dsea` Jmáang~, jogui jnea'^ contøøm' jmoo'naa' quií'~ jial e nijá'~ líng' dsea` júu'~ quiá'~ dsea` do. Jo guiáb' nícuíng' Fidiée' jnea'^ jial lí'naa', jogui sijeem'baa' e cuíim' 'ná' jnea'^ jial lí'naa' cajo. ¹² Dsu' ofa' jnea'^ nicanaang~túu' e jmiféng' yee~naa', co' jnea'^ fé'naa' e júu'~ na e lí'~ laco' 'ná' cuóøng' nifo'na' guiá'~ uií'~ qui'~naa', jo lajoba' quií'~naa' jmií'~ e ningíi'~na' quiá'~ i dsea` i jmiráang' yaang' lí'~ caluu'~ jo o' dseáng'~ jial líiñ' fi' dsíir'.

¹³ Jogui song lí'~ jnea'^ lafa' dsea` caang~, dsu' jíi'~ cuaiñ' qui'~baa' jogui cóo'~ Fidiéeb' e jo; jogui song ja` lí'~naa' lafa' dsea` caang~, joba' guiá'~ qui'~ba' jóng.

¹⁴ Jo uíi'~ e eáam' 'neáang' Dsea` Jmáang' jnea'^, joba' la guíim' 'né' jmó'naa' e ta~ e jmoo'naa', dsu'co' dseáng'~ nitab' dsí'naa' e íb` dsea` cajúiñ' fi' dse' crúu'~ uíi'~ jalé' dsee' qui'~ii', jo uíi'~ e lajob calí~, joba' lana lajaléng' jneaa~aa' lafa' nicajúm'baa' cajo. ¹⁵ Jo Dsea` Jmáam' dsea` cajúiñ' uíi'~ dsee' quiá'~ lajaléng' dsea` jmigüí' jo lajoba' jaléng' dsea` i nilíng' dsea` quiá'~ dsea` do jo 'né' seeñ' e jmóor` lajíi'~ e iiñ'~ yaaiñ~, dsu'co' dseáng'~ lajíi'~ e iiing' dsea` doba' e 'né' jmér'. Co' íb` dsea` i cajúng' jogui cajíi'tur mi'~ cang' lajo uií'~ quiá'~ jalé' dsee' quiá'~ jaléng' i dsea` do.

¹⁶ Jo lajíi'~ ie'~ jmíi'~ e já'~ calí~naa' e lajob lí', joba' jo'~ dsí` jnea'^ uií'~ quiá'~ jaléng' dsea` laco' jíi'~ e ~ dsí' dsea` jmigüí'; jo nañí' fa' lami'~ jéeng'gui' ~ dsí` jnea'^ e Dsea` Jmáang' líiñ' jíi'~ dsea` jmigüíb', jo dsu' lanagui' jo'~ dsí'naa' lajo uií'~ quiá'r'. ¹⁷ Co' lana lajaléng' dsea` i niseeng' cøøng' cóo'~ Dsea` Jmáang' nica'uíñ' dsea` 'míim'; jo cab' nicasé' jalé' e lami'~ qui'~ tñiñ' jmóor', jo lana njmóor' jalé' e guiá', co' jaam' dsea` 'míing' nilíiñ'.

¹⁸ Jo dsu' 'ñiab' Fidiée' dsea` jmóor' jalé' e jo, co' la'eáang' cóo'~ Dsea` Jmáam'ba' e cajméer` e lana niseé~naa' juguiú'~ júu'~ røø' cóo'r' jogui cacuø'r' jnea'^ ta~ e niguiá~naa' júu'~ quiá'r' e laco' cuóøng' niliseeng' dsea` juguiú'~ júu'~ røø' cóo'r' cajo. ¹⁹ Jo lí'~ laco' cuóøng' fe'ee' e la'eáang' cóo'~ Dsea` Jmáang', Fidiée' nicajméer` e niliseeng' dsea` juguiú'~ júu'~ røø' cóo'r', jo ja` mi' cajme'r' cuente lajalé' dsee' e nica'eé` dsea` jmigüí'. Jo dsea` dob cajo dsea` nícacuø'r' jnea'^ ta~ e laco' niguiá~naa' júu'~ e nicajméer` Fidiée' e niliseeng' dsea` juguiú'~ júu'~ røø' cóo'r' jee'~ jaléng' dsea` jmigüí'. ²⁰ Jo jnea'^ lí'~naa' dsea` i casíng' Fidiée' cuaiñ' quiá'~ Dsea` Jmáang', jo cuóøng' lí' fe'ee' e lafa' 'ñiab' Fidiée' mi'r' 'ná' jmi'ee' la'eáang' cóo'~ jnea'. Jo uíi'~ e lajob lí', joba' la'eáang' Fíi'naa' Dsea` Jmáang' mñi'~i 'ná' jmi'ee' e njmée~na' quií'~ jial niliseeng'na' juguiú'~ júu'~ røø' cóo'~ Fidiée'. ²¹ Jo jíi'~ coo'~ dsee' ja` ca'ee' Dsea` Jmáang', jo dsu' Fidiée' cajméer` e dsea` dobing' i cacó'~ lajalé' dsee' qui'~ii'. Jo cajméer` lajo e la'eáang' cóo'~ dsea` do ni'uíng'naa' dsea` i ja` røøng' dsee' fi' quinir'.

6

¹ Jo lana, uíi'~ e jnea'^ lí'~naa' dsea` i jmoo'~ta~ e nícang'íng'naa' quiá'~ Fidiée', joba' liúung'~naa' 'ná' e ngocáng' dsí'naa' jo síi'~naa' 'ná' e ja` lí'~ jmi'íi'naa' lajo e guiúng' Fidiée' cóo'~ 'ná'. ² Dsu'co' lalab fé' Fidiée' fi' ni~ ji' quiá'r': "Jo canú'baa júu'~ quií'~ mi'~ catí'~ í' lajo; jogui cajmicóo'~baa 'ná' mi'~ catí'~ í' e caláan'~ jee'~ jalé' dsee' quií'~." Jogui lanab catí'~ í' e ninú'~ Fidiée' júu'~ quií'~na'. Jogui lanabi cajo dseáng'~ catí'~ í' e nileáng' dsea` jee'~ jalé' dsee' quiá'r'!

³ Jo jnea'^ contøøm' ee~naa' guiá'~ fi' quini'~ dsea` rú'naa' e laco' ja` nífé' dsea` ga` uií'~ quiá'~ e ta~ e jmoo'naa'. ⁴ Jo dsu' jnea'^ lí'~ lí' jmoo'naa' li'~ e lí'~naa' dsea` i jmoo' lajíi'~ e iiing' Fidiée', co' jnea'^ eáam' jmoo'naa' té'naa'

e féng' dsı`naa' cōo'~ jalé' iihuíi' e dsingíing~ naa' jogui cōo'~ jalé' e 'né~naa' jogui cōo'~ jalé' fí'í' dsíi' e dsingíing~ naa'. ⁵ Jogui jmoo~ baa' té~naa' cajo mi~ bōøng~ dsea` jnea'~ cōo'~ sii~, jogui mi~ táng' dsea` jnea'~ fí' dsíi' 'næñi~, jogui mi~ táng' dsea` jnea'~ mii~, jogui mi~ jmoo~ naa' ta~ ii~, jogui mi~ ja` 'ga' lí' güii~ naa' uøø, jogui cajo mi~ ngiing~ naa' oo~. ⁶ Jogui jmoo~ naa' li~ e líi~naa' dsea` i jmoo` lajíi~ e iing~ Fidiée~, co` jnea'~ ja` beáang~ dsee~ yee~naa', jogui eáam~ nne~naa' júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~, jogui eáam~ guiúng~ naa', jogui eáam~ féng' dsı`naa' cōo'~ jaléng~ dsea` rú~naa', jogui seem` Jmigu~ quiá~ Fidiée~ cōo'~ jnea'~, jogui dseáng~ lajam~ba~ neáang~naa' jaléng~ dsea` rú~naa', ⁷ jogui dseáng~ lajang~ guia~naa' júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~, jogui la'eáang~ cōo'~ bí' 'gøng~ quiá~ Fidiée~ jmoo~ naa' jalé~ e quíi~naa' jmii~. Jo jmáang~naa' ta~ e ee~naa' røø~na e laco` jmi'øng~ yee~naa' jee~ jalé~ e dsingíing~naa' jogui e laco` ningii~naa' quiá~ dsea'. ⁸ Jo dsu` seab~ mi~ jmi'gó` dsea` jnea'~, jogui sea`bi mi~ jmáiñ~ ga` jnea'~, jogui sea`bi mi~ fe'r` guiá~ ui~ qui~naa', jogui sea`bi mi~ fe'r` e ga` cajo. Jogui jmáiñ~ jnea'~ e lafa` dsea` quié~ júu~ e o` já~ líi~naa', nañí~ fa` júu~ já~ba` e fé~ jnea'~; ⁹ jogui jmáiñ~ jnea'~ e lafa` líi~naa' dsea` i ja` cuim`bre, nañí~ fa` guiáb~ nicuíing~ dsea` jnea'~; jogui líi~naa` lafa` dsea` i tí~ lí~ nijúung~, dsu` mi~ 'noo`bi see~naa'; jogui eáang~ cuø'r` jnea'~ iihuíi~, dsu` ja` mi` cajngaiñ~ jnea'~; ¹⁰ jogui lafa` fí'í~ líi~naa', dsu` o` já~ lajo, co` contøøm~ iáang~dsi`naa'; jogui lafa` dsea` tiñiing~ líi~naa', dsu` o` já~ lajo, co` i fíim` dsea` eáang~gui nica'íñ~ güea~ quiá~ Fidiée~ la'eáang~ cōo'~ jnea'~; jogui líi~naa` lafa` dsea` i ja` sea` quiá~ jíi~ coo~, dsu` o` já~ e jo, co` lajaléb~ e 'né~naa` seab`.

¹¹ Joba` fíi~guíi 'ná', dsea` rú~naa` dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ i seeng` fí` na fí` Corinto, e nicaféeng~naa' 'ná` dseáng~ lajíi~ e í` dsi`baa', jogui nicasíi~naa' 'ná` e júu~ na uíi~ e eáang~ 'neáang~naa' 'ná'. ¹² Jo ja` sea` jíi~ coo` qui~ jnea'~ e fa` ja` 'neáang~naa' 'ná', dsu` 'náb~ dsea` i ja` 'ga' lí` 'neáang~na` jnea'~. ¹³ Joba` mii~i 'ná` jmi'ee~ lana lí~laco`gui jmoo` tiquiá~ jaang` jiuung~ e féiñ~ jóor', e jmi`neáang~na` jnea~ lí~laco`gui jmoo` jnea~ cōo` 'ná'.

Jaléng` dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ líiñ~ lafa` guá~ lí~ seeng` Fidiée~

¹⁴ Jogui lana, dsea` rú~naa`, e laba` fíi~i 'ná` e ja` quing` yaang~na` jee~ jaléng~ i dsea` i ja` já~ líi~ing` júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~, co` ja` qui~ jmi~ e jaléng~ i dsea` i ée` røø~ niliseein` cøøng~ cōo`~ jaléng~ i dsea` i ja` jmoo` lajo; jogui ja` qui~ jmi~ cajo e nisíng~ røø~ lí~ jneá~ jíi~ cōo`~gui fí~ lí~ nuu~. ¹⁵ Jogui ja` qui~ jmi~ cajo fa` Dsea` Jmáang~ nisíñ~ røø~ cōo`~ fíi~ i líng~, o`gui jaang` dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ fa` qui~ jmi~ e nijmér~ lajo cōo`~ jaang` dsea` i ja` já~ líng~ júu~ quiá~ dsea` do. ¹⁶ Jogui ja` qui~ jmi~ cajo fa` e røø~ lí~ e guá~ lí~ jmiféng` dsea` Fidiée~ laco`gui e guá~ fí~ lí~ teáang~ jaléng~ diée~ dsea` cuu~. Dsu`co` jneaa~aa`, dsea` líi~naa` dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~, líi~naa` lafa` guá~ quiá~ Fidiée~ i seeng` car` ngongii~ jmi~ lí~ laco`gui cajíñ~ 'ñia'r` ie~ lami~ jéeng`gui do ie~ lami~ cajíñ~ lala:

Jo contøøm~ niliseen~ jogui ningii~ jee~ jaléng~ dsea` quié~e.

Jogui jneab~ dsea` nilíin~n Fidiée~ quiá~r~

jogui íb` dsea` nilíing~ dsea` quié~e cajo.

¹⁷ Jo uíi~ e lajob líi~, joba` cajíñ~gui Fidiée~ lala:

Jmi`naang~ yaang~na` jee~ jaléng~ dsea` i ja` já~ líi~ing` júu~ quié~e,

jogui jmihuíing~ yaang~na` quiá~r~.

Jogui ja` quíng`na` jee~ jalé~ e 'li~ e jmoo` jaléng~ i dsea` do, jo lajoba` ni'íin~ jnea~ 'ná'.

¹⁸ Jogui jneab~ dsea` nilíin~n Tiquíi~na`,

jogui 'náb~ dsea` nilíing~na` joo`o.

Jo lanab fé~ Fíi~naa` Fidiée~ i qui~ jmi~ jmé~ lí~^ doñí~ ee`.

7

¹ Joba' fíi' i' ná', dsea` rú' naa' i' neáan' eáang', e lanab líi' júu' quiá' Fidiéé` e nicacuó'r' jneaa~aa' e nijmitir'. Jo uíi' e lajob líi' e júu' jo, joba' 'né' 'naam' yee~naa' jee~jalé' e dseáang' ni'lé' fí' ngúu' táang`naa' jogui fí' jmiguí' qui~naa', co' lí' lí' 'né' e nijáang' yee~naa' dseáang' conguia' fí' jaguo` Fidiéé` e laco' nijmó~naa' jmang' e guíu' uíi' e jmi'goo~naa' dsea` do.

Mi~já~ calíng~ dsea` Corinto júu' quiá' Dsea` Jmáang~

² Jo fíi' guíi 'ná' e nijmi'neáang`naa' jnea' e ngocáng` óo'na'. Dsaco' cóo' jíi' jaang` dsea` fa' nicajmó~naa' e soo' dsí'naa', o'gui mí' ca'lee~naa' quiá' jíi' jaang` dsea', o'gui mí' jmigóøng`naa' dsea` cajo. ³ Jo dsu' qfa' éen'n 'ná' cóo' e júu' la, co' lí' laco'gui la nicaffí i' ná' ie~lamí' jéeng'gui do e dseáng' 'neáam'baa' 'ná' nañí' song see~naa' osi nijúu~naa' é. ⁴ Jogui dseáng' lajíi' e í' dsí'baa, e joba' fíi' i' ná', jogui eáam' iáang` dsii' cóo' 'ná'. Jogui jee~jalé' iihuíi' e dsingíi' n fí' la, eáam' jmi'iáang` dsii' jogui cuóø' bí' 'ñiá'a. ⁵ Jo lajíi' ie~lamí' cagué~naa' fí' la fí' li' se' Macedonia, ja' mí' caliseá' fí' qui~naa' fa' e nicajmi'íng`naa' cateá', dsaco' huíng' eáang' cangojée' qui~naa' lacaang' lí' ngí'naa' uíi' e seeng` jaléng' i' ní' ní' qui~naa' lacúng' lajéng' lí' ngí'naa', jogui e 'gó'baa' cajo. ⁶ Jo dsu' Fidiéé' i' jmitíi' dsíi' jaléng' dsea` i' líng' fí'í', jo íb' dsea` nicajmitíi'r' dsí'naa' uíi' e nicagüéng' i' dsea` rú'naa' dsea` quiá' Dsea` Jmáang' i sii' Tito. ⁷ Jo dsu' o' jíi' e cagüéng' Tito fí' la e iáang` dsí'naa', co' lajob líi'naa' cajo uíi' e eáam' iáang` dsíi' i' Tito la dsaco' cajmi'iáang`naa' dsíi'. Jogui cajím' biguír cajo e eáam' iing' 'ná' e nimáang~tu' jnea~, jogui cajím' bir jalé' fí'í' dsíi' e jmoo`na' uíi' jnea~ jogui cajo eáam' guiing' óo'na' jnea~. Jo uíi' e lajob jmoo`na', joba' cóo' e jo eáang'gui calí'iáang` dsíi'.

⁸ Jo nañí' fa' e jí' e casíin' n quií~na' do lamí' jéeng'gui cajmée' e calíng~na' fí'í', jo dsu' ja' jí' dsíi' lana uíi' e cajmée' e lajo. Jo cajob' dsíi' dsu' uíi' e huóøm~jiu cajmee~na' fí'í' cóo' jalé' e júu' e fé' e fí' ni~ jí' do. ⁹ Jo dsu' lanagui jmi'iáam' dsíi', dsu' o' uíi' e calíng~na' fí'í', co' jmi'iáang` dsíi' e la'eáang' cóo' e calíng~na' e fí'í' dsíi' doba' e caquí' jíng' yaang~na' fí' quini' Fidiéé'. Dsaco' lí' laco' la tí' dsíi' Fidiéé' cajmee~na' e fí'í' dsíi' e cangongúi'ng~na' do, joba' jnea' ja' ee' ca'lee~naa' quií~na' jíi' coo' cóo' e júu' e casíi'naa' 'ná' do. ¹⁰ Dsaco' e lijiuung' dsíi' e íng' dsea` laco' la tí' dsíi' Fidiéé' ja' se'r' dsee' mi' dsingíi'ñ' lajo, dsu' e jo iing' ta~ e laco' niquí' jíng' yaaiñ' fí' quini' dsea' do, jo lajoba' nileáiñ' jee~jalé' dsee' quiá'r', jo ja' jí' dsíi' jalé' e cangongúi'ñ' do. Jo dsu' jaléng' dsea` i ja' cuíng' Fidiéé', mi' se'r' dsee' dsu' uíi' e íñ' jalé' fí'í' dsíi', joba' e jo jmoo' e 'naaiñ' conguia' cóo' Fidiéé'. ¹¹ Jo quié'na' cuente e eáam' guiú' nica'uíng' quií~na' cóo' jalé' e fí'í' dsíi' e nicangongúi'ng~na' do! Co' nica'uíng'na' e jo lí' laco' la tí' dsíi' Fidiéé'. Dsaco' e jo cajmée' e lajang' júu' ca'íi' óo'na' laco' catíng' jogui e cajmi'óng' yaang~na', jogui e cajmi'óng'na' jnea~, jogui cajmée' e caliguíng~na' uií' quií~na', jogui cajmée'bi cajo e ca'í' fó' quií~na'. Jo mi' cangf' jo, calí'iing' 'ná' e nimáang~tu' jnea~, jogui ca'í' óo'na' e nicuó~na' iihuíi' i' dsea` i ca'ee' dsee' do. Jo cóo' jalé' e nicajmee~na' do nicajmiliing' yaang~na' e ja' ee' caquíng'na' jíi' coo' jee~jalé' e cangojée' do. ¹² Jo co' lajob líi', joba' mi' cajme' e e jí' e casíin' n quií~na' do, ja' ca'í' dsíi' uií' quiá' i' dsea` i ca'lee' do o'gui uií' quiá' i' dsea` i cangongúi'ng' ga' do, jo dsu' cajme' e e jí' do e lí' laco' nilili' fí' quini' Fidiéé' jial tí' guiing' óo'na' uíi' qui~naa'. ¹³ Jo uíi' e lajob jmoo`na', joba' nicalitíi' dsí'naa'.

Jogui o' cóo' jíi' e jo e nicalitíi' dsí'naa', co' eáang'gui b nicali'iáang` dsí'naa' dsu' e nicagüéng' Tito fí' la e iáang` dsíi' dsu' uíi' e nicacuóø' na'r bí' jogui e nica'ee~na' guiú' cóo'r'. ¹⁴ Jo nicaffíb' jnea~ Tito lamí' jéeng'gui e eáam' iáang` dsíi' cóo' 'ná'; joba' ja' lí' cøøng' ta~ caffí'ire lajo. Dsaco' dseáng'

júu^ jáb^- jalé^ e nicasíi^~naa! 'ná^ lí^ laco'gui jíi^~ júu^ e nicasíi^~naa! Tito cajo cuaiñ^ quiá^- e eáam^ iáang^ dsí^naa! uii^ quí^na!. ¹⁵ Jo lana eáang'gui b iáang^ dsí^ Tito uii^ quí^na! dsu^ uíi^ e cajmee^na! náu^ na! júu^ quiá'r^, jogui e guiá^- óo'ba' ca'íng^~na're mi^ caguiér^ ff' na. ¹⁶ Jo jnea^ eáam^ iáang^ dsii^ dsu^ uíi^ e dseáng^- tab^ dsii^ cój^~ 'nú^.

8

Mi^ caseáng^ cuu^ e licóo^~ dsea^ quiá^~ Dsea^ Jmáang^

¹ Jo lanagui, dsea^ rú^naa! dsea^ quiá^~ Dsea^ Jmáang^, ii^naa! sii^~naa! 'ná^ jial tíi^ guiúng^ Fidiée^ nicajmée^ cój^~ jaléng^ dsea^ quiá'r^ i neáang^ ff' lí^ se^ Macedonia. ² Jo nañí^ fa^ eáang^ nica'íng^ jaléng^ i dsea^ do jalé^ iihuú^, dsu^ dseáng^- eáam^ iáang^ dsí^r. Jo nañí^ fa^ tiñíim^~bre eáang^, jo dsu^ e iáang^ dsí^bre nicaséaiñ^ jalé^ cuu^ e laco' nijmicóo^r^ dsea^ rúiñ^, jo nicacuor^ e jo lafa^ eáang^ sea^ cuu^ quiá'r^. ³ Jo tíib^ ni^ jnea^ e iáang^ dsí^b i dsea^ do caseáiñ^ jalé^ e cuu^ do lí^ jie^ jíi^ e quí^r^ jmi^~, jo car^ jíi^ lí^gui lajo nicaséaiñ^. ⁴ Jo i^ dsea^ i seeng^ ff' lí^ se^ Macedonia do, eáam^ camí^r^ jnea^~ jmi^ee^ e laco' nició^naa! ff' e cuó^ng^ nijmicóo^r^ jaléng^ i dsea^ quiá^~ Dsea^ Jmáang^ i seeng^ ff' Jerusalén. ⁵ Jo dsu^ lí^gui cajmée^ jíi^~ laco' lami^~ i^ dsí^naa!, co^ jí^gui cajáng^ yaaiñ^ la'u^~ e nijmitir^ dseáng^- lajíi^~ e iing^ Fidiée^, jo mi^ cang^ jo, cajáng^ yaaiñ^ ff' quini^naa! e laco' nijmitir^ lajíi^~ e nisíi^~naa're e nijmér^ lí^ jialco^ la tí^ dsí^ Fidiée^. ⁶ Joba^ nicaníi^~naa! Tito jmi^ee^ e nisitíi^~ lajíi^~ e nicaséang^~ 'ná^ e iáang^ óo'na! lí^ laco' jíi^~ e nicanaaaiñ^ sitíi^~ ie^ lami^ jeeng^gui do. ⁷ Jo jaléng^~ 'ná^, la'eáang^ cój^~ Jmigu^ quiá^~ Fidiée^, quí^na! jmi^~ jmée^na! doñí^ ee^ uii^ e já^~ lí^ng^na! júu^ quiá^~ Dsea^ Jmáang^, jogui eáang^ ti^ng^na! fo^na! júu^ quiá^~ Fidiée^, jogui eáang^ ti^ng^ ngáng^na! e júu^ jo, jogui eáang^ guia^ áa'na! e jmicóo^~na! jaléng^ dsea^ rúng^na!, jogui eáang^ 'neáang^na! jnea^~ lí^ laco' jíi^~ e calitíng^na! quí^naa!, jo lajoba^ 'né^ e eáang^gui nisáng^na! cój^~ jalé^ e seáang^~na! do.

⁸ Jo dsu^ ofa^ quiá^~ ta^ 'ná^ e dseáng^- lajo 'né^ nijmée^na!; dsu^co^ lico^ jnea^ iin^~n e niliñii^ su dseáng^- lajang^~ júu^ 'neáang^ 'ná^, dsea^ rúng^na!, e laco' nilili^ su guia^ óo'na! e nijmicóo^~na! dsea^ rúng^na! lí^ laco' jmoo^ i dsea^ caguiaang^ do. ⁹ Jo guiáb^ niñí^ 'ná^ e Fí^naa! Dsea^ Jmáang^, uíi^~ e eáang^ guiúiñ^ cój^~ jneaa^~aa!, joba^ mi^ cagüéiñ^ ff' jmigüi^ la ca'uíñ^ jaang^ dsea^ tiñíing^ uíi^~ jneaa^~aa!, nañí^ fa^ jaang^ dsea^ i niing^ eáam^bre lí^iñ^ ff' ñiff^. Jo cajmée^ lajo e laco^ la'eáang^ e ca'uíñ^ jaang^ dsea^ tiñíing^, joba^ jneaa^~aa! ni^iing^~naa! jalé^ e jlo^~ e catí^~naa!.

¹⁰ Jo e laco^ ni'uíng^~ guiá^~ quí^na!, joba^ nifíi^~i 'ná^ lajíi^~ e i^ dsii^ cuaiñ^ quiá^~ e júu^ la. Co^ jíi^~ ie^ mi^ cajíi^ba^ canaang^ 'ná^ e caseáang^~na! jalé^ e cuu^ jo, jo dseáng^~ e ngocáng^ óo'ba^ cajmee^na! lajo. ¹¹ Joba^ lana jmité^na! cój^~ lajíi^~ e nicanaaang^na! jmoo^na! do lí^ laco' jíi^~ jialco^ li^ dsitíng^~ quí^na!. Jogui jmee^na! lajo e iáang^~áa'na! lí^ lajang^~na! ie^ lami^ ca'í^~óo'na! e canaang^na! cajmee^na! e jo. ¹² Dsucó^ mi^ jaang^ dsea^ dseáng^- lajang^~ iáang^ dsí^r e li^ng^go ee^ iin^~ cuór^, joba^ ím^ Fidiée^ lajíi^~ e cuó^ i^ dsea^ do lí^ laco' jíi^~ e dsitíng^~ quiá'r^, dsucó^ ja^ mi^ Fidiée^ jalé^ e ja^ sea^ quiá^~ dsea^.

¹³ Jo dsu^ ja^ ii^~naa^ e fa^ uíi^~ e 'ná^ nijmicóo^~na! jaléng^ i^ dsea^ rúng^na! do, jo lajee^ jo 'ná^ nimó^na! oo^. ¹⁴ Co^ guiá^~gui e nilisea^ conrøø^ quí^na! lajaang^ lajaang^na!. Dsucó^ lanagui seab^ quí^~ 'ná^ lajíi^~ e 'né^ quiá^~ i^ dsea^ do. Jo dsu^ mi^ co^ né^~gui i^ dsea^ íb^ nilisea^ quiá'r^ lajíi^~ e 'né^ quiá^~ 'ná^, jo lajoba^ nilisea^ conrøø^ quí^na!. ¹⁵ Jo lí^ laco^gui la fé^ ff' ni^~ jí^ quiá^~ Fidiée^ lí^ fé^ lala: "Jo^ e caseáng^ quiá^~ i^ dsea^ i casitíi^ jmigui^, o^gui cali^~né^gui quiá^~ i^ dsea^ i casitíi^ capí^~".

Mi~ cangó~ Tito fí~ Corinto

¹⁶ Jo cuóø~ø gui'máang~ Fidiéé~ uii~ e cajméer` e Tito ca'f~ dsíir` eáang' uíi~ quíi~na' lí~ laco' jíi~ e í~ dsí` jnea~ cajo. ¹⁷ Jo ca'íb~ dsíir` e nijmér~ lajíi~ e cafíi~re, jogui co' eáam' guiing~ dsíir' 'ná', joba' 'ñia'bre ca'f~ dsíir` e nidsér~ e nidsi'eer~ 'ná' fí~ na.

¹⁸ Jo coliing~ cóo~ Tito, nisín~n fí~ na jaang` dsea` rú~naa' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ i eáang' guiú~ fé~ jaléng~ dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ uii~ quiá~ uíi~ cóo~ jalé~ e guiú~ e nicajméer` lajee~ e ngír` guiar` júu~ quiá~ jial laang` dsea` jee~ jalé~ dsee~ quiá'r~. ¹⁹ Jogui cajo jaléng~ dsea` quiá~ Dsea` Jmáam~bing` caguíng~ i dsea` do e laco' ningír~ cóo~ jnea~ jogui e laco' nijmicóo'r~ jnea~ e nidsicá~naa' jalé~ e caseáng~ do. Jo jalé~ e jo jmoo~naa' e laco' jmi'goo~naa' Fí~naa' Fidiéé~ jogui e laco' niní~ dsea` jial tíi~ e iáang` dsí`naa' e jmicóo~naa' dsea` rú~naa'. ²⁰ Jo ii~naa' e ja` nifé~ dsea` ga` uii~ quiá~ jial néé~ ni`naa' jalé~ e cuu~ e seáang~naa'la. ²¹ Joba' jmi'úung`naa' e jmoo~naa' jmang~ e guiú~, jo o' jíi~ fí~ quini~ Fí~naa' Fidiéé~ jmoo~naa' lajo, co' lajob jmoo~naa' cajo fí~ quini~ jaléng~ dsea` jmigüi~.

²² Jo coliing~ cóo~ i dsea` gáang~ na, nisín~n fí~ na jaang`gui dsea` rú~naa' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ i eáang' nicajmili~ e guia` dsíir` e jmicóo'r~ jaléng~ dsea` rúiñ~. Jo dsu` lana eáang`gui nijmilir~ e líiñ~ lajo uíi~ e níta~ dsíir` cóo~ 'ná'. ²³ Jogui cuaiñ~ quiá~ Tito fíi~ i 'ná' e líiñ~ jaang` dsea` rú~naa' i ngí` jmoo` ta~ coliing~ cóo~ jnea~ e laco' nijmicóo~naa' 'ná'. Jogui fíi~ i 'ná' cuaiñ~ quiá~ i dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ i gáang`gui do e líiñ~ dsea` i casíng` dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ i seeng` fí~ la jogui e eáam` jmiféiñ~ Dsea` Jmáang~. ²⁴ Joba' fíi~ i 'ná' e jmi'neáang`na` i dsea` gaang` i síng`naa' la, jo lajoba' nilita~ dsíir` e sea` uiing~ e jnea~ eáang` iáang` dsí`naa' uíi~ quíi~na'. Jo lajoba' niliñí cajo jaléng~ dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ cagviaang`gui e dseáng~ lajang~ júu~ e 'neáang` 'ná' i dsea` gaang` na.

9

Jial caseáng`jalé~e 'né~ dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~

¹ Jo lana, dsea` rú~naa' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~, lí~n e jo` ngíi~ lí~ fa`'né~ e nisíng`guí~ jí~ quíi~na` cuaiñ~ quiá~ jalé~ e 'né~ seáang` e quiá~ nilicóo~ i dsea` rú~naa` cagviaang~ do i neáang` fí~ Jerusalén, ² co` niñi`baa guíú~ e eáam` iáang` óo`na` e nijmée~na` lajo. Joba` contøøng~ e iáang` dsíi~ fíi~ i jaléng~ dsea` seeng` fí~ lí~ se` Macedonia e jíi~ ie` cajíi`ba` e iáang` óo` 'ná', dsea` seeng`na` fí~ na fí~ lí~ se` Acaya, e nijmicóo~na` jaléng~ dsea` rúng`na` dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~. Jo uíi~ e lajob iáang` óo`na` e jmoo`na`, joba` lajob iing~ nijmé~ cajo jaléng~ i dsea` seeng` e fí~ lí~ se` Macedonia do. ³ Jo dsu` lanagui lab nisín~n fí~ na laji` gaang` i dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ la, jo lajoba` nilili~ e dseáng~ já~ lajíi~ júu~ e nicafá~a uíi~ quíi~na` cuaiñ~ quiá~ jalé~ e seáang~na` do. Co` jnea~ iin~n e néeb`guiú~ quíi~na` lí~ laco` nicafá~a lami` jéeng`gui. ⁴ Jo lajob 'né~ jmée~na`, co` jial fing song cangolíng~ cóo~ jnea~ fí~ na tú~ 'ní` míing~ dsea` i seeng` fí~ Macedonia, jo niní` e ja` mí` néé`guiú~ quíi~na`. Jo song lajob lí~ quíi~na`, joba` fí`ib` nicá` jnea~ jóng uíi~ e eáang` nicajmíta~ dsí`naa` cóo~ 'ná'. Jo fá~ a e júu~ na e laco` ja` nifá~a e 'náb` dsea` ni`íng~na` e fí`í` do. ⁵ Jo uiing~ e lajob, joba` nica`f~ dsíi~ e dseáng~ guíim` e jang~ nimíi~ i dsea` rú~naa` dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ la e jang~ nidsi'eer~ 'ná`la`uui~, jo lajoba` cuóøng` e nijmicóo'r~ 'ná` e niseáang` lajíi~ e nicacuó~na` júu~ quíi~na` lami` jéeng` e niseáang`na`. Jo lajoba` niné~guiú~ lajalé~ e nicaseáang~na` do e iáang` óo`na`, jo o` e 'mang` óo`na`!

6 Joba' fii' i 'ná', dsea` rú' naa', e téé' óo' naa' e júu^ la: "I dsea` i ja` 'leáang^ mijú' jni', joba' ja` 'leáang^ nisitíiñ' mi^ niró'. Jogui i dsea` i jni' jmiguiú' mijú', joba' jmiguiú' nisitíiñ' mi^ niró'." **7** Joba' lajaang` lajaam` dsea` 'né' cuór' lajii'^ e nica'f' dsíir' e nicuór', jo ja' 'né' cuór' e jo e lijiuung^ dsíir' osi e laguidseaang^ é, dsuco' eáam' 'neáang` Fidiée` jaléng' i dsea` i cuó' e iáang` dsíi'. **8** Jo quíib' Fidiée` jmii^ jmér' e nidsijée' guiú' quií' naa' e laco' nilisea` jmiguiú' gui jalé' e 'né' naa'. Jo lajoba' nilisea` quií' naa' lalíing` jalé' e jo, jogui cajo niseáam' bi e laco' cuóøng` njmicoo' naa' jaléng' dsea` rúng'naa' i 'né' quiá' lajo. **9** Dsuco' lalab fé' fi' ni^ ji' quiá' Fidiée`:

Jo e iáang` dsíi'bre nicacuó'r' jaléng' dsea` tiñing^, jogui jalé' e guiú' e cajmér', dseáng' ja` tóo' jmii^ fa' e ni'íing^.

10 Jo Fidiéeb' dsea` cuór' jalé' e mijú' e jni' dsea', jo fi'bi cajo i cuó' e laco' sea` jalé' e go' dsea'. Jo íb' dsea` nicuó' 'ná' lajalé' e 'né' quií' naa' e laco' njngá'na', jogui dsea` íb' cajo dsea` njmér' e nidsicuáng'gui jalé' e ro'na' e laco' cuóøng' e jmicoó'naa' e iáang` óo'naa' jaléng' dsea` rúng'naa'.

11 Jo lajoba' nilisea` quií' naa' langüing^ iing' jalé' e 'né' naa' e laco' cuóøng' e eáang'gui njmicoo' naa' dsea` rúng'naa' e iáang` óo'naa'. Jo mi^ nijáa' naa' jaléng' dsea` rú'naa' dsea` quiá' Dsea` Jmáang` jalé' e cuu' e nicaseáang'naa' do, joba' eáang' nicuó'r' gui'máang' Fidiée'. **12** Dsuco' lajii'^ e nidsicá'naa' do e nicuóø'naa' i dsea` rú'naa' do o' jii'^ lico' njmicoo' naa'r cój' jalé' e 'nér', co' lajob cajo, la'eáang' cój' jalé' e nicuóø'naa'r do, njmér' e eáang'gui nicuó'r' gui'máang' Fidiée'. **13** Jo jaléng' i dsea` i ni'íing' lajii'^ e nicaseáang'naa' do, eáang' njmféiñ' Fidiée', co' nililí'r' e dseáng' jmo' 'ná' náa' naa' e júu' quiá' Dsea` Jmáang` e nijá' calíng'naa' do. Jogui lajobi i dsea` do cajo njmi'gó'bre Fidiée' ui'^ jalé' e iáang` óo'naa' e nicajmee'naa' guiée' jee' ír' jogui jee' jaléng' i cagviaang'gui cajo. **14** Jogui i dsea` do nimí' biguir Fidiée' ui'^ quií' naa' car' ngocáang' dsíir' ui'^ jalé' e eáang' guiú' e nicajmée' Fidiée' cój' 'ná'.

15 Jo gui'máang' Fidiée' ui'^ quiá' e nicacuó'r' jneaa'aa' e ja` cój'ng' cój' 'ná'! Jo dseáng' ja` ne'naa' e' cój' 'ná' nifé'naa' cuaiñ' quiá' e jo!

10

Mi^ cajmi'óng' 'ñia' Paa' quiá' jaléng' dsea` i 'ná'ng' ír'

1 Jnea~ Paa~, jo lana mii'^ i 'ná' jmi'ee' la'eáang' cój' Dsea` Jmáang~, i dsea` i ja` jmiféng' 'ñia' jogui i eáang' guiúng^. Jo seem` dsea` i fé' e mi^ táang' jnea~ jee' 'ná', líin'n jaang` dsea` i ja` e júu^, jogui mi^ táan'n li^ huíi^, líin'n jaang` dsea` i teáb` dsíi' fé' júu^ ii'. **2** Joba' mii'^ i 'ná' jmi'ee' e mi^ niguiée' e e ni'ee' e 'ná' fi' na, ja` jmée'naa' jii'^ cój' e ja` dseeng` e laco' ja` njmee' e ii' júu' quié' e cój' jaléng' 'ná' li^ laco' i' dsíi' e njmee' e cój' i liing' 'ná' i 'ná'ng' jnea'^ e jmo'naa' jalé' e jmo'naa' li^ laco' li^ dsíi'naa' yee'naa'. **3** Jo e já' e líi'naa' dsea` jmigüi', jo dsu' ja` jmáang'naa' ta~ jalé' e tiing' ngáang' dsea` jmigüi' e laco' nilí'naa' jaléng' i 'ná' níi' júu' quiá' Dsea` Jmáang'. **4** Co' jnea' ja` jmáang'naa' ta~ jalé' e qui'^ tíng' dsea` jmigüi' jmáiñ' ta~ mi^ 'ná' níing' rúiñ'. Co' jnea' jmáang'naa' ta~ bñ' gong' quiá' Fidiée', co' e joba' quií' jmi'^ ni'íng' jalé' e jnáing' quiá' júu' quiá' dsea` do, jogui cój' e bñ' gong' doba' ni'íng'naa' jalé' e 'ná'ng' júu' quiá' Fidiée', **5** jogui cój' e joba' ni'íng'naa' cajo jalé' júu' róo' e ja` cuó' fi' e niliñi' dsea` júu' quiá' dsea` do. Jogui jalé' e i' dsíi' dsea` jmigüi', fi' jaguo' Dsea` Jmáang` guia'naa' e jo e laco' njmér' náa' jalé' ta~ quiú' dsea` do. **6** Jo mi^ njmoo' 'ná' náa' laco' si'í^ júu' quiá' Dsea` Jmáang', jo song lajee' jo seem' bi' i liing' 'ná' i ja` jmo'la, joba' dseáng' néeb' guiú' qui'naa' e nicuó'naa' iihuí' jaléng' i dsea` í.

⁷ Jo 'ná', mi~ ee`go jóø~na', lico' jóø~na' jíi' laco' jneeng~, dsu' ja` ca`na' cuente jial dseáng~ líi'. Jo song i líing~ 'ná' ta~ óo'na' e líing'na' dsea` quiá~- Dsea` Jmáang~, joba' 'né~ níba' e dsea` quiá~- Dsea` Jmáam~ líing' jnea'~ cajo. ⁸ Jo nañí fa' cangi~ bijiu e fé~naa' guiá~ uii~ quiá~- e ta~ e oo~naa' jee~ 'ná', jo dsu' ja` jmoo'o i~ líin~n uií~ e nicajmée'e lajo. Dsaco' Dsea` Jmáam~bing' i nicacuó' jnea'~ e ta~ e oo~naa' la e laco' nijmó~naa' e 'ná' teá`gui nisíng~na' cóo~júu~ quiá'r~, jo o' laco' e niquing~tu' tucang'na' ff' lí~ niteáang~na'. ⁹ Jo ja` iin~n e ff' óo'na' e lico' fón~n 'ná' cóo~jalé~ e jmo'o ff' ni~ jí~ quié~e, jo dsu' mi~ táan~n jee~ 'ná' ff' na, ja` ee` tí'i jíi' capí~, jogui ja` 'ga' lí jmi'gó` dsea` jnea~ mi~ fá~-a. ¹⁰ Dsú' jaléng~ i dsea` i fé~ lajo 'né~ e níbre e lí~ laco' la líing' jnea'~ cóo~jalé~ e fé~naa' ff' ni~ jí~ lajee~ see~naa' huíi~, dseáng~ lajob líi'naa' cajo cóo~jalé~ e jmoo~naa' mi~ niguié~naa' jee~ 'ná' ff' na.

¹² Jo e jáb~- e ja` teá` dsi~naa' e nicøøng~ yee~naa' conrøø` cóo~jaléng~ i dsea` i jmoo` ta~ jmícøøng~ yaang~. Co' líb' jmáang~ yaang~ jaléng~ i dsea` i jmoo` ta~ lajo mi~ guiéeng~ í` la'ó` yaaiñ~ jogui mi~ cóøng` rúiñ~ conrøø` quiá~- jial líiñ~ lajaang` lajaaiñ~. ¹³ Jo dsu' jnea'~ ja` nijmijløng~ yee~naa' líi`gui jíi' laco' si'í` cóo~e ta~ e oo~naa'. Dsaco' Fidiée`bing' i quiá~ta~ quí~naa' jie~ jíi' lí~ catíi~naa' e nijmó~naa' ta~, jo jee~ jo quiéng~ 'ná', dsea` seeng`na' ff' na ff' Corinto. ¹⁴ Jo uíi~ e lajob líi', joba' jnea'~ ja` cajmé~naa' ta~ lí~ ja` catíi~naa' ie~ lami~ calisé~naa' jee~ 'ná' lami~ jéeng`gui. Co' jneab~ dsea` la'uii~ i cangoca~ júu~ quiá~- Dsea` Jmáang~ jee~ 'ná'. ¹⁵ Jo jnea'~ ja` jmíráang~ yee~naa' cóo~jalé~ ta~ e nicajmée` dsea` jiéng~ e jmoo~naa' ta~ lí~ ja` catíi~naa'. Co' jnea'~ lí~ lí~ sijeeng~naa' e eáang`gui nijmó~naa' ta~ jee~ 'ná' e lí~ laco' ngóó` teá`gui síng~naa' cóo~júu~ quiá~- Dsea` Jmáang~. Jo dsu' nijmó~naa' lajo jee~ 'ná' jie~ jíi' lí~ catíi~baa!. ¹⁶ Jogui jnea'~ sijeem~baa' cajo e niguiá~guíi~ júu~ quiá~- jial laang` dsea` jee~ dsee~ quiá'r~ e ff' lí~ huíi~gui eáang` laco' neáang~ 'ná', jo dsu' ja` ii~naa' nijmó~naa' lajo ff' lí~ ja` catíi~naa'. Dsaco' jnea'~ ja` ii~naa' fa' nijmiráang~ yee~naa' cóo~jalé~ ta~ e nicajmée` dsea` jiéng~.

¹⁷ Jogui song seeng` dsea` i iing~ jmiféng~ 'nía', joba' guiá~gui e güijmifém~bre Fíi~naa' Fidiée~. ¹⁸ Dsaco' i dsea` i fé~ Fidiée`guiá~ uii~ quiá~, i dsea` fbing` i catíi~ng~ nili'goo~, jo o' i dsea` i lico' fé~guiá~ uii~ quiá'r~ 'nía'r~.

11

'Né~ ñiing~ dsíi' dsea` cóo~jaléng~ dsea` i jmigóo'

¹ Jo lana ne~duu' su nité~ 'ná' e féng~ áa'na' song líi' júu~ jíi' jalé~ e nifá~-a la! Jo dseáng~ jmee`ba' té~na' cóo~jnea~ jialco' jíi' e cuóøng~. ² Jo jnea~ ff'baa 'goo` quiá~na' e jie` mi~ jmee`na' jalé~ e ga`. Co' 'ná' líing'na' lafa' jaang` simí~ i ja` ee` si'ling~, joba' nicacuó~ jnea~ 'ná' júu~ quié~e e nijéen~n 'ná' e lafa' nicúung~na' guóó`na' dseáng~ cóo~jaam` dseañu~, jo i dseañu~ ff', fb` Dsea` Jmáang~. ³ Jo dsu' jnea~ 'gó~baa e niligøøng~ 'ná' cóo~jalé~ e ff' óo'na', jo jalé~ e jo nijmé~ e ni'náng`na' e jmiféng~na' Dsea` Jmáang~ e guiá~ óo'na' jogui e ngocáng` óo'na' lí~ laco' calí~ i mi~ do cajmigøøng`ne' Eva ie~ malíi~ do. ⁴ Co' 'ná' jmoo`ba' té~na' e iáang` óo'na' cóo~ff' doñi jíi' dsea` i guiéé`fé~ júu~ quiá~ i jiéng`gui laco' Jesúz lí~ laco' e júu~ e nicaguiá~ jnea~ jee~ 'ná'; jogui e guiá~ óo'ba' líng~na' jmiguí~ e jié~ lí~ laco' e Jmiguí~ quiá~ Fidiée` e nicalíng~na' do; jogui líng~na' cajo júu~ e jié~gui quiá~ jial laang` dsea` jee~ jalé~ dsee~ quiá'r~ lí~ laco'gui e nicalíng~na' do. ⁵ Jo dsu' jnea~ ja` i dsii~ fa' e uóng~guíi laco' i dsea` i jíng~ e líiñ~ dsea` cóøng~ i síng` Dsea` Jmáang~ cuaiñ~ quiá'r~ cóo~ i güitáang~ 'ná' do. ⁶ Jo nañí~ fa' jnea~ ja` tñin~n fá~-a júu~ jlo~ mi~ guiaa~ júu~

quiá' Fidiée, jo dsu' ja` líin'n lajo cóo' jalé' e tiin' ngán'n. Jo 'núb' dsea` nicañí' na' e lajob lí'naa' cóo' jalé' e nícajmé' naa' jee' 'nú'.

⁷ Jo ja` f' áá'na' e cajmé' e e ga` dsu' uíl' e ja` cacá'a jíi' calí' ie` lami` caguiá'a jee' 'nú' e jíu' quiá' jiallaang` dsea` jee` jalé' dsee` quiá'r', co' ie` jo, jnea` cajgiaang` 'niá'a f' quiní'na' e laco' 'nú' casáng'na' yú'gui. ⁸ Co' jnea` nica'fin' cuu' e nicacu' dsea` quiá' Dsea` Jmáang` i seeng` f' lí' jíe' e laco' sea` e jmáan' ta~ lajee` e jmoo` ta~ f' quiní'na'. ⁹ Jo lajee` e cataan' n jee' 'nú' liim` ee` cali'ne' e, jo dsu' jíi' jaang` 'nú' líing` ee` camíi' i, co' mi` cagüiliing` jaléng` dsea` rú'naa' dsea` quiá' Dsea` Jmáang` i seeng` f' lí' se' Macedonia, f'bing` i cazu' jnea` jalé' e 'nú' e. Dsucó' jnea` cajmé' e úung` e ja` ee` camíi' i 'nú' e 'nú' e, jogui dseáng` lajob nijmee` guí cajo e jíi' co' ja` ee` nimíi' i 'nú'. ¹⁰ Jo uií' e dseáng` eáam' nita` dsii' e cuí'baa jalé' jíu' quiá' Dsea` Jmáang`, joba' jíi' jaang` dsea` i seeng` f' latøøng` lí' se' Acaya cuøøng` lí' jníñ` quié` e eáang` iáang` dsíi' dsu' uíl' e ja` mi` camíi' i 'nú' jalé' e 'nú' e. ¹¹ Jo ¿jiali' fá' a lala líing` 'nú'? ¿Su e f' áá'na' e ja` 'neáan' n 'nú'? ¡U~, dseáng` o' lajo! ¡Co' ñib' Fidiée` e eáam' 'neáang` jnea` 'nú'!

¹² Jo dseáng` mi` 'noo'bí nijmee` e jíi' lacó' jmoo'o jee' 'nú', jo lajoba' ja` nicuøø' f' jaléng` i dsea` i ngí' 'nó' uiing` jial e nijmi'iáang` dsíir' jíi' lacó' e iáang` dsí' jnea'!. ¹³ Co' jaléng` i dsea` i lico' ngí' jmoo'r` ta` jmingøøng` dseab', dsucó' ngí' fé'r` e líiñ' dsea` i casíing` Dsea` Jmáang` cuaiñ` quiá', jo dsu' o' já' e líiñ' lajo.

¹⁴ Jo dsu' ja` dsigá` dsí'naa' e jmoo'r` lajo, dsucó' 'niá' fíi` i líng` i sii` Satanás cajo, jmáang` 'niá'r` e líiñ' lafa' jaang` ángel i jing` i casíing` Fidiée`. ¹⁵ Jo ja` 'nú' fa' e nidsi'gá` dsí'naa' cajo, co' lajob líing` jaléng` i dsea` i jmoo` ta` quiá' fíi` i líng`; co' jaléng` i dsea` i jmáang` yaaiñ` e líiñ' dsea` guiúng` . Jo dsu' niguiéeb' jmíi` mi` ni'íñ` iihuíi' lí' lacó'gui catíing` cóo' jalé` e jmoo'r` do.

Jalé` iihuíi' e cangongúng` Paa`

¹⁶ Jo fíi` týu' 'nú' calé` catú` e jíi' jaang` 'nú' ni'í` áá'na' e jnea` ja` røø` lí` i; jo dsu' song lajobi f' áá'na' e líin'n, joba' cuøø'na' jnea` f' e nifón' n 'nú' lacó'gui fé` jaang` dsea` i líing` lajo, jo lajoba' cuøøng` e nijmee` jnea` e ráan` n capí`.

¹⁷ Jo dsu' e jmiráang` jíi' 'niá'a la jmoo'o lajo e lafa' ja` røø` lí` baa jo dsu' o' lacó` ta` quiú` Fíi'naa' Dsea` Jmáang` e nijmee` e. ¹⁸ Dsucó' fíi'm` dsea` seeiñ` e jmiráang` yaaiñ` cóo` jalé` e líiñ` ngáiñ` f' jmingüi` la, joba' lajob nijmiráang` 'niá` jnea` cajo. ¹⁹ Jo e jáb` e eáang` jmíi` 'nú', jo dsu' jmoo`ba` té`na` e iáang` óo'na`cóo` jaléng` i dsea` i ja` røø` lí` , ²⁰ jogui jmoo`ba` té`na` cajo cóo` jaléng` i dsea` i quiú` 'nú` ta` e nijmée`na` ta` f' quinir`, osi e jmi'f'r` jalé` e sea` quií`na`, osi e jmingøøin` 'nú', osi e ja` jíi'r` 'nú', osi e jmáiñ` 'nú` ga` é. ²¹ Jo dsu' i` líim`baa e nifíi` i 'nú` e jnea` ja` caliseá` bí` qui`naa` fa` cajmó`naa` lajo cóo` 'nú'.

Jo song i dsea` i caguiáang` gui do teáb` dsíir` e jmiráang` yaaiñ` , joba` teáb` dsí` jnea` e nijmee` e lajo cajo, nañí` fa` fá` a la fé` jaang` dsea` i ja` røø` lí` .

²² Co' jmiráang` yaang` i dsea` i dsu' uíl` e líiñ` dsea` hebreo, jo dsu' lajob líing` jnea` cajo; jogui jmiráang` yaaiñ` dsu' uíl` e líiñ` dsea` Israel, jo dsu' lajob líing` jnea` cajo; jogui jmiráang` yaaiñ` dsu' uíl` e líiñ` siju` líi` yáu` Abraham, jo dsu' lajob líing` jnea` cajo. ²³ Jogui i dsea` i jmiráang` yaaiñ` e jmoo'r` ta` e nicangúiñ` quiá` Dsea` Jmáang` , jo dsu' jnea`gui eáang`gui jmoo'o e ta` e nicangúiñ` quiá` Dsea` Jmáang` lacó'gui i dsea` i; jo dsu' fá` a lana lafa` fé` jaang` dsea` i ja` røø` lí` . Dsucó` jnea` eáang`gui nícajmé` e e ta` jo lacó'gui i dsea` i, jogui jmingui`gui ya` nícajníing` dsea` jnea` f' dsí` 'náñí` lacó'gui i dsea` i, jogui eáang`gui nicabóøng` dsea` jnea` lacó'gui i dsea` i, jogui cajo jmingui`gui ya` jíi` ja` mi` cajún`n. ²⁴ Jo lajee` 'niá` née` cabóøng` dsea`

judío jnea~ guigui' dsí~ ñú~ ya' cōo'~ 'nii~. ²⁵ Jogui 'nī' ya' cabóøiñ~ jnea~ cōo'~ sii~, jogui cōo' ya' casilló'r~ jnea~ cuu~. Jogui 'nī' ya' cango'ang' móo' fí li~ iuun~, jogui cōo' ya' cangongiñ~ n e cajáa~ a fí ni~ jmiñí~ lajee~ cōo' jmiñ~ jogui cōo' uøø~. ²⁶ Jogui eáam' nicaljmé~ e ta~ ngí~, jogui eáam' nicalidseáang'~ seen~ mi~ cuóo'~ o jalé~ gua` jogui mi~ jín'n jaléng~ ii~ jogui mi~ seen~ jee~ jaléng~ dsea` góo'o cōo'~ gui mi~ seen~ jee~ jaléng~ dsea` i ja` líng~ lajo. Jogui lajobi nicalidseáang'~ seen~ fí lacaang` góo'~ dsea` cōo'~ gui lacaang` jee~ mó~ jogui lacaang` fí ni~ jmiñí~. Jogui nicalidseáam'~ bi seen~ cajo fí jee~ jaléng~ dsea` i jmicaang~ e líiñ~ dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~. ²⁷ Jo eáang' nicaljmé~ e ta~ ii~, jogui huíng~ nicangojée~ quié~ e, jogui jmiguiab' ya' ja` mi~ caliseá~ fí quié~ e fa' e güiñ~ lacó~ si'í~, jogui nicamó~ baa oo~ cōo'~ jalé~ e gó~ø jogui cōo'~ jalé~ jmiñ~ e gó~u, jogui jmiguiab' ya' nicaljáa~ a e ja` mi~ cagó~ø ii~, jogui nicangongiñ~ baa iihuí~ mi~ tí~ jíi~ güí~, jogui nicangongiñ~ baa iihuí~ cajo uí~ e ja` sea` sí~. ²⁸ Jo o' cōo'~ jíi~ e na eáang' huíng~ nicangojée~ quié~ e, co' eáang' huíng~ dsijée~ quié~ e lacó~ jmiñ~ uii~ e guiing~ dsii~ jial seeng` lajaléng~ dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~. ²⁹ Jo song i líng~ dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ ja` quí~r~ jmiñ~ cōo'~ e ta~ e nicanghiñ~ quiá~ Fidiée~, joba' lafa' lajób líng~ jnea~ cajo. Jogui song i líng~ i dsea` la'í~ cajmér~ e catóng~ jaang`gui dsea` rúiñ~ fí ni~ dsee~, joba' eáam' niliguíñ~ n. ³⁰ Jo song seab` uiing~ e njimiráang~ 'niá~a, joba' lajób njmee~ e cōo'~ jalé~ e cuó~li~ e ja` quí~i~ jmiñ~ jmoo~o. ³¹ Jo Fidiée~, i líng~ Tiquiá~ Fíi~naa' Dsea` Jmáang~, íbing~ i catóng~ njmiféng~naa' car` ngongiñ~ jmiñ~, jogui dsea` íb` dsea` niñí~ røø~ cajo e jmang~ júu~ já~ba' nicafá~a. ³² Jo ie~ mi~ cataan~n fí Damasco, i dseata~ i quiá~ ta~ fí~ jo i jmoo` ta~ quiá~ dseata~ dsea` féng~ i sii~ Aretas do, casíiñ~ lée~ quiá~r~ fí~ tii~ jni~ e li~ si~ iá~ cuu~ e si~ lacúng~ e fí~ do e lacó~ ja` nicuó~r~ fí~ e njíuú~u, co' lami~ iññ~ e nisáiñ~ jnea~ jo nitóør~ jnea~ fí~ dsí~ 'nuñí~. ³³ Jo dsu~ calisém~ dsea` i cajgiáang~ jnea~ fí~ dse~ e iá~ cuu~ quiá~ e fí~ do e iuun~ fí~ cōo~ dsí~ 'matá~, jo lajoba' calí~i e caláan~n fí~ jaguó~ i dseata~ do.

12

Jalé~ e cangá~ Paa~

¹ Jo nañí~ fa' jíi~ cōo~ ja` ee` lí~i~ dsu~ uí~ e jmiráang~ 'niá~a, jo dsu~ lanagi 'né~ba' e nifí~i~ 'nú~ jalé~ e nicamó~o lafa' mi~ quiá~ jogui jalé~ e nicalíin~n e ja` mi~ cajmijnéeng` Fidiée~ jéeng`gui. ² Co' jnea~ cuim~baa jaang` dseañ~i líng~ dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~, jogui lana ningóo` guiquiú~ jíi~ mi~ cajéeng` Fidiée~ ír~cateá~ fí~ li~ cat~'ni~ yá~ jmiñi~. Jo dsu~ ja` niñ~ si cangó~ i dsea` do cōo'~ ngúu~ táaiñ~ osi lajíi~ jmiñi~ quiá~bre é, co' dseáng~ lajíi~ Fidiée~bing~ i ni~ jalé~ e jo. ³⁻⁴ Jo dsu~ niñ~ jnea~ e i dseañ~ do cangór~ fí~ niñ~, jo fí~ jo canúur~ júu~ e dseáng~ jíi~ ja` ni~ dsea` jial nifé~r~ uí~ e jlo~ eáang~, jogui e jíi~ jaang` dsea` jmiñi~ sea` fí~ quiá~r~ fa' e nifé~r~ lajo; jo lifa` doba` ja` niñ~ su cangó~ i dsea` do cōo'~ ngúu~ táaiñ~ osi jíi~ cōo'~ jmiñi~ quiá~bre é, co' dseáng~ lajíi~ 'niab` Fidiée~ niñ~ e jo. ⁵ Jo jnea~ cuóøm~ lí~ jmiráang~ 'niá~a uii~ quiá~ jaang` i dsea` la'í~, jo dsu~ o' njimiráang~ 'niá~a uii~ quié~e 'niá~a, lifa` njimiráam~ 'niá~a jíi~ quiá~ e ja` quí~i~ jmiñ~ jmeé~. ⁶ Jo nañí~ fa' iim~baa e njimiráang~ 'niá~a, jo dsu~ song jmoo~o lajo, ofa` e líiñ~n jaang` dsea` i ja` røø~ lí~, dsu~cōo~ júu~ já~ lí~ jalé~ e fá~a na. Jo dsu~ ja` iin~n e niñ~ dsí~ dsea` e niing`guí~ jíi~ lacó~ e jneén~n osi lacó~ jíi~ e jmoo~o osi jíi~ lacó~ e fá~a é. ⁷ Jo dsu~ e lacó~ ja` niñ~ dsii~ e niing`guí~ lacó~ jíi~ e líiñ~n lana dsu~ uí~ e ca'iin~n quiá~ Fidiée~ jalé~ e jlo~ e ja` mi~ cajmijnéen~ jéeng`gui, joba` canghiñ~n cōo~ iihuí~ e lí~ lafa` cōo~ tóó~ e ca'ién~n, jo e jo lí~ lafa` cōo~ e jmáng~ ta~ fí~ i líng~ i sii~ Satanás e jmáin~ jnea~ ga~. ⁸ Jo 'nī' néé~nicamíi~i Fíi~naa' Dsea` Jmáang~ e njé~r~ e iihuí~ do quié~e,

9 jo dsu' ír' nicasí'r' jnea~ lala: "Lajíi'~ e guiún~ n cój~ 'ná'ba' e 'né~ quií'~, co' la'eáang' cój~ jaléng' i dsea` i ja` quíi'~ jmíi'~ yaang~ cój~ jalé' e jmoo` eáang'gui jneeng~ jial tí' 'gøn'n.' Jo uíi'~ e lajob líi', joba' jmi'iáam` dsii'~ cój~ jalé' e ja` quíi'~ i jmíi'~ jmee~ e 'ñiá'a, co' la'eáang' cój~ e joba' jmili` Dsea` Jmáang~ jial tí' 'gøiñ'. **10** Jogui jmi'iáam` dsii'~ cajo uíi'~ quiá'~ jalé' e ja` quíi'~ i jmíi'~ jmee~ e 'ñiá'a do, jogui lajob líin'n cajo mi~ jmineang' dsea` jnea~, jogui mi~ ja` 'ga' lí' sea` jalé' e 'né~ e, jogui mi~ jmáng' dsea` jnea~ ga', jogui mi~ dsijée' huíng' quié~ e; jo dsu' lí'iáang` dsii'~ mi~ dsingúin~ n jalé' e na dsu' uíi'~ e líin'n dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~, dsu'co' mi~ lí'i e eáang'gui ja` quíi'~ jmíi'~ jmee~ 'ñiá'a, joba' eáang'gui quíi'~ i jmíi'~ e jmoo'o.

Eáang' guiing~ dsíi' Paa` jaléng' dsea` i seeng' fí' Corinto

11 Jo jnea~ lafa' jaang` dsea` i ja` røø' lí' líin'n uíi'~ cój~ jalé' e nicafá'~ a na uii~ quié~ e; jo dsu' 'náb' dsea` nicacuóø'~ na' jnea~ 'goo` e nicafá'~ a lana. Co' 'ná' dsea` catíng~ na' e nifo'~ na' guiá~ uii~ quié~ e. Jo nañí' fa' ja` 'ga' lí~ niim~ bí jnea~, dsu' ja` uøng~ guíi laco' i dsea` cagviaang~ gui i güitáang~ 'ná' cój~ do i ngí' fé' e líiñ' dsea` cøøng'~ i casíng` Dsea` Jmáang~ cuaiñ~ quiá'r~. **12** Jo 'náb' dsea` tí' ní~na' e lajee~ e nicataan~n jee~ 'ná', dseáng'~ lajang'~ júu~ líim'baa jaang` dsea` i casíng` Dsea` Jmáang~ cuaiñ~ quiá'r~, co' nicajmé~ baa té'e cój~ jalé' iihuíi' e dsingúin~ n. Jogui cuø' li~ cajo e líim'baa jaang` dsea` la'í~ uii~ cój~ jalé' e li~ e quíi'~ i jmíi'~ e dsigá` dsíi'~ dsea` e nicajmé~ e la'eáang' cój~ bí' 'gøng' quiá'~ Fidiée~. **13** Jo dsu' ofa' cajmi'uøng~ guíi 'ná' uíi'~ e ja` ee` camíi'~ i 'ná' fa' e njimicój~ na' jnea~ lí~ laco'gui nicajmé~ e cój~ jaléng` dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i seeng' fí' lí~ jié~. Joba' féng' óo'na' uii~ quié~ fíng song uíi'~ e joba' cajmiquíng'~ óo'na'.

14 Jogui lanagui nínéeb' guiá~ quié~ e e ni'ee~túu~ 'ná' e catf' 'ní' ya', jo dsu' o'gui lana nimíi'~ i 'ná' jalé' e 'né~ e. Dsu'co' ja` 'nó' jnea~ jalé' e sea` quií~ 'ná', dsu'co' jíi'~ 'ná'bing' i 'nán'n. Co' 'náb' dsea` líing'na' lafa' jøo'ø, cofa' jaléng` tiquiá'~ dsea` 'né~ to'~ fíim'bre jiuung~ quiá'r~, jo o' i jiuung~ quiá'r~ do 'né~ to'~ fíing` tiquiá'r~. **15** Jo jnea~ e guiá~ dsíi'baa njmeáan~n ta~ jalé' e sea` quié~ e, jo jí'gui cartí' 'ñiá'a njmeáan~n 'ñiá'a lajo e laco' ni'uíng~ guiá~ quií~na'; jo dsu' laco' ngóo' e eáang'gui li'neáan~n 'ná', 'ná' lí~ ríqui' jmoo'na' cój~ jnea~, co' jíu~gui 'neáang'na' jnea~ lacoo` ya'.

16 Jo e jáb'~ e lajee~ e cataang` jnea~ cój~ 'ná' fí' na, jíi'~ coo` ja` ee` camíi'~ i 'ná' e 'né~ e, jo dsu' seem` i líing~ 'ná' i fé' e lico' cajmíe~ e e caligóm'ba' e jíi'~ ja` calilí~na' lajo. **17** Jo dseáng'~ ja` mí' cajmigóøng` jnea~ 'ná' cój~ i dsea` i nicasíin~n i nicango'ee~ 'ná' fí' na. **18** Jo camíi'~ i Tito jmi'ee~ e nidsi'éer~ 'ná' fí' na, jo coliing~ cój~ ír' casíin~n i jaang`gui dsea` rú~naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~. Jo i Tito do dseáng'~ ja` cajmigóøm'bre 'ná' mi~ caguiér~ fí' na; jo dseáng'~ e jáb'~ cajo e laji' huóo~baa' røø' nica'ee~naa', co' conrøøb'~ i dsíi'naa'.

19 Jo jangám~ ni'í~ áa'na' cój~ jalé' e júu~ la e jmi'óng` yee~naa' fí' quiní~na', jo dsu' dseáng'~ o' lajo, co' jnea~ lí~ lí' fí' naa' fí' quini' Fidiée` jalé' e júu~ na jogui uíi~ e líi'naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ cajo. Jo jalé' e júu~ e síi~naa' 'ná', dsea` rú~naa' i 'neáan~n eáang', e lí~ laco' nidsicuáng`gui quií~na' cój~ júu~ quiá'~ Dsea` Jmáang~. **20** Jo fá'~ a jalé' e júu~ na, co' 'gób'jíu e mi~ niguiéé'e e ni'ee~ e 'ná' fí' na, ja` niguién~n 'ná' jíi'~ laco' iin~n e líing'na', jogui 'ná' cajo ja` nimáang~na' jnea~ jíi'~ laco' e i' óo'na' e líin'n. Co' 'gób'jíu e jmoo'na' ta~ jíi'ing` jogui ta~ dsihuíng` quiá'~ rúng` jogui ta~ guíng` quiá'~ rúng` jogui ta~ guíng` dsíi' jíi'~ cuaiñ~ quií~na' yaang~na', jogui e ngí~na' ta~ quié` jalé' adsee', jogui e éeng~na' dsea` rúng~na', jogui e jmíráang` yaang~na', jogui cajo e 'lee~na' quiá'~ dsea` rúng~na'. **21** Jogui 'gób'bí' cajo e mi~ niguiéé'e e ni'ee~ e 'ná' fí' na calé' catú~, Fidiée` njimér~ e nilí~ i' líin~n uii~ quií~na', jogui njimér~ cajo e nilíin~n

fi'í^ car^ niquí^ ui^ quiá^ i^ fíing^ 'ná^ cój^ jalé^ e dsee^ e nílíng^ na^ ee^ na^ malí^ eáang^, co^ ja^ mí^ catá^ bi^ e jmoo^ na^ jalé^ e 'li^ e l^ dsí^ ngúu^ tách^ na^ o^gui^ mí^ catá^ na^ e jmoo^ na^ jalé^ e ja^ catíng^ dsea^ jmóor^ cój^ ngúu^ tách^ cój^ l^ doñi^ i^ dsea^, jogui^ cajo^ dseáng^ ja^ mí^ catá^ bi^ e jmoo^ na^ jalé^ e 'li^ lana l^ laco^ quí^ tíng^ na^ e jmoo^ na^ latí^ jmí^ na.

13

Júu^ #`'goo^ li^ cadséng^ quiá^ Paa^

¹ Jo^ nití^ 'ni^ ya^ e ni^ee^ e 'ná^ mí^ niguié^ e fí^ na^ fí^ Corinto. Jo^ fí^ ni^ ji^ quiá^ Fidiée^ fé^ e 'neáng^ gáng^ osi^ fíing^ gui^ dsea^ i^ tí^ ni^ e laco^ cuóøng^ ni^ í^ í^ mí^ ee^go^ ga^ jmoo^ dsea^.² Jo^ ie^ mi^ cataan^ n^ cój^ 'ná^ fí^ na^ e cat^ tú^ ya^, ca^ baa^ 'goo^ quiá^ jaléng^ i^ nicalíe^ lami^ jéeng^ gui^, jo^ co^ lanagui^ huím^ tách^ n^ laco^ seeng^ na^, joba^ i^túu^ 'goo^ quiá^ jaléng^ i^ jogui^ quiá^ jaléng^ dsea^ caguiaang^ gui^ cajo^, e mi^ niguié^túu^ fí^ na^, dseáng^ ngóo^o e guiaab^ dsii^ e nícuóø^ø iihuí^ laco^ catíng^ lajaléng^ i^, jo^ dseáng^ ja^ níjmee^ baa féng^ dsii^.³ Jo^ dsu^ uí^ e 'ná^ iing^ na^ ní^na^ rø^ e su^ já^ e fé^ Dsea^ Jmáang^ la'eáang^ jnea^, joba^ dseáng^ ní^ée^baa 'ná^ e lajob l^i^.⁴ Jo^ Dsea^ Jmáam^ ja^ ua^ l^i^iñ^ cój^ jalé^ e jmóor^ jee^ 'ná^, co^ jmijnéem^bre jial^ tí^ 'gøiñ^.⁵ Jo^ e jáb^ e jaang^ dsea^ jmigüi^ i^ ua^ líng^ Dsea^ Jmáang^ ie^ mí^ cajúiñ^ fí^ dse^ crúu^, jo^ dsu^ seeiñ^ la'eáang^ cój^ b^i^ 'gøng^ quiá^ Fidiée^.⁶ Jogui^ e já^ b^i^ cajo^ e jnea^ l^i^naa^ dsea^ jmigüi^ i^ ua^ l^i^ laco^ lami^ líng^ ír^, jo^ dsu^ jnea^ niliseé^ naa^ cój^ 'ná^ fí^ na^ la'eáang^ cój^ b^i^ 'gøng^ quiá^ Fidiée^ l^i^ laco^ guí^ la seeng^ Dsea^ Jmáang^ 'ñia^r^ e laco^ cuóøng^ e níjmó^naa^ ta^ fí^ quiní^na^.

⁵ Jogui^ lana, dsea^ rú^naa^, fí^ i^ 'ná^ e níjáang^ yaang^ na^ su^ dseáng^ lajang^ júu^ teá^ teáang^ na^ cój^ júu^ quiá^ Dsea^ Jmáang^, jogui^ e níjóø^na^ cajo^ jial^ i^ óo^na^.⁶ Jogui^ cajo^ níñí^baa e cøøm^ seeng^ Dsea^ Jmáang^ cój^ 'ná^, jo^ song^ ja^ l^i^ lajo^, joba^ dseáng^ nicalitúng^ óo^na^ lajíi^ e fí^ guia^ l^i^ niteáang^ na^ cój^ júu^ quiá^ dsea^ do.⁷ Jogui^ dseáng^ nitab^ dsii^ e jáb^ líng^ 'ná^ e dseáng^ ja^ mí^ calitúng^ dsí^ jnea^ lajíi^ e fí^ guia^ l^i^ nitée^ naa^ cój^ dsea^ do.⁸ Joba^ jnea^ mí^naa^ Fidiée^ uí^ quí^na^ e l^i^ laco^ ja^ níjmee^na^ jíi^ coo^ e ga^.⁹ Jo^ dsu^ jnea^ ja^ jmoo^naa^ lajo^ e l^i^ laco^ níjmilí^naa^ fí^ quini^ dsea^ rú^naa^ e nicateá^ l^i^naa^ lajíi^ fí^ guia^ l^i^ nitée^ naa^ cój^ Dsea^ Jmáang^, co^ jnea^ mí^naa^ Fidiée^ e l^i^ laco^ 'ná^ níjmee^na^ jmang^ e guia^, nañí^ fa^ jnáeng^naa^ e l^i^naa^ dsea^ i^ nicalitúng^ dsí^ lajíi^ fí^ guia^ l^i^ nitée^ naa^.

¹⁰ Dsucó^ jnea^ catíi^naa^ e níjmó^naa^ dseáng^ jíi^ laco^ fé^ júu^ quiá^ Dsea^ Jmáang^, co^ ja^ catíng^ fa^ e níjmó^naa^ jalé^ e jíe^ jíi^ laco^ la^ fé^ e júu^ jo^.

¹¹ Joba^ jnea^ eáang^ iáang^ dsí^naa^ mí^ ja^ 'ga^ l^i^ quí^naa^ jmí^ cój^ jalé^ e jmoo^naa^, jo^ dsu^ lajee^ jo^ teáb^ teáang^ 'ná^ lajíi^ fí^ guia^ l^i^ niteáang^ na^ cój^ Dsea^ Jmáang^.¹² Jogui^ cajo^ dseáng^ mí^ 'noo^bi^ níñí^naa^ Fidiée^ e laco^ nisíng^tu^ teá^ fí^ guia^ cój^ dsea^ do.¹³ Jo^ uí^ e lajob l^i^, joba^ jmo^o e jí^ la^ quí^na^ 'ná^ guí^ e niní^i^ e ní^ee^e 'ná^ fí^ na^ e laco^ mí^ niguié^ e fí^ na^, ja^ ngí^ l^i^ fa^ 'né^ e níjmeáan^nta^ e ta^ e oo^ la^ e nicang^i^na^ quiá^ Dsea^ Jmáang^ e laco^ ní^i^ 'gøo^ quiá^na^ dseáng^ lahuíng^.¹⁴ Dsucó^ Dsea^ Jmáang^ nicacuø^r^ jnea^ e ta^ e oo^ la^ e laco^ níjmee^e e 'ná^ teá^ guí^ nisíng^na^ fí^ guia^ cój^r^ jo^ o^ e laco^ niquing^tu^ tucang^na^ e fí^ l^i^ niteáang^na^.

¹⁵ Jo^ l^i^ ngó^ cadséng^, dsea^ rú^naa^ dsea^ quiá^ Dsea^ Jmáang^, iin^ n^ e seeng^na^ e iáang^ óo^ba^, jogui^ jmi^úung^na^ e laco^ nisíng^tu^ teá^ e fí^ guia^ cój^ Dsea^ Jmáang^, jogui^ cuóø^b^i^ rúng^na^, jogui^ rø^ siing^na^ lajaléng^na^, jogui^ güiliseem^ba^ jugui^ júu^ rø^ conrø^ lajiing^na^.¹⁶ Jo^ lajoba^ Fidiée^ i^ neáang^ jneaa^aa^ do^ jogui^ i^ cuø^ jneaa^aa^ e see^naa^ jugui^ júu^ rø^, dseáng^ cøøm^ niliseeiñ^ cój^ 'ná^.

¹² Jogui féeng'~ rúng'na' e se'~ guoo` rúng'na' lacoo` ya' mi~ jié` jíng' rúng'na'.

¹³ Jo lajíim` dsea` rú'naa'dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i seeng` fí` la guiéiñ' júu^ guicoo`~ quíi`na'.

¹⁴ Jo mít'~i Fíi'naa' Dsea` Jmáang~ e laco' niliñí`gui' jial tí' guiúiñ~ cóo'~ 'nú' jogui e niliñí`gui' jial tí' 'neáang` Fidiée` 'nú', jogui cajo e laco' yejí` güiliseeng` Jmiguí` quiá'~ Fidiée` cøøng` cóo'~ 'nú" lajaléng'na'.

Jo lajöb nilí`.

Jo lana cató'~ e ji` catí~ tú` quiá'~ Paa` e catíing` jaléng` dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i seeng` fí` Corinto.

Júu^ e too~ fí' ni~ ji` quiá'~ Paa~ e catíng~ dsea` seeng` fí' GALACIA

¹ Jnea~ Paa~ líin'n jaang` dsea` apóo^ i óo` ta~ quiá'~ Dsea` Jmáang~, dsu' o' dsea` jmigüí^ i ca'náang` jnea~ o'gui dsea` jmigüí^ i casíing` jnea~ e nijmee~ e e ta~ la, dsuco' Dsea` Jmáang~ 'ñia'bre cóo^~gui Tiquí'ii' Fidiée~, íbing' i cajmée` lajo, jo Tiquí'ii' Fidiée~, íb` cajo cajmée` e cají'tu Jóor` Dsea` Jmáang~ mi^ cang^ e cajúiñ~. ² Jo jnea~, coliing~ cóo^~ jaléng~ dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i caguiaang`gui i taang~ cóo^~ jnea~ fí' la, guiéeng~naa' júu^ guicóo^~ quií~na' jaléng~'ná', dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i neáang fí' li^ se' Galacia. ³ Jo nimíi^~i Tiquí'naa' Fidiée~ cóo^~gui Fí'naa' Dsea` Jmáang~ e ni'ír~ güea^~ quiá'r~ jee~'ná' jogui e nicuó'r~'ná' e seeng`naa' juguiá~ júu^ røø. ⁴ Jo Dsea` Jmáam~bing' i cacuóøng` 'ñia' e cajúiñ~ fí' dse~ crúu^ uíi^~ dsee~ qui~naa' e laco' ja` nisíng~^ yee~naa' fí' ga` cóo^~ jalé~ e 'li^~ e sea` fí' jmigüí^ la, co' lajob calíiing` Tiquí'ii' Fidiée~ e cajmée'. ⁵ Majmifém`baa're lata~! Jo lajob 'né~ li^.

Ja`sea`e jié`gui júu^ laco`e júu^ quiá'~ Dsea`Jmáang~

⁶ Jo eáam` dsigá`dsii~ e lajmináb~ catiúung`'ná' Fidiée~ e ja` mi^ ngoo` eáang` e cajáang~ yaang`na' fí` jaguór` co' dsea` dobing` i caguíng`'ná' uíi^~ e eáang` guiúng` Dsea` Jmáang~ cóo^~'ná'; jo dsu' lana, 'ná' ninaang`na' e já~ líng`na' júu^ e jié`gui laco`gui júu^ quiá'~ Dsea` Jmáang~ e quiá'~ jial laang` dsea` jee~ dsee~ quiá'r~. ⁷ Dsu' dseáng~ e já~ e ja` sea` e jié`gui júu^, co' dseáng~ lajíi^~ júu^ quiá'~ Dsea` Jmáam~ba` sea`. Dsu' lajíi^~ e líi^ e seeng` dsea` i jmicaang~ quií~na' jogui iiñ~ nijmisíiñ~ júu^ quiá'~ jial laang` dsea` jee~ dsee~ quiá'r~. ⁸ Dsu' song seeng` dsea` i jmóo` lajo, ja` e líi^ fa' jneab~ osi jaang` ángel i líng` guotii~ Fidiée~ i jáa` fí' yá` jmigüí^ i guia` júu^ e jié`gui laco` júu^ quiá'~ Dsea` Jmáang~ e nicaguiá`naa' jee~'ná', jo jnea~ fá~ a, güiguiém` Fidiée~ fí' li^~'li^~ i dsea` fí` lata~. ⁹ Jogui fíi^~túu^ 'ná` calé` catú~ lajíi^~ e nicafíi^~'ná` do: Lí^~ doñí~ ii` dsea` i guia` júu^ e sisíng`gui laco` e júu^ e níca'líng~'ná` do quiá'~ jial laang` dsea` jee~ dsee~ quiá'r~, jo güi`naang` i dsea` fí` quiá'~ Fidiée~ lata~.

¹⁰ Jo e já~, ja`jmóo` jnea~ jíi^~ e jmi'iáang` dsíi` dsea` jmigüí^, co' dseáng~ lajíi^~ e jmi'iáang` dsíi` Fidiée`ba` jmóo`o. Dsucó` faco` jnea~ iin~n e lico` niliseen` guí~ cóo^~ jíi^~ dsea` jmigüí^, joba` ja` líin'n jaang` dsea` i jmóo` lajíi^~ e iing` Dsea` Jmáang~ jóng.

Jial mi~ ca'uíng~ Paa~ dsea` quiá'~ Dsea`Jmáang~

¹¹ Joba` iin~n e ní^ba`, dsea` rú`naa` dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~, e lajíi^~ e júu^ e guia` jnea~ quiá'~ jial laang` dsea` jee~ dsee~ quiá'r~, dsu' e júu^ jo ja` líi^ laco` la i` dsíi` mogui` dsea` jmigüí^. ¹² Jogui ja`ca'líng~ jnea~ o'gui calitín`n quiá'~ lí^~ doñí~ ii` dsea` jmigüí^ cajo, co' dseáng~ lajíi^~ Dsea` Jmáam~bing` cacuø` jnea~ e calicuí`i e júu^ jo.

¹³ Jo nicanáub` 'ná` e ie~ lamí~ jéeng`gui do, lajee` ná`~gui e nilicuín`n Dsea` Jmáang~, cajmé`baa úung` e cajmitii` røø` lajíi^~ e tíng` dsea` áang` quié~ e dsea` Israel. Jogui eáam` ga` cajmeaan`n jaléng` dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ co` cartí` cajmé` e úung` e nijúum` jaléng` i dsea` fí. ¹⁴ Jo ie~ jo, jee~ jaléng` dsea` rún`n dsea` Israel i conrøøng`jíi^~ cóo^~ jnea~, lajíi^~ jnea~bing` i jmiti`gui røø` jalé~ e quií~ tñíng` dsea` gó'o`o dsea` Israel e jmóor`, jogui cuóø`ore bí` e laco` nijmitir` laco` si`í` e jo. ¹⁵ Dsu` Fidiée` caguíñ` jnea~ e ni'uíin`n dsea` quiá'r~ latí` jíi^~ ie~ ná`~gui niliseem`baa, jogui co` eáam` 'neáaiñ` jnea~ joba` cató'r~ jnea~ e nijmee~ e ta~ quiá'r~. Jo mi~ catí` í` e iing` ¹⁶ Fidiée` e niliñii` e Jesús líng` Jóor`,

joba' calicuín'nre e laco' jnea~ niguiaa~ e júu~ quiá'~ jial láaiñ` dsea` jee~ jalé'~ dsee~ quiá'r~, jo njmee~ e e jo jee~ jaléng` dsea` i ja` líng` dsea` Israel. Dsu' ie~ jo ja` cangó~ o fa' e cangojmíng` i dsea` jiéng` quiá'~ e júu~ jo, ¹⁷ o'gui ngó~ o fí` Jerusalén ladsífi` cajo e ngosiin~n e júu~ do cóo`~ jaléng` dsea` i líng` dsea` apóo~ quiá'~ Dsea` Jmáang~ lajee` ná~ gui e niliin~n lajo cajo. Dsu' ja` cajmé~ e lajo, co' dsifi` ladob cangó~ o fí` Arabia fí` lí` ja` 'ga' lí` dsea` seeng`, jo mi~ cangf` jo, caquim~túu fí` Damasco.

¹⁸ Jo mi~ cangf` 'ni' jíi` e calicuín`n Dsea` Jmáang~, joguiba' cangó~ o fí` Jerusalén e cangojmícuín`n Tú` Simón, jo cóo`~ íb` cataan~n jíi`~ gui'ñiá` jmií~.

¹⁹ Jo fí` jo, lajíi`~ Tiáa~ i rúng` Fí`naa` Dsea` Jmáam`bing` camán~n, jo ja` camán~n dsea` apóo~ quiá'~ Dsea` Jmáang~ i jiéng`gui. ²⁰ Jogui dseáng`~ nitab~ dsii`~ fí` quini` Fidiée` e jalé`~ e jmo`o la dseáng`~ e jáb`~, co' ja` fá`~ a júu~ ta~ júu~.

²¹ Jo mi~ cangf` e tách`n fí` Jerusalén, joguiba' cangó~ o fí` lí` se` Siria cóo`~gui fí` lí` se` Cilicia. ²² Dsu' ie~ jo, jaléng` dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i neáang` fí` lí` se` Judea ja` mi` cuíñ` jnea~ dseáng`~ quinii`~ lana. ²³ Jo lico` núu` i dsea` do e fé` dsea` jiéng` lala uii` quié`e: "I dseañu` i jmáng` jneaa~aa` ga` ie` lamí` jéeng`gui do, lana ningir` guiar` júu~ quiá'~ Dsea` Jmáang` røøb` laco` jíi`~ júu~ e já`~ lí` jneaa~aa` do, jo ie` lamí` jéeng`gui do cartí` jngam`bre jaléng` dsea` i já`~ líng` júu~ jo, co` lamí` iiñ` dseáng`~ ni'lím` e júu~ do conguia'." ²⁴ Joba` i dsea` i jmifeiñ` Fidiée` uíi`~ e nicalisíim` jnea~.

2

Mi`ca'íng`dsea`apóo~quiá`~Dsea`Jmáang`i caguaang`gui do júu~quiá`~Paa`

¹ Jo mi~ cangf` guiquiú` jiing` lajo, cangób`túu fí` Jerusalén coliing` cóo`~jaang` dsea` rú`naa` dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i sii` Bernabé, jo jeem`bí` jaang`gui dsea` rú`naa` i sii` Tito cajo. ² Dsu' cangó`baa fí` jo, co` lajobj júu~ cajmea` jnea~. Jo mi~ caguié` e fí` Jerusalén, caseáng`naa` fí` coo` li` ja` 'ga` lí` dsea` jóø` cóo` coo` tú` míng`~ dsea` i si`neaaang` i teáang` nifí` quiá`~ dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang` fí` do, jo lajee` jo caffí`ire lajíi`~ júu~ e guiaa` jee` jaléng` dsea` i ja` líng` dsea` Israel e quiá`~ jial laang` dsea` jee` dsee` quiá'r~. Dsu` cajmé`e lajo, co` ja` iin~n e ja` ni'íng` i dsea` teáang` nifí` do jalé`~ ta~ e nicajmé`e, co` song lajo, joba` ja` ni'íng` jaléng` dsea` caguaang`gui e ta~ e nicajmé`e do jóng. ³ Dsu` jalém` dsea` i quié` nifí` quiá`~ dsea` quiá`~ Dsea` Jmáang` fí` Jerusalén røøb` casíiñ` cóo`~ jnea~, jo ja` cajmér` laguidseaang` e ni'íng` Tito e lí` fí` ngúu` táaiñ` lí`~ laco` qui`~ líng` dsea` Israel e jmóor` co` dsea` griegob liñ` do jo ja` líiñ` dsea` Israel. ⁴ Dsu` e já`~, i líng` dsea` i jmicaang` e líiñ` dsea` quiá`~ Dsea` Jmáang` calíiñ` fa` Tito ni'íñ` e lí` fí` ngúu` táaiñ` do lí`~ laco` litíng` dsea` Israel. Jo i dsea` do cangotáaiñ` jee` jnea`^ e laco` cár` cuente jial guiaa` see`naa` la'eáang` e cajáang`~ yee`naa` fí` jaguo` Dsea` Jmáang~, co` i dsea` do iiñ` fa` jnea`^ nisii`naa` røø` e dseáng`~ 'né` nijmitib`túu` e júu~ quiá`~ ta~ quiá`~ Moi` do e laco` ni'íng` dsee` qui`~naa`! ⁵ Dsu` dseáng`~ ja` cajmití`naa` jíi`~ coo` laco` iing` i dsea` i jmicaang` do e laco` ja` nilisíng` júu~ quiá`~ Dsea` Jmáang` e guia`naa` jee`~'ná` quiá`~ jial laang` dsea` jee` dsee` quiá'r~, co` ii`naa` e ta~ óo`na` e dseáng`~ jáb`~ e júu~ jo, jo cóo`~ jíi`~ e júu~ job laang` dsea` jee` jalé`~ dsee` quiá'r~.

⁶ Jo lajaléng` dsea` i si`neaaang` e teáaiñ` nifí` quiá`~ dsea` quiá`~ Dsea` Jmáang` ja` cajíñ`~ fa` e jnea~ nijmisíñ`n lajíi`~ e júu~ e guiaa` do. Dsu` ja` e lí` quié`~ jnea`~ ii` i dsea` i, co` røøb` líi`naa` lajalé`naa` fí` quini` Fidiée`~. ⁷ Jo ja` cajmée` i dsea` do fa` cajmisíñ` lajíi`~ júu~ e guiaa` do, co` calilí`bre e Fidiée`bing`cacuø`jnea`~ e ta~ e jmoo`o la lana quiá`~ e guiaa`~ e júu~ jo fí` quini` jaléng` dsea` i ja` líng` dsea` Israel, jo lajobj Fidiée` cajo cacuø`bre Tú` Simón

ta~ guia' e júu^ jo fí' quini^ jaléng^ dsea` i líng^ dsea` Israel. ⁸ Jo calilí^ i dsea` do e Fidiée^ bing^ ca'náang^ Tú^ Simón e nilíin^ dsea` apóo^ quiá^ Dsea` Jmáang^ i guia' júu^ quiá^ dsea` do jee^ jaléng^ dsea` Israel, jo lajobj cajo ca'náang^ Fidiée^ jnea^ e nilíin^ n dsea` apóo^ quiá^ Dsea` Jmáang^ e lacobj niguiaa^ e júu^ jo jee^ jaléng^ dsea` i ja^ líng^ dsea` Israel.

⁹ Jo Tiáa^ cób^ gui Tú^ Simón jogui Juan i si^ neaang^ e líiñ^ dsea` teáang^ nif^ jee^ jaléng^ dsea` quiá^ Dsea` Jmáang^, fí^ bing^ i calilí^ e Fidiée^ bing^ i cacuó^ jnea^ e ta~ jo e íaang^ dsíir. Jo lacobj calita^ dsí^ i dsea` i røob^ ta~ jmoo^ naa^ cób^ r^, co^ røob^ júu^ e guia^ naa^ do, joba^ casá^ bre guóo^ naa^, jnea^ cób^ Bernabé, jo catigua^ júu^ qui^ naa^ e jnea^ nidsijmó^ naa^ ta~ guia' júu^ quiá^ Dsea` Jmáang^ jee^ jaléng^ dsea` i ja^ líng^ dsea` Israel, jogui i dsea` i nidsijmér^ ta~ lajob cajo jee^ jaléng^ dsea` i líng^ dsea` Israel. ¹⁰ Jo jíi^ laba^ casí^ guir jnea^ e njigmigiéng^ dsí^ naa^ e jmicób^ naa^ jaléng^ dsea` quiá^ Dsea` Jmáang^ i tiñíng^ i neáang^ fí^ Jerusalén, dsu^ jnea^ jeem^ nicajmi^ úung^ naa^ e jmoo^ naa^ lajo.

Mi^ ca'gaang^ Paa^ quiá^ Tú^ Simón fí^ Antioquia

¹¹ Jo mi^ cang^ jo, cangó^ o fí^ Antioquia, jo lajee^ job caguié^ Tú^ Simón fí^ jo, jo cajíim^ baare dseáang^ fí^ quinir^ lana, co^ ja^ dseeng^ jalé^ e cajmér^ do. ¹² Co^ lajee^ e ná^ gui niguilíng^ cób^ tý^ míng^ dsea` Israel i cuiing^ rúng^ cób^ Tiáa^, colíim^ gó^ Tú^ Simón cób^ jaléng^ dsea` quiá^ Dsea` Jmáang^ i ja^ líng^ dsea` Israel. Dsu^ mi^ tí^ lí^ caguilíng^ i, cajím^ ñia^ r^ cób^ i dsea` i ja^ líng^ dsea` Israel do, o^gui gó^ guir colíng^ cób^ iñ^ do cajo, co^ góm^ bre jaléng^ dsea` Israel i qui^ ta^ e tóo^ lí^ fí^ ngúu^ táang^ jaléng^ dsea` i ja^ líng^ dsea` Israel. ¹³ Jo i^ dsea` Israel caguaang^ gui i neáang^ fí^ Antioquia i líng^ dsea` quiá^ Dsea` Jmáang^ canaaín^ éer^ lacobj Tú^ Simón nañí^ fa^ níñi^ bre^r e ja^ dseeng^ jalé^ e jmoo^ do, jo latí^ Bernabé canaaín^ éer^ lajo ie^ jo cajo. ¹⁴ Dsu^ mi^ calilí^ i e ja^ rø^ ta^ ée^ i^ dsea` do, co^ ja^ cób^ rø^ cób^ júu^ quiá^ Dsea` Jmáang^, joba^ ca'gaan^ quiá^ Tú^ Simón fí^ quini^ jaléng^ dsea` quiá^ Dsea` Jmáang^ i teáang^ do ie^ jo, jo cafí^ ire lala: "Nu^ calisén^ e lin^ dsea` Israel, jo nicajmee^ e lafa^ ja^ lin^ dsea` Israel, dsu^ co^ jo^ jmití^ lacobj jíi^ lacobj qui^ tíng^ dsea` i^ mi^ caquie^ cób^ dsea` i ja^ líng^ dsea` Israel. Jo jíalí^ lana iin^ e niqui^ ta^ laguidseaang^ quiá^ jaléng^ dsea` i ja^ líng^ dsea` Israel e lacobj njimitir^ jíi^ lacobj qui^ tíng^ dsea` Israel jo lajoba^ uíñ^ dsea` quiá^ Dsea` Jmáang^? Dseáng^ ja^ dseeng^ lacobj i^ o^."

Jial íng^ Fidiée^ dsea` e ja^ rø^ iñ^ dsee^ fí^ quinir^

¹⁵ Jogui 'ná^, Tú^ Simón, colíng^ cób^ jnea^, dsea` Israel lí^ naa^ latí^ mi^ cangáam^ baa^, jogui ja^ lí^ naa^ la líng^ dsea` i ja^ líng^ dsea` Israel i fí^ dsí^ naa^ e líiñ^ dsea` dsee^ dsea` qui^, co^ ja^ jmitir^ jalé^ júu^ qui^ ta^ quiá^ Moi^ e qui^ tíng^ naa^ dsea` lí^ ii^ dsea` Israel. ¹⁶ Dsu^ jneaa^ aa^ nine^ baa^ rø^ e ja^ íng^ Fidiée^ jíi^ jaang^ dsea` e líiñ^ dsea` i ja^ rø^ ong^ dsee^ dsu^ ui^ e jmitir^ e júu^ qui^ ta^ do, co^ nine^ baa^ e jíi^ e jáang^ yee^ naa^ fí^ jaguo^ Dsea` Jmáam^, lajoba^ íng^ Fidiée^ jneaa^ aa^ e ja^ dsee^ rø^ naa^ fí^ quinir^ Co^ Fidiée^ jíñ^ e jíi^ jaang^ dsea` líiñ^ dsea` i ja^ rø^ ong^ dsee^ fí^ quini^ dsea` do dsu^ ui^ e jmitir^ júu^ qui^ ta^ quiá^ Moi^.

¹⁷ Jo song jmi^ úung^ naa^ jial ni^ íng^ Fidiée^ jneaa^ aa^ e ja^ dsee^ rø^ naa^ fí^ quinir^ la'eáang^ cób^ Dsea` Jmáang^, jo lajee^ job calilí^ naa^ e lí^ ii^ dsea` dsee^ dsea` qui^ cajo, co^ ja^ cajmití^ naa^ e júu^ qui^ ta^ do, dsu^ o^ Dsea` Jmáang^ dsea` cajmér^ e jneaa^ aa^ calilí^ naa^ lajo. ¹⁸ Jo dsea` dsee^ dsea` quib^ lí^ n song já^ nilíng^ tý^ e ja^ dsee^ rø^ on^ fí^ quini^ Fidiée^ dsu^ ui^ e jmitii^ e júu^ qui^ ta^ quiá^ Moi^ do mi^ cang^ e nicajáang^ ñia^ a fí^ jaguo^ Dsea` Jmáang^.

¹⁹ Dsuco' jnea~, lana lí lafa' ni'líim~baa, co' jo` seen~ e e júu^ do quiu'gui ta~ quié~e, dsu' lanagui niseen~ e jmoo`o lajíl~ e iing~ Fidiée~. Jo mi~ catáng~ Dsea` Jmáang~ fí dse~ crúu~, joba' lí lafa' røøb` catán~ n cóo'r~. ²⁰ Jo jo` seen~ e laco' iin~n 'ñia'a lana, co' Dsea` Jmáam~ njmicóo~ jnea~ e seen~ laco' iing~ ír~. Jo niseen~ fí jmigüi' la la'eáang' e cajáang~ 'ñia'a fí jaguo` Dsea` Jmáang~. Jo íb` cajo i cajmi'neáang' jnea~ jo cartí cacuøøng' 'ñia'r' e cajúiñ~ fí dse~ crúu~ uíi~ dsee~ quié~e. ²¹ Jo ja` niguiaa~ ca' lajíl~ e guiúng~ Fidiée~ cóo~ jnea~. Jo faco' jaang~ dsea` quíi'r~ jmií~ e ni'íng~ Fidiée~ ír~ e ja` røøiñ~ dsee~ dsu' uíi~ e jmitir~ e júu^ quiu' ta~ quiá~ Moi~ do, joba' ja` cali'né~ e cajúng~ Dsea` Jmáang~ uíi~ dsee~ qui~ii' faco' lajo.

3

Jna~ e la guíng'gui

¹ jí jmicaang~ 'ná~, dsea` gálatas! Jiali' ca'uúing~ e cajgiéeng' óo'na' e jo` 'ga' lí náu'na' júu^ quiá~ Dsea` Jmáang~? Dsuco' lajee~ e nícaguiá~ jnea~ lí júu^ quiá~ Dsea` Jmáang~ jee~ 'ná~, røøb` níca'ee^naa' 'ná' e~ uiing~ e catáng~ Dsea` Jmáang~ fí dse~ crúu~. ² Jo jíl~ jo iin~n e jmiguiéng~ áa'na' e ja` cali'ing~na' Jmiguí~ quiá~ Fidiée~ la'eáang' e jmití~na' júu^ quiu' ta~ quiá~ Moi~, co' ca'iim~ba' dsu' la'eáang' e cajáang~ yaang~na' fí jaguo` Dsea` Jmáam~. ³ Dseáng~ bó-jiu líing~na', co' la'uii~ ca'uúing~na' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ la'eáang' cóo~ Jmiguí~ quiá~ Fidiée~ jogui lana líing~na' e quíi'r~ jmií~ e seem'bí cóo~ Dsea` Jmáang~ la'eáang' cóo~ jíl~ bí quíi~na' yaang~na!. ⁴ Jo ja` e ta~ cali'ing~ quíi~na' lajíl~ e ca'ing~na' quiá~ Fidiée~ lajee~ líing~na' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ song lanagui ni'iing~na' nicá~na' fí jiéb!. ⁵ Joba' mi~ cuø' Fidiée~ 'ná' Jmiguí~ quiá'r~ laco' si'l~ jogui jmoo'r` jalé~ e quíi'r~ jmií~ jee~ 'ná~, dsu' ja` cajmée` lajo uíi~ 'ná' jmití~na' e júu^ quiu' ta~ quiá~ Moi~, co' cajmée`bre lajo dsu' la'eáang' e cajáang~ yaang~na' fí jaguo` Dsea` Jmáang~ mi~ cangf e canúu~na' júu^ quiá~bre.

⁶ Jo güiguiéng~ áa'na' jial calí~ cóo~ lí yáu~ Abraham, co' lalab fé Fidiée~ fí ni~ jí~ quiá'r~: "Dseáng~ jáb~ calíng~ yáu~ Abraham júu^ quié~e, joba' calíin~re e líiñ~ jaang~ dsea` i ja` røøng~ dsee~." ⁷ Joba' güiguiéng~ óo'na' cajo e doñi' jí~ dsea` i dseáng~ jáng~ 'ñia' fí jaguo` Fidiée~, jíl~ íb` dsea` i líing~ jóo' lí yáu~ Abraham. ⁸ Co' lami~ jéeng'gui fé Fidiée~ fí ni~ jí~ quiá'r~ e ni'ím~bre jaléng~ dsea` i ja` líing~ dsea` Israel e líiñ~ dsea` i ja` røøng~ dsee~, dsu' lajíl~ i dsea` i jáng~ yaang~ fí jaguo`bre. Jo lanab líe júu^ jlo~ quiá~ Fidiée~ e cacuø'r~ lí yáu~ Abraham mi~ cajíñ~ fí ni~ jí~ quiá'r~ lala: "Ni'ee~ guiu~ cóo~ lajíing~ dsea` seeng~ fí la'úng~ fí jmigüi' la'eáang' cóo~ 'ná', Abraham." Jo lanab jíl~ lí júu^ quiá~ Fidiée~. ⁹ Jo lajoba' jaléng~ dsea` i nijáng~ yaang~ fí jaguo` Fidiée~ lí laco'gui cajáang~ 'ñia' lí yáu~ Abraham, joba' guiúb~ ni'é~ Fidiée~ cóo~ jaléng~ dsea` í.

¹⁰ Jogui jaléng~ dsea` i dsíi~ e Fidiée~ ni'íng~ ír~ e líiñ~ dsea` i ja` røøng~ dsee~ la'eáang' e jmitir~ júu^ quiu' ta~ quiá~ Moi~, joba' nibíib~ Fidiée~ quiá~ i dsea` f, co' lalab fé fí ni~ jí~ quiá'r~: "Dseáng~ nibíib~ Fidiée~ quiá~ jaléng~ dsea` i ja` jmiti~ dseáng~ røø contøøng~ jalé~ júu^ quiu' ta~ quiá'r~ e ca'ing~ Moi~". Jo dsu' jíl~ jaang~ dsea` quíi'r~ jmií~ nijmé~ lajo. ¹¹ Joba' nine~baa' røø e ja` íng~ Fidiée~ jíl~ jaang~ dsea` e líiñ~ dsea` i ja` dsee~ røøng~ dsu' uíi~ e jmitiñ~ e júu^ quiu' ta~ quiá~ Moi~, dsuco' lalab fé fí ni~ jí~ quiá~ Fidiée~: "Jo la'eáang' e já~ líing~ jaang~ dsea` júu^ quiá~ Fidiée~, joba' Fidiée~ íñ~ i dsea` f e líiñ~ jaang~ dsea` i ja` røøng~ dsee~ fí quinir~." ¹² Jo e fí ni~ júu^ quiu' ta~ quiá~ Moi~ do ja` fé e 'né nijáng~ yaang~ dsea` fí jaguo` Fidiée~; dsuco' lalab fé e júu^ quiu' ta~ do: "Jaléng~ dsea` i jmiti~ dseáng~ røø contøøng~ e júu^ jo, joba' la'eáang'

cóo'~ e júu^ dob seeiñ` cajo." ¹³ Jo Dsea` Jmáam^- caquiír` dsee^- qui'-ii' e laco' ja` cabíing^- Fidiée` jneaa~aa', dsu' o' uií`~ e cajmití`naa' dseáng^- røø` contøøng^- laji` júu^ quiu' ta~ quiá'~ Moi~, co' caquiír` dsee^- qui'-ii' la'eáang` e cabíing^- Fidiée` ír` cuaiñ~ qui- jneaa~aa', dsuco' lalab fé` ff' ni~ ji` quiá'~ Fidiée': "Mi` júung^- dsea` ff' dse` crúu^, joba' cuø li` e Fidiéeb` bí` quiá'r~-". ¹⁴ Dsu' la'eáang` e caquiír` Dsea` Jmáang^- dsee^- qui'-ii' ff' dse` crúu^, lajoba' ée` Fidiée` guiá`~ cóo'~ jaléng` dsea` i ja` líng` dsea` Israel laco'gui nica'éer` guiá`~ 'lìi` yáu`~ Abraham lamí` jéeng`gui eáang` cajo. Jo co' Dsea` Jmáang^- caquiír` dsee^- qui'-ii' ff' dse` crúu^, lajoba' ni'íng`~naa' Jmiguí` quiá'~ Fidiée` la'eáang` e cajaang`~ yee~naa' ff' jaguór`, co' lajob júu^ nicacuø'r` jneaa~aa' lamí` jéeng`gui.

Mi` cacuø'r` Fidiée` júu`~ 'lìi` yáu`~ Abraham

¹⁵ Joba' ff`-guií`ná`~, dsea` rú`naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang^, coo`gui júu^ e laco' cuøøng`lí` sín` dsea`: Faco' jaang`dsea` líng` ee` júu` siiñ` cóo'~ jaang`gui dsea`, jogui caráang` mají` quiá'r` quiá'~ e júu^ do, jogui catéer` niguóor` ni~, jo mi` ningf` jo, joba' jo` cuøøng` fa` nijgiéeng`gui jíi` camí` júu^ laco` jíi` nitoo`~ e ni` mají` do. ¹⁶ Jogui Fidiée` cajmirór` júu`~ cóo'~ 'lìi` yáu`~ Abraham cóo`~gui jaang`dsea` siju` dsea` do. Güiliñí`bi` cajo e ja` tóo` ff` ni` ji` quiá'~ Fidiée` fa` e cajmirór` e júu^ do quiá'~ ff`ing` dsea` siju` Abraham, co` quiá'~ jaam`dsea` e fé` e ff` ni` ji` do, jo ib` Dsea` Jmáang^. ¹⁷ Joba' ff`-guií`ná`~ e júu^ la: Fidiée` cacuø'r` júu`~ 'lìi` yáu`~ Abraham jogui cajmirór` júu`~ cóo'~ dsea` do cajo. Jo mi` cangf`gui cuatrocientos treinta jíi` lajo, ca'íng` Moi` júu` quiu' ta~ quiá'~ Fidiée`; dsu` e júu^ jo ja` qui`~ jmíi` fa` niguiéng` ca` e júu^ e cajmiró` Fidiée` cóo'~ 'lìi` yáu`~ Abraham do lamí` jéeng`gui, o`gui qui`~ jmíi` ni'náng` e jo` ta~ íng` e júu^ jo cajo. ¹⁸ Faco` jalé` e cuø` Fidiée` jneaa~aa' do íng`~naa' la'eáang` e jmití`naa' e júu^ quiu' ta~ quiá'~ Moi` do, joba` ja` cacuø` Fidiée` e iáang`dsíir` e jo` faco` lajo. Dsu` Fidiée` cajmití`bre e júu^ e cajmirór` cóo'~ 'lìi` yáu`~ Abraham e iáang`dsíir`, co` lajob júu^ nicacuø'r` dsea` do lamí` jéeng`gui.

¹⁹ Joba` laco` cuøøng` fe`ee!, ¿jje` lí` íng` ta~ júu` quiu' ta~ quiá'~ Moi`? Co` cacuø` Fidiée` e júu` quiu' ta~ do mi` cangf` e cajmér` júu`~ cóo'~ 'lìi` yáu`~ Abraham e laco` nililí` dsea` jmigüí` e røøin` dsee`. Jo cali`im` ta~ e jo cartí` cagüéng` i dsea` sijur` do, co` e júu` e cajmée` Fidiée` cóo'~ 'lìi` yáu`~ Abraham lamí` jéeng`gui do fé` cuaiñ` quiá'~ i dsea` sijur` dob. Jo la`uui` cangíng` Fidiée` quiá'~ jaléng` ángeles i líng` guotíir` e júu` quiu' ta~ do, jo f`gui cangíiñ` quiá'~ Moi`, jo Moi`gui cartí` quini` jaléng` dsea` Israel. ²⁰ Dsu` ja` fa` dseáng`~ la guíng` neáng` i dsea` i ningíng` e júu^ do mi` e júu` jo jáa` tí` quini` jaam`dsea`, co` 'ñiab` Fidiée` cangíiñ` e júu` jo ff` quini` Abraham.

E` uiing` e júu` quiu' ta~ quiá'~ Moi`

²¹ Jo ¿su cuøøm` fe`ee! e e júu` quiu' ta~ quiá'~ Moi` do ja` cøøng` røø` cóo'~ e júu^ e cajmée` Fidiée` cóo'~ 'lìi` yáu`~ Abraham do? ¡U~, ja` líi` lajo; Dsuco` faco` e júu` quiu' ta~ do cuø` e seeng` dsea` cøøng` cóo'~ Fidiée`, joba` faco` lajo cuøøm` sea` lí`íng` Fidiée` dsea` e líiñ` dsea` i ja` røøng` dsee` song jmitir` jalé` e júu` jo. ²² Dsu` lí`~ laco` ff` ni` ji` quiá'r`~, e lajiim` dsea` jmigüí` dseáng`~ jmitir` lajií`~ ta~ quiu` dsee` quiá'r`~, jo lajoba` Fidiéeb` nicuø'r` jaléng` dsea` i cajáng` yaang` ff` jaguó` Dsea` Jmáang` lí`~ laco`gui júu` cacuø` lamí` jéeng`gui. Co` lajob júu` cajmiró` Fidiée` lajií`~ ie` mi` ná`~gui e nicuø'r` Moi` júu` quiá'r`.

²³ Jo lajee` ná`~gui e nigüéeng` Dsea` Jmáang` ff` jmigüí` la e laco` já`~ nilíi`naa` júu` quiá'r`~, joba` e júu` quiu' ta~ quiá'~ Moi` do jéeng` jnea`~ lafa` 'ñuum`~baa` la'ó` lí`naa` dsea` Israel cartí` mi` já`~ calí`naa` e cagüéng` Dsea` Jmáang` i caleáang` jnea`~ jee` dsee` qui`~ii!. ²⁴ Jo laco` jaang` tiquiá`~ jiuung` jéeiñ` dsea` 'léeng` i jmóo` ff` quiá'~ jiuung` quiá'r`~, jogui lajob e júu`~

quiu' ta~ quiá'~ Moi~ do quié' nifi' quiu-ii' cartí' mi~ catí' í~ e calicuuing'naa' Dsea` Jmáang~, jogui ca'íng' Fidiée` jneaa~aa' e líunnaa' dsea` i ja` røøng` dsee` la'eáang' e cajauang'~ yee~naa' fí' jaguo` Dsea` Jmáang~. ²⁵ Dsu' lanagui e nicajáang'~ yee~naa' fí' jaguo` dsea`do, joba' jo'ga' lí' quié' nifi' quiu-naa' e júu^ quiu' ta~ do.

²⁶ Dsuco' jneaa~aa', la'eáang' e nicajáang'~ yee~naa' fí' jaguo` Dsea` Jmáang~, joba' nilíu-ii' jóo' Fidiée` lana. ²⁷ Jo la'eáang' e nicajgáang'naa' jmíi' e cuo' lí~ e líunnaa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~, joba' nilíunnaa' lafa' jaam` dsea` coo'r~ lana. ²⁸ Jo jaléng' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~, ja` e líu si líunnaa' dsea` Israel osi o' lajo é, si dsea` si'niim`bi é osi o' lajo cajo, si líubí' dseañu osi dseamf é; dsuco' song see~naa' cøøng` coliing' coo'~ Dsea` Jmáang~, joba' lafa' jaam` dsea` líunnaa' lajalé'naa' coo'r~ jóng. ²⁹ Jo co' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáam~ nilíuguí', joba' dsea` siju~ 'lii~ yáu'~ Abraham líuii' cajo, joba' dseáang'~ catí'-baa' lajíi'~ e cajíng'~ Fidiée` e nicuor~ dsea` quiá'r~ lami~ jéeng'gui.

4

¹ Jo e laba' iin~n fíi~guí' 'ná': Faco' jaang` dsea` seeng` jaang` síming` jiuung~ quiá'r~, jo lajíi'~ e sea` quiá'~ i tiquiá'r~ do, joba' i síming` jiuung~ dob nilí quiá'~ mi~ niféng`guir; jo dsu' lajee` e jiuuiñ'~ do, líu lafa' e o' quiá'~bre, nañí fa' e quiá'~bre'r mi~ niféiñ'. ² Jo lajee` jo i jiuung~ do dsea` jiém` to` fíing` ír` jogui dsea` jiém` néé ni~ e sisée` quiá'r~ do. Jo lí` mi~ catí' í~ lajíi'~ júu^ casée` tiquiá'~ i jiuung~ do, joba' nicuong` jmeá'r~ ta~ lajíi'~ e casée` dsea` do. ³ Jo lajob cangongíi~ jneaa~aa' cajo, lajee` e líunnaa' lafa' jiuung~, ná'~gui e nilicuuing`naa' Dsea` Jmáang~, e dseáng`~'né~ jmití`baa' jalé` e quiu' ta~ quiu-ii' e quiu' tíi`naa' fí' jmigüí' la. ⁴ Dsu' mi~ catí' í~ lajo, joba' casíng` Fidiée` Jóor` Dsea` Jmáang~ fí' jmigüí' la e caliséiñ` laco` liseeng` lí` doñí' ii` dsea` jmigüí'. Jogui co' dsea` Israel líuñí', joba' 'né~ jmití`bre e júu^ quiu' ta~ quiá'~ Moi~ do. ⁵ Jo lajoba' caleáaiñ` jnea`~, dsea` líunnaa' dsea` Israel e dseáng`~'né~ jmití`baa' e júu^ quiu' ta~ do e laco' ni'íng` Fidiée` jnea`~ e líunnaa' jóor'. ⁶ Jogui calili~ e nilíunnaa' jóo' Fidiée`, co' Fidiée` casíiñ` Jmigüí` quiá'r~ la'eáang` coo'~ Jóor` Dsea` Jmáang~ fí' dsu'nnaa' lajaang`lajaang`naa'; joba' la'eáang` e Jmigüí` quiá'~ Fidiée` do fé`naa' lala e iáang`dsu'nnaa': "¡Teaa`! ¡Teaa`!" ⁷ Jo lajob lí` , jo` líuguí' dsea` i jmití` jalé` ta~ quiu' e quiu' tíi`naa' fí' jmigüí' la, co' lana nilíunnaa' jóo' Fidiée` lajaang`lajaang`naa', jo lajoba' niñíing`naa' e nicajíñ` lami~ jéeng'gui e nicuor~ dsea` quiá'r~.

Jial guing` dsíi' Paa` jaléng` dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i seeng` fí` lí~ se` Galacia

⁸ Dsu' lami~ jéeng'gui, lajee` ná'~gui e calicuuing` 'ná' Fidiée`, líung`naa' lafa' dsea` si'niing` uíi`~ e jmití`na' jalé` e quiu' tíi`naa' jmoó`na' coo'~ jaléng` diée` i o' já~. ⁹ Dsu' lanagui nicalicuuim`ba' Fidiée`, osi laco` cuoøng` fe`ee', e dsea` íb` dsea` i nicalicuuing` 'ná'. Joba' j*jialí*~ e nijmití`tu` calé` catú`~ jalé` e quiu' tíi`naa' do? Co' e jo ja` jíe` lí~ íng` ta~ quiu-na` jíi`~ coo`. ¹⁰ Co' 'ná` jmi'goo`na` jalé` jmií` osi jalé` si` osi jalé` jíi` é. ¹¹ Joba' eáam` guing` dsii`~'ná` fíng song ja` cali'íng` ta~ jíi`~ coo` lajíi`~ ta~ e nicajmé` e jee` 'ná'!

¹² Joba' míí`~ i 'ná` la guing`, dsea` rú`naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~, e nijmée`naa' laco`gui nicaljmé` jnea`~ e jo` jmití`tu` lajíi`~ e quiu' tíi`naa' do. Dsu' 'ná`gui, eáam` guiú` nica`ee`na` coo'~ jnea~. ¹³ Jogui niñí`bi` cajo e jmohuuíb` quiue` mi~ canaan` guiaa` júu^ quiá'~ Dsea` Jmáang~ jee` 'ná` e quiá'~ jial laang` dsea` jee` dsee` quiá'r~. ¹⁴ Dsu' ja` e líu e gab` e jmohuuíb` e quiue` do, co' 'ná` ja` cajmee`na`fa` e ja` cajmijíng`na` jnea`~ o'gui ca`naang`na` jnea`~ ca` dsu` uíi`~ e líun`n e jmohuuíb` do. Co' 'ná` guiub` ca`íng`na` jnea`~ laco`gui íng` dsea`

jaang` ángel j līing` guotii` Fidiée` j casíing` dsea` do, osi laco` Dsea` Jmáang` 'ñia'bír é. ¹⁵ Jo ¿je` ff' ca'í` e jmi'iáang` óo` 'ná` cōo`~ jnea` ie` do? Co` lanagi jo` 'ga` lí` iáang` óo`na`. Dsaco` cuóøm` fá`a ui`~ quí`na` ie` do e dseáng` lafa` niguí` 'ná` jminí`na` e nicuó`na` jnea` e laco` cuóøng` e njmicóo`na` jnea`. ¹⁶ Jogui lanagi lí` lafa` e ni`ní` máam`baa 'ná` dsu` uí`~ e fón`n 'ná` e júu` já`la.

¹⁷ Jo j dsea` j iing` njimisíing` e júu` e quiá`- jial laang` dsea` jee` dsee` quiá'r` iiñ` e nigüitáang` 'ná` cōo`r`, jo dsu` jaléng` j dsea` í` ja` í` dsíir` laco` catíing` , co`licó`i iñ` e nimáang` 'ná` jnea` 'nib`. ¹⁸ Dsu`guiáb` cajo` song seeng` dsea` j iing` e nigüitáang` 'ná` cōo`r`, lifa` j dsea` í` 'né` í` dsíir` laco` catíing` jogui 'né` e contøøm` éer` guiá` cōo`' 'ná` lí` laco`gui ee` jnea` mí` taaan`n jee` 'ná`.

¹⁹ Dsea` rú`naa` j iin`n eáang` , calé` catú` cāa` iihuí` ui`~ quí` 'ná` laco`gui iihuí` íng` jaang` dseam` mí` liseeng` jiuung` quiá'r`; jogui cāa` e iihuí` do cartí` Dsea` Jmáang` nicuó`r` 'ná` e ni`uíng`na` dseáng`- dsea` quiá'r`. ²⁰ Jo eáam` iin`n e taaan`n jee` 'ná` lana, co`jié`gui lí` e sii`naa` dseáng`- quini`na` lana; co`ja` ñii` ee` ni`f` dsii` ui`~ quí`na`!

E` calé` cōo`~ Agar jogui Sara

²¹ Jogui iin`n e ningí`na` quié`e e júu` la, jaléng` 'ná` j dseáng`- iing`na` jmiti`na` júu` quiá` ta` quiá`- Moi` . Jo ¿su ja` mí` cangáng` 'ná` jial lí` e júu` jo? ²² Co` jee` e júu` jo fé` e j 'lí` yúu` Abraham do caliséng` gáang` jór, jaang` j caliséng` cōo`~ jaang` dseam` j sii` Agar j si`niing` j jmoo`ta` huí` e ja` 'léeng` , jogui j jaang`gui do caliséng` quiá'r` cōo`~ dseáng`- dseam` quiá'r` j sii` Sara j né` ni` jaléb` e óor` cōo`~ dseañu` quiá'r`. ²³ Jo j joo` j dseam` j si`niing` do caliséin` laco`gui liseeng` lí` doñi` j joo` dsea` ; jogui j joo` dseáng`- dseam` quiá`- lí` yúu` Abraham do caliséin` lajòb cajo, dsu` lí` laco` niliti` lajíi` júu` e nicacuó` Fidiée` í` lami` jéeng`gui. ²⁴ Jo dsu` líim` ee` guóng` jalé` e la; dsu`co` lají` gáang` j dseam` do líim` ee` júu` sisée` quiá'r` lajaang lajaaiñ` . Jo j dseam` jaang` j sii` Agar do cuø`cоo`li` quiá'r` quiá`- lajíi` júu` e cajmiró` Fidiée` cōo`~ Moi` ff` yúu` mó` Sinaí; joba` jaléng` dsea` j níng` la'eáang` cōo`~ e júu` jo líiñ` lafa`dsea` si`niim` . ²⁵ Jogui j dseam` j sii` Agar do cuø`cоo`li` quiá'r` ff` yúu` mó` Sinaí e si` ff` Arabia e guóng` e jaléng` dsea` Jerusalén j seeng` ff` li` se` Israel líiñ` lafa`dsea` si`niim` . ²⁶ Dsu`jaléng` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` j catíing` e fii` Jerusalén'míi` quiá`- Fidiée` do ja` líiñ` dsea` si`niing` . Jogui lí` lafa` niquí`baa` e fii` jo. ²⁷ Co`lalab fé` ff` ni` ji` quiá`- Fidiée`:

Jmi'iáang` o`, dseam` ,

'ná` j ja` mí` cangoquieeng` yúu`;
jogui jmi'iáang` a` cajo e ja` mí` ca'íin` iihuí` laco` mí` liseeng` jiuung` quiá`- dsea` .

Dsaco`'ná` , dseam` j catáu` dseañu` quií`- ,

fiíng`gui joo` niliseeng` laco`gui j dseam` j seeng` dseañu` quiá`- .

Jo lanab fé` Fidiée` ff` ni` ji` quiá'r` .

²⁸ Joba` ff`guí` 'ná` , dsea` rú`naa` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` , jneaa`aa` colíing` cōo`~ j joo` Abraham j si`Isáa` do lí`naa` joo` Fidiée` e laco` niliti` lajíi` júu` quiá'r` e nicacuó`r` 'lí` yúu` Abraham lami` jéeng`gui. ²⁹ Jo co` ie` jo j joo` j dseam` si`niing` do cajmeáin` ga` j joo` dseam` quiá`- 'lí` yúu` Abraham do j caliséng` la'eáang` cōo`~ ta` quiá`- Jmiguí` quiá`- Fidiée` , jo lajob cajo jmoo` dsea` sijur` cartí` lana e jmáiñ` ga` rúiñ` . ³⁰ Jogui quié`na` cuente lajíi` júu` quiá`- Fidiée` e casí`r` Abraham: "Uøøng` ff` quií`- j dseam` j si`niing` colíing` cōo`~ jór` do, co`ja` catíing` joo` j dseam` do lajíi` guiée` quiá`- j joo` dseáng`- dseam` quií`- j né` ni` jaléb` e sea` quií`na` , yúu` Abraham." ³¹ Jo lajob lí` ,

dsea` rú`naa', ja` lí`naa' lafa' joo` dseamf̄ i si`niinḡ, co' lana nilí`ii' lafa' joo` dseáng`- dseamf̄ i ja` si`niinḡ do.

5

Dsea` Jmáam`bing` láang`jneaa~aa`e laco`ja`lí`ii`dsea`i lafa`si`niinḡ

¹ Joba' fíi`guíi 'ná', dsea` gálatas, e Dsea` Jmáam`bing` caleáang` jneaa~aa` e laco` jo` 'ga' lí` quié` nifi` quí`ii` e júu` quiú` ta~ quiá`- Moi` do. Joba' 'né` e niliseeng`na` e silaam`ba`, jogui jo` cuó`tu fí` yaang`na` calé` catú` e nijmití`tu` jalé` e júu` jo.

² Jnea` Paa~, jo náu`na` júu` quié` e, jogui quié`na` cuente røø` jalé` e nifíi`i 'ná`, e song cacuóø`fí` yaang`na` e nitó` li` fí` ngúu` táang`na` laco`gui tñing` dsea` Israel, joba` ja` e ta~ íing` quí`na` jalé` e cangongñng` Dsea` Jmáang` uíi` 'ná` jóng. ³ Joba` fíi`túu` 'ná` e lí` doñí ii` 'ná` i tóo` li` fí` ngúu` táang`, joba` 'né` nijmití`na` dseáng`- røøb` lajalé` e júu` quiú` ta~ quiá`- Moi` do. ⁴ Jo jaléng` 'ná` i fí` dsíi` e Fidiéeb` ni`íñ` 'ná` e líing`na` dsea` i ja` røøng` dsee` uíi` e jimití`na` e júu` jo, joba` catiúum`ba` Dsea` Jmáang` jogui ca'náam` yaang`na` e laco` jo` ni`íng`na` lajíi` e guiúng` Fidiée` do. ⁵ Dsu` jaléng` jneaa~aa` nisita` dsi`naa` e Fidiée` ni`íng` jneaa~aa` e lí`naa` dsea` i ja` røøng` dsee` la'eáang`cói` Jmiguí` quiá`r` jogui la'eáang` e cajáang` yee`naa` fí` jaguo` Dsea` Jmáang`. ⁶ Jogui song lí`naa` dseáng`- lajang`- dsea` quiá`- Dsea` Jmáang`, joba` ja` e lí` nañí` fa` tóo` li` fí` ngúu` táang`naa` laco`gui litíing` dsea` Israel, dsu`co` ja` e quiéng` e jo; co` lajíi` e quiéng` fí` quini` Fidiée` e jáang`- yee`naa` fí` jaguo` Dsea` Jmáam` e laco` nijmi`neáang`naa` dsea` rú`naa`!

⁷ Jogui 'ná`, guiáb` lami` seeng`na` cói` Dsea` Jmáang`; dsu` lanagui liim` ii` nicatáng` 'ná` júu` e nicatáu`na` e jo` náu`na` lajíi` júu` quiá`- Dsea` Jmáang`. ⁸ Dsu` o` Fidiée` i cajéeng` 'ná` e cajmee`na` lajo, co` dsea` do nicató`r` 'ná` e laco` ni`uíng`na` dsea` quiá`-bre. ⁹ Jo lalab júu` røø`: "Cói` capí` quiéb` nijmé` niróo` ca` quiá`- iñí`." ¹⁰ Dsu` jnea` tab` dsíi` e la'eáang`cói` Dsea` Jmáang` ni`íñ`tu áá`na` calé` catú` laco`gui i` dsíi` jnea`. Jo Fidiéeb` nicuó` iihuíi` i dsea` i jmigóøng` 'ná` cói` jalé` e 'né` jimití`na`, jo ja` e lí` ii` dsea`.

¹¹ Dsea` rú`naa` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` , faco` jnea` guia`bíi júu` e dseáng`- la guím` 'né` jmé` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` e li` fí` ngúu` táaiñ` lí` laco` litíing` dsea` Israel, joba` faco`la`jo, ja` e ta` e jmáng` dsea` Israel jnea` ga` jóng. Jo faco` lajob jmoo`o, joba` ja` liguíng` dsea` Israel uii` quiá`- jalé` e júu` e guiaa` quiá`- jalé` e cangongñng` Dsea` Jmáang` fí` dse` crúu` jóng. ¹² Jogui jaléng` i dsea` i ngí` ta` jmigóøng` 'ná` do e quiá`- e tó` li` fí` ngúu` táang`na`, iguiú`gui fa` nidsi`íim`bre conguia` jo lajoba` nitiúuiñ` 'ná`!

¹³ Jogui co` 'ná`, dsea` rú`naa`, Fidiée` cató`r` 'ná` e laco` jo` quiú`gui ta~ quií`na` e júu` quiú` ta~ quiá`- Moi` do. Jo co` lajob líng`na`, joba` jo` jmée`na` lí` doñí` ee` lí` óo`na` yaang`na`, co` dsea` silaam` nilíng`na`. Dsu`co` guiá`gui e jmicói` rúng`na` lajee`la`o`yaang`na` uíi` e 'neáang`rúng`na`. ¹⁴ Co` lajaléb` lí` fé` júu` quiú` ta~ quiá`- Fidiée` , e júu` laba` eáang`gui liti`: "Jmi`neáang` jaléng` dsea` rún` lí` laco`gui jmi`neáang` uø`." ¹⁵ Jo song jmoo`na` ta` jíing` osi ta` tñing`cói` jalé` e siing`na`, joba` ni`íim` lajíi` juguiú` júu` røø` e sea` jee` 'ná` e cangñng`na` e cacuó` Fidiée`.

Jalé`e lí`dsíi`dsea`fí`jmigüi`jogui`jalé`e iing`Jmiguí`quiá`-Fidiée`

¹⁶ Joba` fíi`guíi 'ná` la guíng`, dsea` rú`naa`: Güiliseem`ba` contøøng` la'eáang`cói` Jmiguí` quiá`- Fidiée` , jo lajoba` ja` jimití`na` lajíi` e lí` óo`na`.

¹⁷ Dsu`co` jalé` e lí` dsíi`naa` do ja` còøng` røø`cói` jalé` e iing` Jmiguí` quiá`- Fidiée` , jogui jalé` e iing` Jmiguí` quiá`- Fidiée` ja` còøng` røø`cói` jalé` e lí`

dsi`naa' do. Dsaco' laji` tú` e na ja` røø` cøøng` quiá`-, joba' ja` cuøøng` e jmée` 'ná` laji` e lñ áa'na' do. ¹⁸ Dsa' song 'ná` seem`ba' e quie` nifí Jmiguí` quiá`- Fidiée` quií`na', joba' e júu` quiá` ta` quiá`- Moi` do jo` quiá` ta` quií`na' lana jóng.

¹⁹ Jo ja` e huïng` e jøø`naa' quiá`- jaléng` dsea` i cá` fí` ga` jogui jmóor` laji` e lñ dsíir` yaaiñ` fa`jalé` e la: mi` lée` jaléng` dseañ` osi jaléng` dseam` e güiiñ` cøo`- dsea` i o` quiá`r`, osi mi` jmoo` dsea` jalé` e 'li` e jié`gui, osi mi` jmóor` jalé`gui e ja` tú` ta` e qui`- tñiñ` jmóor`, ²⁰ osi mi` jmiféng` dsea` lf` doñí` ee`, jogui mi` jmóor` ta` dsea` láang`, osi mi` 'ní` níi` dsea` quiá`- jaléng` dsea` rúiñ`, osi mi` jmóor` ta` jíng`, osi mi` suuiñ` laco`gui la líng` jaang`gui dsea`, osi mi` jmináb` liguuiñ`, osi mi` iiñ` e íbre sili`r` jalé` e sea`, osi mi` 'naam`bre quiá`- rúiñ` co` ja` røø` sñiñ`, osi mi` jíi` la'ó` íbre tí` dsíir` sñiñ`, ²¹ osi mi` dsihuñ` quiá`- jaléng` dsea`, osi mi` jmóor` ta` jngang` rúng`, osi mi` jmóor` ta` fí`, osi mi` dsing`- cùiñ`, osi mi` jmoo` biguir jalé` e ga` e jié` cajo. Joba` fí` guí` 'ná` calé` catú` laco`gui nicafí`i 'ná` ie` lami` jéeng`gui do e jaléng` dsea` i qui`- tñiñ` jmóor` jalé` e ga` lajo, joba` i dsea` i ja` niñiñ` e Fidiée` quié` nifí` quiá`r`, jogui ja` niñiñ` guiée` quiá`r` e cuø` Fidiée` jaléng` dsea` quiá`r` cajo.

²² Dsa' mi` seeng` dsea` la'eáang` cøo`- Jmiguí` quiá`- Fidiée` co` la'eáang` e Jmiguí` doba` jmi`neáang` rúiñ`, jogui e iáang` dsíir`, jogui e seeiñ` juguiá`- júu` røø` cøo`- dsea` rúiñ`, jogui e féng` dsíir` quiá`- rúiñ`, jogui e guiúñ` cøo`- jaléng` dsea` rúiñ`, jogui guiáb` éer` cøo`- jaléng` dsea` rúiñ`, jogui jmiti`bre laji`- júu` e cuør`, ²³ jogui ja` jmicóøng` yaaiñ` jee` dsea` rúiñ`, jogui ja` jmóor` laji`- ta` quiá`r` yaaiñ`. Jogui lajib` júu` quiá` ta` cøøng` røø` cøo`- e júu` la. ²⁴ Jogui jaléng` i dsea` i líng` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` lafa` cató` fí` dse` crúub` jalé` e ga` e jmóor` cøo`-gui jalé` e lñ dsíir` yaaiñ`, jo lajoba` ca'naam`bre quiá`- e jo. ²⁵ Jo co` la'eáang` cøo`- Jmiguí` quiá`- Fidiéeb` niseé`naa', joba` 'né` cuøø` fí` yee`naa` e e Jmiguí` dob quié` nifí` qui`-ii`.

²⁶ Jogui ja` 'né` jmicóøng` yee`naa` jee` jaléng` dsea` o`gui nijmijløng`^ yee`naa` o`gui nijmó`oo` dsihuñ`naa` quiá`- jaléng` dsea` rú`naa` cajo.

6

Jmicóø`na`jaléng`dsea`rúng`na`

¹ Joba` fí` guí` 'ná`, dsea` rú`naa` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` , song móo`- 'ná` e jaang` dsea` rúng`na` nicatóng` fí` ni` dsee` , joba` jaléng` 'ná` , dsea` seeng`na` la'eáang` cøo`- Jmiguí` quiá`- Fidiée` , 'né` niymicóø`ba` i dsea` i e laco` niliseeiñ` laco` la seeng` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` . Jo jmeé`ba` e guiúng`na` cøo`r` , jogui ñiim` áa'na` e laco` ja` güil` e la quié` 'náb` cajo nijiúng`na` fí` ni` dsee` . ² Jogui jmicóø` rúng`na` cøo`- jalé` e huïng` lí` quií`na` , jo lajoba` dseáng`- niliti` laji`- júu` quiá`- Dsea` Jmáang` .

³ Jo song jaang` dsea` i dsíir` e niing` guír, dsu` o` já`- e lajo, co` lico` jmicóøng` 'ñia`bre song i` dsíir` lajo. ⁴ Dsaco` lajaang` lajaam` dsea` 'né` i` dsíir` su guí`- jalé` e jmóor` osi ja` dseeng` é. Jo song i` dsíir` 'ñia`r` e guíá` laji`- e jmóor` do, jo song dseáng`- lajob lí` , joba` ja` 'né` jøør` jial jmoo` dsea` jiéng` . ⁵ Dsaco` lajaang` lajaam` dsea` 'né` to` fíiñ` laji`- e lí` quiá`r` . ⁶ Jogui i dsea` i jmitiñ`- júu` quiá`- Dsea` Jmáang` 'né` cuø`-bre i dsea` i e` quiá`r` do laji`- e catñiñ`- do e laco` niymicóø`reiñ` do.

⁷ Jo ja` jmicóøng` yaang`na`cøo`- jalé` e jmoo`na` , co` jíi`- jaang` dsea` cuøøng` lí` jmicóøiñ` Fidiée` . Cofa` laji`- e jni` dsea` fí` ni` guóo` uø` quiá`r` , e job cajo e nisitñiñ` mi` niró` . ⁸ Jo lajob lí` cøo`- i dsea` i seeng` laco` lf` dsíir` yaaiñ` , co` mi` nití` i` quiá`r` e niñuuiñ` , ni'nám`bre quiá`- Fidiée` lata` . Jogui i dsea` i seeng` laco` iing` Jmiguí` quiá`- Fidiée` , joba` la'eáang` e Jmiguí` quiá`- Fidiée`

dob niliseeiñ` cøøng` cóo!~ dsea` do lata~. ⁹ Jogui song cuø' bí yee~naa' e jmó^oo' jmang!~ e guia~, jogui song dseáng!~ ja` jmitúng~ dsí~naa' e jmó^oo' e jo, joba' mi~ nití~ lí~, ni'lím`baa' guíe~ quí~ ii' e cuø' Fidiée` jaléng~ dsea` quiá'r~. ¹⁰ Joba' contøøm~ 'né~ jmó^naa' jmang!~ e guia~ cóo!~ jaléng~ dsea` jogui e jmicóo!~ naa're, dsu' la guíng`gui eáang' 'né~ jmó^oo' lajo cóo!~ jaléng~ dsea` rú~naa' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~.

Júu^ #`'goo`quiá`- Paa-

¹¹ Jo jøø~na', dsea` rú~naa', jial tíi` cóo!~ e júu~ e jmo'o la quí~na!! ¹² Jo jaléng~ i dsea` i jmoo` úung` e nitó~na' li~ fí` ngúu' táang`na', jmóor` lajo e laco' nijér~ guia~ cóo!~ jaléng~ dsea` caguiang~gui jogui e laco' ja` njimeáng~ dsea` ga` ír` ui~ quiá!~ e guiar` júu~ e cajúng~ Dsea` Jmáang~ fí` dse` crúu^. ¹³ Jo jí`gui jaléng~ i dsea` i jmoo` úung` e tóor` li~ fí` ngúu' táaiñ` do ja` jmitir` jalé!~ e júu~ quiá!~ ta~ quiá!~ Moi~. Dsu' jmóor` úung` e 'nú~ nitó~na' li~ fí` ngúu' táang`na' e laco' njimér~ ráaiñ` fí` quini` jaléng~ dsea` jiéng~ e nicalf!~bre'nú~ e nicajmee~na' li~ fí` ngúu' táang`na!. ¹⁴ Dsu' jnea~, jíi!~ coo` ja` e jmoo`o ráan~n e jié`gui; co` dseáng~ lajíi!~ e calf!~ cóo!~ Dsea` Jmáang~ fí` dse` crúub^, jíi!~ joba' sée!~e teá`. Co`la'eáang` e catáng~ Dsea` Jmáang~ fí` dse` crúu`ba', jo` ee`ta~íing` quié~ e jíi!~ coo` jalé!~ e sea` fí` jmigüi` la lana, jogui líi` lafa` e cajúm`baa, co` jo` seen~ e quiá!~ ta~ jnea` jalé!~ e sea` fí` jmigüi^. ¹⁵ Jogui jo` ee` ta~íing` quí~na` song tóo`li~ osi ja`tóo`li~ fí` ngúu' táang`na' é; dsu`co` lajíi!~ e quiing`gui quí~na` e nicaqui!~ jíing` yaang`na` fí` quini` Fidiée`, jo joba` nilíing`na` dsea` 'míim` lana. ¹⁶ Jo jaléng~ i dsea` i seeng`laco`la líi` e júu~ e nicafá!~a na, cóo!~gui jaléng~ dsea` Israel i quié` Fidiée` nifí` quiá'r~, güiliseem`bre juguiú~ júu~ røø~, jogui güilib` fí` líing~ Fidiée` ír` cajo.

¹⁷ Latí` lana jogui li~ dsé`gui cajo jíi!~ jaang`dsea`nicuø!~guir jnea~ iihuíi'; co` jalé!~ e güi!~ e quié!~ la lana cuø`li~ e jmoo`o lajíi!~ e iing` Fíi`naa` Dsea` Jmáang~.

¹⁸ Joba` dsea` rú~naa', nimíi!~i Fíi`naa` Dsea` Jmáang~ e ni'ír` güea!~ quiá'r~ jee~ 'nú~. Jo lajob` 'né~ lí~.

Jo lanab jíi!~ fé!~ ji` quiá!~ Paa~ e catíing` jaléng~ dsea` quiá!~ Dsea` Jmáang~ i seeng` fí` li~ se` Galacia.

Júu^ e too~ fí' ni~ ji` quiá'~ Paa~ e catíng~ dsea` seeng` fí' ÉFESO

¹ Jnea~ Paa~ líin'n jaang` dsea` apóo^ i jmoo` ta~ ni` júu^ quiá'~ Dsea` Jmáang~, co' lajob ta~ e calí'iáang` dsíi` Fidiée` cacuø'r` jnea~. Jo guiéen` n júu^ guicóo` quíi` na', jaléng` 'ná', dsea` quiá'~ Fí`naa` Fidiée` i neáang` fí' Éfeso i já` líing` júu^ quiá'~ Dsea` Jmáang~. ² Jo mii` i Tiquí`naa` Fidiée` cóo`~gui Fí`naa` Dsea` Jmáang~ e ni'ír` güea`~ quiá'r` jee~ 'ná', jogui e nicuø'r` 'ná' e seeng`na' juguiá` júu^ røø`.

Jalé` e guiú` e nicacuø` Fidiée` jneaa`aa'

³ Jo majmifém`baa` Fidiée` i líing` Fidiée` quiá'~ Fí`naa` Dsea` Jmáang` jogui i líing` Tiquiá'r` cajo, dsuço` la'eáang` e líi`íi` lafa` jaang` dsea` cóo`~ Dsea` Jmáang~, lajoba` Fidiée` nicacuø'r` jneaa`aa` jalé` e guiú`~ e sea` quiá'r` e jáa` fí` li` guiíñ` e laco` uíng` guiú` quí`ii`. ⁴ Jo Fidiée` caguíñ` jneaa`aa` latí` jíi` mi` ná`~gui e nitiroo` jmigüi` e laco` niliguiúng`naa` fí` quinir` e ja` dsee` sea` quí`ii` la'eáang` cóo`~ Dsea` Jmáang~, lí`íi` laco`gui jíi`~ e calí'iáang` dsír` 'níia'r`. ⁵ Jo co` eáam` 'neáang` Fidiée` jneaa`aa`, joba` caguiar` guiú`~ latí` malí` e laco` nijéiñ` jneaa`aa` laco` joo`bre la'eáang` cóo`~ Dsea` Jmáang~, lí`íi` laco`gui jíi`~ e calí'iáang` dsír` 'níia'r`. ⁶ Jo cajmér` lajo e laco` nijmiféng`naa` Fidiée`~, co` eáam` guiúiñ` cóo`~ jneaa`aa` nañí` fa` ja` catíi`naa` e jo. Jo cacuø'r` jneaa`aa` e jo e ja` 'lee` jíi`~ coo` la'eáang` cóo`~ Jóor` Dsea` Jmáang` i 'neáaiñ` eáang` do. ⁷ Jo co` eáam` 'neáang` Fidiée` jneaa`aa` nañí` fa` ja` catíi`naa`, joba` nicaleáaiñ` jneaa`aa` jee` dsee` quí`ii` la'eáang` cóo`~ jmi`øøng` Jóor` Dsea` Jmáang` e catuu` fí` dse` crúu`. Jo la'eáang` cóo`~ e jmi`øøng` dsea` do calíiñ` dsee` quí`naa`. ⁸ Jo co` eáam` guiúng` Fidiée` cóo`~ jneaa`aa` nañí` fa` ja` catíi`naa`, joba` cacuø'r` jneaa`aa` e tíi`naa` jogui e ngáng`naa` ⁹ jalé` e iíñ` jmoo` 'níia'r` e ja` ñí` dsea` jéeng`gui, lí`íi` lajíi` júu` e nicacuør` jéeng`gui quiá`~ jalé` e nijmitir` la'eáang` cóo`~ Dsea` Jmáang~. ¹⁰ Jo lí`íi` laco`gui jíi`~ e nicaguiá` Fidiée` guiú` jéeng`gui, dseáng` nilitib` laco` si`í` mi` nití` í` lajo e Dsea` Jmáam` nilíiñ` dsea` mogui` quiá`~ lajaléng` jogui quiá`~ lajalé` e sea` fí` níff` cóo`~gui fí` ni` guóo`~ uó` la.

¹¹ Jo lajíi`~ malí` Fidiée` nicaguíñ` jneaa`~, dsea` líi`naa` dsea` Israel, e laco` ni'uíng`naa` joo` la'eáang` cóo`~ Dsea` Jmáang` lí`íi` laco`gui nica`~ dsír` jéeng`gui e nijmér`~, jo jaléb` e jmoo` Fidiée` do, jmoo` laco` jíi`~ e líi`íi` e guiáb`~. ¹² Jo nicajmér` lajo e laco` jneaa`~, dsea` níta` dsí`naa` la'uii` e Dsea` Jmáang` nileáiñ` jneaa`~ jee` dsee` quí`ii` see`~naa` e nijmiféng`naa` Fidiée`~, co` íb` dsea` laniing` 'gøiñ`~. ¹³ Jo lajobi` jaléng` 'ná`, dsea` ja` líing`na` dsea` Israel, mi` canáu`~naa` e júu` já` quiá`~ Dsea` Jmáang` e quiá`~ jial laang` dsea` jee` dsee` quiá'r`~, jogui ca'uíng`na` joo` Fidiée`~, joba` cacuø` Fidiée` 'ná` Jmigu` quiá'r`~ lí`íi` laco`gui júu` e nicacuør` jéeng`gui e laco` liing`na` e líing`na` dsea` quiá'r`~. ¹⁴ Jo co` seem` e Jmigu` quiá`~ Fidiée` do cóo`~ jneaa`aa`, joba` lita` dsí`naa` e ni'líng`naa` lajíi`~ e catíi`naa` quiá`~ Fidiée` cartí` mi` nileáiñ` jneaa`aa` conguia` jee` jalé` dsee` quí`naa`, jneaa`aa` dsea` líi`naa` dsea` quiá'r`~. Jo lajob nijmiféng`naa're, co` íb` dsea` laniing` 'gøiñ` fí` la'úng`~.

Jalé` e mi` Paa` Fidiée` uií` quiá`~ jaléng` dsea` quiá`~ Dsea` Jmáang`

¹⁵⁻¹⁶ Jo uií` quiá`~ e cajmée` Fidiée` e nilíng`naa` joo`~, joba` lacoo` ya`~ mi` fón`n dsea` do, cuóø`øre gui'máang`~ uíi`~ 'ná`~ latí` mi` caliñii` e cajáang`~ yaang`na` fí` jaguo` Dsea` Jmáang` jogui eáam` jmi`neáang` rúng`na` cóo`~

jaléng" dsea` quiá'" Dsea` Jmáang" cagviaang" gui cajo. ¹⁷ Jogui mii" i Fidiée` i líing' Fidiée` quiá'" Fí`naa' Dsea` Jmáang", jogui i líing' Tiquí"ii' i laniing` 'gøng" do cajo, e nicuó'r" 'nú' e tiing` ngáng"na' i dseáng" Fidiée` la'eáang' coo" Jmigui` quiá'r", jo lajob nilicuинг`gui'r guiú" cajo. ¹⁸ Jogui mii" i Fidiée` e nicuó'r" 'nú' e nijneá' mogui"na' e laco' niliñí"na' e~ e nisijeeng"na' e ni'ning"na' quiá'r", co' dsea` quiá"bre nilíing"na', jogui jial tíi' jlo" jogui nigo" jalé" e cuø' Fidiée` jaléng" dsea` quiá'r" i catíing" lajo. ¹⁹ Jogui mii" i Fidiée` cajo e niliñí" 'nú' jial ja` cōøng' coo" 'gøng" Fidiée`, jo coo" e 'gøiñ" do jmícoo" jneaa~aa', dsea` líi'naa' dsea` quiá'" Dsea` Jmáang". Jo coo" e laniing` 'gøng" dsea` do, coo" e job cajo cajmér` ²⁰ e cají"tu Dsea` Jmáang" mi" cang" e cajúiñ", jo caguiéeiñ' lí" li` dsée' laco' guiiñ" 'nia'r' fí' niff". ²¹ Jo cazuø' Fidiée` Dsea` Jmáang" e fbing' laniing` gui eáang' jee` lajaléng" i seeng` fí' yú" jmigüi, fa' jaléng" dsea` mogui", jogui jaléng" i si'neaaang" i quiá" ta~, coo" gui dsea` laniing" i quiá" ta~, lí" doñi' ii` dsea` ee` ta~ óor` i quiá" ta~ lajee` lana osi lajee` li` dsé`gui é. ²² Jo lajalé" niguiá" Fidiée` fí' uii" tii" Dsea` Jmáang", jo cang"m'bir cajo e líing' dsea` do dsea` mogui` quiá" lajaléng" dsea` quiá'r". ²³ Jo jaléng" dsea` quiá'" Dsea` Jmáang" líiñ` lafa' coo` ngúu' táaiñ` coo" dsea` do, joba' røøb` sea` qui"ii' laco'gui la sea` quiá'" dsea` do, jo dsea` íb` dsea` mogui` quiá" lajaléng" coo"gui lajalé" e sea` fí' la'ung".

2

Fidiéeb` dsea` caleáaiñ` jneaa~aa' jee` dsee` qui"ii'

¹ Jo lami` jéeng`gui do, jaléng" 'nú' líing"na' lafa' líim`ba' fí' quini` Fidiée` uíi" jalé" e 'lee`na' jogui uíi" jalé" dsee` e ee`naa', ² co' caliséng`na' e jmoo`na' jialco' niróng`na' dsee` laco'gui la jmoo` dsea` jmigüi, jogui cajmití"na' lajíi" ta~ quiá" fíi` i 'ling" i quie` nifi` quiá" jalé" guí' 'li" e íi` fí' yú" jmigüi. Jogui i fíi` i 'ling" do néé nir` jaléng" dsea` i ja` jíi` Fidiée`. ³ Jo lajob cajo lami` see` jneaa~aa' lajíi"naa' lami` jéeng`gui e jmoo`naa' lajíi" e ja` dseeng` e ii`naa' yee`baa', co' jmoo`naa' doñi` ee` já` dsí`naa' jogui i` dsí`naa'. Jo co' lajob jmoo`naa', joba' catíi`baa' e ni'íing"naa'i iihuúf' eáang` quiá" Fidiée` uii` quiá" jalé" e ja` dseeng` e jmoo`naa' do lí" laco'gui iihuúf' e íng` jaléng" dsea` jmigüi` i jmoo` jialco' niróiñ` dsee`. ⁴⁻⁵ Dsu' Fidiée` eáam` fí` líiñ` jaléng" jneaa~aa', jogui eáam` cali`neáaiñ` jneaa~aa', joba' cang"ing`naa' quiá'r" e see`naa' lafa' 'míim`baa' la'eáang` coo" Dsea` Jmáang` nañí` fa` líi`naa' lafa' e líim`bíi` uíi` dsee` qui`naa'. Co`la'eáang`e guiúm` Fidiée` coo" 'nú' nañí` fa`ja`catíing`na', joba' nicaleáaiñ` 'nú' jee` jalé` dsee` qui`naa' lana. ⁶ Jo Fidiée` cajmér` e lafa' røøb` cají"tu' coo" Dsea` Jmáang` mi` cají"tu dsea` do, jogui lafa' caguiéeiñ` jneaa~aa' coliing` coo" dsea` do fí` niff` quiá'r". ⁷ Jo cajmér` e jo e laco' nicuó` li` lata` jial tíi` guiuñ` Fidiée` coo" jneaa~aa' e jíi` ja` catíi`naa' e eáam` 'neáaiñ` jneaa~aa' la'eáang` coo" Fí`naa' Dsea` Jmáang`. ⁸ Jo co` guiúm` Fidiée` coo" 'nú' e jíi` ja` catíing`na', joba' nicang"ing`na' e nileáng`na' jee` dsee` qui`naa' la'eáang` e cajáang` yaang`na' fí` jaguór`. Dsu` e jo ja` cali`na` yaang`na', co` Fidiée`bing` cazuø' 'nú' e jo e ja` 'lee`i. ⁹ Jo jalé` e jo ja` líi`naa' uii` quiá" jalé` e jmoo`naa', dsu`co` faco` lajo, joba` coo" e job nijmijløng` yee`naa'jóng. ¹⁰ Dsu` Fidiée`bing`nicajmée`jalé`e jo qui`ii', co` cajmér`e lafa` cali`míim`baa' la'eáang` coo" Fí`naa' Dsea` Jmáang` e laco`nijmó`oo`jmang` e guiú` lí` laco`gui jíi` guiú` nicaguiar` qui`ii` jéeng`gui e nijmó`oo`.

Jial see`naa' juguiú` jíu`røø`la'eáang` coo" Dsea` Jmáang`

¹¹ Jo téé` áa`na` jial líing`na` ie` lami` jéeng`gui do, 'nú` dsea` ja` líing`na` dsea` Israel. Jo jaléng` jneaa` i líing` dsea` Israel i tíing` tóo` li` fí` ngúu` táang` lajíi`

dseañu' e laco' cuo' li' e líi'naa' dsea` quiá' Fidiée', jo jneab'^ cajo i fé' e ja' líing' 'ná' dsea` quiá' Fidiée'. ¹² Jo jmiguiéng' áa'na' e ie' lami' jéeng'gui do ja' mí' cuíng'na' Dsea` Jmáang', jogui jmaquím' í' óó'na' laco'gui jnea'^, dsea` líi'naa' dsea` siju' dsea` Israel, jogui ja' catíng'na' lajíi' júu' e cajmée` Fidiée` jogui cajmirór' cój' jnea'^. Jo lami' jéeng'gui dsea` i ja' cuíng` Fidiée` lami' líing'na', o'gui líing' ee` sijeá'na' quiá' Dsea` Jmáang'. ¹³ Jo lami' jéeng'gui ja' cuíng'na' Fidiée', dsu' lanagui nicuím'ba' dsea` do la'eáang' cój' Dsea` Jmáang' i catu' jmi'øøng' fí' dse' crúu' mi' cajúiñ' uíi' jneaa~aa'. ¹⁴ Jogui lana, la'eáang' cój' Dsea` Jmáam'ba', røøb' ni' dsi'naa' lajíi'naa', jogui jo'ni' néeng' rú'naa'. Co' lami' jéeng'gui líi' lafa' si' iáb' e sijní' qui'ii' laca'iing'naa', co' ni' néem' rú'naa'. Jo líi' lafa' Dsea` Jmáang' cajgiéeiñ' e iá' do mi' cajúiñ' fí' dse' crúu'. ¹⁵ Co' mi' cajúng' Dsea` Jmáang' uíi' jneaa~aa', joba' ca'uíng' e laco'jo' quié' nifí' qui'ii' e júu' quiá' ta' quiá' 'líi' Moi'. Jo cajmée'r lajo e laco' ca'uíng'naa' coob' 'lé' e 'míi' lají' tú' íing'naa' do la'ó' ca'uíng'naa' dsea` quiá' Dsea` Jmáang'. Jo lajob cajmée'r e laco'jo' ni' néeng' rú'naa'. ¹⁶ Jogui la'eáang' e cajúng' Dsea` Jmáang' fí' dse' crúu' cuaiñ' qui'ii', joba' juguiá' júu' røøb' nisee'naa' cój' Fidiée' lana lají' tú' íing'naa', dsea` ca'ni' néeng' rú'naa', jo cajmée'r e lafa' jaam' dsea` ca'uíng'naa'. ¹⁷ Jo Dsea` Jmáang' cajár' cajaguiar' júu' jial niliseeng' dsea` juguiá' júu' røø' cój' Fidiée` laco'gui 'ná', dsea` ja' lami' cuíng'na' Fidiée', cój'gui jnea'^, dsea` líi'naa' dsea` Israel i cuíng` Fidiée' latí' mi' uiing'. ¹⁸ Co' la'eáang' cój' e cangongüing' Dsea` Jmáang' fí' dse' crúu' cuaiñ' qui'ii', joba' lajaang' lajaang' jneaa~aa', dsea` líi'ii' dsea` Israel qsi o' lajo é, nicuóøm' sii'naa' cój' Tiquí'ii' Fidiée` la'eáang' e jmicój' jneaa~aa' e Jmigui' quiá'r' 'nía'r' do.

¹⁹ Joba' lanagui, røøb' ni' dsi'naa' lají' tú' íing'naa' do, co' dsea` quiá' Fidiéeb' nilíi'ii'; jogui lana lafa' coob' fíi' nilíi'ii' lají' tú' íing'naa'. Co' lanagui laco' coob' fíi' nisee'naa' cój' dsea` do, jo laco' dsea` sinúu' quiá' Fidiéeb' nilíi'naa' lana. ²⁰ Jo jaléng' jneaa~aa', dsea` líi'naa' dsea` quiá' Fidiée', líi'naa' lafa' coo' 'núu'. Jo lafa' tii' fíi' quiá' e 'náu' do líi' jnea'^, dsea` líi'naa' dsea` apoo' quiá' Dsea` Jmáang' cój'gui i dsea` i jmoo' ta' fé' cuaiñ' quiá' Fidiée` cajo. Jogui 'nía' Dsea` Jmáang' líiñ' lafa' e cuiteá' la'uii' e dsée' quiá' quiúung' e 'núu' do. ²¹ Jogui lajaang' lajaang' jneaa~aa', dsea` quiá' Dsea` Jmáang', líi'naa' lafa' cuiteá' e ngoo' so' røø' quiá' e 'náu' do la'eáang' cój' Dsea` Jmáang' cartí' ni'uíi'naa' coo' 'núu' güeang' quiá' Fidiée'. ²² Jo 'ná', dsea` quiá' Dsea` Jmáang' nilíing'na' colíing' cój' jaléng' jnea'^, jo ngoo' uiing'na' laco'gui ngoo' uiing' e 'náu' quiá' Fidiée' do. Jogui jee' jaléng' jneaa~aa' seem' Fidiée` la'eáang' cój' Jmigui' quiá'r'.

3

Mí' caguiá' Paa' júu' quiá' Dsea` Jmáang' jee' dsea` i ja' líing' dsea` Israel

¹ Jnea~ Paa~, jo sijnín'n fí' la lana dsu' uíi' e guiaa' júu' quiá' Dsea` Jmáang' jee' 'ná', dsea` ja' líing'na' dsea` Israel. ² Co' niñib' 'ná' e eáam' guiúng` Fidiée' cój' jnea~ nañí fa' ja' catíñ'na, joba' nicacuó'r' jnea~ e ta' la e laco' ni'uíng' guiá' quiá'na'. ³ Dsucó' Fidiée` cajmée'r e fíi' jalé' e calíiñí' e nilínee' jéeng'gui e njimér' jee' jaléng' dsea` e ja' mí' fíi' dsea` jéeng'gui. Jogui Fidiée` nicacuó'r' jnea~ e calíñii' lí' laco'gui e nicajmée' e capí' fí' ni' jí' quié' e e nicasín'na' quiá'na'. ⁴ Jo mi' ni'na' e jí' do, joba' nilíñí'na' e niñib' jnea~ lajíi' e calíiing' Fidiée` jmér' la'eáang' cój' Dsea` Jmáang' e ja' mí' fíi' dsea` jéeng'gui. ⁵ Co' lajíi' e quiá' Fidiée` e ja' mí' calíñí' dsea` jéeng'gui do, lanagui nicacuó'r' Fidiée` jnea'^, dsea` líi'naa' dsea` apoo' quiá' Dsea` Jmáang', e ngáng'naa' colíing'gui cój' i dsea` quiá'r' i jmoo' ta' fé' cuaiñ' quiá'r' cajo.

⁷ Jo co' eáam' guiúng' Fidiée' cójó'~ jnea~ nañí' fa' ja` catíin' n, joba' cacuø'r' jnea~ ta~ e guiaa~ e júu^ jo. Jogui la'eáang' cójó'~ e laniing' 'gøiñ' do, joba' niçuøøm' jmee~ e ta~ jo. ⁸ Jo jnea~ ja` catíin' n jíi'~ capí'^ e ni'ín'~ n e ta~ jo jee~ jaléng' dsea` quiá'~ Fidiée'. Dsú' la'eáang' e guiúm' Fidiée' cójó'~ jnea~ e jíi'~ ja` catíin' n, joba' cacuø'r' jnea~ ta~ e guiaa~ júu^ quiá'~ Dsea' Jmáang' jee~ jaléng' dsea` i ja` líing' dsea` Israel, jalé~ e jlo'^ niguó~ e 'gøng' eáang' quiá'~ Fíi'naa' Dsea' Jmáang' e jíi'~ ja` quiá'~ naa' jmíi~ ningáng' naa' jial líi'. ⁹ Jogui nicacuø' Fidiée' jnea~ cajo e njmee~ e e niliñí' dsea` lajíi'~ e calíiñ~ jmér~ jee~ 'ná', lí~ lajaléng' 'ná', dsea` ja` líing' na' dsea` Israel, e ja` mí~ ní~ dsea` lajíi'~ mali~, co' ja` mí~ cajmijnéeng' dsea` do e jo. Jo íb' dsea` cajmíeer' jalé~ e sea` ff' la'úng' ff' jmigüí'. ¹⁰ Jo uíi'~ e nilíi'íi' coo' 'lé' la'ó' jneaa~ aa', dsea` líi'íi' dsea` quiá'~ Dsea' Jmáang~, joba' lanagui jaléng' i quiá'~ jmíi~ i quiá'~ ta~ ff' guiá~ güí cójó'~ gui jaléng' dsea` mogui~ i quiá'~ ta~ ff' jo cajo niliñír' e jmiguií~ íim'~ tíi' tiing' Fidiée' jmóor' lí~ laco'gui jíi'~ guiá~ e guiar'. ¹¹ Jo Fidiée' bing' cajmée' jalé~ e jo lí~ laco' i' dsíir' malíi~ gui eáang' e njmér~, lajíi'~ mí~ ná~ gui e nitíroq' jmigüí'. Jo e jo caliti~ quiá'~ Fidiée' la'eáang' cójó'~ Fíi'naa' Dsea' Jmáang~. ¹² Jo co' dsea` quiá'~ Dsea' Jmáang~ nilíi'naa', jogui la'eáang' e nicajáang'~ yee~ naa' ff' jaguór', joba' niçuøøm' sii~ naa' cójó'~ Fidiée', jogui nisita~ dsí'naa' cajo e dseáng'~ ninú~ bre júu^ quiá'~. ¹³ Joba' míi'~ i 'ná' e ja` jmitúng' óo'na' uii~ quiá'~ jalé~ iihuíi' e íing' jnea~ uíi'~ 'ná', dsú' íin'~ n e iihuíi' la e lí~ laco' nidsijéé' guiá~ quiá'~ na'.

M̄i~ cami'' Paa- Fidiéé~ uií~ quiá'- dsea` seeng` fi' Éfeso

¹⁴ Jo uī~ quiá'~ jalé'~ e jō nisí'~ i uó~ jnii~ ff'~ quini~ Tiquí'ii~ Fidiée~. ¹⁵ Jō ībing'~ līng'~ Tiquiá'~ jaléng'~ dsea`~ jmiġüi~ cōo~'~gui~ jaléng'~ dsea`~ i nineáang'~ ff'~ ñiff'~. ¹⁶ Jogui~ mīi'~ i Tiquí'ii~ Fidiée~ e la'eáang'~ cōo~'~ Jmiguí~ quiá'r~ nicuó'r~'~ná~ güea~'~ 'gøng'~ quiá'r~ e laco~'~ nijmicóo~'~ quíi~na', co~'~ jíi~'~ íb`~ dsea`~ i sea`~ quiá'~ jalé'~ e jlo~'~ jogui~ niguo~'~ e jíi~'~ ja`~ tóo~'~ jmiñ~ niguiá~. ¹⁷ Jo~ mībñ~ e contøøng~ guing~ áa'na' Dsea`~ Jmáang~ la'eáang~ e nícajáang~'~ yaang~na'~ ff'~ jaguór~. Jo~ mīi'~bñr~ cajo~ e la'eáang~ e eáam~'~ neáang~ Fidiée~'~ 'ná~, joba~'~ 'ná~'~ eáam~'~ nili~neáang~na'~ dsea`~ do cajo~, jo~ ja`~ jmitung~'~ áa'na'~ lajíi~'~ ff'~ niteáang~na'~. ¹⁸ Jo~ mīi'~bñr~ cajo~ e ningáng~'~ 'ná~'~ røø~ coliing~ cōo~'~ jaléng~'~gui~ jnea~'~, dsea`~ līi~'~ dsea`~ quiá'~ Dsea`~ Jmáang~, jial~ tíi~ laning~'~ e neáang~ Dsea`~ Jmáang~ jneaa~aa!. ¹⁹ Jo~ mīi'~bñ~ Tiquí'naa'~ cajo~ e niliñí~'~gui~'~ dseáang~'~ røø~ jial~ tíi~ laning~'~ neáang~ Dsea`~ Jmáang~'~ 'ná~, nañí~ fa~ jíi~'~ jaang~'~ dsea`~ ja`~ quíi~'~r~ jmiñ~ dseáang~'~ e ningáiñ~. Co~'~ song~ niñí~'~ba~'~ lajø~, joba~'~ seab~'~ la~ dsíing~'~ quíi~na~'~ laco~'~gui~ la~ dsíing~'~e~ sea`~ quiá'~ Fidiée~'~ 'nìa'r~.

²⁰ Jo güülfém' Fí'i'naa' Fidiée~, i dsea` i tiing' jmoo` e jmigui'gui laco'gui jii~ e i' dsi'naa' osi e mii'~naa'r é, jo e jo jmoo' la'eáang' coo'~ bi' quiá'r~ e jmicoó'~ jneaa~aa' quiá'~ jalé~ e jmoo~naa' do. ²¹ Jo majmifém'baa' Fidiée~ contøøng-jogui lata~ jaléng' jneaa~aa', dsea` líi'naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~.

Jo lajob nilí`.

4

Dsea`quiá'- Dsea`Jmáang- lúiñ' lafa' jaam` dsea`lajee` la'ó' rúiñ'

¹ Jnea~ Paa~, jo sijníin~n uíi~ e guiaa~ júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~ jee~ 'nú~, dsea` ja` líng`na' dsea` Israel. Jo míi~i 'nú~ e güiliseem`ba' laco' si'í~ e seeng` dsea` i cató~ Fidiée~ i ni'uíng~ dsea` quiá'r~ lí~ laco'gui nicató'r~ 'nú~ e ca'uíng~na' lajo. ² Jo ja` jmicóong~ yaang~na' jee~ jaléng~dsea` rúng~na', jogui ee~ba' guiá~ jee~ ír~, jogui ja` jmoó`na' guiing~na' cój'r~, jogui jmee~ba' féng~ áá'na' la'ó~ rúng~na' e 'neáang` rúng~na'. ³ Jo co' juguiá~ júu~ røøb` niseeng` 'nú~la'ó~'nú~, dsea` líng`na' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~, la'eáang` cój~ Jmiguí~ quiá~ Fidiée~, joba' jmi'úung~na' e seeng`gui lajo. ⁴ Jo coob` 'lé~ nilíi~ii~ la'ó~ jneaa~aa', dsea` líi~ii~ dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~, jogui dseáng~ lajíi~ Jmiguí~ quiá~ Fidiée~ba' seeng` jee~ jneaa~aa', jogui calíim~ e guiá~ e sijeeng~naa' e nilisee~naa' cøøng` cój~ Fidiée~ lata~. ⁵ Jo jaam` Fíi~naa' Dsea` Jmáang~ i seeng`, jogui jíi~ júu~ quiá~ dsea` í~ba' nijá~ líi~naa', jo uíi~ joba' cajgáang~naa' jmií~. ⁶ Jo jaam` Fidiée~ i seeng`, jo í~bing` líng` Tiquiá~ lajaang` lajaang` jneaa~aa', dsea` líi~ii~ dsea` quiá'r~; jogui í~bi cajo i líng` Fii~ quiá~ lajíi~naa' la'ó~ jneaa~aa'; jogui jmáiñ~ta~ jneaa~aa' e laco' nijmé~naa' lajíi~ e iiñ~ 'ñia'r~, jogui seein`cój~ jneaa~aa' lajíi~naa' cajo.

⁷ Jo Dsea` Jmáang~ cacuø'r~ jneaa~aa' lajaang` lajaang`naa' lajíi~ ta~ e si'íi~ii~ nijmó~oo' quiá'r~ lí~ laco'gui nicali'iíñ~ e cuø'r~ jaléng~dsea` quiá'r~. ⁸ Joba' fé~ fí~ ni~ ji~ quiá~ Fidiée~ cuaiñ~ quiá~ e na e nidsijée~ cój~ Dsea` Jmáang~ jo fé~:

Jo cajgóo~bre fí~ yú~ jmigüí~ e jéeiñ~jaléng~dsea` i calír~, jogui cacuø'r~ dsea` quiá'r~ e tiiñ~ lajíi~ e si'í~nicuø'r~ dsea` do.

⁹ Jo ¿e~ guóng~ e nisór~ fí~ yú~ do? Co' guóng~ e la'uii~ nijgiáaiñ~ fí~ jmigüí~ la cartí~ fí~ ná~ uó~. ¹⁰ Jo Dsea` Jmáam~ i dsea` i cajgáang~ do, jo í~bi cajo i cangáang~tu cartí~ yú~gui lí~ niniing~gui eáang` e laco' íb` nilíng~ Fii~ quiá~ lajalé~. ¹¹ Jo í~bre dsea`cacuø'r~jaléng~jneaa~aa', dsea` líi~ii~ dsea` quiá'r~, lajíi~ e si'í~ nicuør~. Jo cacuør~ e i líng~gui jneaa~aa' jmoó~naa' ta~ ni~ júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~, jogui e i líng~gui jmoo~ta~ guia' júu~ quiá~ jial laang` dsea` jee~ dsee~ quiá'r~, jogui e i líng~gui jmoo~ta~ quié~ nifí~ quiá~ ta~ quiá~ Fidiée~ jogui jmoo~bir ta~ e' júu~ quiá~ dsea` do cajo. ¹² Jo lajob caguiéeng` Dsea` Jmáang~ guiá~ jaléng~ jneaa~aa', dsea` líi~ii~ dsea` quiá'r~, e laco' nijmicóo~naa' dsea` rú~naa' laco' catíing~, jo lajob nicuøø~ bí~ rú~naa' la'ó~ jneaa~aa', dsea` nilíi~naa' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~. ¹³ Jo lajob 'n~ jmó~guí~ cartí~ conrøøb` nijá~ líi~naa' júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~ jogui conrøøb` nilicuíng~naa' dsea` do i líng` Jóó` Fidiée~, jo lajob nilíi~naa' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ i níráang` cartí~ ni'íé~ qui~naa' laco'gui dsea` do 'ñia'r~.

¹⁴ Jo lajob jo` nilíi~guí~ laco'gui líng` jaang` jiuung~ i lajmináb~ jmisíng~ jalé~ e í~ dsíir~ lí~ laco'gui coó~ móó~ fí~ ni~ jmíi~ e dsée~ lí~ doñí~ jié~ fí~ lí~ íí~gui~. Co' i jiuung~ do lajmináb~ naaiñ~ e jmitir~ lí~ doñí~ ee~ júu~ 'míi~ cartí~ nilí~ e nijmigóong` dsea` ír~, fa' jaléng~ dsea` i nitíng` jmigüí~ dsea` rúng~. ¹⁵ Dsu' guiá~gui e sií~naa' jmang~ júu~ já~, jogui e nijmi'neáang` rú~naa' dsea` líi~ii~ dsea` quiá~ Fidiée~, jo lajoba' nidsicuáng`gui qui~ii~ dseáng~ cartí~ ni'ee~naa' laco'gui la ée` Dsea` Jmáang~ 'ñia'r~; co' íb` dsea` líi~ii~ lafa' mogui~ quiá~ jalé~naa', dsea` líi~ii~ dsea` quiá'r~. ¹⁶ Jo jaléng~ jneaa~aa', dsea` líi~ii~ dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~, líi~ii~ lafa' coob` ngúu~ táang`naa' cój~ dsea` do; jo dsea` íb` dsea` líi~ii~ lafa' mogui~ quiá~ lajíi~naa', dsea` líi~ii~ dsea` quiá'r~. Jo dsea` í~bi cajo dsea`cacuø'r~ jneaa~aa' coó~ta~ lajaang` lajaang`naa', dsea` líi~ii~ dsea` quiá'r~; joba' mi~guiá~b` jmoó~naa' e ta~ jo e jmi'neáang`naa' dsea` rú~naa', joba' colíim~ dsicuáng` e ee~naa' guiá~ lajíi~naa'.

Jial seeng`dsea`la'eáang`cój~Dsea`Jmáang~

¹⁷ Jo e lab fii⁻guii⁻ 'ná⁻, dsea` rú⁻naa⁻, la'eáang⁻ cóo⁻ júu⁻ quiá⁻ Dsea` Jmáang⁻, e jo` güiliseeng⁻gui⁻ laco⁻gui⁻ la seeng⁻ dsea` góo⁻na⁻ i ja` cuíing⁻ Fidiée⁻. Co⁻i dsea` i seeiñ⁻ e i⁻ dsíir⁻ jmang⁻ jalé⁻ e ja` ta⁻ íim⁻, ¹⁸ jo líi⁻ lafa⁻ nüub⁻ dsíir⁻, co⁻dsíng⁻ ja` lí⁻r⁻ ni⁻f⁻ dsíir⁻ røø⁻; jo ja` íñ⁻ lajíi⁻ e cuø⁻ Fidiée⁻ jaléng⁻ jneaa⁻aa⁻, dsea` líi⁻ii⁻ dsea` quiá⁻r⁻, uíi⁻ e ja` iiñ⁻ e nilicuíiñ⁻ dsea` do, co⁻ eáam⁻ ue⁻ dsíir⁻.

¹⁹ Jo jíi⁻ ja` lí⁻r⁻ i⁻ líiñ⁻ e cuø⁻ fi⁻ yaaiñ⁻ e jmóor⁻ jalé⁻ e 'li⁻, jo dseáng⁻ ja` quie⁻ ib⁻ jmóor⁻ jalé⁻ e 'li⁻ e tuiñ⁻ jmóor⁻ do.

²⁰ Dsu⁻ 'ná⁻gui⁻, dsea` cuíing⁻na⁻ Dsea` Jmáang⁻, ja` calicuíing⁻na⁻ dsea` do e laco⁻ nijmée⁻na⁻ jalé⁻ e 'li⁻ lajo. ²¹ Co⁻ dseáng⁻ já⁻ba⁻ nicanúu⁻na⁻ júu⁻ quiá⁻ dsea` do, jogui liim⁻ ee` calitíng⁻na⁻ quiá⁻r⁻ jo lajoba⁻ niñí⁻na⁻ e jmang⁻ e jáb⁻ júu⁻ quiá⁻ Dsea` Jmáang⁻. ²² Joba⁻ tåu⁻na⁻ jalé⁻ e 'li⁻ e lamí⁻ qui⁻tíng⁻na⁻ jmoo⁻na⁻ do, co⁻ cóo⁻ e jo cajmée⁻ e eáam⁻ caligóng⁻na⁻. ²³ Jogui jmisíng⁻na⁻ jalé⁻ e i⁻ óo⁻na⁻, jo íí⁻ áá⁻na⁻ jmang⁻ e guiá⁻. ²⁴ Jogui güiliseeng⁻na⁻ e nicali⁻míim⁻ba⁻ e laco⁻ ni⁻ee⁻na⁻ laco⁻gui⁻ la ee` Fidiée⁻ 'ñia⁻r⁻, jogui jmée⁻na⁻ jmang⁻ e guiá⁻, jogui ee⁻na⁻ røø⁻ laco⁻ si⁻í⁻ jee⁻ jaléng⁻ dsea` rúng⁻na⁻.

²⁵ Joba⁻ tåu⁻na⁻ e quié⁻na⁻ júu⁻ e o⁻ já⁻, jo fée⁻ba⁻ jmang⁻ júu⁻ e já⁻ cóo⁻ dsea` rúng⁻na⁻, dsu⁻co⁻ lajíi⁻baa⁻ líi⁻naa⁻ lafa⁻ co⁻ngúu⁻ táang⁻naa⁻ la'ó⁻ jneaa⁻aa⁻, dsea` líi⁻ii⁻ dsea` quiá⁻ Dsea` Jmáang⁻.

²⁶ Jo song jmiguíing⁻ áá⁻na⁻, ja` cuø⁻ fi⁻ yaang⁻na⁻ e ni⁻ee⁻na⁻ dsee⁻; jogui jmi⁻úung⁻na⁻ e ja` huøø⁻ ee⁻ e guíing⁻na⁻ do cajo, ²⁷ jo lajöb ja` cuø⁻na⁻ fii⁻ i⁻ ling⁻ fi⁻ e nijmigøøiñ⁻ 'ná⁻.

²⁸ Jogui jaléng⁻ 'ná⁻ i lamí⁻ jmoo⁻ ii⁻, quiúum⁻ba⁻ e jo` jmée⁻na⁻ lajo, jo jmee⁻ba⁻ ta⁻ guiá⁻ cóo⁻ layaang⁻ guóo⁻na⁻ e laco⁻ seab⁻ e cuø⁻na⁻ jaléng⁻ dsea` i⁻né⁻ quiá⁻ lajo.

²⁹ Jo ja` cá⁻na⁻ júu⁻ 'lé⁻, co⁻ dseáng⁻ lajíi⁻ júu⁻ e guiá⁻ jogui e íing⁻ta⁻ba⁻ 'né⁻ cá⁻na⁻ e laco⁻ nijmicóo⁻ quiá⁻ jaléng⁻ dsea` i ninú⁻ e júu⁻ jo jial nidsicuáng⁻gui quiá⁻r⁻ e cuíiñ⁻ Dsea` Jmáang⁻. ³⁰ Jo ja` jmoo⁻na⁻ e nilíing⁻ fi⁻í⁻ Jmiguí⁻ quiá⁻ Fidiée⁻, co⁻ i⁻bing⁻ seeng⁻ cóo⁻ 'ná⁻ e laco⁻ cuø⁻ li⁻ qui⁻na⁻ e nilíing⁻na⁻ dsea` silaang⁻ mi⁻ nití⁻ í⁻ e nileáng⁻ Fidiée⁻ jaléng⁻ dsea` quiá⁻r⁻ laco⁻ si⁻í⁻.

³¹ Jogui tåu⁻na⁻ jalé⁻ e 'ní⁻ áá⁻na⁻ cóo⁻gui⁻ jalé⁻ e guíing⁻na⁻ quiá⁻ rúng⁻na⁻ cóo⁻gui⁻ jalé⁻ e jiíng⁻na⁻, jogui ja` fo⁻na⁻ júu⁻ 'lé⁻ quiá⁻ rúng⁻na⁻, lí⁻ lajalé⁻ e 'li⁻ e jié⁻gui⁻ é. ³² Jo ee⁻ba⁻ jmang⁻ e guiá⁻ cóo⁻ jaléng⁻ dsea` rúng⁻na⁻, jogui íing⁻na⁻ dsee⁻ quiá⁻ dsea` rúng⁻na⁻ lí⁻ laco⁻gui⁻ la jmoo⁻ Fidiée⁻ e íiñ⁻ dsee⁻ quiá⁻ 'ná⁻ la'eáang⁻ cóo⁻ Dsea` Jmáang⁻.

5

Jial 'né⁻ seeng⁻ dsea` quiá⁻ Dsea` Jmáang⁻

¹ Jo co⁻ 'ná⁻ líing⁻na⁻ joo⁻ Fidiée⁻ i iin⁻ eáang⁻, joba⁻ jmi⁻úung⁻na⁻ e ni⁻ee⁻na⁻ laco⁻ 'ñia⁻ dsea` do. ² Jo güiliseem⁻ba⁻ e jmi⁻neáang⁻na⁻ jaléng⁻ dsea` rúng⁻na⁻ lí⁻ laco⁻gui⁻ Dsea` Jmáang⁻ jmi⁻neáaiñ⁻ jneaa⁻aa⁻ jogui cajáng⁻ 'ñia⁻r⁻ e cajúiñ⁻ fi⁻ dse⁻ cruu⁻uíi⁻ jneaa⁻aa⁻; jo e cajúiñ⁻ do líi⁻ lafa⁻ co⁻ e jmeafii⁻ jlo⁻ e catíng⁻ Fidiée⁻.

³ Jo co⁻ dsea` quiá⁻ Fidiéeb⁻ líing⁻ 'ná⁻, joba⁻ jíi⁻ ja` cuóøng⁻ fi⁻ óo⁻na⁻ fa⁻ e siíng⁻na⁻ cóo⁻ dseañu⁻ osi dseamif⁻ i o⁻ quiá⁻na⁻ é, o⁻gui e i⁻ óo⁻na⁻ jalé⁻ e 'li⁻ e jié⁻gui⁻ cajo, o⁻gui suung⁻na⁻ lí⁻ doñi⁻ ee⁻. ⁴ Jo ja` fo⁻na⁻ júu⁻ 'li⁻ o⁻gui júu⁻ ii⁻ o⁻gui júu⁻ ga⁻ e ja` uiing⁻ sea⁻, co⁻ ja` catíng⁻ jmée⁻ 'ná⁻ lajo; co⁻ guiá⁻gui quiá⁻na⁻ e jmiféng⁻na⁻ Fidiéeb⁻. ⁵ Jogui güilita⁻ óo⁻na⁻ cajo e lí⁻ doñi⁻ ii⁻ dsea` i lée⁻ e güiliñ⁻ cóo⁻ dsea` i o⁻ quiá⁻r⁻, osi jmóor⁻ e 'li⁻ e jié⁻gui⁻ é, osi suuiñ⁻ lí⁻ doñi⁻ ee⁻, joba⁻ i dsea` i ja` qui⁻fi⁻ jmii⁻ e Dsea` Jmáang⁻ cóo⁻gui Fidiée⁻ nicá⁻ nifi⁻ quiá⁻r⁻. Co⁻i dsea` i suung⁻ lí⁻ doñi⁻ ee⁻ do, joba⁻ líi⁻ e lafa⁻ e job jmiféiñ⁻. ⁶ Jo ja`

cuó' ^ fi' yaang~na' e jíi^~ jaang` dsea` nijmigóøiñ` 'ná' cóo' ^ jalé^ júu^ e ja` íing^ ta^. Dsøco' uii^ quiá' ^ jalé^ e 'li^ e nícafá' ^ a na, joba' cuø' Fidiée^ iihuñ^ eáang^ jaléng^ dsea` i ja` náu^ lajíi^~ júu^ quiá'r^-. 7 Joba' ja` quíng^na' jee^ jaléng^ i dsea` i jmoo' lajo.

8 Dsø' 'nú', lami^ jeeng'gui, fi' li^ nuab` seeng`na'; dsø' lanagui, co' nilíng^na' lafa' jaam` dsea` cóo' ^ Dsea` Jmáang^, joba' fi' li^ jneáb` niseeng`na'. Joba' güiliseem`ba' laco'gui i dsea` i seeng` fi' li^ jneá^. 9 Jo mi^ seeng` dsea` fi' li^ jneá^, joba' jmang^ e guiú^ jmóor` cóo' ^ dsea` rúiñ^, jogui éer` røø` cóo' ^ dsea` do cajo, jogui jmang^ júu^ jáb^ quier^. 10 Jo fi^ guíi 'nú', jmi^úung`na' e güiliseem`ba' laco'la iáang`dsíi' Fíi`naa' Dsea` Jmáang^-. 11 Jo ja` sicøøng^ yaang~na' e jmée^na' jalé^ e ja` ta^ íing^ laco'gui la jmoo` dsea` i seeng` fi' li^ nuu^; co' guiú^gui e niff^na're e ja` dseeng` jalé^ e jmóor` do. 12 Dsøco' li^i^ líim^ baa' e lico' fé^bíi^ uii^ quiá' ^ jalé^ e 'li^ e jmoo` i dsea` la'l^ fi' li^ iing^. 13 Dsø' mi^ niff^na're e ja` dseeng` jalé^ e jmóor` do, joba' cajneáb` niing^ jalé^ e jo, jo lajoba' nililí^ jaléng^ dsea` jial líi^ jalé^ e jmoo` dsea` i 14 lí^ laco'gui e júu^ la:

Jmijnée^ a^, 'nø` dsea` lafa' güiin^ uíi^~ dsee^ quíi^-,

jo güijí^tu^ la'eáang' cóo' ^ Dsea` Jmáang^-;

jo lajoba' dsea` do nijmér^ e niliseen^ fi' li^ jneá^ jir^.

15 Jo fíi^ guíi 'nú', dsea` rú^naa', ñiing^ áá'na' jial ni'ee^na' jmang^ e guiú^, jo ja` güiliseeng`na' e jmoo`na' jalé^ e ja` uiing^ sea^, co' lf^i^ lí^ 'né^ ^ áá'na' laco' catíim^ cóo' ^ jalé^ e jmoo`na' do. 16 Jogui jmi^úung`na' e ee^na' guiú^ contøøng^ cóo' ^ jaléng^ dsea` rúng^na', co' eáam` ga` njmoo` dsea` lajee^ lana. 17 Jo ja` jmoo`na' jíi^~ coo^ e ja` mi^ ca'i^ áá'na' røø` laco' catíing^, co' 'né^ jmi^úung`na' e ningám`ba' lajíi^~ e iing^ Fíi`naa' Fidiée^ e nijmée^na'. 18 Jogui ja` jmée^na' jmang^ ta^ ^, co' fi^ gab` cá` jaléng^ dsea` i jmoo` lajo; co' guiú^gui e jíi^~ Jmiguí^ quiá' ^ Fidiéeb^ nicá^ nifi^ quiá^na!. 19 Jogui mi^ føng^ rúng^ 'nú^ la'ó^ líing^na' dsea` quiá' ^ Dsea` Jmáang^, féeng^ rúng^na' cóo' ^ jalé^ júu^ quiá' ^ Fidiée^ e too^ fi^ ni^ jí^ salmos jogui cóo' ^ jalé^ júu^ e ø` dsea` quiá' ^ Fidiée^ cajo cóo' ^gui jalé^ júu^ e cuø' Jmiguí^ quiá' ^ Fidiée^. Lajobi cajo, mi^ ø`na` jogui mi^ jmiféng^na' Fíi`naa' Dsea` Jmáang^, jmee^ba` car` ngocáng` óó`na!. 20 Jogui ja` tiúung`na' e cuø`na` gui'máang^ Tiquí^ii^ Fidiée^ la'eáang' cóo' ^ Fíi`naa' Dsea` Jmáang^ quiá' ^ jalé^ e dsing^na'.

Jial seeng`dsea`quiá' ^ Dsea`Jmáang`cóo' ^ jaléng`dsea`siníu^ quiá'r^-

21 Jo jmée^na' náu^na' júu^ quiá' ^ rúng^na' e iáang` áá'na' e laco' cuø' li^ e jmi^goob'a' Dsea` Jmáang^-.

22 Jo e laba' fíi^i^ 'nú', jaléng^ dseam^, jmi^goob'a' jaléng^ dseañ^ quí^na!. Jo song lajob jmoo`na', joba' náu^ba' júu^ quiá' ^ Fíi`naa' Dsea` Jmáang^-. 23 Dsøco' dseañ^bing^ líing^ dsea` mogui^ quiá' ^ jaléng^ dseam^ quiá'r^ laco'gui Dsea` Jmáang^ líiñ^ dsea` mogui^ quiá' ^ jaléng^ dsea` quiá'r^-. Jo jaléng^ i dsea` quiá'r^ do lí^ lafa' coob` ngúú táaiñ^ cóo' ^ dsea` do. Jo dsea` dob dsea` láaiñ^ jaléng^ dsea` quiá'r^ jee^ dsee^ quiáiñ^-. 24 Jo jaléng^ dseam^ 'né^ nú^bre júu^ quiá' ^ dseañ^ quí^na' jaléng^ dsea` quiá'r^ e iáang` dsíir` lí^ laco'gui jaléng^ dsea` quiá' ^ Dsea` Jmáang^ 'né^ jmér^ náu^bre júu^ quiá' ^ dsea` do cajo.

25 Jo e laba' fíi^i^ 'nú', jaléng^ dseañ^, jmi^neáang`na' jaléng^ dseam^ quí^na' laco'gui Dsea` Jmáang^ jmi^neáaiñ^ jaléng^ jneaa^aa', dsea` líi^naa' dsea` quiá'r^, jogui cajáng^ 'ñia'r^ e cajúiñ^ uii^ quiá' ^ ii^ cajo. 26 Jo cajmér^ lajo e laco'ca'uíng^naa' dseáng^ jíi^~ dsea` quiá' ^ Fidiée^. Jogui cajmér^ e lafa' cajgíng^naa' cóo' ^ e jmi^ e cajgáang^naa' do cóo' ^gui e júu^ quiá'r^ e caguiar^ do cajo. 27 Jo cajáng^ 'ñia' dsea` do e cajúiñ^ e laco'nisíñ^ jaléng^ jneaa^aa' fi' quinir^ laco' jaang` dsea` i sijgíng^ jogui i siguiúng^ fi' quini^ dsea` do jogui

í jíi'~ cōo` dsee` ja` sea` quiá'~. ²⁸ Jo jaléng` dseañu" 'nē` 'neáam`bre jaléng` dseam̄ quiá'r` lī`^ laco'gui la 'neáang` yaaiñ~. Cō' i dsea` i 'neáang` dseam̄ quiá'~, joba' 'neáaiñ` yaaiñ~ cajo. ²⁹ Dsuco' ja` seeng` dsea` fa' e ja` to` fīing` yaaiñ~, cō' lī`^ lī jmóor` i røøb` jogui to` fīiñ` cōo`~ jalé` e 'nē` quiá'r` . Jo lajob jmóo`gui Dsea` Jmáang` cōo`~ jaléng` jneaa~aa', dsea` lī`^ hī` dsea` quiá'r` , røøb` to` fīiñ` cajo, ³⁰ cō' lafa' ngúu` tám`bre lī` jneaa~aa', dsea` lī`^ hī` dsea` quiá'r` . ³¹ Cō' lalab fē` fī ni` jī` quiá'~ Fidiée` : "Naam` jaléng` dseañu" quiá'~ tiquiá'r` jogui quiá'~ niquiá'r` , jo dsilíiñ` cōo`~ dseam̄ i nicúng` guó` cōo`~bre, joba` lajī` huáaiñ` do ni'uíiñ` lafa' jaam` dsea` ." ³² Jo e júu` quiá'~ Fidiée` na ja` mī` cangáng` dsea` røø` jéeng`gui, dsu! jnea`gui fá`a e júu` la lana cuaiñ` quiá'~ Dsea` Jmáam` coliing`gui cōo`~ jaléng` jneaa~aa', dsea` lī`^ hī` dsea` quiá'r` . ³³ Jo lajob lī` , lajaang` lajaam` 'ná` dseañung`na', 'nē` 'neáam`ba' dseam̄ quií`na` laco'gui 'neáang`na` yaang`na'; jogui lajobi jaléng` dseam̄ 'nē` jmi'gó`bre dseañu" quiá'r` cajo.

6

¹ Jogui e laba` fī` i 'ná` , jaléng` jiuung` , jmée`na` náu`~na` jalé` ta~ quiá`~ tiquií` niquií`na` , cō' lajob iing` Fidiée` e catíing` njmée`na` ! ² Jogui e lab júu` la'uui` e quiá`~ ta~ quiá'~ Fidiée` e song jmiti` dsea` e jo, joba` ní`íñ` e nisí`íñ` e nicuó`~ Fidiée` ír` ; jo lalab fē` e júu` do: "Jmi'goo` tiquií` cōo`~ niquií` , ³ jo lajoba` niliseen` juguiá` jogui niñiin` e huøøb` seen` fī` jmigüí` ."

⁴ Jogui jaléng` 'ná` , dsea` līng`na` teaa` , ja` jmoo`na` e niliguíng` jaléng` jío`na` ; cō' guiá`~gui e jmicuaang`na're e íib`'goo` quiá'r` cōo`~ jalé` e e`na're laco'gui cōøng` cōo`~ júu` quiá'~ Dsea` Jmáang` .

⁵ Jogui lalab fī` i jaléng` 'ná` , dsea` si`niing` i jmóo` ta~ huí` i ja` 'léeng` , jmee`ba` náu`~na` jalé` ta~ quiá`~ fii` quií`na` . Jogui jmee`ba` jalé` ta~ jo e jmi'goo`ba're jogui e ngocáng` óo`na` cajo lī`^ laco'gui catíing` e 'nē` jmée`na` cōo`~ Dsea` Jmáang` 'ñia'r` . ⁶ Jogui jmee`ba` ta~ røø` laco` si`í` , jo o` jíi` mi` ní` fii` quií`na` 'nē` jmée`na` ta~ e lī`^ laco` nijá`na` guiá` cōo`r` . Jo cō` 'ná` dsea` i jmóo` lajíi`~ e iing` Fíi`naa` Dsea` Jmáam` nilíng`na` , joba` car` ngocáng` áa`ba` 'nē` jmiti`na` e ta~ do, jo lajoba` iáang` dsí` Fidiée` cōo`~ jalé` e jmoo`na` do. ⁷ Jo 'nē` jmée`na` e ta~ do e iáang` óo`ba` laco'gui catíing` jmée`na` mi` jmoo`na` lajíi`~ e iing` Dsea` Jmáang` , jo o` laco` mi` jmoo`na` ta~ fī` quini` dsea` jmigüí` . ⁸ Co` niñib`~'ná` e doñi` ii` dsea` , si dsea` si`niing` i jmóo` ta~ huí` e ja` 'léeng` osi` o` lajo é, niíml`bre lajíi`~ e catíiñ` e cuø` Fidiée` quiá`~ jalé` e guiá` e cajmearer` do.

⁹ Jogui jaléng` 'ná` , dsea` līng`na` fii` , ee`ba` røø` cōo`~ jaléng` dsea` jmoo` ta~ quií`na` , jo ja` jmée`na` soo` áa`na` cōo`r` . Jogui téé` óo`na` e jaam` Fíi`naa` Fidiée` i seeng` i guiing` fī` ñifi` i quiá`~ ta~ quií`na` cōo`~gui dsea` i si`niing` i jmóo` ta~ quií`na` cajo. Co` fī` quini` Fidiée` røøb` lī`naa` lajaang` lajaang`naa` .

Jialjmi'óng` dsea`yaaiñ`jee` i 'ling`

¹⁰ Jogui lana, dsea` rú`naa` , cuøø`~ bī` yaang`na` lajíi`~ fī` niteáang`na` la'eáang` cōo`~ e bī` 'gøng` quiá`~ Fíi`naa` Dsea` Jmáang` , cō` dsea` quiá`~ dsea` dob nilíng`na` . ¹¹ Jo jmi'óng` yaang`na` cōo`~ jalé` e cangúng`na` e cacuø` Fidiée` 'ná`~ e laco` ja` nicá`na` fī` ga` mi` iing` fii` i 'ling` jmigøøiñ` 'ná` , lafa` jaang` 'léé` quié`bre cōo`~ jalé` e jmi'óng` 'ñia'r` mi` dséer` jee`~ 'nii` . ¹² Co` ja` jmoo`naa` ta~ tíng` cōo`~ dsea` jmigüí` , cō` ta~ tíng` cōo`~ jalé` guí` lī`^ e eáang` óo` bī` e íi` fī` guiá`~ güí`ba` jmoo`naa` , cō` e guí` jo quié` nifi` jogui silí`~ jaléng` dsea` fī` la fī` na. ¹³ Joba` jmeáang`na` ta~ jalé` e cangúng`na` e cacuø` Fidiée` 'ná`~ e njimi'óng` yaang`na` , jo lajoba` nité`na` cōo`~ i 'ling` mi` nití`~

í' e nijmeáiñ' 'ná' ga'. Jøba' mi~ calí~ na' jalé' e jo, jie~ mi' tå'na' lajíi'~ fí' teáang~ na' jóng.

¹⁴ Jo jie~ mi' tå'na' lajíi'~ fí' niteáang~ na' e quié~ ba' jmang'~ júu~ já'~ quiá'~ Fidiée'; jo e júu~ já'~ na líi' lafa' coo` lo'ñuu' tu' e 'ñuu' teá` tu` jaang` 'lée~. Jogui ee~ ba' røø` fí' quini~ Fidiée` contøøng~; jo e na líi' lafa' coo` 'mi'qui' ñí~ quiá'~ jaang` 'lée~ cóo'~ e jmi'óin' ff' nidsíir' ff' jee~ 'nii'. ¹⁵ Jogui 'né~ néeb` guiá~ quíi~ na' contøøng~ e laco' ni'uóng`na' nigüiguiá~na' júu~ quiá'~ Dsea` Jmáang~ e quiá'~ jial seeng` dsea` juguiá~ júu~ røø` cóo'~ Fidiée'; jo e na líi' laco'gui mi~ jaang` 'lée~ guieeng`guiá~ 'ñia'r' e ni'ó'r~ lomiír~. ¹⁶ Jo co' nícajáam~ yaang~na' fí' jaguo` Dsea` Jmáang~, jøba' quíi'~ba' jmi'ñong` yaang~na' jee~ jalé' e ga` e iing~ fí~ i'ling`~ nijmeáiñ' 'ná'; jo e na líi' laco'gui mi~ jaang` 'lée~ quié~bre cóo'~ e njimi'ñong` 'ñia'r' jee~ ñisq~. ¹⁷ Jo nisilaam~ba' jee~ dsee~ quíi~na'; jo e na líi' laco'gui coo` logui~ ñí~ quií~na' cóo'~ e jmi'ñong`na' mogui~na'. Jogui jmeáam~ba' ta~ e júu~ quiá'~ Fidiée` e nica'líng`na' do e cacuø` Jmiguí~ quiá'r~; jo e júu~ na líi' laco'gui coo` ñisq~ e eáang` dsea` jee~ 'nii'. ¹⁸ Jo lajee~ jo, ja` tiúung`na' e føng`na' Fidiée` jogui mi'~na' dsea` do contøøng~ la'eáang` cóo'~ Jmiguí~ quiá'r~ e nijmicóo'r~ 'ná'. Jo contøøm~ 'né~ e ñiing~ áa'na' e ja` nilitúng~ óo'na' e mii'~na' Fidiée` ui~ quiá'~ lajiing` dsea` quiá'r~.

¹⁹ Jogui mi'~na' Fidiée` ui~ quié~ jnea~ cajo, e nícuó'r~ jnea~ e ñi'baa e~ júu~ niguiaa~ jee~ dsea` e ja` 'gó'o e laco' niliñí` dsea` júu~ quiá'~ Dsea` Jmáang~ e quiá'~ jial laang` dsea` jee~ dsee~ quiá'r~ e ja` mi' caliñír` lamí~ jéeng`gui. ²⁰ Co' Fidiée` casfiñ` jnea~ fí` la e laco' niguiaa~ júu~ quiá'~ jial laang` dsea` jee~ dsee~ quiá'r~, jo uiing~ e jøba' e siññin`n lana. Jo mi'~gui' Fidiée` ui~ quié~ e e laco' nifa`^a e júu~ jo jee~ jaléng` dsea` e ja` 'gó'o jíi'~ capí`~.

Júu~ guicóo`~ lí~ cadséng~ quiá'~ Paa~

²¹ Jo Tíquico líiñ`jaang`dsea` quiá'~ Fidiée` i'neáang`naa' eáang` jogui~i ée`ta~ røø` cóo'~ jalé' ta~ quiá'~ Fidiée`. Jo dsea` íb` nicár` júu~ fí` na jial seen~ jogui jalé` e jmoo`o fí` la cajo. ²² Jo uiing~ lajøba' nisñin`nre fí` na e laco' nijmeá'r~ 'ná' júu~ jial see~naa' fí` la, jo lajøba' nícuó'r~ 'ná' bí` e laco' ja`gui líing`na' fí`í` uíi`~ jnea~.

²³ Jo mi'~i Tíquí`naa' Fidiée` cóo'~gui Fí`naa' Dsea` Jmáang~ e nijmér~ e niliseeng` 'ná', dsea` líing`na' dsea` quiá'r~, juguiá~ júu~ røø`, jogui e ni-jmi`neáang` rúng`na' la'eáang` e nícajáang~ yaang~na' fí` jaguo` dsea` do. ²⁴ Jo mi'~i Fidiée` e güi'í`bre güea`^ quiá'r~ jee~ jaléng` dsea` quiá'r~ i'neáang` Fí`naa' Dsea` Jmáang~ contøøng~ jogui lata~.

Jo lanab jíi` fé` ji` quiá'~ Paa~ e catíng~ jaléng` dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i seeng` fí` Éfeso.

Júu^ e too~ fí' ni~ ji` quiá'~ Paa~ e catíng~ dsea` seeng` fí' FILIPOS

¹ Jnea~ Paa~ cóo~ Timoteo líi'naa' dsea` i jmoo` lajíi~ e iing~ Dsea` Jmáang~. Jogui lana guiéeng~ naa' júu~ guicóo~ quiá~ na', dsea` quiá~ Fidiée~ i neáang~ fí' na fí' Filipos i líng~ lafa' jaam` dsea` cóo~ Dsea` Jmáang~. Jogui lajobi guiéeng~ naa' júu~ guicóo~ quiá~ jaléng~ dsea` mogui~ i quiá~ ta~ jee~ 'ná~ cóo~ guí jaléng~ i jmicóo~ guí quiá~ r~ cajo. ² Jo mii~ Tiqui~naa' Fidiée~ cóo~ guí Fíi~naa' Dsea` Jmáang~ e ni'r~ güea~ quiá~ r~ jee~ 'ná~ jogui e nicuó~r~ 'ná~ e seeng~na' juguiá~ júu~ røø'.

Mi~ caféng~ Paa~ Fidiée~ uíi~ quiá~ dsea` seeng` fí' Filipos

³ Jo lacoo` née~ mi~ dséng~ dsii~ 'ná~, cuóø~ø guimáang~ Fidiée~ uii~ quií~na'. ⁴ Jogui lacoo` née~ mi~ fón~n Fidiée~ uii~ quií~na' lajaléng~na', jmoo~o e iáang~ dsiba, ⁵ co' eáam` cajmicóo~ rú~naa' e guia~naa' júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~ jíi~ ie~ lati' mi~ caneeng~ rú~naa' jo cartí~ jmii~ na. ⁶ Jo tab~ dsii~ e Fidiée~bing~ i canaang` jmoo` jalé~ e guí~ jee~ jaléng~ 'ná~, jogui fíbi cajo~ i nijmé~guí lajo~ cartí~ niteáiñ~ e ta~ jo ie~ mi~ nití~ í~ e nigüéeng~tu Dsea` Jmáang~ fí' jmigüí~ la. ⁷ Jo dseáng~ lajob catíng~ e fí~ dsii~ uii~ quií~na' lajaléng~na', co' eáam` 'neáan~n 'ná~ jogui røøb` nica~íng~naa' jalé~ e guí~ e cuø~ Fidiée~ jneaa~aa', nañí~ fa' iuun~ sijníin~n fí~ dsíi~ 'næñí~ osi e niguién~n fí~ quini~ dseata~ é, e jmi'ø~ø osi jmitaa~dsíi~ dsea` e júu~ quiá~ jial laang` dsea` jee~ jalé~ dsee~ quiá~r~. ⁸ Jo Fidiéeb` dsea` ñir~ jial túi~ e iin~n nimáan~n lajaléng~ 'ná~ lí~ laco~ jíi~ e cuø~ Dsea` Jmáang~ jnea~ e njimi~neáan~n 'ná~.

⁹ Jo mii~i Fidiée~ e eáang~guí nidsicuáng~ e jmi~neáang~ rúng~na', jogui e nicuó~guir 'ná~ e nilijmí~na' jogui e ningáng~na' ¹⁰ e laco~ lí~na' guí~na' contøøng~ lajalé~ e guí~. Jo lajob quií~na' jmii~ e seeng~na' e ee~na' guí~ e laco~ ja` nilisea` dsee~ quií~na' mi~ nití~ jmii~ e nigüéeng~tu Dsea` Jmáang~ fí' jmigüí~ la. ¹¹ Jo ie~ jo jaléng~ 'ná~ njáq~na' júu~ cuaiñ~ quiá~ jalé~ e guí~ e cajmee~na' la'eáang~ cóo~ Dsea` Jmáang~ e laco~ njimi~goo~na' Fidiée~ jogui nijmiféng~na' dsea` do.

Seen~ fí' jmigüí~ la e jmoo`o lajíi~ e iing~ Dsea` Jmáang~

¹² Jo jnea~ iin~n e niliñí~ 'ná~, dsea` rú~naa', e jalé~ e nicangongíin~n fí~ la dseáng~ eáam` nicali~íng~ ta~ e laco~ nini~guí júu~ quiá~ jial laang` dsea` jee~ jalé~ dsee~ quiá~r~. ¹³ Co' jaléng~ dsea` i jmoo` ta~ fí~ 'ná~ li~ guiring~ dseata~ dsea` féng~ quiá~ dsea` romano cóo~ jaléng~guí dsea` cagviaang~, guíab~ ñir~ e sijníin~n fí~ dsíi~ 'næñí~ dsu~ uíi~ e líin~n dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~. ¹⁴ Jogui mi~ caliñí~ jaléng~ dsea` rú~naa' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ e sijníin~n fí~ la, joba` e jie~ ja` lajalém~ dsea` do eáang~guí nicagvia`dsíi~ e ni'r~ júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~, jogui dseáng~ ja` gó~bre jmoo` lajo~.

¹⁵ Jo e jáb~, i líng~ i dsea` fí~ guiar~ júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~ dsu~ e dsihuíim~bre osi e 'ní~ní~bre é, jo dsu~ i líng~guí jmoo` e ta~ jo e guí~ dsíi~bre.

¹⁶ Jogui i líng~ i dsea` fí~ jmoo` e ta~ jo e ngocáng~ dsíi~bre co' eáam` 'neáaiñ~ Fidiée~, co' ñí~bre e uiing~ e iuung~ jnea~ fí~ la e laco~ jmi'ón~n júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~; ¹⁷ jo dsu~ i líng~ i dsea` fí~ guiar~ júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~ e lí~ laco~ njimeáng~ quiá~r~ yaam~bre, jogui ja` jmoo` e ngocáng~ dsíi~ e ta~ jo, co' lico~ iñ~ e ni'meáang~guir jnea~ li~ iuun~ fí~ dsíi~ 'næñí~ la. ¹⁸ Jo dsu~ ja` e cuaiñ~ quié~ e jialco~ guia` dsea` e júu~ jo, si e ngocáng~ dsíi~ osi o' lajo~ é; co' jmi'iáam` dsi` jnea~ dsu~ e guia` dsea` júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~.

Jo eáam'bí nili'iáang` dsii~, ¹⁹ co' ñi'baa e nileám'baa lí~ iuun~ la, co' jaléng` 'ná~ míi~ba' Fidiée~ uui~ quié~e, jogui jmicóo~bi Jmiguí quiá~ Dsea` Jmáang~ jnea~ cajo. ²⁰ Jo dsu' eáam' iin~n jogui eáam' sijeen~ e ja` nicuó~ Fidiée~ fí e nicaq~ fí'i~, co' lí~ lí~ eáang'gui sijeen~ e teá` dsii~ e guiaa~ júu~ fí quini~ jaléng` dsea~, jo lajob nijmi'goo~ Dsea` Jmáang~ e ngocáng` dsii~ jo ja` e lí~ e seen~ osi e júun~n é. ²¹ Co' jnea~ seen~ fí jmagüí~ la e jmoo`o lajíi~ e iing~ Dsea` Jmáang~; jogui song jún~n, joba' guiá~ guib ni'uíng~ quié~e jóng. ²² Jo dsu' song seeng~guí fí jmagüí~ la, nilí'bí jmeé~e ta~ e laco' nilifíng~gui dsea~ quiá~ Dsea` Jmáang~; joba' ja` ñii~ e~ niguíi~i, su e seeng~guí ofa' e júum~baa é. ²³ Co' huíim' lí~ quié~e e niguíi~i coq~ lajee~ e tú~ júu~ la: ca'íng~ e iáang` dsii~ e nijúun~n e laco' niní~i cóo~ Dsea` Jmáang~ fí jmagüí~ coq~, co' lajoba' e eáang'gui nijmeáng~ quié~e; ²⁴ jogui e ca'íng~gui do, eáang'gui la guíng~ quíi~na' e seem~bí fí jmagüí~ la. ²⁵ Jo co' nitab~ dsii~ e seem~bí fí jmagüí~ la, joba' nija'bí cóo~ 'ná~ fí' na e laco' nijmicóo~bí 'ná~ e nidsicuáng~gui quíi~na' cóo~ júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~, jogui e laco' eáang'gui nili'iáang` óo'na' cóo~ e júu~ e já~ nicalíng~na' do. ²⁶ Jo mi~ niguíéng~túu~ fí jee~ 'ná~, nili'iáang'gui óo'na' uií~ quiá~ jalé~ e guia~ e nicajmée` Dsea` Jmáang~ cóo~ jnea~.

²⁷ Jo jmi'úung`na' e niliseeng`na' røø` laco' cóong` cóo~ júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~. Joba' nañí~ fa' e gáa'a ga'eé'e 'ná~ osi huíi~bi táan~n é, dsu' tab~ dsii~ e teá` teáang~na' cóo~ júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~ jogui e dseáng~ conrøø` siing~na' lajaléng~na' e cuó~bi' bí~ yaang~na' coliing~ e laco' nijá~ líng` dsea` júu~ quiá~ jial laang` dsea` jee~ jalé~ dsee~ quiá~r~, ²⁸ jogui e ja` fóøng~na' jíi~ capí~ jaléng` dsea` jí~'ní~'ní~ quíi~na'. Co' e na cuø li~ quiá~ jaléng~ i dsea` do e ningolíiñ~ fí' lí~ lí~, jo dsu' quií~ 'ná~ cuø li~ e niliseem`ba' lata~ cóo~ Fidiée~, co' lajob nisi~i~ quiá~ dsea` do. ²⁹ Co' dsea` quiá~ Dsea` Jmáam~ líng~ 'ná~, joba' ngíing`na' e já~ líng~na' júu~ quiá~r~, jogui ngíim`ba' cajo e nimó`na' iihuíi~dsu' uií~ e nilíng~na' lajo, ³⁰ co' conrøø` 'ní~ níng~ dsea` jneaa~aa' lana, jo móob~ 'ná~ e lajob cajmeáng` dsea` jnea~ lami~ jéeng'gui, jogui niñí~bi' cajo e lajobi jmóor` cóo~ jnea~ latí~ lana.

2

Dsea` Jmáang~ cajmi'uóng~ 'ñia'r' jo ca'uíiñ~ jaang` dsea` niing~

¹ Jo teáb` óo'na', dsu'co' lafa' jaam` dsea` líng`na' cóo~ Dsea` Jmáang~; jogui ja` fí'i~ líng`na', co' Dsea` Jmáam~ 'neáang` 'ná~ jogui Jmiguí quiá~r~ seem` røø` coliing~ cóo~ 'ná~; jogui jmi'neáang` rúng`na', jogui fí~ líng~ rúng`na' cajo, ² joba' jmeé~bi' bí~ e laco' jmi'iáang`na' dsii~ e seeng`na' coliing~ juguiá~ júu~ røø~, jogui 'neáam` rúng`na' lajiing`na', jogui coo`ba' fí~ óo'na' lajíi~ fí teáang~na!. ³ Jo jie~ mi~ jmoo`na' jíi~ coo~ e móo~na' e jmoo` dsea` rúng`na' dsu' uií~ e 'ní~ máang`na'r osi e jmicóong~ yaang~na' é, co' lí~ lí~ 'né~ e jmi'uóng~ yaang~na' jogui e jmi'goo`na' dsea` rúng`na' eáang'gui laco' yaang~na!. ⁴ Jo dsu' ja` jmée~na' e lico~'no~na' jial ni'uíng~ guia~ quíi~na' yaang~na', co' lajob 'né~ 'no~na' cajo jial ni'uíng~ guia~ quiá~ jaléng` dsea` rúng`na'.

⁵ Jo íi~ óo'na' røø` lajíi~ fí~ teáang~na' lí~ laco'gui cajmée` Dsea` Jmáang~.

⁶ Co' ír` røøb` cóøiñ` cóo~ Fidiée~,

jo dsu' ja` cajmeáng` 'ñia'r' fa' e røø` cóøiñ` cóo~ dsea` do,

⁷ co' cab' caséer` lajíi~ e sítíiñ~ quiá~ Fidiée~,

jo ca'uíiñ~ e røøb` cóøiñ` laco' jaang` dsea` jmagüí~ i jmoo` ta~ fí~ quini~ dsea` rúng~,

jo caliséiñ~ fí~ guóo~ uó~ e líiñ~ jaang` dsea` jmagüí~.

⁸ Jo dsu' lajee~ e ca'uíiñ~ lajo, cajmi'uóng~ 'ñia'r' e ja` cajmée` ta~ quiúr' 'ñia'r',

co' lajii'~ ta~ quiá' Fidiée`ba' cajmér` car` cartí' í` e catáiñ` fí` dse` crúu~, jo fí` job cajúiñ`.

⁹ Jo uíi'~ e lajob cajmér`, joba' Fidiée` caseaiñ` dsea` do yé`^gui, jogui cajmér` e niing`gui dsea` do lajee` lajalé` jogui lajee` lajaléng` i seeng` fí` la'úng` fí` jmigüí`.

¹⁰ Jo cajmée` Fidiée` lajo e laco' mi` ninú` jial tí` niing` Jesús, joba' coo` quiéeb` nisí` dsea` uó` jnir` doñí` jié` seem`bre, si fí` jmigüí` coo` osi fí` jmigüí` la osi fí` lí` teáang`~ líi` é,

¹¹ jo nililí`^ lajiing` dsea` jo nifé'r` e jáb`~ e Dsea` Jmáam` líiñ` Fii` i quiá` ta~ fí` la'úng`~,

jo lajoba' nijmi'gó` lajiing` dsea` Tiquí`ii` Fidiée`.

Dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` líiñ` dsea` i lafa' sijing` jee` dsea` jmigüí`

¹² Jo lana, dsea` rú`naa' i iin`n eáang`, jo lí`^ laco' nicajmee`na' náu`na` contøøng` júu` quiá`- Fidiée` e nicaffí` i 'ná` lajee` e nicataan`n cóo`^ 'ná`, joba' eáang`gui 'né` jmée`na' náu`na` cajo mi` ja` quidgeáan`n cóo`^ 'ná`. Jo jmi'goo`na` e ngocáng` óo`na` lajii`~ e fí` guiá` lí` niteáang`na` cóo`^ Dsea` Jmáang`~; ¹³ co` Fidiée`bing` i cuø` 'ná` e iing`na` jmée`na` jmang`~ e guiá`~, jogui dsea` íb` cajo i jmicóo`^ 'ná` e laco` nijmée`na` jalé` e jo lí`^ laco` e iáang` dsíir` 'nía'r`.

¹⁴ Jo jmée`na` lajalé` e jmoo`na` e ja` sée`na` dsee` jogui e ja` jiing`na`, ¹⁵ jo lajoba' jíi`~ jaang` dsea` niguié'r` jial ni'níñ` 'ná` osi nicuó'r` 'ná` dsee` é. Jo jmiliing` yaang`na` e líing`na` dseáng`~ joo` Fidiée` i ja` si`ling`^ jee` dsea` jmigüí` i seeng`jmíi` na. Co` jaléng` i dsea` seeng`jmíi` na eáam` líiñ` jogui ja` i` dsíir` laco` catíng`~. Jo dsu` 'ná` líing`na` dsea` i lafa' sijing` jee` jaléng` dsea` jmigüí` i seeng` fí` lí` náu` lí` laco`gui jing` jaléng` náu` i sitóng`~ yá`^ jmigüí` mi` canuá`~. ¹⁶ Jo lajob líing`na`, joba' ee`na` jaléng` dsea` e júu` quiá`- jial niliseeng` dsea` cøøng` cóo`^ Fidiée` lata`~. Joba` mi` nití` í` e nijáatú Dsea` Jmáang` fí` jmigüí` la, eáang`gui níl'iáang` dsíi` uii` quiá`na`, co` ní`baa e eáam` nicali`líng` ta` lajii`~ e ta` huíng` e nicajmé` e jee` 'ná` jogui lajobi` lajalé` iihuí` e nicamó` o jee` 'ná` cajo. ¹⁷ Jo nañí` fa` nijáang`~ 'nía`a e nijúun`n e laco` ni`ié` lajii`~ e cuø` 'ná` Fidiée` uíi`~ e já` líing`na` júu` quiá`r`~, joba` eáam` níl'iáang` dsíi` fíng song calí` lajo lí`^ laco` níl'iáang` óo` 'ná` cajo. ¹⁸ Jogui lajobi` 'ná` nijmi`iáam` áa`na` colíing` cóo`^ jnea`~.

Mí` cajmée` Paa` júu` e niguiein` Timoteo cóo`^ Epafroditofí` Filíos

¹⁹ Jo song Fíi`naa` Jesús cuør` fí` lajo, joba` lajmináb` iin`n nisfín`n Timoteo e nidsi`éer` 'ná` fí` na. Joba` nitíin`n bí` quié` e mi` ni`íin`n júu` quiá`na` e nicóo` dsea` do e quiá`- jial seeng`na`!. ²⁰ Jo jo` i dsea` seeng`gui quié` e i jiéng`gui laco` Timoteo i` gwing` dsíi` dseáng`~ lajang`~ uii` quiá`na`!; ²¹ co` lajalém` dsea` 'nó'r` jmoo` lali` e tí` dsíir` yaam`bre, jo ja` 'nó'r` jmoo` jalé` e guiá`- e iing` Dsea` Jmáang`~. ²² Dsu` niñib`^ 'ná` jial tí` quiá`- nica`éé` Timoteo jogui jial nicajmó`naa` ta` e guia`naa` júu` quiá`- Dsea` Jmáang`~, co` nicajmicóo`r` jnea` laco` jaang` joo` dsea` mi` jmoo` ta` jmicóo`r` sejmiir`~. ²³ Jo fí`bing` sijeen` e nisfín`n e dsí`eer` 'ná` fí` na ladsif` mi` nílñíi` jial ngoo` quié` e fí` la. ²⁴ Jo sijeem`baa cajo e Fíi`naa` Dsea` Jmáang` nicuó'r` jnea` fí` e ngoo`baa 'nía`a e ni`ee`e 'ná` fí` na lajminá`~.

²⁵ Jogui lí`n` e la guím` 'né` niguieeng`~túu fí` na i dsea` rú`naa` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` i sii` Epafroditoi`nicajmée`bí` cóo`^ jalé` ta` e nicajmé` e colíing` cóo`r`~, co` íb` dsea` i casíing` 'ná` fí` la e quiá`- jmicóo`r` jnea` cóo`^ jalé` e 'né` e lí` iuun` sijníñ`n fí` la. ²⁶ Jo i Epafroditio na eáam` ní`íiñ` e niníñ` 'ná`~, co` fí`ib` líiñ` dsu` e nicaliñí`na` júu` e calidsée`r` eáang`~. ²⁷ Jo e já`- e

nicalidsée'r~ jo jie~ ja` mí` cajúum~bre; jo dsu! Fidiée` calí~ fíi~ lím~breiñ' do, joba' cajmi'leáam~bre, jo la quie' tí` jneab~ calí~ fíi~ líng~ Fidiée` cajo cóo`~ jalé` fíi~ dsíi~ seen~, co' nilifé`gui b fíi~ quié` e fing song cajúiñ~. ²⁸ Joba' niguiéem`ba're lajminá~ fíi~ na e laco' nili'iáang` áa'na' mí~ nimáang~na'r cale' catú~, jogui jnea~ guáa'guijia fíi~ quié`e cajo. ²⁹ Jo mí~ niguieng'tur fíi~ na, líng~na'r e iáang` óo'na', co' dsea` quiá` Fíi'naa' Dsea` Jmáang~ líiñ'. Jogui jmi'goo'ba' jaléng` dsea` i ée` laco'gui ée` i dsea` na. ³⁰ Jo jie~ ja` mí` cajúum~bre dsu' uíi~ e jmóor` ta~ e nicangíiñ~ quiá` Dsea` Jmáang~. Co' caguiá`dsíir` doñí ee`calím~bre e laco' cajmér`ta~ jmicóo` jnea~ uíi~ e 'nú`ja` dsitíing` quií`na' jmée`na' lajo.

3

Jíi` coo` e quíing`gui eáang` e laco' e licuúing`guí Dsea` Jmáang~

¹ Jogui lana, dsea` rú'naa', jmi'iáang`gui óo'na' uíi~ e líng`na' dsea` quiá` Fíi'naa' Dsea` Jmáang~.

Jo dsu' ja` e 'ní` tñin`n jnea~ e fíi~túu' 'ná` calé` catú~ e fíi~ ni` jí` la lajíi`~ e nicañí`i 'ná` lami` jéeng`gui, co' e júu` la eáam` nili'iíng` ta~ quií`na!. ² Jo jmeáang` í` yaang`na' quiá` jaléng` i 'ná` dsinóo` i ja` ée` ta~ røø` jogui tøo` li` fíi` ngúu` táaiñ`. ³ Jo dsu' jneaa~aab` dsea` líi`naa` i dseáng`~ lajang`~ dsea` quiá`~ Fidiée`, co' la'eáang` cóo`~ Jmiguí quiá`~bre e jmiféng`naa'r jogui jmi'iáam`bi dsi`naa` cajo dsu' uíi~ e líi`naa` dsea` quiá`~ Dsea` Jmáang~, jogui ja` ta~ dsi`naa` e niliguiúng`naa` fíi` quini` Fidiée` cóo`~ jalé`~ e jmoo`naa` osi jial líi`naa` fíi` jmigüi` la é. ⁴ Co' nañí` fa` jnea~ seab` uiing` e nijmee`e e ta~ dsii~ e niliguiúñ`n fíi` quini` Fidiée` cóo`~ jalé`~ e jo, jo dsu' jíi`~ jaang` dsea` cuóøng` lí` jmita`gui dsíir`laco'gui jnea~ cóo`~ jalé`~ e jo. ⁵ Co' jnea~, jñiá` jmi`bi ngóo`o mi` cató` li` fíi` ngúu` táan`n lí`~ laco'qui`~ líng` dsea` Israel; jogui líin`n siju` dsea` Israel; jogui dsea` quiá`~ 'líi` yúu`~ Míng` líin`n; jogui jmíi` hebreo fá`a jogui lajobi dsea` còøng`~ quié`e cajo; jogui dsea` Israel i líng` fariseob líin`n cajo, co' cajmi'goo` dseáng`~ laco' si`í` jalé`~ júu` quiú`~ ta~ quiá`~ Moi~; ⁶ jogui eáam` caliguiing` dsii~ jalé`~ e 'né` jmitii` cóo`~ dsea` góo`o dsea` Israel, co' jí`gui cajmeáan`n ga` jaléng` dsea` quiá`~ Dsea` Jmáang~; jogui cajmé`baa náu`~ lajíi`~ júu` quiú`~ ta~ quiá`~ Moi~, joba' jíi`~ coo` dsee` cuóøng` lí` cuó`~ dsea` jnea~. ⁷ Jo dsu' jalé`~ e ca!` dsii~ lami` jéeng`gui e eáam` quiíng` quié`e, dsu' lana jo` e quiíng` quié`e jíi`~ coo` jalé`~ e jo, co' lana Dsea` Jmáam`bing` i nicalicuín`n. ⁸ Jo jnea~ i` dsii~ e jíi`~ coo` e quiíng` e niing`gui eáang` laco` e quiíng` e licuúing`guí Fíi'naa' Dsea` Jmáang~. Jo jalé`~ e lami` i` dsii~ e eáam` quiíng` quié`e do, dseáng`~ jo` e ta~ íing` quié`e lana, co' lafa` quib` calí`~; dsu`co` niing`gui eáang` quié`e e nilicuúing`guí Fíi'naa' Dsea` Jmáang~ ⁹ jogui e nilíin`n lafa` jaam` dsea` cóo`r~. Dsu` qfa` njmiguiúng` 'ñiá`a fíi` quini` Fidiée` uíi~ e jmóo`o náu`~ e júu` quiú`~ ta~ quiá`~ Moi~, co` lanagui nilíin`n dsea` guiúng` fíi` quini` Fidiée` dsu` la'eáang` e nicajáang`~ 'ñiá`a fíi` jaguó` Dsea` Jmáang~. Co` lí`~ laco` cuóøng` fe`ee`, e Fidiée`bing` cajmée` e caliguiúñ`n fíi` quinir` la'eáang` e cajáang`~ 'ñiá`a fíi` jaguór`. ¹⁰ Jo dsu` jnea~ iin`n e njimicuím`bí Dsea` Jmáang~ jogui e niñiúin`n e bí`gøng` quiá`~ Fidiée` cóo`~ e cajmijí`tur Dsea` Jmáang~ jee` jaléng`~ 'líi`~, jogui e moo`o iihuí` uíi~ e líin`n dsea` quiá`~ Dsea` Jmáang~, jogui cajo ca` guiaa`~ jalé`~ e iin`n jmee`e 'ñiá`a, co` uíi~ e cajmée` Dsea` Jmáang~ lajo, joba` cajúiñ` fíi` dse` crúu`; ¹¹ jo lajobj jmóo`o uíi~ e nitab` dsii~ e nilí`i e nijí`túu` jee` jaléng`~ 'líi` mi` nití` i` lajo.

Nijmi'úung`guí e laco` nilí`i lajíi`~ e nisi'íng`Fidiée` jnea` fíi`jmigüi`coo`

¹² Jo dsa' ofa' fá'-'a e nilí'-'i lajalé' e fá'-'a na, o'gui e dseáng'-' níguiún'-' ní' quini' Fidiée' cajo; dsa' jmi'lúum'bí' e laco' nilí'-'i e jo, co' uii' e joba' catáng'-' Dsea` Jmáang` jnea~ lamí' jéeng'gui. ¹³ Dsea` rú'naa' dsea` quiá'-' Dsea` Jmáang`-, dsa' ofa' fá'-'a e dseáng'-' nicalí'-' i' niá'-'a jalé' e na; dsa' e jáb'-' dseáng'-' jo` ee` í'gui dsii' cuaiñ' quiá'-' jalé' e nicajmé'-' e lamí' jéeng'gui do, co' lí'-' lí' jmi'lúung'gui' e nilí'-'i jalé' e sijéé'gui quié'-' e ¹⁴ e laco' niñúin'-' jalé' e nisí'-' e nicuó'-' Fidiée' jneaa~aa' fí' jmigüí' cōo' uíi'-' e nicató'r'-' jneaa~aa' e nica'uíng'-' naa' dsea` quiá'-' Dsea` Jmáang`.

¹⁵ Jo lajob 'né' í' dsi'naa' jaléng' jneaa~aa', dsea` ningoo' cuí'naa' jogui jmití'ii' júu'-' quiá'-' Dsea` Jmáang`-. Jo song sea` e í' óo' 'ná'-' e jié'gui jíi'-' laco' e nicafá'-' a na, joba' 'niab' Fidiée' dsea` nineár' moguí'na' cuaiñ' quiá'-' e jo.

¹⁶ Jo dsa' lifa' 'né' see'naa' jialco' cōøng' røø' cōo'-' lajíi'-' e nicalí'-' naa'.

¹⁷ Dsea` rú'naa' dsea` quiá'-' Dsea` Jmáang`-, jmi'lúung'na' e seeng'na' røø' laco'gui la seeng` jnea~, jogui jøø'-'na' røø' quiá'-' jaléng' dsea` i' niseeng` lajíi'-' laco' e nica'ée'-' jnea'-' 'ná'-. ¹⁸ Jo jmiguiub' ya'-' nicaffí'-' i' 'ná'-, jogui lana fíi'-'túu' 'ná'-' carjí' qui'-' baa uíi'-' e fíi'm'bing' seeng` i' e' ja` ee` uiing' sea` lajíi'-' iihuú'-' e ca'íng' Dsea` Jmáang` mi'-' catáiñ'-' fí' dse'-' crúu'. ¹⁹ Jo i' dsea` la'í' fí' lí'-' lib'-' nidsilíñ'-' mi'-' nijúuiñ'-' , jo dseáng'-' lajíi'-' e lf' dsíi' yaam'bre jmitir', jogui lí'-' lí' jmijløng'-' yaaiñ'-' e lafa' nilí'-' líiñ'-' quiá'-' jalé' e 'li'-' e jmóor' do. Jo lí'-' guiing' dsíi'-' lajíi'-' e dsijéé' fí' jmigüí' la. ²⁰ Jo dsa' jneaa~aa', dsea` seeng` ñiffib'-' nilíñ'naa', jogui fí' job cajo nijáa'tu' Fíi'naa' Dsea` Jmáang` i' nisijeeng'naa' do i' nicaléaang` jneaa~aa' jee'-' dsee'-' qui'-' il'. ²¹ Jo nijmisíim'-' bre ngúú' táang'naa' e ja` bi'-' sea` quiá'-' fí' jmigüí' la, jo nicuó'r'-' jneaa~aa' ngúú' táang'naa' e 'míi'-' e nigüeang'-' lí'-' laco' lí'-' e ngúú' táaiñ'-' 'nía'r'. Jo nijmér'-' lajo la'eáang' cōo'-' e bí'-'gøng' quiá'r'-' cōo'-' e quiá'r' ta'-' fí' la'úng'-' .

4

Jmi'iáang' óo'na' contøøng' uíi'-' e nilíng'na' dsea` quiá'-' Dsea` Jmáang`-

¹ Jo uíi'-' e lajob líi', dsea` rú'naa' i' iin'-'n eáang', joba' fíi'-'i' 'ná'-' e güiteáam'-' bi'-' teá' lajíi'-' e fí' lí'-' niteáang'-'na' cōo'-' Dsea` Jmáang`-. Jo eáam' iin'-'n 'ná'-' jogui dsíng'-' iin'-'n nimáang'-'túu' 'ná'-' calé'-' catú'-' , co' jmi'iáam' dsii'-' cōo'-' 'ná'-' uíi'-' e nicalíng'-'na' dsea` quiá'-' Dsea` Jmáang`-' la'eáang' cōo'-' ta'-' e nicajmé'-' jee'-' 'ná'-' .

² Jogui liúun'-'n 'ná', dseam' i' sii' Evodia cōo'-'gui 'ná', dseam' i' sii' Síntique, e nisíim'-'tu' røø'-' laco'-' catíng'-' e jmóo'-' dsea` quiá'-' Dsea` Jmáang`-. ³ Jogui 'ná', dsea` i' dseáng'-' i' ja` calítung'-' dsíi'-' e cajmicóo'-' jnea~ cōo'-' ta'-' guia'-' júu'-' quiá'-' Dsea` Jmáang`-, joba' míi'-'i' 'ná'-' e nijmicóo'-' lajíi'-' huáang'-' i' dseam'-' na i' líng'-' dsea` quiá'-' Dsea` Jmáang`-' e laco'-' nisíng'-'túr røø', co' lajíi'-' huáam'-'biñ'-' na cacuø'-' bi'-' yaaiñ'-' e cajmicóo'-'r'-' jnea~-' lajee'-' e caguiá'a júu'-' quiá'-' jial laang'-' dsea` jee'-' jalé'-' dsee'-' quiá'r'-' lí'-' laco'-' cajmicóo'-' jnea~-' i' dseañ'-' i' sii' Clemente cōo'-'gui'-' jaléng'-'gui'-' dsea`-' caguiáang'-' i' cajmée'-' ta'-' colíng'-' cōo'-' jnea~-' . Jo jaléng'-' i' dsea`-' na nicateáang'-' Fidiée' fí' ni'-' jí'-' quiá'r'-' fí' lí'-' nitaang'-' jaléng'-' dsea`-' i' niliseeng'-' lata'-' cōo'-'r'-' .

⁴ Jo jmi'iáang' óo'na' contøøng' uíi'-' e nilíng'na' dsea` quiá'-' Dsea` Jmáang`-. Jo fíi'-'túu' 'ná'-' calé'-' catú'-' e nijmi'iáang' óo'na'!. ⁵ Jo güilicuiing'-' lajaléng'-' dsea`-' 'ná'-' e líng'-'na'-' dsea`-' guia'-' dsíi'-' . Jo nijaquiéem'-' e nigüéeng'-'tu' Fíi'naa' Dsea`-' Jmáang`-' fí' jmigüí'-' la calé'-' catú'-' .

⁶ Jo ja` jmijiung' óo'na' cōo'-' doñí'-' ee'-' e líi'-' quiá'-'na', co' lí'-' lí'-' 'ná'-' e yejí'-' føng'-'na'-' Fidiée'-' cuaiñ'-' quiá'-' jalé'-' e jo; jogui míi'-'na'r jalé'-' e 'ná'-'na', jo ja` tiúung'-'na'-' cuø'-'na'r'-' guimáang'-' quiá'-' jalé'-' e míi'-'na'r'-' do. ⁷ Jo lajoba'-' nicuó'-' Fidiée'-' 'ná'-' e seeng'na'-' juguiá'-' júu'-' røø'-' e jíi'-' jaang'-' dsea`-' jmigüí'-' quií'-'r'-' jmiíi'-'

e ningáiñ"; jo cōo!~ e juguiá~ do Fidiée~ nijmér~ í~'ná! cōo!~ jalé!~ e í~ óo'na' uí!~ e nilíng'na' lafa' jaam` dsea` cōo!~ Dsea` Jmáang~.

Íi` áa'na' lali~ e guia~

⁸ Jo li~ ngoo' cadséng` gui fii~ guii~ 'ná!', dsea` rú!naa', e f~ óo'na' lali~ júu~ e já!~ jogui júu~ e catíng` jmi'gó` dsea`, jogui jmang~ júu~ dséeb' 'né~ cá~na'. Jogui 'né~ cá~na' cajo jmang~ juguiá~ cōo!~gui júu~ iáang` dsíi` jogui júu~ niguo!~. Jogui íi` áa'na' lali~ e guia~ jogui jalé!~ e catíng` nifé!~ dsea` guia~ uii~ quiá!~.

⁹ Jogui jmití~na' jalé!~ e nica'ée~e 'ná! jogui jalé!~ e júu~ e nicafii~i 'ná! jogui jalé!~ e nicanáu~na' e nicafá!~a jogui jalé!~ e nicañíi~na' e nicajmé~e; jo jmee~ba' lajo. Jo Fidiée~ i cuø' e seeng` dsea` juguiá~ júu~ røø', íb` dsea` niliseeng` cøøng` cōo!~'ná!.

Jalé!~ e cajmicóo!~ dsea` seeng` fí` Filipos quiá!~ Paa~

¹⁰ Jo eáam' jmi'iáang` dsii~ la'eáang` cōo!~ Fíi`naa' Dsea` Jmáang~ uí!~ e 'ná! nicadseng`tu óo'na' jnea~ calé!~ catú~. Dsa' ofa' fii~i 'ná! cōo!~ e júu~ na e nical'ing` óo'na' jnea~, co' niñib` jnea~ e uíi~ e ja` dsitiing` quií~baa' fa' e nicajmicóo!~na' jnea~. ¹¹ Jo dsu' ofa' fii~i 'ná! e júu~ na uíi~ e ja` sea` 'né~e, co' nicalitíim'baa e jmi'iáang` dsii~ cōo!~ lajíi!~ e sea` quié~e. ¹² Co' nicalitíim'baa jial seen~ e tiñi` jogui lajobi mi~ eáang` sea` cajo. Jogui nicalitíim'baa cajo e jmi'iáang` dsii~ cōo!~ doñi` ee` e dsingiin~n, si e røøng` tú!u qsi e jo~ tú!u é. Jogui nicalitíim'baa cajo e sea` laliing` quié~e qsi e ja` sea` jíi!~ cōo!~ é. ¹³ Jo Dsea` Jmáam` bing` i cuø' jnea~ bñ~ quiá!r~ e laco` lñi`i jmoo`o lajalé!~e 'né~ jmee~e. ¹⁴ Jo dsu' 'ná!, eáang` guia~ cajmicóo!~na' jnea~ ie~ lamí~ cangongiin~n jalé!~ iihuíi`.

¹⁵ Jo guia~b~ ñi~'ná!, dsea` lñing`na' dsea` quiá!~ Dsea` Jmáang~ i neáang` fí` na fí` Filipos, e jíi!~'ná! bing` i cajmicóo!~ jnea~ cōo!~ jalé!~ e 'né~e ie~ lamí~ canaan~ e caguiá~a júu~ quiá!~ Dsea` Jmáang~ jee~ 'ná!. Co' jíi!~ jaang` dsea` jiéng` i cuíng` Dsea` Jmáang~ cajmicóo!r~ jnea~ ie~ jo ie~ mi~ cajú~u fí` Macedonia.

¹⁶ Jogui lajobi cajo, ie~ lamí~ cataan~n fí` coo` fii~ e sii` Tesalónica, casíim`ba' tú~'nñi` néé!~ jalé!~ e 'né~e. ¹⁷ Jo dsu' ofa' jnea~ i dsii~ jmang~ e ni!iin~n, co' jnea~ lico` iin~n e nidsicuáng`gui quií~na' cōo!~ jalé!~ e nicuó!~ Fidiée~ 'ná! mi~ nití~í!~ lajo. ¹⁸ Jo dsu' jnea~ nica'íim`baa lajalé!~ e nicacuó!~na' jnea~ e casíing`na' cōo!~ Epafroditó, joba` seab` laliing` quié~e náang co' jíi`gui cartí` niseáang~. Jo jalé!~ e cacuó!~na' jnea~ do lñi` lafa` coo` e jmeafii` jlo!~ e cacuó!~na' Fidiée~, joba` dsea` do eáam' tñi` dsíir` mi~ iñi!. ¹⁹ Jo co` jíi!~ Fidiée~ qui~baa' dsea` sea` laji` quiá!r~, joba` íb` dsea` nicuó!~'ná! lajalé!~ e 'né~na' e jlo!~ e ja` cøøng` cōo!~ la'eáang` cōo!~ jalé!~ e nicajmée` Dsea` Jmáang~ cōo!~ jneaa~aa!. ²⁰ Jo majmiféng`naa' car` ngongiin~jmii` Tiquí~ii` Fidiée~ dsea` guiring` ñiff~. Jo lajob 'né~ lñi`.

Júu~ guicóo!~ quiá!~ Paa~ li~ cadséng~

²¹ Jo lana guiéen`n júu~ guicóo!~ quiá!~ jaléng` dsea` i seeng` fí` na i nilíng` dsea` quiá!~ Fidiée~ la'eáang` cōo!~ Dsea` Jmáang~. Jogui cajo jaléng` dsea` rú!naa' dsea` quiá!~ Dsea` Jmáang~ i taang` cōo!~ jnea~ fí` la guiéem`bre júu~ guicóo!~ quií~na!. ²² Jo lajobi cajo lajíing` dsea` i seeng` fí` la i nilíng` dsea` quiá!~ Fidiée~ guiéem`bre júu~ guicóo!~ quií~na!, jo dsu` laniing`gui eáang` guiring` júu~ guicóo!~ quií~na' jaléng` i dsea` ijmoo`ta~ quiá!~ dseata~ dsea` féng` i quiá!~ ta~ fí` la fí` Roma.

²³ Jo güi!~b~ Fíi`naa' Dsea` Jmáang~ güea!~ quiá!r~ jee~ lajaléng` 'ná!.

Jo lanab jíi!~ fé!~ jí` quiá!~ Paa~ e catíng` jaléng` dsea` quiá!~ Dsea` Jmáang~ i seeng` fí` Filipos.

Júu^ e too~ fí' ni~ ji` quiá'~ Paa~ e catíng~ dsea` seeng` fí' COLOSAS

¹ Jnea~ Paa~, jo líin'n jaang` dsea` apoo^ i jmoo` ta~ ni` júu^ quiá'~ Dsea` Jmáang~, co' lajob ta~ e cali'íang` dsíi` Fidiée` e cacuø'r` jnea~. Jo lana, coliing` cõo`~ Timoteo, jaang` dsea` rú'naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~, ² guiéeng`naa'júu^ guicóo`~ quií~na', dsea` rú'naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ dsea` neáang'na' fí' na fí' Colosas, 'ná` dsea` teáang`na' teá` fí' quiá'~ cõo`~ dsea` do. Jo mii`~ Tiquiú'naa' Fidiée` cõo`~gui Fíi'naa' Dsea` Jmáang~ e ni'ír` güea`~ quiá'r` jee~ 'ná` jogui e nicuø'r` 'ná` e seeng`na' jugui~ júu^ røø`.

Mi` féng` Paa` Fidiée` uíi`~ quiá'~ jaléng` dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~

³ Jo lacoo` née`~ mi` fóng`naa' Fidiée` i líing` Tiquiá`~ Fíi'naa' Dsea` Jmáang~, sojiéb` cuøø`naa'r gui'máang`~ ui~ quií~na!. ⁴ Co' nicaline~baa' jial niteáang`na' fí' quiá'~ cõo`~ Fíi'naa' Dsea` Jmáang~, jogui jial 'neáang` rúng`na' cõo`~ jaléng` dsea` quiá'~ dsea` do i cagliaang`gui cajo. ⁵ Jo jmee`ba' e jo uíi`~ e tab~ óo'na' e ni'íim`ba' jalé`~ e sijeeng`na' do e si'má`~ Fidiée` fí' ñiff` quiá'r`~. Co' calitab~ óo' 'ná` ui~ quiá'~ e jo mi` canáu`na' júu^ quiá'~ Fidiée` e catíng` Dsea` Jmáang~ e quiá'~ jial laang` dsea` jee~ dsee` quiá'r`~. ⁶ Jogui e júu^ nab e cagliaá` dsea` jee~ 'ná`, jo lana nicanib` la'ung` fí' jmigüi. Jogui e júu^ jo eáam` cali'íing` ta~ e caquí`~ jíng`yaang` dsea` fí' quini` Fidiée` lí`~ laco` nicalí` jee~ 'ná` lajíi`~ mi` canáu`na' jogui cangáng`na' e eáam` guiúng` Fidiée` cõo`~ 'ná` nañi` fa` ja` catíng`na!. ⁷ Jo e júu^ jo ca'e` i Epafras 'nú`, jaang` dsea` i 'neáang`naa' eáang` i nicajmée`ta~ guia` júu^ quiá'~ Dsea` Jmáang~ coliing` cõo`~ jnea`~; jo i dsea` i líiñ` jaang` dsea` i cuøøm` lí` jmita` óo'na' cõo`~ i jmoo` lajíi`~ e iing` Dsea` Jmáang~. ⁸ Jogui íbre cajo dsea` cagüéiñ` fí' la e quier` júu^ quií~na' quiá'~ jial 'neáang` rúng`na' la'eáang` cõo`~ Jmigu` quiá'~ Fidiée` e cangiing`na' do.

⁹ Jo uiing` lajoba` ja` mi` catiuung`naa' e mii`~naa' Fidiée` ui~ quií~na' latí` e jmii`~ e caline`naa' júu^ quií~na!. Jogui mii`~naa'r e la'eáang` cõo`~ Jmigu` quiá'r`~ nicuø'r` 'ná` e ngáng`na' jogui tiing`na' jo lajoba` niliñi`na' røø` e~ e iing` dsea` do e njmée`na!. ¹⁰ Jo jmee`naa' lajo` e laco` nili`na' niliseeng`na' røø` laco` catíng` e jmoo`dsea` i cuíng` Dsea` Jmáang~: e jmoo`ba` lajíi`~ e iáang` dsíi` Fidiée`, jogui e jmoo`gui` cajo jmang`~ jalé`~ e quiá`~, jogui e licuiing`gui` Fidiée` e eáang`gui cajo. ¹¹ Jogui mii`~bí` Fidiée` e nicuø'r` 'ná` bí` la'eáang` cõo`~ e laniing` 'gøiñ` do, jo lajob nili` 'ná` nité`na' jogui niliféng` óo'na' cõo`~ jalé`~ e nidsing`na!, ¹² jogui nicuø`ba` gui'máang`~ Tiquiú`ii` Fidiée` e iáang` óo'na', co`nicaguiéem`bre 'ná` quiá`~ e laco` niñiing`na` jalé`~ e jlo`~ e catíng`na` e sea` quiá'~ Fidiée` fí' ñiff` quiá'r`~ e nicuø'r` jaléng` dsea` quiá'r`~. ¹³ Co` íbre caleáaiñ` jneaa`aa` fí` li`~ nuu` só`~ e laco` jo` see`naa` e quiú` i 'ling`~ ta~ jneaa`aa`, jogui cajáiñ` jneaa`aa` fí` quini` Jóor` i eáang` iiñ~, jogui lana íbing` quié` nifi` quií~ii!. ¹⁴ Co` la'eáang` e cajáng` 'ñia`~ i Jóor` do fí` dse` crúu^, joba` Fidiée` caleáaiñ` jneaa`aa` e ca'íiñ` jalé`~ dsee` quií~ii!.

Jo`sínaang`gui dsea` cõo`~ Fidiée`

¹⁵ Jo ja` quií`~ jmii`~ niníing` dsea` Fidiée` dsu` mi` níing` dsea` Dsea` Jmáang` joba` liñir` jial líing` Fidiée` dsea` guiing` ñiff`~. Jogui i Jóor` Dsea` Jmáang` do, íbing` i niing`gui lajeee` lajalé` jogui lajaléng`, co` niseeiñ` lajíi`~ 'ná`~gui e nináng` Fidiée` guiar` uiing` jmigüi. ¹⁶ Co` la'eáang` cõo`~ Dsea` Jmáang` 'ñia`~bre, Fidiée` cajmée` lajalé`~ e sea` fí` yá`~ jmigüi` jogui lajalé`~ e sea` fí` guóo`~

uó~, jalé~ e jnéeng~ tá~ jalé~ e ja` jnéeng~, jogui lajobi cóo~ jaléng~ dsea` guí~ i~ ée` guiá~ i líng~ fii~ jogui jaléng~ i óo` bí~, jogui jaléng~ i quidsí~ í~, jogui jaléng~ i qui~ ta~ cajo. Jo lajaléb~ e la cajmée` Fidiée` la'eáang~ cóo~ Dsea` Jmáang~, jogui íbing~ i catíng~ lajalé~ e la. ¹⁷ Jo lajíi~ latí~ malí~ ba` e niseeng` Dsea` Jmáang~, lajíi~ e ná~ guí~ e njmé~ Fidiée` lajalé~ e sea` fí~ jmigüí~. Jogui la'eáang~ íbre cajo røø` ngóó` laca'íng~ ca'íng~. ¹⁸ Jogui íbre líiñ~ dsea` mogui~ i quie` nifi~ quiá~ jaléng~ dsea` quiá'r~, jogui i dsea` quiá'r~ do líiñ~ lafa` coob` ngúú` táaiñ~ cóo~ dsea` do. Jo Dsea` Jmáang~ lajíi~ ná~ guí~ nitiroo~ jmigüí~ ba` niseeiñ~, jogui íbi~ cajo i la'ui~ i cají~ tu~ jee~ jaléng~ líi~ e laco` nicár~ nifi~ quiá~ lajalé~ ba` e sea` fí~ jmigüí~. ¹⁹ Co` Fidiée` calíiñ~ e lajalé~ e líiñ~ nia'r` líng~ Dsea` Jmáang~ cajo. ²⁰ Jo la'eáang~ cóo~ Dsea` Jmáang~ nicajmée` Fidiée` e niliseeng`tu~ juguiá~ cóo~ r~ lajaléng~ cóo~ lajalé~ e sea` fí~ la'úng~ fí~ jmigüí~, fa` jalé~ e sea` fí~ guóo~ uó~ jogui jalé~ e sea` fí~ yú~ jmigüí~. Jo cajmér~ lajo la'eáang~ cóo~ jmi'øøng~ Dsea` Jmáang~ e catuu~ mi~ cajuíñ~ fí~ dse` crúu~ e laco` niliseeng` juguiá~ júu~ røø` cóo~ Fidiée` lajaléng~ jogui lajalé~ e sea`.

²¹ Jogui 'ná~, lami~ jéeng`gui, dsea` si'naang` quiá~ Fidiéeb` líng`na', jogui 'ní~ máam`bi` dsea` do cajo, co` jmang~ e 'lí~ i' óo'na` jogui jmang~ e 'li~ jmoo'na` cajo. ²² Dsa` lanagui Fidiée` nicajméer` e niliseeng`tu~ dsea` juguiá~ cóo~ dsea` do la'eáang~ cóo~ jalé~ iihuí~ e cangá~ Dsea` Jmáang~ fí~ ngúú` táaiñ~ mi~ cajuíñ~ fí~ dse` crúu~. Jo cajmér` lajo e laco` nijáiñ~ 'ná~ fí~ quinir~, dsea` nilíng~na` dseáng~ dsea` quiá'r~ i ja` si'ling~ jogui i ja` dsee` tåang` jíi~ coo~. ²³ Dsa` 'né~ jmée`na` e ja` tú`na` e já~ líng`na` júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~ o`gui tú`na` e júu~ ta~ dsíi` e sijeeng`na` e quiá~ jial laang` dsea` jee~ dsee` quiá'r~ lí~ laco` jíi~ e nicanáu~na` lami~ jéeng`gui. Jo e júu~ nab nicaní~ fí~ jmigüí~, jo jnea` Paa` jmicoo`bí~ e nigua`guí~ e júu~ na fí~ jo.

Jalé~ ta~ e cangíng`Paa` quiá~ Fidiée`

²⁴ Jo ín~n iihuí~ fí~ ngúú` táan`n uíi~ e guiaa` júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~ jee~ jaléng~ dsea`, jo 'ná~ nica'íng`na` e júu~ jo cajo. Jo dsa` iáang` dsii~ e íin~n e iihuí~ na, co` cóo~ jalé~ e jo nijmicóo~o` e nijmi'ié`baa lajíi~ iihuí~ e 'né~ e ni'íng`gui jaléng~ dsea` i jmoo` lajíi~ ta~ quiá~ Dsea` Jmáang~. Jo jalé~ e iihuí~ e íin~n lana nijmicóo~ quiá~ jaléng~ dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ i líng` lafa` ngúú` táaiñ~. ²⁵ Jo Fidiée` nicajméer` e nilíin`n jaang` dsea` i jmicóo~ jaléng~ dsea` quiá'r~. Jo dsea` do nicacuø'r` jnea` ta~ e niguaa` la'ié` júu~ quiá'r~, jo lajob ni'uuiing` guí~ quií~na!. ²⁶ Jo laco` cuøøng` fé`naa` e e júu~ quiá~ Fidiée` do liib` eáang` si'má'r` quiá~ jaléng~ dsea`, dseáng~ malí~gui eáang` laco` nicangongíng` jíi~, dsa` lanagui nicajmijnéem`bre e júu~ do jee~ jaléng~ dsea` quiá'r~. ²⁷ Jo 'ñiab` Fidiée` calíiñ~ cacuø'r` jaléng~ dsea` quiá'r~ e tiiin` ngáiñ~ jial tíi` jlo` jogui jial tíi` quiíng` e júu~ e lami~ si'má'r` do e catíng~ la quié`gui dsea` i ja` líng` dsea` Israel cajo. Jo e júu~ e lami~ si'maang` do, íb` Dsea` Jmáang~ i seeng` cøøng` cóo~ 'ná~, dsea` i ja` líng`na` dsea` Israel. Jo i dsea` do cuø'r` 'ná~ e jmi'tar` óo'na` e ni'íng`na` lajíi~ e catíng~na` e nicuø` Fidiée` jaléng~ dsea` quiá'r~. ²⁸ Joba` jnea` guia`naa` júu~ jee~ lajíing` dsea` jalé~ e cajmée` Dsea` Jmáang~, jogui fóng`naa`r jogui ee`naa`r cartí` ningáiñ` røø~, jo lajoba` nilíiñ~ e ni'ié` quiá'r~ dseáng~ laco` líng` Dsea` Jmáang~ 'ñia'r`. ²⁹ Jo uíi~ quiá~ e la, jngáam`bí~ dsii~ e jmoo`bí~ e ta~ la, co` eáam` oo` bí` la'eáang` cóo~ e laniing` 'gøng` quiá~ Dsea` Jmáang~ e nicacuø'r` jnea`.

2

¹ Jo iin~n e ñí`ba` e jngáam`bí~ dsii~ e jmoo`bí~ bí~ uíi~ quií~na` cóo~gui jaléng~ dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ i seeng` fí~ Laodicea, lí~ lajaléng~ dsea` rú`naa` quiá~ Dsea` Jmáang~ i ja` mi` calicuúng` jnea~. ² Jo jmoo`bí~ bí~

e laco' jaléng' 'nú', dsea` i nilíng'na' dsea` quiá' Dsea` Jmáang-, ni'íng'~gui' bí' e laco' niliseeng`na' cøøng' e 'neáang`na' rúng`na', jo lajoba' ningáng`na' dseáng'~ laco' sì'l' e júu^ e lami^ si'ma^ quiá' Fidiée^ do. Jo e júu^ do, íb` Dsea` Jmáang- 'ñia'r'. ³ Jo jíi^ íb` dsea` laniing^ tiiñ^ quí'r^ jmii^ e cuø'r' dsea` e tiiñ^ ngáiñ^ lají^ e jlo^ e nigo' quiá' Fidiée^. ⁴ Joba' fí^ i 'nú' e júu^ na e laco' jíi^ jaang`ja` ii^ nijmigóøng' 'nú' cøo'~ jalé' júu^ jlo^ e o' já'. ⁵ Dsu' nañí^ fa' ja` seen- 'ñia'a jee~ 'nú' lana, dsu' seem` jmiguí^ quié^ e cøo'~ 'nú', jogui iáam` dsii^ e núu^ júu^ quií^na' e røøb` seeng`na' coliing^, jogui e teáb` teáang`na' cøo'~ júu^ quiá' Dsea` Jmáang- cajo.

La'eáang' cøo'~ Dsea` Jmáang- ba' uíng^- dsea` dsea` 'míng^-

⁶ Jo co' 'nú' nica'íim'~ba' Dsea` Jmáang- e líiñ^ Fii^ quí^na', joba' 'né- ni'ee^na' laco'gui la iing^ dsea` do, co' dsea` quiá'~bre nilíng'na'. ⁷ Jo síng`na' teá` yaang`na' cøo'~ júu^ quiá'r^, jogui güiliseem`ba' la'eáang' cøo'r^, jogui ja` jmitúng^ óo'na' lajíi^ fí' niteáang`na' cøo'r^, co' nicajáam'~ yaang`na' fí' jaguór`lí^ laco' jíi^ júu^ e nica'e' dsea` 'nú'. Jogui cuóøl'ba' gui'máang^ Fidiée^ contøøng^-.

⁸ Ñiing^ óo'na' jo ja` cuø' fí' yaang`na' e dsea` jiéng^ nijmigóøiñ^ 'nú' e laco' nitá^na' lajíi^ fí' niteáang`na' cøo'~ Dsea` Jmáang-. Co' jaléng' i dsea` la'í^ e r' dsea` jogui féiñ^ dsea` cøo'~ jalé' júu^ quiá' ta~ e jmi'uíng^- dsea` jmigüí^. Jo jalé' e júu^ jo ja` cøøng` røø' cøo'~ júu^ quiá' Dsea` Jmáang-, co' jalé' e júu^ jo jmang^- júu^ e casée` jaléng^ dsea` mí' áang' cøo'~ jalé' ta~ huí^ e qui^~ tíng` dsea` e 'né- jmitir^ fí' jmigüí^ la.

⁹ Jo lajalé^ e líng^ Fidiée^, líng^ Dsea` Jmáang- 'ñia'r', jo lajob cajo lajee^ cateáaiñ^ fí' jmigüí^ la. ¹⁰ Jogui 'nú' cøøm` seeng`na' cøo'~ Dsea` Jmáang-, joba' dsea` sì'ieem` nilíng'na' la'eáang' cøo'~ dsea` do. Jogui íbre líiñ^ dsea` mogui^ i quiá' ta~ quiá'~ jaléng^ dsea` jmiguí^ i quié' nifi' jogui óor` bí' e quiá'r' ta~ quiá'~ lí^ doñí^ ee^. ¹¹ Jo co' cøøm` seeng`na' cøo'~ Dsea` Jmáang-, joba' jo` quié' nifi' quií^na' jalé' e 'lí^ e lami^ jmoo'na' do. Jo e la lí^ e lafa' nica'íim'~ba' e lí^ e tíng` dsea` Israel tóor^ fí' ngúu' táaiñ^, dsu' o' lajo, co' calí^ lajo uíi^ e Dsea` Jmáang- caleáaiñ^ 'nú' jee~ jalé' dsee^ quií^na!. ¹² Jogui mi^ cajgáang^na' jmii^, joba' lí^ lafa' røøb` ca'áng^na' laco'gui ca'áng^ Dsea` Jmáang-, jogui lafa' røøb` cají^tu^ laco'gui cají^tu^ dsea` do, co' jáb^~ calíng^na' e quiíb^~ Fidiée^ jmii^ e cajmijí^tur Dsea` Jmáang- jee~ jaléng^ 'lí^ la'eáang' cøo'~ e 'gøiñ^ do. ¹³ Jogui 'nú', lami^ jéeng'gui do líng'na' lafa' sijúum^ba' uíi^ dsee^ quií^na', jogui e job cajo quiá' ta~ quií^na'; jo dsu' lana Fidiée^ nícacuøl'r' 'nú' e lafa' nícají^tu^ laco'gui cajmijí^tur Dsea` Jmáang-. Jo la'eáang' cøo'~ dsea` doba' nica'íing^ Fidiée^ lajalé^ dsee^ qui^~ii!. ¹⁴ Jo Fidiée^ cajgiéeiñ^ jí^ e caráang^ e 'nú'íng^ jneaa~aa'lí^ laco'gui la ta~ huí^ quiá'r^, jo uíi^ e lafa' cabá^ e jí^ do fí' dse^ crúu^ cøo'~ mí^ clavo, lajoba' cajgiéeng^ jalé^ e sì'niing^naa' do. ¹⁵ Jogui la'eáang^ e catáng^ Dsea` Jmáang- fí' dse^ crúu^, jo lajoba' Fidiée^ ca'íiñ^ jalé^ bí' quiá'~ dsea` jmiguí^ i líng^~ i quié' nifi' jogui óor` bí' e quiá'r' ta~, jogui cajmi'uóng^neiñ^ do fí' quini^ jaléng^ dsea` e catór^ laco'gui téé` dsea` 'ñúung^~. Jo lajoba' cajmijnéeng^ Fidiée^ fí' quini^ jaléng^ dsea` e nicalí^~bre.

Í^ óo'na' lajíi^~ e siséé^ quiá'~ Fidiée^ fí' nifi^~

¹⁶ Jo lajob lí^, ja` jmijí^na' mí^ éeng` dsea` 'nú' cøo'~ jalé^ e ú^ cø'na', osi e~ jalé^ jmii^ e jmi'goo'na' lacoo' jíi^, osi fíng jmi'goo'na' mí^ yuung^ si^ é, osi jial jmi'goo'na' jalé^ jmii^ e jmi'íng^ dsea^. ¹⁷ Co' jalé^ e ta~ huí^ na jíi^~ líco' cuø' li^ quiá'~ jalé^ e nidsijée^ cøøng'gui, jo lí^ lafa' jí^ quiá'~ jaang` dsea` i ngóo' jéeng'gui laco' ngóor'. Jo dsu' i dsea` i líng^ lafa' jí^ dsea` quiá'~ e jí^ do, íb` Dsea` Jmáang- 'ñia'r'. ¹⁸ Jogui ja` jmijí^na' mí^ jíng^~ dsea` e iñ^ niguí^ quií^na' lajíi^~

e nisi'íng^na' quiá'^ Fidiée^, fa' jaléng^ dsea` i tí' dsíí' e jmicaaiñ^ e jgiáang^ yaaiñ^, jogui jmiféiñ^ jaléng^ ángeles, jogui jíñ'^ e ngí^gui quiá'^ jalé^ e ja` mí^ cangar^, jogui jmícóøng^ yaaiñ^ cóo^ jalé^ e í dsíí' quiá'^ fí' jmigüí la. ¹⁹ Jo jaléng^ i dsea` í si'naam^bre cóo^ Dsea` Jmáang^ i líng^ dsea` mogui^ quiá'^ jaléng^ dsea` quiá'r^ . Jo Dsea` Jmáang^ cuø^bre i dsea` quiá'r^ do jalé^ e 'náiñ^ e laco^ cøøm^ seeiñ^ cóo^ dsea` do jogui cøøm^ seeiñ^ lajee^ la'ó^ yaaiñ^ cajo lí^ laco^ la iing^ Fidiée^.

²⁰ Jo co^'ná^lafa^ røøb^ cajúng^na' cóo^ Dsea` Jmáang^ fí' dse^ crúu^, joba^ jo^ quiá^ ta^ quí^na' jalé^ ta^ huí^ e qui^t^ tíng^ dsea` e 'né^ jmitir^ fí' jmigüí la. Joba^ ¿jiali^ seeng^na' e ee^na' laco^gui la ée^ dsea` jmigüí e náu^na' jalé^ ta^ huí^ e jíng^ dsea` e 'né^ jmée^na', ²¹ fa^ mi^ jíñ^: "Ja^ güí^na' e la, ja^ cò^na' e na osi ja^ jmó^na' e do" é? ²² Jo jalé^ e ta^ huí^ na jíí^ lajee^ cateá^ba^ e íng^ta^, jo coob^ mi^ jo^ e ta^ íng^, co^ jíí^ dsea` jmigüí jmóor^ jalé^ e ta^ huí^ na. ²³ Dsu^ e já^, jalé^ e ta^ huí^ na cuøøm^ sea` líí^ dsí^naa^ e guiúb^, dsu^co^ quiá^ ta^ dsea` e 'né^ lí^ e jo^ e ngocáng^ dsíib^ laco^gui ta^ quiá^ fí' jmigüí la. Jogui quiá^ ta^ cajo^ e lafa^ e jmi^uøng^ yaang^ dsea` jogui laguidseaam^ quiá^ ta^ yaaiñ^ cóo^ jalé^ e jmóor^ fí' ngúu^ táaiñ^. Dsu^ ja^ e ta^ íng^ e ta^ huí^ do fa^ e njmicóo^ quiá'r^ e jo^ nijmé^gui^ jalé^ e 'li^ e iiñ^ jmóor^ fí' ngúu^ táaiñ^ do.

3

¹ Jo co^'ná^lafa^ nicajíb^túu^ coliing^ cóo^ Dsea` Jmáang^, joba^'ná^ jmée^na' e í óo^na' jíí^ caniing^ e sisée^ quí^na' fí' li^ guia^ fí' li^ guing^ Dsea` Jmáang^ lí^ li^ dsée^ cáang^ Tiquiá'r^ Fidiée^ fí' ñíff^ quiá'r^ . ² Jo íí^ óo^na' lajíí^ e sisée^ quiá^ Fidiée^ fí' ñíff^, jo ja^ fí' óo^na' jíí^ cuaiñ^ quiá^ fí' jmigüí la. ³ Co^ líí^ lafa^ nicajum^ba^, joba^ lana Fidiée^ nicajmitar^ óo^na' e nilíng^na' dsea` 'míng^la'eáang^ cóo^ Dsea` Jmáang^ . ⁴ Jo jíí^ Dsea` Jmáam^bing^ cuø^'ná^ e nilíng^na' dsea` 'míng^, jogui mi^ njmijnéng^tu^ 'ña'r^ jee^ jneaa^aa^ fí' jmigüí la, joba^'ná^ njinéng^na' coliing^ cóo^r^ jee^ jalé^ e niing^ 'gøng^ quiá'r^ .

Jial líng^ dsea` mi^ cang^ e calicuúñ^ Dsea` Jmáang^

⁵ Joba^ jmee^ba^ e ni^im^ jalé^ e 'li^ e quiá^ ta^ quí^na' fí' jmigüí la: fa^ mi^ 'lé^ dsea` e güíiñ^ cóo^ dseañ^ osi dseam^ i o^ quiá'r^ , osi jalé^gui e 'li^ e jié^ e jmoo^na' cóo^ ngúu^ táang^na^, osi jmití^na' jalé^ e iing^ ngúu^ táang^na^, osi í áá^na^ e jmée^na' jmang^ e 'li^, osi suung^na' lí^ doñí^ ee^ e ja^ catíng^na^, co^ e na lí^ lafa^ e jmiféng^ dsea` dié^ i o^ já^ . ⁶ Jo co^ jmóob^ dsea` jalé^ e na, joba^ iihuí^ eáam^ nicuó^ Fidiée^ jaléng^ i dsea` la'í^ i ja^ náu^ júu^ quiá'r^ . ⁷ Jogui 'ná^, lajob^ lami^ seeng^na^ e jmoo^na' jalé^ e 'li^ na. ⁸ Dsu^ lana 'ná^ tá^ba^ jalé^ e na: fa^ mi^ liguing^na^, osi mi^ 'ní^ óo^na^, osi mi^ jmoo^na' jalé^ e 'li^, osi mi^ fó^na^ ga^ uii^ quiá^ jaléng^ dsea` rúng^na^, osi mi^ fó^na' jalé^ júu^ e 'li^ e jié^gui é. ⁹ Jogui ja^ fí^ rúng^na^ júu^ e o^ já^ , dsu^co^ lana nicatáu^ba^ e lami^ jmoo^na^ e eáang^ beáang^ dsee^ yaang^na^ cóo^ jalé^ e ga^ e nicasí^ nífí^ quiá^na^ lami^ jéeng^gui do. ¹⁰ Joba^ lana dsea` 'míng^ nilíng^na^, jo Fidiéeb^ dsea` jmóo^ e níli^míng^gui^ e laco^ ni^ee^na^ laco^gui la ée^ dsea` do, jo lajoba^ nilicuíng^gui^ dsea` do dseáng^ laco^ si^í^ . ¹¹ Jo ja^ e lingíí^ fí' quini^ Fidiée^ su líng^na^ dsea` Israel osi ja^ líng^na^ lajo^ é, osi tóo^ e li^ fí' ngúu^ táang^na^ osi ja^ tóo^ é, osi líng^na^ dsea` i jalíng^ ti^ li^ huí^ osi i neáang^ ti^ li^ huí^ li^ jié^gui é, osi líng^na^ dsea` si^níng^ osi fii^ i quiá^ ta^ é. Co^ lajíí^ Dsea` Jmáam^bing^ niing^gui jee^ lajalé^ cóo^ jee^ lajaléng^, jogui íbre seeiñ^ cøøng^ cóo^ jaléng^ dsea` quiá'r^ cajo^ .

¹² Jo Fidiée^ eáam^ 'neáaiñ^ 'ná^, jogui nicaguiúñ^ 'ná^ e laco^ nilíng^na^ dsea` quiá'r^ . Joba^ güiliseem^ba^ e jmoo^ba^ fí^ líng^ rúng^na^, jogui e guiúng^na^ cóo^ dsea` rúng^na^, jogui e ja^ jmícóøng^ yaang^na^ jee^ dsea` rúng^na^,

jogui e ee`ba' guiá` cōo`~ jaléng` dsea` rúng`na', jogui e jmée`na' féng` áa'na' uií` quiá`~ rúng`na' cajo. ¹³ Jmee`ba' féng` óo'na' quiá`~ dsea` rúng`na', jogui íing`na' dsee` quiá`~ rúng`na' mi` ee`go' leer' quí`na'. Jo laco`gui Dsea` Jmáang` ca'íim`bre dsee` quiá`na', joba` lajobj 'nē` jmée` 'ná', 'nē` íim`ba' dsee` quiá`~ jaléng` dsea` rúng`na'. ¹⁴ Dsə' e nifí`gui quiá`~ jalé` e la e røøb` 'nē` njimi`neáang` rúng`na' lajee` la'ó` yaang`na', co` lajoba` niliseeng`na' cøøng` dseáng`~ laco` si'lí. ¹⁵ Jo co` Dsea` Jmáam`bing` cuø` 'ná` e seeng`na' juguiá` júu`røø` 'ná` dsea` líng`na' dsea` quiá'r`, joba` seem`bi` la'eáang` cōo`~ e juguiá` júu`røø` do, co` uíi`~ lajoba` catø` Fidiée` 'ná` e nilíng`na' lafa` cōob` ngúu`táang`na' la'ó`'ná`. Jo cuøø`ba` Fidiée` gui'máang` cōo`~ lajalé` e jmóor` cōo`~ 'ná`.

¹⁶ Jo 'nē` quie`bi nifí` quiá`na' júu` quiá`~ Dsea` Jmáang`. Jogui ée`~ rúng`na' jogui cuøø`~ bi` rúng`na' cōo`~ jalé` júu` nigo`~ e niñí`na'. Jogui cuøø`~ba` gui'máang`~ Fidiée` e ø`na' júu` e too` fí` ni` jí` salmos cōo`~gui` jalé`gui júu` e ø` dsea` quiá`~ Fidiée` cōo`~gui` jalé` júu` e cuø` Jmiguí` quiá`~ Fidiée` cajo.

¹⁷ Jogui jalé` e jmoo`na' jogui jalé` e fó`na', jmee`ba' la'eáang` cōo`~ júu` quiá`~ Dsea` Jmáang` e cuø`na' gui'máang`~ Tiquí`ii` Fidiée` la'eáang` cōo`~ Fí`naa` Dsea` Jmáang`.

Jial 'nē` seeng`dsea` quiá`~ Dsea` Jmáang` jee` la'ó`rúiñ`

¹⁸ Jogui 'ná', jaléng` dseam`f, jmi`goo`ba` jaléng` dseañ`~ quiá`na', co` lajob catíng` e jmoo`dsea` quiá`~ Dsea` Jmáang` . ¹⁹ Jogui jaléng` 'ná', dseañ`ung`na', jmi`neáang`na' dseam`f quiá`na', jogui ja`jmoo`na' ta`jíng` cōo`r`.

²⁰ Jogui jaléng` 'ná', jiuung`, náu`~ba` jalé` ta` quiá`~ tiquí`~ niquí`na', co` lajoba` e iáang` dsí` Dsea` Jmáang` . ²¹ Jogui jaléng` 'ná', dsea` líng`na' sejmii` ja`jmoo`na' e niliguíng` jiuung` quiá`na', jo lajoba` ja` nilitúng` dsí`r` cōo`~ jalé` e 'nē` jmér`.

²² Jogui jaléng` 'ná', dsea` i jmoo` ta` e ja` ee` léeng`~, jmee`ba` náu`~na' jalé` ta` quiá`~ fí` quiá`na' fí` jmi`gúi` la; dsə` o` jíi`~ mi` nír` 'nē` cuø`~ áa'na' e laco` nijmiguiúng` yaang`na' fí` quinir` , co` e ngocáng` óo`ba` 'nē` jmée`na' e jmi`goo`na` Fidiée` . ²³ Jo lajalé` e jmoo`na', 'nē` jmée`na' e ngocáng` óo`ba` lí`~ laco` quiá`~ 'ñiab` Fidiée` e jmoo`na` e jo, jo o` laco` mi` jmoo`na` lajíi`~ e iing` dsea` jmi`gúi` . ²⁴ Co` niñib` 'ná` e seab` guiée` quiá`na` e catíng`na` fí` jmi`gúi` cōo`~ e nicuø`~ Fidiée` 'ná` . Dsəco` jaléng` 'ná` jmoo`ba` lajíi`~ e iing` Dsea` Jmáang` , jogui ib` dseáng`~ i líng` Fii` quiá`na` cajo. ²⁵ Dsə` i dsea`gui` i jmoo` ga` , joba` Fidiée` nicuø`r` iihuí` i dsea` í quiá`~ lajíi`~ e ga` e jmoo`iñ` do, co` ja` jmingí` Fidiée` e líng` dsea` lajaang` lajaaiñ` , co` røøb` niquid`r` í` quiá`~ lajíi`~ dsee` sea` quiá`~ dsea` mi` nití` í` lajo`.

4

¹ Jogui jaléng` 'ná', dsea` líng`na` fí` , ee`ba` guiá` cōo`~ jaléng` dsea` i jmoo` ta` quiá`na` i ja` ee` léeng`~, jogui quié`na` í` júu` quiá`na` cōo`r` . Jogui téé` óo`na` cajo e seem` jaang` Fii` quiá`na` fí` ñifí` i quié` nifí` quiá`na` .

² Jo jaléng` 'ná', dsea` neáang`na` fí` Colosas, ja`tiúng`na` e fóng`na` Fidiée` , jo lajee` jo 'nē` e siñiim` áa'na` cajo, jogui yejí` cuøø`~ba` gui'máang`~ Fidiée` .

³ Jogui feem`~ba` Fidiée` uií` quiá`naa` cajo e laco` sea` fí` e guiá`naa` júu` quiá`~ Dsea` Jmáang` e si'ma` lamí` jéeng`gui` do, co` uíi` e guiaa`~ e júu` jo, joba` sijnín`n lana. ⁴ Jogui míi`~ba` Fidiée` e ni'e`guí` e júu` la dseáng`~ laco` si'lí` e laco` ningáng` jaléng` dsea` , co` lajob catíng` e njmee`e.

⁵ Jogui ee`ba` røø` cōo`~ jaléng` dsea` i ja` cuíng` Dsea` Jmáang` lí`~ laco`gui` catíng` e jmoo`dsea` quiá`r` , jogui lajee` jo jmi`óo`~ba` e fóng`na`r` júu` quiá`~

Dsea` Jmáang⁻. ⁶ Jogui féem[~]ba'r cóo[~] jmang[~] juguiá[~] e nití[~] dsíir', jogui 'né[~] ñí[~]na' jial ningii[~]na' quiá[~] lajaang[~] i dsea` i fóng[~]na' do.

Júu[^] guicóo[~] e cadséng[~] quiá[~] Paa[~]

⁷ Jo Tíquico, jaang[~] dsea` rú[~]naa' dsea` quiá[~] Dsea` Jmáang⁻ i 'neáang[~]naa' eáang[~] i contøøng[~] nicajmicóo[~] jnea~ jogui coliim[~] nicajmó[~]naa' lajíi[~] e iing[~] Fíi[~]naa' Dsea` Jmáang⁻, jo íbing[~] nicá[~] júu[^] quié[~]e fí[~] na. ⁸ Jo nisíin[~]nre fí[~] na cóo[~] 'ná[~] e laco[~] niliñí[~]na' jial see[~]naa' fí[~] la jogui e laco[~] nicuó[~]guir 'ná[~] bí[~] cajo. ⁹ Jogui cóo[~] i nab cajo nijang[~] Onésimo, jaang[~] dsea` rú[~]naa' dsea` quiá[~] Dsea` Jmáang⁻ i ta[~] dsí[~]naa' cóo[~] jogui i ii[~]naa' eáang[~] jogui i líng[~] dsea` góo[~]na[~] cajo. Jo i dsea` gáng[~] la nijmeá[~]r[~] 'ná[~] júu[^] jalé[~] e dsingii[~]naa' fí[~] la.

¹⁰ Jogui Aristarco, jaang[~] dsea` rú[~]naa' dsea` quiá[~] Dsea` Jmáang⁻ i iuung[~] 'nueñí[~] coliing[~] cóo[~] jnea~ fí[~] la, guiéiñí[~] júu[^] guicóo[~] quí[~]na[~] cajo, jogui lajobi i sii[~] Marcos cajo, jaang[~] rúng[~] Bernabé. Jogui 'ná[~], nicanáa[~]ba' júu[^] quiá[~] Marcos; jo song dsí'eer[~] 'ná[~], íim[~]ba'r cóo[~] e guiá[~] fí[~] na. ¹¹ Jogui lajobi Chú[~], i sii[~]bí[~] cajo Justo, guiém[~]bre júu[^] guicóo[~] quí[~]na[~] cajo. Jo jíi[~] i gaang[~] lab dsea` Israel dsea` quiá[~] Dsea` Jmáang⁻ i nicajmée[~]ta[~] coliing[~] cóo[~] jnea~ cóo[~] jalé[~] ta[~] guia[~] júu[^] quiá[~] jial quié[~] Fidiée[~] níff[~] quiá[~] jaléng[~] dsea` jmigüi[~], jogui nicajmicóo[~]bre jnea~ e catíi[~]gui dsii[~] cajo. ¹² Jogui lajobi Epafras, jaang[~] dsea` góo[~]na[~] i jmoo[~] lajíi[~] e iing[~] Fíi[~]naa' Jesú, guiéiñí[~] júu[^] guicóo[~] quí[~]na[~]. Jogui contøøm[~] féiñí[~] Fidiée[~] uii[~] quiá[~]na[~] e ngocáng[~] dsíir[~] e laco[~] teáang[~]na[~] teá[~] lajíi[~] fí[~] niteáang[~]na[~] e dseáng[~] nijáam[~] yaang[~]na[~] e jmée[~]na[~]jalé[~] e iing[~] Fidiée[~] e jmée[~]na[~]. ¹³ Jo niñib[~] jnea~ jial guiing[~] dsíi[~] i uíi[~] 'ná[~] jogui uii[~] quiá[~] dsea` neáang[~] fí[~] Laodicea cóo[~]gui fí[~] Hierápolis cajo. ¹⁴ Jogui Lucas, jaang[~] tímíi[~] i 'neáang[~]naa' eáang[~], guiéiñí[~] júu[^] guicóo[~] quí[~]na[~] coliing[~] cóo[~] jaang[~] i sii[~] Demas.

¹⁵ Jogui 'ná[~], dsea` neáang[~]na[~] fí[~] Colosas, cuóø[~]ba' guicóo[~] jaléng[~] dsea` quiá[~] Dsea` Jmáang⁻ i neáang[~] fí[~] Laodicea cuaiñ[~] quié[~]e, jogui lajobi Ninfa cóo[~] lajaléng[~] dsea` i seáng[~] i jmiféng[~] Fidiée[~] fí[~] quiá'r[~]. ¹⁶ Jogui mí[~] ningí[~] e ni'lí[~] 'ná[~] e ji[~] quié[~]e la fí[~] quini[~] jaléng[~] dsea`, síim[~]ba' quiá[~] dsea` quiá[~] Dsea` Jmáang⁻ i neáang[~] fí[~] Laodicea, jo lajob ni'lír[~] cajo; jogui lajobi 'ná[~] ni'lí[~]ba' ji[~] quié[~]e e ni'líing[~]na[~] e jáa[~] fí[~] Laodicea cajo. ¹⁷ Jogui síi[~]ba' Arquipo cajo cuaiñ[~] quié[~]e e güijmiti[~]bre røø[~] lajíi[~] ta[~] e nicacuø[~] Dsea` Jmáang⁻ ír[~].

¹⁸ Jnea~ Paa[~] jmo'o e júu[^] guicóo[~] quí[~]na[~] la cóo[~] guóo'o 'niá[~]baa. Jo jmiguiéng[~] áa'na[~] cajo e siññím[~]baa fí[~] la.

Jo míi[~]i Fidiée[~] e ni'lír[~] güea[~] quiá'r[~] jee[~] 'ná[~]. Jo lajob nilí[~].
Jo lanab jíi[~] féi[~] ji[~] quiá[~] Paa[~] e catíi[~]ng[~] jaléng[~] dsea` quiá[~] Dsea` Jmáang⁻ i seeng[~] fí[~] Colosas.

Júu^ e too~ fí' ni~ ji` la'uii~ quiá'~ Paa~ e catíing~ dsea` seeng` fí' TESALÓNICA

¹ Jnea~ Paa~, colíing~ cóo~ Silvano jogui Timoteo, jmo'naa! e ji` la e catíing~ jaléng~ 'ná', dsea` rú~naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i seeng` fí' na fí' Tesalónica, dsea` nilíng`na' dsea` quiá'~ Tiquí~ii' Fidiée~ cóo~gui Fíi~naa' Dsea` Jmáang~. Jo mií~naa' Fidiée~ e ni'lír~ güea~ quiá'r~ jee~ 'ná' jogui e nicuó'r~ 'ná' e niliseeng`na' jugui~ júu~ røø'.

Guimáang~ Fidiée~ e calicuíng` dsea` seeng` fí' Tesalónica Dsea` Jmáang~

² Jo lacoo` ya~ mi~ féng~naa' Fidiée~, cuóø~baa'r gui'máang~ uii~ quií~ 'ná' lajiing`na', jogui lacoo` ya~ mi~ mií~naa' Fidiée~, mií~baa'r la quié~ tí~ uii~ quií~ 'ná' cajo. ³ Jogui lacoo` ya~ mi~ féng~naa' Tiquí~ii' Fidiée~, jmiguiéng~ dsi`naa` lajíi~ ta~ quií~na' e jmoo`naa`la'eáang~ e nicajáang~ yaang~na' fí' jaguo` Dsea` Jmáang~; jogui jmiguiéng~ dsi`naa` uíi~ e ta~ e nicajmee`na' e iáang~ óo`na`la'eáang~ e 'neáang`na' Dsea` Jmáang~; jogui jmiguiéng~ dsi`naa` cajo jial nicateá~na` lajíi~ fí` teáang~na` cóo~ Dsea` Jmáang~ e sijeeng~na` mi~ niñáa'tu dsea` do. ⁴ Dsea` rú~naa', 'neáam` Fidiée~ 'ná', jogui niñe~bíi` e íbre dsea` caguíñ~ 'ná' e nilíng`na' dsea` quiá'r~. ⁵ Jo mi~ caguiá~naa' júu~ quiá'~ Dsea` Jmáang~ fí` jee~ 'ná' e quiá'~ jial laang` dsea` jee~ dsee~ quiá'r~, ja` cajmó~naa` cóo~ jíi~ layaang~ júu~ qui~naa` yee~naa', co` caguiá~naa` e júu~ do la'eáang~ cóo~ e 'gøng~ quiá'~ Jmiguí` quiá'~ Fidiée~, jogui e lajam~`ba` ta~ dsi`naa` e dseáng~`jáb`~ e júu~ jo cajo. Jogui niñí`ba` jial nica'ee~naa` cóo~ 'ná' e laco` guiáb`~ ni'uíng~ quií~na`!

⁶ Jo 'ná', ee~ba` laco`gui la ee~ jnea~ laco`gui la ée` Fíi~naa' Dsea` Jmáang~ 'ñia'r~ cajo. Jo ja` e líi` e cangíng`na` iihuíi` uíi~ e calíing~na` e júu~ quiá'~ Dsea` Jmáang~ do, dsu` iáam` óo`na`la'eáang~ cóo~ Jmiguí` quiá'~ Fidiée~. ⁷ Jo co` guiáb`~ ee~ 'ná', joba` jaléng~ dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i seeng` fí` li~ se` Macedonia cóo~gui fí` li~ se` Acaya niñir` jial 'né~ ér~ cajo. ⁸ Jo la'eáang~ cóo~ 'ná', dsea` seeng`na` fí` Tesalónica, jaléng~ dsea` seeng` fí` li~ se` Macedonia cóo~gui fí` li~ se` Acaya niçanúur~ júu~ quiá'~ Dsea` Jmáang~. Jo jaléng~ dsea` seeng` doñí` jié` fí` li~ dsée`naa` niñir` e dseáng~`nicajáam~`yaang~na` fí` jaguo` Fidiée~. Jo jíi~ o` 'né~ fé`gui jnea~ e jo uíi~ quií~'ná', ⁹ co` yaam~ i dsea` fí` nísí`r` jnea~ jial mi~ caíing~ 'ná' júu~ quiá'~ Dsea` Jmáang~ e léé`naa` mi~ caguié~naa` e cango`ee`naa`jaléng~ 'ná', dsea` seeng`na` fí` na fí` Tesalónica. Jogui si`r`jnea~ cajo jial mi~ catáu`na` e jmiféng~na` lí` doñí` ee` lafa` diéé~ i o` já~, jo lajob canaang~na` e jmoo`na` lajíi~ e iing~ i Fidiée~ i dseáng~` já~ do. ¹⁰ Jogui fé`bir cajo e sijeem~ 'ná` e niñáa'tu Jesús fí` níff~ i líing` Joo` Fidiée~ i cajmijí`tu Fidiée~ quiá'r~ jee~ jaléng~ líi~. Jo íb` dsea` i láang` jneaa~aa` cóo~`jalé` iihuíi` eáang` e niñaquieeng` e ni'íng` dsea` uíi~ jalé` dsee~ quiá'r~ e nica'eer`.

2

Jalé` e cajmée` Paa~ fí' Tesalónica

¹ Jo 'ná', dsea` rú~naa', niñí`ba`guiá~ e liim~ ta~ calíing` jalé` e cajmó~naa` lajee` cataang~naa` cóo~ 'ná` fí` Tesalónica. ² Co` niñíb` 'ná` guiú~ e ná`~gui e nidsé`naa` fí` na, lajee` cataang~naa` fí` coo` fíi` e sii` Filipos, eáam` ga` cajmeáng~ i dsea` fí` jnea~` , jogui fé`r` ga` uíi~ qui~naa` uíi~ e guia`naa` júu~ quiá'~ Dsea` Jmáang~. Jo mi~ caguiá~naa` e júu~ jo jee~ 'ná', 'ní` níib` dsea` qui~naa`; dsu` ja` e líi` e jo, co` Fidiéeb` eáang` cajmicóo~ qui~naa` e caliseá`

bí qui⁻naa' e caguiá[~]naa' e júu[^] jo. ³ Jo lajíi[~] júu[^] e caguiá[~]naa' jee[~] 'ná[~] do, jmang⁻ júu[^] jáb⁻, jogui e car[~] ngocáng[~] dsi[~]baa' caguiá[~]naa' e júu[^] do cajo. Jo dseáng⁻ ja[~] í dsi[~]baa' fa[~] e nijmigóong[~]naa' dsea[~] cóo[~] jalé[~] e júu[^] e guia[~]naa' do. ⁴ Jo dseáng⁻ ja[~] jmoo[~]baa' lajo, co[~] Fidiée[~]bing[~] i caguíng[~] jnea[~] jogui cacuø'r[~] jnea[~] ta[~] e guia[~]naa' júu[^] quiá⁻ jial laang[~] dsea[~] jee[~] dsee[~] quiá'r⁻; jo co[~] lajob líi[~], joba[~] fé[~]naa' e júu[^] jo. Co[~] ja[~] 'né[~]naa' e lico[~] nijá[~]naa' guia[~] cóo[~] jíi[~] dsea[~] jmigüí[~], co[~] lajíi[~] e iing[~] Fidiée[~]ba[~] jmoo[~]naa', co[~] jíi[~] íb[~] dsea[~] niñir[~] jogui nicuír[~] dsi[~]naa' lajaang[~] lajaang[~]naa'. ⁵ Jo niñíb[~] 'ná[~] guia[~] e jíi[~] cóo[~] née[~] ja[~] caféeng[~]naa' 'ná[~] cóo[~] júu[^] 'goo[~] e laco[~] nijmicóong[~]naa' 'ná[~] lajee[~] e ngi[~]naa' guia[~]naa' júu[^] quiá⁻ Dsea[~] Jmáang[~], o[~]gui cajmó[~]naa' fa[~] e cajmigóong[~]naa' 'ná[~] e líi[~] laco[~] nilí[~]naa' cuu[~] qui⁻naa'; líi[~] Fidiée[~]bigui ninír[~] lajalé[~] e la. ⁶ Jo dseáng⁻ ja[~] mí[~] cajmó[~]naa' fa[~] e nijmiféng[~] dsea[~] jnea[~] o[~]gui 'ná[~] fa[~] nijmiféng[~]na[~] jnea[~] o[~]gui dsea[~] jiéng[~] cajo. Co[~] nañí fa[~] cuóøm[~]bre e jmó[~] jnea[~] e líi[~]naa' lafa[~] dsea[~] niing[~] i quiá⁻ ta[~] jee[~] 'ná[~] uíi[~] e líi[~]naa' dsea[~] i casíing[~] Fidiée[~] i quié[~] júu[^] quiá⁻ Dsea[~] Jmáang[~] jee[~] jaléng[~] dsea[~], ⁷ dsu[~] ja[~] cajmó[~]naa' lajo. Co[~] guia[~]b[~] ca[~]ee[~]naa' jee[~] 'ná[~] líi[~] laco[~] jaang[~] niquia[~] jiuung[~] jmóo[~]bre í[~] jóor[~] jogui to[~] fíi[~]m[~]bre laco[~] catíing[~] co[~] 'neáam[~]bre. ⁸ Jo co[~] eáam[~] 'neáang[~]naa' 'ná[~], joba[~] ii[~]naa' e nicuóø[~]naa' 'ná[~] e júu[^] quiá⁻ Fidiée[~] e quiá⁻ jial laang[~] dsea[~] jee[~] dsee[~] quiá'r⁻; dsu[~] o[~] dseáng⁻ jíi[~] júu[^] jo cajo, co[~] cartí[~] jáang[~] yee[~]baa' song[~] 'ná[~] lajo uíi[~] e 'neáang[~]naa' 'ná[~]. ⁹ Jogui tóob[~] áa'na[~], dsea[~] rúi[~]naa', jial cacuøø⁻ bí[~] yee[~]naa' e cajmó[~]naa' ta[~] e quiá⁻ líi[~]jiuu[~] e 'ná[~]naa' lajee[~] taang[~]naa' fí[~] na. Co[~] ie[~] jo cajmó[~]naa' ta[~] e lico[~] cajneá[~] jogui cartí[~] canuu[~] e laco[~] ja[~]nicuóø[~]naa' iihuú[~] jíi[~] jaang[~] 'ná[~] lajee[~] e guia[~]naa' júu[^] quiá⁻ Fidiée[~] fí[~] na.

¹⁰ Jo niñíb[~] 'ná[~], jogui niñíbí[~] Fidiée[~] cajo, e eáam[~] guia[~] nica[~]ee[~]naa' jee[~] 'ná[~], dsea[~] líi[~]naa' dsea[~] quiá⁻ Dsea[~] Jmáang[~], jo ja[~] jmoo[~]naa' ga[~] cóo[~] jíi[~] jaang[~] 'ná[~], jogui lajalé[~]ba[~] e nicajmó[~]naa' dseáng⁻ nícajmó[~]naa' røø[~] laco[~] si[~]íb[~], jogui jíi[~] coo[~] dsee[~] ja[~] cuóøng[~] cuó[~] dsea[~] jnea[~]. ¹¹⁻¹² Jogui ñí[~]bi[~] 'ná[~] guia[~] e nicacuøø⁻baa' 'ná[~] bí[~] jogui nícajmitii⁻baa' óo'na[~] lajaang[~] lajaang[~]naa' líi[~] laco[~]gui la jmóo[~]jaang[~] tiquiá⁻ dsea[~] cóo[~] jóor[~]. Jogui síi[~]naa' 'ná[~] e ee[~]ba[~] røø[~] laco[~]gui catíing[~] e jmóo[~] dsea[~] quiá⁻ Fidiée[~], co[~] íb[~] cató'r⁻ 'ná[~] e nimó[~]na[~] jial tíi[~] niing[~] 'gøiñ[~] jogui jial quiá'r⁻ ta[~] fí[~] la'úng[~] fí[~] jmigüí[~].

¹³ Jo uíi[~] joba[~] contøøng[~] cuóø[~]naa' gui'máang[~] Fidiée[~], dsu[~]co[~] mi[~] la'uii[~] canuu[~] 'ná[~] e júu[^] quiá⁻ Dsea[~] Jmáang[~] e caguiá[~] jnea[~] jee[~] 'ná[~], dsifib[~] calíing[~]naa' e júu[^] jo, co[~] calilí[~]ba[~] e quiá⁻ Fidiée[~] e júu[^] jo, jo o[~] quiá⁻ dsea[~] jmigüí[~]. Dsu[~]co[~] dseáng⁻ lajam⁻ba[~] e júu[^] e caguiá[~]naa' do líi[~] júu[^] quiá⁻ Fidiée[~], jo la'eáang[~] Fidiée[~] cajo jmóo[~]ta[~] e júu[^] jo fí[~] áa'na[~] cóo[~] jalé[~] e jmoo[~]na[~], 'ná[~]dsea[~] já[~] líi[~]naa' júu[^] quiá⁻ Dsea[~] Jmáang[~]. ¹⁴ Jogui jaléng[~] 'ná[~], dsea[~] rúi[~]naa', mi[~]ca[~]íing[~]naa' jalé[~] iihuú[~] e cacuø[~] dsea[~] góo'na[~] uíi[~] e líi[~]naa' dsea[~] quiá⁻ Dsea[~] Jmáang[~], røøb[~] ca[~]íing[~]naa' e jo laco[~]gui ca[~]íng[~] dsea[~] quiá⁻ Dsea[~] Jmáang[~] i seeng[~] fí[~] lí[~] se[~] Judea, dsu[~]co[~] lajob iihuú[~] cangá[~] í[~] cajo e cacuø[~] dsea[~] góor[~] dsea[~] Israel. ¹⁵ Jo i líi[~]ng[~] i dsea[~] Israel cajo, íb[~] i cajngang[~] jaléng[~] dsea[~] rúiñ[~] i café[~] cuaiñ[~] quiá⁻ Fidiée[~] malii[~]gui eáang[~]. Jo mi[~] cangf[~]gui e jo, i líi[~]ng[~]gui i dsea[~] í[~] cajngaiñ[~] Fíi[~]naa' Dsea[~] Jmáang[~] i líi[~]ng[~] dsea[~] góor[~] cajo. Jogui i líi[~]ng[~]guiñ[~] do cajmeáiñ[~] ga[~] jnea[~] cajo, dsea[~] líi[~]naa' dsea[~] quiá⁻ Dsea[~] Jmáang[~]. Jo ja[~]jmóor[~]laco[~] tí[~] dsí[~] Fidiée[~], jogui 'ní[~] níim[~]bre lajaléng[~]gui dsea[~] jmigüí[~] cajo. ¹⁶ Co[~] mi[~] ii[~]naa' guia[~]naa' júu[^] quiá⁻ Dsea[~] Jmáang[~] jee[~] jaléng[~] dsea[~] i ja[~] líi[~]ng[~] dsea[~] Israel e laco[~] jial nileáiñ[~] jee[~] dsee[~] quiá'r⁻, dsu[~] i dsea[~] Israel do ja[~]cacuø'r[~] jnea[~] fí[~] lajo, jo lajoba[~] eáam[~] nicajmi[~]míiñ[~] dsee[~] quiá'r⁻ uíi[~]jalé[~] e nicajmér[~] do. Joba[~] lanagui catíb[~] í[~] quiá⁻ i dsea[~] do e niíñ[~] iihuú[~] e eáang[~] e jáa' quiá⁻ Fidiée[~].

Mi~ ca'f dsíi' Paa~ e nidsé~ tur fí' Tesalónica

¹⁷ Jo fíi~guíi 'ná', dsea` rú'naa', e mi~ cangohuíng~naa' quií~ 'ná' e huóøm~jia, nañí~fa' ja` neeng~ rú'naa' dseáng~ lana, dsu' contøøm~ guiing~ dsí'naa'uii~ quií~na', jo dseáng~ ii~naa'fa'e dsí'eeb~túu' 'ná' fí' na calé~catú~.

¹⁸ Jo cajmó~baa' quií~ e nidsé~naa' fí' na; jo jnea~ Paa~, eáang~gui jmagui~ya' cajmé~e quií~ e ninii~túu' fí' na, dsu' fíi~ i'ling~ i sii`Satanás cajnir' ff' quií~naa' e ja` cajmó~naa' lajo. ¹⁹ Jo yaam~ 'ná' dsea` cuø'na' jnea~ e tab~ dsí'naa' jogui e iáang~dsi'naa' jogui e guíab~ fé'naa' ui~ quií~na'. Co' dseáng~ 'ná'bing~ i niçuø~ jnea~ e iáang~dsi'naa' mi~ tí~ li~ nití~ í~ e njáa'tu Fí'naa' Dsea` Jmáang~ fí' jmagui~la. ²⁰ Dsu' e jáb~, dseáng~ 'ná'bing~ i cuø' jnea~ e guíab~ fé'naa' ui~ quií~na' jogui e njmi'iáang~dsi'naa' ui~ quií~na' cajo.

3

Paa~ casíñ~ Timoteo fí' Tesalónica

¹ Jo co' eáam' calíiin~n e ninuu~u júu~ quií~na' calé~catú~, joba' ca'f dsii~e guí~gui e cajá~baa' 'ñiá'a fí' la fí' Atenas, ² jo casíñ~n fí' na jaang~dsea` rú'naa' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ i sii`Timoteo. Jo i dsea` í líiñ~jaang~dsea` i jmoo`lajíi~ e iing~Fidiée~, jogui jmoo`ta~røø'cóo~ jnea~e guia`naa'júu~quiá~ Dsea` Jmáang~. Jo casíñ~nre fí' na e laco'dsi'eer~ 'ná' jogui tíi~nir~jial seeng~na' jogui cuø'r~ 'ná' bí~e laco'teáang~na' teá`cóo~júu~quiá~ Dsea` Jmáang~. ³ Jo casíñ~nre fí' na e laco'jíi~jaang~ 'ná', dsea`seeng~na' fí' na fí' Tesalónica, njmitúng~ó'na'cóo~jalé~iihuíi' e móo~na'uíi~e nilíing~na'dsea`quiá~ Dsea` Jmáang~. Dsucó'niñí~bi' e dseáng~niñí~ba' e nidsingíng~naa'iihuíi' uíi~e líing~naa'dsea`quiá~ Dsea` Jmáang~. ⁴ Jo niñíb~'ná'gui~elajee~e taam~bíi~fí'na cóo~'ná', cajmó~baa' 'ná' júu~e dseáng~nidsingíng~baa'jalé~iihuíi' uíi~e líi~naa'dsea`quiá~ Dsea` Jmáang~, jo lajob líi~e calí~. ⁵ Jo co'lahuíim~calíiin~n calíñii~júu~quií~na', joba'casíñ~n Timoteo fí'na e laco'calíñii~jial seeng~na'lajíi~fí' teáang~na'cóo~Dsea`Jmáang~. Co'jmoob~jnea~fí'í~fing song fíi~i'ling~casíñ~'ná'fí'ga'. Dsucó'fing song lajo, ja`e ta~nilíiing~lajíi~ta~quií~naa'e nicajmó~naa'jee~'ná'fí'na jóng.

Mi~caguiéng~tu Timoteo fí' Atenas

⁶ Dsu'lanagui nicagüeam~ Timoteo e jaiñ~ fí'na fí' Tesalónica, jo quiéer~jmang~júu~guiab~quií~na'e teáb~teáang~na'cóo~júu~quiá~ Dsea` Jmáang~ jogui e 'neáam~ba'dsea`rúng~na'. Jogui jing~gui Timoteo e contøøm~dséng~ó' 'ná' jnea~, co' eáam' 'neáang~na' jnea~, jogui eáam'iing~na'nimáang~tu'jnea~laco'gui jnea~ii~naa'e nineeng~túu' 'ná'. ⁷ Jo lajob líi~, dsea`rú'naa', e jee~jalé~iihuíi' e íing~naa'cóo~gui e jmang~dsea`ga`jnea~, jee~job quiéeng~e jmi'iáang~dsi'naa'mi~caline~naa'e teá`teáang~na'cóo~júu~quiá~ Dsea` Jmáang~. ⁸ Jo mi~caline~naa'e jo, joba'cuø'gui bí~jnea~lajíi~fí'téé~naa'cóo~Dsea`Jmáang~. ⁹ Joba'í~dsii~jial cuóøng~e niçuøø~naa'Fidiée~jmagui~gui gui'máang~ui~quií~'ná' jogui ui~quiá~e jmi'iáang~dsi'jnea~ui~quií~'ná'fí'quinir~'ñia'r~ cajo. ¹⁰ Jogui uøø'jmíib~dseáng~míi~naa'Fidiée~e njmicóo'r~jnea~e nineeng~túu'rú'naa'fí'na calé~catú~, jogui e njmicóo'guíi' 'ná' jial laco'nisíng~gui' teá`cóo~júu~quiá~ Dsea` Jmáang~cartíni'lié~quií~na'laco'síi~.

¹¹ Jo míi~naa'Fidiée~i líing~Tiquí~ii~do cíoo~Fí'naa'Jesús, e njmicóo'r~jnea~e laco'nili~naa' nineeng~túu'rú'naa'calé~catú~fí'na fí' Tesalónica. ¹² Jogui míi~naa'Fí'naa'Dsea`Jmáang~e njmicóo'r~'ná'e nili'neáang~gui'dsea'rúng~na'líi~lajaléng~dsea'laco'gui jnea~eáam'neáang~naa'jaléng~'ná' cajo. ¹³ Jogui míi~naa'r cajo e njmicóo'r~'ná'e laco'ja~nilitúng~áa'na'

lajíi'~ fí' niteáang'na' cóo'~ Dsea` Jmáang~, jogui e nilíing`gui' dseáng'~ dsea` quiá'~ Tiquí'ii' Fidiéé` i jo` dsee` sea` quiá'~ fí' quini` dsea` do mi` nití` í` e nigüéeng`tu Fíi`naa' Jesús fí' jmigüí` la coliíng` cóo'~ jaléng` dsea` quiá'r~. Jo lajobj 'né` liti~.

4

Jial iáang`dsíi' Fidiéé` cóo'~ jneaa~aa'

¹ Jo lanagui, dsea` rú`naa', nica'ée`baa' 'ná' jial seeng`na' e laco' iáang` dsíi' Fidiéé` lí` laco'gui seeng`na' lana. Joba' mi`~bíi' 'ná' jogui síi`~bíi' 'ná' cajo la'eáang' cóo'~ Fíi`naa' Jesús e güiliseem`ba' laco'gui la iáang` dsíi' Fidiéé` , jo jmée`bíi' lajobj cajo.

² Co' 'ná' niñí`ba'guiú` jalé` e nica'ée`naa' 'ná', jo e jo nicajmó`naa'la'eáang' cóo'~ Fíi`naa' Jesús. ³ Co' lajíi'~ e iing` Fidiéé` e líing`na' dseáng'~ dsea` quiá'b~ dsea` do e ja`jmée`na'jalé` e lí` dsíi' ngúú`táang`na'. ⁴ Co' iing` Fidiéé` e lajaang` lajaang` 'ná' ní`na' jial 'né` ee`na' røø` cóo'~ lajíi'~ dseamf quí`na', jogui jial 'né` e jmi`goo`na're cajo laco` catíng`. ⁵ Co' ja` catíng` e jmée`na'jalé` e ja` dseeng` lajobj laco'gui la jmoo` dsea` jmigüí` i ja` cuíng` Fidiéé` e suuiñ` dsea` i o' quiá'r~. ⁶ Dsea` rú`naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~, ja` cuóøng` e jíi`~ jaang` dseañu` njmér` jalé` e ja` dseeng` lajobj e njmigóøiñ` jaang`gui dsea` rúiñ` dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang` lí` laco'gui jíi`~ e nicafíi`~i 'ná' na. Dsú` iihuíi` eáam` nicuó`~ Fidiéé` jaléng` i dsea` i jmoo` lajobj lí` laco'gui 'goo` nica'lí`naa' quií`na' jéeng`gui. ⁷ Dsúco` ja` cató`~ Fidiéé` jneaa~aa' fa' e njmó`naa' jalé` e 'li`~, co` cató`r` jneaa~aa' e lí` laco' nilisee`naa' e lí`naa' dseáng'~ dsea` quiá`bre. ⁸ Jo doñi` jíi` dsea` i guia` ca` e júu` quiá'~ Dsea` Jmáang` e guia` jnea` do, joba` ja` 'né` í` dsíir` e júu` quiá'~ dsea` jmigüí` e guiar` ca` do, co` júu` quiá'~ Fidiéeb` e jo. Jo Fidiéeb` cajo i cacuó` jneaa~aa' dseáng`~ Jmigüí` quiá'r~.

⁹ Jo jo` 'né` fa' jnea`gui nifíi`~i 'ná' e 'né` njmi`neáang` rúng`na' la'ó` líing`na' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~, dsúco`~ fíiab` Fidiéé` nica'e'r` 'ná' jial njmi`neáang`na' dsea` rúng`na`. ¹⁰ Jogui lajobj jmoo` 'ná', dsea` rú`naa', co` 'neáang`na' jaléng` dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang` i seeng` fí` la'úng` lí` se` Macedonia. Jo síi`~guíi` 'ná' e güili`neáang`gui rúng`na' lacoo` jmi`~ lacoo` jmi`~. ¹¹ Jogui jmi`úung`na' e niliseeng`na' juguiú` júu` røø` cóo'~ jaléng` dsea`, jogui ja` jmoo`na' e quíng`na' lí` ja` catíng`na', jogui jmee`na` ta` cóo'~ layaang` guóo`na` lí` laco'gui nicasíi`naa' 'ná' lami` jéeng`gui do. ¹² Jo lajobj 'né` jmée`na' e laco` njmi`gó` jaléng` dsea` i ja` cuíng` Dsea` Jmáang` 'ná' jogui e laco` niliseab`jalé` e 'né` quií`na' cajo.

Mí` nijáá'tu Dsea` Jmáang` fí` jmigüí` la

¹³ Jo e laba` fíi`~guíi` 'ná', dsea` rú`naa', co` ii`~ jnea`^ fa' e 'ná` niliñí`na` jial lí` cóo'~ jaléng` dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang` i nicajúng` e laco` ja` cuó`~ fí`í` yaang`na` laco'gui la jmoo` dsea` i ja` já` líing` e jí`tu jaléng` líiñ~. ¹⁴ Jo co` jáb` lí`naa` e cajúm` Jesús jogui cajíb`tur calé` catú~, joba` lajobj já` lí`naa` cajo e Fidiéé` cóo'~gui Jesús njmér` e njí`tu jaléng` dsea` quiá'r` i cajúng` e já` líiñ` júu` quiá'r~.

¹⁵ Joba` síi`~guíi` 'ná', dsea` rú`naa', lí` laco'gui júu` e ca'e` Fíi`naa` Dsea` Jmáang~, e jaléng` jneaa~aa', dsea` lí`naa` dsea` quiá'r~, e see`~bíi` mi`~ tí` lí` nití` í` e nigüéeng`tur fí` jmigüí` la calé` catú~, ja` nidseá`naa` cóo'r` jéeng`gui laco'gui dsea` quiá'r` i nicajúng` lami` jéeng`gui. ¹⁶ Jo ie` jo nijgiáang` Fíi`naa` Dsea` Jmáang` fí` lí` guíiñ` fí` níffí~. Jo lajee` jo niná` luu` Fidiéé` e quiá'r` ta` fí` yú`~ jmigüí~, jogui niná` e guinifé` jaang` ángel i niing`gui lajee` lajaléng`, jogui niná` e ni'íi`lúu` trompé` quiá'~ Fidiéé` fí` yú`~ jmigüí` cajo. Jogui jaléng`

dsea` quiá' Dsea` Jmáang` i nicajúng` fíbing` i nijí'tu la'uui` mi` nití` e í` jo.
17 Jo mi` ningf` jo, jaléng` jneaa`aa', dsea` i jí`gui, colíim` nidseá`naa' cóo'r` fí
 güí` güí', jo nijí` rú`naa' cóo` Fí`naa' Dsea` Jmáang` fí` yú` jmigüí', jo lajob
 nilisee`naa' cóo'r` lata'. **18** Joba` fí`i`ná` e cuóø` bí` rúng`na' cóo` lajalé` e
 júu` na.

5

1 Joba` fá`guí, dsea` rú`naa', ja` 'né` jmée`e quiá`na` e fí` ni` ji` la lana li`
 dseáng` nidsijéé` jalé` e fá`la. **2** Co` niñib` 'ná` røø` e jí`jaang` dsea` ñir`
 jéeng`gui e` jmí` e nigüéeng`tu Fí`naa' Dsea` Jmáang`, lí` lacó`gui mi` jaang`
 dsea` ja` ñir` jéeng`gui li` niguiée` jaang` fí` i`dsi`lee` fí` quiá`r` mi` uøø`. **3** Jo mi`
 nijíng` jaléng` dsea` i ja` cuíing` Dsea` Jmáang` : "Tiib` í` jogui juguiá`b` sea",
 dsu` ie` job dseáng` ni`íñ` iihuí` e jo`tóø`jmí` nileáin`lajee` e ja` ñiing` dsíir`,
 lí` lacó`gui jaang` dseam` i quiéeng` jiuung` jí`i` ja` ñir` li` dseáng` nináng` e
 dsea` jmohuí` quiá`r` e niliseeng` yuu` quiá`r`. Jo ie` jo, jí`jaang` i dsea` i`
 qui`i` jmí` nileáng`guir e ja` ni`íñ` e iihuí` do. **4** Dsu` 'ná`gui, dsea` rú`naa', jo`
 seeng`gui` e ja` 'ga` lí` ñí`na` lacó`gui la líng` dsea` i seeng` fí` li` nuu` , joba` ja`
 nidsigá` óo`na` mi` ti` li` nití` í` e nijáatú Dsea` Jmáang` fí` jmigüí` la lacó`gui
 dsigá` dsí` jaang` dsea` mi` guiée` jaang` i dsijmée` fí` quiá`r` mi` uøø`.
5 Co` lajalém` 'ná`, dsea` rú`naa', líng`na` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` i jmoo`
 jmang` e guiá` , jo fí` li` jneá`b` seeng`na`. Jo ja` líng`na` dsea` i ja` cuíing` Dsea`
 Jmáang` i jmoo` jalé` e 'li` , co` fí` li` nuu`b` seeng` i lai` ; **6** joba` 'né` e ja` sijlí`
 jminí`na` lacó`gui la líng` dsea` i ja` cuíing` Dsea` Jmáang` , dsu` 'né` e sijnéeb`
 dsí`naa` contøøng` jogui 'né` e i` dsí`naa` dseáng` lacó` catíim` cajo. **7** Co`
 jaléng` dsea` i ja` cuíing` Dsea` Jmáang` líiñ` la líng` dsea` i sijlí` jmini` mi` uøø` ,
 jogui jmoo` ta` fí` mi` uøø` cajo. **8** Dsu` jneaa`guí` , dsea` see`naa` fí` li` jneá` ,
 contøøm` 'né` fí` dsí`naa` dseáng` lacó` catíim` . Jo co` nicajáam` yee`naa` fí`
 jaguo` Fidiée` jogui jmi`neáam`bí` dsea` do cajo, joba` e jo lí` lafa` coo` 'mi`qui`
 ñí` cóo` e jmi`óng` yee`naa`. Jo co` nitab` dsí`naa` e dseáng` nileám`baa` jee`
 dsee` qui`naa` , joba` e la lí` lafa` coo` logui` ñí` cóo` e li`óng` mogui`naa`.
9 Co` ja` si`íing`naa` quiá` Fidiée` e nicuó`r` jneaa`aa` iihuí` , dsu` si`íim`baa`
 quiá`r` e lacó` nileáng`naa` jee` jalé` dsee` qui`naa` la'eáang` cóo` Fí`naa`
 Dsea` Jmáang` . **10** Co` Dsea` Jmáang` cajúiñ` cuaiñ` qui`ii` e lacó` nilisee`naa`
 cøøng` cóo`r` lata` , song see`naa`tá` sa` see`naa` mi` nijáatú. **11** Joba` fí`guí`
 'ná` , dsea` rú`naa` , cuóø` bí` rúng`na` jogui jmícoó` rúng`na` e ja` tiúng`na`
 lají`i` fí` niteáang`na` lí` lacó`gui la jmoo`na` lana.

Jalé` e casí` Paa` dsea` quiá` Dsea` Jmáang`

12 Jo fí`guí` 'ná` , dsea` rú`naa` , e jmi`goo`ba` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` i
 jmoo` ta` jmícoó` 'ná` e quiér` niñ` quiá`na` jogui e'r` 'ná` jial lacó` catíing` e
 niliseeng`na` , dsea` líng`na` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` . **13** Jo eáam` 'né` ee`na`
 quiá` cóo`r` , jogui 'né` jmi`neáang`na`re quiá` jalé` e ta` e jmoo` jee` 'ná` . Jo
 güiliseem`ba` juguiá` júu` røø` cóo` jaléng` dsea` rúng`na` .

14 Jogui síl`guí` 'ná` cajo, dsea` rú`naa` , e jíing`na` jaléng` dsea` i ja` iing`
 jmé`ta` , jogui cuóø`na` bí` jaléng` dsea` i litúng` dsí` cóo` júu` quiá` Fidiée` ,
 jogui jmícoó`na` jaléng` dsea` i ja` mi` sea` bí` quiá` la'ié` fa` dseáng` níliñ`
 dsea` quiá` Dsea` Jmáang` , jogui jmee`na`féng` óo`na` cóo` lajíing` dsea` .

15 Jo ñiing` óo`na` e jí`jaang` dsea` quir` cóo` e ga` quiá` jaang`gui dsea`
 rúiñ` ui` quiá` e ga` e jmoo` i` quiá`r` . Co` lají`i` e 'né` jmée`na` e jmi`úung`na`
 jmée`na` jmang` e guiá`b` cóo` jaléng` dsea` rúng`na` , lí` lajaléng` dsea`
 jmigüí` .

¹⁶ Jo jmi'iáang` óo'na' contøøng⁻. ¹⁷ Jo féeng[~]na' Fidiée[~] yejí⁻. ¹⁸ Jogui cuóø[~]ba'r gui'máang[~] quiá⁻ lf^{!^} doñí⁻ ee[~] catíng[~]na', co[!] lajøba' iiñ[~] e ni-jmée[~]na' laco[!]gui catíng[~] e jmoo[!]dsea' quiá⁻ Dsea` Jmáang⁻.

¹⁹ Jo ja` jniíng[~]na' lajíi^{!~} e iing[~] Jmigui[!] quiá⁻ Fidiée[~] e jmér⁻ jee[~] 'ná[!]. ²⁰ Jo ja` guiá[~]na' ca[!] jalé[!] e fé[!] i[!] dsea` i[!] fé[!] cuaiñ[~] quiá⁻ Fidiée[~]. ²¹ Dsa[!] quié[~]na' cuente lajíi^{!~}júu[!]quiá⁻ i[!] dsea` i[!], su dseeng[~]osi ja` dseeng[~] é, jo 'mea[~]baa[!] lajíi^{!~} e guiá⁻. ²² Jo 'naang⁻ yaang[~]na' cоо[!]jalé[!] e 'li^{!^} e sea` fí[!] jmigüi[!].

²³ Jo mii^{!~}naa' Fidiée[~] i[!] cuo[!] juguiá⁻ júu[!]røø[!] e njimeáiñ^{!~}'ná[!] dseáng⁻ jíi^{!~} dsea` quiá⁻bre. Jogui mii^{!~}naa'r cajo e njimér⁻ i[!]'ná[!] lajíi^{!~}fí[!] niteáang[~]na' cоо[!]jalé[!] e í[!] áa'na', jogui e njimér⁻ i[!]'ná[!]jiallaco[!] seeng[~]na' fí[!] ngúu[!]táang[~]na' e laco[!]ja` dsee[!] nilisea` quií[~]na' jíi^{!~}cоо[!]mí[!]nití[!]i[!] e njáa'tu[!]Fíi[!]naa' Dsea` Jmáang⁻ fí[!] jmigüi[!]la. ²⁴ Jo Fidiéeb[!]dsea`cató[!]r⁻ jneaa[~]aa[!] e laco[!]ni'uíng⁻naa' dsea` quiá⁻r⁻, jogui dseáng⁻ jmiti[~]bre e jo.

Júu[!] guicoo[!] quiá⁻ Paa⁻ li[!] cadséng⁻

²⁵ Dsea` rú[!]naa' dsea` quiá⁻ Dsea` Jmáang⁻, féem^{!~}ba' Fidiée[~] uii[~] qui⁻ii[!].

²⁶ Jo røøng⁻ rúng^{!~}na' e ngocáng[!] óo'na' cоо[!]jaléng[!] dsea` quiá⁻ Dsea` Jmáang⁻ i[!] neáang[!] fí[!] na.

²⁷ Jo fíi^{!~}i[!]'ná[!], la'eáang[!] cоо[!] Fíi[!]naa' Dsea` Jmáang⁻, e í[!]na[!] e ji[!] la fí[!] quini[!] jaléng[!] dsea` quiá⁻ Dsea` Jmáang⁻ i[!] seeng[!] fí[!] na.

²⁸ Güiíib[!]Fíi[!]naa' Dsea` Jmáang⁻ güea[!]quiá⁻r⁻ jee[~]'ná[!].
Jo lanab jíi^{!~}fé[!]ji[!]la'uui[~]quiá⁻ Paa⁻ e catíng[~]jaléng[!] dsea` quiá⁻ Dsea` Jmáang⁻ i[!] seeng[!] fí[!]Tesalónica.

Júu^ e too~ fí' ni~ ji` catíng tú~ quiá'~ Paa~ e catíng~ dsea` seeng` fí' TESALÓNICA

¹ Jnea~ Paa~, coliíng~ cóo~ Silvano jogui Timoteo, jmo'naa' e ji` la e catíng~ jaléng~ 'ná', dsea` rú'naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~, dsea` neáang'na' fí' na fí' Tesalónica, i seeng` cøøng` cóo~ Tiqui'ii' Fidiée` jogui cóo~ Fí`naa' Dsea` Jmáang~. ² Jo mifí~naa' Tiqui'ii' Fidiée` cóo~gui Fí`naa' Dsea` Jmáang~ e ni'ír~ güea~ quiá'r~ jee~ 'ná' jogui e nicuó'r~ 'ná' e niliseeng`na' juguiá~ júu^ røø`.

Fidiéeb` niquidsi' í~ quiá'~ jaléng~ dsea` røøng` dsee~

³ Dsea` rú'naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~, yejib~ 'né~ cuóø'~naa' gui'máang~ Fidiée` uii~ quíi~ 'ná', co' lajob catíng~ 'né~ jmó'naa', co' eáang'gui já~ líng~ 'ná' júu^ quiá'~ Dsea` Jmáang~ lacoo` jmii~ jogui eáang'gui jmi'neáang'na' dsea` rúng~na' lacoo` jmii~ lacoo` jmii~ cajo. ⁴ Jo lajoba' fé'naa' júu^ uii~ quíi~na' jee~ jaléng~ dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ e iáang` dsi`baa'; jo fé'naa' e téb~ 'ná' lajíi~ fí' teáang~na' cóo~ Dsea` Jmáang~, jogui já~bi líng~na' júu^ quiá'~ dsea` do cajo jalí~ lí~ móo~na' jalé~ iihuí~ cóo~gui jalé~ e jmáang~ dsea` ga` 'ná' uí~ e cuíng`na' Dsea` Jmáang~. ⁵ Jo cóo~ e job cuø' li~ e dseáng~ røøb' quidsi' Fidiée` í~ quiá'~ jaléng~ dsea` jmigüí~, jo la'eáang` e iihuí~ e íing~na' do, lajoba' nitíng~na' e Fidiée` nicár` nifi' quíi~na'.

⁶ Co' Fidiée` laco' catíim~ jmóor', joba' nicuó'r~ iihuí~ jaléng~ dsea` i cuø' iihuí~ 'ná'. ⁷ Jogui 'ná', dsea` móo~na' iihuí~ lana, Fidiéeb` nicuó'~ 'ná' e jo` nidsing~na' jíi~ coo` iihuí~, jogui lajobi jnea` cajo, jo` nine`naa' iihuí~. Jo jalé~ e la nidsijéé mi~ nití~ í~ e nigüéeng~tu Fí`naa' Jesús fí' jmigüí~ la coliíng~ cóo~ jaléng~ ángeles i 'gøng' quiá'r~, jo nijgiáaiñ~ fí' yú~ jmigüí~ e quiin~ jee~ niing~ ji~. ⁸ Jo nijáar' fí' jmigüí~ la e laco' nicuó'r~ iihuí~ jaléng~ dsea` i ja~ iing~ jmiciúing` Fidiée` o'gui jíi'r~ júu^ quiá'~ jial nileáng` dsea` jee~ jalé~ dsee~ quiá'r~ la'eáang` cóo~ Fí`naa' Dsea` Jmáang~. ⁹ Jo jaléng~ dsea` f'bing` ni'íng~ iihuí~ e eáang` mi~ nijúuiñ~ e jo` tóo` jmii~ tñiñ~, co' huíib~ eáang` ni'naiñ~ cóo~ Fidiée` jogui cóo~ e laniing~ 'gøng` dsea` do. ¹⁰ Jo lajob nilí~ mi~ nijáa'tu Fí`naa' Dsea` Jmáang~. Jo ie~ jo, jaléng~ dsea` quiá'r~ nijmi'gó'bre dsea` do jogui nijmiféiñ~ dsea` do cajo; jogui lajobi 'ná' cajo, lajob nijmée`na', co' eáam' já~ nicalíng~na' lajalé~ júu^ e nícaguiá`naa' jee~ 'ná'.

¹¹ Joba' eáam' féng`naa' Fidiée` uii~ quíi~na', jogui míi~naa're e nijmicóo'r~ 'ná' e niliseeng`na' røø lí~ laco' catíng~ e jmé~ dsea` i nícatø'r~ e ni'uíñ~ do dsea` quiá'r~. Jogui míi~naa're e nijmicóo'r~bre 'ná' cóo~ e 'gøriñ~ do e laco' guíab~ ni'uíng~ jalé~ e iing~ 'ná' jmée`na' cóo~gui jalé~ ta~ jmoo`na' la'eáang` e cajaang~ yaang~na' fí' jaguo` Dsea` Jmáang~. ¹² Jo féng`naa' Fidiée` lana e laco' eáam' nijmi'gó` dsea` Fí`naa' Jesús la'eáang` cóo~ 'ná', jogui Fí`naa' Jesús eáam' nijmi'gó`'ná' cajo. Jo nilí~ jalé~ e jo` dsuco' eáam' guiúng` Fidiée` cóo~gui Fí`naa' Dsea` Jmáang~ cóo~ 'ná'.

2

Júu^ quiá'~ mi~ nijáa'tu Dsea` Jmáang~ fí' jmigüí~ la

¹⁻² Jogui lana, dsea` rú'naa', nifií~gui 'ná' quiá'~ mi~ nijáa'tu Fí`naa' Dsea` Jmáang~ fí' jmigüí~la, jogui mi~ nijí~ rú'naa' cóo'r~ cajo, jaléng~ jneaa~aa', dsea` líi`naa' dsea` quiá'r~. Jogui míi~ii~ 'ná' e ja` jmisiíng`na' lajíi~ e i' óo'na', o'gui fóøng~na' mi~ nijíng~ dsea` e nícagüém~ Dsea` Jmáang~ fí' jmigüí~la. Co' seem` dsea` i nijíng~ e fé'r` cuaiñ~ quiá'~ Fidiée` e júu^ jo, dsu' o' já~. Jogui seem`bi

dsea` i fé` e quiá`- Fidiée` e júu^ jo, dsu^ o^ já`- e lajo. Jo seem`bi dsea` cajo e jíñ`- e jneab` cajmée`- e fí` ni^ jí` quié`- e e júu^ jo, dsu^ o^ já`- e lajo cajo. ³ Joba` fí` guí` 'ná`, dsea` rú`naa', e ja` jmigóøng` yaang`na` jíj` coo` mi` fé` dsea` e nicagüéng`tu Dsea` Jmáang`. Dsaco` lajee` ná`-gui e jmii` jo, dseáng`- cab` niguiéng` dsea` Fidiée`, jo ie` job cajo nijmijnéeng` 'ñia` i` dsea` i` 'ling`- do fí` jmigüí` la, jo Fidiée` dseáng`- nibuum`breiñ` do fí` li` 'li`- ⁴ Jo i` dsea` i` 'ling`- do dseáng`- cab` niguiár` jalé` e jmiféng` dsea` laco`gui mi` jmiféiñ` e quiá`- Fidiée`. Jogui iing` i` dsea` i` 'ling`- do fa` e nijmiféng` dsea` ír` cartí` nijmér` e nigüeár` li` si` ée` quiá`- Fidiée` fí` dsí` sináu^ guá`-, jogui nijmeáng` 'ñia'r` e fíbre 'gøng`guir laco` Fidiée`.

⁵ ¿Já` tóo` áa` 'ná`, dsea` rú`naa', e cafí`-i` 'ná` jalé` e la ie` lami` cataang`naa` coliing` cóo`- 'ná` fí` na fí` Tesalónica? ⁶ Jogui lana niñib` 'ná` e` e nicajniing` quiá`- i` dsea` i` 'ling`- do e laco` ja` mi` cajmijnéeng` 'ñia'r` jeeng`gui jíj`- laco` jmii`- e si`-i` e nijmijnéeng` 'ñia'r`. ⁷ Jo lana fíim` dsea` nijmóor` jalé` e 'li`- , jo jíj`- Fidiéeb` dsea` cuo'r` jneaa`aa` e ngáng`naa` jiali` jmoo` dsea` jalé` e 'li`- do. Jo lico`-né`gui e ja` jíj` nijníng` quiá`- jalé` e 'li`- do e laco` nidsijée` jalé` e nicafá`-a na. ⁸ Jo mi` nijmijnéeng` 'ñia` i` dsea` i` 'ling`- do jee` jaléng` dsea` jmigüí` , job mi` nití`- í` e nijáa'tu Fí`naa` Jesúz fí` jmigüí` la calé` catú` e quiá`- nijmiguiéeiñ` quiá`- i` 'ling`- do la'eáang` cóo`- e jíj`- eáang` do jogui cóo`- capí`- gui` e nijiáuhr` fí` mo'oor`- ⁹ Jo mi` nijáa` i` dsea` i` 'ling`- do la'eáang` cóo`- bí` quiá`- i` fí` i` 'ling`- rúiñ` i` sii` Satanás, joba` nijmigóøiñ` dsea` cóo`- jalé` e li`- e nijmér` cóo`-gui jalé` e quí`-r` jmii` la'eáang` cóo`- e bí` quiá`- fí` i` 'ling`- do. ¹⁰ Jo nijmigóøiñ` jaléng` dsea` i` niteáang` fí` e nidsilíiñ` fí` li` 'li`- cóo`- jalé` e 'li`- e quí`-r` jmii` jmér` . Jo jaléng` i` dsea` i` niteáaiñ`- e fí` jo, co` ja` cali`iñ` fa` ca'iñ` lajíj`- júu` quiá`- Dsea` Jmáang` e laco` nileáiñ` jee` jalé` dsee` quiá`r`- ¹¹ Jo uiing` e ja` ca'íng` i` dsea` do e júu` jo, joba` cuob` Fidiée` fí` e jáb`- líing` i` dsea` do jalé` e o` já`- e nijmigóøi` i` dsea` i` 'ling`- do. ¹² Joba` dseeb` nicuó`- Fidiée` jaléng` i` dsea` i` mi` tí` li` nití`- í` lajo, co` cali`iñ` e cajmíer` jalé` e 'li`- do jogui ja` cali`iñ` fa` já`- cali`iñ` lajíj`- júu` quiá`- Dsea` Jmáang`-

Jial guíng` Fidiée` jaléng` dsea` i` nileáng` jee` jalé` dsee` quiá`-

¹³ Dsea` rú`naa` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` , eáam` 'neáang` Fidiée` 'ná`. Jo jnea`- , sojiéb` 'né` cuoø`-naa` gui'máang` Fidiée` cuaiñ` quií`- 'ná` , dsaco` Fidiée` caguíñ` 'ná` latí` mi` uiing` e quiá`- nileáng`na` jee` jalé` dsee` quií`-na`. Jo cajmíer` lajo la'eáang` cóo`- e ta` quiá`- Jmiguí` quiá`r` e cuo` e uiing`na` dseáng`- dsea` quiá`r` jogui la'eáang` e já`- nicalíng`na` júu` quiá`- Dsea` Jmáang` cajo. ¹⁴ Jo uiing` e laba` caguíng` Fidiée` 'ná` la'eáang` cóo`- júu` quiá`- Dsea` Jmáang` e guia` jnea`- jee` 'ná` e laco` nilí`na` nilisea` quií`-na` fí` li` niing` 'gøng` Fí`naa` Dsea` Jmáang`-

¹⁵ Joba` fí`-guí` 'ná` , dsea` rú`naa` , jie` mi` tå`na` lajíj`- fí` niteáang`na` cóo`- Dsea` Jmáang` , jo ja` tå`na` lajíj`- júu` quiá`- Dsea` Jmáang` e nica'ée`naa` 'ná` lajee` cataang`naa` coliing` o`gui jalé` e too` fí` ni` jí` e nicasiang`naa` quií`-na` fí` na cajo. ¹⁶⁻¹⁷ Jo co` eáam` guiúng` Fidiée` cóo`- jneaa`aa` , nañí` fa` ja` catí`-naa` , dsu` cajmi`neáam`bre jneaa`aa` jogui nicacuø`r` jneaa`aa` e tab`-dsi`naa` lata` lajíj`- fí` téé`-ee` cóo`- Dsea` Jmáang` , jogui jmang`- e guíá`-ba` sijeeng`naa` quiá`r` cajo. Joba` mi`-naa` Fí`naa` Dsea` Jmáang` cóo`-gui Tiquí`-i` Fidiée` e nicuó`r` 'ná` bí` lajíj`- fí` niteáang`na` e jmee`-ba` jmang`- e guíá`- jogui e fó`na` jmang`- júu` guíá`- cajo.

¹ Jo lí~ ngóo' cadséng~ gui fíi~ i' ná', dsea` rú'naa', féeng~ na' Fidiée~ uíi~ jnea`^ e laco' jminá~ gui nini~ júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~ fí~ la'úng~ fí~ jmigüí~. Jogui féeng~ na' dsea` do cajo` e jaléng~ dsea` i' ninú~ e júu~ do ni'lím~ bre e ngocáng~ dsír~ lf~ laco'gui cajmee~ 'ná' mi~ canáu~ na' júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~. ² Jogui míi~ na' Fidiée~ cajo` e laco' nileáiñ~ jnea`^ jee~ jaléng~ dsea` i' ling~ i' soo` dsíi~, co' ja` lajiing~ dsea` já~ líiñ~ júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~. ³ Jo dseáng~ jmitib~ Fidiée~ lajíi~ júu~ cuør~, jo jmicóo~ bir' ná' e ja` nijmitung~ óo'na' lajíi~ fí~ teáang~ na' cóo~ Dsea` Jmáang~, jogui nijmi'óiñ~ 'ná' e laco' ja` nijmigóong~ fí~ i' ling~ 'ná' cajo. ⁴ Jogui nisita~ dsí'naa' e Fíi'naa' Dsea` Jmáang~ nijmicóo~ r~ 'ná' e jmoo'ba' jogui e jmée~bi' jalé~ e nicasíi~naa' 'ná' do. ⁵ Jo míi~naa' Fíi'naa' Dsea` Jmáang~ e nicuó'r~ 'ná' e lí~naa' jial tíi' 'neáang~ Fidiée~ 'ná' jogui e nicuó'r~ 'ná' bí~ quiá'r~ e nité'naa' e féng~ óo'na' lajíi~ fí~ teáang~ na' laco'gui cateá~ Dsea` Jmáang~ 'ñia'r.

La guíim'ba' 'né~ e jmé~ dsea`ta~

⁶ Jo síi~guíi~ 'ná', dsea` rú'naa' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~, la'eáang~ cóo~ júu~ quiá~ Fíi'naa' Dsea` Jmáang~, e ja` quíng~ yaang~na' jee~ jaléng~ dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ i' ja` iing~ jmé~ ta~, co' i' dsea` i' ja` seein~ cøøng~ cóo~ jalé~ júu~ e casíi~naa' 'ná' lamí~ jéeng~gui. ⁷ Co' niñib~ 'ná' guiá~ jial dseáng~ 'né~ niliseeng~na' lf~ laco'gui nicalisé~ jnea`^ jee~ 'ná'; dsuco' jmoob~ jnea`^ ta~ lajee~ calisé~naa' jee~ 'ná', ⁸ jo jíi~ coo~ née~ ja` camí~naa' e niquiee~naa' quiá~ dsea` e ja` niquí~naa' quiá'r~. Co' lf~ lí~ cajmi'úung~naa' e cajmó~naa' ta~ uóø~ jmíib~ e laco' ja` cacuóø~naa' iihuí~ jíi~ jaang~ 'ná'. ⁹ Dsu' ofa' ja` catíng~naa' e nimíi~naa' 'ná' e nijmicóo~na' jnea`^, co' lf~ lí~ cali'ii~naa' e ni'ée~naa' 'ná' jial dseáng~ 'né~ jmée~na' tab~. ¹⁰ Co' mi~ cataang~ jnea`^ jee~ 'ná', cacuóø~baa' 'ná' lajíi~ e júu~la e fé~lala: Doñi' i' dsea` i'ja` iing~ jmé~ ta~, ja` cuó~na'r e nidó'r~. ¹¹ Dsu' lanagui nicalineb~ jnea`^ e seem~ 'ná' e fíng~na' jmée~naa' ta~, jo licó~ti' óo'na' e quiíng~naa' li~ ja` catíim~ba!. ¹² Jo jaléng~ i' dsea` fí~ nisíi~naa'r, la'eáang~ cóo~ júu~ quiá~ Fíi'naa' Dsea` Jmáang~, e güijmée~bre ta~ laco' catíng~, jo lajoba' níl'i'r~ jalé~ e 'nér~ lajee~ e taaiñ~ fí~ jmigüí~ la.

¹³ Joba' fíi~guíi~ 'ná', dsea` rú'naa' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~, jie~ mi~ tå~na' e jmoo'na' e guiá~ lf~ laco'gui jíi~ fí~ niteáang~na'.

¹⁴ Jogui song seeng~ jaang~ lajee~ 'ná' i' ja` náu~ lajíi~ júu~ e fé~ jnea`^ e fí~ ni~ jí~la, joba' quié~naa' cuente røø~ i~ fí~ jo jo` sicøøng~gui yaang~na' cóo~r~, jo lajobi dsea` i' níl~ i' líiñ~ quiá~ jalé~ e jmóor~ do. ¹⁵ Dsu' o' uíi~ jo 'níi' nimáang~na're cajo, co' lf~ lí~ 'né~ føng~naa'r jial laco' catíng~ e niliseem~bre lf~ laco'gui la catíng~ e føng~naa' jaang~gui dsea` rúng~naa' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~.

Júu~li~ cadséng~ quiá~ Paa~ e catíng~ dsea` seeng~fí~ Tesalónica

¹⁶ Jo 'ñia' Fidiée~ i'cuø~ juguiá~ júu~ røø~ güijmée~bre lajo' cóo~ 'ná' contøøng~ cóo~ 'doñi' ee'go jmoo'na'; jogui güiliseem~ dsea` do contøøng~ cóo~ 'ná' cajo.

¹⁷ Jnea~ Paa~ jmo'o e júu~ guicóo~ e catíng~ 'ná' la cóo~ layaang~ guóo'o. Jo jíi~lanaba' e tñin~n jmóo'o cóo~ jalé~ jí~ quié~ e caguiee~gui cajo e laco' líñi~ dsea` e jneab~ dsea` jmo'o. ¹⁸ Jo güi'íib~ Fíi'naa' Dsea` Jmáang~ güea~ quiá'r~ fí~ jee~ 'ná' lajaléng~naa'.

Jo lanab jíi~ fé~ jí~ tñu~ quiá~ Paa~ e catíng~ jaléng~ dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ i' seeng~ fí~ Tesalónica.

Júu^ e too~ fí' ni~ ji` la'uii~ quiá'~ Paa~ e catíing~ TIMOTEO

¹ Jnea~ Paa~, jo lín'n jaang` dsea` apóo` i jmoo` ta~ ni' júu^ quiá'~ Dsea` Jmáang~. Jo Fidiée` i láang` jneaa~aa' jee~ dsee~ quí~ii' cój~gui Dsea` Jmáang~ i cuó' jneaa~aa' e nít~a~ dsí~naa' cój~r~, fbing` caqui~ta~ lajo. ² Jo jmo'o e ji` la e catíing~ 'na, Timoteo, co' 'nab` lin` lafa` dseáng~ joo' o i dseáng~ lajang~ nicajáng~ uó' fí' jaguo` Dsea` Jmáang~. Jo mif~i Tiquí~ii' Fidiée` cój~gui Fíi`naa` Dsea` Jmáang~ e ni'fr~ güea~ quiá'r~ fí' li~ táan~, jogui e nilí` fí' líiñ~ 'na, jogui cajo e nicuór~ e niliseen` jugui~ júu^ røø`.

Júu^ #`goo`quiá'`jaléng`dsea`ijmigóøng`dsea`cój~jalé`e er`

³ Jo lí^ laco' jíi^ e nicafíi`i 'na, Timoteo, ie~ cangó~o fí' li~ se` Macedonia, jo fá`túu lana, e dobi nijá~ e fí' fíi` Éfeso e laco' niliúun~ jaléng~ i dsea` i e' júu^ e ja` cój~ng` røø` cój~ júu^ quiá'~ Dsea` Jmáang~ e jo` nijmé~ guir lajo. ⁴ Jogui niff~re cajo e ja`'né~ cár` cuente lajíi^ júu^ cuento quiá'~ dsea` mí` áang` quí` naa' o`gui jalé` júu^ e ja` tóo` jmi~ té` cuaiñ~ quiá'~ dsea` mí` áang` quí` naa!. Co' cój~ jalé` e júu^ la lico` uiing~ e sea` jíi^ ta~ jíim` jo ja` e jmicóo` e jo fa` nidsicuáng`gui laco` sif~i` e júu^ quiá'~ Fidiée` e quiá'~ jial já`~ líng` dsea` júu^ quiá'~ Dsea` Jmáang~.

⁵ Dsu` e lab uiing~ quiá'~ e júu^ quiá'~ Fidiée` do e 'né~ nijmi`neáang`naa` dsea` rú`naa` e guiá~ dsí~naa`, jogui e tiing`naa` guí~naa` jnang~ e guiá~ e catíing~ jmé`naa`, jogui cajo e já`~ líng`naa` júu^ quiá'~ Dsea` Jmáang~ e ngocáng` dsí~naa`. ⁶ Co` seem` i líng` dsea` i nicatá` e júu^ la jo` nicár~ fí` jié` jo` nifé`r` jmang~ júu^ e ja` uiing` sea`. ⁷ Dsaco` lico` iiñ` jmeáng` yaaiñ` tifa` i e` júu^ qui~ta~ quiá'~ dsea` Israel, dsu` ja` ngáiñ` do e` guóng` lacoo` lacoo` e júu^ e er` la úung` do.

⁸ Co` níne`baa` gui~ jalé`naa` e eáam` íing~ ta~ e júu^ qui~ta~ do e cajme` Moi` do fíng song jmáng` dsea` ta~ dseáng~ laco` sif~i` quiá'~. ⁹ Jogui 'né~ e tóo` dsí~naa` cajo e jíi` coo` júu^ qui~ta~ ja` calf~ fa` e catíing~ jaang` dsea` i jmoo` jmang~ e guiá~; dsaco` e júu^ qui~ta~ do calf~ e catíing~ jaléng` dsea` soo` dsí` cój~gui jaléng` dsea` i laang` mi` ee`go ta~ huí~, jogui cój~ jaléng` dsea` i jmoo` jalé` e líi` e laco` jmiróng` dsee` yaaiñ~, jogui jaléng` dsea` i ja` jmi`gó` Fidiée` o`gui jmi`gór` júu^ quiá'~ dsea` do cajo, jogui jaléng` dsea` i jngang` tiquíá`~ níquiá`~, osi lí^ doñí` ii` dsea` i jmoo` ta~ jngang` dsea` rúng~, ¹⁰ lí^ lajaléng` dsea` i líe` e güiiñ` cój~ dsea` i o` quiá'r~, osi dseañu` líeer` e güiiñ` la'ó` dseañuiñ~, osi dseam` líeer` e güiiñ` la'ó` dseamíiñ` é, jogui jaléng` dsea` i jmoo` ta~ lóøng` jogui ta~ níing` dsea, jogui jaléng` dsea` i ngí` ta~ quié` jalé` júu^ adsee`, jogui jaléng` dsea` i éeng` fíi~, jo` dsu` o` já`~ jalé` e fé`r` do. Jo lí^ laco` cuóøng` fe`ee`, e e júu^ qui~ta~ do catíing~ jaléng` i jmoo` lí^ doñí` ee`e ja` cój~ng` røø` cój~ júu^ níguo` quiá`~ Fidiée`.

¹¹ Jo e júu^ níguo` do røøb` cój~ng` cój~ e júu^ jlo` quiá`~ jial laang` dsea` jee` jalé` dsee` quiá'r~. Jo i Fidiée` dsea` güeang` nícacuør` jnea` ta~ e niníi` guíi` e júu^ jo`.

Guimáang` Fidiée` e fíi` líiñ` jnea`

¹² Jo cuóø`ø` gui'máang` Fíi`naa` Dsea` Jmáang~ car` ngocáng` dsii` e nícacuør` jnea` bí` e laco` niníi` guíi` júu^ quiá'r~, co` eáam` nít~a` dsíir` cój~ jnea~, joba` nícacuør` jnea` e ta~ jo. ¹³ Jo nañí` fa` jnea` malíi`gui eáang` gab` cafá`~a ui~ quiá`~ Fíi`naa` Dsea` Jmáang~, jogui gab` cajmeáan`n jaléng` dsea` quiá'r~, jogui caløøm`bí` jaléng` i dsea` i` cajo, dsu` ie` jo eáam` calf~ fíi` líng`

Fidiée` jnea~, co' ja` mí` cuín`n Dsea` Jmáang` ie~ jo, jogui ja` ñii` cajo e~ jalé` e ga` e jmoo`o do. ¹⁴ Jo dsu' Fí`naa' Fidiée` eáam` caliguiúiñ` cóo`~ jnea~, jo cajmér` e nicajáang`~ 'ñiá`a fí` jaguór` jogui e njimi`neáan`nre cajo e ngocáng` dsii`~ uíi` e cøøng` see`naa' cóo`~ Dsea` Jmáang`.

¹⁵ Dsucó` dseáng`~ e jáb`~ e júu` la, jogui dseáng`~ la guím` 'né` nilí` já`~ líing` jaléng` dsea` e júu` la cajo; Fí`naa' Dsea` Jmáang` cajár` ff` jmigüí` la e laco` nileáiñ` jaléng` dsea` røøng` dsee~, jo lajee` lajaléng` dsea` røøng` dsee~, jnea`bing` i eáang`gui líing` lajo. ¹⁶ Jo uíi`~ e lajob líi, joba' Fidiée` eáam` calí` ff` líiñ` jnea~; jo cajmér` lajo e laco` Fí`naa' Dsea` Jmáang` cajmijnéeiñ` fí` quini` jaléng` dsea` jiéng` jial tíi` e féng` dsíir` uii` quié`e. Jo cajmér` lajo cóo`~ jnea~ e laco` cuø` li` quiá`~ jaléng` dsea` i nabi`nijáng` yaang` fí` jaguó` dsea` do, jo lajoba` niliseeiñ` cøøng` cóo`~ Fidiée` lata~. ¹⁷ Joba` majmi`goo`naa' Fidiée` jogui majmiféng`naa're cajo, co` íb` Fidiée` i quiá`~ ta~ fí` la'ung` fí` jmigüí` lata~, jogui íb` cajo i ja` cuøøng` lí` júung` jogui ja` quiá`~ jmií` fa` e nineeng`naa're, jogui jíi`~ íb` Fidiée` i já`! Jo lajob líi.

¹⁸⁻¹⁹ Joba` fíi`guií` 'nø, Timoteo, 'nø` i lin` lafa` joo`o, lí` laco`gui jíi`~ júu` e nicafé` jaléng` dsea` quiá`~ Dsea` Jmáang` lami` jeeng`gui uii` quií`~, e la'eáang` cóo`~ e júu` jo nijmi`úun` e nijmée`^ røø`lajíi`~ ta~ e nicangúin`. Jo jmée`~ e ta~ jo la'eáang` e nisin` teá` fí` guiá`~ cóo`~ Dsea` Jmáang` jogui e nitíin`guií`~ e guiá`~ e catíin`~ e nijme`^. Dsu` i líing`gui dsea` niñi`bre jalé` e guiá`~ e 'né` jmér` dsu` ja` cajmér` lajo, joba` ja` té`r` e teáiñ`~ teá` fí` guiá`~ cóo`~ Dsea` Jmáang` . ²⁰ Jo lajob nicalí` cóo`~ gáng` dseañu`, jaang` i sii` Himeneo jogui jaang`gui i sii` Jaang`~, jo nícajáan`~n i dsea` la fí` jaguó` fíi` i líng`~ e laco` nijmitíiñ` e ja` cár` júu` ga` uii` quiá`~ Fidiée`.

2

Jial 'né` nimí`~ dsea` Fidiée` uii` quiá`~ dsea` rúiñ`

¹ Jo e laba` la guíng` e liúun`~n jaléng` dsea` rú`naa', e mi` féiñ` Fidiée` , 'né` mír` jmi`ee` uii` quiá`~ jaléng` dsea` rúiñ`~ e laco` sea` jalé` e 'náiñ` , jogui e cuø`r` gui'máang` Fidiée` cóo`~ jalé` e jmoo` dsea` do. ² Jogui 'né`bi` mí`r` Fidiée` cajo uii` quiá`~ jaléng` dsea` cøøng`~ i quiá`~ ta~ cóo`~gui quiá`~ lí`~ doñí` ií` dseata` cajo, e laco` cuøøng` e nilisee`~naa` juguiá`~ júu` røø` e ja` jmoo`naa` ta~ jíing`, jogui e jmi`goo`naa' Fidiée` e ngocáng` dsí`naa', jogui e see`naa` e jmoo`naa` jmang`~ e guiá`~. ³ Co` e joba` guiá`~, jogui cajo lajoba` e iáang` dsí` Fidiée` i caleáang` jneaa`aa` jee` jalé` dsee` qui`ii` , ⁴ co` Fidiée` iiñ`~ e lajiim` dsea` nileáiñ` jee` dsee` quiá`r` , jogui iiñ`~ e niliñ` dsea` lajíi`~ júu` quiá`r` e catíing` Dsea` Jmáang` . ⁵ Dsucó`jo` seeng`gui Fidiée` i fíing`gui, co` jaam` Fidiée` i seeng` jogui ja` seeng` fíing` i quiá`~ jmií` i hí` í` uíi` quiá`~ dsea` jmigüí` fí` quini` Fidiée` , co` jíi`~ Dsea` Jmáam`bing` i quiá`~ jmií` jmé` lajo. ⁶ Jo íb` dsea` i cajáng`~ñia` car` cajúiñ` e laco` niquí` cuaiñ` quiá`~ jalé` dsee` quiá`~ jaléng` dsea` jmigüí` , jo jalé` e jo cajmijnéem` Fidiée` mi` catí` í` lajo. ⁷ Jo uíi`~ e joba` e ca'náang` Fidiée` jnea` e líin`n jaang` dsea` apóo` i quié` júu` quiá`~ Dsea` Jmáang` jogui i ni` júu` quiá`~ dsea` do. Jo casíiñ` jnea` e laco` ni`é`e jaléng` dsea` i ja` líing` dsea` Israel e júu` sea` contøøng` e catíing` Dsea` Jmáang` jogui jial nijáng` yaaiñ` fí` jaguó` Fidiée` cajo. Jo dseáng`~ já`~ e júu` e cafá`~a na, co` ja` jmigó`o.

⁸ Jo lajoba` iing` jnea` e jaléng` dsea` güijmifém`bre Fidiée` fí` doñí` jié`~ fí` lí`~ seeiñ` e í` dsíir` jmang`~ e guiá`~ jogui e o` guiíñ` o`gui e jíiñ` cajo. ⁹ Jogui lajobi iing` jnea` cajo e jaléng` dseam` güi`qui`bre sí`r` laco` catíing` , jogui e ja` 'né` fa` e cár` mi` e 'goo` e tøø` jalé` e 'mo`~, o`gui 'né` fa` e njimi`iing`~ñia`r` e nijmér` e jlo`gui jñuguir` o`gui 'né` e cár` jalé`~ ní` e 'mo`~ eáang` lafa` cunée`

osí cuú~ e 'mo'~ eáang' o'gui si'r~ e 'mo'~ eáang' cajo. ¹⁰ Jo dsa' ja` 'né~ jmér~ lajo, co' lí'~ lí' 'né~ e jmér~ jmang~ e guiáb~ laco' catíng~ e jmoo` jaléng~ dseamf i dseáng~ nijáng~ yaang~ fí` jaguo` Fidiée~. ¹¹ Jo lajaléng~ dseamf 'né~ e nú~ bre lajalé~ e' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ e ja` séer` teá` jíi`~ coo~, jogui cajo 'né~ e náu~ bre lajíi`~ e ta~ e si'lí~ e nijmitir~. ¹² Jo o'gui jnea~ cuóø~ fí` e jaléng~ dseamf niér~ fí` li~ siseáng~ dsea` o'gui e nisór` yá`~ gui laco' dseañu~, co' iing~ jnea~ e tiib~ nijér~ mi~ nití~ li~ siseáng~ dsea` quiá~ e nijmiféiñ~ Fidiée~. ¹³ Dsaco' cuóøng` Adámbing` i cajméaang` Fidiée~, joguib` cajmeáiñ` i dseamf i sii` Eva do. ¹⁴ Jogui o' Adán i caligóng~, co' i dseamf i sii` Eva do, íb` i caligóng` quiá~ fí` i 'ling~ do ie~ jo, jogui mi~ caligóiñ` quiá~ i 'ling~ do, job mi~ ca'uíng~ dsee~ fí` jmingüi` la. ¹⁵ Dsa' nileám` jaléng~ dseamf jee~ dsee~ quiá'r~ song nijmitir~ lajíi`~ e jmoo` jaang` niquiá~ dsea`, jogui song e ngocáng` dsíir` nijáng~ yaaiñ~ fí` jaguo` Dsea` Jmáang~ e ja` litúng~ dsíir` jogui song nijmi`neáaiñ` jaléng~ dsea` rúiñ~, jogui cajo song seeiñ` laco' catíng~ e jmoo` dsea` i cuíng` Dsea` Jmáang~.

3

Jial 'né~ líng` dsea` i quie' nifi' quiá~` dsea` quiá~` Dsea` Jmáang~

¹ Jo lajob fíi`~ guíi 'ná~, Timoteo, jo dseáng~ e jáb~ e júu~ la: song jaang` dsea` iiñ~ e nicár` nifi' quiá~` dsea` quiá~` Dsea` Jmáang~, joba` coo` ta~ guiúb` jøør~ e iiñ~ nijmér~ jóng. ² Co' i dsea` i quie' nifi' do 'né~ jmér~ jmang~ e guiáb~ e laco` ja` cuóøng` e nicuó` dsea` dsee~ ír`. Jogui ja` 'né~ e seeng` fíiñ` dseamf quiá'r~, jogui 'né~ e iu~ dsíir` cóo`~ jalé` ta~ quiá'r~ jogui e guiing~ dsíir` cóo`~ jalé` ta~ e nijmér~, jogui 'né~ e nijmi`gó` dsea` ír`. Jogui 'né~ e sitíiñ~ e cuó'r` lí` doñi` ii` dsea` e nidóiñ~ jogui lí` nijéiñ~ mi~ ii` guiliing~ fí` quiá'r~; jogui eáang` 'né~ tiiñ~ e e'r` jaléng` dsea` cajo; ³ jo ja` cuóøng` fa` e líiñ` jaang` dsea` íng` o'gui e jmóor` ta~ tíng` cóo`~ dsea` rúiñ~, co` 'né~ e líiñ` jaang` dsea` i jmicóo`~ dsea` rúng~, jogui e ja` 'nóor` míi`~; jogui 'né~ e líiñ` jaang` dsea` i ja` dsináang` cuu` cajo. ⁴ Jo i dsea` i 'né~ e tiiñ`bre quiú'r` ta~ sináu~ quiá'r~, jogui 'né~ e quiú'r` ta~ røø` jaléng` jór` e laco` nijmitiñ~ røø` jalé` ta~ huí~, ⁵ dsaco` song jaang` dseañu` ja` tiiñ` quiú'r` ta~ røø` sináu~ quiá'r~, joba` jial nilí'r` e niquiú'r` ta~ jaléng` dsea` quiá~` Dsea` Jmáang~ jóng? ⁶ Jo lajob líi~, co` i dsea` i quie' nifi' do ja` cuóøng` e líiñ` jaang` dsea` i tá` caquí`~ cajíng` 'ñia` e ca'uíñ~ dsea` quiá~` Dsea` Jmáang~, co` jial fíng cabíng` Fidiée` ír` uíl`~ e cajmijløng`~ 'ñia'r` lí`~ laco` calí` cóo`~ fíi` i 'ling~ malíi`~ gui eáang`. ⁷ Jogui 'né~ e líiñ` jaang` dsea` i catíng~ e nijmi`gó` i dsea` i ja` líng` dsea` quiá~` Dsea` Jmáang~ do ír~, jo lajoba` ja` nicuó`~ dsea` dsee~ ír` o'gui nijmigóøng` fíi` i 'ling~ ír` cajo.

Jial 'né~ líng` jaléng` i dsea` i néé` ni~ jaléng` dsea` quiá~` Dsea` Jmáang~

⁸ Jogui lana iin~n fá`a quiá~` jaléng` dsea` i jmoo` ta~ néé` ni~ jaléng` dsea` quiá~` Dsea` Jmáang~. Jo jaléng` i 'né~ líiñ` dseañu` i guiúng` i jmi`gó` dsea` quiá~`~, jogui 'né~ e quier` jmang`~ júu~ e já~, jogui ja` cuóøng` fa` e nijmér~ ta~ i` o'gui e jmér~ ta~ jmingóøng` dsea` cajo e laco` nilí'r` cuu~. ⁹ Jogui 'né~ e dseáng` e jáb`~ líiñ` car` ngocáng` dsíir` e júu~ quiá~` Dsea` Jmáang~ e já~ líi`naa` do, jogui 'né~ ní`bre jnang` e guiú` e nijmér~. ¹⁰ Dsa` la'uii` jang`~ 'né~ níiñ` coo` ta~jiab e fí` lí` seáng` dsea`, jo song guiú` nijmér~ e ta~ jo, joguib` nicuóøng` e nilíiñ~ dsea` i néé` ni~ dsea` quiá~` Dsea` Jmáang~. ¹¹ Jogui lajobi jaléng` dseamf quiá~` jaléng` i dseañu` i néé` ni~ jaléng` dsea` quiá~` Dsea` Jmáang` 'né~ e líiñ` dseamf i catíng~ e nijmi`gó` dsea` ír~, jogui 'né~ e ja` quier` jalé` adsee~, jogui dseáng` eáang` 'né~ e iu~ dsíir` cóo`~ jalé` ta~ jmóor~, jogui 'né~ e éer` laco` catíng` cóo`~ jalé` e jo. ¹² Jo i dseañu` i néé` ni~ do ja` cuóøng` fa` e seeng` fíiñ` dseamf quiá'r~, jogui 'né~ e tiiñ` quiú'r` ta~ røø` jaléng` jór` cóo`~ gui jaléng`

dsea`sináu^ quiá'r^- i caguiaang^-gui. ¹³ Dsaco' mi^- jmoo` jaléng^- i dsea` i née^- ni^- do røø` jalé^ ta~ quiá'r^, joba' lf^bre e jmi'gó` jaléng^- dsea` ír` jogui e eáang'gui lita~ dsír` e teáaiñ^- teá` fí` guiú^- cōo^- Dsea` Jmáang^-.

Júu^ laniing^- e caliñi^ dsea` quiá^- Dsea` Jmáang^-

¹⁴ Jo eáam` iin^-n e ninii^-i fí` na lajee` lajminab^- e nimáang^-túu 'ná` calé` catú^-; dsu^ lana jmo'o e jí` la, ¹⁵ dsaco' song cacøøng^-guíi e ja` mi` guiée` e fí` na, joba` niñí`ba` jial 'né^- ée` jaléng^- dsea` quiá^- Dsea` Jmáang^- i líng` laco` dsea` sináu^ quiá^- Fidiée` i jí` jogui i seeng` contøøng^- do. Jo jaléng^- i dsea` fí`bing` i se` teá` jogui e jmi'ó'r` lajíi^- e júu^ já^- e cajmée` Fidiée` la'eáang` cōo^- Dsea` Jmáang^-. ¹⁶ Jo dseáng^- eáam` laniing^- 'gøng` jalé^ e júu^ jo e ja` cajmijnéeng` Fidiée` lami` jéeng`gui do. Jo lalab líi` e júu^ jo:

Dsea` Jmáang^- cajmijnéeiñ` 'ñia'r` fí` jmigüí` la
e líiñ` jaang` dsea` la jneaa~aa!,
jo e Jmiguí` quiá^- Fidiée` do
cuø` lí^ e Dsea` Jmáang^- líiñ` jaang` dsea` i ja` røøng` dsee` - jíi^- cōo`.
Jo cangám` jaléng` ángeles ír`.
Jo eáang` cani^- júu^ quiá'r` fí` la'ung^- fí` jmigüí`,
jogui i fíim` eáang` já^- calíng^- júu^ quiá'r^,
jo cangám`-tur fí` ñifí`- calé` catú^-.

4

Jial líi` cōo`^- jaléng` dsea` i tå` e teáaiñ` fí` guiú^- cōo`^- Dsea` Jmáang^-

¹ Jo dseáng^- lí^ laco` fé` Jmiguí` quiá^- Fidiée` e mi` tí` lí^ jaquiéeng` e ni'íng^- jmigüí` , jo ie` jo niliseeng` i líng` dsea` i nitú` e teáaiñ` fí` guiú^- cōo`^- Dsea` Jmáang` , co` nijmér` náu'r` lajíi^- júu^ e ni'é^- jalé` guí` 'li` e jmigóo` ; jo jalé` e nijmigóo` do jáa` quiá^- jaléng` i 'lim` . ² Jo jaléng` i dsea` i e` jalé` e júu^ jo líiñ` dsea` i jmicaang` jogui i adsee` cajo, jo lajíi^- e i` dsír` do ja` quíi^- jmiñ` e niliñir` su guiú^- osi ja` dseeng` é, co` contøøm` jmoo` jalé` e ja` dseeng` e cōob` mi` jáb`- niliñ` e guiáb` jalé` e jmoó` do. ³ Jo jaléng` i dsea` lala quiá'r` ta~ e ja` cuøøng` nicúng` dsea` guóor` o`gui cuøøng` e nidó`- dsea` lí^ doñi` ee` jmiñi` ; dsu^ Fidiée`bing` i cuø` fí` jaléng` dsea` i nilíng` dsea` quiá'r` i niciúi` jalé` júu^ já^- quiá'r` cajo e cuøøm` döiñ`- do doñi` ee` jmiñi` , lifa` 'né` e niñiñ` gui'máam` quiá`- jalé` e jo. ⁴ Dsaco` guiúb` lají` e cajmée` Fidiée` fí` jmigüí` la, joba` ja` cuøøng` fa` e nifé`naa` e ja` dseeng` song ni'íng`naa` jalé` e jo e cuøø`naa` gui'máang` Fidiée` . ⁵ Co` la'eáang` cōo`^- e júu^ quiá^- Fidiée` e fé` dsea` mi` féiñ` dsea` do, ligüeam`- jalé` e jo.

Jial líng` jaang` dsea` ijmoo` lajíi^- e iing` Dsea` Jmáang^-

⁶ Jo song ni'é` jaléng` dsea` quiá^- Dsea` Jmáang` e júu^ la, jogui eáam` tí` o` e jmitíim`bi` e júu^ quiá`- e teáang` dsea` teá` cōo`^- Dsea` Jmáang` jogui jalé` e júu^ jlo`- e nicañí`- jmitíin` , joba` ni'uín` jóng jaang` dsea` i jmoo` guiú^- lajíi^- e iing` Dsea` Jmáang` . ⁷ Jo dsu^ 'ná` 'né` jmée`- e ja` já`- líin` jalé` júu^ e ja` e uiing` sea` lí^ laco`gui la fé` i líng` dsea` áang` quí`naa` ; co` lí^ lí` 'né` e nijmí`úun` e jmi'goo`bi` Fidiée` car` ngocáng` o` cōo`^- jalé` e jmoó` jogui cōo`^- jalé` e fó` , co` e lajoba` e íing` ta~ quií`- . ⁸ Jo íim`ji` ta~ quiá`- dsea` mi` jmoo` e cuø`r` bí` ngúu` táaiñ` , jo dsu^ eáang`gui íing` ta~ fing e jmi'gó` dsea` Fidiée` car` ngocáng` dsír` , dsaco` e jo eáam` íing` ta~ quiá'r` fí` jmigüí` la jogui fí` jmigüí` cōo` cajo. ⁹ Jo lajaléb` e fá`a na dseáng`- lajam`-ba` e já`- , joba` lajíim` dsea` 'né` e jáb`- niliñ` e júu^ jo cajo. ¹⁰ Jo uiing` e lajoba` e cuø`bí` yee`naa` jogui eáam` íing`naa` iihuí` jee` e ta~ la, co` nita` dsi`naa` cōo`^- i Fidiée` i jí` do e í`bing` i láang` dsea`

jee~ dsee~ quiá'r~, lifa' eáang'gui jee~ jaléng" dsea` i já'~ líing` júu^ quiá'~ Dsea` Jmáang~.

11 Jo lajalé" e júu^ la 'né~ ff' jaléng" dsea` jogui 'né~ é'~re cajo. **12** Jo jie~ mí cuø' ff' uø' fa' e njmé~ dsea` e ja` já'~ líiñ` júu^ quiá'~ dsu' uíl~ e simim'bi' laco'gui yaaiñ~. Co' lí'~ lí' 'né~ e nisín' nif' jee~ jaléng" dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ cóo'~ lajalé" e fó' jogui cóo'~ lajalé" e jmoo' jogui cóo'~ jial 'neáan" dsea` rún". Jogui 'né~ e sin' teá` ff' guiá'~ cóo'~ Dsea` Jmáang~ jogui e jmée'~ jmang'~ e guiá'~ e laco' ja` ni'ee'~ dsee~. **13** Jo lajee~ e ja` mí' guiée'e ff' na, cuøø'~ bñ uø' e ni'ff' jalé" júu^ quiá'~ Fidiée' ff' lí' seáng" dsea`, jogui cuøø'~gui' bñ jaléng" i dsea` í' cóo'~ e júu^ jo, jogui ée'~guir cajo. **14** Jogui jmée'~ ta~ røø`lajíi'~ e tiin' ngán" e cacuø' Fidiée' 'nñ' mi' caquidsi' jaléng" yúu'~ dsea` còong'~ quiá'~ dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ guóor' ff' moguí'~ jo lajee~ jo fé'r' júu^ quiá'~ dsea` do.

15 Jogui quié' cuente røø` cóo'~ jalé" e na, jo lajoba' cuøøng` e niliñí' dsea` jiéng" jial jmicuáan" e sin' teá` cóo'~ júu^ quiá'~ Dsea` Jmáang~. **16** Jo tíng' cóo'~ lajalé" e jmoo" jogui cóo'~ lajalé" e e' dsea` jiéng" cajo, jogui ja` jmitúng" o'~ e sin' teá` cóo'~ júu^ quiá'~ Dsea` Jmáang~. Jo song jmití'ba' lajalé" e júu^ na, joba' Fidiée' nileáng" 'nñ' jee~ jalé" dsee~ quií'~, jogui lajøb njmér~ cajo cóo'~ jaléng" dsea` i núu` jogui náu'~ júu^ quií'~.

5

Jial 'né~ ée` dsea` cóo'~ dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~

1 Jo ffi'guíi 'nñ', Timoteo, jie~ mí' jmoo" e jíin'~ jaléng" dsea` còong'~, co' lí'~ lí' 'né~ e cuøø'~re bñ cóo'~ júu^ røø` lafa' mí' siin'~ cóo'~ tiquí'~ba'. Jogui 'né~ siin'~ røø` cóo'~ jaléng" siming" e lafa' siin'~ cóo'~ rún" dsea` ngáang'~ cóo'~ba'. **2** Jogui 'né~ jmi'goo'~ jaléng" dseamf' i' níseáang~ lafa' niquí'~ba', jogui cajo 'né~ jmi'goo'~ jaléng" simf' e lafa' rúm'~ba' jo ja` cuøøng` e f' a' e ga` cóo'r~.

3 Jogui cajo jmi'goo'~ jaléng" dseamf' níi'~ i ja` seeng` i' nijmicóo'~ quiá'r~ cóo'~ jalé" e 'nér~. **4** Jo song i' dseamf' níi'~ do seeng` jór' osi guieer~ é, joba' í'bing' i' catíng" i' 'né~ njmé~ í' ír' e laco' njmitíiñ~ do la'uui~ jial e 'né~ njmicóo'r~ jaléng" dsea` sínáu^ quiá'r~ jogui jial e njmér~ lí'~ laco' cato' ff'ing` sejmiir' ír', dsuco' lajoba' e guiá'~ jogui cajo lajoba' e iáang` dsíi' Fidiée'. **5** Jo i' dseamf' i' dseáng" já'~ i' níi'ng" i ja` i seeng` i' njmé~ í' ír', dsu' nítab~ dsíi' e Fidiée' bing' i' njmé~ í' ír' contøøng~, joba' yejib'~ fériñ~ dsea` do jogui uøø' jmi'b' mi'r' dsea` do jmi'ee'~ e nijmicóo'~reiñ~. **6** Dsu' i' dseamf' níi'~ i suung` la jmang'~ e jlo'^~ e sea` ff' jmigüi' la líiñ` lafa' ní'líiñ~bre cóo'~ jalé" e lí' dsíi' do. **7** Jo ffi'guíi 'nñ', Timoteo, íi'~ 'goo' cóo'~ jaléng" dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ e júu^ e nicafá'~a na e laco' ja` cuøøng` nicuø'~ dsea` dsee~ ír'. **8** Jo song ii'~ dsea` ja` guiing` dsíi' fa' e nijmicóo'r~ dsea` rúiñ~ lí'~ la quié'~cartí' dsea` sínáu^ quiá'r~ ja` iñ~ fa' e njmér~ lajo, joba' i' dsea` í' nicatá~bre lajíi'~ e siñ' teá` ff' guiá'~ cóo'~ Dsea` Jmáang~, jo dseáng" ga`gui'b' lí'~ quiá'r~ laco'gui jaang` dsea` i ja` mí' já'~ líing` júu^ quiá'~ dsea` do.

9 Jo lajíi'~ dseamf' níi'~ i nitaang~ ff' ní~ ji` quiá'~ e nilicóo'r~ cóo'~ jalé" e 'nér~ 'né~ e ngolíiñ~ lí'~gui laco' sesenta jíi' jogui e jaam` dseañu^ quiá'r~ caliséng` lajee` cateáaiñ~ ff' jmigüi' la. **10** Jo i' dseamf' níi'~ do 'né~ e ñib' dsea` e líiñ` jaang` dsea` i' guiúng` cóo'~ jalé" e guiá'~ e nicajmíer'; lafa' song nicato' ff'íiñ` røø` jaléng" jór', jogui song nica'éer` e guiá'~ cóo'~ jaléng" dsea` i' guilíng` ff' quiá'r~, jogui song nicaru'r~ tii'~ jaléng" dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~, jogui song nicajmicóo'r~ jaléng" dsea` i' nica'íng` iihuíi', lí'~ lajee` laji' e guiá'~ e nicacuø' bñ 'ñia'r~ e nicajmíer'.

¹¹ Jogui ja` 'né` fa' e nitáang` fí` ni` ji` do jaléng` i dseamf' 'níf` i ja` mi` ngolíing` sesenta jii` e laco' nilicóo'r` cóo` jalé` e 'nér`; dsuco' coob` mi` níli'iñ` e nidsihuíiñ` cóo` júu` quiá` Dsea` Jmáang` , jo iñ` e nicúm`túr guóor` calé` catú` , ¹² joba' dseeb` nilisea` quiá'r` jóng quiá` e ja` nijmitir` lajii` e si`í` e catíiñ` e nijmér` . ¹³ Jogui cajo jmóor` ta` ngí` la gui` 'náu` e o` e ta` , jo lajoba' e uíng` elifíiñ` ; jogui o` jii` elifíiñ` do cajo, co` ngir` ta` quie` adsee` lí` doñí` lacaang` jié` lí` ja` catíiñ` , jogui fé'r` jalé` júu` e ja` catíng` nijmér` lajo` . ¹⁴ Joba' iing` jnea` e nicúm`tú guoo` calé` jaléng` dseamf' 'níf` i bíf` bi dsíi` , jogui e niliseeng` jóor` , jogui e niquiá` bre ta` røø` sináu` quiá'r` , jo lajoba' jii` jaang` dsea` cuóøng` nicuó` reiñ` dsee` . ¹⁵ Dsuco` seem` i liing` dseamf' 'níf` i nica'naam` yaang` fí` guiá` cóo` Dsea` Jmáang` jo nicanaaiñ` e síng` yaaiñ` fí` ga` cóo` fii` i` ling` .

¹⁶ Jo jaléng` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` i seeng` dseamf' 'níf` jee` dsea` sináu` quiá'r` , güijmée`breiñ` í` , jo lajoba` ja` 'né` e nicá` i dsea` quiá` Dsea` Jmáang` i cagviaang` gui` do ta` e nijmicóo` reiñ` cóo` jalé` e 'nériñ` .

¹⁷ Jogui jaléng` dsea` cóøng` i quiá` ta` røø` jee` jaléng` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` 'né` e niquíb` e líeeiñ` laco` catíng` , dsu` eáang`gui guíng` 'né` lí` lajo` cóo` jaléng` dsea` i jmoo` ta` guia` jogui ta` e` júu` quiá` Fidiée` . ¹⁸ Dsuco` lalab fé` fí` ni` ji` quiá` Fidiée` : "Ja` jnf` mo'oo` jó` núu` quiá` lajee` e ø`re` cui`iee` ." Jogui fé`gui cajo: "Jaang` dsea` i jmoo` ta` dseáng` 'né` quiá` e líeeiñ` laco` catíng` ."

¹⁹ Jogui ja` jmijíi` cajo fing song jmoo` dsea` dsee` quiá` jaang` lajee` i dsea` cóøng` i quié` nifi` quiá` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` song ja` mi` caguilíng` gáng` gaang` dsea` jiéng` i tí` ni` i nija` júu` røø` cuaiñ` quiá` jalé` e jo` .

²⁰ Jogui jaléng` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` i ja` quiá` dsíi` e jmoo`bir jalé` e 'li` , joba` 'né` fí` re fí` quini` jaléng` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` e ja` dseeng` jalé` e jmoo` do, jo lajoba` ni` fí` 'gó` quiá` i cagviaang` gui` i` iing` jmé` lajo` .

²¹ Joba` fii` guí` 'nu` , Timoteo, jalé` e júu` la fí` quini` Fidiée` qui` ii` jogui fí` quini` Dsea` Jmáang` cóo` gui fí` quini` jaléng` ángeles, e dseáng` 'néb` e contøøm` tóo` o` jalé` e júu` e nicaffi` i` 'nu` la, jo ja` jmo` cuente jalé` e fé` dsea` , jo coo` gui`náb` 'né` fí` í` . ²² Jogui jie` mi` quidsi` guóo` fí` mogui` jii` jaang` dsea` lajminá` e ja` mi` ca`íi` o` røø` , jo lajoba` ja` niquin` jee` dsee` quiá` i dsea` fí` , jogui jmi`úun` e ja` nitén` fí` ni` dsee` .

²³ Jo fii` guí` 'nu` , Timoteo, e mi` ja` 'goo` dseeng` tu` jo ja` u` layaang` jmi` , co` guiá` gui ni`u` capí` jmi` fí` huiing` jó` e níco` .

²⁴ Jo seab` dsee` quiá` i liing` dsea` e dsifib` liñi` dsea` ná` gui e nití` fí` li` nitidsi` i` quiá'r` , dsu` sea`bi dsee` cajo e ja` liñi` dsea` cartí` mi` niguiée` i dsea` i óo` dsee` do fí` quini` dseata` . ²⁵ Jo lajob líi` cóo` jalé` e guiá` e cajmée` dsea` , sea`ba` e dsifib` lili`r` , jo sea`bi cajo e ja` nililí`r` dsifi` jo cøøng`gui nililí`r` , dsuco` ja` cuóøng` fa` lí` nijé` lajo` e si`maang` .

6

¹ Jogui jaléng` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` i jmoo` ta` quiá` dsea` 'né` e eáam` nijmi`gór` fiir` e lí` jmoo` ta` do, jo lajoba` ja` ni`uíng` e nifé` dsea` ga` ui` quiá` Fidiée` jogui ui` quiá` júu` quiá`r` cajo. ² Jogui song i liing` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` i jmoo` ta` quiá` dsea` do seeng` fiir` i liing` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` cajo, jo jie` mi` túr` e jmi`gó`reiñ` , dsuco` røøb` teáaiñ` fí` guiá` cóo` Dsea` Jmáang` . Co` lí` lí` 'né` e nijmitir` røø`gui jalé` ta` quiá` i` fiir` do, dsuco` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` i`neáang` rúng` líing` i dsea` i íng` e ta` e jmoo` i dsea` i jmoo` ta` quiá`r` do. Joba` fii` guí` 'nu` , Timoteo, ée`gui dsea` jalé` e júu` na jogui sí`gui cajo e güijmiti`bre lajii` e júu` jo` .

Jial lñ' mi~ dsináang' dsea` cuu~

³ Jo song seeng` i e` júu^ e jié`gui e ja` cøøng` røø` cøøl` jalé` júu^ e ca'e` Dsea` Jmáang` jogui cøøl` jalé` júu^ quiá`- jial niliseeng` dsea` cøøng` cøøl` Fidiée`
⁴ joba` i dsea` i lñiñ` jaang` i jløm`^ i ja` e tñng` jíi`^ cøø. Co' dsea` lafa` jmohuñ` quiá'r` e jmóor` ta~ tñng` júu^ quiá'r` e ja` cuø'r` júu^ rúiñ` cøøl` li` doñi` e sñiñ`;
 jo fí` job li` uïng` jalé` dsihuñ` jogui e ja` seeiñ` røø` jogui e jmiguñ` dsea` rúiñ` jogui e ja` sea` júu^ ta~ dsíi` quiá`- rúiñ`, ⁵ jogui jmóor` ta~ tñng` e ja` guiéng` jee` jaléng` dsea` rúiñ`, co' jmang` jalé` e 'li`^ba` i` dsfir`, jogui ja` cuír` lajíi`^ júu^ sea` contøøng` e catñng` Dsea` Jmáang`, jo jmáiñ` ta~ e júu^ jo e laco` nilí'r` cuu~. Jo jie` mi` jmoo` e niquin` jee` jaléng` i dsea` i. ⁶ Jo e jáb`- dseáng`- lajob lñi`
 , co' eáam` jlo`^ jogui eáam` quiing` cajo e júu^ quiá`- Fidiée` quiá`- jial niliseeng` dsea` cøøng` cøøl`^, dsu` lñi` lajo jíi`^ quiá`- jaléng` dsea` i jmi`iáang` dsíi` cøøl`^ jíi`^ e sea` quiá`-bre. ⁷ Dsaco` jíi`^ cøø` ja` ee` mi` sea` qui` naa` mi` caliséng`naa` fí` jmigüi` la, jogui jíi`^ cøø` ja` e cuøøng` lí` le`naa` fí` jmigüi` la mi` nidseá`naa` fí` jmigüi` cøø; ⁸ jogui song seab` jalé` e quiee`naa` jogui jalé` sñ`naa`, joba` cøøl`^ jíi`^ e job`nè` e nijmi`iáang` dsi`naa`. ⁹ Jo dsu` jaléng` dsea` i eáang`iing` jmeáng`yaang` e nilisea` cuu` quiá'r` , ja` té`r` e iññ` nijmér` jalé` e ja` dseeng` e laco` nilí'r` e cuu` do. Jo job li` uïng` e nisi` fí` ga` quiá'r` e nijmér` jalé` e ja` uiing` sea` jogui eáang` lée` quiá'r` cajo. Jo mi` jmoo` dsea` jalé` e jo, job li` uïng` e íng` quiá`- dsea` jogui e nidsilíñ` fí` li`^ 'li`^ mi` nití` oor` quiá'r`.
¹⁰ Dsaco` mi` dseáng`- eáang` dsináang` dsea` cuu~, job li` uiing` quiá'r` e iññ` nijmér` jalé` e 'li`^; jogui i liing` dsea` nicatá`bre e teáaiñ` fí` guíá` cøøl`^ Dsea` Jmáang` dsu` uíi`^ e jmóor` lajo, joba` lana eáam` ja` juguiú` niseeiñ`.

Júu^ laniing` quiá`- Paa` e casfr` Timoteo

¹¹ Jo fíi`-guíi` 'nu` Timoteo, 'nu` i líng` dsea` quiá`- Fidiée` , jmihiúng` uø` quiá`- jalé` e 'li`^ na. Jo güiliseem`ba` fí` jmigüi` la e ee` jmang`- e guíá`-, jogui contøøm` 'nè` güiing` o` e jme`^ jíi`^ e iáang` dsíi` Fidiée` jogui e sin` teá` cøøl`^ júu^ quiá'r` jogui e jmi`neáan` dsea` rún` jogui e féng` o` cøøl`^ jalé` iihuñ` e íñ`- jogui e ja` jmijløng` uø` cøøl`^ dsea` rún`. ¹² Jogui cuøøl`^ bñ` uø` e contøøng` sín`- teá` fí` guíá` cøøl`^ Dsea` Jmáang`; jogui jie` mi` tiun` jalé` e júu^ na, joba` nitin`^ fí` li`^ guíá` mi` nijúun`^, dsaco` uiing` e lajoba` e catø`- Fidiée` 'nu` , jogui uiing` e joba` cajo cajmee` 'nu` júu^ fí` quini` fí`ng` dsea` e dseáng`- e já`-ba` e sin` teá` cøøl`^ Dsea` Jmáang`. ¹³ Jogui lana fíi`-guíi` 'nu` Timoteo, fí` quini` Fidiée` i cuø` e jí` dsea` fí` jmigüi` la, jogui cajo fí` quini` Dsea` Jmáang` i café` juguiá` quiá`- Fidiée` fí` quini` Poncio Pilato, ¹⁴ joba` fíi`-guíi` 'nu` e jmee`ba` nñu`^ jalé` e nifññ`^ 'nu` , jo ja` jmisññ`^ jalé` e jo cøøl`^ e jié`, jo lajoba` ja` e uiing` sea` e nijññ`^ . Jo jmee`bi` lajo cartí` mi` nití` í` e nigüéeng`tu` Fíi`naa` Dsea` Jmáang` fí` jmigüi` la. ¹⁵ Jo nijmé` Fidiée` lajo mi` nití` e í` jo, dsaco` jíi`^ íb` dsea` i güeang`^ jogui i níe` ni` lajalé` cøøl`^ lajaléng` jogui i niing`gui eáang` jee` jaléng` dsea` mogui` , jogui jíi`^ íb` Fii` féng` quiá`- jaléng` dsea` quiá`- ta` cajo. ¹⁶ Jogui jíi`^ íb` i ja` tóø` jmññ` e nijúuiñ`^ , jogui contøøm` seeiñ` e guíñ` li`^ jlø`^ jneá` jíi` e jíi`^ jaang` dsea` jmigüi` cuøøng` lí`^ dsiquíeeiñ` fí` jo, o`gui jíi`^ jaang` dsea` mi` cangáaiñ` dsea` do o`gui lí`r` fa` e niníñ`^ dsea` do cajo. Jo majmifém`baa`re lata` , co` jíi`^ íb` dsea` i`gøng`! Jo lajob nilí`.

¹⁷ Jo fíi`-guíi` 'nu` Timoteo, e júu^ la: Síi`^ jaléng` dsea` i eáang` sea` cuu` fí` jmigüi` la e ja` güijmijløng`^ yaaiñ` e eáang` ta~ dsíi` cøøl`^ jalé` cuu` quiá'r` , dsaco` jalé` e jo seab` mi` ja` ee` quiing` jíi`^ cøø. Dsu` ja` 'nè` jmér` lajo, co` li`^ 'nè` jmér` e ta~ dsíi`^ jíi`^ cøøl`^ Fidiéeb` , co` jíi`^ fí`bing` dseáng`- i cuø` jalé` e 'nè`naa` quiá`- e see`naa` fí` jmigüi` la. ¹⁸ Jo síi`^ jaléng` i dsea` sea` cuu` do e güijmée`bre jmang`- jalé` e guíá`-, jogui e eáang` güijmicóø'r` jaléng` dsea` rúiñ`^ , jogui e contøøng` guíing` dsíi` e nijmicóø'r` cøøl`^ jalé` e sea` quiá'r`-

jaléng" dsea` i ja` sea` jalé" e 'né". ¹⁹ Jogui song nijmicóo"~ i dsea` sea` cuu" do jaléng" dsea` rúiñ" cóo"~ jalé" e sea` quiá'r", joba' sea` uiing~ quiá'r" e nitúiñ" fí" li" guiú" mi" nijúuiñ" e niliseeiñ` juguiú" júu" røø` lata".

Júu" li" cadséng" quiá" Paa"

²⁰ Jo fíi"guíi 'nø` Timoteo, jie~ mi' jmitúng" o" lajíi"~ ta~ e nica'íin"~ quiá"~ Fidiée". Jogui jie~ mi' já"~ nuu" jale" júu" li"~ e ja` uiing~ sea`, o'gui e jmée"~ ta~ jíing` cóo"~ jaléng" dsea` i jíng"~ e tiiíñ` ngáiñ". ²¹ Dsaco' i liing~ dsea` i já"~ nicalíng" e júu" jmigoo` do nicatábre e já"~ líiñ` júu" quiá"~ Dsea` Jmáang".

Jo mñi"i Fíi`naa' Fidiée" e ni'ír" güea"~ quiá'r" fí" li" seeng`na!. Jo lajøb nilí". Jo lanab jíi" fé" jí` la'uui" quiá"~ Paa" e catíng~ Timoteo.

Júu^ e too^ fí^ ni^ ji^ catí^ tú^ quiá^ Paa^ e catíng^ TIMOTEO

¹ Jnea^ Paa^, jo jaang` dsea` apóo^ i jmoo^ ta^ ni^ júu^ quiá^ Dsea` Jmáang^ líin^'n, co^ lajob iáang` dsí^ Fidiée^ cajmér^ cój^ jnea^~. Jo la'eáang^ e niseen^ cøøng^ cój^ Fí^naa^ Jesú^, joba^ Fidiée^ nicacuø'r^ jnea^~ e niliseen^ cøøng^ cój^ r^ lata^ lf^ lacó^ líi^ júu^ quiá^r^ e nicacuø'r^ lami^ jéeng^gui. ² Jo jmo'o^ e ji^ la e catíng^ 'ná^, Timoteo, co^ lin^ lafa^ joo^ o i eáang^ iin^~n. Jo mii^ i Tiquí^naa^ Fidiée^ jogui Fí^naa^ Dsea` Jmáang^ e ni^fr^ güea^ quiá^r^ fí^ lí^ tách^ jogui e nilí^ fí^ líiñ^ 'ná^ jogui e nicuø'r^ 'ná^ e niliseen^ jugui^ júu^ røø.

'Né^ guiá^ dsea` júu^ e^ jalé^ jmoo^ Dsea` Jmáang^ cój^ r^

³ Jo lacoo^ née^ mi^ fón^'n Fidiée^, dséng^ dsii^ 'ná^, Timoteo, jo uøø^ jmíib^ cuøø^ o^gui^máang^ dsea` do ui^ quií^~. Jo dseáng^ lajíi^~ e iing^ Fidiée^ jmoo^ o^ lf^ lacó^gui^ la cajmée^ jalé^ 'líf^ dsea` áang^ quié^ e, jo tab^ dsii^ e guiáb^ jmoo^ o^jalé^ e ta^ jo fí^ quini^ Fidiée^. ⁴ Jo tóob^ dsii^ jial fí^í^ calín^~ mi^ ca'í^ júu^ rú^naa^, joba^ iim^ baa máang^túu^ 'ná^ calé^ catú^ e lacó^ nilí^iáang^tú dsii^~. ⁵ Jo tóob^ dsii^ cajo e dseáng^ e lajam^ ba^ teá^ sin^ cój^ júu^ quiá^ Dsea` Jmáang^ e ngocáng^ o^~. Co^ la'ui^ cajmée^ lajo^ i niyúng^ quií^~ i sii^ Loida jogui niquí^ i sii^ Eunice, jo tab^ dsii^ e lajob nilíng^ 'ná^ cajo.

⁶ Joba^ fíi^ guí^ 'ná^, Timoteo, jmeáang^~gui^ ta^ lajíi^~ e quií^~ jmíi^ e cangíng^ quiá^ Fidiée^ mi^ caquidsii^ guóo^o^ fí^ yú^ mogui^~. ⁷ Dsúco^ Fidiée^ ja^ cacuø'r^ jneaa^ aa^, dsea` líi^naa^ dsea` quiá^ Dsea` Jmáang^, Jmíguí^ quiá^r^ e lacó^ nijmó^naa^ 'gó^naa^, co^ cacuø'r^ jneaa^ aa^ Jmíguí^ quiá^r^ e 'gøng^ e lacó^ quií^naa^ jmíi^ jogui e nijmi^neáang^ rú^naa^ jogui e lajang^~ i^ dsí^naa^ røø^ cój^ jalé^ e jmoo^naa^! ⁸ Joba^ ja^ jmoo^ i^ líi^~ e niguiá^ júu^ jalé^ e cajmée^ Fí^naa^ Jesú^, o^gui^ jmoo^ i^ líi^~ ui^ quié^ e cajo^ dsu^ uíi^ e sijníin^~n fí^ dsí^ 'náñí^ dsu^ e guiaa^ júu^ quiá^ dsea` do. Dsu^ lf^ lí^ 'né^ e guiaab^ o^ e ni^iin^~ jalé^ iihuí^ lf^ lacó^ la ín^~ jnea^ uíi^ e guia^naa^ júu^ quiá^ Dsea` Jmáang^ quiá^~ jial laang^ dsea` jee^ jalé^ dsee^ quiá^r^~. Jo Fidiée^bing^ i^jmíco^~ 'ná^ cój^ bí^ quiá^r^ jee^ jalé^ e dsingíin^~ do. ⁹ Jo Fidiée^b^ dsea` i^ caleáang^ jneaa^ aa^ jee^ dsee^ quií^~i^ jo nicató^r^ jneaa^ aa^ e lacó^ dseáng^ lajang^~ ni^uíng^ naa^ dsea` quiá^r^ i^ jmoo^ jmang^~ e iin^~. Jo lajíi^~ ná^~gui^ e nítiroq^ jmíguí^ba^ e ca'í^ dsíir^ e nijmér^ lajo; dsu^ ja^ cajmér^ lajo uíi^~ e nicajmó^oo^ e guia^~, co^ cajmér^ lajo uíi^~ e lajob calí^iin^ jogui co^ eáam^ guíuiñ^ cój^ jneaa^ aa^ la'eáang^ cój^ Dsea` Jmáang^~. ¹⁰ Jo lana Fidiée^ nicajmilir^ e eáam^ guíuiñ^ cój^ jneaa^ aa^, co^ casíi^ Dsea` Jmáang^ fí^ jmgüí^ la e lacó^ nileáiñ^ jneaa^ aa^ jee^ jalé^ dsee^ quií^~i^ jogui e calíim^bre bí^ quiá^~ 'mó^ cajo. Jo la'eáang^ cój^ e júu^ e quiá^~ jial laang^ dsea` jee^ jalé^ dsee^ quiá^r^ do, cajmijnéeng^ Fidiée^ jee^ jneaa^ aa^ jial e nilisee^naa^ cøøng^ cój^ r^ lata^~.

¹¹ Jo Fidiée^bing^ i^nicá'náang^ jnea^ e lacó^ niguiaa^ jalé^ e júu^ na, jogui e nicasíi^ jnea^ e líi^n^ jaang^ dsea` apóo^ jogui e líi^n^ jaang^ tifa^ i^ e^ jalé^ e júu^~ jo. ¹² Jo uiing^ e joba^ e dsingíin^~n iihuí^ lana. Dsu^ ja^ jmoo^o^ i^ líi^~n cuaiñ^ quiá^~ jalé^ e jo, dsúco^ dseáng^ lajam^~ nicuín^~n Dsea` Jmáang^ jo fí^ jaguo^bre nicajáang^~ 'ñiá^a. Jogui eáam^ nítá^ dsii^~ e quií^~bre jmíi^~ e ni'méiñ^ jalé^ ta^~ e nicangíin^~n quiá^r^ cartí^ mi^ nijáa'tur calé^ catú^ fí^ jmgüí^ la.

¹³ Jo fíi^~guí^ 'ná^, Timoteo, jmee^ e quié^ níf^ quií^~ jalé^ e nicá'ée^ e 'ná^ lami^ jéeng^gui e quiá^~ jial teáang^ dsea` teá^ cój^~ júu^ quiá^~ Dsea` Jmáang^ jogui jial jmi^neáang^ dsea` rúiñ^~. ¹⁴ Jogui la'eáang^ cój^~ Jmíguí^ quiá^~ Fidiée^ e seeng^

jee~ jneaa~aa', jmee~ í~ lajíi'~ e juguiá~ quiá~ Dsea` Jmáang~ e nicaguiar' fí~ jaguo~.

¹⁵ Jo niñib~ 'ná~ guiá~ e jaléng~ dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ i seeng` fí~ li~ se~ Asia catiúum~bre jnea~; jo jee~ í~ quiing~ i~ dsea` i~ sii~ Figelo cóo~gui Hermógenes. ¹⁶ Jo mii~i Fí~naa' Dsea` Jmáang~ e nilí~ fí~ líiñ~ jaléng~ dsea` sináu~ quiá~ i~ dseañu~ i~ sii~ Onesíforo, dsaco~ jmiguiab' ya~ cajmicóo~r~ jnea~, co~ cajár~ e jajmitíi'r~ dsii~, jogui ja~ cajmér~ í~ líiñ~ uíi~ quié~e dsu~ uíi~ e sijnán~n. ¹⁷ Co~ mi~ cagüéin~ fí~ la fí~ Roma, jo dsiff~ lajob canaaiñ~ 'náiñ~ jnea~ car~ cadséiñ~ jnea~, jo ja~ cajmi~íñ~ jíi~ capí~lajee~ jo. ¹⁸ Joba' mii~i Fidiée~ uii~ quiá~ i~ Onesíforo do e nilí~ fí~ líiñ~ neiñ~ mi~ nití~ jmi~ e nijáa~tu Dsea` Jmáang~ fí~ jmigüí~ la. Jo niñib~ 'ná~ guiá~ e eáam~ cajmicóo~ i~ dsea` do jneaa~aa' lajee~ cataang~naa' fí~ Éfeso.

2

'Né~ e jmó~naa' té~baa' cóo~jalé~iihuí~'

¹ Jo fíi~guí~ 'ná~, Timoteo i líing~ lafa' joo~o, teá~sin~ uø~ e fí~ nisin~ la'eáang~ cóo~ e bí~ e nicangúin~ quiá~ Dsea` Jmáang~. ² Jogui jalé~ júu~ e canáu~ e nicafá~ jnea~ fí~ quini~ jaléng~ dsea`fíing~, joba'fíi~i'ná~lana e ni'é~ dsea`jiéng~ e júu~ jo. Jo 'né~ jmee~ lajo jíi~ cóo~ dsea` i~ ta~ o~ cóo~, lí~ lajaléng~ dsea` i~ li~ quíi~ jmi~ e ni'é~r~ jaléng~ dsea` jiéng~.

³ Jogui jmee~ té~ cóo~ jalé~ iihiú~ e dsingúin~ uíi~ e lin~ dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ lí~ laco~gui la jmoo~ jaang~ 'lée~ té~r~ cóo~ jalé~ e dsingúiñ~. ⁴ Dsaco~ jíi~ jaang~ 'lée~, e lajee~ e jmoor~ ta~, catíing~ e nigmér~ náu~r~ lajíi~ ta~ quiá~ jaang~ dsea` jiéng~ i~ ja~ líing~ fir~, co~ lajíi~ fui~bre 'né~ e nijmi~láain~ dsíiñ~. ⁵ Jogui lajobi cajo, fa~ jaang~ dsea` cóo~ bóø~, ja~ catíing~ e ni'iñ~ lajíi~ e calí~r~ do fíng song ja~gui cajmitir~ røø~ laco~gui jíi~ e si~í~ e cóo~ dsea~. ⁶ Jogui lajobi cajo, fa~ jaang~ dsea` jmoor~ ta~ jenuu~, catíim~bre e ni'iñ~ guieé~ quiá~r~ la~uui~ mi~ niró~ jalé~ e jnir~. ⁷ Joba' fíi~guí~ 'ná~, Timoteo, fíi~ o~ røø~ lajíi~ e júu~ e fíi~ 'ná~lana, jo lajoba' Fí~naa' Dsea` Jmáang~ nijmicóo~r~ 'ná~ e ningán~ røø~ lajíi~ e júu~ na.

⁸ Jo contøøng~ jmiguién~ o~ jalé~ e cangongúing~ Dsea` Jmáang~, i~ dsea` i~ cajíi~tu la~uui~ jee~ jaléng~ líi~, jogui i líing~ dsea` siju~ dseata~ dsea` féng~ Daví~; jo lanab jíi~ líi~ júu~ e guia~ jnea~ quiá~ jiallaang~ dsea` jee~ jalé~ dsee~ quiá~r~. ⁹ Jogui uíi~ e guiaa~ júu~ laba~ e íin~n jalé~ iihiú~, jo jí~gui e 'ñúum~baa iuun~ fí~ dsíi~ 'nueñí~ lafa~ jaang~ dsea` i~ nica'lée~; dsu~ e júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~ e guiaa~ la ja~ líi~ fa~ e ja~ cuøøng~ líñi~ dsea` dsaco~ ja~ jíe~ sijni~ quiá~. ¹⁰ Jo uíi~ e lajob líi~, joba' jmoo~baa té~e cóo~ jalé~ e iihiú~ la e laco~ jaléng~ dsea` i~ nicaguíng~ Fidiée~ i~ nilíing~ dsea` quiá~r~ nilí~r~ e nileáin~ jee~ jalé~ dsee~ quiá~r~ jo niliseeiñ~ fí~ ñifí~ lata~ la'eáang~ cóo~ Fí~naa' Dsea` Jmáang~.

¹¹ Jo dseáng~ e jáb~ lajíi~ e júu~ e fíi~i~ 'ná~la:
Song nijúu~naa' uíi~ e líi~naa' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~,
joba' nilisee~baa' cóo~r~ lata~ cajo.

¹² Jogui song jmoo~baa' té~naa' cóo~ jalé~ iihiú~ e ngúing~naa',
joba' ni~í~baa' í~ røø~ cóo~r~ fí~ jmigüí~ coo~.
Jogui song fé~naa' e ja~ cuíing~naa'r,
joba' lajob nijíi~ cajo e ja~ cuíiñ~ jneaa~aa' mi~ tí~ lí~ jo.

¹³ Jogui song jmoo~naa' e ja~ já~ líiñ~naa' júu~ quiá~r~,
dsu~ír~ contøøm~ jimitir~ jalé~ e nicajíi~,
co~ ja~ cuøøng~ fa~ e ja~ jmitir~ jalé~ júu~ quiá~r~.

Jaang~dsea` ijmoo~ta~ e iáang~dsíi~Fidiée~

¹⁴ Jo fii⁻ guii^{'nu'}, Timoteo, j^miguién["] dsíi["] jaléng["] dsea['] quiá^{'-} Dsea['] Jmáang⁻ jalé["] júu[^] e nifá[']a la, jo liúung["] jaléng["] í^f quini^v Fidiée^v e ja['] güiquín["] e t^tíng["] júu[^] quiá[']r["] c^oo["] l^fí["] doñí["] ee['] júu[^]. Ds^uco['] jalé["] e júu[^] jo ja['] e ta["] úing["] jíi["] co^o; jo lico['] l^eeb['] jogui jmóo['] e dsicam['] jaléng["] i^d dsea[']i n^uu['] jalé["] e jo. ¹⁵ Jo jmee['] quijí["] car['] ngocáng["] o["] e nili[']iáang["] dsíi["] Fidiée^v c^oo["] jalé["] ta["] jmoo["], jo lajoba['] ja['] níl^fí["] l^fí["] l^fí["] quiá^{'-} jalé["] e jo. Jogui ee['] røø['] jaléng["] dsea['] júu[^] sea['] contøøng["] quiá^{'-} Fidiée^v. ¹⁶ Jogui jie^v mí['] jmoo["] fa['] e quín["] jee^v jaléng["] dsea[']i fé["] jalé["] júu[^] e ja['] uiing["] sea[']; ds^uco['] jaléng["] dsea[']i jmóo['] lajo, eáang[']gui dsihuín["] quiá^{'-} Fidiée^v lac^oo['] jmíi["] lac^oo['] jmíi["], ¹⁷ jogui eáam['] ni[']r["] jalé["] e júu[^] l^fí["] e er['] do l^fí["] laco['] l^fí["] co^oo['] j^mohuú["] e dsicuáng["] jminá["]. Jo lajobcangong["] i^d dseañ^fu["]i sii['] Himeneo c^oo["]gui i^{sii} Fileto, ¹⁸ co['] i^d dsea['] gáng["] la nicacár["] fí['] ga['] lajee^v e cuíñ["] Dsea['] Jmáang⁻, jo lana ningir['] fé[']r["] júu[^] e nicajíb[']tu jaléng["] dsea[']i nicajúng["]. Jo c^oo["] jalé["] e júu[^] e fé[']r["] do, nicaligóm['] i^d liing["] dsea[']i já^{'-} l^fíng["] e júu[^] e sea['] contøøng["] quiá^{'-} Fidiée^v. ¹⁹ Ds^ul Fidiée^v lafa['] catá[']r["] c^oo["] t^tíi["] fíi["] quiá^{'-} náu["] e té["] huóø["] e ja['] ni[']íing["], jo e t^tíi["] fíi["] do l^fí["] la jíi["] e júu[^] la e ja['] tóo['] jmíi["] ni[']íing["], jo lalab fé[']: "Jo nicuím["] Fíi[']naa['] Fidiée^v jaléng["] dsea[']i l^fíng["] dsea['] quiá[']r["]; jogui fé[']bí cajo: "Jaléng["] dsea[']i jíng["] e l^fíiñ["] dsea['] quiá^{'-} Fíi[']naa['] Fidiée^v 'né["] nitá[']bre e jo['] jmér["] jalé["] e ja['] dseeng["] e lamí['] jmóor['] do."

²⁰ Ds^uco['] fa['] c^oo["] dsíi["] sínáu["] quiá^{'-} jaang["] dsea[']i sea['] cuu["], o['] laji['] e jmáiñ["] ta["] do l^fí["] c^oo["] cunée^v o[']gui c^oo["] cutee^v, co['] seab['] cajo e l^fí["] c^oo["] 'ma['] jogui c^oo["] guóo["]. Ds^ul e liing["] e jmáiñ["] ta["] do jmáiñ["] ta["] mi['] jmóor['] jmíi["] laniing["], jogui e liing["]gui e do jmáiñ["] ta["] contøøng["]. ²¹ Jo song jaang["] dsea['] contøøng["] jmíl'úuiñ["] e laco['] ja['] nitéiñ["] fí['] ni['] dsee["], joba['] ni[']uiñ["] jaang["] i^si[']íing["] jogui i^si[']íing["] ta["] quiá^{'-} Fidiée^v. Jo Fidiée^v bing['] i^d njimeáng["] ta["] ír['] e laco['] njmér["] jmang^{'-} e guiá["].

²² Jo fii⁻ guii^{'nu'} jie^v mí['] quín["] jee^v jalé["] e ja['] dseeng["] e litíng["] jaléng["] siming["] c^oo["] sím^f e jmóor['], jo teá[']gui sin["] uø["] e jmóo['] jmang["] jalé["] e guiá["], jo e já^{'-}gui líin["] júu[^] quiá^{'-} Dsea['] Jmáang⁻, jogui e jmi[']neáang[']gui^v jaléng["] dsea['] rúun["], jogui e seeng[']gui^v juguiá["] júu[^] røø[']. Jo jmee['] jalé["] e jo coliing["] c^oo["] jaléng["] dsea['] i^d 'náng["] Fidiée^v e ngocáng["] dsíir["]. ²³ Jogui jie^v mí['] quín["] jee^v jalé["] júu[^] íí["] e ja['] uiing["] sea['], co['] niñíba['] guiá["] e jalé["] e júu[^] jo quiéé['] jíi["] ta["] jíi^m. ²⁴ Jo jaang["] dsea[']i jmóo['] lajíi["] e iing["] Fíi[']naa['] Dsea['] Jmáang⁻ ja['] cuóøng["] e ningír["] ta["] t^tíng["] c^oo["] jaléng["] dsea['], co['] o['] lajo e catíng["] e njmér["]. Co['] l^fí["] l^fí["] 'né["] jmér["] jmang^{'-} e guiá["] c^oo["] l^fí["] doñí["] ii["] dsea['], jogui 'né["] e quíi["]bre jmíi["] jial ni[']é'r["] dsea['], jogui 'né["] e féng["] dsíi["]bre c^oo["] jaléng["] dsea['] rúiñ["], ²⁵ jogui 'né["] e ja['] jmijløng["] 'ñia'r["] mi['] liúñ["] jaléng["] dsea[']i ja['] jíi["] júu[^] quiá^{'-} Dsea['] Jmáang⁻; jo la'eáang['] c^oo["] e jo, jangám["] njmicóo["] Fidiée^v quiá^{'-} jaléng["] i^d dsea[']i e laco['] niquí["] jíng["] yaaiñ["] fí['] quini^v dsea['] do, jogui e njá^{'-} líiñ["] júu[^] quiá^{'-} Dsea['] Jmáang⁻, ²⁶ jo lajoba['] ni[']fi["] tu dsíir["] røø['] e laco['] njmihúing["] yaaiñ["] c^oo["] fíi["] i[']líng["], ds^uco['] fíbing['] i^d lamí['] 'mé["] quiá[']r["] e jmóor['] l^fí["] doñí["] ee['] e iing["] í.

3

Jial nilting["] dsea['] mi['] nijaquiéeng["] e ti['] li["] ni[']íing["] jmigüí["]

¹ Jogui fii⁻ guii^{'nu'}, Timoteo, 'né["] ñííba['] e mi['] nijaquiéeng["] e ti['] li["] ni[']íing["] jmigüí["], eáam['] huíng["] nilí. ² Ds^uco['] jaléng["] dsea[']i niliseeng["] ie^v jo lico['] njmijíiñ["] jíi["] yaam[']bre jo jo['] jmijíiñ["] jaléng["] dsea['] jiéng["]gui^v, jogui eáam['] nilí dsináaiñ["] cuu["], jogui njmijløng["] yaaiñ["], jogui eáang['] njmiráang["] yaaiñ["] c^oo["] jalé["] e nicajmér["]. Jogui gab['] nífé'r["] quiá^{'-} dsea['] jogui quiá^{'-} Fidiée^v cajo, jogui ja['] njmér["] náu'r["] c^oo["] jalé["] ta["] quiá['] sejmiir["], jogui ja['] nicuó'r["] gui'máang["] dsea['] mi['] ee[']go ngüiñ["] o[']gui njmi[']gór["] Dsea['] Jmáang⁻ c^oo["] jalé["] júu[^] quiá^{'-} dsea['] do cajo. ³ Jogui ja['] njmi[']neáaiñ["] o[']gui nilí fíi["] líiñ["] jaléng["] dsea['], jogui nífé'r["] júu[^] adsee['] e 'nñiñ["] jaléng["] dsea['] rúiñ["], jogui ja['] téeng["] yaaiñ["] e iññ["] njmér["]

lajíi^l e 'li^l e l^l dsíir, jogui eáam' nijmér⁻ saang` dsíir cój^l jaléng^l dsea` rúiñ^l, jogui nijmér⁻ e 'ní^l níim⁻bre lajale^l e guiá^l e jmoo^l dsea^l. ⁴ Jogui gab` nife^l e 'nñiñ^l jaléng^l dsea^l i seeng^l røø^l cój^l r^l, jogui eáang^l niliteá^l dsíir^l e nijmér⁻ jalé^l e ga^l e l^l dsíir, jogui eáang^l nijmér⁻ e nijmijløng^l yaaiñ^l cój^l jalé^l e i^l dsíir^l e tñiñ^l, jogui eáang^l ni'nó'r^l jalé^l e jmi'iáang^l dsíir^l e lafa^l nijmiféiñ^l Fidiée^l. ⁵ Jogui cój^l jalé^l e jmoo^l i dsea^l do, eáang^l nijmigóøiñ^l jaléng^l dsea^l e lñiñ^l dsea^l quiá^l Dsea^l Jmáang^l, dsu^l dseáng^l ja^l já^l e lñiñ^l lajo, co^l ja^l jmóor^l laco^l catíing^l e jmoo^l dsea^l quiá^l Dsea^l Jmáang^l i seeng^l la'eáang^l cój^l e 'gøng^l quiá^l dsea^l do.

Joba^l fñi^l guíi^l 'nu^l, Timoteo, jie^l mi^l jmoo^l fa^l e niquin^l jee^l jaléng^l i dsea^l lana. ⁶ Dsuco^l i liing^l i dsea^l la^l lico^l jmóor^l ta^l ngí^l quiá^l dsea^l jo jmigóøiñ^l jaléng^l dseamf^l i ja huñng^l tøng^l fñi^l ni^l dsee^l. Jo jaléng^l i dseamf^l eáam' røøiñ^l dsee^l, co^l lico^l jmóor^l lajíi^l e ga^l e l^l dsíir^l yaam^l bre, ⁷ jo contøøm^l ti^l dsíir^l jmitñiñ^l mi^l ee^l go júu^l mñiñ^l sea^l, dsu^l dseáng^l ja^l tóo^l jmiñ^l e quñi^l r^l jmiñ^l fa^l e ningáiñ^l e júu^l já^l quiá^l Fidiée^l e catíing^l Dsea^l Jmáang^l. ⁸ Joba^l fñi^l guíi^l 'nu^l e júu^l la, e lñiñ^l laco^l cajmée^l i dsea^l láang^l gáang^l i caliséng^l malñiñ^l do i sii^l Janes cój^l guíi Jambres ie^l lami^l cajniñ^l quiá^l Moi^l, jo lajob cajo nijmé^l jaléng^l i dsea^l i seeng^l mi^l ni^l jaquiéeng^l e ti^l li^l ni^l iing^l jmigüi^l, co^l nijním^l bre quiá^l e júu^l já^l quiá^l Fidiée^l e catíing^l Dsea^l Jmáang^l. Jo jaléng^l i dsea^l lñiñ^l dsea^l i i^l dsíi^l jmang^l e 'li^l jogui i nicajgiéeng^l dsíi^l e teáaiñ^l teá^l fñi^l guíá^l cój^l Dsea^l Jmáang^l. ⁹ Jo dsu^l ja^l huñi^l dsiliñ^l cój^l e jmigóor^l do, co^l jalém^l dsea^l niliñiñ^l guíá^l e jaléng^l i dsea^l la^l ja^l i^l dsíir^l røø^l lñiñ^l laco^l calñiñ^l cój^l i dsea^l gáang^l i sii^l Janes cój^l guíi Jambres ie^l lami^l cajniñ^l quiá^l Moi^l do.

Júu^l e ca'ñiñ^l Paa^l quiá^l Timoteo

¹⁰⁻¹¹ Dsu^l 'nu^l, Timoteo, guíab^l niñiñ^l lajíi^l júu^l e ée^l e dsea^l, jogui jial seen^l røø^l laco^l seeng^l dsea^l quiá^l Dsea^l Jmáang^l, jogui niñiñ^l bi^l cajo lajíi^l e i^l dsii^l e nijmee^l e, jogui jial já^l lñin^l n e nisín^l n teá^l cój^l júu^l quiá^l Dsea^l Jmáang^l e car^l ngocáng^l dsii^l, jogui jial féng^l dsii^l cój^l jaléng^l dsea^l jiéng^l, jogui jial e 'neáan^l jaléng^l dsea^l rún^l n, jogui jial nicateá^l a cój^l jalé^l iihuñiñ^l e nica^l iin^l n. Jogui niñiñ^l bi^l cajo e cateá^l baa cój^l jalé^l e ga^l e nicajmeáng^l dsea^l jnea^l fñi^l Antioquia cój^l guíi fñi^l Iconio jogui fñi^l Listra; dsu^l cateá^l baa, co^l Fí^l naa^l Dsea^l Jmáam^l bing^l i caleáang^l jnea^l jee^l jalé^l e jo. ¹² Dsu^l dseáng^l e jáb^l jalé^l e la, e jaléng^l dsea^l i iing^l seeng^l e si^l naaiñ^l jee^l jalé^l e 'li^l uíi^l e lñiñ^l dsea^l quiá^l Dsea^l Jmáang^l, joba^l 'né^l nidsingñiñ^l bre iihuñiñ^l e jmó^l dsea^l quiá^l r^l. ¹³ Jo dsu^l jaléng^l dsea^l i jmoo^l ga^l jogui i jmigóøng^l jaléng^l dsea^l rúng^l, ga^l guíb^l nidsijéé^l quiá^l r^l lacoo^l jmiñ^l jogui eáam' nijmigóøiñ^l jaléng^l dsea^l rúiñ^l lñiñ^l laco^l jmigóøiñ^l yaaiñ^l.

¹⁴ Dsu^l fñi^l guíi^l 'nu^l, Timoteo, teá^l sing^l uø^l lñiñ^l laco^l jmoo^l cój^l jalé^l e nicajmitñiñ^l, co^l dseáng^l niñiñ^l ba^l e dseáng^l jáb^l jalé^l e jo. Jogui niñiñ^l bi^l guíá^l cajo i^l dsea^l i ca'e^l 'nu^l jalé^l e jo, ¹⁵ co^l e júu^l güeang^l quiá^l Fidiée^l e niñiñ^l catí^l ie^l lami^l jiuun^l do, e joba^l e niliñiñ^l ta^l quií^l e niliñiñ^l jial e nileán^l cój^l jalé^l dsee^l quií^l la'eáang^l e nicajáang^l uø^l fñi^l jaguo^l Dsea^l Jmáang^l. ¹⁶ Jo lajib^l e júu^l quiá^l Fidiée^l cajme^l dsea^l la'eáang^l cój^l 'ñiab^l Jmigüi^l quiá^l Fidiée^l; jo jalé^l e júu^l jo eáam' iing^l ta^l e e^l jneaa^l aa^l jman^l jalé^l e já^l, jogui e jmicóo^l jneaa^l aa^l e line^l naa^l mi^l ee^l naa^l dsee^l jogui jial cuóøng^l e nisíng^l túu^l teá^l fñi^l guíá^l cój^l Dsea^l Jmáang^l; jogui e^l jneaa^l aa^l cajo jial e nijmó^l oo^l lajíi^l e iing^l dsea^l do. ¹⁷ Jo jalé^l e júu^l jo iing^l ta^l e laco^l jaang^l dsea^l quiá^l Fidiée^l néé^l guíá^l quiá^l r^l laco^l catíing^l, jo lajoba^l cuóøng^l nijmér^l jalé^l e guíá^l.

4

¹ Joba' fíi'guíi 'nú', Timoteo, fí' quini' Fidiéé' jogui fí' quini' Fíi'naa' Dsea' Jmáang' i nijáa'tu mi' tí' lí' ni'íng' jmingüí' e laco' niquidsir í' røø' jo nicár' nifí' quiá' lajaang' lajaang' dsea', ja' e lí' su seeng'guir osi nijúm'bre é, ² jo fíi' i 'nú' car' ngocáng' dsii' e niguiá'bi' júu' quiá' Dsea' Jmáang' jee' jaléng' dsea'; jo dseáng' jmi'úung' e jme' lajo mi' li' sea' fí' osi mi' ja' sea' é. Jogui 'né' jmitá'ba' dsíi' jaléng' dsea' i ja' 'goo' já' lí'ng' júu' quiá' Dsea' Jmáang', jogui 'né' ff'ba' 'goo' mi' jmóor' doñi' ee' e ja' dseeng', jogui 'né' cuó' bir bí' e laco' nilitúi' dsíi', jo 'né' é' re lajo dseáng' e féng' oo'ba'. ³ Dsaco' coob' mi' nití' í' e jo' té' dsea' e núur' lajíi' júu' nigo' quiá' Fidiéé'; dsaco' ie' jo lí' iin' e nijmitir' lajíi' ta' quiá'r' yaam'bre, jogui nijmér' quijí' cabøø' tifa' i ni'é' quiá'r' lí' doñi' ee' jalé' e iin' ninúr'. ⁴ Jogui jo' iin' fa' e ninúr' lajíi' e júu' nigo' do, co' lajíi' júu' cuento quiá' dsea' áam'ba' iin' e ninúr'. ⁵ Dsuh' e laba' fíi'guíi 'nú', Timoteo, jang' íi' o' røø' mi' ee'go nijme', jogui jmeé' té'bi' cóo' jalé' iihu' e dsing'ín', jogui cuó'bi' bí' uø' e quiá' niguiá'gui' júu' e quiá' jial laang' dsea' jee' jalé' dsee' quiá'r', jogui jmiti' røø' jalé' ta' e nicang'íng'.

⁶ Jo tí' lí' nitib' í' e nijngáng' dsea' jnea', co' nijaquieem' oor' quié' e e tí' lí' nijúun' n. ⁷ Jo teáb' eáang' nicasín' n fí' guia' cóo' Dsea' Jmáang', jogui lana nicasín' fí' e nicasín' n cóo' jalé' ta' quié' e, jo jíi' cateá' ja' calitúng' dsii' cóo' júu' quiá' Dsea' Jmáang'. ⁸ Jo lana nisijeeng' jnea' e ni'íin' n lajíi' e catíin' n. Jo Fidiéé', i dsea' i quidsi' í' røø', ib' i nicuó' jnea' e jo uíi' e nica'íñ' jnea' e líin' n jaang' dsea' i ja' røøng' dsee' fí' quinir'. Jo o' jíi' jnea' ni'íin' n e jo, co' lajob ní'íng' cajo jaléng' dsea' i nigüijeeng' e iáang' dsíi' e nijáa'tu Dsea' Jmáang' calé' catú' fí' jmingüí' la mi' nití' í' lajo.

Júu' e cajíng' gui Paa' casí'r' Timoteo

⁹ Jo fíi'guíi 'nú', Timoteo, e jmeé' úung' e niñú'ba' lajmináb' e niñi'ee' jnea'; ¹⁰ dsuh' i dseañu' i sii' Demas do eáang'gui catí' dsíi' e nijmér' jalé' e jmoo' dsea' fí' jmingüí' la, jo uiing' e joba' niciáuui' jnea', jogui lana nicangór' fí' Tesalónica fí' lí' se' Macedonia. Jo i dseañu' i sii' Crescente nicangór' fí' lí' se' Galacia, jogui i sii' Tito nicangór' fí' lí' se' Dalmacia. ¹¹ Jo lajíi' Lucasbing' i táang' cóo' jnea' fí' la lana. Jogui fíi' i 'nú' e nigü'f'ném'ba' Marcos jo nijóom'ba'r fí' la mi' niñi', dsaco' líim' ee' ta' nili'fíi' quié' e cóo' jalé' ta' guia' júu' quiá' Dsea' Jmáang' e jmoo'o fí' la. ¹² Jogui nicasín' n i dseañu' i sii' Tíquico do fí' na fí' Éfeso. ¹³ Jo fíi' i 'nú', Timoteo, e mi' niñú'tu' calé' catú' fí' la, jo cá'go' e 'mijná' iu' luu' do quié' e e casee' e fí' quiá' i dseañu' i sii' Carpo i seeng' fí' Troas; jogui cá'bi' cajo jalé' jí' quié' e, jo dsuh' e laniing'gui eáang' e 'né' cá' e mají' e sibéeng' e lí' toq' júu' quié' e do.

¹⁴ Jo fíi'guíi 'nú' ui' quiá' jaang' dseañu' i lí'ng' tñí' i sii' Jaang' e eáam' ga' nica'eer' cóo' jnea'; dsuh' Fidiéé'bing' i niquí' laco' catíng' quiá'r' cóo' jalé' e ga' e nicajméer' do. ¹⁵ Jo uíi' e joba' e fíi' i 'nú' e jmeáang' í' uø' cóo' i dseañu' do, dsaco' eáam' ga' ní' níñ' júu' quiá' Dsea' Jmáang' e guia'naa'.

¹⁶ Jogui la'uii' néé' mi' cangó'o fí' quini' dseata' i quidsi' í' e laco' nijmi'óng' 'ñiá'a, jíi' jaang' dsea' ja' i cajmicóo' jnea' ie' jo, co' lajiim' dsea' catíuui' jnea'. Jo mi' i Fidiéé' ui' quiá' jaléng' i dsea' fí' e ja' güijme'r' cuente cóo' jalé' e cajméeiñ' do. ¹⁷ Dsuh' eáam' cajmicóo' Fíi'naa' Dsea' Jmáang' jnea', jogui cacuø'r' jnea' jalé' bí' quiá'r' e laco' cateá' dsii' e caguiaa' júu' quiá'r' e quiá' jial laang' dsea' jee' jalé' dsee' quiá'r'; jo lajoba' canúu' jaléng' dsea' i ja' lí'ng' dsea' Israel jalé' e júu' jo. Jo Fíi'naa' Dsea' Jmáam'bing' i caleáang' jnea' ie' jo jee' jaléng' i dsea' i 'nú' ní' quié' e fa'laco' mi' laang' jaang' dsea' e ja' cu' ie' quiá'r'; ¹⁸ jogui dsea' fí'bi' cajo i nileáng' jnea' jee' jalé' e 'li', jogui dsea' fí'bi' cajo i nito' fí'ng' jnea' cartí' mi' nitóø'r' jnea' fí'

li~ quiér' ta~ fí~ ñifí~ quiá'r~. Jogui majmifém'baa' dsea` do car` ngongí~ jmí~! Jo lajob'né~ lí~.

Júu^ guicóo^ quiá^- Paa^- lí^ cadséng^-

¹⁹ Jo lí~ ja` quiéeng` niguéng` fí~ guí~ 'na, Timoteo, e guicóob^ i dseam^ i sii` Prisca cóo^~gui i dseaña~ quiá'r~ i sii` Aquila, jogui guicóob^ cajo jaléng` dsea` sínáu~ quiá'~ i dseaña~ i sii` Onesíforo. ²⁰ Jo i dseaña~ i sii` Erasto do, dob cajer' fí~ Corinto, jogui i dseaña~ i sii` Trófimo, dob caseaan~nre e dsée'r~ fí~ Mileto. ²¹ Jo fí~ i 'na~ e nijmi'úung` quíi~ e niñi' fí~ la ná~ gui e nití~ jíi~ güí~. Jo i dseaña~ i sii` Eubulo jogui Pudente jogui Lino cóo^~gui i dseam^ i sii` Claudia, lí~ lajaléng` dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i caguaang~gui i seeng` fí~ la, guiéñ~ júu~ guicóo^~ quiá'~.

²² Jo güiliseem` Fí~naa' Dsea` Jmáang~ contøøng~ cóo^~ 'na. Jogui míi~ i Fidiéé~ e ni'ír~ güea~ quiá'r~ fí~ lí~ seeng`na', dsea` lííng`na' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~.

Jo lanab jíi~ fé~ jí~ cat^ tú~ quiá'~ Paa~ e catíing~ Timoteo.

Júu^ e too~ fí' ni~ ji` quiá'~ Paa~ e catíng~ TITO

¹ Jnea~ Paa~ líin'n jaang` dsea` i jmoo` lajíi`~ e iing~ Fidiée~, jogui líin'n cajo jaang` dsea` apoo` i jmoo` ta~ ni` júu~ quiá'~ Dsea` Jmáang~. Jo oo~ e ta~ la e laco' ni'ee`e jaléng` dsea` i nicaguíng` Fidiée` lami~ jéeng`gui e quiá'~ jial nijáng` yaaiñ~ fí` jaguó` dsea` do, jogui jial niliñir` lajíi`~ e júu~ e sea` contøøng` quiá'~ Fidiée` e laco' njmér` dseáng`~ laco` iing` dsea` do. ² Jo nítab` dsí`naa` e niliseem`baa` cøøng` cøo`~ Fidiée` lata~, co` lajob júu~ e cacuø` Fidiée` lami~ jéeng`gui lajíi`~ mi` na`~ guí e nitiroo` jmigüü, jo dsea` do dseáng`~ ja`fë`bre júu~ ta~ júu~. ³ Jo lana nicatib` í` e nicacuø'r` jneaa~aa` e niline~naa` lajíi`~ e júu~ ta~ dsí` do, jo cajmér` lajo la'eáang` cøo`~ e júu~ quiá'r` e guiaa~, co` lajob ta~ caqui`r` e njmee`e. Jo dsea` íb` i láang` jneaa~aa` jee` jalé` dsee` quí`ii`.

⁴ Jo jmo'o e ji` la e catíng` 'nu~, Tito, jo lafa` jøo`baa lin`, co` laji` gó`baa` já`~ lí`naa` júu~ quiá'~ Dsea` Jmáang~. Jo mii`~i Tiquí`naa` Fidiée` jogui Fí`naa` Dsea` Jmáang~ i láang` jneaa~aa` jee` jalé` dsee` quí`ii` do, e güi`ff`bre güea`~ quiá'r` fí` li` seen~, jogui e nicuø'r` 'nu` e niliseen` juguiá` júu` røø`.

Lajíi`~ ta~ e cajmée` Tito fí` Creta

⁵ Jo caseaan`n 'nu` e fí` ni` guóo`~ uó~ e róo` fí` ni` jmiñí`~ do e sii` Creta e laco` njmité` røø` lajíi`~ e ta~ e 'né` niliti`gui do, jogui e fí` lacoo` fí` ni`nan`~ dsea` cøøng`~ i niné` ni` dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ lí`~ laco`gui jíi`~ e nicafí`i 'nu` lami~ jéeng`gui. ⁶ Jo i dsea` i ni`nang`~ do 'né` e røøb` seeiñ` e lí`~ laco` ja` cuøøng` fa` e nicuø`~ dsea` dsee` ír, jogui ja` cuøøng` fa` e seeng` fí`ng` dseam` quiá'r~, jogui jaléng` jøor` 'né` e jáb`~ líiñ` júu~ quiá`~ Dsea` Jmáang~, jogui 'né` e ja`jméiñ`~ do saang`dsír, jogui 'né` jmér` na`~bre cøo`~ jalé` ta~ quiá`~ dsea` cøøng`~ quiá'r` cajo. ⁷ Co` jaléng` i dsea` i néé` ni` do, íb` dsea` i néé` ni` jalé` ta~ quiá`~ Fidiée~, joba` dseáng`~ la guíim` 'né` e jmér` lajíi`~ e guiá`~ e laco` ja` cuøøng` fa` e nicuø`~ dsea` dsee` ír. Jogui ja` 'né` fa` e ráaiñ` uii` quiá'r` o`gui líiñ` dsea` i 'ní` dsír, o`gui cuøøng` fa` e jmér` ta~ fí` mée, o`gui fa` e jmér` ta~ jíng` ta~ tíng`, o`gui fa` e jmér` e dsináaiñ` cuu` tá`~ sea`. ⁸ Dsaco` o` lajo e 'né` jmér`, co` lí`~ lí` 'né` e eáam` guiá` ni`íñ` jaléng` dsea` i guilíng` fí` quiá'r~, jogui 'né` e tí` dsír` jmóor` lajíi`~ e guiá~, jogui 'né` equier` júu` røø` contøøng~, jogui 'né` e éer` røø` contøøng~, jogui 'né` e jmér` dseáng`~ lajíi`~ e tí` dsí` Fidiée` jogui contøøng` iu` dsír` e jmitir` jalé` e quí`~ tíiñ` jmóor`. ⁹ Jo jaléng` i dsea` i néé` ni` do eáam` teá` 'né` teáaiñ` cøo`~ e júu` sea` contøøng` quiá`~ Fidiée` lí`~ laco` jíi`~ e nica`ée`ere lami~ jéeng`gui, jo lajoba` cuøøng` e njmitíi'r` dsí` jaléng` dsea` jiéng` cøo`~ e júu` jo, jogui e nis`r` jaléng` dsea` i 'ní` níng` júu~ quiá`~ Dsea` Jmáang~ e ja` dseeng` laco` jmóoiñ` do.

¹⁰ Joba` fí`i` 'nu~, Tito, jalé` e júu` na, dsaco` fí`m` dsea` seeiñ` i ja` iing` njmé` na`~ e júu~ quiá`~ Dsea` Jmáang~ do, jogui fél`r` jalé` júu` e ja` oo` ni` sea` e lí`~ laco` cøo`~ e jo jmóor` e jmigüü`iñ` jaléng` dsea`. Jo jee` i dsea` i quiéng`~ jaléng` dsea` i jíng`~ e dseáng`~ la guíim`ba` 'né` e niliti` lajíi`~ e quí`~ tíng` dsea` Israel. ¹¹ Jo jaléng` i dsea` i 'né` e ni`í` tiib` mo'oor`, dsaco` eáam` cøøiñ` dsí` dsea` ji`gui latøøng` coo` sináu` e laco` jmigüü`neiñ`, co` e`reiñ` jalé` e ja` catíng` ni`ér` e lí`~ laco` lí`r` cuu` tá`~ sea`.

¹² Jo malii`gui eáang` caliséng` jaang` dsea` i eáang` tíng` fé` e fí` Creta na, jo lalab fél`r` e éeiñ` dsea` góor` jo jíñ`~: "Jaléng` dsea` góo`o dsea` seeng` fí` Creta contøøm` quiérg` júu` adsee`, jogui líiñ` lafa`jó` níu`~, co` dsíng`~ soo`dsír` jogui dsíng`~ cuiñ`~, jogui eáam` iiñ`~ e tá`~ séiñ` cajo." ¹³ Jo dseáng`~ e já`~ba` e lí`ng` i dsea` seeng` fí` na laco` cajíng`~ i dsea` i. Jo uí`~ joba` fí`i` 'nu~, Tito, e dseáng`~

cóo'~ júu^ teáb` 'nē- liúun'~ jaléng' i dsea` í, jo lajoba' e nidsicuáng`gui quiá'r- e teáaiñ- teá` cóo'~ júu^ quiá'- Dsea` Jmáang-. ¹⁴ Jo 'nē- liúum'~ba're cajo e laco' ja` nijmi'gór` jalé" júu^ cuento e jmi'uíng" jaléng" dsea` Israel, o'gui jalé" ta~ quiá' jaléng" dsea` i nicatá e teáaiñ- teá` cóo'~ e júu^ sea` contøøng- quiá'- Fidiée'.

¹⁵ Jo jaléng" dsea` i í dsíí jmang'~ e guiá-, joba' lajib` e nír` guiáb- cajo; dsu' jaléng`gui dsea` i ja` já- líing` júu^ quiá'- Dsea` Jmáang- jogui i dsíír jmang'~ e 'li^, joba' lajib` e nír` do 'lib'~ cajo, dsu'co' jíi'~ ja` lí'r` gui'r` su dseeng` osi ja` dseeng` jalalé" e 'li^ e i dsíír do. ¹⁶ Jogui fé'r` e cuíim'bre Fidiée', dsu' o' já-~ e líiñ` lajo, co' jmang'~ jalé" e ja` dseem'ba' jmóor'; jo ja` iiñ` jmér- náu'r~ jalé" ta~ huí^, jogui dseáng'~ ja` quíi'~bre jmíi^ fa' e nijmér- coo` e guiá-.

2

Jalé" e 'nē- é'~ Tito dsea` rúiñ"

¹ Jo fíi^ guíi 'ná', Tito, e lajalé" júu^ e e' dsea` 'nē- e còøm` røø' cóo'~ júu^ quiá'- Fidiée'. ² Jo 'nē- é'~ jaléng" dsea` còøng'~ e ja` 'nē- jmér- ta~ í^, jogui e 'nē- ér` røø' cóo'~ jalé" e jmóor', jogui e 'nē- iu~ dsíír e jmitir' cóo'~ jalé" e qui-~ tñiñ` jmóor', jogui e 'nē- e jmi'neáaiñ` jaléng" dsea` rúiñ", jogui e 'nē- cajo e nicuó'~ bí^ yaaiñ~ e laco' nijmér- té'r` cóo'~ jalé" iihuí^ e íñ". ³ Jo 'nē- é'~ bí^ cajo jaléng" dseamf i nidseáang- e 'nē- ér` laco' iing` Fidiée', jogui 'nē- e ja` ngír` ta~ quié' adsee', o'gui 'nē- jmér- ta~ í^ mée' cajo. Co' lí^ lí' 'nē- e ni'é'r- dsea` jmang'~ jalé" e guiáb-, ⁴ jogui 'nē- é'~ba' jaléng" dseamf i lí'eáang`gui e 'nē- nijmi'neáaiñ` jaléng" dseañu' quiá'r- cóo'~gui jaléng" jíor'; ⁵ jogui 'nē- é'~ bí^bir cajo e iu~ dsíír e jmitir' cóo'~ jalé" e qui-~ tñiñ` jmóor', jogui 'nē- e i dsííñ` contøøng` jmang'~ e guiá-, jogui 'nē- e iu~ dsíír' cóo'~ jalé" ta~ sea` fí` sinuáa` quiá'r-, jogui 'nē- e eáam' guiúiñ` cóo'~ dseañu' quiá'r- jogui e nijmér- náu'r~ jalé" ta~ quiá' dsea` do cajo, jo lajoba' jíi'~ jaang` dsea` cuóøng` lí` fé'r` ga` uii~ quiá'~ júu^ quiá'- Fidiée'.

⁶ Jo fíi^ guíi 'ná', Tito, e 'nē- liúun'~ jaléng" siming', jo fíi^re e jang'~ 'nē- ni'í^ dsíír røøb` mi^ ee'go nijmér-. ⁷ Jogui 'ná', Tito, dsea` 'nē- ee'~ røø' laco' catíng` fí` quini` jaléng" dsea`. Jogui mi^ e' dsea` 'nē- jmée'~ cóo'~ jmang'~ júu^ røø', jogui ja` fíi^re júu^ e sicáng'; ⁸ jogui 'nē- é'~re cóo'~ júu^ já-~ quiá'- Fidiée' e laco' jíi'~ jaang` dsea` cuóøng` lí` fé'r` ga` uii~ quiíi^. Jo lajoba' nilí i líing` jaléng" i dsea` i 'ní' ní- qui-~naa', dsu'co' jo` niguié'r` júu^ ga` e nifé'r` uii~ quiá'- jalé" júu^ qui-~naa'.

⁹ Jo lajob fíi^ guíi 'ná', Tito, síi^go jaléng" dsea` i jmoo` ta~ e güijmée'bre náu'r~ cóo'~ jalé" ta~ quiá' fir~, jogui e güijmi'úum'bre e nijmér- jmang'~ e guiá-~ cóo'iñ'~ do, co' ja` catíng` e niñír` júu^ 'ní' quiáiñ'~ do. ¹⁰ Jogui 'nē- fíi^re cajo e ja` güijmée'r` ií^, jo lajoba' tab` dsíír dsea` cóo'r` contøøng-. Jo mi^ niní` dsea` jiéng` jial seeiñ`, joba' guiá-~ nifé'~ dsea` quiá'-~ e júu^ jlo'~ quiá'- Fidiée', dsea` i láang` jneaa~aa' jee` jalé" dsee` qui-~ii'.

¹¹ Jo 'nē- see`~naa' lajo, dsu'co' Fidiée' nícajmijnéem'bre e ja` còøng` cóo'~ jial tíi` 'neáaiñ` jneaa~aa', jo jee`~ jo quiéeng` e cuóøng` lí` leáiñ` dsea` jee`~ jalé" dsee` quiá'r-. ¹² Jo dsu'co' eáam' 'neáang` Fidiée` jneaa~aa', jo uiing` e joba' e jo` ii~naa' e nijmó^guíi` jalé" e 'li^~ cóo'~gui jalé" e ga` e jmoo` dsea` fí` jmigüí` la, co' lí^ lí` ii~naa' e see`~naa' fí` jmigüí` la e jang'~ ni'í^ dsí`naa' røø` mi^ ee'go nijmó^oo', jogui e see`~naa' e ee`~naa' lajíi`~ e guiá-, jogui e jmó`naa' lajíi`~ e iing` Fidiée'. ¹³ Jo lajee` jo, sijeeng`naa` e nití` e jmíi` iáang` dsíír mi^ nijáa'tu` fí` jmigüí` la Fí`naa` Dsea` Jmáang` i líing` Fidiée` i láang` jneaa~aa` jee`~ jalé" dsee` qui-~ii'. Jo mi^ nijáar', jogui ba' nijnéng` jial dseáng`~ jlo'~ e ja` còøng` cóo'~ líiñ` . ¹⁴ Jo dsea` fíbing` i cajáng` 'ñia`~ e cajúiñ` cuaiñ` qui-~ii' e laco' caleáaiñ`

jneaa~aa' jee~ jalé" e 'li'^. Jo ca'naaiñ` jneaa~aa' jee~ jalé" dsee~ qui~ii' e laco' nilíi~naa' dseáng~ dsea` quiá'r~ jiing` Jmé` jmang~ e guiú~.

¹⁵ Joba' fíi~guíi 'ná', Tito, e é'bi' dsea` e júu^ e nicafá~a na, jogui cuóø~biguir bí cajo, jogui íi~ 'goo` laco' catíng~ mí~ ee`go jmóor` e ja` dseeng~, co' lajob ta~ siná~. Jo song jmoo~ lajo, joba' nijmi'gób` dsea` jalé" júu^ e e" jóng.

3

Lajíi~ e catíng~ e nijmé~ dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~

¹ Jo fíi~guíi 'ná', Tito, e jmiguiéng'go dsíi' jaléng~ dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ e ja` güiséer` teá` cóo~ jaléng~ dseata~ osi cóo~ jaléng~ dsea` quie' nifi' é, jogui e güijmée'bre náu'r~ contøøng~ cóo~ jaléng~ ta~ quiuiñ~, jogui e iu~ dsíir` contøøng~ cóo~ jaléng~ ta~ e güiá~ e catíng~ nijmér~. ² Jogui 'né~ fíi~bi jaléng~ i dsea` í e ja` güifé'r` ga` uii~ quiá~ lí~ doñi' jj~ dsea`, jogui ja` güijmée'bre ta~ jíng~, jogui e güijmée'bre guiúiñ~ cóo~ jaléng~ dsea` rúiñ~, jogui cajo ja` güijmée' e jløiñ~ cóo~ lí~ doñi' jj~ dsea`.

³ Jo lalab lami~ lí~ jneaa~aa' ie~ lami~ jéeng'gui do, co' saam` dsí~naa' cóo~ júu^ quiá~ Fidiée~, jogui ja` náu~naa' e júu^ jo cajo, jogui dseáng~ jmang~ fíi~ gab` téé~naa', jogui jmoo~naa' lajíi~ ta~ quiuiñ~ yee~baa' cóo~gui lajale~ e ja` dseeng` e ti` dsí~naa'. Jogui lami~ jmoo~naa' jmang~ e ga~, jogui e lami~ dsihuíng~naa' cóo~ jaléng~ dsea`, jogui lami~ 'ní~ neeng~naa' jaléng~ dsea` rú~naa' jogui lajob lami~ líng~ í cóo~ jneaa~aa' cajo. ⁴ Jo ie~ lami~ jmoo~naa' jalé~ e ja` dseeng` do, lajee` job mi~ cajmijnéeng` Fidiée~ i láang` jneaa~aa' jee~ jalé~ dsee~ qui~ii' jial tíi` e guiúiñ~ jogui jial tíi` e 'neáaiñ` jaléng~ dsea`. ⁵ Jo uíi~ e lajob líiñ~ cóo~ jneaa~aa', joba' nicaleáaiñ` jneaa~aa' jee~ jalé~ dsee~ qui~ii', dsu~ofa' uíi~ e jneaa~aa' cajmé~naa' coo~ e güiá~. Jo cajmée' lajo cóo~ jneaa~aa' la'eáang` e nica'iíñ~ dsee~ qui~ii', joba' lana nilíi~naa' lafa' dsea` i nicaliséng'túu~ calé~ catú~, jogui cajo la'eáang` cóo~ e Jmiguí~ quiá'r~ dob e nilíi~naa' lajo. ⁶ Jo la'eáang` cóo~ Fíi~naa' Dsea` Jmáang~ i caleáang` jneaa~aa' jee~ jalé~ dsee~ qui~ii', nicacuób` Fidiée~ jneaa~aa' Jmiguí~ quiá'r~ lalíng~. ⁷ Jo uíi~ e eáam` 'neáang` Fidiée~ jneaa~aa', joba' nicajmée' cóo~ jneaa~aa' e líi~naa' dsea` i ja` røøng` dsee~ fíi~ quinir~, jo nicacuób` jneaa~aa' e nita~ dsí~naa' e niúing~naa' lajíi~ e sijeeng~naa' do e niliseé~naa' cøøng` cóo~r~ lata~.

⁸ Jo fíi~guíi 'ná', Tito, dseáng~ e jáb~ jalé~ e júu^ e nicafá~a na, jo uíi~ joba' iin~n e ja`tú~ e fíi~dsea` jalé~ e jo e laco` jaléng~ dsea` i dseáng~ lajang~ nijá~ líng~ e júu^ quiá~ Fidiée~ 'né~ cuó~ dsíir` e nijmér~ contøøng~ jalé~ e güiá~. Jo eáam` jlo~ e júu^ jo jogui eáam` líng~ ta~ cajo quiá~ lí~ doñi' jj~ dsea`. ⁹ Jogui e lab iin~n fíi~guíi 'ná', Tito, e jie~ mí~ quín~ jee~ jaléng~ dsea` i fé~ júu~ jj~ e ja` uiing~ sea` jogui jee~ jalé~ júu~ e qui~íi~ tíng~ jaléng~ dsea` áang~, jogui jie~ mí~ jmoo~ ta~ jíng~ ta~ tíng~ uíi~ e júu~ quiuiñ~ ta~ quiá~ Moi~, dsu~co~ jalé~ e jo ja` ee` ta~ líng~ jj~ coo~ jogui ja` ee` uiing~ sea` cajo.

¹⁰ Jogui song jaang` dsea` jmoo~ 'niiñ` lajee` la'ó~ dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~, joba' tú~ 'ní~ ya~ síi~gor e ja` güijmée' lajo. Jogui song ja` náu'r~ jj~ coo~ e júu~ quiúi~ do, joba' guuiñ~ jee~ 'ná~. ¹¹ Jo cóo~ jj~ e job niliñ~ güiá~ e i dsea` i nicajgiéem` dsíir` jogui 'ñia'bre nñaang` beáng` dsee~ 'ñia'r~.

Júu~ quiá~ Paa~ e casí~guir Tito

¹² Jogui mí~ nisán~n fíi~ na i Artemas osi i Tíquico é, joba' jmee~ úung` jóng e niguó~ fíi~ Nicópolis e nigüi~ee~ jnea~, dsu~co~ fíi~ job nica'f` dsíi~ e ningiñ~n lajee~ jj~ güií~. ¹³ Jogui i dsea` quidsi' í~ i sii~ Zenas cóo~gui i Apolos jmícóo~bre cóo~ jalé~ e 'nér~ lí~ jíe~ jj~ lí~ quiúi~ jmíi~ e jme~, jo lajoba' seab` jalé~ e 'nér~ e laco` cuóøng` e niguilíiñ~ fíi~ lí~ sií~ e ngolíiñ~. ¹⁴ Jo 'né~ e nijmitíng` jaléng~

dsea` rú'naa' dsea` quiá' Dsea` Jmáang` e nijmér` jmang' e guiá` jogui e nijmicóo'r` jaléng` dsea` i 'né` quiá' lajo, jo lajoba' nilíing` ta~ quiá'r` lajee` e taaiñ` fí` jmigüü` la.

Júu^ guicóo^ li~ cadséng` quiá' Paa`

¹⁵ Jo lajiim` dsea` quiá' Dsea` Jmáang` i taang` cóo` jnea` fí` la guiéiñ` júu` guicóo` quiíl` . Jogui jnea` guiéen`n júu` guicóo` quiá' jaléng` dsea` quiá' Dsea` Jmáang` i seeng` fí` na cajo.

Jo güi`b` Fidiée` güea` quiá'r` jee` jaléng` 'ná'. Jo lajob nilí` .
Jo lanab jíi` fé` jí` quiá' Paa` e catíng` Tito.

Júu^ e too^ fí^ ni^ ji^ quiá'^ Paa^- e catíng^- FILEMÓN

¹ Jnea~ Paa~, jo fí^ 'nueñib^ sijnán^ n dsu' uíl^ e guiaa~ júu^ quiá'^ Dsea` Jmáang^. Jo sín^ n e ji^ la coliing^ cój^ jaang`gui dsea`rú^ naa`dsea`quiá'^ Dsea` Jmáang^ i sii^ Timoteo. Jo fí^ ni^ e ji^ la too^ júu^ quié^ e e catíng^ 'ná, Filemón, co^ lin^ jaang` dsea`rú^ naa`dsea`quiá'^ Dsea` Jmáang^ i 'neáang`naa`eáang` jogui i jmoo^ ta^ coliing^ cój^ jnea^ jee^ ta^ guia^ júu^ quiá'^ Dsea` Jmáang^. ² Jogui catíim^ e ji^ la cajo jaléng^ dsea`quiá'^ Dsea` Jmáang^ i seáng^ fí^ quiíl^ e jmiféiñ^ Fidiée^, jogui lajobi cajo catíim^ i dseam^ i sii^ Apia cój^ gui i dseañu^ i sii^ Arquipo. Jo i dseañu^ na eáam`cuø^ bñ^ ñia'r^ jee^ ta^ e cangiñ^ quiá'^ Dsea` Jmáang^ lñ^ laco^gui la jmoo^ jnea^. ³ Jo mñl^ naa` Tiquí^ ii^ Fidiée^ jogui Fí^ naa` Dsea` Jmáang^ e ni^r^ güea^ quiá'r^ jee^ 'ná^ jogui e nicuó'r^ 'ná^ juguiá^ júu^ rø^.

Jial 'neáang` Filemón jaléng` dsea`rúiñ^

⁴ Jo lacoo^ ya^ mi^ fón^ n Fí^ i Fidiée^, contøom^ cuáø^ ore gui'máang^ ui^ quíl^, Filemón, ⁵ dsu^cój^ nica^lím^ baa júu^ quiá'^ jial tí^ e 'neáan`jaléng^ dsea`rún^ dsea`quiá'^ Dsea` Jmáang^ jogui jial já^ lín^ júu^ quiá'^ Dsea` Jmáang^ cajo. ⁶ Jo uíl^ e já^ lñ^ naa`e júu^ jo, joba^ mñl^ i Fidiée^ e nicuó'r^ 'ná^ e guiu^ qui ningán^ jial tí^ jlo^ niguo^ e ngüing^naa` quiá'^ Fidiée^ la'eáang` e see^naa`cøøng` cój^ Dsea` Jmáang^. ⁷ Jo uíl^ e 'neáan`jaléng^ dsea`rún^, joba^ eáam`iáang`dsii^ jogui nicatíi^tu dsii^ cajo, co^ la'eáang` cój^ 'nub^ jaléng^ dsea`rú^naa`dsea`quiá'^ Dsea` Jmáang^ nicalitíib^tu dsiir^ calé^ catú^.

Mi^ camí^ Paa^ jmi^ee^ ui^ quiá'^ Onésimo

⁸⁻⁹ Jo co^ eáam` 'neáan`jaléng^ dsea`rún^ jogui uíl^ e coqob^ fí^ tñ^ naa`cój^ Dsea` Jmáang^, joba^lín^ n e seab^ fí^ quié^ e e nifíi^ i 'ná^ coq^ e 'né^ jme^ . Dsu^ ja^ iin^ n jme^ lajo, co^ lín^ n e guiu^gui e nimí^ i 'ná^ jmi^ee^ uíl^ e eáang` 'neáan`ná. Joba^ jnea^, Paa^, mñl^ i 'ná^ coq^ jmi^ee^, nañí^ fa^ jaang`dsea`fém^ niliñ^ n, jo lana lab iuun^ sijnán^ n fí^ dsii^ 'nueñi^ dsu^ uíl^ e guiaa^ júu^ quiá'^ Dsea` Jmáang^. ¹⁰ Joba^ mñl^ i 'ná^ e jmi^ee^ jo cuaiñ^ quiá'^ i dseañu^ i sii^ Onésimo, co^ i dsea^la, lajee^ iuun^ jnea^ fí^ la, jáb^ nicaliñ^ júu^ quiá'^ Dsea` Jmáang^, joba^ lana lafa^ joo^baa nica^uíiñ^.

¹¹ Jo lami^ jéeng^gui i Onésimo la lami^ lñiñ^ jaang`dsea`i jmoo^ta^ quiíl^ e ja^ lñeñ^ i ja^ 'ga^ lñ^ ta^ iing^ quiíl^ . Jo dsu^ lanagui, eáam`ni^iñ^ ta^ quiíl^ jogui quié^ jnea^ cajo. ¹² Jo niguiéem^túure cój^ 'ná^ calé^ catú^ fí^ na, jo cój^ e guiab^ 'né^ iñ^re lñ^ laco^gui la jmoo^ cój^ jnea^. ¹³ Jo eáam`lami^ iing^ jnea^ e nijé^ guir fí^ la cój^ jnea^ e laco^ nijmicóo^r^ jnea^ cuaiñ^ quiíl^ lajee^ e iuun^ e sijnán^ n fí^ la uíl^ e guiaa^ júu^ quiá'^ Dsea` Jmáang^. ¹⁴ Dsu^ ja^ iing^ jnea^ jme^ laco^tñ^ n 'nía^fa^ e nijé^ guir cój^ jnea^ fí^ la, co^ jang^ iing^ jnea^ e nisii^naa`rø^, jo lajoba^ ja^ cuóøng fo^ fa^ e nijmicóo^jnea^ e laguidseaang^, co^ iing^ jnea^ e nijme^ jíi^ e iáang`óoba!. ¹⁵ Jo jangám^ i Onésimo la ca'naañ^ quiíl^ e huóøb^jiu^ e lñ^ laco^ lanagui nitíing^tur jo niliseeñ^ cój^ 'ná^ contøøng^. ¹⁶ Dsu^ jo 'né^ jmeáan^re lafa^ jaang`dsea`i jmoo^ta^ quiíl^ i ja^ lñeñ^, co^ 'né^ e guiu^guib nijmeáan^re laco^ jaang^ i dsea^la^f^, co^ lana niliñ^ jaang`dsea`rú^naa`dsea`quiá'^ Dsea` Jmáang^ i 'neáang`naa`eáang^. Jo jnea^, eáam` 'neáan`nre, dsu^ 'ná^, eáang`gui nili^neáan`re, dsu^ o^ uíl^ e niliñ^tur jaang`dsea`i nijme^ ta^ quiíl^, co^ lana niliñ^bre cajo jaang`dsea`rú^naa`dsea`quiá'^ Dsea` Jmáang^.

¹⁷ Jo lajob líi', uíi'~ e líi'naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~, joba' íim'~ i Onésimo la cóo'~ e guiá~ líi' lafa' mi~ íin'~ jnea~. ¹⁸ Jogui song liing~ ee`nica'léer' quií'~ osi ee` nicarøøiñ` quií'~ é, joba' jneab~ niquí~ i cuaiñ~ quiá'r~. ¹⁹ Jnea~ Paa~ jmo'~ o e júu^ la cóo'~ layaang~ guóo'o. Jogui dseáng'~ e jáb'~, jneab~ niquí~ jalé~ e nicarøøng~ i Onésimo la quií'~. Jo líi'~ n e ja` ngii~li fa' 'né~ e njigmiguién'n o'~ e lafa' 'nab` røøn` quié~ e, dsaco' la'eáang' jnea~ba' e calín'~ dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~. ²⁰ Jo míi'~i 'na` lajo uíi'~ e coob` fí' tí'~naa' cóo'~ Dsea` Jmáang~, joba' jmee~go uíi'~ diée~ e ni'íim'~ba' i Onésimo la cóo'~ júu^ røø` uíi'~ e líi'~ dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~; jo mi~ njime'~ lajo, joba' eáam' nili'iáang` dsii~ jóng.

²¹ Jo guiéen'~n e ji` la quií'~ e catiín'~, dsaco' dseáng'~ nitab~ dsii~ e njimití`ba' e jmi'ee~ e nicamíi'~i 'na', jogui niñi`bíi cajo e jmigui'guib njmée~ laco' jíi'~ e nicafá'~a na. ²² Jogui jmee~go uíi'~ diée~ quií'~ e niguiá~guiá~jié~ fí' líi~ nijaa~ fí' na, dsaco' nitab~ dsii~ e njimitib~ Fidiée~ lajíi'~ e nicamíi'~na're uii~ quié~ e nicuó'r~ jnea~ fí' e ninii~túu fí' na e ni'ee~e 'ná~ calé~ catú~.

Júu^ guicóo" líi~ cadséng~ quiá'~ Paa~

²³ Jo líi~ ngóo' cadséng~gui fíi~i 'na', Filemón, e guiéng'~ i Epafras la júu^ guicóo'~ quií'~, jaang` dsea` rú'naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i sijníing` coliing` cóo'~ jnea~ fí' la uíi'~ e guia`naa' júu^ quiá'~ Fíi`naa' Dsea` Jmáang~. ²⁴ Jogui lajobi cajo i dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ caguisaang`gui i seeng` fí' la i nicajmícóo'~ jnea~ jee~ ta~ e guia` júu^ quiá'~ Dsea` Jmáang~ guíeíñ` júu^ guicóo'~ quií~na' cajo; jo jaléng` i dsea` la siir` Marcos jogui Aristarco jogui Demas cóo'~gui Lucas.

²⁵ Jo míi'~naa' Fíi`naa' Dsea` Jmáang~ e ni'ír~ güea~ quiá'r~ jee~ jaléng` 'ná'. Jo lajob nilíi~

Jo lanab jíi'~ fé~ ji` quiá'~ Paa~ e catiíng~ Filemón.

Coo` ji` e catoeing` jaléng` dsea` Israel i loeing` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang`

Nicacuø' Fidiée` júu^ quiá'r- la'eáang' coo` i Jóor' camüng` do

¹ Lajíi` lamali`gui eáang', jmiguiab' ya' cangüing` Fidiée` júu^ quiá'r- fi' quini` jaléng` dsea` áang' qui-ii` la'eáang' coo` füng` dsea` i café` cuaiñ` quiá'r-. Jo jalé` e júu^ e ca'íng` jaléng` i dsea` do, jmaquím` líi` jial ca'iñ` lajaang` lajaaiñ`. ² Jo dsu` lanogui, lajee` li` ngoo` cadséng`, Fidiée` cangüiñ` júu^ quiá'r- condsée` qui-ii` la'eáang' coo` i Jóor' camüng` do. Jogui la'eáang' coo` i Jóor' do cajo cajmér` latøøng` yú` jmigüi` coo` gui guoo` uø` lati` mi` uiing`, jogui nicangüiñ` fi` jaguo` i Jóor' camüng` do dseáng`- lajalé`ba` e sea` fi` jo. ³ Jogui i Jóor' camüng` do, íb` i dseáng`- jing` güeang` i 'gøng` quiá'r-, jogui dseáng`- laco` líiñ` 'ñia` bre líng` dsea` do cajo; jo íb` i néé` ni` lajalé` e sea` coo`- lajaléng` i seeng` la'eáang' coo` e júu` 'gøng` quiá'r-. Jo mi` cang` e nicajáng` 'ñia'r` e laco` nicaleáaiñ` jneaa~aa` jee` jalé` dsee` qui-ii`, nicangám`- tur fi` ñiñ`-, jo lana dob niguiñ` líi` líi` dséé` cåang` líi` éé` quiá`- Fidiée`.

'Gøng`gui i Jóo` Fidiée` i camüng` do laco`gui jaléng` ángeles

⁴ Jo Fidiée` cajmér` e 'gøng`gui i Jóor' camüng` do laco`gui jaléng` ángeles, co` nicangüiñ` quiá`- dsea` do e líiñ` jaang` dsea` i niing`gui laco`gui líng` jaléng` ángeles i líng` jíi` guotii` Fidiée`. ⁵ Co` Fidiée` jíi` coo` ya` ja` cajíñ`- e s'r` jíi` jaang` ángel lala:

'Nub` dseáng`- lín` Jóo`o;

 jogui jmiñ` na nijmee` e e niliñ` dsea` e jneab` líin`n Tiquíi`.

Jogui cajo ja` cajíñ`- lala e éeiñ` jíi` jaang` ángel:

Jneab` niliñ`n Tiquíá` dsea` do,

 jogui dsea` do niliñ` Jóo`o.

⁶ Jo fé`bi` Fidiée` fi` líi` jié` cuaiñ` quiá`- i Jóor' camüng` do ie` mi` cacuøøng`neiñ` do fi` jmigüi` la, jo lalab cajíñ`-:

'Né` nijmifém` jaléng` ángeles quié` e i Jóo`o na.

⁷ Jogui cajíng`-guir cajo cuaiñ` quiá`- jaléng` ángeles mi` cajíñ`- lala:

Jmoo`o e jaléng` ángeles quié` e líiñ` laco` gui,

 jogui jmoo`o e lajaléiñ` do líiñ` laco` mi` sóng` niing` jíi`.

⁸ Jogui dsu` jíng`-gui Fidiée` uií` quiá`- i Jóor' camüng` do mi` fé`r` lala:

'Nub` líng` Fidiée`, jogui car` ngongü` jmiñ`ba` e nicá`- nifi` quiá`- jaléng` dsea` quií`-,

jogui dseáng`- røøb` ii` í` quiá`- jaléng` dsea` do cajo.

⁹ Jogui eáam` tí` a` jalé` e guiá`-,

 jogui eáam` 'ní` man` jalé` e 'li`;

jo uíi` joba` jnea~, i líng` Fidiée` quií`-, caguín`n 'nu`

jo cajmé`-e lajo` e laco` nili`iáang`gui o` laco`gui lajaléng` dsea` i seeng` røø` coo`- 'nu`.

¹⁰ Jogui jím`-bigui Fidiée` cajo cuaiñ` quiá`- i Jóor` do mi` fé`r` lala:

Janú` 'nu` , Fí`i` , 'nub` cajmee`- e catiroo` jmigüi` lati` mi` uiing`,

jogui 'nu`bi` cajo dsea` cajmee`- yú` jmigüi`.

¹¹ Jo jalé` e jo tóøb` jmiñ` ni'íng` , dsu` 'nu` , latab` seen`.

Co` jalé` e jo niguiáb` mi` nití` í`

 laco`gui la dsea` líi` doñi` ee` 'mi`;

¹² jogui nijmee` lacoo` tú` ju` jalé` e jo laco`gui mi` júng` dsea` coo` 'mi` ,

jogui nijmisiin' jalé e jo laco'gui mi~ jmisíng dsea` si'r^.
 Dsu' 'ná`gui, røøb` lin' contøøng^, co' ja` sisíin' jíi' capí',
 jogui cajo ja` tóo` jmii' fa' e ni'fin'.
13 Jo jíi' coo' née' ja` cajíng^ Fidiée` fa' si'r` jaléng^ ángeles quiá'r^ mi~ fé'r` lala:
 Ní lí'^ lí' dsée' laco' guin~n,
 cartí nijmee` e e jaléng^ dsea` i' ní' níng^ 'ná`
 niší'r^ uó' jnir^ fi' quini' e laco' nijmi'gór^ 'ná'.
14 Jo jaléng^ ángeles dsea` jmiguib` líiñ' i jmoo` lajíi' ta` e iing^ Fidiée` , jogui
 jaléng^ íb` cajo i síng^ Fidiée` i jmicoo` jaléng^ dsea` i cangíng^ e nileáiñ` jee`
 jalé` dsee` quiá'r^.

2

Ja`'né` jmitúng^ dsi`naa' e fi' lí` nitée`naa' cóo` Dsea` Jmáang^

1 Jo co' lajob líi', joba' eáang'gui guíng` 'né` e nícuóó' bì` yee`naa' e
 nijmi'goo`naa' lajíi' júu` e nícajá' líi`naa' do e laco' ja` ni'náng`naa' lajíi'
 fi' guiú` li` nitée`naa' cóo` Dsea` Jmáang^. **2** Jo dseáng^ røøb` fi` í` jalé` e
 júu` e cacuø' Fidiée` lamí` jéeng'gui la'eáang' cóo` jaléng^ ángeles, joba' jaléng^
 dsea` i ja` cajmi'gó` o'gui cajmér` náu'r` jalé` e júu` jo, dseáng` iihuúib` ca'iñ`
 laco' catíng^. **3** Jo dseáng` ja` nileáng`naa' jee` jalé` iihuúi` e catí`naa' do
 song jmitúm`bi dsi`naa' e júu` e cacuø' i Jóor` camíng` do e quiá` jial laang`
 dsea` jee` jalé` dsee` quiá'r^ . Co' fiab` Fí`naa' dseáng` cacuør` e júu` jo
 la'uii` , jo mi~ cangí`gui lajo, cajme` jneaa~aa` júu` jaléng^ dsea` i canúu` e
 júu` jo, jo casf'r` jneaa~aa` e dseáng` lajob cangojée` . **4** Jo lajobi Fidiée` cajo
 cajmér` e calita` dsi`naa' e dseáng` jáb` e júu` jo la'eáang' cóo` jalé` e li` e
 cajmér` colíng`gui cóo` jalé` e 'gøng` e dsigá` dsi` dsea` e quií` jmii` jmoo` ,
 jogui cajmée`bir cajo e ta` dsi`naa`e lajo, co' cacuø'r` jneaa~aa` Jmiguí` quiá'r`
 lajaang` lajaang`naa` jmaquiíng` lí` laco` la iáang` dsiir` 'ñia'r` .

Mi` calíng` Dsea` Jmáang` jaang` dsea` jmigüí`

5 Jo ja` cacuø` Fidiée` jaléng^ ángeles quiá'r` ta` fa' e niné` niñ` lajalé` e sea`
 fi` jmigüí` lí` laco'gui jíi` e sií`naa` lana. **6** Dsu' o` lajo, co` lalab fé` fi` ni` jí`
 quiá'r` lí` fé` jaang` cuaiñ` quiá` dsea` jmigüí`:
 Fidiée` , ¿e` lííng` dsea` jmigüí` e laco` eáang` iin` e nijmicoo`re?,
 jogui ¿e` lííng` dsea` dsee` dsea` qui` e laco` niné` ni`re?
7 Jo lajee` cateá`ba` cajmée` e ja`gui niing` dsea` jmigüí` laco` jaléng^ ángeles;
 jo mi~ cangí` jo, cacuø`re coo` ta` e jlo` e niing` ,
 jogui cajmée` e cajmi'gó` dsea` ír` ,

8 jo cacuø`re ta` e cané` nir` lajalé` e sea` fi` jmigüí` .
 Jo mi~ cacuø` Fidiée` e néé` ni` dsea` jmigüí` jalé` e jo, jíi` coo` ja` e caséer`
 ca` fa` e ja` cané` niñ` . Dsu` doñí` fa` e cajmér` lajo, dsu` ja` mi` ne`bí` fa`
 e niné` ni` dsea` dseáng` laco` si`í` . **9** Dsu` e já` , nine`baa` e Fidiée`bing`
 cajmeáang`Jesús ja`gui fa` dseáng` niñ` laco`gui jaléng^ ángeles lajee` e calíñ`
 dsea` jmigüí` . Jo co` eáam` neáang` Fidiée` jneaa~aa` , joba` cajmér` e cajúng`
 Jesús cuaiñ` qui`ii` . Jo la'eáang` cóo` e iihuúi` e cangíng`Jesús mi` cajúiñ` do,
 joba` lana nine`naa` e nícajme` Fidiée` e dsea` do ca'uíñ` jaang` dsea` 'gøng`
 i`né` nijmi'gó` jaléng` dsea` jmigüí` jogui i`né` nijmiféng` dsea` cajo.

10 Jo Fidiéeb` dsea` cajmér` lajalé` e sea` fi` latøøng` jmigüí` , jogui la'eáang`
 cóo` í`bre cajo e sea`bi jalé` e sea` . Jo co` iin` e lajaléng` dsea` i nilíng` dsea`
 quiá'r` niliseeng` cøøng` cóo`r` lata` fi` ñiff` fi` li` niing` 'gøiñ` , joba` la'eáang`
 cóo` e iihuúi` e cangíng`Dsea` Jmáang` mi` cajúiñ` , Fidiée` cajmér` e ca'uíng`
 dsea` do dseáng` laco` si`í` . Jo lajoba` ca'uíng` Dsea` Jmáang` jaang` i`líng`

dsee~ quiá'~ jaléng~ dsea` quiá'r~. **11** Jo cajmée` i Jóor` camíng~ do e nílii'naa' dsea` i jo` røøng`gui dsee~ fí` quini` Fidiée` lí` la líiñ` ñia'r'; joba` coliing~ cój~ i Jóor` do cajmée` Fidiée` e nílii'naa' lafa` coob` sináu` cój~ r~, co` jaam` Tiquí'naa' niseeng`. Jo uií` joba` ja` e i` líng~ i Jóor` Fidiée` do jí` coo` e sí`r` jaléng~ dsea` quiá'r~, rú'u, **12** co` lalab fé`r` fí` ni` jí` quiá'~ Fidiée`:

Nifíi` i jaléng~ rún`n jial líng~ 'nu', jogui ni`øø` quiá'~ e jmifén`n 'nu` jee~ jaléng~ dsea` i seáng~ e jmiféiñ`'nu`.

13 Jo lalab cajíng~ guir cajo:

Dseáng~ fí` jaguo` Fidiéeb` seen~, co` íb` dsea` i quié` nifí` quié` e.

Jogui jím`biguir cajo lala:

Lab seen~ coliing~ cój~ jaléng~ dsea` quié` e i líng~ joo`o i nicacuøng` Fidiée` jnea`.

14 Jo jaléng~ jneaa~aa', dsea` líi'naa' dsea` jmigüi` røøb` sea` ngúu` táang`naa' cój~ gui jmi`øøng`naa'. Jo lajob cajo mi` cajá` Jesúus fí` jmigüi` la, seab` ngúu` táaiñ` cój~ gui jmi`øøiñ` lí` laco`gui la líng~ dsea` jmigüi`. Jo dsea` do ca'uíiñ` lajo e laco` la'eáang` cój~ e cajúiñ` e líiñ` jaang` dsea` jmigüi`, ca'iíñ` bí` quiá`~ fí` i` líng` i líng` fí` quiá`~ 'mó'. **15** Jo la'eáang` e nícalíng` Jesúus bí` quiá`~ i fí` i` líng` do, joba` nicaleáam`bre jaléng~ dsea` jmigüi` i lí` joo` jmi`íi` táang` fí` jmigüi` e gó'r` nijúuiñ`. **16** Co` dseáng~ e jáb`~ e ja` cajá` Jesúus fí` jmigüi` la e laco` nijmicóo`r` jaléng` ángeles, dsu` cajá`bre e laco` nijmicóo`r` jaléng` dsea` i líng` siju`'lii` yúu` Abraham. **17** Jo e laco` nijmicóo`r` Jesúus jaléng` i dsea` rúiñ` dsea` jmigüi` do, joba` la guíim`'né` e ca'uíiñ` røøb` laco` dsea` do. Jo uií` lajoba` ca'uíiñ` fí` quini` Fidiée` jaang` jmidsea` i laniing`gui eáang` i ée` røø` lata` jogui i eáang` fí` líng` i dsea` rúiñ` dsea` jmigüi` do, jogui cajáng`'ñia'r` e cajúiñ` fí` dse` crúu` e laco` ni`líng` jalé` dsee` quiá`~ dsea` jmigüi`. **18** Jo lí` laco` cangíng` Jesúus jee` jalé` iihuíi` e laco` nitéiñ` fí` ni` dsee~, dsu` ja` calf` lajo, joba` lana dsea` do nícuóøm` nijmicóo`r` jneaa~aa` mi` ngiing`naa` jee` jalé` e jo` e laco` ja` nijiú`naa` fí` ni` dsee`.

3

'Gong'gui Jesúus laco' Moi~

1 Jo co` lajob líi', dsea` rú'naa' dsea` quiá`~ Dsea` Jmáang` i nícató`~ Fidiée` e laco` ni`uíng`naa' dsea` quiá'r~, joba`'n ée` jmiguiém` áa'na` car` ngocáng`'o'na` e Jesúus i casíng` Fidiée` fí` jmigüi` la cuaiñ` quiá'r~, ca'uíiñ` jaang` jmidsea` i laniing`gui jee` jaléng` jmidsea` e laco` nifé'r` fí` quini` Fidiée` dsea` guiing` fí` nifí` uií` qui`ii`, dsea` já` líi'naa` júu` quiá'r~. **2** Jo dseáng` eáam` røø` ée` Jesúus jalé` ta` e cangíiñ` quiá`~ Tiquí`r` Fidiée`, jogui røø` ca`ée` Moi` cajo lajíi`~ ta` e cajmée` jee` jaléng` dsea` quiá`~ Fidiée`. **3** Dsu` eáang`gui catíng` e níjmi`gó` dsea` Jesúus laco`gui Moi` lí` laco`gui la líi` quiá`~ jaang` dsea` i néé` ni` coo` sináu` eáang`gui catíng` e níjmi`gó` dsea` i dsea` i laco`gui e 'náu` do 'ñia'. **4** Jo dsea` jmigüi`bing` jmo` jalé`'náu`, jo dsu` Fidiée`bing` i cajmée` lajalé` e sea` fí` la'úng`. **5** Jo dseáng` røøb` dseáng` ca`ée` Moi` lajíi`~ ta` e ca'iñ` quiá`~ Fidiée` jee` jaléng` dsea` quiá`~ dsea` do; jo jalé` ta` e cajmée` do quiá`~ e fé`r` fí` quini` jaléng` dsea` jalé` e níjmé` Fidiée` cøøng`gui. **6** Jo dsu` Dsea` Jmáang` dseáng` røøb` éer` ta` quiá'r` e líiñ` Joo` Fidiée` e néé` nir` dsea` quiá`~ Tiquí`r`. Jo jnea`bi` dsea` líi'naa` i dsea` quiá`~ dsea` do song já`~bi` líi'naa` júu` quiá'r` car` ngocáng`dsi`naa`, jogui song sijeeng`naa` e nita`dsi`naa` e niñíing`naa` lajíi`~ e catíng`naa` mi` nití` í` lajo.

Jial niñíing`dsea` e jmi`íñ` cój~ Fidiée` laco` ngóo` jmi`íi`

7 Jo lí` laco` fé` fí` ni` jí` quiá`~ Fidiée` li` fé` Jmigüi` quiá'r` lala:

Jo song lana ninúu^na' lajíi^~ júu^ quiá'^ Fidiée~,
 8 joba' ja` jmoo^na' saang` áá'na'
 laco^gui cajmée` dsea` áang` quí^na', dsea` Israel, mi^ cajmér` saang` dsíir`
 cóo^~ Fidiée` ie^ lami^ cangír` fí^ jee^ uó^ quiá^,
 mi^ calí^iñ^ calíñir` jial tíi^ fén^ dsíi^ Fidiée` cóo^~ jaléng` dsea` do.
 9 Jo fé^bi Fidiée`:
 Jo ie^ jo jaléng` líi^ dsea` áang` quí^na' contøom` cajmér` e calí^iñ^ e calíñir`
 e su dseáng` já^ba' e quí^i^ jmi^ e njmicóo^ ore,
 doñi^ fa^ lajee` e cangír` jaléng` i^ dsea` do fí^ jee^ uó^ quiá^ cangá^ bre jalé` e guiá^
 e quí^i^ jmi^ e cajmér` e cóo^r^ lajee` tuló^ jíi^.
 10 Joba' ie^ jo eáam` caliguíin`n cóo^~ jaléng` i^ dsea` i^ jo cafí^ ire lala:
 "Contøom` i^ dsea` quié` e la ja` mi^ ca^iñ^ e jnea` quié` nifi^ quiá'r^
 o^gui iiñ^ e njmitir` jalé` júu^ quié` e."
 11 Jo co^ eáam` siguiín^n quiá'^ jaléng` i^ dsea` quié` e do,
 joba' cacuó^o^ júu^ quié` i^ dsea` do lala:
 "Dseáng` ja` niñiñ` e njmi^iñ` e seeiñ` cøøng` cóo^~ jnea` laco^ ngóo^ jmi^~".
 12 Joba' fí^ guí^ 'ná^, dsea` rú^naa' dsea` quiá'^ Dsea` Jmáang^, jmiñiing^
 óo^na' e laco^ jíi^ jaang` 'ná^ ja` njmée^na' saang` áá'na' cóo^~ Fidiée` e laco^
 njmitung^ áá'na' fí^ li^ niteáang`na' cóo^r^, co^ jíi^~ dsea` íb` i^ já^~ i^ cuó^ e
 see^naa' fí^ jmi^ la. 13 Co^ lajee` lana, lajee` e fém^bi^ dsíi^ Fidiée`, lí^ li^
 'né` e cuó^gui bí^ rúm^ba' lacoo^ jmi^ lacoo^ jmi^ e laco^ jíi^ jaang` 'ná^ ja`
 njmigóøng` yaang`na' e niténg`na' fí^ ni^ dsee^, co^ fí^ song song cajmee^na` lajo,
 joba' ni^uüing`na' e saam^tu^ óo^na' cóo^~ Fidiée` jóng. 14 Jo lata^ nilise^naa`
 cøøng` cóo^~ Dsea` Jmáang^ song teá^bi^ téé^naa` lajíi^~ fí^ guiá^ li^ nitéé^naa`
 cóo^r^ lata^ see^naa` fí^ jmi^ la lí^ laco^gui nicajmée^naa` latí^ mi^ uiing^.
 15 Jo lalab fé^gui fí^ ni^ jí^ quiá'^ Fidiée` lí^ fé^ lala:
 Jo song lana ninúu^na! júu^ quiá'^ Fidiée~,
 joba' ja` jmoo^na' saang` áá'na' laco^gui cajmée` dsea` áang` quí^na' dsea`
 Israel malí^gui eáang` mi^ cajmér` saang` dsíir` cóo^~ Fidiée` lajee`
 cangír` fí^ jee^ uó^ quiá^.
 16 Jo jí^ i^ dsea` i^ cajmée` saang` dsíi^ cóo^~ Fidiée` mi^ cangír` e canúur` júu^
 quiá'^ dsea` do? Co^ jaléng` dsea` Israel i^ ca^uøøng` Moi^ fí^ Egipto, dsea` í^bing^
 i^ cajmée` saang` dsíi^ cóo^~ Fidiée`. 17 Jogui jí^ cóo^~ jaléng` dsea` cajmée` Fidiée`
 guíñ^ lajee` tuló^ jíi^? Coo^~ jaléng` i^ dsea` íb^, co^ í^bing^ i^ cabeáng` dsee^
 yaang` ie^ jo, joba` cajúiñ^ tá^ jáiñ^ fí^ jee^ uó^ quiá^ cartí^ cadsém^bre. 18 Jogui
 jí^ cóo^~ jaléng` dsea` i^ cacuó^ Fidiée` júu^ quiá'r^ e ja` njmi^iñ^ e seeiñ` cøøng`
 cóo^~ dsea` do? Coo^~ jaléng` íb^ cajo, co^ ja` cajmér` náu^r^ júu^ quiá'^ dsea` do.
 19 Jo lajó^ calíl^naa` e ja` calí^ jaléng` i^ dsea` do fa^ e njmi^iñ^ e seeiñ` cøøng`
 cóo^~ Fidiée`, co^ ja` já^ calíñ^ júu^ quiá'^ dsea` do.

4

1 Joba' fí^ guí^ 'ná^, dsea` rú^naa', e lajee` e sea^bi^ fí^ quiá^ii^ e jmi^íng`naa`
 e see^naa` cøøng` cóo^~ Fidiée`, joba` lajee` jo` 'né` e njmiñiim` dsí^naa` e laco^
 jíi^ jaang` jneaa^aa` ni^náng`naa` fa^ e ja` ni^íng`naa` e jo. 2 Co^ nicaguiab` dsea`
 júu^ fí^ jee^ jneaa^aa` quiá'^ jial láang` Fidiée` dsea` jee^ jalé` dsee^ quiá'r^ lí^
 laco^ jíi^ júu^ e canúu^ jaléng` i^ dsea` i^ cangír` fí^ jee^ uó^ quiá^ do malí^gui
 eáang^. Dsú^ ja` e ta^ calí^íng` jíi^~ co^ e jo quiá'^ i^ dsea` i^, co^ ja` já^ calíñ^
 e júu^ e canúur` do o^gui calíñu^r^ cajo. 3 Jo dsú^ jneaa^guí^, dsea` njá^~ lí^~
 júu^ quiá'r^, njñiim`baa` e njmi^íng`naa` e see^naa` cøøng` cóo^~ Fidiée`, jo o^
 laco^ i^ dsea` i^ éeng` Fidiée` fí^ ni^ jí^ quiá'r^ mi^ fé^r^ lala:
 Jo co^ eáam` siguiín^n quiá'^ jaléng` i^ dsea` i^ saang` dsíi^ do,

joba' cacuō'ō júu^ quié^ e quiá^ i dsea` do lala, e dseáng^ ja` niñíiñ^ e njimi'íñ^ e seein^ cøøng^ coo^ jnea^ laco^ ngoo^ jmii^.

Jo cajíng^ Fidiée^ lajo nañi^ fa^ cartí^ mi^ canaang^ uui^ jmigüi^ ba^ catáiñ^ jalé^ ta^ quiá^r^ e cajmér^ latøøng^ jmigüi^.

⁴

Co^ níne^ baa^ e lajalé^ ba^ ninée^ guiá^ quiá^ Fidiée^ lamí^ uiing^ lí^ laco^ la fé^ fí^ ni^ ji^ quiá^r^ lí^ fé^ lala:

Jo lajee^ jñuu^ jmii^ catób^ jalé^ ta^ quiá^ Fidiée^, joba^ cajmi^l'm^bre mi^ cat^ e jmii^ guié^ do.

⁵ Jo lalab cajíng^ gui Fidiée^ cajo^ fí^ ni^ ji^ quiá^r^ cuaiñ^ quiá^ jaléng^ i dsea` i cajmée^ saang^ dsí^ coo^r^ do:

Ja` niñíng^ i dsea` na e njimi'íñ^ e seein^ cøøng^ coo^ jnea^ laco^ ngoo^ jmii^.

⁶ Jo jaléng^ i dsea` i canúu^ lamí^ jéeng^gui júu^ quiá^ Fidiée^ e quiá^ jial laang^ dsea` jee^ jalé^ dsee^ quiá^r^, dsu^ ja^ cang^iñ^ e seein^ cøøng^ coo^ Fidiée^, co^ saam^ dsí^ cajmér^ coo^ dsea` do. Dsu^ latí^ lana tí^bi e ni^íng^ dsea` e jo, co^ cuø^bi^ Fidiée^ fí^ e njimi^íng^ dsea` coo^r^.

⁷

Jo co^ lajob lí^, joba^ Fidiée^ nicatéer^ coo^gui jmii^ lí^ lí^ dsea` e ni^íñ^ e seein^ cøøng^ coo^ dsea` do, jo e jmii^ job lí^ lana. Co^ Fidiée^ nicas^r^ jneaa^aa^ la'eáang^ coo^ júu^ quiá^r^ e cajme^ dseata^ Daví^ fí^ ni^ ji^ ie^ lamí^ casúung^ jmigui^ jii^ e cajmée^ dsea` Israel saang^ dsí^ coo^ Fidiée^:

Jo song lana ninúu^na^ lajii^ júu^ quiá^ Fidiée^, joba^ ja^ jmoo^na^ saang^ áa^na^ coo^ dsea` do.

⁸ Co^ faco^ lí^ yuu^ Josué cacuø^r^ dsea` góor^ dsea` Israel fí^ e njimi'íñ^ ie^ jo lí^ laco^gui cajíng^ Fidiée^ lamí^ jéeng^gui e nicuó^reiñ^, joba^ ja^ ee^ ta^ café^ Fidiée^ e nilisea^ coo^gui jmii^ e njimi^íng^ dsea` lana faco^ lajo.

⁹

Jo co^ lajob lí^, joba^ sea^bi^ fí^ e niñíng^ i dsea` i njá^ lí^ng^ júu^ quiá^ Fidiée^ e njimi'íñ^ e seein^ cøøng^ coo^ dsea` do.

¹⁰

Co^ jaléng^ dsea` i ngíng^ e njimi'íñ^ e seein^ cøøng^ coo^ Fidiée^, joba^ njimi'íñ^ e nicatáiñ^ jalé^ e 'né^ jmér^ lí^ laco^gui cajmi^íng^ Fidiée^ mi^ cang^ e catáiñ^ ta^ quiá^r^ e cajmér^ latøøng^ jmigüi^.

¹¹ Joba^ 'né^ e nicuó^bí^ yee^naa^ e laco^ niñíng^naa^ e njimi^íng^naa^ e see^naa^ cøøng^ coo^ Fidiée^ e laco^ jii^ jaang^ jneaa^aa^ ja^ njmó^oo^ laco^gui cajmée^ i dsea` Israel do ie^ malii^gui do mi^ ja^ já^ calíñ^ júu^ quiá^ Fidiée^ o^gui caliná^r^ e júu^ quiá^ dsea` do cajo.

¹² Co^ eáam^ 'gøng^ júu^ quiá^ Fidiée^ jogui cuø^ e seeng^ dsea`.

Jo eáang^gui jlo^bí^ quiá^ jogui íing^gui ta^ cajo laco^gui coo^ ñis^ e 'mé^ laji^ tú^ taang^, jogui cuø^ e ngáng^ dsea` jial laco^ catíng^ e i^ dsí^ fí^ dsí^ jogui jial e i^ dsí^ coo^ jmigüi^ quiá^r^; jogui cuø^ e liñ^ dsea` su^gui^ osi^ja^ dseeng^jalé^ e i^ dsí^ jogui su^gui^ osi^ja^ dseeng^jalé^ e iñ^ njimér^.

¹³

Jo jii^ coo^ e sea^fí^ la^ung^ fí^ jmigüi^ lí^ 'meá^ dsea` e ja^ ñí^ Fidiée^ osi^ ja^ jóør^ é, co^ jaléb^ e jmoo^naa^ niñír^ jogui njóør^ cajo, jogui dseáng^ fí^ quini^bre cajo^ lí^ ni^f^ í^ røø^ quí^ ii^ mi^ nití^ i^ lajo.

Jesús líi^ jmidsea^ dsea^fén^ i laniing^gui

¹⁴ Jo co^ Jesús dsea^ líi^ Joo^ Fidiée^ i camíng^ do, jogui íb^ cajo i jmidsea^ dsea^fén^ i laniing^gui do qui^ii^, jo íb^ dsea^ i nicangáng^ tu^ fí^ ñiff^ fí^ lí^ guiing^ Tiquiá^r^ Fidiée^, joba^ 'né^ e té^naa^ teá^ fí^ guié^ lí^ nité^naa^ e já^ lí^naa^ júu^ quiá^ dsea` do.

¹⁵

Jo i^ jmidsea^ dsea^fén^ i laniing^gui qui^ii^ do qui^í^bre jmii^ e nilí^ fí^ líi^ jneaa^aa^, dsu^co^ niñí^bre jial dseáng^ huíng^ see^naa^ fí^ jmigüi^ la e ja^ nité^naa^ fí^ ni^ dsee^.

¹⁶

Co^ dsea^ i^ cajo cang^im^bre jee^ jalé^ iihu^ lajee^ cateáai^ fí^ jmigüi^ la, lifa^ ír^ jii^ coo^ dsee^ ja^ ca^éer^.

Jo uí^ e lajob lí^, joba^ nita^dsi^naa^ e nidsiquiéeng^naa^ fí^ quini^ ée^ lí^ guiing^ Fidiée^ e laco^ nilí^ fí^ líi^ jneaa^aa^ jogui e laco^ njmicoo^r^ jneaa^aa^ mi^ dseáng^ 'né^ qui^ii^ lajo; dsu^co^ i^ dsea^ i^ eáang^ 'neáai^ jneaa^aa^ jogui dsíng^ eáang^guiúi^ coo^ jneaa^aa^ cajo.

5

¹ Jo jee` jaléng` dsea` jmidsea` laniing` e laco` ni'ér` ta~ quié` júu` quiá` jaléng` dsea` do fí` quini` Fidiée` , jogui e niguiá` quiá` jalé` feá` e nicuó`r` Fidiée` , jogui e njngáiñ` jaléng` jó` i` catíng` dsea` do e laco` ni'íng` dsee` quiá` jaléng` i` dsea` do. ² Jo co` jaléng` i` jmidsea` do ñi`bre jial huíng` e ja` niténg` dsea` fí` ni` dsee` , joba` tím` bre e nilf` fí` líiñ` jaléng` i` dsea` i` ja` ñi` e dseeb` éer` cój` jalé` e jmóor` do; ³ jo co` dsea` dsee` dsea` quib` líng` jaléng` i` jmidsea` do, joba` 'né` líng` e feá` niji`r` fí` quini` Fidiée` e laco` ni'íng` dsee` quiá`r` yaaiñ` jogui jalé` dsee` quiá` jaléng` dsea` caguaang` gui cajo. ⁴ Jo jíi` jaang` dsea` cuóøng` lí` jmeáng` 'ñia'r` e ni'ér` e ta` 'goo` la e ni'uíñ` jaang` jmidsea` laniing` , co` Fidiée` bing` 'náang` dsea` e laco` ni'ér` e ta` 'goo` jo lí` laco`gui cajmée` Fidiée` cój` i` jmidsea` la'uii` caliséng` malii` gui eáang` i` calisí` Aarón. ⁵ Jo lajobj lí` cajo cój` Dsea` Jmáang` , co` o` 'ñia'r` dsea` ca'náng` 'ñia'r` e ni'ér` e ta` 'goo` jo e ca'uíñ` jmidsea` dsea` féng` i` laniing` gui, dsuco` Fidiée` bing` i` ca'náang` ír` e ni'ér` e ta` 'goo` jo car` ngongii` jmií~, co` 'ñiab` Fidiée` dsea` cajíñ` lala malii` gui eáang` : 'Nub` dseáng` lin` Jóo`o;

jogui jmií` na jneab` dseáng` líin`n Tiquíi` cajo.

⁶ Jo cajím` biguir cajo fí` ni` jí` quiá`r` mi` cajíñ` casí`r` i` Jóo` Dsea` Jmáang` do lala:

Jo car` ngongii` jmiíb` óo` ta` e lin` jmidsea` dsea` féng` i` laniing` gui,
lí` laco` calíng` i` jmidsea` i` sii` Melquisedec ie` malii`gui do.

⁷ Jo lajee` cateáang` Dsea` Jmáang` fí` jmigüí` la, eáam` teá` caféeiñ` Fidiée` jogui camí`r` dsea` do e ngocáng` dsíir` carji` qui`bre e quií` dsea` do jmií` e nileáng` neiñ` fí` ni` 'mó'; jo uíi` e cajmiti` Dsea` Jmáang` car` ngocáng` dsíir` lajíi` e iing` Fidiée` , joba` jáb` canúu` dsea` do lajíi` júu` quiá`r`. ⁸ Jo doñi` fa` e Dsea` Jmáang` líiñ` dseáng` i` Jóo` Fidiée` camíng` do, dsu` dseáng` 'né` ba` e cangonghiíñ` jalé` e iihuí` do e laco` calilí`r` jial 'né` jmér` náu`r` mi` quiá` Tiquíá`r` ta` lajo. ⁹ Jo mi` ca'uíñ` dseáng` laco` jíi` e si`íiñ` quiá` Tiquíá`r` Fidiée` , joba` nicuóøng` leáiñ` lata` jee` jalé` dsee` jaléng` i` dsea` i` jmóo` lajíi` e iing` dsea` do. ¹⁰ Joba` Fidiée` ca'náaiñ` dsea` do e óor` ta` 'goo` e líiñ` jmidsea` dsea` féng` i` laniing` gui lí` laco`gui calíng` i` jmidsea` i` sii` Melquisedec ie` malii`gui do.

Jial dseáang` e nilitúng` dsíi` dsea` cój` júu` quiá` Dsea` Jmáang`

¹¹ Jo jmigui`bi jalé` e ii`naa` e nisíi`gui` 'ná` uií` quiá` jalé` júu` e nicasíi`naa` na, lifa` huíim`jiá qui`naa` e ni'ée`naa` 'ná` e júu` jo, co` eáam` tá`-jiá ngáng` 'ná` e júu` jo. ¹² Jo ningóob` eáang` e ca'líng` 'ná` júu` quiá` Dsea` Jmáang` , joba` lana nidsí` í` e nilíng`na` tifab` quiá` e júu` jo; dsu` lí` ríquib` lí` quií` 'ná` lana, co` 'ná` ni`neáng`tu` jaang` tifab` i` ni`é`-tu` 'ná` jalé` júu` quiá` Fidiée` e nicanáu`na` lamí` jéeng`gui. Co` lanagui eáam` jo` teá` teáang`na` cój` júu` quiá` Dsea` Jmáang` , co` nilíng`na` lafa` yuu` pí` e jmang`fib` iing`na` u`na`, jo ja` iing`na` cój`na` laco` gø` dsea` cój`ng` . ¹³ Jo jaléng` dsea` i` líng` lafa` yuu` pí` i` fm` jmang`fi` , lajob líng` jaléng` dsea` i` ja` lí` gui` su` quiá` osi ja` dseeng` jalé` e jmóor` do. ¹⁴ Dsu` jaléng` i` líng` laco` dsea` cój`ng` , lafa` jmiñib` tíng` í` gø`r` , co` í`bing` nitíng`gui` e` e quiá` jogui e` e ja` dseeng` , jo nisitíim`bre e jmóor` jíi` e quiá` .

6

¹ Joba` fí`gui` 'ná` , dsea` rú`naa` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` , matéé`gui` fí` quiá` lí` nitéé`naa` cartí` ni`uíng`naa` dseáng` laco` si`í` fí` quini` Fidiée` . Jo ja` jmitíi`túu` lajíi` júu` tii` fí` quiá` Dsea` Jmáang` e caná`naa` la'uii` do quiá`

jial qui^í- jíng^í yaang[~] dsea` fí[~] quini[~] Fidiée[~] jogui quiá[~] jial mi[~] tå[~] dsea` jalé[~] e 'li[~] e si[~] jíi[~] fí[~] 'mó[~], jogui jial já[~] líng[~] dsea` júu[~] quiá[~] Fidiée[~], 2 osi jial mi[~] saang[~] dsea` jmíi[~], osi e[~] uiing[~] mi[~] quidsí[~] dsea` guóor[~] fí[~] yú[~] mogui[~] jaléng[~] dsea` quiá[~] Dsea` Jmáang[~], osi jial líi[~] mi[~] niijí[~] tu[~] jaléng[~] dsea` quiá[~] Dsea` Jmáang[~] i[~] nicajúng[~], osi jial mi[~] niquidsí[~] Fidiée[~] í[~] quiá[~] jaléng[~] dsea` cój[~] jaléng[~] dsee[~] e nica'eer[~]. 3 Jo majmó[~]guí[~] bñ[~] e ni'uíng[~]naa[~] dsea` quiá[~] Dsea` Jmáang[~] dseáng[~] laco[~] si[~] í[~], lí[~] jialco[~] iing[~] Fidiée[~] e nilíi[~]naa[~].

4 Jo jaléng[~] i[~] dsea` i[~] cangíng[~] quiá[~] Fidiée[~] e nijá[~] calfiñ[~] júu[~] quiá[~] Dsea` Jmáang[~], jogui e nicajmíiáang[~] dsíir[~] cój[~] lajalé[~] e guiá[~] e nicajmée[~] Fidiée[~] cój[~]r[~], jogui e nica'íñ[~] lajíi[~] e cuó[~] Jmigui[~] quiá[~] dsea` do, 5 jogui e niñi[~]bre jial tíi[~] dseáng[~] guiá[~] e júu[~] quiá[~] Fidiée[~] jogui jial tíi[~] 'gøng[~] e jmigüi[~] 'míi[~] e nilisea[~] ie[~] jo, 6 jo jaléng[~] i[~] dsea` i[~] ca'íng[~] jaléng[~] e na, jo dsu[~] mi[~] cangf[~] jo, catá[~]tur lajíi[~] e nica'íñ[~] do, joba[~] jo[~] quíi[~] jmíi[~] jóng e niquíi[~] jíng[~]tu[~] yaaiñ[~] fí[~] quini[~] Fidiée[~], co[~] fing song jmóor[~] lajo, joba[~] líi[~] lafa[~] e í[~]bre niteáng[~]tu[~] i[~] Jóo[~] Fidiée[~] camíng[~] do fí[~] dse[~] crúu[~] calé[~] catú[~], co[~] fing song jmóor[~] lajo, joba[~] nilóøng[~]tu[~] dsea` do jóng. 7 Jo jaléng[~] dsea` i[~] ca'íng[~] júu[~] quiá[~] Dsea` Jmáang[~] do, jo mi[~] cangf[~] jo catá[~]tur fí[~] teáiñ[~], joba[~] i[~] dsea` i[~] líiñ[~] la líi[~] co[~] guóo[~] uó[~] e ca'íng[~] jaléng[~] jmíi[~] e tuú[~]; jo mi[~] niró[~] jaléng[~] e cangojnea[~] e fí[~] ni[~] guóo[~] uó[~] do, joguib nili[~]íng[~] ta[~] quiá[~] i[~] dsea` i[~] cajní[~] do; 8 jo dsu[~] song e fí[~] ni[~] guóo[~] uó[~] do ca'iáang[~] lajíi[~] 'matóó[~] cój[~]gui[~] jaléng[~] onuu[~] guíi[~], joba[~] ja[~] e ta[~] íing[~] jíi[~] cój[~] e uó[~] do jóng; joba[~] líi[~] lafa[~] e ti[~] lí[~] nijéb[~] Fidiée[~] e güeang[~] quiá'r[~] e cata'r[~] e fí[~] ni[~] guóo[~] uó[~] do, jo ni'lím[~] cartí[~] nicó[~].

E lab e júu[~] e cuó[~]ta[~] dsíi[~] e téé[~]naa[~] teá[~]fí[~] guiá[~] cój[~]Dsea`Jmáang[~]

9 Dsea` rú[~]naa[~] dsea` quiá[~] Dsea` Jmáang[~] i[~] 'neáan[~]n eáang[~], dsu[~] doñi[~] fa[~] e nicaffí[~]i[~] 'ná[~] cój[~] e júu[~] jo, dsu[~] ofa[~] nicafad[~]a uii[~] quíi[~]na[~], co[~] eáam[~] nita[~] dsii[~] e dseáng[~] teáb[~] teáang[~]na[~] fí[~] guiá[~] cój[~] Dsea` Jmáang[~] e nileáng[~]na[~] jee[~] jaléng[~] dsee[~] quíi[~]na[~]. 10 Jo dseáng[~] eáam[~] guiúng[~] Fidiée[~], joba[~] ja[~] quíi[~] jmíi[~] fa[~] e ni[~]íing[~] dsíir[~] jaléng[~] e guiá[~] e nicajmee[~] 'ná[~] e nicajmícój[~]na[~] jaléng[~] dsea` rúng[~]na[~] dsea` quiá[~] Dsea` Jmáang[~] jogui e nicajmíi'neáang[~]na[~] jaléng[~] i[~] cajo lí[~] laco'gui la jmoo[~]na[~] lana. 11 Jo ii[~]naa[~] e lajaang[~] lajaang[~] 'ná[~] jmée[~]bi[~] e iáang[~] óóna[~] e jmícój[~] rúng[~]na[~] lata[~] seeng[~]na[~], jo lajoba[~] niñiing[~]na[~] lajíi[~] e nisijeeng[~]na[~] e catíng[~]na[~] e nicuó[~] Fidiée[~]'ná[~] mi[~] nití[~] í[~] lajo. 12 Jo ja[~] ii[~]naa[~] e 'ná[~] nijmée[~]na[~] fíng[~]na[~] e fí[~] guiá[~] lí[~] niteáang[~]na[~] cój[~] Dsea` Jmáang[~], co[~] lí[~] lí[~] 'né[~] e 'ná[~] nijmée[~]na[~] laco'gui la jmoo[~] jaléng[~] i[~] dsea` i[~] já[~] líng[~] júu[~] quiá[~] Dsea` Jmáang[~] e ja[~] litúng[~] dsíir[~] doñi[~] ee[~] dsijée[~] fí[~] lí[~] nicasíng[~] yaaiñ[~], jo la'eáang[~] e joba[~] e nidsjíeé[~] guiá[~] quiá'r[~] e ninaaiñ[~] íñ[~] lajíi[~] e catíiñ[~] e nicajíng[~] Fidiée[~] e nicuó[~]reiñ[~]lamí[~] jéeng[~]gui.

Lajíi[~] júu[~] e cacuó[~]Fidiée[~]jaléng[~]dsea`quiá'r[~]

13 Jo ie[~] malíi[~]gui eáang[~] Fidiée[~] cacuó[~]r[~] líi[~] yéu[~] Abraham júu[~] quiá'r[~], jo e jo dseáng[~] cajmitir[~] 'ñia'r[~], co[~] ja[~] ii[~] seeng[~] i[~] 'gøng[~]gui laco[~] ír[~] i[~] nicuó[~]r[~] júu[~] quiá'r[~] 'ñia'r[~]. 14 Jo e lab júu[~] e cacuó[~]r[~] dsea` do ie[~] jo mi[~] cajíñ[~] lala: "E jáb[~], jneab[~] nijmigüean[~]n 'ná[~] jogui nijmee[~]e e niliseeng[~] i[~] 'leáang[~] dsea` sijú[~]." 15 Jo mi[~] ca'íng[~] líi[~] yéu[~] Abraham e júu[~] jo, joba[~] cajéem[~]bre e féng[~] dsíir[~] e nijmiti[~] Fidiée[~] lajíi[~] e nicajíñ[~]; jo mi[~] cangf[~] jo, ca'ím[~] líi[~] yéu[~] Abraham lajíi[~] e nicajíng[~] Fidiée[~] e nicuó[~]reiñ[~]lamí[~] jéeng[~]gui do. 16 Co[~] mi[~] cuó[~] doñi[~] ii[~] dsea` júu[~] quiá'r[~] e liing[~] e nijmiti[~], joba[~] e jo jmoo[~] fí[~] quini[~] jaang[~]gui dsea` i[~] niing[~]gui, joba[~] la guíim[~] 'né[~] nijmiti[~] e júu[~] quiá'r[~] do. 17 Jo co[~] Fidiée[~] calíiñ[~] e cacuó[~] júu[~] quiá'r[~] condseéb[~] fí[~] quini[~] jaléng[~] i[~] dsea` i[~] nisíiing[~] e ni'íng[~] jaléng[~] e nicajíñ[~] lami[~] jéeng[~]gui e nicuó[~]reiñ[~]do, joba[~] cacuó[~] júu[~]

quiá'r' fí' quinir' 'ñia'r' e ja` quiá' jmiñ' fa' e nijgiéeng' guí lajíi' e nicajíi' lami' jéeng'gui e nicuó'r' jaléng' dsea', jogui dseáng' 'né' e guiab' dsíir' e nijmitir' jalé' e jo e ja` jmisíiñ' jíi' coo'. ¹⁸ Jo la'eáang' cój' e tú' íing' júu' na e cacuó' Fidiée' e ja` jmisíiñ' jíi' coo' jogui e já' líi' cajo, co' dseáng' ja` quiébre júu' adsee', joba' la'eáang' cój' e tú' íing' júu' na nitab' dsi'naa' e íbre nito' fíiñ' jneaa'aa', jogui nisitab' dsi'naa' cajo e ni'íng'naa' lajíi' e catíi'naa' e sijeeng'naa' e nicuó'r' jneaa'aa' líi' laco'gui jíi' júu' e nicacuó'r' jneaa'aa' lami' jéeng'gui. ¹⁹ Jo la'eáang' cój' e júu' ta' dsíi' na nitéé'naa' teá' fí' guiá' cój' Dsea' Jmáang' jogui nitab' dsi'naa' cój' dsea' do cajo; jo e jo líi' lafa' 'lo' ñí' quiá' coo' móo' e quíng' dsea' teá' fí' 'ni' jmiñi' e laco' nijé' tii' e móo' do. Jo nitab' dsi'naa' cój' Jesú, jo íb' dsea' i nicangíng' fí' lafa' 'mi' e íi', jogui lana dob guiiñ' fí' líi' laniing' 'góng' quiá' Fidiée' fí' ñíff'. ²⁰ Co' job e fí' e caneáá' Jesú lami' jéeng'gui e laco' cuóøng' e niguié'naa' dseáng' fí' quini' ée' líi' guiing' Fidiée', jo lajoba' cangiñ' e óor' ta' 'goo' e ca'uiñ' i jmidsea' dsea' féng' i laniing' guí qui' ii' car' ngongíi' jmiñ' líi' laco'gui calíng' i jmidsea' i sii' Melquisedec ie' malii'gui do.

7

Jesús líiñ' ijmidsea' dsea'féng' i laniing'gui líi' laco'gui la calíng' Melquisedec

¹ Jo i Melquisedec na calíiñ' dseata' dsea' féng' fí' coo' fí' e calisi' Salem ie' lami' jéeng'gui eáang', jogui calíiñ' cajo jmidsea' laniing' quiá' Fidiée' dsea' guiing' ñíff'. Jo ie' jo i' líi' yáu' qui' ii' Abraham do níi'uiñ' fí' e jaiñ' fí' líi' cangór' fí' jee' 'nii' fí' líi' calíi'r' jaléng' dseata' dsea' féng' i seeng' fí' fí' líi' jié'; jo lajee' job cango' Melquisedec e cangojmijíng'neiñ' jo cajmigüeam'bre cajo; ² jo mi' cangf' e jo, i yáu' Abraham do cacuó'r' i Melquisedec do coo' lajee' guí' íing' jalé' e calíi'r' jee' e 'nii' do. Jo i Melquisedec la guóng' "jaang' dseata' dsea' féng' i líi' fí' laco' catíing"'; jogui co' líiñ' dseata' dsea' féng' quiá' e fí' do e sii' Salem e guóng' "juguiá' júu' røø", joba' cajo sii'bre "jaang' dseata' dsea' féng' i quié' juguiá' júu' røø". ³ Jo jíi' coo' ja' e ñí' dsea' quiá' i Melquisedec do fa' i calíng' niquiá'r' jogui i calíng' tiquiá'r' jogui i jaléng' 'líi' dsea' cōøng' quiá'r' caguiiaang'gui cajo; o'gui ñí' dsea' li' cangáang' i Melquisedec do o'gui li' cajúiñ'. Jo latab' líiñ' jmidsea' laniing' líi' laco'gui la líi'ng' i Joo' Fidiée' camíing' do e latab' líiñ' jmidsea' dsea' féng' i laniing'gui.

⁴ Jo lana quié'na' cuante, dsea' rú'naa', jial tíi' laniing' calíng' i Melquisedec do e jí'gui 'líi' yáu' qui' ii' Abraham cacuó'r' dsea' do coo' lajee' guí' íing' quiá' lajalé' e calíi'r' jee' 'nii' mi' catíiñ' cój' jaléng' dseata' dsea' féng'. ⁵ Jo líi' laco'gui la fé' e júu' quiá' ta' e casée' Moi' malii'gui eáang' e lajíi' dsea' i teáang' jee' 'lé' dsea' Israel i sii' Levíbing' cuóøng' líi'ng' jmidsea', jo lajíi' dsea' fí'bing' i sea' fí' quiá' i ni'íng' quiá' jaléng' dsea' góor' coo' lajee' guí' íing' lajalé' e sea' quiáiñ', doñí' fa' e jaléng' i dsea' do líiñ' dsea' siju' 'líi' yáu' Abraham líi' laco'gui la líiñ' yaaiñ' cajo. ⁶ Jo dsu' i Melquisedec do ja' líiñ' dsea' siju' 'líi' yáu' Leví, dsu' ca'ím'bre coo' lajee' guí' íing' quiá' lajalé' e calíi' 'líi' yáu' Abraham, jogui cajmigüeam'bre cajo. Jogui téé' óo'na' cajo e i' líi' yáu' Abraham dobing' i calíng' jalé' júu' lajíi' e cajíng' Fidiée' e nicuó'reiñ'. ⁷ Jo jíi' jaang' ja' cuóøng' jíng' e o' lajo e júu' la: Niing'gui jaang' dsea' i jmigüeang' jaang' dsea' rúng' laco'gui i dsea' i jmigüeang' ír' do. ⁸ Jo jaléng' jmidsea' quiá' dsea' Israel líiñ' siju' quiá' 'líi' yáu' Leví, jo ím'bre quiá' dsea' góor' coo' lajee' guí' íing' quiá' lajalé'; jo dsu' mi' nití' i' e nijúuiñ', joba' júum'bre jónig' líi' laco'gui doñí' ii' dsea' jmigüi'; jo dsu' líi' laco' fé' fí' ni' ji' quiá' Fidiée' e lafa' seem'bí i Melquisedec do latí' lana. ⁹ Joba' laco' cuóøng' fe'ee' e jaléng' jmidsea' i líi'ng' dsea' siju' Leví, dsea'

íbing' íng' lana lajíi' e coq' lajee' guí' íing' e catíiñ' do, jo líi' lafa' e caquiíb' jaléng' i jmidsea` do e jo e catíng' i Melquisedec do ie~ lami~ caquií' yáu' Abraham quiá' dsea` do. ¹⁰ Jo e jáb', ja` mí' calisém'bí i Leví do ie~ jo ie~ lami~ cacuø' Abraham i Melquisedec do coq' lajee' guí' íing' lajíi' e catíiñ' do; dsu' cuøøng' fe`ee' e jobi lafa' niquié Abraham mijú' quiá' jaléng' dsea` sijur' i niliseeng` cøøng`gui, co' i Leví do líiñ' jaang` dsea` siju' dsea` do.

¹¹ Jo jaléng' dsea` Israel cangíiñ`jalé` e júu' quiá' ta~ quiá' Fidiée` la'eáang' cío' jaléng' jmidsea` i líng' dsea` siju' Aarón i líng' siju' yáu' Leví do cajo. Jo faco' e ta~ e cajmée` jaléng' i jmidsea` do íng' ta~ e íng' dsee` e laco' liguiúng' dsea` fí' quini' Fidiée', joba' ja` neáng' jmidsea` i jiéng'gui faco' lajo; dsu' dseáng' la guím' neáng' jaang`gui jmidsea` lí^ laco' calíng' Melquisedec, jo o' laco' líng' i jmidsea` siju' Aarón do. ¹² Co' mí' jmisíng' dsea` lajíi' ta~ óo' jmidsea', joba' 'né' jmisíñ'bre cajo lajíi' e júu' quiá' ta~ quiá'r'. ¹³ Jo uii' quiá' Fí`naa' fé' fí' ni' jí' quiá' Fidiée` e dsea` i líiñ' siju' quiá' coo'gui 'lé' dsea` quiá' dsea` Israel; jo jíi' jaang` dsea` ja` i mí' calíng' jmidsea` fí' jee~ e 'lé' jo lami~ jéeng'gui. ¹⁴ Jo nitab` dsí`naa' e Fí`naa' Dsea` Jmáang` cajár` fí' jee~ 'lé' dsea` Israel i sii` Judá, jo ja` cajár` fí' jee~ 'lé' dsea` Israel i sii` Leví; jogui nine`bí' røø` cajo e Moi` ja` cajíñ' jíi' coo' uii' quiá' e 'lé' dsea` Judá do ie~ lami~ café'r' uii' quiá' jaléng' jmidsea'.

¹⁵ Jo eáang'gui nita` dsí`naa' røø`lana cío' jalé` e nicafá' a na, co' nícagüém` i jmidsea` dsea` féng' i laniing`gui do i cøøng` laco' i jmidsea` Melquisedec do, jogui i quíng' jee~ 'lé' lí` jié` laco'gui jee~ 'lé' dsea` Leví. ¹⁶ Jo Fí`naa' calíñ` jmidsea` dsea` féng' i laniing`gui dsu' o' uíi' laco' ta~ huí' e 'né' güí'fí' jee~ dsea` siju' quiá' dsea` Leví, co' calím`bre jmidsea` dsea` féng' i laniing`gui dsu' la'eáang' cío' e 'gøng' quiá' e seeiñ` do e ja` tóo' jmiíñ' ni'íng'. ¹⁷ Co' lalab fé' Fidiée` fí' ni' jí' quiá'r' e eeiñ` dsea` do:

Jo car` ngongí` jmiib` oo' ta~ e lin' jmidsea` dsea` féng' i laniing`gui
lí^ laco' calíng` i jmidsea` i sii` Melquisedec ie~ malíi'gui do.

¹⁸ Jo Fidiée` cab` caguiar` jalé` e júu' quiá' ta~ e cacuø'r' Moi`, co' e júu' jo jo` ta~ íng` jogui jo` bí` sea` quiá' cajo fa' e njmé` e nileáng` dsea` jee` jalé` dsee` quiá'r'. ¹⁹ Jo jalé` e júu' quiá' ta~ e ca'íng` Moi` ie~ lami~ jéeng'gui do ja` caquí` jmiíñ` fa' e cajmée` e caliséng` dsea` cøøng` cío' Fidiée` dseáng' laco' si'í^. Jo dsu' lana nisea` coo' e nita` dsí`naa' e 'gøng'gui e laco' njmícío' jneaa~aa' e niñíing`na' e nilisee`naa' cøøng` cío' Fidiée`.

²⁰ Jogui cajo Fidiée` cacuø'r' júu` ta~ dsíi' quiá' e júu` jo la'eáang' cío' júu` quiá'r` e cacuø'r' 'ñia'r' ie~ lami~ cajíñ` e Jesús ni'uíiñ` jmidsea` dsea` féng' i laniing`gui. Dsu' i jmidsea` caguiangaang`gui do ja` cacuø` Fidiée` júu` quiá'r` 'ñia'r' e ni'uíiñ` do lajo. ²¹ Jo Fí`naa' Jesús ca'uíiñ` jmidsea` dsea` féng' i laniing`gui uíi` e cacuø` Fidiée` júu` quiá'r` 'ñia'r' lí^ laco' la fé` fí' ni' jí' quiá'r` lí` fé` lala:

Fí`naa`cacuø'r` júu` quiá'r` 'ñia'r` e 'né` niliti`
jo ja` quiá'r` jmiíñ` fa' e njgiéeng`gui e júu` jo.

Co' lalab fé` cuaiñ` quiá' i Jóor` camíng` do:

"Car` ngongí` jmiib` líng` 'nu` jmidsea` dsea` féng' i laniing`gui lí^ laco` la líng` i Melquisedec do."

²² Jo co' Fidiée` cacuø'r e júu` quiá'r` 'ñia'r` do, joba' nítaa` dsí`naa' e Jesús tíi` nir` e júu` tigua` catí` tú` do e 'gøng'gui laco'gui júu` e cacuø` Fidiée` lami~ jéeng'gui do. ²³ Jo jaléng` i jmidsea` caguiangaang`gui do cajúm`bre mí` catí` oor` quiá'r`, joba` i jiém` caguá` ée` quiá'r`. ²⁴ Jo dsu' Jesús latab` seeiñ`, joba` latab` líiñ` jmidsea` dsea` féng` i laniing`gui, jo uíi` joba` jo` neáng`gui jmidsea` i jiéng`gui i ni'íng` ée` quiá'r`. ²⁵ Jo co` lajob líng` Jesús, joba`

la'eáang' íbre cuóøng` e leáiñ` jaléng` dsea` jee` jalé` dsee` quiáiñ` lata` e laco` niliseeiñ` cøøng` cõo` Fidiée` , co` car` ngongñ` jmiib` seeiñ` e laco` mi'r` Fidiée` cuaiñ` quiá` jaléng` dsea` .

²⁶ Joba' Jesúś líiñ` dseáng` i jmidsea` dsea` féng` i laniing` gui do i 'neáng` naa` do, co` íbre dsea` caneáar` fí` e laco` cuóøng` nilisee` naa` cøøng` cõo` Fidiée` . Jo dseáng` dsea` güeam` líng` dsea` do fí` quini` Fidiée` , jo jíi` cõo` dsee` ja` táaiñ` , jogui ja` líiñ` laco` la líng` dsea` dsee` dsea` qui` . Jo lana dob níguiñ` fí` níff` lí` dsée` ée` laco` guing` Tiquiá'r` Fidiée` . ²⁷ Jo Jesúś ja` líiñ` laco` gui i jmidsea` caguiaañ` gui i caliséng` lami` jéeng` gui do, co` jaléng` jmidsea` i lacoo` jmiib` lacoo` jmiib` 'nè` jngáiñ` jaléng` jó` e quiá` nicuóiñ` Fidiée` , jo lajoba` ni`íng` dsee` quiá`r` la'uii` , jo mi` ning` jo, 'nè` nijmé` guir e laco` ni`íng` dsee` quiá` jaléng` dsea` rúiñ` . Dsu` Jesúś coo` née` ba` 'nè` e cajáng` 'ñia'r` e laco` ni`íng` dsee` quiá` dsea` jmigüi` lata` . ²⁸ Jo jalé` e júu` quiá` ta` e ca`íng` Moi` do dsea` dsee` dsea` qui`bing` guing` i` i ni`uíng` jmidsea` laniing` ; jo e júu` e cacuø` Fidiée` 'ñia'r` do e café`r` mi` cang` e cacuø`r` Moi` jalé` e júu` quiá` ta` do lami` jéeng` gui, jo dsu` cõo` e júu` e café` Fidiée` doba` ca`náaiñ` i Jóor` camíng` do e laco` ni`uíñ` jmidsea` dsea` féng` i dseáng` laniing` gui i dseáng` lata` ée` ta` røø` cõo` lajalé` e cangiñ` quiá` Tiquiá'r` Fidiée` .

8

Jesúś ca`uíñ` jmidsea` dsea` féng` i laniing` gui qui`ii`

¹ Joba` fíi`gui` 'ná` , dsea` rú`naa` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` , e lab e uiing` e niing` gui eáang` quiá` lajíi` e júu` e súi`naa` 'ná` , e Jesúsbing` líng` i jmidsea` dsea` féng` i laniing` gui qui`ii` , jogui ib` cajo i níguiing` lana fí` níff` lí` dsée` laco` guing` Fidiée` dsea` laniing` 'gøiñ` . ² Jo guiní` fí` jo e éer` ta` e líiñ` jmidsea` dsea` féng` i laniing` gui, co` fí` job dseáng` lí` lí` ée` já` quiá` Fidiée` fí` lí` cajmér` 'ñia'r` jo o` fí` lí` cajmér` dsea` jmigüi` .

³ Jo jaléng` jmidsea` laniing` si`neaaíñ` e nicuór` lajíi` feá` e catíng` Fidiée` jogui e njngáiñ` jaléng` jó` e laco` nicuóiñ` dsea` do; jo lajob lí` cõo` Fí`naa` Dsea` Jmáang` , co` la guíim`ba` 'nè` líng` ee`nicacuør` fí` quini` Fidiée` uí` dsee` quiá` jaléng` dsea` jmigüi` . ⁴ Jogui faco` ír` tám`bir fí` jmigüi` la, joba` ja` quí` jmiib` jóng e líiñ` jmidsea` faco` lajo, co` fí` jmigüi` la niseem` jmidsea` i cuóøng` lí` cuó` feá` fí` quini` Fidiée` lí` laco`gui e ta` e caquiá` Fidiée` e cajme` Moi` fí` ni` jí` quiá`r` . ⁵ Co` jalé` ta` e cajmér` jaléng` i jmidsea` do fí` jmigüi` la, rúm`jiu` lí` laco`gui la lí` fí` níff` , co` cajmér` lajo fí` jmigüi` la e lí` laco` cuó` lí` e quiá` jial dseáng` lí` fí` níff` . Jo nine`baa` røø` e jalé` e la e lico` cuó` lib` ; dsu`co` ie` malii`gui do, ie` lami` caquiá` Fidiée` ta` quiá` Moi` e nijméiñ` cõo` 'náu` 'mi` fí` lí` jmiféng` jaléng` dsea` Israel Fidiée` , jo ie` jo casí`r` Moi` lala: "Moi` , quié` cuente røø` , jo jmée` e 'náu` jo lí` laco`gui jíi` e nica`ée` e 'ná` e fí` yá` mó` Sinaí do." ⁶ Jo dsu` Jesúś i líng` jmidsea` dsea` féng` i laniing` gui qui`ii` do, ib` dsea` i nica`íng` e ta` e 'gøng`gui eáang` laco`gui e ta` quiá` jaléng` jmidsea` i seeng` fí` jmigüi` la; co` dsea` ib` i caneáa` fí` e laco` cuóøng` e dseáng` niliseeng` dsea` jmigüi` cøøng` cõo` Fidiée` lata` . Jo cajmér` lajo la'eáang` cõo` e júu` e cajmiró` Fidiée` cøøng`gui do, co` e jo 'gøng`gui laco`gui e júu` tigua` e cacuø`r` Moi` lami` jéeng`gui do. Jo e júu` e cajmiró` cøøng`gui do lí` cõo` júu` tii` fí` e guia`gui, co` eáang`gui cuó` e ta` dsu` dsea` .

⁷ Jo faco` cali`íng` ta` dseáng` laco` si`í` e júu` tigua` la'uii` e cacuø` Fidiée` malii`gui do, joba` jo`cali`né`gui jóng e júu` tigua` e cacuø` Fidiée` cøøng`gui do faco` lajo. ⁸ Jo dsu` mi` calilí` Fidiée` e ja` jíi` jaléng` i dsea` quiá`r` do e júu`

tigua` la'uii~ quiá'r~ do, joba' cajmiquím` dsíir' cóqiñ` do, jo lalab cajíñ` fí ni~ ji~ quiá'r~:
 Lalab fá'a: Niguiéeb' jmii~ mi~ nicuóøø jaléng` dsea` Judá cóo`gui jaléng`
 dsea` Israel cagviaang`gui coo`gui júu^ tigua` e 'míi~.
 9 Jo e júu^ tigua` e 'míi~ e nicuóøø i dsea` í
 e jiéb' líi` laco' e júu^ tigua` la'uii~ do e cacuóøø jaléng` dsea` áang` quiá'r~
 mi~ cacá`a nífi~ quiá'r~ e ca'uøøn~ re fí ni~ guóo` uø~ quiá'r~ dsea` Egipto;
 jo dsaco` jaléng` i dsea` áang` quiá'r~ do ja` calináu'r` lajíi` júu^ tigua` e
 cacuóøø ore do,
 joba' ca'náam` 'níá`a quiá'r~ jóng.
 10 Jo e lab e júu^ tigua` e 'míi~ e nicuóøø dsea` Israel mi~ niguiée` e jmii~ jo:
 Nicuóøø jaléng` i dsea` í e laco' ni'f` dsíir' røø` lajíi` júu^ quiá` ta~ quié` e
 jogui e ni'íñ` car` ngocáng` dsíir` jalé` e júu^ jo cajo.
 Jogui dsea` do nijmiféiñ` jnea~,
 co' jíi` jneab` nilín` n Fidiée` quiá'r~,
 jogui jíi` ib` niliing` dsea` quié` e cajo.
 11 Joba' ie~ jo jo 'né` gui fa' e nijmeá` gui dsea` júu^ rúiñ` jial laco` nijmicuíñ`
 jnea~,
 co' lajiim` dsea` nilicuíñ` jnea~ ie~ jo,
 nañí` fa' líiñ` dsea` niing` osi ja` líiñ` lajo é.
 12 Jo ie~ jo ni'íim` baa dsee` quiá'r~ uií~ quiá` jalé` e ga` e nicajméer,
 jo jo` nijmiguiéng` gui dsii` jalé` dsee` e nica'eer` lami` jéeng`gui.
 13 Jo mi~ fé` Fidiée` e nicuór` e júu^ tigua` e 'míi~ do, joba` cuø` li~ jóng e
 nicadseáb` bí` quiá` e júu^ tigua` e la'uii~ do e cacuør` lami` jéeng`gui do;
 jogui jalé` e niyúu` jogui e jo` ta` íing`, capí`ba` 'né` gui quiá` e tí` lí` ni'íing`
 conguia`.

9

Jial líi` fí` li` jmiféng` dsea` Fidiée`

¹ Jogui lanagui fíi` guíi 'ná', dsea` rú`naa` dsea` quiá` Dsea` Jmáang~, e mi~
 cacuø` Fidiée` e júu^ tigua` quiá'r` lami` jéeng`gui do, jo cacuør` e júu^ jo e laco`
 jial 'né` jmé` dsea` mi~ jmiféiñ` Fidiée`, jo jalé` e jo 'né` jmér` fí` coo` dsíi` 'náu`
 'mi` e cajme` yaang` dsea` jmigüí. ² Jo e 'náu` 'mi` do quiéeng` tú` jnáing`~, jo
 e jnáing`~ la'uii~ do, fí` job lí` si` e ní` cunée` e fí` lí` téé` candíi` e coo` do; jo fí`
 job cajo fí` lí` si` coo` mes` fí` lí` néé` iñí` güeang` e catíing` Fidiée`. Jo e jnáing`~
 la'uii~ la sii` Ée` lí` Güeang` quiá` Fidiée`. ³ Jo e jnáing`~ e catí` tú` quiá`~ e
 'náu` do lí` coo` coo` 'mi` fé` e nigo` e íí` e fí` dsíi` 'náu` do, jo e fí` dsíi` job lí`
 sii` Ée` e Laniing` Güeang` quiá` Fidiée`. ⁴ Jo e fí` jo sea` coo` nife` e lí` coo`~
 layaang` cunée` , jo fí` job lí` jír` su`; jo fí` quiá` job cajo si` e guóo` e fí` lí` téé`~
 júu^ tigua` quiá` Fidiée` e caráaiñ` lami` jéeng`gui do, jo e guóo` jo sibé` dse`
 coo`~ layaang` cunée` . Jo e fí` dsíi` guóo` do iá` coo` dsuu` e lí` coo`~ layaang`
 cunée` ; jo e fí` dsíi` job lí` si`ma` capí` e maná e cacuør` Fidiée` jaléng` dsea`
 Israel mi~ cangiñ` do fí` ni` guóo` uø~ quiá`. Jo fí` dsíi` guóo` job cajo fí` lí`
 si`ma` e 'ma'u` quiá` líi` yáu` Aarón e ca'iéetú má` quiá` calé` catú` ; jogui
 e fí` dsíi` guóo` job cajo lí` iá` e cuu` e lí` too` júu^ tigua` quiá` Fidiée` e cacuør`
 malíi`gui do. ⁵ Jo e fí` ni` e guóo` e sibé` cunée` do teáang` gáang` i dsí` cuéé, jo
 e fí` ná` lí` dsí` cueiñ` do cuø` lí` e dob seeng` Fidiée`, jogui e fí` ná` job cajo
 fí` lí` íing` dsee` quiá` dsea`. Jo dsu` lana jo` ngíi` lí` fa` 'né` gui e nífi` guíi 'ná`
 dseáng` la'uiing` cuaiñ` quiá` jalé` e jo.

⁶ Jo mi~ tí` lí` cató` e guia` dsea` guiá` lajalé` e ni'né` e fí` dsíi` 'náu` 'mi` do,
 joba` jaléng` jmísea` nicuóøø` dsitáaiñ` jóng lacoo` jmii` lacoo` jmii` e fí` e

jn̄íng'~ la'uii~ quiá'~ e 'náu' 'mi' do e laco' niguiár~ guiá~ lajíi'~ e feá'~ e catíng~ nicuó'r~ Fidiée~. ⁷ Jogui e jn̄íng'~ lí~ catí tū~ quiá'~ e 'náu' 'mi' do dseáng~ lajíi'~ jmidsea` laniim~ bing' i cuóøng' lí~ í~ e fí~ dsíi' jo coo~ néel~ lacoo~ jíi'; joba' mi~ tí~ lí~ nití~ í~ e ni'ír~ e fí~ jo, 'né~ e niquier~ feá'~ e líi' coo~ jmi~ jó~ núu~ e laco' nicuó'r~ Fidiée~, jo lajoba' dsea` do ni'íñ~ jalé~ dsee~ quiá'~ i jmidsea` do 'ñia'r~ coo~ gui jalé~ dsee~ quiá'~ jaléng~ dsea` góor` caguiaang~ gui mi~ éeñ~ dsee~ e ja` lili'r~ lajo. ⁸ Jo coo~ jalé~ e na, la'eáang~ coo~ Jmiguí~ quiá'~ Fidiée`ba' jmicoo~ jneaa~aa' e laco' line~naa' e ja` mi~ sea` fí~ e ngíng~ dsea` e catí~ dsíi' Ée~ lí~ Laniing~ Güeang~ do lajee~ e jmáang~ ta~ e fí~ lí~ líi' jn̄íng'~ la'uii~ do. ⁹ Jo lajaléb~ e la cuo~ coo~ lí~ quiá'~ jial líi' lana; dsuco~ jalé~ e calí~ e fí~ dsíi' 'náu' 'mi' do; fa' jaléng~ jó~ i cajíng~ jmidsea` fí~ quini~ Fidiée~ coo~ gui jalé~ e feá'~ e jié~gui e cacuó'r~ Fidiée~, jo dsu~ jalé~ e jo ja` quií~ jmi~ fa' e niliguiá~ dsíi' dsea` i jmiféng~ Fidiée~ coo~ jalé~ e feá'~ do dseáng~ laco~ si'í~ fí~ quini~ dsea` do. ¹⁰ Co' jalé~ e qui~ tíng~ dsea` fí~ quini~ Fidiée~ la'eáang~ e júu~ tigua~ la'uii~ do e cacuó'r~ dsea` do lami~ jéeng~gui do, dsu~ e jo quiu~ ta~ jíi~ quiá'~ jalé~ e jmóob~ dsea~, fa' jalé~ e gó~ dsea` coo~ gui jalé~ e fí~ dsea` osi jalé~ e jié~gui é, e laco~ niliguiá~ dsíi' dsea` laco~ si'í~ fí~ quini~ Fidiée~; jo dsu~ jalé~ e jo íng~ ta~ jíi~ cartí~ mi~ nicuó~ Fidiée~ e júu~ tigua~ e 'míi~ do.

¹¹ Jo dsu~ lana nicagüém~ Dsea` Jmáang~ e nilíiñ~ i jmidsea` dsea` féng~ i laniing~gui e laco~ njmicoo~r~ jneaa~aa' e niñíng~naa' jalé~ e guiá~ e si'íi~naa' quiá'~ Fidiée~. Jo e fí~ lí~ éer~ e ta~ 'goo~ e canghiñ~ do, fí~ job lí~ 'gøng~gui jogui niing~gui cajo, co' o~ dsea` jmigüi~ i cajme~, o'gui cajme'r~ coo~ e sea` fí~ jmigüi~ cajo. ¹² Dsu~ lanagui nicanghiñ~ Dsea` Jmáang~, joba' dob niguiñ~ e fí~ Ée~ lí~ Laniing~ Güeang~ do dsu~ o~ uíi~ e cacuó'r~ fí~ quini~ Fidiée~ jmi~øøng~ jo'chí~ osi jmi~øøng~ güítá~ jiuung~ é, co' canghiñ~bre fí~ jo dsu~ la'eáang~ e cacuó'r~ jmi~øøin~ 'ñia'b're, jo lajoba' calí~r~ e nileáang~naa' jee~ dsee~ qui~ii~ lata~. ¹³ Dsu~ e jáb~, e lajee~ e jmáang~ ta~ e júu~ tigua~ la'uii~ e cacuó'r~ Fidiée~ lami~ jéeng~gui do, ie~ lami~ jmáang~ ta~ jalé~ jmi~øøng~ güítá~ jiuung~ coo~gui jo'chí~ colíng~gui coo~ fa~ quiá'~ jaang~ güítá~ iee~ mi~ ningf~ e cáng~ne~ fí~ nife~, joba' coo~ jalé~ e jo seab~ji~ capí~ bí~ e laco~ njlífib~ Fidiée~ dsee~ quiá'~ dsea~, jo lajoba~ niliguiúñ~ lajee~ cateá~ fí~ quini~ dsea~ do. ¹⁴ Jo e já~, e jalé~ e jmi~øøng~ jó~ do óob~ji~ bí~, jo dsu~ e jmi~øøng~ Dsea` Jmáang~ 'ñia'r~ do dseáng~ eáang~gui laniing~ 'gøng~ jogui eáang~gui óo~ bí~ cajo, co' dseáng~ conguiab~ íng~ dsee~ qui~ii~ fí~ quini~ Fidiée~ lata~. Co' la'eáang~ coo~ Jmiguí~ quiá'~ Fidiée~ e sea~ lata~ do, Dsea` Jmáang~, dsea` ja~ dsee~ røøiñ~ jíi~ coo~, cajáng~ 'ñia'r~ e cajúiñ~ jogui cacuó'r~ jmi~øøin~. Jogui la'eáang~ e jmi~øøin~ do calilí~naa' e jo~ 'né~ njmó~guí~ jíi~ coo~ e lami~ qui~i~ tíng~naa' jmoo~naa' do e sí~ jíi~ fí~ 'mó~, jo lajoba~ cuóøng~ njmó~oo~ dseáng~ laco~ iing~ Fidiée~ i dsea~ i seeng~ car~ ngongüi~ jmi~.

¹⁵ Jo la'eáang~ e cajáng~ 'ñia~ Dsea` Jmáang~ e cajúiñ~ fí~ dse~ crúu~, joba~ niseab~ fí~ qui~ii~ e nilisee~naa! cøøng~ coo~ Fidiée~ la'eáang~ coo~ e júu~ tigua~ e 'míi~ do, jo lajoba~ ni'íng~ e iihuú~ e catí~naa~ do uíi~ jalé~ dsee~ qui~ii~ lí~ laco~ la fé~ fí~ ni~ e júu~ tigua~ la'uii~ do. Jo la'eáang~ coo~ e cajúng~ Dsea` Jmáang~ do, joba~ jalém~ dsea~ i nicaguíng~ Fidiée~ i ni'uíng~ dsea~ quiá'r~ cuóøng~ e nílí'r~ e ni'íñ~ jalé~ e guiá~ e catíiñ~ lí~ laco~gui jíi~ júu~ e nicacuó~ Fidiée~ lami~ jéeng~gui do. ¹⁶ Jo faco~ jaang~ dsea~ iñ~ ningf~ jalé~ e sea~ quiá'r~ fí~ jaguo~ jaang~gui dsea~ mi~ ningf~ e njúuñ~, dsu~ ja~ cuóøng~ e ni'íng~ i dsea~ fí~ jalé~ e jo lajee~ e seem~bi~ i dsea~ i nicuó~ do, co' jang~ 'né~ lita~ dsíi' song nicajúng~ i dsea~ i nicuó~ e do, joguiba~ nicuóøng~ e ningíng~ fí~ jaguo~ i dsea~ i catíng~ do. ¹⁷ Co~ ja~ bí~ sea~ e ningíng~ fí~ jaguo~ i dsea~ i catíng~ jalé~ e jo lajee~ e seem~bi~ i dsea~ i nicuó~ do, dsu~ mi~ ningf~ e njúum~ i dsea~ i nicuó~

do, joguiba' nisea` fí' e ni'íng' i dsea` i catiing` do. ¹⁸ Jo co' lajob líi', joba' e júu^ tigua` e cacuø' Fidiée` dsea` lami^ jeeng`gui do la guíim` 'né` jmi'øøng` jó` núu^ e laco' sea` bí` quiá`- fí' quini` Fidiée`. ¹⁹ Jo ie` malíi` do Moi` cajme'r` júu^ jaléng` dsea` góor` dsea` Israel jalé` júu^ quiu` ta~ quiá`- Fidiée` e 'né` nijmitiñ`- do fí' quini` Fidiée`; jo mi` cangf` e café'r` e júu^ jo, joba' cacár` coo` sii`- e siliing` e ñiáu`- ñí` yáu`-, jo cajgiéer` jmi` jó` núu^ e nisicang`- coo`- jmi` fí` ni` li` too` júu^ quiá`- Fidiée` e cajme'r` do, joguì cajgiée`- bre quiá`- lajiing` dsea` do cajo. ²⁰ Jo mi` cató` e jo, lalab cajing`- Moi` casí`r` jaléng` i dsea` góor` dsea` Israel do: "E jmi'øøng` la cuø' e túi` ni` e júu^ quiá`- Fidiée` e cacuø'r` jneaa`aa` e dseáng`- 'né` e nijmiti`baa!". ²¹ Joguì ca'ee`- bi Moi` e jmi'øøng` do cajo fí` dsíi` e 'náu`'mi` güeang`- lí` jmiféng` dsea` Fidiée` coo`- gui fí` ni` jalé`- e jmáang` ta~ e fí` dsíi` 'náu` do. ²² Jo lí` lacó` la fé` júu^ quiu` ta~ quiá`- Fidiée` e cajme` Moi`, e coo`- lajíi`- jmi`ba` ligüeang`- lí` doñi` ee'; joguì cajo ja` qui`- jmi`- ni'íng` Fidiée` dsee` song ja` catu` jmi'øøng`.

La'eáng` e cajung` Dsea` Jmáang` fí` dse` críu^, joba' laang`naa' jee` dsee` qui`-ii'

²³ Jo e 'náu`'mi` güeang`- lí` jmiféng` dsea` Fidiée` coo`- jalé`- e jmáang` ta~ fí` dsíi` jo lí` lafa` rúm`jiu` coo`- jalé`- e sea` fí` ñiff`- fí` lí`/guiing` Fidiée` , jo jalé`- e sea` e fí` dsíi` 'náu` do ligüeang`- coo`- jmi'øøng` jó` núu^; jo dsu` jalé`- gui e sea` fí` ñiff`- quiá`- Fidiée` dseáng`- lajib` nigüeang`- , joba`'né` jmi` e 'gøng`gui laco` jmi` jó` núu^. ²⁴ Jo dsu` Fí`naa` Dsea` Jmáang` ja` ca'ír` fí` Ée` Laniing` Güeang` quiá`- e 'náu`'mi` e cajme` dsea` jmigüi` , co` e 'náu` jo lí` jíi`- lafa` coo` e lí` e sea` fí` ñiff`- fí` lí` Laniing` Güeang` quiá`- Fidiée`. Co` Dsea` Jmáang` dseáng`- fí` ñiff`- lí` caguiéñ`- , jo lana dob niguiñ` coo`- Fidiée` e mi`r` dsea` do ui`- qui`-ii!. ²⁵ Jo lacoo` jíi` lacoo` jíi` jaléng` jmidsea`laniing` quiá`- dsea` Israel 'né` e dsitáaiñ`- e fí` Ée` lí` Laniing` Güeang` quiá`- e 'náu`'mi` do e dsijíi`r` jmi` jó` núu^ fí` quini` Fidiée`. Jo dsu` ja` cajmée` Dsea` Jmáang` laco`gui cajmée` i jmidsea` i` , co` coo` ya`ba` ca'í`- dsea` do fí` Ée` lí` nigüeang`-gui fí` ñiff`- e cacuø'r` jmi'øøiñ`- , jo ja` ca'ír` jmiguiu` ya`-. ²⁶ Co` faco` lajob líi` , joba` jmiguiub` ya`- catf` jóng e cajung` Dsea` Jmáang` ie` lami` catiroo` jmigüi` faco` lajo; dsu` lajee` lana jo cartí` mi` niguiá` jmigüi` , coo` néel`-ba` dseáng`- cagüéng` dsea` do fí` jmigüi` la, joguì coo` néeb`- cajo e cajáng`- 'ñia'r` e cajúiñ`- e laco` ni'íng` conguia` jalé`- dsee` quiá`- dsea` jmigüi` . ²⁷ Jo co` coo` néel`-ba` e júung` jaléng` dsea` , jo mi` ning` jo, niguilíñ` fí` quini` Fidiée` e laco` nitidsi` í` quiá`r` ui`- quiá`- jalé`- e nicajmér` lajee` ie` lami` seeng`guir fí` jmigüi` la, ²⁸ jo lajob Fí`naa` Dsea` Jmáang` coo` néel`-ba` si`íñ` quiá`- Tiquiá`r` Fidiée` e cajáng`- 'ñia'r` e cajúiñ`- e laco` conguia` calíiñ`- jalé`- dsee` quiá`- i fí` dsea` jmigüi` . Jo mi` nijáa`tur fí` jmigüi` la calé` catú`- , jo` nijáar` fa` e nijúung`-túr ui`- dsee` quiá`- dsea` jmigüi` , co` nijáa`bre dsu` e jaleaaiñ` jaléng` dsea` quiá`r` i nisijeeng` ír` i nisita` dsíi` e nigüéeng`-túr calé` catú` .

10

¹ Jo e júu^ quiu` ta~ quiá`- Fidiée` e cajme` Moi` do cuø` lí` e laco` líi`jiu` dsea` jalé`- e guiá`- e nidsijéé` cøøng`gui, dsu` o` dseáng`- jial laco` líi` e jo. Joba` jalé`- e feá`- e cuø` jaléng` i jmidsea` do lacoo` jíi` lacoo` jíi` ja` qui`-` fa` dseáng`- e niliguiá`- dsíi` dsea` dseáng`- laco` si`íñ` fí` quini` Fidiée`. ² Co` faco` e júu^ quiu` ta~ quiá`- Fidiée` do dseáng`- e já`- qui`-` jmi`- e ni'íng` jalé`- dsee` quiá`- dsea` , joba` jo` fí` dsíi` dsea` jóng e líiñ` dsea` óo` dsee` , joguì nitá`bre cajo e nicuør` jmi` jó` núu^ ui`- dsee` quiá`r` faco` lajo. ³ Jo uiing` e dsicar` e jmi` jó` núu^ do fí` quini` Fidiée` lacoo` jíi` lacoo` jíi` e lí`- laco` jmiguiéng` dsíi` lacoo` jíi` e

lím'bír dsea` óo` dsee-. ⁴ Co' dseáng` e jáb`-, e jmi` güítá` jiuung` do cóo`~gui jmi` jaléng` jo'chí` dseáng` ja` quí`~ jmi` fa' e ni'íing` jalé` dsee` quiá`~ dsea` jmigüí`.

⁵ Jo co' ja` quí`~ jmi`~ yaang` e jmi`øøng` jó` do e ni'íing` dsee` quiá`~ dsea`, joba` mi` cagüéng` Fíi'naa' Dsea` Jmáang` fí` jmigüí` la, lalab casí'r` Tiquiá'r` Fidiée`:

Jo co' ja` tí` óo` 'nú` e ji` dsea` jmi`øøng` jó` líi` fí` quiní`~
o'gui e ji` dsea` lí` doñí` ee` feá`~ e laco` jmiféiñ` 'nú`,
joba` 'nú` nicacuóø`~ jnea` ngúu` táan`n cóo`~gui jmi`øøn`~
e laco` njimitii` lajíi`~ e iing` 'nú`, Fíi'i Fidiée`.

⁶ Jo co' ja` tí` óo` 'nú` mi` jíng` dsea` jó` núu`~ i`nicacáang` fí` nife` osi jalé` feá`~ e
jié`gui e cuø` dsea` 'nú` e laco` ni'íin`~ dsee` quiá`r`,

⁷ joba` lalab cafá`~ a: "Lab cagüén`n fí` jmigüí` la e laco` njimitii` jíi`~ laco` iing`
'nú`, Fíi'i Fidiée`,
lf`~ laco`gui la fé` fí` ni`~ ji` quí`~ li`~ fé` cuaiñ` quié`e."

⁸ Jo nicajíng`~ Dsea` Jmáang` e ja` iing` Fidiée` o'gui tí` dsíir` e ji` dsea` jmi`øøng`~
jó` núu` fí` quinir` o'gui jalé` feá`~ quiá`~ jaléng` jó` i`nicacáang` fí` nife` e laco`
ni'íing` dsea` do dsee` quiá`~ dsea`. Jo cajíñ`~ lajó doñí` fa' e lajob ta` quiú` fí`
ni`~ ji` quiá`~ Fidiée` e cacuø'r` Moi` ie` malii`gui do, e dseáng`~ lajob guíng`
'né` jmé` dsea` jmigüí`. ⁹ Jo cajím`~ bigui Dsea` Jmáang` cajo e casí'r` Tiquiá'r`
Fidiée` lala: "Teaa~, lana lab nicagüén`n fí` jmigüí` la e laco` njimee`e dseáng`~
jíi`~ laco` e iing` 'nú`." Jo laco` cuøøng` fe`ee` e mi` cagüéng` Dsea` Jmáang`~
fí` jmigüí` la, caséer` coo` e guiá`gui jogui e 'gøng`gui eáang` cajo, jogui cab`
ca'naang` e feá`~ e lami` qui`~ tñíng` dsea` jmóor` lami` jeeng`gui do. ¹⁰ Jo uí`~
e Dsea` Jmáang` nicajmitir` lajíi`~ e iing` Fidiée` e cajáng` 'ñia'r` coo` néel`~ e
cajúiñ` fí` dse` crúu`~ e laco` ni'íing` dsee` qui`~ii` lata~, joba` uí`~ e jo Fidiée`
nicajméer` e nilíi`naa` dsea` guiúng` fí` quinir`.

¹¹ Jo lajalém` jmidsea` quiá`~ dsea` Israel qui`~ tñíñ` e dsijíiñ`~ jó` fí` quini`~
Fidiée` lacoo` jmi`~ lacoo` jmi`~; jo jmóor` lajo, co` lajob júu` tigua` e cacuø'r`
Fidiée` ír` lami` jeeng`gui. Dsa` jalé` e jmóor` do, ja` qui`~ jmi`~ fa' e ni'íing`~
jalé` dsee` e røøng` dsea` jmigüí`. ¹² Jo dsu` Dsea` Jmáang`gui cajáng` 'ñia'r`
e cajúiñ` coo` néel`~ 'ñia'b` carta` róo` jmigüí`, jo e jo iing` ta` e ni'íing`~ dsee`~
qui`~ii` lata~. Jo mi` cangf` e cajméer` e jo, cangám`~ bre jóng jo cangogüéar` lf`~ lí`
dsée` laco` guiing` Tiquiá'r` Fidiée` fí` ñiff`~. ¹³ Jo fí` job niguiñ` lana e sijeeiñ`~ e
Tiquiá'r` Fidiée` njimé` e njimi`gó` jaléng` dsea` i` 'nú` níi` quiá`r` jogui e nísí`~
jaléng` dsea` do uó` jnir` fí` quiniñ`~ e laco` njmiféng`neiñ`!. ¹⁴ Jo coo` néel`~
'ñia'ba` cajáng` 'ñia'r` e cajúiñ`~ e laco` ca'íñ`~ dsee` quiá`~ jaléng` dsea` jmigüí`,
jo lajoba` cajmigüéang`~neiñ` laco` si`í` fí` quini`~ Fidiée` car` ngongüí` jmi`~. ¹⁵ Jo
lalab tíi` ni`~ Jmiguí` quiá`~ Fidiée` e jáb`~ e júu` la mi` fé` lala:

¹⁶ Jo lalab jíng`~ Fíi'naa` Fidiée`:

Jo e lab e júu` tigua` e 'míi`~ e njimirøø` cóo`~ jaléng` dsea` Israel mi` niguié`e
jmi`~ jo:

Nicuóø`ø jaléng` dsea` quié`e e niliñir` jalé` júu` quiú` ta` quié`e,
jogui njmee`e e njmér` náu`~bre jalé` e júu` jo laco` si`í`.

¹⁷ Jo dseáng`~ jo` njmiguiéng` dsii`~ jalé` dsee`~ e nica'eer` fí` quinii`~
cóo`~gui jalé` dsee`~ e nica'eer` cóo`~ jaléng` dsea` rúiñ`~,
co` dseáng`~ latab` ni'íñ`~ jalé` e dsee`~ jo.

¹⁸ Jo co` dseáng`~ conguiab` nica'íng` Fidiée` jalé` dsee`~, joba` dseáng`~ jo` 'né`~
fa` ee` liiñ` feá`~ njíi`~gui dsea` fí` quini`~ dsea` do e laco` ni'íñ`~ jalé` dsee`~.

Nicuóøng` e ningüing`naa` fí` Ée` Laniing` Güeang`~ quiá`~ Fidiée`~

19 Jogui lana fii~guii 'ná', dsea` rú~naa' dsea` quiá~- Dsea` Jmáang~, e cóo~ e jmi'øøng~ Dsea` Jmáang~ e catu~ fí~ dse~ crúu~ mi~ cajúiñ~ cuaiñ~ qui~ii~, la'eáang~ cóo~ e joba' lana nisea~ fí~ qui~ii~ e nicuóøng~ e ningiing~naa' e ja` 'gó~naa' jii~ capí~ fí~ Ée~lì~ Laniing~ Güeang~ fí~lì~ guing~ Fidiée~ fí~ñiff~. **20** Co~ la'eáang~ e cajáng~ 'ñaia~ Dsea` Jmáang~ e cajúiñ~ fí~ dse~ crúu~ uii~ qui~ii~, joba' nicaneáa bre coo~ fí~mí~ e laco~ cuóøng~ e ningiing~naa' fí~lì~ guing~ Fidiée~, co~ cajéb~ e lafa~ 'mi~ e sijní~ fí~ jo. **21** Jo co~ Jesús ca'uíñ~ i jmidsea` dsea` fén~ i laniing~gui qui~ii~ i niquie~ nifí~ quiá~ lajaléng~ dsea` quiá~ Fidiée~, **22** joba' madsiquiéeng~naa' cóo~ Fidiée~ car~ ngocáng~ dsi~naa' jogui e nita~ dsi~naa' e dseáng~ njmitib~ dsea` do jalé~ júu~ quiá~r~. Jo madsiquiéeng~naa' cóo~ Fidiée~ cajo e jo~røø~naa' dsee~ jogui e nilí~naa' lafa' dsea` sijgíng~ cóo~ jmi~. **23** Jo dseáng~ teáb~ 'né~ tée~naa' fí~ guiu~ lì~ nitéé~naa' cóo~ Dsea` Jmáang~, e dseáng~ ta~ dsi~naa' e jáb~ júu~ quiá~ dsea` do, co~ dseáng~ njmitib~ Fidiée~ lajii~ júu~ quiá~r~ e nicacuø'r~ jneaa~aa' lamí~ jéeng~gui do. **24** Jo 'né~ njimi'úum'bí~ jial e njimicóo~naa' jaléng~ dsea` rú~naa' e njimi'neáaiñ~ rúiñ~ jogui jial e njimér~ jmang~ e guiu~. **25** Jo fii~guii 'ná', dsea` rú~naa' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~, e ja` dseeng~ fa~ e njimi'naang~ yee~ee~ e ja` seáang~ rú~naa' lì~ laco~ jmoo~ i liing~ dsea~, co~ o~ lajo e 'né~ jmó~ jneaa~aa'; co~ lì~ lì~ 'né~ e nicuøø~gui bí~ rú~baa' e laco~ ja~ nitú~fí~ lì~ nitéé~naa' cóo~ Dsea` Jmáang~, jo eáang~gui 'né~ jmi'úung~naa' e jo lana, co~ ninee~ jøø~baa' e nijaquiéem~ e tí~ lì~ nigüéeng~tu~ Fí~naa' Dsea` Jmáang~ fí~jmigüi~ la calé~ catu~.

26 Jogui fón~n'ná', dsea` rú~naa', e song la ee~bí~ dsee~ e guita~ dsi~naa' mi~cang~ e nicalicuíoing~naa' Dsea` Jmáang~, joba' jo~sea` feá~ jóng e laco~ cuóøng~ e ni'íing~gui jalé~ e dsee~ jo~fing song jmoo~naa' lajo. **27** Co~ song la ee~bí~ dsee~, joba' eáam~ nisijéé~ qui~ii~ lajii~ iihuí~ e nicuó~ Fidiée~ mi~tí~ lì~ niquidsir~ í~ quiá~ lajaang~ lajaang~ dsea` mi~ nibíiñ~ jaléng~ i~dsea` i~'ní~ níi~ quiá~r~ fí~lì~ coo~jí~ e ja` tóó~ jmi~ yá~. **28** Jogui nine~baa' e mi~ jaang~ dsea` ja~jmitir~ laco~ catíng~ e júu~ quiá~ ta~ quiá~ Fidiée~ e cajme~ Moi~, jogui song seeng~ gáng~ si gaang~ dsea` i~tí~ ni~ quiá~ lajii~ e dsee~ e ca'ée~ i~dsea` do, joba' dseáng~ ja~mí~ seab~ jóng, co~ dseáng~ ja~ fí~ib~ 'né~ júung~ i~dsea` do uíi~ e dsee~ e nica'eer~ do. **29** Jo dsu~ iihuí~ eáang~guib ni'íng~ jaléng~ i~dsea` i~jmoo~ ta~ 'ní~níing~ i~Jóó~ Fidiée~ camíng~ do cóo~gui jaléng~ i~dsea` i~ja~jmi'gó~ e jmi'øøng~ dsea` do cóo~gui jaléng~ i~dsea` i~fé~ ga~ uii~ quiá~ Jmiguí~ quiá~ Fidiée~ e 'neáang~ jneaa~aa' do cajo. Co~ la'eáang~ cóo~ e jmi'øøng~ dsea` dob e jmita~ dsi~naa' e júu~ tigua~ e 'mí~ e cacuø~ Fidiée~, jogui la'eáang~ cóo~ e jmi'øøng~ dsea` dob cajo e caligüeang~naa' fí~ quini~ Fidiée~. **30** Jogui nine~baa' e lalab cajíng~ Fí~naa': "Jneab~ dsea` catíin~n e ni'í~i~í~ laco~ catíng~ jogui e niquí~táá~lì~ jialco~ ée~ dsea." Jogui cajím~biguir cajo: "Niá~baa dsea` niquidsii~ í~ quiá~ jaléng~ dsea` jmigüi~." **31** Jo dseáng~ eáam~ ga~ ni'í~fó~ quiá~ jaléng~ i~dsea` røøng~ dsee~ mi~ ni'í~ Fidiée~ i~seeng~ car~ ngongí~ jmi~ í~ quiá~r~!

32 Jogui jmiguiéng~ áána' cajo e ie~ mi~ tá~ já~ calíng~na' júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~, jmiguiá~íng~ iihuí~ ca'íng~na', lifa~ cajmee~ba~ té~na' cóo~ jalé~ e jo, jo ja~ calitúng~ óo~na' lajii~ fí~lì~ niteáang~na' cóo~ Dsea` Jmáang~. **33** Jo ie~jo, i~liing~'ná~ gab~cafél~ dsea` uii~ qui~na' jogui gab~cajmeáng~ dsea` 'ná~ fí~ quini~ fí~ cajo. Jo mi~cangá~ dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ i~caguiaang~gui e dsingíng~na' lajo, joba' caquim~bre cajo e ca'íñ~ iihuí~. **34** Jogui eáam~calí~fí~líng~na'jaléng~dsea`rúng~na'dsea`quiá~ Dsea` Jmáang~ i~cajníng~ fí~dsí~'náñí~ie~jo, jogui ja~calíng~na' fí~í~ mi~ cajmée~ dsea` i~jalé~ e sea` qui~na', co~ niñí~ba~guiá~ e fí~ñifib~ nisijéé~jalé~ e jlo~ qui~na' e ja~ qui~ jmi~ fa~ e ni'íng~. **35** Joba' fí~i~'ná~ lana e teá~gui síng~ yaang~na' e ja~ jmitúng~ óo~na' lajii~ fí~ niteáang~na', dsu~co~ la'eáang~ cóo~ e joba' e ni'íng~na' jalé~ e jlo~ e

nicuó' Fidiée' 'ná' mi~ nití' í' lajo. ³⁶ Jogui fíi~ guíi 'ná' e la guíim'ba' 'né' e cój' e féng' óo'ba' 'né' nijmití'na' lajíi' e iing~ Fidiée' e nijmée'na', jo lajoba' cuóong' e ni'líng' na' lajíi' e nijíñ' e nicuó'r' 'ná' lamíi' jéeng'gui. ³⁷ Co' lalab fé'r' fíi' ni' ji' quiá'r':

Jo dseáng' lajee' lajminá' nijáa'tu fíi' jmigüi' la i si'í' nijáa', jo jo' fa' dseáng' líiing~guir eáang'.

³⁸ Jo doñi' ii' dsea` i jmoo' lajíi' e iing~ jnea~, joba' niliseeiñ' la'eáang' e já' líiñ' júu' quié'e;

jo dsu' song ii' dsea` ni'náng' 'nía'r' lajíi' fíi' líi' nisiñ' cój' jnea~, joba' jnea~, Fidiée', ja` iáang` dsii' cój' i dsea` í' jóng.

³⁹ Jo dsu' jneaa'aa' ja` líi'naa' dsea` i jmi'náng' yaang' e fíi' guiú' líi' nitée'naa' cój' Dsea` Jmáang' e laco' nibíing' Fidiée' jneaa'aa' fíi' líi' ; dsu'co' jneaa'aa' nilíi'naa' dsea` i nita' dsíi' cój' Fidiée', joba' dsea` do nileáin' jneaa'aa' jee' jalé' dsee' quí' ii' la'eáang' e já' líi'naa' júu' quiá'r'.

11

Jial líi' mi~ dseáng' já' líiing' dsea' júu' quiá' Fidiée'

¹ Jo e laba' fíi~ guíi 'ná', dsea` rú'naa' dsea' quiá' Dsea` Jmáang', e mi~ jaang' dsea` dseáng' já' líiñ' júu' quiá' Fidiée', joba' dseáng' nitab' dsíi' jóng e nijmitib' dsea` do jalé' júu' e sí'reiñ', jogui dseáng' lafa' nica'ím'bre lajíi' e nicamír' do nañí' fa' ja` mi' ní'rer. ² Jo eáam' cali'iáang' dsíi' Fidiée' cój' jaléng' líi' dsea` áang' quí'naa' uíi' e jáb' calíng' jaléng' dsea` do júu' quiá' dsea` do.

³ Jo uíi' e já' líi'naa' júu' quiá' Fidiée', joba' nitab' dsíi'naa' e la'eáang' cój' júu' quiá' bre cajmér' lajalé' e sea' fíi' la'úng' fíi' jmigüi', jo líi' laco' cuóong' fe'ee' e lajalé' e ne'naa' lana ca'uíng' cój' jalé' e ja` cuóong' ne'naa'.

⁴ Jo i dseaññ' i calisí' Abel i caliséng' malii'gui eáang', la'eáang' e jáb' calíiñ' júu' quiá' Fidiée', joba' cacuø'bre dsea` do coö' feá' e guiú'gui laco'gui e feá' e cacuø' i rúiñ' i calisí' Caín do, jo ca'ím' Fidiée' i Abel do e liiñ' jaang' dsea` i ja` røøng' dsee', jogui ca'ím'bir lajíi' e cacuøiñ' do cajo. Jo ja` e líi' e malii'b' eáang' nícajung' i Abel do, dsu' sea'bí júu' quiá'r' latí' lana la'eáang' e jáb' calíiñ' júu' quiá' Fidiée'.

⁵ Jogui la'eáang' e jáb' calíng' júu' quiá' Fidiée' i dsea` i calisí' Enoc i caliséng' malii'gui eáang', joba' condseé' cató' Fidiée' dsea` do fíi' níff' e jíi' ja` cajúiñ'. Jo coö' condseeb' cangáiñ' fíi' níff', joba' jo' ii' cangá'gui quiá'r' mi' cangí' jo. Jo líi' laco' la fé' fíi' ni' ji' quiá' Fidiée', e lajee' e ná'gui nitóø' dsea` do ír' fíi' níff', jmang' e cali'iáang' dsíi' Fidiée' cajmér'. ⁶ Jogui ja` qui' jmi' e níjmó'oo' e níli'iáang' dsíi' Fidiée' song ja' já' líi'naa' júu' quiá'r', co' doñi' ii' dsea` i iing' níjáng' yaang' fíi' jaguo' Fidiée', jang' 'né' e jáb' nilíiñ' e dseáng' seem' dsea` do, jogui e cuø'bre jmang' e guiú' jaléng' i dsea` i cuø' bí' yaang' i iing' níjmicuïng' ír'.

⁷ Jo lajob cajo i' líi' yáa' i calisí' Noé, la'eáang' e jáb' calíiñ' júu' quiá' Fidiée', joba' jáb' calíiñ' mi' cajíng' Fidiée' e nidsijée' jalé' e iihuí' e nijaquieeng' e jíi' ja' mi' níi' dsea` jéeng'gui, jo Noé cajmée'bre náa'r' lajíi' júu' quiá' Fidiée' ie' jo, jo cajmér' coö' móo' dsée' e níi' fíi' ni' jmi' líi' laco'gui la ta' e caquiá' Fidiée' e níjmér', jo cój' e job nilí'r' nileáin' jaléng' dsea` sínáa' quiá'r' mi' tí' líi' nitú' e jmíi' dsising' do. Jo co' jáb' calíng' Noé júu' quiá' Fidiée', joba' dsea` ja` røøm' dsee' ca'uíñ' fíi' quini' dsea` do, jo dsu' jaléng' dsea` jmigüi' caguaang'gui ca'naam'bre quiá' Fidiée' lata'.

⁸ Jogui líi' yáa' Abraham la'eáang' e jáb' calíiñ' júu' quiá' Fidiée', joba' cajmée'bre náa'r' mi' cajíng' dsea` do e 'né' nitár' góor' jo nidsér' nidsigüeár'

fí' guóo'~ uó~ fí' lí~ huíi~ fí' lí~ nicajíng'~ Fidiée~ e nicuó'~ reiñ' lami~ jéeng'gui. Joba' cagüi'~ bre e fí' góor' do coliing~ cóo'~ jaléng'~ dsea` sináu~ quiá'r~ cóo'~ gui jalé~ e sea` quiá'r~ e jíi~ ja~ ñir~ jie~ fí' lí~ ngóor'. ⁹ Jo la'eáang~ e jáb'~ calfiñ~ júu~ quiá'~ Fidiée~, joba' cangó~ bre cangogüeár~ e fí' guóo'~ uó~ fí' lí~ cajíng'~ dsea` do lami~ jéeng'gui e nicuó'~ reiñ' lafa' dsea` i jáa~ fí' lí~ jié~. Jo 'náu~ 'míb' cajme'r~ e caguár~, jogui lajob calf'~ 'náu~ i júor' i sii` Isáá do jogui i guieer~ i sii` Jacóo~ do cajo, jo lají~ huáang~ i dseañu~ na ca'ím~ bre lajíi~ e cajíng'~ Fidiée~ e nicuó'~ reiñ' lami~ jéeng'gui lí~ laco' ca'íng'~ dsea` cóøng'~ quiá'r~ cajo. ¹⁰ Jo i líi~ yáu~ Abraham do dseáng'~ lami~ sijeem~ bre e nigüeár~ e fí' fíi~ 'míi~ e ja~ tóo~ jmíi~ ni'íng~ e cajíng'~ Fidiée~ e nicuó'r~ dsea` do. Jo 'níab' Fidiée~ dsea` caguiar' guiú~ jogui cajme'r~ e fíi~ jo.

¹¹ Jo la'eáang~ e jáb'~ calíng~ Abraham júu~ quiá'~ Fidiée~, joba' caquíi~ bre jmíi~ e caliséng~ júor' cóo'~ dseam~ quiá'r~ i sii` Sara, nañi~ fa' eáam~ nidséáiñ~ lají~ huáaiñ~ do. Jo lajob calf'~, co' dseáng'~ jáb'~ calfiñ~ e nijmitib~ Fidiée~ lajíi~ júu~ e nicacuó'~ reiñ' lami~ jéeng'gui. ¹² Jo ja` e líi~ e eáam~ nidséáang~ 'líi~ yáu~ Abraham mi~ tí~ lí~ canaang~ e liseeng~ júor', dsu' mi~ cang~ gui lajo, i 'leáam~ dsea` sijur~ caliséng~ lí~ laco'~ gui la fíi~ náu~ i sitóng'~ fí' yáu~ jmigüi~ mi~ canáu~, osi lí~ laco'~ la jmiguiá~ tóo~ e née'~ 'ni~ jmíñi~ e jíi~ ja~ quíi~ dsea` jmíi~ njimi'ír~.

¹³ Jo jalém~ i dsea`~ i cajúm~ bre mi~ catf~ í~ lajo quiá'~ lajaang~ lajaaiñ~, jo jíi~ ja~ mi~ ca'ím~ bir lajíi~ e cajíng~ Fidiée~ e nicuó'~ reiñ~ do lami~ jéeng'gui. Jo co'~ jaléng~ i dsea` do jáb'~ calfiñ~ júu~ quiá'~ Fidiée~, joba' líi~ e lafa' ca'ím~ bre jalé~ e jo; jo cóo'~ jalé~ e jo cajmée~ e iáam~ dsúir~, co' calilí~ bre e o' dseáng~ góor~ fí~ jmigüi~ la, co' lí~ cateá~ ba' ngíng~ tear fí~ jmigüi~ la lafa' jaang~ dsea` i iuung~ fí~. ¹⁴ Jo jaléng~ dsea` i fí~ dsíi~ e o' dseáng~ góor~ fí~ jmigüi~ la, joba' cuób~ lí~ quiá'r~ e sijeem~ bre e nidsilíñ~ e fí~ fíi~ 'míi~ quiá'~ Fidiée~. ¹⁵ Co' faco'~ jaléng~ i dsea` do guim~ bi~ dsíi~ ui~ quiá'~ e fí~ lí~ caluóoíñ~ do, joba' caquim~ tur jóng e fí~ jo faco' mi~ cajmér~ lajo. ¹⁶ Dsu' jaléng~ i dsea`~ i eáang~ guib calíiñ~ e nidsigüeár~ e fí~ fíi~ 'míi~ e jlo~ eáang~ quiá'~ Fidiée~ e sea~ fí~ ñift~. Jo uiing~ e joba' Fidiée~ ja~ jáa~ e i~ líiñ~ e líiñ~ Fidiée~ quiá'~ i dsea` do, co' nicaguiá~ bre guiú~ e fíi~ 'míi~ jo fí~ lí~ nidsigüeá~ i dsea` quiá'r~ do lata~.

¹⁷ Jogui la'eáang~ e jáb'~ calíng~ Abraham júu~ quiá'~ Fidiée~, joba' calináu~ bre lajíi~ e camí~ Fidiée~ ír~ mi~ cali~ iing~ dsea` do e ñir~ su dseáng~ nijmiti~ Abraham lajíi~ e nicajíng~ dsea` do e njngáiñ~ i júor' Isáá do e laco'~ nicuóíñ~ dsea` do. Joba' ie~ jo dseáng~ ni'íi~ njiliñ~ quiá'r~ e si'í~ njngám~ bre i júor~ do, jo ja~ e líi~ e Fidiée~ nicacuó~ júu~ quiá'r~ lami~ jéeng'gui mi~ cajíñ~ lala: ¹⁸ "La'eáang~ cóo'~ i júor' Isáá nab niliseeng~ i fíi~ dsea`~ sijú~ lí~ laco'~ júu~ quié~ e e cacuó~ o'na~ lami~ jéeng'gui." ¹⁹ Jo co' niñib~ líi~ yáu~ Abraham ie~ jo e quíi~ Fidiée~ jmíi~ njjmér~ doñi~ ee~ jí~ gui e njmiji'r~ jaléng~ líi~, joba' lajob cuóøng~ lí~ fe~ ee~ quiá'~ i júor' Isáá do e lafa' cajíb~ tuiñ~ do, co' ja~ cajúiñ~ ie~ jo, jo e jo líi~ coq~ li~ e nidsijé~ cøøng~ gui.

²⁰ Jogui la'eáang~ e jáb'~ calíng~ i Isáá do júu~ quiá'~ Fidiée~, joba' cacuó~ bre júu~ quiá'r~ i júor~ gáng~ do i sii` Jacóo~ jogui i sii` Esaú e guíab~ nidsijé~ quiáíñ~ do.

²¹ Jogui la'eáang~ e jáb'~ calíng~ i Jacóo~ do júu~ quiá'~ Fidiée~, joba' lajee~ e tí~ lí~ njúuiñ~, cajmigüeam~ bre lajaang~ lajaang~ i guieer~ i líi~ júor' Sé~ do, jo lajee~ jo cajmiféiñ~ Fidiée~ e siñúuiñ~ e cuó~ 'ma'u~ quiá'r~ do.

²² Jogui la'eáang~ e jáb'~ calíng~ i Sé~ i júu~ quiá'~ Fidiée~, joba' cajíñ~ casí~ r~ jaléng~ dsea` sináu~ quiá'r~ lajee~ e níráaiñ~ e tí~ lí~ njúuiñ~ e fí~ Egípto do e ni'uó~ jaléng~ dsea` góor~ dsea` Israel mi~ ningóo~ gui jíi~ lajo, jo nidsilíñ~ fí~ guóo~ uó~ lí~ nicajíng~ Fidiée~ e nicuó~ reiñ~ lami~ jéeng'gui. Jogui casí~ gui Sé~ jaléng~ i dsea` sináu~ quiá'r~ do e nicóo~ biñ~ do e móo~ teáaiñ~ fí~ coq~ dsíi~

guóo' mi~ tí~ lí~ nitaiñ'~ fí~ e nidsilíñ` e fí~ jo, co' jo` seeng` i Sé` do mi~ nití~ e í` jo.

²³ Jogui la'eáang' e jáb'~ calíng~ sejmii` Moi~ júu^ quiá'~ Fidiée~, joba' ca'méem`bre i yuu` Moi~ do quiá'r~ lajee` gaang` si~ mi~ cangf e caliséiñ` do; co' calilí`bre e Fidiéeb` caguíng` i yuu` do quiá'r~, jogui ja` cajmi'gór` lajíi`~ ta~ caquiñ` dseata~ dsea` féng` ie~ jo e 'né~ nijúung` jaléng` yuu` siñuu` quiá'~ dsea` Israel.

²⁴ Jogui la'eáang' e jáb'~ calíng~ i Moi~ do júu^ quiá'~ Fidiée~, joba' mi~ tí~ lí~ cacuáiñ~, ja` cali'iñ~ fa' e nifé` dsea` e calí~ niquiá'r~ i dseamf i líng` joo` dseata~ dsea` féng` do, i dseamf i cajmicuóo` quiá'r~ jíi`~ ie~ latí~ mi~ cadséng`neiñ` do e fí~ 'ni` gua` Nilo. ²⁵ Jo ja` cali'iñ~ fa' e calíñ~ dsea` sinúu` quiá'~ i dseata~ dsea` féng` quiá'~ Egipto do, jo coó`~ dsea` góor` dsea` Israel cangotáaiñ~, co' eáang`gui cali'iñ~ e ni'iñ` iihuú` lí` laco` la íng` dsea` góor` e lafa' e caliséiñ` juguiú` e nijmi'óo'r~ cateá`jalé` e ja` dseeng` e sea` fí` jmigüi` la.

²⁶ Co' ie~ jo ca'f` dsíi` i Moi~ do e guiú`~ guib ni'uíng` quiá'r~ e ni'iñ` iihuú` uí`~ e sijeeiñ` i dsea` i nisíng` Fidiée` i nileáng` ír` coó`~gui jaléng` i dsea` góor` dsea` Israel e lafa' e niliseeiñ` juguiú` e nijmi'óo'r~ jalé` e jlo`~ e sea` fí` quiá'~ i dseata~ dsea` féng` quiá'~ Egipto do; jo ja` cajmér` lajo, co' nitab` dsíir` e ni'ím`bre lajíi`~ e catíiñ` e nicuó`~ Fidiée` ír`.

²⁷ Jogui la'eáang' e jáb'~ calíng~ i Moi~ do júu^ quiá'~ Fidiée~, joba` cagüi`ff`bre coó`~ jaléng` dsea` góor` e fí` Egipto do e jíi`~ ja` lí`r` 'gó'r` doñi` fa' dsíng` caliguíng` i dseata~ dsea` féng` do; jo ja` caquiíñ` tuçaiñ` fí` lí` nisiñ`, co' náu`~bre cajmér` laco` si`í`~ júu^ quiá'~ Fidiée` lí` laco` cuóøng` fe`ee` e fa` dseáng` lanab níiñ` i Fidiée` i seeng` car` ngongú` jmíi`~. ²⁸ Jogui la'eáang' e jáb'~ calíñ~ júu^ quiá'~ Fidiée` ie~ jo, joba` coo` jmíi` ná`~gui e ni'uóiñ` coó`~ jaléng` dsea` góor` e fí` Egipto do, cajmée`bre náu`r` júu^ quiá'~ Fidiée` mi~ caquiñ` dsea` do ta~ quiá'~ lajaléng` dsea` Israel e nisúuiñ` capí`~ jmíi` jó` núu` fí` dse` jn` quiá'r` lajaang` lajaaiñ`, jo lajoba` ja` nijúung` i jiuung` siñuu` la'uii` quiá'r~ do mi~ tí~ lí~ ningíng` i dsea` mojú` i nijngáng` jaléng` i jiuung` siñuu` la'uii` quiá'~ dsea` Egipto lí` laco`gui la ta~ caquiñ` Fidiée` lami` jéeng`gui.

²⁹ Jogui la'eáang' e jáb'~ calíng~ dsea` Israel júu^ quiá'~ Fidiée~, joba` mi~ tí~ lí~ ca'uóoiñ` fí` Egipto e cangotáaiñ`~ fí` jo lajee` teáaiñ`~ fí` cacuo'r` e jmiñi`~ e sii` mar Rojo lí` lafa` mi~ ngir` fí` ni` guóo`~ uó` quiú`~; jo co` ngoliing` dsea` Egipto e óøm`bre dsea` do, jo dsu` mi~ tí~ lí` caguiliing` i dsea` Egipto e nicuá'r~ e jmíi` jo, jo lajee` e ningolíñ` guiá`~ jób` jmiñi`~ mi` cajgó'r` jmíi`~; joba` conguiab` cajuíñ` lajíiñ` jóng.

³⁰ Jogui la'eáang' e jáb'~ calíng~ dsea` Israel júu^ quiá'~ Fidiée~, joba` cangir` coo`ya` lacoo` jmíi` lajee` guié` jmíi` fí` lacúng` lajíing` e iá` cuu` e níi` eáang` e si` lacúng` e fí` Jericó. Jo mi~ catí`~ e jmíi`~ guié`~ do, job mi~ caqui`~ e iá` cuu`~ do.

³¹ Jogui la'eáang' e jáb'~ calíng~ i dseamf i calisí` Rahab do júu^ quiá'~ Fidiée~, joba` ja` cajúiñ` colíng` coó`~ i dsea` góor` i seeng` fí` Jericó do mi~ tí~ lí` calíng` e fí` jo; co` i dseamf do guiá`~ ca'iñ` coo` tú` mífing`~ dsea` Israel i caguiliing` fí` quiá'r` lami` jéeng`gui i cangoquie` cuente jial lí` e fí` jo. Jo i Rahab do lami` jmíor` ta~ 'núing` lñia`~.

³² Jo jmigui`bi sea` e 'né` fí` i 'nú` faco` dsitíng` quié` e lajo: fa` jalé` júu^ quiá`~ jaléng` i dsea` la i já`~ calíng` júu^ quiá`~ Fidiée` ie` malíi`gui eáang` do lí` lajaléng` i dseañ` la: jaang` i calisí` Gedeón coó`~gui jaang` i calisí` Barac jogui jaang` i calisí` Sansón coó`~gui jaang` i calisí` Jefté jogui jaang` i calisí` dseata` Daví`~ coó`~gui jaang` i calisí` Samuel, jogui jaléng` dsea` i café` cuaiñ` quiá`~ Fidiée` cajo. ³³ Jo la'eáang' e jáb'~ calíng` jaléng` i dsea` na júu^ quiá`~ Fidiée~, joba` calí`~bre jalé`~nii` e catíiñ` coó`~ dsea` jéeng`~, jogui ca'íi`~bre í` røø`

jee~ jaléng` dsea`, jogui ca'ím`bre jalé` e guiá` e cajíng` Fidiée` e nicuó`-reiñ` lami~ jéeng`gui, jogui caquí`bre jmi` e caláaiñ` e ja` cajmeáng` ie` ír` jíi` coó` mi` cangotáaiñ` fí` jee` i jó` í. ³⁴ Jogui calisém`bi cajo i liing` dsea` i caquí` jmi` i cayu` jí` jo ja` cacáaiñ` cój` e jí` do, jogui calisém`bi i caquí` jmi` i caleáang` yaang` e ja` cajúiñ` cój` ñisú`, jogui calisém`bi dsea` i caguá` fóng`, joba` dsea` laniim` ca'uuiñ` quiá`- jalé` jee` 'nii` jogui calf`bre jaléng` dsea` i 'ní` níi` quiá`r` cajo. ³⁵ Jo calisém`bi jaléng` dseamí` ie` jo e la'eáang` e jáb`- calíiñ` júu` quiá`- Fidiée`, joba` cangáb`tur e cají`tu jaléng` dsea` sináu` quiá`r` mi` cangf` e nicajúiñ`.

Jogui i liing`gui i dsea` i já`- calíng` júu` quiá`- Fidiée` do ca'ím`bre iihuí` e eáang` cartí` cajúiñ`, co` cajmeáang`gui quiá`r` e cajúiñ` e laco`gui e nileáiñ` ni`- 'mó` fing catár` júu` quiá`- Dsea` Jmáang`, co` calilí`bre e guiá`guib nidsijée` quiá`r` mi` nijí`tur calé` catú` fí` ñiff`. ³⁶ Jogui i liing` i dsea` do eáam` ga`ca'é` dsea` cój`r` co` cartí` cabóøng`neiñ` jogui calóøng`neiñ` cajo, jogui i liing`gui ca'ñung` cój` ñí` cadena, jogui i liing`gui cajo cangotáang` fí` dsíi` 'næñí`. ³⁷ Jogui i liing`gui i dsea` i já`- calíng` júu` quiá`- Fidiée` do cajngab` dsea` quiá`r` cój` layaang` cuu` osi cajmér`tú` 'náang` dsea` do cój` ñí` sieer` é, osi cajúiñ` e ca'iéiñ` ñisú` é. Jogui calisém`bi i dsea` i cajo i ja`'ga` lí` caliseá` jalé` e 'né`, jogui cangir` fí` la fí` na e jíi` loo` jó`ba` lí` si`r`, jogui eáam` ga` cajmeáng` jaléng` dsea` ír`, jogui cacuø`reiñ` iihuí` e eáang` cajo. ³⁸ Jo jaléng` i dsea` i jíi` ja` catíiñ` e nidsinghiñ` jalé` e iihuí` do e fí` jmigüi` la fí` lí` seeng` dsea` dsee` dsea`qui` , jo dsu` jaléng` i dsea` i eáam` calíñ` iihuí` e ngir` fí` la fí` na fí` jee` mó` jogui fí` ni` guóo` uó` quiú` , jogui e jar` fí` ná`- lí` sitá`- 'loo` cuu` fí` lí` ii` quiá` osi lacaang` lí` sitá`- quiá` fí` 'náang` uó` é.

³⁹ Jo nañí` fa` ca'ím` Fidiée` jaléng` i dsea` do e líiñ` dsea` i ja` røøng` dsee` fí` quinir` uí`- e jáb`- calíiñ` júu` quiá`- dsea` do, dsu` jíi` jaang` i dsea` do lajee` taaiñ` fí` jmigüi` la ca'íñ` lajíi`- e nicajíng` Fidiée` e nicuó`-reiñ` lami` jéeng`gui quiá`- e nisíñ` jaang` i nileáng` ír` jee` jalé` dsee` quiá`r` ; ⁴⁰ dsu`co` Fidiée` nicagui`r` e guiá`gui qui` jneaa`aa` , joba` jaléng` i dsea` i cajúng` lami` jéeng`gui do ja`mí` ca'íñ` lajíi`- e nicajíng` Fidiée` lami` jéeng`gui e nicuó`-reiñ` cartí` mi` niñiing`naa`lajalé`naa` e nicajíng` Fidiée` e nicuó`r` jneaa`aa`lami` jéeng`gui.

12

Jesúsbing`i 'né` quié` nifí` quí`ii`

¹ Jo co` fíim` jaléng` dsea` quiá`- Fidiée` i nicaliséng` ie` malí` do tí` nir` fí` quiní`naa` lana jial dseáng` já`- calíiñ` júu` quiá`- Fidiée` e car` ngocáng` dsíir` , joba` jneaa`aa` lanagui `né` e nisée`naa`cab` jalé` e ja` dseeng` e jmoo` jíi` qui`ii` jogui jalé` dsee` e jnáing` qui`ii` e ja` cuø` fí` e nijmó`naa` e guiá` , jogui `né` e nijmi`úung`naa` e teá`gui nisíng`naa`lajíi` fí` guiá`- lí` nitée`naa` lí` laco` catíng` e nijmé` jaléng` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` . ² Joba` fíi` i 'nú` , dsea` rú`naa` , e lí` laco` ca'é` Jesú` , lajob` `né` quié`naa` cuente e ni'ee`naa` cajo, co` la'eáang` dsea` dobíng` canaang` e já`- lí`naa`júu` quiá`- Fidiée` , jogui la'eáang` ib` cajo i jmi`ié` e laco` si`í` e já`- lí`naa` do. Jo Jesú` ja` caquíiñ`- tuçaiñ` mi` ca'íñ` jalé` iihuí` lajee` e catáiñ` fí` dse` crúu`nañí`fa` e eáam` ga` fí`í` quiá`- jaléng` dsea` i júung` fí` jo. Co` niñi`bre e mí` ningf` e níiñ` e iihuí` jo, eáam`guiá` ni'uíng` quiá`r` ; jo e jáb`- , lajob` calf` , co` lana dob niguíñ` fí` ñiff` lí`dsé`e`laco`guiing` Tiquiá`r` Fidiée` .

³ Jo uí` joba` í` óo`na` jalé` e guiá` e cajmée` Jesú` lajee` e ga` cajmeáng` jaléng` dsea` dsee` dsea`qui`ír` , jo uí` joba` ja` `né` fa` e nijmifíng`yaang`na` o`gui fa` e nijmitúng` áa`na` e teáang`na` fí`guiá` cój`r` . ⁴ Co` 'nú` ja` mi`

calíing`na' fa' e nicajúng`na' uíi'~ e cuø`na' bî` yaang~na' e ja` nijiúng`na' fî` ni~ dsee~. ⁵ Jogui`né` e tóob` áá'na' cajo` jalé` e cajíng` Fidiée` fî` ni~ ji` quiá'r` e sî'r` jaléng`'nú', dsea` líing`na' jôor', co` lalab fê'r` fî` ni~ e ji` jo:
Joo`o, ja` jmoo` laan` mi~ hî` 'goo` quií`~,
o'gui jmitung` o` cajo` mi~ jín`n`n`.

⁶ Co` fîb` jnea` 'goo` quiá`~ i` dsea` i` neaan`n,
jogui røøb` quidsii` í` cajo` quiá`~ i` dsea` i` líing` joo`o.

⁷ Joba` fîi`i` 'nú' e ni'ím`ba` lajíi`~ e 'goo` e hî` Fidiée`, jo lajoba` dsea` do nito`fîm`bre 'nú' e líing`na' jôor'; co` ja` jié` li` seeng` jaang` jôo` dsea` i` ja` hî` tiquiá`~ 'goo`. ⁸ Co` song Fidiée` ja` hîr` 'goo` quií`na` mi~ 'nè` lajo` lî` laco` jmóor` cój`~ jaléng` jôor`, joba` cuóøng` fe`ee` jóng e jaléng`'nú` ja` líing`na` dseáng`~ jôo` Fidiée` jóng. ⁹ Co` ie` lamí` jiuung`naa` do, hîb` tiquí`ii` 'goo` quií`ii` laco` catíing`~, joba` jmi`'goo` baa're. Jo eáang`gui`b` 'nè` e nijmi`'goo` naa` Tiquí`ii` Fidiée` dsea` guiing`ñiff` mi~ hîr` 'goo` quií`ii`, jo lajoba` nilí`naa` e nilisee`naa` cøøng` cój`r` lata~. ¹⁰ Jo lajee` e seeng`teáa` fî` jmigüi` la, hîb` tiquí`ii` 'goo` cajo` lî` laco` jíi`~ e i` dsíir` e guiá`-gui` quií`ii`. Dsü` Fidiée`gui` hî`bre 'goo` quií`ii` e lî` laco` nilí`íing` ta` quií`ii` car` ngong`i` jmií~, jo lajoba` ni'uíng`naa` dseáng`~ dsea` guiúng` lî` laco` lîiñ` 'ñia'r`. ¹¹ Dsü` e já`~, ja` cuø` e iáang` dsí`naa` dseáng`~ ladsifi` mi~ hî` Fidiée` 'goo` quií`ii`, co` huíim`jia` lî` lajee` jo; jo dsü` song ni'íng`naa` e jo` e ja` sée`naa` dsee~, joba` guiáb` ni'uíng` quií`ii` jóng, co` lajoba` e niñíing`naa` e nilisee`naa` juguiá` cój`~ Fidiée` e jmoo`naa` lajíi`~ e iing` dsea` do.

Dseáam` mi` ja` iing` dsea` nûr` júu` quiá`~ Fidiée`

¹² Jo fîi`guí` 'nú', dsea` rú`naa` dsea` quiá`~ Dsea` Jmáang~, cuóø`gui` bî` yaang`na` e laco` ja` nilitung` áá'na` mi~ i` óo`na` e eáam` huíng` lajíi`~ e fî` guiá`~ li` niteáang`na`, ¹³ jogui`jmi`úung`na` e teá`gui` nisíng`~na` e fî` jo, jo lajoba` cuóøng` e nijmicój`na` jaléng` i` dsea` rúng`na` i` ja` 'goo` teáang` teá` e fî` guiá`~ jo` e laco` teá`gui` nisíñ`~ fî` jo.

¹⁴ Jo jmi`úung`na` e seeng`na` juguiá` júu` røø` cój`~ jaléng` dsea` rúng`na`, jogui` jmi`úung`na` cajo` e laco` ja` nijiúng`na` fî` ni~ dsee~, co` jíi`~ jaang` dsea` cuóøng` liseeiñ` cøøng` cój`~ Fidiée` song ja` ni'náng` 'ñia'r` jee` jalé` dsee` quiá`r`~. ¹⁵ Jo jmi`úung`na` lajaléng`na` e laco` ja` nitú`na` lajíi`~ e guiá`~ e ngúing`na` quiá`~ Fidiée`. Jo ja` cuø` fî` yaang`na` cajo` fa` e nijmée`na` guíng`na` ui` quiá`~ jaléng` dsea` rúng`na`, co` e jo` lî` lafa` e nilíng`na` coo` onuu` e guíi`~; co` fîng` líing`na` lajo, joba` dseáam`~ e ni'lee`na` quiá`~ jaléng` dsea` rúng`na` jogui` e nidsicuáng`gui` dsee` quií`na` cój`~ jaléng` dsea` caguiaang`gui. ¹⁶ Jo jíi`~ jaang` 'nú` jie` mi` 'lee`na` e nigüíng`na` cój`~ dsea` i` o` quií`na`, jogui` jie` mi` jmoo`na` e ja` nijmi`'goo`na` lajíi`~ ta` quiá`~ Fidiée` lî` laco` cajmée` jaang` dseañu` i` calisi` Esaú ie` malii`gui` eáang` mi` ja` cajmi`gór` lajíi`~ e catíiñ` quiá`~ Fidiée`; co` i` dseañu` i` lîiñ` siñu`la`uui` quiá`~ tiquiá`r`, jo` dsü` catá`bre e lîiñ` lajo` ie` lami` casiúiñ` coo`huí` e a` jmiñi`~. ¹⁷ Jo ñib` 'nú` guiá`~ e mi` cangí`gui` lajo, mi` cali`iing` tiquiá`r` e nicuó`-rein` lajíi`~ e catíiñ`~ do` dsü` uíi`~ e lîiñ` jôor` la`uui`~, dsü` ja` caqui`~ jmi` fa` e ca`íng`guir` e jo, co` catá`bre e lîiñ` lajo` lajíi`~ lami` jeeng`gui; jo nañi` fa` eáam` camir` jmi`ee` cartí` caqui`r` ie` jo, dsü` jo` e mî` caliseá` quiá`~ lajíi`~ e cajmér` do.

¹⁸ Jo fîi`guí` 'nú', dsea` rú`naa` dsea` quiá`~ Dsea` Jmáang~, e ja` caguiquiéeng`na` fî` quini` Fidiée` laco`gui` cajmée` dsea` áang` quií`naa` dsea` Israel ie` lami` cangoquiéei`~ e fî` tîi` mó` Sinaí ie` lami` cangíiñ` e júu` quiá`~ ta` quiá`~ Fidiée`; co` ie` jo` e fî` jee` mó` do uøø` niing` ji` jogui` sibé` jnúi` e nñu` sô` jogui` e eáang` hî` guí` jogui` e quie` güi`ñia` cajo; ¹⁹ jogui` canúur` cajo` jial` tíi` teá` ca`íi`~ lúu` trompé` jogui` canúur` jial` tíi` teá` caná`~ luu` Fidiée`. Jo jaléng`

dsea` i canúu` luu` Fidiée` ie` jo camir` jmi'ee` e niquiúm` dsea` do lajii` e fé'r` do, ²⁰ co` ie` jo dseáng` eáam` cafóng` jaléng` i dsea` do mi` canúur` e caquiú` Fidiée` ta` lala: "Doñi` ii` dsea` i nisí` ti` e fí` mó` la 'né` nijúum` bre cóo` layaang` cuu` osi cóo` nisú` é, jo ja` e lí` doñi` fa` jaang` jó`, lajob 'né` líing` ne` cajo." ²¹ Jo dseáng` eáam` cafóng` jaléng` dsea` áang` qui` naa` mi` cangár` jalé` e jo, co` ji` gui cartí Moi` cajíñ` ie` jo e 'gó'r` cartí jléeiñ`.

²² Jo dsu` jaléng` 'ná` ja` calíng` na` lajo, co` niseab` fí` qui` na` e nigüi quiéeng` na` dseáng` condsée` e fí` yá` mó` Sión fí` dseáng` li` guiing` Fidiée` i seeng` car` ngongú` jmi` , jo e fí` job li` sii` Jerusalén `mí` e sea` fí` nifí` fí` li` siseáng` i 'leáang` ángeles i jmiféng` Fidiée`. ²³ Jogui lana niseab` fí` qui` na` e niseáng` na` coliing` cóo` jaléng` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` i caliséng` ie` malii` gui do jo i nitaang` fí` ni` ji` quiá` Fidiée` fí` nifí` . Jogui cajo niseab` fí` qui` na` e nigüi quiéeng` na` fí` quini` Fidiée` i quidsí` í` laco` catíng` quiá` jaléng` dsea` jmigüi` ; jogui niseab` fí` qui` na` e niseáng` na` coliing` fí` nifí` cóo` jalé` jmigüi` quiá` jaléng` dsea` i nicaláang` jee` jalé` dsee` quiá` , jo lana nilíiñ` dseáng` laco` iing` Fidiée` e líiñ` . ²⁴ Jo niseab` fí` qui` na` cajo e cuóøng` e nigui líing` na` dseáng` condsée` fí` quini` Fidiée` fí` li` niguiing` Jesúus lana, i dsea` i caneáa` e fí` jo. Jogui íb` dsea` cajo i cacuø` jmi'øøng` e laco` sea` fí` quiá` jaléng` dsea` lana e niliseeiñ` cøøng` cóo` Fidiée` la'eáang` cóo` e júu` tigua` e 'mí` e cacuø` Fidiée` ; co` e jmi'øøng` Jesúus do eáang` gui laniing` laco`gui e jmi'øøng` Abel i caliséng` ie` malii`gui do.

²⁵ Joba` fí` i 'ná` , dsea` rú` naa` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` , e contøøm` 'né` ñiing` óo`na` e nijmée` na` ná`na` lajii` júu` e sí` Fidiée` jneaa` aa` , dsu`co` ne`baa` e ie` malii`gui do jaléng` i dsea` i ja` calináu` júu` quiá`r` ja` caláaiñ` jee` jalé` iihuú` . Jogui jneaa` aa` eáang` guib ja` qui` naa` jmi` fa` e nileáng` naa` jee` jalé` iihuú` e catí` naa` song nijmó` naa` laang` naa` lajii` e júu` e sí` Fidiée` jneaa` aa` e cangúiñ` cóo` Jóor` Jesúus fí` jmigüi` la e jáa` tí` nifí` . ²⁶ Jo ie` malii` do e luu` Fidiée` do cajmée` e cajlé` guóo` uó` fí` mó` Sinaí, dsu` lanagui jíng` Fidiée` e o` jíi` guóo` uó` nijmér` e nijlé` tu, co` la quie` tí` yá` jmigüi`b` nijmér` e nijlé` . ²⁷ Jo mi` fé` Fidiée` e nijmér` e jo calé` catú` , joba` niñi` dsea` e nilíim` dsea` do jalé` e cajmée` mi` caguiá` uiñ` jmigüi` , jo nisé` guir fí` jmigüi` la lajii` e ja` qui` jmi` e ni`iing` . ²⁸ Jo ja` qui` jmi` fa` e ni`iing` e Fidiée` quiér` nifí` quiá` jaléng` dsea` quiá`r` , joba` lana 'né` nicióø` baa` gui'máang` dsea` do jogui e nijmiféng` naa`r` e ngocáng` dsí`naa` jogui e nijmi` goo` naa`r` e nijmó`oo` jmang` jalé` e tí` dsí`r` . ²⁹ Joba` majmé`naa` lajo, co` Fidiée` qui` ii` líiñ` lafa` coo` ji` e íing` conguia` lajalé` .

13

Jalé` e iáang` dsí` Fidiée` ba` 'né` jmó`oo`

¹ Jo lalab fí` guí` 'ná` , dsea` rú` naa` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` , ja` tiúung` na` e jmi`neáang` na` jaléng` dsea` rúng` na` lí` laco` catíng` e jmoo` jaléng` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` . ² Jogui íing` na` e iáang` óo`na` jaléng` dsea` i guilíng` fí` qui` na` i jalíng` fí` li` jié` , co` mi` cajmée` dsea` lajo lami` jéeng` gui, i liing` i dsea` i caguiliing` fí` quiá`r` do líiñ` ángeles e jíi` ja` calilí`r` e líiñ` do lajo.

³ Jogui jmicóo` na` jaléng` dsea` i sijníng` fí` dsí` 'næñí` lí` laco` iing` na` e nijmé` dsea` cóo` 'ná` fa` mi` 'ná` sijníng` na` . Jogui jmicóo` na` cajo jaléng` dsea` i nicajmé` dsea` ga` quiá` lí` laco`gui iing` na` e ni`é` dsea` guia` cóo` 'ná` song cajmeáng` dsea` 'ná` lajo.

⁴ Jo lajaléng` 'ná` eáam` 'né` e nijmi`goo`na` quiá` e cung` guoo` dsea` , jogui jie` mi` 'lee`na` e güiing`na` cóo` dseañu` osi dseamí` i o` qui` na` ; co` Fidiée` niquidsi` í` laco` catíng` quiá` jaléng` i dsea` i güiing` cóo` dseañu` osi

dseam̄ mi~ ná~gui e nicúng~ guór` osi jaléng~ i dsea` i jmoo` lajo cóo~ dsea` i o' quiá'r~ mi~ ninḡ e nicúng~ guór`.

⁵ Jo ja` jmoo`na' e eáang` suung`na' jalé~ cuu~, co' lí~ lí~ 'né~ e njimiláang` óo`na' cóo~ lajíi~ capí~ e sea` quiá`ba', co' lalab fé~ Fidiée` fí~ ni~ jí~ quiá'r~: "Ja` quiá~ fa' e njimihuíng~'níá'a cóo~'ná`o'gui fa' e nitiúun~n 'ná` cajo."

⁶ Joba` lalab cuóøng` fé~naa' e dseáng~ ta~ dsi`naa':

Fí~i Fidiéeb` dsea` i jmicóo~ jnea~;

joba` ja` gó~o jíi~ capí~ ee`iing` dsea` jmigüi` njmér` cóo~ jnea~.

⁷ Jogui jmiügiéng` áá`na' cajo quiá~ jaléng` dsea` rúng`na` dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ i nica`jmicóo~'ná` lami~ uii~ quiá~ jial já~ caléng`na` júu~ quiá~ Fidiée`; jogui íi~ óo`na` jial caliséiñ` cøøng` cóo~ Fidiée` cartí` catí` i` e cajuíñ~, joba` teá`gui síng` yaang`na` cóo~ júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~ lí~ laco`gui cajmée` i dsea` i` cóo~ júu~ quiá~ dsea` do.

⁸ Jo ja` sisíng` jíi~ capí~ Fí~naa` Dsea` Jmáang~, co' røøb` líng` dsea` do latí` lajíi~ lami~ ná~gui e nitíroo` jmiügi` jogui lana lí~ car`ngong`íi` jmiü`lajob líng` dsea` do. ⁹ Jo ja` cuó~ fí~ yaang`na`fa' e njimiláang`na`jalé~ júu~ e ja` cøøng`røø` cóo~ júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~. Co' eáang`gui quíng` e téé~naa`teá` fí~ guié~ cóo~ Dsea` Jmáang~ la'eáang` e 'neáang` Fidiée` jneaa~aa` e lafa` e jmití`naa` júu~ cuaiñ~ quiá~ jalé~ e cuóøng`osi e ja` cuóøng`dó~ dsea` e; co' jalé~ e jo ja` ee`ta~íing` jíi~ coo`fa' e njmicóo~'qui~ii`fí~lí~nitíe~naa`.

¹⁰ Jogui jneaa~aa`, dsea` líi`naa` dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~, seab`lafa`feá~ quií~ii`e jíi~naa`fí~quini`Fidiée`mi~jmiféng`naa're. Jo dsu`ja`fí~sea`quiá~jaléng`jmidsea`i`lami~jíi`jalé`feá`fí~quini`Fidiée`lami~jéeng`gui`fa`enidó`r`elafa`feá`quií~ii`do. ¹¹ Co`ie`lami~jéeng`gui`do,e`ta`quiá~jmidsea`laniing`quiá~dsea`Israel`quiá~enidsicar`jíi`jmi`jó`catí`Ée`lí`Laniing`Güeang`quiá~e'náu`'mi`e lí`jmiféng`jaléng`dsea`doFidiée`,jo`cuø`r`Fidiée`e`jo`elaco`la`uui`ni`íing`dsee`quiá`r`'ñia`r`,jogui`mi`ning`jo,ni`íing`dsee`quiá~jaléng`dsea`góor`;jo`dsu`i`jó`i`caluøø`jmi`øøng`do,cartí`caluu`fiib`dsijíiñ`í. ¹² Jo`lajob`calí`cóo~`Jesús`cajo,fí`caluu`fí`Jerusalén`cajúiñ`elaco`cóo~`e`jmi`øøiñ`e`catuu`do`cajméer`cóo~`jaléng`dsea`quiá`r`e`jo`røøng`guiiñ`dsee`. ¹³ Joba`fíi`i`ná`,dsea`rú`naa`dsea`quiá~Dsea`Jmáang`,'né~elafa`enidsé`naa`cóo~`dsea`do`fí`caluu`fí`e`ja`íi`lí`naa`fa`jialgui`la`fí`dsea`ga`uui`quií~ii`lí`laco`gui`cajmée`dsea`cóo~`dsea`do. ¹⁴ Co`ja`sea`quií~ii`fí`jmiügi`la`lí`see`naa`lata`,dsu`sijem`baa`enilisee`naa`efí`fí`'míi`quiá~Fidiée`enée`fí`ñíff`quiá`r`,co`e`job`fí`ese`lata~. ¹⁵ Jo`uíi`e`joba`contøøm`'né`jmiféng`naa`Fidiée`la`eáang`cóo~`Fí~naa`Dsea`Jmáang~,jo`elab`lí`lafa`feá`e`'né~enijíi~naa`fí`quini`Fidiée`. ijø`contøøm`'né~enijmiféng`naa'recóo~`lajalé`efé`naa`! ¹⁶ Jo`elaba`'né~cajo`e`contøøng`'né~jmée`na`enilisee`naa`guiá~cóo~`jaléng`dsea`rúng`na`jogui`enijmicóo~`na`r`cóo~`jalé`e`sea`quií~na`;dsu`jalé`enaba`lí`lafa`feá`enijíi~na`fí`quini`Fidiée`elaco`cuø`e`iáang`dsiir`.

¹⁷ Jo`'ná`,jmee`ba`náu`na`cóo~`jaléng`dsea`quié`nifí`quií~na`jogui`jmi`go`na`dsea`do`cajo,co`ib`dsea`i`née`ni`'ná`contøøng`;co`niñib`i`dsea`do`guié`fí`quini`Fidiéeb`niguiéer`cuente`jalé`e`jmoo`cóo~`'ná`. Jogui`cuóø`bí`yaang`na`e`guiá~ta`nijmée`na`fí`quini`i`dsea`do,jo`ja`jmeáang`yaang`na`e`njmée`na`laguidseaang`doñi`ee`jmoo`na`,co`fing`song`jmoo`na`lajo,joba`ja`ete`nili`íing`quií~na`jíi`coo`jalé`e`jo.

¹⁸ Joba`síi`naa`'ná`,dsea`rú`naa`dsea`quiá~Dsea`Jmáang~,enimíi`na`Fidiée`uui`quií~naa`. Jo`nitab`dsi`naa`e`Dsea`Jmáam`bing`i`nica`íing`conguia`jalé`dsee`quií~naa`,jo`uíi`joba`íi`naa`e`contøøm`ni`ee`naa`e`guiá~cóo~`lí`doñi`ee`jalé`e`jmoo`na`. ¹⁹ Jogui`la`guíim`míi`i`'ná`cajo

e nifóng'na' Fidiée' uii~ quié'e e laco' dsea` do nicuó'r- jnea~ fí' e lajee' lajminá~ niliseeng'túu cío'~ 'ná' calé' catú'.

Júu^ lí~ ngóo' cadséng~ e catüng~ dsea` Israel

²⁰ Jo míf'í Fidiée' i cuó' e sée' naa' juguiá' júu^ røø, jogui i cajmée` e cají' tu Fí'naa' Jesúus jee~ jaléng' líi~, jogui i jmoo' í' jneaa~aa', dsea` líi'naa' lafa' jo'se' quiá'r-; joba' míf'í la'eáang' cío'~ jmi'øøng~ Dsea` Jmáang~ e catüu' fí' dse' crúu^ e tí' ni~ lata~ e júu^ tigua~ e 'míf' e cajmée` Fidiée' cío'~ jneaa~aa', ²¹ joba' míf'íre e la'eáang' cío'~ e job nijmér- e ni'uíng~na' dsea` guiúng~ i ée` røø` laco' si'í~, jo lajoba' cuóong` e jmée'na' dseáng~- lajíi'~ e iiñ~; jogui míf'í dsea` do e nijmér- lajíi'~ e iiñ~ cío'~ jneaa~aa' e iáang` dsíir' la'eáang' cío'~ i Jóor' Dsea` Jmáang~. Jo majmifém'baa' Dsea` Jmáang~ lata~! Jo lajob 'né' lí'.

²² Jo míf'í 'ná', dsea` rú'naa' dsea` quiá' Dsea` Jmáang~, e hi'fim'~ba' e féng' óo'na' lajíi'~ capí'~ júu^ cuó' bí' e nicafíi'~i 'ná' e fí' ni~ ji~ quié'e la. ²³ Jogui jmoo'~o 'ná' júu^ cajo e i dsea` rú'uu' dsea` quiá' Dsea` Jmáang~ i sií' Timoteo nicagüi'~bre fí' dsíi' 'náñí'; jo song cagüéiñ~ fí' la lajminá~, joba' nijóøm'baare fí' na mi~ ninii~i ni'ee'e 'ná' jóng.

²⁴ Jogui guicóob'~ jaléng~ dsea` quiá' Dsea` Jmáang~ i quié' nifí' quií~na' fí' na, lí'~ lajaléng~ dsea` rú'naa' dsea` quiá' Dsea` Jmáang~ cagüiaang~gui i seeng` fí' na. Jogui guicóo'~baa' jíng'~ jaléng~ dsea` rú'naa' dsea` quiá' Dsea` Jmáang~ i neáang` fí' la fí' lí~ se' Italia.

²⁵ Jo güi'íib` Fidiée' güea'~ quiá'r- fí' jee~ 'ná' lajaléng'na'. Jo lajob nilí'.

JÍ` e cajme' TIÁA~

¹ Jnea~ sii~ Tiáa~, jaang` dsea` i jmoo` lajíi`~ e iing~ Fidiée` cóo`~gui Fíi`naa` Dsea` Jmáang~, jo jmo`o e jí` la e catíng` lají` guitu` 'lé` dsea` Israel i líiñg` dsea` quiá`~ Dsea` Jmáang~ i sisoo` sijóng` fí` la'úng` fí` jmigüí. Guicóo`baa` lajaang` lajaang`na`!

Fidiée`bing`ijmicóo`~ dsea`e ñir`e~ nijmér`-

² Dsea` rú`naa` dsea` quiá`~ Dsea` Jmáang~, güili`iáang` óo`na` mi` íing`na` lí`~ doñí` ee` e huíng`, ³ dsaco` niñib` 'ná`~ guiú`~ e mi` móo`na` jalé`~ e huíng` do, joba` eáang`gui sea` bí` quií`na` e té`na` fí` guiú`~ lí` niteáang`na` cóo`~ Dsea` Jmáang~. ⁴ Jo co`jmi`úum`ba` e dseáng`~ té`ba` e nisíng`~na` teá`gui e fí` guiú`~ do cóo`~ jalé`~ e dsingúng`na` do, joba` niliguiúng`na` laco` si`í` fí` quini` Fidiée`.

⁵ Jo song jaang` dsea` lajee` la'ó` 'ná` ja` ñir` e~ nijmér` quiá`~ lí`~ doñí` ee`, joba` 'né` e nimir` Fidiée` e nijmicóo`~ quiá`r` e ni`í` dsíir` e~ jalé`~ e nijmér` quiá`~ jalé`~ e camír` do; co` fí`bing` cuø` jaléng` dsea` laliíng` jogui e iáang` dsíir` mi` mi` dsea` ír` e jmicóoiñ`~ do quiá`r`, jogui ja` e`gaaiñ` jíi`~ coo` quiá`~ jalé`~ e jo cajo. ⁶ Dsú` mi` nimir` Fidiée` lajo, 'né` e jáb`~ niliñ` e nijmicóob`~ dsea` do quiá`r`, jogui ja` fí` dsíir` jíi`~ coo` fa` e dsea` do ja` nijmicóo`r` cóo`~ e jo; co` song jíi` dsea` ja` óor` júu` ta` dsíir` e nijmicóo`~ Fidiée` quiá`r`, joba` i` dsea` i` líiñ` lafa` jmiñ` mi` dsiguíng` cóo`~ guí fí` la fí` na. ⁷ Jo i` dsea` i` líiñ` lajo ja` güi`fí` dsíir` fa` liíng` ee` nijmicóo`~ Fidiée` quiá`r`, co` ja` niñiñ` jíi`~ coo` e jo quiá`~ dsea` do. ⁸ Co` i` dsea` la`í, lana i` dsíir` coo` jogui dsa`ó` e jiéb`~ ni`í` dsíir`, jogui ja` iu`~ dsíir` cóo`~ jalé`~ e jmóor` do cajo.

⁹ Jo fíi`guí `ná`, dsea` rú`naa` dsea` quiá`~ Dsea` Jmáang~, e jíi` lajee` la'ó` 'ná` i` ja` 'ga`~ lí` sea` quiá`~ fí` jmigüí la, joba` 'né` e nijmi`iáam` dsíir` i` dsea` la`í, co` Fidiée`bing` i` niseáng` i` dsea` do yá`~ mi` nití` oor` quiá`r`. ¹⁰ Jogui lajobi cajo jíi` lajee` la'ó` 'ná` i` sea` cuu`~ 'né` e nijmi`iáam` dsíir` dsea` do fing cajmée` Fidiée` e nijgiáaiñ` dsea` do, co` i` dsea` sea` cuu`~ do líiñ` lafa` coo` lí` quiá`~ lí`~ doñí` ee` onuu`~ co` ja` huóø` té`~ e jíi`. ¹¹ Co` mi` niliguií` iee`~ dsifí` lajob lifíng` lí` quiá`~ e onuu` do, jo dsifí` ladob nité` fí` ni` uó`~ jogui iim` lajíi`~ e ia`~ do. Jo lajob líi` cóo`~ i` dsea` sea` cuu`~ co` mi` nití` oor` quiá`r` e nidséiñ` fí` jmigüí` coo`~ catú`bre lajalé`~ e sea` quiá`r` fí` jmigüí la.

Mi` dsingúng` dsea`jalé`~ e huíng`

¹² Juguiú`~jiu` quiá`~ jaléng` dsea` i jmoo` té` cóo`~ jalé`~ huíng` e dsingúñiñ` uíi`~ e ja` jmóor` jalé`~ e ja` dseeng`~ dsaco` mi` ning` e cajmée` e jo, jogui`ba` ni`íñ` lajíi`~ e guiú`~ e catíñiñ`~ e niliseeiñ`~ coøng` cóo`~ Fidiée` lata`~ co` lajob júu` cacuø` Fidiée` lami` jéeng`gui quiá`~ jaléng` dsea` i jmi`neáang` ír`.

¹³ Jogui mi` iing` jaang` dsea` e nijmér`~ e ja` dseeng`~ jo ja` güi`fí` dsíir` e Fidiée`bing` i` jmoo` e iñiñ` e nijmér` lajo, co` Fidiée` ja` catíñiñ` jíi`~ capí`~ fa`~ e nijmér`~ e ja` dseeng`~ o`gui jmóor` fa`~ e lajob nijmé` dsea` jiéng` cajo. ¹⁴ Dsú` ja` líi` lajo, co` líi`~ lí` yaam` dsea` i` dsíir` ga`~ jogui yaam`~bre cajo iñiñ`~ e nijmér`~ jalé`~ e ja` dseeng`~ co` job liquié` quiá`r`~ e niligøøiñ`~ e nijmér`~ jalé`~ e ja` dseeng`~ do. ¹⁵ Jo cóo`~ jalé`~ e ga`~ e i` dsíir` do, e joba` jmoo` e jmíróng` dsee`~ yaaiñ`~. Jogui mi` ni`míñg`~ eáang` e dsee`~ do, joba` i` dsea` i` ni`nám`bre cóo`~ Fidiée` lata`~ jóng.

¹⁶ Joba` fíi`guí `ná`, dsea` rú`naa` i` neáan`n eáang`~ ja` jmigøøng` yaang`na` cóo`~ jalé`~ e jo. ¹⁷ Jo Fidiée`bing` i` cuø` jneaa`aa` jalé`~ e guiú`~ jogui jalé`~ e niguó`~, jo íb` cajo i` cajmeáang` jaléng` i` jmijneá` jí` i` seeng` fí` yá`~ jmigüí`~ e laco` sea` jmiñ`~ jogui sea` uóø`~. Jogui 'ñia` Fidiée` ja` tóo` jmiñ`~ fa`~ e niliséiñ`~

laco'gui lisíing~ jalé~ ji~ i seeng~ fí~ yá~ jmigüí~, co' ja` qui~ jmíi~ e nilí lajo, co' dseáng~ røøb` líng~ dsea` do lata~. ¹⁸ Jo co' Fidiée~ 'ñia`bre calíiñ~, joba` cacuør~ e niliseé~ naa` cøøng` cøo~r~ la'eáang` cøo~l~ e já~ lí~naa` júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~. Jo cajmér` lajo e laco` jaléng~ jneaa~aa`, dsea` lí~naa` dsea` quiá~r~, nisíng~naa` fí~ quini~gui jee~ jaléng~ dsea` i nijmé~ Fidiée~ i nilíing~ dsea` quiá~r~.

Jial lí~ mi~ dseáng~ e já~ e licuíng` dsea` Dsea` Jmáang~

¹⁹ Jo téé~ óo`na`jalé~ e júu~la, dsea`rú~naa`i`neáan`n eáang~, elajíim`'ná~'n~e~guiéeng~ guiá~ yaang~na` e ninúu~na` røøb`; dsu`ja`'n~e~fo~na` ladsifi` e ja`mi`ca`íi~ óo`na`røø, o`gui cuó~fí~ yaang~na` e jmée~na` guíing~na` quiá~ doñí` ee` e jmoo`dsea`cøo~'ná~. ²⁰ Dsuco`mi~jmiguíng~dsea`rúiñ~, joba`ja`éer`røø`laco`catíng~ejmoo`dsea`quiá~ Dsea`Jmáang~, co`ja`jmoo`laco`íáang`dsíi`Fidiée~e nilí. ²¹ Joba`fí~i`'ná~e`'n~tú`ba`jalé~e`ja`dseeng`ejmoo`na`fí~jmigüí`la, jogui ca`'naang`na` cajo`jalé~e`'li~e`sea`fí~jmigüí`la, jo íing~na`e ngocáng`óo`na`lajíi~júu~quiá~ Dsea`Jmáang~e nicanáu~na`, dsuco`e júu~joba`e quií~jmíi~enileáng`na`jee~jalé~dsee~quií~na`.

²² Jo dsu`ja`e ta~íing~quií~na`lico`nuu`na`e júu~jo song ja`gui jmití~na`. Dsuco`song ja`jmití~na`e jo, joba`lí~jmigóøng`yaam`ba`jóng e líng`na`dsea`quiá~ Dsea`Jmáang~. ²³ Jo jaléng~i`dsea`i`lico`núu`e júu~jo dsu`ja`gui jmitir`laco`catíng~, joba`i`dsea`í`líiñ`lafa`jaang`dsea`mi`jóøng~'ñia`r`dsíi`jo jnéem~jiallaco`íir`; ²⁴ jo dsu`dsifi`mi`cangí`e cangáng~'ñia`r`dsíi`e síi`do, ca`ím~dsíi`jialco`líiñ`ladsifi`ladojóng. ²⁵ Jo dsu`i`dsea`i`ja`íing~dsíi`jalé~e júu~quiá~ Dsea`Jmáang~e núur`do, jogui náu~bir`e ngocáng`dsíi`e jo, joba`dsea`í`bing`i`contøøm`tóo`dsíi`enileáin`jee~jalé~dsee~quiá`r`la'eáang`cøo~`júu~quiá~ Dsea`Jmáang~, jogui íb`cajo`niliseeng`juguiá~cøo~`Fidiée`.

²⁶ Jogui song jaang`dsea`í`dsíi`e líiñ`dsea`quiá~ Dsea`Jmáang~jo dsu`mi`'noo`bi`fé`r`júu~e ja`dseeng`, joba`i`dsea`í`bing`i`jmigóøng`yaang`e líiñ`dsea`quiá~`dsea`do, jo dseáng~`ja`ee`ta~íing~jíi~cøo~quiá`r`cøo~`lajíi~`e fé`r`do e cuiíñ`Dsea`Jmáang~.

²⁷ Jo lajíi~`dsea`i`ja`beáng~`dsee~yaang`cøo~`jalé~e`'li~`e`sea`fí~jmigüí`la, jogui jmícøo`r`jaléng~jiuung~'n~i`jogui`jaléng~`dseamí`i`'n~i`cøo~`jalé~`fí`í`dsíi`e`sea`quiáin~`do, jo lajíi~`dsea`í`bing`i`dseáng~`lajang~`líng`dsea`quiá~ Dsea`Jmáang~, jogui ja`ee`si`liiñ~jíi~cøo~fí~quini~Fidiée`cajo.

2

'Né~éé`dsea`røøb`cøo~`jaléng`dsea`rúiñ`

¹ Jogui fíi~guíi`'ná~, dsea`rú~naa`dsea`quiá~ Dsea`Jmáang~, co`'ná~líng`na`dsea`quiá~ Dsea`Jmáang~i`dsea`i`laniing~`gøng`do, joba`'n~e`ee`na`røøb`cøo~`jaléng~`dsea`jmigüí. ²⁻³ Cofa`lí~líi`lala: e cøo`lí~siseáng`na`fíng`na`colíng~, jo lajee`e siseáng`na`do niguiée`jaang`dsea`i`sea`cuu`i`qui`'mi`e jlo`í`jogui quiér`ñí`iú`niguoo`e`mo`í`eáang`, jo joba`eáam`guiá~ni`íing~`na`re, jogui jaang`'ná~nifí~`na`re lala: "Ní`e fí`li~jlo`í`gui la." Dsu`lajee`job cajo`niguiée`jaang`dsea`tiñíng~e fí`li~siseáng`na`do i`qui`'mi`e sito`, jo jaang`'ná~nifí~`na`re lala: "Do güinoo`tea 'ná`lí~doguijiú", osi "Güiguieeng`tea uø`lí~ni~uø`lí~`do." ⁴ Jo song lajobi fó`na`, joba`gab`lí~quií~na`, co`nijmoo`na`e niguím~`ba`re jónuguíi`e ni`í`óo`na`e dsea`sea`cuu`bing`i`niing~`gui, dsu`o`lajo.

⁵ Jo náu~`na`jalé~e nifíi~guíi`'ná~la, dsea`rú~naa`dsea`quiá~ Dsea`Jmáang~: 'Né~nicá~`'ná~cuente e Fidiée`bing`nicaguíng`jaléng~`dsea`tiñíng~fí~quini~jaléng~`dsea`jmigüí`e laco`ni`uíiñ~`do dsea`i`lajang~`teáang`teá`fí~guiá~

cóo^{1~} Dsea` Jmáang⁻ laco['] si^í, jogui lajoba['] e ni[']íng["] i dsea['] í e Fidiée[~] quie[~] nifi['] quiá'r⁻ lí["] laco['] jíi["] e nicajíng["] dsea['] do lami[~] jéeng[']gui e nicuó'r⁻ jaléng["] dsea['] i 'neáang['] ír[.] ⁶ Jo dsu['] 'nú["] lí["] lí['] jmi[']uóng["]na['] jaléng["] dsea['] tiñíng⁻, co['] ja['] jmi[']goo[']na[']re. Jo ñja['] ca[']na['] cuente e jaléng["] dsea['] sea['] cuu[']bing["] i jmáng["] 'ná["] ga, jogui f[']bing["] cajo['] i dsijeáang["] 'nú["] laguidseaang["] fí['] quini['] dseata[~]? ⁷ Jo téé['] óo[']na['] cajo e i dsea['] sea['] cuu[']bing["] i fé['] júu[^] lí["] quiá["] Dsea` Jmáang⁻ cóo^{1~} jaléng["] dsea['] quiá'r⁻.

⁸ Jo e guiá[']ba['] jmoo['] 'ná["] song dseáng["] e lajang["] náu["]na['] lajíi["] júu[^] e laniing["] eáang['] lí["] laco[']gui la fé['] fí['] ni['] jí['] quiá["] Fidiée[~] lí["] fé[']lala: "Jmi[']neáang['] jaléng["] dsea['] rún["] lí["] laco[']gui jmi[']neáan["] uø'." ⁹ Dsu['] fing song ja['] røø['] jmo[']na['] cóo^{1~} lajaang[']lajaang[']dsea['] rúng["]na['], joba['] nilíi['] e nibeáang["]na[']dsee['] yaam[']ba['] jóng, jogui ni[']oo[']ba['] dsee['], co['] ja['] cajmití[']na['] júu[^] quiá["] ta['] quiá["] Fidiée[~]. ¹⁰ Jo fa['] náu["] jaang['] dsea[']jalé["] e júu[^] quiá["] Fidiée[~] do dsu[']ja['] jmitir[']fa['] coq[']b e júu[^]do, joba['] dseáng["] óo[']bre dsee['] jóng, co['] ja['] jmitir['] dseáng["] lajalé["] e júu[^] quiá["] dsea[']do. ¹¹ Co['] 'ñiab['] Fidiée[~] dsea['] cajíñ["] lala cajo: "Ja[']lee["] e güíñ['] cóo^{1~} dseañu['] osi dseamí['] i o[']quií["]." Jogui cajím["] biguir cajo: "Ja[']jngan["] dsea['] rún["]." Joba['] jia['] fing ja['] mí['] cajmée['] dsea['] e güíññ['] cóo^{1~} dsea['] i o['] quiá'r⁻, jo dsu['] song nicajngam[']bre dsea['] rúiñ["], joba['] nicabeám["] dsee['] 'ñia'r['] jóng, co['] ja['] mí['] calináu[']r["] dseáng["] lajalé["] júu[^] quiá["] Fidiée[~]. ¹² Jo lí["] doñí['] ee['] e nifo[']na['] osi lí["] doñí['] ee['] e nijmée[']na['], 'né['] ni[']ee[']na['] røø['] laco['] catíng["] e jmoo['] dsea['] quiá["] Dsea` Jmáang⁻, co['] Fidiée[~]bing["] i niquidsí['] í["] quií["]na['] cóo^{1~} e júu[^] e nileáng[']naa['] jee['] jalé["] dsee['] quií["]ii['] do. ¹³ Jo jaléng["] dsea['] i ja['] mí['] fíi["] calíng["] jaléng["] dsea['] rúng["], joba['] lajob nijmé["] Fidiée[~] cóo^{1~} ír["] cajo mí['] tí['] lí["] nití['] í["] quiá'r⁻; jo dsu['] jaléng["]gui dsea['] i nicalí["] fíi["] líng["] jaléng["] dsea['] rúng["], guiáb['] nidsijée['] quiá'r⁻ mí['] nití['] oor['] e niquidsí['] Fidiée[~] í["] quiá["] jaléng["] dsea['] jmigüí['].

'Né['] e jmitib['] dsea['] o[']lico[']fé[']r[']

¹⁴ Jo lajoba['] fíi["]guíí['] 'ná["], dsea['] rú["]naa['] dsea['] quiá["] Dsea` Jmáang⁻, dseáng["] ja['] ee[']ta['] fíng["] quií["]na['] e fó[']na['] e já['] líng["]na['] júu[^] quiá["] Dsea` Jmáang⁻ song ja[']gui jmití[']na['] lajíi["] júu[^] quiá["] dsea['] do. Co['] i dsea['] i fé['] e já['] líiñ['] júu[^] quiá["] Dsea` Jmáang⁻ jo dsu['] ja['] náu[']r["] e fa['] jmitir['] e júu[^] jo, joba['] dseáng["] ja['] nileám[']bre jee['] jalé["] dsee['] quiá'r⁻. ¹⁵⁻¹⁶ Fa['] majmée[']duu['] cuente e jaang['] dseamí['] osi jaang['] dseañu['] i líng["] dsea['] quiá["] Dsea` Jmáang⁻ i ja['] sea['] jalé["] e 'né['], fa['] la sí[']r["] osi jalé["] e dó[']r["] e lalíng["] lacoo['] jmiíñ['] lacoo['] jmiíñ['], jogui jaang['] lajee['] 'ná["] níff[']naa[']re lala: "Guóng["] cóo^{1~} e guiá[']guiá["] fí['], jo ja['] güilí['] güíquíñ["], jogui quié['] la túi['] e já['] o["]." Jo dsu['] fing song i dsea['] i cajíng["] do ja['] ee['] cuø'r['] jíi["] cóo['] i dsea['] i lajíi["] e 'né['] quiá'r⁻ e táaiñ['] fí['] jmigüí['] la, joba['] dseáng["] ja['] ee[']ta['] fíng["] e jo jíi["] cóo['] quiá'r⁻ fing song lajobi jmór[']. ¹⁷ Jo lajob lí["] mí['] jíng["] dsea['] e já['] líiñ['] júu[^] quiá["] Dsea` Jmáang⁻, dsu['] fing song ja[']gui náu["] dsea['] dseáng["] lajalé["] e júu[^] quiá["] dsea['] do, joba['] ja['] ee[']ta['] fíng["] quiá'r⁻ e jíñ["] e já['] líiñ['] e júu[^] jo. Co['] song ja['] eer['] laco['] sí[']í["] cóo^{1~} e júu[^] e já['] líiñ['] do, joba['] ja['] ee[']ta['] fíng["] quiá'r⁻ jíi["] cóo['].

¹⁸ Jo jialfa['] i líng["] dsea['] nifé'r[:] "Ná[']fó["] e já['] líin["] júu[^] quiá["] Dsea` Jmáang⁻, jogui jnea['] fá[']a e náu["]baa e júu[^] jo." Joba['] fíi["]i 'ná["], ée[']du['] jnea['] e já['] líin["] júu[^] quiá["] Dsea` Jmáang⁻ nañí[']fa['] e ja['] náu["] e júu[^] jo, jogui jnea[']gui ni[']ée[']duu['] ná["] e dseáng["] e jáb['] líin["]n júu[^] quiá["] Dsea` Jmáang⁻, co['] dseáng["] náu["]baa e júu[^] jo.

¹⁹ Jogui 'ná[']nijá["] nilíin["] e seem['] Fidiée[~], jo guiáb['] jmoo['] song lajob i o["], co['] e já['] e júu[^] jo. Dsu['] 'né['] e tóq['] o["] cajo e la quie['] tí['] jaléng["] i 'lim["] já['] líiñ['] e jo, joba['] dsíng["] jléeiñ['] dsu['] uií["] e 'góiñ["] Fidiée[~]. ²⁰ Jo jie['] mí['] jmicáan["] melé["], co['] ja['] ee[']ta['] fíng["] jíi["] cóo['] quií["] e já['] líin["] júu[^] quiá["] Dsea` Jmáang⁻ song ja[']gui náu["] e júu[^] jo. ²¹ Co['] 'né['] e tóq['] o["] cajo e ca[']im["] Fidiée[~] i 'lii["] yúu["] quií["]ii['] i sii[']

Abraham do e līiñ` jaang` dsea` guiúm` fí` quinir` , co' cajmée`bre náu'r~ júu` quiá`- Fidiée` mi` cacuøiñ` i jóor` i sii` Isáa` do e si'l` ninjgáiñ`- do fí` quini` dsea` do. ²² Joba` niñí`bi e i līiñ` yáu` Abraham do cajmilir` e já`- līiñ` júu` quiá`- Fidiée` uíi` cój` jalé` e cajmér` do. Jo la'eáang` cój` e jo, joba` cuø li` e ca'ié` e dseáng` e jáb`- līiñ` júu` quiá`- dsea` do laco` si'l` . ²³ Jo lajoba` caliti` jalé` e fé` fí` ni` jí` quiá`- Fidiée` lí` fé` lala: "I līiñ` yáu` Abraham do jáb`- caliñ` júu` quiá`- Fidiée` , joba` Fidiée` ca'iñ` dsea` do e līiñ` jaang` dsea` i ja` carøøng` dsee` ." Joba` calisí` i līiñ` yáu` Abraham do jaang` dsea` i eáang` iing` rúng` cój` Fidiée` .

²⁴ Jo niñí`bi 'ná` guiá` cajo e ím` Fidiée` dsea` e liñ` dsea` i ja` røøng` dsee` jaléng` i náu` jalé` júu` quiá`r` , jo o` i dsea` i jíi` lico` fé` e já`- līiñ` júu` quiá`- dsea` do.

²⁵ Jo lajob calí` cajo cój` jaang` dseam` i sii` Rahab i caliséng` malíi`gui eáang` i cajmée` ta` 'nínig` 'ñia` . Co' ie` jo Fidiée` ca'ím`breiñ` do e liñ` jaang` dsea` i ja` røøng` dsee` fí` quinir` uíi` e cajmér` e cacuør` lí` nijsé` dsea` Israel i casíng` dsea` góo` Josué ná` gui e ningíng` jaléng` dsea` Israel do fí` lí` se` Canaán. Jo i dseam` la cajmícój`bre i dsea` do e caguiéng`neiñ` fí` lí` jíe` e laco` caláiñ` do cój` jaléng` dsea` i 'ní` ní` quiá`r` . ²⁶ Jo lajob líi` , fa` mi` cango` jmiguí` quiá` jaang` dsea` jo júum`bre, joba` jo` ee` ta` iing` jíi` cój` e ngúu` táaiñ` do jóng. Jo lajob líi` cajo, ja` ee` ta` iing` mi` fé` dsea` e já`- līiñ` júu` quiá`- Fidiée` song ja`gui náu'r` fa` e njimitir` e júu` quiá`- dsea` do.

3

'Né` e quie` i`ba`jalé` e fé` dsea`

¹ Dsea` rú`naa` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` , ja` fí` óó`na` fa` e ja` huíng` e líing`na` tifa` i e` júu` quiá`- Fidiée` , co` nine`ba` guiá` e eáang`gui ni'l`- Fidiée` i`- qui` ii` jaléng` jneaa`aa` dsea` líi`naa` tifa` mi` ja` náu`naa` e júu` jo laco`gui i dsea` caguiiaang`gui i ja` e` e júu` jo. ² Jo e jáb`- , e lajíi`baa` dsea` líi`naa` dsea` jmigüí` ee`naa` dsee` . Jo dsu` song seeng` jaang` dsea` i ja` røøng` jíi` cój` dsee` cój` jalé` e fé`r` , jo i dsea` fíbing` i guiúng` laco` si'l` fí` quini` Fidiée` , jogui íb` cajo i lí` jmé` e ja` nitéiñ` fí` ni` dsee` cój` lí` doñí` ee` e lí` dsu` ngúu` táaiñ` do cajo.

³ Fa` laco` mi` iing` jaang` dsea` e nilináu` cuea` quiá`r` lajíi`- ta` quiá`r` , joba` ta`r` cój` ní` freno fí` mo'oo` i cuea` do e laco` nilináu`re` lajíi`- ta` quiá`r` fí`re`! Jo cój` jíi`- e ní` dob e jmoo`dsea` e náu` i cuea` do mi` ee`go iing` dsea` e njmé`re` . ⁴ Jogui lajobi líi` cajo cój` jalé` móo` , e nañí`fa` jialgui la tí` cój` , jogui 'lea` gui` e huíng` eáang` e móo` do e laco` ningí` , dsu` cój` cój` ní`jiba` e sii` timón e e` fí` jíe` fí` lí` iing` i dsea` i quie` do e nidsé` e móo` do.

⁵ Jo lajob líi` cój` nisíi`naa` cajo, co` cój` e pí`gui líi` jee` lajalé` guotíi`naa` , dsu` cój` e jo dseáng` jmigui`ba` e cuøøng` fé` dsea` e guiá` jogui e ja` dseeng` . Jogui lajobi cajo cój` capí`ma` jí` cuøøm` e njmé` e nicó` mó` e fe` eáang` , ýja` já`- ? ⁶ Jo e nisíi`naa` do líi` lafa` jib` ; jogui cajo líi` lafa` cój` e 'li` e 'lée` mi` fé` dsea` e ja` dseeng` . Jo mi` litíng` e fé` dsea` lajo, gab` uíng` quiá`r` jóng lajee` e seeiñ` fí` jmigüí` la, jo jalé` e 'li` e fé`r` do jáa` fí` lí` 'li` .

⁷ Jogui seem` i líing` dsea` i tiing` e` jaléng` jó` e laco` nilináu`re` , fa` jaléng` jó` i ngí` jee` mó` jogui jaléng` ta` jogui jaléng` jó` i dsjññúung` uó` cój` jaléng` jó` teáang` jmii` . ⁸ Dsu` jíi` jaang` dsea` jmigüí` quiá`r` jmii` e ni'é`r` nisíi`r` e laco` nilináu` , co` e nisíi`r` do líi` lafa` nó`mi` , co` contøøm` lí` jleng` e 'lée` cój` jalé` e fé` dsea` .

⁹ Jo cój` nisíi`baa` jmiféng`naa` Tiquí`ii` Fidiée` dsea` guiing` ñiff` , jogui cój` e job cajo 'lee`naa` mi` ee`go fé`naa` ga` ui` quiá`- jaléng` dsea` rú`naa`

i cajmeáang` Fidiée` lí` laco' líiñí' ñia'r'. 10 Jo lajob líí', dsea` rú"naa', dsaco' fi' mo'oo` jaang` dsea` cuóøm` lí uø` júu` e jmiféiñ` Fidiée` jogui júu` e fé'r` ga` quiá`- dsea` rúiñ` cajo, jo dseáng`- ja` dseeng` e nijmé` dsea` lajo. 11 Jo lajob líí', dsea` rú"naa', co` ja` cuóøng` e fa' coo` ojmíñ` nicuó` tú` 'lé` jmii', ca'íing`- e ráang` jogui ca'íing`- e ñii`. 12 Jogui lajobi cajo fa' coo` 'ma` güiñí`-, ja` cuóøng` fa' nicuó` ofii` e jié`, co` jii`- güiñí`ba` e cuóøng` ni!`- yá`-; o'gui huiñg` güiñg` jó` cuóøng` fa` e nicuó` güiñí` yá`-, o'gui coo` ojmíñ` ñii` cuóøng` cuó` jmii` e ráang`-, co` jii`- lajob líí', já`-?

Jial līng' dsea` mī~ dseáng' - já! - e cang#iñ` e t#iñ` ngáiñ' -

¹³ Jo lajob fii⁻guú^{'ná'}, dsea` rú^{'naa'}, song seeng[~] i liing[~] lajee[~] la'ó['] 'ná['] i dseáng^{~-} lajang^{~-} e ngíiñ[~] e tiiñ[~] jogui e ngáiñ[~], joba['] 'né[~] e nijmilib[~] i dsea` do e líiñ[~] lajo la'eáang[~] e éer[~] røø[~] jee[~] la'ó['] dsea` rúiñ[~] jogui la'eáang[~] e jmicóo'r[~] dsea` rúiñ[~] cajo, dsu[~] ja[~] tiiñ[~] e jmicóoong[~] yaaiñ[~]. ¹⁴ Jogui song ii['] 'ná['] i óo'na['] e tiing^{'na'} ngáng^{'na'} dsu[~] contøøm[~] guíng^{'na'} dsea` rúng^{'na'} jogui jmoo`na['] jløng^{'na'} cóo'r[~], jogui lajií[~] e jmoo`na['] do l['] jíi[~] e líiñ^{'na'} yaam[~]ba['], joba['] gab[~] líi[~] song jmoo`na['] lajo, co['] júu[~] ta[~] júu[~] e líiñ^{'na'} jaang[~] dsea` i cangíng[~] e tiing^{'ngáng'} song jmoo`na['] lajo. ¹⁵ Dsu[~] mi[~] líiñ^{'na'} lajo, o['] e cacuø[~] Fidiée[~] e tiing^{'na'} do, co['] laji[~] e na jíi[~] e jmoo[~] dsea` dsee[~] dsea` qui['] fi['] jmigüí[~] lab e náu^{'r} lajií[~] ta[~] quiü['] 'ñia['] fii[~] i 'lim[~]. ¹⁶ Co['] mi[~] seeng[~] dsea` i dsihuíng[~] quiá['] rúng[~] osi jmijløng[~] yaaiñ[~] é, jo job li[~] uiing[~] e có['] ga['] quiá['] i dsea` la'í, jogui uiing[~] quiá['] e jmoo[~]gui[~] jalé[~] e 'li[~] e jié[']gui e sea[~] fi['] jmigüí[~] la cajo. ¹⁷ Dsu[~] jaléng[']gui[~] dsea` i dseáng^{~-} lajang^{~-} cangíng[~] quiá['] Fidiée[~] e tiiñ[~] ngáiñ[~], joba['] jmang^{~-} e guiü[']ba['] jmóor[~], jogui juguiü['] júu[~] røø[~] seeiñ[~], jogui guiüb[~] dsíir[~], jogui fém[']bi[~] dsíir[~] cóo['] jaléng['] dsea` rúiñ[~], jogui eáam[']bi fi['] líiñ[~] jaléng['] dsea` rúiñ[~] jogui jmicóo[']bre jaléng['] i cajo, jogui jmang^{~-} júu[~] jáb^{~-} fé'r[~]. ¹⁸ Co['] jaléng['] dsea` i cuø['] bi[~] yaang[~] e seeiñ[~] røø[~] cóo['] jaléng['] dsea` rúiñ[~] jogui e jmicóo[']biguir[~] jaléng['] dsea` rúiñ[~] cajo e laco['] lajiim[']bre niliseeiñ[~] lajo, joba['] i dsea` i nili'r[~] e líiñ[~] dsea` guiung[~] fi['] quini['] Fidiée[~].

4

Gülliseem'ba' cóo'~ Fidiée^

¹ Jo lalab fii~guüü 'nú!', dsea` rú~naa' dsea` quiá~- Dsea` Jmáang~: ¿Jie~ fí lí~ naang` uiing~ jalé~ e jmiquíng~- óo'na' jogui jalé~ mii~ e jmoo`na' la'ó~ rúng~na'? Jo jmoo`na' lajo co' contøøm~ suung`na' jalé~ e lf~ óo'na' fí jmigüü~ la, jogui jmang~- e gab~ í óo'na', ¿já~ já~-? ² Co' mi~ ee`go iing~na' e sea` fí jmigüü~, jo mi~ lí~na' e ja` cuóøøng` nilí~na' e jo, joba' jie~ ja` njingám~ba' dsea` rúng~na' jóng. Jogui eáam' dsihuüing`na' mi~ ee`go sea` quiá~- dsea` rúng~na', jo dsaco' ja` lí~gui' e jo, joba' eáam' jmoo`na' 'nii' coo'r~, ¿já~ já~-? Dsa' ja` mi~ cali~na' jalé~ e iing~na' do co' ja` mi~ camii~na' Fidiée~ e nicuø'r' 'ná~ e jo. ³ Jo dsu' mi~ mii~na're ee`go iing~na', ja` nicuø'r' 'nú' jalé~ e mii~na're do, dsaco' mii~na'r lajii~ e ja` dseeeng` e lico' jmi'láang` óo'na' yaam~ba'.

⁴ *Dsea' l'ling[~] 'ná[~], co' l'ing'na[~] dsea` i tú[~] f⁻! JÁ[~] ní[~] 'ná[~] e mi[~] iing[~]na[~] e jmi[~]iáang[~] óo'na[~] cójol[~] lajíi[~] e sea` fí jmigüí[~] la, joba[~] 'ní[~] máam'ba[~] Fidiéé[~] jóng dsea` guiiñ[~] níff⁻? Cofa[~] l'fí[~] doñí[~] ii[~] dsea` i iing[~] e njimíiáang[~] dsíir[~] cójol[~] lajíi[~] e sea` fí jmigüí[~] la, joba[~] ni'uiíñ[~] jóng jaang[~] dsea` i 'ní[~] níung[~] Fidiéé[~]. ⁵ Co[~] e liing[~] uiim[~]ba[~] e tóo[~] fí[~] ni[~] ji[~] quiá[~] Fidiéé[~] lala: "Fidiéé[~] dseáng[~] e lajam[~] ba[~] eáang[~] 'neáaiñ[~] jneaa[~]aa[~], co[~] fíbing[~] cacuó[~] lajaang[~] lajaang[~] jneaa[~]aa[~] e jmiguí[~] cójol[~] e see[~]naa[~]!" ⁶ Dsú[~] eáam[~] jmicóo[~] dsea` do jneaa[~]aa[~], co[~] dsíng[~] guiúiñ[~] cójol[~] jneaa[~]aa[~], dsea` ja[~] catíi[~]naa[~] lajo, co[~] lalab fí[~] fí[~] ni[~] ji[~] quiá'r⁻: "Dseáng[~] teáb[~] sée[~] Fidiéé[~] quiá[~] jaléng[~] dsea` i jmicóøng[~] yaang[~], dsú[~] eáam[~] guiú[~] jmicóo[~]r[~] jaléng[~] dsea` i ja[~] jmóo[~] lajo co[~] ní[~]bre e 'né[~] e njimicóo[~] Fidiéé[~] quiá'r⁻."*

⁷ Joba' jáang[~] naa' fí[~] jaguo[~] Fidiée[~], jogui ja` cuo[~] na' fí[~] yaang[~] na' e jmijíng[~] na' i fii[~] i líng[~], jo lajoba' i do nidsihuíñ[~] fí[~] li[~] seeng[~] na'. ⁸ Güiquiéeng[~] guí[~] quini[~] Fidiée[~], jo dsea` do nijaquiéeng[~] guír fí[~] quini[~] na' cajo. Jogui jaléng[~] 'ná[~], dsea` dsee[~] dsea` qui[~], tåu[~] na' jalé[~] e ja` dseeng[~] e jmoo[~] na', jo jmisíng[~] na' jalé[~] e ga` e i[~] óo[~] na', co[~] jaléng[~] 'ná[~] líng[~] na' dsea` i tú[~] neaang[~] dsí[~], dsaco[~] iing[~] na' teáang[~] na' fí[~] guí[~] cíó[~] Dsea` Jmáang[~] jogui iim[~] bi[~] cajo e jmée[~] na' jalé[~] e ga` e sea` fí[~] jmigüí la. ⁹ Quii[~] na', jogui jmée[~] na' e líng[~] na' fí[~] quiá[~] jalé[~] dsee[~] e nica'ee[~] na' do. Jogui ja` dseeng[~] fíng song ningíí[~] na' uí[~] quiá[~] jalé[~] e dsee[~] jo, co[~] 'né[~] e qui[~] ba[~] uí[~] quiá[~] e dsee[~] quií[~] na' do. Jogui fíng song e iáang[~] óo[~] na' cíó[~] jalé[~] dsee[~] quií[~] na' e nicarøong[~] na' do, joba[~] 'né[~] e nilíng[~] na' e fí[~] ib[~] jóng uí[~] quiá[~] jalé[~] e jo. ¹⁰ Jogui mi[~] lí[~] na' e røong[~] na' dsee[~], joba[~] 'né[~] e ja` nijmiráang[~] yaang[~] na' fí[~] quini[~] Fidiée[~], jo lajoba[~] dsea` do nijmicóo[~] r[~] 'ná[~] e seeng[~] na' cøøng[~] cíó[~] r[~].

Ja`cuó[~]na' dsee[~] jaléng[~] dsea` rúng[~] na'

¹¹ Dsea` rú[~] naa' dsea` quiá[~] Dsea` Jmáang[~], ja` fó[~] na' ga` uii[~] quiá[~] jaléng[~] dsea` rúng[~] na'. Dsaco[~] i dsea` i fé[~] ga` uii[~] quiá[~] dsea` rúng[~] osi cuo[~] reiñ[~] dsee[~] é, joba[~] lí[~] laco[~] e fé[~] r[~] ga` uii[~] quiá[~] júu[~] quiá[~] Fidiée[~] jóng, jo o[~] guí[~] jmitir[~] lajíí[~] e júu[~] quiá[~] dsea` do. Co[~] jaléng[~] i dsea` i ja` jmí[~] gó[~] jalé[~] e júu[~] do, joba[~] lí[~] laco[~] gab[~] nifé[~] r[~] uii[~] quiá[~] e júu[~] jo e lafa[~] e nijmér[~] náu[~] r[~] e jo laco[~] sí[~] i[~]. ¹² Jo jaam[~] dsea` féng[~] seeng[~], jo íb[~] i cacuø[~] e júu[~] do. Jogui í[~] bi[~] cajo i tiing[~] quidsí[~] í[~] røø[~] quiá[~] dsea[~], jo lajíí[~] í[~] bi[~] cajo dsea` i tiing[~] láang[~] dsea` jmigüí jee[~] jalé[~] dsee[~] quiáiñ[~] osi cuo[~] r[~] dsea` iihuíí[~] laco[~] catíng[~] é uí[~] quiá[~] jalé[~] e jo. Jogui 'ná[~], ¿i[~] lí[~] ní[~] e lin[~] e sea` fí[~] e nicuó[~] dsea` rúng[~] dsee[~]?

Ja`ne[~]naa' e[~] nidsijéé' dsa'ó[~] iéé'

¹³ Jogui lana, dsea` rú[~] naa' dsea` quiá[~] Dsea` Jmáang[~], náu[~] na' jalé[~] e nifíí[~] i 'ná[~] la, jaléng[~] 'ná[~], dsea` jmicóøng[~] yaang[~] na' e fó[~] na' lala: "Dsa'ó[~] iéé' nidsé[~] naa' fí[~] fí[~] la osi fí[~] fí[~] do é, jo fí[~] job nitaang[~] naa' coo[~] jíí[~] e jmó[~] naa' ta[~] lí[~] cuu[~]." ¹⁴ Jo ¿jialí[~] i' óo[~] na' lajo[~], co[~] jíí[~] ja` mí[~] ní[~] bi[~] e[~] nidsingíng[~] na' lí[~] dsa'ó[~] lí[~] iéé'. Co[~] 'ná[~] líng[~] na' lafa[~] jníí[~] tii[~], co[~] e joba[~] e jnéeng[~] jíí[~] lajee[~] cateá[~] jo ni[~] íim[~] jóng. ¹⁵ Joba[~] ja` dseeng[~] e fo[~] na' lajo[~], dsu[~] lalaba[~] e catíng[~] e nifo[~] na': "Song cuo[~] Fidiée[~] fí[~] lajo[~] e see[~] guíí[~] fí[~] jmigüí la, joba[~] nilí[~] jalé[~] e 'né[~] lí[~] jóng." ¹⁶ Dsu[~] 'ná[~] guí lí[~] riquipib[~] i' óo[~] na', joba[~] eáam[~] jmicóøng[~] yaang[~] na' cíó[~] jalé[~] e fó[~] na' e nijmée[~] na'. ¿Su ja[~] ní[~] na' e mi[~] jmoo[~] na' e jmicóøng[~] yaang[~] na' lajo[~], gab[~] lí[~]? ¹⁷ Jo 'né[~] e tóo[~] óo[~] na' e la cajo: Song ñib[~] jaang[~] dsea` jalé[~] e guí[~] e 'né[~] jmér[~], jo dsu[~] song ja[~] guí[~] jmitir[~] jalé[~] e jo, joba[~] jmiró[~] dsee[~] 'ñia[~] r[~] jóng.

5

Júu[~] #[~] goo[~] quiá[~] jaléng[~] dsea` sea` cuu[~]

¹ Jogui fíí[~] guíí[~] 'ná[~], jaléng[~] dsea` rú[~] naa' dsea` i sea` cuu[~], náu[~] na' jalé[~] e júu[~] e nifíí[~] i 'ná[~] la: Quii[~] na' jogui oo[~] na' quiá[~] e fí[~] i[~] e nilíng[~] na' cíó[~] jalé[~] iihuíí[~] e nabí nidsingíng[~] na' mi[~] niquidsí[~] Fidiée[~] i[~] quiá[~] dsee[~] quií[~] na'. ² Co[~] ni[~] íim[~] lajalé[~] e 'mo[~] e nísi[~] mó[~] na', jo jo[~] e ta[~] nili[~] íing[~] jíí[~] coo[~] quií[~] na'; jogui jalé[~] síí[~] quií[~] na' cajo ni[~] íim[~] e nidó[~] jaléng[~] jó[~] fí[~]. ³ Jogui jalé[~] cutee[~] cíó[~] unée[~] e si[~] má[~] na' nísó[~] 'lee[~], jo jo[~] ee[~] ta[~] nili[~] íing[~] guí quií[~] na' jóng. Jo e 'lee[~] e só[~] dob nícuø[~] lí[~] quiá[~] jalé[~] e ja` dseeng[~] e jmoo[~] na' e cajmi[~] óo[~] na' yaang[~] na' jalé[~] e sea` fí[~] jmigüí la, jo e jo lí[~] lafa[~] nícuø[~] 'ná[~] cíó[~] jí[~], co[~] eáam[~] nícajmi[~] óo[~] na' jalé[~] e jo lajee[~] lana e nijaquiéeng[~] e tí[~] lí[~] ni[~] íing[~] jmigüí.

⁴ Náu[~] na' e jaléng[~] i dsea` i cajmée[~] ta[~] quií[~] na' i ja` caquí[~] na' e 'léeiñ[~] laco[~] catíng[~], joba[~] lana mífíb[~] nitáng[~] i dsea` do 'ná[~], dsu[~] nícanúub[~] 'ñia[~] Fidiée[~] dsea` 'gøng[~] i guíing[~] fí[~] ñifí[~] jalé[~] e júu[~] e nícafí[~] teá[~] jaléng[~] i dsea` i. ⁵ Jogui

lajee` e taang` 'ná' fí` jmigüí` la, nicaliséng`na' lí` laco` jaang` dsea` 'goo` eáang` e jmoo`na' la tí` e já` óo`na', jogui e sea` jalé` e iing`na' e laco` jmi`iáang` óo`na' laco` jaang` jó` í` jmí`úng`- dsea` quiá`- e njingáiñ`-. Jó` dsu` lana nicatí` í` quí`-na`! ⁶ Jo `ná`, eáam` nicacuóø`na` dsee` jaléng` dsea` í` ja` dsee` røøng` cartí` nicajngam`baa're, jo ja` ee` teá` casée` í` dsea` do cóo`- `ná` jíi`- capí`.

'Né` jmó`oo`féng`dsi`baa'

⁷ Jo fíi`guíí `ná`, dsea` rú`naa` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang`-, jmée`na` féng` óo`na` cóo`- jalé` e dsing`ng`na` cartí` mi` nigüéeng`tu Fíi`naa` fí` jmigüí` la. Jo `né` jmée`na` e jo laco` jaang` dsea` í` jmoo` ta` jenuu` e sijeem`bre lajíi`- e niró` fí` guóo`- uó` quiá`r` car` mi` nití` jíi` jmíi` , co` lajoguiba` e nicuáng` laco` si`í` lajalé` e cajnir` do. ⁸ Jo e laco` e féng` dsíi` í` dsea` í` , lajobi `né` e féng` óo` `ná` cajo, jogui cuóø`-gui` fí` yaang`na` e teáang`-gui` teá` fí` guiú` cóo`- Dsea` Jmáang`-, co` lajee` lajmináb` nigüéeng`tu Fíi`naa` fí` jmigüí` la calé` catú`.

⁹ Jo lajob fíi`guíí `ná`, dsea` rú`naa`: Ja` jmoo`na` e jmiquíng`- óo`na` la'ó` rúng`na`, co` lajoba` ja` nicuó`- Fidiée` `ná` dsee`-; co` nijaquiéem` e nigüéeng`tu Fidiée` fí` jmigüí` la calé` catú` e niquidsir` í` quiá`- dsea` jmigüí`.

¹⁰ Jo lajob líi` , dsea` rú`naa` , jmiguiéng` óo`na` jalé` e cajmée` jaléng` í` dsea` í` café` cuaiñ` quiá`- Fidiée` malii`gui eáang` mi` cangár` jalé` iihuíi` , co` cajméeb` dsea` do e féng` dsíi` cóo`- jalé` e jo. ¹¹ Jo fél`naa` e juguiá`-jíi` quiá`- jaléng` í` dsea` í` cajmée` té` cóo`- jalé` e iihuíi` e ca`íñ` do. Jo nicanáub`- `ná` cajo jalé` júu` e café` dsea` quiá`- jaang` dseañ` í` calisí` Job í` caliséng` malii`gui eáang` , co` ie` jo`í` dsea` í` eáam` califéng` dsíi` cóo`- jalé` iihuíi` e cangár` . Jogui ní`bi` `ná` guiú`- cajo jial cajmicóo`- Fíi`naa` Fidiée` e ni'ulíng` guiú`- quiá`r` mi` cangf` jalé` e jo; co` eáam` guiúng` Fidiée` cóo`- jaléng` dsea` jogui eáam` fí` líiñ` cajo. ¹² Jo lí` lajee` lajalé` e niing`gui, dsea` rú`naa` , e lab e jo; mi` cuø`na` júu` quií`-na` , ja` éeng`na` fíi` quiá`- lí` doñí` ee` : ja` éeng`na` fíi` níff` o`gui éeng`na` fíi` guóo`- uó` o`gui quiá`- lí` doñí` jié` é. Dsu` mi` cuø`na` júu` quií`-na` e jmée`na` lí` doñí` ee` , jo dseáng`- `né` e jmití`ba` jóng; jogui mi` cuø`na` júu` quií`-na` e ja` jmée`na` lí` doñí` ee` , joba` dseáng`- `né` e ja` jmée`ba` jóng. Jo fíng song jmití`na` jalé` e júu` quií`-na` do, joba` ja` nicuó`- Fidiée` `ná` dsee`- quiá`- jalé` e jo.

Dsing`-ting`ta` e féng`dsea` Fidiée`

¹³ Jo fíi`guíí `ná` , dsea` rú`naa` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang`- , fíng song ii`la'ó` `ná` móo`na` iihuíi` , joba` í` dsea` í` `né` mi`r` Fidiée` e njimicóo`- dsea` do quiá`- jalé` e jo. Jogui fíng song ii`la'ó` `ná` e iáang` óo`na` , joba` `né` e ó`bre quiá`- e jmiféiñ` Fidiée` . ¹⁴ Jogui song jaang` dsea` la'ó` `ná` ráaiñ` dsée`r` , joba` `né` e nitó`r` jaléng` dsea` í` quié` níff` quiá`- dsea` quiá`- Dsea` Jmáang`- e laco` í` dsea` í` nimí`r` Fidiée` uií` quiá`- í` dsea` dsée`- do e ni`leáam`biñ` do, jo la'eáang` cóo`- júu` quiá`- Dsea` Jmáang` nisúur` capí` noo` fí` guiaquíí` í` dsea` dsée`- do, jo lajoba` ni`leáaiñ`- do. ¹⁵ Jogui mi` jíi` líiñ` e Fidiée` niñír` lajíi`- e míi`-rein` do, joba` ni`leáam`- í` dsea` dsée`- do jóng, jo la'eáang` cóo`- Fíi`baa` e nitíing`-túr calé` catú` . Jogui fíng song nica'eé`í` dsea` í` lami`- dsée`- do dsee` , joba` ni`íim` Fíi`naa` dsee` quiá`r` jóng. ¹⁶ Jo fíi`guíí `ná` , dsea` rú`naa` , jmée`na` júu` la'ó` rúng`na` quiá`- jalé`- dsee`- e nicarøøng`na` , jo mi`-na` Fidiée` uií` quiá`- rúng`na` cajo e laco` nitíing`na` . Co` mi` jaang` dsea` sing` teá` fí` guiú`- cóo`- Dsea` Jmáang` jo féng` í` dsea` do Fidiée` dseáng`- e caniing` í` dsíi` , joba` eáam` iing`ta` e 'gøng` e júu` jo fí` quini` Fíi`naa` .

¹⁷ Jo jmiguiéng` óo`na` quiá`- e calf` ie` malii`- do ie` cateáang` jaang` dsea` í` café` cuaiñ` quiá`- Fidiée` fí` jmigüí` la í` calisí` Líi` . Jo í` dseañ`- í` líiñ` jaang` dsea` jmigüí` laco` líng` jneaa`aa` , dsu` mi` camí` dsea` do Fidiée` la'eáang` cóo`-

Jm̄iguí̄ quiá'‐ dsea` do e niquiúng‐ e tuú̄ jm̄íí̄, jō lajob calí‐. Joba' lajee‐ 'ní̄ jíi‐ dsí̄ ca'ná'‐ ja` catuū jm̄íí̄ fí̄ e guóo‐ uó‐ jo. 18 Jo mi‐ cangf̄ jo, i Líi‐ do camí‐ tür Fidiée‐ e nitá‐ tu jm̄íí̄, joba' lajob calí‐, catuūb̄ tu jm̄íí̄, joguī canaam‐ tu cuø‐ jalé‐ e jni‐ dsea` fí̄ guóo‐ uó‐.

19 Jo fíi‐ guíí̄ 'ná‐, dsea` rú‐ naa' dsea` quiá'‐ Dsea` Jmáang‐, e song jaang` la'ó‐ 'ná‐ i casíng‐ fí̄ guíá‐ cóo‐ Dsea` Jmáang‐, jō dsū lajee‐ jō ninaang‐ i dsea` do e nilitung‐ dsíir̄ cóo‐ júu‐ quiá'‐ dsea` do, jō song jaang`guī dsea` la'ó‐ 'ná‐ cajméer‐ e calináa‐ tu i dsea` do júu‐ quiá'‐ Dsea` Jmáang‐, 20 joba' güiliñí‐na' guiá‐, dsea` rú‐ naa', e doñí̄ jíi‐ dsea` i niqui‐ nijíng‐ jaang`guī dsea` rúng‐ i ngóo‐ fí̄ ga`, joba' i dsea` fí̄ jmóor‐ e ni'fim‐ jalé‐ dsee‐ e nírøøng‐ i dsea` do, joguī nileám‐ i dsea` do e ja` nidséiñ‐ fí̄ li‐ 'li‐ mi‐ nití‐ oor‐ quiá'r‐ e nidséiñ‐ fí̄ jmigüí‐ coo‐.

Jo lajob nilí‐.

Jo jíi‐ lanab fé‐ ji‐ quiá'‐ Tiáa‐.

Jí' la'uii~ e cajme' TU^ SIMÓN

Júu^ guicóo^ e catíng^ dsea` quiá^ Dsea` Jmáang^

¹ Jnea~ sii` Tu^, jogui líin`n jaang` dsea` i casíng` Fíi`naa` Dsea` Jmáang^ e quiá^ niníi^ i júu^ quiá'r^, jo jmo'o e jí' la e catíng^ jaléng^ 'ná', dsea` quiá^ Dsea` Jmáang^, i neáang` sisoo` sijóng^ fí` caluu^ fii` góona', i neáang` fí` li^ se^ Ponto cóo^~gui fí` li^ se^ Galacia jogui fí` li^ se^ Capadocia cóo^~gui fí` li^ se^ Asia jogui fí` li^ se^ Bitinia. ² Jo Tiquií^i' Fidiée` nicaguíng^ jaléng^ 'ná' lami^ jéeng^gui e laco^ nilíing^ na` dseáng^ dsea` quiá'r^ lí^ laco^ jíi^ e nica^f dsíir; jo e jo nicajméer` la'eáang` cóo^~'nia' Jmiguí quiá^ bre e laco^ nijmée^na` náu^na` júu^ quiá'r^. Jo la'eáang` cóo^~ jmi^øøng^ Dsea` Jmáang^ e catuú^ fí` dse^ crúu^ba` nicalíng^ jalé^ dsee^ quií^na`.

Jo güü'lím^~ba` güea^ quiá'r^ lalíng` e laco^ niliseeng`na` juguiá^ júu^ røø`.

Nitab^ dsi`naa` e see^naa` cøøng` cóo^ Fidiée`

³ Jo majmifém`baa` Fidiée` Tiquiá^ Fíi`naa` Dsea` Jmáang^, dsuco^ la'eáang` e eáam` guiúiñ^ cóo^~ jneaa^aa`, joba` nicajméer` e lafa` nicangáang^~naa` calé^ catú^ la'eáang` e cají^tu` Dsea` Jmáang^ mi^ cang^ e cajúiñ^. Jo e jo nicuø` júu^ ta^ dsíib` qui^naa` e see^naa` cøøng` cóo^~ Fidiée` ⁴ lajee` e sijeeng`naa` e ni^íng^naa` lajíi^~ jalé^ e niguo^~ e catíi^naa` do e nicuø^ Fidiée` jneaa^aa` e nisi^má^r^ fí` níff^ quiá'r^. Jo jalé^ e sijeeng`naa` do ja` tóo` jmíi^ fa` e ni^íng^ o`gui tóo` jmíi^ fa` e níli^li^ o`gui fa` e nilifing^~ laco^gui coo^ lí^. ⁵ Jo co^ jáb^ líing^'ná` lajíi^~ júu^ quiá` Fidiée` joba` dsea` Íbing`jmóo` í`ná`la'eáang` cóo^~ e eáang` gøiñ^ do; jo lajoba` níli^na` e nileáng`na` jee^ jalé^ iihuí^ e catíng^ jaléng^ dsea` dsee^ dsea` qui^ cartí^ mi^ tí^ li^ nití^ í` e Fidiée` nileáiñ^ lajaléng^ jogui lajalé^ e sea`.

⁶ Jo la'eáang` e joba` iáang` óo` 'ná` lalíng`, nañí` fa` lajee` cateá` jangám^ dsingíng^na` jmiguíb` jalé^ e huíng` fí` jmigüí la. ⁷ Jo e uiing` e dsingíng^na` lajo` e laco^ cuø` li^~ ne^duu` su dseáng^ já^ líng`na` júu^ quiá^ Dsea` Jmáang^ . Co^ e já^ líng`na` e júu^ quiá^ Dsea` Jmáang^ do lí^ lafa` cunée^: co^ song iing` dsea` nilita^ dsíir` su dseáng^ já^ cunée^ e do osi o` lajo` é, joba` jang^`né` nisiguí` do ni^ jib^, joguiba` níli^~. Jo eáang`gui quiíng` laco` cunée` e já^ líng`na` júu^ quiá^ Dsea` Jmáang^ mi^ ee`go huíng` dsingíng^na`. Jo nañí` fa` e cunée` do cuøøng lí^ íng^, dsu^ e júu^ quiá^ Dsea` Jmáang^ ja` lí^ lajo, co^ seab` lata^~. Joba` song ja` nilitung^ óo`na` e já^ líng`na` e júu^ jo, joba` ni^im^ Fidiée` 'ná` e guiúm^ba^, jogui e yáb^ niseáiñ^ 'ná` mi^ nití^ í` e nigüéeng^tu` Fíi`naa` Dsea` Jmáang^ fí` jmigüí la calé^ catú^.

⁸ Jo 'ná`gui, nañí` fa` ja` mi^ cañíng`na` Fíi`naa` Dsea` Jmáang^, dsu^ eáam` iing`na`r; jogui lana dseáng^ jáb^ líng`na` júu^ quiá'r^, nañí` fa` ja` mi^ cañíng`na` dsea` do. Jogui dseáng^ laniim^ eáam` iáang` óo`na` la'ié^ e jíi^~ ja` sea` júu^ jial nifo^na` ui^ quiá'r^, ⁹ co^ la'eáang` í`bre e caláang`na` jee^ jalé^ dsee^ qui^na`; co^ lajoba` e íng`na` mi^ já^ calíng`na` júu^ quiá^ dsea` do.

¹⁰ Jo lajíi^~ malí^gui eáang` jaléng^ dsea` i café` cuaiñ^ quiá^ Fidiée` cajmitíiñ^ jogui ca`no`r` e quiá^ jial nileáng` dsea` jee^ jalé^ dsee^ quiá'r^, jo cajím^~biguir quiá^ jial guiúng` Fidiée` nijmér` cóo^~ 'ná'. ¹¹ Jo cajmeab` Jmiguí quiá^ Dsea` Jmáang^ júu^ jaléng^ i` dsea` i` café` cuaiñ^ quiá^ Fidiée` malí^gui eáang` do lajíi^~ e iihuí^ e 'né` nidsingíng^ Dsea` Jmáang^ jogui jial nili^gøiñ^ mi^ ning^ jo; jogui jaléng^ i` dsea` i` cajmér` quií^ i` i` dsea` i` nijáa` do, jogui e` jmi^~ e jíng^~ e Jmiguí quiá^ Fidiée` do e nijáa` i` dsea` do. ¹² Dsu^ Fidiée`

cajmea'bre i dsea` í júu^ e lajíi^ júu^ e guiaiñ' do o' e quiáiñ' do yaaiñ~, co' e jmícoó'^ náb' e júu^ do cajo. Jogui lanagui e lab e júu^ jo e canáu^na' e nicaguiá' yaam~ i dsea` i caguiá' júu^ quiá' jial nileáng` dsea` jee~ dsee~ quiá'r~ la'eáang' cío'^ Jmiguí' quiá' Fidiée` e jáa' fí' níff' quiá'r~. Jo lajalé` e la yaam~ ángeles i líng' guotii` Fidiée` calí'iñ~ cangár~ jogui cangáiñ` cajo.

Fidiée` iiñ~ e ni'náng'naa' jee~ dsee~ qui~naa'

¹³ Jo fíi` guíi 'ná', dsea` rú'naa' dsea` quiá' Dsea` Jmáang~, guieeng` guiá~ yaang~na' jogui íi` óo'na' røø` lajíi^ e níjmée'na' dseáng` e ngocáng` óo'ba', jogui güiliseeng`na' e ta~ óo'na' e nílíng`na' lajíi^ e íaang` dsíi` Fidiée` e nicuó'r~ 'ná' mi~ nití~ íi` e nijáá'tu Dsea` Jmáang~ calé` catú~. ¹⁴ Jo co' lanagui nílíng`na' dsea` i náu^ júu^ quiá' Dsea` Jmáang~, joba' jo` jmée'na' lajíi^ e 'lí` e lí` áá'na' yaang~na' laco'gui lami` jmoó'na' ie~ ná`-gui e nilicuíng`na' Fidiée`. ¹⁵ Co' 'né` nílideeng`na' laco' jaang` dsea` güeang` e ni'nang`na' jee~ jalé` dsee~ quií`na', dsuco' Fidiée`bing` i cató` 'ná' e ca'uíng`na' dsea` quiá'r~, jo íb` dsea` i líng` jaang` i güeang` i ja` dsee~ røøng` jíi` coo'; ¹⁶ co' lajob fé` fí` ni~ ji` quiá' Fidiée`: "Güi'naang`na' jee~ jalé` dsee~ quií`na' e laco' nílíng`na' dsea` güean`^, dsuco' jnea~ líin`na jaang` i güeang` i ja` dsee~ røøng` jíi` coo`."

¹⁷ Jo níñib' 'ná' e røøb` ée` Fidiée` cío'^ lajaléng` dsea`, jo quidsir' íi` quiá`-lajaang` lajaang` dsea` lí` jialco' lí` dsee~ quiá' dsea`, jogui ja` jmóor` ta~ guíng` dsea` cajo. Jo song 'ná' fó'na' Teaa~ fí'na' Fidiée`, joba' contøøm` 'né` e níjmiféng`na'r carjó` jmií` e ngíing`na' taang~na' fí` jmigüí` la. ¹⁸ Jo co' ca'iéé'na' laco' líng` dsea` cíøng` quií`na' e seeng`na' e ja` uiing` sea`, joba' Fidiéeb` nícaleáaiñ` 'ná' jee~ dsee~ quií`na'. Jo dsu' 'ná' níñí`ba' guiá~ e ja` caquí` e caláang`na' jee~ dsee~ quií`na' do cío'^ jalé` e tóo` jmií` nílíng~, fa' cunéé` osi cutee` é, ¹⁹ dsu' caláam`ba' jee~ jalé` dsee~ quií`na' la'eáang` cío'^ jmiøøng` Fíi`naa' Dsea` Jmáang~ e niing` eáang` e catuu` mi~ catáiñ` fí` dse` crúu^. Jo dsea` do, i líng` Jo'se` Jiuung` i guiúng` i ja` si'líng` jíi` coo`, cajúiñ` uíi` dsee~ quií`i. ²⁰ Dsuco' lajíi` malí`ba' níslíng` Dsea` Jmáang~ e nidsing`iñ` lajo, lajíi` mi~ ná`-gui e nitiroo` jmigüí` dsu' lanagui nícatib` íi`, joba' nícagüém`bre fí` jmigüí` la e laco' níjmér` lajíi` ta~ e si'líñ` e laco' níjmícoó'r~ 'ná'. ²¹ Jo la'eáang` cío'^ Fíi`naa' Dsea` Jmáang~, 'ná' nícajáang` yaang~na' fí` jaguo` Fidiée`; jo i dsea` íbing` i cajmée` e cají`tu Fíi`naa' Dsea` Jmáang~, jogui cajmér` e casáng` dsea` do yú`^; joba' 'ná' jáb` nícalíng`na' júu^ quiá' Fidiée` jogui nírita`bi` óo'na' cío'^ dsea` do cajo.

²² Jogui 'ná', la'eáang` e nícalináu`ba' júu^ quiá' Fíi`naa' Dsea` Jmáang~, joba' lana nílíng`na' dsea` i jo` beáng`gui dsee~ yaang` jogui i 'neáang` rúng` la'ó` dsea` quiá' Dsea` Jmáang~; jo lajob 'né` cajo e níjmi`neáam`bi` dsea` rúng`na' dseáng` e ngocáng` óo'na' jogui cío'^ jalé` bí` quií`na'. ²³ Co' 'ná' lanagui nílíng`na' lafa' e nícangáang`tu` calé` catú~, dsu' o' e laco' nícangáang`tu` fí` jmigüí` la e seeng` tiquíi` níquíi`na' i cuóøng` líjúng`; co' la'eáang` cío'^ e júu^ quiá' Fidiée` e ca'líng`na' do, cío'^ e joba' nícalí` lajo. Jo e júu^ jo ja` tóo` jmií` nílíng~, co' latab` sea`. ²⁴ Co' latab` fé` fí` ni~ ji` quiá' Fidiée`:

Co' lajiim` dsea` jmigüí` líiñ` lafa' onuu`;
jogui e 'gøiñ` do lí` lafa' lí` quiá' e onuu` do.

Co' e onuu` do cateáb` té`, co' níliquiúub`;
jogui e lí` quiá' do níjiáb` cajo.

²⁵ Jo dsu' e júu^ quiá' Fidiée` do ja` tóo` jmií` nílíng~, co' latab` sea`. Jo e lab júu^ e quiá' jial laang` dsea` jee~ dsee~ quiá'r~ e nicaguiá` dsea` jee~ 'ná'.

2

¹ Joba' fii~guui 'ná', dsea` rú~naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~, tuu~na' jalé~ e 'lí~ e qui~ jmoo~na' fí~ jmi~ü~ la, fa' mi~ jmi~ü~ng~na' jalé~ dsea` rúng~na', jogui mi~ jmi~ü~ng~na' cí~ jalé~ júu~ e fo~na', jogui mi~ jmi~ü~ng~na' e dsihuü~ng~na' quiá'~ jalé~ dsea` rúng~na', jogui mi~ quié~na' júu~ adsee~ cajo. ² Jmeáang~ yaang~na' laco~gui jiuung~ i tá~ cangáang~ e 'nó~r~ yaang~ fi~ quiá'~ niquiá'r~ e ni'lí~r~, co' la'eáang~ cí~ e joba' e cuaaiñ~; jo lajobi 'ná' cajo, cuó~ø~ fí~ yaang~na' e ni'lí~ng~na' layaang~ júu~ quiá'~ Fidiée~ la'eáang~ cí~ Jmí~ü~ quiá'r~ e laco~ nidsicuáng~gui quií~na' cí~ jalé~ e júu~ jo, jo lajoba' niléang~na' jee~ jalé~ dsee~ quií~na'. ³ Co' lana lajam~ba' eáang~ já~ nicalilí~na' e dsim~ba' guiúng~ Fí~naa' Dsea` Jmáang~.

Dsea` Jmáam~bing~i caguíng~ Fidiée~

⁴ Joba' fii~guui 'ná', dsea` rú~naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~, jmée~na' e nilicuúing~gui Fí~naa' Dsea` Jmáang~, co' doñi~ fa' ja' jí~ dsea` jmi~ü~ i dsea` do, dsu~ fí~bing~ i caguíng~ Fidiée~ e laco~ lúiñ~ lafa' e cuu~ e nisiguó~ jogui e quié~ng~ eáang~. ⁵ Jo lajoba' 'ná' cajo, Fidiée~ cajmér~ e nilí~ng~na' lafa' cuu~ e quié~ng~, joba' cuó~ø~ fí~ yaang~na' e Fidiée~ njimeáiñ~ 'ná' ta~ e lafa' nilii~ coo~ guá~ güéang~ quiá'~ Fidiée~, jogui e nilí~ng~na' lafa' jmidsea` quiá'~ Fidiée~ i jmoo~ lají~ e iing~ dsea` do, co' la'eáang~ cí~ Fí~naa' Dsea` Jmáang~ cuó~na' Fidiée~ jalé~ e catíiñ~ e laco~ iáang~ dsíir~. ⁶ Co' e lajoba' fé~ fí~ ni~ ji~ quiá'~ Fidiée~ mi~ fé~ cuaiñ~ quiá'~ Dsea` Jmáang~ lala:

Jnea~ niquiée~e coo~ cuu~ quiá'~ tii~ fí~ quiá'~ 'ná~ fí~ Sión
jogui e cuu~ job e nisiguó~ quié~e jogui eáam~ quié~ng~ cajo;
jo dsu~ jalé~ dsea` i já~ lúiñ~ júu~ quiá'~ Dsea` Jmáang~,
ja` niligøøiñ~ cí~ e jo, co' Dsea` Jmáam~bing~ lúiñ~ lafa' e cuu~ do.

⁷ Jo jalé~ 'ná', dsea` i já~ lúiñ~na' júu~ quiá'~ Dsea` Jmáang~, eáam~ quié~ng~ e cuu~ do quií~na'; jo dsu~ quií~ 'ná', dsea` i ja` já~ lúiñ~na' e jo, joba' nilitib~ laco~ fé~ fí~ ni~ ji~ quiá'~ Fidiée~ lí~ fé~ lala:
E cuu~ e ja` calijí~ e dsea` jmi~ü~ quiá'~ tii~ fí~ quiá'~ 'ná~r~,
lanagui dseáng~ cuu~ laniim~ nica'uíng~ quiá'~ 'ná~.

⁸ Jogui litib~ cajo laco~ fé~gui fí~ ni~ ji~ quiá'~ Fidiée~:
Jo cí~ e cuu~ jo
seem` dsea` i niquiung~.

Jo co' ui~ e ja` jí~ i dsea` do júu~ quiá'~ Dsea` Jmáang~, joba' caquiuiñ~ dsu~co'
lajob dseáng~ si~iñ~.

⁹ Dsu~ 'ná~gui nilí~ng~na' dsea` i nicaguíng~ Fidiée~ e laco~ nilí~ng~na' dsea` quiá'r~, jogui nilí~ng~na' lafa' jmidsea` i jmoo~ lají~ e iing~ Fidiée~, jogui nilí~ng~na' lafa' coo~ fí~ güéang~ quiá'r~. Jo lajob lí~ e laco~ niguiá~na' júu~ quiá'~ jalé~ e guiá~ e cajmér~ Fí~naa' Dsea` Jmáang~ cí~ 'ná', co' íbre dsea` cató~r~ 'ná~ e laco~ nilí~ng~na' dsea` quiá'r~ i seeng~ fí~ lí~ jneá~ jí~ e laco~ jo` seeng~na' fí~ lí~ ná~ só~ fí~ lí~ jmoo~na' ta~ quiá~ i líng~. ¹⁰ Jo 'ná', lami~ jeeng~gui,
dseáng~ ja` lí~ba' dsea` fí~ quiá'~ Fidiée~, dsu~ lanagui dsea` fí~ quiá'~ dsea`
dob nilí~ng~na'; jogui lami~ jeeng~gui ja` mi~ catíiñ~na' e fí~ lúiñ~ Fidiée~ 'ná',
dsu~ lanagui nícatíiñ~ba' lajo.

'Né~ liseeng~na' ejmoo~na' lají~ e iing~ Fidiée~

¹¹ Jo fii~guui 'ná', dsea` rú~naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i iin~n eáang~, dsea` i seeng~na' fí~ jmi~ü~ la e sisoo~ sijóng~na' fí~ caluu~ fí~ gó~na', joba' fí~ i 'ná~ e ja` cuó~ fí~ yaang~na' e njmée~na' jalé~ e ga` e iing~ ngúu~ táang~na', co' mi~ jmoo~na' lajo, joba' ni'lí~ng~ quií~na' yaam~ba' jóng. ¹² Jo ee~na' guiá~ jee~ jalé~ dsea` i ja` mi~ cuíng~ Fidiée~, co' nañi~ fa' lana gab` fé~ i dsea` fí~ uii~

quií⁻na' e lafa' 'nú[~] líng'na' dsea` i jmoo` ta[~] 'lée', dsu' mi[~] nití⁻ í[~] e nijáa'tu Dsea` Jmáang⁻ calé[~] catú⁻ fí[~] jmingüí[~] la, joba' i dsea` i[~] nijmifém[~]bre Fidiée[~] cajo co' nilílí[~]bre lajíi[~] e guiú⁻ e jmoo' 'nú[~] fí[~] jmingüí[~] la.

¹³ Jo la'eáang' Fí[~]naa' Dsea` Jmáang⁻ jmi'goo'na' jogui jmití⁻na' jalé[~] ta[~] quiú⁻jaléng[~] dseata[~] quií⁻na': fa'jaléng[~] dseata[~] dsea` mogui[~] quiá⁻ latøøng⁻ góo'na', ¹⁴ jogui i dsea` i casíng[~] i dseata[~] dsea` mogui[~] do e laco[~] dsea` do niquidsir' í[~] quií⁻na' jogui e nicuó'r⁻ iihuú[~] jaléng[~] dsea` i jmoo` ta[~] 'lée' jogui e nijmi'gór[~] cajo jaléng[~] dsea` i jmoo` jalé[~] e guiú⁻. ¹⁵ Dsuco[~] iing[~] Fidiée[~] e ni'ee⁻na' røø[~] laco[~] si'í[~], jo lajoba' nitú[~] dsea` e fé'r[~] ga[~] uii[~] quií⁻na', jo i dsea` i 'lée' ja[~] mí[~] cangáiñ[~] røø[~] jalé[~] e jmóor[~] do.

¹⁶ Jo güiliseeng'na' e jo[~] quie'gui niff[~] quií⁻na' jalé[~] dsee[~]. Jo dsu' lajee[~] e seeng'na' lajo, ja[~] cuø[~] fí[~] yaang[~]na' e sí[~] niff[~] e nijmée⁻na' e ga[~]. Joba' fíi[~] i 'nú[~] e ee⁻na' guiú⁻ laco[~]gui ée[~] dsea` i jmoo` lajíi[~] e iing[~] Fidiée[~]. ¹⁷ Jogui jmi'goo'na' jaléng[~] dsea` dseáng⁻ laco[~] si'í[~], jogui jmi'neáang[~]na' jaléng[~] dsea` rúng[~]na' dsea` quiá⁻ Dsea` Jmáang⁻ laco[~]catíng[~], jogui jmféng[~]na' Fidiée[~], jogui lajobi jmi'goo'na' dseata[~] dsea` féng[~] quiá⁻ latøøng⁻ góo'na' cajo.

E[~] uiing[~] e cacá[~] Dsea` Jmáang⁻ iihuú[~]

¹⁸ Joba' fíi[~]guí[~] jaléng[~] 'nú[~], dsea` rú[~]naa' i líng[~] dsea` 'léeng[~] quiá⁻ dsea[~], e jmi'goo'ba[~] jaléng[~] fii[~] quií⁻na' jogui jmití⁻na' jalé[~] júu[~] quiá'r⁻, dsu' o[~] dseáng⁻ jíi[~] cío[~] fii[~]na' i féng[~] dsíi[~] cío[~] 'nú[~] 'né⁻ jmée⁻na' lajo, dsu' lajób 'né⁻ jmée⁻na' cío[~] i fii[~]na' i soo[~] dsíi[~] cajo. ¹⁹ Co[~] guiú⁻gui[~] fíng song jaang[~] dsea[~], la'eáang[~] e iiñ[~] jmér⁻ lajíi[~] e iing[~] Fidiée[~], nijmér⁻ té'r[~] cío[~] jalé[~] e huíng[~] e cangáiñ[~] ja[~] catíñ[~]. ²⁰ Co[~] song cangongíng[~]na' e huíng[~] dsu' uíi[~] e nicajmée⁻na' e ga[~], joba' ja[~] ee[~] ta[~] íng[~] quií⁻na' jíi[~] cío[~] e nijmée⁻na' féng[~] áa'na' quiá⁻ e huíng[~] do jóng. Jo song 'nú[~] cangúng[~]na' e huíng[~] dsu' uíi[~] e nicajmée⁻na' e guiú⁻, jogui e jmoo'ba[~] té'r[~]na' cío[~] jalé[~] e huíng[~] do, joba' e jo eáang[~]gui quiíng[~] fí[~] quini[~] Fidiée[~]. ²¹ Co[~] uii[~] e lajoba' e cató⁻ Fidiée[~] 'nú[~], co[~] mi[~] calíng[~] Dsea` Jmáang⁻ iihuú[~] uii[~] quií⁻na', ca'e'r[~] 'nú[~] jial e 'né⁻ té'r[~]na' cío[~] jalé[~] e huíng[~] lí[~] laco[~]gui cajmearer' 'nía'r[~] mi[~] ca'íñ[~] iihuú[~]. ²² Jo Fí[~]naa' Dsea` Jmáang⁻ ja[~] ca'eer[~] jíi[~] cío[~] dsee[~] o[~]gui cajmigóøiñ[~] jíi[~] jaang[~] dsea` cío[~] jalé[~] e fé'r[~]. ²³ Jo mi[~] casí[~] dsea` júu[~] 'lé[~] dsea` do, dsu' ja[~] cañíir[~] cío[~] júu[~] 'lé[~] quiá⁻ dsea` i; jogui mi[~] cacuø[~] dsea` jalé[~] iihuú[~] dsea` do, dsu' ja[~] cañíir[~] e cuø'r[~] dsee[~] i dsea` i, dsuco[~] lí[~] lí[~] e cajáng[~] 'nía'r[~] fí[~] jaguo[~] Fidiée[~], co[~] niñir[~] e quidsi[~] dsea` do i[~] quiá⁻ lajíi[~]ing[~] dsea` laco[~]catíñ[~].

²⁴ Jo cacó⁻ Dsea` Jmáang⁻ jalé[~] dsee[~] quií⁻naa' mi[~] cacár[~] jalé[~] iihuú[~] fí[~] dse[~] crúu[~] e laco[~]jneaa[~]aa[~]lafa[~]nicajúm[~]baa[~], co[~]jo[~] quiú⁻gui[~]ta[~] quií⁻ii[~]jalé[~] dsee[~], jogui e laco[~] niseé⁻naa' e ee⁻naa' røø[~] laco[~] catíng[~]. Dsuco[~] Fí[~]naa' Dsea` Jmáang⁻ calíhuíñ[~] e catáiñ[~] fí[~] dse[~] crúu[~] e lí[~] laco[~] 'nú[~] nilí[~]na' e niliseeng'na' røø[~] laco[~] si'í[~]. ²⁵ Dsuco[~] 'nú[~] lamí[~] jéeng[~]gui ngí[~]na' laco[~] ngí[~] jo'se[~] i si'íim[~] ja[~] seeng[~] fii[~], dsu' lanagui nicaquí[~] jím[~] yaang[~]na' e nicajmicuíng[~]na' Dsea` Jmáang⁻, jogui lana íb[~] dsea` i ninéé[~]ni[~] 'nú[~] jogui i nijmoo[~] i[~] 'nú[~] laco[~]gui jaang[~] dsea` i jmoo[~] i[~] guiú⁻ jo'se[~] quiá⁻ contøøng[~].

3

Jial 'né⁻ seeng[~]jaléng[~] dsea` sicúng[~] guó[~]

¹ Joba' fíi[~]guí[~] 'nú[~], dsea` rú[~]naa' dsea` quiá⁻ Dsea` Jmáang⁻, jaléng[~] 'nú[~] dseamí[~] 'né⁻ nijmi'goo'ba[~] jaléng[~] dseañu[~] quií⁻na!. Co[~] song ii[~] lajee[~] la'o[~] dseañu[~] ja[~] já⁻ mí[~] calíñ[~] júu[~] quiá⁻ Fí[~]naa' Dsea` Jmáang⁻, dsu' song guiúb⁻ ee⁻na' cío[~]r[~], jangám[~] já⁻ nilíñ[~] e júu[~] jo doñí[~] fa[~] ja[~] mí[~] casíi[~]na'r[~] jíi[~] camí[~] júu[~] quiá⁻ dsea` do. ² Co[~] mi[~] niní[~] jaléng[~] i dseañu[~] do e eáam[~] guiú⁻ jalé[~] e

jmoo`na' jogui e eáam' jmi'goo` rúng`na' cajo, joba' jangám` ni'íñ` e júu^ do jóng. ³ Dsu' o' jíi^` e jmáang` guiá` yaang`na' lí^` caluu^, fa' jalé` e si'náang` gui^`na' e jlo^` osi quié`na' jalé` ní^` cunée` é osi jalé` mi'ñúung` e niguo`¹. ⁴ Co' guiá`gui jogui niing`gui fí` quini` Fidiée` e jial guiá` jmáang` yaang`na' cój` jalé` e í óo'na', jogui e ja` jmicóong` yaang`na' cój` dsea` rúng`na', jogui e seeng`na' juguiá` júu^ røø, co' lajíi^` e naba' e eáang`gui quíng` fí` quini` Fidiée`. ⁵ Jo lajob líng` jaléng` dseam` i` caliséng` malii` i` calicuìng` Fidiée`, co' jaléng` i` dseam` fí` cajáng` yaaiñ` fí` jaguo` Fidiée` jogui cajmi'gó`bir dseañ` quiá'r` cajo. ⁶ Jo lajob cajmée` jaang` dseam` i` caliséng` malii` i` calis` Sara, cajmée`bre náu'r` júu^ quiá`- dseañ` quiá'r` i` calis` Abraham jo eáam` cajmi'gór` í. Jogui 'ná', dseam` lafa' joo` i` Sara dob líng`na' song jmoo`na' jmang`- e guiá` jogui e ja`'gó`na' jíi^` coo` e jmoo`na' jalé` e jo.

⁷ Jogui jaléng` 'ná', dsea` líng`na' dseañ`, jmee`na' féng` áá'na' cój` jaléng` dseam` quií`na'. Jmi'goo`na'r dseáng` laco' si'í` e jmi'gó` dsea` jaang` dseam` , jo o' uí^` lajíi^` e dseam` dseáang` gui` laco' dseañ` e 'né` jmée`na' lajo, dsu' lajob 'né` jmée`na' cajo uí^` e røøb`íng` Fidiée` jneaa`aa' e see`naa' cøøng` cój` lata` , doñí` fa' dseañ` osi dseam` é. Joba' jmee`ba' lajo e laco` ja` ee` jníng` quiá`- júu^ quií`na' mi` fóng`na' Fidiée`.

Jaléng` i íng` iihuñ` uíi` e jmoo`jalé` e guiá`-

⁸ Joba' fíi`-guíi`'ná', dsea`rú`na', e güiliseem`ba' e guiá` la'ó` rúng`na', jogui e siing`na' røø, jogui e iing` rúng`na' laco` catíng` e jmoo`dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` . Jogui jmée`na' e guiúng`na' cój` jaléng` dsea` jogui e ja` jmijløng` yaang`na' cajo. ⁹ Jogui song i líng` dsea` éer` ga` cój` 'ná', joba' ja` jmée`na' qui` taa` lajo cój`r` , jogui song sfr`'ná` leáang` , dsu' 'ná`gui ja`'né` e ngii`na' lajo quiá`r` , dsu`co` o' lajo e 'né` jmée`na'. Co' lí^` lí` 'né` mi`na` Fidiée` uii` quiáb`- i` dsea` la'í` e laco` nijmigüeang`neiñ` , co' Fidiée`bing` i` nicató`- 'ná` e ni'íng`na' güea` quiá`r` . ¹⁰ Dsu`co` lalab fé` fí` ni` ji` quiá`- Fidiée`:

Ií` dsea` iing` e niliseeng`guiá` fí` jmigüí` la
jogui e seeiñ` juguiá` lacoo` jmií` ,
'né` nijmeáiñ` í` nisíi`bre e laco` ja` nifé`r` ga` ,
jo lajobi losuhr` cajo e laco` ja` nifé`r` júu^ adsee` .

¹¹ Jo 'né` e nitá`na' e jmoo`na' jalé` e ga` ,
jo 'né` nijmée`na' jmang`- e guiá`-
jogui 'né` nijmi'úung`na' e seeng`na' juguiá` júu^ røø` cój` dsea` rúng`na` .

¹² Co' Fíi`naa` jmoo`bre í` jaléng` dsea` quiá`r` i` jmoo`jalé` e guiá`- ,
jogui jáb`- núur` jalé` júu^ quiá`- dsea` fí` mi` ee`go mi'r` dsea` do,
dsu`'ní` níim`bre jaléng` i` dsea` i` jmoo`ga` .

¹³ Co' jíi^` jaang` dsea` cuøøng` lí` jmeáiñ`'ná` ga` song jmi'úung`na` e jmoo`na` jmang`- e guiá`- . ¹⁴ Dsu` car` jíi^` e ee`na` e guiá`- do ni'íim`ba` e huíng` , dsu` eáam` juguiá` quií` 'ná` song lajo. Joba` ja` fóøng`na` quiá`- i` dsea` i` jmáng` 'ná` ga` , o'gui jmoo`na` 'gó`na` cajo. ¹⁵ Co` lí^` lí` 'né` e nijmi'goo`na` Fíi`naa` Dsea` Jmáang` e car`ngocáng`oo`ba` , jogui 'né` e néeb`guiá` quií`na` contøøng` e ningii`na` quiá`- jaléng` dsea` i` iing` niliñ` cuaiñ` quiá`- lajíi^` e nisita` óo`na` e nicuó`- Fidiée` 'ná` . ¹⁶ Dsu` mi` ngii`na` quiá`- i` dsea` fí` , 'né` jmée`na` e jmi'goo`ba`re jogui 'né` e ja` jmijløng`yaang`na`cój`r` , jogui lajobi 'né` ee`na` guiá`- e jo` fí` áá`na` jalé` e ga` e lamí` jmoo`na` lamí` jéeng`gui, jo lajoba` jaléng` i` dsea` fí` ga` uii` quiá`- jalé` e guiá`- e jmoo`na` do nilí` fí` líim`bre quiá`r` yaaiñ` cój` lajíi^` e fé`r` do.

¹⁷ Co` guiá`-gui e ni'iíng`naa` iihuñ` uíi`- e jmoo`naa` e guiá`- song lajo iing` Fidiée` , dsu` ga`guib líi` e ni'iíng`naa` iihuñ` uíi`- e jmoo`naa` jalé` e ga` . ¹⁸ Co` 'ñiab` Fíi`naa` Dsea` Jmáang` cacár` iihuñ` cartí` cajúiñ` uíi`- dsee` qui`naa` ,

co' lajo nisi'ib^ e nidsing'iñ^ coo' ya' lata~ róo' jmigüí. Dsaco' ír' líiñ' jaang^ i ée` røø` i ja` dsee~ røøng^, dsu' cajám^ 'ñia'r' e cacár^ iihuü' uiñ' quiá'~ jaléng^ jneaa~aa', dsea` líng'naa' dsea` dsee~ dsea` qui', e laco' nitóør' jneaa~aa' fí quini^ Fidiée^. Jo ír' cajnga' dsea` quiá'r^ lafa' jaang^ dsea` jmigüib^, dsu' cajib^tur la'eáang^ cóo'~ Jmiguí quiá'~ Fidiée^. ¹⁹ Jo la'eáang^ cóo'~ e Jmiguí quiá'~ Fidiée^ do e jmicoo'~ quiá'r^ do cangór^ e cangoguiar^ júu^ quiá'~ Fidiée^ jee~ jaléng^ 'lii^ i sijníng^ cartí miñ' nití^ íl^ e Fidiée^ quidsí' íl^ quiá'r^ . ²⁰ Jo jaléng^ i dsea` í laam^bre cajmér^ ie~ malii^gui do, ie~ lamí^ seeng^gui Noé, ie~ lamí^ cajéeng^ Fidiée^ e féng^ dsíir' cóo'~ ír' do lajee^ e lí^ e móo' dsée^ do e fí li^ caláang^ jníng^ dsea` sináu^ quiá'~ Noé la'eáang^ fí dsíi' e móo' do miñ' ca'a^ jmiñ' fí jmiguí la. ²¹ Co' e jmiñ' jo guóng^ lafa' jmiñ' cóo'~ e saang^ dseab^, dsaco' la'eáang^ cóo'~ e joba' e cuo' lí^ e caláang^naa' jee~ dsee~ quií^ii'. Dsu' e saang^ dsea` jmiñ' do ofa' guóng^ e jgíng^ ngúu' táang^ dsea^, co' lí^ lí^ guóng^ e 'né^ miñ'naa' Fidiée^ e ni'líñ^ dsee~ quií^ii' e laco' jo` lí^gui^ dsea` dsee~. Jo dsu' jo` lí^naa' lajo, co' nicajgáang^naa' jmiñ' uiñ' e cají'tu Fíi'naa' Dsea` Jmáang^ miñ' cang^ e cajuíñ^ . ²² Jo miñ' cang^ e cají'r^ do, cangám^tur fí níff^, jo lana dob níguiñ^ lí^ lí^ dsée' laco' guiing^ Tiquiá'r^ Fidiée^, jo fí jobquier' níff^ quiá'~ jaléng^ ángeles i líng^ guotiir^ cóo'~gui jaléng^gui dsea` gui i'gøng^ jogui jaléng^ i óo`ta~ cajo.

4

Majmicoo'naa' dsea` rú'naa' lí^ laco' e cangíng'naa' e cacuø' Fidiée^ jneaa~aa'

¹ Joba' fíi^gui 'ná', dsea` rú'naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang^, e lí^ laco'gui cangongíng^ Dsea` Jmáang^ iihuü' lajee^ táaiñ^ fí jmigüí la, joba' lajob 'ná' cajo 'né' e jmée'na' té'ba' jogui e féng^ óo'na' miñ' ningiing^na' e huíng^ . Jo doñí' ii^ dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang^ i ngíng^ e huíng^ fí jmigüí la, nica'ím^ bí quiá'~ dsee~ quiá'~ i dsea` í. ² Jo co' lajob lí^, joba' jo` 'né' jmér^ lajíi^~ e iing^ ngúu' táaiñ^ laco'gui la jmoo` dsea` i si'níim^bi cóo'~ dsee~ quiá'~, dsu' lana 'né' njimitir^ lajíi^~ e iing^ Fidiée^ lata~ seeiñ^ . ³ Dsu' té' jíi^ lana e jmoo'na' laco'gui la jmoo` dsea` i ja` cuíng^ Fidiée^; co' 'ná', ie~ ná^gui e calicuíng^na' dsea` do, cajmee'na' jalé^ e ga` e ja` dseeng^, fa' miñ' suung^na' jalé^ e sea` fí jmigüí, jogui jmoo'na' ta~ güiing^ cóo'~ dseañu^ osi dseam^ i o' quií^na', jogui jmoo'na' ta~ fí, jogui jmoo'na' ta~ gó^ cúng^, jogui eáang^ ta'na' míi^ fí li^ née' júu^, jogui jmiféng^na' jaléng^ diée~ i o' já^~ . ⁴ Jo laco' 'ná' nicatáu^ba' lana e jmoo'na' jalé^ e ga` do, joba' eáam^ dsigá^ dsíi' jaléng^ i dsea` i jmoo'bi e 'li^~ do cóo'~ 'ná', jogui gab' nífé'r^ uiñ' quií^na' cajo. ⁵ Jo dsu' jaléng^ i dsea` í niguiéeb' jmiñ' miñ' niguiéer^ cuente quiá'r^ fí quini^ Fidiée^, dsea` ninéé' guiá'~ quiá'r^ e niquidsir' i' quiá'~ jaléng^ dsea` jmigüí i seeng^gui cóo'~gui jaléng^ dsea` i nicajúng^ cajo. ⁶ Jo dsu' uií^~ e lajob lí^, joba' nicaguiá' dsea` júu^ quiá'~ Dsea` Jmáang^ jee~ jaléng^ i dsea` i nicajúng^ do e laco' e caliséiñ^ fí quini^ Fidiée^ e cajmicoo'~ Jmiguí quiá'~ Fidiée^ quiá'r^, nañí' fa' nicatidsib' i' quiá'r^ lajee^ e seeiñ^ fí jmigüí la.

⁷ Jo jo` huøø` róo'gui jmigüí e nidsijée' lajíi^~ e si'l^ quiá'~ Fidiée^ e nidsijée'. Joba' fíi^ i 'ná', dsea` rú'naa', íi^ óo'na' laco' catíng^, jogui ñiim^bi óo'na' e laco' lí^na' e føng^na' Fidiée^ e ngocáng^ óo'na' miñ' ee'go' mñi^na'r. ⁸ Dsu' niing^gui eáang^ e njmi'neáang^na' dsea` rúng^na' e ngocáng^ óo'na', dsaco' miñ' jmi'neáang^na' rúng^na', joba' nilib^ niliféng^ óo'na' quiá'~ rúng^na' doñí' fa' sea` jmiguí dsee~ quiá'r^ . ⁹ Jogui íim^ba' e iáang^ óo'na' jaléng^ dsea` cóo'~ júu^ røø` miñ' ii^ guilíng^ fí quií^na'. ¹⁰ Jogui 'né' jmicoo'~ rúng^na' laco' si'l^, dseáng^~ li^ laco' jíi^~ e catíng^ e cangíng^na' quiá'~ Fidiée^ lajaang^

lajaang`na'. ¹¹ Jogui song ii`'ná` cangíing`na' e guia`na' júu^ quiá!- Fidiée` , 'né- fo`na' e júu^ jo laco' iing~ Fidiée` e fo`na'. Jogui mi~ ii` jaang` 'ná` ngíing`na' e jmoo`na' coq` ta~ e jmoo`na' lajíi` e iing~ Fidiée` , 'né- jmée`na' e jo dseáng!- la'eáang' cój` bñ` e cuø` dsea` do 'ná'. Jo lajaléb` e jmoo`na', jmee`ba' dseáng!- laco' njmiféng`na' Fidiée` la'eáang' cój` Fíi`naa' Dsea` Jmáang~, co' íb` dsea` i feng` jogui i'gøng` lata~. Jo lajob 'né- niliti~.

Mi`íng` dsea` quiá!- Dsea` Jmáang` jalé! iihuíi`

¹² Jo lalab fíi`túu 'ná', dsea` rú`naa' dsea` quiá!- Dsea` Jmáang~, ja` jmoo`na' e dsigó` óo`na' mi~ ngiing`na' jee` jalé! iihuíi` uíi` e líng`na' dsea` quiá!- dsea` do, jogui ja` fíi` áa`na' e jíi` 'ná` dsingíing`na' lajo. ¹³ Dsacó` o` lajo e 'né- jmée`na', co' líi` líi` 'ná` e cuø` bñ` rúng`na' e jmi`iáang` óo`ba' lajíi` e iihuíi` do, co' lajob e cangongíing` Dsea` Jmáang` fíi` jmigüi` la, jo lajoba' nili`iáang` óo`na' mi~ nimó`na' e njáa'tu Dsea` Jmáang` fíi` jmigüi` la cój` e laniing` 'gøin` do. ¹⁴ Jo juguiá` quíi`na' song ii` dsea` i si` 'ná` júu^ 'li` uíi` e líng`na' dsea` quiá!- Dsea` Jmáang~, co' contøøm` seeng` cój` 'ná` e Jmiguí` jlo` niing` quiá!- Fidiée` do. ¹⁵ Jogui song ii`'ná` móo`na` iihuíi`, dsu` gab` líi` song e iihuíi` do caíing`na` uíi` quiá!- e cajngang`na` dsea`, osi quiá!- e jmoo`na` ii`, osi quiá!- e nica'lee`na` é, osi quiá!- e quíng`na` jee` jalé! e ja` e cuain` quíi`na`. ¹⁶ Jo dsu` song e iihuíi` e móo`na` do caíing`na` uíi` quiá!- e líng`na` dsea` quiá!- Dsea` Jmáang~, joba` ja` 'ná` jmée`na` e i` líng`na`, co' líi` líi` 'ná` e jmiféng`gui` Fidiéeb` ui` quiá!- e jo.

¹⁷ Jo lanagui nícatib` í` e Fidiée` níquidsir` í` quiá!- jaléng` dsea` jmigüi`, jogui nináng` lajee` la'ó` jneaa`aa`, dsea` líi`naa` dsea` quiá`r-. Jo co` lajob líi`, joba` ¿jialgui tíi` ga` iihuíi` nidsingíing` jaléng` dsea` i ja` náu` júu^ quiá!- Fidiée`? ¹⁸ Jogui laco` fé` fíi` ni` ji` quiá!- Fidiée` lala: "Song jaléng` i dsea` i guiúng` laco` si`í` huíim` nileáin` jee` dsee` quiá`r-, joba` ¿jialgui tíi` ga` nidsijée` cój` jaléng` dsea` i ling` jogui cój` i beáng` dsee` yaang`?" ¹⁹ Jo song cuø` Fidiée` fíi` e íng` jaléng` dsea` quiá!- Dsea` Jmáang` iihuíi`, joba` jaléng` i dsea` i 'ná` jmée`bir jmang`- e guíi`-, jogui njáang` yaaíñ` car` ngocáng` dsíir` fíi` quini` Fidiée` i cajmeáang` ír` do, co` dseáng` jmitib` Fidiée` jalé! júu^ quiá`r` .

5

Júu^ ú`'goo`e catíng`jaléng`dsea`quiá!- Dsea`Jmáang`

¹ Jo lanagui iin`n nífon`n jaléng` dsea` còøng` i quie` nifi` quíi`na` jee` la'ó` 'ná`, dsea` líng`na` dsea` quiá!- Dsea` Jmáang~, co` jneaa` líi`n` jaang` i quie` nifi` laco` fíbre cajo, jogui camó`bñ` jalé! iihuíi` e cangongíing` Dsea` Jmáang` fíi` dse` crúu^, jogui nitím`baa cajo laco` i dsea` i e nimoo`o e laniing` 'gøng` quiá!- Dsea` Jmáang` mi` njáa`tu fíi` jmigüi` la. ² Joba` fíi` i' ná` dsea` líng`na` dsea` còøng` i quie` nifi` , jmee`na` i` jaléng` dsea` i cangíing`na` i nicane`-ní`na` i nicacuøng` Fidiée` 'ná`, co` i dsea` i líi`n` lafa` jo`se` quiá!- Fidiée` . Jogui jmee`ba` e jo e ngocáng` óo`na` laco`gui iing` Fidiée` , jo ja` jmée`na` e laguidseaang` o`gui e laco` dsináang`na` cuu` cajo. Dsu` jmee`ba` jalé! e jo e iáang` óo`na` ; ³ jo ja` 'ná` jmée`na` lafa` dsea` fíi` i laguidseaang` quiá` ta` quiá!- jaléng` dsea` quiá!-, dsu` líi` líi` 'ná` e njmi`úung`na` e ni`ee`na` røø, jo lajoba` cuøøng` njóø` i dsea` quiá`na` do e njmér` laco` si`í` cajo. ⁴ Joba` mi` tí` li` njáa`tu Dsea` Jmáang` , i dsea` i laniing` do i jmoo` lafa` ta` ní` jo`se` , joba` 'ná` ni`íng`na` lajíi` e si`íng`na` quiá!- Fidiée` e jlo` eáang` e ja` tóø` jmíi` fa` e ni`íng` .

⁵ Jogui lajobi 'ná' cajo, jaléng' siming', 'né' jmée^na' náu'^na' jogui e jmi'goo'na' jaléng' dsea` cōøng'^. Jo lajiing` 'ná' ja` 'né' jmée^na' jløng'^na' quiá'^ rúng'^na', dsuco' lalab fé' fi' ni' ji' quiá'^ Fidiée^ li' fē' lala: Dseáng'^ teá` sée' Fidiée^ quiá'^ jaléng' dsea` ijmicóøng'^ yaang~, dsu' eáam' guiá'^ jmicóør'^ jaléng' dsea` i ja` jmoo` lajo dsu' ñi'bre e 'né' e nijmicóø'^ Fidiée^ quiá'r^.

⁶ Joba' cuøø'^ fi' yaang~na' e Fidiée^ nicár` nifí' quiá^na', co' íb` dsea` laniing^ 'gøng' cajo, jo lajoba' niseáin' 'ná' yú'^ mi' nití^ í^ quiá^na'. ⁷ Joba' fí^ i 'ná', dsea` rú^naa' dsea` quiá'^ Dsea` Jmáang^, 'naang'na' ca' jalé^ fi'fí^ dsu' e seeng'na' fi' jmidü^ la jo' guia^na' jalé^ e jo' fi' jaguo^ Fidiée^, dsuco' dsea` dobing' i eáang' to' fí^ing` 'ná' contøøng^.

⁸ Jogui 'né' e fí^ áá'na' røø', jogui cajo 'né' e siñiing^ áá'na' contøøng^ e laco' ja' nijmigóøng' fi' i 'ling'^ 'ná', dsuco' fí^ dseáng'^ 'ní' níim^bre jneaa^aa' e ngir' fi' la fi' na lafa' jaang' ie' e 'náng'ne' liing^ i nisáng'ne'. ⁹ Dseáng'^ ja` cuø'na' fi' e fui^ i 'ling'^ do nijmér^ e nijmigóøiñ^ 'ná' lajo, jogui jie' mi' tiúung'na' e já'^ líng'na' júu^ quiá'^ Dsea` Jmáang^, co' niñi^na' e jaléng' rúng' dsea` quiá'^ Dsea` Jmáang^ i seeng' fi' la'ung^ fi' jmidü^ røøb' ngüüñ^ iihuü^ laco' 'ná'. ¹⁰ Dsu' mi' ning^ e nical'ing'^ 'ná' jalé^ iihuü^ lajee^ cateá^, job mi' nijmé^ Fidiée^ e ni'uüng^ na' dsea` guiuüng^ dseáng'^ laco' si'fí^, jogui nijmér^ e nisíng'^ na' teá'gui fi' guia^ cöø'^ Dsea` Jmáang^, jogui e nita^ óo'na' e Fidiée^ dsea` nicá^ nifí' quiá^na'. Dsuco' dsea` dobing' i eáang' neáang' jneaa^aa', jo' nícató'r^ jneaa^aa' cajo e laco' ni'uüng^ na' dsea` i seeng' cöøng^ cöø'r^ lata^ colüng^ cöø'^ Jóor' Dsea` Jmáang^ . ¹¹ Jo' eáang' laniing^ 'gøng' dsea` do lata^ jee^ jalé^ e sea' fi' jmidü^ . Jo' lajob 'né' niliti^.

Júu^ guicóo'^ e lidséng^

¹² Jo' la'eáang' cöø'^ Silvano, jaang' dsea` rú^naa' i dseáng'^ i lajang'^ líng' dsea` quiá'^ Dsea` Jmáang^, nicajmée'^ e e ji'ji^ la e laco' nifón'^n 'ná' jogui e nícuøø'^ 'ná' bí^ e laco' nijmitaa^ óo'na' e lajalé^ e güea'^ e nical'ing'^ na' do cuø' li^ dseáng'^ e lajam'^ ba' 'neáang' Fidiée^ 'ná'. Joba' fí^ i 'ná' e lajob 'né' jmée^na' e teáam^ bi' teá^ fi' li^ niteáang^ na' cöø'^ Dsea` Jmáang^ . ¹³ Jogui jaléng' dsea` quiá'^ Dsea` Jmáang^ i neáang' fi' Babilonia i nicaguüng^ Fidiée^ do laco'gui' nicaguüñ^ 'ná', guieíñ^ júu^ guicóo'^ quiá^na' cajo, jogui lajobi i joo' o i sii^ Marcos. ¹⁴ Jogui se^na' guoo' rúng'^na' mi' jing' rúng'^na' ui^ e 'neáang' rúng'^na'. Jogui güiliseem^ba' juguiá^ júu^ røø^ lajiing^na' dsea` líng'na' dsea` quiá'^ Fí^naa' Dsea` Jmáang^ .

Jo' jii'^ job quiá'^ lana.

Jo' lanab jii'^ fé' ji' la'uü^ quiá'^ Tá^ Simón.

JÍ` e catí` tú` e cajme` TÚ` SIMÓN

¹ Jnea` Tú` Simón, jaang` dsea` i jmoo` lajíi` e iing` Fíi`naa` Dsea` Jmáang` jogui i siiñ` cuaiñ` quiá`r` , jmo`o e jí` la e catíng` 'ná` , dsea` i røø` nicangíng`na` e já`- líng`na` júu` quiá`- Fíi`naa` Dsea` Jmáang` laco`gui nicangíng` jnea`^ e já`- líng`na` júu` quiá`- dsea` do cajo, co` eáang` guiúng` Fidiée` cóo`- jneaa`aa` e nicaleáaiñ` jneaa`aa` jee` dsee` quií`ii` la'eáang` cóo`- Fíi`naa` Dsea` Jmáang` . ² Jogui íim`ba` lalíng` e güea` quiá`- Fíi`naa` Dsea` Jmáang` , jogui güiliseeng`na` juguiá`- júu` røø` la'eáang` e nicuíng`na` Fidiée` cóo`-gui 'ñia` Dsea` Jmáang` cajo.

Jial líng` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang`

³ Jo lalab fíi` i 'ná` , dsea` rú`naa` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` , e la'eáang` cóo`- güea`^ 'gøng` quiá`- Fidiée`ba` nicangíng`naa` jalé` e 'né`naa` e quiá`- jial nilisëe`naa` laco` catíng` e seeng` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` , co` nicató`- i dsea` do jneaa`aa` la'eáang` cóo`- güea` quiá`r` jogui la'eáang` cóo`- e eáam` guiúñ` e laco` nilicuíng`naa`r` . ⁴ Joba`la'eáang` cóo`- jalé` e nicangíng`naa` do, nicacuøb` Fidiée` júu` quiá`r` e niñíng`naa` jalé` e jlo`- niguo` quiá`r` , jo jalé` e júu` e nicacuø` Fidiée` do eáam` 'gøng` jogui eáam` quiíng` cajo, co` la'eáang` cóo`- e júu` joba` e nicangíng`na` e nica`naam`ba` jee` jalé` e 'li` , fa` jalé` e lf` dsíi` yaang` dsea` e sea` fí` jmigüi` la, jogui nicangíng`na` e nilíng`na` dsea` i seeng` cøøng` cóo`- dsea` do. ⁵ Jo ui`- e cajmée` Fidiée` jalé` e jo quií`na` , joba` 'né` e jmi`úung`na` e jmicuáam`bi` e já`- líng`na` júu` quiá`- Dsea` Jmáang` ; jo cóo`- e jo 'né` jmée`bi` lajíi`- e guiú`- cóo`- dsea` rúng`na` laco` catíng` ; jo cóo`- e jo 'né` njmée`bi` quií`- jial e laco` nilicuíng`gui` Fidiée` ; ⁶ jo cóo`- e jo 'né` jmée`na` jialco` ja` lf` áa`na` yaang`na` ; jo cóo`- e jo 'né` cuø` bi` yaang`na` e féng` áa`na` nañí` fa` e ngiing`na` iihuü` ; jo cóo`- e jo 'né` e dseáng`- lajang`- njáang`- yaang`na` fí` jaguó` Fidiée` e njmee`na` lajíi`- e iing` dsea` do; ⁷ jo cóo`- e jo 'né` jmée`bi` quií`- e njmicóo`- rúng`na` ; jo cóo`- e jo 'né` jmée`na` e njmi`neáang`na` dsea` rúng`na` .

⁸ Joba` song 'ná` jmi`úung`na` e jmoo`na` jalé` e la, jogui jmoo`bi` jalé` e jo laco` si`í` , joba` íim` ta` quií`na` e nilicuíng`gui` Fíi`naa` Dsea` Jmáang` jogui cajo seab` uiing` quiá`- jalé` e jmoo`na` do. ⁹ Jo dsu` jaléng`gui dsea` i ja` jmoo` jalé` e júu` la líiñ` lafa` jaang` dsea` tiuum` osi jaang` dsea` i jo` jné` røø` é, co` nical`im` dsíir` e Fidiée`bing` calíng` jalé` dsee` quiá`r` e laco` ca'uíng` dsea` do jaang` dsea` guiúng` mi` calí` já`- líiñ` júu` quiá`- dsea` do.

¹⁰ Joba` fíi`-guíi` 'ná` , dsea` rú`naa` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` , e 'né` jmi`úung`na` e niliseeng`na` e laco` cuø` li` e dseáng`- nicató`- Fidiée` 'ná` jogui e nicaguíñ` 'ná` cajo. Jo song jmoo`ba` lajo, joba` ja` dseáang` quií`na` e nijiung`na` fí` ni` dsee` . ¹¹ Jogui song jmée`na` jalé` e jo cajo, jo lajoba` nilita` óo`na` e Fidiée`bing` ni`íng`'ná` cóo`- e guiú`- fí` jmigüi` cóo` fí` li` güiing` Fíi`naa` Dsea` Jmáang` quiá`r` ta` lata` , i` dsea` i` caleáang` jneaa`aa` jee` jalé` dsee` quií`ii` .

¹² Joba` dseáng`- njmee`bi` e njmiguiém`bi` áa`na` jalé` e júu` na contøøng` , nañí` fa` lajam`- e niñí`na` e júu` jo jogui e niteáang`na` teá` fí` güiú`- cóo`- dsea` do lf`- laco` jíi`- e nica`e` dsea` 'ná` . ¹³ Dsu` jnea`gui lajee` e seen` fí` jmigüi` la líi`- n e catíim`- baa e niliúun`- n `ná` e niguiéng` áa`na` jalé` e júu` na. ¹⁴ Dsu` lanagui Fíi`naa` Dsea` Jmáang` nícajmea`r` jnea` júu` e jo` huøø` seeng` güií fí` jmigüi` la, ¹⁵ joba` dseáng`- njmee`bi` e niguiém`bi` áa`na` e júu` la mi` ning` e ningán`n fí` jmigüi` cóo` .

Mi~ cangá~ dsea` jial tíí' 'gøng' Dsea` Jmáang~

¹⁶ Jo niça'é'naa' 'ná', dsea` rú'naa', quiá'~ jial tíí' 'gøng' Fíi'naa' Dsea` Jmáang~ jogui jial líí' mi~ nijáa'tur fí jmigüí la calé' catú~, jo dseáng~ lajang~ e júu~ jo, jo o' júu~ e cuóøng` nijmi'uíng~ dsea` e nijmé'r~ e ja` mí' cangar', co' dseáng~ e já'~ e cane~naa' cóo~ jmini~naa' yee~baa' jial tíí' 'gøng' Fíi'naa' Dsea` Jmáang~. ¹⁷ Co' cane~baa' mi~ca'e' Tiquí'ii' Fidiée` jnea'~ jial lííng' Dsea` Jmáang~ cóo~ jalé~ e niing~ 'gøiñ' do, jogui ie~ job canú~naa' mi~ café' Fidiée` catí~ñifi~ quiá'r~ lala cuaiñ~ quiá'~ Dsea` Jmáang~: "I lab Joo'oi 'neáan'n eáang', jo dsíng~ iáang' dsii~ cóo'r~." ¹⁸ Jo jneab~ dsea` canú~naa' e júu~ jo e jáa' ti~ yú~ jmigüí, co' taam~baa' cóo~ Fíi'naa' Dsea` Jmáang~ e fí yú~ mó~ e güeang~ do ie~jo.

¹⁹ Jo e jo dseáng~ e lita~gui dsí~naa' e já'~ e júu~ e caguiá' jaléng~ i dsea` i café' cuaiñ~ quiá'~ Fidiée` malíi~gui eáang', jo e júu~ job dseáng~ 'né~ e jmi'goo' 'ná~ cajo, co' e júu~ jo líí' lafa' coo~ jí~ quiá'~ candíi~, jo e joba' jmáng~ dsea` ta~ mi~ canuu~. Jo e jo jneá` cartí~ nijneá~ e jmií~ e nití~ mi~ nijáa'tu Dsea` Jmáang~ fí jmigüí la e líiñ~ lafa' i náu~ ée~ i camíng~ i jnéeng~ fí yú~ jmigüí mi~ la'ee~. Jo ie~ jo jaléng~ 'ná', dsea` lííng'naa' dsea` quiá'r~, jo niliseeng`gui lafa' fí li~ náu~, co' ni'uíng~na' dseáng~ laco' la lííng' dsea` do 'ñia'r'. ²⁰ Jo dsu~ e júu~ laba' iin~n e niliñ~na', e jíi~ coo~júu~ e cajme' jaléng~ dsea` i café' cuaiñ~ quiá'~ Fidiée` fí ni~ jí~ quiá'r~ dseáng~ ja` café'r` o'gui cajmáer' júu~ e~ guóng~ e júu~ jo dseáng~ laco' iññ~ yaaiñ~. ²¹ Co' jaléng~ i dsea` i café' cuaiñ~ quiá'~ Fidiée` do ja` café'r` júu~ dseáng~ laco' iññ~ yaaiñ~, co' lí~ lí~ café' jaléng~ i dsea` do la'eáang' cóo~ 'ñia' Jmiguí quiá'~ Fidiéeb~.

2

Jaléng~ dsea` i e' júu~ e o' já~ (Judas 4-13)

¹ Jo lala fíi~guí 'ná', dsea` rú'naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~, e lamí~jéeng`gui calisém` dsea` jee~ dsea` Israel i cajmicaang~ e café'r` cuaiñ~ quiá'~ Fidiée`, dsu~ o' já~, co' e júu~ e caguiar' do jmang~ júu~ e o' já~; jogui lajee` lanab cajo niliseeng` dsea` i nijmicaang~ e líiñ~ tifa' i e' júu~ quiá'~ Fidiée`, dsu~ júu~ e o' já~ba' ni'er~ jee~ 'ná', dsea` lííng'naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~. Jo jaléng~ i dsea` la'í~ e iim~ ni'er~ e júu~ e 'lée~ do e o' já~, jogui nifé'r` ga` uii~ quiá'~ Fíi'naa' Dsea` Jmáang~, jogui i dsea` la'í~ fé'r` e ja` cuíiñ~ i dsea` i caquí~ jalé~ dsee~ quiá'~ dsea` jmigüí. Joba' lajmináb~ niquidsí~ Fidiée` í~ quiá'~ i dsea` la'í~, jogui nicuó~rein~ iihuí~ cajo e catíiñ~ uíi~ quiá'~ jalé~ e nicajmáer` jogui e mi~ 'noobí jmóor'. ² Jo fíim~ dsea` niligøøiñ~ cóo~ e júu~ e o' já~ do, jo nisíng~tu yaaiñ~ e fí ga` do, jo uíi~ jaléng~ i dsea` la'í~ gab` nifé~ dsea` uii~ quiá'~ fí~ guiá~ quiá'~ Dsea` Jmáang~. ³ Jo uíi~ e lí~ dsíi~ jaléng~ i dsea` i e' jalé~ e 'li~ do cuub~, joba' nilí'r~ e nijmigøøiñ~ 'ná~ cajo cóo~ jalé~ e júu~ e o' já~ e er` do. Jo dsu~ nisijéeb~ e fí li~ 'li~ do quiá'r~ fí li~ jo' mií~ sea`gui, dsu~co' tí~ nití~ í~ e Fidiée` niquidsí~ í~ quiá'r~.

⁴ Jo níne~naa' guiá~ e ja` ca'íng~ Fidiée` dsee~ quiá'~ jaléng~ ángeles i ca'ée` dsee~, dsu~ lí~ lí~ cangojéeiñ~ fí li~ lib~ jaléng~ fí jo fí li~ nuu~ sób~ caseáang`neiñ~ do e si'ñúuiñ~ do cóo~ ñí~ cadena cartí~ mi~ niquidsí~ Fidiée` í~ quiáiñ~ do.

⁵ Jogui lajobi níne~naa' guiá~ e ja` ca'íng~ Fidiée` dsee~ quiá'~ jaléng~ dsea` dsee~ dsea` qui~ i caliséng` malí~, co' ie~ jo Fidiée` cacuø~rein~ do iihuí~ e cajmáer` e ca'lá~ jmií~ fí la'úng~ fí jmigüí e quiá~ cajum~ lajiim~ dsea` i sooo~dsíi~ i cajmáer` ga` do. Jo dseáng~ lajíi~ Noébing` i caseáang`gui, co' jíi~ lbing` i ca'ée` e guiá~ laco' catíiñ~ fí quini~ Fidiée~, jo lajob cajo caseáam`bi guiáng`gui dsea` sinuu~ quiá'r~ ie~ jo. ⁶ Jogui lajob cajo ca'lím~ Fidiée` jaléng~ dsea` i seeng` fí

fí` Sodoma cóo`~gui fí` fí` Gomorra e cacoo` eáang` fí` jo cartí` caje` yaang` fa` e laco` niliñ` jaléng` dsea` i niliseeng` cøøng`gui e lajob iihuú` ni`ing` jaléng` dsea` i jmoo` ga` i`nì` níing` Fidiée`.⁷ Dsu` ie` jo caleáam`bre jaang` dseañ` i sii` Lot, co` jaang` dsea` guiúm` líng` í, jogui eáam` óor` fí`fí` cóo`~ jalé` e 'li`^ e nír` e jmoo` jaléng` i dsea` i seeng` fí` lí` táaiñ` do.

⁸ Jo lacoo` jmiib` i dsea` guiúng` i sii` Lot do seeiñ` e eáam` óor` fí`fí` cóo`~ i dsea` i soo` dsíi` do uí`^ e nír` jogui e núur` jalé` e 'li`^ e jmoo` i dsea` 'líng`^ do. ⁹ Jo co` já`~ jalé` e la, joba` nine`naa` guiú`~ e ja` huíng` quiá`~ Fí`naa` Fidiée` e láaiñ` jaléng` dsea` jee` jalé` iihuú`. Jo nine`naa` cajo jial cuø` Fidiée` iihuú` jaléng` i dsea` i jmoo` ga` cartí` mi` niquidsir` í` ñia`r` quiá`~ i dsea` la`í. ¹⁰ Jo lajee` lajaléng` dsea`, eáang`gui nicuø` Fidiée` iihuú` quiá`~ jaléng` dsea` i lí` dsíi` e jmóor` jalé` e 'li`^ lajee` la`ó` yaaiñ` jogui i ja` iing` e Fí`naa` Fidiée` quier` nifí` quiá`r` . Jo jaléng` i dsea` la`í líb` líiñ`, jogui teáb` dsíi` jmér` lí`^ doñí` ee` e 'li`^, jogui ja` 'gó`r` e fé`r` ga` uii` quiá`~ jaléng` i 'gøng` i ja` jnéeng` i seeng` fí` yú`^ jmigüí`.¹¹ Jo jaléng` ángeles i líng` guotii` quiá`~ Fidiée`, nañi` fa` íbing` dseáng`^ e sea`gui bí` quiá`~ laco` i dsea` i e`júu` e o`já`~ do, jogui nañi` fa`sea`gui fí` quiá`r` cajo laco`gui i dsea` í, dsu` niñi`bre e ja` dseeng` fa` e nifé`r` ga` fí` quini` Fí`naa` Fidiée` uii` quiá`~ jaléng` i 'gøng` do i ja` jnéeng` i seeng` fí` yú`^ jmigüí`.

¹² Jo dsu` jaléng` i dsea` i e`júu` e o`já`~ do líiñ` lafa` jó` núub` co` ja` e ngáiñ` jíi`~ coo`, co` lí`^ seeiñ` lajob; co` jó` núu`bing` i líng` e líco` ngáang`~ne` e sáng` dsea` í`re` jo jngaiñ`, joba` lajob líng` jaléng` i dsea` la`í, co` fé`r` ga` uii` quiá`~ jalé` e ja` ngáiñ` do. Dsu` lajob nidsingúiñ` e ni`im` quiá`r` cajo mi` nití` í` quiá`r` laco`gui júung` jaléng` i jó`í, ¹³ jo røøb` ni`ing` i dsea` la`í iihuú` laco`gui nicajmeáñ` jaléng` dsea` rúiñ` i jiéng`gui. Jo dseáng`~ ja`í` líng` jaléng` i dsea` í` e jmóor` lajo` mi` jmií` , co` líco` i` dsíi` e eáam` juguiá`~ seeiñ` e lí` dsíi` jalé` e sea` fí` jmigüí` la; dsu` dseáng`~ gab` lí` e seeng` jaléng` i dsea` la`í jee` 'ná` i tá`~ mii`~ lajee` ee`go` jmií` jmoo`na!, jo i dsea` la`í líco` jmi`iáang` dsíi` lajíi`~ e lí` dsíi` yaam`bre fí` jmigüí` la mi` ee`go` jmigøøiñ` dsea`.

¹⁴ Jo jaléng` i dsea` la`í ja` lí` níiñ` jaang` dseam` e fa` ja` suuiñ`; jo dseáng`~ ja` fí`m`bre e beáng` dsee`~ yaaiñ` . Jogui eáam` jmóor` ta`~ jmi`óo` e cøøiñ` dsíi` jaléng` dsea` i ja` mi` teáang` teá`cói`~ júu` quiá`~ Dsea` Jmáang` , jogui dseáng`~ tí` i dsináang` cuub` líiñ`. Jo uí`~ quiá`~ jalé` e 'li`^ e jmoo` i dsea` la`í, joba` dseáng`~ 'niab` Fidiée` nibiñ` jaléng` i dsea` í. ¹⁵ Jo si`im` dsea` do lana, co` nicatú`bre e teáaiñ` fí` guiú`~ cói`~ Dsea` Jmáang` . Jo nicajméer` laco` cajmée` jaang` dsea` i si`í` café` cuaiñ` quiá`~ Fidiée` malíi`gui i calisí` Balaam, jó`o` jaang` dseañ`~ i calisí` Beor, co` i dsea` í lí`^ lí` cajmée` lí`^ doñí` ee` e ga` e laco` nlli`r` cuub` lami` líiñ` , ¹⁶ jo dsu` i dsea` í cajíim`bre uí`~ e dsee`~ e ca`eér` do, co` cajíim` bú`~ quiá`r` ír` , co` i bú`~ do café`re` laco` fé` dseab` , jo job mi` cajníng`ne` lajíi`~ e lí` dsíi` i dsea` do.

¹⁷ Jo jaléng` i dsea` í`i` e`júu` e o`já`~ do líiñ` laco` dsea` i ja` ta`íng` , co` líiñ` lafa` coo` ojmí` lí` ja` a`~ jmií` , osi lafa` jnií` e dsiguíng` cói`~ gui` e ja` quié` jmií` é; jo Fidiée`bing` cacuø` e nisi`íng` i dsea` do dseáng`~ e nidsiliñ` fí` lí` nuu` sò` lata` . ¹⁸ Co` yaam`bre guiar`júu` e róo` jogui júu` e ja` uiing` sea` , jo cói`~ e ga` e sitíiñ` jmoor` do jogui cói`~ jalé` e lí` dsíi` yaaiñ` do cøøiñ` dsíi` jaléng` dsea` i nabi`lé` já`~ líng` júu` quiá`~ Dsea` Jmáang` jogui e nabi`nicanaaiñ` e 'naaiñ` yaaiñ` jee` jaléng` i dsea` dsee`~ dsea` qui` do. ¹⁹ Co` i dsea` i e`júu` e o`já`~ do si`r` jaléng` i dsea` do e cuøøm` lí` jmeiñ`~ jalé` e iñ` , jogui ja`'nè` jmitiñ`~ júu` quiá`~ Fidiée` , dsu` o`já`~ e júu` e ca`er` do, co` yaam`bir` líiñ` lafa` dsea` i si`niñng` cói`~ jalé` e 'li`^ e sea` fí` jmigüí` la; co` niñi` dsea` e lí`~ doñí` i` dsea` i nicajáng` ñia`~ e nijmér` jalé` e 'li`^ e sea` fí` jmigüí` la líiñ` lafa` i dsea` i nicalí`~

e quiá' r' ta~ quiá' r' jalé' e 'li'^ e jmóor' do. ²⁰ Jo dse'a' jaléng' dsea` i nicalicuiing` Fíi'naa' Dsea` Jmáang` i láang` dsea` jee` jalé' dsee` quiá' r', jo la'eáang' cóo'^ e joba' nica'naang` yaaiñ~ jee` jalé' e 'li'^ e jmóo` dsea` fíj migüi' la, jo dse'a' song caquing`-tu j dsea` do e fíj ga` do jo cajmée` tur jalé' e 'li'^, jogui niquiú`-tu ta~ quiá' r' jalé' e jo, joba' eáang'gui ga` ni'uïng` quiá' r' laco'gui lami` jéeng'gui ie` lami` ná`-gui e nilicuiin` Dsea` Jmáang`. ²¹ Joba' guiá`-gui quiá`- jaléng` i dsea` la'í fa' e ja` mí` canaaïñ` e teáaiñ` fíj guiá`- cóo`- Dsea` Jmáang` laco'gui catá` tur jalé` e nicangíiñ` do mí` nicalicuiin` dsea` do jogui e nicasíñ` yaaiñ` fíj guiá`- cóo`iñ` do. ²² Co` nicalitib` cóo`- jaléng` i dsea` la'í lajíi` júu` e róo` e fé` lala: "Yaam` dsii` gó`ture' ná` quiá`-re' e ná`re' do"; jogui "Jaang` cú` i dseáng`- lalí` calá`- nitáang`-tu 'nia're' jee` jmijíi".

3

Mí` nijáa'tu Fíi'naa' Dsea` Jmáang` fíj migüi' la

¹ Joba' fíi`-guiú 'ná', dsea` rú`naa' dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` i iin`n eáang', la catí túb` e jí` la e jmo'o e catíing`-na!. Jo e jí` la cóo`-gui e lami` jéeng'gui do jmo'o e laco' ni'í` áa'na' røø` jogui e ni'ee`-na' guiá`- laco' catíing` e jmóo` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang`. ² Jogui iin`n e jmiguiéng` áa'na' jalé` e júu` e casée` jaléng` i dsea` i café` cuaiñ` quiá`- Fidiée` malii`gui eáang', jogui cajo iin`n e nitó`-óo'na' lajíi` júu` quiá`- Fíi'naa' Dsea` Jmáang` i láang` jneaa`-aa' jee` dsee`- quí`-ii'; jo jaléng` i dsea` apóo`bing` i ca'e`- jneaa`-aa' jalé` e júu` jo.

³ Jo e lab e niing`-gui e 'né` e nitó`- áa'na' nífi` quiá`- e júu` la, e mí` tí` lí` nijaquiéeng` e ni'íing` jmigüi', nijaliíng` jaléng` dsea` e lí`- niliseeiñ` e jmóor` lajíi`- e ga` e lí` dsíir` yaam`-bre, jogui jaléng` i dsea` la'í nijmér` ta` lóø` cóo`- jalé` júu` güeang` quiá`- Fidiée` jogui cóo`- dsea` quiá`r` cajo, ⁴ jo nijmér` ta` jmíngíi` lala cóo`- júu` e lóø: "¿E`gui calí` cóo`- lajíi` júu` e sisée` e quiá`- si'í` e nijáa'tu Dsea` Jmáang` calé` catú` fíj jmigüi` la? Dse'a' ningoo`jiu jíi` e cajung` Dsea` Jmáang` do, jo ja` e lí` e nigüéeng`-tu dsea` do fíj la, dsuco` ja` ee` sisíing` jíi`- coo` jalé` e sea` fíj jmigüi` la, co` røøb` lí` laco` lí` lami` uiing` do lí` lana cajo." ⁵ Jo dse'a' o` já`- e laco` fé` i dsea` do, co` 'né` e ní`- 'ná` e jaléng` i dsea` la'í ja` iin`- fa' e nicár` cuente e latí lajíi` malí`ba` nisea` latøøng` yá` jmigüi` la'eáang` cóo`- júu` quiá`- Fidiée`, jo la'eáang` cóo`- ta` e caquia` Fidiée`ba` cajo e cagüí`- guóo`- uó`- fíj jmíi`- jogui la'eáang` cóo`- jmíi`ba` cajmér` e jo cajo. ⁶ Jo ie` malí` do ca'ím` jaléng` dsea` jmigüi` la'eáang` cóo`- jmíi` cajo, co` ca'á` jmíi` fíj ni` la'úng` guóo`- uó`-. ⁷ Jo dse'a` latøøng` jmigüi` cóo`-gui guóo`- uó`- e sea` lana nisisée` e quiá`- e nicób`, co` lajob ta` e caquia` Fidiée` e nilí`. Jo cóo`- e jí` job nicáng` dsea` mí` tí` lí` nití`- í` e niquidsi` Fidiée` í` quiá`- lajaang` lajaang` dsea` jmigüi`, jo ie` job mí` ni'iing` jaléng` dsea` i ja` calináa`- jalé` júu` quiá`- Fidiée`.

⁸ Jogui fíi`-bíi` 'ná` e la, dsea` rú`naa' i iin`n eáang', jie` mí` íing` áa'na` e la: Røøb` tí` quiá`- Fíi'naa' Dsea` Jmáang` e coo` jmíi` osi coo` mil jíi` é, co` líing`- dsea` do e lafa` coo` jmíi`- quiá`r` e coo` mil jíi` do, jogui e coo` mil jíi` do líiñ`- lafa` coo` jmíi` tøøm`-. ⁹ Jo ofa` jmíi`-ing` Fíi'naa' Dsea` Jmáang` e nijmitir` lajíi`- júu` e nicacuør` lami` jéeng'gui laco'gui í` dsíi` i líing` dsea`, dse'a` o` lajo, co` e eáang` féng` dsíib` dsea` do, co` ja` iin`- fa` lí`- e nidsiliing` jíi`- jaang` dsea` lajo fíj lí`- lí`-, dse'a` iing` dsea` do e lajíi`- dsea` niquí`- njing` yaaiñ` fíj quini` Fidiée`, jo lajoba` ni'náang` dsea` jee` jalé` dsee` quiá`r`-

¹⁰ Dse'a` dseáng`- jáb`- e nijaquiéem` e jmíi`- e nijáa'tu Fíi'naa' Dsea` Jmáang` calé` catú` fíj jmigüi` la, jo jíi`- ja` jíi`- nililí`-, co` nijáar` lajee` ja` níiñ` dsíi` dsea` laco` mí` ngí` jaang` dsea` i jmóo`- mi`- uóø`-. Jo ie` job mí` ni'íi`- eáang` car` niféng` dsea` mí` ninga` la'úng` fíj yá` jmigüi`, jogui ni'íim` jaléng` i seeng` fíj

yá' do cajo, co' nicám'bre cóo'~ ji~, jogui lajobi guóo'~ uó~ cóo'~ jalé~ e sea` fí~ jo, nicób' cóo'~ ji~ cajo.

11 Jo co' lajib` e sea` fí~ latøøng~ jmiгüї nicó` cartí ni'ling~, joba' 'né~ e ni-jmiñüing` áa'na' e ni'naang~ yaang~na' jee~ jalé~ dsee~ quí~na', jogui contøøm~ 'né~ jmée~na' lajíi~ e iing~ Fidiée~ car` ngocáng~ óo'na'. **12** Jo jmée~na' jalé~ e jo lajee~ e nisijeem`ba' e jmiі~ e nijaa'tu Fidiée~ fí~ jmiгüї la, jo jmi'úum`ba' e nigüeá` lajminá~ e jmiі~ jo. Jo mi~ nití~ e jmiі~ jo, ni'lim~ la'ung~ jmiгüї co' nicób', jogui jaléng~ i seeng~ fí~ yá'~ jmiгüї nijmíim~bre cóo'~ e niing~ ji~ do cajo. **13** Dsu' jneaa~guíi, dsea` líi'naa' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~, sijeeng~naa' jmiгüї e 'míib~ cóo'~gui guóo'~ uó~ e 'míib~ cajo lí~ laco' lajíi~ júu~ e nicacuø' Fidiée~ lamí~ jeeng~gui e nicacuø'r' jneaa~aa', jo lajalém~ i niliseeng~ e fí~ jmiгüї 'míi~ do líiin~ i guiúng~ i jmoo` lajíi~ e iing~ dsea` do jogui i güeang~.

14 Joba' fíi~guíi 'nú', dsea` rú'naa' i iin~n eáang~, e lajee~ e sijeeng~na' jalé~ e jo, jmee~ba' úung~ quí~na' e nijmée~na' jmang~ e guia~ e laco' mi~ nigüeeng~tu Fidiée~ fí~ jmiгüї la calé~catú~, e niguiéiñ~'nú' e seem`ba' juguiá~ júu~ røø` e ja` si'ling~na' fí~ quinir~ jogui e ja` dsee~ røøng~na' jíi~'coo'. **15** Jogui téé~ áa'na' e contøøm~ féng~ dsíi' Fíi'naa' Dsea` Jmáang~ e laco' tí'bi niquí~ nijíng~ yaang~na' fí~ quini~ dsea` do e laco' níl~na' nileáng~na' jee~ jalé~ dsee~ quí~na'. Jo quiá~ lajobi cajo, jaang` dsea` rú'naa' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ i ii~naa' eáang~ i sii` Paa` nicajme'r' jalé~ ji~ e quiá~ jial laang` dsea` jee~ dsee~ quiá'r~ lí~ laco' jíi~ e cacuø' Fidiée~ quiá'r~ e tiiñ~ngáiñ~. **16** Jo fí~ ni~ jalé~ e ji~ e nicajme` dsea` do, røø` nicaféiñ~'nú' cuaiñ~ quiá~ laji~ e júu~ e quiá~ jial laang` dsea` jee~ dsee~ quiá'r~, nañí` fa' jee~ e ji~ jo sea`bi e huíng~ e ningáng~ jaléng~ i dsea` i ja` ngáng~ e júu~ jo cóo'~gui jaléng~ dsea` i ja` mi` teáang~ teá` cóo'~ jalé~ e júu~ jo cajo, co' jaléng~ i dsea` la'lí~ lí~ riquib` fé'r` e~ guóng~ e júu~ e er~ do, jogui jmisíim~bre cajo e~ guóng~ e júu~ quiá~ Fidiée~ caguiee~gui do, dsu' mi~ jmoo` lajo lico` güiéng~ yaaiñ~ fí~ lí~ lí~ latab~.

17 Joba' fíi~guíi 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ i iin~n eáang~, co' 'nú' dseáng~'niñí`ba' guia~ jial líi~ e júu~ la, joba' fíi~'nú' e jmeáang~'na' i~yaang~na' e laco' ja` nijmigøøng` dsea` 'nú' e laco' fa' e níl~r` e nitiúung~na' Fíi'naa' Dsea` Jmáang~. **18** Dsu' 'nú' lí~'né~ e nijmicuúim`bi` eáang`gui Fíi'naa' Dsea` Jmáang~, co' ib` dsea` láang` jneaa~aa' jee~ jalé~ dsee~ quí~ii~, jogui 'né~ e niline~guíi jial tíi` neáang` dsea` do jneaa~aa', dsea` i ja` catíng~ lajo. ijoba` majmifém`baa' dsea` do contøøng~ jogui lajob lata~!

Jo lajob nilí~.

Jo lanab jíi~'fél~ ji~ e catí~tú~ quiá~ Tú~ Simón.

Ji` la'uii~ e cajme' JUAN

E~ uiing~ e cali~ e ji`la

¹ Lalab fii` i`ná` e fi` ni` ji` la cuaiñ~ quiá`- jaang` i`niiseeng` lajii`- mi` ná`- gui nitiroo` jmigüi`. Jo dsea` i` dseáng`- niicaná`baa` jial fé`r, jogui nicaneem`baa`r dseáng`- quini`naa` lana, jogui nicalé`naa` cuente e dsea` la jneaa`aab` líiñ`, co` quiá`- lanab nicalisé`naa` cóo`r` la'ó` jnea`, dsea` oo`naa` ta` quiá`- Fidiée`. Jo dsea` íb` Dsea` Jmáang` i` cuo` e ee` dsea` lata` cóo`- Fidiée`. ² Jo i` dsea` i` cuo` e jo` dseáng`- niça`éem` `ñia`r` fi` jmigüi` la, jo` nicaneem`baa`r, joba` nicaníi`naa` júu` quiá`- jalé` e nicané`naa` quiá`r` ; jogui lana guia`naa` júu` jee` `ná` quiá`- i` dsea` i` cuo` e ee` dsea` lata` cóo`- Fidiée` do, jo` dsea` íb` cajo` i` caguá` fi` ñíff` lamí` jéeng`gui cóo`- Tiquiá`r` , jogui i` Tiquiá`r` do nica`éem`bre dsea` do jee` jneaa`aa` fi` jmigüi` la. ³ Jo lajob júu` e guia`naa` jee` `ná` quiá`- lajii`- e nicané`naa` jogui lajii`- e niicaná`naa` quiá`- dsea` i` , co` ii`naa` e `ná` seeng`naa` cøøm` cóo`- jnea` laco`gui jnea` cøøm` see`-naa` cóo`- Tiquí`ii` Fidiée` dsea` guiing` ñíff` coliing`gui cóo`- Jóor` Dsea` Jmáang` . ⁴ Joba` jmo`naa` jalé` e júu` la quií`naa` e laco`nicuó`- e iáang` dsi`naa` laco` si`í`.

Fidiée` líiñ` jaang` ijing` jlo`

⁵ Jo e lab e júu` e ca`e` Dsea` Jmáang` jnea`, jo e job e ée`naa` `ná` lana, e Fidiée` líiñ` jaang` i`jing` jlo` , jo jii` capí`- e náu` sò` ja` sea` quiá`r` . ⁶ Jo mi` fé`naa` e cøøm` see`-naa` cóo`- Fidiée` , jogui dsu` lajee` jo` beáam`- dsee` yee`naa` laco`gui la jmoo` i` dsea` i` seeng` fi` lí` náu` sò` , joba` jmigóøm` yee`naa` cóo`- e fé`naa` do jóng, co` ja` jmoo`naa` laco`gui la iing` Fidiée` e nijmó`oo` . ⁷ Dsu` song see`-naa` cøøng` cóo`- Fidiée` i`jing` jlo` do, joba` cøøm` see`-naa` lajee` la'ó` rú`naa` , dsea` líi`naa` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` , jogui nileám`baa` jee` dsee` quií`ii` la'eáang` cóo`- jmi`øøng` Jesús i`líng` Jóor` Fidiée` e catuu` mi` cajúiñ` .

⁸ Jo mi` fé`naa` e ja` dsee` røø`naa` jii`- coo` , joba` líi` lí`- jmigóøng` yee`baa` jóng, co` ja` lée`ee` júu` já`- quiá`- Fidiée` . ⁹ Jo dsu` song jmoo`baa` júu` røø` uií` quiá`- jalé` dsee` quií`ii` fi` quini` Fidiée` , joba` dseáng`- nisita`dsi`naa` e guiáb` ée` Fidiée` cóo`- jneaa`aa` , jogui jmiti`bre júu` quiá`r` e íim`bre jalé` dsee` quií`ii` jogui láain` jneaa`aa` jee` jalé` e ga` e jmoo`naa` . ¹⁰ Jo dsu` song fé`naa` e ja` dsee` mi` ca`e`naa` jii`- coo` , joba` líi` e lafa` fé`naa` e adseaam` Fidiée` song lajo; jo ja` lée`ee` dseáng`- lajang`- júu` já`- quiá`- dsea` do song lajob fé`ee` .

2

Dsea` Jmáam`bing` mi` Fidiée` cuaiñ` quií`ii`

¹ Dsea` rú`naa` i`neáan`n eáang` , jmo`o e júu` la e catíing`naa` e laco`ja` ee`naa` dsee` . Jo nañí` fa` sea`bre mi` jiúng`naa` ni` dsee` , dsu` seem` jaang` i`jmicóo`- jneaa`aa` i`mi` Tiquí`ii` dsea` guiing` ñíff` cuaiñ` quií`ii` , jo` íb` Dsea` Jmáang` i` ée`guiú`- do. ² Jogui dsea` íb` i` cajúng` fi` dse` crúu` e laco`ca`íng` lajii`- dsee` quií`ii` e røø`naa` fi` quini` Fidiée` . Dsu` o` jii`- dsee` quií`ii` yee`ee` dsea` líi`- dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` e ca`íñ` , co` lajob ca`íñ` dsee` quiá`- lajiing` dsea` jmigüi` cajo` .

³ Jo song náu`baa` jalé` júu` quiá`- Fidiée` , joba` nisitab` dsi`naa` e nicalicuím`baa`re jóng. ⁴ Jo song seeng` dsea` jíñ`- e cuíim`bre Fidiée` jo` dsu` ja` náu`r` lajii`- júu` quiá`- dsea` do, joba` i` dsea` i` líiñ` jaang` i`adseaang` , co`

ja` quier` júu^ já` quiá` Fidiée^. 5 Jo dsu` song seeng`gui dsea` i` contøøm` nüu`~ júu^ já` quiá` dsea` do, joba` lita` dsi`naa` e dsea` i` 'neáam`bre Fidiée` laco` si`l`^; jo song jmoo`baa` lajo, joba` line`naa` e cøøm` see` naa` cøo`~ Fidiée^. 6 Jo song seeng` dsea` i` jíng`~ e cøøm` seeiñ` cøo`~ Fidiée`, joba` 'né` ni'ér` laco`gui ca`ée` 'ñia` Dsea` Jmáang` fí` jmigüi` la.

Júu^ 'né` liti` e nisea` lati` mi` uiing`

7 Dsea` rú`naa` i` 'neáan`n eáang`, ja` líi` laco` cøo` júu^ 'míi`~ e júu^ e 'né` liti` quiá`~ Fidiée` e jmo`o la e catíng`na`, co` e lab cajo` e ca`íng`~ 'ná` lati` mi` calicuíng`na` Dsea` Jmáang`. Jo e júu^ e 'né` liti` do ja` sisíng` cøo`~ e júu^ e ca`íng`~ 'ná` lami` jéeng`gui do. 8 Jogui dsu` e júu^ e 'né` liti` e jmo`o la quí`na` lana laco` cøo` júu^ 'míib` líi`; jo dseáng`~ jáb`~ e júu^ jo, jo cajmitib` Dsea` Jmáang` laco`gui jmití` 'ná` cajo, co` nicango`íim` e nüu` sò` do, jo lana nicanaang` jíng` i` jíng` jlo`~ do.

9 Jo song seeng` dsea` i` jíng`~ e cøøm` seeiñ` cøo`~ i` jíng` jlo`~ do jo dsu` 'nì` níim`bre dsea` rúiñ`, joba` i` dsea` i` ff` lí` nüu` sò`bi seeiñ`. 10 Jogui i` dsea` quiá`~ Dsea` Jmáang` i` jmi`neáang` rúng`, cøøm` seeiñ` cøo`~ i` jíng` jlo`~ jo ja` e uiing` sea` quiá`r` e nitéiñ` ff` ni` dsee`. 11 Jo dsu` i` dsea` i` 'nì` níing` rúng` do, seem`bir e jmóor` laco`gui la jmóo` dsea` i` seeng` ff` lí` nüu` sò`; jo jíi`~ ja` ñir` jie` ff` lí` ngóor`, co` ff` lí` nüu` sò` dob seeiñ`, joba` líi` lafa` tiuum`bre.

12 Dsea` rú`naa` i` lafa` joo`o, jmo`o ejúu^ la e catíng` 'ná` quiá`~ e jmiguiéng` áa`na` e nicalíim` Fidiée` dsee` quí`na` la'eáang` cøo`~ jalé` e calíng` Dsea` Jmáang` ff` dse` crúu^. 13 Jogui jmo`guí` e júu^ la quí` 'ná`, dsea` líng`na` dsea` cøøng`~ jee` dsea` quiá`~ Dsea` Jmáang`, quiá`~ e jmiguiéng` áa`na` e nicuíim`ba` i` niseeng` lajíi` mi` nü`-gui nitiroo` jmigüi` do. Jogui jmo`guí` e júu^ la quí` 'ná`, dsea` i` ni'lé` cuíng`na` Dsea` Jmáang`, quiá`~ e jmiguiéng` áa`na` e nicalí`-ba` e jo` lí` fii` i` líng` jmigøøiñ` 'ná`.

14 Dsea` rú`naa` i` lafa` joo`o, nab nicajmée`~ e quí`na` e laco` nijmiguiéng` áa`na` e nicalicuíim`ba` Tiquí`ii` Fidiée`. Jogui nicajmée`~baa quí`na` cajo` jaléng` 'ná`, dsea` líng`na` dsea` cøøng`~ jee` dsea` quiá`~ Dsea` Jmáang`, e jmiguiéng` áa`na` e nicuíim`ba` i` niseeng` lajíi` mi` nü`-gui nitiroo` jmigüi` do. Jogui nicajmée`~bí` quí` 'ná`, dsea` i` ni'lé` cuíng`na` Dsea` Jmáang`, e jmiguiéng` áa`na` e nica`íim`ba` júu^ quiá`~ Fidiée` car` ngocáng` óo`na`, jo ja` mi` catiúung`na` jíi` capí`~, jo nicalí`-ba` e jo` lí` fii` i` líng` jmigøøiñ` 'ná`.

15 Joba` ff` guí` jaléng` 'ná` e ja` síng` yaang`na` ff` ga` o`gui jmoo`na` dsináang`na` jalé` e 'li`~ e sea` ff` jmigüi`~; jo song seeng` dsea` i` jmoo` lajo, joba` i` dsea` i` ja` 'neáaiñ` Tiquí`ii` Fidiée`. 16 Co` jalé`~ e 'li`~ e lí` dsu` dsea` ff` jmigüi` la ja` jáa` quiá`~ Tiquí`ii` Fidiée`, co` quiá`~ i` lím`~ lí` jáa` do cofa` jalé` e la: mi` lí` dsu` dsea` jalé`~ e iing` ngúú` táaiñ` ff` jmigüi` la, jogui mi` dsináaiñ` lí`~ doñí` ee` 'li`~ cangár` ff` jmigüi` la, jogui mi` iññ` e fíbre silí`r` jalé`~ e jlo`~ e sea` ff` jmigüi` la e laco` jmiféng` dsea` ír`. 17 Dsu` coob` mi` nití` í` e ni`íng` lajíi` bí` e sea` quiá`~ i` líng` ff` jmigüi` la coliing` cøo`~ jalé`~ e 'li`~ e dsináang` jaléng` dsea` jmigüi`~. Jogui jaléng` i` dsea` i` jmoo` jíi`~ e iing` Fidiée`, latab` niliseeiñ` cøøng` cøo`~ dsea` do.

Jial ñí` dsea` jnang` júu^ e já` jogui jnang` júu^ e o` já`-

18 Dsea` rú`naa` i` 'neáan`n eáang`, lana nijaquiéeng` e tí` lí` ni`íim` jmigüi`~. Jogui nicanúub` 'ná` e ná`-guijiu` e jo, nijáa` jaang` dsea` i` líng` i` 'nì` ní` quiá`~ Dsea` Jmáang`. Jo nicalíñí`baa` røø` e téeb` røø`gui jmigüi`~ co` lati` lanab nicanaang` ngí` fíng` dsea` i` 'nì` ní` quiá`~ Dsea` Jmáang`. 19 Jo jaléng` i` dsea` i` cangotáam`bre jee` jneaa`aa` lami` jéeng`gui, dsea` líi`ff` dsea` quiá`~ Dsea` Jmáang`, dsu` catiúum`tur jneaa`aa`; cofa` mi` ja` cajmée` lajo, joba` quíim`bir

jee~ jneaa~aa' latí' lana jóng, dsea` catiúum~bre jneaa~aa'. Jo calí~ lajo e laco' calíñi' dsea` røø' e jíi~ jaang` i dsea` do líiñ' laco' jneaa~aa', dsea` líiñ' dsea` quiá' Dsea` Jmáang~.

²⁰ Dsea` rú'naa', Dsea` Jmáang~ nicaguiñ~ jneaa~aa', dsea` líi'naa' dsea` quiá'r~, e nicangiñg~naa' Jmigui~ quiá'r~, jo lajoba' níne~naa' jnang~ dseáng~ júu~ já~. ²¹ Jo uiing~ joba' jmo'o e jí~ la e catiíng~ 'nú', dsea' ofa' uii~ e ja~ mí cuíi'na' jnang~ júu~ já~; co' 'nú', dseáng~ røøb' niñí'na' e jo. Jogui ñí~bi 'nú' cajo e jíi~ coo' júu~ já~ ja` cuóøng` nigüi'ñing' jee~ júu~ e o' já~. ²² Joba' fá' jnea~: jí~ i dsea` adseaang` do? Co' íb' i dsea` i fé' e o' já~ e Jesús líiñ' Dsea` Jmáang~. Jo íb' i dsea` i 'nú' níi~ quiá' dsea` do, dsaco' mí~ 'nú' níi~ Joo' Fidiée` joba' 'nú' níim~bre la quié' Tiquiá~ dsea` do cajo. ²³ Jo doñí ii~ i 'nú' níing~ Joo' Fidiée`, lajob 'nú' níi~ Tiquiá~ dsea` do cajo; dsea` i dsea`gui i fé' e jáb~ e Dsea` Jmáang~ cagüéiñ~ e líiñ' jaang` dsea` jmigüi~, joba' dsea` do e já~ba' cuíñ' Dsea` Jmáang~ jóng, jogui nicuím~bre la quié' Tiquiá~ dsea` do cajo.

²⁴ Jo fíi~guí 'nú', jie~ mí' tú'na' e júu~ já~ quiá' Dsea` Jmáang~ e canáu~na' latí' mí' uiing~ do. Jo song ja` catiúung'na' e júu~ jo, joba' cøøm` niliseeng'na' cío~ Joo' Fidiée` jogui lajobi cío~ Tiquiá~ dsea` do cajo. ²⁵ Jo e lab e júu~ e dseáng~ nicacuø' Dsea` Jmáang~ jneaa~aa', e nilisëe~naa' cøøng` cío~ Fidiée` lata~. ²⁶ Jo nicajmée~e e júu~ la quií~na' e laco' niliñí~na' quiá' jaléng~ dsea` i iing~ nijmigóøng` 'nú' e nisíñ~ 'nú' fí~ ga`. ²⁷ Jo dsea` la'eáang' e seem` Jmigui~ quiá' Fidiée` cøøng` cío~ 'nú' e cangiñg'na' cacuø' Dsea` Jmáang~ do, joba' ja~ 'neáng~na' e dsea` jiéng~ níé~ 'nú' laco'gui jíi~ e niñí~na', co' 'ñiab' Jmigui~ quiá' Fidiée` e e' 'nú' jalé~ e 'nú' niliñí~na'. Jo jalé~ e er' do jmang~ júu~ jáb~, jo jíi~ coo' fa' líi' júu~ e o' já~. Joba' fíi~ i 'nú', jie~ mí' tú'na' e seeng'na' cøøng` cío~ Dsea` Jmáang~ laco'gui nica'e' Jmigui~ quiá' Fidiée` 'nú'.

²⁸ Joba' fá'guí dsea` rú'naa' i 'neáan'n eáang', jie~ mí' tiúung'na' e seeng'na' cøøng` cío~ Dsea` Jmáang~, jo lajoba' nisita` dsí'naa' e jo` 'gó'naa' o'gui i~ líiñ~naa' fí~ quinir~ mí~ nigüéeng~tu Dsea` Jmáang~ fí~ jmigüi~ la, joba' ie~ jo nilií~naa' laco'gui la líiñ~ Fidiée` 'ñia'r', dsaco' niline~baa' jial dseáng~ líiñ~ dsea` do. ²⁹ Jo doñí ii~ dsea` i níta~ dsíi~ e niliñí~ laco'gui Fidiée` mí~ nijáa'tu Dsea` Jmáang~, joba' nijmi'úuiñ~ e ni'ér~ guiú~ laco'gui dsea` do 'ñia'r'.

3

Jial líi' mi~ uiing~ dsea`joo' Fidiée`

¹ Joba' fíi~guí 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quiá' Dsea` Jmáang~ i 'neáan'n eáang', níi~na' jial tui~ 'neáang` Tiquiá~i Fidiée` jneaa~aa', co' íbing' nicacuø' jneaa~aa' e líiñ' laco' joo'bre. Co' e já~, dseáng~ joo'bre líiñ'. Jo uií~ e lajob líi'naa', joba' jaléng~ i dsea` i ja~ mí' calicuíng` Fidiée` ja` cuiíñ` jneaa~aa' cajo. ² Jogui lana, dseáng~ joo'b' Fidiée` niliñí~; dsea` ja` ne~ee' røø' ee` e nidsijée' qui~i~i cøøng`gui, lifa' nisitab` dsí'naa' e mí~ nigüéeng~tu Dsea` Jmáang~ fí~ jmigüi~ la, joba' ie~ jo nilií~naa' laco'gui la líiñ~ Fidiée` 'ñia'r', dsaco' niline~baa' jial dseáng~ líiñ~ dsea` do. ³ Jo doñí ii~ dsea` i níta~ dsíi~ e niliñí~ laco'gui Fidiée` mí~ nijáa'tu Dsea` Jmáang~, joba' nijmi'úuiñ~ e ni'ér~ guiú~ laco'gui dsea` do 'ñia'r'.

⁴ Dsea` doñí ii~ dsea` i beáng~ dsee~ yaang~, joba' jmóor` laco'gui dsea` i 'ling~ i 'nú' níing~ Fidiée~, dsaco' dseeb` mí~ 'nú' níing~ dsea` Fidiée~. ⁵ Jo 'náb' níñí~na' guiú~ e cajá~ Dsea` Jmáang~ fí~ jmigüi~ la e caja'iíñ~ dsee~ qui~baa', jo dsea` íb' dsea` i ja` røøng~ jíi~ coo' dsee~. ⁶ Jogui doñí ii~ i contøøm~ seeng` cøøng` cío~ Dsea` Jmáang~, joba' ja` beáng~ dsee~ yaaiñ~. Jogui doñí ii~ i beáng~ dsee~ yaang~, joba' dseáng~ ja~ mí~ cangáaiñ~ dsea` do o'gui cuiíñ~ dsea` do cajo. ⁷ Joba' fíi~guí 'nú', dsea` rú'naa' i 'neáan'n eáang', ja` cuø' fí~ yaang~na' e nijmigóøng` dsea` 'nú'; co' song jaang` dsea` éer` guiú~ laco' catiíng~ e jmoo` jaang` dsea` quiá' Dsea` Jmáang~, joba' dsea` guiúm~ líiñ~, co' guiáb~ éer`

laco'gui 'ñia' dsea` do. ⁸ Jogui song seeng` dsea` i ja` tå` e beáng` dsee` 'ñia'r', joba' dsea` quiá` fii` i lïiñ` dsaco' fbing` i beáng` dsee` 'ñia' latí` mi` uiing`. Jo uiing` joba' cajá` Jóo` Fidiée` ff` jmigüi` la e laco' ni'iñ` jalé` ta` quiá` fii` i lïng` do.

⁹ Jo jii` jaang` dsea` i lïng` joo` Fidiée` jmóor` ta` jmiróng`gui` dsee` 'ñia', dsaco` i dsea` i seeiñ` la'eáang` coo` Jmigui` quiá` Fidiéeb`; joba` jo` catíñ` fa` ni'é` guir dsee`, co` joo` Fidiéeb` niliñ`. ¹⁰ Co` nine`baa` røø` i` i lïng` joo` Fidiée` jogui` i` i lïng` joo` fii` i lïng` cajo, co` doñi` ii` dsea` i ja` ee` guiá` fí` quini` Fidiée` o`gui` jmi`neáaiñ` dsea` rúiñ`, joba` i dsea` i ja` já` e lïiñ` joo` Fidiée`.

'Né` nijmi`neáam`baa`dsea`rú`naa'

¹¹ Jo latí` mi` uiim` nicanñ` 'ná` e 'né` jmi`neáang`naa` dsea` rú`naa`. ¹² Jo ja` güijmeáang` yee`naa` laco` Caín, dsea` calí`iñ` e calíñ` dsea` quiá` fii` i lïng`; jo uí` e lajoba` cajngaiñ` jaang` rúiñ` dsea` ngáang` coo`r~, co`jmang` e guiá`b` ca`ee` i lïi` rúiñ` do, jogui`ñia'r` jmang` e gab`ca`eer`.

¹³ Joba` fii`guí` 'ná', dsea` rú`naa` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` , ja` güidsigá` óo`na` e 'ní` níng` jaléng` dsea` jmigüi` i ja` cuíng` Dsea` Jmáang` 'ná'. ¹⁴ Jo nine`baa` e jo` lïi`guí` lafa` lïng`naa` uí` dsee` qui`ii`, co` lanagui` cøøm` nisee`naa` coo` Fidiée`. Jo guiá`b` nine`ee` e jo, co` jmi`neáam` rú`naa` la'o` jneaa`aa`, dsea` lïi`ii` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` . Jogui` i dsea` i ja` jmi`neáang` dsea` rúng`, lafa` lïi`m`bir lïiñ` uí` dsee` quiá`r`. ¹⁵ Jogui` doñi` ii` dsea` i jmoo` ta` 'ní` níng` rúng` lïiñ`laco` jaang` dsea` i jmoo`ta` jngang` rúng`. Jogui`ná`b` niñ`na` cajo e jii` jaang` dsea` i jmoo`ta` jngang` rúng` cuóøng`liseciñ`cøøng` coo` Fidiée` lata`. ¹⁶ Jo nícuí`baa` jial lïi` e jmi`neáang` dsea` rúiñ` do, co` lajob cajmée` Dsea` Jmáang` e 'neáaiñ` jneaa`baa` mi` cajáng`ñia'r` e cajúiñ` fí` dse` crúu` uí` dsee` qui`ii`. Jo lajob`né` jmó` jneaa`aa` cajo e nijaang` yee`naa` e nijmicoo` rú`naa`, jo lajoba` cuø` li` e jmi`neáam` rú`naa`. ¹⁷ Faco` jaang` dsea` i seab` jalé` e 'né`, jogui`ñi`bre cajo e seem` dsea` dseáng` laniing` 'né` e licoo`r~, jo dsa` jii` coo` ja` e jmicoo`r` i dsea` i, joba` ja` 'neáang` i dsea` do Fidiée`, co` ja` jmicoo`r` i dsea` rúiñ` do.

¹⁸ Joba` fii`guí` 'ná', dsea` rú`naa` i lafa` joo`o, ja` cá`na` júu` ta` júu` e fó`na` e jmi`neáang`na` dsea` rúng`na`; co` la tí` la lïib`júu` 'né` cá`na`, jo lajoba` nilili` e dseáng` jmi`neáam` rúng`na`.

Jial ta`dsí` e see`naa`coo` Fidiée`

¹⁹ Jo song jmi`neáam` rú`naa`, joba` dseáng` nitab` dsí`naa` e lïi`ii` dsea` quiá` Fidiée`, jo lajoba` nine`naa` røø` e jo` i` lïi`naa` mi` nití` fí` quini` dsea` do, co` jmi`neáam` rú`naa`. ²⁰ Jo song i` lïim`baa` fí` quini` Fidiée` uí` e jmoo`naa` jalé` e ja` catíng` do, joba` güiguiéng` dsí`naa` e dseáng` dsea` féng` lïiñ` jogui`niñir` lajale`. ²¹ Joba` fii`guí` 'ná` dsea` rú`naa` i`neáan`n eáang`, song ta`dsí`naa` e ja` i` lïng`naa` fí` quini` Fidiée`, joba` nitab` dsí`naa` e ja` 'né` jmó`oo`gó`naa` fí` quinir` mi` féeng`naa`rjóng. ²² Joba` mi` mii`naa` Fidiée` lí` doñi` ee`, níu`bre júu` qui`ii` jo lajoba`ngíim`baa`, co` náu`baa`júu` quiá`r` e 'né` liti` do, jogui`jmoo`baa`jalé` e iáang`dsí`ir` cajo. ²³ Jo e lab`e júu` quiá` Fidiée` e 'né` liti` do, e nijaang` yee`naa` fí` jaguo` Fíi`naa` Dsea` Jmáang`, jogui` e nijmi`neáang`na` dsea` rú`naa` laco` ta` quiu` Fidiée`. ²⁴ Jo doñi` ii` dsea` i náu` `jalé` júu` e 'né` liti` quiá` Fidiée`, joba`cøøm` seeiñ`coo` Fidiée`, jogui` dsea` do seem`bre cøøng`cóiñ` do cajo. Jo ne`baa` e seem` Fidiée`coo` jneaa`aa`la'eáang`coo` Jmigui`quiá`r` e níangíng`naa` do.

¹ Joba' fíi' guíi 'ná', dsea` rú'naa' i 'neáan'n eáang', ja` já'-' güilíng'na' quiá'-' jaléng' dsea` i fé' e la'eáang' cóo'~ Jmiguí' quiá'-' Fidiée`ba' guiar' e júu' quiá'r' do, co' la'uii' jang'-' cág'na' cuante su e júu' e guia' i dsea` do guiar' la'eáang' cóo'~ Jmiguí' quiá'-' Fidiée` osi la'eáang' cóo'~ bí' quiá'-' i dsea` i 'ling'~ dob é. Co' fíim' dsea` niseeiñ' lana e jmigóor' e fé'r' cuaiñ' quiá'-' Fidiée`, dsu' o' já'-' e lajo. ² Jo niliñib' 'ná' i~ i guia' júu' la'eáang' cóo'~ Jmiguí' quiá'-' Fidiée`: co' doñi' ii' i jíng'-' e já'-'ba' cagüéng' Dsea` Jmáang' fí' jmigüí' e líiñ' jaang' dsea` la jneaa~aa', dsea` líiñ' dsea` jmigüí', joba' dsea` íb' i guia' júu' la'eáang' cóo'~ Jmiguí' quiá'-' Fidiée`. ³ Jo doñi' ii' i fé' e ja` já'-' e Jesús cagüéiñ' lajo, joba' i dsea` fí' ja` fé'r' la'eáang' cóo'~ Jmiguí' quiá'-' Fidiée`, dsu'co' fé'r' la'eáang' cóo'~ jmigüí' quiá'-' i 'ling'~ i 'ní' ní' quiá'-' Dsea` Jmáang'. Co' nináab' 'ná' lami' jéeng'gui e dseáng'-' nisíi' quijgeáam' bí' quiá'-' i dsea` i 'ling'~ do jee~ dsea` jmigüí', jo latí' lana, lab ni'quijgeáaiñ' fí' jmigüí' la.

⁴ Dsea` rú'naa' i lafa' joo' o, 'ná' seeng'na' la'eáang' cóo'~ Jmiguí' quiá'-' Fidiée`, joba' ja' mí' cali' i dsea` i ngí' ta~ jmigóo' do fa'nicajmigóo'iñ' 'ná'; dsu'co' 'gøng'gui Jmiguí' quiá'-' Fidiée` e seeng' jee~ 'ná' laco'gui bí' quiá'-' i dsea` i 'ling'~ i quijgeáang' jee~ dsea` i ja` cuíng' Fidiée`. ⁵ Jo jaléng' i dsea` i ngí' ta~ jmigóo' do líiñ' dsea` i ja` cuíng' Fidiée`, jogui fé'r' quiá'-' lajíi'~ e ia' e ligøøng' dsea` e sea` fí' jmigüí' la, joba' jaléng'gui dsea` i ja` cuíng' Fidiée` tib' dsúir' núur' e júu' jo. ⁶ Dsu' jneaa~guíi', dsea`quiá'-' Fidiée`b' líiñ', joba' doñi' ii' dsea` i cuíng' Fidiée` tib' dsúir' núur' júu' quií'ii'. Jogui i dsea` i ja` cuíng' Fidiée` ja` júi'r' júu' quií'ii'. Jo job lí~ line~naa' i~ i dsea` i fé' la'eáang' cóo'~ Jmiguí' quiá'-' Fidiée` jogui i~ i fé' la'eáang' cóo'~ bí' quiá'-' i dsea` i 'ling'~ do.

Jaang' i 'nées' líing' Fidiée`

⁷ Jo fíi' guíi 'ná', dsea` rú'naa' i 'neáan'n eáang', e dseáng'-' 'né' e ni-jmi'neáang'naa' dsea` rú'naa', dsu'co' lajob cangüing'naa' cacuø' Fidiée` jneaa~aa'. Jo jalém' dsea` i jmi'neáang' rúng', dseáng'-' já'-'ba' nicuim'bre Fidiée`, joba' joo' dsea` dob níiñ'. ⁸ Co' doñi' ii' i ja` jmi'neáang' rúng', joba' ja' mí' calicuiñ' Fidiée`, co' jíi'~ dsea` íb' dsea` líiñ' jaang' i 'nées'. ⁹ Jogui laco' nilili'~naa' jial tíi' 'neáaiñ' jneaa~aa', joba' Fidiée` casíiñ' i Jóor' camíng'~ do fí' jmigüí' la e laco' la'eáang' ír', cøøm' nilisee~naa' cóo'~ Fidiée` lata~. ¹⁰ Jo lajob line~naa' jial tíi' 'neáang' Fidiée` jneaa~aa'; dsu' jneaa~aa' ja` cajmi'neáang'naa' dsea` do la'uii~, co' íbre dsea` cajmi'neáaiñ' jneaa~aa' la'uii~, jo uiing' lajoba' casíiñ' i Jóor' i cajúng' fí' dse` crúu' do e laco' caíng' dsee~ quií'ii'.

¹¹ Joba' fón'túu' 'ná', dsea` rú'naa' i 'neáan'n eáang', e laco' nicajmi'neáang' Fidiée` jneaa~aa', lajob cajo jneaa~aa' 'né' njmi'neáang'naa' dsea` rú'naa'.

¹² Dsu' e já'-' , jíi'~ jaang' dsea` ja` quií'r' jmiíñ' níiñ' Fidiée` dseáng'-' lana, jo dsu' song jmi'neáang'naa' rú'naa', joba' seem` Fidiée` cóo'~ jneaa~aa' contøøng', jogui dsea` do jmi'neáam'bre jneaa~aa' laco' si'í'. ¹³ Jo ne~baa' røø' e cøøm' see~naa' cóo'~ Fidiée` jogui dsea` do cøøm' seeiñ` cóo'~ jneaa~aa' contøøng' la'eáang' cóo'~ Jmiguí' quiá'r' e nicangüing'naa'. ¹⁴ Jo co' jnea'~ dseáng'-' nicane~baa', joba' cuøøng' fe'ee' e já'-' e Tiquí'ii' Fidiée` casíiñ' Jóor' Dsea` Jmáang' fí' jmigüí' la e laco' nileáiñ' dsea` jmigüí' jee~ dsee~ quiáiñ'-. ¹⁵ Jogui doñi' ii' i jáb'-' líing' jogui fé'r' e já'-'ba' e Jesús líiñ' i Jóor' Fidiée` camíng'~ i cagüéng' fí' jmigüí' la, joba' i dsea` fí' cøøm' seeiñ` cóo'~ Fidiée`, jogui Fidiée` cøøm' seeiñ` cóo'~ dsea` do cajo.

¹⁶ Jo co' lajob líi', joba' dseáng'-' nicaline~baa' jogui jáb'-' líiñ' cajo, e eáam' jmi'neáang' Fidiée` jneaa~aa'. Jogui co' jáb'-' e dsea` do líiñ' jaang' i 'nées' quií'ii', joba' doñi' ii' dsea` i seeng' i jmi'neáang' rúng', seem'bre cøøng' cóo'~ Fidiée` jogui Fidiée` seem'bre cøøng' cóo'~ dsea` do cajo. ¹⁷ Jo co' nisitab' dsu'naa' e jmi'neáam' Fidiée` jneaa~aa' laco' si'í', joba' jo' 'né' jmó'naa' 'gó'naa' mi' nití-

í' e niquidsi' Fidiée' í' quiá'- jalé' dsee' quiá'- dsea', co' laco'gui líng' Dsea' Jmáang- 'ñia'r', lajob líi' jneaa~aa' fí' jmigüü' la cajo. ¹⁸ Jo song see- baa' e Fidiée' jmi'neáaiñ' jneaa~aa', joba' ja' 'gó'naa' fí' quini' dsea' do mi' niquidsir' í' quií-ii'. Jo co' dseáng' laco' si'ib' jmi'neáang' dsea' do jneaa~aa', joba' jgiéem' e 'gó'naa' do. Jo song ii' jneaa~aa' jáa' quií-ii' e 'gó'naa', dsu' e jo líi' uii' quiá'- jalé' dsee' e 'né' qui'bbaa'. Joba' song eáang' lí'naa' e 'gó'naa', joba' ja' mi' calita~ dsi'naa' e 'neáam' Fidiée' jneaa~aa' dseáng' laco' si'í'.

¹⁹ Jo co' Fidiéeb' dsea' la'uii' cajmi'neáaiñ' jneaa~aa', joba' jmi'neáam'baa' dsea' rúl'naa' jogui jmi'neáam'baa' Fidiée' cajo. ²⁰ Jo song seeng' dsea' i jíng' e já'-ba' 'neáaiñ' Fidiée', jo dsu' lajee' jo ta' 'ní' níng' jaléng' dsea' rúm'jmóor', joba' i dsea' i líiñ' jaang' i adseaam'. Co' song jaang' dsea' ja' jmi'neáaiñ' dsea' rúiñ' i níñ' contøøng', joba' ja' quií'r' jmi'ñ' nijmi'neáaiñ' Fidiée', co' dsea' dogui ja' mi' cangáaiñ' jíi' coo' née'. ²¹ Jo 'ñiab' Dsea' Jmáang' cajíñ' e júu' quiá'- Fidiée' e 'né' liti' na: "Doñi' ii' dsea' i jmi'neáang' Fidiée', lajob 'né' jmi'neáaiñ' dsea' rúiñ' cajo."

5

Jial lí'naa' e ja' ligøøng'naa' cój' jalé' e 'li' e sea' fí' jmigüü'

¹ Jo doñi' ii' 'ná' e dseáng' jáb' líng'naa' e Jesús líiñ' Dsea' Jmáang- i casíing' Fidiée' fí' jmigüü' la, joba' i dsea' i jígo' Fidiéeb' líiñ'; cofa' jneaa~aa' jmi'neáam'baa' jaléng' tiquí-ii', joba' la quie' tí' jaléng' rúm'baa' jmi'neáang'naa' jóng. ² Jo nitab' dsi'naa' e dseáng' jmi'neáam'baa' jaléng' dsea' i líng' jígo' Fidiée' mi' jmi'neáam'bf' Fidiée' 'ñia'r' jogui náu'~bf' dseáng' laco' catíng' jalé' júu' 'né' liti' quiá'r'. ³ Jo song jmi'neáam'baa' Fidiée', joba' náu'~baa' e júu' quiá'r' do; jo o' júu' ii' e jo fa' ja' quií' jmi'ñ' nijmiti'ii'. ⁴ Jo jaléng' dsea' i líng' jígo' Fidiée', lí'bre e ja' ligøøiñ' cój' jalé' e 'li' e sea' fí' jmigüü'. Jogui la'eáang' e jáb' líi'naa' e Jesús líiñ' Dsea' Jmáang', joba' calf' baa' e ja' caligóng'naa' cój' jalé' e 'li' e sea' fí' jmigüü'. ⁵ Jo jíi' i dsea' i já' líng' e Jesús líiñ' Jígo' Fidiée', jíi' i'bing' lí' e ja' ligøøng' cój' jalé' e 'li' e sea' fí' jmigüü'.

Júu' e cacuø' Fidiée' quiá'- Jóor' Dsea' Jmáang-

⁶ Jo i Jesús i líng' Fíi'naa' Dsea' Jmáang-, dsea' íb' i cagüéng' fí' jmigüü' la jo cajgáaiñ' jmi'ñ' jogui catuu' jmi'øøiñ' mi' cajúiñ' e laco' cuø' lí' quiá'- jalé' ta' quiá'r' e cajajmér' fí' jmigüü' la. Dsu' o' jíi' e cajgáaiñ' jmi'ñ' do, co' 'né' lají' túb' coliing', e cajgáaiñ' jmi'ñ' do cój'gui jmi'øøiñ' e catuu' mi' cajúiñ'. Jo e Jmiguí' quiá'- Fidiée' do tí' ni' jogui cuø' júu' quiá'- jalé' e jo, jogui jmang' júu' jáb' cuø' e Jmiguí' quiá'- Fidiée' do. ⁷ Jo líi' laco' 'ní' líng' e tí' ni' do jogui cuø' júu' quiá'- e jo: ⁸ jo ca'íng' do Jmiguí' quiá'- Fidiée', jo ca'íng'gui e cajgáang' Dsea' Jmáang' jmi'ñ', jogui e ca'íng'gui do e jmi'øøng' e catuu' quiá'- Dsea' Jmáang' mi' cajúiñ', jo røøb' júu' quiá'- laca'íng' do. ⁹ Jogui jáb' líi'naa' lajíi' júu' e cuø' dsea' jmigüü' quiá'- lajíi' e cangár', dsu' e júu' e cuø'gui Fidiée' eáang'gui 'né' já' nilí'naa', co' laniing'gui líi', dsu'co' Fidiée' cuø' júu' uii' quiá'- Jóor' Dsea' Jmáam-. ¹⁰ Jo ii' i já' líng' e júu' e cacuø' Fidiée' quiá'- Jóor', joba' dseáng' im'bre e júu' jo car' ngocáng' dsír'. Jogui ii' i ja' já' líng' lajíi' e júu' e cacuø' Fidiée' do, joba' líi' lafa' fí' e Fidiée' líiñ' jaang' i adsee', co' ja' já' líiñ' lajíi' júu' e cacuø' dsea' do uii' quiá'- Jóor' Dsea' Jmáang-. ¹¹ Jo e lab júu' e cacuø' Fidiée' jneaa~aa' e cuøøng' see- naa' cøøng' cój'r' lata~, jo e jo cacuø'r' jneaa~aa' la'eáang' cój' Jóor' Dsea' Jmáang-. ¹² Jo doñi' ii' i seeng' cøøng' cój' i Jóor' Fidiée' do, joba' seem'bre cøøng' cój' Fidiée' lata~; jogui ii' i

ja` seeng` cøøng` cóo!~ i Jóo` Fidiée` do, jøba` ja` seeiñ` cøøng` cóo!~ dsea` do lata~ cajo.

Júu^ lí~ cadséng~ e lí' Juan

¹³ Joba` jmo`o jalé` júu^ e too` fí` ni` ji` la e catíng` jaléng` 'ná` e laco` niliñí`na` e seeng`na` cøøng` cóo!~ Fidiée` lata~, 'ná` dsea` jáb` líng`na` e Jesú` dseáng` já` líñ Jóo` Fidiée`.

¹⁴ Jogui nitab` dsi`naa` mí` líng` ee` mí`naa` Fidiée` e cøøng` cóo!~ lajíi!~ e iiñ` 'ñia'r`, joba` núu`bre júu^ quí`ii`. ¹⁵ Jo mí` dseáng` níne`baa` røø` e jáb` núu` Fidiée` jalé` júu^ quí`ii`, lajoba` níta` dsi`naa` e dseáng` nicangúim`baa` lajíi!~ e nicamúi`naa're do.

¹⁶ Jo song jaang` dsea` nír` e jaang`gui dsea` rúiñ` éer` dsee` , jo song e dsee` jo ja` jmoo` e 'naang` dsea` cóo!~ Fidiée` lata~, joba` 'né` nimí`r` Fidiée` uii` quiá` i` dsea` í` e laco` nitáin` do e jo, jo lajoba` Fidiée` nicuór` e niliseem`biñ` do cøøng` cóo!r` song e dsee` e sea` quiá` dsea` do ja` lí` quiá` coo` dsee` e jmoo` e 'naang` dsea` cóo!~ Fidiée` lata`. Dsu` e já` , seab` dsee` cajo e jmoo` e 'naang` dsea` cóo!~ Fidiée` lata~, jo ja`fá`a e 'né` mí`naa` Fidiée` uii` quiá` e dsee` jo.

¹⁷ Dsu` jaléb` e ga` e jmoo` dsea` , dseeb` lí` fí` quini` Fidiée` ; dsu` seab` e dsee` do e ja` jmoo` e 'naang` dsea` cóo!~ Fidiée` lata~.

¹⁸ Jo níne`baa` røø` e jaléng` dsea` i fé` e já`-ba` Fidiéeb` dseáng` líng` Tiquiá`r` , joba` jo` beáng`gui dsee` yaaiñ` , dsu`co` 'ñia` i Jóo` Fidiée` dob njmoo` í` ír` , jo lajoba` jo` dsiquiéeng` fí` i`líng` cáaiñ` e njmeáng`neiñ` ga` .

¹⁹ Jogui níne`baa` røø` e jóo` Fidiéeb` lí`íi` , jogui lajiing` dsea` i ja` jíi` Fidiée` , fí` i` lím`bing` quié` nifi` quiá`r` . ²⁰ Jogui níne`bíi` cajo e nicagüém` i 'ñia` Jóo` Fidiée` do fí` jmigüí` la e laco` cacuø`r` jneaa`aa` e nilicuïng`naa` dseáng` i` Fidiée` i já` do. Jo lana cøøm` nísee`naa` cóo!~ i` Fidiée` i já` do jogui cóo!~ i` Jóor` Dsea` Jmáang` do cajo. Jo í`bing` líng` dseáng` i` Fidiée` i já` do, jo la'eáang` cóo!~ íb` cajo ngúng`naa` e see`naa` cøøng` cóo!~ Fidiée` lata~.

²¹ Joba` liúung`guí` 'ná` , dsea` rú`naa` i lafa` jóo`o, jmee` í` yaang`na` , jo ja` güüligøøng`na` e njmiféng`na` diée` i o` já` .

Jo lajob nilí` .

Jo lanab jíi` fé` ji` la`uui` quiá` Juan.

Ji` e cat̄i tú` e cajme' JUAN

Jial 'neáang` dsea` rúiñ` la'eáang` e já`- l̄iiñ` júu^ quiá`- Dsea` Jmáang`

¹ Jnea~ sii` Juan, jo líi`n jaang` dsea` féng` i quié` nifí` jee` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` , jo jmo`o e ji` la e catíng` 'ná` , dsea` i nicaguíng` Fidiée` e ca'uíng` na` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` . Jo dseáng`- lajam`- ba` e 'neáang` jnea~ 'ná` , jo o` jíi`- jnea~ cajo, co` lajob jaléng`gui dsea` i nica'íng` júu^ quiá`- i Fidiée` i já`- do. ² Jo dseáng`- 'neáam`baa` 'ná` , co` seem` fí` dsí`naa` e júu^ quiá`- i Fidiée` i já`- do, jo dseáng`- contøøm` nilisea` e júu^ jo fí` dsí`naa` . ³ Jo míi`- Tiquí`ii` Fidiée` coliíng`gui cóo`- Jóor` Dsea` Jmáang` e nijmigüeaiñ`- 'ná` jogui e nilí` fí` líiñ`- 'ná` jogui e nicuó`r`- 'ná` juguiá`- júu^ røø` . Jo jaléb` e na nicuó`r`- 'ná` , dsea` jáb`- líing`na` júu^ quiá`- i Fidiée` i já`- do jogui jmi`neáam`bi rúng`na` cajo.

⁴ Jo eáam` cali'iáang` dsii` mi` calicuíng` rú`naa` cóo`- coo` tú` míing`- dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` i neáang` fí` na e seem`bir cøøng` cóo`- júu^ quiá`- i Fidiée` i já`- do, co` lajob júu^ e 'né` liti` e nica'íng`naa` quiá`- dsea` do. ⁵ Jo lana fí`-guí` 'ná` , dsea` rú`uu` , e 'né` nijmi`neáam`ba` dsea` rú`naa` . Jo lajaléb` e júu^ e jmo`o na quíi`na` ja` líi` coo` júu^ e 'né` liti` e 'míi` , co` e job cajo e calíng`naa` latí` mi` uiing` do. ⁶ Jo song see`naa` e jmi`neáam`baa` Fidiée` cóo`-gui jaléng`dsea` rú`naa` , lajoba` náa`-naa` jalé` júu^ e 'né` liti` quiá`- Fidiée` . Jo e lab e júu^ e 'né` liti` e canú`naa` latí` mi` uiing` do e quiá`- nilisee`naa` e jmi`neáam`baa` Fidiée` cóo`-gui jaléng`dsea` rú`naa` .

Jial líing` dsea` i ngí` ta` jmigóo`

⁷ Jo fí`-i `ná` cajo e fíim` dsea` ngir` ta` fé` e o` já`- e cagüéng` Fí`naa` Dsea` Jmáang` fí` jmigüí` la e líiñ` jaang` dsea` jmigüí` . Jo jaléng` i dsea` íb` ngí` ta` jmigóo` jogui 'ní` níim`bre Dsea` Jmáang` cajo. ⁸ Jo ñiing` áa`na` jo ja` güilígøøng`na` quiá`- i jmigóo` do, co` song lajo, joba` ja` uiing` nilisea` lajíi`- ta` quíi`na` . Jo ñiing` áa`na` cajo jie` mi` tú`na` lajíi`- guíee` quíi`na` e nísi`í` Fidiée` e nicuó`r`- 'ná` , dsea` líing`na` dsea` quiá`r` . ⁹ Jo doñí` ii` dsea` i ja` náa`- o`gui seeiñ` cøøng` cóo`- jalé` júu^ e e` Dsea` Jmáang` , joba` i dsea` í` ja` seeiñ` cøøng` cóo`- Fidiée` ; jo dsu` i dsea`gui i seeng` cøøng` cóo`- e júu^ e e` Dsea` Jmáang` do, joba` seem`bre cøøng` cóo`- Tiquí`ii` Fidiée` coliíng`gui cóo`- i Jóo` dsea` do. ¹⁰ Jo song ii` dsea` jalíng` i iing` ni`é`- 'ná` júu^ e ja` cøøng` cóo`- e júu^ quiá`- Dsea` Jmáang` do, joba` ja` ni`íng`na`re fí` sináa`- quíi`na` o`gui føng`na`re, ¹¹ dsu`co` song calíng`na`re, joba` líi`lafa` røøb` cøøng`na` cóo`r` jogui cóo`- jalé` e jmóor` do.

Júu^ lí` cadséng` quiá`- Juan

¹² Jo jmigui`bi sea`jalé` e 'né` nifí`-i `ná` líi`- ja` 'goo` tí` dsii`- e nijmée`-e jalé` e jo fí` ni`- ji` la; co` eáang`gui iin`n e nii`baa ni`ee`e 'ná` fí` na e laco` cuøøng` si`-naa` dseáng`- quini`naa` lana, jo lajoba` nili`iáang` dsí`naa` dseáng`- laco` si`í`-

¹³ Jo jaléng` dsea` i nicaguíng` Fidiée` i líing` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` i neáang` fí` la guíeíñ` júu^ guicóo`- quíi`na` , dsea` neáang`na` fí` na.

Jo lanab jíi`- fé` ji` e cat̄i tú` quiá`- Juan.

Jí` e catí' 'ní' e cajme' JUAN

Júu^ e catíng^ jaang^ dseañu^ i sii^ Gayo

¹ Jnea~ sii^ Juan, jo líin^ n jaang^ dsea^ féng^ i quié^ nifí^ jee^ dsea^ quiá^ Dsea^ Jmáang^, jo jmo^ o e jí^ la e catíng^ 'nú^, Gayo, jaang^ dseañu^ rún^ n i^ neáan^ n eáang^.

² 'Nú^ Gayo líin^ jaang^ dsea^ rún^ n i^ neáan^ n eáang^, jo mii^ i Fidiée^ e guiá^ bi^ nidsijée^ quí^ lí^ lajíi^ fí^ nisin^ cóo^ Dsea^ Jmáang^, jogui^ e guiúm^ ba^ contøøng^ cajo. ³ Jo eáam^ lí^ iáang^ dsii^ mi^ güilíng^ tu^ i^ liing^ dsea^ rú^ naa^ dsea^ quiá^ Dsea^ Jmáang^ fí^ la e jma^ r^ jnea^ júu^ e sim^ ba^ fí^ guiá^ cóo^ Dsea^ Jmáang^ jogui^ e seem^ ba^ cøøng^ cóo^ e júu^ quiá^ i^ Fidiée^ i^ já^ do. ⁴ Jo ja^ sea^ quié^ e e iáang^ guí^ dsii^ laco^ guí^ e iáang^ dsii^ mi^ líñii^ e dsea^ quiá^ Dsea^ Jmáang^ i^ líng^ lafa^ joo^ o seem^ bre cøøng^ cóo^ e júu^ quiá^ i^ Fidiée^ i^ já^ do.

⁵ Jo fí^ guí^ 'nú^, rú^ u i^ neáan^ n eáang^, iáam^ dsii^ e guiáb^ ee^ e jmícoó^ jaléng^ dsea^ rú^ naa^ dsea^ quiá^ Dsea^ Jmáang^, jo ja^ e lí^ e i^ dsea^ i^ cajmicóó^ do ja^ mi^ cuíin^ re^ jéeng^ guí. ⁶ Jo mi^ cagüilíng^ i^ dsea^ do fí^ jee^ jaléng^ dsea^ quiá^ Dsea^ Jmáang^ fí^ la, nicasíi^ jial tí^ neáang^ 'nú^ dsea^ do mi^ cajmicóó^ re. Joba^ fí^ i^ 'nú^, jgiée^ o^ e jmícoó^ bire cóo^ jalé^ e 'né^ quiá^ r^ e laco^ cuóøng^ ning^ guir ta^ guia^ júu^ quiá^ Dsea^ Jmáang^, co^ lajöb iáang^ dsí^ Fidiée^. ⁷ Jo jaléng^ i^ dsea^ fí^, huíim^ nicangí^ e jmóor^ ta^ guia^ júu^ quiá^ Dsea^ Jmáang^, jo ja^ mi^ camír^ fa^ e dsea^ i^ ja^ cuíng^ Dsea^ Jmáang^ njimicóó^ quiá^ r^ . ⁸ Joba^ jneaa^ aa^, dsea^ lí^ ii^ dsea^ quiá^ Dsea^ Jmáang^, 'né^ njimicóó^ baa^ i^ dsea^ i^ guia^ júu^ quiá^ Dsea^ Jmáang^ do e laco^ conrøø^ niníi^ guí^ júu^ quiá^ Fidiée^ i^ já^ do.

Jalé^ e ga^ e cajmée^ Diótrefes

⁹ Jnea^ nícajmée^ e coo^ jí^ e catíng^ dsea^ quiá^ Dsea^ Jmáang^ i^ seeng^ fí^ na, dsu^ i^ dseañu^ i^ sii^ Diótrefes do jnáim^ bre quié^ e jo ja^ íñ^ jalé^ e júu^ quié^ e do, co^ 'ñia^ 'bre iñ^ cár^ nifí^ quiá^ jaléng^ dsea^ quiá^ Dsea^ Jmáang^ i^ neáang^ fí^ na. ¹⁰ Joba^ mi^ niguiéng^ jnea^ fí^ na, nifí^ baa^ i^ Diótrefes do fí^ quiní^ na^ jiali^ jmóor^ lajo, co^ ngí^ ta^ quié^ júu^ ga^ jogui^ júu^ adsee^ e éeiñ^ jnea^ ^. Jo o^ jíi^ e jo^ e jmóor^ cajo, co^ ja^ íñ^ jaléng^ dsea^ quiá^ Dsea^ Jmáang^ i^ dsiliing^ dsi^ ee^ ír^ fí^ quiá^ r^ , jogui^ jnáim^ bir quiá^ jaléng^ dsea^ i^ iing^ jmé^ lajo, jogui^ óøm^ bre conguia^ fí^ jee^ dsea^ quiá^ Dsea^ Jmáang^ jaléng^ i^ dsea^ i^ jmoo^ lajo.

¹¹ Dsea^ rún^ n i^ neáan^ n eáang^, ja^ jmoo^ laco^ jmoo^ i^ dsea^ ga^ do, dsu^ jmee^ laco^ jmoo^ jaang^ dsea^ guiúng^ . Co^ jaléng^ dsea^ i^ jmoo^ lajíi^ e guiá^, joba^ dsea^ quiá^ Fidiéeb^ líñi^; dsu^ jaléng^ guí^ dsea^ i^ jmoo^ e ga^, joba^ dsea^ fí^ ja^ mi^ calicuíñ^ Fidiée^ .

¹² Jo lajíim^ dsea^ fé^ r^ guí^ ui^ quiá^ i^ dseañu^ i^ sii^ Demetrio do, jo^ la quié^ guí^ jalé^ e jmóor^ do fé^ guí^ ui^ quiá^ r^ . Jogui^ lajíib^ jnea^ ^ fé^ naa^ guí^ ui^ quiá^ i^ dsea^ fí^ cajo, jogui^ 'nú^ ñí^ ba^ e jmang^ júu^ jáb^ fé^ naa^ contøøng^ .

Júu^ lí^ cadséng^ quiá^ Juan

¹³ Jo jmiguiab^ jalé^ e sea^ e 'né^ nifí^ i^ 'nú^, dsu^ ja^ 'ga^ lí^ tí^ dsii^ e jalé^ e jo^ nitoo^ o^ fí^ ni^ ji^, ¹⁴ dsu^ co^ lajminab^ ni^ iin^ n máan^ n 'nú^, jo^ jogui^ ba^ nisii^ naa^ jalé^ júu^ quí^ ii^ dseáng^ quini^ naa^ lana.

¹⁵ Jo güiliseem^ ba^ juguiá^ júu^ røø. Jo^ guicóó^ ba^ jíng^ jaléng^ dsea^ quiá^ Dsea^ Jmáang^ i^ cuíng^ naa^ fí^ la. Jogui^ guicóob^ lajaléng^ dsea^ rú^ uu^ i^ cuíng^ naa^ fí^ na e fá^ jnea^ .

Jo^ lanab^ jíi^ fé^ jí^ e catí^ 'ní^ quiá^ Juan.

Ji` e cajme' JUDAS

Júu^ guicóo^ e catíng^ dsea` quiá^ Dsea` Jmáang^

¹ Jo jnea~ sii` Judas, jogui lín`n jaang` dsea` ngáang^ cōo^ Tiáa~, jogui lajíi^~ e iing~ Fíi`naa` Dsea` Jmáang^ jmoo`o. Jo jmo`o e ji` la e catíng^ jaléng^ 'ná^, dsea` i`nicató` Tiquí`ii` Fidiée` e laco` ni`uiing^ na` dsea` quiá`r^, jo Fidiée` bing^ i` neáang` 'ná^ jogui Fíi`naa` Dsea` Jmáang^ bing^ i` jmoo` 'ná^ í` cajo. ² Jo fíi` i` 'ná^ lana e ni`íng^ na` laliíng^ e fíi` líng^ Fidiée` 'ná^ jogui e nicuó`r^ 'ná^ e seeng`na` juguiá` júu^ røø` jogui e jmi`neáaiñ` 'ná^ cajo.

E` uiing^ e calí^ e ji` la

(2 Pedro 2:1-7)

³ Dsea` rú`naa` dsea` quiá^ Dsea` Jmáang^, eáang` nicali`iin`n e njmée` e ji` e catíng^ na` li` fé` cuaiñ` quiá^ e júu^ quiá^ jial nicaláang` naa` jee` jalé` dsee` quí`ii`; jo dsu` lanagui` nicalilí` i` e dseáng^ la guíim` 'né` njmée` e ji` quí`na` li` fíi` i` 'ná^ e dseáng^ ni`jmí`úung`na` e cuó`^ óo`na` e jmi`o`na` e júu^ quiá^ Dsea` Jmáang^ e nicacuó` Fidiée` jaléng^ dsea` quiá`r^ latí` mi` uiing^. ⁴ Co` i` liing^ dsea` i` jmigóo` nicaquíiñ` jee` 'ná` lí` laco` la fé` fí` ni` ji` quiá^ Fidiée` latí` mi` uiing^ lí` fé` e nisi`íng` jaléng^ i` dsea` la`f` e nidsilíiñ` fí` lí` 'lí`; jo jaléng^ i` dsea` í` eáam` éer` ga`, co` jmi`o`r` jial tí` guiúng` Fidiée` e laco` jmoo`r` lí` doñí` ee` 'lí` l` dsíir`, jogui cajo ja` jmi`gór` Fíi`naa` Dsea` Jmáang^, jo jíi` dsea` lb` i` quie` nifí` qui` jneaa`aa`.

⁵ Jo niñib` 'ná^ jial calí` malíi^, jo dsu` lana iin`n njmiguién`n óo`na` calé` catú` e doñí` fa` caleáam` Fíi`naa` Fidiée` jaléng^ dsea` Israel e fí` Egipto do, jo dsu` mi` cang^ jo, jaléng^ i` dsea` í` ja` calináu` júu^ quiá`r^ ie` jo dseáng` ca`lím`breiñ` do conguia`. ⁶ Jo lajob calí` cajo cōo` jaléng` ángeles i` ja` caguá` fa` cajmée` ta` quiá`r^ laco` si`í` lí` lajíi` lí` catíiñ`, jo dsu` fí` lí` nuu` sób` caseáang` Fidiée` jaléng` fí` jogui fí` job nijér` e 'ñúuiñ` cōo` ñí` cadena cartí` mi` nití` í` e nitídsi` í` quiá`r^ cuaiñ` quiá` lajíi` e dsee` e ca`éer` do. ⁷ Jogui lí` laco` ja` calináu` i` ángeles na, lajob cajo cajmée` jaléng` dsea` seeng` fí` Sodoma cōo`gui fí` Gomorra cōo`gui fí` jalé` fí` e néé` lacúng` lajíing`; jo jaléng` i` dsea` í` cajmée` jalé` e 'lí` cōo` dseañu` jogui cōo` dseamf` i o` quiá`r^, jogui cajmée`bre cajo jalé` e 'lí` e jié`gui e l` dsíi` ngúu` táaiñ` fí` jmigüí` la. Jo uí` e lajob cajmée` jaléng` i` dsea` í` joba` cacár` iihuí` e cacáaiñ` fí` ni` ji` e ja` tó` jmi` yu`. Jo e jo cajmée` Fidiée` e laco` nilíl` jaléng` dsea` i` jalíng` cøøng`gui quiá` jial laniing` 'né` njmi`gó` dsea` Fidiée`.

⁸ Jo lí` la lí` jalé` e 'lí` e cajmée` jaléng` i` dsea` na, lajob lí` cajo jalé` e jmoo` jaléng` i` dsea` i`jmoo`ta` jmigóo` do, co` lí` tí` dsíir` fé`r`jalé` e nir`lafa` mi` quir`, jo dsu` o` já` jalé` e fé`r` do; jogui jmi`líng` yaaiñ` cōo` jalé` e tí` dsíir` jmoo` fí` ngúu` táaiñ`, jogui gab` fé`r` quiá` jaléng` i` güeang` quiá` Fidiée` i` seeng` fí` ñíff`.⁹ Jogui i` fí` féng` quiá` jaléng` ángeles quiá` Fidiée` i` sii` Yé` do, doñí` fa` eáang` 'gøiñ` jogui sea` b`f` quiá`r^, jo dsu` ja` cajmée` fa` cabíiñ` i` fí` i`líng` do cōo` júu` lí` mi` catíñ` ngúu` táang` Moi` , co` jíi` júu` laba` casf` reiñ` do: "¡Fíi`i Fidiée` dsea` ni`gaiñ` quií`!" ¹⁰ Jo jaléng` i` dsea` i`jmoo`ta` jmigóo` do lí` jmine`r` lajíi` e ja` ñí`bre; jo dsu` jalé` e ñir` lí` fé`r` jial líiñ` yaam`bre lí` laco` líng` jaléng` jö` , co` jaléng` fí` ja` i` dsíir`re`; jo dsu` cōo` jalé` e fé` jaléng` i` dsea` do, cōo` e job nidsijéeng` yaaiñ` fí` lí` 'lí` car` ngongí` jmi`.

¹¹ Jo e ngí` fíi` jaléng` i` dsea` i`jmigóo` do, co` nicasíng` yaaiñ` fí` ga` lí` laco` cajmée` jaang` dseañu` i` calisí` Caín ie` mali` do, jogui laco` cajmée` jaang` i` calisí` Balaam i` cajmée` lí` doñí` ee` e ja` dseeng` e lí` laco` calí`r` cuu` . Jo

jaléng¹¹ i dsea` i jmingoo` do nidsingiiñ¹² li¹³ laco¹⁴ cangongiing¹⁵ jaang¹⁶ dsea` i calisi¹⁷ Coré ie¹⁸ mali¹⁹ do, co²⁰ i dsea` i ja` cajmér²¹ náu²²r²³ júu²⁴ quiá²⁵ Fidiée²⁶. 12 Jogui jaléng²⁷ i dsea` i jmingoo` do jmi²⁸l²⁹bre fí³⁰ li³¹ jmoo³² 'ná³³ jmi³⁴ li³⁵ seáng³⁶ rúng³⁷na³⁸ e cō³⁹na⁴⁰ í⁴¹na⁴² coliing⁴³. Co⁴⁴ l⁴⁵ t⁴⁶ dsíir⁴⁷ e teáaiñ⁴⁸ ta⁴⁹ jmi⁵⁰iáang⁵¹ dsíir⁵² e f⁵³ gō⁵⁴r⁵⁵, jogui ja` ee⁵⁶ jmi⁵⁷gór⁵⁸ jíi⁵⁹ capí⁶⁰ lajee⁶¹ e jmoo⁶² 'ná⁶³ e jmi⁶⁴ do. Jogui i dsea` i jmingoo` do líiñ⁶⁵ lafa⁶⁶ dsea` i ní⁶⁷ jo⁶⁸se⁶⁹ i eáang⁷⁰gui jmoo⁷¹ 'ná⁷² e lafa⁷³ nijmér⁷⁴ i⁷⁵ jo⁷⁶se⁷⁷ quiá⁷⁸r⁷⁹; jogui líiñ⁸⁰ cajo li⁸¹ laco⁸² líi⁸³ jní⁸⁴ e dsiguíng⁸⁵ cōo⁸⁶ gu⁸⁷ lajo, jo jíi⁸⁸ ja⁸⁹tuu⁹⁰ jmi⁹¹; osi líiñ⁹² lafa⁹³ 'ma⁹⁴ ofí⁹⁵ e ja⁹⁶ cuo⁹⁷ ofí⁹⁸ mi⁹⁹ nití¹⁰⁰ jíi¹⁰¹ quiá¹⁰². Jo co¹⁰³ lajob líiñ¹⁰⁴gui i dsea` do, joba¹⁰⁵lana líiñ¹⁰⁶ lafa¹⁰⁷ 'ma¹⁰⁸ ofí¹⁰⁹ e nicagüítóó¹¹⁰ catí¹¹¹ jmo¹¹² quiá¹¹³, jo ninéé¹¹⁴guiá¹¹⁵ e nidsitóó¹¹⁶ fí¹¹⁷ ni¹¹⁸ jí¹¹⁹ e ja¹²⁰ tóó¹²¹ jmi¹²² yu¹²³. 13 Jogui jaléng¹²⁴ i dsea` i jmingoo` do líiñ¹²⁵ la líi¹²⁶ ja¹²⁷ e róo¹²⁸ fí¹²⁹ 'ná¹³⁰ jmi¹³¹ mi¹³² líi¹³³ gu¹³⁴ teá¹³⁵, co¹³⁶ jnéeng¹³⁷ jōo¹³⁸baa¹³⁹ jalé¹⁴⁰ e ga¹⁴¹ e jmoo¹⁴². Jogui líiñ¹⁴³ cajo lafa¹⁴⁴ náu¹⁴⁵ i nica¹⁴⁶lín¹⁴⁷ lajíi¹⁴⁸ ée¹⁴⁹ quiá¹⁵⁰, jogui lana niteáaiñ¹⁵¹ fí¹⁵² e nidsilíiñ¹⁵³ fí¹⁵⁴ li¹⁵⁵ náu¹⁵⁶ sō¹⁵⁷ car¹⁵⁸ ngongíi¹⁵⁹ jmi¹⁶⁰.

14 Jo i dsea` i calisi¹⁶¹ Enoc i caliseng¹⁶² ie¹⁶³ malíi¹⁶⁴ do mi¹⁶⁵ catí¹⁶⁶ guié¹⁶⁷ 'lé¹⁶⁸ dsea` mi¹⁶⁹ cangí¹⁷⁰ e cajmeáang¹⁷¹ Fidiée¹⁷² i Adán do, jo i Enoc do café¹⁷³r¹⁷⁴ cuaiñ¹⁷⁵ quiá¹⁷⁶ Fidiée¹⁷⁷ e éeiñ¹⁷⁸ jaléng¹⁷⁹ i dsea` i jmingoo` do mi¹⁸⁰ cajíng¹⁸¹ lala: "Nícamám¹⁸²-baa Fíi¹⁸³naa¹⁸⁴ e nijáar¹⁸⁵ cōo¹⁸⁶ i¹⁸⁷ 'leáang¹⁸⁸ ángeles quiá¹⁸⁹r¹⁹⁰ 15 e niquidsir¹⁹¹ i¹⁹² quiá¹⁹³- lajaang¹⁹⁴ lajaang¹⁹⁵ dsea` jmingüi¹⁹⁶ jogui mifíing¹⁹⁷ nicuó¹⁹⁸r¹⁹⁹ iihuíi²⁰⁰ jaléng²⁰¹ dsea` soo²⁰² dsíir²⁰³ uii²⁰⁴ quiá²⁰⁵- jalé²⁰⁶ e ga²⁰⁷ e nicajmér²⁰⁸ jogui uii²⁰⁹ quiá²¹⁰- jalé²¹¹ júu²¹² 'li²¹³ e nicafé²¹⁴r²¹⁵ uii²¹⁶ quiá²¹⁷- Fidiée²¹⁸." 16 Jo jaléng²¹⁹ i dsea` soo²²⁰ dsíir²²¹ do contóóom²²² jmoor²²³ ta²²⁴ jíing²²⁵ cōo²²⁶ dsea` rúiñ²²⁷, jogui jmoor²²⁸ ta²²⁹ éeng²³⁰ jaléng²³¹ i²³² cajo, jogui li²³³ jmitir²³⁴ lajíi²³⁵ e lf²³⁶ dsíir²³⁷ ngúu²³⁸ táam²³⁹bre. Jo eáam²⁴⁰ jmicóong²⁴¹ yaaiñ²⁴² jogui fé²⁴³r²⁴⁴ jalé²⁴⁵ júu²⁴⁶ róo²⁴⁷ e laco²⁴⁸ li²⁴⁹r²⁵⁰ cōo²⁵¹ dsíir²⁵² dsea` rúiñ²⁵³, jo lajoba²⁵⁴ li²⁵⁵r²⁵⁶ jalé²⁵⁷ e iiñ²⁵⁸ quiá²⁵⁹- i dsea` rúiñ²⁶⁰ do.

Júu²⁶¹ fí²⁶² 'goo²⁶³ e catíng²⁶⁴ dsea` quiá²⁶⁵ Dsea` Jmáang²⁶⁶

17 Jo dsu²⁶⁷ fí²⁶⁸ guíi²⁶⁹ 'ná²⁷⁰, dsea` rú²⁷¹naa²⁷² dsea` quiá²⁷³ Dsea` Jmáang²⁷⁴, e téé²⁷⁵ óo²⁷⁶na²⁷⁷ lajíi²⁷⁸ e júu²⁷⁹ e nicafé²⁸⁰ jaléng²⁸¹ i dsea` i síng²⁸² Fíi²⁸³naa²⁸⁴ Dsea` Jmáang²⁸⁵ cuaiñ²⁸⁶ quiá²⁸⁷r²⁸⁸ 18 ie²⁸⁹ mi²⁹⁰ casí²⁹¹r²⁹² 'ná²⁹³ lala: "Mi²⁹⁴ tí²⁹⁵ li²⁹⁶ nijaquiéeng²⁹⁷ e ni²⁹⁸íing²⁹⁹ jmingüi³⁰⁰ nigüeám³⁰¹ dsea` i nijmine³⁰² jalé³⁰³ e güeang³⁰⁴ quiá³⁰⁵- Fidiée³⁰⁶, jo lf³⁰⁷ nijmitir³⁰⁸ lajíi³⁰⁹ e 'li³¹⁰ e lf³¹¹ dsíir³¹² yaam³¹³bre." 19 Jo jaléng³¹⁴ i dsea` la³¹⁵íb³¹⁶ jmoor³¹⁷ ta³¹⁸ 'naang³¹⁹ dsea` quiá³²⁰ rúiñ³²¹, jogui caniing³²² jmoor³²³ lajíi³²⁴ e lf³²⁵ dsíir³²⁶ ngúu³²⁷ táam³²⁸bre, jogui ja³²⁹ seeng³³⁰ Jmigui³³¹ quiá³³²- Fidiée³³³ cōo³³⁴r³³⁵ cajo.

20 Joba³³⁶ fí³³⁷guíi³³⁸ 'ná³³⁹, dsea` rú³⁴⁰naa³⁴¹ dsea` quiá³⁴² Dsea` Jmáang³⁴³ i iin³⁴⁴n eáang³⁴⁵, e cuóo³⁴⁶gui bí³⁴⁷ rúng³⁴⁸na³⁴⁹ e laco³⁵⁰ nidsicuáng³⁵¹gui³⁵² quíi³⁵³na³⁵⁴ cōo³⁵⁵ júu³⁵⁶ quiá³⁵⁷- Dsea` Jmáang³⁵⁸ lf³⁵⁹ lajíi³⁶⁰ e ff³⁶¹ güeang³⁶² li³⁶³ niteáang³⁶⁴na³⁶⁵ cōo³⁶⁶r³⁶⁷. Jogui feeng³⁶⁸na³⁶⁹ Fidiée³⁷⁰ la³⁷¹eáang³⁷² cōo³⁷³ Jmigui³⁷⁴ quiá³⁷⁵r³⁷⁶. 21 Jogui contóóng³⁷⁷ jmicóo³⁷⁸ng³⁷⁹ óo³⁸⁰na³⁸¹ jial tí³⁸² 'neáang³⁸³ Fidiée³⁸⁴ jneaa³⁸⁵aa³⁸⁶ jogui jeeng³⁸⁷na³⁸⁸ e nití³⁸⁹ e jmi³⁹⁰ e niñlíng³⁹¹na³⁹² quiá³⁹³- Fíi³⁹⁴naa³⁹⁵ Dsea` Jmáang³⁹⁶ e niliseeng³⁹⁷na³⁹⁸ cōo³⁹⁹ng⁴⁰⁰ Fidiée⁴⁰¹ lata⁴⁰² uíi⁴⁰³ e ff⁴⁰⁴ líiñ⁴⁰⁵ jneaa⁴⁰⁶aa⁴⁰⁷. 22 Jogui jmee⁴⁰⁸na⁴⁰⁹ úung⁴¹⁰ e laco⁴¹¹ ningáng⁴¹² jaléng⁴¹³ dsea` i ja⁴¹⁴gui mi⁴¹⁵ ngáng⁴¹⁶ røø⁴¹⁷ laco⁴¹⁸ si⁴¹⁹í⁴²⁰ júu⁴²¹ quiá⁴²²- Dsea` Jmáang⁴²³. 23 Jogui jmicóo⁴²⁴na⁴²⁵ cajo jaléng⁴²⁶ dsea` e laco⁴²⁷ nileáiñ⁴²⁸ jee⁴²⁹ jalé⁴³⁰ dsee⁴³¹ quiá⁴³²r⁴³³, jo lajoba⁴³⁴ ja⁴³⁵ nidsilíiñ⁴³⁶ fí⁴³⁷ li⁴³⁸ 'li⁴³⁹ fí⁴⁴⁰ li⁴⁴¹ cōo⁴⁴² jí⁴⁴³ e ja⁴⁴⁴ tóó⁴⁴⁵ jmi⁴⁴⁶ yu⁴⁴⁷. Jogui jmee⁴⁴⁸na⁴⁴⁹ ff⁴⁵⁰ líiñ⁴⁵¹na⁴⁵² jaléng⁴⁵³ dsea` cajo, jo dsu⁴⁵⁴ 'né⁴⁵⁵ ñiim⁴⁵⁶ óo⁴⁵⁷na⁴⁵⁸ jie⁴⁵⁹ mí⁴⁶⁰síng⁴⁶¹ yaang⁴⁶²na⁴⁶³ ff⁴⁶⁴ ga⁴⁶⁵ li⁴⁶⁶ teáang⁴⁶⁷ jaléng⁴⁶⁸ i dsea` i jmingoo⁴⁶⁹ do, jogui jie⁴⁷⁰ mí⁴⁷¹jmée⁴⁷²na⁴⁷³ e jmeáang⁴⁷⁴na⁴⁷⁵ta⁴⁷⁶ jalé⁴⁷⁷ sì⁴⁷⁸r⁴⁷⁹, co⁴⁸⁰ jí⁴⁸¹gui cartí⁴⁸² jalé⁴⁸³ e jo 'li⁴⁸⁴ uíi⁴⁸⁵ e jmoor⁴⁸⁶ jalé⁴⁸⁷ e ja⁴⁸⁸ dseeng⁴⁸⁹.

Júu⁴⁹⁰ li⁴⁹¹ cadséng⁴⁹² quiá⁴⁹³ e jmiféng⁴⁹⁴ dsea` Fidiée⁴⁹⁵

24 Jo dsu⁴⁹⁶ jaam⁴⁹⁷ Fidiée⁴⁹⁸ i seeng⁴⁹⁹, jogui íb⁵⁰⁰ i nicaléáang⁵⁰¹ jneaa⁵⁰²aa⁵⁰³ jee⁵⁰⁴ jalé⁵⁰⁵ dsee⁵⁰⁶ quií⁵⁰⁷ii⁵⁰⁸, jogui íb⁵⁰⁹ i jmoo⁵¹⁰ í⁵¹¹ jneaa⁵¹²aa⁵¹³ cajo e laco⁵¹⁴ ja⁵¹⁵ nijiú⁵¹⁶naa⁵¹⁷ fí⁵¹⁸ ni⁵¹⁹ dsee⁵²⁰, co⁵²¹ eáam⁵²² 'gøiñ⁵²³, jo jmoo⁵²⁴ lajo e laco⁵²⁵ niguiéiñ⁵²⁶ jneaa⁵²⁷aa⁵²⁸ fí⁵²⁹ quinir⁵³⁰ e ja⁵³¹ sí⁵³²ling⁵³³naa⁵³⁴ cōo⁵³⁵ jíi⁵³⁶ coo⁵³⁷ dsee⁵³⁸. Joba⁵³⁹ eáang⁵⁴⁰ iáang⁵⁴¹ dsí⁵⁴²naa⁵⁴³ mi⁵⁴⁴ nití⁵⁴⁵ fí⁵⁴⁶ li⁵⁴⁷ jlo⁵⁴⁸ niiñ⁵⁴⁹ fí⁵⁵⁰ ñiff⁵⁵¹ quiá⁵⁵²r⁵⁵³. 25 Jo jíi⁵⁵⁴ íb⁵⁵⁵ dsea` catíng⁵⁵⁶ njmiféng⁵⁵⁷ dsea`, co⁵⁵⁸ jíi⁵⁵⁹

íb` dsea` lí̄ing` Fíi`naa' dsea` féng` dsea` ñíing` fí` la'úng~, jogui dsea` íb` dsea` cuóøng` lí` jmér` lí` doñi` ee`, jogui jíi` lí` dsea` óor` ta~ e quiø'r` ta~ fí` la'úng` la'eáang` cõo` Fíi`naa' Dsea` Jmáang~, jo lajob jmóor` lajíi` ná`-gui e nitiroq` jmigüí, jogui lajob jmóor` lana jogui tí` lí` dsé`-gui cajo lí`-dseáng`- car` ngongtí` jmíi` . Jo lajob nilí`.

Jo lanab jíi` fé` ji` quiá`- Judas.

Lajíi'~ júu^ e cajíng'~ Dsea` Jmáang~ e nidsijée'

¹ Jalé" júu^ e fé" e fí' ni~ jí` la líi' júu^ e cacuø' Fí`naa' Dsea` Jmáang~ e ca'íñ~ quiá'~ Fidiée` e ja` mí cajmijnéeng` dsea` do lami~ jéeng'gui. Jo Fidiée` cacuø'r` dsea` do jalé" e júu^ la e laco' ni'é'~ dsea` do jaléng" dsea` quiá'r~ e~ jalé" e nidsijée` lajeee` lajmínab~ jíu fí' jmigüi` la. Jo Dsea` Jmáang~ casíñ` jaang` ángel quiá'r~ e laco' cajméein` do júu^ fí' quini` jaang` dsea` quiá'r~ i sii` Juan. ² Jo i dsea` ígui` guiar` jalé" e júu^ quiá'~ Fidiée` do jee` jaléng" dsea` jmigüi` cuaiñ~ quiá'~ jalé" e cangár~ do lafa' mi~ quir', jogui tib` nir~ cajo lajíi'~ e júu^ e cacuø' Fidiée` e caliti` la'eáang` cóo` Dsea` Jmáang~.

³ Jo juguiá~ o` quiá'~ i dsea` i íjalé" e júu^ la jogui juguiá~ o` cajo quiá'~ jaléng" i dsea` i jmoo` náu`~ mi~ núur` jalé" e júu^ e sili~ e fí' ni~ jí` la, co' jalé" e júu^ la líi' júu^ e jáa` quiá'~ níab` Fidiée`, dsu` níjaquiéem` e jmíi` e niliti` lajíi'~ e júu^ e fé" e fí' ni~ jí` la.

Júu^ e cajme` Juan e catíng` laji` guié` 'lé` dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~

⁴ Jnea~ sii` Juan, jo jmo'o e jí` la e catíng` laji` guié` 'lé` dsea` rú`naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i neáang` fí` li~ se` Asia. Íng`na` güea` quiá'~ Fidiée` jogui güiliseeng`na` juguiá~ júu^ røø` la'eáang` cóo`~ dsea` do, co' lajíi'~ íb` dsea` i seeng` lajíi'~ latí` mí` uiing` jogui latí` lana jogui i nijáá'tu` calé` catú~. Jogui lajobi cajo íim`ba` güea` quiá'~ laji` guiáng` jmiguí` i seeng` fí` quini` li~ líi` ée` laniing` fí` li~ guiing` Fidiée` quiá'r` ta~. ⁵ Jogui cajo íim`ba` güea` quiá'~ Dsea` Jmáang~, co' íb` dsea` i dseáng` tíi` ni~ røø` jalé" e júu^ la, jogui íbi` dsea` i la'uii` cají`tu` jee` jaléng` líi~, jogui íb` dsea` niing` i quié` nífí` jee` jaléng` dsea` i óo` ta~ i seeng` fí` la'úng` fí` jmigüi`. Jogui cajo íb` i eáang` neáang` jneaa~aa`, jogui cajáng` níia'r` e cajúiñ~ e laco` caleáaiñ` jneaa~aa` jee` jalé" dsee` quií`ii` la'eáang` cóo`~ e jmi`øøiñ` e catuú` do. ⁶ Jogui nicajmíer` e jaléng` jneaa~aa`, dsea` líi`naa` dsea` quiá'r~, nilíi`naa` coo` 'lé` dsea` i líng` lafa` jmídsea` i jmoo` lajíi'~ e iing` Tiquiá'r` Fidiée`. Jo majmi`goo` baa` jogui majmifém`baa` dsea` do, co' íb` dsea` i eáang` 'gøng` jogui i güeang` car` ngongí` jmií`! Jo lajob nilí`.

⁷ iJøø`na` jogui quié`na` cuente!

Dob nijáá` Dsea` Jmáang` fí` jee` cabøø` jníi`,
jo lajíi`m` dsea` niníiñ` dsea` do, jo jí`gui` jaléng` i dsea` i líing` ee` ca'iéeiñ` dsea` do niníing` neiñ`;
jo ie` job mi~ níquí`~ jogui nilijiá` dsíi` jaléng` dsea` i seeng` latøøng` fí` jmigüi` uíi`~ dsea` do, jo e jáb`~ e jo.

Jo lajob nilí`.

⁸ Jo lalab jíng`~ Fí`naa` Fidiée`: "Jneab~ i la'uii` do jogui jneaa`bi` i li~ cadséng` do cajo, co' jneab~ Fidiée` i 'gøng` i quií`~ jmíi` jmé` lí` doñí` ee`, jogui jneaa`bi` cajo i seeng` lajíi`~ latí` mí` uiing` jogui latí` lana jogui i nijáá'tu` calé` catú~."

Mí` cangá` Juan jial tíi` jlo` jnéeng` Dsea` Jmáang~

⁹ Jnea~ sii` Juan, jogui la'ó` rú`baa` líi`naa` uíi`~ e nilíi`naa` dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~. Jo røøb` íng`naa` iihuí` dsu` uíi`~ e líi`naa` dsea` quiá'~ dsea` do, jogui røøb` cajo catíi`naa` e quié` Fidiée` nífí` quií`ii`, jogui røøb` jmoo`naa` té`naa` cóo`~ jalé` iihuí` e dsingíng`naa` do. Jo uíi`~ e guiaa` júu^ quiá'~ Fidiée` e caliti` la'eáang` cóo`~ Dsea` Jmáang~, joba` casíing` dsea` do jnea` fí` coo` guóo`~ uó`jiá` e sii` Patmos e néé` fí` ni~ jmiñí`~. ¹⁰ Jo cangojéé` e lajeee` e jmíi` domiing` e jmiféng` dsea` Fidiée` cajá`a jee` Jmiguí` quiá'~ dsea` do jo canú`u lí`~ calúu`u

coo` luu` e fé` teá` eáang` lí` laco` mí` ii- coo` lúu` trompé`^, jo lalab cajíng`^- sí` jnea`:

¹¹ —Jo fí` i' ná`, Juan, e njmée`^ fí` coo` ni` ji` lajalé` e móo`^- la jmí` na, jo mí` ning` jo, nisín` jalé` e ji` jo quiá`^- laji` guié` 'lé` dsea` quié` e i neáang` fí` e fí` e sii` Éfeso, jogui e fí` e sii` Esmirna, jogui e fí` e sii` Pergamo, jogui e fí` e sii` Tiatira, jogui e fí` e sii` Sardis, jogui e fí` e sii` Filadelfia, jogui e fí` e sii` Laodicea; jo laji` guié` e fí` na née` fí` lí` se` Asia.

¹² Jo mí` cang` e canú` u e luu` do, joba` cajíi`^ i nii` lí` calúu` u e laco` nicaa` cuente i` gui` i tó` jnea` do; jo job mí` camó` o guié` candeléer` e ji` e lí` cóo`^ layaang` cunée`.¹³ Jo jeeng` e guié` candeléer` e ji`^ do camán` n jaang` i jnéeng` dseáng`^- laco` jaang` dsea` jmigüi`^ i qui` coo` `mí` e cuee` e tí` cartí` ui` tiir`-, jogui `núu` ná`^ dsíir` coo` e lí` cóo`^ layaang` cunée`,¹⁴ jogui tee` jñuguir` lí` laco` tee` `moo` osi joo` é, jogui jminir` lí` lafa` sóng` ji`¹⁵, jogui tiir` lí` dseáng`^- lafa` coo` ní` e sii` bronce e dseáng`^- jíng` ji` lafa` mí` iu` fí` ni` ji`¹⁶, jogui júu` quiá`^- ná` lí` laco` ii- coo` lóo`^ e fé` eáang`.¹⁶ Jogui e fí` jaguór` dsée` do teáang`^- guiáng` náu`¹⁷, jogui fí` mo'oor` güi` fí` coo` nisú`^ e dsíng`^- 'mé` laji` tú` taang`.¹⁷ Jogui nir` dseáng`^- jíng` ji` lí` laco` jnéeng` iee` mí` íiñ` guieñí` joo`.

¹⁷ Jo mí` camán` n i dsea` do, joba` dseáng`^- caquím`^ baa fí` ui` tiir` lafa` jaang` lí`.¹⁸ Jo dsú` ír` caquidsir` guóor` dsée` fí` yú`^ moguui`^ jo casí` r` jnea` lala:

—Ja` fóøen`^ jíi`^ coo`^; co` jneab` dsea` i la`uui`^ jogui jnea` bí` dsea` i tí` lí` cadséng` do cajo,¹⁸ jo jnea` bí` cajo i dsea` i seeng` lana; jogui e já`^- ba` e cajún` n cateá`¹⁹, dsú` cajíb` tóu` calé` catú`^, jo dsú` car` ngong`^ jmí` seen` náng; jogui jneab` dsea` quiee`^ joñí` quiá`^- 'mó`^ jogui joñí`^ quiá`^- fí` lí`^ cajo.¹⁹ Joba` lana njmée`^ fí` ni` ji` laji`^ i nicañí`^ jogui jalé` e móo`^ jmí` na cóo`^ gui` jalé` e nimó`^ gui` cøøng`^ gui.²⁰ Jo lalab guóng`^ i guiáng` náu`^ i nicañin`^ fí` jaguóo`^ o dsée` la, jogui lalab guóng`^ cajo laji`^ guié`^ candeléer` e ji`^ e lí` cóo`^ layaang` cunée` do: i guiáng` náu`^ do guóng`^ quiá`^- jaléng`^ dsea` i quie`^ nifí` quiá`^- dsea` quié` e i seeng` fí` laji`^ guié`^ fí` e née` fí` lí` se` Asia, jogui lacoo`^ e candeléer` e tí`^ guié`^ do guóng`^ i guié`^ 'lé` dsea` quié`^ e i seeng` fí` lacoo`^ e fí` jo.

2

Júu`^ e catíng`^ dsea` quiá`^- Dsea` Jmáang`^ i neáang`^ fí` Éfeso

¹ Jo fí` guí`^ ná`, Juan, e njmée`^ coo`^ ji`^ e catíng`^ i dsea`^ i quie`^ nifí` quiá`^- dsea` quié`^ e i neáang`^ fí` fí` Éfeso, jo lalab jmée`^: "Lalab jíng`^ i dsea`^ i teáang`^ laji`^ guiáng`^ náu`^ fí` jaguór`^ dsée`^ jogui^ i ngí`^ fí` jee`^ laji`^ guié`^ candeléer`^ e ji`^ e lí`^ cóo`^ layaang`^ cunée`^ do:² Jo lalab fí`^ i ná`^ e guiá`^ níi`^ lajalé`^ e jmoo`^ lafa`^ jalé`^ e la; e eáam` cuø`^ bí` uø`^ e jmoo`^ ta`^ jogui^ e eáam` iu`^ ní`^ cóo`^ jalé`^ e jo cajo, jogui ní`^ baa cajo^ e ja` cuø`^ fí`^ e njmée`^ dsea`^ jalé`^ e ja`^ dseeng`^ lí`^ ee`^ já`^ dsíir`.³ Jogui ní`^ baa guiá`^ e nicajóø`^ su já`^ laco`^ fí`^ jaléng`^ i dsea`^ i jíng`^ e lí`^ iñ`^ dsea`^ apóo`^ i ni`^ júu`^ quié`^ e, jo dsú`^ o`^ já`^ e lí`^ iñ`^ lajo, jo` ná`^ nicalilí`^ ba`^ e jaléng`^ i dsea`^ r`^ jmang`^ i adseaam`.³ Jogui eáam`^ nicajmee`^ fí`^ a`^ jogui^ nicateá`^ lí`^ bí`^ cóo`^ jalé`^ iihuú`^ e nica`^ iñ`^ uí`^ jnea`^, jo` dseáng`^ ja`^ mí`^ calitúng`^ o`^ e sin`^ teá`^ fí`^ guiá`^ cóo`^ jnea`^.⁴ Jo dsú`^ seab`^ coo`^ júu`^ e níl`^ e quí`^ lana, jo` e lab^ e jo`^: jo`^ guié`^ e 'neáan`^ jnea`^ o`^ guí`^ dsea`^ rún`^ laco`^ guí`^ lami`^ uiing`^ do ie`^ lami`^ canaan`^ e cuíin`^ jnea`^.⁵ Joba` fí`^ i ná`^ e ní`^ du o`^ jíe`^ lí`^ nica`^ lee`^ quí`^ lana, jo` quí`^ jíng`^ tu`^ uø`^ calé`^ catú`^ fí`^ quini`^ Fidié`^, jogui^ jmee`^ tu`^ lajalé`^ lí`^ laco`^ guí`^ lami`^ quí`^ tíñ`^ e jmoo`^ latí`^ mí`^ uiing`^ do. Jo song ja`^ njmée`^ lajo, joba`^ lajmináb`^ nigáa`^ a fí`^ na jo`^ nijé`^ baa ée`^ quiá`^- e candeléer`^ do quí`^, jo`^ dsú`^ ja`^ nil`^ lajo^ song niquí`^ jíng`^ tu`^ uø`^ fí`^ quini`^ Fidié`^.⁶ Jo dsú`^ e laba`^ guí`^ e jmicóo`^ quí`^, e 'níb`^ man`^ jalé`^ e jmoo`^ i dsea`^ nicolaíta lí`^ laco`^ guí`^ jnea`^

'nib' máan'nre cajo. ⁷ Joba' fá'a: *Lí jaléng* dsea` dsí~ logua~, güinú~bre lajíi~ júu~ e jíng'~ Jmiguí~ quiá~ Fidiée~ e catíng~ lají~ guié~ 'lé~ dsea` quié~ e: Jaléng~ i dsea` i nité~ lí~ cóo~ jalé~ iihuí~ jogui ja` nitiúuñ~ jnea~, joba' nicuóø~baare e nidó'r~ lajíi~ e sea` quiá~ e 'ma` e cuø~ seeng` dsea` lata~ e si` fí~ nifí~ quiá~ Fidiée~.”

Júu~ e catíng~ dsea` quiá~ Dsea Jmáang~ i neáang' fí~ Esmirna

⁸ 'Jo fíi~guíi 'nù~, Juan, e njmée~ coo~ ji` e catíng~ i dsea` i quié~ nifí~ quiá~ dsea` quié~ e i neáang' fí~ fíi~ Esmirna, jo lalab jmée~: “Lalab fé~ i dsea` la'ui~ do jogui i dsea` tí~ lí~ dséng~gui do, i dsea` i cajúng~ do jogui i cají~tu mi~ catí~ 'ní~ jmií~ lajo: ⁹ Jo lalab fíi~ i 'nù~ e guiáb~ ñii~ lajíi~ iihuí~ e ín~ jogui jial tiñíin~ cajo, nañí~ fa' eáam'bre jmicóo~ Fidiée~ 'nù~ cóo~ jalé~ e lí~ quií~. Jogui ñi~bíi~ guiá~ cajo jial fé~ dsea` ga` uii~ quií~, fa' jaléng~ i dsea` i jing~ e líiñ~ dsea` Israel, jo dsu' o' já~ e líng~ i dsea` i lajo, co' i dsea` i lico~ líiñ~ dsea` i jmiféng~ fíi~ i 'lim~. ¹⁰ Jo fíi~ i 'nù~ e ja` fóøn~ lajíi~ iihuí~ e tí~ lí~ ni'fin~; co' fíi~ i 'ling~ njmér~ e i líng~ 'nù~ nigüitáang~na' fíi~ dsíi~ 'nùñí~ e laco' njmér~ quiíj~ jial nitá~na' e teáang~na' teá~ fíi~ guiá~ cóo~ jnea~; jo e iihuí~ jo ni'fing~na' lajee~ guí~ jmií~. Jo dsu' fíi~ i 'nù~ dseáng~ jie~ mí~ litúng~ o~ e sin~ teá~ fíi~ guiá~ cóo~ jnea~, doñí~ fa' iing~ dsea` jngaiñ~'nù~ uii~ e jo, joba' jneab~ nicuóø~ø 'nù~ lajíi~ e catíñ~ e niliseen~ cøøng~ cóo~ jnea~ car` ngongíi~ jmií~. ¹¹ Jo jaléng~ 'nù~, dsea` dsí~ loguá~na', náu~na' lajíi~ e júu~ e jíng~ Jmiguí~ quiá~ Fidiée~ e catíng~ lají~ guié~ 'lé~ dsea` quié~ e: Jo jaléng~ dsea` i ja` nilitúng~ dsíi~ e teáaiñ~ teá~ fíi~ guié~ cóo~ jnea~, joba' i dsea` i jo` tóø~ jmií~ fa' e nitiúñ~ fíi~ lí~ 'lí~ mí~ nitií~ fíi~ fíi~ coo~.”

Júu~ e catíng~ dsea` quiá~ Dsea Jmáang~ i neáang' fí~ Pergamo

¹² 'Jo fíi~guíi 'nù~, Juan, e njmée~ coo~ ji` e catíng~ i dsea` i quié~ nifí~ quiá~ dsea` quié~ e i neáang' fí~ fíi~ Pergamo, jo lalab jmée~: “Lalab fé~ i dsea` i quié~ e ñisú~ e 'mé~ lají~ tú~ taang~ do: ¹³ Jo lalab fíi~ i 'nù~, e guiáb~ ñii~ lajaléb~ e jmoø~, jogui ñi~baa cajo e seen~ fíi~ lí~ quiú~ fíi~ i 'ling~ ta~, dsu' ja` mí~ catiun~ e dseáng~ já~ líin~ lajíi~ júu~ quié~e. Jogui ja` mí~ catiun~ jnea~ fa' e ja` mí~ jmití~ lajíi~ ta~ quiú~, o'gui mí~ catiun~ jnea~ ie~ mí~ cajngang~ dsea` i dsea` quié~ e i sii~ Antipas i cajmiti~ júu~ quié~e e fíi~ fíi~ lí~ quiú~ fíi~ i 'ling~ i sii~ Satanás ta~ do. ¹⁴ Dsu' fíi~guíi 'nù~ e seab` coo~ tú~ íng~ e 'lé~ quií~, jo e lab e jo: ja` mí~ cajniin~ quiá~ coo~ tú~ míng~ dsea` i seeng~ fíi~ na i ja` mí~ catú~ e jmitíiñ~ lajíi~ júu~ 'lí~ e caguiá~ Balaam, co' i dsea` na ca'e'r` jaang`gui dsea` i sii~ Balac, jo i dsea` i guib~ i cajmigóøng~ jaléng~ dsea` Israel e laco' éeiñ~ dsee~ e gó'r` ngu~ jó~ i nicacuøiñ~ diée~ i o' já~ jogui e 'léer~ e gühiñ~ cóo~ dseañu~ osi dseamí~ i o' quiá'r~. ¹⁵ Jo lajobi cajo seem'bí coo~ tú~ míng~ dsea` la'ó~ 'nù~ i neáang~ fíi~ na i ja` mí~ catú~ jalé~ e 'lí~ e quií~ tíng~ e jmóø~ jaléng~ dsea` nicolaíta. ¹⁶ Joba' fíi~ i 'nù~ lana e quií~ jíng~ uø~ fíi~ quini~ Fidiée~; jo dsu' song ja` njme~ lajo, joba' lajmináb~ nigáa'a fíi~ lí~ guiin~ e nitiúñ~n cóo~ jaléng~ i dsea` i cóo~ e ñisú~ e iu~ fíi~ mo'oo'o. ¹⁷ Jo jaléng~ 'nù~, dsea` dsí~ loguá~na', náu~na' lajíi~ júu~ e jíng~ Jmiguí~ quiá~ Fidiée~ e catíng~ lají~ guié~ 'lé~ dsea` quié~ e: Jo i dsea` i ja` nilitúng~ dsíi~ e náu'r~ júu~ quié~e, joba' nicuóø~baare coo~ e lafa' iñí~ e catíñ~ e si'ma~ fíi~ nifí~; jogui nicuóø~baare cajo coo~ cuu~ e tee~, jo e fíi~ ni~ e cuu~ do nijé~ coo~ júu~ e 'míi~ laco' sii~ i dsea` do, jo dsu' jíi~ jaang` dsea` jiéng~ ja` niliñí~ e júu~ jo, co' jíi~ i dsea` i ni'íng~ do, jíi~ fíbing~ i niliñí~ e júu~ jo.”

Júu~ quiá~ Fidiée~ e catíng~ dsea` quiá~ Dsea Jmáang~ i neáang' fí~ Tiatira

¹⁸ 'Jo fíi~guíi 'nù~, Juan, e njmée~ coo~ ji` e catíng~ i dsea` i quié~ nifí~ quiá~ dsea` quié~ e i neáang' fíi~ fíi~ Tiatira, jo lalab jmée~: “Lalab jíng~ i Joo` Fidiée~ camíng~ do i quié~ jmini~ e lí~ lafa' sóng~ jí~ jogui tiir~ jnéeng~ lafa' ní~ e jíng~ jí~ jlo~ e sii~ bronce: ¹⁹ Jo lalab fíi~ i 'nù~, e guiáb~ ñii~ lajaléb~ e jmoø~, jogui

e eáam' 'neáan' dsea` rún', jogui e teáb` sin' fí' guiú~ cój~ jnea~, jogui eáam' la'úung` nícaj mee'~ lajíi~ ta~ e iin~n, jo ja` mí' cajmitúng` o' lajíi~ e ta~ jo, co' dseáng` nícateá` ba', jo ñi' baa guiú~ e eáang`gui nícuø' bí' uø' lana e røø'gui níjmoo' ta~ laco'gui lami~ jmoo' lami~ uiing~ do. ²⁰ Líi~ jíi~ e laba' e 'lée' quiá'~ e ga': ja` mí' cajníin'~ quiá'~ i dseamf~ i sii` Jezabel e sí~'ñia'r' e líiñ~ jaang`dseamf~ i fe' cuaiñ~ quiá'~ Fidiée~, jo dsu' i dseamf~ i líi~ jmigóøiñ` jaléng` dsea` quié~ e cój~ jalé~ e e'r' do, co' iin~ e nisíng`tu jaléng` dsea` quié~ e fí' gab` e jmé~ tur ta~ 'lée' cój~ jaléng` dseañu' osi dseamf~ i o' quiá'r~, jogui e jmé~ tur ta~ gø' jalé~ e nícuø'r' diée~ i o' já~. ²¹ Jo huóøb` nícacuøø' ore fí' fa' e niquí~ jíng` 'ñia'r' fí' quinii~ e laco' jo` níjmér~ e ga` lajo, jo dsu' ja` mí' calíiñ~ fa' e nícajméer` lajo e jo` nibeáng`gui 'ñia'r' dsee~, co' ja` iin~ fa' nícatúr` jalé~ e 'li~ e jmóor` do. ²² Jo dsu' lalab fá'a uii~ quiá'~ jaléng` i dsea` i jmóo` ta~ 'lée' cój~ i dseamf~ i, e song ja` niliúng` yaaiñ~ e jmóor` jalé~ e jo, joba' níjmee~ e e nilidsée~ bre lajaléiñ~ do, co' eáam' nícar` iihuí~, jogui huíim` nidsijée~ quiá'r~. Jo jalé~ e iihuí~ nab nidsinghiñ~ song ja` niquí~ jíng` yaaiñ~ uii~ quiá'~ jalé~ e dsee~ e nica'eer` do. ²³ Jogui níjngám`baa jaléng` joo' i dsea` i e laco' jaléng` dsea` i líi~ dsea` quié~ e niliñir` e jneab~ dsea` móo'o jogui cuí~i jial líi` dsíi` dsea` lajaang` lajaaiñ~; jo jneab~ dsea` catíin~n e nícuøø'ø 'ná' lajíi~ e catíing`na` lajaang` lajaang`na` uii~ quiá'~ lajíi~ ta~ e nícajmee`na` fí' jmigüí`na. ²⁴ Jo fíi~ i jaléng` 'ná` caguisaang`gui dsea` i seeng` fí` na fí` Tiatira; ii~ i ja` mí' casíng` yaang` fí` ga` cój~ i dseamf~ ga` do o'gui mí' cajmitir` lajíi~ e fe' dsea` e líi` júu` náu` quiá'~ fíi~ i 'ling` i sii` Satanás, joba' lalab fíi~ i 'ná` e jo` nícuø`gui 'ná` ta~ ii~ e jie`gui. ²⁵ Joba' líi~ jie` mí' tó`na` lajíi~ e guiú~ e jmoo`na` na cartí` mí` nití` í` e ninii~túu` calé` catú` fí` jmigüí`na. ²⁶ Jo jaléng` dsea` i nígueáng` e jmitir` lajíi~ e iing` jnea~ e níjmér~, joba' nícuøø`baare ta~ e niquíu'r` ta~ fí` jalé` fíi` e sea` fí` jmigüí`na; ²⁷ jogui dseáng` líi` laco'gui nícacuø` Tiquié`e jnea~ fí` e niquíu'r`ta~ quiá'~ jaléng` dsea` jmigüí`, lajob i dsea` i cajo niñiñ` lafa`'ma'u` quiá'~ dseata~, jo cój~ e job niquíu'r` ta~ fí` jalé` fíi` cartí` níjmér` jmiguiá` cuíi` laco'gui mí` fíiing` coo`tu'. ²⁸ Jogui cajo nícuøøm`baa 'ná` i náu` i jnéeng` mí` la'ee`. ²⁹ Jogui fíi~ i 'ná`, ii~'ná` dsea`dsi` loguá`na`, náu`na` lajíi~ júu` e jíng` Jmiguí` quiá'~ Fidiée` e catíing` lají`guié` 'lé` dsea` quié`e."

3

Júu` quiá'~ Fidiée` e catíing` dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang` fí` Sardis

¹ Jo fíi`guí `ná` Juan, e níjmee` coo` ji` e catíing` i dsea` i quié` nífi` quiá'~ jaléng` dsea` quié`e i neáang` fí` fíi` Sardis, jo lalab jmee`~: "Lalab jíng` i dsea` i quié` lají`guié` jmiguí` quiá'~ Fidiée` jogui i teáang` guiáng` náu` fí` jaguór`: Lalab fá'a e dseáng` ñi`baa guiú~ lajalé~ e jmoo`, jo fíiim` dsea` i dsíi` e dseáng` lajam` e lin` jaang` dsea` i seeng` cøøng` cój~ jnea~, jo dsu' o' já~ e lin` lajo, co' ñi`baa guiú~ e lin` jaang` dsea` lafa` i sijúung` i si`naang` cój~ jnea~. ² Joba' fíi~ i 'ná` e ii` a` røø` jogui cuøø` bí` uø` e níjmee` laco` si`í` lajíi~ e sisée` e 'né` jmee`gui'; jo song ja` níjmee` lajo, joba` dseáam` seen` e níl`ing` conguia` quií`~; co' líi` lajíi~ e móo'o e jmoo` na dseáng` ja` dseem` líi` fí` quini` Fidiée`. ³ Jo téé` a` lajíi~ júu` quié`e e nicalíin` jogui e nicanáu`~; jo jmee` lajíi~ e jo, jogui qui`~ jíng` uø` fí` quini` Fidiée`. Co' song ja` níjmee` lajalé` e fíi~ i 'ná`na, joba` níguíeéb` jmií` mí` níguíe`e fí` quini` lajee` e ja` ñiing` o`, lafa` mí` ngí` jaang` ii` e dsijméer` ii` quiá`~ dsea` e jíi`~ ja` ñiing` dsíi` i dsea` do li` níguieiñ` do. ⁴ Jo dsu` e fí` fíi` Sardis na seem`bi coo`tú` míing` dsea` i la'ó` røø` cuíng`na` jnea~, jo i dsea` i ja` mí` cajmi`ling` yaaiñ` fí` quini` Fidiée`, joba` i dsea` i catíim`bre e ningí` cój~ jnea~, co' ja` si`liiñ` jíi` capí`~. ⁵ Jo jaléng` dsea` i nité` líi` e já`~ líiñ` jalé` júu` quié`e, joba` niquí`bre si`r` e tee` e laco` cuø`li` e

níguiúm[~]bre fí[~] quini[~] Fidiée[~], jogui ja[~]tóo[~] jmíi[~] fa[~] e ni[~]uóng[~]guir lí[~] níteáaiñ[~]
fí[~] ni[~] jí[~] lí[~] nitaang[~] jaléng[~] dsea[~] quié[~]e, jogui nijmee[~]e júu[~] fí[~] quini[~] Tiquié[~]e
dsea[~]guiing[~] níffí[~] jogui fí[~] quini[~] jaléng[~] ángeles quiá[~]r[~] e jaléng[~] i[~]dsea[~] i[~]dsea[~]
quié[~]baa níffíiñ[~]. ⁶Joba[~]fíi[~]i[~]'ná[~], ii[~]'ná[~] dsea[~]dsi[~] loguá[~]na[~], náu[~]na[~] lajíi[~]e
jíng[~] Jmígiu[~] quiá[~] Fidiée[~] e catíing[~] laji[~]guié[~] 'lé[~] dsea[~] quié[~]e.”

Júu[~]quiá[~] Fidiée[~] e catíing[~] dsea[~]quiá[~] Dsea[~]Jmáang[~] i neáang[~] fí[~] Filadelfia

⁷Jo lalab fíi[~]guíi[~]'ná[~], Juan, e nijmée[~] coo[~]jí[~] e catíing[~] i[~]dsea[~] i[~]quie[~]níffí[~]
quiá[~]jaléng[~] dsea[~]quié[~]e i[~]neáang[~] fí[~] fíi[~] Filadelfia, jo lalab jmée[~]: “Lalab
jíng[~] i[~]dsea[~]güeang[~] jogui i[~]fé[~] jmang[~] júu[~] já[~] contøøng[~] jogui i[~]quie[~]joñí[~]
quiá[~]dseata[~]dsea[~]féng[~] Daví[~]; jo mi[~]náa[~] i[~]dsea[~] i[~]quie[~] e joñí[~]do, joba[~]jíi[~]
jaang[~] dsea[~]jo[~]ii[~]nilí[~]fa[~] e nijní[~]; jogui mi[~] jnífí[~], joba[~]jíi[~] jaang[~] dsea[~]ja[~]
ii[~]nilí[~]fa[~] e nineár[~]. ⁸Jo jnea[~] níffíbaa guiá[~] lajale[~] e jmoo[~]. Jogui lana lafa[~]
nicaná[~]a coo[~] jnífí[~] fí[~] quiní[~] e jíi[~] jaang[~] ja[~]ii[~]qui[~]jmíi[~]fa[~] nijní[~]tu, jo nañí[~]
fa[~]ja[~]leáang[~]bí[~]quií[~]sea[~], dsu[~]nicajmee[~]ba[~]náu[~]lajíi[~]júu[~]quié[~]e, jo ja[~]
mi[~]cajmee[~]fa[~] e ja[~]jmícuíin[~]jnea[~]. ⁹Jogui jnea[~]nijmee[~]e e jaléng[~] i[~]dsea[~] i[~]
teáang[~]jee[~]'lé[~]quiá[~]Satanás, jaléng[~] i[~]adsee[~] i[~]fé[~] e líiñ[~]dsea[~] Israel jo dsu[~]o[~]
já[~] e líiñ[~]lajo, jo nijmee[~]e e nísí[~]jaléng[~] i[~]dsea[~] i[~]uó[~] jnir[~] fí[~] quiní[~], jo lajob
niliñír[~] e eáam[~]neáang[~]jnea[~]'ná[~]. ¹⁰Jo co[~]contøøm[~]nicateá[~] e jmoo[~]náu[~]
lajíi[~]júu[~]quié[~]e e ja[~]mi[~]calitúng[~]o[~] e júu[~]jo, jo uíi[~] e joba[~], jnea[~]nijmee[~]e
i[~]'ná[~]mi[~]nijaquiéeng[~] e niní[~]dsea[~]iihuíi[~] fí[~]latøøng[~]jmígiúi[~], co[~]ie[~]job mi[~]
nijóø[~]øjial lííng[~]lajaang[~]lajaang[~]dsea[~]seeng[~]fí[~]ni[~]guóo[~]uó[~]na, jo ne[~]duu[~]
su teáaiñ[~]teá[~]fí[~]guiá[~]cóo[~]jnea[~]osi o[~]lajoé. ¹¹Jo lajee[~]lajmináb[~]nigáa'túu[~]fí[~]
jmígiúi[~]na, lí[~]jie[~]mi[~]tú[~]lajíi[~] e jmoo[~], jo lajoba[~]jíi[~]jaang[~]ja[~]ii[~]cuóøng[~]niguí[~]
quií[~]lajíi[~] e catíin[~]quiá[~]Fidiée[~]. ¹²Jo jnea[~]nijmee[~]e e ii[~]i[~]nité[~]lí[~]jogui e
ja[~]nitá[~]júu[~]quié[~]e, íb[~]dsea[~]i[~]nilí[~]e nilíiñ[~]jaang[~]i[~]niing[~]i[~]niliseeng[~]coliíng[~]
cóo[~]jnea[~]fí[~]li[~]guiing[~]Tiquié[~]eFidiée[~], jo jo[~]quií[~]jmíi[~]fa[~]e nidsihuíng[~]guir
fí[~]jo; jogui jnea[~]nijmee[~]e e jaléng[~] i[~]dsea[~]i[~]nilíiñ[~]dsea[~]quié[~]e jogui e nilíiñ[~]
dsea[~]góo[~]Tiquié[~]e fí[~]fíi[~]lí[~]sii[~]Jerusalén e'míi[~]e jáa[~]fí[~]níffí[~]quiá[~]Fidiée[~], jogui
nijmee[~]e e nilíiñ[~]jaléng[~] i[~]dsea[~]do e júu[~]'míi[~]e nilisii[~]ie[~]jo. ¹³Jo fíi[~]i[~]'ná[~],
ii[~]'ná[~]dsea[~]dsi[~]loguá[~]na[~], náu[~]na[~]lajíi[~]júu[~]e jíng[~] Jmígiúi[~]quiá[~]Fidiée[~]e
catíing[~]laji[~]guié[~]'lé[~]dsea[~]quié[~]e.”

Júu[~]quiá[~] Fidiée[~] e catíing[~] jaléng[~] dsea[~]quiá[~] Dsea[~]Jmáang[~] i neáang[~] fí[~] Laodicea

¹⁴Jo fíi[~]guíi[~]'ná[~], Juan, e nijmée[~]coo[~]jí[~] e catíing[~] i[~]dsea[~]i[~]quie[~]níffí[~]quiá[~]
jaléng[~] dsea[~]quié[~]e i[~]neáang[~] fí[~]fíi[~]Laodicea, jo lalab jmée[~]: “Lalab jíng[~] i[~]
dsea[~]i[~]lííng[~]dseáng[~]lajang[~]Fíi[~]naa[~]Fidiée[~], jogui i[~]dseáng[~]tíi[~]ni[~]røø*~*fí[~]fé[~]
jmang[~]júu[~]já[~], jogui cajo la'eáang[~]cóo[~]íb[~]cajmée[~]Fidiée[~]lajalé[~]e sea[~]fí[~]
jmígiúi[~]: ¹⁵Jo lalab fá[~]a e niñíb[~]jnea[~]guiá[~]lajalé[~] e jmoo[~], joba[~]níffí[~]baa e ja[~]
mi[~]'naan[~]cóo[~]jnea[~]o[~]gui[~]cuø[~]bí[~]uø[~]fa[~]e nisíng[~]gui[~]teá[~]cóo[~]jnea[~]. Dsu[~]e
laba[~]fíi[~]i[~]'ná[~]e'né[~]e ni[~]í[~]o[~]røø[~]jnang[~]fí[~]e iin[~]e nicá[~]; su e nisín[~]teá[~]cóo[~]
jnea[~], osi e'ní[~]man[~]jnea[~]é. ¹⁶Jo dsaco[~]lí[~]í[~]o[~]e ja[~]ee[~]lí[~]quií[~]jié[~]fí[~]sin[~],
uíi[~]joba[~]e nibíin[~]n'na[~]fí[~]caluu[~]. ¹⁷Có[~]'ná[~]fó[~]e lin[~]jaang[~]dsea[~]sea[~]cuu[~],
jogui guiáb[~]nicangojéé[~]quií[~], jo jo[~]e'né[~]quií[~]jíi[~]cóo[~]; dsu[~]ja[~]cá[~]cuente
uø[~]fa[~]e huíim[~]lí[~]quií[~]cóo[~]jalé[~]e i[~]o[~], jo dseáng[~]fíi[~]ba[~]co[~]lafa[~]tiñíim[~]ba[~]
lin[~], jogui lafa[~]fí[~], jogui lafa[~]tiuun[~], jogui lafa[~]ríngúum[~]ba[~]cajo. ¹⁸Jo uíi[~]
e joba[~]liúun[~]n'na[~]e'lá[~]cunéé[~]quié[~]e e nicaguo[~]jlo[~]fí[~]ni[~]jí[~], jo lajoba[~]e
nilíin[~]lafa[~]jaang[~]dsea[~]sea[~]cuu[~]; jogui la'eáang[~]jneab[~]cajo e lafa[~]nilá[~]sí[~]
e jlo[~]e tee[~]e niquií[~], jo lajoba[~]ja[~]nilí[~]i[~]lin[~]e nglí[~]lafa[~]ringun[~]; jo lajob cajo
lafa[~]nilí[~]míi[~]quiá[~]jminí[~]elaco[~]cuóøng[~]e nilijné[~]røø. ¹⁹Jo jnea[~]liúum[~]baa
jogui ffí[~]baa'goo[~]quiá[~]jaléng[~]dsea[~]i[~]neáan[~]. Joba[~]fíi[~]i[~]'ná[~]e cuóøø[~]bí[~]uø[~]

e ngocáng' o' laco' catíing~, jogui qui'~ jíing'~ uø' fí' quini~ Fidiée~. 20 iJanú'! Náu~ e júu~ la: jnea~ tóø'~ dsea` catí' o'ná~; jo ii` dsea` i ninú~ júu~ quié~ e jogui nineár~ jn~ e laco' ni'ñ~ e júu~ do quié~ e mi' nitøø' øre, joba' ni'ú~ baa fí' dsí' sináu~ quiá'r~, jo coliim~ niquiee~naa' i~naa' cоo'~ i dsea` do. 21 Jo ii` dsea` i nité~ lí~ e já~ líiñ` jalé~ júu~ quié~ e, joba' nicuøø'baare fí' lí~ nigüeár` coliing~ cоo'~ jnea~ fí' ñiff~ lí~ laco' nicalf~ jnea~ e guin~n cоo'~ Tiquié~e fí' ñiff~ quiá'r~ fí' lí~ quiu'r~ ta~. 22 Jo fí' i 'ná', ii` 'ná' dsea` dsi~ loguá~na', náu~na' lajii~ júu~ e jíng~ Jmigui~ quiá'~ Fidiée~ e catíing~ lají~ guié~ 'lé~ dsea` quié~ e."

4

Jial lí~ jmiféng' dsea` Fidiée~ fí' ñift~

¹ Jo mi~ cangf~ e jo, lalab jíng~gui Juan e cangár~: Jo camó~o e óob' coo` jn~ quiá'~ ñiff~, jo canú~u e guica'ii~ fí' yá~^ jmigüi~ coo` luu~ e ii~ lafa' coo` lúu~ trompé~^ lí~ laco' canú~u lami~ uii~ do, jo lalab casf~ jnea~:

—Niquiéeng' fí' la, jo nijmée~e 'ná~ júu~ lajii~ e 'né~ nidsijée~ lajee~ mi~ ningíng~ e la.

² Jo ladsifi~ lajob cajá~a jee~ Jmigui~ quiá'~ Fidiée~, jo lajee~ jo camán~n jaang~ dsea` fí' ñiff~; jo i dsea` fí' guiañ~ e fí' ée~ e li~ gua` dsea` i laniing~ i quiu~ ta~.

³ Jo camán~nre e jnáeng~ nir~ laco'gui la lí~ coo` cuu~ jlo~^ e ji~ eáang~ e sii~ cornalina, jogui jnáeiñ~ cajo laco' coo` cuu~ e sii~ jaspe e jíng~ ji~; jogui lacúng~ lajíng~ e li~ guiañ~ i dsea` 'ñia~ do camó~o e lafa' si~ coo` cuu~ e jnáeng~ mi~ dsée~ jmigui~ e ti~ ié~, jo e jo jíng~ ji~ jlo~^ laco' coo` cuu~ rø~ e sii~ esmeralda. ⁴ Jo fí' job camó~guí cajo jié~gui guiequiú~gui ée~ fí' lacúng~ lajíng~ e li~ guiañ~ i dsea` laniing~ do, jo fí' job camán~n guiequiúung~ yáu~^ dsea` cоøng~ e neáaiñ~ fí' jo, jo lajíng~ i dsea` fí' qui'r~ 'mi' té~, jogui téé~ fí' moguir~ lajaang~ lajaaiñ~ jmá~ cо~ lí~ corona e lí~ cоo~^ layaang~ cunée~. ⁵ Jo e fí' lí~ guiañ~ i dsea` laniing~ do jnáeng~ lafa' mi~ liji~ güi~ñia~, jogui náb~ mi~ nii~ cajo, jo dseáng~ eáam~ téé~ mi~^; jogui e fí' quini~ lí~ guiañ~ i dsea` laniing~ do jnáeng~ coo` guiañ~ bøø~ ji~, jo e jo guóng~ quiá'~ lají~ guiañ~ jmigui~ quiá'~ Fidiée~. ⁶ Jo e fí' quini~ e li~ guiañ~ i dsea` do, fí' job jnáeng~ cajo laco' la jnáeng~ fí' ni~ jmiñi~, jo jnáeng~ ta~ jm~ lafa' coo` sii~ ji~. Jo dseáng~ guiañ~ joo~ jogui lacúng~ lajíng~ e fí' lí~ guiañ~ i dsea` laniing~ do, neáang~ quiúung~ i jí~ i dsi~ jmigui~ jmini~ lí~ quini~ jogui lajobi~ lí~ caluu~ cajo. ⁷ Jo i jí~ i la'uui~ do jnáeiñ~ lafa' jaang~ ie~, jogui i jí~ i catí~ tú~ do jnáeiñ~ lafa' jaang~ güitá~, jogui i jí~ i catí~ 'ni~ do, fí'bing~ lí~ing~ laco' jaang~ dsea` jmigüi~ la jneaa~aa~, jogui i jí~ i li~ catí~ quiú~ do jnáeiñ~ lafa' jaang~ mi~ i íng~ guiañ~ güi~. ⁸ Jo lajaang~ lajaang~ i quiúung~ do dsi~ jñáu~ cuéer~, jogui dsi~ jmigui~ jminir~ lí~ lí~ ni~ jogui lí~ lí~ ná~ cajo; jo dseáng~ uøø` jmíib~ ja` tár~ e fé'r~ lala:

Dseáng~ ja` cоøng~ cоob~^ güeang~ Fí'ii~,

Fidiée~ dsea` guiañ~ ñift~.

Dseáng~ dsea` güeam~^ dsea` do,

dseáng~ dsea` guiu~^ dsea` do, jo íb~ dsea` 'gøng~, jogui tiiñ~ jmér~ lí~^ doñi~ ee~.

Jo íb~ Fidiée~ i seeng~ lajii~ latí~ malí~gui, lajii~ ná~gui e nitiroo~ jmigüi~ jogui latí~ lana jogui cajo i njáa~tu~ calé~ catú~, i seeng~ car` ngongí~ jmíi~.

⁹ Jo lacoo` néé~ mi~ jmiféng~ i quiúung~ do Fidiée~ e cuø'r~ dsea` do guimáang~, jogui mi~ jmi'gór~ dsea` do dsea` guiañ~ fí' ñiff~, dsea` i seeng~ car` ngongí~ jmíi~, ¹⁰ jo mi~ jmóor~ lajo, joba' fí' quini~ i dsea` i guiañ~ fí' lí~ niing~ do, lají~ guiequiúung~ i dsea` cоøng~^ do jmiféiñ~ dsea` do e téé~ uø~ jnir~, jogui uø'r~ e lí~ corona cunée~ e téé~ fí' moguir~ lajaang~ lajaaiñ~, jo guiar~ fí' quini~ dsea` do jo fé'r~ lala:

11 Fí`naa' Fidiée` , 'nab` dseáng` dsea` féng` dsea` ñíing` fí` la'úng` fí` jmigüí` ,
joba' 'nab` dsea` catíng` e nijmiféng` dsea` 'na',
jogui e nijmi'gó` dsea` 'na',
jogui e nifé` dsea` e eáam`'gøn` cajo,
co' 'nab` dsea` cajmee`' lajalé` e sea` fí` jmigüí` ,
jo jaléb` e cajmee`' na` caliseá` dseáng` laco' la iin` uø'.

5

Jí` quiá` Fidiée` e róo` fí` ñíft`

1 Jogui camó`guíí cajo e fí` jaguo` dsée` quiá` i dsea` i guing` fí` li` niing` do
e iu` coo` jí` e sibéeng` e silii` lí` dsí` jogui lí` caluu` cajo, jogui sijní` røø` cío`
guié` sello e laco` ja` sea` fí` e nineá` lí` doñí` jj` . **2** Jo camám`bíí cajo jaang`
ángel i`gøng` eáang` quiá` Fidiée` , jo jmíngíí` cío` luu` teá` lala:

—¿I` dsea` i catíng` i nineá` e jí` do jogui e nifíñ` laji` guié` e sello quiá` e
ja` cuóong` ninea` do?

3 Jo dsu` ja` jíe` lí` seeng` jaang` i catíng` i nijmé` lajo, o`gui fí` yá` jmigüí`
o`gui fí` guóo` uó` o`gui fí` na' uó` cajo fa` seeng` jaang` i catíng` i nineá` e jí`
do o`gui e ír` cajo. **4** Jogui jnea~, Juan, dob sín`n qui`í` jíi` ja` níi` ee` nijmee`e,
co` ja` mí` caliséng` jíi` jaang` fa` i` catíng` i nineá` e jí` do o`gui e nijóor` o`gui e
ni`ír` cajo. **5** Dsu` jaang` lajee` i dsea` cío`ng` i tí` guiequiúung` do casí`r` jnea`
lala:

—Jo` qui`gui, co` ja` ee` fí`í` sea` , co` i do i líng` i le` i iuung` jee` lé` quiá`
dsea` quiá` Judá jogui i líng` dsea` siju` dseata` dsea` féng` Daví` , ib` i nicalí` ,
joba` lana nicuóom` nifíñ` laji` guié` e sello do, jo lajoba` nilí`r` nineár` e jí` do.

6 Jo mi` cangí` e café` i dsea` do, joba` camán`n i Jo`se` Jiuung` i sing` fí` guiá`
joo` e fí` lí` guing` i dsea` laniing` do cío`gui e lí` neáang` i quiúung` do jogui e
fí` guiá` joo` e fí` lí` neáang` i guiequiúung` dsea` cío`ng` do. Jo i Jo`se` Jiuung` do
líng`ne` lafa` jaang` i nicajúng` i nicajnga` dsea` quiá` . Jogui dsí` guié` fí`re`
jogui guié` jmini`re` cajo; jo e job lí` lafa` laji` guiáng` jmiguí` quiá` Fidiée`
e casíñ` fí` la'úng` fí` jmigüí` . **7** Jo i Jo`se` i` cangó`re` jo catíng` ne` casá`re`
e jí` e iu` fí` jaguo` dsée` quiá` i dsea` féng` i guing` fí` lí` niing` do. **8** Jo dsí`
mi` catíng`ne` e jí` do, i quiúung` do jogui laji` guiequiúung` i dsea` cío`ng` do
casíng` yaaiñ` e téé` uó` jnir` fí` quini` i Jo`se` Jiuung` do. Jo lajaang` lajaaiñ`
doquier` coo` lúu` e sii` arpa, jogui quer` úu` e lí` cío`layaang` cunéé` e téé`
su` e coo` , jo e joba` lí` jalé` e júu` quiá` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` mi` jmiféiñ`
Fidiée` . **9** Jogui ør` júu` e míi` e ngóo` lala:

'Nab` dseáng` i catíng` i nisó` e jí` do, jogui i nifíng` jalé` e sello quiá` do,
co` cajngang` dsea` 'na', jo cío` e jmí`øøn` e catuu` do íing` ta` quiá` jaléng`
dsea` e laco` ni`uiñ` dsea` quiá` Fidiée` ;

jo jee` i dsea` do quiíng` jmaquíng` lé` dsea` ,
jogui jmaquíng` íing` jmí` e fí`r` ,
jo jaléng` i dsea` i` jalíñ` fí` jmaquíng` fí` e sea` fí` la'úng` fí` jmigüí` .

10 Jo cajmee`' cío`lajaléng` i dsea` i` e 'nab` dsea` quié` nifí` quiá`r` lajaang`
lajaaiñ` .

Jogui cajmee`' cajo e jaléng` i dsea` i` líñ` lajíi` jmidsea` quiá` Fidiée` .

Jogui coob` mi` niguié` jmí` e niquiá`r` ta` fí` latøøng` jmigüí` .

11 Jo mi` cangí` e jo, jo cajó`ø jo canú`u luu` dseáng` i`leáang` eáang` ángeles
i teáang` lacúng` lajíing` e lí` guing` i dsea` niing` quiú`ta` do jogui lacúng`
lajíing` e lí` neáang` i quiúung` do jogui i dsea` cío`ng` i` tí` guiequiúung` do, **12** jo
guicaná` e guicaféiñ` do lala cío`júu` teá` eáang` :

I Jo`se` Jiuung` i cajúng` do dseáng` catíim`bre`

e ni'íng'ne' jalé' e 'gøng' jogui jalé' e jlo'^ e sea` fí' la'úng^- fí' jmigüí^
jogui e tiing`ne' eáang',
jogui catíim^-bre' e íng'ne' jalé' bñ' cajo,
jogui e nijmi'gó` dsea` íre',
jogui e nijmi'iáang` dsíí` dsea` cóo`~re',
jogui e nijmiféng` dsea` íre' contøøng^- cajo.

¹³ Jo mi~ cangf̄ jo, canú^-biguíi cajo —jíng'— Juan— e lajib` e cateáá Fidiée^-
fí' yá'^ jmigüí^ jogui fí' ni~ guoo`~ uó^- la jogui fí' lí'^ ná'^ uó^- jo lajobi fí' lí'^ ná'^-
jmíñí^ cajo, jo lalab guicajíng'—:
I dsea` quié' niff̄ i guiring` fí' lí~ niing^- quié' ta~ do, jogui i Jo'se" Jiuung~ do cajo,
íbing' i catíing^- i nijmiféng` dsea` jogui i nijmi'gó` dsea` cajo,
co' dsea` íb` dsea` i 'gøng' i tiing` jmé` lí'^ doñí' ee',
joba' dseáng^- catíim^-bre e nijmér^- lajíí`~ e iáang` dsíí` lata~ róo` jmigüí^.

¹⁴ Jogui i quiúung^- do cañíir` lala:
—¡E jáb'—, lajob lí'!
Jogui laji` guiequiúung` i dsea` còøng`~ do casí'r` uó^- jnir` jogui ja` quiuiñ` e
jmiféiñ` dsea` do.

6

Mi~ caffíng^- laji` guié^- sello

¹ Jo mi~ cangf̄ jo, camó`guíi —jíng'— Juan— jial i Jo'se" Jiuung~ do caffíng`ne'
la'uii~ e guié^- sello do. Jo mi~ calí^- jo, jo canú^-u e guicafé` jaang` lajee` i
quiúung^- do, jo dseáng^- canú` lafa' e liing` ee` coo` guicanib` dseáng^- e teá`
eáang` jo cajíñ`—:
—¡Neá` jo jóø` e la!

² Joba' cajóø` jnea` ladsifi` lana, jo camán^-n jaang` cuea` teaang`, jo i dsea`
i guiling` fí` mocoo`~re' do se'r` coo` 'lí'. Jo i dsea` i cangíiñ` coo` e lí` corona e
nitó'r` fí` moguir` jo líiñ` jaang` dsea` i calí` jogui i nilí`bi cajo.

³ Jo mi~ tí` lí~ caffíng` i Jo'se" Jiuung~ do e sello e catí` tú`~ do, joba` canú^-u e
guicajíng` i catí` tú`~ do lajee` i quiúung^- do, jo lalab cajíñ`~ do:
—¡Neá` jo jóø` e la!

⁴ Joba' cajóø` jnea` ladsifi` lana, jo camán^-n jaang` cuea` i yúung^, jo i dsea`
i guiling` fí` mocoo`~re' do cangíiñ` e tñiñ` e ni'nór` 'nii` quiá`~ dsea` e laco`
niliseeng` dsea` mñi`~ fí` jmigüí` la, jogui e nijmér` e njngáng`~ rúng` dsea` lajee`
la'ó` rúiñ`; jo mifíng` cangíiñ` coo` ñisñ` e niguó`~ quiá`~ jee` 'nii`.

⁵ Jo mi~ tí` lí~ caffíng` i Jo'se" Jiuung~ do e sello e catí` 'ni` do, joba` canú^-u e
guicajíng` i catí` 'ni` lajee` i quiúung^- do, jo lalab cajíñ`~ do:
—¡Neá` jo jóø` e la!

Joba` cajóø` jnea` ladsifi` lana, jo camán^-n jaang` cuea` i uíng`~, jo i dsea` i
guiing` fí` mocoo`~re' do se'r` coo` cueíí`. ⁶ Jo jee` laco` neáang` i quiúung^- do
canú^-u lafa` luu` dsea` jo guicajíng`~ lala:

—Dseáng`~ coob` kiil` micuui`iee` jíí`~ e tíng` dsea` quiá`~ e 'léeiñ`~ coo` jmíñí`
ta~, jogui jíí`~ 'ni` kiil` micuui` cebadaba` e 'léeiñ`~ quiá`~ coo` jmíñí` ta~ cajo; dsu`
ja` cuóøng` e lí` nidsi`~ lajo` e aceite o'gui e jmíñí` mñi` huíng` jíí`~ cajo.

⁷ Jo mi~ tí` lí~ caffíng` i Jo'se" Jiuung~ do e sello e catí` quiá`~ do, joba` canú^-u e
guicajíng` i catí` quiá`~ do lajee` i quiúung^- do, jo lalab cajíñ`~ do:
—¡Neá` jo jóø` e la!

⁸ Joba` cajóø` jnea` ladsifi` lana, jo camán^-n jaang` cuea` i iuung` i' rø`
uaang~, jo i dsea` i guiling` fí` mocoo`~re' do siir` 'mó`~. Jo caluu` i dsea` i
jáá` jaang`gui` i liing` fí` quiá`~ 'mó`~; jo cangíiñ` e tñiñ` e quiá`~r` ta~ latøøng`
caquiúung` fí` jmigüí` e njngáiñ`~ dsea` cóo`~ jalé` ñisñ`~, jogui niseáiñ`~ dsea` e

jo` sea` dōiñ`-, jogui nitó`r` jalé` jmoihuí, jogui nitáiñ` jaléng` jó` nuu` e laco` nijngáng` ne` dsea`.

⁹ Jo mi` caffing` i Jo`se` Jiuung` do e sello e catf` 'ñia` do, joba` camán` n fí` ná`- nife` jaléng` i dsea` i cajúng` i cajnga` dsea` quiá`- uí`- e cani`r` júu` quiá`- Fidiée`.¹⁰ Jo fé` jaléng` i dsea` i cój`- júu` e teá` eáang`, jo lalab jíñ` do:

—Fí`naa`, 'nab` dsea` i güean` i ja` dsee` røøng` jíí` coo` jogui dseáng` i jmiti` júu` quiá`- contøøng`. Jo ¿li` catí` niquidsi` i` quiá`- jaléng` dsea` jmigüi` jogui nicuó`-re iihuí` ui` quiá`- e cajngaiñ` jnea`?

¹¹ Jo lajaang` lajaang` i dsea` do cangüiñ` si`r` e tee` jlo`-, jogui canúur` e 'né`- nijmi`im`bir cateá` lajo, co` 'né` e nijém`bir jaléng`gui dsea` cagviaang`gui quiá`- Dsea` Jmáang` i jmoo` ta` quiá`r` e nijúuiñ` lí`- laco` cajúng` jaléng` ír` cajo, jo lajogui`ba` nidsíng` i si`íng` lajo.

¹² Jo dob sín`n jøø`-ø mi`-tí` lí` caffing` i Jo`se` Jiuung` do e sello e catf` jñáa`- do. Jo lajee` job mi` cajó` uó` dseáng`- e eáang`. Jo iee` dseáng`- caliniúm`bre dseáng`- lafa` coo` 'ná`- 'mi` uí`- e qui`- dsea` mi` líiñ` fí`í`; jogui si` dseáng`- caliyúuiñ` lafa` jmi`¹³ jogui jaléng` náa` i sitóng`- fí` yá`- jmigüi` cajiúm`bre` fí` ni` uó` lí`- laco`gui sijiú` güiñí`- sí` fí` yá`- 'ma` quiá`- mi` íi` guí` e teá` eáang`.

¹⁴ Jogui yá`- jmigüi` calím`- e casitiíng` yaang` laco`gui mi` bëeng` coo` mají, jogui lajalé` mó` cój`-gui jalé` guóo` uó`-jiu` e née` ni` jmiñí`- calisíim` ée` quiá`- lacoo` lacoo`. ¹⁵ Jo jaléng` dseata` dsea` féng` cój`-gui jaléng` dsea` laniing` i quié`-ta` fí` jmigüi` na, jogui jaléng` líe`- laniing` i quié` nifí` cój`-gui jaléng` dsea` sea` cuu`-, jogui jaléng` dsea` laniing` i quié` nifí` jogui jaléng` dsea` i silaang` cój`-gui jaléng` dsea` i si`níng` i jmoo` ta`-, jo jaléng` dsea` íb` i canaang` 'mëeng` fí` dsí`-tó` jogui lacaang` jee` jiáa` fí` jee` mó` cajo, ¹⁶ jogui canaaiñ` si`r` jalé`- e mó` do cój`-gui jalé`- e jiáa` do:

—Jliíng` jnea`- jo 'meeng` jnea`- quiá`- i dsea` i laniing` i guiing` quié`- ta` do jogui quiá`- i Jo`se` Jiuung` do cajo, co` eáam` niguíñ` qui`-naa` joba` iihuí` eáam` nicuó`- lana.

¹⁷ Dsaco`lanab cadsíng` jmii` e nidsijéé` iihuí` e eáang`, joba` ¿i` nité` lí` cój`- e jo?

7

Lajíí` dsea` quiá`- Fidiée` i nisííng`

¹ Jo mi` cangf` e jo, camán`n —jíng`- Juan— quiúung` ángeles i teáang` lají` quié` quiúung` ni` guóo`- uó`- jmigüi` e se'r` lají` quié` quiúung`- jmigüi` e laco` jo` ni`í`-gui guí` fí` ni` guóo`- uó`- o`gui fí` ni` jmiñí`- o`gui fí` jee` 'ma` cajo. ² Jo camám`-biguí cajo jaang`gui ángel i jáa` fí` lí`- lí` guo`- iee`, jo jáar` se'r` e sello quiá`- Fidiée` i seeng` car` ngongí` jmii` do. Jo i ángel do cój`- júu`-teáb` eáang` cató`r`- lají` quiúung`- i ángeles i cangüiñ`- e tiiñ` quiá`- e ni'lér` fí` ni` guóo`- uó`- jogui fí` ni` jmiñí`- cajo. ³ Jo i ángel i jáa` fí` lí` guo`- iee` do casí`r` i ángeles i quiúung`- do jo lalab cajíñ`-:

—Ja` 'lee`na` jíí`- coo` fí` ni` guóo`- uó`- osi ni` jmiñí`- osi jalé`- 'ma` é cartí` mi`- nité`naa` e sello quiá`- Fidiée` qui`-ii` fí` guiaquí` lajaang` lajaang` dsea` i jmoo` lajíí`- e iing` Fidiée`.

⁴ Jogui canú`-bíí cajo jié` jíí`- tí` i dsea` i ni`íng` e sello quiá`- Fidiée` do, jo i dsea` i tíir` ciento cuarenta y cuatro mil jee` jaléng` líe` dsea` Israel. ⁵ Jo jaléng` i dsea` i quíng`- guitu` mil dsea` i teáang`- jee` líe` quiá`- dsea` siju` Judá, jogui guitu` mil dsea` i teáang`- jee` líe` quiá`- dsea` siju` Rubén, jogui guitu` mil dsea` i teáang`- jee` líe` quiá`- dsea` siju` Gad, ⁶ jogui guitu` mil dsea` i teáang`- jee` líe` quiá`- dsea` siju` Aser, jogui guitu` mil dsea` i teáang`- jee` líe` quiá`- dsea` siju` Neftalí, jogui guitu` mil dsea` i teáang`- jee` líe` quiá`- dsea` siju`

Manasés, ⁷ jogui guitu' mil dsea` i teáang'~ jee~ 'lé' quiá'~ dsea` siyu' Simeón, jogui guitu' mil dsea` i teáang'~ jee~ 'lé' quiá'~ dsea` siyu' Leví, jogui guitu' mil dsea` i teáang'~ jee~ 'lé' quiá'~ dsea` siyu' Isacar, ⁸ jogui guitu' mil dsea` i teáang'~ jee~ 'lé' quiá'~ dsea` siyu' Zabulón, jogui guitu' mil dsea` i teáang'~ jee~ 'lé' quiá'~ dsea` siyu' Sé~, jogui guitu' mil dsea` i teáang'~ jee~ 'lé' quiá'~ dsea` siyu' Miing~.

Jaléng' dsea` i nitee` si'

⁹ Jo mi~ canḡ e jo —jíng'~ gui Juan— camán~n dsea` i dseáng'~ i 'leáang'~ eáang', jo jíi'~ jaang` dsea` ja` ii' quií'~ jmii'~ fa' e njimilíñ^ jóng' i dsea` do túr'. Jo jee~ i dsea` do quiíng'~ dsea` i seeng` fí` lajalé` fí` , jogui laca'íng'~ ca'íng'~ dsea`, jogui laca'íng'~ fí` e sea` fí` jmigüí` , jogui lajalé` jmíi` e fé` dsea` e sea` fí` jmigüí` . Jo lajiíñ^ do, dob teáaiñ~ fí` quini` e ée` e li~ guiing` i dsea` laniing` do jogui fí` quini` i Jo'se` Jiuung~ do cajo. Jo lajiíñ^bre qui'r` si'r` e tee` jogui se'r` guo` moo` quiee` lajaang` lajaaiñ` . ¹⁰ Jo lalab féiñ` do cóo`~ júu` e teá` : iL nab Fidiée` qui~naa` coliing` cóo`~ i Jo'se` Jiuung~ do i nicalí`~ cacuó'r` jnea`~ e nicaláang` naa` jee~ jalé` iihuí` e catíng` naa` uíi` jalé` dsee` qui~naa` , co` i nab dsea` i guiing` e fí` li~ niing` do fí` li~ qui~r` ta~!

¹¹ Jo lajiíñ` ángeles teáaiñ` lacúng` lajíng` e li~ guiing` i dsea` laniing` quiú` ta~ do jogui lacúng` lajíng` e li~ neáang` jaléng` dsea` cóøng`~ jogui e li~ neáang` i quiúung` do; jo lajiíng` i ángeles do catúuiñ` cartí` cajnúu`~ dsequíir` e fí` quini` e li~ guiing` i dsea` niing` do e jmiféng`neiñ` lala:

¹² iLajob nilí`!

Jo catíim` Fidiée` qui~ii` e njmiféng`naa'r` ,
jo catíim`bre e ni'iñ` dseáng`~ lajíi'~ e 'gøng` ,
jogui fí` bí` dsea` i tiing` ngáng` ,
jogui catíim`bre e nicuóø`~naa're gui'máang`~
jogui e njmi'goo`baa're cajo jo tiim`bre jmér` lí` doñí` ee` ,
jogui seab` bí` quiá'r` cajo car` ngongfí` jmii` .
iLajob nilí`!

¹³ Jo jaang` lajee` guiequiúung` i dsea` cóøng`~ do cajming`r` jnea`~ lala jo cajín`~ :

—¿I~ jaléng` i dsea` i qui`' mi` té` na? ¿Jo jie` fí` li~ cajalíñ`~ na?

¹⁴ Joba` lalab cangiñ` jnea` quiá'r` :

—Ée` , 'nab` dsea` ñí` .

Joba` cañíi`tur quié` e lala:

—I nab jaléng` dsea` i nicangfíng` jee~ jalé` iihuí` , jogui nicaru`bre si'r` jo teeb` nicaséer` la'eáang` cóo`~ jmí'øøng` i Jo'se` Jiuung~ do.

¹⁵ Jo uíi`~ joba` teáaiñ` fí` quini` laco` li~ guiing` Fidiée` qui~r` ta~.

Jo uóø` jmíib` jmícóø'r` fí` sínáu`~ guá`~ quiá`~ Fidiée` ,
jo njméb` i dsea` i guiing` fí` laniing` do í` jaléng` i dsea` í` .

¹⁶ Jo ja` tóø` jmíi` fa` niguiá` jmí'aaiñ`

o'gui jmíjmíiñ` calé` catú` ,

o'gui nilí` guí'r` iee`

o'gui e guiné'r` cajo,

¹⁷ co` i Jo'se` Jiuung~ i guiing` dseáng`~ fí` quini` e li~ guiing` i dsea` niing` qui~r` ta~ do,

íb` i niliing` dsea` i jmoo` í` jaléng` i dsea` í` lafa` jaang` dsea` i jmoo` í` jo'se` quiá'r` ,

jo íb` i nijé` quiá'r` cajo fí` li~ sea` lafa` jmíi` jlo`~ e jmoo` e seeng` dsea` cøøng` cóo`~ Fidiée` lata` ;

jo Fidiée^v nijmér⁻ e jo` niquí⁻li jaléng^r i dsea^v í.

8

Mi^v caſſing⁻ e sello e cat^v guié⁻ do

¹ Jo mi^v cang^f jo, jo camó⁻ o mi^v tí^v li^v caſſing^r i Jo'se^r Jiuung^v do e sello e cat^v guié⁻ quiá⁻ e jí^v do, jo dsifí^v mi^v calí^v lajo^v dseáng^r tiib^v ca'íí^v fí^v yú^v jmigüí^v lajee^v ca'ná^v oor^r. ² Jo lajee^v job, camán⁻ n lají^v guiáng⁻ ángeles e teáaiñ⁻ fí^v quini^v Fidiée^v, jo cangííñ^r do lajaang^v lajaaiñ^r jmacó^v lúu^v trompé^r. ³ Jo mi^v cang^f jo, cajnéng⁻ jaang^v ángel, jo casíñ^r do 'ñia'r^v fí^v nife^r joquier^v coo^v úu^v e lí^v cóo^v layaang^v cunéé^v, jo róøm^v téé^v sú^v e silíing^v. Jo jmiguiab^v e sú^v do cangííñ^r, jo cacang^r niung^v cóo^v jalé^r júu^v e jmiféng^r dsea^v Fidiée^v quiá⁻ jaléng^r dsea^v i nilíing^v dsea^v quiá⁻ dsea^v do. Jo jalé^r e jo, fí^v dob caje^v fí^v nife^r e lí^v silíi^v cóo^v layaang^v cunéé^v e si^v fí^v quini^v e lí^v lí^v ée^v e lí^v guiing^v i dsea^v laniing^r i quiá^v ta^v do. ⁴ Jo mi^v cacoo^v e sú^v e silíing^v do e téé^v e fí^v dsíí^v úu^v quiá⁻ sú^v do e se^v i ángel do, joba^v e jmiñí^v quiá⁻ do canaang^v soo^v fí^v quini^v Fidiée^v colíing^r cóo^v jalé^r júu^v e fé^r dsea^v mi^v féiñ^r Fidiée^v. ⁵ Jo mi^v cang^f jo, i ángel do cajmiróøiñ^r e úu^v do cóo^v mi^v jito^r quiá⁻ nife^r, jo ngí^v jo coo^v cafeá^v bre fí^v ni^v guóo^v uó^r; jo job mi^v canú^v e gab^v canii^v jogui catá^v miií^v eáang^v jogui caquie^v güíñiá^v jo cajó^v uó^r e eáang^v cajo.

Mi^v ca'íí^v jalé^r lúu^v trompé^r

⁶ Jo mi^v cang^f jo, lají^v guiáng⁻ ángeles i quié^v jmacó^v lúu^v trompé^r caguiéeng^v guiá^v yaaiñ^v e nijiáu^v bre.

⁷ Joba^v i ángel la'uui^v do cajiáur^v lúu^v trompé^r quiá'r^r, jo dsifí^v lajob canaang^v cabí^v fí^v ni^v guóo^v uó^r jalé^r dsíí^v cóo^v jí^v e sicáng^v cóo^v jmi^v. Jo cacóob^v jie^v ja^v ca'ná^v fí^v latøøng^v guóo^v uó^r, jogui lajobi jalé^r 'ma^v cacóob^v jie^v ja^v condseá^v, lí^v lajalé^r onuu^v ró^r e sea^v lajob calí^v.

⁸ Jo i ángel i cat^v gáng⁻ do cajiáur^v e lúu^v trompé^r quiá'r^r, jo dsifí^v lajob camó⁻ o —jíng^r Juan— coo^v e lí^v la lí^v coo^v mó^r e fé^r e iu^v jí^v eáang^v, jo e jo fí^v dob cabí^v fí^v ni^v jmiñí^r, jogui jie^v ja^v condseá^v jmiñí^r ca'uíng^v jmi^v. ⁹ Jogui cajo jie^v ja^v condseá^v jaléng^r jí^v teáang^v é^v jmiñí^r cajúm^v bre, jogui ca'ím^v cajo jie^v ja^v condseá^v jalé^r e móo^v e ngí^v fí^v ni^v jmiñí^r.

¹⁰ Jo i ángel i cat^v gaang^v do cajiáur^v lúu^v trompé^r quiá'r^r, jo dsifí^v lajob catóng^r jaang^v náu^v féng^r i íing^v fí^v yú^v jmigüí^v i caang^v lafa^v coo^v bøji^v. Jo i la catóiñ^r jie^v ja^v condseá^v fí^v ni^v lajalé^r gua^v jogui lacaang^v fí^v li^v níng^v jmi^v cajo. ¹¹ Jo gab^v jí^v ná^v júu^v jíi^v lacó^v e sii^v i náu^v do, co^v siir^v Coo^v e Gui^v; jogui jie^v ja^v condseá^v lajee^v lajalé^r jmi^v calílib^v e caliguí^r, jo i fíim^v jaléng^r dsea^v cajúng^v dsu^v e ca'ír^v e jmi^v e cacáng^v lafa^v oguí^r do.

¹² Jo mi^v cang^f jo, i ángel i cat^v quiúung^v do cajiáur^v lúu^v trompé^r quiá'r^r, jo dsifí^v lajob jie^v ja^v condseá^v iee^v jogui jie^v ja^v condseá^v si^v jogui jie^v ja^v condseá^v lajee^v lajaléng^r náu^v ca'léb^v quiá'r^r, lí^v jie^v ja^v condseá^v tøøng^v laca'íng^v ca'íiñ^v do, jo jo^v e jír^v caliseá^v jíi^v capí^r. Joba^v jie^v ja^v ca'ná^v jmi^v jogui jie^v ja^v ca'ná^v uóø^r jo ee^v jí^v caliseá^v jíi^v capí^r.

¹³ Jo ngí^v jo, camán⁻ n jaang^v jí^v jnáeng^v lafa^v mii^v e cangíing^v ne^v fí^v güí^v güí^v. Jo lalab cajíng^r ne^v cóo^v júu^v teá^r:

—¡E ngí^v fíib^v jaléng^r dsea^v i seeng^v güí^v fí^v ni^v guóo^v uó^r jmigüí^v mi^v tí^v li^v nití^r í^v e ni'ií^v lúu^v trompé^r e nabí nijiáu^v i gaang^v güí^v ángeles do!

9

¹ Jo mi^v cang^f jo, i ángel i cat^v 'ñíing^v do cajiáur^v lúu^v trompé^r quiá'r^r, joba^v camán⁻ n ladsifí^v lado jaang^v náu^v i íing^v fí^v yú^v jmigüí^v jo catóiñ^r fí^v ni^v guóo^v uó^r; jogui cangííñ^r do e joñí^v quiá⁻ too^v li^v náu^v só^r. ² Jo mi^v cana^v e too^v jo,

dseáng¹⁻ ca'uøø` jmiñi[~] 'ñuu` lafa' jmiñi[~] e uøø` fí` dsí[~] too` hornob dseáng¹⁻; jogui e jmiñi[~] e ca'uøø` e fí` too` nuu` só¹ do cajmée` e calinú[~], co' caquiáam^{1~} iee` cóo^{1~} e jmiñi[~] do. ³ Jo i' leáang⁻ 'miñi[~] ca'uøøng[~] jee[~] e jmiñi[~] do jo caning^{1~} ne¹ fí` ni[~] guóo^{1~} uó[~]; jo cangüing[~] i jó[~] do e ca'uüing[~] ne¹ jó[~] i guíim[~] jogui e fí`re¹ lafa' tacub[~]. ⁴ Jo cahuí[~] ta~ quiá^{1~} i jó[~] do e ja` ni'lé[~] re¹ jíi[~] coo^{1~} onuu[~], dseáng^{1~} jíi[~] ca'iing[~] onuu[~] rø¹ o'gui jalé[~] 'ma[~]. Jo dseáng^{1~} lajíi[~] dsea` i ja` tóo[~] sello quiá^{1~} Fidiée` fí` guiaquíi[~], lajíi[~] fí`bing[~] i ni'íng[~] i jó[~] do. ⁵ Jo dsu¹ jaléng^{1~} i 'miñi[~] do ja` cangüing[~] ne¹ fí` fa¹ dseáng^{1~} e njngáng^{1~} ne¹ jaléng^{1~} dsea[~], co' lajíi[~] fí` e cangüing[~] ne¹ e lico¹ nicuó^{1~} re¹ dsea[~] iihuí[~] eáam[~] lajee[~] 'ñüing[~] si¹; jo e li[~] ni'íl[~]re¹ do cu¹ laco'gui cu¹ li[~] fí` jaang[~] tacú[~] guíing[~]. ⁶ Jo ie[~] jmii[~] jo jaléng^{1~} dsea[~] njmé[~]bre quijí[~] jial njúuiñ[~], jo dsu¹ ja` niguié'r[~] e[~] uiing[~] e njngáng^{1~} yaaiñ[~]; co' iim[~]bre e njúuiñ[~], dsu¹ ja` 'mó[~] nilisea[~] quiá'r[~].

⁷ Jo i' miñi[~] do jnéeng[~] ne¹ laco¹ cuea[~] i nilüing[~] guíá[~] quiá^{1~} e nidsilüing[~] ne¹ fí` jee[~] 'nii[~]; jo téé[~] mogui[~]re¹ lajaang[~] lajaang[~] ne¹ lí[~] corona e lí[~] cóo^{1~} layaang[~] cunée[~], jogui ni[~]re¹ líib[~]jiu[~] laco¹ lí[~] ni[~] dsea[~] jmigüí[~]. ⁸ Jogui jñu[~]re¹ líib[~]jiu[~] laco¹ lí[~] jñagui[~] dseamf, jogui maja[~]re¹ lí[~] la lí[~] maja[~] ie¹. ⁹ Jogui lacaang[~] nidsíi[~]re¹ sibé[~]layaang[~] ñí[~] elaco¹ jmí[~]óng[~]yaang[~]ne¹, jogui lajíi[~] e míi[~] e ta¹ cuée[~]re¹ do laco¹ líng[~]ne¹ ná[~] lafa' mi[~] ii[~] jalí[~] bóø[~] carreta e jñu[~]cuea[~] e ningolí[~] fí` jee[~] 'nii[~]. ¹⁰ Jogui nicuó^{1~}re¹ lí[~] laco¹ lí[~] nicuó^{1~} tacú[~], jo cóo^{1~} e job fí`re¹. Jo cangüing[~] ne¹ e líng[~]ne¹ jó[~] guíing[~] e laco¹ ni'íng[~]ne¹ jaléng^{1~} dsea[~] lajee[~] 'ñüing[~] si¹. ¹¹ Jo seem[~] jaang[~] i' quie[~] nifi[~] quiá^{1~} jaléng^{1~} i 'miñi[~] do i' quiu[~] ta~ quiáa[~]re¹, jo íb[~] i' ángel i' líng[~] laniing[~] do i' née[~] ni[~] e fí` too[~] nuu[~] só¹ do. Jo Abadón siir[~] cóo^{1~} jmíi[~] hebreo, jogui Apolión siir[~] cóo^{1~} jmíi[~] griego, jo e jo guóng[~] jaang[~] i' lée[~].

¹² Jo lanab cadséng[~] la'uii[~] coo^{1~} 'lé[~] e iihuí[~] do; dsu¹ lí[~] uiim[~]bi jóng, co' nabi jalí[~] tú[~] 'lé[~]gui iihuí[~] e eáang[~]gui.

¹³ Jo mi[~] tí[~] lí[~] cajíu[~] i' ángel i' catí[~] jñúung[~] do lúu[~] trompé^{1~} quiá'r[~], jo dsifí[~] lajob canú[~]luu[~]dsea[~] e guicajá[~] e fí` lí[~] téé[~] lají[~] quiú[~] fí` lají[~] quiú[~] quiúung[~] quiá^{1~} nife[~] e lí[~] lí[~] cóo^{1~} layaang[~] cunée[~] do e si¹ fí` quini[~] Fidiée[~]. ¹⁴ Jo e luu[~] jo casí[~] lala i' ángel i' catí[~] jñúung[~] do i' quié[~] lúu[~] trompé^{1~} jo cajíñ^{1~}:

—Leaang[~] lají[~] quiúung[~] i' ángeles i' 'ñúung[~] cóo^{1~} ñí[~] cadena do e fí` gua[~] fé[~] e si¹ Éufrates.

¹⁵ Jo caláam[~] i' ángeles i' quiúung[~] do e laco¹ njngáiñ[~] jie[~] ja` condseá^{1~} tøøng[~] jaléng^{1~} dsea[~] i' seeng[~] fí` jmigüí[~], co' jeém[~] nicané[~] guíá[~] quiáiñ[~] do e[~] oor[~] jogui e[~] jmíi[~] jogui e[~] si¹ jogui e[~] jíi[~] e njméiñ[~] do lajo. ¹⁶ Jo i' lée[~] i' neáang[~] cuea[~] do canú[~]baa e tíir[~] doscientos millones.

¹⁷ Jo lajoba' camó[~]o lajíi[~] e iing[~] Fidiée[~] e nimoo[~]o do e camán[~]n jaléng^{1~} i' cuea[~] do, jo jaléng^{1~} i' dsea[~] i' neáang[~] fí` mocoo[~]re¹ doquier[~] fí` ni[~] dsí[~] chalé^{1~} e lí[~] cóo^{1~} ñí[~] e laco¹ jmí[~]óng[~]yaaiñ[~]. Jo e jo jnéeng[~] laco¹ jnéeng[~] jí[~] jogui azul lí[~] laco¹ lí[~] coo^{1~} cuu[~] e sii[~] jacinto, jogui e née[~] laco'gui lí[~] azufre. Jogui mogui[~] jaléng^{1~} i' cuea[~] do lí[~] laco¹ lí[~] mogui[~] ie¹, jogui fí` mo'oo[~]re¹ uøø[~] jí[~] jogui jmíiñ[~] jogui azufre cajo. ¹⁸ Jo jie[~] ja` condseá^{1~} tøøng[~] lajiing[~] dsea[~] jmigüí[~] cajúiñ[~] cóo^{1~} e jí[~] do cóo^{1~}gui e jmíiñ[~] do jogui cóo^{1~} e azufre do e uøø[~] fí` mo'oo[~] i' jó[~] do. ¹⁹ Dsaco¹ e óo[~] i' cuea[~] do e quií[~]re¹ jmíiñ[~] fí` mo'oo[~]re¹ cóo^{1~}gui fí` nicuó^{1~}re¹, co' nicuó^{1~}re¹ laco¹ lí[~] mogui[~] mi¹, jo cóo^{1~} e job e cù[~]re¹ car[~]jngang^{1~}ne¹ dsea[~].

²⁰ Jo jaléng^{1~} dsea[~] i' ja` cajúng[~] cóo^{1~} jalé[~] e iihuí[~] e caliseá[~] do, dsu¹ ja` catú[~]bir e jmóor[~] jalé[~] e 'li[~] e tá[~] jmóor[~], o'gui catár[~] e jmiféiñ[~] jaléng^{1~} i' líng^{1~}, o'gui catár[~] e jmiféiñ[~] jaléng^{1~} diée[~] i' o' já[~] i' líng^{1~} cóo^{1~} layaang[~] cunée[~] osi cóo^{1~} cutee[~] osi cóo^{1~} ñí[~] bronce osi cóo^{1~} jalé[~] cuu[~] osi cóo^{1~} jalé[~] 'ma[~]é; jo jíi[~] jaang[~] i' diée[~] i' o' já[~] do cuóøng[~] lí[~] jøør[~] o'gui cuóøng[~] lí[~] nür[~] o'gui cuóøng[~] lí[~] ngí[~] cajo. ²¹ Jo dseáng^{1~} ja` cali[~]iing[~] i' dsea[~] do fa¹ catár[~] e jmóo[~]bir jalé[~] ta[~] jngang[~]

jaléng¹ dsea` rúng¹ jogui jalé¹ ta~ dsea` láang¹ jogui jalé¹ ta~ 'léé' cóo¹ dseañ¹
osi dseam¹ i o' quiá'r¹ jogui jalé¹ ta~ jmoo¹ cajo.

10

Jaang` ángel cóo¹ coo¹ ji¹ jiu¹

¹ Jo mi¹ cang¹ jo —jíng¹ Juan— camáng¹ guí jaang¹ ángel i 'gøng¹ i jajgiáang¹
fí yú¹ jmigüí¹ i quíng¹ jee¹ cabøø¹ jnúí, jo e fí lacúng¹ moguir¹ si¹ coo¹ cuu¹ e
jnéeng¹ mi¹ dsée¹ jmogui¹ jogui e tui¹ iee¹. Jogui nir¹ jíng¹ laco¹ ji¹ iee¹, jogui
tiir¹ lí¹ laco¹ mi¹ sóng¹ niing¹ ji¹ e cuee¹. ² Jogui se'r¹ coo¹ ji¹ jiu¹ e sina¹, jo casi¹ i
ángel do tiir¹ dsée¹ fí ni¹ jmiñí¹, jogui e tiir¹ tuung¹ do casi¹ r¹ fí ni¹ guóo¹ uó¹.
³ Jo teá¹ eáang¹ ca'óor¹ lí¹ laco¹ gui mi¹ óo¹ jaang¹ ie¹; jo mi¹ ti¹ lí¹ ca'óor¹, e luur¹
do cané¹ lafa¹ e caquie¹ güiñia¹ guié¹ ya¹. ⁴ Jo mi¹ cang¹ e canii¹ e guié¹ ya¹ do,
jnea¹ lami¹ si¹ i nijmée¹ baa jalé¹ e jo fí ni¹ ji¹; dsu¹ lajee¹ job mi¹ ti¹ lí¹ canú¹ u
coo¹ luu¹ e jáa¹ fí yú¹ jmigüí¹ jo casi¹ jnea¹ lala:

—Juan, lico¹ meeng¹ fí dsí¹ moguí¹ lajalé¹ júu¹ e canúu¹ quiá¹ e guié¹ ya¹
e nicanii¹ do, jo jie¹ mi¹ i a¹ fa¹ e nijmée¹.

⁵ Jo i ángel i camán¹ n do i casi¹ tii¹ e dsée¹ fí ni¹ jmiñí¹ jogui tiir¹ e tuung¹
fí ni¹ guóo¹ uó¹, caséer¹ guóor¹ dsée¹ fí yú¹ jmigüí¹ ⁶ jo cacuør¹ júu¹ quiá'r¹ ui¹
quiá¹ i dsea¹ i seeng¹ car¹ ngongüí¹ jmii¹ do, i dsea¹ i cajmée¹ yú¹ jmigüí¹ jogui
jaléng¹ i seeng¹ fí jo, cóo¹ gui guóo¹ uó¹ cóo¹ jalé¹ e sea¹ fí jo jogui jalé¹ jmiñí¹
lí¹ lajaléng¹ i seeng¹ fí la'ung¹ fí jmigüí¹, jo lalab cajíñ¹:

—Jo¹ 'né¹ fa¹ e nili¹ güi e niliti¹ jalé¹ e na; ⁷ co¹ mi¹ ti¹ lí¹ nití¹ í¹ e i ángel i catí¹
guiáng¹ do nináiñ¹ nijiáur¹ lúu¹ trompé¹ quiá'r¹, jo ie¹ job mi¹ nilili¹ lajíi¹ e
si¹ má¹ Fidiée¹ e 'né¹ niliti¹ e ja¹ ñi¹ dsea¹ jéeng¹ güi, lí¹ laco¹ jíi¹ júu¹ e casi¹ r¹
jaléng¹ dsea¹ quiá'r¹ i café¹ cuaiñ¹ quiá'r¹ malíñ¹ güi eáang¹.

⁸ Jo lajíi¹ e luu¹ e canú¹ u la'u ui¹ do e jáa¹ fí yú¹ jmigüí¹, caléb¹ catú¹ caféng¹ tu
jnea¹ jo casi¹ jnea¹ lala:

—Juan, gua¹ jo quié¹ e ji¹ jiu¹ e sina¹ do e iu¹ fí jaguo¹ i ángel i si¹ o¹ fí ni¹ jmiñí¹
jogui fí ni¹ guóo¹ uó¹.

⁹ Joba¹ cangób¹ jnea¹ fí lí¹ sing¹ i ángel do, jo camíñ¹ ire e ji¹ jiu¹ e óo¹ do, jo lalab
cañíñ¹ quié¹ e:

—Jó¹ o jo quié¹. Jo lifa¹ fí mo'oo¹ niliróob¹ laco¹ güi la róo¹ ta¹, jo dsu¹ fí dsí¹
tú¹ niliguíb¹.

¹⁰ Jo mi¹ cang¹ e jo, catíñ¹ baa¹ e ji¹ jiu¹ do e fí lí¹ se¹ i ángel do jo cagó¹ baa;
jo já¹ ba¹ e fí mo'oo¹ o jlob¹ róo¹ e do, lifa¹ mi¹ catí¹ fí dsí¹ tú¹ u, gab¹ güí¹ e do.

¹¹ Joba¹ guicaná¹ coo¹ luu¹ e guicajíng¹ casi¹ jnea¹ lala:

—Nu¹ 'né¹ niguiá¹ tu calé¹ catú¹ jalé¹ júu¹ e jíng¹ Fidiée¹ cuaiñ¹ quiá¹
jaléng¹ dsea¹ i seeng¹ fí jalé¹ fí jogui lacoo¹ sináu¹ jogui laca'íng¹ jmíi¹ e fé¹
dsea¹ jogui fí quini¹ jaléng¹ dseata¹ dsea¹ cóøng¹ i quié¹ niff¹ cajo.

11

Gáng¹ dsea¹ i tí¹ ni¹

¹ Jo mi¹ cang¹ jo —jíng¹ güi Juan— cangíñ¹ n coo¹ sii¹ e quiá¹ guia¹ í¹ e lí¹
lafa¹ coo¹ cuiñí¹, jo canú¹ u e lii¹ jiu¹ casi¹ jnea¹ lala:

—Ráan¹ jo quié¹ e sii¹ guia¹ í¹ na quíí¹ jo quiéé¹ í¹ jíe¹ jíi¹ tí¹ e guá¹ quiá¹
Fidiée¹ jogui jíe¹ jíi¹ tí¹ e fí nifé¹ quiá'r¹ cajo, jogui njimí¹ ba¹ cajo jaléng¹ i
dsea¹ i dsilíng¹ fí jo e dsijmiféi¹ Fidiée¹. ² Dsu¹ lifa¹ jie¹ mi¹ güia¹ í¹ fí sigui¹
quiá¹ e guá¹ do, co¹ e fí jo nicangíng¹ jaléng¹ dsea¹ i ja¹ mi¹ cuíng¹ Fidiée¹
e laco¹ dsea¹ ib¹ i niso'óng¹ fí jee¹ fí güeang¹ quiá¹ Fidiée¹ lajee¹ 'n¹ jíi¹ dsí¹
ca'ná¹. ³ Jo jnea¹, Fidiée¹, nisín¹ n gáng¹ lajee¹ dsea¹ quié¹ e i tí¹ ni¹, jo i dsea¹

í qui'r' 'mi'' e qui'' dsea` mi~ líiñ' fí'í^, jo jneab~ cajo nicuóøø^øre e nifé'r` cuaiñ~ quié~ e lajee~ mil doscientos sesenta jmii~.

⁴ Jo i dsea` gáng~ i tí' ni~ do líiñ' lafa' lají` tú~ e 'ma` olivo cóo'~ gui lají` tú~ e candeléer~ do e téé~ fí` quini` Fí`naa' dsea` née` nir' fí` la'úng~ fí` ni~ guóo'~ uó~ jmigüí. ⁵ Jo doñí ií^ dsea` i iing~ njimeáng~ ga` i dsea` gáng~ do, joba' i gáng~ do uøø` fí` mo'oor~ jo cóo'~ e job jíiñ` dseáng~ conguia` jaléng~ dsea` i 'ní` ní~ quiá'r~, jo lajob njúung~ doñí ií^ dsea` i iing~ njimeáiñ~ do ga`. ⁶ Jo i dsea` gáng~ i tí' ni~ do ngúim`bre fí` e laco' quií'r~ jmii~ e jmér~ e nijníi~ yá` jmigüí e laco' jo` nité~gui jmii~ lajee~ e taaiñ~ e jmóor` ta~ e fé'r` cuaiñ~ quiá`- Fidiée~, jogui cajo seab` fí` quiá'r~ e lí'r` e njimi'uíñ~ jmí` jalé` jmii~, jogui seab` fí` quiá'r~ cajo e nicuó'r~ lajiing` dsea` jmigüí lí` doñí ee` iihuí` lí` jó` ya` e cali'iñ~ lajo. ⁷ Jo dsu' mi~ tí` lí` cató` ta~ quiá`- i dsea` gáng~ do e nicafé'r` cuaiñ~ quiá`- Fidiée~, joba' i jó` 'ling` i dsée` i nigüí'í` fí` too` náu` só` do, íb` i nitíng~ cóo'r~ jogui íb` i nilí` ír` jogui njinga`-bing` do quiá'r~. ⁸ Jo i líi` gáng~ do fí` dob nirisaaiñ~ fí` jee` 'náu` quiá`- e fí` fé` e lí` catáng` Fiir` fí` dse` cruu^. Jo e fí` jo líi` lafa' fí` Sodoma osi líi` lafa' Egipto é. ⁹ Jo lajee` 'ni` jmii~ dsí` condseá`- niní` lajiing` dsea` i seeng` fí` fí` pí` osi fí` fí` cóo`- é, jo lacoo` lacoo` sináu` jogui laca'íng` laca'íng` jmíi` e fé` dsea`, e dob rísaang` i dsea` gáng~ i ní`liing` do fí` jee` 'náu`. Jo jaléng` i dsea` do ja` nicuó'r~ fí` fa` e ni'áng` i dsea` i teng` 'liing` do. ¹⁰ Jo ie` jo jaléng` dsea` i seeng` fí` ni~ guóo`- uó` eáam` níl'iáang` dsíir` dsu` e nicajúng` i dsea` gáng~ do, jo jmiib` nidsitáaiñ`- e laco' cuø` li~ e eáam` iáang` dsíir`, jo nicuó`- rúiñ` jalé` e iáang` dsíir` la'ó` ír. Jo nijmér` lajo uíi` e i dsea` gáng~ do eáam` jmiguiá` jalé` iihuí` cacuø'r` jaléng` dsea` seeng` fí` jmigüí.

¹¹ Jo dsu' mi~ cangí` e 'ní` jmii~ dsí` condseá`- do, Fidiée` cajmér` e cajíb` tu` i dsea` gáng~ i tí` ni~ do, jo caráam` tuiñ` do calé` catú` ; jo jaléng` dsea` i cangá` e cají` tuiñ` do, dsíng`- cafóin'. ¹² Jo i dsea` gáng~ do canúur` coo`luu` teá` e jáa` fí` yá` jmigüí jo` lalab guicajíng`- e luu` do:

—¡Huí`na` fí` la!

Joba` lajob cajméeñ` do, cajgóo`bre e quiíñ` jee` cabøø` jnúi`, jo jaléng` dsea` i 'ní` ní~ quiá'r~ cangá`bre jalé` e jo. ¹³ Jo ladsifi` lajob cajó` uó` e eáang`, jo cóo`- e job cajléng`- guóo`- uó` jo ca'ím` caquiúung` jíu` e fí` jo, co` caquib`- jalé` 'náu` jo` guié` mil dsea` cajúng`. Jogui lajíi` i ja` cajúng` cóo`- e jo, eáam` cafóin`, jo joguib` mi~ canaaiñ` e jmiféiñ` Fidiée` dsea` guiing` níff`.

¹⁴ Jo casúum` jíu` e iihuí` e catí` tú` do; dsu` jo` huóø` dsé`-gui e nijáa` e iihuí` e catí` 'ní` do.

Mí`ca'íi` lúu` trompé` e catí` guié` do

¹⁵ Jo coob` mi~ cajiáu` i ángel i catí` guiáng` do lúu` trompé` quiá'r~, jo job mi~ tí` lí` canáu` jmiguiáu` luu` e teá` eáang` fí` yá` jmigüí jo` lalab náu` guicajíng`- Lanab catí` í` e Fí`naa` Fidiée` ,

colíng` cóo`- i jóor` Dsea` Jmáang` i casíñ` do,
niquiá'r~ ta` fí` latøøng` fí` ni~ guóo`- uó` jmigüí, jo car` ngongú` jmii` nijmér` lajo.

¹⁶ Jogui lají` guiequiúung` i yáu` dsea` cóøng` i neáang` éé` quiá`- fí` quini` laco` guiing` Fidiée` 'ñia'r`, lajíiñ` i dsea` cóøng` do catúuiñ` cartí` cajnúu` nir` fí` ni~ uó` , jo lajob cajmiféiñ` Fidiée` ¹⁷ jo fé'r`:

Cuóø`naa` 'ná` gui'máang` , Fí`naa` Fidiée` ,

'ná` dsea` fén` dsea` ñin` i quií` jmii` jmé` lí` doñí` ee` ,
jo 'ná` dsea` i seeng` lajíi` latí` malí` lajíi` ná`-gui e nitiroo` jmigüí jogui cajo cartí` lana,
jogui i nijáa`tu` calé` catú` ,
dsuco` 'ná` nicangúim`ba` e tiin` e quií` jmii` lí` doñí` ee` ,

jogui latí' lanab nícanaan⁻ e quiá^r ta~.

¹⁸ Jo lajalém^r dsea` seeng^r fí' jmingüí^r eáam^r nicaliguíñ^r quií^r;
 jo dsu^r lanab catf^r í^r e nijmiguíng^r uó^r uii^r quiá^r cajo,
 jogui lanab cajo catf^r í^r e niquidsi^r í^r quiá^r jaléng^r dsea` i^r nicajúng^r;
 jogui lanab catf^r í^r e nicuó^r^ guiée^r quiá^r jaléng^r i^r dsea` i^r cajmée^r ta~ quií^r i^r
 café^r cuaiñ^r quií^r
 coliing^r cóo^r^ jaléng^r dsea` i^r calíng^r dsea` quií^r i^r cajmí^r gó^r 'ná^r, nañí^r su
 dsea` i^r niing^r osi ja^r niiñ^r é.
 Jogui lanab catf^r í^r cajo e ni'lím^r ba^r jaléng^r i^r nica'lée^r,
 jaléng^r i^r nicacuó^r jalé^r iihuí^r fí^r ni^r guóo^r uó^r jmingüí^r.

¹⁹ Jo ngí^r jo, jogui b cana^r e guá^r quiá^r Fidiée^r e si^r fí^r ñíffí^r, jogui fí^r dsí^r job
 si^r e guóo^r e siliing^r e li^r si^r ma^r lajíí^r júu^r tigua^r quiá^r Fidiée^r. Jo lajee^r jo
 dsíng^r liji^r güíñíá^r, jogui dsíng^r nii^r, jo téé^r míí^r eáang^r cajo, jogui cajó^r uó^r,
 jo dseáng^r dsí^r e cóob^r cajíá^r fí^r ni^r guóo^r uó^r cajo.

12

Jaang` dseamí^r cóo^r^ jaang` jó^r guié^r mogui^r

¹ Jo mi^r cangí^r e jo—jíng^r Juan—coo^rgui^r e li^r e dsigá^r dsí^rnaa^r eáang^r cajnéng^r
 fí^r yá^r jmingüí^r: jo cajnéng^r jaang^r dseamí^r i^r quíng^r iee^r lafa^r e qui'r^r si^r r^r, jo
 lí^r uii^r tiír^r do líng^r si^r jogui iu^r moguir^r coo^r lí^r corona e taang^r guitúng^r
 náu^r. ² Jogui yá^rbi niquieeng^r i^r dseamí^r do cajo, jo dseáng^r teá^r eáang^r óor^r, co^r
 tí^r li^r niliseem^r i^r yá^r do quiá^r. ³ Jo mi^r cangí^r e jo, coo^rgui li^r e cajnéng^r fí^r
 yá^r jmingüí^r: jo cajnéng^r jaang^r jó^r líng^r, jo i^r jó^r do latøøm^r bre^r yúung^r ne^r, jo
 guié^r mogui^r re^r tí^r jogui guí^r fí^r re^r cajo, jo lacoo^r e mogui^r re^r do téé^r jmacó^r
 lí^r corona. ⁴ Jo cóo^r^ nicúub^r i^r jó^r líng^r do ca'íng^r ne^r jie^r ja^r condseá^r tøøng^r
 lajaléng^r náu^r i^r sitøng^r fí^r yá^r jmingüí^r jo cabiing^r ne^r fí^r ni^r guóo^r uó^r. Jo i^r jó^r
 líng^r do casíng^r 'ñia^r re^r fí^r quini^r i^r dseamí^r i^r tí^r li^r niliseeng^r yá^r quiá^r do; jo
 i^r jó^r do nisijeeng^r ne^r e njingám^r bre^r i^r yá^r quiá^r i^r dseamí^r do e nicúng^r ne^r
 ladsifi^r mi^r niliseeiñ^r do. ⁵ Jo coob^r mi^r tí^r li^r catf^r í^r e cangáam^r i^r yá^r quiá^r i^r
 dseamí^r do, jo jaang^r jiuung^r siñuub^r caliséng^r, jo íb^r i^r niquiá^r ta^r fí^r la'úng^r fí^r
 jmingüí^r, jo njimeáiñ^r ta^r e 'ma'u^r e líí^r cóo^r^ layaang^r ñíí^r. Jo dsu^r i^r jiuung^r do
 condsée^r cangáiñ^r fí^r li^r/guiing^r Fidiée^r e fí^r li^r líí^r ée^r li^r niing^r do; ⁶ jo i^r dseamí^r
 do cacuíí^r bre cangór^r fí^r ni^r guóo^r uó^r quiá^r, co^r fí^r jo caguiá^r Fidiée^r guíá^r e
 nilíñí^r do fí^r lajee^r mil doscientos sesenta jmíí^r.

Mí^r caliseá^r 'nii^r fí^r yá^r jmingüí^r

⁷ Jo mi^r casúung^r e jo, canaang^r 'nii^r fí^r yá^r jmingüí^r. Jo i^r ángel i^r eáang^r 'gøng^r i^r
 sii^r Yé^r cóo^r^ jaléng^r ángeles quiá^r catíiñ^r cóo^r^ i^r jó^r líng^r i^r guié^r mogui^r do
 coliing^r cóo^r^ jaléng^r ángeles i^r líng^r quiá^r i^r jó^r do. ⁸ Jo dsu^r i^r jó^r líng^r do
 cóo^r^gui jaléng^r ángeles i^r líng^r quiáa^r re^r ja^r sea^r bí^r quiáa^r re^r fa^r e calfí^r re^r e
 'nii^r do. Joba^r jo^r caliseá^r quiáa^r re^r fí^r ñíffí^r fa^r e nigüeá^r re^r fí^r jo. ⁹ Jo lajoba^r
 catóm^r i^r jó^r guié^r mogui^r do, jo íbing^r lííng^r fí^r i^r líng^r, jo sii^rbire^r Satanás cajo,
 jo íb^r i^r jmóo^r ta^r jmingøøng^r jaléng^r dsea` seeng^r fí^r la'úng^r fí^r jmingüí^r. Jo tí^r yá^r
 jmingüí^r cabiing^r ne^r cartí^r ni^r guóo^r uó^r coliing^r cóo^r^ jaléng^r ángeles i^r líng^r
 quiáa^r re^r.

¹⁰ Jo job mi^r tí^r li^r canú^r týu^r coo^r luu^r e teá^r eáang^r fí^r yá^r jmingüí^r e guicajíng^r
 lala:
 Jo lanab nícatf^r í^r e Fidiéeb^r nileáiñ^r jaléng^r dsea` jmingüí^r,
 jo nicár^r nifí^r quiá^r dsea` la'eáang^r cóo^r^ e 'gøin^r do.
 Jogui i^r Jóor^r Dsea` Jmáang^r i^r casíng^r Fidiée^r do
 lana niquiá^r ta^r røø^r quiá^r jaléng^r dsea` jmingüí^r,

co' nicabium~ i lamí~ 'níng` jaléng` dsea` rú"naa' dsea` quiá' Dsea` Jmáang~ i lamí~ 'níng` jaléng` í fí quini` Fidiée` e uóø` jmíñi`.

11 Jo jaléng` i dsea` rú"naa' dsea` quiá' Dsea` Jmáang~ do nicalf`-bre i do la'eáang' cój` e jmi'øøng` i Jo'se` Jiuung` do e catuú` fí dse` crúu` jogui la'eáang' cój` jalé` júu` quiá' Fidiée` e nicaguiar', jo ja` cafóiñ` fa' e nijúuiñ~, co' caguiab` dsíir` e doñi` ee` calib`.

12 Jo uíl` joba` güili'iáam` dsíir` fí ñifí~, jogui jaléng` 'ná', dsea` nineáang'na` fí jo, güili'iáam` óo'na` cajo! Jo dsu` e ngi` fíib` jaléng` i seeng` fí ni` guóo` uó` jmigüí cój` güi jaléng` i seeng` fí ni` jmíñi`~, dsaco` nicajgáng` fí i lling` fí jee` 'ná` e eáang` nisiguíiñ` quií`na`, co' guiúb` niñir` e si`í` jmíñi`ba` seeng`guír fí jmigüí na!

13 Jo mi` calilí` i jó` güié` mogui` do e cabiing`ne` fí ni` guóo` uó`, joba` canaang`ne` ngi`re` 'nám`bre` i dseam` i cangoquieeng` i yuu` siñuu` do. **14** Jo dsu` i dseam` do cangüiñ` quiá' Fidiée` e sea` tú` cuéer` e fe`, jo e jo líi` laco` líi` cué` jaang` mií~, jo cój` e jo nilí`r` ni`íñ` jo nidsér` fí quiá'r` e fí ni` guóo` uó` quiá` do, jo lajoba` niliseeiñ` huí` güi laco` seeng` i jó` güié` mogui` do, jo fí guóo` uó` job cangüiñ` jalé` e 'nér` lajee` 'ní` jíi` dsí` ca'ná`^. **15** Jo i jó` güié` mogui` do canaang`ne` ñá`re` jmiguiu` jmíñi` e fí li` taang` i dseam` do e lí` laco` nijúung` i dseam` do e nijgié`r` jmíñi`; **16** jo dsu` 'ñia` guóo` uó` cajmicóob` i dseam` do co` canab`lafa` mo'oo`, jo fí guóo` uó` canaang`ya` e jmíñi` quiá` e gua` do e catuú` fí mo'oo` i jó` lling` do. **17** Jo dsu` cój` e jo i jó` lling` do dseáng` eáam` caliguíng`ne` quiá` i dseam` do, jogui cangó`bre` e cangotíng`ne` cój` jaléng` dsea` siju` i dseam` do i seeng`guí fí guóo` uó`, jaléng` i dsea` i jmiti` jalé` júu` quiá` Fidiée` jogui i teáang` teá` fí guiú` cój` Jesúz cajo. **18** Jo i jó` güié` mogui` do fí dob caje're` fí 'ní` jmíñi`^.

13

Gáng`güi jó` dsée` i lling`^

1 Jo mi` cangí` e jo —jíng` Juan— camó`guí e cagüí`í` jee` é` jmíñi` jaang` jó` dsée` , jo güié` mogui`re` tí` jogui dsí` guí` fí`re` cajo. Jo lacoo` lacoo` e fí`re` do téé` jmacó` lí` corona, jogui e fí` lacoo` mogui`re` do tóo` júu` e ga` e jmineang` Fidiée`. **2** Jo i jó` dsée` i camán`n do jnéem`bre` la jnéeng` jaang` ie` i sii` leopardo; jogui tii`re` líib`jiu` la líi` tii` jó` i sii` oso, jogui mo'oo`re` líi` la líi` mo'oo` ie`. Jo i jó` güié` mogui` la'uii` do cacuø`bre` i jó` dsée` do lajíi` e bí` quiáa`re` jogui lajíi` ée` lí` güiing`ne`, jogui cacuø`re` fí` e quiúiñ` do ta`.

3 Jo co` mogui` i jó` dsée` do jnéeng` lafa` e sicu`fí` e jo` tóo`jmíñi` nijlíng` mií`; jo dsu` ca'lloob` e lí` sicu`fí` quiáa`re` do, joba` lajíim` dsea` jmigüí eáam`cangogá` dsíir` jo lajíim` dsea` casíñ` uií` quiá` i jó` dsée` do. **4** Jo cajmifém` dsea` i jó` güié` mogui` la'uii` do dsaco` cacuø`bre` i jó` dsée` do fí` e quiúiñ` do ta`, jo cajmifém`bi` dsea` i jó` dsée` do cajo, jo lalab casí`reíñ`:

—Jo` jié` lí` seeng` jaang` güi laco` i jó` dsée` la, jo jíi` jaang` ja` ii` quíi` jmíñi` e nílí` i jó` dsée` do mi` ii` nitíng` cój`re`.

5 Jogui cangüim`bi` i jó` dsée` do fí` e nifé`re` júu` róo` jogui jalé` júu` ga` uii` e 'ní` níng`ne` Fidiée`, jogui cangüing`bire` fí` cajo e niquiú`re` ta` lajee` tuló` dsí`gáng` si`^. **6** Jo lajob cajmée're`; café`bre` júu` ga` uii` quiá` Fidiée` cój` güi fí` li` güiing` dsea` do, jo café`bire` júu` ga` cajo uii` quiá` jaléng` i neáang` fí` ñifí`^. **7** Jogui cangüim`bre` fí` cajo e nijmé`re` 'nii` cój`jaléng` dsea` i líng` dsea` quiá` Fidiée` cartí` nilí`bre` jaléng` i dsea` fí; jo dseáng` i jó` dsée` dobing` i

quiá' ta~ lí' doñí' ii` dsea` i seeng` fí` fí` cóo'~ osi fí` fí` pí'~ é osi lí' doñí' ee` jmíi' e fé` dsea` é. ⁸ Jo i fíim` dsea` i seeng` fí` ni~ guóo'~ uó` jmingü` nijmiféiñ` i jó` dsée` do, dsu' nijmé` lajo lajaléng` i dsea` i ja` sijnéeng` fí` ni~ jí` latí` mi` catiroq` jmingü` e fí` li` taang` jaléng` dsea` i nisiguáng` quiá'~ i Jo'se` Jiuung` do i cajúng` fí` dse` crúu`.

- ⁹ Jo ii` 'ná` sea` loguá`na', joba' náu`na' jalé` e júu` na:
¹⁰ Jo jaléng` dsea` i nisi'íng` quiá'~ Fidiée` e nidsilíiñ` fí` 'náñí~, joba' fí` 'náñib` nidsilíiñ`;
jogui jaléng` dsea` i nisi'íng` quiá'~ dsea` do e njinga`~ dsea` quiá'r~, jo lajob nijmé` Fidiée` e nijúuiñ` do cajo lí` lacogui cóo'~ e jngang` dsea` rúiñ`.
Jo uíi` cóo'~ jalé` e na, joba' jaléng` dsea` i nilíng` dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang` 'né` teáaiñ` teá` cóo'~ júu` quiá'~ Fidiée` jogui e ja` nilitung` dsíir` cóo'~ e júu` jo.

¹¹ Jo mi` cangf` e jo —jíng` Juan— camán`n jaang`gui jó` dsée` i líng`~, jo i jó` í` cagüi'í`re` fí` guóo'~ uó`. Jo dsí` tú` fí`re` e lí`jíu la lí` fí` jaang`jo'se` jiuung~, dsu' fí`re` laco` fí` i jó` guié` mogui` la'uii` do. ¹² Jo i jó` dsée` la i cagüi'í` fí` ni~ guóo'~ uó` seab` fí` quiáa`re` fí` quini` i jó` dsée` la'uii` do e quiá're` ta~, jo cajmée`re` e lajiim` dsea` seeng` fí` ni~ guóo'~ uó` jmingü` cajmiféiñ` i jó` dsée` i la'uii` do i lami` jneeng` dseáng`~ e sicutíng`ne` e la huíng` e jo` nijíng` míf`, dsu' ca'láam`ture!. ¹³ Jo i jó` dsée` do i cagüi'í` fí` guóo'~ uó` quíi`bre` jmíi` e jmoo`re` jalé` e li` e dsigá` dsí` dsea`, co` lí`bre` e nijmé`re` e nijiá` jí` fí` yá`~ jmingü` jo nisojiá` fí` ni~ guóo'~ uó` dseáng`~ laco` la ní` dsea` lana. ¹⁴ Jo cóo'~ jalé` e li` e jmoo`re` do fí` quini` i jó` dsée` la'uii` do cajmigóøng`ne` jaléng` dsea` seeng` fí` ni~ guóo'~ uó`, jo caquiá`re` ta` e calíng` jaang` diée` dsea` guóo'~ quiá`~ i jó` dsée` la'uii` do i sicutíng` lahuíng` cóo'~ nisq` e ja` míf` nijíng` quiáa`re`, dsu' ca'láam`bre!. ¹⁵ Jo i jó` dsée` i cagüi'í` fí` ni~ guóo'~ uó` do cangíng`ne` e quíi`re` jmíi` e nijmé`re` e jí` i diée` dsea` guóo'~ quiá`~ i jó` dsée` i la'uii` do e laco` i diée` do lí`bre` e nifé`r` jogui e nijmér` e nijúung` jaléng` dsea` i ja` nijmiféng` ír. ¹⁶ Lajobi cajo cajmée` e co` gui'náb` nité` dsea` co` e li` fí` guóor` dsée` osi fí` guiaquiír` é, na i le'eáang` jogui na i cøøng`~, na i tiñíng` jogui na i sea` cuu~, na jaléng` dsea` i silaang` jogui na jaléng` dsea` i si`niñg` i jmoo`ta` tá`~ jmoo` quiá`~ dsea`. ¹⁷ Jo jíi`~ jaang` dsea` cuøøng` ee` lí` lár` o`gui ee` lí` 'nir` song ja` quier` e li` do o`gui táaiñ` e júu` quiá`~ i jó` dsée` la'uii` do osi e número quiá`~ jial siin` do é.

¹⁸ Jo 'né` dseáng`~ e tiiim` dsea` e laco` ningáiñ` e júu` la; jo i dsea` i ngáng` do, áam`bre í` e~ número quiá`~ i jó` dsée` la'uii` do, jo e job número quiá`~ dsea` jmingü`í, jo e número jo lí` seiscientos sesenta y seis.

14

Lajúi` e ca'ø` i dsea` i tú` ciento cuarenta y cuatro mil

¹ Jo mi` cangf`gui e jo —jíng` Juan— camáng`túu i Jo'se` Jiuung` do e sing`ne` si`ø`re` fí` yá`~ mó` Sión. Jo dob teáang` coliing` cóo`~ i Jo'se` Jiuung` do ciento cuarenta y cuatro mil dsea` quiá'r` i tóo` e li` quiá'r` fí` guiaquií` jial sii` i Jo'se` Jiuung` do jogui jial sii` Tiquiáa`re` cajo. ² Jo mi` cangf` jo, canú`u co` e guica`ii` e jáa`fí` yá`~ jmingü`í, jo e jo ná`laco` ná`lí`í` co`lóo`~ e fé` jogui caná`ca`ii` laco`gui la ná`mi`quie` fí` gúi`ñiá` e teá`eáang`, jo ná`bi cajo laco`la ná`fa`mi`teáang`~ dsea` fíng` i bó`jalé` lúu` quiá'r` e si`arpa. ³ Jo jaléng` i dsea` do or`co` e ø` e 'míi` fí` quini` e li` lí`éé` e li`guiing` i dsea` niing` do jogui fí` quini` i quiúung` do jogui fí` quini` jaléng` i yáu`~ dsea` cøøng` do cajo. Jo jíi`~ jaang` dsea` ja` niquíi`r` jmíi` fa` e nilitiñ` e ø` do, co` dseáng`~ lajíi`~

í dsea` fíng' i tíú' ciento cuarenta y cuatro mil dob jíi'~ i quíi'~ jmíi'~ nilitiing', co' jíi'~ íbing' i caláang` jee` jalé` dsee` quiá`~ lajee` lajaléng` dsea` i seeng` fí ni` guóo'~ uó` jmigüí'. ⁴ Jo jaléng` i dseañu` nab i ja` cajmeáng` yaang` fa' e ca'léer` cóo'~ dseamf, jo jaléng` i dsea` nab i teáang` uii` quiá`~ i Jo'se` Jiuung` do jogui dsea` quiá`~ íb` líiñ` jogui contøøm` seeiñ` cóo'~ dsea` do. Jo jaléng` i dsea` nabing` i caláang` jee` jalé` dsee` quiá`~ lajee` lajaléng` dsea` jmigüí', jo e jo guóng` lafa` coo` e cacuø'r` la'uui` e catíing` Fidiée` cóo'~ guí i Jo'se` Jiuung` do. ⁵ Jo jaléng` i dsea` í jíi'~ coo` júu` e o' já`~ ca'uøø` fí mo'oor`, joba` dseáng` ja` e si'liiñ` jíi'~ coo` fí quini` Fidiée`.

Lajíi'~ júu` e quie` i ángeles i gaang` do

⁶ Jo mi` cangf jo —jíng` Juan— camáng` guí jaang`gui ángel i ngang` fíng` fí guíá`~ joo` yú` jmigüí'. Jo i ángel do quier` júu` quiá`~ Fidiée` e ja` tóo` jmíi` ni'líing` e quiá`~ nidsiguar` jee` jaléng` dsea` i seeng` fí ni` guóo'~ uó` jmigüí` lí` lacoo` lacoo` fí` e pí` osi e cóo'~ é, jogui laca'íng` ca'íng` dsea`, jogui laca'íng` ca'íng` jmíi` e fé` dsea` cajo. ⁷ Jo lalab fé`r` cóo'~ júu` teá`:

—Jmí'goona` Fidiée` dsea` guiing` níff` jogui jmiféng`na'r, co'lanáb catf í` e niquidsir` í` quiá`~ lajaang` lajaang` dsea` jmigüí'. Jo jmiféng`na` i dsea` í, co' fíbing` i cajmée` yú` jmigüí` cóo'~ guóo'~ uó` jogui jmíiñ` lí` níing` jmíi`.

⁸ Jo mi` cangf jo, jaang`gui ángel cajíi`~ cóo'~ júu` teá` lala:

—¡Lanáb catf í`! ¡Lanáb catf í` e dseáng` níl'íng` e fí` fé` e sii` Babilonia, co' jaléng` i dsea` i seeng` fí` jo nícajmi'liiñ` jaléng` dsea` i seeng` fí` la'úng` fí jmigüí` e jmóor` lí` doñi` ee` e lí` dsí` ngúu` táaiñ`!

⁹ Jo mi` cangf jo, cangoquieeng` jaang`gui ángel, jo cóo'~ i la catf gaaiñ`, jo lala cajíi`~ do cóo'~ júu` teá`:

—Song ii` i jmiféng` i jí` dsée` la'uui` do cóo'~gui i diée` guóo'~ quiáa`re` do, jogui e ni'íñ` e nitó` e lí` quiáa`re` fí` guiaquií` osi fí` guóor` é, ¹⁰ joba` jaléng` i dsea` í` 'né` e ni'ím`bre e guíng` Fidiée` e jo` té`guir uíi` e dsee` e jmiróng` yaaiñ` do, jo e jo lafa` nícajmiñúiñ` fí` dsí` cóo` quiá`r` , co` eáam` nísiguíñ` quiá`~ jaléng` i dsea` í`; joba` iihuí` e eáam` ni'íñ` do e nidsitáaiñ` fí` ni` jí` e quiéeng` azufre lí` coo` e ja` tóo` jmíi` yú` , jo e jo nilí` fí` quini` jaléng` ángeles i güeang` quiá`~ Fidiée` jogui fí` quini` i Jo'se` Jiuung` do cajo. ¹¹ Jo e jmíi` quiá`~ e lí` coo` e lí` teáang` i dsea` íng` iihuí` do jo` tóo` jmíi` fa` e níquiúng`gui, jogui ja` tóo` jmíi` sí` e jmíi` osi e uóø` fa` e níjmi'íng`gui jaléng` i jmiféng` i jí` dsée` la'uui` do cóo`~gui i diée` guóo`~ quiáa`re` do jogui jaléng` i níca'íng` lajíi`~ e lí` quiáa`re` do cajo. ¹² Jo jaléng` i dsea` i líng` dsea` quiá`~ Fidiée` i níu`~ jalé` júu` quiá`r` jogui teáaiñ` teá` fí` guí`~ cóo`~ Jesús, jo jaléng` i dsea` fíbing` i 'né` cuó`~ bí` yaang` e ja` nitár` lajíi`~ e fí` níteáaiñ` do.

¹³ Jo mi` cangf e jo, canú`u coo`gui luu` fí` yú` jmigüí` e cajíng`~ lala:

—Juan, jmée`~ e júu` la: “Juguiá`jiu latí` jmíi` na jogui lí` dsé`gui quiá`~ jaléng` i dsea` i júung` uíi` Fí`naa` Dsea` Jmáang`.”

—Lajob lí` —cajíng` Jmiguí quiá`~ Fidiée`— lana níjmi'ím` jaléng` i dsea` í` uíi`~ jalé` ta` e nícajméer, co` e job cuó` lí` fí` quini` Fidiée` e guí`~ jalé` e jo.

Lajíi'~ e sitíng` dsea` fí` ni` guóo`~ uó`

¹⁴ Jo cajóø`guí jóng —jíng` Juan— jo camó`o cabøø` jníi` e tee`; jo fí` ni` e jníi` do camó`o e guíng` jaang` i jném`jiu la jném` jaang` dsea` la jneaa`aa`. Jo iu` fí` moguir` coo` lí` corona e lí` cóo`~ layaang` cunée` jogui se'r` coo` ní` hoz e 'mé`. ¹⁵ Jo cagüi`í` jaang`gui ángel fí` dsí` sináu`~ guá`~ e si` fí` níff` , jo i ángel do óor` teá` lala e áiñ` i dsea` i guíng` fí` ni` e jníi` do, jo cast`rein` do lala:

—¡Jmée'~ ta~ e ñí~ hoz na quíi'~, jo sitiing~ lajíi'~ e nicaroo', co' lanab catf~ í~, jogui lajíi'~ e lafa' e cajní~ dsea` fí~ ni~ guóo'~ uó~, lanab nicaroo'!

¹⁶ Joba' i dsea` i guiing~ e fí~ ni~ jnií~ do cangíim`bre e ñí~ hoz do quiá'r~ fí~ ni~ guóo'~ uó~, jo casitíi`bre lajíi'~ e líi' e lafa' e caroo` fí~ jo.

¹⁷ Jo mi~ cangf~ jo, cagüi'íi` jaang`gui ángel fí~ dsíi` sinúu` guá'~ e si' fí~ ñifí~, jo í~ quié`bre cajo coo` ñí~ hoz e 'mé'. ¹⁸ Jo e fí~ nife` do cagüi'íi` jaang`gui ángel i~ quíi'~ jmii~ njjmé~ e nicó~, jo cató'r~ cóo'~ júu` teá` i~ ángel i~ quié` e ñí~ hoz e 'mé~ do, jo casí`reiñ` do lala:

—¡Jmée'~ ta~ e ñí~ hoz e 'mé~ na quíi'~, jo quiáu`~ jalé` guáng` huiing` jó'~ e sea` fí~ ni~ guóo'~ uó~, dsaco` nicatib` í~ quiá'~ e nilf~ lajo, co' nifib` mí` huiing` jó'~ quiá'~!

¹⁹ Jo i~ ángel do caquia`bre e huiing` jó'~ do cóo'~ e ñí~ hoz e 'mé~ do, jo cató'r` coo` lí~ cató'r~, jo fí~ job lí~ niyéé'~ do, jo e la guóng` lajíi`~ e iihuú` sóong` e nicuó'~ Fidiée` jaléng` dsea` jmigüi`. ²⁰ Jo e mí` huiing` jó'~ do fí~ lí` caluu` fiib` cangolí` e cayéé`~, jo e fí~ lí~ cangotóo'~ e niyéé'~ do jmib` ca'íeng`, jo e jmí` jo cadsí`~ cartí` mo'oo` cuea` lí~ iu~ e ñí~ e sii` freno quiáa`re', jo caní`~ e jmí` do lí`bijia la trescientos kilómetros.

15

Lají`guié` iihuú` lí` cadséng`

¹ Jo mi~ cangf~ jo, camó`guíi fí~ yá'~ jmigüi` coo`gui e li~ e dsigá` dsíi` dsea` eaang`, jo camán`n guiáng` ángeles i~ quié` jíe`gui guié`gui iing` iihuú` e cartí` lí~ dséng`, jo cóo'~ e job e niguiá`féng` dsíi` Fidiée` quiá`~ lajíi`~ e nisiguíñ`~ do.

² Jogui camó`bíi` cajo coo` lí~ jnéeng` laco` la jnéeng` jmiñí`~ e jnéeng` laco` jnéeng` sii` e sicáang` cóo'~ jí; jo quiá`~ e jmiñí`~ e jnéeng` la jnéeng` sii` do teáang` lajiing` dsea` i~ calí`~ e ja` caquia`~ ta~ quiá'r~ i~ jí`~ dsée` la'uii` do cóo'~gui i~ diée` guóo'~ quiáa`re` do, jogui e ja` ca'íñ` cajo e lí~ quiá`~ i~ jí`~ do o`gui lajíi`~ e número e sii`re` do cajo. Jogui quier` lúu` e sii` arpa e cangíiñ` e cacuó` Fidiée`. ³ Jo i~ dsea` fí~ ór` coo` e ca'ó` Moi~, jaang` dsea` i~ cajmée` lajíi`~ ta~ e iing` Fidiée`, jogui ca'or` cajo coo` e ca'ó` i~ Jo'se` Jiuung` do, jo lalab ngóo` e jo:

Eáam` jlo` jogui niguo`~ laji` e nicajmee` 'ná~, Fí`ii`,
co` 'náb` Fidiée` dsea` féng` dsea` ñíing` i`gøng` fí` jmigüi` i~ quíi`~ jmii`~ jmé`~ lí`~ doñí` ee`;

jo jmang`~ júu`~ jáb`~ quié`~ 'ná~,

jogui jmang`~ fí` røøb` sin` cajo,
co` 'náb` líñ` Fíi` féng` fí` la'úng` fí` jmigüi`.

⁴ Jo lajiim` dsea` 'né` njmí`gór` 'ná~, Fí`ii`,
jo lajiim` dsea` 'né` njmiféiñ` 'ná` cajo.

Co` dseáng`~ lajíi`~ 'náb` dsea` güeang`~;
jo lajiim` dsea` seeng` fí` la'úng` fí` jmigüi` nijalíñ`~ e nijajmiféiñ` 'ná~,
co` nicajmilí`ba` e dseáng`~ røøb` quidsi` fí` quiá`~ lajaang` lajaang` dsea` jmigüi`.

⁵ Jo mi~ cangf~ e jo, camó`guíi e cana` fí~ yá`~ jmigüi`, jo camó`o fí~ ñifí` fí` lí~ líi` e 'náu` güeang`~ quiá`~ Fidiée` fí` lí~ si`ma` e lí~ tóo` júu` tigua` quiá`~ Fidiée` cóo`~ dsea` jmigüi`. ⁶ Jo e fí~ dsíi` sinúu`~ do, fí` job lí~ ca'uøøng` i~ ángeles i~ guiáng` do i~ quié` laji` guié` iing` iihuú` lí~ cadséng` do. Jo lajiim`bre qui'r` 'mi` e tee` jlo`~ e niguo`~ e jlo`~ jíng` jí~, jogui cajo 'náu`~ dsíi` coo` e líi` cóo`~ layaang` cunée`.

⁷ Jo jaang` lajee` i~ quiúung` do cacuó`r` lajaang` lajaang` i~ ángeles i~ guiáng` do jmacó` cóo` e líi` cóo`~ layaang` cunée`~, jo fí~ dsíi` job lí~ sirøøng` e iihuú` quiá`~ e guíng` Fidiée` i~ seeng` car` ngongú`~ jmii`~ do. ⁸ Jo e fí~ dsíi` sinúu` güeang`~ do

dseáng⁻ caróm⁻ e téé[~] jmiñi[~], jo e jo calí⁻ la'eáang['] cóo[~] güea['] e 'gøng['] quiá⁻ Fidiée[~], jo jíil[~] jaang['] ja` ii[~] quí[~] jmii[~] fa['] e ni'ír['] e fí['] jo lajee[~] e ná⁻ gui e nité⁻ lajíil[~] e guié⁻ iihuíi[~] do e quié⁻ i ángeles i guiáng⁻ do.

16

Lajíil[~] cóo[~] e siróong['] iihuíi[~]

¹ Jo mi[~] cangí[~] jo, canú⁻ u coo[']gui luu[~] teá['] e jáa['] fí['] dsíi[~] sináu[~] güeang['] do quiá⁻ Fidiée[~], jo lalab jíng⁻ sít['] laji['] guiáng⁻ i ángeles do:

—Güllíng⁻ na['] fí['] ni[~] guóo['] uó⁻ jmigüí[~], jo fí['] job nigüí[']íng[']na['] e cóo[~] e lí['] a['] e iihuíi[~] quiá⁻ e eáang['] guíing['] Fidiée[~] cóo[~] jaléng['] dsea['] jmigüí[~].

² Jo dsífí['] lajob cango⁻ i ángel la'uui[~] do, jo cangojiim[']bre e cóo[~] quiá'r⁻ do fí['] ni[~] guóo['] uó⁻, jo lajiim['] dsea['] i quié['] e li['] quiá⁻ i jó['] dsée[~] la'uui[~] do jogui i cajmiféng['] i diéé['] guóo['] quiáa['] re['] do, lajalém['] i dsea['] i ca'ieeiñ['] coo['] íng['] 'mi['] e 'li['] e dseáng⁻ eáang['] ga['] cu['].

³ Jo mi[~] cangí[~] jo, i ángel i catí['] gáng['] do cangojiim[']bre e cóo[~] quiá'r⁻ do fí['] ni[~] jmiñi['], jo ladsíffí['] lanab ca'uíng['] jmí['] e jmii[~] do laco[']gui la líi['] jmi['] quiá⁻ jaang['] dsea['] i cajnga['] dsea['] quiá⁻, jo coo['] gui'náb['] cajúng['] jaléng['] i seeng['] fí['] dsíi[~] e jmiñi['] do.

⁴ Jo mi[~] cangí[~] jo, i ángel i catí['] gaang['] do cangojiim[']bre e cóo[~] quiá'r⁻ do fí['] lacaang['] gua['] jogui lacaang['] li['] níng['] jmii[~], jo ladsíffí['] lanab ca'uíng['] jmí['] e jmii[~] do.

⁵ Jo mi[~] cangí[~] jo, canú⁻ u e cajíng['] i ángel i jmoo['] i jalé['] jmii[~] do lala:

Fidiée[~] qui[']ii['], ja` dsee['] røøn['] jíil[~] coo['];

co['] nicaquidsí[']ba['] i['] laco['] catíing['],

jo 'nub['] i seeng['] jogui niseem[']ba['] cajo lajíil[~] ná⁻gui e nitiroo['] jmigüí[~],

⁶ co['] jaléng['] i dsea['] i nicajngaiñ['] jaléng['] dsea['] quií['] cóo['] gui jaléng['] dsea['] áang['] i café['] cuaiñ['] quií['] malíi['] gui eáang['],

joba['] 'nu['] lana nicacuóo[']ba[']re e ni[']r['] jmí[']øøng['] e laco['] ni[']íñ['] lajíil[~] e catíiñ['].

⁷ Jo mi[~] cangí[~] jo, canú⁻ guí['] coo[']gui luu[~] e jáa['] fí['] nife['] e jíng['] lala:

—Jáb⁻, lajob líi['], Fíi[']naa['] Fidiée[~], 'nub['] dsea['] i quií['] jmí['] jmé['] lí['] doñí['] ee['], co['] nicaquidsí[']ba['] i['] laco['] catíing['] jogui laco['] si[']i['] cajo.

⁸ Jo mi[~] cangí[~] jo, i ángel i catí['] quiúung['] do cangojiim['] cóo[~] quiá'r⁻ fí['] lí['] íng['] iee['], jo iee['] cangiíiñ['] e quií[']r['] jmí['] e cóo[~] e jí['] e jmijneár['] do njíiñ['] jaléng['] dsea['] seeng['] fí['] jmigüí[~]. ⁹ Joba['] dseáng['] coo['] gui'náb['] eáang['] cacáng['] dsea[']; dsu['] car['] jíil[~] jo ja['] caqui['] jím[']bi yaaiñ['] fí['] quini['] Fidiée[~] o[']gui cajmiféiñ['] dsea['] do cajo, co['] lí['] lí['] jmang['] júu['] ga[']gui b café['] r['] ui['] quiá⁻ dsea['] do ie['] jo, doñí['] fa['] quií[']b['] Fidiée[~] jmí['] e njimihuiñ['] jalé['] e iihuíi[~] do faco['] mi[~] caqui['] jíng['] yaang['] i dsea['] do.

¹⁰ Jo mi[~] cangí[~] jo, i ángel i catí['] 'ñíng['] do cajíiñ['] cóo[~] quiá'r⁻ fí['] lí['] líi['] ée['] lí['] guiing['] i jó['] dsée[~] la'uui[~] do, jo ladsíffí['] lanab cango'íng['] lajíil[~] e quií['] i jó['] do jmí['] e quiá[']re['] ta['], jo nuu['] sób['] ca'uíng['] fí['] la'úng['] fí['] lí['] lami['] quiá[']re['] ta[']. Joba['] lajaléng['] dsea['] canaaiñ['] cu'r['] nisíi[']r['] ui['] e iihuíi[~] eáang['] e cangiíiñ['] do; ¹¹ jo dsu['] car['] jíil[~] jo ja['] catá[']bír ejmoo['] jalé['] e ga['], co['] lí['] lí['] eáang[']gui caliguíim[']bre quiá⁻ Fidiée[~] dsea['] guinguíñ['], jogui fé[']bir jmang['] jalé['] júu['] ga[']quiá⁻ dsea['] do uíi['] e ca'iñ['] jalé['] e iihuíi[~] do cóo[']gui jalé['] e 'mi['] e ca'ieeiñ['] do.

¹² Jo mi[~] cangí[~] jo, i ángel i catí['] jñíúng['] do cajíiñ['] e cóo[~] quiá'r⁻ do fí['] lí['] iu['] gua['] laniing['] e si['] Éufrates, jo ladsíffí['] lanab caliquiá['] jmí['] e sea['] e fí['] gua['] jo, jo lajoba['] caliseá['] fí['] e cangiíng['] jaléng['] dseata['] dsea['] féng['] i neáang['] lí['] lí['] 'ngóo['] lí['] guo['] iee['].

¹³ Jo mi[~] tí['] lí['] cangí[~] e jo, camán[']n gaang['] i 'líng['] i jnéem[']ji['] la jnéeng['] tee['], jo ca'uøøng[']ne['] tá['] jáng[']ne['] fí['] mo'oo['] i jó['] quié⁻ mogui['] do cóo[']gui fí[']

mo'oo^- i jó^ dsée^- la'uui^ do cóo^~gui fí mo'oo^- i jó^ dsée^- i catí tó^ - i jmicaang^- i fé^ cuaiñ^ quiá^ Fidiée^. 14 Jo jaléng^ i 'ling^ do i jnéem^ jiu la jnéeng^- tee^ quíi^~bre^ jmii^ e jmoo^re^ jalé^ e li^ e dsigá^ dsíi^ dsea^, jo jaléng^ i 'ling^ i uøng^ne^ e seáang^ne^ lajiing^ dseata^ dsea^ féng^ i quiú^ ta^ fí la'úng^ fí jmigüi^, jo jmoo^re^ lajo e laco^ nitíñ^- do jee^ coo^ 'nii^, jo job mi^ nití^ e jmii^ e nisí^~ quiá^ Fidiée^ dsea^ féng^ dsea^ ñiing^ i quíi^ jmii^ jmé^ lí^ doñi^ ee^ e niquidsir^ í^.

15 Jo lalab cajíng^ Dsea^ Jmáang^-: "Quié`na' cuente e jíi^~ ja^ ñiing^ dsíi^ dsea^ jmigüi^ mi^ nigáa'túu calé^ catú^ fí jmigüi^ na, lí^~ laco^ lí^ mi^ guiée^ jaang^ i jmoo^~. Joba^ fá^a: juguiá^~ jiu quiá^~ i dsea^ i sijnée^ dsíi^ ie^ jo jogui née^ guiá^ quiá'r^ e qui^bre si^r^ e laco^ ja^ níl^ i^ líiñ^ uí^~ e ja^ née^ guiá^ quiá'r^ mi^ nigiée^ e jmii^~ jo."

16 Jo ie^ jo, jaléng^ i 'ling^ do i jnéeng^- la jnéeng^- tee^ caseáng^ne^ lajiing^ dseata^ dsea^ féng^ i quiú^ ta^ fí la'úng^ fí jmigüi^ e laco^ nitíñ^- e fí li^ sii^ Armagedón cóo^~ jmii^ hebreo.

17 Jo mi^ cangf^ e jo, i ángel i catí^ guiáng^ do cajmjø^bre e cóo^ quiá'r^ do fí^ guiá^~ güi^; jo ti^ dsíi^ sínáu^ güeang^~ e si^ fí ñifí^ guicaná^ coo^ luu^ e teá^ e jáa^ e fí li^ lí^ ée^ e li^~ guiing^ i dsea^ niing^ i quiú^ ta^ do jo fé^ lala:

—¡Lanab nicatí^ i^ e nicató^ lajalé^!

18 Joba^ ladsiff^ lanab canaang^ quie^ güi^~niá^ e teá^ eáang^, jogui lij^~re^ cajo^, jogui eáang^ téel^~ mii^~, jogui cajó^ uó^ dseáng^~ e teá^ eáang^ e jíi^~ coo^ née^~ ja^ mi^ cajó^ lajo lajíi^~ tí^ mi^ caliséng^ dsea^ fí jmigüi^ . 19 Jogui e fí^ fé^ laniing^ do 'ní^ dseá^ ca'uíng^, jogui lajalé^~gui fí^ e sea^ fí^ jmigüi^ sii^ cangolí^ lí^ née^; joguib mi^ tí^ lí^ cadse^~ dsíi^ Fidiée^ e fí^ laniing^ e sii^ Babilonia do e laco^ nícuó^r^ jaléng^ i dsea^ seeng^ fí^ jo e mée^ do e níiñ^ do laguidseaang^ e guóng^ jalé^ iihuí^ e casíng^ Fidiée^ quiá^~ jaléng^ i dsea^ i^ uí^~ e eáam^ nísiguíñ^ quiáiñ^~ do. 20 Jo ie^ jo cango^iim^ lajalé^ uó^~jiu e née^ lacaang^ ni^ jmíñi^~ coo^~gui jalé^ mó^ . 21 Jogui cajiú^ fí^ ni^ guóo^~ uó^~ dsíi^ e cóo^~ eáang^ e ii^ lí^~gui cuarenta kiil^ lacoo^ . Joba^ café^ jaléng^ dsea^ jmang^~ júu^~ga^~uui^ quiá^ Fidiée^ uí^~ e ca'iñ^ e iihuí^ e cajiú^ e dsíi^ cóo^~ do, dsuco^ coo^ iihuí^ e huíim^ eáam^ dseáng^~ cangár^ .

17

Mi^ cangüng^ iihuí^ i dseam^ i ca'ée^ dsee^ do

1 Jo jaang^ lajee^ i ángeles i guiáng^ do i quie^ guié^ e cóo^ do cajár^ fí^ li^ sín^~n jo casí^r^ jnea^ lala:

—¡Juan, nea^ fí^ la! Jo lab ni^ée^e 'ná^ lajíi^~ iihuí^ e catíng^ ni^íng^ i dseam^ i jmoo^ta^~'níng^~'nia^ i guiing^ fí^ lacaang^ ni^ jmii^ e sea^ fí^ la'úng^ fí^ jmigüi^ . 2 Jo i fí^im^ dseata^ dsea^ féng^ i quiú^ ta^ fí^ jmigüi^ dseeb^ nica'éer^ cóo^~ i dseam^ i^ cóo^~ jalé^ e lf^ dsíi^ ngúu^ táaiñ^ . Jo i fí^im^ dsea^ jmigüi^ cajo^ lafa^ nícadseá^ iim^bre cóo^~ jalé^ e 'lí^~ e jmoo^ i dseam^ do.

3 Jogui jnea^ —jíng^ Juan— dseáng^~ lafa^ dsea^ qui^b^ dseáng^~ camó^~guí^ e cajá^~guí^ jee^ Jmiguí^ quiá^ Fidiée^, jo i ángel do cangojéeiñ^ jnea^ fí^ coo^~li^ lí^~jee^~guóo^~uó^~quiú^, jo fí^ job camán^~n jaang^ dseam^ i guiing^ fí^ mocóo^~ jaang^~jó^~dsée^~i yúung^~i sea^~guié^~mogui^~jogui~guí^~fí^re^ . Jo fí^ latøøng^~i jó^~ do tóo^~jmang^~ júu^~e gab^~e jmineang^~Fidiée^ . 4 Jo i dseam^ i jmoo^ta^~'níng^~'nia^~do qui^r^~si^r^~e iu^~i^~nú^~cói^~e yúu^~, joguiquier^~jalé^~cuné^~cói^~gui~jalé^~cúu^~ji^~e~jié^~e~mo^~eáang^ . Jo ngóor^~se^r^~coo^~cói^~e~lí^~cói^~layaang^~cuné^, jo fí^~dsíi^~jo~sirøøng^~jmang^~ júu^~e~'ní^~nú^~cói^~gui~jalé^~dsee^~e~éer^~quiá^~e~jmoo^~ta^~'níng^~'nia^~r^~do; 5 jogui quié^bre cajo^ coo^~júu^~e~tóo^~fí^~guiaquí^, jo liim^~ee^~guóng^~do~quiá^~r^~lifa^~ja^~i^~ñí^~lí^~lajíi^~'nia^~bre~dsea^~ñir^, jo lalab tóo^:

“Eáam’ fé” niing” jogui’gøng” fii` fé” e sii` Babilonia, co’ e joba’ e lii` lafa’ niquiá” lajaléng” dseamf i ee` dsee” e jmóor` ta~ ‘núng` yaang”, jogui e job cajo lii` lafa’ niquiá” li” lajalé” e ‘li” e sea` fí` jmiigüi` la.” ⁶ Job mi” calilí” i jóng—jíng” Juan— e íim’ i dseamf do coo” jmi” jaléng” dsea` i líng” dsea` quiá” Fidiée` jogui coo” jmi” jaléng”gui dsea` i cajung” uíl” e guiar’ júu” quiá” jalé” e cajmée` Jesús.

Jo mi” camó” o jalé” e jo, eáam’ cangogá` dsii”. ⁷ Joba’ cajíng” i ángel do casí`r” jnea” lala:

—Juan, ¿jiali” dsigá` o”? Lab nijmée”duu ‘na` júu” e~ guóng` lajii” e tóo` fí` guiaquí” i dseamf do, jogui e~ uiing” e guiiñ” fí` mocoo” i jó” dsée” i yúung” i sea` guié” mogui” do jogui guí” fí` re` cajo. ⁸ Jo i jó” dsée” i niñin” i seeng` lajii” latí` malib” na, dsu` lana jo` seeng`ne”; jo dsu` lifa` nigüi”’bre` e fí` li” li” li” too` nuu` só” ná”’gui e nílíng”ne` conguia’. Jo jaléng” dsea` i seeng` fí` ni` guoo” uó” jmiigüi” i ja` mi` taang” fí` ni` ji` quiá” Fidiée` lajii” mi” canaang` uiing” jmiigüi” fí` li” nitaang` jaléng” dsea` quiá”r” i nitóor` mi” nití” í` lajo, jo jaléng” íb` i eáang` nidsigá` dsii` mi” tí` li” ninúñ” i jó” dsée” i guié” mogui” i lami” seeng` do jogui lana jo` seeng`ne`, dsu` lifa` nijaab`ture` mi” tí` li” nití” í` lajo.

⁹ Jo lalab nililí” i dsea` i quíi” jmi” ningáng”: E mogui”re` e guié” do guóng` guié” mó”, jo e fí` ni` job guíing” i dseamf do; jo guóm`bi cajo e guié” mogui”re` do guíang” dseata” dsea` féng” i quiu” ta~. ¹⁰ Jo ‘níng” lajee” i dseata” dsea` féng” do nicajum”bre, jo jaang` lajee” ír` quiu”bir ta~ latí` lana, jo i jaang`gui do ja` mi` catf í` fa` mi` güeéiñ`. Jo dsu` mi” nití” í` e nigüéeng” i li” cadséng” lajee” ír` do, ja` huóo” nigüéár` niquiá”r” ta~. ¹¹ Jogui i jó” dsée” i yúung” i seeng` lami” jéeng” do jogui e lana jo` seeng`ne`, íb` i dseata” dsea` féng” i li” catf jníng” do; jo iuum”bir cajo jee” i guíang” do, jo lifa` ningóor` dseáng” e ni’ím”bre conguia’.

¹² *Jogui lajii” guí” fí` re` e cañíi” do guóng` guíng” dseata” dsea` féng” i ja` mi` canaang` quiu” ta~; jo dsu` jii” lajee” coo` oor` niñiñ” fí` e niquiá”r” ta~ coliing” coo” i jó” dsée” i yúung” do, jo nilisea` fí` quiá”r” e niquiá”r” ta~ laco` jaang` dseata” dsea` fém`.* ¹³ *Jo lajee` laji` guíng” i dseata” dsea` féng` la røøb` siiñ`, jogui cuó”bre i jó” dsée” i yúung” do lajii” bí` quiá”r” jogui e tiiñ` quiu”r” ta~.* ¹⁴ *Jo nitím”bre coo” i Jo’se” Jiuung” do; dsu` lifa` i Jo’se” Jiuung” dob nilí” ír` coliing” coo” jaléng” dsea` i nicaguíng” Fidiée` i dseáng” lajang” eáang` teáang` teá` coo” júu” quiá” dsea` do; dsu` i Jo’se” Jiuung” do Fii` quiá” jaléng” fiib` líng`ne` jogui Dseata” Dsea` Féng” quiá” jaléng” dseata” dsea` fém” líng`ne` cajo.*

¹⁵ *Jo cajím”bigui i ángel do casí`r” jnea” lala cajo:*

—Lajii” e jmíi” e cañíi” do e fí` li” guiring” i dseamf i jmoo` ta~ ‘núng` ‘ña” do, e jo guóng” jalé” fii` pí” osi jalé” fii` coo” é jogui laca’íng” ca’íng” dsea` jogui laca’íng” ca’íng” jmíi” e fí` dsea` cajo. ¹⁶ *Jogui lajii” guí” fí` e cañíi” quiá” i jó” yúung” do ‘níb” ninúng” i dseamf i jmoo` ta~ ‘núng` ‘ña” do, jogui cab` nijmi`náng`neiñ` do, jogui nijmér` ringúuñ` do; jogui nidø`r” ngúu` taañ`, jogui cajo nijm”bre coo” jí` mi” ning` jo.* ¹⁷ *Jo Fidiéeb` nicuó” jial ni’í” dsíi` jaléng” i dseata” dsea` féng” do e laco` nijmitir` lajii” e iing` Fidiée` e nijméiñ” do, jo røøb` nisíng” jaléng” i dseata” dsea` féng” do e laco` nija`r` i jó” dsée” do lajii” ta~ óor` cartí` niliti` lajii” júu” e nicajíng” Fidiée`.* ¹⁸ *Jogui i dseamf i cañin” do, fíbing` líng` lafa` e fii` fé` e laniing” e quiú” jmi” quiu” ta~ jaléng” dseata” dsea` féng” i quiu” ta~ fí` ni` guoo” uó” jmiigüi”.*

1 Jo mi~ cang~ e jo —jíng!— Juan— camán~ n jaang`gui ángel i jajgiáang` fí' yú!~ jmigüí. Jo eáam' gøng' i ángel do e qui~r' ta~; jo mi~ tí' li~ catísíiñ!~ fí' ni~ guóo!~ uó~, dseáng!~ jlo!~ cajneá~ cóo!~ lajíi!~ e jíiñ!~ do. **2** Jo café'r` cóo!~ júu~ teá` lala: ¡Lanab cat~ í!~ ¡Lanab cat~ í!~ e dseáng!~ ni'íng~ e fíi` fé!~ e 'gøng' eáang' e sii` Babilonia!

¡Co' jmang!~ jaléng!~ i 'lim`bing' i seeng` do jmii~ na,
jo jmang!~ jalé!~ e 'li`ba' jmóor`,

jogui líi` lafa' náu~ fí' li~ seáng` jaléng!~ i 'ling!~;

jo e fíi` jo líi` cajo lafa' sii~ jaléng!~ i 'ní!~ níi~ i jmoo` jmang!~ e ja` dseeng`!

3 Co' lajíim` dsea` i seeng` fí' la'úng~ fí' jmigüí` nícadseá` íim`bre cóo!~ e lafa' mée` e jmoo` e ée` dsea` dsee~ e 'léer` cóo!~ dseañu` dseamf i o' quiá'r~; jogui jaléng!~ dseata~ dsea` féng` i qui~r` ta~ fí' jmigüí` níca'ée`bre dsee~ cajo cóo!~ i dseamf i 'ling!~ do.

Jogui jaléng!~ dsea` i seeng` fí' ni~ guóo!~ uó~ jmigüí` i jmoo` ta~ 'nii` jogui ta~ láa', eáam' nicaliseá` cuu~ quiá'r` la'eáang` cóo!~ jalé!~ e nicali'r` lajee` e nícajméer` jalé!~ ta~ e 'llee' do.

4 Jo ngf jo canú~u coo`gui luu~ e jáa` fí' yú!~ jmigüí, jo lalab cajíng!~ e do:
Uøøng`na' e fí' jee~ fíi` na, 'ná!~ dsea` líing`na' dsea` quié`e,
jo lajoba' ja` nibeáang!~ dsee~ yaang`na' e nijmée`na' ta~ 'llee',
jo lajobi cajo ja` nitíng`na' jalé!~ iihuíi` e catíing` jaléng!~ i dsea` seeng` e fí'
fíi` jo.

5 Dsaco' lajíi!~ dsee~ e nica'ée` jaléng!~ i dsea` í,
dseáng!~ e ñíib' eáang` e tíi` cartf yú!~ jmigüí.

Jo nitóob`dsíi` Fidiée` jalé!~ dsee~ e nica'éeiñ!~ do,
joba' lana ninéeb' guiá!~ quiá!~ Fidiée` e nícuó!~reiñ!~ do iihuíi` uíi!~ quiá!~ jalé!~ e jo.

6 Jo qui~na' quiá!~ jaléng!~ i dsea` do laco`gui í` nícajméer` cóo!~ dsea` jiéng!,
jo cuóø!~na'r tú~ 'lé`gui iihuíi` laco`gui jíi!~ e nícajméer`;
jo cáang!~na' fí' dsíi` cuéé!~ huíi` tú~ ya`gui iihuíi` e líi` lafa' mée` gui!~,
jo cuóø!~na'r e jo líi` laco` jíi!~ e nícacuø'r` dsea` jiéng` lamí` jéeng`gui.

7 Jo jmeáang`na'r ga`ogui cuóø!~na'r jalé!~ iihuíi`,
dsaco' lajob calíiñ` 'ñia'r` e cateáaiñ` juguiá!~ fí' jmigüí` e cajméer` ta~ 'nii` 'ñia`' jogui e jmiféng` 'ñia'r'; co' lalab fé'r` e jmijløng` 'ñia'r`:

"Fí` lab/guiing` jnea~ dseáng!~ laco`guiing` jaang` dseamf niing` i qui~r` ta~;
co' ja` líing` jnea~ jaang` dseamf i 'nii`,
jo dseáng!~ ja` e fíi` nijáa` quié` e jíi!~ coo`."

8 Jo uií` quiá!~ jalé!~ e jo, joba' eáam' huíing` nidsijée` quiá'r` lajee` ta~jíu;
co' eáam' ni'íñ` iihuíi` e cu` jnga`ogui ninír` oo`
ogui eáam' nilíñ` fíi`
ogui nicám`bre cóo!~ jí` mi~ nití` fí` lajo,

dsaco' 'ñia`' Fí`naa` Fidiée` dsea` 'gøng` dsea` ñíing` fí' la'úng~ fí' jmigüí,
íb` dsea` nícajíng!~ e nidsingíng` i dseamf do lajo uíi!~ jalé!~ dsee~ e níca'eer`.

9 Jo mi~ cang~gui lajo, jaléng!~ dseata~ dsea` féng` i qui~r` ta~ i cajmée` ta~ 'llee` cóo!~ i dseamf do jogui eáang` cajmi'iáang` dsíir` cóo!~ jalé!~ e 'li` e sea` quiáiñ!~ do, eáam' nijmér` fíi` jogui ta~ qui` mi~ tí` li~ ninír` jalé!~ jmiñi` quiá!~ mi~ nícaíñ!~ do. **10** Jo dsu` huíim` ni'náng` yaaiñ` quiá!~ i dseamf do, co' 'gø`bre e ninír` lajíi!~ iihuíi` e catíiñ!~ do. Jogui yaam`bi jaléng!~ i dseata~ dsea` féng` do fé'r` lala:

¡E ngi~ fíi`b` 'næ!~ ¡E ngi~ fíi`b` 'næ, fíi` fé!~ e laniing` 'gøng` e sii` Babilonia!

Dsaco' coo` lajee` jali~ lanab cagüeá~ iihuíi` quií!~.

¹¹ Jogui jaléng^r dsea` i seeng` fí` ni~ guóo^{l~} uó⁻ jmigüí^r i jmoo` ta~ láa` jogui ta~ 'níf^r, eáam` fí` i niliñ⁻ co^l carjí^r niqui^{l~}bre, dsuco^l jo^l jié^r lí^l seeng`gui i nijmé⁻ ta~ láá` jalé^r e iñ^l e nidsi^lnii^r quiá^{l~} do. ¹² Dsaco^l lami^l jéeng`gui eáang` cajmér^r ta~ 'níf^r cunée^r cío^l~gui cutee^r lí^l lajalé^r cuu^l~ ji^l e jlo^{l~} e 'mo^{l~} eáang^r, jogui 'níf^r jalé^r 'mi^{l~} jlo^{l~} e niguo^{l~} eáang` jogui 'mi^{l~} e niung^r cío^l~gui 'mi^{l~} e yú^{l~} e lí^l cío^l~ layaang^r ní^l e 'mo^{l~} eáang^r, jo langüing^r íml^l jalé^r 'ma^l e jmeafí^r, jogui 'níf^rbir cajo^l jalé^r e tí^l dsí^l dsea` e lí^l cío^l~ yaang^r maja^l jaléng^r jó^l, jo 'níf^rbir cajo^l jalé^r e jmiliñ^r cío^l~ yaang^r jalé^r 'ma^l e quiing^r cuu^l eáang^r, jo 'níf^rbir cajo^l jalé^r ní^l bronce lí^l langüing^r íing^r cuu^l e quiing^r cuu^l. ¹³ Jogui jmoo` ta~ 'níf^r langüing^r íing^r jalé^r oo^{l~} quiá^{l~} jmiñi^r jogui jalé^r jmif^r jmeafí^r, jo 'níf^rbir cajo^l langüing^r íing^r jalé^r mée^l cío^l~gui jalé^r aceite jogui fí^l cui^liee^r, lí^l langüing^r íing^r jalé^r fí^l. Jo 'níf^rbir cajo^l jaléng^r jó^l i cá^l lee^{l~} cío^l~gui jaléng^r jo^l se^l jogui jaléng^r cuea^l cío^l~gui jalé^r carreta e jñu^lre^l, jo cajmée^lbir cajo^l ta~ 'níf^r la quie^lgui jaléng^r dsea` ijmoo` ta~ tá^{l~} jmoo` e ja^l ee^l léeiñ^r jíi^l capí^l. ¹⁴ Jo jaléng^r i dsea` i, lalab nisí^lr^l e fí^l fé^l do:
Lají^l e jlo^{l~} e lami^l sea` quíi^{l~} do, lají^l e jo nisí^lim^l quíi^{l~} lana.
Jogui lají^l cuu^l quíi^{l~} cío^l~gui jalé^r e sí^lí^l óo^{l~} fí^l jmigüí^r nisí^lim^l quíi^{l~} cajo^l.
Jo jo^l tóo^l jmif^r fa^l e nitiing^rtu^l jalé^r e jo.

¹⁵ Jo jaléng^r dsea` i cajmée^l ta~ 'níf^r jogui ta~ láá` jalé^r e jo, jogui e ca^luíiñ^r dsea` sea` cuu^l la^leáang^r e fí^l fé^l do, jaléng^r íb^l i nijmihuíng^r yaang^r dsu^l uíi^{l~} e 'gó^lr^l lajíi^l iihuíi^l e jór^l do. Jo ie^l job eáam` nijmér^r ta~ qui^{l~} jogui ta~ jmijiung^r dsí^l, ¹⁶ jo lalab nifé^lr^l ie^l jo:
¡E ngí^l fíib^l 'ná^l, e ngí^l fíib^l 'ná^l, fíi^l fé^l laniing^r 'gøng^r e sii^l Babilonia!
Co^l lamí^l jéeng`gui lin^l lafa^l jaang^r dseamf^l i qui^{l~} 'mi^{l~} niguo^{l~} e jlo^{l~} eáang^r, jogui i qui^{l~} cajo^l 'mi^{l~} e niung^r jogui e yú^{l~} jogui i sing^l 'ñia^{l~} jlo^{l~} e quier^l jalé^r cunée^r cío^l~gui jalé^r cuu^l jíi^l jlo^{l~} e quiing^r cuu^l eáang^r.

¹⁷ iDsú^l cío^l~lajee^l jali^l lanab ca^líng^r lajalé^r e sea` quíi^{l~}!

Jo jaléng^r i dsea` i jmoo` ta~ quie^l jalé^r móo^{l~} cío^l~gui jaléng^r dsea` i jmoo` ta~ cío^l~ e móo^l do coliing^r cío^l~ jaléng^r dsea` i teáang^r dsí^l móo^l do cajo^l i ngí^l fí^l la fí^l na cío^l~gui jaléng^r dsea` i jmoo` ta~ caguiee^l gui fí^l ni^l jmiñi^{l~}, jaléng^r í ca'náam^r yaaiñ^r quiá^{l~} e fíi^l jo. ¹⁸ Jo mi^{l~} tí^l lí^l cangár^r jmiñi^r quiá^{l~} e nicoo^l e fíi^l do, jo lalab canaaiñ^r fé^lr^l e teá^l eáang^r:

—Jíi^{l~} cío^l~ ya^{l~} ja^l mi^{l~} caliseá^l cío^l~ fíi^l e laniing^r 'gøng^r e cóøng^r røø^r cío^l~ e fíi^l Babilonia do.

¹⁹ Jo canaaiñ^r jgiéer^r 'lee^l fí^l moguir^r, jo canaaiñ^r qui^lr^l dseáng^r e líjiung^r dsí^l jo lalab fé^lr^l:

¡E ngí^l fíib^l 'ná^l, e ngí^l fíib^l 'ná^l, fíi^l fé^l e laniing^r 'gøng^r!

Co^l fí^l nab lí^l ca^luíng^r dsea` sea` cuu^l jaléng^r dsea` i líi^lng^r fíi^l jalé^r móo^l.

iDsú^l lanagui náng cío^l~lajee^l jali^l níca^líng^r lají^l e jo!

²⁰ Jo jaléng^r 'ná^l, dsea` seeng`na^l fí^l ñiff^l, eáang^r jmi^liáang^r óo^lna^l coliing^r cío^l~

jaléng^r dsea` i café^l cuaiñ^{l~} quiá^{l~} Fidiée^l malíi^lgui eáang^r

jogui coliing^r cío^l~ jaléng^r dsea` quiá^{l~} Fidiée^l

jogui cío^l~ jaléng^r dsea` apóo^l i si^líng^r e ni^l júu^{l~} quiá^{l~} Dsea` Jmáang^r;

jo jmi^liáang^r óo^lna^l jóng uii^{l~} e nicacuø^l Fidiée^l iihuü^l laco^l catíng^r jaléng^r i dsea`

seeng^r e fí^l fíi^l fé^l do i eáang^r cajmeáng^r 'ná^l ga^l.

²¹ Jo mi^{l~} cang^l jo, jaang^r ángel i 'gøng^r eáang^r caséer^l cío^l~ cuu^l 'loo^l e lí^l laco^lgui la lí^l e cuu^l tóo^l quiá^{l~} li^l dsir^l micu^liee^r, jo e cuu^l 'loo^l do cabír^l fí^l dsí^l jmiñi^{l~}, jo lalab cajíñ^{l~} mi^{l~} cabí^lre^l do:

Jo 'ná^l, fíi^l fé^l e laniing^r 'gøng^r e sii^l Babilonia, lanab nibíin^{l~} é^l jmi^l cajo^l lí^l

laco^lgui cabí^l e cuu^l 'loo^l do,

jo jo^l tóo^l jmi^l fa^l e ii^l niníng^rgui 'ná^l.

- ²² Jogui jalé^r lúu^r e bó^r jaléng^r dsea` fí^r jee^r fí^r na,
 fa^r jalé^r lúu^r e sii^r arpa
 cój^rgui jalé^r lúu^r tâ^r
 jogui jalé^r lúu^r trompé^r,
 jo^rtóo^r jmíi^r fa^r e niná^rgui e ni^rjjí^r jalé^r e jo.
 Jo ie^r jo jo^r nijnéng^rgui jjí^r camíing^r dsea` i jmoo^rta^r,
 o^rgui e jjí^r e cuu^r 'loo^r do niná^rgui fí^r quiní^r cajo.
²³ Jogui jo^r nilijneá^rgui jjí^r coo^r jí^r fí^r quíi^r,
 o^rgui niná^rgui cajo jalé^r juguiá^r júu^r jlo^r quiá^r jial mi^r cúng^r dsea` guóor^r
 fí^r quiní^r.
 Jo jaléng^r dsea` i caliséng^r fí^r na i cajmée^r ta^r láá^r jogui ta^r 'níf^r,
 íb^r dsea` i lami^r líng^r i laniing^r eáang^r fí^r jmigüi.
 Jo 'nub^r dsea` i cajmée^r ta^r jmigóøng^r jaléng^r dsea` jmigüi^r e cajmigóøng^rre cóo^r
 jalé^r ta^r dsea` láang^r quíi^r.
²⁴ Jogui e fí^r fí^r nab cajo li^r nicajnéng^r jmi^røøng^r jaléng^r yúu^r dsea` cóøng^r
 i café^r cuaiñ^r quiá^r Fidiée^r malii^rgui eáang^r, lí^r lajaléng^r i líng^r dsea` quiá^r
 Fidiée^r jogui lí^r lajaléng^r dsea` i cajung^r i cajnga^r dsea` quiá^r fí^r ni^r guóo^r uó^r
 jmigüi.

19

- Jial jmiféng^r dsea` Fidiée^r fí^r ñifí^r*
- ¹ Jo mi^r cangí^r jalé^r e la —jíng^r Juan— jo canú^r tûu^r coo^r luu^r e teá^r lí^r laco^rgui
 la ná^r luu^r i leáang^r dsea`, jo e jo canú^r u e jáa^r fí^r ñiff^r, jo lalab fé^r do:
 Majmiféng^rnaa^r Fidiée^r quí^r ii^r, co^r íb^r dsea` láaiñ^r jneaa^raa^r
 e laco^r ja^r ni^ríing^rnaa^r iihuú^r uí^r quiá^r dsee^r quí^r ii^r;
 jo majmi^rgoo^rnaa^r,
 dsaco^r íb^r dsea` féng^r dsea` i ñíing^r i 'gøng^r fí^r jmigüi,
² dsaco^r íbing^r i tiing^r í^r í^r laco^r catíng^r,
 co^r nisi^rí^rbre jial tí^r iihuú^r e catíng^r lajaang^r lajaang^r dsea`;
 jogui í^rbre cajo dsea` nicacuø'r' iihuú^r jaléng^r dsea` i seeng^r fí^r e fí^r e lí^r lafa^r i
 dseamí^r i cajmée^r ta^r 'níing^r 'ñia^r do,
 co^r cóo^r jalé^r e 'li^r e nicajmée^r do ca^rié^r ta^r e laco^r cajmi^rling^r yaang^r jaléng^r
 dsea` jmigüi^r;
 jo ui^r joba^r Fidiée^r nicacuø'r' iihuú^r jaléng^r i dsea` i cajngang^r jaléng^r dsea`
 quiá^r
 i jmoo^r lajíi^r ta^r e iing^r Fidiée^r 'ñia^r.
³ Jo mi^r cangí^r jo, canú^r tûu^r e guicafé^rtu^r calé^r catú^r i dsea` leáang^r do, jo
 cajíñ^r:
 ¡Majmiféng^rnaa^r Fidiée^r quí^r ii^r!
 Co^r e jmiñi^r quiá^r e caang^r i dseamí^r do
 ja^rtóo^r jmíi^r fa^r e niquiúng^rgui.
⁴ Jogui lají^r guiequiúng^r i yúu^r dsea` cóøng^r do cóo^rgui i quiúng^r do
 catúuñ^r cartí^r ni^r uó^r e cajmiféiñ^r Fidiée^r dsea` gwing^r e fí^r ée^r lí^r niing^r lí^r
 quiá^r ta^r do, jo lalab café^r: ¡Lajob nilí^r! ¡Majmifém^rbaa^r Fíi^rnaa^r Fidiée^r!
⁵ Jo cartí^r e lí^r lí^r ée^r quiá^r Fidiée^r e fí^r lí^r niing^r guiñ^r quiá^r ta^r do guicaná^r
 coo^r luu^r dsea` jo guicajíng^r lala:
 ¡Miféng^rnaa^r Fidiée^r quí^r ii^r lajíng^r 'ná^r,
 dsea` jmoo^rnaa^r jjíi^r laco^r iing^r dsea` do 'ñia^r jogui náu^rnaa^r jalé^r ta^r quiá^r r'
 cajo, nañí^r su líng^rnaa^r dsea` niing^r osi ja^r líng^rnaa^r lajo^r é!
- Jmíi^r e cung^r guó^r i Jo'se^r Jiuung^r do*

6 Jo canú⁻bíí cajo —jíng⁻ Juan— coo[~]gui luu[~] mi[~] cangf e jo e ná[~] laco[~] luu[~] dsea` i fíing, jo ii⁻ laco[~] ii⁻ coo[~] lóo[~] e fé[~] e ff[~] jmíi, jogui ii⁻ cajo lafa' mi[~] quie[~] güi[~] niá[~] e teá[~] eáang, jo lalab fé[~] e luu[~] do:
¡Majmifém'baa! Fíi'naa! Fidiée[~] dsea` féng[~],

dsea` 'gøng[~] i quíi[~] jmíi[~] jmé[~] lí[~] doñi[~] ee!

Co[~] lanab nicatf í[~] e dsea` do nináiñ[~] niquiá[~]r⁻ ta[~] ff[~] jee[~] dsea` jmigüí[~].

7 Jo 'né[~] e njimí'iáang[~] dsí'baa!, jogui e nilisée[~]naa! juguiá[~] jogui e ni- jmiféng[~]naa'r cajo,

co[~] lanab catf í[~] e nicúng[~] guó[~] i Jo'se[~] Jiuung[~] do.

Jo 'ñiab[~] i nilí[~] dseamf quiáa[~]re[~] do nicaguiar[~] guiá[~] quiá[~]r⁻;

8 jo lana i dseamf do nicangíim[~]bre ff[~] e niquiír[~] si[~]r[~] e jlo[~] jogui e 'mo[~] eáang[~] jogui e tee[~] e jíng[~] ji[~] jlo[~] eáang[~] cajo.

Jo e 'mi[~] e niguo[~] do cuø[~] li[~] e jaléng[~] i dsea` i líing[~] dsea` quiá[~] Fidiée[~] teáaiñ[~] teá[~] ff[~] quiá[~] cóo[~] dsea` do.

9 Jo mi[~] cangf jo, i ángel do casí[~]r⁻ jnea[~] lala:

—Juan, jmée[~] e júu[~] la: “Juguiá[~] ji[~] quiá[~] jaléng[~] dsea` i nisimíng[~] quiá[~] e nidsilíiñ[~] jmíi[~] lí[~] nicúng[~] guó[~] i Jo'se[~] Jiuung[~] do.”

Jo cajíng[~]guir:

—Jo e lab júu[~] já[~] quiá[~] Fidiée[~].

10 Jóba'casí[~]i uó[~] jnii[~] ff[~] uii[~] tii[~] i ángel do e laco[~] njmifén[~]nre, dsu[~] í[~] cañíir[~] quié[~] e lala:

—Juan, ja[~] jmoo[~] lana; co[~] jnea[~] jaang[~] i jmoo[~] ta[~] quiá[~] Fidiéeb[~] líin[~]n cajo, co[~] røøb[~] lí[~]naa! cóo[~] 'nu[~] cóo[~]gui jaléng[~] dsea` rún[~] i teáang[~] teá[~] i jmiti[~] dseáng[~] lajang[~] júu[~] quiá[~] Jesús. Jo ff[~] i 'ná[~] e lajíi[~] Fidiée[~]bing[~] i 'né[~] njmifén[~].

Jogui lajíi[~] e júu[~] já[~] e guia[~] dsea` quiá[~] Jesús, e job cajo e caguia[~] jaléng[~] i 'lii[~] yáu[~] i café[~] cuaiñ[~] quiá[~] Fidiée[~] malii[~]gui eáang[~].

Jaang[~]i guiing[~] ff[~] mocóo[~]cuea[~] teaang[~]

11 Jo ngf jo, camó⁻o e óo[~] ff[~] níff[~]; jo ff[~] job cajnéng[~] jaang[~] cuea[~] teaang[~], jogui i dsea` i guiing[~] ff[~] mocóo[~]re[~] do líiñ[~] jaang[~] dsea` i dseáng[~] lajang[~] jmiti[~] jalé[~] júu[~] quiá[~]r⁻ jogui jmang[~] júu[~] já[~]ba[~] fé[~]r[~] cajo, dsu[~]co[~] lajíi[~] ta[~] e quiá[~]r⁻ jogui jalé[~] 'nii[~] e Guiar[~], dseáng[~] røøb[~] jmoo[~] dseáng[~] lí[~] laco[~] si[~]í. **12** Jogui jminir[~] dsíng[~] jíng[~] ji[~] co[~] uøø[~] niing[~] ff[~], jogui ff[~] moguir[~] téé[~] jmoguiá[~] lí[~] corona, jo ff[~] dse[~] jo silíi[~] coo[~] júu[~] e jíi[~] 'nía[~]bre dsea` ngáiñ[~] e[~] guóng[~] e do. **13** Jo ngóor[~] qui[~]r⁻ si[~]í[~] e siñí[~] jmi[~]øøng[~] dsea[~], jogui siir[~] lajíi[~] Júu[~] quiá[~] Fidiée[~]. **14** Jo i fíim[~] 'lé[~] i neáang[~] ff[~] níff[~] ti[~]leáang[~] laco[~] ngóor[~], jo lajíi[~]biñ[~] do qui[~]r⁻ 'mi[~] e niguo[~] e jlo[~] tee[~], jo lajíi[~]bre neáaiñ[~] ff[~] mocóo[~] jaléng[~] cuea[~] teaang[~] cajo. **15** Jogui ff[~] mo[~]oo[~] i dsea` quié[~] níff[~] do güi[~]ff[~] coo[~] níssu[~] e 'mé[~] jlo[~] e laco[~] njmihuíiñ[~] jaléng[~] dsea` seeng[~] ff[~] la'úng[~] ff[~] jmigüí[~] cóo[~] e ní[~] jo. Jo ff[~]bre niquiá[~]r⁻ ta[~] jee[~] i dsea` ff[~] e jmeáiñ[~] ta[~] 'ma'u[~] quiá[~] dseata[~] e lí[~] cóo[~] ní[~]. Jogui niquidsir[~] ff[~] quiá[~] lajaang[~] lajaang[~] dsea` lafa[~] mi[~] ngí[~] dsea` jee[~] li[~] sea[~] mí[~] huiing[~] jó[~] ff[~] lí[~] jmi[~]uíiñ[~] méé[~] güí[~]. Jo e mée[~] güí[~] do lí[~] lafa[~] iihuíi[~] e já[~] quiá[~] Fidiée[~] i 'gøng[~] ff[~] quíi[~] jmíi[~] jmé[~] lí[~] doñi[~] ee[~], jogui e iihuíi[~] do catíng[~] jaléng[~] i dsea` i ui[~] e eáang[~] niguiing[~] Fidiée[~] quiá[~]r⁻. **16** Jo ff[~] ni[~] 'mi[~]qui[~]r⁻ jogui ff[~] dse[~] qui[~]r⁻, ff[~] job lí[~] silíi[~] e júu[~] la: “¡Dseata[~] Dsea[~] Féng[~] quiá[~] jaléng[~] dseata[~] dsea[~] féng[~], jogui Fii[~] quiá[~] jaléng[~] fii[~]!”

17 Jo mi[~] cangf jo, camán⁻n jaang[~]gui ángel i sing[~] si[~]ø[~] ff[~] lí[~] íing[~] iee[~] i ca[~]áng[~] teá[~] eáang[~] jaléng[~] mi[~] ff[~] ngí[~] ff[~] quiá[~] güí[~], jo lalab casí[~]reiñ[~] do:

—Seáang[~] yaang[~]na[~] jo nílíng[~]na[~] ff[~] la, co[~] ff[~] lab nícató[~] Fidiée[~] 'ná[~] e niñiquié[~]na[~] fína[~]. **18** Nílíng[~]na[~] jo níquié[~]na[~] ngu[~] jaléng[~] dseata[~] dsea[~] féng[~],

cóo'~guīnḡ jalénḡ fii~ quiá'~ lée~, cóo'~guīnḡ jalénḡ dsea` i teá` táang` dsíī, cóo'~guīnḡ jalénḡ cuea~ cóo'~guīnḡ jalénḡ i gua` fí mocoo'~re' do cajo, joguīnḡ jalénḡ dsea` lí~ coo'~guīnḡ na i niinḡ osi na i ja` niinḡ é, na i línḡ dsea` silaang` joguīna i línḡ dsea` si`niinḡ i jmoo` ta` tá` jmoo` e ja` léein̄~ jii~ capí'~.

¹⁹ Jo mī cangf̄guī lajo, camán~n i jó~ dsée~ i la'uii~ do cóo'~guīnḡ jalénḡ dseata~ dsea` fénḡ i seeng` fí jmigüī coliinḡ cóo'~guīnḡ lée~ quiá'r~. Jo nicaseáin̄ yaaiñ~ e laco' nitíñ~ cóo'~ i guiinḡ fí mocoo'~ i cuea~ teaang` do cóo'~guīnḡ jalénḡ lée~ quiáin̄~ do cajo. ²⁰ Jo job catáng` i jó~ dsée~ la'uii~ do coliinḡ cóo'~ i jó~ dsée~ catf̄ tú~ do i cajmicaang~ i café` cuaiñ~ quiá~ Fidiée~, co' i jó~ lab i cajmée`jalé` e quíi~re' jmii~ dseáng~ fí quini~ i jó~ dsée~ la'uii~ do. Jo la'eáang` cóo'~ jalé` e li~ e cajmée`re' do, cóo'~ e job cajmigóøng`ne` jaléng` i cacuøøng` yaang` e catáiñ~ e li~ quiá'~ i jó~ dsée~ do e laco' liiñ~ e líiñ~ dsea` quiá'~ i jó~ dsée~ la'uii~ do. Joguī cajo jalénḡ i cajmifém`bre i diée~ guóo~ quiáin̄~ do cajo. Jo fí ni~ jí~ li~ coo` jí~ e quiéeng` azufre e jo` tóo` jmii~ yú~ cabiing`ne` laco' jí`bre` i jó~ dsée~ la'uii~ do coliinḡ cóo'~ i jó~ dsée~ catf̄ tú~ do i cajmicaang~ e líng`ne` dsea` i café` cuaiñ~ quiá'~ Fidiée~. ²¹ Joguī i dsea` cagviaang`guī do cajum`bre cóo'~ e ñisú~ e iu~ fí mo'oo` i dsea` i guiinḡ fí mocoo'~ i cuea~ teaang` do, jo lajiim` tusú~ cóo'~guī jalénḡ tujlí` cajmi'óo`re` dseáng~ la guiúm` jalé` ngúu` táaiñ` do.

20

Lajee` coo` mil jii`

¹ Jo mī cangf̄guī lajo —cajíng` Juan— camán~n jaang`guī ángel i jajgiáang` fí yú~ jmigüī jo quier` joñí~ quiá'~ e fí li~ lí~ fí li~ lí~ too` náu` só~, joguī se'r` coo` ní~ cadena e fé~. ² Jo i ángel la ca'ñúiñ~ i jó~ guié~ mogui~ do i líng` jó~ 'ling` i ningóo` seeng`, jo íb` i líng` fii~ i 'ling` i sii` Satanás, jo ca'ñúng`neiñ` do cóo'~ ní~ cadena lajee` mil jii~. ³ Jo fí dob cabiing`neiñ` do e fí li~ lí~ too` náu` só~ do, jo fí job cajniñ~ do lajee` coo` mil jii~, jo catéer` coo` sello fí dse` jní~ e laco` jo` quíi~ fa` e njigmigóøng`guiñ` do dsea` jmigüī cartí ningíng` e coo` mil jii~ do. Jo mī ningf̄ jo, joguibá` e nicuøøng` nileáin` do cateá`.

⁴ Jo mī cangf̄ jo, camó`guí ée` li~ gua`jaléng` dsea` i nicangf̄ing` fí e quidsir` i` quiá'~ dsea` jmigüī. Jo dob camó`o cajo ni~ jaléng` líi~ i nicajúng` e caquia` dsea` moguir` uíi~ e teáaiñ~ teá` cóo'~ e júu` e casée` Jesús joguī cóo'~ jalé` e fé` júu` quiá~ Fidiée~. Jo jaléng` i dsea` i ja` cajmiféiñ` i jó~ dsée~ la'uii~ do o'guī cajmi'gór` i diée~ guóo~ quiáin~ do cajo o'guī cacuøøng` yaaiñ~ fa` e catáiñ~ lajii~ e li~ quiá~ i 'ling` do fí guiaquiir` osi fí guóor` é. Jo camó`o e cajib`tu jaléng` i dsea` i calé` catú~, jo røob` caquia`r` ta` coliinḡ cóo'~ Dsea` Jmáang` lajee` coo` mil jii~. ⁵ Jo dsu` e naguib e la'uii~ e jí`tu dsea` jee` jaléng` líi~. Co` jaléng`gui` i líi~ i cagviaang`gui` do ja` cají`túr cartí mī cangf̄ e coo` mil jii~ do. ⁶ iJuguiá`jia quiá` jaléng` dsea` i nitíng` mī nití~ i` e njíi`tu dsea` la'uii~ jee` jaléng` líi~, dsu`co` jaléng` i dsea` íb` dseáng` dsea` quiá` Fidiéeb` nilíiñ! Jo ja` ee` bí` sea` quiá` e 'mó` e catf̄ tú~ ya` fa` e nitíng`gui` jaléng` i dsea` i, co` jaléng` i ni'uíñ` jmidsea` quiá` Fidiéeb` jogui` quiá` Dsea` Jmáang`, jo coliim` niquiá`r` ta` cóo`~ dsea` do lajee` coo` mil jii~.

Mi` cacá` quiá` fí` i 'ling` dseáng` conguia`

⁷ Jo mī tí` li~ casúung` e coo` mil jii~ do, job mī catf̄ i` e nileáng` i fí` i 'ling` do fí` li~ sijníiñ~. ⁸ Jo job mī tí` li~ ningír` e njigmigóøniñ` jaléng` dsea` i seeng` fí` la'úng` fí` jmigüī, jo jaléng` íb` i sii` Gog cóo`~gui Magog, jo lajiim` i niseáin` ie~

⁹ Jo jaléng^r i dsea` í la'úm⁻ fi` ni~ guóo^l uó^r jmigüí niniñ^l mi~ nit^r í^l lajo,
jogui cajo lacúng^r lajíng^r li~ neáang^r jaléng^r dsea` quiá^l Fidiée^r, jogui lacúng^r
lajíng^r e fii^r e li~ iing^r Fidiée^r. Jo dsu^l lajee^r job canaang^r jiú^l ji` fi` yú^l jmigüí,
jo lajiim^r i dsea` í cacáaiñ⁻ ie~ jo dseáng⁻ conguia^r. ¹⁰ Jogui i fii^r i 'ling^r i
cajmigóong^r jaléng^r dsea` jmigüí lamí^r jéeng^r gui do, fi` dob cabíiñ⁻ fi` é^r guiée^r
li~ coo` ji` e téel^r azufre e jo` tóo^r jmíi^r niyu^r, jogui fi` job cajo li~ cabíing^r i jó^r
dsée^r la'uui^r do cóo^r gui i jó^r dsée^r cat^r tú^r do i cajmicaang^r e café^r cuaiñ^r
quiá^l Fidiée^r. Jo fi` job li~ nicá^r jaléng^r í iihuí^r e uóø^r jmíi^r dseáng⁻ car` ngonguí^r
jmíi^r.

Jial m̩̄ ni'íng' üihuü' jaléng' dsea`i røøng` dsee-

11 Jo mi~ cangf̄ jo—jíng'—Juan—camó~o coo` éé` e jlo'^ tee`, jo fí` jo guing-i dsea` i quidsí` í`r. Jo fí` quini` i dsea` i camó~o e dseáng` conguiab` ca'íng` guóo` uó` cóo` gui yú` jmigüí` , jo jo` jíe` lí` cajnég` gui jíi` coo`. **12** Jogui camán`n lajiing` líi` e teáaiñ` fí` quini` e éé` do, na i niing` jogui na i ja` niing` ; jogui canab` jalé` jí` , jo mi~ cangf̄ jo, jíe`gui coo` jí` cana` cajo, jo e jí` job e lí` nitáang` jaléng` dsea` quiá` Fidiée` . Jo joguib mi` tí` lí` catidsí` í` quiá` jaléng` i líi` do lí` laco` jíi` e cajmearer` ie` lamí` seein` fí` jmigüí` lí` laco`gui jíi` la fé` e fí` ni` jalé` e jí` quiá` Fidiée` do. **13** Jo camó~o e cajang` jmiñí` jaléng` líi` i catiing` , jogui i fii` e lí` teáang` jaléng` líi` cajam`bre lajíi` i líi` i catiin` cajo. Jo lajaang` lajaang` i dsea` i catidsí` í` quiá`r` lí` laco` jíi` e cajmearer` ie` lamí` seein` fí` jmigüí` . **14** Joguib e 'mó` cóo` gui e fí` lí` teáang` jaléng` líi` do, fí` dob cabiín` e fí` é` guiée` fí` lí` coo` jí` e téel` azufre e ja` tóo` jmíi` niyu` . Jo e guiée` do, e job e guóng` 'mó` e catí` tú` do. **15** Jo jaléng` dsea` i ja` sijnéeng` e fí` ni` jí` lí` taang` jaléng` dsea` quiá` Fidiée` , fí` dob bíiñ` cajo e fí` é` guiée` e fí` lí` iu` jí` e quiéeng` azufre e ja` tóo` jmíi` niyu` .

21

Yú^~jmi̥güí^~mí~cóó^~gui̥ guóó^~uó~'mí~

¹ Jo mi~ cangf̄ jo—jíng' Juan—camó~ o coo` yú^ jmigüí^ e 'míi~ cóo` güi coo` guoo` uó~ e 'míi~ cajo; dsaco` e yú^ jmigüí^ e la'uii~ do cóo` güi e guoo` uó~ e la'uii~ do nica'ím~, jo lajobi jalé^ jmiñí^ cajo nica'ím~. ² Jo camó~ bñi~ e fñi~ e güeang` quiá! Fidiéé` do e sii` Jerusalén 'míi~ e cajgó~ fí~ yú^ jmigüí^ e fí~ li~ guiing~ dsea` do. Jo dseáng` eáam` jlo`^ silií^ e fñi~ do lñi^ laco` güi la líng` jaang` simí^ ie~ jmíi~ e nicung` guór. ³ Jo míffiing` canú~ u coo` luu~ e jáa` fí~ li~ líi~ ée^ e fí~ li~ guinguí~ i laniing` quiá! ta~ do, jo lalab cajíng` cóo` júu^ e teá` eáang`:

—Lana Fidiéé' niseeiñ` jee~ jaléng¹ dsea` jmigüí, jo contøøm⁻ niliseeiñ` cоо¹~ dsea` do, jo jaléng¹ dsea` íb` ni'uíng⁻ dsea` quiá'r⁻, jogui 'ñiab' Fidiéé' niliseeiñ` cооиñ¹~ do, jogui jíi¹~ íb` ni'uíng⁻ Fidiéé' quiá'r⁻ cajo. ⁴ Jogui Fidiéeb` cajo dsea` nijmiquiü'r⁻ jmií¹~ jmini~ lajaang⁻ lajaang⁻ dsea`, jogui jo` tóo` jmií¹~ fa' e nilisea`gui` mó⁻ quiá'r⁻, o'gui jalé¹ fi'í¹, o'gui jalé¹ ta~ jmiquíng⁻ dsíí¹, o'gui jalé¹ e cu¹ jinga'; dsuco' lajib` e lami¹ sea` fí` jmigüí, caquium¹ e sea` jalé¹ e jo.

5 Jo i dsea` i guing~ e fí li~ líí ée^ e fí li~ niing~ qui' r' ta~ do cajíñ' - lala:

—Jnea~ jmoo'o e 'mii' lajalé" e sea` fi' latøøng- jmigüi'.

Jogui cajím'-biguír cajo:

—Juan, jmée[~] lajaléb[~] e júu[^] la, co' lajalé[']ba' la líí' júu[^] dseáng^{'-} e laniing⁻ e já^{'-}, jogui dseáng^{'-} catíim⁻ e nili'goo` cajo.

⁶ Jo mi~ cang~, jo casí~ tur jnea~ lala:

—Lajib` nicaliti~. Jo jneab~ líin`n i la'ui~ do jogui jnea~ bi líin`n i tí` li~ cadséng~ do cajo. Jo lf` doñi` ii` dsea` i jmíjmiing~, jneab~ nicuóøøre e jmíi` e jmoo` e seeng` dsea` cøøng` cóo` Fidiée` lata~, jo e jmíi` jo ja` e quiíng` jíi` cóo` 'ñia` quiá` i dsea` i iing~ ni'l` e jo. ⁷ Jo ii` dsea` i nigüeáng` i nité` lí` e siñ` teá` cóo` júu` quié` e, ni'lm`bre lajalé` e la; jo jneab~ nilíin`n Fidiée` quiá'r~, jogui íbre nilíin` joo`o cajo. ⁸ Jo dsu` jaléng`gui dsea` i 'gó` ff` quini` dsea` jiéng` uí` júu` quié` e, jogui jaléng`gui dsea` i ja` já` líng` júu` quié` e nañi` fa' nicaliñi`bre, cóo`gui jaléng` dsea` i 'ní` níng` rúng`, cóo`gui jaléng` dsea` i jmoo` ta` jngang` dsea` rúng`, cóo`gui jaléng` dsea` i 'lé` cóo` ngúu` táaiñ`, cóo`gui jaléng` dsea` i jmoo` ta` dsea` láang`, cóo`gui jaléng` dsea` i jmiféng` dié` i o' já` , jogui lajobi jaléng` dsea` i jmoo` ta` quié` júu` e o' já` cajo, ff` dob nibiñ` e ff` é` guiée` lí` coo` jí` e téel` azufre e ja` tóo` jmíi` yu`. Jo e lab e'mó` e catf` tú` do.

Jerusalén e 'mí`

⁹ Jo mi` cangf` jo, camán`n jaang` lajee` i guíang` ángeles i lami` quié` e guié` cóo` do e lami` siróøng` guié` iing` iihuñ` e li` cadséng` do, jo cangoquiéeiñ` ff` li` sín`n, jo cóo` júu` lalab casí'r` jnea~:

—Juan, nea` ff` la, jo lab ni'een`n 'na` i simf` i nicúng` guó` cóo` i Jo'se` Jiuung` do.

¹⁰ Jo lajee` job —jíng` Juan— e Jmiguí` quiá` Fidiée` cajmée` e camó`o e i ángel do cangojéeiñ` jnea` ff` coo` yú` mó` e fé` jogui e ñíi`, jo ff` job ca'e'r` jnea` e ffi` laniing` e güeang` e sii` Jerusalén e njgo` ff` ñiff` ff` lí` guiing` Fidiée`.

¹¹ Jo dseáng` eáam` jlo` líng` jí` e ffi` do la'eáang` cóo` güea` niing` jí` quiá` Fidiée` , jo jnáeng` lajo` lf` laco` la lí` coo` cuu` e jí` e sii` jaspe, jogui cajo lí` laco` lí` coo` sii` e ta` jmí` . ¹² Jogui lacúng` lajíng` e ffi` do sijnib` cóo` coo` iá` cuu` fé` e ñíi` eáang` , jo e iá` do sea` guitu` jní` quiá` lí` cuóøng` dsitáang` dsea` , jo lacoo` lacoo` e jní` do seeng` jaang` ángel i jmoo` í` ; jogui e ff` lacoo` dse` jní` do tóo` jial sii` ca'lé` jee` laji` guitu` 'lé` dsea` seeng` ff` Israel. ¹³ Jo 'ní` e jní` do jóø` lí` guo` iee` , jogui 'ní` jóø` lí` lí` ñíi` , jogui 'ní` guí jóø` lí` lí` uóø` , jogui 'ní` lí` lí` dsea` iee` . ¹⁴ Jo e iá` cuu` e si` ff` lacúng` e ffi` do téel` guitu` cuu` e lafa` quiá` tii` ffi` , jo ff` lacoo` e cuu` do tóo` jmacó` jial sii` lajaang` lajaang` lajee` guituung` i dsea` apoo` i si`líng` i cajmée` ta` ni` júu` quiá` i Jo'se` Jiuung` do.

¹⁵ Jo i ángel i sif`ng` cóo` jnea` doquier` coo` sii` e lí` cóo` layaang` cunée` e laco` niguiár` í` e jee` ffi` fé` do cóo`gui jalé` jní` quiá` jogui e iá` cuu` do cajo. ¹⁶ Jo e ffi` fé` do quiúum` lí` , jo røøb` í` óo` lí` lí` cuee` cóo`gui lí` lí` ú` . Jo i ángel do caguiar` í` e ffi` do cóo` e sii` cunée` e quiér` do; jo mi` caguiar` í` , jo óo` tû` mil la dsf` tû` ciento kilómetro; jo røøb` óo` lí` lí` cuee` jogui lí` lí` ú` jogui røøb` cajo lí` lí` ñíi` . ¹⁷ Jo mi` cangf` jo, caguiar` í` e iá` cuu` do, jo lalab í` óo` e jo: óo` sesenta y cinco metros. Jo i ángel do cacór` í` lí` laco` jíi` í` quiá` dsea` jmigüí` e jmáiñ` ta` .

¹⁸ Jo e iá` cuu` do lí` cóo` jmang` cuu` jí` e sii` jaspe, jogui e ffi` do lí` cóo` jmang` cunée` yaang` e lí` lafa` sii` e jlo` hui` . ¹⁹ Jo jalé` cuu` tii` ffi` quiá` e iá` cuu` do jlo` silí` cóo` jalé` cuu` e jlo` ; jo e la'ui~ do lí` cóo` cuu` e jí` e sii` jaspe; jogui e catf` tû` do lí` cóo` cuu` jlo` e iu` jí` azul e sii` zafiro; jogui e catf` 'ní` do lí` cóo` cuu` e jlo` e iu` jí` teá` langüing` e sii` ágata; jogui e cuu` e catf` quiú` do lí` cóo` cuu` jlo` e iu` jí` rø` e sii` esmeralda; ²⁰ jogui e cuu` lí` catf` 'ñia` do lí` cóo` cuu` e sii` ónica; jogui e cuu` lí` catf` jñáuu` do lí` cóo` cuu` e yu` e sii` cornalina; jogui e cuu` lí` catf` quié` do lí` cóo` cuu` e sii` crisólito; jogui e cuu` e li` catf` jñia` do lí` cóo` cuu` e sii` berilo; jogui e cuu` e catf` ñá` do lí` cóo` cuu` ue` e jing` e neáang` e sii` topacio; jogui e cuu` lí` catf` guí` do lí` cóo` cuu` e sii` crisoprasa; jogui e cuu` lí` catf` guicó` do lí` cóo` cuu`

e sii` jacinto; jogui e cuu~ e li` cat^í guitu` do lí` coo~ cuu~ e sii` amatista. ²¹ Jo laj^í guitu` e jn^í do lí` coo~ coo` cuu~ e ji` jlo`~ e sii` perla. Jogui e fí` laniing` e ngóo` jee` 'núu` e sea` e fí` jee` fí` fe`~ do lí` coo~ layaang` jmang`^ cunéé` , jogui dseáng` jlob`~ ta` jmf` lf`~ laco`gui la lí` coo~ sii`.

²² Jo ja` camó`o jí` coo~ guá`~ e fí` jee` fí` do, co` Fí`naa` Fidiée` dsea` féng` dsea` niing` fí` jmigüí` i quí` jmi` jmé` lf`~ doñí` ee` coo~ gui` i Jo`se` Jiuung` do, fí`bing` líng` laco` guá`~ quiá`~ e fí` do. ²³ Jo ja` ngí` lí` fa` dseáng`~ 'né` ji` iee` e fí` jee` fí` do osi ji` si`~ é e laco` nijneá`, dsaco` lají`~ e güea`~ quiá`~ Fidiée` do, e joba` jmoo` e jneá` jlo`~, jo i Jo`se` Jiuung` dobing` líng` e ji` quiá`~ e fí` do. ²⁴ Jo jaléng` dsea` seeng` fí` ni` guóo`~ uó` jmigüí` coo~ e ji` job ningí`~, jogui jaléng` dseata` dsea` féng` i seeng` fí` jmigüí`~, fí` dob nija`r` jalé`~ bí` quiá`r` fí` quini` Fí`naa` Fidiée` e laco` e nijmiféiñ` dsea` do jogui nijmi`gó`reiñ` cajo. ²⁵ Jogui jalé`~ e o'ná` quiá`~ e fí` do jo` nijní` gui` lajee` jmi`~, jogui cajo jo` nilisea`gui` uó` e fí` jo. ²⁶ Jo job nijá`~ dsea` jmigüí` jalé`~ e nigo`~ e sea` quiá`r` coo~ gui` lajalé`~ e jlo`~ e sea` fí` jmigüí`~; ²⁷ jo dsa ja` quí`~ jmi`~ fa` e ni`f` fí` jo jí` coo~ e lí`~ o'gui jí`~ jaang` i ée` dsihuí` osi jaléng` i jmigóo`~ é. Co` dseáng`~ lají`~ dsea` i nitaang` e fí` ni` ji` quiá`~ i Jo`se` Jiuung` do li` nitaang` jaléng` dsea` i si`íng` seeng` lata`~, jo jí`~ fí`bing` cuóøng` nidsitáang` fí` jo.

22

Coo` tú`-gui júu` quiá`~ fí` Jerusalén e 'má`~ do

¹ Jo mi` cang^ígui lajo, i ángel do ca'e'r` jnea` coo~ gua` fí` li` sea` jmi`~ e jmoo` e seeng` dsea` coøng` coo~ Fidiée` lata`~. Jo e jmi`~ jo dseáng`~ jlo`~ ji`~, co` lí` dseáng`~ laco` lí` coo~ sii`~ e ta` jmf. Jo e fí` ná`~ e li` lí` ée`~ e fí` li` niing`~ li` guiting` Fidiée` quiá`r` ta` coliing` coo~ i Jo`se` Jiuung` do, fí` job fí` li` níng`~ e jmi`~ do. ² Jo quiá`~ joo` e fí` quiá`~ fí` laniing` quiá`~ e fí` do jogui lacataang` cataang` e gua` do, fí` job li` cuaang` e 'ma` e jmoo` e seeng` dsea` coøng` coo~ Fidiée` lata`~. Jo e 'ma` jo cuø` guitu` íng`~ ofí` lacoo` jí`~, coo~ íng`~ ofí` lajaang` si`~. Jogui mamó` quiá`~ e 'ma` ofí` do íng`~ ta`~ e jmi`leáang` jaléng` dsea` jmigüí`~. ³ Jo jí`~ coo~ jo` e nilisea`gui` e fí` jee` fí` do e ja` dseeng` e nijmé`~ e ni`é`~ dsea` dsee`~. Jo fí` job nijé`~ e ée`~ li` niing`~ li` guiting` Fidiée` coo~ gui` i Jo`se` Jiuung` do, jogui jaléng` i dsea` ijmoo` lají`~ e iing`~ dsea` do caniing` jí`~ ta`~ jmiféng` dsea` dobing` nijmér`~. ⁴ Jo fí` joguib li` niníng` rúng` Fidiée` fí` quini` lana coo~ jaléng` dsea` quiá`r`~, jo fí` guiaquí` jaléng` i dsea` i nitó`~ jialco` sii` dsea` do. ⁵ Jo e fí` jo jo` nilisea`gui` uó`~; jo jaléng` i dsea` i nigüea` fí` jo, jo` nili`né`~ guir ji` o'gui ji` iee`~, co` contøøm` Fí`naa` Fidiée` nicuó`r` jir`~, jo jaléng` i dsea` i contøøm` niquiá`r`~ ta` car` ngongí` jmi`~.

Lajmináb` nijáa`tu Dsea` Jmáang`~

⁶ Jo mi` cang^í jo, cajíng`~gui i ángel do casí`r` jnea`~ lala:

—Juan, lají`~ e júu`~ la dseáng`~ laniim`~ e já`~ jogui dseáng`~ catíim`~ e nili`goo` cajo. Jo Fí`naa` Fidiée`bing` i cacuø` júu`~ jaléng` dsea` i café` cuaiñ` quiá`r` malí`~gui eáang` , joba` lana nicasíñ` jaang` ángel quiá`r` e laco` niliñ` jaléng` dsea` i jmoo` ta` quiá`r` lají`~ e nidsijée` lajee` lajminá`~.

⁷ Jo cajíng`~ Fí`naa` Dsea` Jmáang`~:

—¡Núu`~na`! Lajee` lajminá`~ nigáa`túu. ¡Jo juguiá`~ji` quiá`~ jaléng` dsea` i jmiti` lají`~ e fé`~ e fí` ni`~ ji`~ la!

⁸ Jo jnea`~, Juan, nicanú`~u jogui nicamó`~o lajalé`~ e la. Jo mi` cang^í jalé`~ e la, casí`i uó`~ jnii`~ fí` uií` tii`~ i ángel i ca'e` jnea`~ jalé`~ e jo e laco` e nijmifén`nre si`í`~. ⁹ Jo dsa cajíñ`~ casí`r` jnea`~ lala:

—Juan, ja`jmoo`lana, co'jnea~lín`njaang`ijmoo`ta~quiá`- Fidiéeb` cajo, jo røøb` lí`naa' cóo`'nø`coliing`cói`gui jaléng`dsea`rún`i`café`cuaín`quiá`- Fidiée`malí`gui eáang`lí`lajaléng`ijmiti`jalé`e júu`e fé`e fí`ni`ji`la. Jo fí`i`nø`e lajíi`Fidiée`bing`i`né`nijmifén`.

10 Jogui casí`-gui i`ángel do jnea~lala:

—Juan, jie`mí`jmoo`e ja`nijmijnéen`e ni`meá`e iing`lajíi`e júu`quiá`- Fidiée`e fé`e fí`ni`ji`la, dsaco`lajee`lajminá`nidsijée`lajalé`e la. **11** Joba`fí`guí`nø`e jaléng`dsea`i`dsíi`jalé`e ga`, güijmée`bre lajíi`e lí`rúiñ`e iin`jmér`; jogui jaléng`dsea`i`teáang`fí`ga`, güiteáam`bir fí`jo; jo dsu`jaléng`dsea`i`seeng`røø`cói`Fidiée`, güijmée`bre lajíi`e guiá`e jmóor`do; jogui jaléng`dsea`i`jmoo`lajíi`e iing`Fidiée`, güijmée`bre lajo cajo.

12 Jo lalab cajíng`-gui Dsea`Jmáang`:

—¡Núu`na`! Lajee`lajminá`nigáatúu; jo joguib nigáa'a quiée`lajíi`e catíng`jaléng`dsea`lí`jialco`jíi`lí`e nícajméer`lami`jéeng`gui. **13** Jo jneab`dsea`i`la`ui`do jogui jnea`bi`i`lí`cadseng`do cajo, jo jneab`i`seeng`ie`lajíi`mí`catiroo`jmigüí`, jogui jnea`bi`cajo i`seeng`cartí`mí`ni`íing`jmigüí`.

14 Jo juguiá`-jiu`quiá`-jaléng`dsea`i`lafa`ru`jalé`si`e laco`nilisea`fí`quiá`-e nidsitáaiñ`e fí`lí`lí`o`nú`quiá`-e jee`fí`quiá`-Fidiée`do, co`lajoba`nilisea`fí`quiá`r`-e nidó`r`-e ofí`quiá`-e `ma`e cuø`e seeng`dsea`cøøng`cói`Fidiée`lata`. **15** Jo dsu`fí`lí`caluu`e fí`do níje`-jaléng`ijmoo`jalé`e lí`, lafa`jaléng`dsea`i`jmoo`jalé`ta`dsea`láang`, jogui jaléng`dsea`i`ée`dsee`e`léer`cói`jalé`e lí`dsíi`ngúu`táaiñ`, jogui jaléng`ijmoo`ta`jngang`jaléng`dsea`rúng`, jogui jaléng`dsea`i`jmoo`ta`jmiféng`jaléng`diée`i`o`já`-, jogui jaléng`dsea`i`tí`dsíi`jmoo`ta`jmigoo`.

16 Jo mí`cangí`jo, lalab cajíng`-Jesús:

—Jneab`dsea`nicasín`nángel quié`e fí`quini`e quié`jalé`e júu`la`e catíng`jaléng`i`líng`dsea`quié`e. Jo jneab`lín`ndsea`síju`dseata`dsea`fén`Daví`, jogui jnea`bi`cajo líin`nafá`i`náu`jíng`i`jnéeng`jlo`mí`la`ee`.

17 Jo Jmigui`quiá`-Fidiée`jogui`líng`lafa`dseamí`quiá`-i`Jo`se`Jiuung`do lalab fí`r`jo`jíñ`:

—¡Nea`fí`la!

Jo lajob níjíng`-jaléng`i`ninú`-cajo:

—¡Nea`fí`la!

Jo doní`ií`dsea`i`jmijmíng`, güijalíim`bre jo güija`í`r`e jmíi`e jmoo`e seeng`dsea`cøøng`cói`Fidiée`lata`, jo e jmíi`jo`jíi`coo`ja`ee`quiíng`quiá`r`-

18 Jo jaléng`dsea`i`núu`e júu`quiá`-Fidiée`e tóo`e fí`ni`ji`la, joba`jimiñiim`baa`dsíir`lala: Song i líng`iin`nijmingíi`guir lajíi`e júu`e dseáng`fí`e fí`ni`ji`la, joba`Fidiée`nijmingíi`bre cajo jalé`iíhuí`quiá`-i`dsea`fí`lí`laco`la`fí`e fí`ni`ji`la. **19** Jogui song i líng`dsea`iin`e níje`-guir fa`camí`e júu`e fí`e fí`ni`ji`la, joba`Fidiée`nijé`-bre cajo quiá`-i`dsea`fí`lajíi`e `ma`e jmoo`e seeng`dsea`cøøng`cói`Fidiée`lata`, jogui cajo ja`nitíiñ`e nigüeár`e fí`fí`güeang`quiá`-Fidiée`e fí`e fí`ni`ji`la.

20 Jo i`dsea`i`jmita`dsíi`jalé`e júu`la`jíñ`-lala:

—Dseáng`-e jáb`-, lajee`lajminá`nigáa'a.

Jo lalab jíng`-dsea`quiá`-Dsea`Jmáang`:

—Lajob nilí. ¡Nea`fí`la, Fí`naa`Jesús!

21 Jo güí`b`Fí`naa`Jesús güea`quiá`r`fí`jee`jneaa`aa`lajalé`naa`.

¡Jo`jíi`lanab`jíi`fí`ji`e cajme`Juan.